SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL:

CHRISTO ET ECCLESIAE

The Gift of
Mary Willson,
Augustus E. Willson,
and
Hiram Willson,
of New Albany, Ind.
1869.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

[illegible] 新遺詔書 [illegible] ברית חדשה

Novum Testamentum

ΑΓΙΑΤΑ ΕΡΕ.

Testament Neves.

Nie Testamente.

[illegible]

العهد الجديد

Testament Newydd. קְיָמָא חַדְתָּא

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ नया नियम [illegible]

Nowy Zakon. Conaant Noa. [illegible]

[illegible] The New Testament.

Il Nuovo Testamento. [illegible]

[illegible] Testamentiták Terssa

AN TIOMNADH NUADH: [illegible]

Tiomnadh Nuadh. Ten Rowi Testament.

La Santia Scrittura Naujas Istatimas. नवा करार.

O Novo Testamento [illegible] Das Neue Testament

Het Nieuwe Testament. Le Nouveau Testament. [illegible]

El Nuevo Testamento [illegible] Uuden Testamentin

Wastne Testament Testamen Berrico Ilg Niev Testament

Multæ terricolis linguæ Cœlestibus una.

ΠΟΛΛΑΙ *μὲν θνητοῖς* ΓΛΩΤΤΑΙ, *μία δ' Ἀθανάτοισιν.*

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

AD

EXEMPLAR MILLIANUM,

CUM

EMENDATIONIBUS ET LECTIONIBUS GRIESBACHII,

PRÆCIPUIS VOCIBUS ELLIPTICIS,

THEMATIBUS OMNIUM VOCUM DIFFICILIORUM,

ATQUE LOCIS SCRIPTURÆ PARALLELIS.

Studio et Labore

GULIELMI GREENFIELD.

HANC EDITIONEM PRIMAM AMERICANAM,

Summâ curâ recensuit, atque mendis quàm plurimis expurgavit,

JOSEPHUS P. ENGLES, A.M.

PHILADELPHIÆ:

HENRY PERKINS.

1850.

THE LANGUAGES

in the Order in which they are disposed.

GREEK.

2 Chinese.

3 Mantchoo-Tartar.

4 Armenian.
5 Latin.
6 Albanian.
7 Breton.
8 Danish.
9 Ethiopic.
10 Welsh.
18 Russian.
21 Bohemian.
24 Georgian.
26 Italian.
28 Goojurattee.
30 Irish.
32 Gaelic.
34 Lettish
37 Portuguese.
40 Dutch.
43 Spanish.
46 Dorpat-Esthonian.

19 Hinduwee.
22 Manks.
35 Samogitian.
38 Bengalee.
41 French.
44 Sanscrit.
47 Basque.

11 Estrangelo Syriac.
12 Nestorian Syriac.
13 Hebrew.
14 Persian.
15 Hindoostanee.
16 Arabic.
17 Chaldee.
20 Malay.
23 Orenberg-Tartar.
25 English.
27 Nagari-Hindoo.
29 Greenlandic.
31 Vikaneera.
33 Wendish.
36 Mahratta.
39 German.
42 Assamese.
45 Finnish.
48 Romanese

Ex Officinâ Stereotypâ L. Johnson.

PREFACE

TO THE AMERICAN EDITION.

Among the numerous editions of the Greek Testament which have been published of late years, both in Europe and America, none, it is believed, combines the advantages of variety of matter, and convenience of form, in an equal degree with the Polymicrian Testament, edited by the late William Greenfield, and published by Samuel Bagster of London. The text of this edition is that commonly called the Received Text, which was first published at Leyden, A. D. 1624, by Elzevir, and republished in folio at Oxford, by Mill, A. D. 1707. The centre column contains, (1.) The emendations and select various readings, found in Griesbach's Testament, published at Leipsic, in 1805; (2.) The present tenses of all the most difficult verbs; (3.) The words supplied which are necessary to complete the sense; and (4.) Numerous references to passages in the Septuagint, Apocrypha, and New Testament, in which the same Greek word is found.

In carrying this first American edition through the press, no pains have been spared by the editor, or the enterprising publisher, to ensure typographical accuracy. In the attainment of this object, much aid has been derived from the labours of a native Greek compositor, in the printing office. In point of neatness and correctness, it is believed

that this work will not suffer in comparison with any other Greek book published in the country. This is particularly the case with respect to the Epistles and Apocalypse. In this part of the work, the editor having learned to distrust the accuracy of the English copy, compared the text with a very accurate copy of Mill's Testament, published at Oxford in 1825; the various readings, with Griesbach's Testament, published in Cambridge, New England, in 1809; and corrected the Scripture references by examining every passage referred to in the Old and New Testament and the Apocrypha. The result of his labour has been the correction of *several hundred* errors which are found in the London edition of the Polymicrian Testament. Yet, after all, there may be errors found, for which indulgence must be solicited, in the words of the learned Dalzel: "*Sed quàm sit difficile, vel potiùs quàm sit impossibile, in hisce rebus minutis tractandis omni vitio caruisse, eruditissimi homines optimè norunt.*"

The work is now committed to the candour of the American public, with the humble hope that it may prove an acceptable offering to the theological student and the minister of the gospel, and a valuable help to the youth of our country, in the study of a language so highly favoured in being made the vehicle of divine inspiration.

J. P. E.

The various readings, which in Griesbach are denoted by arbitrary characters, are in this edition expressed by the letters of the alphabet.

a, denotes a reading adopted into the text, while the received reading is placed by Griesbach at the bottom of the page.

b, a reading entirely rejected as spurious.

c, a reading which should *probably* be omitted, although there is not sufficient evidence to justify its removal from the text.

d, a reading not found in some manuscripts, but for the omission of which the evidence is still less certain.

e, a reading omitted by some, but in Griesbach's opinion to be retained.

f, an addition made to the text in some copies, but according to Griesbach not genuine.

g, an addition not altogether destitute of speciousness, but yet not approved by Griesbach.

h, a reading equal if not preferable to that in the text.

i, a reading deserving of consideration and further examination, but inferior to the received.

k & *l*, readings adopted by Griesbach into the text, while he acknowledges that the received reading may be defended by arguments more or less specious, though in his judgment insufficient.

m, an addition made to the text by Griesbach, although he had some doubt of the propriety of the addition.

n, varieties of readings or punctuation, which Griesbach thinks unworthy of further notice.

ı a perpendicular line denotes how far the force of any of these letters extends.

The various readings which could not be inserted in the centre column will be found in the Appendix.

ABBREVIATIONS.

acc.	accusative case.	i. e.	that is.
al.	others.	i. q.	the same as.
Alex. MS.	Alexandrine Manuscript of the Septuagint.	lxx.	the Septuagint.
		nom.	nominative case
		q. s.	which is understood.
App.	Appendix.		
Att.	Attic dialect.	s.	or, understood.
ch. c.	chapter.	sc.	to wit.
cf.	compare.	v.	or.
conj.	conjecture.	v. ver.	verse.
Heb.	Hebrew.	voc.	vocative case.

6

TETRARCHIES of
PALESTINE.
Scale of Miles
35
36
33
32
31
CŒLE SYRIA
LIBANUS
LYSANIAS
TRACHONITIS
MEDITERRANEAN
SEA
Tyre
UPPER
GALILEE
TETRARCH OF PHILIP
Accho
Mt Carmel
Sepharis or Diocæsarea
LOWER
Cana
Nazareth
Edrei
Jabesh Galead
Gadara
Gamala
CESAREA
GALILEE
TETRARCH OF HEROD ANTIPAS
Mt Ebal
SAMARIA
Sichem
Neapolis
Pella
Apollonia
Shiloh
Archelais
Bethabara
Rabbath Ammon
or Philadelphia
Joppa
Jazer
Lydda or
Diospolis
Jericho
Heshbon
Aroer
Medeba
Eleutheropolis
JUDEA
Tekoa
Bezor
Aroer
Hebron or Kirjatharba
Wilderness
of Judea
KINGDOM OF ARCHELAUS
Rabbath Moab or
Areopolis
Gaza
Gerar
Beersheba
Charac Moab
Zoar or Bela
IDUMEA

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ ἉΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄.

ΒΙΒΛΟΣ [1]γενέσεως
[2]Ἰησοῦ [3]Χριστοῦ, [4]υἱοῦ
[*]Δαβὶδ, [†]υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ [6]ἐγέννησε
[7]τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ
ἐγέννησε [8]τὸν Ἰακώβ·
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε
[9]τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ·
3 Ἰούδας δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ
ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς
δὲ ἐγέννησε [10]τὸν Ἐσ-
ρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἀράμ·
4 Ἀρὰμ δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμι-
ναδὰβ δὲ ἐγέννησε
[11]τὸν Ναασσών· Να-
ασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
Σαλμών·
5 Σαλμὼν δὲ [6]ἐγέννη-
σε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς
[12]Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ
τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ
ἐγέννησε [11]τὸν Ἰεσ-
σαί·
6 Ἰεσσαὶ δὲ [6]ἐγέννησε
[15]τὸν Δαβὶδ τὸν βασι-
λέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασι-
λεὺς ἐγέννησε τὸν ‡Σο-
λομῶντα ἐκ τῆς [16]τοῦ
Οὐρίου·
7 Σολομὼν δὲ [6]ἐγέν-
νησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥο-
βοὰμ δὲ [6]ἐγέννησε τὸν
Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἀσά·
8 Ἀσὰ δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσα-
φὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ὀζίαν·
9 Ὀζίας δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ·
Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐζεκίαν·
10 Ἐζεκίας δὲ [6]ἐγέν-
νησε τὸν Μανασσῆ·
Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰωσί-
αν·
11 Ἰωσίας δὲ [6]ἐγέννη-
σε †τὸν Ἰεχονίαν καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
[13]ἐπὶ τῆς [14]μετοικεσίας
Βαβυλῶνος.
12 Μετὰ δὲ τὴν μετοι-
κεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰε-
χονίας [6]ἐγέννησε τὸν
Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ζορο-
βάβελ.
13 Ζοροβάβελ δὲ [6]ἐγέν-
νησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβι-
οὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ·

A. M. 4000.

1 Ge. 5. 1.
2 ver. 21.
Ac. 7. 45.
He. 4. 8.
3 Lu. 2. 26.
Jno. 1. 41.
4 ch. 9. 7.
* Δαυΐδ-k.
ch. 9. 27.
He. 4. 7.
5 Ga. 3. 16.
6 γεννάω.
7 Lu. 3. 34.
Ac. 7. 8.
8 Ro. 9. 10.13
9 Lu. 3.33,34.
Ac. 7. 8.
He. 7. 14.
Re. 7. 5.
10 Lu. 3. 33.
11 Lu. 3. 32.
† τὸν Ἰωα-
κεὶμ, s. τὸν
Ἰωακείμ·
Ἰωακεὶμ
δὲ ἐγέν-
νησε-f.
2 Ki. 23. 34.
2 Ch. 36. 4.
12 He. 11. 31.
13 s. τοὺς ὄν-
τας.
14 ver. 17.
Ac. 7. 43.
15 Ac. 13. 22.
‡ Σολομῶ-
να-a.
ch. 6. 29.
Lu. 11. 31.
Ac. 3. 11.
16 s. οὔσης
τῆς χήρας.

14 Ἀζὼρ δὲ [1]ἐγέννησε
τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ·
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐλιούδ·
15 Ἐλιοὺδ δὲ [1]ἐγέννη-
σε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλε-
άζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ματθάν· Ματθὰν δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·
16 Ἰακὼβ δὲ [1]ἐγέννη-
σε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄν-
δρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεν-
νήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμε-
νος Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ
ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δα-
βὶδ, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως
τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
λῶνος, γενεαὶ δεκατέσ-
σαρες· καὶ ἀπὸ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶ-
νος ἕως τοῦ Χριστοῦ γε-
νεαὶ δεκατέσσαρες.
18 Τοῦ δὲ d Ἰησοῦ l Χρι-
στοῦ ἡ *γέννησις οὕτως
[13]ἦν· Μνηστευθείσης
γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ,
πρὶν ἢ [16]συνελθεῖν αὐ-
τοὺς, [17]εὑρέθη ἐν γα-
στρὶ ἔχουσα [18]ἐκ Πνεύ-
ματος ἁγίου.
19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, [20]δίκαιος [13]ὢν,
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν
† [21]παραδειγματίσαι,
[22]ἐβουλήθη λάθρα ἀπο-
λῦσαι αὐτήν.
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐν-
θυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγε-
λος Κυρίου κατ' ὄναρ
[24]ἐφάνη αὐτῷ, λέγων·
Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ
φοβηθῇς [2]παραλα-
βεῖν [3]Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐ-
τῇ [1]γεννηθὲν ἐκ Πνεύ-
ματός [13]ἐστιν ἁγίου.
21 [4]Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἸΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ
σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐ-
τῶν.
22 Τοῦτο δὲ ὅλον [6]γέ-
γονεν [7]ἵνα πληρωθῇ
τὸ [8]ῥηθὲν ὑπὸ d τοῦ l
Κυρίου διὰ τοῦ προφή-
του, λέγοντος·
23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος
ἐν γαστρὶ [10]ἕξει, καὶ
τέξεται υἱὸν, καὶ [19]κα-
λέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐ-
στι μεθερμηνευόμενον,
Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰω-
σὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποί-
ησεν ὡς [12]προσέταξεν
αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου,
καὶ [2]παρέλαβε τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ.
25 Καὶ οὐκ [14]ἐγίνωσκεν
αὐτὴν ἕως [15]οὗ [4]ἔτεκε
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, l καὶ [19]ἐκά-
λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἸΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β'.

ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ [1]γεν-
νηθέντος ἐν Βηθλεὲμ
τῆς [23]Ἰουδαίας, ἐν ἡμέ-
ραις Ἡρώδου τοῦ βασι-
λέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ
ἀνατολῶν [25]παρεγένον-
το εἰς Ἱεροσόλυμα,
2 Λέγοντες· Ποῦ [13]ἐστιν
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν

A. M. 4000.

1 γεννάω.
2 παραλαμβάνω. ch. 2. 13, 14.
3 s. εἰς οἰκίαν.
4 τίκτω.
5 s. ἄνθρωποι.
6 γίνομαι.
7 ch. 2. 15. confer. Jno. 12. 38.
8 ῥέω.
9 Is. 7. 14.
10 ἔχω.
11 διεγείρω. Mar. 4. 38. Lu. 8. 24.
12 προστάττω.
* γένεσις-k. Lu. 1. 14.
13 εἰμί.
14 γινώσκω. Lu. 1. 34.
15 s. τοῦ χρόνου.
16 συνέρχομαι. Ac. 1. 21. 1 Co. 7. 5.
17 εὑρίσκω. Lu. 17. 8.
18 s. ἔμβρυον, s. γόνον.
19 καλέω. ver. 21.
20 Jno. 17. 25. Ro. 3. 26. 1 Jno. 1. 9.
† δειγματίσαι-t.
21 He. 6. 6.
22 βούλομαι. Ac. 12. 4. 28. 18.
23 Ac. 13. 6, 8.
24 φαίνω.
25 παραγίνομαι.

Ἰουδαίων; [1]εἴδομεν γὰρ
αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν
τῇ ἀνατολῇ, καὶ [3]ἤλ-
θομεν [5]προσκυνῆσαι
αὐτῷ.
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης
ὁ βασιλεὺς [6]ἐταράχθη,
καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα
μετ' αὐτοῦ.
4 Καὶ [9]συναγαγὼν πάν-
τας τοὺς [11]ἀρχιερεῖς καὶ
[12]γραμματεῖς τοῦ λαοῦ,
[13]ἐπυνθάνετο παρ' αὐ-
τῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεν-
νᾶται.
5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν
Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας·
οὕτω γὰρ [16]γέγραπται
διὰ τοῦ προφήτου.
6 Καὶ σὺ [17]Βηθλεὲμ,
γῆ Ἰούδα, §οὐδαμῶς ἐλα-
χίστη [19]εἶ ἐν τοῖς ἡγεμό-
σιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
[21]ἐξελεύσεται ἡγούμε-
νος, ὅστις [22]ποιμανεῖ
τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσ-
ραήλ.
7 Τότε Ἡρώδης, λάθρα
καλέσας τοὺς μάγους,
[25]ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν
τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος.
8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς
εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πο-
ρευθέντες, [25]ἀκριβῶς
ἐξετάσατε περὶ τοῦ παι-
δίου· ἐπὰν δὲ [26]εὕρητε,
ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
[27]κἀγὼ [3]ἐλθὼν προσκυ-
νήσω αὐτῷ.
9 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦ
βασιλέως, [28]ἐπορεύθη-
σαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ,
ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,
[33]προῆγεν αὐτοὺς, ἕως
[3]ἐλθὼν [2]ἔστη ἐπάνω
[4]οὗ [19]ἦν †τὸ παιδίον.
10 [1]Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέ-
ρα, [7]ἐχάρησαν χαρὰν
μεγάλην σφόδρα.
11 Καὶ [3]ἐλθόντες εἰς
τὴν οἰκίαν [26]‡εὗρον τὸ
παιδίον μετὰ Μαρίας
τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ
[10]πεσόντες [5]προσεκύνη-
σαν αὐτῷ· καὶ [14]ἀνοίξαν-
τες τοὺς θησαυροὺς αὐ-
τῶν [15]προσήνεγκαν αὐ-
τῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ
λίβανον, καὶ σμύρναν.
12 Καὶ [18]χρηματισθέν-
τες κατ' ὄναρ μὴ ἀνα-
κάμψαι πρὸς Ἡρώδην,
δι' ἄλλης ὁδοῦ [20]ἀνεχώ-
ρησαν εἰς τὴν χώραν
αὐτῶν.
13 [20]Ἀναχωρησάντων
δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος
Κυρίου φαίνεται κατ'
ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέ-
γων· [23]Ἐγερθεὶς [24]πα-
ράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ
[19]ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω
σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώ-
δης ζητεῖν τὸ παιδίον,
[29]τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.
14 Ὁ δὲ [23]ἐγερθεὶς
[24]παρέλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
νυκτὸς, καὶ [20]ἀνεχώρη-
σεν εἰς Αἴγυπτον·
15 Καὶ [19]ἦν ἐκεῖ ἕως
τῆς τελευτῆς [30]Ἡρώ-
δου· ἵνα πληρωθῇ τὸ
[31]ῥηθὲν ὑπὸ d τοῦ 1 Κυρί-
ου διὰ τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος· [32]Ἐξ Αἰγύπτου
[34]ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

A. M. 4001.

1 εἴδω.
2 ἵστημι.
* ἐστάθη-ῆ.
3 ἔρχομαι.
4 s. τοῦ τό-
που.
† τοῦ παι-
δίου-n.
5 προσκυνέω
6 ταράσσω.
7 χαίρω.
‡ εἶδον-a.
9 συνάγω.
10 πίπτω.
11 c. 26. 3, 47.
Mar. 14. 1.
12 ch. 7. 29.
13 πυνθάνο-
μαι.
14 ἀνοίγω.
15 προσφέρω.
16 γράφω.
17 Mi. 5. 2.
§ μὴ-n.
18 Lu. 2. 26.
Ac. 10. 22.
19 εἰμί.
20 ἀναχω-
ρέω.
21 ἐξέρχομαι
22 Lu. 17. 7.
Jno. 21. 6.
Re. 2. 27.
7. 17.
23 ἐγείρω.
24 παραλαμ-
βάνω.
25 ἀκριβόω.
Ac. 18. 25.
Ep. 5. 15.
1 Th. 5. 2.
26 εὑρίσκω.
27 καὶ ἐγώ.
28 πορεύομαι
29 s. ἕνεκα
30 s. τοῦ βίου.
ver. 19.
31 ῥέω.
32 Ho. 11. 1.
33 προάγω.
34 καλέω.

16 Τότε Ἡρώδης, [1]ἰδὼν
ὅτι [2]ἐνεπαίχθη ὑπὸ
τῶν μάγων [3]ἐθυμώθη
λίαν· καὶ ἀποστείλας
[4]ἀνεῖλε[4] πάντας τοὺς
παῖδας τὺς ἐν Βηθλεὲμ
ϗ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις
αὐτῆς, ἀπὸ διετὺς[7] καὶ
κατωτέρω, κατὰ τὸν
χρόνον ὃν [9]ἠκρίβωσε
παρὰ τῶν μάγων.
17 Τότε [11]ἐπληρώθη τὸ
[12]ῥηθὲν †ὑπὸ Ἱερεμίου
τῦ προφήτυ λέγοντος·
18 [15]Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ
[16]ἠκούσθη, c θρῆνος καὶ
κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς
πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίυσα
τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ
οὐκ [18]ἤθελε [19]παρακλη-
θῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.[20]
19 Τελευτήσαντος [21]δὲ
τοῦ Ἡρώδυ, ἰδυ, ἄγγε-
λος Κυρίου κατ' ὄναρ
φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν
Αἰγύπτῳ,
20 Λέγων· [27]Ἐγερθεὶς
[28]παράλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσ-
ραήλ· [29]τεθνήκασι γὰρ
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυ-
χὴν τοῦ παιδίου.
21 Ὁ δὲ [27]ἐγερθεὶς
[28]παρέλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ [30]ἦλθεν εἰς γῆν
Ἰσραήλ.
22 Ἀκούσας δὲ ὅτι
Ἀρχέλαος βασιλεύει
dἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀν-
τὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, [32]ἐφοβήθη ἐκεῖ
[33]ἀπελθεῖν· [35]χρημα-
τισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ
[6]ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέ-
ρη τῆς Γαλιλαίας.
23 Καὶ ἐλθὼν [8]κατῴ-
κησεν εἰς πόλιν λεγο-
μένην *Ναζαρέτ· ὅπως
πληρωθῇ τὸ [12]ῥηθὲν
διὰ τῶν προφητῶν,
Ὅτι Ναζωραῖος [10]κλη-
θήσεται.

Κεφ. γ'.

ΕΝ dδὲ 1 ταῖς ἡμέ-
ραις ἐκείναις παραγί-
νεται Ἰωάννης ὁ Βαπ-
τιστὴς, [13]κηρύσσων ἐν
τῇ [14]ἐρήμῳ τῆς Ἰου-
δαίας,
2 Καὶ λέγων· Μετανο-
εῖτε· [17]ἤγγικε γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν ὐρανῶν.
3 Οὗτος γάρ [20]ἐστιν ὁ
[12]ῥηθεὶς †ὑπὸ Ἡσαΐου
τῦ προφήτυ, λέγοντος·
[22]Φωνὴ ‡βοῶντος [23]ἐν
τῇ ἐρήμῳ, [24]Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ.
4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης
[25]εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτῦ
ἀπὸ [26]τριχῶν καμήλου,
καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ αὐτῦ [20]ἦν
ἀκρίδες ϗ μέλι ἄγριον.
5 Τότε [31]ἐξεπορεύετο
πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυ-
μα, ϗ πᾶσα ἡ Ἰουδαία,
καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
τοῦ Ἰορδάνου·
6 Καὶ [34]ἐβαπτίζοντο
ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐ-
τοῦ, ἐξομολογούμενοι
τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
7 [1]Ἰδὼν δὲ πολλοὺς

A. M. 4003.

1 εἴδω.
2 ἐμπαίζω.
3 θυμόω.
4 s. σπεκου-
λατωρας.
5 ἀναιρέω.
6 ἀναχωρέω.
7 s. παιδός.
8 κατοικέω.
* Ναζαρὲθ, s.
Ναζαρά-m.
9 ἀκριβόω.
10 καλέω.
11 πληρόω.
12 ῥέω.
† διὰ-i
13 Lu. 4. 18.
14 s. χώρα.
Lu. 15. 4.
ch. 18. 12.
15 Je. 31. 15.
16 ἀκούω.
17 ἐγγίζω.
18 θέλω.
19 παρακα-
λέω.
20 εἰμί.
21 s. τῦ βίυ.
ver. 14.
‡ βοῶντος.
ἐν τῇ ἐρή-
μῳ ἑτοιμά-
σατε-n.
22 Is. 40. 3.
23 s. ἐστὶ.
24 Re. 16. 12.
25 ἔχω.
26 θρὶξ.
27 ἐγείρω.
28 παραλαμ-
βάνω.
29 θνήσκω.
30 ἔρχομαι.
31 ἐκπορεύο-
μαι.
32 φοβέω.
33 ἀπέρχο-
μαι.
34 Mar. 7. 4.
1 Co. 10. 2.
35 ver. 12.

τῶν Φαρισαίων ϗ Σαδ-
δουκαίων [1] ἐρχομένους
ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτȣ̃,
εἶπεν αὐτοῖς· [3] Γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, τίς [4] ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8 [6] Ποιήσατε οὖν * καρ-
ποὺς ἀξίους τῆς μετα-
νοίας.
9 Καὶ μὴ δόξητε λέγειν
ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύ-
ναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν
λίθων τούτων [11] ἐγεῖ-
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
10 Ἤδη δὲ d καὶ l ἡ ἀξί-
νη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
δένδρων [14] κεῖται· πᾶν
οὖν δένδρον μὴ [6] ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, ἐκκό-
πτεται, καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται.
11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω
ὑμᾶς [15] ἐν ὕδατι εἰς με-
τάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μȣ
ἐρχόμενος ἰσχυρότερός
μου [10] ἐςῖν, οὗ ȣ̓κ εἰμὶ
ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει [15] ἐν Πνεύμα-
τι ἁγίῳ d καὶ πυρί l.
12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτȣ̃, ϗ [23] διακα-
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐ-
τοῦ, καὶ [25] συνάξει τὸν
σῖτον d αὐτοῦ l εἰς τὴν
ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυ-
ρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται
ὁ Ἰησȣ̃ς ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδά-
νην πρὸς τὸν Ἰωάννην,
[2] τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾽
αὐτοῦ.
14 Ὁ δὲ Ἰωάννης [5] διε-
κώλυεν αὐτὸν, λέγων·
Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ
σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ
σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 [7] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησȣ̃ς εἶπε πρὸς αὐτόν
[8] Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ
[9] πρέπον [10] ἐςὶν ἡμῖν
πληρῶσαι πᾶσαν δικαι-
οσύνην. Τότε [8] ἀφίησιν
αὐτόν.
16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ
Ἰησȣ̃ς, [12] ἀνέβη εὐθὺς
ἀπὸ τȣ̃ ὕδατος· ϗ ἰδοὺ,
[13] ἀνεῴχθησαν [16] αὐτῷ
οἱ ȣ̓ρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ
Πνευμα τȣ̃ Θεοῦ κατα-
βαῖνον [17] ὡσεὶ περιστε-
ρὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ᾽
αὐτόν.
17 Καὶ ἰδȣ̀, [18] φωνὴ ἐκ
τῶν ȣ̓ρανῶν, λέγȣσα·
Οὗτός ἐςιν ὁ υἱός μȣ ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδό-
κησα.

Κεφ. δ᾽.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησȣ̃ς [19] ἀν-
ήχθη εἰς [20] τὴν ἔρημον
ὑπὸ τοῦ Πνεύματος,
[21] πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ
διαβόλου.
2 Καὶ νηστεύσας ἡμέ-
ρας τεσσαράκοντα καὶ
νύκτας τεσσαράκοντα,
ὕστερον [22] ἐπείνασε.
3 Καὶ [24] προσελθὼν αὐ-
τῷ ὁ πειράζων, εἶπεν·
Εἰ υἱὸς [10] εἶ τοῦ Θεοῦ,
[26] εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι ȣ̃τοι
[27] ἄρτοι [28] γένωνται.
4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
πε· [29] Γέγραπται· [30] Οὐκ

A. D. 26.

1 Lu. 3. 7.
2 s. ἕνεκα.
3 ch. 12. 34. Lu. 3. 7.
4 ὑποδείκνυμι. Lu. 3. 7.
5 διακωλύω.
6 ch. 7. 17. 19. Ja. 3. 12. Re. 22. 2.
* καρπὸν ἄξιον-α.
7 ἀποκρίνομαι.
8 ἀφίημι.
9 1 Co. 11. 13. Ep. 5. 3. 1 Ti. 2. 10. Tit. 2. 1.
10 εἰμί.
11 ἐγείρω.
12 ἀναβαίνω
13 ἀνοίγω. Mar. 1. 10. Ac. 7. 56.
14 κεῖμαι.
15 Lu. 3. 16. Ac. 1. 5.
16 Jno. 1. 32.
17 Lu. 3. 22.
18 Jno. 12. 28. Re. 6. 1.
19 ἀνάγω. Lu. 4. 1.
20 Ac. 7. 36. 1 Co. 10. 5.
21 πειράζω.
22 πεινάω.
23 Att. fut. pro διακαθαρίσει.
24 προσέρχομαι
25 συνάγω.
26 ch. 20. 21. 2 Co. 4. 6.
27 ch. 12. 4.
28 γίνομαι.
29 γράφω.
30 De. 8. 3.

ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [1]ζήσεται
*ἄνθρωπος, ἀλλ' †ἐπὶ
παντὶ ῥήματι ἐκπορευ-
ομένῳ διὰ στόματος
Θεοῦ.
5 Τότε παραλαμβάνει
αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
‡ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ·
6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ
υἱὸς [14]εἶ τῦ Θεῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· [12]γέ-
γραπται γάρ· [13]Ὅτι
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σῦ, καὶ
ἐπὶ χειρῶν [17]ἀροῦσί
σε, μήποτε προσκόψῃς
πρὸς λίθον τὸν πόδα
σου.
7 [19]Ἔφη αὐτῷ ††ὁ Ἰη-
σοῦς· Πάλιν [12]γέγρα-
πται· [20]Οὐκ ἐκπειρά-
σεις Κύριον τὸν Θεόν
σου.
8 Πάλιν παραλαμβά-
νει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν,
καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πά-
σας τὰς βασιλείας τοῦ
[23]κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν.
9 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ταῦτα πάντα σοι [26]δώ-
σω, ἐὰν [27]πεσὼν προσ-
κυνήσῃς μοι.
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ὕπαγε ‡‡Σα-
τανᾶ· [12]γέγραπται γάρ·
[29]Κύριον τὸν Θεόν
σου προσκυνήσεις, καὶ
αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.
11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν
ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ,
ἄγγελοι [2]προσῆλθον, ϗ
[3]διηκόνουν[4] αὐτῷ.
12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς[5] ὅτι Ἰωάννης [6]πα-
ρεδόθη,[7] [8]ἀνεχώρησεν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
13 Καὶ καταλιπὼν τὴν
Ναζαρὲτ, [10]ἐλθὼν
[11]κατῴκησεν εἰς § Κα-
περναοὺμ τὴν παραθα-
λασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζα-
βουλὼν ϗ Νεφθαλείμ·
14 Ἵνα [15]πληρωθῇ τὸ
[16]ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τῦ
προφήτου, λέγοντος·
15 [18]Γῆ Ζαβουλὼν ϗ
γῆ Νεφθαλεὶμ, [21]ὁδὸν
‖θαλάσσης, πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, Γαλιλαία
τῶν ἐθνῶν.
16 Ὁ λαὸς, ὁ καθήμε-
νος ἐν σκότει, εἶδε φῶς
μέγα, καὶ τοῖς καθημέ-
νοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου, φῶς [22]ἀνέτει-
λεν αὐτοῖς.
17 Ἀπὸ τότε [24]ἤρξατο
ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν,
καὶ λέγειν· Μετανοεῖ-
τε· [25]ἤγγικε γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.
18 Περιπατῶν δὲ ὁ
ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θά-
λασσαν τῆς Γαλιλαίας
εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σί-
μωνα τὸν λεγόμενον
Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
βάλλοντας [28]ἀμφίβλη-
στρον εἰς τὴν θάλασ-
σαν· ([14]ἦσαν γὰρ ἁλι-
εῖς.)
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Δεῦτε [30]ὀπίσω μου, ϗ

A. D. 27.

1 ζάω.
* ὁ ἄνθρωπος-i.
† ἐν-h.
2 προσέρχομαι.
3 διακονέω.
4 s. τροφὴν.
5 ch. 18. 16. Lu. 1. 65.
6 παραδίδωμι.
7 s. εἰς φυλακὴν. Ac. 8. 3.
8 ἀναχωρέω
9 ch. 24. 25.
‡ ἔστησεν-i.
10 ἔρχομαι.
11 κατοικέω.
12 γράφω.
§ Καφαρναοὺμ-h.
13 Ps. 91. 11.
14 εἰμί.
15 πληρόω.
16 ῥέω.
17 αἴρω.
18 Is 9. 1, 2.
‖ θαλάσσης πέραν-n.
19 φημι.
†† ὁ Ἰησοῦς πάλιν n.
20 De. 6. 16.
21 s. παρὰ τὴν, seu κατὰ.
22 ἀνατέλλω
23 ch. 26. 13. Lu. 4. 5.
24 ἄρχομαι.
25 ἐγγίζω.
26 δίδωμι.
27 πίπτω.
‡‡ ὀπίσω μου-m.
28 Mar. 1. 15.
29 De. 6. 13.
30 s. ἀκολουθεῖτε.

ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων.
20 Οἱ δὲ, εὐθέως [1]ἀφέν-
τες τὰ δίκτυα, [2]ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.
21 Καὶ [3]προβὰς ἐκεῖ-
θεν, εἶδεν ἄλλους δύο
ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν[5]
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰω-
άννην τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
Ζεβεδαίου τοῦ πα-
τρὸς αὐτῶν, καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα αὐ-
τῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
τούς.
22 Οἱ δὲ, εὐθέως [1]ἀφέν-
τες τὸ πλοῖον καὶ τὸν
πατέρα αὐτῶν, [2]ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.
23 Καὶ [10]περιῆγεν ὅλην
τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰη-
σοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, ϗ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς βασιλείας,[11]
καὶ θεραπεύων πᾶ-
σαν νόσον, καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν ἐν τῷ
λαῷ.
24 Καὶ [17]ἀπῆλθεν ἡ
ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην
τὴν Συρίαν· καὶ
[19]προσήνεγκαν αὐτῷ
πάντας τοὺς κακῶς
†ἔχοντας, ποικίλαις
νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους, καὶ δαι-
μονιζομένους, καὶ σε-
ληνιαζομένους, καὶ πα-
ραλυτικούς· καὶ [21]ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς.
25 Καὶ [2]ἠκολούθησαν
αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας

A. D. 27.

1 ἀφίημι.
2 ἀκολουθέω.
3 προβαίνω.
4 εἴδω.
5 s. υἱόν.
6 ἀναβαίνω.
7 προσέρχομαι.
8 ἀνοίγω. ch. 13. 35. Ac. 18. 14. 2 Co. 6. 11.
9 διδάσκω.
10 περιάγω.
11 i. e. τοῦ οὐρανοῦ v. τῶν οὐρανῶν, ch. 3. 2. 5. 10. v. τοῦ Θεοῦ, ch. 6. 33. v. τοῦ Χριστοῦ. ch. 20. 21.
*4 et 5 transponuntur-n.
12 παρακαλέω. 2 Co. 1. 4, 6. Lu. 16. 25.
13 ch. 21. 5. 1 Pe. 3. 4.
14 Lu. 6. 21. Jno. 6. 35.
15 Jno. 4. 14. 6. 35. 7. 37. Re. 7. 16. 21. 6.
16 ch. 14. 20.
17 ἀπέρχομαι.
18 ὄπτομαι.
19 προσφέρω. † ἔχοντας ποικίλαις νόσοις-n.
20 καλέω.
21 θεραπεύω.
22 διώκω.

καὶ Δεκαπόλεως καὶ
Ἱεροσολύμων καὶ Ἰου-
δαίας, καὶ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου.

Κεφ. ε΄.

[4]ἸΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχ-
λους, [6]ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος· καὶ καθίσαντος
αὐτοῦ, [7]προσῆλθον αὐ-
τῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ·
2 Καὶ [8]ἀνοίξας τὸ στό-
μα αὐτοῦ, [9]ἐδίδασκεν
αὐτοὺς, λέγων·
3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ
τῷ πνεύματι, ὅτι αὐ-
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.
4 *Μακάριοι οἱ πεν-
θοῦντες, ὅτι αὐτοὶ [12]πα-
ρακληθήσονται.
5 Μακάριοι οἱ [13]πρᾳ-
εῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονο-
μήσουσι τὴν γῆν.
6 Μακάριοι οἱ [14]πει-
νῶντες καὶ [15]διψῶν-
τες τὴν δικαιοσύνην,
ὅτι αὐτοὶ [16]χορτασθή-
σονται.
7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμο-
νες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθή-
σονται.
8 Μακάριοι οἱ καθα-
ροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐ-
τοὶ τὸν Θεὸν [18]ὄψον-
ται.
9 Μακάριοι οἱ εἰρηνο-
ποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ
Θεοῦ [20]κληθήσονται.
10 Μακάριοι οἱ [22]δε-
διωγμένοι ἕνεκεν δι-
καιοσύνης, ὅτι αὐτῶν
ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.

11 Μακάριοί [1]ἐστε ὅταν
[2]ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ
διώξωσι, καὶ εἴπωσι
πᾶν πονηρὸν e ῥῆμα l
καθ' ὑμῶν, c ψευδόμε-
νοι,l ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 Χαίρετε καὶ [5] ἀ-
γαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισ-
θὸς ὑμῶν πολὺς ἐν
τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω
γὰρ [6] ἐδίωξαν τοὺς
προφήτας τοὺς πρὸ ὑ-
μῶν.
13 Ὑμεῖς [1]ἐστε τὸ ἅλας
τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας
[9]μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁ-
λισθήσεται; εἰς οὐδὲν
ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ [10]βλη-
θῆναι ἔξω, καὶ κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων.
14 Ὑμεῖς [1]ἐστε τὸ φῶς
τοῦ κόσμου. Οὐ δύνα-
ται πόλις [11]κρυβῆναι
ἐπάνω ὄρους κειμένη·
15 Οὐδὲ [2]καίουσι λύχ-
νον, καὶ [13]τιθέασιν αὐ-
τὸν ὑπὸ τὸν [15]μόδιον,
ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς
ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ
φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
[18]ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα, καὶ [19]δοξάσωσι τὸν
πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι
[23]ἦλθον καταλῦσαι τὸν
νόμον, ἢ τοὺς προφή-
τας· οὐκ [23]ἦλθον κα-
ταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶ-
σαι.
18 [24]Ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ἕως ἂν [3]παρέλθῃ
ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, ἰῶ-
τα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ
μὴ [3]παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ
νόμου, ἕως ἂν πάντα
[4]γένηται.
19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ
μίαν τῶν ἐντολῶν τού-
των τῶν ἐλαχίστων, καὶ
[7]διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀν-
θρώπους, ἐλάχιστος
[8]κληθήσεται ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·
ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ
[7*]διδάξῃ, οὗτος μέγας
[8]κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν.
20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ
δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖ-
ον τῶν γραμματέων
καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ
[12]εἰσέλθητε εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.
21 [14]Ἠκούσατε ὅτι
[16]ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις·
Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν
φονεύσῃ, [17]ἔνοχος [1]ἔ-
σται τῇ κρίσει.
22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ l
[17]ἔνοχος [1]ἔσται τῇ κρί-
σει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ,
ἔνοχος [1]ἔσται τῷ [20]συν-
εδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ,
[21]Μωρὲ, ἔνοχος [1]ἔσται
εἰς τὴν [22]γέενναν τοῦ
πυρός.
23 Ἐὰν οὖν [25]προσφέ-
ρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον, [26]κἀ-

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 s. ἄνθρωποι.
3 παρέρχομαι.
4 γίνομαι.
5 Lu. 1. 47. Jno. 1. 35. 1 Pe. 4. 13.
6 διώκω.
7 διδάσκω.
*διδάξῃ ἔστω μέγας-n.
8 καλέω.
9 μωραίνω. confer. Mar. 9. 50. 1 Co. 1. 20.
10 βάλλω.
11 κρύπτω.
12 εἰσέρχομαι.
13 τίθημι.
14 ἀκούω.
15 Mar. 4. 21. Lu. 11. 33.
16 ῥέω.
17 ch. 26. 66. Mar. 3. 29. 1Co. 11. 27. He. 2. 15. Ja. 2. 10.
18 εἴδω.
19 δοξάζω.
20 confer. Ac. 5. 21. Lu. 22. 66.
21 ch. 7. 26. 23. 17,19. 1 Co. 4. 10. 2 Ti. 2. 23.
22 ch. 10. 28. 18. 9. Mar. 9. 43.
23 ἔρχομαι.
24 confer. ch. 16. 28. Lu. 9. 27.
25 ch. 8. 4. 23. 18.
26 καὶ ἐκεῖ.

κεῖ [1]μνησθῇς ὅτι ὁ ἀ-
δελφός σου ἔχει τὶ κα-
τὰ σοῦ,
24 [3]Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶ-
ρόν σου ἔμπροσθεν
τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
ὕπαγε, πρῶτον [4]διαλ-
λάγηθι τῷ ἀδελφῷ
σου, καὶ τότε [5]ἐλθὼν
πρόσφερε τὸ δῶρόν
σου.
25 [6]Ἴσθι εὐνοῶν τῷ
[9]ἀντιδίκῳ σου ταχὺ,
ἕως ὅτου [8]εἶ ἐν τῇ ὁδῷ
μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε
[10]παραδῷ ὁ [9]ἀντίδικος
τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε
[10]παραδῷ τῷ [12]ὑπηρέ-
τῃ, καὶ εἰς φυλακὴν
[13]βληθήσῃ.
26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ
μὴ [14]ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν
ἕως ἂν [15]ἀποδῷς τὸν
ἔσχατον κοδράντην.
27 [16]Ἠκούσατε ὅτι
[17]ἐῤῥέθη ‡τοῖς ἀρχαί-
οις· Οὐ μοιχεύσεις.
28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅτι πᾶς ὁ [19]βλέπων γυ-
ναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυ-
μῆσαι §αὐτῆς, ἤδη ἐμοί-
χευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ.
29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου ὁ δεξιὸς [22]σκαν-
δαλίζει σε, [23]ἔξελε
αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· [24]συμφέρει γάρ
σοι ἵνα [25]ἀπόληται ἓν
τῶν μελῶν σου, καὶ
μὴ ὅλον τὸ σῶμά
σου [13]βληθῇ εἰς γέεν-
ναν.
30 Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου
χεὶρ [22]σκανδαλίζει σε,
[2]ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ
[13]βάλε ἀπὸ σοῦ· [24]συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα [25]ἀ-
πόληται ἓν τῶν μελῶν
σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ
σῶμά σου *[13]βληθῇ εἰς
γέενναν.
31 [17]Ἐῤῥέθη δὲ ὅτι ὃς
ἂν [11]ἀπολύσῃ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, [6]δότω αὐ-
τῇ [7]ἀποστάσιον.
32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑ-
μῖν, ὅτι †ὃς ἂν [11]ἀπο-
λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ, παρεκτὸς λόγου
πορνείας, ποιεῖ αὐ-
τὴν μοιχᾶσθαι· καὶ
ὃς ἐὰν [11]ἀπολελυμέ-
νην γαμήσῃ, μοιχᾶ-
ται.
33 Πάλιν [16]ἠκούσατε
ὅτι [17]ἐῤῥέθη τοῖς ἀρ-
χαίοις· Οὐκ ἐπιορκή-
σεις, [15]ἀποδώσεις δὲ τῷ
Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.
34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
μὴ [18]ὀμόσαι ‡ὅλως· μή-
τε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·
35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι
ὑποπόδιόν [8]ἐστι τῶν
[20]ποδῶν αὐτοῦ· μήτε
εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι
[21]πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου
βασιλέως·
36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ
[24]δύνασαι μίαν [26]τρίχα
λευκὴν ἢ μέλαιναν ποι-
ῆσαι.
37 [8]Ἔστω δὲ ὁ [27]λό-
γος ὑμῶν, ναὶ, ναί· οὒ,
οὔ· τὸ δὲ περισσὸν
τούτων ἐκ [28]τοῦ πονη-
ροῦ ἐστιν.

A. D. 27.

1 μιμνήσκω.
2 ἐκκόπτω.
3 ἀφίημι.
4 διαλλάσσω
* ἀπέλθη-n.
5 ἔρχομαι.
6 δίδωμι.
7 confer. ch. 19. 7. Mar. 10. 4.
8 εἰμί.
† πᾶς ὁ ἀπολύων-i.
9 Lu. 18. 3. 1 Pe. 5. 1.
10 παραδίδωμι.
11 ἀπολύω.
12 ch. 26. 58. confer. Lu. 12. 58.
13 βάλλω.
14 ἐξέρχομαι
15 ἀποδίδωμι ch. 18. 25, 28.
16 ἀκούω.
17 ῥέω.
18 ὀμνύω.
‡ ὅλως, μήτε-n.
19 Jno. 13. 22. Ac. 3. 4.
20 πούς.
§ αὐτὴν-h. Lu. 22. 15. Ro. 7. 7.
21 Ps. 48. 2. Mal. 1. 14.
22 ch. 18. 6, 8.
23 ἐξαιρέω.
24 δύναμαι.
25 ἀπολλύω.
26 θρίξ.
27 1 Co. 2. 1. Ep. 5. 6.
28 Ac. 19. 19. 1 Co. 10. 23.
29 ch. 6. 13. Ep. 6. 16. 2 Th. 3. 3. 1 Jno. 2. 13.

38 [1] Ἠκούσατε ὅτι [2] ἐῤ-
ῥέθη· Ὀφθαλμὸν ἀντὶ
ὀφθαλμοῦ, καὶ [3] ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος.
39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
μὴ [4] ἀντιστῆναι τῷ πο-
νηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε
[5] ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δε-
ξιάν σου σιαγόνα,
[6] στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν
ἄλλην·
40 Καὶ τῷ θέλοντί σοι
[7] κριθῆναι, ᵡ τὸν χιτῶ-
νά σου [9] λαβεῖν, [10] ἄφες
αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 Καὶ ὅςτις σε [11] ἀγγα-
ρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε
μετ' αὐτοῦ δύο.
42 Τῷ αἰτοῦντί σε
[12] δίδου· καὶ τὸν θέ-
λοντα ἀπὸ σοῦ δανεί-
σασθαι μὴ ἀποστραφῇς.
43 [1] Ἠκούσατε ὅτι
[2] ἐῤῥέθη· Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου, καὶ
μισήσεις τὸν ἐχθρόν
σου.
44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν·
Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
ὑμῶν, [15] εὐλογεῖτε τοὺς
[16] καταρωμένους ὑμᾶς,
καλῶς ποιεῖτε †† τοὺς
μισοῦντας ὑμᾶς, | καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ
[17] τῶν [18] ἐπηρεαζόντων
ὑμᾶς, καὶ | διωκόντων
ὑμᾶς·
45 Ὅπως [20] γένησθε
§§ υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑ-
μῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς·
ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ
ἀνατέλλει ἐπὶ πονη-
ροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ
βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ
ἀδίκους.

A. D. 27.

1 ἀκούω.
2 ῥέω.
Ex. 21. 24.
3 ὀδοὺς.
4 ἀνθίστημι.
5 ch. 26. 67. confer. Jno. 18. 22. 19. 3.
* φίλους-ι.
6 στρέφω.
† ἐθνικοὶ-ὶ.
7 κρίνω.
‡ τὸ αὐτὸ-π.
8 εἰμί.
9 λαμβάνω.
10 ἀφίημι.
§ ὁ ὁράνιος-π.
11 ch. 27. 32. Mar. 15. 21.
12 a. τὸν υἱὸν
‖ δικαιοσύνην-a.
13 δίδωμι.
14 θεάομαι, Jno. 1. 14. 1 Jno. 1. 1. confer. 1 Co. 4. 9.
15 confer. ch. 5. 7. Lu. 11. 41. Ac. 3. 2, 3. 10. 2—4. 24. 17.
16 καταράομαι.
17 confer. 1 Co. 14. 8. 15. 52.
†† τοῖς μισοῦσιν-a.
18 Lu. 6. 18. 1 Pe. 3. 16.
19 δοξάζω.
20 γίνομαι.
§§ ὅμοιοι-π.
21 γινώσκω.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήση-
τε τοὺς ἀγαπῶντας ὑ-
μᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε;
οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;
47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε
τοὺς * ἀδελφοὺς ὑμῶν
μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ
† τελῶναι ‡ οὕτω ποιοῦ-
σιν;
48 [8] Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς
τέλειοι, ὥςπερ ὁ πατὴρ
ὑμῶν § ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς τέλειός [8] ἐστι.

Κεφ. ϛ'.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ [12] τὴν
‖ ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ
ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, πρὸς τὸ
[14] θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ
δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ
ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ
ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς.
2 Ὅταν οὖν ποιῇς [15] ἐλε-
ημοσύνην, μὴ [17] σαλ-
πίσῃς ἔμπροσθέν σου,
ὥςπερ οἱ ὑποκριταὶ
ποιοῦσιν ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς καὶ ἐν ταῖς
ῥύμαις, ὅπως [19] δοξα-
σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μι-
σθὸν αὐτῶν.
3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλε-
ημοσύνην, μὴ [21] γνώτω
ἡ ἀριστερά σου τί ποι-
εῖ ἡ δεξιά σου·
4 Ὅπως [8] ᾖ σου ἡ ἐλεη-
μοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ·
ᵡ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ,

ἑαυτοῖς] ¹ἀποδώσει σοι
ᶜἐν τῷ φανερῷ].
5 Καὶ ὅταν ¹*προσεύ-
χῃ, οὐκ ⁴ἔσῃ ὥσπερ οἱ
ὑποκριταί· ὅτι ‡ φιλοῦ-
σιν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς ꭗ ἐν ταῖς γωνίαις
τῶν πλατειῶν †ἑστῶτες
προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν
⁵φανῶσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἀπέχουσι τὸν μι-
σθὸν αὐτῶν.
6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύ-
χῃ, ¹¹εἴσελθε εἰς τὸ τα-
μιεῖόν σου, ꭗ κλείσας τὴν
θύραν σου, πρόσευξαι τῷ
πατρί σου, §τῷ ¹²ἐν τῷ
κρυπτῷ· ꭗ ὁ πατήρ σου,
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπ-
τῷ, ¹ἀποδώσει σοι ᶜἐν
τῷ φανερῷ].
7 Προσευχόμενοι δὲ
μὴ βαττολογήσητε, ὥσ-
περ οἱ ¹⁴ἐθνικοί· δοκοῦ-
σι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυ-
λογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
σθήσονται.
8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε
αὐτοῖς· ¹⁷οἶδε γὰρ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν
ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς
¹⁸αἰτῆσαι αὐτόν.
9 Οὕτως οὖν προσεύ-
χεσθε ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ
ἡμῶν ὁ ²⁰ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς· ²¹ἁγιασθήτω τὸ
ὄνομά σου.
10 ²⁴Ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου· ²⁵γενηθήτω
τὸ θέλημά σου, ὡς] ἐν
οὐρανῷ ²⁶ꭗ ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
ἐπιούσιον ²⁸δὸς ἡμῖν
σήμερον.

A. D. 27.

1 ἀποδίδωμι.
2 ἀφίημι.
3 Lu. 11. 4.
* προσεύχεσθε, οὐκ ἔσεσθε-n.
† ἀφῆκαμεν-n.
4 εἰμί.
5 εἰσφέρω.
6 ch. 26. 41. Lu. 4. 13.
7 ἵστημι.
8 φαίνω.
‡ Vide App.
9 ῥύω.
10 ch. 5. 37. Lu. 11. 4. Ep. 6. 16. 2 Th. 3. 3.
11 εἰσέρχομαι.
§ ἐν τῷ κρυπτῷ-i.
12 s. ὄντι.
13 ch. 18. 35. Ro. 4. 25. 2 Co. 5. 19.
14 ch. 18. 17.
15 Lu. 24. 17.
16 ver. 19, 20. Ac. 13. 41.
17 εἴδω.
18 αἰτέω.
19 Lu. 6. 24. Phi. 4. 18.
20 s. ὤν.
21 Jno. 17. 17. 1 Co. 7. 14. He. 10. 29.
22 ἀλείφω.
23 νίπτω.
24 ἔρχομαι.
25 γίνομαι.
26 s. οὕτω. Lu. 6. 31.
27 Lu. 11. 3.
28 δίδωμι.
29 s. ὄντι.
‖ κρυφαίῳ-h.

12 Καὶ ²ἄφες ἡμῖν τὰ
³ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς ꭗ ἡμεῖς ²ἀφίεμεν
τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
13 Καὶ μὴ ⁵εἰσενέγκῃς
ἡμᾶς εἰς ⁶πειρασμόν,
ἀλλὰ ⁹ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
¹⁰τοῦ πονηροῦ· ‡ὅτι
σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία,
καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ
δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.]
14 Ἐὰν γὰρ ²ἀφῆτε
τοῖς ἀνθρώποις τὰ
¹³παραπτώματα αὐ-
τῶν, ²ἀφήσει ꭗ ὑμῖν ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος.
15 Ἐὰν δὲ μὴ ²ἀφῆτε
τοῖς ἀνθρώποις ᶜτὰ πα-
ραπτώματα αὐτῶν], οὐ-
δὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ²ἀφή-
σει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.
16 Ὅταν δὲ νηστεύητε,
μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ
ὑποκριταί, ¹⁵σκυθρω-
ποί· ¹⁶ἀφανίζουσι γὰρ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν,
ὅπως ⁸φανῶσι τοῖς ἀν-
θρώποις νηστεύοντες·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
¹⁹ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν.
17 Σὺ δὲ νηστεύων
²²ἄλειψαί σου τὴν κε-
φαλὴν, ꭗ τὸ πρόσωπόν
σου ²³νίψαι.
18 Ὅπως μὴ ⁸φανῇς
τοῖς ἀνθρώποις νηστεύ-
ων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου
τῷ ²⁹ἐν τῷ ‖κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ ‖κρυπτῷ,
¹ἀποδώσει σοι ᵇἐν τῷ
φανερῷ.]

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑ-
μῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς
γῆς, ὅπου σὴς ϗ [1]βρῶ-
σις [2]ἀφανίζει, καὶ ὅπȣ
κλέπται διορύσσȣσι ϗ
κλέπτουσι·
20 Θησαυρίζετε δὲ ὑ-
μῖν θησαυροὺς ἐν οὐρα-
νῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔ-
τε βρῶσις ἀφανίζει,
καὶ [4]ὅπου κλέπται οὐ
διορύσσȣσιν, ȣ̓δὲ κλέπ-
τουσιν.
21 Ὅπου γάρ [5]ἐστιν ὁ
θησαυρὸς *ὑμῶν, ἐκεῖ
[5]ἔσται καὶ ἡ καρδία
*ὑμῶν.
22 Ὁ λύχνος τοῦ σώ-
ματός [5]ἐστιν ὁ ὀφθαλ-
μός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλ-
μός σȣ [8]ἁπλȣ̃ς [5]ᾖ, ὅλον
τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
[5]ἔσται·
23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρὸς [5]ᾖ, ὅλον
τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
[5]ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς
τὸ [12]ἐν σοὶ σκότος [5]ἐ-
ϛὶ, τὸ σκότος πόσον;
24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ
κυρίοις [13]δουλεύειν· ἢ
γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, ϗ
τὸν ἕτερον ἀγαπήσει·
ἢ ἑνὸς [14]ἀνθέξεται, καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονή-
σει· οὐ δύνασθε Θεῷ
δουλεύειν καὶ †μαμμω-
νᾷ.
25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑ-
μῖν, Μὴ [15]μεριμνᾶτε τῇ
ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε
ϲκαὶ τί [16]πίητε˥ μηδὲ
τῷ σώματι ὑμῶν, τί
ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυ-
χὴ πλεῖόν [5]ἐστι τῆς

A. D. 27.

1 Jno. 4. 32.
Ro. 14. 17.
1 Co. 8. 4.
2 Co. 9. 10.
He. 12. 16.
Ja. 5. 2, 3.
2 ver. 16.
3 ἐμβλέπω.
4 confer.
Lu. 12. 33.
* σου-ἰ.
5 εἰμί.
6 προστίθημι
7 Lu. 2. 52.
Ep. 4. 13.
He. 11. 11.
8 Lu. 11. 34.
Ro. 12. 8.
2 Co. 1. 12.
Ep. 6. 5.
Ja. 1. 5.
9 καταμαν-
θάνω.
10 περιβάλ-
λω.
11 Ps. 90. 5, 6.
Ja. 1. 10, 11.
1 Pe. 1. 24.
12 s. ὄν.
13 s. cum Eu-
thym. ἐναν-
τία ἐπιτατ-
τουσι.
14 ἀντέχομαι
Lu. 16. 13.
1 Th. 5. 14.
Tit. 1. 9.
† μαμωνᾶ-α.
Lu. 16. 9, 11.
1 Ti. 6. 9, 10.
15 ver. 27, 28.
ch. 13. 22.
Mar. 4. 19.
Lu. 8. 14.
12. 11.
1 Co. 7. 32.
2 Co. 11. 28.
Phi. 2. 20.
1 Pe. 5. 7.
16 πίνω.
17 εἴδω.

τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματος;
26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ
θερίζουσιν, οὐδὲ συνά-
γουσιν εἰς ἀποθήκας, ϗ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρά-
νιος τρέφει αὐτά· οὐχ
ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρε-
τε αὐτῶν;
27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν με-
ριμνῶν δύναται [6]προς-
θεῖναι ἐπὶ τὴν [7]ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος
τί μεριμνᾶτε; [9]καταμά-
θετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγρȣ̃
πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ,
οὐδὲ νήθει·
29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ
τῇ δόξῃ αὐτοῦ [10]πε-
ριεβάλετο ὡς ἓν τού-
των.
30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τȣ̃
ἀγροῦ, [11]σήμερον [5]ὄντα
καὶ αὔριον εἰς κλίβα-
νον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ
πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι;
31 Μὴ ȣ̓̃ν μεριμνήσητε,
λέγοντες· Τί φάγωμεν,
ἢ τί [16]πίωμεν, ἢ τί πε-
ριβαλώμεθα;
32 Πάντα γὰρ ταῦτα
τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· [17]οἶ-
δε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος ὅτι χρῄζετε
τούτων ἁπάντων.
33 Ζητεῖτε δὲ ϲπρῶ-
τον˥ τὴν βασιλείαν τȣ̃
Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιο-
σύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦ-

τὰ πάντα [2]προστεθήσε-
ται ὑμῖν.
34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε
εἰς τὴν αὔριον·[3] ἡ γὰρ
αὔριον [4]μεριμνήσει *τὰ
ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἡ κακία *αὐτῆς.

Κεφ. ζ'.

ΜΗ [1]κρίνετε, ἵνα μὴ
[1]κριθῆτε.
2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι
κρίνετε, [1]κριθήσεσ-
θε· ϗ ἐν ᾧ μέτρῳ με
τρεῖτε, †ἀντιμετρηθή-
σεται ὑμῖν.
3 Τί δὲ βλέπεις τὸ
[11]κάρφος τὸ [12]ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ
ὀφθαλμῷ [11]δοκὸν οὐ
κατανοεῖς;
4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ
ἀδελφῷ σου· [14]Ἄφες
[15]ἐκβάλω τὸ κάρφος
ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· ϗ
ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφ-
θαλμῷ σου;
5 Ὑποκριτὰ, [15]ἔκβα-
λε πρῶτον τὴν δοκὸν
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου·
καὶ τότε [18]διαβλέψεις
[15]ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.
6 Μὴ [19]δῶτε ‖τὸ ἅγιον
τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε
τοὺς [20]μαργαρίτας ὑ-
μῶν ἔμπροσθεν τῶν
χοίρων· μήποτε κατα-
πατήσωσιν αὐτοὺς ἐν
τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ
[22]στραφέντες [23]ῥήξω-
σιν ὑμᾶς.
7 Αἰτεῖτε, ϗ [19]δοθή-
σεται ὑμῖν· ζητεῖτε, ϗ
[1]εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει, ϗ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, ϗ τῷ κρούον-
τι [5]ἀνοιγήσεται.
9 Ἢ τίς [9]ἐστιν ἐξ
ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν
αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρ-
τον, μὴ λίθον [8]ἐπιδώ-
σει αὐτῷ;
10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰ-
τήσῃ, μὴ ὄφιν [8]ἐπιδώ-
σει αὐτῷ;
11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονη-
ροὶ [9]ὄντες, [10]οἴδατε δό-
ματα ἀγαθὰ [19]διδόναι
τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πό-
σῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ὁ [12]ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, [19]δώσει ἀγαθὰ
τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν
θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑ-
μῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐ-
τοῖς· §οὗτος γάρ [9]ἐστιν
ὁ νόμος ϗ οἱ προφῆται.
13 [16]Εἰσέλθετε [17]διὰ
τῆς στενῆς πύλης· ὅτι
πλατεῖα ἡ πύλη, ϗ εὐ-
ρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπά-
γουσα εἰς τὴν ἀπώλει-
αν, ϗ πολλοί [9]εἰσιν οἱ
εἰσερχόμενοι δι' αὐ-
τῆς.
14 ††Ὅτι στενὴ ἡ πύλη,
καὶ [21]τεθλιμμένη ἡ ὁ-
δὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
ζωὴν, καὶ ὀλίγοι [9]εἰ-
σὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐ-
τήν.
15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ
τῶν ψευδοπροφητῶν,

A. D. 27.

1 εὑρίσκω.
2 προστίθημι
3 s. ἡμέραν.
4 s. ἡμέρα.
* ἑαυτῆς-ἡ. alii ἑαυτῇ.
5 ἀνοίγω.
6 s. πράγματα.
7 κρίνω. confer. Lu. 6. 37. Ja. 2. 13.
8 ἐπιδίδωμι.
9 εἰμί.
10 εἴδω.
† μετρηθήσεται-α.
11 Lu. 6. 41, 42.
12 s. ὤν.
13 s. ἦν.
14 ἀφίημι.
15 ἐκβάλλω.
§ οὕτω-ι.
16 εἰσέρχομαι.
17 confer. Lu. 13. 24.
18 διαβλέπω.
19 δίδωμι.
‖ τὰ ἅγια-π.
20 ch. 13. 45, 46.
†† Τί-ι.
21 θλίβω. Mar. 3. 9. 2 Co. 1. 6. 2 Th. 1. 6. He. 11. 37.
22 στρέφω.
23 ῥήσσω.

οἵτινες ἔρχονται πρὸς
ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προ-
βάτων, [2]ἔσωθεν δέ [3]εἰ-
σι λύκοι [4]ἅρπαγες.
16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν [5]ἐπιγνώσεσθε
αὐτούς. [6]Μήτι [7]συλ-
λέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν
σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβό-
λων σῦκα;
17 Οὕτω πᾶν δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς
[9]ποιεῖ· τὸ δὲ [10]σαπρὸν
δένδρον καρποὺς πονη-
ροὺς ποιεῖ.
18 Οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς πονη-
ροὺς [9]ποιεῖν, οὐδὲ δέν-
δρον [10]σαπρὸν καρποὺς
καλοὺς ποιεῖν.
19 Πᾶν δένδρον μὴ ποι-
οῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται, καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται.
20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν
καρπῶν αὐτῶν [5]ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούς.
21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων
μοι, Κύριε, Κύριε, [18]εἰς-
ελεύσεται εἰς τὴν βα-
σιλείαν τῶν οὐρανῶν·
ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλη-
μα τοῦ πατρός μου τοῦ
[19]ἐν οὐρανοῖς.
22 Πολλοὶ [21]ἐροῦσί μοι
[22]ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·
Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ
ὀνόματι προεφητεύσα-
μεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
δαιμόνια [26]ἐξεβάλομεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυ-
νάμεις πολλὰς [28]ἐποιή-
σαμεν;
23 Καὶ τότε ὁμολογή-
σω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέπο-

A. D. 27.

1 γινώσκω.
2 confer.
Lu. 11. 39.
Ac. 20. 29.
3 εἰμί.
4 ἅρπαξ.
5 ἐπιγινώ-
σκω.
6 confer.
Lu. 3. 8. 9.
6. 43.
Ja. 3. 12.
7 s. ἄνθρωποι
8 οἰκοδομέω.
9 ch. 3. 8, 10.
13. 23, 26.
21. 43.
Mar. 4. 32.
10 ch. 12. 33.
13. 48.
Lu. 6. 43.
Ep. 4. 29.
11 καταβαί-
νω.
12 ἔρχομαι.
13 πνέω.
14 προσπί-
πτω.
15 πίπτω.
16 θεμελιόω.
17 ὁμοιόω.
18 εἰσέρχο-
μαι.
19 s. ὄντος.
20 προσκό-
πτω.
21 εἴρω, s.
ἐρέω.
22 i. e. ἐν
ἡμέρᾳ κρί-
σεως.
confer.
ch. 10. 15.
Lu. 10. 12.
Jno. 6. 39.
23 μέγας.
24 γίνομαι.
25 συντελέω
26 ἐκβάλλω.
27 ἐκπλήσσω
28 ποιέω.

τε [1]ἔγνων ὑμᾶς· ἀπο-
χωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐρ-
γαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκού-
ει μου τοὺς λόγους
τούτους, καὶ ποιεῖ αὐ-
τοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν
ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις
[8]ᾠκοδόμησε τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέ-
τραν.
25 Καὶ [11]κατέβη ἡ
βροχὴ, καὶ [12]ἦλθον οἱ
ποταμοὶ, καὶ [13]ἔπνευ-
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [14]προς-
έπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ [15]ἔπεσε· [16]τε-
θεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν
πέτραν.
26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων
μου τοὺς λόγους τού-
τους, καὶ μὴ ποιῶν
αὐτοὺς, [17]ὁμοιωθήσε-
ται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις
[8]ᾠκοδόμησε τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμ-
μον.
27 Καὶ [11]κατέβη ἡ
βροχὴ, καὶ [12]ἦλθον οἱ
ποταμοὶ, καὶ [13]ἔπνευ-
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [20]προς-
έκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεί-
νῃ, καὶ [15]ἔπεσε· καὶ ἦν[3]
ἡ πτῶσις αὐτῆς [23]με-
γάλη.
28 Καὶ [24]ἐγένετο ὅτε
[25]συνετέλεσεν ὁ Ἰη-
σοῦς τοὺς λόγους τού-
τους, [27]ἐξεπλήσσοντο
οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ·
29 Ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔ-
χων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
γραμματεῖς.

Κεφ. η'.

1 ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐ-
τῷ ἀπὸ τοῦ ὄρȣς, [2]ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
πολλοί.
2 Καὶ ἰδȣ̀, λεπρὸς [3]ἐλ-
θὼν [4]προςεκύνει αὐτῷ,
λέγων· Κύριε, ἐὰν θέ-
λῃς, δύνασαί με [5]καθα-
ρίσαι.
3 Καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, [7]ἥψατο αὐτοῦ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω,
καθαρίσθητι. Καὶ εὐ-
θέως [5]ἐκαθαρίσθη αὐτȣ̃
ἡ λέπρα.
4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς, [9]Ὅρα [10]μηδενὶ
εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε, σε-
αυτὸν [13]δεῖξον τῷ ἱε-
ρεῖ, καὶ [15]προςένεγκε
τὸ δῶρον ὃ [16]προςέτα-
ξε †Μωσῆς, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς.
5 [18]Εἰςελθόντι δὲ ‡τῷ
Ἰησοῦ εἰς Καπερναȣ̀μ,
[19]προςῆλθεν αὐτῷ ἑκα-
τόνταρχος παρακαλῶν
αὐτὸν,
6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ
[22]παῖς μȣ [23]βέβληται
ἐν τῇ οἰκίᾳ [24]παραλυ-
τικὸς, δεινῶς βασανι-
ζόμενος.
7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγὼ [3]ἐλθὼν
θεραπεύσω αὐτόν.
8 Καὶ [26]ἀποκριθεὶς ὁ
ἑκατόνταρχος [27]ἔφη·
Κύριε, ȣ̓κ εἰμὶ [28]ἱκανὸς
ἵνα μȣ ὑπὸ τὴν στέγην
[18]εἰςέλθῃς· ἀλλὰ μόνον
εἰπὲ ††λόγον, ϗ [29]ἰαθή-
σεται ὁ παῖς μου.
9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρω-
πός εἰμι ὑπὸ ἐξȣσίαν, [32]
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρα-
τιώτας· ϗ λέγω τούτῳ,
Πορεύθητι· ϗ πορεύε-
ται· ϗ ἄλλῳ, Ἔρχου· ϗ
[3]ἔρχεται· ϗ τῷ δούλῳ
μου, Ποίησον τȣ̃το· ϗ
ποιεῖ.
10 Ἀκȣ́σας δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς
[6]ἐθαύμασε, ϗ εἶπε τοῖς
ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ȣ̓δὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πί-
στιν [8]εὗρον.
11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ δυσμῶν [11]ἥξουσι,
καὶ [12]ἀνακλιθήσονται
μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσα-
ὰκ καὶ Ἰακὼβ, ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν ȣ̓ρανῶν·
12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βα-
σιλείας [14]ἐκβληθήσον-
ται εἰς τὸ σκότος τὸ
ἐξώτερον· ἐκεῖ [17]ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
μὸς τῶν ὀδόντων.
13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς
τῷ §ἑκατοντάρχῳ· Ὕ-
παγε, καὶ ὡς [20]ἐπίστευ-
σας [21]γενηθήτω σοι· ϗ
[29]ἰάθη ὁ παῖς αὐτȣ̃ ἐν
τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.‖
14 Καὶ [3]ἐλθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέ-
τρȣ, εἶδε τὴν πενθερὰν
αὐτοῦ [23]βεβλημένην
[25]καὶ πυρέσσουσαν·
15 Καὶ [7]ἥψατο τῆς
χειρὸς αὐτῆς, ϗ [30]ἀφῆ-
κεν αὐτὴν ὁ πυρετος·
καὶ [31]ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει [33]‡‡αὐτοῖς.
16 Ὀψίας δὲ [21]γενο-
μένης [15]προςήνεγκαν

A. D. 27.

1 καταβαίνω
2 ἀκολȣθέω.
3 ἔρχομαι.
* προςελ-
θὼν-i.
4 προςκυνέω.
5 καθαρίζω.
6 θαυμάζω.
7 ἅπτομαι.
8 εὑρίσκω.
9 ὁράω.
10 s. ἵνα.
11 ἥκω.
12 ἀνακλίνω
13 δεικνύω.
14 ἐκβάλλω.
15 προςφέρω.
16 προςτάττω
† Μωϋσῆς-h.
17 εἰμί.
18 εἰςέρχο-
μαι.
‡ αὐτῷ-a.
19 προςέρχο-
μαι.
§ ἑκατοντάρ-
χῃ-a.
20 πιστεύω.
21 γίνομαι.
s. οὕτω.
22 ch. 2. 16.
23 βάλλω.
‖ Vide App.
24 ch. 4. 24.
25 s. ἐπὶ τῆς
κλίνης,
Mar. 7. 30.
26 ἀποκρίνο-
μαι.
27 φημι.
28 i. e. ἄξιος.
ch. 3. 11.
Jno. 1. 27.
†† λόγῳ-a.
29 ἰάομαι.
30 ἀφίημι.
31 ἐγείρω.
32 s. τασσόμε-
νος, Lu. 7. 8.
33 s. τροφὴν.
‡‡ αὐτῷ-i.

αὐτῷ δαιμονιζομένους
πολλούς· καὶ [1]ἐξέβαλε
τὰ πνεύματα λόγῳ, ϗ
πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας [4]ἐθεράπευ-
σεν·
17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ
[5]ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου, λέγοντος·
Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας
ἡμῶν [7]ἔλαβε, ϗ τὰς νό-
σους [8]ἐβάστασεν.
18 [11]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς πολλοὺς ὄχλους
περὶ αὐτὸν, [12]ἐκέλευ-
σεν [17]ἀπελθεῖν εἰς τὸ
πέραν.
19 Καὶ [14]προσελθὼν
[15]εἷς γραμματεὺς, εἶ-
πεν αὐτῷ· Διδάσκαλε,
ἀκολουθήσω σοι ὅπου
ἐὰν [17]ἀπέρχῃ.
20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, ϗ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
[20]κατασκηνώσεις· ὁ δὲ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ.
21 Ἕτερος δὲ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐ-
τῷ· Κύριε, [21]ἐπιτρε-
ψόν μοι πρῶτον [17]ἀπελ-
θεῖν, καὶ [24]θάψαι τὸν
πατέρα μου.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι,
καὶ [27]ἄφες τοὺς νεκροὺς
[24]θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
νεκρούς.
23 Καὶ [28]ἐμβάντι αὐ-
τῷ εἰς τὸ πλοῖον, [29]ἠ-
κολούθησαν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
24 Καὶ ἰδοὺ, [2]σεισμὸς
μέγας [3]ἐγένετο ἐν τῇ
θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖ-
ον καλύπτεσθαι ὑπὸ
τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδε.
25 Καὶ [14]προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ ᵇαὐτοῦ| [6]ἤ-
γειραν αὐτὸν, λέγον-
τες· Κύριε, σῶσον ἡ-
μᾶς, ἀπολλύμεθα.
26 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Τί δειλοί [9]ἐστε, [10]ὀλι-
γόπιστοι; Τότε [6]ἐγερ-
θεὶς [13]ἐπετίμησε τοῖς
ἀνέμοις, ϗ τῇ θαλάσσῃ·
ϗ [3]ἐγένετο γαλήνη με-
γάλη.
27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι
[16]ἐθαύμασαν, λέγοντες·
Ποταπός ἐστιν οὗτος,
ὅτι ϗ οἱ ἄνεμοι ϗ ἡ θά-
λασσα ὑπακούουσιν αὐ-
τῷ;
28 Καὶ [18]ἐλθόντι αὐτῷ
εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
χώραν τῶν * Γεργεση-
νῶν, [19]ὑπήντησαν αὐτῷ
δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ
τῶν μνημείων ἐξερχό-
μενοι, [22]χαλεποὶ λίαν,
ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ
[23]παρελθεῖν διὰ τῆς
ὁδοῦ ἐκείνης.
29 Καὶ ἰδοὺ, [25]ἔκραξαν
λέγοντες· Τί [26]ἡμῖν
καὶ σοὶ, ᵇἸησοῦ| υἱὲ
τοῦ Θεοῦ; [18]ἦλθες ὧδε
πρὸ καιροῦ βασανίσαι
ἡμᾶς;
30 [9]Ἦν δὲ †μακρὰν ἀπ'
αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
πολλῶν βοσκομένη.
31 Οἱ δὲ δαίμονες [30]πα-
ρεκάλουν αὐτὸν, λέγον-

A. D. 27.

1 ἐκβάλλω.
2 ch. 24. 7. Ac. 16. 26.
3 γίνομαι.
4 θεραπεύω.
5 ῥέω.
6 ἐγείρω.
7 λαμβάνω.
8 βαστάζω.
9 εἰμί.
10 ch. 6. 30. Lu. 12. 28.
11 εἴδω.
12 κελεύω.
13 ἐπιτιμάω.
14 προςέρχομαι.
15 i. q. τις, ch. 16. 14.
16 θαυμάζω.
17 ἀπέρχομαι.
18 ἔρχομαι.
* Γερασηνῶν-h. alii Γαδαρηνῶν-i.
19 ὑπαντάω.
20 confer. ch. 13. 32. Mar. 4. 32. Lu. 13. 19.
21 ἐπιτρέπω.
22 2 Ti. 3. 1.
23 παρέρχομαι
24 θάπτω.
25 κράζω.
26 s. πραγμα
27 ἀφίημι. Ro. 6. 13. Ep. 2. 1, 5. Col. 2. 13.
† οὐ μακραν-n. Mar. 12.34. Lu. 7. 6. Jno. 21. 8.
28 ἐμβαίνω.
29 ἀκολουθέω.
30 παρακαλέω

τες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡ-
μᾶς, *ἐπίτρεψον [1] ἡμῖν
[2]ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέ-
λην τῶν χοίρων.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑπάγετε. Οἱ δὲ [3]ἐξελ-
θόντες [5]ἀπῆλθον[2] εἰς
†τὴν ἀγέλην τῶν χοί-
ρων· καὶ ἰδοὺ, [7]ὥρμησε
πᾶσα ἡ ἀγέλη [b]τῶν
χοίρων | κατὰ τοῦ [8]κρη-
μνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ [9]ἀπέθανον ἐν τοῖς
[10]ὕδασιν.
33 Οἱ δὲ βόσκοντες
[11]ἔφυγον· καὶ [2]ἀπελ-
θόντες εἰς τὴν πόλιν
[13]ἀπήγγειλαν πάντα,
καὶ τὰ τῶν δαιμονιζο-
μένων.
34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ
πόλις [3]ἐξῆλθεν εἰς συν-
άντησιν τῷ Ἰησοῦ·
καὶ [16]ἰδόντες αὐτὸν,
[17]παρεκάλεσαν ὅπως
[18]μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρί-
ων αὐτῶν.

Κεφ. θ'.

ΚΑΙ [19]ἐμβὰς εἰς [d]τὸ |
πλοῖον, [23]διεπέρασε, ϗ
[24]ἦλθεν εἰς τὴν [25]ἰδίαν
πόλιν.
2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον
αὐτῷ παραλυτικὸν, ἐπὶ
κλίνης [26]βεβλημένον·
καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν
πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ
παραλυτικῷ· Θάρσει
τέκνον· [28]ἀφέωνταί
‖σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν
γραμματέων εἶπον ἐν
ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασ-
φημεῖ.
4 Καὶ ††ἰδὼν[16] ὁ Ἰησοῦς
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν· Ἱνατί ὑμεῖς
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5 Τί γάρ ἐστιν [4]εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· [28]Ἀ-
φέωνταί **σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι; ἢ εἰπεῖν· ‡Ἔγει-
ραι[6] καὶ περιπάτει;
6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς [28]ἀφιέναι ἁμαρτί-
ας· (τότε λέγει τῷ πα-
ραλυτικῷ·) [6]Ἐγερθεὶς
[12]ἆρόν σου τὴν κλίνην,
καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.
7 Καὶ [6]ἐγερθεὶς, [2]ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι
§ἐθαύμασαν, καὶ [14]ἐδό-
ξασαν τὸν Θεὸν, τὸν
[15]δόντα ἐξουσίαν τοι-
αύτην τοῖς ἀνθρώποις.
9 Καὶ παράγων ὁ Ἰη-
σοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄν-
θρωπον καθήμενον ἐπὶ
τὸ [20]τελώνιον, Ματ-
θαῖον λεγόμενον· καὶ
λέγει αὐτῷ· [21]Ἀκο-
λούθει μοι· καὶ [22]ἀνα-
στὰς [21]ἠκολούθησεν
αὐτῷ.
10 Καὶ [27]ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ, ϗ ἰδοὺ, πολλοὶ τε-
λῶναι ϗ [29]ἁμαρτωλοὶ
[24]ἐλθόντες, συνανέκειν-
το τῷ Ἰησοῦ ϗ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ.
11 Καὶ [16]ἰδόντες οἱ Φα-
ρισαῖοι, εἶπον τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· Διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ

A. D. 27.

*ἀπόστειλον ἡμᾶς-l.
1 ἐπιτρέπω.
2 ἀπέρχομαι
3 ἐξέρχομαι.
4 ch. 19. 24. Mar. 2. 9.
** σου-a.
5 s. τὰ δαιμόνια. Lu. 8. 35.
† τοὺς χοίρους-a.
‡ Ἔγειρε-h.
6 ἐγείρω.
7 ὁρμάω.
8 Mar. 5. 13. Lu. 8. 33.
9 ἀποθνήσκω
10 ὕδωρ.
11 φεύγω.
12 αἴρω.
13 ἀπαγγέλλω.
§ ἐφοβήθησαν-h.
14 δοξάζω.
15 δίδωμι.
16 εἴδω.
17 παρακαλέω.
18 μεταβαίνω.
19 ἐμβαίνω.
20 Mar. 2. 14. Lu. 5. 27.
21 ἀκολουθέω.
22 ἀνίστημι.
23 διαπεράω.
24 ἔρχομαι.
25 ch. 4. 13.
26 βάλλω.
27 γίνομαι.
28 ἀφίημι.—Att. pro ἀφεῖνται.
29 Lu. 5. 8. Ro. 5. 8.
‖ σου αἱ ἁμαρτίαι-i.
†† εἰδὼς-i.

ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκού-
σας εἶπεν d αὐτοῖς | · Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες.
13 Πορευθέντες δὲ μά-
θετε τί ἐστιν· ‡ Ἔλε-
ον[3] θέλω, καὶ οὐ θυσί-
αν· οὐ γὰρ [4] ἦλθον κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλ'
ἁμαρτωλοὺς, b εἰς μετά-
νοιαν.|
14 Τότε προσέρχονται
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννου, λέγοντες· Διατί
ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύομεν πολλὰ, οἱ
δὲ μαθηταί σου οὐ νη-
στεύουσι;
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ [12] νυμφῶνος
πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ'
αὐτῶν [13] ἐστιν ὁ νυμ-
φίος; [4] ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν [16] ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσου-
σιν.
16 Οὐδεὶς δὲ [17] ἐπιβάλ-
λει ἐπίβλημα ῥάκους
[18] ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον
[21] σχίσμα γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶ-
νον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ
ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ
ἀσκοὶ [24] ἀπολοῦνται·

A. D. 27.

* ἀμφότε-
ροι-α.
1 λαλέω.
2 i. e. ἀρχι-
συνάγωγος,
Mar. 5. 22.
† εἰς ἐλθὼν-α
s. εἰςελ-
θὼν-i.
‡ Ἔλεος-i.
3 Ho. 6. 6.
4 ἔρχομαι.
5 Mar. 5. 23,
ἐσχάτως
ἔχει.
Lu. 8. 42,
ἀπέθνησκεν.
6 ἐπιτίθημι.
7 ζάω.
8 ἐγείρω.
9 ἀκολουθέω.
10 προσέρ-
χομαι.
11 ἅπτομαι.
12 Jno. 3. 29.
Re. 21. 2.
13 εἰμι.
14 σώζω.
Lu. 7. 50.
Ac. 4. 12.
15 ἐπιστρέφω
16 ἀπαίρω.
17 i. e. ἐπιῤ-
ῥάπτει,
Mar. 2. 21.
18 Mar. 9. 3.
19 εἴδω.
20 Mar. 5. 35.
21 ch. 27. 51.
Jno. 7. 43.
19. 25.
1 Co. 1. 10.
§ ἔλεγεν-i.
22 ἀποθνή-
σκω.
23 καταγε-
λάω.
24 ἀπολλύω.
25 ἐκβάλλω.
26 εἰςέρχομαι

ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
καὶ * ἀμφότερα συντη-
ροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ [1] λα-
λοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ,
[2] ἄρχων † ἐλθὼν προσε-
κύνει αὐτῷ, λέγων·
Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου
[5] ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ-
λὰ [4] ἐλθὼν [6] ἐπίθες τὴν
χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ
[7] ζήσεται.
19 Καὶ [8] ἐγερθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς [9] ἠκολούθησεν αὐ-
τῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
20 (Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱ-
μοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη,
[10] προσελθοῦσα ὄπισθεν,
[11] ἥψατο τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυ-
τῇ· Ἐὰν μόνον [11] ἅψω-
μαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
[14] σωθήσομαι.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [15] ἐπι-
στραφεὶς, καὶ [19] ἰδὼν
αὐτὴν, εἶπε· Θάρσει
θύγατερ· ἡ πίστις σου
[14] σέσωκέ σε. Καὶ [14] ἐ-
σώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.)
23 Καὶ [4] ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρ-
χοντος, καὶ [19] ἰδὼν τοὺς
αὐλητὰς, καὶ [20] τὸν ὄχλον
θορυβούμενον, § λέγει
αὐτοῖς·
24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ
[22] ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ
[23] κατεγέλων αὐτοῦ.
25 Ὅτε δὲ [25] ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, [26] εἰςελθὼν

ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· ϗ [1] ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
26 Καὶ [2] ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, [4] ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, [•] υἱὲ Δαβίδ.
28 [5] Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προςῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε.
29 Τότε [11] ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν [12] γενηθήτω ὑμῖν.
30 Καὶ [13] ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· ϗ [16] ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· [18] Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 Οἱ δὲ [2] ἐξελθόντες [19] διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32 Αὐτῶν δὲ [2] ἐξερχομένων, ἰδοὺ, [22] προςήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, [23] δαιμονιζόμενον·
33 Καὶ, [24] ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, [25] ἐλάλησεν ὁ κωφός· ϗ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· [b] Ὅτι [1] οὐδέποτε [26] ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι [28] ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ [3] περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας ϗ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, ϗ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ὁ ἐν τῷ λαῷ.
36 [6] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, [7] ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι [8] ἦσαν [†] ἐκλελυμένοι [9] ϗ [10] ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν [15] θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ [17] ἐργάται ὀλίγοι.
38 [14] Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ [15] θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ [17] ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι΄.

ΚΑΙ προςκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, [20] ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν [21] πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥςτε ἐκβάλλειν αὐτὰ, ϗ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποςόλων τὰ ὀνόματά ἐςι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος [27] Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

A. D. 27.

1 ἐγείρω.
2 ἐξέρχομαι.
3 περιάγω.
4 ἀκολουθέω.
• υἱός-ἱ.
5 ἔρχομαι.
6 εἴδω.
7 σπλαγχνίζομαι.
8 εἰμί.
† ἐκλυλμένοι-α.
9 ἐκλύω.
ch. 15. 32.
Mar. 8. 3.
Ga. 6. 9.
He. 12. 3, 5.
10 ῥίπτω.
ch. 27. 5.
Lu. 4. 35.
17. 2.
Ac. 27. 29.
11 ἅπτομαι.
12 γίνομαι.
13 ἀνοίγω.
14 δέομαι.
15 Lu. 10. 2.
Re. 14. 15.
16 ἐμβριμάομαι,
Mar. 1. 43.
14. 5.
Jno. 11. 33, 38.
17 2 Ti. 2. 15.
18 ὁράω.
19 διαφημίζω.
20 δίδωμι.
‡ κατὰ-ƒ.
21 Jno. 17. 2.
Ro. 9. 21.
22 προςφέρω.
23 confer.
Lu. 11. 14.
24 ἐκβάλλω.
25 λαλέω.
26 φαίνω.
27 Jno. 1. 43.
28 λέγω.

3 Ἰάκωβος ὁ [1]τοῦ Ζεβεδαίου, ϗ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, ϗ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ[1] τοῦ Ἀλφαίου, ϗ Λεββαῖος *ὁ [7]ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·[1]

4 Σίμων ὁ ‡ Κανανίτης, ϗ Ἰούδας § Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ [9]παραδοὺς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα [10]ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ [13]ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ [2]εἰσέλθητε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ [15]ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· Ὅτι [16]ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, †† λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· [19]δωρεὰν [20]ἐλάβετε, δωρεὰν [21]δότε.

9 Μὴ [23]κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.

10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ‡‡ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ [26]ἐστιν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην [2]εἰσέλθητε, [3]ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός [26]ἐστι· [4]κἀκεῖ [5]μείνατε ἕως ἂν [6]ἐξέλθητε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.†

13 Καὶ ἐὰν μὲν [26]ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, [8]ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ [26]ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς [11]ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὃς ἐὰν μὴ [12]δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, [6]ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, [14]ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων ϗ ‖ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· [17]γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, ϗ [18]ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 Προσέχετε [22]δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· [9]παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς [24]συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς [25]συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς [27]ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,

A. D. 27.

1 s. υἱός.
2 εἰσέρχομαι.
3 ἐξετάζω.
4 καὶ ἐκεῖ.
5 μένω.
6 ἐξέρχομαι.
* alii Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς-d.
7 ἐπικαλέω.
† λέγοντες· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ-f.
‡ Κανανaῖος-i. al. Κανανίτης.
§ Σκαριώτης-n.
8 ἔρχομαι.
9 παραδίδωμι
10 ἀποστέλλω.
11 ἐπιστρέφω
12 δέχομαι.
13 ἀπέρχομαι
14 ἐκτινάσσω
15 ἀπολλύω.
16 ἐγγίζω.
‖ Γομόῤῥας-h.
†† νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε-a. al. νεκροὺς ἐγείρετε-i.
17 γίνομαι.
18 Ro. 16. 19. Phi. 2. 15.
19 Ro 3. 24.
20 λαμβάνω.
21 δίδωμι.
22 s. ἡμᾶς.
23 κτάομαι.
24 ch. 5. 22
25 ch. 23. 34.
‡‡ ῥάβδους-h.
26 εἰμί.
27 ἄγω.

εἰς μαρτύριον αὐτοῖς ϗ
τοῖς ἔθνεσιν.
19 Ὅταν δὲ [1] παραδι-
δῶσιν ὑμᾶς, μὴ [3] μερι-
μνήσητε πῶς, ἢ τί [4] λα-
λήσητε· [5] δοθήσεται γὰρ
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τί [4] λαλήσετε.
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς [9] ἐςε
οἱ [4] λαλοῦντες, ἀλλὰ
τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν, τὸ [4] λαλοῦν ἐν
ὑμῖν.
21 [1] Παραδώσει δὲ ἀ-
δελφὸς ἀδελφὸν εἰς θά-
νατον, καὶ πατὴρ τέ-
κνον· καὶ [10] ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γο-
νεῖς, ϗ [11] θανατώσουσιν
αὐτούς.
22 Καὶ [9] ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπο-
μείνας εἰς τέλος, οὗτος
[14] σωθήσεται.
23 Ὅταν δὲ διώκωσιν
ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύ-
τῃ, φεύγετε εἰς τὴν
§ ἄλλην· ἀμὴν d γὰρ l
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τε-
λέσητε [18] τὰς πόλεις
τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν
[19] ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.
24 Οὐκ [9] ἔστι μαθητὴς
ὑπὲρ τὸν [20] διδάσκαλον,
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύ-
ριον αὐτοῦ·
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθη-
τῇ ἵνα [21] γένηται ὡς ὁ
διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκο-
δεσπότην ‖ Βεελζεβοὺλ
[24] †† ἐκάλεσαν, πόσῳ
μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς
αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν [2] φοβηθῆτε
αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐςι
[6] κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ
[7] ἀποκαλυφθήσεται· ϗ
κρυπτὸν, ὃ οὐ [8] γνωσθή-
σεται.
27 Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν
τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν
τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς
τὸ οὖς ἀκούετε, κη-
ρύξατε ἐπὶ τῶν δωμά-
των.
28 Καὶ μὴ [2*] φοβηθῆτε
ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων
ἀποκτεῖναι· [2] φοβήθη-
τε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ
σῶμα [12] ἀπολέσαι ἐν γε-
έννῃ.
29 Οὐχὶ δύο στρουθία
[13] ἀσσαρίου πωλεῖται,
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
[15] πεσεῖται c ἐπὶ τὴν
γῆν †, ἄνευ ‡ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν;
30 Ὑμῶν δὲ ϗ αἱ [16] τρί-
χες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
[17] ἠριθμημέναι εἰσί.
31 Μὴ οὖν [2] φοβηθῆτε·
πολλῶν στρουθίων δια-
φέρετε ὑμεῖς.
32 Πᾶς οὖν ὅςις [22] ὁμο-
λογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὁμολογήσω [23] κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς.
33 Ὅςτις δ' ἂν [25] ἀρ-
νήσηταί με ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων,

A. D. 27.

1 παραδίδωμι.
2 φοβέω.
3 μεριμνάω. Lu. 21. 14, προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι.
4 λαλέω.
5 δίδωμι.
6 καλύπτω.
7 ἀποκαλύπτω.
8 γινώσκω.
9 εἰμί.
* φοβεῖσθε-a.
10 ἐπανίστημι.
11 Ro. 8. 13. He. 12. 1–3.
12 ἀπολλύω.
13 Lu. 12. 6.
† al. εἰς τὴν παγίδα.
‡ τῆς βουλῆς-f.
14 σώω, s. σώζω.
15 πίπτω.
16 θρίξ.
§ ἑτέραν κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν-m.
17 ἀριθμέω.
18 s. ὁδὸν διά.
19 ἔρχομαι.
20 Lu. 2. 46. Jno. 3. 2.
21 γίνομαι.
22 Heb. pro. ὁμολογήσει ἐμέ.
23 καὶ ἐγώ.
‖ Βεελζεβοὺβ-n.
24 καλέω.
†† ἐπεκάλεσαν-a.
25 ἀρνέομαι.

[1]ἀρνήσομαι αὐτὸν [2]κά-
γὼ ἔμπροσθεν τοῦ πα-
τρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.
34 Μὴ νομίσητε ὅτι
[4]ἦλθον [5]βαλεῖν εἰρή-
νην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ
[4]ἦλθον [5]βαλεῖν εἰρή-
νην, ἀλλὰ μάχαιραν.
35 [4]Ἦλθον γὰρ διχά-
σαι ἄνθρωπον κατὰ τȣ̃
πατρὸς αὐτοῦ, ϗ θυγα-
τέρα κατὰ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, ϗ νύμφην κατὰ
τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.
36 Καὶ ἐχθροὶ τȣ̃ ἀν-
θρώπȣ, οἱ [8]οἰκιακοὶ αὐ-
τοῦ.
37 Ὁ φιλῶν πατέρα
ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, ȣ̓κ
[9]ἔστι μȣ ἄξιος· ϗ ὁ φι-
λῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ [9]ἐςι μου
ἄξιος.
38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ϗ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου,
οὐκ [9]ἔστι μου ἄξιος.
39 Ὁ [12]εὑρὼν τὴν
[16]ψυχὴν αὐτοῦ, [17]ἀπο-
λέσει αὐτήν· ϗ ὁ [17]ἀπο-
λέσας τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃
ἕνεκεν ἐμοῦ, [13]εὑρήσει
αὐτήν.
40 Ὁ [20]δεχόμενος ὑμᾶς,
ἐμὲ δέχεται· ϗ ὁ ἐμὲ
δεχόμενος, δέχεται τὸν
[21]ἀποστείλαντά με.
41 Ὁ [20]δεχόμενος προ-
φήτην εἰς ὄνομα προ-
φήτȣ, μισθὸν προφήτȣ
[25]λήψεται· ϗ ὁ [20]δεχό-
μενος δίκαιον εἰς ὄνομα
δικαίου, μισθὸν δικαίȣ
[25]λήψεται.
42 Καὶ ὃς ἐὰν [3]ποτίσῃ
ἕνα τῶν μικρῶν τȣ́των
ποτήριον ψυχροῦ [*] μό-
νον, εἰς ὄνομα μαθητȣ̃,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
[17]ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ.

Κεφ. ια΄.

ΚΑΙ [6]ἐγένετο ὅτε
[7]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς δια-
τάσσων τοῖς δώδεκα
μαθηταῖς αὐτοῦ, [10]μετ-
έβη ἐκεῖθεν, [11]τοῦ δι-
δάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖς πόλεσιν
αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκȣ́-
σας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ
τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ,
[12]πέμψας †δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ,
3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ [9]εἶ
[14]ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
[15]προσδοκῶμεν.
4 Καὶ [18]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
[19]Πορευθέντες ἀπαγ-
γείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκȣ́-
ετε καὶ βλέπετε·
5 Τυφλοὶ [22]ἀναβλέπȣ-
σι, καὶ χωλοὶ περιπα-
τοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, ϗ κωφοὶ ἀκούȣ-
σι, νεκροὶ ἐγείρονται,
καὶ πτωχοὶ εὐαγγελί-
ζονται·
6 Καὶ μακάριός [9]ἐςιν
ὃς ἐὰν μὴ [23]σκανδαλι-
σθῇ ἐν ἐμοί.
7 Τούτων δὲ πορευο
μένων, [24]ἤρξατο ὁ Ἰη-
σοῦς λέγειν τοῖς ὄχ-
λοις περὶ Ἰωάννου·
Τί [26]ἐξήλθετε εἰς τὴν

A. D. 27.

1 ἀρνέομαι.
2 καὶ ἐγώ.
3 ποτίζω.
*ὕδατος-f.q.s. Mar. 9. 41.
4 ἔρχομαι.
5 βάλλω, Jno. 13. 2.
6 γίνομαι.
7 τελέω.
8 ver. 25.
9 εἰμί.
10 μεταβαίνω.
11 s. ἕνεκα.
12 πέμπω.
† διά-ί.
13 εὑρίσκω.
14 ch. 3. 11. 21. 9. 23. 39. Lu. 19. 38.
15 Lu. 3. 15. 12. 46. 2 Pe. 3. 12.
16 c. 16. 25,26. Mar. 8.35,36. Lu. 9. 24, 25. 17. 33.
17 ἀπολλύω.
18 ἀποκρίνω.
19 πορεύομαι.
20 Lu. 9. 5,11, 53. 2 Co. 7. 15. Ga. 4. 14. He. 11. 31.
21 ἀποστέλλω
22 ch. 20. 34. Mar. 10. 51, 52. Lu. 7. 22. Ac. 22. 11, 13.
23 ch. 5. 29.
24 ἄρχομαι.
25 λαμβάνω.
26 ἐξέρχομαι.

ἔρημον [1] θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου
σαλευόμενον;
8 Ἀλλὰ τί [4] ἐξήλθετε
[5] ἰδεῖν; [6] ἄνθρωπον ἐν
[7] μαλακοῖς ἱματίοις
[8] ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ,
οἱ τὰ μαλακὰ [9] φο-
ροῦντες, ἐν τοῖς οἴ-
κοις τῶν ‡ βασιλέων
[12] εἰσίν.
9 Ἀλλὰ τί [4] ἐξήλθετε
[5] ἰδεῖν; [6] προφήτην;
ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ
περισσότερον προφή-
του.
10 Οὗτος γάρ [12] ἐστι
περὶ οὗ [18] γέγραπται·
Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπε σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὀκ [19] ἐγήγερται ἐν γεν-
νητοῖς γυναικῶν μεί-
ζων Ἰωάννε τῦ Βαπτι-
στοῦ· ὁ δὲ †† μικρότε-
ρος [23] ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν, μείζων
αὐτοῦ [12] ἐστιν.
12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν
Ἰωάννου τῦ Βαπτιστῦ
ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν [25] βιάζε-
ται, καὶ βιασταὶ [26] ἁρ-
πάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προ-
φῆται καὶ §§ ὁ νόμος
ἕως Ἰωάννου [27] προε-
φήτευσαν·
14 Καὶ εἰ θέλετε [28] δέ-
ξασθαι, αὐτός [12] ἐστιν
Ἠλίας ὁ μέλλων [16] ἔρ-
χεσθαι.

15 Ὁ ἔχων [2] ὦτα ἀκύ-
ειν, ἀκουέτω.
16 [3] Τίνι δὲ ὁμοιώσω
τὴν γενεὰν ταύτην;
ὁμοία [12] ἐστὶ * παιδα-
ρίοις † ἐν ἀγοραῖς κα-
θημένοις, καὶ προσφω-
νοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐ-
τῶν,
17 Καὶ λέγυσιν· [10] Ηὐ-
λήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
[11] ὠρχήσασθε· [13] ἐθρη-
νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
[14] ἐκόψασθε. [15]
18 [16] Ἦλθε γὰρ Ἰωάν-
νης, [17] μήτε ἐσθίων, μή-
τε πίνων· ϗ λέγουσι·
Δαιμόνιον ἔχει.
19 [16] Ἦλθεν ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου ἐσθίων ϗ πί-
νων· ϗ λέγουσιν· Ἰδοὺ,
ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν
φίλος ϗ § ἁμαρτωλῶν·
καὶ [20] ἐδικαιώθη ἡ σο-
φία ἀπὸ τῶν ‖ τέκνων
αὐτῆς.
20 Τότε [21] ἤρξατο ὀνει-
δίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς
[22] ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ
[24] μετενόησαν·
21 Οὐαί σοι Χοραζὶν,
οὐαί σοι ‡‡ Βηθσαϊδάν·
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ ϗ Σιδῶ-
νι [22] ἐγένοντο αἱ δυνά-
μεις αἱ [22] γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκ-
κῳ καὶ σποδῷ [24] μετε-
νόησαν.
22 Πλὴν λέγω ὑμῖν·
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀν-
εκτότερον [12] ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑ-
μῖν.

A. D. 27.

1 θεάομαι.
2 οὖς.
3 Mar. 4. 30.
4 ἐξέρχομαι.
5 εἴδω.
* παιδίοις-a.
6 s. μή.
† καθημένοις ἐν ἀγορᾷ, ἃ προσφωνῦντα τοῖς ἑτέροις (s. ἑταίροις) λέγυσιν-h.
7 Lu. 7. 25.
8 ἀμφιέννυμι
9 s. ἱματια.
‡ βασιλείων-i.
10 αὐλέω.
11 ὀρχέομαι.
12 εἰμί.
13 θρηνέω.
14 κόπτω.
15 s. τὰ στήθη
16 ἔρχομαι.
17 ch. 3. 4.
18 γράφω.
§ ἁμαρτωλῶν. Kal-a.
19 ἐγείρω. Lu. 7. 16.
20 δικαιόω.
‖ ἔργων-n.
†† μικρότερος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ὀρανῶν μείζων-n.
21 ἄρχομαι.
22 γίνομαι.
23 s. προφήτης.
24 μετανοέω.
‡‡ Βεθσαϊδά-i.
25 Lu. 16. 16.
26 Jno. 6. 15. 10. 28, 29.
§§ ὁ νόμος, ἕως-n.
27 προφητεύω
28 δέχομαι.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ,
* ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ
†[1] ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου
[2] καταβιβασθήσῃ· ὅτι
εἰ ἐν Σοδόμοις [3] ἐγένον-
το αἱ δυνάμεις αἱ [3] γε-
νόμεναι ἐν σοὶ, [4] ἔμει-
ναν ἂν μέχρι τῆς σή-
μερον.
24 Πλὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι, γῇ Σοδόμων ἀνεκ-
τότερον [9] ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ σοί.
25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ και-
ρῷ [10] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς, εἶπεν· [11] Ἐξομο-
λογοῦμαί σοι, πάτερ,
Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι [14] ἀπέκρυ-
ψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ [15] ἀπε-
κάλυψας αὐτὰ νηπί-
οις.
26 Ναὶ ὁ [16] πατὴρ, ὅτι
οὕτως [3] ἐγένετο [17] εὐδο-
κία ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι [22] παρε-
δόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει
τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπι-
γινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς,
καὶ ᾧ ἐὰν [23] βούληται ὁ
υἱὸς [24] ἀποκαλύψαι.
28 Δεῦτε πρός με πάν-
τες οἱ κοπιῶντες καὶ
[29] πεφορτισμένοι, κἀγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶς.
29 [30] Ἄρατε τὸν ζυγόν
μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ [31] μά-
θετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός
εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ
καρδίᾳ· καὶ [33] εὑρήσετε
ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
χαῖς ὑμῶν.

A. D. 27.

* ἢ-h. al. μὴ ἕως.
† ὑψώθης-h. al. ὑψωθήσῃ; ἕως (s. ἢ ἕως) ᾅδου.
1 ὑψόω.
2 καταβιβάζω
3 γίνομαι.
4 μένω.
5 πορεύομαι.
6 Lu. 6. 1, 6.
7 s. χωρίων.
8 ἄρχομαι.
9 εἰμί.
10 ἀποκρίνομαι.
11 ch 3. 6. Lu. 10. 21.
12 εἴδω.
13 ἔξειμι.
14 ἀποκρύπτω
15 ἀποκαλύπτω.
16 Nom. pro voc. Att.
17 Lu. 2. 14. Ep. 1. 5, 9.
18 ἀναγινώσκω.
19 ποιέω.
20 πεινάω.
21 εἰσέρχομαι
22 παραδίδωμι, ch. 24. 9.
23 1Co. 12.11.
24 ch. 16. 17.
25 Mar. 2. 26.
26 φάγω.
27 i. q. ἀλλὰ.
28 Ac. 24. 6.
29 φορτίζω.
30 αἴρω.
31 μανθάνω.
‡ μεῖζον-i.
32 γινώσκω.
33 εὑρίσκω.
34 καταδικάζω.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου
χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον
μου ἐλαφρόν [9] ἐστιν.

Κεφ. ιβ'.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ
[5] ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς [6] σάββασι διὰ
τῶν [7] σπορίμων· οἱ δὲ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεί-
νασαν, καὶ [8] ἤρξαντο
τίλλειν στάχυας, καὶ
ἐσθίειν.
2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
[12] ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ·
Ἰδοὺ, οἱ μαθηταί σου ποι-
οῦσιν ὃ οὐκ [13] ἔξεστι
ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οὐκ [18] ἀνέγνωτε τί [19] ἐ-
ποίησε Δαβὶδ, ὅτε [20] ἐ-
πείνασεν b αὐτὸς, | καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ;
4 Πῶς [21] εἰσῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς [25] ἄρτους τῆς προ-
θέσεως [26] ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἐξὸν [9] ἦν αὐτῷ φα-
γεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐ-
τοῦ, [27] εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι
μόνοις;
5 Ἢ οὐκ [18] ἀνέγνωτε
ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς
σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν
τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
[28] βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί
[9] εἰσι;
6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
ἱεροῦ ‡ μείζων [9] ἐστὶν
ὧδε.
7 Εἰ δὲ [32] ἐγνώκειτε
τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω
καὶ οὐ θυσίαν· οὐκ ἂν
[34] κατεδικάσατε τοὺς
ἀναιτίους.

8 Κύριος γάρ ἐςι ᵇ καὶ 1
τοῦ σαββάτε ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου.
9 Καὶ ³ μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν, ⁴ἦλθεν εἰς τὴν συν-
αγωγὴν αὐτῶν.
10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος
ἦν τὴν 1 χεῖρα ἔχων
ξηράν· καὶ ⁸ ἐπηρώ-
τησαν αὐτὸν, λέγον-
τες· Εἰ ἔξεστι τοῖς
σάββασι θεραπεύειν;
ἵνα κατηγορήσωσιν αὐ-
τοῦ.
11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Τίς ⁷ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωπος, ὃς ¹¹ ἕξει πρό-
βατον ἕν, ϗ ἐὰν ¹² ἐμ-
πέσῃ τοῦτο τοῖς σάβ-
βασιν εἰς βόθυνον, ὀχὶ
κρατήσει αὐτὸ καὶ ¹⁵ ἐ-
γερεῖ;
12 Πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωπος προβάτου;
ὥςε ¹⁶ ἔξεστι τοῖς σάβ-
βασι καλῶς ποιεῖν.
13 Τότε λέγει τῷ ἀν-
θρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου· ϗ ¹⁹ ἐξέτει-
νε, ϗ ²⁰ ἀποκατεστάθη
ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.
14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
συμβούλιον ²¹ ἔλαβον
κατ' αὐτῦ ²² ἐξελθόντες,
ὅπως αὐτὸν ²³ ἀπολέ-
σωσιν.
15 Ὁ δὲ Ἰησῦς ²⁵ γνὺς
²⁶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν·
ϗ ²⁷ ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ, ϗ * ²⁸ ἐθε-
ράπευσεν αὐτοὺς πάν-
τας.
16 Καὶ ³⁰ ἐπετίμησεν
αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν
αὐτὸν ποιήσωσιν.

A. D. 27.

1 ῥέω.
2 Is. 42. 1–4.
3 μεταβαίνω
4 ἔρχομαι.
5 αἱρετίζω.
6 τίθημι.
7 εἰμί.
8 ἐπερωτάω.
9 συντρίβω.
10 κατάγω.
11 ἔχω.
12 ἐμπίπτω.
13 σβέννυμι.
14 ἐκβάλλω.
15 ἐγείρω.
16 ἔξειμι.
17 προσφέρω.
18 ch. 9. 32, 33. 11. 5, 14. 15. 30, 31. Mar. 7. 32, 37. 9. 25. Lu. 1. 22. 7. 22.
19 ἐκτείνω.
20 ἀποκαθίστημι.
21 λαμβάνω.
22 ἐξέρχομαι.
23 ἀπολλύω.
24 ἐξίστημι.
25 γινώσκω.
26 ἀναχωρέω
27 ἀκολυθέω.
28 θεραπεύω.
29 ch. 10. 25. 2 Ki. 1. 2, 3, 16. Mar. 3. 22. Lu. 11. 15, 18, 19.
* ἐθεράπευσεν αὐτούς. Πάντας δὲ, οὓς ἐθεράπευσεν, ἐπέπληξεν, ἵνα μή-n.
30 ἐπιτιμάω.

17 Ὅπως πληρωθῇ
τὸ ¹ ῥηθὲν διὰ ² Ἡσαΐυ
τοῦ προφήτου, λέγον-
τος·
18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου,
ὃν ⁵ ἡρέτισα· ὁ ἀγα-
πητός μου, εἰς ὃν εὐδό-
κησεν ἡ ψυχή μου·
⁶ θήσω τὸ πνεῦμά μου
ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν
τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγε-
λεῖ.
19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ
κραυγάσει, ὐδὲ ἀκύσει
τις ἐν ταῖς πλατείαις
τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 Κάλαμον ⁹ συντε-
τριμμένον ὐ ¹⁰ κατεάξει,
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ
¹³ σβέσει, ἕως ἂν ¹⁴ ἐκ-
βάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρί-
σιν.
21 Καὶ ᵇ ἐν 1 τῷ ὀνόμα-
τι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦ-
σι.
22 Τότε ¹⁷ προσηνέχθη
αὐτῷ δαιμονιζόμενος,
τυφλὸς ϗ ¹⁸ κωφός· ϗ
²⁸ ἐθεράπευσεν αὐτὸν,
ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ
κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ
βλέπειν.
23 Καὶ ²⁴ ἐξίςαντο πάν-
τες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλε-
γον· Μήτι οὗτός ⁷ ἐςιν
ὁ υἱὸς Δαβίδ;
24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀ-
κύσαντες, εἶπον· Οὗτος
ὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
νια, εἰ μὴ ἐν τῷ ²⁹ Βεελ-
ζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων.
25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα

αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ [1]ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, ϗ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας [4]ἐθεράπευσεν·

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ [5]ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν [7]ἔλαβε, ϗ τὰς νόσους [8]ἐβάστασεν.

18 [11]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, [12]ἐκέλευσεν [17]ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ [14]προσελθὼν [15]εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν [17]ἀπέρχῃ.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, ϗ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ [20]κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

21 [a]Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, [21]ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον [17]ἀπελθεῖν, καὶ [24]θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι, καὶ [27]ἄφες τοὺς νεκροὺς [24]θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ [28]ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, [29]ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

A. D. 27.

1 ἐκβάλλω.
2 ch. 24. 7. Ac. 16. 26.
3 γίνομαι.
4 θεραπεύω.
5 ῥέω.
6 ἐγείρω.
7 λαμβάνω.
8 βαστάζω.
9 εἰμί.
10 ch. 6. 30. Lu. 12. 28.
11 εἴδω.
12 κελεύω.
13 ἐπιτιμάω.
14 προσέρχομαι.
15 i. q. τις, ch. 16. 14.
16 θαυμάζω.
17 ἀπέρχομαι.
18 ἔρχομαι.
* Γερασηνῶν-h. alii Γαδαρηνῶν-i.
19 ὑπαντάω.
20 confer. ch. 13. 32. Mar. 4. 32. Lu. 13. 19.
21 ἐπιτρέπω.
22 2 Ti. 3. 1.
23 παρέρχομαι
24 θάπτω.
25 κράζω.
26 s. πραγμα
27 ἀφίημι. Ro. 6. 13. Ep. 2. 1, 5. Col. 2. 13.
† οὐ μακραν-n. Mar. 12.34. Lu. 7. 6. Jno. 21. 8.
28 ἐμβαίνω.
29 ἀκολουθέω.
30 παρακαλέω

24 Καὶ ἰδοὺ, [2]σεισμὸς μέγας [3]ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ [14]προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [b]αὐτοῦ [6]ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί [9]ἐστε, [10]ὀλιγόπιστοι; Τότε [6]ἐγερθεὶς [13]ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις, ϗ τῇ θαλάσσῃ· ϗ [3]ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι [16]ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι ϗ οἱ ἄνεμοι ϗ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ [18]ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν *Γεργεσηνῶν, [19]ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, [22]χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ [23]παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδοὺ, [25]ἔκραξαν λέγοντες· Τί [26]ἡμῖν καὶ σοί, [b]Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; [18]ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 [a]Ἦν δὲ [†]μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 Οἱ δὲ δαίμονες [30]παρεκάλουν αὐτὸν, λέγον-

τες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡ-
μᾶς, *ἐπίτρεψον [1] ἡμῖν
[2]ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέ-
λην τῶν χοίρων.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑπάγετε. Οἱ δὲ [3]ἐξελ-
θόντες [5] ἀπῆλθον[2] εἰς
|τὴν ἀγέλην τῶν χοί-
ρων· καὶ ἰδοὺ, [7]ὥρμησε
πᾶσα ἡ ἀγέλη †τῶν
χοίρων| κατα τȣ̃ [8] κρη-
μνȣ̃ εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ [9] ἀπέθανον ἐν τοῖς
[10] ὕδασιν.
33 Οἱ δὲ βόσκοντες
[11] ἔφυγον· καὶ [2] ἀπελ-
θόντες εἰς τὴν πόλιν
[13] ἀπήγγειλαν πάντα,
καὶ τὰ τῶν δαιμονιζο-
μένων.
34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ
πόλις [3]ἐξῆλθεν εἰς συν-
άντησιν τῷ Ἰησοῦ·
καὶ [15] ἰδόντες αὐτὸν,
[17] παρεκάλεσαν ὅπως
[18] μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρί-
ων αὐτῶν.

Κεφ. θ΄.

ΚΑΙ [19]ἐμβὰς εἰς d τὸ|
πλοῖον, [23]διεπέρασε, ϗ
[24] ἦλθεν εἰς τὴν [25]ἰδίαν
πόλιν.
2 Καὶ ἰδȣ̀, προσέφερον
αὐτῷ παραλυτικὸν, ἐπὶ
κλίνης [26] βεβλημένον·
καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν
πίςιν αὐτῶν, εἶπε τῷ
παραλυτικῷ· Θάρσει
τέκνον· [28] ἀφέωνταί
|σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
3 Καὶ ἰδȣ̀, τινὲς τῶν
γραμματέων εἶπον ἐν
ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασ-
φημεῖ.
4 Καὶ ††ἰδὼν[16] ὁ Ἰησȣ̃ς
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν· Ἱνατί ὑμεῖς
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5 Τί γάρ ἐστιν [4]εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· [28] Ἀ-
φέωνταί **σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι; ἢ εἰπεῖν· ‡Ἔγει-
ραι [6] καὶ περιπάτει;
6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς [28] ἀφιέναι ἁμαρτί-
ας· (τότε λέγει τῷ πα-
ραλυτικῷ·) [6]Ἐγερθεὶς
[12] ἆρόν σου τὴν κλίνην,
καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.
7 Καὶ [6]ἐγερθεὶς, [2]ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτȣ̃.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι
§ ἐθαύμασαν, καὶ [14] ἐδό-
ξασαν τὸν Θεὸν, τὸν
[15] δόντα ἐξουσίαν τοι-
αύτην τοῖς ἀνθρώποις.
9 Καὶ παράγων ὁ Ἰη-
σοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄν-
θρωπον καθήμενον ἐπὶ
τὸ [20] τελώνιον, Ματ-
θαῖον λεγόμενον· καὶ
λέγει αὐτῷ· [21] Ἀκο-
λούθει μοι· καὶ [22] ἀνα-
στὰς [21] ἠκολούθησεν
αὐτῷ.
10 Καὶ [27]ἐγένετο αὐτȣ̃
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ, ϗ ἰδοὺ, πολλοὶ τε-
λῶναι ϗ [29] ἁμαρτωλοὶ
[24]ἐλθόντες, συνανέκειν-
το τῷ Ἰησȣ̃ ϗ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ.
11 Καὶ [16]ἰδόντες οἱ Φα-
ρισαῖοι, εἶπον τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· Διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ

A. D. 27.

*ἀπόστειλον ἡμᾶς-l.
1 ἐπιτρέπω.
2 ἀπέρχομαι
3 ἐξέρχομαι.
4 ch. 19. 24. Mar. 2. 9.
** σου-a.
5 s. τὰ δαιμόνια. Lu. 8. 35.
† τοὺς χοίρους-a.
‡ Ἔγειρε-h.
6 ἐγείρω.
7 ὁρμάω.
8 Mar. 5. 13. Lu. 8. 33.
9 ἀποθνήσκω
10 ὕδωρ.
11 φεύγω.
12 αἴρω.
13 ἀπαγγέλλω.
§ ἐφοβήθησαν-h.
14 δοξάζω.
15 δίδωμι.
16 εἴδω.
17 παρακαλέω.
18 μεταβαίνω.
19 ἐμβαίνω.
20 Mar. 2. 14. Lu. 5. 27.
21 ἀκολȣθέω.
22 ἀνίστημι.
23 διαπεράω.
24 ἔρχομαι.
25 ch. 4. 13.
26 βάλλω.
27 γίνομαι.
28 ἀφίημι.—Att. pro ἀφεῖνται.
29 Lu. 5. 8. Ro. 5. 8.
|| σου αἱ ἁμαρτίαι-i.
†† εἰδὼς-i.

ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκού-
σας εἶπεν [1]αὐτοῖς· Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες.
13 Πορευθέντες δὲ μά-
θετε τί ἐστιν· ‡Ἔλε-
ον[3] θέλω, καὶ οὐ θυσί-
αν· οὐ γὰρ [4]ἦλθον κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλ'
ἁμαρτωλοὺς, ‖εἰς μετά-
νοιαν.‖
14 Τότε προσέρχονται
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννου, λέγοντες· Διατί
ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύομεν πολλὰ, οἱ
δὲ μαθηταί σου οὐ νη-
στεύουσι;
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ [12]νυμφῶνος
πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ'
αὐτῶν [13]ἐστιν ὁ νυμ-
φίος; [4]ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν [16]ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσου-
σιν.
16 Οὐδεὶς δὲ [17]ἐπιβάλ-
λει ἐπίβλημα ῥάκους
[18]ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον
[21]σχίσμα γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶ-
νον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, ϗ
ὁ οἶνος ἐκχεῖται, ϗ οἱ
ἀσκοὶ [24]ἀπολοῦνται·
ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
καὶ *ἀμφότερα συντη-
ροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ [1]λα-
λοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ,
[2]ἄρχων †ἐλθὼν προσε-
κύνει αὐτῷ, λέγων·
Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου
[5]ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ-
λὰ [4]ἐλθὼν [6]ἐπίθες τὴν
χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, ϗ
[7]ζήσεται.
19 Καὶ [8]ἐγερθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς [9]ἠκολούθησεν αὐ-
τῷ, ϗ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
20 (Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱ-
μοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη,
[10]προσελθοῦσα ὄπισθεν,
[11]ἥψατο τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυ-
τῇ· Ἐὰν μόνον [11]ἅψω-
μαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
[14]σωθήσομαι.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [15]ἐπι-
στραφεὶς, καὶ [19]ἰδὼν
αὐτὴν, εἶπε· Θάρσει
θύγατερ· ἡ πίστις σου
[14]σέσωκέ σε. Καὶ [14]ἐ-
σώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.)
23 Καὶ [4]ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρ-
χοντος, ϗ [19]ἰδὼν τοὺς
αὐλητὰς, ϗ [20]τὸν ὄχλον
θορυβούμενον, §λέγει
αὐτοῖς·
24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ
[22]ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ
[23]κατεγέλων αὐτοῦ.
25 Ὅτε δὲ [25]ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, [26]εἰσελθὼν

A. D. 27.

* ἀμφότε-ροι-α.
1 λαλέω.
2 i. e. ἀρχισυναγωγος, Mar. 5. 22.
† εἰς ἐλθὼν-α s. εἰσελθὼν-i.
‡ Ἔλεος-i.
3 Ho. 6. 6.
4 ἔρχομαι.
5 Mar. 5. 23, ἐσχάτως ἔχει. Lu. 8. 42, ἀπέθνησκεν.
6 ἐπιτίθημι.
7 ζάω.
8 ἐγείρω.
9 ἀκολουθέω.
10 προσέρχομαι.
11 ἅπτομαι.
12 Jno. 3. 29. Re. 21. 2.
13 εἰμι.
14 σώζω. Lu. 7. 50. Ac. 4. 12.
15 ἐπιστρέφω
16 ἀπαίρω.
17 i. e. ἐπιῤῥάπτει, Mar. 2. 21.
18 Mar. 9. 3.
19 εἴδω.
20 Mar. 5. 35.
21 ch. 27. 51. Jno. 7. 43. 19. 25. 1 Co. 1. 10.
§ ἔλεγεν-i.
22 ἀποθνήσκω.
23 καταγελάω.
24 ἀπολλύω.
25 ἐκβάλλω.
26 εἰσέρχομαι

ἐκράτησε τῆς χειρὸς
αὐτῆς· ϗ [1]ἠγέρθη τὸ
κοράσιον.
26 Καὶ [2]ἐξῆλθεν ἡ φή-
μη αὕτη εἰς ὅλην τὴν
γῆν ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖ-
θεν τῷ Ἰησοῦ, [4]ἠκολύ-
θησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ,
κράζοντες, καὶ λέγον-
τες· Ἐλέησον ἡμᾶς,
[*]υἱὲ Δαβίδ.
28 [5]Ἐλθόντι δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν, προςῆλθον
αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Πιστεύετε ὅτι δύναμαι
τοῦτο ποιῆσαι; Λέ-
γουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κύ-
ριε.
29 Τότε [11]ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέ-
γων· Κατὰ τὴν πίστιν
ὑμῶν [12]γενηθήτω ὑμῖν.
30 Καὶ [13]ἀνεῴχθησαν
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· ϗ
[16]ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, λέγων· [18]Ὁρᾶ-
τε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 Οἱ δὲ [2]ἐξελθόντες
[19]διεφήμισαν αὐτὸν ἐν
ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32 Αὐτῶν δὲ [2]ἐξερχο-
μένων, ἰδοὺ, [22]προςή-
νεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον
κωφὸν, [23]δαιμονιζόμε-
νον·
33 Καὶ, [24]ἐκβληθέντος
τοῦ δαιμονίου, [25]ἐλάλη-
σεν ὁ κωφός· ϗ ἐθαύ-
μασαν οἱ ὄχλοι, λέγον-
τες· [b]Ὅτι [|] οὐδέποτε
[26]ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
Ἰσραήλ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι [28]ἔ-
λεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ [3]περιῆγεν ὁ Ἰη-
σοῦς τὰς πόλεις πάσας
ϗ τὰς κώμας, διδάσκων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, ϗ κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας, καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν [b] ἐν τῷ
λαῷ [|].
36 [6]Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχ-
λους, [7]ἐσπλαγχνίσθη
περὶ αὐτῶν, ὅτι [8]ἦσαν
[†]ἐκλελυμένοι [9] ϗ [10]ἐῤ-
ῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 Τότε λέγει τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν
[15]θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ
[17]ἐργάται ὀλίγοι.
38 [14]Δεήθητε οὖν τοῦ
κυρίου τοῦ [15]θερισμοῦ,
ὅπως ἐκβάλῃ [17]ἐργά-
τας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.

Κεφ. ι΄.

ΚΑΙ προςκαλεσάμε-
νος τοὺς δώδεκα μαθη-
τὰς αὐτοῦ, [20]ἔδωκεν αὐ-
τοῖς [‡]ἐξουσίαν [21]πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων, ὥς-
τε ἐκβάλλειν αὐτὰ, ϗ
θεραπεύειν πᾶσαν νό-
σον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀπο-
στόλων τὰ ὀνόματά ἐστι
ταῦτα· πρῶτος, Σίμων
ὁ λεγόμενος [27]Πέτρος,
καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ·

A. D. 27.

1 ἐγείρω.
2 ἐξέρχομαι.
3 περιάγω.
4 ἀκολουθέω.
* υἱός-ι.
5 ἔρχομαι.
6 εἴδω.
7 σπλαγχνί-ζομαι.
8 εἰμί.
† ἐσκυλμέ-νοι-α.
9 ἐκλύω. ch. 15. 32. Mar. 8. 3. Ga. 6. 9. He. 12. 3, 5.
10 ῥίπτω, ch. 27. 5. Lu. 4. 35. 17. 2. Ac. 27. 29.
11 ἅπτομαι.
12 γίνομαι.
13 ἀνοίγω.
14 δέομαι.
15 Lu. 10. 2. Re. 14. 15.
16 ἐμβριμά-ομαι, Mar. 1. 43. 14. 5. Jno. 11. 33, 38.
17 2 Ti. 2. 15.
18 ὁράω.
19 διαφημίζω.
20 δίδωμι.
‡ κατὰ-f.
21 Jno. 17. 2. Ro. 9. 21.
22 προςφέρω.
23 confer. Lu. 11.14.
24 ἐκβάλλω.
25 λαλέω.
26 φαίνω.
27 Jno. 1. 43.
28 λέγω.

3 Ἰάκωβος ὁ [1]τοῦ Ζε-
βεδαίου, ϗ Ἰωάννης ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιπ-
πος, καὶ Βαρθολομαῖος·
Θωμᾶς, ϗ Ματθαῖος ὁ
τελώνης· Ἰάκωβος ὁ[1]
τοῦ Ἀλφαίου, ϗ Λεβ-
βαῖος [*]ὁ [7]ἐπικληθεὶς
Θαδδαῖος·†
4 Σίμων ὁ ‡Κανανί-
της, ϗ Ἰούδας §Ἰσκαρι-
ώτης, ὁ καὶ [9]παραδοὺς
αὐτόν.
5 Τούτυς τοὺς δώδεκα
[10]ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς,
παραγγείλας αὐτοῖς,
λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν
μὴ [13]ἀπέλθητε, καὶ εἰς
πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ
[2]εἰσέλθητε·
6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλ-
λον πρὸς τὰ πρόβατα
τὰ [15]ἀπολωλότα οἴκου
Ἰσραήλ.
7 Πορευόμενοι δὲ κη-
ρύσσετε, λέγοντες· Ὅ-
τι [16]ἤγγικεν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν.
8 Ἀσθενοῦντας θερα-
πεύετε, ††λεπροὺς κα-
θαρίζετε, νεκροὺς ἐγεί-
ρετε, δαιμόνια ἐκβάλ-
λετε· [19]δωρεὰν [20]ἐλά-
βετε, δωρεὰν [21]δότε.
9 Μὴ [23]κτήσησθε χρυ-
σὸν, μηδὲ ἄργυρον, μη-
δὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώ-
νας ὑμῶν.
10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν,
μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ
ὑποδήματα, μηδὲ ‡‡ῥά-
βδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐρ-
γάτης τῆς τροφῆς αὐτῦ
[26]ἐστιν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν
ἢ κώμην [2]εἰσέλθητε,
[3]ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
ἄξιός [26]ἐστι· [4]κἀκεῖ
[5]μείνατε ἕως ἂν [6]ἐξ-
έλθητε.
12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε
αὐτήν.†
13 Καὶ ἐὰν μὲν [26]ᾖ ἡ
οἰκία ἀξία, [8]ἐλθέτω ἡ
εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
ἐὰν δὲ μὴ [26]ᾖ ἀξία, ἡ
εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
[11]ἐπιστραφήτω.
14 Καὶ ὃς ἐὰν μὴ
[12]δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ
ἀκούσῃ τοὺς λόγους
ὑμῶν, [6]ἐξερχόμενοι τῆς
οἰκίας ἢ τῆς πόλεως
ἐκείνης, [14]ἐκτινάξατε
τὸν κονιορτὸν τῶν πο-
δῶν ὑμῶν.
15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀνεκτότερον ἔσται γῇ
Σοδόμων ϗ ‖Γομόῤῥων
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
πόλει ἐκείνῃ.
16 Ἰδὺ, ἐγὼ ἀποςέλλω
ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέ-
σῳ λύκων· [17]γίνεσθε
ὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις,
ϗ [18]ἀκέραιοι ὡς αἱ πε-
ριστεραί.
17 Προσέχετε [22]δὲ
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων·
[9]παραδώσουσι γὰρ ὑ-
μᾶς εἰς [24]συνέδρια, καὶ
ἐν ταῖς [25]συναγωγαῖς
αὐτῶν μαστιγώσουσιν
ὑμᾶς·
18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας
δὲ καὶ βασιλεῖς [27]ἀ-
χθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,

A. D. 27.

1 s. υἱὸς.
2 εἰσέρχομαι.
3 ἐξετάζω.
4 καὶ ἐκεῖ.
5 μένω.
6 ἐξέρχομαι.
* alii Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς-d.
7 ἐπικαλέω.
† λέγοντες· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τύτῳ-f.
‡ Κανανaῖος-i. al. Κανανίτης.
§ Σκαριώτης-u.
8 ἔρχομαι.
9 παραδίδωμι
10 ἀποστέλλω.
11 ἐπιστρέφω
12 δέχομαι.
13 ἀπέρχομαι
14 ἐκτινάσσω
15 ἀπολλύω.
16 ἐγγίζω.
‖ Γομόῤῥας-h.
†† νεκροὺς ἐγείρετε, λεπρὺς καθαρίζετε-a. al. νεκροὺς ἐγείρετε-i.
17 γίνομαι.
18 Ro. 16. 19. Phi. 2. 15.
19 Ro 3. 24.
20 λαμβάνω.
21 δίδωμι.
22 s. ἡμᾶς.
23 κτάομαι.
24 ch. 5. 22
25 ch. 23. 34.
‡‡ ῥάβδυς-h.
26 εἰμί.
27 ἄγω.

εἰς μαρτύριον αὐτοῖς ϗ
τοῖς ἔθνεσιν.
19 Ὅταν δὲ [1] παραδι-
δῶσιν ὑμᾶς, μὴ [3] μερι-
μνήσητε πῶς, ἢ τί [4] λα-
λήσητε· [5] δοθήσεται γὰρ
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τί [4] λαλήσετε.
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς [9] ἐςε
οἱ [4] λαλοῦντες, ἀλλὰ
τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν, τὸ [4] λαλοῦν ἐν
ὑμῖν.
21 [1] Παραδώσει δὲ ἀ-
δελφὸς ἀδελφὸν εἰς θά-
νατον, καὶ πατὴρ τέ-
κνον· καὶ [10] ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γο-
νεῖς, ϗ [11] θανατώσουσιν
αὐτούς.
22 Καὶ [9] ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπο-
μείνας εἰς τέλος, οὗτος
[14] σωθήσεται.
23 Ὅταν δὲ διώκωσιν
ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύ-
τῃ, φεύγετε εἰς τὴν
§ ἄλλην· ἀμὴν [d] γὰρ
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τε-
λέσητε [18] τὰς πόλεις
τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν
[19] ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.
24 Οὐκ [9] ἔστι μαθητὴς
ὑπὲρ τὸν [20] διδάσκαλον,
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύ-
ριον αὐτοῦ·
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθη-
τῇ ἵνα [21] γένηται ὡς ὁ
διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκο-
δεσπότην ‖ Βεελζεβοὺλ
[24] †† ἐκάλεσαν, πόσῳ
μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς
αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν [2] φοβηθῆτε
αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐςι
[6] κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ
[7] ἀποκαλυφθήσεται· ϗ
κρυπτὸν, ὃ οὐ [8] γνωσθή-
σεται.
27 Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν
τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν
τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς
τὸ οὖς ἀκούετε, κη-
ρύξατε ἐπὶ τῶν δωμά-
των.
28 Καὶ μὴ [2*] φοβηθῆτε
ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων
ἀποκτεῖναι· [2] φοβήθη-
τε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ
σῶμα [12] ἀπολέσαι ἐν γε-
έννῃ.
29 Οὐχὶ δύο στρουθία
[13] ἀσσαρίου πωλεῖται,
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
[15] πεσεῖται [c] ἐπὶ τὴν
γῆν †, ἄνευ ‡ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν;
30 Ὑμῶν δὲ ϗ αἱ [16] τρί-
χες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
[17] ἠριθμημέναι εἰσί.
31 Μὴ οὖν [2] φοβηθῆτε·
πολλῶν στρουθίων δια-
φέρετε ὑμεῖς.
32 Πᾶς οὖν ὅςις [22] ὁμο-
λογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὁμολογήσω [23] κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς.
33 Ὅςτις δ' ἂν [25] ἀρ-
νήσηταί με ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων,

A. D. 27.

1 παραδίδωμι.
2 φοβέω.
3 μεριμνάω. Lu. 21. 14, προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι.
4 λαλέω.
5 δίδωμι.
6 καλύπτω.
7 ἀποκαλύπτω.
8 γινώσκω.
9 εἰμί.
* φοβεῖσθε-a.
10 ἐπανίστημι.
11 Ro. 8. 13. He. 12. 1–3.
12 ἀπολλύω.
13 Lu. 12. 6.
† al. εἰς τὴν παγίδα.
‡ τῆς βουλῆς-f.
14 σώω, s. σώζω.
15 πίπτω.
16 θρίξ.
§ ἑτέραν κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν-m.
17 ἀριθμέω.
18 s. ὁδὸν διὰ
19 ἔρχομαι.
20 Lu. 2. 46. Jno. 3. 2.
21 γίνομαι.
22 Heb. pro. ὁμολογήσει ἐμέ.
23 καὶ ἐγώ.
‖ Βεελζεβοὺβ-n.
24 καλέω.
†† ἐπεκάλεσαν-a.
25 ἀρνέομαι.

[1]ἀρνήσομαι αὐτὸν [2]κἀ-
γὼ ἔμπροσθεν τοῦ πα-
τρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.
34 Μὴ νομίσητε ὅτι
[4]ἦλθον [5]βαλεῖν εἰρή-
νην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ
[4]ἦλθον [5]βαλεῖν εἰρή-
νην, ἀλλὰ μάχαιραν.
35 [4]Ἦλθον γὰρ διχά-
σαι ἄνθρωπον κατὰ τȣ̃
πατρὸς αὐτοῦ, ϗ θυγα-
τέρα κατὰ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, ϗ νύμφην κατὰ
τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.
36 Καὶ ἐχθροὶ τȣ̃ ἀν-
θρώπȣ, οἱ [8]οἰκιακοὶ αὐ-
τοῦ.
37 Ὁ φιλῶν πατέρα
ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, ȣ̓κ
[9]ἔστι μȣ ἄξιος· ϗ ὁ φι-
λῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ [9]ἔςι μου
ἄξιος.
38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ϗ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου,
οὐκ [9]ἔστι μου ἄξιος.
39 Ὁ [13]εὑρὼν τὴν
[16]ψυχὴν αὐτοῦ, [17]ἀπο-
λέσει αὐτήν· ϗ ὁ [17]ἀπο-
λέσας τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃
ἕνεκεν ἐμοῦ, [13]εὑρήσει
αὐτήν.
40 Ὁ [20]δεχόμενος ὑμᾶς,
ἐμὲ δέχεται· ϗ ὁ ἐμὲ
δεχόμενος, δέχεται τὸν
[21]ἀποστείλαντά με.
41 Ὁ [20]δεχόμενος προ-
φήτην εἰς ὄνομα προ-
φήτȣ, μισθὸν προφήτȣ
[25]λήψεται· ϗ ὁ [20]δεχό-
μενος δίκαιον εἰς ὄνομα
δικαίου, μισθὸν δικαίȣ
[25]λήψεται.

A. D. 27.

1 ἀρνέομαι.
2 καὶ ἐγώ.
3 ποτίζω.
*ὕδατος-f.q.s.
Mar. 9. 41.
4 ἔρχομαι.
5 βάλλω,
Jno. 13. 2.
6 γίνομαι.
7 τελέω.
8 ver. 25.
9 εἰμί.
10 μεταβαίνω.
11 s. ἕνεκα.
12 πέμπω.
† διά-ί.
13 εὑρίσκω.
14 ch. 3. 11.
21. 9.
23. 39.
Lu. 19. 38.
15 Lu. 3. 15.
12. 46.
2 Pe. 3. 12.
16 c. 16. 25,26.
Mar. 8. 35,36.
Lu. 9. 24, 25.
17. 33.
17 ἀπολλύω.
18 ἀποκρίνω.
19 πορεύομαι.
20 Lu. 9. 5,11,
53.
2 Co. 7. 15.
Ga. 4. 14.
He. 11. 31.
21 ἀποστέλλω
22 ch. 20. 34.
Mar. 10. 51,
52.
Lu. 7. 22.
Ac. 22. 11,
13.
23 ch. 5. 29.
24 ἄρχομαι.
25 λαμβάνω.
26 ἐξέρχομαι.

42 Καὶ ὃς ἐὰν [3]ποτίσῃ
ἕνα τῶν μικρῶν τȣ́των
ποτήριον ψυχροῦ * μό-
νον, εἰς ὄνομα μαθητȣ̃,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
[17]ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ.

Κεφ. ια΄.

ΚΑΙ [6]ἐγένετο ὅτε
[7]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς δια-
τάσσων τοῖς δώδεκα
μαθηταῖς αὐτοῦ, [10]μετ-
έβη ἐκεῖθεν, [11]τοῦ δι-
δάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖς πόλεσιν
αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκȣ́-
σας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ
τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ,
[12]πέμψας †δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ,
3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ [9]εἶ
[14]ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
[15]προσδοκῶμεν.
4 Καὶ [18]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
[19]Πορευθέντες ἀπαγ-
γείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκȣ́-
ετε καὶ βλέπετε·
5 Τυφλοὶ [22]ἀναβλέπȣ-
σι, καὶ χωλοὶ περιπα-
τοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, ϗ κωφοὶ ἀκούȣ-
σι, νεκροὶ ἐγείρονται,
καὶ πτωχοὶ εὐαγγελί-
ζονται·
6 Καὶ μακάριός [9]ἐςιν
ὃς ἐὰν μὴ [23]σκανδαλι-
σθῇ ἐν ἐμοί.
7 Τούτων δὲ πορευο-
μένων, [24]ἤρξατο ὁ Ἰη-
σοῦς λέγειν τοῖς ὄχ-
λοις περὶ Ἰωάννου·
Τί [26]ἐξήλθετε εἰς τὴν

ἔρημον [1] θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου
σαλευόμενον;
8 Ἀλλὰ τί [4] ἐξήλθετε
[5] ἰδεῖν; [6] ἄνθρωπον ἐν
[7] μαλακοῖς ἱματίοις
[8] ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ,
οἱ τὰ μαλακὰ [9] φο-
ροῦντες, ἐν τοῖς οἴ-
κοις τῶν ‡ βασιλέων
[12] εἰσίν.
9 Ἀλλὰ τί [4] ἐξήλθετε
[5] ἰδεῖν; [6] προφήτην;
ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ
περισσότερον προφή-
του.
10 Οὗτος γάρ [12] ἐστι
περὶ οὗ [18] γέγραπται·
Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπε σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὐκ [19] ἐγήγερται ἐν γεν-
νητοῖς γυναικῶν μεί-
ζων Ἰωάννε τῦ Βαπτι-
ςοῦ· ὁ δὲ †† μικρότε-
ρος [23] ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν, μείζων
αὐτοῦ [12] ἐστιν.
12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν
Ἰωάννου τῦ Βαπτιστῦ
ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν [25] βιάζε-
ται, καὶ βιασταὶ [26] ἁρ-
πάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προ-
φῆται καὶ §§ ὁ νόμος
ἕως Ἰωάννου [27] προε-
φήτευσαν·
14 Καὶ εἰ θέλετε [28] δέ-
ξασθαι, αὐτός [12] ἐστιν
Ἠλίας ὁ μέλλων [16] ἔρ-
χεσθαι.
15 Ὁ ἔχων [2] ὦτα ἀκϋ-
ειν, ἀκουέτω.
16 [3] Τίνι δὲ ὁμοιώσω
τὴν γενεὰν ταύτην;
ὁμοία [12] ἐστὶ * παιδα-
ρίοις † ἐν ἀγοραῖς· κα-
θημένοις, καὶ πρυσφω-
νοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐ-
τῶν,
17 Καὶ λέγϋσιν· [10] Ηὐ-
λήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
[11] ὠρχήσασθε· [12] ἐθρη-
νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
[14] ἐκόψασθε. [15]
18 [16] Ἦλθε γὰρ Ἰωάν-
νης, [17] μήτε ἐσθίων, μή-
τε πίνων· ϗ λέγουσι·
Δαιμόνιον ἔχει.
19 [16] Ἦλθεν ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου ἐσθίων ϗ πί-
νων· ϗ λέγουσιν· Ἰδοὺ,
ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν
φίλος ϗ § ἁμαρτωλῶν·
καὶ [20] ἐδικαιώθη ἡ σο-
φία ἀπὸ τῶν ‖ τέκνων
αὐτῆς.
20 Τότε [21] ἤρξατο ὀνει-
δίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς
[22] ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ
[24] μετενόησαν·
21 Οὐαί σοι Χοραζὶν,
οὐαί σοι ‡‡ Βηθσαϊδάν·
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ ϗ Σιδῶ-
νι [22] ἐγένοντο αἱ δυνά-
μεις αἱ [22] γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκ-
κῳ καὶ σποδῷ [24] μετε-
νόησαν.
22 Πλὴν λέγω ὑμῖν·
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀν-
εκτότερον [12] ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑ-
μῖν.

A. D. 27.

1 θεάομαι.
2 οὖς.
3 Mar. 4. 30.
4 ἐξέρχομαι.
5 εἴδω.
* παιδίοις-a.
6 s. μὴ.
† καθημένοις ἐν ἀγορᾷ, ἃ προσφωνϋντα τοῖς ἑτέροις (s. ἑταίροις) λέγϋσιν-h.
7 Lu. 7. 25.
8 ἀμφιέννυμι
9 s. ἱματια.
‡ βασιλείων-i.
10 αὐλέω.
11 ὀρχέομαι.
12 εἰμί.
13 θρηνέω.
14 κόπτω.
15 s. τὰ ςηθη
16 ἔρχομαι.
17 ch. 3. 4.
18 γράφω.
§ ἁμαρτωλῶν. Kal-a.
19 ἐγείρω.
Lu. 7. 16.
20 δικαιόω.
‖ ἔργων-n.
†† μικρότερος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ὀρανῶν μείζων-n.
21 ἄρχομαι.
22 γίνομαι.
23 s. προφήτης.
24 μετανοέω.
‡‡ Βεθσαϊδά-i
25 Lu. 16. 16.
26 Jno. 6. 15. 10. 28, 29.
§§ ὁ νόμος, ἕως-n.
27 προφητεύω
28 δέχομαι.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ,
* ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ
† [1] ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου
[2] καταβιβασθήσῃ· ὅτι
εἰ ἐν Σοδόμοις [3] ἐγένον-
το αἱ δυνάμεις αἱ [3] γε-
νόμεναι ἐν σοὶ, [4] ἔμει-
ναν ἂν μέχρι τῆς σή-
μερον.
24 Πλὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι, γῇ Σοδόμων ἀνεκ-
τότερον [9] ἔςαι ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ σοί.
25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ και-
ρῷ [10] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς, εἶπεν· [11] Ἐξομο-
λογοῦμαί σοι, πάτερ,
Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι [14] ἀπέκρυ-
ψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ [15] ἀπε-
κάλυψας αὐτὰ νηπί-
οις.
26 Ναὶ ὁ [16] πατὴρ, ὅτι
οὕτως [3] ἐγένετο [17] εὐδο-
κία ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι [22] παρε-
δόθη ὑπὸ τȣ̃ πατρός μȣ·
καὶ ȣ̓δεὶς ἐπιγινώσκει
τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
ȣ̓δὲ τὸν πατέρα τις ἐπι-
γινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς,
ϗ ᾧ ἐὰν [23] βούληται ὁ
υἱὸς [24] ἀποκαλύψαι.
28 Δεῦτε πρός με πάν-
τες οἱ κοπιῶντες καὶ
[29] πεφορτισμένοι, κἀγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶς.
29 [30] Ἄρατε τὸν ζυγόν
μου ἐφ' ὑμᾶς, ϗ [31] μά-
θετε ἀπ' ἐμȣ̃, ὅτι πρᾷός
εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ
καρδίᾳ· καὶ [33] εὑρήσετε
ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
χαῖς ὑμῶν.
30 Ὁ γὰρ ζυγός μου
χρηστὸς, ϗ τὸ φορτίον
μου ἐλαφρόν [9] ἐστιν.

Κεφ. ιβ'.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ
[5] ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς [6] σάββασι διὰ
τῶν [7] σπορίμων· οἱ δὲ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεί-
νασαν, καὶ [8] ἤρξαντο
τίλλειν στάχυας, καὶ
ἐσθίειν.
2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
[12] ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ·
Ἰδȣ̀, οἱ μαθηταί σȣ ποι-
οῦσιν ὃ οὐκ [13] ἔξεστι
ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οὐκ [18] ἀνέγνωτε τί [19] ἐ-
ποίησε Δαβὶδ, ὅτε [20] ἐ-
πείνασεν [b] αὐτὸς, [l] καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ;
4 Πῶς [21] εἰςῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ϗ
τοὺς [22] ἄρτους τῆς προ-
θέσεως [26] ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἐξὸν [9] ἦν αὐτῷ φα-
γεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐ-
τοῦ, [27] εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι
μόνοις;
5 Ἢ οὐκ [18] ἀνέγνωτε
ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς
σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν
τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
[28] βεβηλȣ̃σι, ϗ ἀναίτιοί
[n] εἰσι;
6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τȣ̃
ἱεροῦ ‡ μείζων [9] ἐστὶν
ὧδε.
7 Εἰ δὲ [32] ἐγνώκειτε
τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω
καὶ οὐ θυσίαν· οὐκ ἂν
[34] κατεδικάσατε τοὺς
ἀναιτίους.

A. D. 27.

* ἥ-h. al. μὴ ἕως.
† ὑψώθης-h. al. ὑψωθή-σῃ; ἕως (s. ἣ ἕως) ᾅδου.
1 ὑψόω.
2 καταβιβάζω
3 γίνομαι.
4 μένω.
5 πορεύομαι.
6 Lu. 6. 1, 6.
7 s. χωρίων.
8 ἄρχομαι.
9 εἰμί.
10 ἀποκρίνομαι.
11 ch 3. 6. Lu. 10. 21.
12 εἴδω.
13 ἔξειμι.
14 ἀποκρύπτω
15 ἀποκαλύπτω.
16 Nom. pro voc. Att.
17 Lu. 2. 14. Ep. 1. 5, 9.
18 ἀναγινώσκω.
19 ποιέω.
20 πεινάω.
21 εἰςέρχομαι
22 παραδίδωμι. ch. 24. 9.
23 1Co. 12.11.
24 ch. 16. 17.
25 Mar. 2. 26.
26 φάγω.
27 i. q. ἀλλὰ.
28 Ac. 24. 6.
29 φορτίζω.
30 αἴρω.
31 μανθάνω.
‡ μεῖζον-i.
32 γινώσκω.
33 εὑρίσκω.
34 καταδικάζω.

8 Κύριος γάρ ἐςι [b] καὶ [1]
τοῦ σαββάτυ ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου.
9 Καὶ [3] μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν, [4] ἦλθεν εἰς τὴν συν-
αγωγὴν αὐτῶν.
10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος
[d] [7] ἦν τὴν 1 χεῖρα ἔχων
ξηράν· καὶ [8] ἐπηρώ-
τησαν αὐτὸν, λέγον-
τες· Εἰ ἔξεστι τοῖς
σάββασι θεραπεύειν;
ἵνα κατηγορήσωσιν αὐ-
τοῦ.
11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Τίς [7] ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωπος, ὃς [11] ἕξει πρό-
βατον ἓν, ϗ ἐὰν [12] ἐμ-
πέσῃ τοῦτο τοῖς σάβ-
βασιν εἰς βόθυνον, ὀχὶ
κρατήσει αὐτὸ καὶ [15] ἐ-
γερεῖ;
12 Πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωπος προβάτου;
ὥςε [16] ἔξεστι τοῖς σάβ-
βασι καλῶς ποιεῖν.
13 Τότε λέγει τῷ ἀν-
θρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου· ϗ [19] ἐξέτει-
νε, ϗ [20] ἀποκατεστάθη
ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.
14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
συμβούλιον [21] ἔλαβον
κατ' αὐτῦ [22] ἐξελθόντες,
ὅπως αὐτὸν [23] ἀπολέ-
σωσιν.
15 Ὁ δὲ Ἰησῦς [25] γνὺς
[26] ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν·
ϗ [27] ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ, ϗ * [28] ἐθε-
ράπευσεν αὐτοὺς πάν-
τας.
16 Καὶ [30] ἐπετίμησεν
αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν
αὐτὸν ποιήσωσιν.

17 Ὅπως πληρωθῇ
τὸ [1] ῥηθὲν διὰ [2] Ἡσαΐυ
τοῦ προφήτου, λέγον-
τος·
18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου,
ὃν [5] ᾑρέτισα· ὁ ἀγα-
πητός μου, εἰς ὃν εὐδό-
κησεν ἡ ψυχή μου·
[6] θήσω τὸ πνεῦμά μου
ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν
τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγε-
λεῖ.
19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ
κραυγάσει, ὀδὲ ἀκύσει
τις ἐν ταῖς πλατείαις
τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 Κάλαμον [9] συντε-
τριμμένον ὀ [10] κατεάξει,
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ
[13] σβέσει, ἕως ἂν [14] ἐκ-
βάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρί-
σιν.
21 Καὶ [b] ἐν 1 τῷ ὀνόμα-
τι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦ-
σι.
22 Τότε [17] προςηνέχθη
αὐτῷ δαιμονιζόμενος,
τυφλὸς ϗ [18] κωφός· ϗ
[28] ἐθεράπευσεν αὐτὸν,
ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ
κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ
βλέπειν.
23 Καὶ [24] ἐξίςαντο πάν-
τες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλε-
γον· Μήτι οὗτός [7] ἐςιν
ὁ υἱὸς Δαβίδ;
24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀ-
κύσαντες, εἶπον· Οὗτος
ὀκ ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
νια, εἰ μὴ ἐν τῷ [29] Βεελ-
ζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων.
25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα

A. D. 27.

1 ῥέω.
2 Is. 42. 1–4.
3 μεταβαίνω
4 ἔρχομαι.
5 αἱρετίζω.
6 τίθημι.
7 εἰμί.
8 ἐπερωτάω.
9 συντρίβω.
10 κατάγω.
11 ἔχω.
12 ἐμπίπτω.
13 σβέννυμι.
14 ἐκβάλλω.
15 ἐγείρω.
16 ἔξειμι.
17 προςφέρω.
18 ch. 9. 32, 33. 11. 5, 14. 15. 30, 31. Mar. 7. 32, 37. 9. 25. Lu. 1. 22. 7. 22.
19 ἐκτείνω.
20 ἀποκαθίστημι.
21 λαμβάνω.
22 ἐξέρχομαι.
23 ἀπολλύω.
24 ἐξίστημι.
25 γινώσκω.
26 ἀναχωρέω
27 ἀκολυθέω.
28 θεραπεύω.
29 ch. 10. 25. 2 Ki. 1. 2, 3, 16. Mar. 3. 22. Lu. 11. 15, 18, 19.
* ἐθεράπευσεν αὐτούς. Πάντας δὲ, οὓς ἐθεράπευσεν, ἐπέπληξεν, ἵνα μὴ -π.
30 ἐπιτιμάω.

βασιλεία [1] μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦ-
ται· καὶ πᾶσα πόλις,
ἢ οἰκία, [1] μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς, οὐ [2] στα-
θήσεται.
26 Καὶ εἰ ὁ Σατα-
νᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκ-
βάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν [1] ἐ-
μερίσθη· πῶς οὖν [2] στα-
θήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ;
27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βε-
ελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλου-
σι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
ὑμῶν [4] ἔσονται κρι-
ταί.
28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύ-
ματι Θεοῦ ἐκβάλλω τα
δαιμόνια, ἄρα [5] ἔφθα-
σεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.
29 Ἢ πῶς δύναταί τις
[7] εἰςελθεῖν εἰς τὴν οἰκί-
αν τοῦ ἰσχυροῦ, ϗ τὰ
σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι,
ἐὰν μὴ πρῶτον [8] δήσῃ
τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρ-
πάσει;
30 Ὁ μὴ [4] ὢν μετ' ἐμοῦ,
κατ' ἐμοῦ [4] ἐστι· ϗ ὁ
μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
[9] σκορπίζει.
31 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία ϗ
[13] βλασφημία [14] ἀφεθή-
σεται τοῖς ἀνθρώποις·
ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος
βλασφημία οὐκ [14] ἀφε-
θήσεται τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λό-
γον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου, [14] ἀφεθήσε-
ται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴ-
πῃ κατὰ τοῦ Πνεύμα-
τος τοῦ ἁγίου, οὐκ
[14] ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔ-
τε * ἐν [3] τούτῳ τῷ αἰ-
ῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλ-
λοντι.
33 Ἢ ποιήσατε τὸ
δένδρον καλὸν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ καλόν·
ἢ ποιήσατε τὸ δέν-
δρον σαπρὸν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ
τὸ δένδρον γινώσκε-
ται.
34 Γεννήματα ἐχιδνῶν,
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λα-
λεῖν, πονηροὶ [4] ὄντες;
ἐκ γὰρ τοῦ [6] περισσεύ-
ματος τῆς καρδίας τὸ
στόμα λαλεῖ.
35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ [b] τῆς καρδίας [l]
ἐκβάλλει [d] τὰ [l] ἀγαθά·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ πονηροῦ θη-
σαυροῦ ἐκβάλλει πονη-
ρά.
36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
πᾶν ῥῆμα [10] ἀργὸν,†
ὃ ἐὰν [11] λαλήσωσιν
οἱ ἄνθρωποι, [12] ἀπο-
δώσουσι περὶ αὐτοῦ
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσε-
ως.
37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων
σου δικαιωθήσῃ, ϗ ἐκ
τῶν λόγων σου [15] κατα-
δικασθήσῃ.
38 Τότε [16] ἀπεκρίθησάν
τινες τῶν γραμματέων

A. D. 27.

1 μερίζω.
2 ἵστημι.
* ἐν τῷ νῦν αἰῶνι-ι.
3 ch. 13. 22.
Lu. 16. 8.
Ro. 12. 2.
1 Co. 1. 20.
2 Co. 4. 4.
Ep. 6. 12.
4 εἰμί.
5 φθάνω.
6 Mar. 8. 8.
Lu. 6. 45.
2 Co. 8. 14.
confer.
Ep. 1. 8.
7 εἰςέρχομαι.
8 δέω.
9 Lu. 11. 23.
Jno. 10. 12.
16. 32.
2 Co. 9. 9.
10 ch. 20. 3, 6.
1 Ti. 5. 13.
Tit. 1. 12.
2 Pe. 1. 8.
† al. πονηρὸν.
11 λαλέω.
12 ἀποδίδωμι.
13 ch. 15. 19.
26. 65.
Mar. 2. 7.
Jno. 10. 33.
Ep. 4. 31.
Col. 3. 8.
1 Ti. 6. 4.
Jude 9.
Re. 13. 1.
14 ἀφίημι.
15 ver. 7.
Lu. 6. 37.
Ja. 5. 6.
16 ἀποκρίνομαι.

καὶ Φαρισαίων, λέγον-
τες· Διδάσκαλε, θέλο-
μεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
[2] ἰδεῖν.
39 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ
πονηρὰ καὶ [5] μοιχαλὶς
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ
σημεῖον οὐ [8] δοθήσεται
αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖ-
ον Ἰωνᾶ τοῦ προφή-
του.
40 Ὥσπερ γὰρ [9] ἦν
Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ
τοῦ [10] κήτους τρεῖς ἡ-
μέρας καὶ τρεῖς νύκτας,
οὕτως [9] ἔσται ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύ-
κτας.
41 [13] Ἄνδρες Νινευῖ-
ται [14] ἀναστήσονται ἐν
τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης, καὶ κα-
τακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι [17] μετενόησαν εἰς
τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ·
καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ
ὧδε.
42 Βασίλισσα νότου
[19] ἐγερθήσεται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης, καὶ κατακρινεῖ
αὐτήν· ὅτι [20] ἦλθεν ἐκ
τῶν περάτων τῆς γῆς
[21] ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν
Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ,
πλεῖον Σολομῶντος
ὧδε.
43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκά-
θαρτον πνεῦμα [22] ἐξέλ-
θῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
διέρχεται δι' [23] ἀνύ-
δρων τόπων, ζητοῦν
ἀνάπαυσιν, ϗ οὐχ εὑ-
ρίσκει.
44 Τότε λέγει· [1] Ἐπι-
στρέψω εἰς τὸν οἶκόν
μου, ὅθεν [22] ἐξῆλθον.
Καὶ [20] ἐλθὸν, εὑρίσκει
[3] σχολάζοντα, [6] σεσα-
ρωμένον, ϗ [7] κεκοσμη-
μένον.
45 Τότε πορεύεται, ϗ
παραλαμβάνει μεθ'
ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα
πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτοῦ, καὶ [11] εἰσελθόν-
τα κατοικεῖ ἐκεῖ· [12] ϗ
γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χεί-
ρονα τῶν πρώτων·
Οὕτως [9] ἔσται καὶ τῇ
γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονη-
ρᾷ.
46 Ἔτι δὲ αὐτοῦ [15] λα-
λοῦντος τοῖς ὄχλοις,
ἰδοὺ, ἡ μήτηρ ϗ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ [16] εἱστήκεισαν
ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ
[15] λαλῆσαι.
47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ·
Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου [18] ἔξω
[16] ἑστήκασι, * ζητοῦντές
σοι [15] λαλῆσαι.
48 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ·
Τίς [9] ἐστιν ἡ μήτηρ μου,
ϗ τίνες [9] εἰσὶν οἱ ἀδελ-
φοί μου;
49 Καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν·
Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ
οἱ ἀδελφοί μου.
50 Ὅστις γὰρ ἂν
[24] ποιήσῃ τὸ θέλη-
μα τοῦ πατρός μου

A. D. 27.

1 ἐπιστρέφω.
2 εἴδω.
3 Ex. 5. 8, 17. in lxx.
1 Co. 7. 5.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ch. 16. 4.
Mar. 8. 38.
Ro. 7. 3.
Ja. 4. 4.
2 Pe. 2. 14.
6 σαρόω.
7 κοσμέω.
8 δίδωμι.
9 εἰμί.
10 confer.
Ge. 1. 21.
Jon. 1. 17.
2. 10.
in lxx.
11 εἰσέρχομαι.
12 confer.
2 Pe. 2. 20.
13 confer.
Lu. 11. 32.
14 ἀνίστημι.
15 λαλέω.
16 ἵστημι.
17 μετανοέω,
ch. 3. 2.
4. 17.
11.20,21.
18 confer.
Mar. 3. 20-22, 32, 33.
Lu. 8. 19.
* ζητοῦντές σε-n. al. ζητοῦντές σε ἰδεῖν.
19 ἐγείρω.
20 ἔρχομαι.
21 s. ἐνίκα.
22 ἐξέρχομαι.
23 Lu. 11. 24.
2 Pe. 2. 17.
Jude 12.
24 ποιέω.

[1] τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐ-
τός μου ἀδελφὸς, καὶ
ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ
[2] ἐστίν.

Κεφ. ιγ΄.

ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ [5] ἐξελθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας,
[7] ἐκάθητο παρὰ τὴν θά-
λασσαν.
2 Καὶ [8] συνήχθησαν
πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολ-
λοὶ, ὥςε αὐτὸν εἰς τὸ
πλοῖον [9] ἐμβάντα καθῆ-
σθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν [13] εἱ-
στήκει.
3 Καὶ [14] ἐλάλησεν αὐ-
τοῖς πολλὰ ἐν παραβο-
λαῖς, λέγων· Ἰδὸ, [5] ἐξ-
ῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ
σπείρειν.
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν, ἃ μὲν [17] ἔπεσε
παρὰ τὴν ὁδόν· ϗ [18] ἦλ-
θε τὰ πετεινὰ, ϗ κατέ-
φαγεν αὐτά.
5 Ἄλλα δὲ [17] ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ [19] πετρώδη, ὅπȣ
ȣ̓κ [22] εἶχε γῆν πολλήν·
ϗ εὐθέως [23] ἐξανέτειλε,
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος
γῆς·
6 Ἡλίου δὲ [25] ἀνατεί-
λαντος, [26] ἐκαυματίσθη·
καὶ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥί-
ζαν, [27] ἐξηράνθη.
7 Ἄλλα δὲ [17] ἔπεσεν
ἐπὶ τὰς [29] ἀκάνθας, καὶ
[30] ἀνέβησαν αἱ ἄκαν-
θαι, καὶ [31] ἀπέπνιξαν
αὐτά.
8 Ἄλλα δὲ [17] ἔπεσεν
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν,

A. D. 27.

1 s. ὄντος.
2 εἰμί.
3 δίδωμι.
4 οὖς.
5 ἐξέρχομαι.
6 προςέρχομαι.
7 κάθημαι.
8 συνάγω.
9 ἐμβαίνω.
10 ἀποκρίνομαι.
11 γινώσκω.
12 Ro. 11. 25. 1 Co. 13. 2. Ep. 1. 9. 1 Ti. 3. 9, 16.
13 ἵστημι.
14 λαλέω.
15 s. χρήματα.
16 αἴρω.
17 πίπτω.
18 ἔρχομαι.
19 s. μέρη τοῦ ἀγροῦ, s. χωρία.
20 συνίημι.
21 Is. 6. 9, 10.
22 ἔχω.
23 ἐξανατέλλω, Mar. 4. 5.
24 εἴδω.
25 ἀνατέλλω.
26 καυματίζω, Mar. 4. 6. Re. 16. 8, 9.
27 ξηραίνω.
28 παχύνω, Ac. 28. 27.
29 ver. 22. ch. 7. 16.
30 ἀναβαίνω.
31 ἀποπνίγω, Lu. 8. 33; συνέπνιξαν, Mar. 4. 7; συμπνίγονται, Lu. 8. 14.
32 ἀκούω.
33 καμμύω.

καὶ [9] ἐδίδȣ καρπὸν, ὃ
μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξή-
κοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
9 Ὁ ἔχων [4] ὦτα ἀκού-
ειν, ἀκουέτω.
10 Καὶ [6] προςελθόντες
οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ·
Διατί ἐν παραβολαῖς
λαλεῖς αὐτοῖς;
11 Ὁ δὲ [10] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι
ὑμῖν [3] δέδοται [11] γνῶ-
ναι τὰ [12] μυστήρια τῆς
βασιλείας [a] τῶν οὐρα-
νῶν,| ἐκείνοις δὲ οὐ
[3] δέδοται.
12 Ὅστις γὰρ ἔχει,
[15] δοθήσεται αὐτῷ, καὶ
περισσευθήσεται· ὅςις
δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει,
[16] ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
τοῦ.
13 Διὰ τοῦτο ἐν παρα-
βολαῖς αὐτοῖς λαλῶ
ὅτι βλέποντες οὐ βλέ-
πουσι, καὶ ἀκούοντες ȣ̓κ
ἀκούουσιν, οὐδὲ [20] συν-
ιοῦσι.
14 Καὶ ἀναπληροῦται
[b] ἐπ' | αὐτοῖς ἡ προφη-
τεία [21] Ἡσαΐου, ἡ λέ-
γουσα· Ἀκοῇ ἀκούσε-
τε, καὶ οὐ μὴ [20] συνῆ-
τε· καὶ βλέποντες βλέ-
ψετε, καὶ οὐ μὴ [24] ἴδη-
τε.
15 [28] Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτȣ,
καὶ τοῖς [4] ὠσὶ βαρέως
[32] ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν [33] ἐ-
κάμμυσαν, μήποτε [24] ἴ-
δωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς [4] ὠσὶν ἀκού-
σωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ

[8] συνῶσι,‡ καὶ [4] ἐπι-
στρέψωσι, καὶ † ἰάσω-
μαι [5] αὐτούς.
16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι
οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέ-
πουσι· καὶ τὰ [6] ὦτα
ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
17 Ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ-
φῆται ϗ δίκαιοι [9] ἐπε-
θύμησαν [10] ἰδεῖν ἃ βλέ-
πετε, καὶ οὐκ [10] εἶδον·
καὶ [11] ἀκοῦσαι ἃ ἀκού-
ετε, καὶ οὐκ [11] ἤκου-
σαν.
18 Ὑμεῖς οὖν [11] ἀκού-
σατε τὴν παραβολὴν
τοῦ σπείροντος.
19 Παντὸς ἀκούοντος
τὸν λόγον τῆς βασιλεί-
ας,[13] ϗ μὴ [1] συνιέντος,
ἔρχεται ὁ πονηρὸς, ϗ
ἁρπάζει τὸ [14] ἐσπαρμέ-
νον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτȣ̃·
οὗτός [17] ἐστιν ὁ παρὰ
τὴν ὁδὸν [14] σπαρείς.
20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ [19] πε-
τρώδη [14] σπαρεὶς, οὗτός
[17] ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ
χαρᾶς λαμβάνων αὐ-
τόν·
21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν
ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ [21] πρόσ-
καιρός ἐστι· γενομέ-
νης δὲ θλίψεως ἢ
διωγμοῦ διὰ τὸν λό-
γον, εὐθὺς σκανδαλί-
ζεται.
22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας [14] σπαρεὶς, οὗτός
[17] ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων· καὶ ἡ [26] μέρι-
μνα τοῦ [27] αἰῶνος τού-
του, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου [3] συμπνίγει
τὸν λόγον, ϗ [3] ἄκαρπος
γίνεται.
23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν
τὴν καλὴν [14] σπαρεὶς,
οὗτός [17] ἐστιν ὁ τὸν λό-
γον ἀκούων ϗ [1] συνιών·
ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ
ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ
δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριά-
κοντα.
24 Ἄλλην παραβολὴν
[7] παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· [8] Ὡμοιώθη ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
θρώπῳ σπείροντι κα-
λὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ.
25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν
τοὺς ἀνθρώπους, [12] ἦλ-
θεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, ϗ
[14] ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ
μέσον τȣ̃ σίτȣ, ϗ [15] ἀπ-
ῆλθεν.
26 Ὅτε δὲ [16] ἐβλάστη-
σεν ὁ χόρτος, ϗ καρπὸν
ἐποίησε, τότε [18] ἐφάνη
καὶ τὰ ζιζάνια.
27 [20] Προσελθόντες δὲ
οἱ δοῦλοι τȣ̃ οἰκοδεσπό-
του, εἶπον αὐτῷ· Κύριε,
οὐχὶ καλὸν σπέρμα [14] ἔσ-
πειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;
πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζι-
ζάνια;
28 Ὁ δὲ [22] ἔφη αὐτοῖς·
Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦ-
το [23] ἐποίησεν. Οἱ δὲ
δοῦλοι εἶπον αὐτῷ·
Θέλεις οὖν [15] ἀπελθόν-
τες [25] συλλέξωμεν αὐ-
τά;
29 Ὁ δὲ [22] ἔφη· Οὔ·
μήποτε, [25] συλλέγον-
τες τὰ ζιζάνια, ἐκρι-

A. D. 27.

* συνιῶσι-ί.
1 συνίημι.
† ἰάσομαι-ί.
2 ch. 18. 28. Mar. 4.7,19. Lu. 8.14,42.
3 Mar. 4. 19. 1 Co. 14. 14. Ep. 5. 11. Tit. 3. 14. 2 Pe. 1. 8. Jude 12.
4 ἐπιστρέφω.
5 ἰάομαι.
6 οὖς.
7 παρατίθημι.
8 ὁμοιόω.
9 ἐπιθυμέω.
10 εἴδω.
11 ἀκούω.
12 ἔρχομαι.
13 i. e. τῶν οὐρανῶν, s. τοῦ Θεȣ̃, ver. 24. ch. 3. 2.
14 σπείρω.
15 ἀπέρχομαι.
16 βλαστέω, s. βλαστάνω, Mar. 4. 27. He. 9. 4. Ja. 5. 18.
17 εἰμί.
18 φαίνω.
19 s. μέρη τȣ̃ ἀγρȣ̃, ver. 5.
20 προσέρχομαι.
21 πρὸς καιρὸν, Lu. 8.13.
22 φημι.
23 ποιέω.
24 ἀφίστανται, Lu. 8.13.
25 συλλέγω.
26 ch. 6.27,31. Mar. 4. 19. Lu. 8. 14.
27 ch. 12. 32.

ζωσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν
σῖτον.
30 Ἄφετε [1] συναυξάνε-
σθαι ἀμφότερα μέχρι
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν
[b] τῷ καιρῷ τοῦ θερι-
σμοῦ [2] ἐρῶ τοῖς θερι-
σταῖς· [4] Συλλέξατε
πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ
[8] δήσατε αὐτὰ εἰς
[9] δέσμας, πρὸς τὸ κατα-
καῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
σῖτον [10] συναγάγετε
εἰς τὴν ἀποθήκην
μου.
31 Ἄλλην παραβολὴν
[12] παρέθηκεν αὐτοῖς,
λέγων· Ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν κόκκῳ σινάπεως,
ὃν [14] λαβὼν ἄνθρωπος
ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ.
32 Ὃ μικρότερον μέν
[16] ἐστι πάντων τῶν
σπερμάτων, ὅταν δὲ
[17] αὐξηθῇ, μεῖζον † τῶν
λαχάνων ἐστί· καὶ γί-
νεται δένδρον, ὥστε
[18] ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ κατασκη-
νοῦν ἐν τοῖς κλάδοις
αὐτοῦ.
33 Ἄλλην παραβολὴν
[20] ἐλάλησεν αὐτοῖς·
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν [21] ζύ-
μῃ, ἣν [14] λαβοῦσα γυνὴ
‡ ἐνέκρυψεν [23] εἰς ἀλεύ-
ρου σάτα τρία, ἕως οὗ
ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα [20] ἐ-
λάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
παραβολαῖς τοῖς ὄχ-
λοις, καὶ χωρὶς παρα-

A. D. 27.

1 ἀφίημι.
2 εἴρω.
3 ῥέω.
* Ἡσαΐου-f. al. add. Ἀσάφου.
4 συλλέγω.
5 Ps. 78. 2.
6 ἀνοίγω.
7 ἐρεύγω, Le. 11. 10. Ps. 19. 2. in lxx.
8 δέω.
9 Ex. 12. 22. Am. 9. 6. in lxx.
10 συνάγω.
11 προσέρχομαι.
12 παρατίθημι.
13 φράζω.
14 λαμβάνω.
15 ἀποκρίνομαι.
16 εἰμί.
17 αὐξάνω.
† πάντων-f.
18 ἔρχομαι.
19 ver. 19. ch. 6. 13.
20 λαλέω.
21 c. 10. 5–12. 1 Co. 5. 6--8. Ga. 5. 9.
22 ver. 40, 49. ch. 24. 3. 28. 20. He. 9. 26. συντέλεια, Ne. 9. 31. Job 26. 10. Je. 4. 27. Da. 12.4,13. in lxx.
‡ ἔκρυψεν-i.
23 ἐγκρύπτω.
§ καίεται-a.
24 ἀποστέλλω

βολῆς οὐκ [20] ἐλάλει αὐ-
τοῖς·
35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ
[3] ῥηθὲν διὰ * τοῦ προ-
φήτου, [5] λέγοντος·
[6] Ἀνοίξω ἐν παραβο-
λαῖς τὸ στόμα μου·
[7] ἐρεύξομαι κεκρυμμέ-
να ἀπὸ καταβολῆς κό-
σμου.
36 Τότε, [1] ἀφεὶς τοὺς
ὄχλους, [18] ἦλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς, καὶ
[11] προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες·
[13] Φράσον ἡμῖν τὴν πα-
ραβολὴν τῶν ζιζανίων
τοῦ ἀγροῦ.
37 Ὁ δὲ [15] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπεί-
ρων τὸ καλὸν σπέρμα,
[16] ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου·
38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, [16] ἐ-
στιν ὁ κόσμος· Τὸ δὲ
καλὸν σπέρμα, οὗτοί
[16] εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βα-
σιλείας· Τὰ δὲ ζιζάνια,
[16] εἰσὶν οἱ υἱοὶ [19] τοῦ
πονηροῦ·
39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπεί-
ρας αὐτὰ, [16] ἐστιν ὁ δι-
άβολος· Ὁ δὲ θερισ-
μὸς, [22] συντέλεια τοῦ αἰ-
ῶνός [16] ἐστιν· Οἱ δὲ θε-
ρισταὶ, ἄγγελοί [16] εἰσιν.
40 Ὥσπερ οὖν [4] συλλέ-
γεται τὰ ζιζάνια, καὶ
πυρὶ § κατακαίεται· οὕ-
τως [16] ἔσται ἐν τῇ συν-
τελείᾳ τοῦ αἰῶνος [d] τού-
του.
41 [24] Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέ-
λους αὐτοῦ, καὶ [4] συλ-

λέξουσιν ἐκ τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομί-
αν.
42 Καὶ [4]βαλοῦσιν αὐτοὺς
εἰς τὴν [5]κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ [6]ἔσται ὁ
κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
43 Τότε οἱ δίκαιοι
[9]ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥ-
λιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ
ἔχων [10]ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω.
44 Πάλιν ὁμοία [6]ἐςὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
θησαυρῷ [13]κεκρυμμένῳ
ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν [14]εὑρὼν
ἄνθρωπος [13]ἔκρυψε, ϗ
ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ
ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα
ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγο-
ράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖ-
νον.
45 Πάλιν ὁμοία, [6]ἐςὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
[15]ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζη-
τοῦντι καλοὺς μαργα-
ρίτας·
46 †Ὃς, [14]εὑρὼν ἕνα
[19]πολύτιμον μαργαρί-
την, [20]ἀπελθὼν [21]πέ-
πρακε πάντα ὅσα εἶχε,
καὶ [22]ἠγόρασεν αὐτόν.
47 Πάλιν ὁμοία [6]ἐςὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν [25]σαγήνῃ [4]βληθεί-
σῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ϗ
ἐκ παντὸς γένους [26]συν-
αγαγούσῃ·
48 [27]Ἣν, ὅτε [28]ἐπλη-
ρώθη, ἀναβιβάσαντες
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ
καθίσαντες, [1]συνέλεξαν
τὰ καλὰ εἰς [2]ἀγγεῖα,
τὰ δὲ [3]σαπρὰ ἔξω [4]ἔ-
βαλον.
49 Οὕτως [6]ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
[7]ἐξελεύσονται οἱ ἄγγε-
λοι, ϗ [8]ἀφοριοῦσι τοὺς
πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν
δικαίων·
50 Καὶ [4]βαλοῦσιν αὐ-
τοὺς εἰς τὴν [5]κάμινον
τοῦ πυρός· ἐκεῖ [6]ἔςαι ὁ
κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
51 cΛέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς·| [11]Συνήκατε ταῦτα
πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ·
Ναὶ, d Κύριε.|
52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Διὰ τοῦτο πᾶς γραμμα-
τεὺς, [12]μαθητευθεὶς *εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν, ὅμοιός [6]ἐστιν ἀν-
θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅ-
ςις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θη-
σαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
παλαιά.
53 Καὶ [16]ἐγένετο, ὅτε
[17]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
τὰς παραβολὰς ταύτας
[18]μετῆρεν ἐκεῖθεν.
54 Καὶ [23]ἐλθὼν εἰς τὴν
[24]πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδα-
σκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν· ὥςτε
ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, ϗ
λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ
σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυ-
νάμεις;
55 Οὐχ οὗτός [6]ἐστιν ὁ
τοῦ [29]τέκτονος υἱός; οὐχὶ
ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται
Μαριὰμ, ϗ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ

A. D. 27.

1 συλλέγω.
2 ch. 25. 4.
3 ch. 7. 17, 18. Lu. 6. 43. Ep. 4. 29.
4 βάλλω.
5 Re. 1. 15.
6 εἰμί.
7 ἐξέρχομαι.
8 ἀφορίζω.
9 ἐκλάμπω, Da. 12. 3.
10 οὖς.
11 συνίημι.
12 ch. 27. 57.
* τῇ βασιλείᾳ-a. al. ἐν τῇ βασιλείᾳ.
13 κρύπτω.
14 εὑρίσκω.
15 Re. 18. 3. 11.
16 γίνομαι.
17 τελέω.
18 μεταίρω.
19 Jno. 12. 3.
20 ἀπέρχομαι.
† Εὑρὼν δὲ-l.
21 πιπράσκω.
22 ἀγοράζω.
23 ἔρχομαι.
24 ver. 57. Mar. 6. 1, 4. Lu. 4. 23, 24. Jno. 4. 44. He. 11. 14.
25 Eze. 26. 5.
26 συνάγω.
27 ὅς.
28 πληρόω.
29 Mar. 6. 3. 2 Ki. 22. 6; τέκτων σιδήρου, 1 Sa. 13. 19; ξύλων καὶ λίθων, 2 Sa. 5. 11; χαλκοῦ, 1 Ki. 7. 14.

*[*] Ἰωσῆς, ϗ Σίμων, καὶ
Ἰούδας;
56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐ-
τȣ̃ ȣ̓χὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς
[3] εἰσι; πόθεν οὖν τȣ́τῳ
ταῦτα πάντα;
57 Καὶ[4] ἐσκανδαλίζον-
το ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ
[3] ἔστι προφήτης [5] ἄτι-
μος, εἰ μὴ ἐν τῇ [8] πατρί-
δι αὐτοῦ, ϗ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ.
58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν
ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς,
διὰ τὴν ἀπιϛίαν αὐτῶν.*

Κεφ. ιδ΄.

*ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ
[15] ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ
[16] τετράρχης τὴν ἀκοὴν
Ἰησοῦ·
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν
αὐτȣ̃· Οὗτός [3] ἐϛιν Ἰω-
άννης ὁ Βαπτιστής·
αὐτὸς [19] ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν, ϗ διὰ τοῦ-
το αἱ [20] δυνάμεις [23] ἐν-
εργȣ̃σιν ἐν αὐτῷ.
3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κρα-
τήσας τὸν Ἰωάννην,
[29] ἔδησεν αὐτὸν, ϗ [30] ἔ-
θετο ἐν φυλακῇ, διὰ
Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖ-
κα [c] Φιλίππου | τοῦ ἀ-
δελφοῦ αὐτοῦ.
4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ
Ἰωάννης· Οὐκ [33] ἔξεϛί
σοι ἔχειν αὐτήν.
5 Καὶ θέλων αὐτὸν
ἀποκτεῖναι, [34] ἐφοβήθη
τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον.
6 Γενεσίων[38] δὲ ‖ ἀ-
γομένων τοῦ Ἡρώδου,
[1] ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ
† τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ
μέσῳ· καὶ [2] ἤρεσε τῷ
Ἡρώδῃ.
7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου
‡ ὡμολόγησεν [6] αὐτῇ
[7] δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήση-
ται.
8 Ἡ δὲ [10] προβιβασθεῖ-
σα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐ-
τῆς· [7] Δός μοι, φησὶν,
ὧδε ἐπὶ [12] πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
Βαπτιστοῦ.
9 Καὶ [13] ἐλυπήθη ὁ βα-
σιλεύς· διὰ δὲ τοὺς
[14] ὅρκȣς, ϗ τȣ̀ς συνανα-
κειμένȣς, ἐκέλευσε [7] δο-
θῆναι.
10 Καὶ πέμψας [17] ἀπε-
κεφάλισε τὸν Ἰωάννην
ἐν τῇ φυλακῇ.
11 Καὶ [18] ἠνέχθη ἡ κε-
φαλὴ αὐτȣ̃ ἐπὶ [12] πίνα-
κι, ϗ [7] ἐδόθη τῷ κορα-
σίῳ, ϗ [18] ἤνεγκε τῇ μη-
τρὶ αὐτῆς.
12 Καὶ [21] προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτȣ̃ [22] ἦ-
ραν τὸ § σῶμα, ϗ [25] ἔθα-
ψαν αὐτό· ϗ [26] ἐλθόν-
τες, [27] ἀπήγγειλαν τῷ
Ἰησοῦ.
13 Καὶ [28] ἀκούσας ὁ
Ἰησοῦς, [31] ἀνεχώρησεν
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς
ἔρημον τόπον κατ' ἰδί-
αν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι, [32] ἠκολούθησαν
αὐτῷ πεζῇ [35] ἀπὸ τῶν
πόλεων.
14 Καὶ [36] ἐξελθὼν [c] ὁ
Ἰησοῦς | εἶδε πολὺν ὄχ-
λον· ϗ [37] ἐσπλαγχνίσθη
[**] ἐπ' αὐτοὺς, ϗ ἐθερά-*

A. D. 27.

* Ἰωσῆφ-n.
al. Ἰωάννης.
† αὐτȣ̃ Ἡρω-
διάς-n.
1 ὀρχέομαι.
2 ἀρέσκω.
3 εἰμί.
4 ch. 5. 29, 30.
5 Lu. 4. 24.
‡ ὤμοσεν-n.
6 ὁμολογέω.
7 δίδωμι.
8 ver. 54.
9 ποιέω.
10 Ac. 19. 33.
12 Mar. 6. 25.
13 λυπέω.
14 Mar. 6. 26.
15 ἀκούω.
16 Lu. 3. 1, 19.
17 ἀποκεφα-
λίζω.
18 φέρω.
19 ἐγείρω.
20 ch. 22. 29.
21 προσέρχο-
μαι.
22 αἴρω.
§ πτῶμα-i.
23 ἐνεργέω.
25 θάπτω.
26 ἔρχομαι.
27 ἀπαγγέλ-
λω.
28 s. ἐκεῖνα.
29 δέω.
30 τίθημι.
31 ἀναχωρέω
32 ἀκολȣθέω.
33 ἔξειμι.
34 φοβέω.
35 s. ὁδῷ.
36 ἐξέρχομαι
37 σπλαγ-
χνίζω.
‖ γενομέ-
νων-i
38 s. συμπο-
σίων.
** ἐπ' αὐ-
τοῖς-a.

πευσε τοὺς [1] ἀῤῥώστους αὐτῶν.

15 Ὀψίας [3] δὲ γενομένης, [4] προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἔρημός [6] ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη [7] παρῆλθεν· [9] [5] ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα [10] ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν [10] ἀπελθεῖν· [13] δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους [14] ἀνακλιθῆναι ἐπὶ ‡τοὺς χόρτους, b καὶ [15] λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, [16] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, [23] εὐλόγησε· καὶ [19] κλάσας, [13] ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ [24] ἔφαγον πάντες, καὶ [25] ἐχορτάσθησαν· καὶ [26] ἦραν τὸ [30] περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα [31] κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες [6] ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθέως [34] ἠνάγκασεν b ὁ Ἰησοῦς 1 τοὺς μαθητὰς b αὐτοῦ 1 [2] ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ [5] ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ [5] ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, [8] ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽ ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας [3] δὲ γενομένης, μόνος [6] ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη [11] μέσον τῆς θαλάσσης [6] ἦν, [12] βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· [6] ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς †[10] ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς b ὁ Ἰησοῦς, 1 περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ [17] ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, [18] ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι [20] φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου [21] ἔκραξαν.

27 Εὐθέως δὲ [22] ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 [27] Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ [6] εἶ, κέλευσόν με πρός σε [28] ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ εἶπεν· [28] Ἐλθέ. Καὶ [32] καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, [33] περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ [29] ὕδατα, [28] ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη.

A. D. 27.

1 Mar. 6. 5,13.
2 ἐμβαίνω.
3 s. ὥρας.
4 προσέρχομαι.
5 ἀπολύω.
6 εἰμί.
7 παρέρχομαι.
8 ἀναβαίνω.
9 ἤδη ὥρα πολλή, Mar. 6. 35; ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν, Lu. 9. 12.
10 ἀπέρχομαι
11 s. κατὰ σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχε-n.
† ἦλθε-h.
12 ch. 8. 6, 29.
13 δίδωμι.
14 ἀνακλίνω.
‡ τοῦ χόρτου-n. al. τὸν χόρτον.
15 λαμβάνω.
16 ἀναβλέπω
17 εἴδω.
18 ταράσσω.
19 κλάω.
20 Mar. 6. 49.
21 κράζω.
22 λαλέω.
23 ch. 15. 36
24 φάγω.
25 χορτάζω, ch. 5. 6.
26 αἴρω.
27 ἀποκρίνω.
28 ἔρχομαι.
29 ὕδωρ.
30 s. μέρος.
31 ch. 15. 37.
32 καταβαίνω
33 περιπατέω
34 ἀναγκάζω

Καὶ [1]ἀρξάμενος [2]κατα-
ποντίζεσθαι, [3]ἔκραξε,
λέγων· Κύριε, [5]σῶσόν
με.
31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
[6]ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ
λέγει αὐτῷ· [7]Ὀλιγό-
πιϛε, εἰς τί [8]ἐδίϛασας;[9]
32 Καὶ [15]ἐμβάντων αὐ-
τῶν εἰς τὸ πλοῖον, [16]ἐ-
κόπασεν ὁ ἄνεμος.
33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ,
[17]ἐλθόντες† [18]προσεκύ-
νησαν αὐτῷ, λέγοντες·
Ἀληθῶς [21]Θεοῦ υἱὸς
[22]εἶ.
34 Καὶ διαπεράσαντες,
[17]ἦλθον § εἰς τὴν γῆν
Γεννησαρέτ.
35 Καὶ [24]ἐπιγνόντες
αὐτὸν οἱ ἄνδρες τȣ̃ τόπȣ
ἐκείνȣ, [25]ἀπέϛειλαν εἰς
ὅλην τὴν περίχωρον
ἐκείνην, ϗ [26]προσήνεγ-
καν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας.
36 Καὶ παρεκάλȣν αὐ-
τὸν, ἵνα μόνον [29]ἅψων-
ται τοῦ [30]κρασπέδȣ τȣ̃
ἱματίου αὐτοῦ· ϗ ὅσοι
[29]ἥψαντο, [32]διεσώθη-
σαν.

Κεφ. ιε΄.

ΤΟΤΕ προσέρχονται
τῷ Ἰησȣ̃ οἱ | ἀπὸ Ἱερο-
σολύμων γραμματεῖς ϗ
Φαρισαῖοι, λέγοντες·
2 Διατί οἱ μαθηταί σȣ
παραβαίνȣσι τὴν [34]πα-
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
ρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν
ἄρτον ἐσθίωσιν.

A. D. 28.

1 ἄρχομαι.
2 ch. 18. 6.
3 κράζω.
4 ἀποκρίνο-
μαι.
5 σώζω.
6 ἐπιλαμβά-
νω.
7 ch. 6. 30.
8 s. αἴτιον.
9 διστάζω.
* εἶπε· Τί-
μα-h.
10 ἐντέλλω.
11 Ex. 20. 12.
12 Ex. 21. 17.
13 Mar. 9. 39.
14 Mar. 7. 10.
15 ἐμβαίνω.
16 κοπάζω.
17 ἔρχομαι.
† al. ὄντες.
18 προςκυνέω
20 ὠφελέω.
‡ τιμήσει-i.
21 ch. 27. 43.
22 εἰμί.
§ ἐπὶ τὴν
γῆν εἰς-n.
23 ἀκυρόω.
24 ἐπιγινώ-
σκω.
25 ἀποστέλλω
26 προςφέρω.
27 προφητεύω
28 Is. 29. 13.
‖ Ὁ λαὸς
οὗτος τοῖς
χείλεσι-a.
29 ἅπτομαι.
30 ch. 9. 20.
Mar. 6. 56.
31 Mar. 7. 7.
32 διασώζω,
Lu. 7. 3.
Ac. 23. 24.
34 Mar. 7. 3, 13.
1 Co. 11. 2.
Ga. 1. 14.
35 Mar. 7. 15.
Ac. 10. 15.

3 Ὁ δὲ [4]ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς· Διατί ϗ
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4 Ὁ γὰρ Θεὸς * ἐνε-
τείλατο,[10] λέγων· [11]
Τίμα τὸν πατέρα b σȣ,
ϗ τὴν μητέρα· καί·
[12]Ὁ [13]κακολογῶν πα-
τέρα ἢ μητέρα, [14]θανά-
τῳ τελευτάτω.
5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε·
Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ,
ἢ τῇ μητρί· Δῶρον, ὃ
ἐὰν ἐξ ἐμȣ̃ [20]ὠφεληθῇς·
d καὶ | ȣ̓ μὴ ‡τιμήσῃ τὸν
πατέρα αὐτȣ̃, ἢ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ.
6 Καὶ [23]ἠκυρώσατε
τὴν ἐντολὴν τȣ̃ Θεȣ̃ διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
7 Ὑποκριταὶ, καλῶς
[27]προεφήτευσε περὶ ὑ-
μῶν Ἡσαΐας [28]λέγων·
8 ‖ Ἐγγίζει μοι ὁ λα-
ὸς οὗτος τῷ στόματι
αὐτῶν, ϗ τοῖς χείλεσί
με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει
ἀπ' ἐμοῦ.
9 [31]Μάτην δὲ σέβον-
ταί με, διδάσκοντες δι-
δασκαλίας, ἐντάλματα
ἀνθρώπων.
10 Καὶ προςκαλεσάμε-
νος τὸν ὄχλον, εἶπεν
αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ
συνίετε.
11 Οὐ τὸ εἰςερχόμενον
εἰς τὸ στόμα [35]κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ
ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
στόματος, τοῦτο κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε [1] προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, εἶπον
αὐτῷ· [2] Οἶδας, ὅτι οἱ
Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες
τὸν λόγον, ἐσκανδαλί-
σθησαν;
13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,
εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
μου ὁ ὐράνιος, [7] ἐκριζω-
θήσεται.
14 [8] Ἄφετε αὐτούς·
[9] ὁδηγοί [10] εἰσι τυφλοὶ
τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυ-
φλὸν ἐὰν [12] ὁδηγῇ, ἀμ-
φότεροι εἰς [13] βόθυνον
[14] πεσοῦνται.
15 [15] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ·
[16] Φράσον ἡμῖν τὴν πα-
ραβολὴν ταύτην.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
[17] Ἀκμὴν ϗ ὑμεῖς ἀσύν-
ετοί [10] ἐστε.
17 Οὔπω νοεῖτε, ὅτι
πᾶν τὸ εἰςπορευόμενον
εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν
κοιλίαν χωρεῖ, ϗ εἰς
ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα
ἐκ τῦ στόματος, ἐκ τῆς
καρδίας [3] ἐξέρχεται,
[27] κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.
19 Ἐκ γὰρ [29] τῆς καρ-
δίας ἐξέρχονται διαλο-
γισμοὶ πονηροὶ, φόνοι,
μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλο-
παὶ, ψευδομαρτυρίαι,
[30] βλασφημίαι.
20 Ταῦτα [10] ἐστι τὰ κοι-
νοῦντα τὸν ἄνθρωπον·
τὸ δὲ ἀνίπτοις [34] χερσὶ
φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.

A. D. 28

1 προσέρχομαι.
2 εἴδω.
3 ἐξέρχομαι.
4 ch. 14. 34.
5 ἀναχωρέω.
6 Ἑλληνίς, Συροφοίνισσα τῷ γένει, Mar. 7. 26, con. Ac. 7. 11. 13. 19.
7 ch. 13. 29. Lu. 17. 6. Jude 12.
8 ἀφίημι.
9 ch. 23. 16, 24. Ac. 1. 16.
10 εἰμί.
11 κραυγάζω
12 Lu. 6. 39. Jno. 16. 13.
13 ch. 12. 11. Lu. 6. 39.
14 πίπτω.
15 ἀποκρίνομαι.
16 φράζω.
17 s. κατά.
18 ἐρωτάω.
19 ἀποστέλλω
20 ἀπολλύω.
21 ἔρχομαι.
* προσεκύνησεν-n.
22 i. e. οὐ πρέπει.
23 λαμβάνω.
24 Mar. 7. 27.
27 καὶ ἐκεῖνα
28 s. ἀλλά.
29 ch. 12. 34.
30 ch. 12. 31. Ep. 4. 31.
31 Mar. 7. 28. Lu. 16. 21.
32 μέγας.
33 γίνομαι.
34 χείρ.
35 ἰάομαι.

21 Καὶ [3] ἐξελθὼν [4] ἐκεῖ-
θεν ὁ Ἰησῦς, [5] ἀνεχώρη-
σεν εἰς τὰ μέρη Τύρου
καὶ Σιδῶνος.
22 Καὶ ἰδὲ, γυνὴ [6] Χα-
ναναία, ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων [3] ἐξελθοῦσα,
[11] ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέ-
γουσα· Ἐλέησόν με
Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ, ἡ θυ-
γάτηρ μου κακῶς δαι-
μονίζεται.
23 Ὁ δὲ ὐκ [15] ἀπεκρί-
θη αὐτῇ λόγον. Καὶ
[1] προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, [18] ἠρώ-
των αὐτὸν, λέγοντες·
Ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι
κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
24 Ὁ δὲ [15] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Οὐκ [19] ἀπεςάλην
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
[20] ἀπολωλότα οἴκου Ἰσ-
ραήλ.
25 Ἡ δὲ [21] ἐλθοῦσα
* προσεκύνει αὐτῷ, λέ-
γουσα· Κύριε, βοήθει
μοι.
26 Ὁ δὲ [15] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Οὐκ ἔστι [22] κα-
λὸν [23] λαβεῖν τὸν ἄρτον
τῶν τέκνων, ϗ βαλεῖν
τοῖς [24] κυναρίοις.
27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, Κύ-
ριε· [28] ϗ γὰρ τὰ κυνά-
ρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
[31] ψιχίων τῶν πιπτόν-
των ἀπὸ τῆς τραπέζης
τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 Τότε [15] ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ·
Ὦ γύναι, [32] μεγάλη
σου ἡ πίστις· [33] γενη-
θήτω σοι ὡς θέλεις.
Καὶ [35] ἰάθη ἡ θυγάτηρ

αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.
29 Καὶ [2] μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν ὁ Ἰησοῦς, [4] ἦλθε παρὰ
τὴν θάλασσαν τῆς Γα-
λιλαίας· καὶ [6] ἀναβὰς
εἰς τὸ ὄρος, [9] ἐκάθητο
ἐκεῖ.
30 Καὶ [10] προσῆλθον αὐ-
τῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχον-
τες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς,
τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-
λοὺς, καὶ ἑτέρους πολ-
λούς· καὶ [14] ἔῤῥιψαν αὐ-
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας
* τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [16] ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς·
31 Ὥστε † τοὺς ὄχλους
θαυμάσαι, βλέποντας
† [20] κωφοὺς λαλοῦντας,
[21] κυλλοὺς ὑγιεῖς, χω-
λοὺς περιπατοῦντας, καὶ
τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
[22] ἐδόξασαν τὸν Θεὸν
Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσ-
καλεσάμενος τοὺς μαθη
τὰς αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγ-
χνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄ-
χλον, ὅτι ἤδη ‖ ἡμέρας
τρεῖς προσμένουσί μοι,
καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγω-
σι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς
νήστεις οὐ θέλω, μήπο-
τε [26] ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ
ὁδῷ.
33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πό-
θεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ [27]
ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε
χορτάσαι ὄχλον τοσοῦ-
τον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους
ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον·
Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύ-
δια.
35 Καὶ [1] ἐκέλευσε τοῖς
ὄχλοις [3] ἀναπεσεῖν ἐπὶ
τὴν γῆν.
36 Καὶ [5] λαβὼν τοὺς
ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς
ἰχθύας, εὐχαριστήσας, [7]
[8] ἔκλασε, [11] καὶ [12] ἔδωκε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄ-
χλῳ.
37 Καὶ [13] ἔφαγον πάν-
τες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
καὶ [15] ἦραν τὸ περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων,
ἑπτὰ [17] σπυρίδας πλή-
ρεις.
38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες [18] ἦ-
σαν τετρακισχίλιοι ἄν-
δρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ
παιδίων.
39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς
ὄχλους, ‡ ἐνέβη [6] εἰς τὸ
πλοῖον, καὶ [4] ἦλθεν εἰς τὰ
ὅρια § Μαγδαλά.

Κεφ. ις'.

ΚΑΙ [10] προσελθόντες
οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδου-
καῖοι, πειράζοντες [23] ἐ-
πηρώτησαν αὐτὸν ση-
μεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [24] ἐπι-
δεῖξαι αὐτοῖς.
2 Ὁ δὲ [25] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· ε Ὀψίας
[28] γενομένης λέγετε, Εὐ-
δία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐ-
ρανός.
3 Καὶ πρωΐ· Σήμερον
χειμών· πυῤῥάζει γὰρ
στυγνάζων ὁ οὐρανός.
ε Ὑποκριταὶ, | τὸ μὲν
πρόσωπον τοῦ οὐρα-
νοῦ γινώσκετε διακρί-

A. D. 28.

1 κελεύω.
2 μεταβαίνω
3 ἀναπίπτω, confer. ch. 14. 19.
4 ἔρχομαι.
5 λαμβάνω.
6 ἀναβαίνω.
7 s. τὸν Θεόν.
8 κλάω.
9 κάθημαι.
10 προσέρχομαι.
11 s. τὰς ἄρτους.
12 δίδωμι.
13 φάγω.
14 ῥίπτω.
* αὐτοῦ-h.
15 αἴρω.
16 θεραπεύω.
17 ch. 16. 10. Mar. 8.8,20. Ac. 9. 25. σαργάνη, 2 Co. 11. 33.
† Vide App.
18 εἰμί.
‡ ἀνέβη-a.
20 ch. 12 22.
21 ch. 18. 8. opponitur τῷ δύο χεῖρας ἔχοντι, Mar. 9. 43.
22 δοξάζω.
§ Μαγαδάν-n
23 ἐπερωτάω.
‖ ἡμέραι τρεῖς-a.
24 ἐπιδείκνυμι.
25 ἀποκρίνομαι.
26 ἐκλύω.
27 s. χώρα, Mar. 8. 4. 2 Co. 11. 26. He. 11. 38.
28 γίνομαι.

νειν, τὰ δὲ σημεῖα,
τῶν καιρῶν οὐ * [1] δύνα-
σθε [2];
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ
[4] μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
ζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ
[5] δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ d τοῦ
προφήτου.[1] Καὶ [7] κατα-
λιπὼν αὐτοὺς [8] ἀπῆλ-
θε.
5 Καὶ [6] ἐλθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέ-
ραν, [11] ἐπελάθοντο ἄρ-
τους [12] λαβεῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Ὁρᾶτε ϗ προς-
έχετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων ϗ Σαδ-
δουκαίων.
7 Οἱ δὲ διελογίζοντο
ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· [13]
Ὅτι ἄρτους οὐκ [12] ἐλά-
βομεν.
8 [15] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν b αὐτοῖς·[1] Τί δια-
λογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς,
ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτȣς
οὐκ [12] ἐλάβετε;
9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ
μνημονεύετε τȣ̀ς πέντε
ἄρτους τῶν πεντακις-
χιλίων, καὶ πόσους
[18] κοφίνους ἐλάβε-
τε;[12]
10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους τῶν τετρακισχι-
λίων, ϗ πόσας [19] σπυρί-
δας [12] ἐλάβετε;
11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι
οὐ περὶ † ἄρτου ‡ εἶ-
πον ὑμῖν, προσέχειν
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φα-
ρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων;

12 Τότε [3] συνῆκαν ὅτι
οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ
τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς
τῶν Φαρισαίων ϗ Σαδ-
δουκαίων.
13 [6] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς
εἰς τὰ μέρη Καισαρείας
τῆς Φιλίππου, [9] ἠρώτα
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγων· Τίνα d με [1] λέ-
γουσιν οἱ ἄνθρωποι
[10] εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου;
14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν,
Ἰωάννην τὸν Βαπτι-
στήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν·
ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ
ἕνα τῶν προφητῶν.
15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑ-
μεῖς δὲ τίνα με λέγετε
εἶναι;
16 [14] Ἀποκριθεὶς δὲ
Σίμων Πέτρος, εἶπε·
Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεȣ̃ τȣ̃ ζῶντος.
17 Καὶ [14] ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ·
Μακάριος [10] εἶ, Σίμων
βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι [16] σὰρξ
καὶ αἷμα οὐκ [17] ἀπεκά-
λυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πα-
τήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
18 [20] Κἀγὼ δέ σοι λέ-
γω, ὅτι σὺ [10] εἶ [21] Πέ-
τρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ
τῇ [22] πέτρᾳ οἰκοδομή-
σω μου τὴν [24] ἐκκλησί-
αν· καὶ πύλαι [25] ᾅδου
οὐ [26] κατισχύσουσιν
§ αὐτῆς.
19 Καὶ [5] δώσω σοι τὰς
κλεῖς τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν· ϗ ὃ ἐὰν

A. D. 28.

* συνίετε.
s. δύνασθε δοκιμάζειν;
1 δύναμαι.
2 s. γινώσκειν
3 συνίημι.
4 ch. 12. 39.
5 δίδωμι.
6 ἔρχομαι.
7 καταλείπω.
8 ἀπέρχομαι.
9 ἐρωτάω.
10 εἰμί.
11 ἐπιλανθάνομαι.
12 λαμβάνω.
13 s. ταῦτα λέγειν, s. τȣτο εἶπεν.
14 ἀποκρίνομαι.
15 γινώσκω
16 1 Co. 15. 50. Ga. 1. 16. Ep. 6. 12. He. 2. 14.
17 ἀποκαλύπτω, ch. 10. 26. Lu. 2. 35.
18 ch. 14. 20.
19 ch. 15. 37.
20 καὶ ἐγώ.
21 ch. 10. 2. Jno. 1. 43.
22 ch. 7. 24. Lu. 8. 6. Ro. 9. 33. 1 Co. 10. 4.
† ἄρτων-h.
‡ Vide App.
24 Ac. 7. 38. 1 Co. 1. 2. 1 Ti. 3. 15. Philem. 2.
25 Ac. 2. 27. 1 Co. 15. 55.
26 Lu. 23. 23. confer. Ac. 19. 16.
§ στ-n.

[1]δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, [2]ἔσται [1]δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ϗ ὃ ἐὰν [5]λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, [2]ἔσται [5]λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε *διεστείλατο [8] τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός [2]ἐστιν ὁ Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε [11]ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν [12]ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, ϗ [13]πολλὰ [14]παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ϗ ἀρχιερέων, ϗ γραμματέων, καὶ [17]ἀποκτανθῆναι, ϗ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [18]ἐγερθῆναι.

22 Καὶ [19]προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος [11]ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, λέγων· *Ἵλεώς σοι [20]Κύριε· οὐ μὴ [2]ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ [21]στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· *Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, [24]σκανδαλόν μου [2]εἶ· ὅτι οὐ [25]φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου [27]ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ [28]ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ϗ ἀκολουθείτω μοι.

25 *Ὃς γὰρ ἂν [32]θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [33]σῶσαι, [3]ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, [4]εὑρήσει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ [6]ψυχὴν αὐτοῦ [7]ζημιωθῇ; ἢ τί [9]δώσει ἄνθρωπος [10]ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· ϗ τότε [15]ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν [16]πρᾶξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [2]εἰσί τινες τῶν ὧδε †ἑστηκότων, [22]οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν [23]ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ ‡βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'.

ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, ϗ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ϗ [26]ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ [29]μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ [30]ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ [31]ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, [34]ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς, ϗ Ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες

A. D. 28.

1 δέω.
2 εἰμί.
3 ἀπολλύω.
4 εὑρίσκω.
5 λύω.
6 s. κατὰ.
7 Mar. 8. 36.
* ἐπετίμησεν-h. Mar. 8. 30.
8 διαστέλλω.
9 δίδωμι.
10 Mar. 8. 37.
11 ἄρχομαι.
12 ἀπέρχομαι.
13 Mar. 5. 26.
14 πάσχω.
15 ἀποδίδωμι.
16 Lu. 23. 51. Ac. 19. 18.
17 ἀποκτείνω.
18 ἐγείρω.
19 προσλαμβάνω.
20 s. ἕστω Θεός, He. 8. 12.
21 στρέφω.
† ἑστώτων-a. al. ἑστῶτες.
22 ἵστημι.
23 εἴδω.
‡ δόξῃ-n.
24 ch. 18. 7. Lu. 17. 1.
25 Mar. 8. 33. Ro. 8. 5.
26 Mar. 9. 2.
27 ἔρχομαι.
28 αἴρω.
29 μεταμορφόω, Mar. 9. 2.
30 λάμπω.
31 γίνομαι.
32 ch. 6. 25. Ac. 2. 41. Ro. 11. 3. 1 Co. 15. 45.
33 σώζω.
34 ὄπτομαι.

4 [1] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησȣ̃· Κύριε, καλόν [2] ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [2] εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, ϗ μίαν Ἠλίᾳ.

5 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη * φωτεινὴ [6] ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ [7] ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, [9] ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ [11] προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, [12] ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· [13] Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 [14] Ἐπάραντες δὲ τȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς αὐτῶν, ȣ̓δένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ‡ ἀπὸ τοῦ ὄρους, [17] ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδενὶ εἴπητε [20] τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν [21] ἀναστῇ.

10 Καὶ [22] ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγȣσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ [24] ἐλθεῖν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ c Ἰησȣ̃ς| [1] ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν ἔρχεται c πρῶτον,| καὶ [3] ἀποκαταστήσει πάντα·

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη [24] ἦλθε, καὶ οὐκ [4] ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν c ἐν| αὐτῷ ὅσα [5] ἠθέλησαν. Οὕτω ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε [8] συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάννȣ τȣ̃ Βαπτιςȣ̃ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ [24] ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, [11] πρȣσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, [10] γονυπετῶν † αὐτῷ,

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ [15] προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ [16] ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 [1] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ [18] διεστραμμένη, ἕως πότε [2] ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε [19] ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

18 Καὶ [23] ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς, ϗ [25] ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτȣ̃ τὸ δαιμόνιον· ϗ [26] ἐθεραπεύθη

A. D. 28.

1 ἀποκρίνομαι.
2 εἰμί.
3 ἀποκαθίςημι, c. 12. 13. Mar. 3. 5. 8. 25. Lu. 6. 10. Ac. 1. 6. He. 13. 19.
* φωτὸς-k.
4 ἐπιγινώσκω
5 θέλω.
6 ἐπισκιάζω.
7 pro ὑπακούετε.
8 συνίημι.
9 πίπτω.
10 γονυπετέω.
11 προσέρχομαι.
† αὐτὸν,-a.
12 ἅπτομαι.
13 ἐγείρω.
14 ἐπαίρω.
15 προσφέρω.
‡ ἐκ-a.
16 δύναμαι.
17 ἐντέλλω.
18 διαςρέφω, Ac. 20. 30.
19 ἀνέχω. Mar. 9. 19. Lu. 9. 41. Ac. 18. 14. 1 Co. 4. 12. 2Co. 11. 1,4, 19, 20. 2 Th. 1. 4.
20 ἃ εἶδον, Mar. 9. 9. ὧν ἑωράκασιν, Lu. 9. 36.
21 ἀνίστημι.
22 ἐπερωτάω
23 ἐπιτιμάω.
24 ἔρχομαι.
25 ἐξέρχομαι.
26 θεραπεύω.

ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.
19 Τότε [1]προςελθόν-
τες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰη-
σοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον·
Διατί ἡμεῖς οὐκ [2]ἠδυ-
νήθημεν ἐκβαλεῖν αὐ-
τό;
20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Διὰ τὴν * ἀπι-
στίαν ὑμῶν· ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔ-
χητε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ
ὄρει τούτῳ· [9]Μετά-
βηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ,
καὶ [9]μεταβήσεται· ϗ
οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
21 [c]Τοῦτο δὲ τὸ γέ-
νος [12] οὐκ ἐκπορεύεται,
εἰ μὴ ἐν προςευχῇ καὶ
νηστείᾳ; [l]
22 [13]Ἀναστρεφομένων
δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [18]παρα-
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων·
23 Καὶ [19]ἀποκτενοῦ-
σιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ [21]ἐγερθήσε-
ται. Καὶ ἐλυπήθησαν
σφόδρα.
24 [22]Ἐλθόντων δὲ αὐ-
τῶν εἰς Καπερναοὺμ,
[1]προςῆλθον οἱ τὰ δί-
δραχμα λαμβάνοντες
τῷ Πέτρῳ, ϗ εἶπον· Ὁ
διδάσκαλος ὑμῶν [23]οὐ
τελεῖ τὰ δίδραχμα;
25 Λέγει, Ναί. Καὶ
ὅτε [27]εἰςῆλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν, [28]προέφθασεν
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ
τίνων λαμβάνουσι τέ-
λη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων;
26 Λέγει αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων. [3]Ἔφη αὐ-
τῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄραγε
ἐλεύθεροί [4]εἰσιν οἱ
υἱοί.
27 Ἵνα δὲ μὴ σκανδα-
λίσωμεν αὐτοὺς, πο-
ρευθεὶς εἰς τὴν θάλασ-
σαν, [5]βάλε ἄγκιστρον,
καὶ τὸν [7] ἀναβάντα
[8]πρῶτον ἰχθὺν [10]ἆρον·
καὶ [11]ἀνοίξας τὸ στόμα
αὐτοῦ, [14]εὑρήσεις στα-
τῆρα· ἐκεῖνον [15]λα-
βὼν, [16]δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιη'.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ † ὥρᾳ
προςῆλθον οἱ μαθηταὶ
τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες·
Τίς ἄρα [17]μείζων ἐςιν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν;
2 Καὶ προςκαλεσάμε-
νος ὁ Ἰησοῦς παιδίον,
[20]ἔςησεν αὐτὸ ἐν μέ-
σῳ [24] αὐτῶν.
3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
[25]στραφῆτε, καὶ [26]γέ-
νησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
μὴ [27]εἰςέλθητε εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.
4 Ὅστις οὖν ‡ ταπει-
νώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ
παιδίον τοῦτο, οὗτος

A. D. 28.

1 προςέρχομαι.
2 δύναμαι.
* ὀλιγοπιστίαν-n.
3 φάω, s. φημι.
4 εἰμί.
5 βάλλω.
6 i. e. εἰς τὸ ὕδωρ.
7 ἀναβαίνω.
8 i. e. ἐκ τοῦ ὕδατος.
9 μεταβαίνω
10 αἴρω.
11 ἀνοίγω.
12 i. e. δαιμόνων.
13 παρεπορεύοντο. Mar. 9. 30. 2 Co. 1. 12. Ep. 2. 3. 1 Ti. 3. 15. He. 10. 33. 1 Pe. 1. 17. 2 Pe. 2. 18.
14 εὑρίσκω.
15 λαμβάνω.
16 δίδωμι.
† ἡμέρᾳ-h.
17 μέγας.
18 παραδίδωμι.
19 ἀποκτείνω.
20 ἵστημι.
21 ἐγείρω.
22 ἔρχομαι.
23 pro οὐχὶ.
24 s. τόπῳ.
25 στρέφω, ch. 16. 23. Jno. 20. 16.
26 γίνομαι.
27 εἰςέρχομαι.
28 προφθάνω
‡ ταπεινώσει-h.

[1]ἐστιν ὁ [2]μείζων ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν.
5 Καὶ ὃς ἐὰν [5]δέξηται
παιδίον τοιοῦτον ἓν
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ [5]δέχεται.
6 Ὃς δ' ἂν [6]σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόν-
των εἰς ἐμὲ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα [7]κρεμασθῇ
[8]μύλος ὀνικὸς † ἐπὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
[14]καταποντισθῇ ἐν τῷ
[15]πελάγει τῆς θαλάσ-
σης.
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ
ἀπὸ τῶν [16]σκανδάλων·
[20]ἀνάγκη γάρ [1]ἐστιν
[21]ἐλθεῖν τὰ σκάνδα-
λα· πλὴν οὐαὶ τῷ
ἀνθρώπῳ ε ἐκείνῳ,1 δι'
οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχε-
ται.
8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ
πούς σου [16]σκανδαλίζει
σε, [22]ἔκκοψον ‖ αὐτὰ, καὶ
[23]βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
σοι [1]ἐστὶν [24]εἰςελθεῖν
εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ
κυλλὸν, [27]ἢ δύο χεῖρας
ἢ δύο πόδας ἔχοντα
[23]βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον.
9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός
σου [16]σκανδαλίζει σε,
[31]ἔξελε αὐτὸν, καὶ
[23]βάλε ἀπὸ σοῦ· κα-
λόν σοι [1]ἐστὶ μονό-
φθαλμον εἰς τὴν ζωὴν
[24]εἰςελθεῖν, ἢ δύο ὀφ-
θαλμοὺς ἔχοντα [23]βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέεναν
τοῦ πυρός.

A. D. 28.

1 εἰμί.
2 μέγας.
3 s. χρόνου.
4 s. ὄντος.
5 δέχομαι.
6 ch. 5. 29, 30.
7 κρεμάω.
8 Lu. 17. 2.
* ζητῆσαι καὶ σῶσαι-n.
† εἰς-h. al. περί.
9 σώζω.
10 ch. 10. 6. Lu. 15.6,24.
11 ἀπολλύω.
12 γίνομαι.
13 πλανάω, ch. 24. 4. Jno. 7. 12.
14 ch. 14. 30.
15 Ac. 27. 5.
16 ch. 13. 41.
17 ἀφίημι.
‡ ἐπὶ τὰ ὄρη, πορευθεὶς-a.
18 Lu. 15. 4.
19 εὑρίσκω.
20 ἀνένδεκτόν ἐστι, Lu. 17. 1.
21 ἔρχομαι.
22 ἐκκόπτω.
§ ἕν-i.
‖ αὐτὸν-h.
23 βάλλω.
24 εἰςέρχομαι.
25 ἐλέγχω.
26 i. e. τῆς ἁμαρτίας, Lu. 3. 19.
27 s. μᾶλλον.
28 ἐὰν μετανοήσῃ. Lu. 17. 3.
30 παραλαμβάνω.
31 ἐξαιρέω.
32 ἵστημι.

10 Ὁρᾶτε μὴ κατα-
φρονήσητε ἑνὸς τῶν
μικρῶν τούτων· λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγε-
λοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς
διαπαντὸς [3] βλέπουσι
τὸ πρόσωπον τοῦ πα-
τρός μου, τοῦ [4]ἐν οὐρα-
νοῖς.
11 * Ἦλθε [21]γὰρ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου *σῶσαι[9]
[10]τὸ [11]ἀπολωλός.1
12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν
[12]γένηταί τινι ἀνθρώ-
πῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ
[13]πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν·
οὐχὶ [17]ἀφεὶς τὰ ἐννενη-
κονταεννέα, ‡ ἐπὶ [18]τὰ
ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ
[13]πλανώμενον;
13 Καὶ ἐὰν [12]γένηται
[19]εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει
ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ
τοῖς ἐννενηκονταεννέα,
τοῖς μὴ [13]πεπλανημέ-
νοις.
14 Οὕτως οὐκ [1]ἔστι θέ-
λημα ἔμπροσθεν τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν, τοῦ [4]ἐν οὐρα-
νοῖς, ἵνα [11]ἀπόληται
§ εἷς τῶν μικρῶν τούτων.
15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ
ε εἰς σὲ 1 ὁ ἀδελφός σου,
ὕπαγε, b καὶ 1 [25]ἔλεγξον
αὐτὸν [26]μεταξὺ σοῦ καὶ
αὐτοῦ μόνου· [28]ἐάν σου
ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου.
16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ,
[30]παράλαβε μετὰ σοῦ
ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ
στόματος δύο μαρτύ-
ρων ἢ τριῶν [32]σταθῇ
πᾶν ῥῆμα.

17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, [4] ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.

18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν [5] δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, [4] ἔσται [5] δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν [9] λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, [4] ἔσται [9] λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

19 Πάλιν † λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν [10] συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, [15] γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 Οὗ γάρ [4] εἰσι δύο ἢ τρεῖς [19] συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν [20] μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε [23] προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ [24] ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

23 Διὰ τοῦτο [27] ὡμοιώθη [28] ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν [29] ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς [30] ἠθέλησε [33] συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 [1] Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ [2] συναίρειν, [3] προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης [*] μυρίων ταλάντων.

25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ [6] ἀποδοῦναι, [7] [8] ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα [11] εἶχε, ϗ [6] ἀποδοθῆναι.

26 [12] Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, [13] μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοι [6] ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος [14] τοῦ δούλου ἐκείνου, [16] ἀπέλυσεν αὐτόν, ϗ τὸ δάνειον [24] ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 [17] Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, [18] εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς [21] ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν [22] ἔπνιγε, λέγων· [6] Ἀπόδος [c] μοι | ‡ ὅ, τι ὀφείλεις.

29 [12] Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ [b] εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, | παρεκάλει αὐτόν, λέγων· [13] Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ [d] πάντα | [6] ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ [30] ἤθελεν· ἀλλὰ [25] ἀπελθὼν, [26] ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως [31] οὗ [6] ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.

31 [32] Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ [15] γενό-

A. D. 28.

1 ἄρχομαι.
2 s. λόγον.
3 προσφέρω, Lu. 12. 11.
* πολλῶν-π.
4 εἰμί.
5 δέω.
6 ἀποδίδωμι.
7 s. τὸ ὀφειλόμενον.
8 κελεύω.
9 λύω.
† ἀμὴν-g.
10 ch. 20.2,13. Lu. 5. 36.
11 ἔχω.
12 πίπτω.
13 Lu. 18. 7.
14 s. περί.
15 γίνομαι.
16 ἀπολύω.
17 ἐξέρχομαι.
18 εὑρίσκω.
19 συνάγω.
20 i. e. μετ' αὐτῶν.
21 ὀφείλω.
22 πνίγω, Mar 5. 13. ἀποπνίγω, ch. 13. 7. συμπνίγω, ch. 13.22.
23 προσέρχομαι.
‡ εἴ τι-a.
24 ἀφίημι.
25 ἀπέρχομαι
26 βάλλω.
27 s. λέγω ὑμῖν ἐστί.
28 ὁμοιόω.
29 i. e. τινὶ βασιλεῖ, ch. 20. 1.
30 θέλω.
31 s. τοῦ χρόνου
32 εἴδω.
33 συναίρω, ch. 25. 19.

μενα, ἐλυπήθησαν σφό-
δρα· ϗ [1]ἐλθόντες, [2]διε-
σάφησαν τῷ κυρίῳ αὐ-
τῶν πάντα τὰ [3]γενό-
μενα.
32 Τότε προσκαλεσά-
μενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· Δοῦ-
λε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν
ὀφειλὴν ἐκείνην [8]ἀφῆ-
κά σοι, ἐπεὶ παρεκάλε-
σάς με·
33 Οὐκ ἔδει καὶ σὲ
ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν
σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέ-
ησα;
34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ
κύριος αὐτοῦ [13]παρέ-
δωκεν αὐτὸν τοῖς βα-
σανισταῖς, ἕως [14]οὗ
[15]ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφει-
λόμενον αὐτῷ.
35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ
μου ὁ † ἐπουράνιος ποι-
ήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ [8]ἀφῆ-
τε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ
αὐτῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν ƅ τὰ παραπτώμα-
τα αὐτῶν.1

Κεφ. ιθ'.

ΚΑΙ [3]ἐγένετο ὅτε [21]ἐ-
τέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς
λόγους τύτυς, [22]μετῆ-
ρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαί-
ας, καὶ [1]ἦλθεν εἰς τὰ
ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέ-
ραν τοῦ Ἰορδάνου.
2 Καὶ [24]ἠκολούθησαν
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· ϗ
[26]ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
ἐκεῖ.
3 Καὶ [27]προσῆλθον αὐ-
τῷ c οἱ 1 Φαρισαῖοι, πει-
ράζοντες αὐτὸν, ϗ λέ-

A. D. 29.

1 ἔρχομαι.
2 διασαφέω.
3 γίνομαι.
4 ἀπολύω.
5 ἀποκρίνομαι.
6 ἀναγινώσκω.
7 a. ἄνθρωπου, ex. v. 3.
8 ἀφίημι.
9 Ge. 2. 24.
10 καταλείπω
* κολληθήσεται-h.
11 Mar. 10. 7. Ep. 5. 31. Lu. 10. 11. Ac. 5. 13. 1Co. 6. 16,17.
12 εἰμί.
13 παραδίδωμι.
14 a. τὸ χρόνυ
15 ἀποδίδωμι
† ὀράνιος-h.
16 συζεύγνυμι. Mar. 10. 9.
17 Ac. 1. 4. Ro. 8. 35,39. 1Co. 7.10,11. Philem. 15. He. 7. 26.
18 ἐντέλλομαι.
19 δίδωμι.
20 Mar. 10. 5. 16. 14.
21 τελέω.
22 μεταίρω.
23 ἐπιτρέπω.
24 ἀκολουθέω.
25 ch. 5. 32. 1 Co. 5. 1. Ep. 5. 3. 1 Th. 4. 3.
26 θεραπεύω.
27 προσέρχομαι.

γοντες c αὐτῷ· 1 Εἰ ἔξ-
εστιν ἀνθρώπῳ [4]ἀπο-
λῦσαι τὴν γυναῖκα αὐ-
τῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
4 Ὁ δὲ [5]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ [6]ἀν-
έγνωτε, ὅτι ὁ ποιή-
σας [7]ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν
καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ-
τούς;
5 Καὶ εἶπεν· [9]Ἕνεκεν
τύτυ [10]καταλείψει ἄν-
θρωπος τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καὶ *προς-
κολληθήσεται [11]τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ [12]ἔ-
σονται οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν·
6 Ὥστε οὐκέτι [12]εἰσὶ
δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία.
Ὃ οὖν ὁ Θεὸς [16]συνέ-
ζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
[17]χωριζέτω.
7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί
οὖν Μωσῆς [18]ἐνετείλα-
το [19]δοῦναι βιβλίον
ἀποστασίου, καὶ [4]ἀπο-
λῦσαι αὐτήν; Λέγει
αὐτοῖς·
8 Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν
[20]σκληροκαρδίαν ὑμῶν,
[23]ἐπέτρεψεν ὑμῖν [4]ἀ-
πολῦσαι τὰς γυναῖκας
ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ
[3]γέγονεν οὕτω.
9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
ὃς ἂν [4]ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, ƅ εἰ 1 μὴ
ἐπὶ [25]πορνείᾳ, καὶ γα-
μήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται·
c καὶ ὁ [4]ἀπολελυμέ-
νην γαμήσας, μοιχᾶ-
ται.1
10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ

οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς
γυναικὸς, οὐ συμφέρει
γαμῆσαι.
11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οὐ πάντες [1]χωροῦσι
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ'
οἷς [2]δέδοται.[3]
12 Εἰσὶ γὰρ [s]εὐνοῦχοι,
οἵτινες ἐκ κοιλίας μη-
τρὸς [7]ἐγεννήθησαν οὕ-
τω· καί [8]εἰσιν εὐνοῦ-
χοι, οἵτινες εὐνουχί-
σθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων· καί [8]εἰσιν εὐνοῦ-
χοι, οἵτινες εὐνούχι-
σαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. Ὁ δυνάμενος χω-
ρεῖν, χωρείτω.
13 Τότε [9]προσηνέχθη
αὐτῷ [10]παιδία, ἵνα τὰς
χεῖρας [11]ἐπιθῇ αὐτοῖς,
καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ
μαθηταὶ [15]ἐπετίμησαν
αὐτοῖς.[16]
14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
[17]Ἄφετε τὰ [10]παιδία,
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
[20]ἐλθεῖν πρός με· τῶν
γὰρ [21]τοιούτων [8]ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.
15 Καὶ [11]ἐπιθεὶς αὐ-
τοῖς τὰς χεῖρας, ἐπο-
ρεύθη ἐκεῖθεν.
16 Καὶ ἰδοὺ, εἷς [24]προσ-
ελθὼν, εἶπεν αὐτῷ·
Διδάσκαλε c ἀγαθὲ, l τί
ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα
ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
[26]‡ Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ

A. D. 29.

1 Mar. 2. 2. Jno. 2. 6. 2 Co. 7. 2.
2 δίδωμι.
3 s. ἐκ Θεοῦ, 1 Co. 7. 7.
4 εἰσέρχομαι.
5 τηρέω.
6 Ac. 8.27, 34, 36, 38, 39.
7 γεννάω.
8 εἰμί.
9 προσφέρω.
10 τὰ βρέφη, Lu. 18. 15.
11 ἐπιτίθημι.
12 φυλάττω, Mar. 10. 20. Lu. 18. 21. Jno. 17. 12. 1 Ti. 6. 20.
13 φημί.
14 ἔχω.
15 ἐπιτιμάω.
16 s. προσφέρουσι.
17 ἀφίημι.
18 ἀπέρχομαι.
19 ς συγνάσας -λυπέμενος Mar. 10. 22. περίλυπος, Lu. 18. 23.
20 ἔρχομαι.
21 Mar. 10.15. Lu. 18. 17.
22 Mar. 10 23. Lu. 18. 24.
23 ch. 9. 5.
24 προσέρχομαι.
* κάμιλον-n.
25 διέρχομαι
† εἰςελθεῖν-a.
26 s. κατά.
‡ τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός-l.

θέλεις [4]εἰσελθεῖν εἰς
τὴν ζωὴν, [5]τήρησον τὰς
ἐντολάς.
18 Λέγει αὐτῷ· Ποί-
ας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε,
Τό· Οὐ φονεύσεις· Οὐ
μοιχεύσεις· Οὐ κλέ-
ψεις· Οὐ ψευδομαρτυ-
ρήσεις·
19 Τίμα τὸν πατέρα
σου, l καὶ τὴν μητέρα·
καί· Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεα-
νίσκος· Πάντα ταῦτα
[12]ἐφυλαξάμην d ἐκ νεό-
τητός μου· l τί ἔτι
ὑστερῶ;
21 [13]Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Εἰ θέλεις τέλει-
ος εἶναι, ὕπαγε, πώλη-
σόν σου τὰ ὑπάρχοντα,
καὶ [2]δὸς πτωχοῖς· καὶ
[14]ἕξεις θησαυρὸν ἐν
οὐρανῷ· ϗ δεῦρο, ἀκο-
λούθει μοι.
22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεα-
νίσκος τὸν λόγον, [18]ἀπ-
ῆλθε [19]λυπούμενος·
[8]ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
[22]δυσκόλως πλούσιος
[4]εἰσελεύσεται εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν,
[23]εὐκοπώτερόν [8]ἐστι
*κάμηλον διὰ τρυπή-
ματος ῥαφίδος †[25]διελ-
θεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[4]εἰσελθεῖν.

25 'Ἀκούσαντες [1]δὲ
οἱ μαθηταὶ [b]αὐτοῦ,|
[2]ἐξεπλήσσοντο σφό-
δρα, λέγοντες· Τίς
[3]ἄρα δύναται [4]σωθῆ-
ναι;
26 [7]'Ἐμβλέψας [8]δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
ἀδύνατόν [10]ἐστι, παρὰ
δὲ Θεῷ πάντα δυνατά
[b]ἐστι. | [10]
27 Τότε [13]ἀποκριθεὶς
ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ·
Ἰδοὺ, ἡμεῖς [15]ἀφήκα-
μεν πάντα, καὶ [16]ἠκο-
λουθήσαμέν σοι· τί ἄ-
ρα [10]ἔσται ἡμῖν;
28 'Ο δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ
ἀκολουθήσαντες *μοι,
ἐν τῇ [19]παλιγγενε-
σίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ θρόνου δόξης αὐ-
τοῦ, καθίσεσθε καὶ
ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρό-
νους, κρίνοντες τὰς
δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσ-
ραήλ.
29 Καὶ πᾶς ὅστις ‡[15]ἀ-
φῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελ-
φοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ
πατέρα, ἢ μητέρα, [e]ἢ
γυναῖκα, | ἢ τέκνα, ἢ
ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀ-
νόματός μου, [23]ἑκατον-
ταπλασίονα [24]λήψε-
ται, καὶ ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσει.
30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ
ἔσχατοι, πρῶτοι.

A. D. 29.

1 s. ταῦτα.
2 ἐκπλήσσω.
3 s. τῶν πλουσίων, cum Euthym.
4 σώζω.
5 ver. 11. ch. 10. 25. 13. 27, 52. 21. 33. 24. 43. Mar. 14. 34. Lu. 12. 39. 13. 25. 14. 21. 22. 11.
6 ἐξέρχομαι.
7 ἐμβλέπω.
8 s. αὐτοὺς.
9 ver. 16. ch. 18. 19.
10 εἰμί.
11 s. κατὰ.
12 ἀποστέλλω
13 ἀποκρίνομαι.
14 ἵστημι.
15 ἀφίημι.
16 ἀκολουθέω.
17 καὶ ἐκείνοις.
* μοι ἐν-n.
18 δίδωμι.
19 Tit. 3. 5.
20 ἀπέρχομαι.
† ἐνάτην-h.
21 ποιέω.
‡ τις-g.
22 εὑρίσκω.
23 confer. Mar. 10. 30. Lu. 18. 30.
24 λαμβάνω.
25 s. ὥρας.
26 γίνομαι.
27 Lu. 8. 3. Ga. 4. 2. ἐπιτροπη, Ac. 26. 12.

Κεφ. κ'.

'ΟΜΟΙΑ γάρ [10]ἐστιν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν
[5]ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπό-
τῃ, ὅστις [6]ἐξῆλθεν ἅμα
πρωῒ μισθώσασθαι ἐρ-
γάτας εἰς τὸν ἀμπελῶ-
να αὐτοῦ.
2 [9]Συμφωνήσας δὲ με-
τὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου [11]τὴν ἡμέραν,
[12]ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 Καὶ [6]ἐξελθὼν περὶ
[b]τὴν | τρίτην ὥραν, εἶ-
δεν ἄλλους [14]ἑστῶτας
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·
4 [17]Κἀκείνοις εἶπεν·
Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν
[10]ᾖ δίκαιον, [18]δώσω
ὑμῖν.
5 Οἱ δὲ [20]ἀπῆλθον.
Πάλιν [6]ἐξελθὼν περὶ
ἕκτην καὶ †ἐννάτην
ὥραν, [21]ἐποίησεν ὡς-
αύτως.
6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκά-
την [c]ὥραν | [6]ἐξελθὼν,
[22]εὗρεν ἄλλους [14]ἑστῶ-
τας [b]ἀργοὺς,| καὶ λέγει
αὐτοῖς· Τί ὧδε [14]ἑστή-
κατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί;
7 Λέγουσιν αὐτῷ· "Ο-
τι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ-
σατο. Λέγει αὐτοῖς·
Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα· [c]καὶ ὃ
ἐὰν ᾖ δίκαιον, [24]λήψε-
σθε. |
8 'Οψίας[25] δὲ [26]γενο-
μένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος τῷ [27]ἐπι-

τρόπῳ αὐτȣ῀· [1] Κάλεσον
τοὺς ἐργάτας, ϗ [2] ἀπό-
δος αὐτοῖς τὸν μισθὸν,
[3] ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν
ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώ-
των.
9 Καὶ [5] ἐλθόντες οἱ περὶ
τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔ-
λαβον [6] ἀνὰ δηνάριον.
10 [5] Ἐλθόντες δὲ οἱ
πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα [9] λήψονται· [10]
καὶ [10] ἔλαβον καὶ αὐτοὶ
ἀνὰ δηνάριον.
11 [10] Λαβόντες δὲ [11] ἐ-
γόγγυζον κατὰ τοῦ οἰ-
κοδεσπότου,
12 Λέγοντες· ὅτι οὗτοι
οἱ ἔσχατοι [13] μίαν ὥραν
ἐποίησαν, [14] καὶ ἴσους
ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας,
τοῖς βαςάσασι τὸ βά-
ρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν
[17] καύσωνα.
13 Ὁ δὲ [18] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· Ἑταῖ-
ρε, οὐκ ἀδικῶ σε· ȣ̓χὶ
[19] δηναρίου [20] συνεφώ-
νησάς μοι;
14 [21] Ἆρον τὸ σὸν, καὶ
ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ
τῷ ἐσχάτῳ [22] δοῦναι ὡς
καί σοι.
15 Ἢ οὐκ [23] ἔξεστί μοι
ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν
τοῖς ἐμοῖς [24]; † ἢ ὁ ὀ-
φθαλμός σου πονηρός
ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός
εἰμι;
16 Οὕτως [26] ἔσονται οἱ
ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ
οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι·
πολλοὶ γάρ [26] εἰσι
κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ-
λεκτοί. [1]

A. D. 29.

1 καλέω.
2 ἀποδίδωμι.
3 ἄρχομαι.
4 παραλαμ-
βάνω.
5 ἔρχομαι.
6 Mar. 6. 40.
Lu. 9. 3.
Re. 21. 21.
7 παραδίδωμι
8 confer.
Mar. 14. 64.
9 s. μισθον.
10 λαμβάνω.
11 γογγύζω,
Lu. 5. 30.
Jno. 6. 41, 43,
61.
7. 32.
1 Co. 10. 10.
Jude 16.
12 ἀνίστημι.
13 εἷς.
14 s. ἔργον.
15 προςέρχο-
μαι.
16 αἰτέω.
17 Lu. 12. 55.
Ja. 1. 11.
18 ἀποκρίνο-
μαι.
19 s. ἐκ, ex
ver. 2.
* ἐυωνύμων
σου, -α.
20 συμφω-
νέω, ver. 2.
21 αἴρω.
22 δίδωμι.
23 ἔξειμι.
24 s. χρήμα-
σι.
† εἰ-ί.
25 εἴδω.
26 εἰμί.
27 δύναμαι.
28 c. 26 39, 42.
Jno. 18. 11.
29 Mar. 10. 38,
39.
Lu. 12. 50.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ
Ἰησȣ̃ς εἰς Ἱεροσόλυμα,
[4] παρέλαβε τοὺς δώδε-
κα μαθητὰς κατ' ἰδίαν
ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς·
18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[7] παραδοθήσεται τοῖς
Ἀρχιερεῦσι καὶ γραμ-
ματεῦσι· καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν [8] θα-
νάτῳ·
19 Καὶ [7] παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαςι-
γῶσαι, καὶ σταυρῶσαι·
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
[12] ἀναστήσεται.
20 Τότε [15] προςῆλθεν
αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν
Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν
υἱῶν αὐτῆς, προςκυνȣ̃-
σα, καὶ [16] αἰτοῦσά τι
παρ' αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
Τί θέλεις; Λέγει αὐ-
τῷ· Εἰπὲ ἵνα καθίσω-
σιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί
μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
καὶ εἷς ἐξ * εὐωνύ-
μων, ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου.
22 [18] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ
[25] οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
[27] Δύνασθε πιεῖν τὸ
[28] ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλ-
λω πίνειν, ↄ καὶ τὸ
[29] βάπτισμα ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθῆ-
ναι; [1] Λέγουσιν αὐτῷ·
Δυνάμεθα.
23 Καὶ λέγει αὐτοῖς·

Τὸ μὲν ποτηριόν μου
πίεσθε, [b] καὶ τὸ βάπτι-
σμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθήσεσθε·| τὸ δὲ
καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
καὶ ἐξ εὐωνύμων [c] μου,|
οὐκ [3] ἔστιν ἐμὸν [4] δοῦ-
ναι, ἀλλ' οἷς [5] ἡτοίμα-
σται ὑπὸ τοῦ πατρός
μου.
24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
δέκα, [7] ἠγανάκτησαν πε-
ρὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προς-
καλεσάμενος αὐτοὺς,
εἶπεν· [9] Οἴδατε ὅτι
οἱ ἄρχοντες τῶν ἐ-
θνῶν [10] κατακυριεύου-
σιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγά-
λοι [11] κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν.
26 Οὐχ οὕτως [b] δὲ| [3] ἔ-
σται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς
ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας
[14] γενέσθαι, [*3] ἔστω
ὑμῶν διάκονος·
27 Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν
ὑμῖν [3] εἶναι πρῶτος,
|[3] ἔστω ὑμῶν δοῦλος.
28 Ὥςπερ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ [17] ἦλθε
διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι, καὶ [4] δοῦ-
ναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
[18] λύτρον ἀντὶ πολ-
λῶν. §
29 Καὶ ἐκπορευομένων
αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ,
[23] ἠκολούθησεν αὐτῷ
ὄχλος πολύς.
30 Καὶ ἰδοὺ, δύο τυ-
φλοὶ καθήμενοι παρὰ
τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες
ὅτι Ἰησοῦς παράγει,
[24] ἔκραξαν, λέγοντες·
Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε,
[1] υἱὸς Δαβίδ.
31 Ὁ δὲ ὄχλος [2] ἐπετί-
μησεν αὐτοῖς, ἵνα σιω-
πήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον
[24] ἔκραζον, λέγοντες·
Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε,
[1] υἱὸς Δαβίδ.
32 Καὶ [6] στὰς ὁ Ἰησοῦς
ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ
εἶπε· Τί θέλετε ποιήσω
ὑμῖν;
33 Λέγουσιν αὐτῷ·
Κύριε, ἵνα [8] ἀνοιχθῶσιν
ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, [12] ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ
εὐθέως [13] ἀνέβλεψαν
[c] αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ,|
καὶ [23] ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ.

Κεφ. κα'.

ΚΑΙ ὅτε [15] ἤγγισαν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
[17] ἦλθον εἰς ‡ Βηθφαγὴ
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς
[16] ἀπέστειλε δύο μαθη-
τὰς,
2 Λέγων αὐτοῖς· Πο-
ρεύθητε εἰς τὴν κώ-
μην τὴν ἀπέναντι ὑ-
μῶν, καὶ εὐθέως [19] εὑ-
ρήσετε ὄνον [20] δεδεμέ-
νην, καὶ πῶλον μετ' αὐ-
τῆς· [21] λύσαντες [22] ἀ-
γάγετέ μοι.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴ-
πῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύ-
ριος αὐτῶν χρείαν ‖ ἔ-
χει· εὐθέως δὲ ** ἀπο-
στελεῖ αὐτούς.
4 Τοῦτο δὲ [c] ὅλον [14] γέ-

A. D. 29.

1 υἱὸς pro υἱὲ
2 ἐπιτιμάω, ch. 12. 16. 16. 22. 19. 13. Mar. 10. 13.
3 εἰμί.
4 δίδωμι.
5 ἑτοιμάζω.
6 ἵστημι.
7 ἀγανακτέω, ch. 21. 15. 26. 8. Mar. 10. 14, 41. 14. 4. Lu. 13. 14.
8 ἀνοίγω.
9 εἴδω.
10 Mar. 10. 42. Ac. 19. 16. 1 Pe. 5. 3.
11 Mar. 10. 42. Lu. 2. 25.
12 ἅπτομαι.
13 ἀναβλέπω ch. 11. 5. 14. 19. Mar. 6. 41. 10. 51.
14 γίνομαι, * ἔσται-h.
15 ἐγγίζω. † ἔσται-h. ‡ Βηθσφαγὴν-n.
16 ἀποστέλλω.
17 ἔρχομαι.
18 Mar. 10. 45. § Vide App.
19 εὑρίσκω.
20 δέω.
21 λύω.
22 ἄγω.
23 ἀκολουθέω ‖ ἔχει, εὐθέως-n. ** ἀποστέλλει-a.
24 κράζω.

γονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ
¹ῥηθὲν διὰ τοῦ ²προφή-
του, λέγοντος·
5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ
Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασι-
λεύς σου ἔρχεταί
*σοι πραῢς, καὶ ⁴ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον,
καὶ †πῶλον υἱὸν ὑπο-
ζυγίου.
6 Πορευθέντες δὲ οἱ
μαθηταὶ, καὶ ποιήσαν-
τες καθὼς ⁷προσέταξεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
7 ⁸Ἤγαγον τὴν ὄνον
ϗ τὸν πῶλον, καὶ ⁹ἐπέ-
θηκαν ἐπάνω ‡αὐτῶν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
§ἐπεκάθισεν¹⁴ ἐπάνω
‖αὐτῶν.
8 Ὁ δὲ πλεῖςος ὄχλος
¹⁵ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλ-
λοι δὲ ἔκοπτον κλά-
δους ἀπὸ τῶν δένδρων,
καὶ ¹⁵ἐστρώννυον ἐν
τῇ ὁδῷ.
9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προά-
γοντες καὶ οἱ ἀκολου-
θοῦντες, ¹⁸ἔκραζον, λέ-
γοντες· Ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαβίδ· εὐλογημέ-
νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι Κυρίȣ· Ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις.¹⁹
10 Καὶ ²³εἰςελθόντος
αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα,
²⁴ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις,
λέγουσα· Τίς ²¹ἐστιν
οὗτος;
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον·
Οὗτός ²⁷ἐστιν ὁ Ἰησȣ̃ς ‖
ὁ προφήτης, ὁ ²⁸ἀπὸ
Ναζαρὲτ τῆς Γαλι-
λαίας.

12 Καὶ ²³εἰςῆλθεν ὁ
Ἰησȣ̃ς εἰς τὸ ἱερὸν ᵈτȣ̃
Θεȣ̃,‖ καὶ ³ἐξέβαλε πάν-
τας τοὺς πωλȣ̃ντας
καὶ ἀγοράζοντας ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν ⁵κολλυβι-
στῶν ⁶κατέστρεψε, καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πω-
λȣ̃ντων τὰς περιστε-
ράς.
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
¹⁰Γέγραπται· Ὁ οἶκός
μου, οἶκος προσευχῆς
¹¹κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ
αὐτὸν ἐποιήσατε σπή-
λαιον ¹²λῃστῶν.
14 Καὶ ¹³προςῆλθον
αὐτῷ τυφλοὶ ϗ χωλοὶ
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς.
15 ¹⁶Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐ-
ποίησε, καὶ τοὺς παῖδας
κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ
τῷ υἱῷ Δαβίδ· ¹⁷ἠγα-
νάκτησαν,
16 Καὶ εἶπον αὐτῷ,
Ἀκούεις τί οὗτοι λέγȣ-
σιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέ-
γει αὐτοῖς· Ναί· ȣ̓δέ-
ποτε ²⁰ἀνέγνωτε, ²¹ὅτι
ἐκ στόματος νηπίων ϗ
θηλαζόντων ²²κατηρ-
τίσω αἶνον;
17 Καὶ ²⁴καταλιπὼν
αὐτοὺς, ²⁵ἐξῆλθεν ἔξω
τῆς πόλεως εἰς Βη-
θανίαν· καὶ ²⁸ηὐλί-
σθη ἐκεῖ.
18 Πρωΐας ³⁰δὲ ἐπα-
νάγων εἰς τὴν πόλιν,
³¹ἐπείνασε.

A. D. 29.

1 ῥέω.
2 Zec. 9. 9.
3 ἐκβάλλω.
* σοι, πραῢς καὶ-n.
4 ἐπιβαίνω.
5 Mar. 11. 15. Jno. 2. 15.
6 καταςρέφω
† πῶλον ὑποζυγίου, s. πῶλον νέον-n.
7 προςτάττω
8 ἄγω.
9 ἐπιτίθημι.
10 γράφω.
11 καλέω.
12 ch. 24. 44. Lu. 10. 30.
13 προςέρχομαι.
‡ αὐτοῦ, s. ἐπ' αὐτὸν-n.
§ ἐπεκάθισαν
14 ἐπικαθίζω
‖ αὐτοῦ, s. αὐτῆς-n.
15 στρωννύω
16 εἴδω.
17 ἀγανακτέω, c. 20.24.
18 κράζω.
19 s. ȣ̓ρανοῖς.
20 ἀναγινώσκω.
21 Ps. 8. 2.
22 καταρτίζω, Mar. 1. 19. Lu. 6. 40. Ro. 9. 22.
23 εἰςέρχομαι.
24 καταλείπω
25 ἐξέρχομαι
26 σείω.
27 εἰμί.
28 s. ὤν.
29 αὐλίζομαι Lu. 21. 37.
30 s. ὥρας.
31 πεινάω.

19 **Καὶ** [1] *ἰδὼν συκῆν
μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ,* [2] *ἦλ-
θεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐ-
δὲν* [3] *εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ
μὴ φύλλα μόνον· καὶ
λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ
σοῦ καρπὸς* [7] *γένηται
εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ* [8] *ἐ-
ξηράνθη παραχρῆμα ἡ
συκῆ.*
20 Καὶ [1] *ἰδόντες οἱ μα-
θηταὶ, ἐθαύμασαν, λέ-
γοντες· Πῶς παρα-
χρῆμα* [8] *ἐξηράνθη ἡ
συκῆ!*
21 [9] *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ*
[10] *διακριθῆτε, οὐ μόνον
τὸ* [11] *τῆς συκῆς* [12] *ποι-
ήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄ-
ρει τούτῳ εἴπητε·* [13] *Ἄρ-
θητι, καὶ* [14] *βλήθητι
εἰς τὴν θάλασσαν,* [7] *γε-
νήσεται.*
22 Καὶ *πάντα ὅσα ἂν
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευ-
χῇ, πιστεύοντες,* [17] *λή-
ψεσθε.*
23 Καὶ [2] *ἐλθόντι αὐτῷ
εἰς τὸ ἱερὸν,* [18] *προσῆλ-
θον αὐτῷ διδάσκοντι
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι τοῦ λα-
οῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποι-
εῖς; καὶ τίς σοι* [21] *ἔ-
δωκε τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την;*
24 [9] *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·*
[22] *Ἐρωτήσω ὑμᾶς* [25] *κἀ-
γὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν
εἴπητέ μοι,* [25] *κἀγὼ
ὑμῖν* [4] *ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ.*
25 Τὸ *βάπτισμα Ἰω-
άννου πόθεν* [5] *ἦν; ἐξ
οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; Οἱ δὲ* [6] *διελογί-
ζοντο* * *παρ' ἑαυτοῖς,
λέγοντες· Ἐὰν εἴπω-
μεν, Ἐξ οὐρανοῦ·* [4] *ἐρεῖ
ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ;*
26 Ἐὰν δὲ *εἴπωμεν,
Ἐξ ἀνθρώπων· φοβού-
μεθα τὸν ὄχλον· πάν-
τες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰω-
άννην ὡς προφήτην.*
27 Καὶ [9] *ἀποκριθέντες
τῷ Ἰησοῦ εἶπον· Οὐκ*
[1] *οἴδαμεν.* [15] *Ἔφη αὐ-
τοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ.*
28 Τί *δὲ ὑμῖν δοκεῖ;
Ἄνθρωπος* [16] *εἶχε τέ-
κνα δύο· καὶ* [18] *προσελ-
θὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε·
Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον
ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνί μου.*
29 Ὁ *δὲ* [9] *ἀποκριθεὶς,
εἶπεν·* † *Οὐ θέλω.* || *Ὕστε-
ρον δὲ* [19] *μεταμεληθεὶς,
ἀπῆλθε.* [23]
30 Καὶ [18] *προσελθὼν
τῷ* ‡ *δευτέρῳ, εἶπεν ὡσ-
αύτως. Ὁ δὲ* [9] *ἀπο-
κριθεὶς, εἶπεν·* § *Ἐγὼ,* [20]
κύριε. Καὶ οὐκ [23] *ἀπ-
ῆλθε.*
31 Τίς *ἐκ τῶν δύο*
[24] *ἐποίησε τὸ θέλημα
τοῦ πατρός; Λέγουσιν
αὐτῷ· Ὁ* || *πρῶτος. Λέ-
γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·*

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 ἔρχομαι.
3 εὑρίσκω.
4 εἴρω.
5 εἰμι.
6 διαλογίζομαι.
7 γίνομαι.
8 ξηραίνω, ch. 13. 16.
* ἐν ἑαυτοῖς-n.
9 ἀποκρίνομαι.
10 διακρίνω, Mar. 11. 23. Ac. 10. 20. Ro. 4. 20.
11 s. περί.
12 s. γεγονός, ἔργον.
13 αἴρω.
14 βάλλω.
15 φημι.
16 ἔχω.
17 λαμβάνω.
18 προσέρχομαι.
† Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε-n.
19 ver. 32. ch. 27. 3. 2 Co. 7. 8. He. 7. 21.
‡ ἑτέρῳ-l.
§ Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε-n.
20 s. πορεύομαι.
21 δίδωμι.
22 ἐρωτάω.
23 ἀπέρχομαι.
24 ποιέω.
25 καὶ ἐγώ.
|| ἔσχατος, s. ὕστερος-n.

'Aμὴν λεγω ὑμῖν, ὅτι
οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρ-
ναι προάγουσιν ὑμᾶς
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.
32 [3]'Ηλθε γὰρ πρὸς
ὑμᾶς 'Iωάννης ἐν ὁδῷ
δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ
δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρ-
ναι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
ὑμεῖς δὲ [5]ἰδόντες, †οὐ
[6]μετεμελήθητε ὕστε-
ρον, [7]τοῦ πιστεῦσαι
αὐτῷ.
33 "Aλλην παραβολὴν
ἀκούσατε· "Aνθρωπός
b τις [8]ἦν οἰκοδεσπό-
της, ὅςτις ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, ϗ φραγμὸν
αὐτῷ [11]περιέθηκε, καὶ
[12]ὤρυξεν ἐν αὐτῷ λη-
νὸν, καὶ [13]ᾠκοδόμησε
πύργον, καὶ [14]ἐξέδοτο
αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
[15]ἀπεδήμησεν.
34 "Oτε δὲ [21]ἤγγισεν
ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν,
[22]ἀπέστειλε τȣ̀ς δούλȣς
αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
γȣ̀ς, [23]λαβεῖν τȣ̀ς καρ-
ποὺς αὐτοῦ.
35 Kαὶ [23]λαβόντες οἱ
γεωργοὶ τοὺς δούλους
αὐτοῦ, ὃν μὲν ‖[24]ἔδει-
ραν, ὃν δὲ [25]ἀπέκτει-
ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλη-
σαν.
36 Πάλιν [22]ἀπέστειλεν
ἄλλους δούλους πλεío-
νας τῶν πρώτων· καὶ
[28]ἐποίησαν αὐτοῖς ὡς-
αύτως.
37 "Yστερον δὲ [22]ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, λέγων·
[1]Eντραπήσονται τὸν
υἱόν μου.
38 Oἱ δὲ γεωργοὶ, [5]ἰ-
δόντες τὸν υἱὸν, εἶπον
ἐν ἑαυτοῖς· Oὗτός ἐστιν
ὁ κληρονόμος· δεῦτε,
[25]ἀποκτείνωμεν αὐτὸν,
καὶ [*2]κατάσχωμεν τὴν
κληρονομίαν αὐτοῦ.
39 Kαὶ [23]λαβόντες αὐ-
τὸν, [4]ἐξέβαλον ἔξω τȣ͂
ἀμπελῶνος, ϗ [25]ἀπέκ-
τειναν.
40 "Oταν οὖν [3]ἔλθῃ ὁ
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος,
τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
γοῖς ἐκείνοις;
41 Λέγȣσιν αὐτῷ· Κα-
κοὺς κακῶς [9]ἀπολέσει
αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπε-
λῶνα ‡[14]ἐκδόσεται ἄλ-
λοις γεωργοῖς, οἵτινες
[10]ἀποδώσουσιν αὐτῷ
τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς
καιροῖς αὐτῶν.
42 Λέγει αὐτοῖς ὁ 'Iη-
σοῦς· Oὐδέποτε [16]ἀνέ-
γνωτε ἐν ταῖς [17]γρα-
φαῖς· [18]Λίθον ὃν [19]ἀ-
πεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος [20]ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνί-
ας· παρὰ Kυρίου [20]ἐγέ-
νετο αὕτη, καὶ [8]ἔστι
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς §ἡμῶν;
43 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, ὅτι [26]ἀρθήσεται
ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία
τȣ͂ Θεοῦ, ϗ [27]δοθήσεται
ἔθνει ποιȣ͂ντι τȣ̀ς καρ-
ποὺς αὐτῆς.
44 *d* Kαὶ ὁ [29]πεσὼν ἐπὶ
τὸν λίθον τȣ͂τον [30]συν-

A. D. 29.

1 ἐντρέπομαι, Mar. 12. 6, Lu. 18. 2, 4. 1 Co. 4. 14.
2 κατέχω.
* σχῶμεν-i.
3 ἔρχομαι.
4 ἐκβάλλω.
5 εἴδω.
† οὐδὲ-n.
6 ver. 29.
7 s. ἕνεκα.
8 εἰμί.
9 ἀπολλύω.
10 ἀποδίδωμι.
‡ ἐκδώσεται-a.
11 περιτίθημι.
12 ὀρύσσω.
13 οἰκοδομέω
14 ἐκδίδωμι.
15 ἀποδημέω, ch. 25.14,15.
16 ἀναγινώσκω.
17 Ps. 118. 22.
18 s. κατὰ, v. acc. pro. nom. Att.
19 ἀποδοκιμάζω. Mar. 8. 31.
20 γίνομαι.
21 ἐγγίζω.
22 ἀποστέλλω
23 λαμβάνω.
§ ὑμῶν;-n.
‖ ἔδηραν-n.
24 δέρω.
25 ἀποκτείνω.
26 αἴρω.
27 δίδωμι.
28 ποιέω.
29 πίπτω.
30 συνθλάω, Lu. 20. 18. Je. 31. 19. in lxx.

θλασθήσεται· ἐφ' ὃν
δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει
αὐτόν.‖

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι τὰς παραβολὰς
αὐτοῦ, [5] ἔγνωσαν ὅτι
περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐ-
τὸν κρατῆσαι, [6] ἐφοβή-
θησαν τὸς ὄχλος, ἐπει-
δὴ ‡ὡς προφήτην αὐτὸν
[8] εἶχον.

Κεφ. κβ'.

ΚΑΙ [11] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐ-
τοῖς ἐν παραβολαῖς,
λέγων·

2 [12] Ὡμοιώθη ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
θρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις
[13] ἐποίησε γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ·

3 Καὶ [16] ἀπέστειλε τὸς
δούλους αὐτοῦ [17] καλέ-
σαι τοὺς [18] κεκλημένους
εἰς τοὺς γάμους· ϗ οὐκ
[19] ἤθελον [23] ἐλθεῖν.

4 Πάλιν [16] ἀπέστειλεν
ἄλλους δούλους, λέγων·
Εἴπατε τοῖς [18] κεκλημέ-
νοις· Ἰδού, το ἄριστόν μου
[24] ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί
μου ϗ τὰ σιτιστὰ [27] τεθυ-
μένα, ϗ πάντα ἕτοιμα·
δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ [28] ἀμελήσαντες,
[29] ἀπῆλθον· ὁ μὲν εἰς
τὸν ἴδιον [30] ἀγρόν, ὁ δὲ
**εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐ-
τοῦ.

6 Οἱ δὲ λοιποί, κρατή-
σαντες τὸς δούλους αὐτοῦ,
ὕβρισαν, καὶ [33] ἀπέ-
κτειναν.

A. D. 29.

* Ὁ δὲ βασι-
λεὺς ὠργί-
σθη·-h.
† βασιλεὺς
ἐκεῖνος, ὠρ-
γίσθη·-i.
1 ὀργίζω.
2 πέμπω.
3 ἀπολλύω.
4 ἐμπρήθω.
5 γινώσκω.
6 φοβέω.
7 εἰμί.
‡ εἰς προφή-
την-h.
8 ἔχω.
9 εὑρίσκω.
10 ἐξέρχομαι.
11 ἀποκρίνο-
μαι.
12 ὁμοιόω.
13 ποιέω.
14 συνάγω.
15 πλήθω,
s. πλέω.
§ νυμφὼν-n.
16 ἀποστέλλω
17 s. ἕνεκα τοῦ
18 καλέω.
19 θέλω.
20 εἰσέρχο-
μαι.
21 ἐνδύω.
22 φιμόω,
ver. 34.
23 ἔρχομαι.
24 ἑτοιμάζω,
ch. 20. 16.
‖ Vide App.
25 δέω.
26 αἴρω.
27 θύω.
Ac. 10. 13.
28 1 Ti. 4. 14.
29 ἀπέρχο-
μαι.
30 Lu. 15. 15.
** ἐπί-i.
31 ἐκβάλλω.
32 ch. 8. 12.
33 ἀποκτείνω

7 * Ἀκούσας δὲ ὁ †βα-
σιλεύς, [1] ὠργίσθη· καὶ
[2] πέμψας τὰ στρατεύ-
ματα αὐτοῦ, [3] ἀπώλεσε
τοὺς φονεῖς ἐκείνους, ϗ
τὴν πόλιν αὐτῶν [4] ἐνέ-
πρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δού-
λοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γά-
μος ἕτοιμός [7] ἐστιν, οἱ
δὲ [18] κεκλημένοι οὐκ [7] ἦ-
σαν ἄξιοι.

9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ
τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν,
καὶ ὅσους ἂν [9] εὕρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γά-
μους.

10 Καὶ [10] ἐξελθόντες οἱ
δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς
ὁδούς, [14] συνήγαγον πάν-
τας ὅσους [9] εὗρον, πονη-
ρούς τε καὶ ἀγαθούς· ϗ
[15] ἐπλήσθη ὁ §γάμος
ἀνακειμένων.

11 [20] Εἰσελθὼν δὲ ὁ βα-
σιλεὺς θεάσασθαι τοὺς
ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ [21] ἐνδεδυ-
μένον ἔνδυμα γάμου·

12 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ἑταῖρε, πῶς [20] εἰσῆλ-
θες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυ-
μα γάμου; Ὁ δὲ [22] ἐφ-
ιμώθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς τοῖς διακόνοις·
‖ [25] Δήσαντες αὐτοῦ πό-
δας καὶ χεῖρας, [26] ἄρατε
αὐτόν, καὶ [31] ἐκβάλετε
εἰς τὸ [32] σκότος τὸ ἐξώ-
τερον· ἐκεῖ [7] ἔσται ὁ
κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γάρ [7] εἰσι κλη-
τοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ
Φαρισαῖοι, συμβούλιον
[1] ἔλαβον ὅπως αὐτὸν
[2] παγιδεύσωσιν ἐν λό-
γῳ.
16 Καὶ ἀποστέλλου-
σιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς
αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρω-
διανῶν, λέγοντες· Δι-
δάσκαλε, [7] οἴδαμεν ὅτι
ἀληθὴς [8] εἶ, καὶ τὴν
ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀλη-
θείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ
μέλει σοι περὶ οὐδε-
νός· οὐ γὰρ βλέπεις
εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων.
17 Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί
σοι δοκεῖ; [10] ἔξεστι
[11] δοῦναι κῆνσον Καί-
σαρι, ἢ οὔ;
18 [12] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν [13] πονηρίαν αὐτῶν,
εἶπε· Τί με πειράζετε,
ὑποκριταί;
19 [14] Ἐπιδείξατέ μοι
τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.
Οἱ δὲ [15] προσήνεγκαν
αὐτῷ δηνάριον.
20 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ
ἡ ἐπιγραφή;
21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καί-
σαρος. Τότε λέγει αὐ-
τοῖς· [18] Ἀπόδοτε οὖν
τὰ[19] Καίσαρος, Καίσα-
ρι· καὶ τὰ[19] τοῦ Θεοῦ,
τῷ Θεῷ.
22 Καὶ ἀκούσαντες, ἐ-
θαύμασαν· ϗ [21] ἀφέντες
αὐτὸν, [22] ἀπῆλθον.
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
ρᾳ [23] προσῆλθον αὐτῷ
Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγον-
τες μὴ [8] εἶναι [3] ἀνάστα-
σιν· καὶ [4] ἐπηρώτησαν
αὐτόν,
24 Λέγοντες· Διδά-
σκαλε, Μωσῆς εἶπεν·
Ἐάν τις [5] ἀποθάνῃ μὴ
ἔχων τέκνα, [6] ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ, καὶ [9] ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ.
25 [8] Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν
ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ
πρῶτος γαμήσας, ἐτε-
λεύτησε· καὶ μὴ ἔχων
σπέρμα, [21] ἀφῆκε τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελ-
φῷ αὐτοῦ.
26 Ὁμοίως ϗ ὁ δεύτε-
ρος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως
τῶν ἑπτά.
27 Ὕστερον δὲ πάντων
[5] ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστά-
σει, τίνος τῶν ἑπτὰ
[8] ἔσται γυνή; πάντες
γὰρ [16] ἔσχον αὐτήν.
29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
[17] Πλανᾶσθε, μὴ εἰδό-
τες τὰς γραφὰς, μη-
δὲ τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ.
30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστά-
σει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε
[*] ἐκγαμίζονται, ἀλλ'
[20] ὡς ἄγγελοι [d] τοῦ Θε-
οῦ ἐν οὐρανῷ [8] εἰσι.
31 Περὶ δὲ τῆς ἀνα-
στάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ
[24] ἀνέγνωτε τὸ [25] ῥηθὲν
ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, [26] λέ-
γοντος·
32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς
Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς

A. D. 29.

1 λαμβάνω.
2 1 Sa. 28. 9. in lxx.
3 Mar. 12. 18. Lu. 20. 27, 36. 1 Co. 15. 12.
4 ἐπερωτάω.
5 ἀποθνήσκω.
6 Ge. 38. 8. in lxx.
7 εἴδω.
8 εἰμί.
9 ἀνίστημι.
10 ἔξειμι.
11 δίδωμι.
12 γινώσκω.
13 Mar. 12. 15. ὑπόκρισιν. πανουργίαν, Lu. 20. 23.
14 ἐπιδεικνύω.
15 προσφέρω.
16 ἔχω.
17 ch. 24. 4. Mar. 13. 5. Ga. 6. 7. 2 Ti. 3. 13. Tit. 3. 3. 1 Jno. 1. 8. 3. 7.
18 ἀποδίδωμι, ch. 5. 26. 18. 25.
19 s. πράγματα.
* γαμίζονται-ί.
20 ἰσάγγελοι, Lu. 20. 36.
21 ἀφίημι.
22 ἀπέρχομαι.
23 προσέρχομαι.
24 ἀναγινώσκω.
25 ῥέω.
26 Ex. 3. 6, 15, 16.

Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-
κώβ; * οὐκ [1] ἔστιν ὁ
Θεὸς, Θεὸς νεκρῶν, ἀλ-
λὰ ζώντων.
33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι, [5] ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι,
ἀκούσαντες ὅτι [6] ἐφί-
μωσε τοὺς Σαδδουκαί-
ους, [7] συνήχθησαν ἐπὶ
τὸ αὐτό·
35 Καὶ [11] ἐπηρώτησεν
εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς,
πειράζων αὐτὸν, καὶ
λέγων·
36 Διδάσκαλε, ποία
ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ
νόμῳ;
37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ‖ εἶπεν
αὐτῷ· [12] Ἀγαπήσεις
Κύριον τὸν Θεόν σου
ἐν ** ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια-
νοίᾳ σου.
38 Αὕτη [1] ἐστὶ †† πρώτη
καὶ μεγάλη ἐντολή.
39 Δευτέρα δὲ ὁμοία
‡‡ αὐτῇ· [15] Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς §§ σε-
αυτόν.
40 Ἐν ταύταις ταῖς
[18] δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος
ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται
κρέμανται.
41 [7] Συνηγμένων δὲ
τῶν Φαρισαίων, [11] ἐπ-
ηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγων·
42 Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ
τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός
[1] ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ,
[21] Τοῦ Δαβίδ.

A. D. 29.

* Οὐκ ἔστι Θεὸς νε-κρῶν-π.
1 εἰμί.
† ἁγίῳ-f.
q. s. Mar. 12. 36.
2 Ps. 110. 1.
3 κάθημαι.
‡ ὑποκάτω τῶν-i.
4 τίθημι.
5 ἐκπλήσσω.
6 φιμόω, Mar. 1. 25. 4. 39. Lu. 4. 35. 1 Co. 9. 9. 1 Ti. 5. 15.
7 συνάγω.
§ ἐν πνεύματι-f.
8 δύναμαι.
9 ἀποκρίνομαι.
10 τολμάω.
11 ἐπερωτάω.
‖ ἔφη-a.
12 De. 6. 5.
13 λαλέω.
** ὅλῃ καρδίᾳ-h.
14 καθίζω.
†† μεγάλη ϗ πρώτη-i.
‡‡ αὕτη-h.
15 Ac. 22. 4. Ge. 37. 7. in lxx.
16 Lu. 11. 46. Pr. 27. 3. in lxx.
17 Le. 19. 18.
§§ ἑαυτόν-i.
18 δύο.
‖‖ δὲ-i.
19 ἐπιτίθημι.
20 κινέω.
21 s. υἱός.

43 Λέγει αὐτοῖς· Πῶς
οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι §
Κύριον αὐτὸν καλεῖ;
λέγων·
44 [2] Εἶπεν ὁ Κύριος
τῷ Κυρίῳ μου· [3] Κάθου
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν
[4] θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
‡ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
σου·
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ § κα-
λεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς
υἱὸς αὐτοῦ [1] ἐστι;
46 Καὶ οὐδεὶς [8] ἐδύνατο
αὐτῷ [9] ἀποκριθῆναι λό-
γον· οὐδὲ [10] ἐτόλμησέ
τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέ-
ρας [11] ἐπερωτῆσαι αὐ-
τὸν οὐκέτι.

Κεφ. κγ'.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς [13] ἐ-
λάλησε τοῖς ὄχλοις
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ,
2 Λέγων· Ἐπὶ τῆς Μω-
σέως καθέδρας [14] ἐκάθι-
σαν οἱ γραμματεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι·
3 Πάντα οὖν ὅσα ἂν
εἴπωσιν ὑμῖν [d] τηρεῖν, |
τηρεῖτε ϗ ποιεῖτε· κα-
τὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ,
καὶ οὐ ποιοῦσι.
4 [15] Δεσμεύουσι ‖‖ γὰρ
φορτία βαρέα [d] καὶ
[16] δυσβάστακτα, | καὶ
[19] ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς
ὤμους τῶν ἀνθρώπων·
τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν
οὐ θέλουσι [20] κινῆσαι
αὐτά.
5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα
αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ

[1] θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώ-
ποις. Πλατύνουσι *δὲ
τὰ φυλακτήρια αὐτῶν,
ϗ μεγαλύνουσι τὰ [3] κρά-
σπεδα d τῶν ἱματίων
αὐτῶν.|
6 Φιλοῦσί τε τὴν [4] πρω-
τοκλισίαν ἐν τοῖς δεί-
πνοις, καὶ τὰς [5] πρωτο-
καθεδρίας ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς,
7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
[8] καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων, ῥαββί, d ῥαβ-
βί.|
8 Ὑμεῖς δὲ μὴ [8] κληθῆ-
τε ῥαββί· εἷς γάρ [9] ἐςιν
ὑμῶν ὁ †καθηγητὴς, b ὁ
Χριστός·| πάντες δὲ
ὑμεῖς ἀδελφοί [9] ἐστε.
9 Καὶ πατέρα μὴ κα-
λέσητε [14] ὑμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· εἷς γάρ [9] ἐστιν ὁ
πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.
10 Μηδὲ [8] κληθῆτε κα-
θηγηταί· ‡εἷς γὰρ ὑμῶν
[9] ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ
Χριστός.
11 Ὁ δὲ [16] μείζων ὑ-
μῶν, [9] ἔσται ὑμῶν διά-
κονος.
12 Ὅςτις δὲ ὑψώσει
ἑαυτὸν, ταπεινωθήσε-
ται· ϗ ὅςις ταπεινώσει
ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.
13 § Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· c ὅτι [19] κατε-
σθίετε τὰς οἰκίας τῶν
χηρῶν, ϗ προφάσει μα-
κρὰ προσευχόμενοι· διὰ
τοῦτο [20] λήψεσθε πε-
ρισσότερον [21] κρίμα.

A. D. 29.

1 θεάομαι, ch. 6. 1. 22. 11. Lu. 23. 55. Ac. 19. 29, 31. He. 10. 33.
* γάρ-ι.
2 Lu. 11. 52.
3 ch. 9. 20.
4 Mar. 12. 39. Lu. 14. 7, 8. 20. 46.
5 Mar. 12. 39. Lu. 11. 43. 20. 46.
6 εἰςέρχομαι.
7 ἀφίημι.
8 καλέω.
9 εἰμί.
10 s. γῆν.
11 Ac. 2. 10. 6. 5. 13. 43.
† διδάσκαλος-ι.
‡ ὅτι καθηγητὴς ὁ Χριςός,-ι. alii: ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς, ὁ Χριστός.
12 γίνομαι.
13 i. e. ἄξιον γεέννης, 2 Sa. 12. 5. in lxx.
14 s. τινὰ.
15 s. τοῦτο.
16 μέγας.
17 ὀμνύω.
§ transp. ver. 13, 14.
18 ch. 5. 22.
19 Mar. 12. 40. Lu. 20. 47. 2 Co. 11. 20. Ga. 5. 12. Re. 11. 5.
20 λαμβάνω.
21 Ja. 2. 13.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί·| ὅτι [2] κλεί-
ετε τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς
γὰρ οὐκ [6] εἰςέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰςερχομέ-
νους [7] ἀφίετε [6] εἰςελ-
θεῖν.
15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· ὅτι περι-
άγετε τὴν θάλασσαν
καὶ τὴν ξηρὰν,[10] ποι-
ῆσαι ἕνα [11] προςήλυ-
τον· καὶ, ὅταν [12] γένη-
ται, ποιεῖτε αὐτὸν [13] υἱ-
ὸν γεέννης διπλότερον
ὑμῶν.
16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ
τυφλοὶ, οἱ λέγοντες·
"Ὃς ἂν [17] ὀμόσῃ ἐν τῷ
ναῷ, οὐδέν [9] ἐστιν[15] ὃς
δ' ἂν [17] ὀμόσῃ ἐν τῷ
χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφεί-
λει.
17 Μωροὶ καὶ τυφλοί·
τίς γὰρ [16] μείζων [9] ἐςιν,
ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁ-
γιάζων τὸν χρυσόν;
18 Καί· "Ὃς ἐὰν [17] ὀμό-
σῃ ἐν τῷ θυσιαςηρίῳ,
οὐδέν [9] ἐςιν· ὃς δ' ἂν [17] ὀ-
μόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ
ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 d Μωροὶ [18] καὶ| τυ-
φλοί· τί γὰρ [16] μεῖζον;
τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσια-
στήριον τὸ ἁγιάζον τὸ
δῶρον;
20 Ὁ οὖν [17] ὀμόσας ἐν
τῷ θυσιαςηρίῳ, ὀμνύει
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

21 Καὶ ὁ [1] ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ * κατοικοῦντι αὐτόν.
22 Καὶ ὁ [1] ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, ϗ ἐν τῷ [2] καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι [6] ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, ϗ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· ϗ [7] ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, ϗ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα † ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ [7] ἀφιέναι.
24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ [8] διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον [9] καταπίνοντες.
25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου ϗ τῆς [10] παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ‖ ἀκρασίας.
26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ϛ καὶ τῆς [10] παροψίδος, ‖ ἵνα [14] γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς †† αὐτῶν καθαρόν.
27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι παρομοιάζετε τάφοις [17] κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.
28 Οὕτω ϗ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί [3] ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.
29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι [4] οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, ϗ [5] κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων·
30 Καὶ λέγετε· Εἰ ‡ ἤμεν[3] ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ‡ ἤμεν[3] κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
31 Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί [3] ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.
32 Καὶ ὑμεῖς § πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
33 Ὄφεις, [11] γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
34 [12] Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ** ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, ϗ [13] σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ [15] ἐξ αὐτῶν [16] ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ [14] ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ [18] διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

A. D. 33.

1 ὀμνύω. * κατοικήσαντι αὐτόν-α.
2 κάθημαι.
3 εἰμί.
4 pro ἀνοικοδομεῖτε.
5 ch. 12. 44. Lu. 11. 25. 21. 5. 1 Ti. 2. 9. Re. 21. 2, 19.
6 Lu. 11. 42. 18. 12.
7 ἀφίημι.
† δεῖ-m.
‡ ἤμεθα-a.
8 Am. 6. 6. in lxx.
9 2 Co. 5. 4. He. 11. 29. 1 Pe. 5. 8. Re. 12. 16.
§ πληρώσετε-n.
10 πίνακος, Lu. 11. 39.
11 ch. 3. 7.
‖ ἀδικίας-l. alii ἀκαθαρσίας, s. πλεονεξίας. s. πονηρίας.
12 ch. 13. 52. Mar. 12. 24.
** ἀποστελῶ-n.
13 ἀποστόλους, Lu. 11. 49.
14 γίνομαι.
†† αὐτοῦ-h.
15 s. τινὰς.
16 ἀποκτείνω.
17 κονιάω, Ac. 23. 3.
18 διώκω.

35 Ὅπως [1] ἔλθῃ ἐφ'
ὑμᾶς [a] πᾶν αἷμα δίκαι-
ον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς
γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου, [2] ἕως
τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
υἱοῦ Βαραχίου, ὃν
ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστη-
ρίου.
36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
*ἥξει[3] ταῦτα πάντα ἐπὶ
τὴν γενεὰν ταύτην.
37 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερου-
σαλὴμ, ἡ †ἀποκτείνουσα
τοὺς προφήτας, καὶ λι-
θοβολοῦσα τοὺς [7] ἀπ-
εσταλμένους πρὸς αὐ-
τὴν, ποσάκις [8] ἠθέλησα
[10] ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέ-
κνα σου, [11] ὃν τρόπον
ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ
νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς
πτέρυγας, καὶ [12] οὐκ
[8] ἠθελήσατε! [13]
38 Ἰδοὺ, [16] ἀφίεται
ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν [e] ἔρη-
μος.|
39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ
μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι,
ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλο-
γημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. κδ'.

ΚΑΙ [20] ἐξελθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς, ||ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ
ἱεροῦ· καὶ [21] προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [23] ἐπι-
δεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκο-
δομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· [c] Οὐ| βλέπετε
πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, οὐ μὴ [18] ἀφεθῇ
ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον,
ὃς οὐ [b] μὴ| καταλυθή-
σεται.
3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαι-
ῶν, [21] προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν,
λέγοντες· Εἰπὲ ἡμῖν,
πότε ταῦτα [4] ἔσται, καὶ
τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς
[5] παρουσίας, καὶ τῆς
[6] συντελείας τοῦ αἰῶ-
νος;
4 Καὶ [9] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Βλέπετε, μήτις ὑμᾶς
πλανήσῃ.
5 Πολλοὶ γὰρ [1] ἐλεύ-
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· Ἐγώ
εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολ-
λοὺς πλανήσουσι.
6 Μελλήσετε δὲ ἀκού-
ειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς
πολέμων· [14] ὁρᾶτε μὴ
[15] θροεῖσθε· δεῖ γὰρ
[d] πάντα| [17] γενέσθαι·
ἀλλ' ‡οὔπω [4] ἐστὶ τὸ
[18] τέλος.
7 [19] Ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν·
καὶ [4] ἔσονται λιμοὶ [e] καὶ
λοιμοὶ,| καὶ §σεισμοὶ
κατὰ τόπους.
8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρ-
χὴ ὠδίνων.
9 Τότε [22] παραδώσου-
σιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν,
καὶ [24] ἀποκτενοῦσιν ὑ-
μᾶς· καὶ ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων
[e] τῶν| **ἐθνῶν, διὰ τὸ
ὄνομά μου.
10 Καὶ τότε σκανδα-

A. D. 29.

1 ἔρχομαι.
2 i. e. αἷμα πάντων τῶν δικαίων, Lu. 11. 50, πάντων τῶν προφητῶν. Ac. 5. 23.
* ἥτι-m.
3 ἥκω.
4 εἰμί.
5 1 Co. 15. 23. 1 Th. 2. 19. 2Th. 2. 1, 8.
6 c. 13. 39, 40.
† ἀποκτένουσα-h.
7 ἀποστέλλω.
8 θέλω.
9 ἀποκρίνομαι.
10 ἐπισυνάγω
11 s. καθ'.
12 ch. 22. 3. Jno. 5. 40.
13 i. e. συναχθῆναι.
14 ὁράω.
15 Mar. 13. 7. 2 Th. 2. 2.
16 ἀφίημι.
17 γίνομαι.
‡ οὐκ εὐθέως ἐστὶ-n.
18 ver. 13, 14. Mar. 13. 7.
19 ἐγείρω.
§ σεισμοὶ, κατὰ τόπους-a.
20 ἐξέρχομαι
|| ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο-n.
21 προσέρχομαι.
22 παραδίδωμι.
23 ἐπιδείκνυμι.
24 ἀποκτείνω
** alii τῶν ἐθνῶν-e.

λισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλήλους [1] παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται [4] ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, [7] ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ὗτος σωθήσεται.

14 Καὶ [8] κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ [9] οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε [14] ἥξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν [15] ἴδητε [16] τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ [17] ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, * ἑςῶς[18] ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·)

16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [20] φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη·

17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω [22] ἆραί † τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ [23] ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι ‡ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ [b] ἐν | σαββάτῳ·

A. D. 29.

1 παραδίδωμι.
2 εἰμί.
3 μέγας.
4 ἐγείρω.
5 σώζω.
6 κολοβόω. Mar. 13. 20. 2 Sa. 4. 12. in lxx.
7 ψύχω.
8 κηρύσσω.
9 Lu. 2. 1. Ac. 11. 28. Ro. 10. 18.
10 δίδωμι.
11 2 Th. 2.9.
12 Ro. 12. 18.
13 ch. 20. 16. Lu. 18. 7. Ro. 8. 33. Col. 3. 12. 1 Ti. 5. 21. 2 Ti. 2. 10. Tit. 1. 1. 1 Pe. 1. 1.
14 ἥκω.
15 εἴδω.
16 Da. 12. 11. Mar. 13. 14. Lu. 21. 20, ἐρήμωσις. Re. 17. 4.
17 ῥέω.
18 προῤῥέω.
* ἑςὸς-ί.
19 ἵστημι.
20 φεύγω.
21 ἐξέρχομαι.
22 αἴρω.
† τὰ ἐκ-α.
23 ἐπιστρέφω
‡ τὸ ἱμάτιον-ἡ.
24 συνάγω.
25 γίνομαι.
26 σκοτίζω, Mar. 13. 24. Lu. 23. 35. Ro. 1. 21. Ep. 4. 18. Re. 8. 12.

21 [2] Ἔσται γὰρ τότε θλῖψις [3] μεγάλη, οἵα οὐ [25] γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ [25] γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν [5] ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς [6] κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριςὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.

24 [4] Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ [10] δώσουσι [11] σημεῖα [3] μεγάλα καὶ τέρατα, ὥςτε πλανῆσαι, [12] εἰ δυνατὸν, ϗ τοὺς [13] ἐκλεκτούς.

25 Ἰδοὺ, [18] προείρηκα ὑμῖν.

26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ [2] ἐςί· μὴ [21] ἐξέλθητε. Ἰδου, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιστεύσητε.

27 Ὥςπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως [2] ἔσται c καὶ | ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου d γὰρ | ἐὰν [2] ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ [24] συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος [26] σκοτισθήσεται, ϗ ἡ σελήνη

οὐ [1] δώσει τὸ [2] φέγγος
αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
[3] πεσοῦνται ἀπὸ τῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν [5] σαλευ-
θήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται
τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τῦ
ἀνθρώπου ‡ἐν τῷ οὐρα-
νῷ· καὶ τότε [7] κόψον-
ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς, καὶ [8] ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρ-
χόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
λῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ
δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς.
31 Καὶ [10] ἀποστελεῖ
τοὺς [11] ἀγγέλους αὐτῦ
μετὰ σάλπιγγος ε φω-
νῆς [1] μεγάλης, ϗ [13] ἐπι-
συνάξουσι τοὺς ἐκλε-
κτὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ἀνέμων, απ' ἄ-
κρων οὐρανῶν ἕως ἄ-
κρων αὐτῶν.
32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
[17] μάθετε τὴν παραβο-
λήν· Ὅταν ἤδη ὁ κλά-
δος αὐτῆς [18] γένηται
ἀπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα
§ ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺς τὸ θέρος.
33 Οὕτω ϗ ὑμεῖς, ὅταν
ἴδητε πάντα ταῦτα, γι-
νώσκετε ὅτι ἐγγύς [6] ἐ-
ςιν ἐπὶ θύραις.
34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ [23] παρέλθῃ ἡ γε-
νεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα
ταῦτα [18] γένηται.
35 Ὁ ὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
** παρελεύσονται [23] οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
[23] παρέλθωσι.

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 Mar. 13. 24.
Lu. 11. 33.
3 πίπτω.
* alii καὶ τῆς ὥρας-e.
4 εἴδω.
5 σαλεύω.
† ὁδὲ ὁ υἱὸς-f.
6 εἰμί.
‡ τῦ ἐν οὐρανοῖς-n.
7 κόπτω.
8 ὄπτομαι.
9 Lu. 17. 27.
2 Pe. 2. 5.
confer.
2 Pe. 3. 6.
Ge. 6. 17.
7. 6, 10, 17.
10 ἀποστέλλω
11 ch. 11. 10.
Ga. 4. 14.
1 Ti. 3. 16.
Re. 1. 20.
12 εἰςέρχομαι.
13 ἐπισυνάγω
ch. 23. 37.
14 γινώσκω.
15 ἔρχομαι.
16 αἴρω.
17 μανθάνω.
18 γίνομαι.
19 ἀφίημι.
§ ἐκφυῆ-h.
20 s. γυναικες.
21 ἀλήθω.
22 confer.
ch. 18. 6.
Lu. 17. 2.
Re. 18. 21, 22.
23 παρέρχομαι.
24 εἷς.
‖ ὥρᾳ-n.
** παρελεύσεται-a.
25 ἐάω.
26 διορύσσω.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης καὶ b τῆς [1]* ὥρας
οὐδεὶς [4] οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶι
† ει μὴ ὁ πατήρ b μου
μόνος.
37 Ὥςπερ δὲ αἱ ἡμέραι
τοῦ Νῶε, οὕτως [6] ἔςαι
ϗ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
38 Ὥςπερ γὰρ [6] ἦ-
σαν ἐν ταῖς ἡμέραις
d ταῖς πρὸ [1] τοῦ [9] κα-
τακλυσμοῦ τρώγοντες
καὶ πίνοντες, γαμοῦν-
τες καὶ ἐκγαμίζοντες,
ἄχρι ἧς ἡμέρας [12] εἰς-
ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβω-
τὸν,
39 Καὶ οὐκ [14] ἔγνωσαν,
ἕως [15] ἦλθεν ὁ κατα-
κλυσμὸς, καὶ [16] ἦρεν ἅ-
παντας· οὕτως [6] ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
40 Τότε δύο [6] ἔσονται
ἐν τῷ ἀγρῷ· d ὁ [1] εἷς
παραλαμβάνεται, καὶ
d ὁ [1] εἷς [19] ἀφίεται·
41 Δύο [20] ἀλήθουσαι [21]
ἐν τῷ [22] μύλωνι· μία
παραλαμβάνεται, καὶ
[24] μία [19] ἀφίεται.
42 Γρηγορεῖτε οὖν,
ὅτι οὐκ [4] οἴδατε ποίᾳ
ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρ-
χεται.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώ-
σκετε, ὅτι εἰ [4] ᾔδει ὁ
οἰκοδεσπότης ποίᾳ ‖φυ-
λακῇ ὁ κλέπτης [15] ἔρ-
χεται, ἐγρηγόρησεν ἂν,
καὶ οὐκ ἂν [25] εἴασε
[26] διορυγῆναι τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς [1]γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι [3]ᾗ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 [5]Τίς ἄρα [6]ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν [9]κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ‡θεραπείας[10] αὐτοῦ, τοῦ § διδόναι[11] αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ;

46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν [12]ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ [13]εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.

47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ [9]καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· [15]Χρονίζει ὁ κύριός μου [12]ἐλθεῖν.

49 Καὶ [17]ἄρξηται τύπτειν τοὺς **συνδούλους, ††ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων·

50 [18]Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρα [3]ᾗ οὐ [19]προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ [3]ᾗ οὐ γινώσκει·

51 Καὶ [22]διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν [23]θήσει· ἐκεῖ [6]ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κε΄.

ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, [27]αἵτινες [2]λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, [4]ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.*

2 Πέντε δὲ [6]ἦσαν ἐξ αὐτῶν [7]φρόνιμοι, †καὶ αἱ πέντε [8]μωραί.

3 [27]Αἵτινες μωραὶ, [2]λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ‖ἑαυτῶν, οὐκ [2]ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

4 Αἱ δὲ [7]φρόνιμοι [2]ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 [15]Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, [14]ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ [1]γέγονεν· Ἰδοὺ ὁ νυμφίος c ἔρχεται, l [12] [4]ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7 Τότε [16]ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8 Αἱ δὲ [8]μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· [11]Δότε ἡμῖν [20]ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν [21]σβέννυνται.

9 [24]Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ [7]φρόνιμοι, λέγουσαι· Μήποτε ‡‡οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· [25]πορεύεσθε b δὲ l μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 [26]Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, [12]ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι [28]εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γά-

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 λαμβάνω.
3 ὅς.
4 ἐξέρχομαι.
* καὶ τῆς νύμφης-f.
5 ch. 7. 9. Lu. 11. 5.
6 εἰμί.
7 ch. 7. 24. Lu. 12. 42. Ro. 12. 25.
† ✗ πέντε-a.
8 ch. 5. 22.
9 καθίστημι.
‡ οἰκετίας-n.
10 Lu. 9. 11. Re. 22. 2.
§ δοῦναι-l.
11 δίδωμι.
‖ αὐτῶν-a. alii αὐτῶν.
12 ἔρχομαι.
13 εὑρίσκω.
14 νυστάζω, 2 Pe. 2. 3.
15 Lu. 12. 45. He. 10. 37.
16 ἐγείρω.
17 ἄρχομαι.
** συνδούλους αὐτοῦ-i.
†† ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ-a.
18 ἥκω.
19 προσδοκάω
20 s. μέρος, 2 Ch. 30. 7. in lxx.
21 σβέννυμι.
22 Lu. 12. 46.
23 τίθημι.
24 ἀποκρίνομαι.
‡‡ οὐ μὴ-h.
25 πορεύω.
26 ἀπέρχομαι.
27 ὅστις.
28 εἰσέρχομαι.

μους, καὶ [1] ἐκλείσθη ἡ
θύρα.
11 Ὕστερον δὲ ἔρχον-
ται καὶ αἱ λοιπαὶ
παρθένοι, λέγουσαι·
Κύριε, κύριε, [3] ἄνοιξον
ἡμῖν.
12 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐκ [5] οἶδα ὑμᾶς.
13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
οὐκ [5] οἴδατε τὴν ἡμέραν
οὐδὲ τὴν ὥραν, [b] ἐν [6] ᾗ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται.|
14 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρω-
πος ἀποδημῶν [14] ἐκά-
λεσε τοὺς ἰδίους δού-
λους, καὶ [15] παρέδωκεν
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ·
15 Καὶ [6] ᾧ μὲν [16] ἔδωκε
πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ
δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ
κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ [17] ἀπεδήμησεν † εὐ-
θέως.
16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ
πέντε τάλαντα λαβὼν,
[18] εἰργάσατο ἐν αὐ-
τοῖς,[19] καὶ ‡ ἐποίησεν
ἄλλα πέντε [d] τάλαντα.|
17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ
δύο, ἐκέρδησε [d] καὶ αὐ-
τὸς| ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν [23] λα-
βὼν, [24] ἀπελθὼν [25] ὤρυ-
ξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ [26] ἀπ-
έκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πο-
λὺν ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ
συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον.
20 Καὶ [2] προσελθὼν ὁ
τὰ πέντε τάλαντα λα-
βὼν, [7] προσήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα,
λέγων· Κύριε, πέντε
τάλαντά μοι [15] παρέ-
δωκας· ἴδε, ἄλλα πέν-
τε τάλαντα ἐκέρδησα
[d] [8] ἐπ' αὐτοῖς.|
21 [9] Ἔφη [b] δὲ| αὐτῷ ὁ
κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦ-
λε ἀγαθὲ καὶ πιστέ·
* ἐπὶ [10] ὀλίγα [11] ἧς πι-
στὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
[12] καταστήσω· [13] εἴς-
ελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου.
22 Προσελθὼν δὲ καὶ
ὁ τὰ δύο τάλαντα [d] λα-
βὼν,| [23] εἶπε· Κύριε,
δύο τάλαντά μοι [15] παρ-
έδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο
τάλαντα ἐκέρδησα [d] ἐπ'
αὐτοῖς.|
23 Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος
αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγα-
θὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα
[11] ἧς πιστὸς, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω·
[13] εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.
24 Προσελθὼν [2] δὲ καὶ
ὁ τὸ ἓν τάλαντον [23] εἰ
ληφὼς, εἶπε· Κύριε,
[20] ἔγνων σε ὅτι [21] σκλη-
ρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερί-
ζων ὅπου οὐκ [22] ἔσπει-
ρας, καὶ συνάγων [27] ὅ-
θεν [28] οὐ [29] διεσκόρπι-
σας·
25 Καὶ φοβηθεὶς, [24] ἀπ-
ελθὼν [30] ἔκρυψα τὸ
τάλαντόν σου ἐν τῇ
γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ
σόν.

A. D. 29.

1 κλείω.
2 προσέρχομαι.
3 ἀνοίγω.
4 ἀποκρίνομαι.
5 εἴδω.
6 ὅς.
7 προσφέρω.
8 ch. 4. 4.
9 φημι.
* ἐπὶ ἐπὶ ὀλίγα-n.
10 s. καταστα-θεὶς, He. 3.7.
11 εἰμί.
12 καθίστημι.
13 εἰσέρχομαι.
14 καλέω.
15 παραδίδωμι.
16 δίδωμι.
17 ἀποδημέω
† Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ-n.
18 ἐργάζομαι Lu. 19.13,15.
19 s. χρήμασι
‡ ἐκέρδησεν-i
20 γινώσκω.
21 Jno. 6. 60. αὐστηρὸς, Lu. 19. 21.
22 σπείρω.
23 λαμβάνω.
24 ἀπέρχομαι.
25 ὀρύττω.
26 ἀποκρύπτω.
27 i. e. καρπὸς εἰς τὴν ἀποθήκην, ch. 3. 12.
28 i. e. ἐκεῖθεν ὅπου.
29 διασκορπίζω.
30 κρύπτω.

26 [1]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
κύριος αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε
καὶ [2]ὀκνηρὲ, [3]ᾔδεις
ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
[5]ἔσπειρα, καὶ συνάγω
ὅθεν οὐ [6]διεσκόρπι-
σα·
27 [7]Ἔδει οὖν σε [8]βα-
λεῖν τὸ ἀργύριόν μου
τοῖς τραπεζίταις, καὶ
[9]ἐλθὼν ἐγὼ [13]ἐκομι-
σάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
[14]τόκῳ.
28 [19]Ἄρατε οὖν ἀπ'
αὐτοῦ τὸ τάλαντον, ϗ
[20]δότε τῷ ἔχοντι τὰ
δέκα τάλαντα.
29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παν-
τὶ [20]δοθήσεται, καὶ πε-
ρισσευθήσεται· *ἀπὸ
δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ
ὃ †ἔχει, [19]ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.‡
30 Καὶ τὸν [24]ἀχρεῖον
δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ [25]ἔσται ὁ κλαυθμὸς
ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των.‡
31 Ὅταν δὲ [9]ἔλθῃ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάν-
τες οἱ ♭ἅγιοι | ἄγγε-
λοι μετ' αὐτοῦ, τότε
καθίσει ἐπὶ θρόνου δό-
ξης αὐτοῦ.
32 Καὶ [27]συναχθή-
σεται ἔμπροσθεν αὐ-
τοῦ πάντα τὰ ἔθνη· ϗ
[28]ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποι-
μὴν [28]ἀφορίζει τὰ
πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρί-
φων.
33 Καὶ [4]στήσει τὰ μὲν
πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐ-
τοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐ-
ωνύμων.
34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐ-
τȣ̃· Δεῦτε οἱ εὐλογημέ-
νοι [10]τȣ̃ πατρός μȣ, κλη-
ρονομήσα. ἣν [11]ἡτοι-
μασμένην ὑμῖν βασι-
λείαν ἀπὸ [12]καταβολῆς
κόσμου.
35 [15]Ἐπείνασα γὰρ, ϗ
[20]ἐδώκατέ μοι φαγεῖν·
[16]ἐδίψησα, καὶ [17]ἐπο-
τίσατέ με· ξένος [25]ἤ-
μην, καὶ [27]συνηγάγετέ
με·[18]
36 Γυμνὸς, ϗ [21]περιε-
βάλετέ με· [22]ἠσθένησα,
καὶ [23]ἐπεσκέψασθέ με·
ἐν φυλακῇ [25]ἤμην, καὶ
[9]ἤλθετε πρός με.
37 Τότε [1]ἀποκριθήσον-
ται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ-
γοντες· Κύριε, πότε
σε εἴδομεν πεινῶντα,
καὶ [26]ἐθρέψαμεν; ἢ δι-
ψῶντα, καὶ [17]ἐποτίσα-
μεν;
38 Πότε δέ σε εἴδομεν
ξένον, καὶ [27]συνηγάγο-
μεν; ἢ γυμνὸν, ϗ [21]πε-
ριεβάλομεν;
39 Πότε δέ σε εἴδομεν
ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ
[9]ἤλθομεν πρός σε;
40 Καὶ [1]ἀποκριθεὶς
ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐ-
τοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ἐφ' ὅσον [29]ἐποι-
ήσατε [30]ἑνὶ τούτων
τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
[31]ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποι-
ήσατε.

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 Ro. 12. 11. Phi. 3. 1.
3 εἴδω.
4 ἵστημι.
5 σπείρω.
6 διασκορπίζω.
7 δέω, s. δεῖ.
8 βάλλω.—διδόναι, Lu. 19. 23.
9 ἔρχομαι.
10 s. ὑπὸ.
11 ἑτοιμάζω, ch. 20. 23.
12 ch. 13. 35. Lu. 11. 50. Jno. 17. 24.
13 κομίζω.
14 Lu. 19. 23. De. 23. 19, 20. in lxx.
15 πεινάω.
16 διψάω.
17 ποτίζω.
18 s. εἰς τὴν οἰκίαν, Ju. 19. 15.
19 αἴρω.
20 δίδωμι.
21 περιβάλλω.
22 ἀσθενέω.
23 ἐπισκέπτομαι.
* τȣ̃ δὲ μὴ-ἔ.
† δοκεῖ ἔχειν-n.
‡ Vide App.
24 Lu. 17. 10.
25 εἰμί.
26 τρέφω.
27 συνάγω.
28 ch. 13. 49. Ac. 13. 2. Ro. 1. 1.
29 ποιέω.
30 εἷς.
31 ἐλαχύς.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμῦ οἱ [1]κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, *τὸ [3]ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ ϗ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

42 [b]'Επείνασα γάρ, ϗ οὐκ [6]ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· [7]ἐδίψησα, καὶ ὐκ [8]ἐποτίσατέ με·

43 Ξένος [11]ἤμην, καὶ ὐ [12]συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ ὐ [15]περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς ϗ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ [16]ἐπεσκέψασθέ με·

44 Τότε [17]ἀποκριθήσονται [b]αὐτῷ καὶ αὐτοί, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ [21]διηκονήσαμέν σοι;

45 Τότε [17]ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· 'Αμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ [22]ἐποιήσατε [23]ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ὐδὲ ἐμοὶ [22]ἐποιήσατε.

46 Καὶ [28]ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κϛ'.

ΚΑΙ [32]ἐγένετο, ὅτε [33]ἐτέλεσεν ὁ 'Ιησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·

2 [34]Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα [32]γίνεται, ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [2]παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε [12]συνήχθησαν [4]οἱ ἀρχιερεῖς, [d]καὶ οἱ γραμματεῖς, ϗ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα·

4 Καὶ [9]συνεβυλεύσαντο ἵνα τὸν 'Ιησοῦν κρατήσωσι [10]δόλῳ, ϗ ἀποκτείνωσιν.

5 [13]"Ελεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ [14]θόρυβος [32]γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τῦ δὲ 'Ιησῦ [32]γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 [18]Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα [19]βαρυτίμου, καὶ [20]κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ ἀνακειμένου.

8 [24]'Ιδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [c]αὐτῦ, [24]ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ [25]ἀπώλεια αὕτη;

9 [26]'Ηδύνατο γὰρ τοῦτο [b]τὸ μύρον [27]πραθῆναι πολλοῦ, καὶ [6]δοθῆναι †πτωχοῖς.

10 [29]Γνὺς δὲ ὁ 'Ιησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· [30]Τί [31]κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν [35]εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

A. D. 29.

1 καταράομαι
2 παραδίδωμι
* ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου τῷ-ί.
3 ἑτοιμάζω.
4 pro συνέδριον, Jno. 11. 47.
5 πεινάω.
6 δίδωμι.
7 διψάω.
8 ποτίζω.
9 συμβυλεύω
10 s. ἐν, Mar. 14. 1.
11 εἰμί.
12 συνάγω.
13 λέγω.
14 ch. 27. 24.
15 περιβάλλω.
16 ἐπισκέπτομαι.
17 ἀποκρίνομαι.
18 προςέρχομαι.
19 πολυτελῦς Mar. 14. 3. πολυτίμῦ, Jno. 12. 3.
20 καταχέω.
21 διακονέω.
22 ποιέω.
23 εἷς.
24 ἀγανακτέω
25 Mar. 14. 4.
26 δύναμαι.
27 πιπράσκω
28 ἀπέρχομαι
† τοῖς πτωχοῖς-h.
29 γινώσκω.
30 s. διά, Mar. 14. 6.
31 2 Co.11.27.
32 γίνομαι.
33 τελέω.
34 εἴδω.
35 ἐργάζω.

12 **Βαλοῦσα** γὰρ αὕτη
τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ
σώματός μου, [1]πρὸς
τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποί-
ησεν.
13 **Ἀμὴν** λέγω ὑμῖν,
ὅπου ἐὰν [4]κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν
ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαλη-
θήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη, εἰς [6]μνημόσυνον
αὐτῆς.
14 **Τότε** πορευθεὶς εἷς
τῶν δώδεκα, ὁ λεγό-
μενος Ἰούδας Ἰσκαριώ-
της, πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς,
15 **Εἶπε·** Τί θέλετέ
μοι [13]δοῦναι, [14]κᾀγὼ
ὑμῖν [15]παραδώσω αὐ-
τόν; Οἱ δὲ [16]ἔστησαν
αὐτῷ τριάκοντα †ἀργύ-
ρια.
16 **Καὶ** ἀπὸ τότε ἐζή-
τει [20]εὐκαιρίαν ἵνα αὐ-
τὸν [15]παραδῷ.
17 **Τῇ δὲ** πρώτῃ [12]τῶν
ἀζύμων [22]προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ,
λέγοντες c αὐτῷ· ‖ Ποῦ
θέλεις [23]ἑτοιμάσωμέν
σοι φαγεῖν τὸ πά-
σχα;
18 **Ὁ** δὲ εἶπεν· Ὑπ-
άγετε εἰς τὴν πόλιν
πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ
εἴπατε αὐτῷ· Ὁ δι-
δάσκαλος λέγει· Ὁ
καιρός μου ἐγγύς [29]ἐστι,
πρός σε ποιῶ τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου.
19 **Καὶ** ἐποίησαν οἱ
μαθηταὶ ὡς [30]συνέ-
ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
καὶ [23]ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.
20 Ὀψίας [2]δὲ γενομέ-
νης, [3]ἀνέκειτο μετὰ τῶν
δώδεκα.
21 Καὶ ἐσθιόντων αὐ-
τῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
[15]παραδώσει με.
22 Καὶ λυπούμενοι σφό-
δρα, [8]ἤρξαντο * λέγειν
αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν·
Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύ-
ριε;
23 Ὁ δὲ [9]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· [10]Ὁ [11]ἐμβά-
ψας μετ' ἐμοῦ ἐν
τῷ [12]τρυβλίῳ τὴν
χεῖρα, οὗτός με [15]παρα-
δώσει.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου [17]ὑπάγει, κα-
θὼς [18]γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [15]παραδί-
δοται· καλὸν [29]ἦν αὐ-
τῷ, εἰ οὐκ [19]ἐγεννήθη ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25 [9]Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰού-
δας, ὁ [15]παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, εἶπε· Μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐ-
τῷ· [24]Σὺ εἶπας.
26 [25]Ἐσθιόντων δὲ
αὐτῶν, [26]λαβὼν ὁ Ἰη-
σοῦς d τὸν ‖ ἄρτον, καὶ
‡εὐλογήσας,[27] ἔκλα-
σε,[28] καὶ [13]ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς, καὶ εἶπε·
[26]Λάβετε, φάγετε· τοῦ-
τό [29]ἐστι τὸ σῶμά
μου.
27 Καὶ [26]λαβὼν e τὸ ‖
ποτήριον, καὶ εὐχαρι-

A. D. 29.

1 confer. Mar. 14. 8. Jno. 12. 7.
2 s. ὥρας.
3 ἀνακειμαι.
4 κηρύσσω.
6 Mar. 14. 9.
8 ἄρχομαι.
* λέγειν εἷς ἕκαστος· Μήτι-ἰ.
9 ἀποκρίνομαι.
10 Jno. 13. 26. ὁ ἐμβαπτόμενος. Mar. 14. 20.
11 ἐμβάπτω.
12 Mar. 14.20
13 δίδωμι.
14 καὶ ἐγώ.
15 παραδίδωμι.
16 ἵστημι.
† στατῆρας-π.
17 Mar. 14.21. πορεύεται. Lu. 22. 22.
18 γράφω.
19 γεννάω.
20 Lu. 22. 6. confer. Mar. 14. 11.
21 s. τῇ ἡμέρᾳ
22 προσέρχομαι.
23 ἑτοιμάζω.
24 ver. 64. σὺ λέγεις, ch. 27. 11.
25 μετὰ τὸ δειπνῆσαι, Lu. 22. 30.
26 λαμβάνω.
‡ εὐχαριστήσας-h.
27 s. τὸν Θέον
28 s. τὸν ἄρτον.
29 εἰμί.
30 συντάσσω

ςήσας, [1]ἔδωκεν αὐτοῖς,
λέγων· [2]Πίετε ἐξ αὐτȣ͂
πάντες·
28 Τοῦτο e γάρ | [3]ἐστι
τὸ αἷμά μȣ, τὸ τῆς eκαι-
νῆς | διαθήκης, τὸ περὶ
πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
οὐ μὴ [2]πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ
τούτου τοῦ γεννήματος
τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς
ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν
αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ πατρός μου.
30 Καὶ [8]ὑμνήσαντες,
[9]ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ
'Ιησοῦς· Πάντες ὑμεῖς
[13]σκανδαλισθήσεσθε ἐν
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
[14]γέγραπται [15]γάρ·
[16]Πατάξω τὸν ποιμέ-
να, καὶ [18]διασκορπι-
σθήσεται τὰ πρόβατα
τῆς ποίμνης.
32 Μετὰ δὲ τὸ [22]ἐγερ-
θῆναί με, [23]προάξω
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.
33 [24]'Αποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος. εἶπεν αὐτῷ· Εἰ
b καὶ | πάντες σκανδαλι-
σθήσονται ἐν σοὶ. ἐγὼ ||
οὐδέποτε σκανδαλισθή-
σομαι.
34 [26]Ἔφη αὐτῷ ὁ 'Ιη-
σοῦς· 'Αμὴν λέγω σοι,
ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ,
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
σαι, τρὶς [27]ἀπαρνήσῃ
με.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Κἂν [4]δέῃ με σὺν
σοὶ [5]ἀποθανεῖν, οὐ μή
σε [27]ἀπαρνήσομαι. 'Ο-
μοίως * καὶ πάντες οἱ
μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ'
αὐτῶν ὁ 'Ιησοῦς εἰς χω-
ρίον λεγόμενον †Γεθση-
μανῆ, καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς· Καθίσατε
αὐτοῦ, ἕως οὗ [6]ἀπελ-
θὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.
37 Καὶ [7]παραλαβὼν
τὸν Πέτρον καὶ τȣ̀ς δύο
υἱȣ̀ς Ζεβεδαίου, [10]ἤρξα-
το λυπεῖσθαι ϗ [11]ἀδη-
μονεῖν.
38 Τότε λέγει αὐτοῖς‡
[12]Περίλυπός [3]ἐςιν ἡ
ψυχή μου ἕως θανά-
του· [19]μείνατε ὧδε,
καὶ γρηγορεῖτε μετ'
ἐμοῦ.
39 Καὶ § [20]προελθὼν
μικρὸν, [21]ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ, προς
ευχόμενυς, καὶ λέ-
γων· Πάτερ μου, εἰ
δυνατόν [3]ἐστι, [25]παρ-
ελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ πο-
τήριον τοῦτο· πλὴν
οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑ-
ρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
δοντας, καὶ λέγει ** τῷ
Πέτρῳ· ††Οὕτως οὐκ
‡‡ ἰσχύσατε μίαν ὥραν
γρηγορῆσαι μετ' ἐ-
μοῦ;
41 Γρηγορεῖτε, καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
[28]εἰςέλθητε εἰς πειρα-
σμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 πίνω.
3 εἰμί.
4 δέω, s. δεῖ.
5 ἀποθνή-
σκω.
* δὲ-g.
† Γεθσημα-
νεὶ-h.
6 ἀπέρχομαι.
7 παραλαμ-
βάνω.
8 ὑμνέω,
Mar. 14. 26.
Ac. 16. 25.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἄρχομαι.
11 Mar. 14.33.
Phi. 2. 26.
‡ ὁ 'Ιησȣ͂ς-g.
12 Mar. 6. 26.
Lu.18.23,24.
13 ch. 5.29,30.
14 γράφω.
15 Zec. 13. 7.
16 πατάσσω.
18 c. 25.24,26.
Mar. 14. 27.
Lu. 1. 51.
19 μένω.
§ προςελ-
θὼν-i.
20 προέρχο-
μαι.
21 πίπτω.
22 ἐγείρω.
23 προάγω.
24 ἀποκρίνο-
μαι.
25 παρέρχο-
μαι.
|| δὲ-g.
** αὐτοῖς-n.
†† Οὕτως;
οὐκ-n.
‡‡ ἴσχυσας-n
26 φημι.
27 ἀπαρνέο-
μαι.
28 εἰςέρχο-
μαι.

[1]πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου [3]ἀπελθὼν [4]προσηύξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο c τὸ ποτήριον | [7]παρελθεῖν c ἀπ' ἐμοῦ,| ἐὰν μὴ αὐτὸ [8]πίω, [9]γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ † [11]ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· [12]ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ [13]βεβαρημένοι.

44 Καὶ [18]ἀφεὶς αὐτοὺς, ‡[3]ἀπελθὼν πάλιν, [4]προσηύξατο d ἐκ τρίτου | τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ϗ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε e τὸ | λοιπὸν, καὶ ‖ἀναπαύεσθε· ἰδὲ, [21]ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [22]παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.

46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, [21]ἤγγικεν ὁ [22]παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδὲ, Ἰέδας εἷς τῶν δώδεκα [11]ἦλθε, ϗ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ὁ δὲ [22]παραδιδὲς αὐτὸν, [26]ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός [12]ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

A. D. 29.

1 Mar. 14. 38. Ro. 1. 15.
2 προσέρχομαι.
3 ἀπέρχομαι.
4 προσεύχομαι.
5 καταφιλέω. Mar. 14. 45.
6 ch. 20. 13.
* ἐφ' ὃ-l.
7 παρέρχομαι.
8 πίνω.
9 γίνομαι.
10 ἐπιβάλλω.
† ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν αὐτὸς-h. s. ἐλθὼν, πάλιν εὑρίσκει αὐτὸς.
11 ἔρχομαι.
12 εἰμί.
13 βαρέω, Mar. 14. 30.
14 ἀποσπάω.
15 πατάσσω.
16 ἀφαιρέω.
17 ἀποςρέφω
18 ἀφίημι.
‡ ἀπελθὼν, πάλιν προσηύξατο-n.
19 λαμβάνω.
§ ἀποθανοῦνται-n.
20 ἀπολλύω.
‖ ἀναπαύεσθε; ἰδὲ,-a.
21 ἐγγίζω.
** ἄρτι tran. post μοι-n.
22 παραδίδωμι.
23 παρίςημι.
24 ἐξέρχομαι
25 συλλαμβάνω.
26 δίδωμι.
27 καθέζομαι

49 Καὶ εὐθέως [2]προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· Χαῖρε, ῥαββί· ϗ [5]κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· [6]Ἑταῖρε, *ἐφ' ᾧ πάρει; Τότε [2]προσελθόντες [10]ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, [14]ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτȣ· καὶ [15]πατάξας τὸν δȣλον τοῦ ἀρχιερέως, [16]ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· [17]Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ [19]λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ §[20]ἀπολοῦνται.

53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι **ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ [23]παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;

54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτω δεῖ [9]γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν [24]ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων [25]συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν d πρὸς ὑμᾶς | [27]ἐκαθεζόμην d διδάσκων | ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56 Τȣ̃το δὲ ὅλον [1] γέ-
γονεν, ἵνα πληρωθῶσιν
αἱ γραφαὶ τῶν προφη-
τῶν· Τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες,[3]ἀφέντες αὐτὸν,
[4] ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντες
τὸν Ἰησοῦν, [10] ἀπήγα-
γον πρὸς Καϊάφαν τὸν
ἀρχιερέα, ὅπου οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι [11] συνήχθη-
σαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος [12] ἠκο-
λούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρό-
θεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ
ἀρχιερέως· καὶ, [13] εἰς-
ελθὼν ἔσω, [14] ἐκάθητο
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
[15] ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς [c] ϗ
οἱ πρεσβύτεροι | καὶ τὸ
συνέδριον ὅλον [19] ἐζή-
τουν ψευδομαρτυρίαν
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως
αὐτὸν θανατώσωσι·
60 ‡ Καὶ οὐχ [20] εὗρον·
καὶ [d] πολλῶν ψευδο-
μαρτύρων [21] προσελθόν-
των,| οὐχ [20] εὗρον. Ὕ-
στερον δὲ [21] προσελ-
θόντες δύο [e] ψευδομάρ-
τυρες,|
61 Εἶπον· Οὗτος [26] ἔφη·
Δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκο-
δομῆσαι αὐτόν.
62 Καὶ [27] ἀναστὰς ὁ
ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί
οὗτοί σου καταμαρτυ-
ροῦσιν;
63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώ-
πα. Καὶ [29] ἀποκριθεὶς ὁ
ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
* Ἐξορκίζω σε κατὰ τȣ̃
Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα
ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ [2] εἶ ὁ
Χριϛὸς, ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃.
64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σȣ̃ς· [5] Σὺ εἶπας· πλὴν
† λέγω ὑμῖν, [6] ἀπ' ἄρτι
[7] ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου [14] καθήμενον
ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμε-
ως,[8] καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ.
65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς
[16] διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι [17] ἐ-
βλασφήμησε· τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἴδε, νῦν [18] ἠκού-
σατε τὴν βλασφημίαν
[d] αὐτοῦ·|
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ
δὲ [29] ἀποκριθέντες, εἶ-
πον· [22] Ἔνοχος θανά-
του [2] ἐστί.
67 Τότε [23] ἐνέπτυσαν
εἰς τὸ πρόςωπον αὐτοῦ,
ϗ [24] ἐκολάφισαν αὐτόν·
οἱ δὲ [25] ἐῤῥάπισαν,
68 Λέγοντες· Προφή-
τευσον ἡμῖν, Χριστὲ,
τίς [2] ἐστιν ὁ παίσας
σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω
[14] ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ·
καὶ [21] προςῆλθεν αὐτῷ
μία παιδίσκη, λέγουσα·
Καὶ σὺ [2] ἦσθα μετὰ Ἰη-
σοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
70 Ὁ δὲ [28] ἠρνήσατο
ἔμπροσθεν § πάντων,
λέγων· Οὐκ [15] οἶδα τί
λέγεις.
71 [30] Ἐξελθόντα δὲ αὐ-

A. D. 29.

1 γίνομαι.
* Ὁρκίζω-n.
2 εἰμί.
3 ἀφίημι.
4 φεύγω.
5 ver. 25.
ch. 27. 11.
Jno. 18. 27.
† λέγω ὑμῖν ἀπαρτὶ ὄψεσθε-n.
6 ἀπὸ τȣ̃ νῦν,
Lu. 22. 69.
7 ὄπτομαι.
8 s. τȣ̃ Θεοῦ,
Lu. 22. 69.
confer.
2 Pe. 1. 3.
10 ἀπάγω.
11 συνάγω.
12 ἀκολȣθέω.
13 εἰςέρχομαι.
14 κάθημαι.
15 εἴδω.
16 διαῤῥήσσω.
17 βλασφημέω.
18 ἀκούω.
19 ζητέω.
‡ Vide App.
20 εὑρίσκω.
21 προςέρχομαι.
22 c. 5. 21, 22.
23 ἐμπτύω.
24 κολαφίζω,
Mar. 14. 65.
1 Co. 4. 11.
2 Co. 12. 7.
25 ῥαπίζω,
ch. 5. 39.
26 φημι.
27 ἀνίστημι.
28 ἀρνέομαι.
§ αὐτῶν-m.
29 ἀποκρίνομαι.
30 ἐξέρχομαι.

τὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶ-
δεν αὐτὸν ἄλλη,[1] καὶ
λέγει * τοῖς ἐκεῖ· Καὶ
οὗτος [3] ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν [2] ἠρνή-
σατο, μεθ' ὅρκου· Ὅτι
οὐκ [3] οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον.
73 Μετὰ μικρὸν [6] δὲ
[7] προσελθόντες οἱ [8] ἑ-
στῶτες, εἶπον τῷ Πέ-
τρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ
ἐξ αὐτῶν [9] εἶ· § καὶ γὰρ
ἡ λαλιά σου § δῆλόν σε
ποιεῖ. |
74 Τότε [13] ἤρξατο ‖ κατ-
αναθεματίζειν,[14] καὶ
ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ [3] οἶδα
τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐ-
θέως ἀλέκτωρ [15] ἐφώ-
νησε.
75 Καὶ [16] ἐμνήσθη ὁ
Πέτρος τοῦ ῥήματος **
τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐ-
τῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτο-
ρα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρ-
νήσῃ με. Καὶ [17] ἐξελθὼν
ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ΄.

ΠΡΩΙΑΣ [21] δὲ [22] γενο-
μένης, συμβούλιον [23] ἔ-
λαβον πάντες οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ϰ οἱ πρεσβύτεροι
τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ,
ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.
2 Καὶ δήσαντες αὐτὸν,
[26] ἀπήγαγον, καὶ [29] παρ-
έδωκαν αὐτὸν ε Ποντίῳ |
Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε [3] ἰδὼν Ἰούδας ὁ
[29] παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι
[30] κατεκρίθη, μεταμελη-
θεὶς, *† ἀπέστρεψε [32] τὰ
τριάκοντα ἀργύρια
τοῖς ἀρχιερεῦσι ϰ τοῖς
πρεσβυτέροις,
4 Λέγων· [4] Ἥμαρτον,
[29] παραδοὺς αἷμα † ἀθῷ-
ον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί
πρὸς ἡμᾶς; σὺ ‡ [5] ὄψει.
5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀρ-
γύρια ἐν τῷ ναῷ, [10] ἀνε-
χώρησε· ϰ [11] ἀπελθὼν,
[12] ἀπήγξατο.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς,
[23] λαβόντες τὰ ἀργύ-
ρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι
βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ
αἵματός ἐστι.[9]
7 Συμβούλιον δὲ [23] λα-
βόντες, [18] ἠγόρασαν ἐξ
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ
κεραμέως εἰς ταφὴν
τοῖς ξένοις.
8 ε Διὸ [19] ἐκλήθη ὁ ἀ-
γρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς
αἵματος, ἕως τῆς σήμε-
ρον. |
9 Τότε ἐπληρώθη τὸ
[20] ῥηθὲν διὰ ε Ἱερεμί-
ου†† τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος· Καὶ [23] ἔλαβον
τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
τὴν τιμὴν τοῦ [24] τετι-
μημένου, ὃν ‡‡ [24] ἐτιμή-
σαντο | ἀπὸ υἱῶν Ἰσ-
ραήλ·
10 Καὶ §§ [25] ἔδωκαν
αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν
τοῦ κεραμέως, καθὰ
[27] συνεταξέ [28] μοι κύ-
ριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς |||| [8] ἔστη
ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμό-
νος· καὶ [31] ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέ-
γων· Σὺ [9] εἶ ὁ βασι

A. D. 29.

* αὐτοῖς· Ἐ-
κεῖ καί-i.
1 s. παιδίσκη
2 ἀρνέομαι.
3 εἴδω.
4 ἁμαρτάνω.
† δίκαιον-i.
‡ ὄψη-n.
5 ὅπτομαι.
6 s. χρόνον.
7 προσέρχο-
μαι.
8 ἵστημι.
9 εἰμί.
§ ὁμοιάζει-n.
10 ἀναχωρέω
11 ἀπέρχομαι
12 ἀπάγχω.
13 ἄρχομαι.
14 s. ἑαυτόν.
‖ καταθεμα-
τίζειν-a.
15 φωνέω.
16 μιμνήσκω
** ῥήματος
Ἰησοῦ-h.
17 ἐξέρχομαι
18 ἀγοράζω.
19 καλέω.
20 ῥέω.
†† alii Ζαχα-
ρίου-n.
21 s. ὥρας.
22 γίνομαι.
23 λαμβάνω.
‡‡ ἐτιμήσαν-
το, ἀπὸ-n.
24 τιμάω.
§§ ἔδωκα.
25 δίδωμι.
26 ἀπάγω.
27 pro καθ' ἅ.
s. ῥήματα.
28 συντάσσω
|||| ἐστάθη-n.
29 παραδί-
δωμι.
30 κατακρίνω
31 ἐπερωτάω.
32 ἀποστρέφω
*† ἔστρεψε-n.

οὐ [1] δώσει τὸ [2] φέγγος
αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
[3] πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν [5] σαλευ-
θήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται
τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρα-
νῷ· καὶ τότε [7] κόψον-
ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς, καὶ [8] ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρ-
χόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
λῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ
δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς.
31 Καὶ [10] ἀποστελεῖ
τοὺς [11] ἀγγέλους αὐτοῦ
μετὰ σάλπιγγος e φω-
νῆς | μεγάλης, καὶ [13] ἐπι-
συνάξουσι τοὺς ἐκλε-
κτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄ-
κρων οὐρανῶν ἕως ἄ-
κρων αὐτῶν.
32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
[17] μάθετε τὴν παραβο-
λήν· [e]Ὅταν ἤδη ὁ κλά-
δος αὐτῆς [18] γένηται
ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα
§ ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺς τὸ θέρος.
33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
ἴδητε πάντα ταῦτα, γι-
νώσκετε ὅτι ἐγγύς [6] ἐ-
στιν ἐπὶ θύραις.
34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ [23] παρέλθῃ ἡ γε-
νεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα
ταῦτα [18] γένηται.
35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
** παρελεύσονται [23] οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
[23] παρέλθωσι.

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 Mar. 13. 24.
Lu. 11. 33.
3 πίπτω.
* alii καὶ τῆς
ὥρας-e.
4 εἴδω.
5 σαλεύω.
† ἐδὲ ὁ υἱὸς-f.
6 εἰμί.
‡ τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς-n.
7 κόπτω.
8 ὄπτομαι.
9 Lu. 17. 27.
2 Pe. 2. 5.
confer.
2 Pe. 3. 6.
Ge. 6. 17.
7. 6, 10, 17.
10 ἀποστέλλω
11 ch. 11. 10.
Ga. 4. 14.
1 Ti. 3. 16.
Re. 1. 20.
12 εἰσέρχο-
μαι.
13 ἐπισυνάγω
ch. 23. 37.
14 γινώσκω.
15 ἔρχομαι.
16 αἴρω.
17 μανθάνω.
18 γίνομαι.
19 ἀφίημι.
§ ἐκφυῇ-h.
20 s. γυναι-
κες.
21 ἀλήθω.
22 confer.
ch. 18. 6.
Lu. 17. 2.
Re. 18. 21, 22.
23 παρέρχο-
μαι.
24 εἷς.
‖ ὥρᾳ-n.
** παρελεύ-
σεται-a.
25 ἐάω.
26 διορύσσω.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης καὶ b τῆς | * ὥρας
οὐδεὶς [4] οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν
† εἰ μὴ ὁ πατήρ b μου ι
μόνος.
37 [c]Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι
τοῦ Νῶε, οὕτως [6] ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
38 [c]Ὥσπερ γὰρ [6] ἦ-
σαν ἐν ταῖς ἡμέραις
d ταῖς πρὸ | τοῦ [9] κα-
τακλυσμοῦ τρώγοντες
καὶ πίνοντες, γαμοῦν-
τες καὶ ἐκγαμίζοντες,
ἄχρι ἧς ἡμέρας [12] εἰς-
ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβω-
τὸν,
39 Καὶ οὐκ [14] ἔγνωσαν,
ἕως [15] ἦλθεν ὁ κατα-
κλυσμὸς, καὶ [16] ἦρεν ἅ-
παντας· οὕτως [6] ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
40 Τότε δύο [6] ἔσονται
ἐν τῷ ἀγρῷ· d ὁ | εἷς
παραλαμβάνεται, καὶ
d ὁ | εἷς [19] ἀφίεται·
41 Δύο [20] ἀλήθουσαι [21]
ἐν τῷ [22] μύλωνι· μία
παραλαμβάνεται, καὶ
[24] μία [19] ἀφίεται.
42 Γρηγορεῖτε οὖν,
ὅτι οὐκ [4] οἴδατε ποίᾳ
ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρ-
χεται.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώ-
σκετε, ὅτι εἰ [4] ᾔδει ὁ
οἰκοδεσπότης ποίᾳ ‖ φυ-
λακῇ ὁ κλέπτης [15] ἔρ-
χεται, ἐγρηγόρησεν ἂν,
καὶ οὐκ ἂν [25] εἴασε
[26] διορυγῆναι τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς
[1] γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι
[3] ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται.
45 [5] Τίς ἄρα [6] ἐστὶν ὁ
πιστὸς δοῦλος καὶ φρό-
νιμος, ὃν [9] κατέστη-
σεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς ‡ θεραπείας [10] αὐ-
τοῦ, τοῦ § διδόναι [11] αὐ-
τοῖς τὴν τροφὴν ἐν
καιρῷ;
46 Μακάριος ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος, ὃν [12] ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ [13] εὑρήσει
ποιοῦντα οὕτως.
47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπ-
άρχουσιν αὐτοῦ [9] κατα-
στήσει αὐτόν.
48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· [15] Χρονί-
ζει ὁ κύριός μου [12] ἐλθεῖν.
49 Καὶ [17] ἄρξηται τύ-
πτειν τοὺς ** συνδούλους,
†† ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν
μετὰ τῶν μεθυόντων·
50 [18] Ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέ-
ρᾳ [3] ᾗ οὐ [19] προσδοκᾷ,
καὶ ἐν ὥρᾳ [3] ᾗ οὐ γινώ-
σκει·
51 Καὶ [22] διχοτομήσει
αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐ-
τοῦ μετὰ τῶν ὑποκρι-
τῶν [23] θήσει· ἐκεῖ [6] ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-
γμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κε΄.

ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
δέκα παρθένοις, [27] αἵτι-
νες [2] λαβοῦσαι τὰς λαμ-
πάδας αὐτῶν, [4] ἐξῆλθον
εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμ-
φίου.*
2 Πέντε δὲ [6] ἦσαν ἐξ
αὐτῶν [7] φρόνιμοι, † καὶ
αἱ πέντε [8] μωραί.
3 [27] Αἵτινες μωραὶ, [2] λα-
βοῦσαι τὰς λαμπάδας
‖ ἑαυτῶν, οὐκ [2] ἔλαβον
μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 Αἱ δὲ [7] φρόνιμοι [2] ἔ-
λαβον ἔλαιον ἐν τοῖς
ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ
τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
5 [15] Χρονίζοντος δὲ τοῦ
νυμφίου, [14] ἐνύσταξαν
πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
6 Μέσης δὲ νυκτὸς
κραυγὴ [1] γέγονεν· Ἰδοὺ
ὁ νυμφίος ἔρχεται, [12]
[4] ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντη
σιν αὐτοῦ.
7 Τότε [16] ἠγέρθησαν
πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖ-
ναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς
λαμπάδας αὐτῶν.
8 Αἱ δὲ [8] μωραὶ ταῖς
φρονίμοις εἶπον· [11] Δό-
τε ἡμῖν [20] ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες
ἡμῶν [21] σβέννυνται.
9 [24] Ἀπεκρίθησαν δὲ
αἱ [7] φρόνιμοι, λέγου-
σαι· Μήποτε ‡‡ οὐκ ἀρ-
κέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν·
[25] πορεύεσθε δὲ μᾶλ-
λον πρὸς τοὺς πωλοῦν-
τας, καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖς.
10 [26] Ἀπερχομένων δὲ
αὐτῶν ἀγοράσαι, [12] ἦλ-
θεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ
ἕτοιμοι [28] εἰσῆλθον
μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γά-

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 λαμβάνω.
3 ὅς.
4 ἐξέρχομαι.
* καὶ τῆς νύμφης-f.
5 ch. 7. 9. Lu. 11. 5.
6 εἰμί.
7 ch. 7. 24. Lu. 12. 42. Ro. 12. 25.
† ᾗ πέντε-a.
8 ch. 5. 22.
9 καθίστημι.
‡ οἰκετίας-n.
10 Lu. 9. 11. Re. 22. 2.
§ δοῦναι-l.
11 δίδωμι.
‖ αὐτῶν-a. alii αὑτῶν.
12 ἔρχομαι.
13 εὑρίσκω.
14 νυστάζω, 2 Pe. 2. 3.
15 Lu. 12. 45. He. 10. 37.
16 ἐγείρω.
17 ἄρχομαι.
** συνδούλους αὐτοῦ-i.
†† ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ-a.
18 ἥκω.
19 προσδοκάω
20 s. μέρος, 2 Ch. 30. 7. in lxx.
21 σβέννυμι.
22 Lu. 12. 46.
23 τίθημι.
24 ἀποκρίνομαι.
‡‡ οὐ μὴ-h.
25 πορεύω.
26 ἀπέρχομαι.
27 ὅστις.
28 εἰσέρχομαι.

μους, καὶ [1] ἐκλείσθη ἡ
θύρα.
11 [a] Ὕστερον δὲ ἔρχον-
ται καὶ αἱ λοιπαὶ
παρθένοι, λέγουσαι·
Κύριε, κύριε, [3] ἄνοιξον
ἡμῖν.
12 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐκ [5] οἶδα ὑμᾶς.
13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
οὐκ [5] οἴδατε τὴν ἡμέραν
οὐδὲ τὴν ὥραν, [b] ἐν [6] ᾗ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται.|
14 [c] Ὥςπερ γὰρ ἄνθρω-
πος ἀποδημῶν [14] ἐκά-
λεσε τοὺς ἰδίους δού-
λους, καὶ [15] παρέδωκεν
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ·
15 Καὶ [6] ᾧ μὲν [16] ἔδωκε
πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ
δύο, ᾧ δὲ ἓν· ἑκάστῳ
κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ [17] ἀπεδήμησεν † εὐ-
θέως.
16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ
πέντε τάλαντα λαβὼν,
[18] εἰργάσατο ἐν αὐ-
τοῖς,[19] καὶ ‡ ἐποίησεν
ἄλλα πέντε [d] τάλαντα.|
17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ
δύο, ἐκέρδησε [d] καὶ αὐ-
τὸς | ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν [23] λα-
βὼν, [24] ἀπελθὼν [25] ὤρυ-
ξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ [26] ἀπ-
έκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πο-
λὺν ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων, ϗ
συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον.

A. D. 29.

1 κλείω.
2 προςέρχο-
μαι.
3 ἀνοίγω.
4 ἀποκρίνο-
μαι.
5 εἴδω.
6 ὅς.
7 προςφέρω.
8 ch. 4. 4.
9 φημι.
* ἐπεὶ ἐπὶ
ὀλίγα-π.
10 s. καταςα-
θεὶς, He. 3.7.
11 εἰμί.
12 καθίςημι.
13 εἰςέρχο-
μαι.
14 καλέω.
15 παραδί-
δωμι.
16 δίδωμι.
17 ἀποδημέω
† Εὐθέως πο-
ρευθεὶς ὁ
τά-π.
18 ἐργάζομαι
Lu. 19.13,15.
19 s. χρήμασι
‡ ἐκέρδησεν-ἰ
20 γινώσκω.
21 Jno. 6. 60.
αὐστηρὸς,
Lu. 19. 21.
22 σπείρω.
23 λαμβάνω.
24 ἀπέρχο-
μαι.
25 ὀρύττω.
26 ἀποκρύ-
πτω.
27 i. e. καρ-
πὸς εἰς τὴν
ἀποθήκην,
ch. 3. 12.
28 i. e. ἐκεῖ-
θεν ὅπου.
29 διασκορ-
πίζω.
30 κρύπτω.

20 Καὶ [2] προςελθὼν ὁ
τὰ πέντε τάλαντα λα-
βὼν, [7] προςήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα,
λέγων· Κύριε, πέντε
τάλαντά μοι [15] παρέ-
δωκας· ἴδε, ἄλλα πέν-
τε τάλαντα ἐκέρδησα
[d] [8] ἐπ' αὐτοῖς.|
21 [9] [e] Ἔφη [b] δὲ | αὐτῷ ὁ
κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦ-
λε ἀγαθὲ καὶ πιστέ·
* ἐπὶ [10] ὀλίγα [11] ἧς πι-
στὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
[12] καταστήσω· [13] εἴς-
ελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου.
22 Προσελθὼν δὲ καὶ
ὁ τὰ δύο τάλαντα [d] λα-
βὼν, | [23] εἶπε· Κύριε,
δύο τάλαντά μοι [15] παρ-
έδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο
τάλαντα ἐκέρδησα [d] ἐπ'
αὐτοῖς.|
23 [e] Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος
αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγα-
θὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα
[11] ἧς πιστὸς, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω·
[13] εἴςελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.
24 Προσελθὼν [2] δὲ καὶ
ὁ τὸ ἓν τάλαντον [23] εἰ-
ληφὼς, εἶπε· Κύριε,
[20] ἔγνων σε ὅτι [21] σκλη-
ρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερί-
ζων ὅπου οὐκ [22] ἔσπει-
ρας, καὶ συνάγων [27] ὅ-
θεν [28] οὐ [29] διεσκόρπι-
σας·
25 Καὶ φοβηθεὶς, [24] ἀπ-
ελθὼν [30] ἔκρυψα τὸ
τάλαντόν σου ἐν τῇ
γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ
σόν.

26 [1]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ [2]ὀκνηρὲ, [3]ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ [5]ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ [6]διεσκόρπισα·

27 [7]Ἔδει οὖν σε [8]βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ [9]ἐλθὼν ἐγὼ [13]ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν [14]τόκῳ.

28 [19]Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, ϗ [20]δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ [20]δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· *ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ †ἔχει, [19]ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.‡

30 Καὶ τὸν [24]ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ [25]ἔσται ὁ κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.‡

31 Ὅταν δὲ [9]ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ [b]ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.

32 Καὶ [27]συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· ϗ [28]ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν [28]ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ [4]στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτῷ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι [10]τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν [11]ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ [12]καταβολῆς κόσμου.

35 [15]Ἐπείνασα γὰρ, ϗ [26]ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· [16]ἐδίψησα, καὶ [17]ἐποτίσατέ με· ξένος [25]ἤμην, καὶ [27]συνηγάγετέ με·[18]

36 Γυμνὸς, ϗ [21]περιεβάλετέ με· [22]ἠσθένησα, καὶ [23]ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ [25]ἤμην, καὶ [9]ἤλθετε πρός με.

37 Τότε [1]ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ [26]ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ [17]ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ [27]συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, ϗ [21]περιεβάλομεν;

39 Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ [9]ἤλθομεν πρός σε;

40 Καὶ [1]ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον [29]ἐποιήσατε [30]ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν [31]ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 Ro. 12. 11. Phi. 3. 1.
3 εἴδω.
4 ἵστημι.
5 σπείρω.
6 διασκορπίζω.
7 δέω, s. δεῖ.
8 βάλλω.—διδόναι, Lu. 19. 23.
9 ἔρχομαι.
10 s. ὑπό.
11 ἑτοιμάζω, ch. 20. 23.
12 ch. 13. 35. Lu. 11. 50. Jno. 17. 24.
13 κομίζω.
14 Lu. 19. 23. De. 23. 19, 20. in lxx.
15 πεινάω.
16 διψάω.
17 ποτίζω.
18 s. εἰς τὴν οἰκίαν, Ju. 19. 15.
19 αἴρω.
20 δίδωμι.
21 περιβάλλω.
22 ἀσθενέω.
23 ἐπισκέπτομαι.
* τοῦ δὲ μὴ-h.
† δοκεῖ ἔχειν-n.
‡ Vide App.
24 Lu. 17. 10.
25 εἰμί.
26 τρέφω.
27 συνάγω.
28 ch. 13. 49. Ac. 13. 2. Ro. 1. 1.
29 ποιέω.
30 εἷς.
31 ἐλαχύς.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς
ἐξ εὐωνύμων· Πορεύε-
σθε ἀπ' ἐμȣ̃ οἱ [1]κατηρα-
μένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰ-
ώνιον, *τὸ [3]ἡτοιμασμέ-
νον τῷ διαβόλῳ ϗ τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 [5]Ἐπείνασα γὰρ, ϗ
οὐκ [6]ἐδώκατέ μοι φα-
γεῖν· [7]ἐδίψησα, καὶ ȣ̓κ
[8]ἐποτίσατέ με·
43 Ξένος [11]ἤμην, καὶ ȣ̓
[12]συνηγάγετέ με· γυ-
μνὸς, καὶ ȣ̓ [15]περιεβά-
λετέ με· ἀσθενὴς ϗ ἐν
φυλακῇ, καὶ οὐκ [16]ἐπε-
σκέψασθέ με·
44 Τότε [17]ἀποκριθή-
σονται b αὐτῷ | καὶ αὐ-
τοὶ, λέγοντες· Κύριε,
πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ
ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ
ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ οὐ [21]διηκονήσαμέν
σοι;
45 Τότε [17]ἀποκριθή-
σεται αὐτοῖς, λέγων·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ'
ὅσον οὐκ [22]ἐποιήσατε
[23]ἑνὶ τούτων τῶν ἐλα-
χίστων, ȣ̓δὲ ἐμοὶ [22]ἐ-
ποιήσατε.
46 Καὶ [28]ἀπελεύσον-
ται οὗτοι εἰς κόλασιν
αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι
εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κϛʹ.

ΚΑΙ [32]ἐγένετο, ὅτε
[33]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
c πάντας | τοὺς λόγους
τούτους, εἶπε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ·
2 [34]Οἴδατε ὅτι μετὰ

A. D. 29.

1 καταράομαι
2 παραδίδωμι
* ὃ ἡτοίμα-
σεν ὁ πατήρ
μου τῷ-ι.
3 ἑτοιμάζω.
4 pro συνέ-
δριον,
Jno. 11. 47.
5 πεινάω.
6 δίδωμι.
7 διψάω.
8 ποτίζω.
9 συμβȣλεύω
10 s. ἐν,
Mar. 14. 1.
11 εἰμί.
12 συνάγω.
13 λέγω.
14 ch. 27. 24.
15 περιβάλ-
λω.
16 ἐπισκέ-
πτομαι.
17 ἀποκρίνο-
μαι.
18 προσέρχο-
μαι.
19 πολυτελȣ̃ς
Mar. 14. 3.
πολυτίμȣ,
Jno. 12. 3.
20 καταχέω.
21 διακονέω.
22 ποιέω.
23 εἷς.
24 ἀγανακτέω
25 Mar. 14. 4.
26 δύναμαι.
27 πιπράσκω
28 ἀπέρχομαι
† τοῖς πτω-
χοῖς-h.
29 γινώσκω.
30 s. διά,
Mar. 14. 6.
31 2 Co. 11. 27.
32 γίνομαι.
33 τελέω.
34 εἴδω.
35 ἐργάζω.

δύο ἡμέρας τὸ πάσχα
[32]γίνεται, ϗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπȣ [2]παραδίδοται
εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
3 Τότε [12]συνήχθησαν
[4]οἱ ἀρχιερεῖς, d καὶ οἱ
γραμματεῖς, | ϗ οἱ πρε-
σβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιε-
ρέως τοῦ λεγομένου
Καϊάφα·
4 Καὶ [9]συνεβȣλεύσαν-
το ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρα-
τήσωσι [10]δόλῳ, ϗ ἀπο-
κτείνωσιν.
5 [13]Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν
τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ [14]θό-
ρυβος [32]γένηται ἐν τῷ
λαῷ.
6 Τȣ̃ δὲ Ἰησȣ̃ [32]γενομέ-
νου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
7 [18]Προσῆλθεν αὐτῷ
γυνὴ ἀλάβαστρον μύ-
ρου ἔχουσα [19]βαρυτί-
μου, καὶ [20]κατέχεεν ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτȣ̃ ἀνα-
κειμένου.
8 [24]Ἰδόντες δὲ οἱ μα-
θηταὶ c αὐτȣ̃, | [24]ἠγανά-
κτησαν, λέγοντες· Εἰς
τί ἡ [25]ἀπώλεια αὕτη;
9 [26]Ἠδύνατο γὰρ τοῦ-
το b τὸ μύρον | [27]πρα-
θῆναι πολλοῦ, καὶ [6]δο-
θῆναι † πτωχοῖς.
10 [29]Γνȣ̀ς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτοῖς· [30]Τί [31]κό-
πους παρέχετε τῇ γυ-
ναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
[35]εἰργάσατο εἰς ἐμέ.
11 Πάντοτε γὰρ τοὺς
πτωχȣ̀ς ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη
τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ
σώματός μου, [1] πρὸς
τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποί-
ησεν.
13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅπου ἐὰν [4] κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν
ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαλη-
θήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη, εἰς [6] μνημόσυνον
αὐτῆς.
14 Τότε πορευθεὶς εἷς
τῶν δώδεκα, ὁ λεγό-
μενος Ἰούδας Ἰσκαριώ-
της, πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς,
15 Εἶπε· Τί θέλετέ
μοι [13] δοῦναι, [14] κἀγὼ
ὑμῖν [15] παραδώσω αὐ-
τόν; Οἱ δὲ [16] ἔστησαν
αὐτῷ τριάκοντα †ἀργύ-
ρια.
16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζή-
τει [20] εὐκαιρίαν ἵνα αὐ-
τὸν [15] παραδῷ.
17 Τῇ δὲ πρώτῃ [12] τῶν
ἀζύμων [22] προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ,
λέγοντες c αὐτῷ· | Ποῦ
θέλεις [23] ἑτοιμάσωμέν
σοι φαγεῖν τὸ πά-
σχα;
18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπ-
άγετε εἰς τὴν πόλιν
πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ
εἴπατε αὐτῷ· Ὁ δι-
δάσκαλος λέγει· Ὁ
καιρός μου ἐγγύς [29] ἐστι,
πρός σε ποιῶ τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου.
19 Καὶ ἐποίησαν οἱ
μαθηταὶ ὡς [30] συνέ-
ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

A. D. 29.

1 confer. Mar. 14. 8. Jno. 12. 7.
2 s. ὥρας.
3 ἀνάκειμαι.
4 κηρύσσω.
6 Mar. 14. 9.
8 ἄρχομαι.
* λέγειν εἷς ἕκαστος· Μήτι-ί.
9 ἀποκρίνομαι.
10 Jno. 13. 26. ὁ ἐμβαπτόμενος. Mar. 14. 20.
11 ἐμβάπτω.
12 Mar. 14. 20
13 δίδωμι.
14 καὶ ἐγώ.
15 παραδίδωμι.
16 ἵστημι.
† στατῆρας-n.
17 Mar. 14. 21. πορεύεται. Lu. 22. 22.
18 γράφω.
19 γεννάω.
20 Lu. 22. 6. confer. Mar. 14. 11.
21 s. τῇ ἡμέρᾳ
22 προσέρχομαι.
23 ἑτοιμάζω.
24 ver. 64. σὺ λέγεις, ch. 27. 11.
25 μετὰ τὸ δειπνῆσαι, Lu. 22. 30.
26 λαμβάνω.
‡ εὐχαριστήσας-h.
27 s. τὸν Θεὸν
28 s. τὸν ἄρτον.
29 εἰμί.
30 συντάσσω

καὶ [23] ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.
20 Ὀψίας [2] δὲ γενομέ-
νης, [3] ἀνέκειτο μετὰ τῶν
δώδεκα.
21 Καὶ ἐσθιόντων αὐ-
τῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
[15] παραδώσει με.
22 Καὶ λυπούμενοι σφό-
δρα, [8] ἤρξαντο * λέγειν
αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν·
Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύ-
ριε;
23 Ὁ δὲ [9] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· [10] Ὁ [11] ἐμβά-
ψας μετ' ἐμοῦ ἐν
τῷ [12] τρυβλίῳ τὴν
χεῖρα, οὗτός με [15] παρα-
δώσει.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου [17] ὑπάγει, κα-
θὼς [18] γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [15] παραδί-
δοται· καλὸν [25] ἦν αὐ-
τῷ, εἰ οὐκ [19] ἐγεννήθη ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25 [9] Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰού-
δας, ὁ [15] παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, εἶπε· Μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐ-
τῷ· [24] Σὺ εἶπας.
26 [25] Ἐσθιόντων δὲ
αὐτῶν, [26] λαβὼν ὁ Ἰη-
σοῦς d τὸν | ἄρτον, καὶ
‡ εὐλογήσας, [27] ἔκλα-
σε, [28] καὶ [13] ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς, καὶ εἶπε·
[26] Λάβετε, φάγετε· τοῦ-
τό [29] ἐστι τὸ σῶμά
μου.
27 Καὶ [26] λαβὼν e τὸ |
ποτήριον, καὶ εὐχαρι-

ϛήσας, [1]ἔδωκεν αὐτοῖς,
λέγων· [2]Πίετε ἐξ αὐτοῦ
πάντες·
28 Τοῦτο ‖ γάρ ǀ [3]ἐστι
τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς και-
νῆς ǀ διαθήκης, τὸ περὶ
πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
οὐ μὴ [2]πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ
τούτου τοῦ γεννήματος
τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς
ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν
αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ πατρός μου.
30 Καὶ [8]ὑμνήσαντες,
[9]ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς
[13]σκανδαλισθήσεσθε ἐν
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
[14]γέγραπται [15]γάρ·
[16]Πατάξω τὸν ποιμέ-
να, καὶ [18]διασκορπι-
σθήσεται τὰ πρόβατα
τῆς ποίμνης.
32 Μετὰ δὲ τὸ [22]ἐγερ-
θῆναί με, [23]προάξω
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.
33 [24]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ
‖ καὶ ǀ πάντες σκανδαλι-
σθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ ‖
οὐδέποτε σκανδαλισθή-
σομαι.
34 [26]Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι,
ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί,
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
σαι, τρὶς [27]ἀπαρνήσῃ
με.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Κἂν [4]δέῃ με σὺν
σοὶ [5]ἀποθανεῖν, οὐ μή
σε [27]ἀπαρνήσομαι. Ὁ-
μοίως * καὶ πάντες οἱ
μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ'
αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χω-
ρίον λεγόμενον †Γεθση-
μανῆ, καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς· Καθίσατε
αὐτοῦ, ἕως οὗ [6]ἀπελ-
θὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.
37 Καὶ [7]παραλαβὼν
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο
υἱοὺς Ζεβεδαίου, [10]ἤρξα-
το λυπεῖσθαι καὶ [11]ἀδη-
μονεῖν.
38 Τότε λέγει αὐτοῖς ‡
[12]Περίλυπός [3]ἐστιν ἡ
ψυχή μου ἕως θανά-
του· [19]μείνατε ὧδε,
καὶ γρηγορεῖτε μετ'
ἐμοῦ.
39 Καὶ § [20]προελθὼν
μικρόν, [21]ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ, προς-
ευχόμενος, καὶ λέ-
γων· Πάτερ μου, εἰ
δυνατόν [3]ἐστι, [25]παρ-
ελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ πο-
τήριον τοῦτο· πλὴν
οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητάς, καὶ εὑ-
ρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
δοντας, καὶ λέγει ** τῷ
Πέτρῳ· ††Οὕτως οὐκ
‡‡ ἰσχύσατε μίαν ὥραν
γρηγορῆσαι μετ' ἐ-
μοῦ;
41 Γρηγορεῖτε, καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
[28]εἰσέλθητε εἰς πειρα-
σμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 πίνω.
3 εἰμί.
4 δέω, s. δεῖ.
5 ἀποθνήσκω.
* δὲ-g.
† Γεθσημανεὶ-h.
6 ἀπέρχομαι.
7 παραλαμβάνω.
8 ὑμνέω, Mar. 14. 26. Ac. 16. 25.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἄρχομαι.
11 Mar. 14. 33. Phi. 2. 26.
‡ ὁ Ἰησοῦς-g.
12 Mar. 6. 26. Lu. 18. 23, 24.
13 ch. 5. 29, 30.
14 γράφω.
15 Zec. 13. 7.
16 πατάσσω.
18 c. 25. 24, 26. Mar. 14. 27. Lu. 1. 51.
19 μένω.
§ προσελθὼν-i.
20 προέρχομαι.
21 πίπτω.
22 ἐγείρω.
23 προάγω.
24 ἀποκρίνομαι.
25 παρέρχομαι.
‖ ἐι-g.
** αὐτοῖς-n.
†† Οὕτως; οὐκ-n.
‡‡ ἴσχυσας-n
26 φημι.
27 ἀπαρνέομαι.
28 εἰσέρχομαι.

[1]πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής.
42 Πάλιν ἐκ δευτέρου
[3]ἀπελθὼν [4]προσηύξατο,
λέγων· Πάτερ μου, εἰ
οὐ δύναται τοῦτο c τὸ
ποτήριον l [7]παρελθεῖν
c ἀπ' ἐμοῦ,l ἐὰν μὴ αὐτὸ
[8]πίω, [9]γενηθήτω τὸ
θέλημά σου.
43 Καὶ † [11]ἐλθὼν εὑρί-
σκει αὐτοὺς πάλιν κα-
θεύδοντας· [12]ἦσαν γὰρ
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ
[13]βεβαρημένοι.
44 Καὶ [18]ἀφεὶς αὐ-
τοὺς, ‡[3]ἀπελθὼν πάλιν,
[4]προσηύξατο d ἐκ τρί-
του l τὸν αὐτὸν λόγον
εἰπών.
45 Τότε ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ϗ
λέγει αὐτοῖς· Καθεύ-
δετε e τὸ l λοιπὸν, καὶ
‖ἀναπαύεσθε· ἰδὲ, [21]ἤγ-
γικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [22]παρα-
δίδοται εἰς χεῖρας ἁ-
μαρτωλῶν.
46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ, [21]ἤγγικεν ὁ [22]πα-
ραδιδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λα-
λοῦντος, ἰδὲ, Ἰέδας εἷς
τῶν δώδεκα [11]ἦλθε, ϗ
μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέ-
ων καὶ πρεσβυτέρων
τοῦ λαοῦ.
48 Ὁ δὲ [22]παραδιδὲς
αὐτὸν, [26]ἔδωκεν αὐτοῖς
σημεῖον, λέγων· Ὃν ἂν
φιλήσω, αὐτός [12]ἐστι·
κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως [2]προς-
ελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε·
Χαῖρε, ῥαββί· ϗ [5]κατ-
εφίλησεν αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· [6]Ἑταῖρε, *ἐφ' ᾧ
πάρει; Τότε [2]προσελ-
θόντες [10]ἐπέβαλον τὰς
χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν,
καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν
μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας
τὴν χεῖρα, [14]ἀπέσπα-
σε τὴν μάχαιραν αὐτε·
καὶ [15]πατάξας τὸν δε-
λον τοῦ ἀρχιερέως,
[16]ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον.
52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· [17]Ἀπόστρε-
ψόν σου τὴν μάχαιραν
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς·
πάντες γὰρ οἱ [19]λαβόν-
τες μάχαιραν, ἐν μα-
χαίρα § [20]ἀπολοῦνται.
53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύ-
ναμαι ** ἄρτι παρα-
καλέσαι τὸν πατέρα
μου, καὶ [23]παραστή-
σει μοι πλείους ἢ δώ-
δεκα λεγεῶνας ἀγγέ-
λων;
54 Πῶς οὖν πληρωθῶ-
σιν αἱ γραφαὶ, ὅτι ὅτω
δεῖ [9]γενέσθαι;
55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρα
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄ-
χλοις· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν
[24]ἐξήλθετε μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων [25]συλ-
λαβεῖν με· καθ' ἡμέραν
d πρὸς ὑμᾶς l [27]ἐκαθε-
ζόμην d διδάσκων l ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρα-
τήσατέ με.

A. D. 29.

1 Mar. 14. 38. Ro. 1. 15.
2 προςέρχομαι.
3 ἀπέρχομαι.
4 προςεύχομαι.
5 καταφιλέω. Mar. 14. 45.
6 ch. 20. 13.
* ἐφ' ὃ-l.
7 παρέρχομαι.
8 πίνω.
9 γίνομαι.
10 ἐπιβάλλω.
† ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν αὐτὲς-h. s. ἐλθὼν, πάλιν εὑρίσκει αὐτὲς.
11 ἔρχομαι.
12 εἰμί.
13 βαρέω, Mar. 14. 30.
14 ἀποσπάω.
15 πατάσσω.
16 ἀφαιρέω.
17 ἀποστρέφω
18 ἀφίημι.
‡ ἀπελθὼν, πάλιν προςηύξατο-n.
19 λαμβάνω.
§ ἀποθανῦνται-n.
20 ἀπολλύω.
‖ ἀναπαύεσθε; ἰδὲ,-a.
21 ἐγγίζω.
** ἄρτι tran. post μοι-n.
22 παραδίδωμι.
23 παρίστημι.
24 ἐξέρχομαι
25 συλλαμβάνω.
26 δίδωμι.
27 καθέζομαι

56 Τῦτο δὲ ὅλον [1] γέ-
γονεν, ἵνα πληρωθῶσιν
αἱ γραφαὶ τῶν προφη-
τῶν· Τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες,[3]ἀφέντες αὐτὸν,
[4] ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντες
τὸν Ἰησοῦν, [10] ἀπήγα-
γον πρὸς Καϊάφαν τὸν
ἀρχιερέα, ὅπου οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι [11] συνήχθη-
σαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος [12] ἠκο-
λύθει αὐτῷ ἀπὸ μακρό-
θεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ
ἀρχιερέως· καὶ, [13] εἰς-
ελθὼν ἔσω, [14] ἐκάθητο
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
[15] ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ϲ ϗ
οἱ πρεσβύτεροι ǀ καὶ τὸ
συνέδριον ὅλον [19] ἐζή-
τουν ψευδομαρτυρίαν
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως
αὐτὸν θανατώσωσι·
60 ‡ Καὶ οὐχ [20] εὗρον·
καὶ ᵈ πολλῶν ψευδο-
μαρτύρων [21] προςελθόν-
των,ǀ οὐχ [20] εὗρον. Ὕ-
στερον δὲ [21] προσελ-
θόντες δύο ᵉ ψευδομάρ-
τυρες,ǀ
61 Εἶπον· Οὗτος [26] ἔφη·
Δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκο-
δομῆσαι αὐτόν.
62 Καὶ [27] ἀναστὰς ὁ
ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί
οὗτοί σου καταμαρτυ-
ροῦσιν;
63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώ-
πα. Καὶ [29] ἀποκριθεὶς ὁ
ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
* Ἐξορκίζω σε κατὰ τῦ
Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα
ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ [2] εἶ ὁ
Χριςὸς, ὁ υἱὸς τῦ Θεῦ.
64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σῦς· [5] Σὺ εἶπας· πλὴν
† λέγω ὑμῖν, [6] ἀπ' ἄρτι
[7] ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου [14] καθήμενον
ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμε-
ως,[8] καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ.
65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς
[16] διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι [17] ἐ-
βλασφήμησε· τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἴδε, νῦν [18] ἠκού-
σατε τὴν βλασφημίαν
ᵈ αὐτοῦ·ǀ
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ
δὲ [29] ἀποκριθέντες, εἶ-
πον· [22] Ἔνοχος θανά-
του [2] ἐστί.
67 Τότε [23] ἐνέπτυσαν
εἰς τὸ πρόςωπον αὐτοῦ,
ϗ [24] ἐκολάφισαν αὐτόν·
οἱ δὲ [25] ἐῤῥάπισαν,
68 Λέγοντες· Προφή-
τευσον ἡμῖν, Χριστὲ,
τίς [2] ἐστιν ὁ παίσας
σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω
[14] ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ·
καὶ [21] προςῆλθεν αὐτῷ
μία παιδίσκη, λέγουσα·
Καὶ σὺ [2] ἦσθα μετὰ Ἰη-
σοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
70 Ὁ δὲ [28] ἠρνήσατο
ἔμπροσθεν § πάντων,
λέγων· Οὐκ [15] οἶδα τί
λέγεις.
71 [30] Ἐξελθόντα δὲ αὐ-

A. D. 29.

1 γίνομαι.
* Ὁρκίζω-n.
2 εἰμί.
3 ἀφίημι.
4 φεύγω.
5 ver. 25.
ch. 27. 11.
Jno. 18. 37.
† λέγω ὑμῖν ἀπαρτὶ ὄψεσθε-n.
6 ἀπὸ τῦ νῦν, Lu. 22. 69.
7 ὄπτομαι.
8 s. τῦ Θεοῦ, Lu. 22. 69. confer. 2 Pe. 1. 3.
10 ἀπάγω.
11 συνάγω.
12 ἀκολυθέω.
13 εἰςέρχομαι.
14 κάθημαι.
15 εἴδω.
16 διαῤῥήσσω.
17 βλασφημέω.
18 ἀκούω.
19 ζητέω.
‡ Vide App.
20 εὑρίσκω.
21 προςέρχομαι.
22 c. 5. 21, 22.
23 ἐμπτύω.
24 κολαφίζω, Mar. 14. 65. 1 Co. 4. 11. 2 Co. 12. 7.
25 ῥαπίζω, ch. 5. 39.
26 φημι.
27 ἀνίστημι.
28 ἀρνέομαι.
§ αὐτῶν-m.
29 ἀποκρίνομαι.
30 ἐξέρχομαι.

τὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶ-
δεν αὐτὸν ἄλλη,[1] καὶ
λέγει * τοῖς ἐκεῖ· Καὶ
οὗτος [9] ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν [2] ἠρνή-
σατο, μεθ' ὅρκου· Ὅτι
οὐκ [3] οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον.
73 Μετὰ μικρὸν[6] δὲ
[7] προσελθόντες οἱ [8] ἑ-
στῶτες, εἶπον τῷ Πέ-
τρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ
ἐξ αὐτῶν [9] εἶ· ε καὶ γὰρ
ἡ λαλιά σου § δῆλόν σε
ποιεῖ. I
74 Τότε [13] ἤρξατο ‖ κατ-
αναθεματίζειν,[14] καὶ
ὀμνύειν· Ὅτι ἐκ [3] οἶδα
τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐ-
θέως ἀλέκτωρ [15] ἐφώ-
νησε.
75 Καὶ [16] ἐμνήσθη ὁ
Πέτρος τȣ̃ ῥήματος **
τȣ̃ Ἰησȣ̃, εἰρηκότος αὐ-
τῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτο-
ρα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρ-
νήσῃ με. Καὶ [17] ἐξελθὼν
ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζʹ.

ΠΡΩΙΑΣ [21] δὲ [22] γενο-
μένης, συμβȣ́λιον [23] ἔ-
λαβον πάντες οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ϗ οἱ πρεσβύτεροι
τȣ̃ λαȣ̃ κατὰ τȣ̃ Ἰησοῦ,
ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.
2 Καὶ δήσαντες αὐτὸν,
[26] ἀπήγαγον, καὶ [29] παρ-
έδωκαν αὐτὸν ε Ποντίῳ I
Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε [3] ἰδὼν Ἰούδας ὁ
[29] παραδιδȣ̀ς αὐτὸν, ὅτι
[30] κατεκρίθη, μεταμελη-
θεὶς, *† ἀπέστρεψε [32] τὰ
τριάκοντα ἀργύρια
τοῖς ἀρχιερεῦσι ϗ τοῖς
πρεσβυτέροις,
4 Λέγων· [4] Ἥμαρτον,
[29] παραδȣ̀ς αἷμα † ἀθῶ-
ον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί
πρὸς ἡμᾶς; σὺ ‡ [5] ὄψει.
5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀρ-
γύρια ἐν τῷ ναῷ, [10] ἀνε-
χώρησε· ϗ [11] ἀπελθὼν,
[12] ἀπήγξατο.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς,
[23] λαβόντες τὰ ἀργύ-
ρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι
βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ
αἵματός ἐστι.[9]
7 Συμβούλιον δὲ [23] λα-
βόντες, [18] ἠγόρασαν ἐξ
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ
κεραμέως εἰς ταφὴν
τοῖς ξένοις.
8 ε Διὸ [19] ἐκλήθη ὁ ἀ-
γρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς
αἵματος, ἕως τῆς σήμε-
ρον. I
9 Τότε ἐπληρώθη τὸ
[20] ῥηθὲν διὰ ε Ἱερεμί-
ου†† τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος· Καὶ [23] ἔλαβον
τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
τὴν τιμὴν τοῦ [24] τετι-
μημένου, ὃν ‡‡ [24] ἐτιμή-
σαντο I ἀπὸ υἱῶν Ἰσ-
ραήλ·
10 Καὶ §§ [25] ἔδωκαν
αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν
τοῦ κεραμέως, καθὰ
[27] συνεταξέ [28] μοι κύ-
ριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησȣ̃ς ‖‖ [8] ἔστη
ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμό-
νος· καὶ [31] ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέ-
γων· Σὺ [9] εἶ ὁ βασι

A. D. 29.

* αὐτοῖς· Ἐ-
κεῖ καὶ-i.
1 s. παιδίσκη
2 ἀρνέομαι.
3 εἴδω.
4 ἁμαρτάνω.
† δίκαιον-i.
‡ ὄψῃ-n.
5 ὄπτομαι.
6 s. χρόνον.
7 προσέρχο-
μαι.
8 ἵστημι.
9 εἰμί.
§ ὁμοιάζει-n.
10 ἀναχωρέω
11 ἀπέρχομαι
12 ἀπάγχω.
13 ἄρχομαι.
14 s. ἑαυτὸν.
‖ καταθεμα-
τίζειν-a.
15 φωνέω.
16 μιμνήσκω
** ῥήματος
Ἰησοῦ-h.
17 ἐξέρχομαι
18 ἀγοράζω.
19 καλέω.
20 ῥέω.
†† alii Ζαχα-
ρίου-n.
21 s. ὥρας.
22 γίνομαι.
23 λαμβάνω.
‡‡ ἐτιμήσαν-
το, ἀπὸ-n.
24 τιμάω.
§§ ἔδωκα.
25 δίδωμι.
26 ἀπάγω.
27 pro καθ' ἅ,
s. ῥήματα.
28 συντάσσω
‖‖ ἐστάθη-n.
29 παραδί-
δωμι.
30 κατακρίνω
31 ἐπερωτάω.
32 ἀποστρέφω
*† ἔστρεψε-n.

λεὺς τῶν Ἰουδαίων;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς [3] ἔφη αὐ-
τῷ· Σὺ λέγεις.
12 Καὶ ἐν τῷ κατηγο-
ρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων ϗ τῶν πρε-
σβυτέρων, οὐδὲν [4] ἀπ-
εκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις
πόσα σου καταμαρτυ-
ροῦσι;
14 Καὶ οὐκ [4] ἀπεκρίθη
αὐτῷ [c] πρὸς οὐδὲ [1] ἓν
ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν
τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν [7] εἰ-
ώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύ-
ειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμι-
ον, ὃν [8] ἤθελον.
16 [9] Εἶχον δὲ τότε δέ-
σμιον [10] ἐπίσημον λεγό-
μενον * Βαραββᾶν.
17 [13] Συνηγμένων οὖν
αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· Τίνα θέ-
λετε ἀπολύσω ὑμῖν;
* Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν
τὸν λεγόμενον Χρι-
στόν;
18 [14] Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον [17] παρέδωκαν
αὐτόν.
19 [18] Καθημένου δὲ αὐ-
τοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος,
[19] ἀπέστειλε πρὸς αὐ-
τὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέ-
γουσα· Μηδέν [21] σοι ϗ
τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
πολλὰ γὰρ [23] ἔπαθον
σήμερον κατ' ὄναρ δι'
αὐτόν.
20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι [24] ἔπει-
σαν τοὺς ὄχλους, ἵνα

A. D. 29.

1 αἰτέω.
2 ἀπολλύω.
3 φημι.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἀπολύω.
6 ποιέω.
7 ἔθω.
8 θέλω.
9 ἔχω.
10 Ro. 16. 7.
* Ἰησοῦν Βαραββᾶν-n.
11 λαμβάνω.
12 ἀπονίπτω, 1 Ki. 22. 38. Pr. 30.12,20. in lxx.
13 συνάγω.
14 εἴδω.
15 ver. 4.
16 ὄπτομαι.
17 παραδίδωμι.
18 κάθημαι.
19 ἀποστέλλω
20 Mar. 15.15. confer. Jno. 2. 15.
21 s. ἔστω.
22 παραλαμβάνω.
23 πάσχω, ch. 16. 21. 17. 12. Mar. 5. 26. 8. 31. Lu. 13. 2. Ac. 9. 16.
24 πείθω.
25 Mar. 15.16. Jno. 18. 28, 31. 19. 9. Ac. 23. 35. Phi. 1. 13.
26 Mar. 15.16. Jno. 18. 3,32. Ac. 10. 1. 21. 31. 27. 1.

[1] αἰτήσωνται τὸν Βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
[2] ἀπολέσωσιν.
21 [4] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς·
Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
δύο [5] ἀπολύσω ὑμῖν;
Οἱ δὲ εἶπον· Βαραβ-
βᾶν.
22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πι-
λάτος· Τί οὖν [6] ποιή-
σω Ἰησοῦν, τὸν λεγό-
μενον Χριστόν; Λέγου-
σιν [c] αὐτῷ [1] πάντες·
Σταυρωθήτω.
23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν [3] ἔφη·
Τί γὰρ κακὸν [6] ἐποίη-
σεν; Οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον, λέγοντες·
Σταυρωθήτω.
24 [14] Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλά-
τος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ,
ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος
γίνεται, [11] λαβὼν ὕδωρ,
[12] ἀπενίψατο τὰς χεῖ-
ρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου,
λέγων· Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ
τοῦ αἵματος [d] τοῦ δι-
καίου [1] τούτου· [15] ὑμεῖς
[16] ὄψεσθε.
25 Καὶ [4] ἀποκριθεὶς πᾶς
ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, ϗ ἐπὶ
τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 Τότε [5] ἀπέλυσεν αὐ-
τοῖς τὸν Βαραββᾶν·
τὸν δὲ Ἰησοῦν [20] φρα-
γελλώσας, [17] παρέδω-
κεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 Τότε οἱ στρατιῶται
τοῦ ἡγεμόνος, [22] παρα-
λαβόντες τὸν Ἰησοῦν
εἰς τὸ [25] πραιτώριον,
[13] συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν
ὅλην τὴν [26] σπεῖραν.

28 Καὶ [*]ἐκδύσαντες αὐ-
τὸν, [1] περιέθηκαν αὐτῷ
[3] χλαμύδα [4] κοκκίνην.
29 Καὶ [7] πλέξαντες ϛέ-
φανον ἐξ [5] ἀκανθῶν,
[9]ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτȣ̃, ϗ κάλαμον
†ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.
Καὶ [11] γονυπετήσαντες
ἔμπροσθεν αὐτȣ̃, [12] ἐνέ-
παιζον αὐτῷ, λέγοντες·
Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων.
30 Καὶ [14] ἐμπτύσαντες
εἰς αὐτὸν, [15] ἔλαβον
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυ-
πτον εἰς τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε [12] ἐνέπαι-
ξαν αὐτῷ, [16] ἐξέδυσαν
αὐτὸν τὴν [8]χλαμύδα, ϗ
[18] ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια αὐτȣ̃· καὶ [19]ἀπ-
ήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ,
[22] εὗρον ἄνθρωπον Κυ-
ρηναῖον, ὀνόματι Σίμω-
να· τοῦτον [23] ἠγγάρευ-
σαν ἵνα [24]ἄρῃ τὸν ϛαυ-
ρὸν αὐτοῦ.
33 Καὶ [25] ἐλθόντες εἰς
τόπον λεγόμενον Γολ-
γοθᾶ, ‡ὅς [26] ἐστι d λε-
γόμενος | § κρανίου τό-
πος,
34 [27] Ἔδωκαν αὐτῷ
[30] πιεῖν ‡‡ὄξος μετὰ
χολῆς [28] μεμιγμένον·
ϗ γευσάμενος, οὐκ [29] ἤ-
θελε [30] πιεῖν.
35 Σταυρώσαντες δὲ
αὐτὸν, [31] διεμερίσαντο
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
λοντες κλῆρον· b ἵνα

A. D. 29.

* Vide App.
1 περιτίθημι.
2 Ps. 22. 18.
3 confer. Mar. 15. 17. Jno. 19. 2.
4 He. 9. 19.
5 Lu. 7. 25.
6 βάλλω.
7 πλέκω.
8 Mar. 15. 17.
9 ἐπιτίθημι.
10 τηρέω.
† ἐν τῇ δε-ξιᾷ-h.
11 γονυπετέω Mar. 1. 40.
12 ἐμπαίζω.
13 γράφω.
14 ἐμπτύω.
15 λαμβάνω.
16 ἐκδύω.
17 ch. 9. 3.
18 ἐνδύω.
19 ἀπάγω.
20 σώζω.
21 καταβαίνω
22 εὑρίσκω.
23 ἀγγαρεύω, ch. 5. 41.
24 αἴρω.
25 ἔρχομαι.
‡ ὅ ἐστι-a.
26 εἰμί.
§ alii λεγό-μενον, s. μεθερμη-νευόμενον.
‖ καὶ Φαρι-σαίων-f.
27 δίδωμι.
** σῶσαι;-n.
†† ἐπ' αὐτῷ-i
‡‡ οἶνον-h.
28 μίγνυμι.
29 θέλω.
30 πίνω.
31 διαμερίζω
32 πείθω.
33 Ps. 22. 8.
34 ῥύω.

πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
[2] τȣ̃ προφήτου· [31] Διε-
μερίσαντο τὰ ἱμάτιά
μου ἑαυτοῖς, ϗ ἐπὶ τὸν
[5] ἱματισμόν μου [6] ἔβα-
λον κλῆρον. |
36 Καὶ καθήμενοι [10] ἐ-
τήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ [9] ἐπέθηκαν ἐπά-
νω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ [13] γε-
γραμμένην· ΟΥΤΟΣ
[26] ΕΣΤΙΝ e ΙΗΣΟΥΣ |
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται
σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί·
εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ
εὐωνύμων.
39 Οἱ δὲ παραπορευό-
μενοι [17] ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες· Ὁ
καταλύων τὸν ναὸν,
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, [20] σῶσον
σεαυτόν· εἰ υἱὸς
[26] εἶ τοῦ Θεοῦ, [21] κα-
τάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ.
41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες
μετὰ τῶν γραμματέων
καὶ πρεσβυτέρων, ‖ἔλε-
γον·
42 [*]Ἄλλους [20] ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται
[**] σῶσαι. d Εἰ | βασι-
λεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, [21] κα-
ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, καὶ πιστεύσο-
μεν †† αὐτῷ.
43 [32] Πέποιθεν [33] ἐπὶ
τὸν Θεόν· [34] ῥυσάσθω

λεὺς τῶν Ἰουδαίων;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς [3]ἔφη αὐ-
τῷ· Σὺ λέγεις.
12 Καὶ ἐν τῷ κατηγο-
ρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων ϗ τῶν πρε-
σβυτέρων, οὐδὲν [4]ἀπ-
εκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις
πόσα σου καταμαρτυ-
ροῦσι;
14 Καὶ οὐκ [4]ἀπεκρίθη
αὐτῷ [c]πρὸς οὐδὲ [1] ἓν
ῥῆμα· ὥςτε θαυμάζειν
τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν [7]εἰ-
ώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύ-
ειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμι-
ον, ὃν [8]ἤθελον.
16 [9]Εἶχον δὲ τότε δέ-
σμιον [10]ἐπίσημον λεγό-
μενον * Βαραββᾶν.
17 [13]Συνηγμένων οὖν
αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· Τίνα θέ-
λετε ἀπολύσω ὑμῖν;
* Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν
τὸν λεγόμενον Χρι-
στόν;
18 [14]Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον [17]παρέδωκαν
αὐτόν.
19 [18]Καθημένου δὲ αὐ-
τοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος,
[19]ἀπέστειλε πρὸς αὐ-
τὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέ-
γουσα· Μηδέν [21]σοι ϗ
τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
πολλὰ γὰρ [23]ἔπαθον
σήμερον κατ' ὄναρ δι'
αὐτόν.
20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι [24]ἔπει-
σαν τοὺς ὄχλους, ἵνα
[1]αἰτήσωνται τὸν Βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
[2]ἀπολέσωσιν.
21 [4]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς·
Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
δύο [5]ἀπολύσω ὑμῖν;
Οἱ δὲ εἶπον· Βαραβ-
βᾶν.
22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πι-
λάτος· Τί οὖν [6]ποιή-
σω Ἰησοῦν, τὸν λεγό-
μενον Χριστόν; Λέγου-
σιν [c]αὐτῷ [1] πάντες·
Σταυρωθήτω.
23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν [3]ἔφη·
Τί γὰρ κακὸν [6]ἐποίη-
σεν; Οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον, λέγοντες·
Σταυρωθήτω.
24 [14]Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλά-
τος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ,
ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος
γίνεται, [11]λαβὼν ὕδωρ,
[12]ἀπενίψατο τὰς χεῖ-
ρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου,
λέγων· [d]Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ
τοῦ αἵματος [d]τοῦ δι-
καίου [1] τούτου· [15]ὑμεῖς
[16]ὄψεσθε.
25 Καὶ [4]ἀποκριθεὶς πᾶς
ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, ϗ ἐπὶ
τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 Τότε [5]ἀπέλυσεν αὐ-
τοῖς τὸν Βαραββᾶν·
τὸν δὲ Ἰησοῦν [20]φρα-
γελλώσας, [17]παρέδω-
κεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 Τότε οἱ στρατιῶται
τοῦ ἡγεμόνος, [22]παρα-
λαβόντες τὸν Ἰησοῦν
εἰς τὸ [25]πραιτώριον,
[13]συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν
ὅλην τὴν [26]σπεῖραν.

A. D. 29.

1 αἰτέω.
2 ἀπολλύω.
3 φημι.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἀπολύω.
6 ποιέω.
7 ἔθω.
8 θέλω.
9 ἔχω.
10 Ro. 16. 7.
* Ἰησοῦν Βαραββᾶν-n.
11 λαμβάνω.
12 ἀπονίπτω, 1 Ki. 22. 38. Pr. 30.12,20. in lxx.
13 συνάγω.
14 εἴδω.
15 ver. 4.
16 ὄπτομαι.
17 παραδίδωμι.
18 κάθημαι.
19 ἀποςέλλω
20 Mar. 15.15. confer. Jno. 2. 15.
21 s. ἔστω.
22 παραλαμβάνω.
23 πάσχω, ch. 16. 21. 17. 12. Mar. 5. 26. 8. 31. Lu. 13. 2. Ac. 9. 16.
24 πείθω.
25 Mar. 15.16. Jno. 18. 28, 31. 19. 9. Ac. 23. 35. Phi. 1. 13.
26 Mar. 15.16. Jno. 18. 3,32. Ac. 10. 1. 21. 31. 27. 1.

28 Καὶ *ἐκδύσαντες αὐ-
τὸν, [1] περιέθηκαν αὐτῷ
[3] χλαμύδα [4] κοκκίνην.
29 Καὶ [7] πλέξαντες ςέ-
φανον ἐξ [8] ἀκανθῶν,
[9] ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτȣ͂, ȣ κάλαμον
† ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.
Καὶ [11] γονυπετήσαντες
ἔμπροσθεν αὐτȣ͂, [12] ἐνέ-
παιζον αὐτῷ, λέγοντες·
Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων.
30 Καὶ [14] ἐμπτύσαντες
εἰς αὐτὸν, [15] ἔλαβον
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυ-
πτον εἰς τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε [12] ἐνέπαι-
ξαν αὐτῷ, [16] ἐξέδυσαν
αὐτὸν τὴν [8] χλαμύδα, ȣ
[18] ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια αὐτȣ͂· καὶ [19] ἀπ-
ήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ,
[22] εὗρον ἄνθρωπον Κυ-
ρηναῖον, ὀνόματι Σίμω-
να· τοῦτον [23] ἠγγάρευ-
σαν ἵνα [24] ἄρῃ τὸν ςαυ-
ρὸν αὐτοῦ.
33 Καὶ [25] ἐλθόντες εἰς
τόπον λεγόμενον Γολ-
γοθᾶ, ‡ ὅς [26] ἐστι d λε-
γόμενος | § κρανίου τό-
πος,
34 [27] Ἔδωκαν αὐτῷ
[30] πιεῖν ‡‡ ὄξος μετὰ
χολῆς [28] μεμιγμένον·
ȣ γευσάμενος, οὐκ [29] ἤ-
θελε [30] πιεῖν.
35 Σταυρώσαντες δὲ
αὐτὸν, [31] διεμερίσαντο
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
λοντες κλῆρον· b ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
[2] τȣ͂ προφήτου· [31] Διε-
μερίσαντο τὰ ἱμάτιά
μου ἑαυτοῖς, ȣ ἐπὶ τὸν
[5] ἱματισμόν μου [6] ἔβα-
λον κλῆρον. |
36 Καὶ καθήμενοι [10] ἐ-
τήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ [9] ἐπέθηκαν ἐπά-
νω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ [13] γε-
γραμμένην· ΟΥΤΟΣ
[26] ΕΣΤΙΝ c ΙΗΣΟΥΣ |
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται
σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί·
εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ
εὐωνύμων.
39 Οἱ δὲ παραπορευό-
μενοι [17] ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες· Ὁ
καταλύων τὸν ναὸν,
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, [20] σῶσον
σεαυτόν· εἰ υἱὸς
[26] εἶ τοῦ Θεοῦ, [21] κα-
τάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ.
41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες
μετὰ τῶν γραμματέων
καὶ πρεσβυτέρων, || ἔλε-
γον·
42 Ἄλλους [20] ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται
** σῶσαι. d Εἰ | βασι-
λεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, [21] κα-
ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, καὶ πιστεύσο-
μεν †† αὐτῷ.
43 [32] Πέποιθεν [33] ἐπὶ
τὸν Θεόν· [34] ῥυσάσθω

A. D. 29.

* Vide App.
1 περιτίθημι.
2 Ps. 22. 18.
3 confer. Mar. 15. 17. Jno. 19. 2.
4 He. 9. 19.
5 Lu. 7. 25.
6 βάλλω.
7 πλέκω.
8 Mar. 15. 17.
9 ἐπιτίθημι.
10 τηρέω.
† ἐν τῇ δε-ξιᾷ-h.
11 γονυπετέω Mar. 1. 40.
12 ἐμπαίζω.
13 γράφω.
14 ἐμπτύω.
15 λαμβάνω.
16 ἐκδύω.
17 ch. 9. 3.
18 ἐνδύω.
19 ἀπάγω.
20 σώζω.
21 καταβαίνω
22 εὑρίσκω.
23 ἀγγαρεύω, ch. 5. 41.
24 αἴρω.
25 ἔρχομαι.
‡ ὅ ἐστι-a.
26 εἰμί.
§ alii λεγό-μενον, s. μεθερμη-νευόμενον.
|| καὶ Φαρι-σαίων-f.
27 δίδωμι.
** σῶσαι;-n.
†† ἐπ᾿ αὐτῷ-i
‡‡ οἶνον-h.
28 μίγνυμι.
29 θέλω.
30 πίνω.
31 διαμερίζω
32 πείθω.
33 Ps. 22. 8.
34 ῥύω.

ευῦν! αὐτὸν, εἰ θέλει
αὐτὸν· εἶπε γάρ· Ὅτι
Θεοῦ εἰμι υἱός.
44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ
λῃσταὶ, οἱ συσταυρω-
θέντες αὐτῷ, [4]ὠνείδι-
ζον [*]αὐτῷ.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας
σκότος [8]ἐγένετο ἐπὶ πᾶ-
σαν τὴν γῆν,[9] ἕως ὥρας
ἐννάτης.
46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην
ὥραν [11]ἀνεβόησεν ὁ Ἰη-
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ-
γων· [12]Ἠλὶ! Ἠλὶ!
‡ λαμὰ σαβαχθανί;
τῦτ' [13]ἔστι, Θεέ μου!
Θεέ μυ! ἱνατί με [16]ἐγ-
κατέλιπες;
47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
[17]ἑστώτων ἀκύσαντες,
ἔλεγον· Ὅτι Ἠλίαν
φωνεῖ οὗτος.
48 Καὶ εὐθέως [21]δρα-
μὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ
[22]λαβὼν σπόγγον, πλή-
σας τε ὄξους, καὶ [23]πε-
ριθεὶς καλάμῳ, ἐπότι-
ζεν αὐτόν.
49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον·
[24]Ἄφες, [25]ἴδωμεν [26]εἰ
ἔρχεται Ἠλίας σώσων
αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν
[29]κράξας φωνῇ μεγά-
λῃ, [30]ἀφῆκε [24]τὸ πνεῦ-
μα.
51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ [33]κατα-
πέτασμα τοῦ ναοῦ [34]ἐ-
σχίσθη εἰς δύο [35]ἀπὸ
ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ
ἡ γῆ [36]ἐσείσθη, καὶ
αἱ πέτραι [33]ἐσχίσθη-
σαν·
52 Καὶ τὰ μνημεῖα
[1]ἀνεῴχθησαν, καὶ πολ-
λὰ σώματα τῶν [2]κε-
κοιμημένων ἁγίων [3]ἠ-
γέρθη·
53 Καὶ [5]ἐξελθόντες ἐκ
τῶν † μνημείων μετὰ
τὴν ἔγερσιν αὐτῦ, [6]εἰς-
ῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν, καὶ [10]ἐνεφανί-
σθησαν πολλοῖς.
54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος
καὶ οἱ μετ' αὐτῦ τηρῦν-
τες τὸν Ἰησοῦν, [26]ἰδόν-
τες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ
[8]γενόμενα, [14]ἐφοβήθη-
σαν σφόδρα, λέγοντες·
Ἀληθῶς [15]Θεοῦ υἱὸς
[13]ἦν οὗτος.
55 [13]Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυ-
ναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μα-
κρόθεν θεωροῦσαι, [19]αἵ-
τινες [20]ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γα-
λιλαίας, διακονοῦσαι
αὐτῷ·
56 Ἐν αἷς [13]ἦν Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μα-
ρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ
§ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίου.
57 Ὀψίας [27]δὲ [8]γενο-
μένης, [28]ἦλθεν ἄνθρω-
πος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, τὔνομα[31] Ἰω-
σὴφ, ὃς ϗ αὐτὸς [32]ἐμα-
θήτευσε τῷ Ἰησοῦ.
58 Οὗτος [37]προσελθὼν
τῷ Πιλάτῳ, [38]ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέ-
λευσεν [39]ἀποδοθῆναι
τὸ σῶμα.

A. D. 29.

1 ἀνοίγω.
2 κοιμάω.
3 ἐγείρω.
4 ὀνειδίζω.
* αὐτόν-a.
5 ἐξέρχομαι.
† μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτῦ εἰςῆλθον-a.
6 εἰςέρχομαι.
8 γίνομαι.
9 s. Ἰυδαίας.
10 ἐμφανίζω.
11 ἀναβοάω.
12 Ps. 22. 1.
‡ λιμὰ s. λεμὰ-n.
13 εἰμί.
14 φοβέω.
15 ch. 14. 33.
16 ἐγκαταλείπω.
17 ἵστημι.
19 ὅστις.
20 ἀκολυθέω.
21 τρέχω.
22 λαμβάνω.
23 περιτίθημι
§ Ἰωσῆφ, s. Ἰώστος-n.
24 ἀφίημι.
25 s. ἵνα.
26 εἴδω.
27 s. ὥρας.
28 ἔρχομαι.
29 κράζω.
30 confer. Mar. 15. 37. Lu. 23. 46.
31 pro κατὰ τὸ ὄνομα.
32 ch. 13. 52.
33 Mar. 15. 38.
34 σχίζω.
35 s. μέσῃ.
36 σείω.
37 προςέρχομαι.
38 αἰτέω.
39 ἀποδίδωμι

59 Καὶ [1] λαβὼν τὸ σῶ-
μα ὁ Ἰωσὴφ, [2] ἐνετύλι-
ξεν αὐτὸ σινδόνι καθα-
ρᾶ·
60 Καὶ [3] ἔθηκεν αὐτὸ
ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνη-
μείῳ, ὃ † ἐλατόμησεν [4]
ἐν τῇ πέτρα· καὶ, προς-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ
θύρα τȣ̃ μνημείου, [7] ἀπ-
ῆλθεν.
61 [8] Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ, ‡ καὶ ἡ
ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 Τῇ δὲ [15] ἐπαύριον,
ἥτις [8] ἐστὶ [16] μετὰ τὴν
παρασκευὴν, [17] συνή-
χθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ϗ
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πι-
λάτον,
63 Λέγοντες· Κύριε,
[19] ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖ-
νος ὁ [20] πλάνος εἶπεν
ἔτι [21] ζῶν· Μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἐγείρομαι.
64 Κέλευσον οὖν [22] ἀ-
σφαλισθῆναι τὸν τά-
φον ἕως τῆς τρίτης ἡμέ-
ρας, μήποτε [23] ἐλθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ b νυ-
κτὸς,| [25] κλέψωσιν αὐ-
τὸν, ϗ εἴπωσι τῷ λαῷ·
[26] Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν· καὶ [8] ἔσται ἡ
ἐσχάτη [27] πλάνη [28] χεί-
ρων τῆς πρώτης.
65 [12] Ἔφη b δὲ | αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· Ἔχετε
[*] κουστωδίαν· ὑπάγε-
τε, [22] ἀσφαλίσασθε ὡς
[33] οἴδατε.
66 Οἱ δὲ πορευθέντες,
[22] ἠσφαλίσαντο τὸν τά-
φον, σφραγίσαντες τὸν
λίθον, μετὰ τῆς [*] κου-
στωδίας.

Κεφ. κη΄.

[5] ΟΨΕ δὲ σαββάτων,
τῇ [6] ἐπιφωσκούσῃ εἰς
μίαν [9] σαββάτων, [23] ἦλ-
θε Μαρία ἡ Μαγδαλη-
νὴ, ϗ ἡ ἄλλη Μαρία,
θεωρῆσαι τὸν τάφον.
2 Καὶ ἰδοὺ, [10] σεισμὸς
[11] ἐγένετο μέγας· ἄγγε-
λος γὰρ Κυρίου, [12] κα-
ταβὰς ἐξ ȣ̓ρανȣ̃, [13] προς-
ελθὼν [14] ἀπεκύλισε τὸν
λίθον d ἀπὸ τῆς θύρας,|
καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐ-
τοῦ.
3 [8] Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτȣ̃
ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔν-
δυμα αὐτȣ̃ λευκὸν ὡσεὶ
χίων.
4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου
αὐτοῦ [18] ἐσείσθησαν οἱ
τηροῦντες, καὶ [11] ἐγέ-
νοντο ὡσεὶ νεκροί.
5 [24] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυ-
ναιξί· Μὴ φοβεῖσθε
ὑμεῖς· [33] οἶδα γὰρ ὅτι
Ἰησοῦν τὸν [29] ἐσταυρω-
μένον ζητεῖτε.
6 Οὐκ [8] ἔστιν ὧδε· [26] ἠ-
γέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε.
Δεῦτε, [33] ἴδετε τὸν τό-
πον ὅπου [30] ἔκειτο e ὁ
Κύριος.|
7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖ-
σαι, εἴπατε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ὅτι [26] ἠγέρ-
θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· ϗ
ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
αὐτὸν [34] ὄψεσθε. Ἰδȣ̀,
εἶπον ὑμῖν.

A. D. 29.

1 λαμβάνω.
2 ἐντυλίττω, Lu. 23. 53. ἐνείλησε, Mar. 15. 46.
* κυστωδίας, ὀψὲ σαββάτων. Τῇ-n.
3 τίθημι.
4 λατομέω, Mar. 15. 46.
5 confer. Mar. 16. 1. Lu. 24. 1. Jno. 20. 1.
6 Lu. 23. 54.
† ἣν λελατομημένον-n.
7 ἀπέρχομαι.
8 εἰμί.
‡ ϗ ἄλλη-n.
9 s. ἡμέραν.
10 ch. 8. 24.
11 γίνομαι.
12 καταβαίνω.
13 προςέρχομαι.
14 ἀποκυλίω.
15 s. ἡμέρα.
16 s. ἡμέρα.
17 συνάγω.
18 σείω.
19 μιμνήσκω
20 2 Co. 6. 8.
21 ζάω.
22 ἀσφαλίζω, Ac. 16. 14.
23 ἔρχομαι.
24 ἀποκρίνομαι.
25 κλέπτω.
26 ἐγείρω.
27 Ro. 1. 27.
28 κακός.
29 σταυρόω.
30 κεῖμαι.
31 φημι.
32 ch. 28. 11.
33 εἴδω.
34 ὄπτομαι.

8 Καὶ [1] ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, [3] ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 c Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,| καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς [7] ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων· [8] Χαίρετε. Αἱ δὲ [12] προσελθοῦσαι, [13] ἐκράτησαν αὐτοῦ τὸυς πόδας, καὶ [14] προσεκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα [18] ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με [19] ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κυστωδίας, [21] ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, [22] ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ [23] γενόμενα.

12 Καὶ [25] συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε [26] λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ [27] ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἴπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς [21] ἐλθόντες, [29] ἔκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν [30] κοιμωμένων.

14 Καὶ ἐὰν [2] ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τȣ̃ ἡγεμόνος, ἡμεῖς [4] πείσομεν αὐτὸν,[5] καὶ ὑμᾶς [6] ἀμερίμνους ποιήσομεν.

15 Οἱ δὲ, [26] λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς [9] ἐδιδάχθησαν. Καὶ [10] διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς [11] σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ [15] ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

17 Καὶ [16] ἰδόντες αὐτὸν, [14] προσεκύνησαν αὐτῷ· * οἱ δὲ [17] ἐδίστασαν.

18 Καὶ [12] προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, [20] ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· [21] Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

19 Πορευθέντες b οὖν| [24] μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τȣ̃ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·

20 Διδάσκοντες αὐτȣ̀ς τηρεῖν πάντα ὅσα [28] ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς [31] συντελείας τοῦ αἰῶνος. b Ἀμήν.|

A. D. 29.

1 ἐξέρχομαι.
2 ἀκούω.
3 τρέχω.
4 πείθω.
5 s. μὴ ἀγανακτεῖν.
6 1 Co. 7. 32.
7 ἀπαντάω.
8 Lu. 1. 28. Jno. 19. 3. Ac. 15. 23. 2 Co. 13. 11. Phi. 3. 1. Ja. 1. 1.
9 διδάσκω.
10 διαφημίζω Mar. 1. 45.
11 s. ἡμέρας.
12 προσέρχομαι.
13 κρατέω.
14 προσκυνέω
15 τάσσω.
16 εἴδω.
* ὁδὲ ἐδίσταςαν. conj.
17 διστάζω, ch. 14. 31.
18 ἀπέρχομαι
19 ὄπτομαι.
20 λαλέω.
21 ἔρχομαι.
22 ἀπαγγέλλω.
23 γίνομαι.
24 ch. 13. 52. Ac. 14. 21.
25 συνάγω.
26 λαμβάνω.
27 δίδωμι.
28 ἐντέλλω.
29 κλέπτω.
30 κοιμάω.
31 ch. 13. 39, 40, 49. 24. 3. He. 9. 26.

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΜΑΡΚΟΝ ʼΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίϰ
ʼΙησοῦ Χριςοῦ, ε υἱϰ͂ τϰ͂
* Θεοῦ. l
2 ʼΩς [1] γέγραπται † ἐν
τοῖς προφήταις· [4] ʼΙδϰ̀,
ἐγὼ ἀποςέλλω τὸν ἄγ-
γελόν μου πρὸ προςώ-
που σου, ὃς κατασκευά-
σει τὴν ὁδόν σου b ἔμ-
προσθέν σου. l
3 [6] Φωνὴ ‡ βοῶντος ἐν
τῇ ἐρήμῳ· [7] ʼΕτοιμάσα-
τε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐ-
θείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ.
4 [10] ʼΕγένετο ʼΙωάννης
βαπτίζων ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, [11] ϗ κηρύσσων βά-
πτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 Καὶ ** ἐξεπορεύε-
το [12] πρὸς αὐτὸν πᾶσα
ἡ ʼΙουδαία χώρα, καὶ
οἱ †† ʼΙεροσολυμῖται·
καὶ ἐβαπτίζοντο πάν-
τες ἐν τῷ ʼΙορδά-
νῃ ποταμῷ ὑπʼ αὐ-
τοῦ, [13] ἐξομολογούμε-
νοι τὰς ἁμαρτίας αὐ-
τῶν.
6 [15] ʼΗν δὲ ʼΙωάννης
[16] ἐνδεδυμένος ‖‖ τρί-
χας [17] καμήλου, καὶ ζώ-
νην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ
ἐσθίων ἀκρίδας ϗ μέλι
ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέ-
γων· ʼΕρχεται ὁ ἰσχυ-
ρότερός μου ὀπίσω μϰ,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, [2] κύ-
ψας [3] λῦσαι τὸν [5] ἱμάν-
τα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ.
8 ʼΕγὼ μὲν ἐβάπτισα
ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.
9 Καὶ [10] ἐγένετο ἐν ἐ-
κείναις ταῖς ἡμέραις,
[8] ἦλθεν ʼΙησϰ͂ς ἀπὸ Να-
ζαρὲτ [9] τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ ʼΙω-
άννϰ εἰς τὸν ʼΙορδάνην.
10 Καὶ εὐθέως ἀναβαί-
νων § ἀπὸ τοῦ ὕδατος,
εἶδε σχιζομένους τοὺς
οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦ-
μα, ‖ ὡσεὶ περιστερὰν,
καταβαῖνον ἐπʼ αὐ-
τόν.
11 Καὶ φωνὴ [10] ἐγένετο
ἐκ τῶν ϰρανῶν· Σὺ [15] εἶ
ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς,
ἐν §§ ᾧ εὐδόκησα.
12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦ-
μα αὐτὸν [14] ἐκβάλλει
εἰς τὴν ἔρημον.
13 Καὶ [15] ἦν b ἐκεῖ l e ἐν
τῇ ἐρήμῳ l ἡμέρας τεσ-
σαράκοντα, πειραζόμε-
νος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ·
καὶ [15] ἦν μετὰ τῶν θη-
ρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι
[18] διηκόνουν αὐτῷ.

A. D. 26.

* Θεϰ͂ ὡς γέ-
γραπται-n.
1 γράφω.
† ἐν ʼΗσαΐᾳ
τῷ προφή-
τῃ-l.
2 κύπτω.
3 λύω.
4 Mal. 3. 1.
5 Lu. 3. 16.
Jno. 1. 27.
Ac 22. 25.
6 Is. 40. 3--5.
‡ βοῶντος·
ʼΕν τῇ ἐρή-
μῳ ἑτοιμά-
σατε-n.
7 s. ἀκϰ́εται
8 ἔρχομαι.
9 s. πόλεως.
10 γίνομαι.
§ ἐκ-h.
11 s. ʼΙϰδαίας
‖ ὡς-a.
** ἐξεπορεύ-
οντο-h.
12 ἐκπορεύο-
μαι.
†† ʼΙεροσολυ-
μῖται πάν-
τες· καὶ ἐ-
βαπτίζον-
το ἐν-a.
§§ ἐν σοὶ-i.
13 Mat. 3. 6.
Ac. 19. 18.
Ja. 5. 16.
14 Mat. 9. 38.
15 εἰμί.
16 ἐνδύω.
‖‖ δέῤῥην-n.
17 θρίξ.
18 διακονέω.

14 Μετα δὲ τὸ [1] παρα-
δοθῆναι τὸν 'Ιωάννην,
[3] ἦλθεν ὁ 'Ιησῦς εἰς την
Γαλιλαίαν, κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον c τῆς βα-
σιλείας l τοῦ Θεοῦ.
15 c Καὶ l λέγων· "Οτι
[5] πεπλήρωται ὁ καιρὸς,
ϗ [6] ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεου· μετανοεῖτε,
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ.
16 * Περιπατῶν δὲ πα-
ρὰ τὴν θάλασσαν τῆς
Γαλιλαίας, εἶδε Σί-
μωνα ϗ 'Ανδρέαν τὸν
ἀδελφὸν † αὐτοῦ, ‡βάλ-
λοντας ἀμφίβληστρον
ἐν τῇ θαλάσσῃ· ([14] ἦ-
σαν γὰρ ἁλιεῖς·)
17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
'Ιησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς
[15] γενέσθαι ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων.
18 Καὶ εὐθέως [18] ἀφ-
έντες τὰ δίκτυα c αὐ-
τῶν, l [19] ἠκολούθησαν
αὐτῷ.
19 Καὶ [22] προβὰς c ἐ-
κεῖθεν l ὀλίγον, εἶδεν
'Ιάκωβον τὸν [23] τοῦ
Ζεβεδαίου, καὶ 'Ιωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτȣ̃,
καὶ αὐτȣ̀ς ἐν τῷ πλοίῳ
καταρτίζοντας τὰ δί-
κτυα.
20 Καὶ εὐθέως [24] ἐκά-
λεσεν αὐτοὺς· καὶ [18] ἀ-
φέντες τὸν πατέρα αὐ-
τῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ
πλοίῳ μετὰ τῶν μισθω-
τῶν, [25] ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰςπορεύονται
εἰς Καπερναούμ· καὶ
εὐθέως τοῖς σάββασιν
c [2] εἰςελθὼν l εἰς τὴν
συναγωγὴν, [4] ἐδίδασκε.
22 Καὶ [7] ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
[14] ἦν γὰρ διδάσκων αὐ-
τοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμμα-
τεῖς.
23 Καὶ [14] ἦν ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν ἄνθρω-
πος [8] ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ, ϗ [9] ἀνέκραξε,
24 Λέγων· d [10] Ἔα, l
[11] τί ἡμῖν ϗ σοὶ, 'Ιησοῦ
Ναζαρηνέ; [3] ἦλθες [12] ἀ-
πολέσαι ἡμᾶς; [13] οἶδά
σε τίς [14] εἶ, ὁ ἅγιος τȣ̃
Θεοῦ.
25 Καὶ [16] ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ 'Ιησοῦς, λέγων·
Φιμώθητι, ϗ [17] ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ.
26 Καὶ [20] σπαράξαν αὐ-
τὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον, καὶ [21] κράξαν
φωνῇ μεγάλῃ, [17] ἐξῆλ-
θεν § ἐξ αὐτοῦ.
27 Καὶ ἐθαμβήθησαν
πάντες, ὥςτε συζητεῖν
πρὸς αὐτοὺς, ‖ λέγον-
τας· Τί [14] ἐστι τοῦτο;
τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ
αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν
καὶ τοῖς πνεύμασι
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούȣσιν
αὐτῷ;
28 [17] 'Εξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην
τὴν περίχωρον [26] τῆς
Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς
συναγωγῆς ** [17] ἐξελ-

A. D. 27.

1 παραδίδωμι
2 εἰςέρχομαι
3 ἔρχομαι.
4 διδάσκω.
5 πληρόω.
Lu. 21. 24.
Jno. 7. 8.
6 ἐγγίζω.
7 ἐκπλήσσω.
* Καὶ παράγων-h.
8 ἔχων πνεῦμα δαιμονίȣ ἀκαθάρτου,
Lu. 4. 33.
9 ἀνακράζω.
† τοῦ Σίμωνος-h.
‡ ἀμφιβάλλοντας-l.
10 ἐάω.
Lu. 4. 34.
11 ch. 5. 7.
Mat. 8. 29.
12 ἀπολλύω.
13 εἴδω.
14 εἰμί.
15 γίνομαι.
16 ἐπιτιμάω.
17 ἐξέρχομαι.
18 ἀφίημι.
19 ἀκολȣθέω.
20 σπαράσσω
ch. 9. 20,26.
Lu. 9. 39.
21 κράζω.
22 προβαίνω.
23 s. υἱὸν.
§ ἀπ'-h.
‖ λέγοντες· Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ; κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι-i.
24 καλέω.
25 ἀπέρχομαι.
25 s. γῆν.
** ἐξελθὼν, ἦλθεν-i.

θόντες, [1] ἦλθον εἰς τὴν
οἰκίαν Σίμωνος ϗ Ἀν-
δρέου, μετὰ Ἰακώβου ϗ
Ἰωάννου.
30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμω-
νος [2] κατέκειτο πυρέσ-
σουσα· καὶ εὐθέως λέ-
γουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς·
31 Καὶ [3] προσελθὼν [4] ἤ-
γειρεν αὐτὴν, κρατήσας
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ
[5] ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-
τὸς εὐθέως· καὶ [6] διη-
κόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας [8] δὲ [9] γενομέ-
νης, ὅτε [10] ἔδυ ὁ ἥλιος,
[11] ἔφερον πρὸς αὐτὸν
πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας, καὶ τοὺς δαι-
μονιζομένους.
33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη
[14] ἐπισυνηγμένη [15] ἦν
πρὸς τὴν θύραν.
34 Καὶ ἐθεράπευσε
πολλοὺς κακῶς ἔχον-
τας ποικίλαις νόσοις·
καὶ δαιμόνια πολλὰ
[16] ἐξέβαλε, καὶ οὐκ [5] ἤ-
φιε λαλεῖν τὰ δαιμό-
νια, ὅτι [19] ᾔδεισαν §αὐ-
τόν.
35 Καὶ πρωῒ ‖ ἔννυχον
λίαν [20] ἀναστὰς [21] ἐξῆλ-
θε, καὶ [22] ἀπῆλθεν εἰς
ἔρημον τόπον, [26] κἀκεῖ
προσηύχετο.
36 Καὶ [27] κατεδίωξαν
αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ [29] εὑρόντες αὐ-
τὸν, λέγουσιν αὐτῷ·
Ὅτι πάντες ζητοῦσί
σε.
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομέ-
νας κωμοπόλεις, ἵνα
[26] κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦ-
το γὰρ * [21] ἐξελήλυθα.
39 Καὶ [15] ἦν κηρύσσων
† ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γα-
λιλαίαν, καὶ τὰ δαιμό-
νια ἐκβάλλων.
40 Καὶ [1] ἔρχεται πρὸς
αὐτὸν λεπρὸς, παρακα-
λῶν αὐτὸν, καὶ [7] γονυ-
πετῶν αὐτὸν, καὶ λέ-
γων αὐτῷ· Ὅτι ἐὰν
θέλῃς, δύνασαί με [12] κα-
θαρίσαι.
41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
‡ σπλαγχνισθεὶς, ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα, [13] ἥψα-
το αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐ-
τῷ· Θέλω, [12] καθαρί-
σθητι.
42 Καὶ εἰπόντος αὐ-
τοῦ, εὐθέως [22] ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ
[12] ἐκαθαρίσθη.
43 Καὶ [17] ἐμβριμησά-
μενος αὐτῷ, εὐθέως
[16] ἐξέβαλεν αὐτόν.
44 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴ-
πῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυ-
τὸν [23] δεῖξον ** τῷ ἱε-
ρεῖ, καὶ [24] προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἃ [25] προσέταξε Μω-
σῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς.
45 Ὁ δὲ [21] ἐξελθὼν
[28] ἤρξατο κηρύσσειν
πολλὰ, καὶ διαφημίζειν
τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
αὐτὸν δύνασθαι φανε-
ρῶς εἰς πόλιν [30] εἰς-
ελθεῖν· ἀλλ' ἔξω
ἐν ἐρήμοις τόποις

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
* ἐλήλυθα, s. ἐξῆλθον-i.
2 κατάκειμαι
† εἰς τὰς συναγωγὰς-a.
3 προςέρχομαι.
4 ἐγείρω, ch. 9. 27.
5 ἀφίημι.
6 διακονέω.
7 γονυπετέω
8 s. ὥρας.
9 γίνομαι.
10 δύνω.
11 φέρω.
12 καθαρίζω.
‡ ὀργισθεὶς-n
13 ἅπτομαι.
14 ἐπισυνάγω.
15 εἰμί.
16 ἐκβάλλω.
17 Mat. 9. 30.
18 ver. 34. ch. 1. 12. Mat. 9. 38.
19 εἴδω.
§ αὐτὸν Χριστὸν εἶναι-n.
‖ ἔννυχα-i.
20 ἀνίστημι.
21 ἐξέρχομαι
22 ἀπέρχομαι.
23 δεικνύω.
** τῷ ἀρχιερεῖ, s. τοῖς ἱερεῦσι-n.
24 προςφέρω.
25 προςτάττω
26 καὶ ἐκεῖ.
27 καταδιώκω, Ps. 23. 6. 38. 20. in lxx.
28 ἄρχομαι.
29 εὑρίσκω.
30 εἰςέρχομαι.

ἦν, καὶ [3]ἤρχοντο πρὸς
αὐτὸν * πανταχόθεν.

Κεφ. β΄.

ΚΑΙ πάλιν [4]εἰςῆλθεν
εἰς Καπερναοὺμ δι' [5]ἡ-
μερῶν· καὶ [6]ἠκούσθη
ὅτι εἰς οἶκόν [1]ἐστι.
2 Καὶ εὐθέως [7]συνήχ-
θησαν πολλοὶ, ὥςτε μη-
κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ
[8]πρὸς τὴν θύραν· καὶ
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λό-
γον.
3 Καὶ ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν, παραλυτικὸν
φέροντες, αἰρόμενον
ὑπὸ τεσσάρων.[9]
4 Καὶ μὴ δυνάμενοι
§ προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, [10]ἀπεστέ-
γασαν τὴν [11]στέγην
ὅπου [1]ἦν· καὶ [12]ἐξο-
ρύξαντες [13]χαλῶσι
τὸν κράββατον, ** ἐφ'
ᾧ ὁ παραλυτικὸς [16]κα-
τέκειτο.
5 [17]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν, λέ-
γει τῷ παραλυτικῷ·
Τέκνον, [20]ἀφέωνταί
†† σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
6 [1]‡Ἦσαν δέ τινες τῶν
γραμματέων ἐκεῖ καθή-
μενοι, καὶ [21]διαλογιζό-
μενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν·
7 [22]Τί οὗτος οὕτω λα-
λεῖ βλασφημίας; τίς
δύναται [20]ἀφιέναι ἁ-
μαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ
Θεός;
8 Καὶ εὐθέως [26]ἐπι-
γνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι
οὕτως §§διαλογίζονται
ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Τί ταῦτα δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν;
9 Τί [1]ἐστιν εὐκοπώτε-
ρον, εἰπεῖν τῷ παραλυ-
τικῷ· [20]Ἀφέωνταί †σοι
αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν·
‡Ἔγειρε, καὶ [3]ἆρον σου
τὸν κράββατον, καὶ πε-
ριπάτει;
10 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [20]ἀφιέναι ἐπὶ
τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέ-
γει τῷ παραλυτικῷ·)
11 Σοὶ λέγω, ‡ἔγει-
ραι, καὶ [3]ἆρον τὸν
[14]κράββατόν σου, καὶ
[15]ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.
12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέ-
ως, καὶ [3]ἄρας τὸν
[14]κράββατον, [18]ἐξῆλ-
θεν || ἐναντίον πάντων·
ὥςτε [19]ἐξίστασθαι πάν-
τας, καὶ δοξάζειν τὸν
Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι
οὐδέποτε οὕτως εἴδο-
μεν.
13 Καὶ [18]ἐξῆλθε πάλιν
παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος [2]ἤρχετο
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδα-
σκεν αὐτούς.
14 Καὶ παράγων εἶδε
‡‡Λευῒν τὸν [22]τοῦ Ἀλ-
φαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ
τελώνιον· καὶ λέγει
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
Καὶ [24]ἀναστὰς [25]ἠκολού-
θησεν αὐτῷ.
15 Καὶ [27]ἐγένετο ἐν τῷ
[16]κατακεῖσθαι αὐτὸν

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 ἔρχομαι.
* πάντοθεν-h
3 αἴρω.
4 εἰςέρχομαι.
5 s. τίνων.
6 ἀκούω.
† σου-a.
7 συνάγω.
‡ Ἔγειρε, ἆρόν-a.
8 s. χωρία.
9 s. ἀνθρώπων.
§ προςενέγκαι-n.
10 ἀποστεγάζω.
11 Mat. 8. 8. Lu. 7. 6.
12 ἐξορύσσω, Ga. 4. 15.
13 χαλάω, Lu. 5.4, 5.
14 ch. 6. 55.
15 ὑπάγω.
16 κατάκειμαι.
17 εἴδω.
18 ἐξέρχομαι
|| ἔμπροσθεν-n.
** ὅπου ὁ-i.
19 ἐξίστημι, ch. 3. 21.
20 ἀφίημι.
†† σου αἱ ἁμαρτίαι-l.
21 ch. 8. 10. Mat. 16.7,8. Lu. 1. 29.
‡‡ Ἰάκωβον-n.
22 s. υἱόν.
23 s. διά.
24 ἀνίστημι.
25 ἀκολουθέω.
26 ἐπιγινώσκω.
27 γίνομαι.
§§ αὐτοί-m.

ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ
πολλοὶ τελῶναι καὶ
[1] ἁμαρτωλοὶ [3] συνανέ-
κειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
[4] ἦσαν γὰρ πολλοὶ,
καὶ [5] ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ.
16 Καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
[7] ἰδόντες αὐτὸν ἐσθί-
οντα μετὰ τῶν τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν,
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ‡ Τί [8] ὅτι μετὰ
τῶν τελωνῶν ϗ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίει καὶ πί-
νει;
17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες. Οὐκ
[11] ἦλθον καλέσαι δικαί-
ους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς
b εἰς μετάνοιαν. |
18 Καὶ [4] ἦσαν οἱ μα-
θηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
§ τῶν Φαρισαίων νη-
στεύοντες· καὶ ἔρχον-
ται καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννε καὶ οἱ τῶν Φαρι-
σαίων νηστεύουσιν, οἱ
δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νη-
στεύουσι;
19 Καί εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος,
ἐν [20] ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
αὐτῶν [4] ἐςι, νηστεύειν;
d ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυ-
τῶν ἔχουσι τὸν νυμφί-
ον, οὐ δύνανται νηστεύ-
ειν. |

20 [11] Ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν [2] ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσουσιν
ἐν * ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις.
21 b Καὶ | οὐδεὶς ἐπί-
βλημα ῥάκυς [6] ἀγνάφυ
ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, † αἴ-
ρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ
τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,
καὶ [9] χεῖρον [10] σχίσμα
γίνεται.
22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκὺς πα-
λαιύς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει
ὁ οἶνος c ὁ νέος | τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκ-
χεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
[12] ἀπολοῦνται· ἀλλὰ
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινοὺς βλητέον.
23 Καὶ [13] ἐγένετο πα-
ραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν
τοῖς σάββασι διὰ τῶν
σπορίμων, καὶ [14] ἤρξαν-
το οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
‖ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες
τοὺς στάχυας.
24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι
ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε, [15] τί
ποιοῦσιν c ἐν | τοῖς σάβ-
βασιν ὃ οὐκ [16] ἔξεστι;
25 Καὶ d αὐτὸς | ἔλεγεν
αὐτοῖς· Οὐδέποτε
[17] ἀνέγνωτε τί ἐποίησε
[18] Δαβὶδ, ὅτε χρείαν
[19] ἔσχε, ϗ ἐπείνασεν αὐ-
τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
26 Πῶς [21] εἰςῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
[22] ἐπὶ Ἀβιάθαρ c τοῦ |
ἀρχιερέως, καὶ τοὺς
[23] ἄρτους τῆς προθέ-

A. D. 27.

1 Mat. 9. 10. Lu. 5. 8. 19. 17. Ro. 5. 8. Ga. 2.15,17.
2 ἀπαίρω.
3 συνανάκειμαι.
4 εἰμί.
5 ἀκολουθέω.
* ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ-a.
6 Mat. 9. 16.
7 εἴδω.
† Vide App.
‡ Διατί, s. Ὅτι μετὰ-n.
8 s. ἐστι αἴτιον.
9 κακός.
10 Jno. 7. 43. 9. 16. 1 Co. 1. 10. 11. 18. 12. 25.
11 ἔρχομαι.
12 ἀπολλύω.
13 γίνομαι.
§ οἱ Φαρισαίων-l.
14 ἄρχομαι.
‖ τίλλειν, s. ὁδοποιοῦντες τίλλειν-n.
15 s. διά.
16 ἔξειμι.
17 ἀναγινώσκω.
18 1 Sa. 21. 3-6.
19 ἔχω.
20 s. τῷ χρόνῳ.
21 εἰςέρχομαι.
22 Mat. 1. 11.
23 Mat. 12. 4. Lu. 6. 4. He. 9. 2.

σεως [1]ἔφαγεν, οὓς οὐκ
[17]ἔξεστι φαγεῖν [2]εἰ
μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ
[5]ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ [6]οὖσι;
27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Τὸ σάββατον διὰ τὸν
ἄνθρωπον [8]ἐγένετο, οὐχ
ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάβ-
βατον·
28 Ὥςτε κύριός [6]ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γ'.

ΚΑΙ [13]εἰςῆλθε πάλιν
εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ
[6]ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος [14]ἐξ-
ηραμμένην ἔχων τὴν
χεῖρα·
2 Καὶ [15]παρετήρουν αὐ-
τὸν εἰ τοῖς σάββασι θε-
ραπεύσει αὐτόν, ἵνα κα-
τηγορήσωσιν αὐτοῦ.
3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώ-
πῳ τῷ [14]ἐξηραμμένην
ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔ-
γειραι εἰς τὸ μέσον.
4 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[17]Ἔξεστι τοῖς σάββα-
σιν [18]ἀγαθοποιῆσαι, ἢ
[19]κακοποιῆσαι; ψυχὴν
[20]σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι;
Οἱ δὲ [21]ἐσιώπων.
5 Καὶ περιβλεψάμε-
νος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς,
[24]συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ
[25]πωρώσει τῆς καρδί-
ας αὐτῶν, λέγει τῷ
ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον
τὴν χεῖρά σου· καὶ [26]ἐξ-
έτεινε, καὶ †[27]ἀποκατ-
εστάθη ἡ χεὶρ αὐ-
τοῦ b ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλ-
λη. |

6 Καὶ [3]ἐξελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ
τῶν Ἡρωδιανῶν [4]συμ-
βούλιον ἐποίουν κατ' αὐ-
τοῦ, ὅπως αὐτὸν [7]ἀπο-
λέσωσι.
7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [9]ἀνε-
χώρησε μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ b πρὸς | τὴν
θάλασσαν· καὶ πολὺ
πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας h [10]ἠκολούθη-
σαν | d αὐτῷ, | καὶ ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας,
8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων, καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰδουμαίας, καὶ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ
[11]περὶ Τύρον καὶ Σι-
δῶνα, πλῆθος πολύ,
ἀκούσαντες ὅσα ἐποί-
ει, [12]ἦλθον πρὸς αὐ-
τόν.
9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοι-
άριον [16]προςκαρτερῇ
αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον,
ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐ-
τόν.
10 Πολλοὺς γὰρ ἐθερά-
πευσεν, ὥστε [22]ἐπιπί-
πτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ
*[23]ἅψωνται, ὅσοι εἶ-
χον μάστιγας.
11 Καὶ τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν
αὐτὸν *ἐθεώρει, προς-
έπιπτεν αὐτῷ, καὶ
ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι
σὺ [6]εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θε-
οῦ.
12 Καὶ πολλὰ [28]ἐπε-
τίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ
αὐτὸν φανερὸν ποιή-
σωσι.

A. D. 27.

1 φάγω.
2 Mat. 12. 4. Lu. 4.26,27. Jno. 17. 12.
3 ἐξέρχομαι.
4 confer. Mat. 12. 14.
5 δίδωμι.
6 εἰμί.
7 ἀπολλύω.
8 γίνομαι.
9 ἀναχωρέω.
10 ἀκολουθέω.
11 a. λαοι.
12 ἔρχομαι.
13 εἰςέρχομαι.
14 ξηραίνω. Mat. 21. 19, 20.
15 παρατηρέω.
16 Ac. 2 42,46. Ro. 12. 12. Col. 4. 2.
17 ἔξειμι.
18 Lu. 6. 9,33, 35. Ac. 14. 17.
19 Lu. 6. 9. 1 Pe. 3. 17. 3 Jno. 11.
20 σώζω.
21 σιωπάω.
22 Jno. 13. 25. Ac. 20. 10, 37.
* Vide App.
23 ἅπτομαι.
24 Ps 59. 21, in lxx.
25 confer. ch. 6. 32. Ro. 11.7,25. Ep. 4. 18.
26 ἐκτείνω.
† ἀπεκατεστάθη-l.
27 ἀποκαθίστημι.
28 ἐπιτιμάω.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς
τὸ ὄρος, καὶ προςκαλεῖ-
ται οὓς [1]ἤθελεν αὐτός·
καὶ [2]ἀπῆλθον πρὸς αὐ-
τόν.
14 Καὶ [4]ἐποίησε δώ-
δεκα, ἵνα [5]ὦσι μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀπο-
στέλλῃ αὐτοὺς κηρύσ-
σειν,
15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν
θεραπεύειν τὰς νόσους,
καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαι-
μόνια.
16 * Καὶ [6]ἐπέθηκε τῷ
Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·
17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰω-
άννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Ἰακώβου· καὶ [6]ἐπέθη-
κεν αὐτοῖς ὀνόματα Βο-
ανεργὲς, ὅ [5]ἐστιν, υἱοὶ
βροντῆς·
18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ
Φίλιππον, καὶ Βαρθο-
λομαῖον, καὶ Ματθαῖ-
ον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰά-
κωβον τὸν [9]τοῦ Ἀλ-
φαίου, καὶ Θαδδαῖον,
καὶ Σίμωνα τὸν ‡[10]Κα-
νανίτην·
19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκα-
ριώτην, ὃς καὶ [11]παρέ-
δωκεν αὐτόν· καὶ ἔρ-
χονται εἰς οἶκον.
20 Καὶ συνέρχεται πά-
λιν ὄχλος, ὥςτε μὴ δύ-
νασθαι αὐτους μήτε ἄρ-
τον φαγεῖν.
21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
§παρ' αὐτοῦ, [17]ἐξῆλθον
κρατῆσαι αὐτόν· ἔλε-
γον γάρ· Ὅτι [18]ἐξ-
έστη.[19]
22 Καὶ οἱ γραμματεῖς
οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
[3]καταβάντες, ἔλεγον·
Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει·
καὶ, Ὅτι ἐν τῷ ἄρ-
χοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
νια.
23 Καὶ προςκαλεσάμε-
νος αὐτοὺς, ἐν παρα-
βολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς·
Πῶς δύναται Σατα-
νᾶς Σατανᾶν ἐκβάλ-
λειν;
24 Καὶ ἐὰν βασιλεία
ἐφ' ἑαυτὴν [7]μερισθῇ,
οὐ δύναται [8]σταθῆναι
ἡ βασιλεία ἐκείνη·
25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ'
ἑαυτὴν [7]μερισθῇ, οὐ δύ-
ναται [8]σταθῆναι ἡ οἰκία
ἐκείνη·
26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς
[20]ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ
[7]μεμέρισται, οὐ δύναται
[8]σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει.
27 †Οὐ δύναται οὐδεὶς
τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ,
[12]εἰςελθὼν εἰς τὴν οἰ-
κίαν αὐτοῦ, [13]διαρπάσαι,
ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν
ἰσχυρὸν [14]δήσῃ· καὶ
τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει.
28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι πάντα [15]ἀφεθήσε-
ται τὰ ἁμαρτήματα
τοις υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ ‖[16]βλασφη-
μίαι ὅσας ἂν βλασφη-
μήσωσιν·
29 Ὅς δ' ἂν βλασφη-
μήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα το
ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν
d εἰς τὸν αἰῶνα,l ἀλλ'

A. D. 27.

1 θέλω.
2 ἀπέρχομαι.
3 καταβαίνω
4 1 Sa. 12. 6. Job 9. 20, in lxx.
5 εἰμί.
* πρῶτον Σίμωνα-m.
6 ἐπιτίθημι.
7 μερίζω.
8 ἵστημι.
9 s. υἱόν.
† Οὐδεὶς δύναται-a.
‡ Καναναῖον-n.
10 Ζηλωτὴν, Lu. 6. 15.
11 παραδίδωμι.
12 εἰςέρχομαι.
13 διαρπάζω.
14 δέω.
15 ἀφίημι.
§ περὶ αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποὶ, ἐξῆλθον-n.
‖ αἱ-m.
16 Mat. 12 31. 15. 19. 26. 65. Jno. 10. 33. Col. 3. 8. Ep. 4. 31. 1 Ti. 6. 4. Jude 9.
17 ἐξέρχομαι.
18 ἐξίστημι, opponitur σωφρονεῖν, 2 Co. 5. 13.
19 s. τοῦ νοός, v. τοῦ φρονεῖν.
20 ἀνίστημι.

ἔνοχός [1] ἐστιν αἰωνίου
* κρίσεως.
30 Ὅτι ἔλεγον· πνεῦ-
μα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Ἔρχονται οὖν † οἱ
ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ· καὶ ἔξω [4] ἑστῶ-
τες, [5] ἀπέστειλαν πρὸς
αὐτὸν, [d] φωνοῦντες αὐ-
τόν. | ‡
32 Καὶ [12] ἐκάθητο ὄ-
χλος περὶ αὐτόν· εἶπον
δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ
σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
§ ἔξω ζητοῦσί σε.
33 Καὶ [13] ἀπεκρίθη αὐ-
τοῖς, λέγων· Τίς [1] ἐστιν
ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελ-
φοί μου;
34 Καὶ περιβλεψάμε-
νος ‖ κύκλῳ τοὺς [d] περὶ
αὐτὸν | [12] καθημένους,
λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ
μου, καὶ οἱ ἀδελφοί
μου.
35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
οὗτος ἀδελφός μου, καὶ
ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ
[1] ἐστι.

Κεφ. δʹ.

ΚΑΙ πάλιν [24] ἤρξατο
διδάσκειν παρὰ τὴν θά-
λασσαν· καὶ [25] συνή-
χθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος
πολὺς, ὥστε αὐτὸν
[26] ἐμβάντα εἰς τὸ πλοι-
ον, καθῆσθαι ἐν τῇ
θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος πρὸς τὴν θά-
λασσαν [e] ἐπὶ τῆς γῆς
[1] ἦν.
2 Καὶ [29] ἐδίδασκεν αὐ-
τους ἐν παραβολαῖς
πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ·
3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, [2] ἐξ-
ῆλθεν ὁ σπείρων [3] τοῦ
σπεῖραι.
4 Καὶ [6] ἐγένετο ἐν τῷ
σπείρειν, ὃ μὲν [7] ἔπεσε [8]
παρὰ τὴν ὁδὸν, ϗ [30] ἦλ-
θε τὰ πετεινὰ [b] τοῦ οὐ-
ρανοῦ, | καὶ [9] κατέφαγεν
αὐτό.
5 Ἄλλο [7] δὲ [8] ἔπεσεν
ἐπὶ τὸ πετρῶδες, [10] ὅπου
οὐκ [11] εἶχε γῆν πολλήν·
καὶ εὐθέως [14] ἐξανέτει-
λε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βά-
θος γῆς·
6 Ἡλίου δὲ [15] ἀνατεί-
λαντος [16] ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥί-
ζαν, [17] ἐξηράνθη.
7 Καὶ ἄλλο [7] ἔπεσεν [8]
εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ
[18] ἀνέβησαν αἱ [19] ἄκαν-
θαι, καὶ [20] συνέπνιξαν
αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ
[21] ἔδωκε.
8 Καὶ ἄλλο [7] ἔπεσεν [8]
εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν·
ϗ [21] ἐδίδου καρπὸν ἀνα-
βαίνοντα καὶ ** αὐξά-
νοντα· καὶ [22] ἔφερεν,
†† ἓν τριάκοντα, ϗ †† ἓν
ἑξήκοντα, καὶ †† ἓν
ἑκατόν.
9 Καὶ [23] ἔλεγεν [b] αὐ-
τοῖς· | Ὁ ἔχων [27] ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 Ὅτε δὲ ἐγένετο κα-
ταμόνας, [28] ἠρώτησαν
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖς δώδεκα τὴν
παραβολήν.
11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς

A. D. 27.

1 εἰμί.
* ἁμαρτήματος, s. ἁμαρτίας-h. alii κολάσεως.
2 ἐξέρχομαι.
3 s. ἕνεκα.
† ἡ μήτηρ αὐτȣ ϗ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ-a.
4 ἵστημι.
5 ἀποςέλλω.
6 γίνομαι.
7 s. σπέρμα.
8 πίπτω.
‡ alii καλȣ̃ντες, s. ζητȣ̃ντες αὐτόν.
9 καταφάγω.
10 s. μέρος τῆς γῆς.
11 ἔχω.
12 κάθημαι.
§ καὶ αἱ ἀδελφαί σου-g.
13 ἀποκρίνομαι.
14 ἐξανατέλλω, Mat. 13. 5.
15 ἀνατέλλω
16 καυματίζω, Mat. 13. 6.
‖ τὰς κύκλῳ-i
17 ξηραίνω.
18 ἀναβαίνω
19 Mat. 7. 16.
20 συμπνίγω Lu. 8. 14.
21 δίδωμι.
** αὐξανόμενον.
22 φέρω.
†† ἐν ter-i.
23 λέγω.
24 ἄρχομαι.
25 συνάγω.
26 ἐμβαίνω.
27 οὖς.
28 ἐρωτάω.
29 διδάσκω.
30 ἔρχομαι.

Ὑμῖν [1]δέδοται [c] [2]γνῶ-
ναι | τὸ μυστήριον τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ·
ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν
παραβολαῖς τὰ πάντα
† γίνεται·
12 [4]Ἵνα βλέποντες
‡ βλέπωσι, καὶ μὴ [5]ἴδω-
σι· καὶ ἀκούοντες ἀκού-
ωσι, καὶ μὴ συνιῶσι·
μήποτε ἐπιστρέψωσι,
καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς [c] τὰ
ἁμαρτήματα. |
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Οὐκ [b] οἴδατε τὴν παρα-
βολὴν ταύτην; καὶ πῶς
πάσας τὰς παραβολὰς
[2] γνώσεσθε;
14 Ὁ σπείρων, τὸν λό-
γον σπείρει.
15 Οὗτοι δέ [8] εἰσιν οἱ
παρὰ τὴν ὁδὸν, ** ὅπου
σπείρεται ὁ λόγος·
καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
εὐθέως ἔρχεται [9] ὁ Σα-
τανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λό-
γον τὸν [12] ἐσπαρμένον
‡‡ ἐν ταῖς καρδίαις αὐ-
τῶν.
16 Καὶ οὗτοί [8] εἰσιν
ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πε-
τρώδη [12] σπειρόμενοι,
οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν
λόγον, εὐθέως μετὰ χα-
ρᾶς λαμβάνουσιν αὐ-
τόν·
17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥί-
ζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ
[17] πρόσκαιροί εἰσιν· εἶ-
τα γενομένης θλίψεως,
ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λό-
γον, εὐθέως [19] σκανδα-
λίζονται.
18 Καὶ [c] οὗτοί | [8]εἰσιν
οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπει-
ρόμενοι, [c] οὗτοί [8]εἰσιν |
οἱ τὸν λόγον [a] ἀκούον-
τες·
19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ
[3] αἰῶνος [b] τούτου, | καὶ
ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου,
[c] καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ
ἐπιθυμίαι | εἰσπορευό-
μεναι [6] συμπνίγουσι τὸν
λόγον, καὶ [7]ἄκαρπος γί-
νεται.
20 Καὶ οὗτοί [8]εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν κα-
λὴν [12] σπαρέντες, οἵτι-
νες ἀκούουσι τὸν λό-
γον, καὶ παραδέχονται·
καὶ καρποφοροῦσιν, § ἓν
τριάκοντα, καὶ § ἓν
ἑξήκοντα, καὶ § ἓν ἑκα-
τόν.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Μήτι ὁ λύχνος ‖ ἔρχε-
ται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον
[10] τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλί-
νην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
λυχνίαν [11]ἐπιτεθῇ;
22 Οὐ γάρ [8] ἐστί [a] τι |
κρυπτὸν, †† ὃ ἐὰν μὴ
φανερωθῇ· οὐδὲ [14] ἐγέ-
νετο ἀπόκρυφον, ἀλλ'
ἵνα εἰς φανερὸν [15] ἔλ-
θῃ.
23 Εἴτις ἔχει [16] ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν
ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, με-
τρηθήσεται ὑμῖν, [b] καὶ
[18] προστεθήσεται ὑμῖν
τοῖς ἀκούουσιν. |
25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ,
§§ [1] δοθήσεται αὐτῷ·
καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ
ἔχει, [20] ἀρθήσεται ἀπ'
αὐτοῦ.

A. D. 26.

1 δίδωμι.
2 γινώσκω.
* ἀκούσαν-
τες-i.
† λέγεται-a.
3 Mat. 12. 32.
13. 22.
4 Ὅτι,
Mat. 13. 13.
Lu. 8. 10.
‡ μὴ-f.
5 εἴδω.
6 Mat. 13. 22.
Lu. 8. 14, 42.
7 1 Co. 14. 14.
Ep. 5. 11.
Tit. 3. 14.
§ ἐν-i, ter.
‖ ἅπτεται, s.
καίεται-n.
** οἷς-n.
8 εἰμί.
9 ὁ πονηρὸς,
Mat. 13. 19.
ὁ διάβολος,
Lu. 8. 12.
10 τίθημι.
11 ἐπιτίθημι
†† ἐὰν μὴ (s.
εἰ μὴ ἵνα)
φανερωθῇ-i.
12 σπείρω.
‡‡ ἐν αὐ-
τοῖς-h.
13 s. μέρη.
14 γίνομαι.
15 ἔρχομαι.
16 οὖς.
17 πρὸς και-
ρον πιςεύ-
ουσι,
Lu. 8. 13.
Mat. 13. 21.
2 Co. 4. 18.
18 προστίθη-
μι.
19 Mat. 5. 29.
18. 21.
§§ προστεθή-
σεται-n.
20 αἴρω.

8 Καὶ [1] ἐξελθοῦσαι τα-
χὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης, [3] ἔδραμον ἀπ-
αγγεῖλαι τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ.
9 c Ὡς δὲ ἐπορεύοντο
ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ,! καὶ ἰδοὺ, ὁ
Ἰησοῦς [7] ἀπήντησεν αὐ-
ταῖς, λέγων· [8] Χαίρετε.
Αἱ δὲ [12] προσελθοῦσαι,
[13] ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς
πόδας, καὶ [14] προσεκύνη-
σαν αὐτῷ.
10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε
τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα
[18] ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με
[19] ὄψονται.
11 Πορευομένων δὲ αὐ-
τῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κυ-
στωδίας, [21] ἐλθόντες εἰς
τὴν πόλιν, [22] ἀπήγγει-
λαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
ἅπαντα τὰ [23] γενόμε-
να.
12 Καὶ [25] συναχθέντες
μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
ρων, συμβούλιόν τε
[26] λαβόντες, ἀργύρια
ἱκανὰ [27] ἔδωκαν τοῖς
στρατιώταις,
13 Λέγοντες· Εἴπατε,
ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
νυκτὸς [21] ἐλθόντες, [29] ἔ-
κλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν
[30] κοιμωμένων.

14 Καὶ ἐὰν [2] ἀκουσθῇ
τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος,
ἡμεῖς [4] πείσομεν αὐ-
τὸν,[5] καὶ ὑμᾶς [6] ἀμερί-
μνους ποιήσομεν.
15 Οἱ δὲ, [26] λαβόντες
τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν
ὡς [9] ἐδιδάχθησαν. Καὶ
[10] διεφημίσθη ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις
μέχρι τῆς [11] σήμερον.
16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθη-
ταὶ ἐπορεύθησαν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ
ὄρος οὗ [15] ἐτάξατο αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς.
17 Καὶ [16] ἰδόντες αὐ-
τὸν, [14] προσεκύνησαν
αὐτῷ· * οἱ δὲ [17] ἐδίστα-
σαν.
18 Καὶ [12] προσελθὼν ὁ
Ἰησοῦς, [20] ἐλάλησεν αὐ-
τοῖς, λέγων· [27] Ἐδόθη
μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 Πορευθέντες b οὖν l
[24] μαθητεύσατε πάντα
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες
αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύμα-
τος·
20 Διδάσκοντες αὐτοὺς
τηρεῖν πάντα ὅσα [28] ἐν-
ετειλάμην ὑμῖν· καὶ
ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰ-
μι πάσας τὰς ἡμέ-
ρας, ἕως τῆς [31] συντε-
λείας τοῦ αἰῶνος.
b Ἀμήν. l

A. D. 29.

1 ἐξέρχομαι.
2 ἀκούω.
3 τρέχω.
4 πείθω.
5 s. μὴ ἀγα-
νακτεῖν.
6 1 Co. 7. 32.
7 ἀπαντάω.
8 Lu. 1. 28.
Jno. 19. 3.
Ac. 15. 23.
2 Co. 13. 11.
Phi. 3. 1.
Ja. 1. 1.
9 διδάσκω.
10 διαφημίζω
Mar. 1. 45.
11 s. ἡμέρας.
12 προσέρχο-
μαι.
13 κρατέω.
14 προσκυνέω
15 τάσσω.
16 εἴδω.
* ἐδὲ ἐδίστα-
σαν. conj.
17 διστάζω,
ch. 14. 31.
18 ἀπέρχομαι
19 ὄπτομαι.
20 λαλέω.
21 ἔρχομαι.
22 ἀπαγγέλ-
λω.
23 γίνομαι.
24 ch. 13. 52.
Ac. 14. 21.
25 συνάγω.
26 λαμβάνω.
27 δίδωμι.
28 ἐντέλλω.
29 κλέπτω.
30 κοιμάω.
31 ch. 13. 39,
40, 49. 24. 3.
He. 9. 26.

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ 'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίȣ
'Ιησοῦ Χριςοῦ, c υἱȣ̃ τȣ̃
* Θεοῦ. l
2 'Ως [1] γέγραπται † ἐν
τοῖς προφήταις· [4] 'Ιδȣ̀,
ἐγὼ ἀποςέλλω τὸν ἄγ-
γελόν μου πρὸ προσώ-
που σου, ὃς κατασκευά-
σει τὴν ὁδόν σου b ἔμ-
προσθέν σου. l
3 * Φωνὴ ‡ βοῶντος ἐν
τῇ ἐρήμῳ· [7] 'Ετοιμάσα-
τε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐ-
θείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ.
4 [10] 'Εγένετο 'Ιωάννης
βαπτίζων ἐν τῇ ἐρή-
μῳ,[11] ϗ κηρύσσων βά-
πτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 Καὶ ** ἐξεπορεύε-
το [12] πρὸς αὐτὸν πᾶσα
ἡ 'Ιουδαία χώρα, καὶ
οἱ †† 'Ιεροσολυμῖται·
καὶ ἐβαπτίζοντο πάν-
τες ἐν τῷ 'Ιορδά-
νῃ ποταμῷ ὑπ' αὐ-
τοῦ, [13] ἐξομολογούμε-
νοι τὰς ἁμαρτίας αὐ-
τῶν.
6 [11] Ἦν δὲ 'Ιωάννης
[16] ἐνδεδυμένος |||| τρί-
χας [17] καμήλου, καὶ ζώ-
νην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ
ἐσθίων ἀκρίδας ϗ μέλι
ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέ-
γων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυ-
ρότερός μου ὀπίσω μȣ,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, [2] κύ-
ψας [3] λῦσαι τὸν [5] ἱμάν-
τα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ.
8 'Εγὼ μὲν ἐβάπτισα
ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.
9 Καὶ [10] ἐγένετο ἐν ἐ-
κείναις ταῖς ἡμέραις,
[8] ἦλθεν 'Ιησȣ̃ς ἀπὸ Να-
ζαρὲτ [9] τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ 'Ιω-
άννȣ εἰς τὸν 'Ιορδάνην.
10 Καὶ εὐθέως ἀναβαί-
νων § ἀπὸ τοῦ ὕδατος,
εἶδε σχιζομένους τοὺς
οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦ-
μα, || ὡσεὶ περιστερὰν,
καταβαῖνον ἐπ' αὐ-
τόν.
11 Καὶ φωνὴ [10] ἐγένετο
ἐκ τῶν ȣ̓ρανῶν· Σὺ [15] εἶ
ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς,
ἐν §§ ᾧ εὐδόκησα.
12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦ-
μα αὐτὸν [14] ἐκβάλλει
εἰς τὴν ἔρημον.
13 Καὶ [15] ἦν b ἐκεῖ l e ἐν
τῇ ἐρήμῳ l ἡμέρας τεσ-
σαράκοντα, πειραζόμε-
νος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ·
καὶ [15] ἦν μετὰ τῶν θη-
ρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι
[18] διηκόνουν αὐτῷ.

A. D. 26.

* Θεȣ̃ ὡς γέ-
γραπται-n.
1 γράφω.
† ἐν 'Ησαΐᾳ
τῷ προφή-
τῃ-l.
2 κύπτω.
3 λύω.
4 Mal. 3. 1.
5 Lu. 3. 16.
Jno. 1. 27.
Ac 22. 25.
6 Is. 40. 3–5.
‡ βοῶντος·
'Εν τῇ ἐρή-
μῳ ἑτοιμά-
σατε-n.
7 s. ἀκέεται
8 ἔρχομαι.
9 s. πόλεως.
10 γίνομαι.
§ ἐκ-h.
11 s. 'Ιεδαίας
|| ὡς-a.
** ἐξεπορεύ-
οντο-h.
12 ἐκπορεύο-
μαι.
†† 'Ιεροσολυ-
μῖται πάν-
τες· καὶ ἐ-
βαπτίζον-
το ἐν-a.
§§ ἐν σοὶ-i.
13 Mat. 3. 6.
Ac. 19. 18.
Ja. 5. 16.
14 Mat. 9. 38.
15 εἰμί.
16 ἐνδύω.
|||| ἐέῤῥην-n.
17 θρὶξ.
18 διακονέω.

14 Μετὰ δὲ τὸ [1] παρα-
δοθῆναι τὸν Ἰωάννην,
[3] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον c τῆς βα-
σιλείας | τοῦ Θεοῦ,
15 c Καὶ | λέγων· Ὅτι
[5] πεπλήρωται ὁ καιρὸς,
ϗ [6] ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε,
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ.
16 * Περιπατῶν δὲ πα-
ρὰ τὴν θάλασσαν τῆς
Γαλιλαίας, εἶδε Σί-
μωνα ϗ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν † αὐτοῦ, ‡ βάλ-
λοντας ἀμφίβληστρον
ἐν τῇ θαλάσσῃ· ([14] ἦ-
σαν γὰρ ἁλιεῖς·)
17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς
[15] γενέσθαι ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων.
18 Καὶ εὐθέως [18] ἀφ-
έντες τὰ δίκτυα c αὐ-
τῶν, | [19] ἠκολούθησαν
αὐτῷ.
19 Καὶ [22] προβὰς c ἐ-
κεῖθεν | ὀλίγον, εἶδεν
Ἰάκωβον τὸν [23] τοῦ
Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ
καταρτίζοντας τὰ δί-
κτυα.
20 Καὶ εὐθέως [24] ἐκά-
λεσεν αὐτούς· καὶ [18] ἀ-
φέντες τὸν πατέρα αὐ-
τῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ
πλοίῳ μετὰ τῶν μισθω-
τῶν, [25] ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται

A. D. 27.

1 παραδίδωμι
2 εἰσέρχομαι
3 ἔρχομαι.
4 διδάσκω.
5 πληρόω,
Lu. 21. 24.
Jno. 7. 8.
6 ἐγγίζω.
7 ἐκπλήσσω.
* Καὶ παράγων-h.
8 ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου,
Lu. 4. 33.
9 ἀνακράζω.
† τοῦ Σίμωνος-h.
‡ ἀμφιβάλλοντας-l.
10 ἐάω.
Lu. 4. 34.
11 ch. 5. 7.
Mat. 8. 29.
12 ἀπολλύω.
13 εἴδω.
14 εἰμί.
15 γίνομαι.
16 ἐπιτιμάω.
17 ἐξέρχομαι.
18 ἀφίημι.
19 ἀκολουθέω.
20 σπαράσσω
ch. 9. 20, 26.
Lu. 9. 39.
21 κράζω.
22 προβαίνω.
23 s. υἱόν.
§ ἀπ'-h.
‖ λέγοντες· Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινή; κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι-i.
24 καλέω.
25 ἀπέρχομαι.
26 s. γῆν.
** ἐξελθὼν, ἦλθεν-i.

εἰς Καπερναούμ· καὶ
εὐθέως τοῖς σάββασιν
c [2] εἰσελθὼν | εἰς τὴν
συναγωγὴν, [4] ἐδίδασκε.
22 Καὶ [7] ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
[14] ἦν γὰρ διδάσκων αὐ-
τοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμμα-
τεῖς.
23 Καὶ [14] ἦν ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν ἄνθρω-
πος [8] ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ, ϗ [9] ἀνέκραξε,
24 Λέγων· d [10] Ἔα, |
[11] τί ἡμῖν ϗ σοὶ, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; [3] ἦλθες [12] ἀ-
πολέσαι ἡμᾶς; [13] οἶδά
σε τίς [14] εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ.
25 Καὶ [16] ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
Φιμώθητι, ϗ [17] ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ.
26 Καὶ [20] σπαράξαν αὐ-
τὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον, καὶ [21] κράξαν
φωνῇ μεγάλῃ, [17] ἐξῆλ-
θεν § ἐξ αὐτοῦ.
27 Καὶ ἐθαμβήθησαν
πάντες, ὥστε συζητεῖν
πρὸς αὐτοὺς, ‖ λέγον-
τας· Τί [14] ἐστι τοῦτο;
τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ
αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν
καὶ τοῖς πνεύμασι
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;
28 [17] Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην
τὴν περίχωρον [26] τῆς
Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς
συναγωγῆς ** [17] ἐξελ-

θόντες, [1] ἦλθον εἰς τὴν
οἰκίαν Σίμωνος ϗ Ἀν-
δρέου, μετὰ Ἰακώβου ϗ
Ἰωάννου.
30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμω-
νος [2] κατέκειτο πυρέσ-
σουσα· καὶ εὐθέως λέ-
γουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς·
31 Καὶ [3] προσελθὼν [4] ἤ-
γειρεν αὐτὴν, κρατήσας
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ
[5] ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-
τὸς εὐθέως· καὶ [6] διη-
κόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας [8] δὲ [9] γενομέ-
νης, ὅτε [10] ἔδυ ὁ ἥλιος,
[11] ἔφερον πρὸς αὐτὸν
πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας, καὶ τοὺς δαι-
μονιζομένους.
33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη
[14] ἐπισυνηγμένη [15] ἦν
πρὸς τὴν θύραν.
34 Καὶ ἐθεράπευσε
πολλοὺς κακῶς ἔχον-
τας ποικίλαις νόσοις·
καὶ δαιμόνια πολλὰ
[16] ἐξέβαλε, καὶ οὐκ [5] ἤ-
φιε λαλεῖν τὰ δαιμό-
νια, ὅτι [19] ᾔδεισαν § αὐ-
τόν.
35 Καὶ πρωῒ ‖ ἔννυχον
λίαν [20] ἀναστὰς [21] ἐξῆλ-
θε, καὶ [22] ἀπῆλθεν εἰς
ἔρημον τόπον, [26] κἀκεῖ
προσηύχετο.
36 Καὶ [27] κατεδίωξαν
αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ [29] εὑρόντες αὐ-
τὸν, λέγουσιν αὐτῷ·
Ὅτι πάντες ζητοῦσί
σε.
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομέ-
νας κωμοπόλεις, ἵνα
[26] κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦ-
το γὰρ * [21] ἐξελήλυθα.
39 Καὶ [15] ἦν κηρύσσων
† ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γα-
λιλαίαν, καὶ τὰ δαιμό-
νια ἐκβάλλων.
40 Καὶ [1] ἔρχεται πρὸς
αὐτὸν λεπρὸς, παρακα-
λῶν αὐτὸν, καὶ [7] γονυ-
πετῶν αὐτὸν, καὶ λέ-
γων αὐτῷ· Ὅτι ἐὰν
θέλῃς, δύνασαί με [12] κα-
θαρίσαι.
41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
‡ σπλαγχνισθεὶς, ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα, [13] ἥψα-
το αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐ-
τῷ· Θέλω, [12] καθαρί-
σθητι.
42 Καὶ d εἰπόντος αὐ-
τοῦ, l εὐθέως [22] ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ
[12] ἐκαθαρίσθη.
43 Καὶ [17] ἐμβριμησά-
μενος αὐτῷ, εὐθέως
[16] ἐξέβαλεν αὐτόν.
44 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴ-
πῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυ-
τὸν [23] δεῖξον ** τῷ ἱε-
ρεῖ, καὶ [24] προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἃ [25] προσέταξε Μω-
σῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς.
45 Ὁ δὲ [21] ἐξελθὼν
[28] ἤρξατο κηρύσσειν
πολλὰ, καὶ διαφημίζειν
τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
αὐτὸν δύνασθαι φανε-
ρῶς εἰς πόλιν [30] εἰσ-
ελθεῖν· ἀλλ' ἔξω
ἐν ἐρήμοις τόποις

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
* ἐλήλυθα, s. ἐξῆλθον-i.
2 κατάκειμαι
† εἰς τὰς συναγωγάς-a.
3 προσέρχομαι.
4 ἐγείρω, ch. 9. 27.
5 ἀφίημι.
6 διακονέω.
7 γονυπετέω
8 s. ὥρας.
9 γίνομαι.
10 δύνω.
11 φέρω.
12 καθαρίζω.
‡ ὀργισθεὶς-n
13 ἅπτομαι.
14 ἐπισυνάγω.
15 εἰμί.
16 ἐκβάλλω.
17 Mat. 9. 30.
18 ver. 34. ch. 1. 12. Mat. 9. 38.
19 εἴδω.
§ αὐτὸν Χριστὸν εἶναι-n.
‖ ἔννυχα-i.
20 ἀνίστημι.
21 ἐξέρχομαι
22 ἀπέρχομαι.
23 δεικνύω.
** τῷ ἀρχιερεῖ, s. τοῖς ἱερεῦσι-n.
24 προσφέρω.
25 προστάττω
26 καὶ ἐκεῖ.
27 καταδιώκω, Ps. 23. 6. 38. 20. in lxx.
28 ἄρχομαι.
29 εὑρίσκω.
30 εἰσέρχομαι.

ἦν, καὶ [2]ἤρχοντο πρὸς
αὐτὸν *πανταχόθεν.

Κεφ. β΄.

ΚΑΙ παλιν [4]εἰςῆλθεν
εἰς Καπερναοὺμ δι᾽ [5]ἡ-
μερῶν· καὶ [6]ἠκούσθη
ὅτι εἰς οἶκόν [1]ἐστι.
2 Καὶ εὐθέως [7]συνήχ-
θησαν πολλοὶ, ὥςε μη-
κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ
[8]πρὸς τὴν θύραν· καὶ
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λό-
γον.
3 Καὶ ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν, παραλυτικὸν
φέροντες, αἰρόμενον
ὑπὸ τεσσάρων.[9]
4 Καὶ μὴ δυνάμενοι
§προςεγγίσαι αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, [10]ἀπεστέ-
γασαν τὴν [11]στέγην
ὅπου [1]ἦν· καὶ [12]ἐξο-
ρύξαντες [13]χαλῶσι
τὸν κράββατον, ** ἐφ᾽
ᾧ ὁ παραλυτικὸς [16]κα-
τέκειτο.
5 [17]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν, λέ-
γει τῷ παραλυτικῷ
Τέκνον, [20]ἀφέωνταί
††σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
6 [1]Ἦσαν δέ τινες τῶν
γραμματέων ἐκεῖ καθή-
μενοι, καὶ [21]διαλογιζό-
μενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν·
7 [23]Τί οὗτος οὕτω λα-
λεῖ βλασφημίας; τίς
δύναται [20]ἀφιέναι ἁ-
μαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ
Θεός;
8 Καὶ εὐθέως [26]ἐπι-
γνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 ἔρχομαι.
* πάντοθεν-h.
3 αἴρω.
4 εἰςέρχομαι.
5 s. τίνων.
6 ἀκούω.
† σου-a.
7 συνάγω.
‡ Ἔγειρε, ἆρόν-a.
8 s. χωρία.
9 s. ἀνθρώπων.
§ προςενέγκαι-n.
10 ἀποστεγάζω.
11 Mat. 8. 8. Lu. 7. 6.
12 ἐξορύσσω, Ga. 4. 15.
13 χαλάω, Lu. 5. 4, 5.
14 ch. 6. 55.
15 ὑπάγω.
16 κατάκειμαι.
17 εἴδω.
18 ἐξέρχομαι
‖ ἔμπροσθεν-n.
** ὅπου ὁ-i.
19 ἐξίστημι, ch. 3. 21.
20 ἀφίημι.
†† σου αἱ ἁμαρτίαι-l.
21 ch. 8. 10. Mat. 16. 7, 8. Lu. 1. 29.
‡‡ Ἰάκωβον-n.
22 s. υἱὸν.
23 s. διά.
24 ἀνίστημι.
25 ἀκολουθέω.
26 ἐπιγινώσκω.
27 γίνομαι.
§§ αὐτοὶ-m.

οὕτως §§διαλογίζονται
ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Τί ταῦτα δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρ
δίαις ὑμῶν;
9 Τί [1]ἐστιν εὐκοπώτε-
ρον, εἰπεῖν τῷ παραλυ-
τικῷ· [20]Ἀφέωνταί †σοι
αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν·
‡Ἔγειρε, καὶ [3]ἆρον σου
τὸν κράββατον, καὶ πε-
ριπάτει;
10 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [20]ἀφιέναι ἐπὶ
τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέ-
γει τῷ παραλυτικῷ·)
11 Σοὶ λέγω, ‡ἔγει-
ραι, καὶ [3]ἆρον τὸν
[14]κράββατόν σου, καὶ
[15]ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.
12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέ-
ως, καὶ [3]ἄρας τὸν
[14]κράββατον, [18]ἐξῆλ-
θεν ‖ ἐναντίον πάντων·
ὥςτε [19]ἐξίστασθαι πάν-
τας, καὶ δοξάζειν τὸν
Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι
οὐδέποτε οὕτως εἴδο-
μεν.
13 Καὶ [18]ἐξῆλθε πάλιν
παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος [2]ἤρχετο
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδα-
σκεν αὐτούς.
14 Καὶ παράγων εἶδε
‡‡Λευῒν τὸν [22]τοῦ Ἀλ-
φαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ
τελώνιον· καὶ λέγει
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
Καὶ [24]ἀναςὰς [25]ἠκολού-
θησεν αὐτῷ.
15 Καὶ [27]ἐγένετο ἐν τῷ
[16]κατακεῖσθαι αὐτὸν

ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ
πολλοὶ τελῶναι καὶ
[1] ἁμαρτωλοὶ [2] συνανέ-
κειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
[4] ἦσαν γὰρ πολλοὶ,
καὶ [5] ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ.
16 Καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
[7] ἰδόντες αὐτὸν ἐσθί-
οντα μετὰ τῶν τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν,
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ‡ Τί [8] ὅτι μετὰ
τῶν τελωνῶν ϗ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίει καὶ πί-
νει;
17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ
χρείαν ἔχȣσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατρȣ͂, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες. Οὐκ
[11] ἦλθον καλέσαι δικαί-
ους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς
b εἰς μετάνοιαν. ‖
18 Καὶ [4] ἦσαν οἱ μα-
θηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
§ τῶν Φαρισαίων νη-
στεύοντες· καὶ ἔρχον-
ται καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννȣ καὶ οἱ τῶν Φαρι-
σαίων νηστεύουσιν, οἱ
δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νη-
στεύουσι;
19 Καί εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος,
ἐν [20] ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
αὐτῶν [4] ἐςι, νηστεύειν;
d ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυ-
τῶν ἔχουσι τὸν νυμφί-
ον, οὐ δύνανται νηστεύ-
ειν. ‖

20 [11] Ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν [2] ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσουσιν
ἐν [a] ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις.
21 b Καὶ ‖ οὐδεὶς ἐπί-
βλημα ῥάκυς [6] ἀγνάφȣ
ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, † αἴ-
ρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ
τὸ καινὸν τοῦ παλαιȣ͂,
καὶ [9] χεῖρον [10] σχίσμα
γίνεται.
22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκȣ̀ς πα-
λαιȣ́ς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει
ὁ οἶνος c ὁ νέος ‖ τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκ-
χεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
[12] ἀπολοῦνται· ἀλλὰ
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινοὺς βλητέον.
23 Καὶ [13] ἐγένετο πα-
ραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν
τοῖς σάββασι διὰ τῶν
σπορίμων, καὶ [14] ἤρξαν-
το οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
‖ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες
τοὺς στάχυας.
24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι
ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε, [15] τί
ποιοῦσιν c ἐν ‖ τοῖς σάβ-
βασιν ὃ οὐκ [16] ἔξεστι;
25 Καὶ d αὐτὸς ‖ ἔλεγεν
αὐτοῖς· Οὐδέποτε
[17] ἀνέγνωτε τί ἐποίησε
[18] Δαβὶδ, ὅτε χρείαν
[19] ἔσχε, ϗ ἐπείνασεν αὐ-
τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
26 Πῶς [21] εἰσῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
[22] ἐπὶ Ἀβιάθαρ c τοῦ ‖
ἀρχιερέως, καὶ τοὺς
[23] ἄρτους τῆς προθέ-

A. D. 27.

1 Mat. 9. 10. Lu. 5. 8. 19. 17. Ro. 5. 8. Ga. 2.15,17.
2 ἀπαίρω.
3 συνανάκειμαι.
4 εἰμί.
5 ἀκολȣθέω.
a ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ-a.
6 Mat. 9. 16.
7 εἴδω.
† Vide App.
‡ Διατί, s.
" Ὅτι μετὰ-n.
8 s. ἐστι αἴτιον.
9 κακός,
10 Jno. 7. 43. 9. 16. 1 Co. 1. 10. 11. 18. 12. 25.
11 ἔρχομαι.
12 ἀπολλύω.
13 γίνομαι.
§ οἱ Φαρισαίων-l.
14 ἄρχομαι.
‖ τίλλειν, s. ὁδοποιȣ͂ντες τίλλειν-n.
15 s. διά.
16 ἔξειμι.
17 ἀναγινώσκω.
18 1 Sa. 21. 3-6.
19 ἔχω.
20 s. τῷ χρόνῳ.
21 εἰσέρχομαι.
22 Mat. 1. 11.
23 Mat. 12. 4. Lu. 6. 4. He. 9. 2.

σεως [1] ἔφαγεν, οὓς οὐκ [17] ἔξεστι φαγεῖν [2] εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ [5] ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ [6] οὖσι;

27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον [8] ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

28 Ὥςτε κύριός [6] ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ϗ τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γ'.

ΚΑΙ [13] εἰςῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· ϗ [6] ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος [14] ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·

2 Καὶ [15] παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ [14] ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ λέγει αὐτοῖς· [17] Ἔξεστι τοῖς σάββασιν [18] ἀγαθοποιῆσαι, ἢ [19] κακοποιῆσαι; ψυχὴν [20] σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ [21] ἐσιώπων.

5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, [24] συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ [25] πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ [26] ἐξέτεινε, καὶ † [27] ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ᵇ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. ǀ

6 Καὶ [3] ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν [4] συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν [7] ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [9] ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ᵇ πρὸς ǀ τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ʰ [10] ἠκολούθησαν ǀ ᵈ αὐτῷ, ǀ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ [11] περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, [12] ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον [16] προςκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥςτε [22] ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ * [23] ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν * ἐθεώρει, προςέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ * εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

12 Καὶ πολλὰ [28] ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

A. D. 27.

1 φάγω.
2 Mat. 12. 4. Lu. 4.26,27. Jno. 17. 12.
3 ἐξέρχομαι.
4 confer. Mat. 12. 14.
5 δίδωμι.
6 εἰμί.
7 ἀπολλύω.
8 γίνομαι.
9 ἀναχωρέω.
10 ἀκολουθέω.
11 s. λαοι.
12 ἔρχομαι.
13 εἰςέρχομαι.
14 ξηραίνω, Mat. 21. 19, 20.
15 παρατηρέω.
16 Ac.2 42,46. Ro. 12. 12. Col. 4. 2.
17 ἔξειμι.
18 Lu. 6. 9,33, 35. Ac. 14. 17.
19 Lu. 6. 9. 1 Pe. 3. 17. 3 Jno. 11.
20 σώζω.
21 σιωπαω.
22 Jno. 13. 25. Ac. 20. 10, 37.
* Vide App.
23 ἅπτομαι.
24 Ps. 59. 21, in lxx.
25 confer. ch. 6. 32. Ro. 11.7,25. Ep. 4. 18.
26 ἐκτείνω.
† ἀπεκατεστάθη·l.
27 ἀποκαθίστημι.
28 ἐπιτιμάω.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς [1]ἤθελεν αὐτός· καὶ [2]ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ [4]ἐποίησε δώδεκα, ἵνα [5]ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,

15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.

16 * Καὶ [6]ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ [6]ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ [5]ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς·

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν [9]τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν ‡[10]Κανανίτην·

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ [11]παρέδωκεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ §παρ' αὐτοῦ, [17]ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι [18]ἐξέστη.[19]

22 Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων [3]καταβάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει· καὶ, Ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν [7]μερισθῇ, οὐ δύναται [8]σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν [7]μερισθῇ, οὐ δύναται [8]σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς [20]ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ [7]μεμέρισται, οὐ δύναται [8]σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 †Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, [12]εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, [13]διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν [14]δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα [15]ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ‖[16]βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν [a]εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ'

A. D. 27.

1 θέλω.
2 ἀπέρχομαι.
3 καταβαίνω
4 1 Sa. 12. 6. Job 9. 20, in lxx.
5 εἰμί.
* πρῶτον Σίμωνα-m.
6 ἐπιτίθημι.
7 μερίζω.
8 ἵστημι.
9 s. υἱόν.
† Οὐδεὶς δύναται-a.
‡ Καναναῖον-n.
10 Ζηλωτὴν, Lu. 6. 15.
11 παραδίδωμι.
12 εἰσέρχομαι.
13 διαρπάζω.
14 δέω.
15 ἀφίημι.
§ περὶ αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποὶ, ἐξῆλθον-n.
‖ αἱ-m.
16 Mat. 12 31. 15. 19. 26. 65. Jno. 10. 33. Col. 3. 8. Ep. 4. 31. 1 Ti. 6. 4. Jude 9.
17 ἐξέρχομαι.
18 ἐξίστημι, opponitur σωφρονεῖν, 2 Co. 5. 13.
19 s. τοῦ νοὸς, v. τοῦ φρονεῖν.
20 ἀνίστημι.

ἔνοχός [1] ἐστιν αἰωνίου
* κρίσεως.
30 Ὅτι ἔλεγον· πνεῦ-
μα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Ἔρχονται οὖν † οἱ
ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ· καὶ ἔξω [4] ἑστῶ-
τες, [5] ἀπέστειλαν πρὸς
αὐτὸν, d φωνοῦντες αὐ-
τόν. | ‡
32 Καὶ [12] ἐκάθητο ὄ-
χλος περὶ αὐτόν· εἶπον
δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ
σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
§ ἔξω ζητοῦσί σε.
33 Καὶ [13] ἀπεκρίθη αὐ-
τοῖς, λέγων· Τίς [1] ἐστιν
ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελ-
φοί μου;
34 Καὶ περιβλεψάμε-
νος || κύκλῳ τοὺς d περὶ
αὐτὸν | [12] καθημένους,
λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ
μου, καὶ οἱ ἀδελφοί
μου.
35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
οὗτος ἀδελφός μου, καὶ
ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ
[1] ἐστί.

Κεφ. δʹ.

ΚΑΙ πάλιν [24] ἤρξατο
διδάσκειν παρὰ τὴν θά-
λασσαν· καὶ [25] συνή-
χθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος
πολὺς, ὥστε αὐτὸν
[26] ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖ-
ον, καθῆσθαι ἐν τῇ
θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος πρὸς τὴν θά-
λασσαν ε ἐπὶ τῆς γῆς
[1] ἦν.
2 Καὶ [29] ἐδίδασκεν αὐ-
τοὺς ἐν παραβολαῖς
πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ·
3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, [2] ἐξ-
ῆλθεν ὁ σπείρων [3] τοῦ
σπεῖραι.
4 Καὶ [6] ἐγένετο ἐν τῷ
σπείρειν, ὃ μὲν [7] ἔπεσε [8]
παρὰ τὴν ὁδὸν, χ [30] ἦλ-
θε τὰ πετεινὰ b τοῦ οὐ-
ρανοῦ, | καὶ [9] κατέφαγεν
αὐτό.
5 Ἄλλο [7] δὲ [8] ἔπεσεν
ἐπὶ τὸ πετρῶδες, [10] ὅπε
οὐκ [11] εἶχε γῆν πολλήν·
καὶ εὐθέως [14] ἐξανέτει-
λε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βά-
θος γῆς·
6 Ἡλίου δὲ [15] ἀνατεί-
λαντος [16] ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥί-
ζαν, [17] ἐξηράνθη.
7 Καὶ ἄλλο [7] ἔπεσεν [8]
εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ
[18] ἀνέβησαν αἱ [19] ἄκαν-
θαι, καὶ [20] συνέπνιξαν
αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ
[21] ἔδωκε.
8 Καὶ ἄλλο [7] ἔπεσεν [8]
εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν·
χ [21] ἐδίδου καρπὸν ἀνα-
βαίνοντα καὶ ** αὐξά-
νοντα· καὶ [22] ἔφερεν,
†† ἓν τριάκοντα, χ †† ἓν
ἑξήκοντα, καὶ †† ἓν
ἑκατόν.
9 Καὶ [23] ἔλεγεν b αὐ-
τοῖς· | Ὁ ἔχων [27] ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 Ὅτε δὲ ἐγένετο κα-
ταμόνας, [28] ἠρώτησαν
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖς δώδεκα τὴν
παραβολήν.
11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς

A. D. 27.

1 εἰμί.
* ἁμαρτήματος, s. ἁμαρτίας-h. alii κολάσεως.
2 ἐξέρχομαι.
3 s. ἕνεκα.
† ἡ μήτηρ αὐτȣ χ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ-a.
4 ἵστημι.
5 ἀποςέλλω.
6 γίνομαι.
7 s. σπέρμα.
8 πίπτω.
‡ alii καλȣντες, s. ζητȣντες αὐτόν.
9 καταφάγω.
10 s. μέρος τῆς γῆς.
11 ἔχω.
12 κάθημαι.
§ καὶ αἱ ἀδελφαί σου-g.
13 ἀποκρίνομαι.
14 ἐξανατέλλω, Mat. 13. 5.
15 ἀνατέλλω
16 καυματίζω, Mat. 13. 6.
|| τȣς κύκλῳ-i
17 ξηραίνω.
18 ἀναβαίνω
19 Mat. 7. 16.
20 συμπνίγω Lu. 8. 14.
21 δίδωμι.
** αὐξανόμενον.
22 φέρω.
†† ἐν ter-i.
23 λέγω.
24 ἄρχομαι.
25 συνάγω.
26 ἐμβαίνω.
27 οὖς.
28 ἐρωτάω.
29 διδάσκω.
30 ἔρχομαι.

Ὑμῖν [1]δέδοται [c][2]γνῶ-
ναι | τὸ μυστήριον τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ·
ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν
παραβολαῖς τὰ πάντα
†γίνεται·
12 [4]Ἵνα βλέποντες
‡βλέπωσι, καὶ μὴ [5]ἴδω-
σι· καὶ ἀκούοντες ἀκού-
ωσι, καὶ μὴ συνιῶσι·
μήποτε ἐπιστρέψωσι,
καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς [c]τὰ
ἁμαρτήματα.|
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Οὐκ [5]οἴδατε τὴν παρα-
βολὴν ταύτην; καὶ πῶς
πάσας τὰς παραβολὰς
[2]γνώσεσθε;
14 Ὁ σπείρων, τὸν λό-
γον σπείρει.
15 Οὗτοι δέ [8]εἰσιν οἱ
παρὰ τὴν ὁδὸν, ** ὅπου
σπείρεται ὁ λόγος·
καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
εὐθέως ἔρχεται [9] ὁ Σα-
τανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λό-
γον τὸν [12]ἐσπαρμένον
‡‡ἐν ταῖς καρδίαις αὐ-
τῶν.
16 Καὶ οὗτοί [8]εἰσιν
ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πε-
τρώδη [12] σπειρόμενοι,
οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν
λόγον, εὐθέως μετὰ χα-
ρᾶς λαμβάνουσιν αὐ-
τόν·
17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥί-
ζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ
[17]πρόσκαιροί εἰσιν· εἶ-
τα γενομένης θλίψεως,
ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λό-
γον, εὐθέως [13]σκανδα-
λίζονται.
18 Καὶ [c]οὗτοί | [8]εἰσιν
οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπει-

A. D. 26.

1 δίδωμι.
2 γινώσκω.
* ἀκούσαντες-i.
† λέγεται-a.
3 Mat. 12. 32. 13. 22.
4 Ὅτι, Mat. 13. 13. Lu. 8. 10.
‡ μὴ-f.
5 εἴδω.
6 Mat. 13. 22. Lu. 8. 14, 42.
7 1 Co. 14. 14. Ep. 5. 11. Tit. 3. 14.
§ ἐν-i, ter.
‖ ἅπτεται, s. καίεται-n.
** οἷς-n.
8 εἰμί.
9 ὁ πονηρὸς, Mat. 13. 19. ὁ διάβολος, Lu. 8. 12.
10 τίθημι.
11 ἐπιτίθημι
†† ἐὰν μὴ (s. εἰ μὴ ἵνα) φανερωθῇ-i.
12 σπείρω.
‡‡ ἐν αὐτοῖς-h.
13 s. μέρη.
14 γίνομαι.
15 ἔρχομαι.
16 οὖς.
17 πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, Lu. 8. 13. Mat. 13. 21. 2 Co. 4. 18.
18 προστίθημι.
19 Mat. 6. 29. 13. 21.
§§ προστεθήσεται-n.
20 αἴρω.

ρόμενοι, [c]οὗτοί [8]εἰσιν |
οἱ τὸν λόγον [*] ἀκούον-
τες·
19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ
[3]αἰῶνος [b]τούτου,| καὶ
ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου,
[c]καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ
ἐπιθυμίαι | εἰσπορευό-
μεναι [6]συμπνίγουσι τὸν
λόγον, καὶ [7]ἄκαρπος γί-
νεται.
20 Καὶ οὗτοί [8]εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν κα-
λὴν [12]σπαρέντες, οἵτι-
νες ἀκούουσι τὸν λό-
γον, καὶ παραδέχονται·
καὶ καρποφοροῦσιν, §ἓν
τριάκοντα, καὶ §ἓν
ἑξήκοντα, καὶ §ἓν ἑκα-
τόν.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Μήτι ὁ λύχνος ‖ἔρχε-
ται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον
[10]τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλί-
νην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
λυχνίαν [11]ἐπιτεθῇ;
22 Οὐ γάρ [8]ἐστί [d]τι |
κρυπτὸν, ††ὃ ἐὰν μὴ
φανερωθῇ· οὐδὲ [14]ἐγέ-
νετο ἀπόκρυφον, ἀλλ'
ἵνα εἰς φανερὸν [15]ἔλ-
θῃ.
23 Εἴτις ἔχει [16]ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν
ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, με-
τρηθήσεται ὑμῖν, [b]καὶ
[18]προστεθήσεται ὑμῖν
τοῖς ἀκούουσιν.
25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ,
§§[1]δοθήσεται αὐτῷ·
καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ
ἔχει, [20]ἀρθήσεται ἀπ'
αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως
[1]ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος
[3]βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
τῆς γῆς,
27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ
ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡ-
μέραν· καὶ ὁ [5]σπόρος
[6]βλαστάνῃ καὶ †μηκύ-
νηται ὡς οὐκ [8]οἶδεν
αὐτός.
28 [9]Αὐτομάτη γὰρ ἡ
γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον
χόρτον, εἶτα στάχυν,
εἶτα πλήρη σῖτον ἐν
τῷ στάχυϊ.
29 Ὅταν δὲ [13]παραδῷ
[14]ὁ καρπὸς, εὐθέως
ἀποστέλλει τὸ δρέπα-
νον, ὅτι [15]παρέστηκεν
ὁ θερισμός.
30 Καὶ ἔλεγε· §Τίνι
ὁμοιώσωμεν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ
‖ἐν ποίᾳ παραβολῇ
[17]παραβάλωμεν αὐ-
τήν;
31 Ὡς ‡‡κόκκῳ σινά-
πεως, ὃς, ὅταν [5]σπαρῇ
ἐπὶ τῆς γῆς, §§μικρότε-
ρος πάντων τῶν σπερ-
μάτων [1]ἐστὶ τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς·
32 Καὶ ὅταν [5]σπαρῇ,
ἀναβαίνει, καὶ γίνεται
πάντων τῶν λαχάνων
‖‖μείζων, καὶ ποιεῖ
κλάδους μεγάλους, ὥς-
τε δύνασθαι ὑπὸ τὴν
σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νοῦν.
33 Καὶ τοιαύταις πα-
ραβολαῖς πολλαῖς
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λό-
γον, καθὼς [2]ἠδύναντο
ἀκούειν·
34 Χωρὶς δὲ παραβο-
λῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς *μα-
θηταῖς αὐτοῦ [4]ἐπέλυε
πάντα.
35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας
γενομένης· [7]Διέλθω-
μεν εἰς τὸ πέραν.
36 Καὶ [10]ἀφέντες τὸν
ὄχλον, παραλαμβάνου-
σιν αὐτὸν ὡς [1]ἦν ἐν
τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα
δὲ ‡πλοιάρια [1]ἦν μετ'
αὐτοῦ.
37 Καὶ γίνεται [11]λαί-
λαψ ἀνέμου μεγάλη·
τὰ δὲ κύματα [12]ἐπέ-
βαλλεν εἰς τὸ πλοῖον,
ὥςτε **αὐτὸ ἤδη [16]γε-
μίζεσθαι.
38 Καὶ [1]ἦν αὐτὸς ††ἐπὶ
τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προς-
κεφάλαιον καθεύδων· ϗ
διεγείρουσιν αὐτὸν, ϗ
λέγουσιν αὐτῷ· Διδά-
σκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
ἀπολλύμεθα;
39 Καὶ διεγερθεὶς [18]ἐπ-
ετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ
εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώ-
πα, [19]πεφίμωσο. Καὶ
[20]ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, ϗ
[21]ἐγένετο γαλήνη με-
γάλη.
40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί δειλοί [1]ἐστε *†οὕ-
τω; πῶς οὐκ ἔχετε πί-
στιν;
41 Καὶ [22]ἐφοβήθησαν
φόβον μέγαν, καὶ ἔλε-
γον πρὸς ἀλλήλυς· Τίς
ἄρα οὗτός [1]ἐστιν, ὅτι

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 δύναμαι.
3 βάλλω.
* ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυε-n.
4 ἐπιλύω, Ge. 41. 12.
5 σπείρω.
6 Mat. 13. 26.
† μηκύνηται. Ὡς οὐκ οἶδεν αὐτὸς, αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ-i.
7 διέρχομαι.
8 εἴδω.
9 Ac. 12. 10.
10 ἀφίημι.
11 Lu. 8. 23.
‡ πλοῖα-a.
12 ἐπιβάλλω.
13 παραδίδωμι.
14 s. ἑαυτόν.
15 παρίστημι.
§ Πῶς-h.
‖ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν-n.
** ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον-h.
16 ch. 15. 36.
17 Ac. 20. 15.
†† ἐν-l.
‡‡ κόκκον-a.
18 ἐπιτιμάω.
§§ μικρότερον-i.
19 φιμόω, ch. 1. 25.
20 κοπάζω.
21 γίνομαι.
‖‖ μεῖζον-i.
*† οὔπω ἔχετε-i. alii οὕτως οὔπω ἔχετε-i.
22 φοβέω.

καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θά-
λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. έ.

ΚΑΙ [*1] ἦλθον εἰς τὸ
πέραν τῆς θαλάσσης,
εἰς τὴν χώραν τῶν ‡Γα-
δαρηνῶν.
2 Καὶ [4] ἐξελθόντι αὐ-
τῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέ-
ως [b]ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ
τῶν μνημείων ἄνθρω-
πος ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ,
3 [a]Ὃς τὴν κατοίκησιν
[7]εἶχεν ἐν τοῖς §μνημεί-
οις, καὶ οὔτε [8]ἁλύσεσιν
οὐδεὶς [9]ἠδύνατο αὐτὸν
[10]δῆσαι·
4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολ-
λάκις [13]πέδαις καὶ [8]ἁ-
λύσεσι [10]δεδέσθαι καὶ
[14]διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτȣ̃
τὰς [8]ἁλύσεις, καὶ τὰς
πέδας [17]συντετρῖφθαι·
καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε
[20]δαμάσαι.
5 Καὶ διαπαντὸς νυ-
κτὸς ϗ ἡμέρας ἐν τοῖς
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνή-
μασιν [21]ἦν κράζων, καὶ
κατακόπτων ἑαυτὸν λί-
θοις.
6 [23]Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν d ἀπὸ | μακρόθεν,
[24]ἔδραμε, καὶ [26]προσε-
κύνησεν αὐτῷ·
7 Καὶ [27]κράξας φωνῇ
μεγάλῃ, †† εἶπε· [28]Τί
ἐμοὶ καὶ σοι, Ἰησοῦ υἱὲ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
[29]ὁρκίζω σε τὸν Θεὸν,
μή με βασανίσῃς.
8 ([e]Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ·
[6]Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ
ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου.)
9 Καὶ [2]ἐπηρώτα αὐτόν·
Τί σοι ὄνομα; Καὶ [3]ἀ-
πεκρίθη, λέγων· Λεγε-
ὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολ-
λοί [21]ἐσμεν.
10 Καὶ [11]παρεκάλει
αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ
αὐτοὺς [6]ἀποστείλῃ ἔξω
τῆς χώρας.
11 [21]Ἦν δὲ ἐκεῖ ‖ πρὸς
τὰ ὄρη ἀγέλη χοί-
ρων d μεγάλη | βοσκο-
μένη.
12 Καὶ [11]παρεκάλε-
σαν αὐτὸν b πάντες | c οἱ
δαίμονες, | λέγοντες·
[12]Πέμψον ἡμᾶς εἰς
τοὺς χοίρους, ἵνα
εἰς αὐτοὺς [15]εἰσέλθω-
μεν.
13 Καὶ [16]ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς εὐθέως c ὁ Ἰη-
σοῦς. | Καὶ [4]ἐξελθόντα
τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-
θαρτα, [15]εἰσῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους· καὶ [18]ὥρ-
μησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τȣ̃
[19]κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν· c [21]ἦσαν δὲ |
** ὡς δισχίλιοι· καὶ
[22]ἐπνίγοντο ἐν τῇ θα-
λάσσῃ.
14 Οἱ δὲ βόσκοντες
‡‡ τοὺς χοίρȣς ἔφυγον,
καὶ §§ [25]ἀνήγγειλαν εἰς
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς
ἀγρούς. Καὶ ‖‖ [4]ἐξῆλ-
θον [23]ἰδεῖν τί [21]ἐστι τὸ
γεγονός.
15 Καὶ ἔρχονται πρὸς
τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεω-
ροῦσι τὸν δαιμονιζόμε-
νον καθήμενον, d καὶ |

A. D. 27.

* ἦλθεν-i.
1 ἔρχομαι.
2 ἐπερωτάω.
† ἀπεκρίθη λέγων-l.
3 ἀποκρίνομαι.
‡ Γερασηνῶν-h. alii Γεργεσηνῶν
4 ἐξέρχομαι.
5 ἀπαντάω.
6 ἀποστέλλω.
7 ἔχω.
§ μνήμασι-a.
‖ πρὸς τῷ ὄρει-a. alii-d.
8 Lu. 8. 28.
9 δύναμαι.
10 δέω.
11 παρακαλέω.
12 πέμπω.
13 Lu. 8. 29.
14 διασπάω, Ac. 23. 10.
15 εἰσέρχομαι,
16 ἐπιτρέπω.
17 συντρίβω.
18 ὁρμάω.
19 Mat. 8. 32.
20 Ja. 3. 7, 8.
21 εἰμί.
** alii. ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι-e.
22 πνίγω.
23 εἴδω.
24 τρέχω.
25 ἀναγγέλλω.
26 προσκυνέω
27 κράζω.
†† λέγει-h.
‡‡ αὐτοὺς-a.
§§ ἀπήγγειλαν-a.
‖‖ ἦλθον-h.
28 ch. 1. 24.
29 Ac. 19. 13.

ἱματισμένον, καὶ [2] σωφρονοῦντα, τὸν [3] ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα·| κ, [6] ἐφοβήθησαν.
16 Καὶ [10] διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ [29] ἰδόντες, πῶς [13] ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.
17 Καὶ [14] ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν [15] ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
18 Καὶ † ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα [16] ᾖ μετ' αὐτοῦ.
19 ‡ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ [19] ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος || [21] ἐποίησε, καὶ [23] ἐλέησέ σε.
20 Καὶ [15] ἀπῆλθε, καὶ [14] ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα [21] ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, [26] συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ [16] ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
22 Καὶ ἰδοὺ,| ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, d ὀνόματι Ἰάειρος·| καὶ [29] ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου [4] ἐσχάτως ἔχει· ἵνα [5] ἐλθὼν [7] ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, * ὅπως [8] σωθῇ· καὶ [9] ζήσεται.
24 Καὶ [15] ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ [11] ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ [12] συνέθλιβον αὐτόν.
25 Καὶ γυνή c τις| [16] οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,
26 Καὶ πολλὰ [17] παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ [18] δαπανήσασα § τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν [20] ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον [5] ἐλθοῦσα·
27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, [5] ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, [22] ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
28 Ἔλεγε γάρ· ** Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ [22] ἅψωμαι, [8] σωθήσομαι.
29 Καὶ εὐθέως [24] ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ [25] ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.
30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς [27] ἐπιγνοὺς e ἐν ἑαυτῷ| τὴν ἐξ αὐτοῦ [28] δύναμιν [30] ἐξελθοῦσαν, [31] ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου [22] ἥψατο τῶν ἱματίων;
31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον [32] συνθλί-

A. D. 27.

1 Lu. 8. 35.
2 Lu. 8. 36. Ro. 12. 3. 2 Co. 5. 13. Tit. 2. 6. 1 Pe. 4. 7.
3 ἔχω.
4 confer. Mat. 9. 18.
5 ἔρχομαι.
6 φοβέω.
* ἵνα-h.
7 ἐπιτίθημι.
8 σώζω.
9 ζάω.
10 διηγέομαι.
11 ἀκολουθέω
12 συνθλίβω.
13 γίνομαι.
14 ἄρχομαι.
15 ἀπέρχομαι.
16 εἰμί.
† ἐμβαίνοντος-h.
17 πάσχω.
‡ Καὶ οὐκ-a.
18 δαπανάω.
§ τὰ παρ' αὐτῆς-a. alii τὰ ἑαυτῆς.
19 ἀφίημι.
20 ὠφελέω.
|| πεποίηκε-a.
21 ποιέω.
22 ἅπτομαι.
23 ἐλεέω.
** ἐν ἑαυτῇ-f
24 ξηραίνω.
25 γινώσκω.
26 συνάγω.
27 ἐπιγινώσκω.
28 Lu. 6. 19.
29 εἴδω.
30 ἐξέρχομαι.
31 ἐπιστρέφω.
32 ver. 24

βοντά σε, καὶ λέγεις·
Τίς μου [1] ἥψατο;
32 Καὶ [2] περιεβλέπετο
[3] ἰδεῖν τὴν τοῦτο [4] ποι-
ήσασαν.
33 Ἡ δὲ γυνὴ [5] φοβη-
θεῖσα καὶ τρέμουσα,
[3] εἰδυῖα ὃ [6] γέγονεν ἐπ'
αὐτῇ, [7] ἦλθε καὶ [8] προς-
έπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ πᾶσαν τὴν † ἀλή-
θειαν.
34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
Θύγατερ, ἡ πίστις σου
[11] σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς
εἰρήνην, καὶ [12] ἴσθι ὑ-
γιὴς ἀπὸ τῆς [15] μάστι-
γός σου.
35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦν-
τος, [16] ἔρχονται ἀπὸ τοῦ
ἀρχισυναγώγου, λέ-
γοντες· Ὅτι ἡ θυγά-
τηρ σου [18] ἀπέθανε, τί
ἔτι [19] σκύλλεις τὸν δι-
δάσκαλον;
36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς d εὐ-
θέως ǀ ἀκούσας τὸν λόγον
λαλούμενον, λέγει τῷ
ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ
[5] φοβοῦ, μόνον πίστευε.
37 Καὶ οὐκ [22] ἀφῆκεν
οὐδένα αὐτῷ συνακολου-
θῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ
Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν ‡ Ἰακώβου.
38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν
οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον,
§ κλαίοντας καὶ [26] ἀλαλά-
ζοντας πολλά.
39 Καὶ [27] εἰσελθὼν λέ-
γει αὐτοῖς· Τί θορυ-
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ
παιδίον οὐκ [18] ἀπέθανεν,
ἀλλὰ καθεύδει.
40 Καὶ [28] κατεγέλων
αὐτοῦ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅ-
παντας, παραλαμβάνει
τὸν πατέρα τοῦ παιδίου,
καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύ-
εται ὅπου [12] ἦν τὸ παι-
δίον b ἀνακείμενον.ǀ*
41 Καὶ κρατήσας τῆς
χειρὸς τοῦ παιδίου, λέ-
γει αὐτῇ· Ταλιθὰ κοῦμι·
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμε-
νον· Τὸ κοράσιον (σοὶ
λέγω) [9] ἔγειραι.
42 Καὶ εὐθέως [10] ἀνέστη
τὸ κοράσιον, καὶ περιε-
πάτει· [12] ἦν γὰρ ἐτῶν
δώδεκα. Καὶ [13] ἐξέστη-
σαν [14] ἐκστάσει μεγάλῃ.
43 Καὶ [17] διεστείλατο
αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μη-
δεὶς [20] γνῷ τοῦτο· καὶ εἶ-
πε [21] δοθῆναι αὐτῇ φα-
γεῖν.

Κεφ. ϛ΄.

ΚΑΙ [23] ἐξῆλθεν ἐκεῖ-
θεν, καὶ [7] ἦλθεν εἰς τὴν
πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκο-
λουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
2 Καὶ [a] γενομένου σαβ-
βάτου, [24] ἤρξατο ἐν τῇ
συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ
‖ πολλοὶ ἀκούοντες [25] ἐξ-
επλήσσοντο, λέγοντες·
Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ
τίς ἡ σοφία ἡ [21] δοθεῖ-
σα αὐτῷ, ** b ὅτι ǀ καὶ
δυνάμεις τοιαῦται διὰ
τῶν χειρῶν αὐτοῦ γί-
νονται;
3 Οὐχ οὗτός [12] ἐστιν †† ὁ
τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας,
‡‡ ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου,

A. D. 27.

1 ἅπτομαι.
2 περιβλέπω.
3 εἴδω.
4 ποιέω.
5 φοβέω.
6 γίνομαι.
7 ἔρχομαι.
8 προσπίπτω
* alii κατα-
κεκλιμένον,
s. καταβε-
βλημένον.
† αἰτίαν, s.
αἰτίαν αὐ-
τῆς-n.
9 ἐγείρω.
10 ἀνίστημι.
11 σώζω,
Mat. 9. 22.
12 εἰμί.
13 ἐξίστημι,
ch. 2. 12.
14 ch. 16. 8.
Lu. 5. 26.
15 ch. 3. 10.
16 s. τίνες.
17 διαστέλλω
18 ἀποθνήσκω
19 Lu. 7. 6.
20 γινώσκω.
21 δίδωμι.
22 ἀφίημι.
23 ἐξέρχομαι
‡ αὐτοῦ-i.
24 ἄρχομαι.
§ καὶ-m.
‖ οἱ-g.
25 ἐκπλήσσω
26 1 Co. 13. 1.
Je. 25. 34.
27 εἰσέρχο-
μαι.
** alii ἵνα.
28 Mat. 9. 24.
†† ὁ τοῦ τέκτο-
νος υἱὸς καὶ
Μαρίας-n.
alius ὁ τέκ-
των-e.
‡‡ καὶ ἀδελ-
φὸς-i.

καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα,
καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
[1] εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτȣ̃
ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ
[2] ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐ-
τῷ.
4 ᾿Ελεγε δὲ αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ὅτι οὐκ [1] ἔϛι
προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ϗ
ἐν τοῖς συγγενέσι, ϗ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
5 Καὶ [4] οὐκ [5] ἠδύνατο
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν
ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις
[6] ἀῤῥώστοις [7] ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας, [8] ἐθεράπευ-
σε.[9]
6 Καὶ * ἐθαύμαζε διὰ
τὴν ἀπιϛίαν αὐτῶν.
Καὶ [12] περιῆγε τὰς κώ-
μας [13] κύκλῳ, διδάσκων.
7 Καὶ προςκαλεῖται
τοὺς δώδεκα, καὶ [17] ἤρ-
ξατο αὐτοὺς ἀποστέλ-
λειν [18] δύο δύο, καὶ [19] ἐ-
δίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν
τῶν πνευμάτων τῶν ἀ-
καθάρτων.
8 Καὶ [20] παρήγγειλεν
αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρω-
σιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥά-
βδον μόνον· μὴ πήραν,
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν
ζώνην χαλκόν·
9 Ἀλλ᾽ ὑποδεδεμένους
[22] σανδάλια· καὶ μὴ
** ἐνδύσησθε δύο χιτῶ-
νας.
10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ὅπου ἐὰν [24] εἰςέλθητε
εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε
ἕως ἂν [25] ἐξέλθητε ἐκεῖ-
θεν.
11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ
[3] δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ
ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπο-
ρευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκ-
τινάξατε τὸν χοῦν τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν
ὑμῶν, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς. ᵇ Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀνεκτότερον [1] ἔ-
σται Σοδόμοις ἢ Γο-
μόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρί-
σεως, ἢ τῇ πόλει ἐκεί-
νῃ.|
12 Καὶ [25] ἐξελθόντες
ἐκήρυσσον ἵνα μετανο-
ήσωσι·
13 Καὶ δαιμόνια πολ-
λὰ [10] ἐξέβαλλον· ϗ [11] ἤ-
λειφον ἐλαίῳ πολλοὺς
[6] ἀῤῥώστους, ϗ [8] ἐθερά-
πευον.
14 Καὶ [14] ἤκουσεν [15] ὁ
βασιλεὺς Ἡρώδης,†
(φανερὸν γὰρ [16] ἐγένετο
τὸ ὄνομα αὐτȣ̃) ϗ ‡ ἔλε-
γεν· Ὅτι Ἰωάννης ὁ
βαπτίζων ἐκ νεκρῶν
[21] ἠγέρθη, ϗ διὰ τοῦτο
ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
ἐν αὐτῷ.
15 Ἄλλοι § ἔλεγον, Ὅ-
τι Ἠλίας [1] ἐστίν· ἄλ-
λοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι
προφήτης [1] ἐστὶν, ἢ ὡς
εἷς τῶν προφητῶν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώ-
δης, εἶπεν· ᵈ Ὅτι | ὃν
ἐγὼ [23] ἀπεκεφάλισα
ᶜ Ἰωάννην,| ‖ οὗτός [1] ἐ-
στιν, αὐτὸς [21] ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν.
17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώ-
δης, ἀποςτείλας [26] ἐκρά-
τησε τὸν Ἰωάννην, καὶ
[27] ἔδησεν αὐτὸν ἐν
ᵇ τῇ | φυλακῇ διὰ Ἡρω-

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 Mat. 5. 29, 30. 11. 6.
3 δέχομαι.
4 ἐκ ἐποίησε, Mat. 13. 58.
5 δύναμαι.
6 ch. 16. 18. Mat. 14. 14. 1 Co. 11. 30.
7 ἐπιτίθημι.
8 θεραπεύω.
9 s. αὐτούς.
10 ἐκβάλλω.
11 ἀλείφω.
* ἐθαύμαζον-n.
12 περιάγω.
13 s. κειμένας.
14 ἀκούω.
15 s. ταῦτα.
† τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ-f.
16 γίνομαι.
17 ἄρχομαι.
‡ ἔλεγον-i.
18 Heb. pro ἀνὰ δύο.
19 δίδωμι.
20 παραγγέλλω.
21 ἐγείρω.
§ δὲ-g.
22 Ac. 12. 8. confer. Mat. 10. 10.
23 ἀποκεφαλίζω.
‖ οὗτος ἠγέρθη a. alii αὐτὸς ἠγέρθη-i.
** ἐνδύσασθαι.
24 εἰςέρχομαι.
25 ἐξέρχομαι
26 κρατέω.
27 δέω.

διάδα τὴν γυναῖκα Φι-
λίππου τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγά-
μησεν.
18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάν-
νης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι
οὐκ [2] ἔξεστί σοι ἔχειν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.
19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς
[3] ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ
[4] ἤθελεν αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι, καὶ οὐκ [5] ἠδύ-
νατο.
20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐ-
φοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δί-
καιον καὶ ἅγιον· καὶ
συνετήρει αὐτόν. ϗ ἀκύ-
σας αὐτοῦ. πολλὰ * ἐ-
ποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ
[9] ἤκουε.
21 Καὶ [10] γενομένης
ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε
Ἡρώδης τοῖς † γενεσί-
οις αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίει τοῖς μεγιστᾶ-
σιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς
[14] χιλιάρχοις, ϗ τοῖς
πρώτοις τῆς Γαλιλαί-
ας·
22 Καὶ [15] εἰσελθούσης
τῆς θυγατρὸς ‡ αὐτῆς
τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ
[18] ὀρχησαμένης, καὶ
[19] ἀρεσάσης τῷ Ἡρώ-
δῃ καὶ τοῖς συνανα-
κειμένοις, εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς τῷ κορασίῳ·
[24] Αἴτησόν με ὃ ἐὰν
θέλῃς, καὶ [25] δώσω
σοί.
23 Καὶ [26] ὤμοσεν αὐ-
τῇ, Ὅτι ὃ ἐάν d με | αἰ-
τήσῃς, [25] δώσω σοι, ἕως
ἡμίσους τῆς βασιλείας
μου.
24 Ἡ δὲ [1] ἐξελθοῦσα,
εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς·
Τί [24] αἰτήσομαι; Ἡ δὲ
εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
25 Καὶ [15] εἰσελθοῦσα
d εὐθέως | μετὰ σπυδῆς
πρὸς τὸν βασιλέα, [24] ᾐ-
τήσατο λέγουσα· Θέλω
ἵνα μοι [25] δῷς ἐξαυ-
τῆς [6] ἐπὶ [7] πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
Βαπτιστοῦ.
26 Καὶ περίλυπος [10] γε-
νόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ
τοὺς [8] ὅρκους ϗ τὺς συν-
ανακειμένους οὐκ [4] ἠθέ-
λησεν αὐτὴν [11] ἀθετῆ-
σαι.
27 Καὶ εὐθέως ἀποςεί-
λας ὁ βασιλεὺς [12] σπε-
κουλάτωρα, [13] ἐπέταξεν
[20] ἐνεχθῆναι τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ.
28 Ὁ δὲ [16] ἀπελθὼν
[17] ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν
ἐν τῇ φυλακῇ· ϗ [20] ἤ-
νεγκε τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ
[25] ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κο-
ρασίῳ· ϗ τὸ κοράσιον
[25] ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μη-
τρὶ αὐτῆς.
29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, [12] ἦλ-
θον, ϗ [22] ἦραν τὸ
πτῶμα αὐτοῦ, καὶ [23] ἔ-
θηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνη-
μείῳ.
30 Καὶ συνάγονται οἱ
ἀπόστολοι πρὸς τὸν
Ἰησοῦν, ϗ [27] ἀπήγγει-
λαν αὐτῷ πάντα, c καὶ |

A. D. 28.

1 ἐξέρχομαι.
2 ἔξειμι.
3 ἐνέχω, Lu. 11. 53. Ga. 5. 1.
4 θέλω.
5 δύναμαι.
6 s. ὥρας.
7 Mat. 14. 8, 11. Lu. 11. 39.
8 Mat. 14. 9.
* ἠπόρει-n.
9 ἀκούω.
10 γίνομαι.
11 ἀθετέω, Lu. 7. 30. 10. 16. Jno. 12. 48.
12 Ge. 37. 36. 39. 1, in lxx.
† γενεθλί-οις-n.
13 ἐπιτάσσω, ch. 1. 27. Lu. 4. 36. 8. 25. 31. Ac. 23. 2.
14 Jno. 18.12. Ac. 21. 31, 33.
15 εἰσέρχομαι.
‡ αὐτȣ͂, Ἡρωδιάδος-n.
16 ἀπέρχομαι.
17 ἀποκεφαλίζω.
18 ὀρχέομαι.
19 ἀρέσκω.
20 φέρω.
21 ἔρχομαι.
22 αἴρω.
23 τίθημι.
24 αἰτέω.
25 δίδωμι.
26 ὀμνύω.
27 ἀπαγγέλλω.

ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα
[1] ἐδίδαξαν.
31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Δεῦτε ἡμεῖς αὐτοὶ κατ'
ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον,
καὶ [3] ἀναπαύεσθε ὀλί-
γον· [4] ἦσαν γὰρ οἱ ἐρ-
χόμενοι καὶ οἱ ὑπάγον-
τες πολλοί· ϗ οὐδὲ φα-
γεῖν [5] ηὐκαίρουν.
32 Καὶ [9] ἀπῆλθον εἰς
ἔρημον τόπον, τῷ πλοίῳ
κατ' ἰδίαν.
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑ-
πάγοντας b οἱ ὄχλοι·|
καὶ [10] ἐπέγνωσαν b αὐ-
τὸν| πολλοί· ϗ πεζῇ
ἀπὸ πασῶν τῶν πόλε-
ων [11] συνέδραμον * ἐκεῖ,
b ϗ [14] προῆλθον αὐτὺς,
ϗ [15] συνῆλθον πρὸς αὐ-
τόν.†
34 Καὶ [16] ἐξελθὼν εἶ-
δεν b ὁ Ἰησοῦς| πολὺν
ὄχλον, ϗ [22] ἐσπλαγχνί-
σθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι [4] ἦ-
σαν ὡς πρόβατα μὴ
ἔχοντα ποιμένα· καὶ
[23] ἤρξατο διδάσκειν αὐ-
τοὺς πολλά.
35 Καὶ ἤδη ὥρας πολ-
λῆς γενομένης, [24] προσ-
ελθόντες αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν·
Ὅτι ἔρημός [4] ἐστιν ὁ
τόπος, ϗ ἤδη ὥρα πολ-
λή·
36 [28] Ἀπόλυσον αὐ-
τοὺς ἵνα [9] ἀπελθόντες
εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς
καὶ κώμας ἀγοράσωσιν
§ ἑαυτοῖς ἄρτους· τί
γὰρ φάγωσιν, ὐκ ἔχου-
σιν·
37 Ὁ δὲ [30] ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς· [2] Δότε
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
Καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
[9] Ἀπελθόντες ἀγορά-
σωμεν διακοσίων δηνα-
ρίων ἄρτυς, ϗ [2] δῶμεν
αὐτοῖς φαγεῖν;
38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς·
Πόσους ἄρτους ἔχετε;
ὑπάγετε c καὶ| [6] ἴδετε·
Καὶ [7] γνόντες, [8] λέγου-
σι· Πέντε, καὶ δύο
ἰχθύας.
39 Καὶ [12] ἐπέταξεν αὐ-
τοῖς ἀνακλῖναι πάντας
[13] συμπόσια συμπόσια
ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
40 Καὶ [17] ἀνέπεσον
[18] πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ
ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντή-
κοντα.
41 Καὶ [19] λαβὼν τοὺς
πέντε ἄρτους ϗ τὺς δύο
ἰχθύας, [20] ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν, ευλό-
γησε, καὶ [21] κατέκλασε
τὺς ἄρτους· ϗ [2] ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ἵνα [25] παραθῶσιν αὐ-
τοῖς· ϗ τὺς δύο ἰχθύας
ἐμέρισε πᾶσι.
42 Καὶ ἔφαγον πάντες,
καὶ ἐχορτάσθησαν.
43 Καὶ [26] ἦραν ‡ κλα-
σμάτων δώδεκα κοφί-
νους πλήρεις, ϗ [27] ἀπὸ
τῶν ἰχθύων.
44 Καὶ [4] ἦσαν οἱ φά-
γοντες τοὺς ἄρτους,
b ὡσεὶ| πεντακισχίλιοι
ἄνδρες.
45 Καὶ εὐθέως [29] ἠνάγ-
κασε τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ [31] ἐμβῆναι εἰς τὸ
πλοῖον, ϗ προάγειν εἰς

A. D. 28.

1 διδάσκω.
2 δίδωμι.
3 ch. 14. 41. Mat. 26. 45.
4 εἰμί.
5 εὐκαιρέω, Ac. 17. 21.
6 εἴδω.
7 γινώσκω.
8 s. τοῦτο.
9 ἀπέρχομαι.
10 ἐπιγινώσκω.
11 συντρέχω
* καὶ ἦλθον ἐκεῖ-ἰ.
12 ἐπιτάσσω.
13 Heb. pro κατὰ συμπόσια.
14 προέρχομαι.
15 συνέρχομαι.
† Vide App.
16 ἐξέρχομαι
17 ἀναπίπτω
18 Heb. pro κατὰ πρασιας.
19 λαμβάνω.
20 ἀναβλέπω
21 κατακλάω
22 σπλαγχνίζω.
23 ἄρχομαι.
24 προσέρχομαι.
25 παρατίθημι.
26 αἴρω.
‡ Vide App.
27 s. τί.
28 ἀπολύω.
§ ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. () δὲ-ἡ.
29 ἀναγκάζω
30 ἀποκρίνομαι.
31 ἐμβαίνω.

τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

46 Καὶ [5]ἀποταξάμενος αὐτοῖς, [6]ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὀψίας γενομένης, [10]ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ϗ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς [14]βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· [15] ([10]ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς·) ϗ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· ϗ [17]ἤθελε [18]παρελθεῖν αὐτούς.

49 Οἱ δὲ [23]ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν [24]φάντασμα [10]εἶναι, ϗ [25]ἀνέκραξαν.

50 (Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ [26]ἐταράχθησαν.) Καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 Καὶ [28]ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ [30]ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ d λίαν | d ἐκ περισσοῦ | ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, c καὶ ἐθαύμαζον. |

52 Οὐ γὰρ [31]συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· [10]ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν [33]πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες [1] * ἦλθον [2] ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ· ε ϗ [3]προσωρμίσθησαν. | [4]

54 Καὶ [7]ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως [8]ἐπιγνόντες [9] αὐτὸν,

55 [11]Περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον [12]ἐκείνην, [13]ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας †περιφέρειν, ὅπου [16]ἤκουον ὅτι ἐκεῖ [10]ἐστι.

56 Καὶ ὅπου ἂν [19]εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς [20]ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα [21]κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ [22]ἅψωνται· καὶ, ὅσοι ἂν [22]ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

Κεφ. ζ'.

ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν γραμματέων, [2]ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [27]κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' [10]ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ‡ἄρτους, b [29]ἐμέμψαντο. | §

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι ϗ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ [32]πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν [34]παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

A. D. 28.

1 s. τὴν λίμνην.
* ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρέτ n.
2 ἔρχομαι.
3 προσορμίζω.
4 s. ἐκεῖ.
5 ἀποτάσσω.
6 ἀπέρχομαι.
7 ἐξέρχομαι.
8 s. οἱ ἔνοικοι, v. οἱ ἄνδρες.
9 ἐπιγινώσκω
10 εἰμί.
11 περιτρέχω
12 s. γῆν.
13 ἄρχομαι.
† φέρειν, s. προσφέρειν, s. ἐπιφέρειν-n.
14 ch. 5. 7.
15 s. τὸ πλοῖ- [ον.
16 ἀκόω.
17 θέλω.
18 παρέρχομαι.
19 εἰσπορεύομαι.
20 τίθημι.
21 καὶ ἄν.
22 ἅπτομαι.
23 εἴδω.
24 Mat. 14. 26.
25 ἀνακράζω
26 ταράσσω.
27 Ac. 10. 14.
28 ἀναβαίνω
‡ τοὺς-f.
29 μέμφομαι
§ alii κατέγνωσαν.
30 κοπάζω.
31 συνίημι.
32 Eze. 21. 18.
33 πωρόω.
34 ver. 5, 13.

4 Καὶ [1] ἀπὸ ἀγορᾶς,
ἐὰν μὴ *[2]βαπτίσωνται,
οὐκ ἐσθίυσι· καὶ ἄλλα
πολλά [3]ἐστιν ἃ [7]παρέ-
λαβον κρατεῖν, [8]βα-
πτισμοὺς ποτηρίων, ϗ
ξεστῶν, ϗ χαλκίων, ϗ
[9]κλινῶν.
5 †Ἔπειτα ἐπερωτῶ-
σιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι
ϗ οἱ γραμματεῖς· Δια-
τί οὐ μαθηταί σου οὐ
περιπατοῦσι κατὰ τὴν
[11]παράδοσιν τῶν πρε-
σβυτέρων, ἀλλὰ ‡ἀνί-
πτοις χερσὶν ἐσθίουσι
τὸν ἄρτον;
6 Ὁ δὲ [13]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι κα-
λῶς [14]προεφήτευσεν
[18]Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν
τῶν ὑποκριτῶν, ὡς
[20]γέγραπται· Οὗτος ὁ
λαὸς τοῖς χείλεσί με
§τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόῤῥω ‖ἀπέχει ἀπ'
ἐμοῦ.
7 [21]Μάτην δὲ σέβονταί
με, διδάσκοντες διδα-
σκαλίας, ἐντάλματα
ἀνθρώπων.
8 [23]Ἀφέντες γὰρ τὴν
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρα-
τεῖτε τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, [e]βα-
πτισμοὺς ξεστῶν ϗ πο-
τηρίων· ϗ ἄλλα παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε.|
9 Καὶ [24]ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· [26]Καλῶς [27]ἀθε-
τεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ
Θεοῦ, ἵνα τὴν παρά-
δοσιν ὑμῶν ††τηρήση-
τε.

10 Μωσῆς γὰρ εἶπε·
[4]Τίμα τὸν πατέρα σου
ϗ τὴν μητέρα σου· καί·
[5]Ὁ [6]κακολογῶν πατέ-
ρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ
τελευτάτω.
11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε·
Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ
πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ Κορ-
βᾶν (ὅ [3]ἐστι, δῶρον)
ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ [10]ὠφελη-
θῇς.
12 [e]Καὶ ‖ὐκέτι [23]ἀφί-
ετε αὐτὸν ὐδὲν ποιῆσαι
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ
μητρὶ αὐτοῦ·
13 [12]Ἀκυροῦντες τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ πα-
ραδόσει ὑμῶν, ᾗ [19]πα-
ρεδώκατε. Καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε.
14 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος **πάντα τὸν ὄ-
χλον, ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ἀκούετέ μου πάντες, ϗ
συνίετε.
15 Οὐδέν [3]ἐστιν ἔξω-
θεν τοῦ ἀνθρώπου εἰς-
πορευόμενον εἰς αὐ-
τὸν, ὃ δύναται αὐτὸν
[22]κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ
ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐ-
τοῦ, ἐκεῖνά [3]ἐστι τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρω-
πον.
16 [e]Εἴ τις ἔχει [25]ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.|
17 Καὶ ὅτε [28]εἰςῆλθεν
εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄ-
χλου, [29]ἐπηρώτων αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ‡‡περὶ τῆς παρα-
βολῆς.
18 Καὶ λέγει αὐτοῖς·

A. D. 28.

1 s. ἐρχόμε-
νοι.
* ῥαντίσων-
ται-n.
2 Mat. 3. 6.
3 εἰμί.
4 Ex. 20. 12.
5 Ex. 21. 17.
6 ch. 9. 39.
Mat. 15. 10.
7 παραλαμ-
βάνω.
8 Mat. 3. 7.
He. 6. 2.
9 ver. 8.
Mat. 15. 2.
† Καὶ-i.
10 ὠφελέω.
11 ver. 3.
‡ κοινοῖς-l.
12 Mat. 15. 6.
Ga. 3. 17.
13 ἀποκρίνο-
μαι.
14 προφητεύω
18 Is. 29. 13.
19 παραδίδω-
μι.
20 γράφω.
§ ἀγαπᾷ-n.
‖ ἀφέστηκεν,
s. ἀπεστιν-n.
** πάλιν-h.
21 Mat. 15. 8.
22 κοινόω,
Mat. 15. 11.
Ac. 10. 15.
He. 9. 13.
23 ἀφίημι.
24 λέγω.
25 οὖς.
26 ver. 6.
Mat. 15. 7.
27 Lu. 7. 30.
Jno. 12. 48.
28 εἰςέρχο-
μαι.
29 ἐπερωτάω
†† στήσητε-h.
‡‡ τὴν παρα-
βολὴν-h.

Οὕτω ϗ ὑμεῖς ἀσύνετοί
[2]ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι
πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰςπο-
ρευόμενον εἰς τὸν ἄν-
θρωπον, οὐ δύναται αὐ-
τὸν κοινῶσαι;
19 Ὅτι οὐκ εἰςπορεύε-
ται αὐτοῦ εἰς τὴν καρ-
δίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-
λίαν· καὶ εἰς τὸν ‡ἀφε-
δρῶνα ἐκπορεύεται,
§καθαρίζον πάντα τὰ
βρώματα.
20 Ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευ-
όμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον.
21 Ἔσωθεν γὰρ, ἐκ
τῆς καρδίας τῶν ἀν-
θρώπων, οἱ [8]διαλογι-
σμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύ-
ονται, μοιχεῖαι, πορ-
νεῖαι, φόνοι,
22 Κλοπαὶ, [9]πλεονε-
ξίαι, [10]πονηρίαι, δόλος,
[13]ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς
πονηρὸς, [14]βλασφημία,
ὑπερηφανία, [15]ἀφρο-
σύνη.
23 Πάντα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπο-
ρεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.
24 Καὶ ἐκεῖθεν [17]ἀνα-
στὰς, [12]ἀπῆλθεν εἰς τὰ
μεθόρια Τύρυ ϗ Σιδῶ-
νος· ϗ [18]εἰςελθὼν εἰς
τὴν οἰκίαν, ὐδένα [19]ἤ-
θελε [20]γνῶναι· ϗ ὐκ
[21]ἠδυνήθη [23]λαθεῖν.
25 Ἀκούσασα γὰρ γυ-
νὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς
[24]εἶχε τὸ θυγάτριον
αὐτῆς πνεῦμα ἀκά-
θαρτον [25]ἐλθοῦσα
[1]προςέπεσε πρὸς τὺς
πόδας αὐτοῦ,
26 ([2]Ἦν δὲ ἡ γυνὴ
[3]Ἑλληνὶς, *Συροφοί-
νισσα τῷ γένει) ϗ [4]ἠρώ-
τα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμό-
νιον ἐκβάλλῃ ἐκ
τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῇ· [5]Ἄφες πρῶτον
χορτασθῆναι τὰ τέκνα·
ὐ γὰρ καλόν [2]ἐςι [6]λα-
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέ-
κνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις.
28 Ἡ δὲ [7]ἀπεκρίθη,
καὶ λέγει αὐτῷ· Ναὶ
Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυ-
νάρια ὑποκάτω τῆς
τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν παι-
δίων.
29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ·
‖Διὰ τοῦτον τὸν λόγον
ὕπαγε· [11]ἐξελήλυθε τὸ
δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγα-
τρός σου.
30 Καὶ [12]ἀπελθοῦσα
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗ-
ρε **τὸ δαιμόνιον [11]ἐξ-
εληλυθὸς, ϗ τὴν θυγα-
τέρα [16]βεβλημένην ἐπὶ
τῆς κλίνης.
31 Καὶ πάλιν [11]ἐξελ-
θὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύ-
ρυ ††ϗ Σιδῶνος, [25]‡‡ἦλ-
θε πρὸς τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέ-
σον τῶν ὁρίων Δεκαπό-
λεως.
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ
κωφὸν §§[22]μογιλάλον,
ϗ παρακαλοῦσιν αὐτὸν
ἵνα [26]ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
χεῖρα.

A. D. 28.

1 προςπίπτω
2 εἰμί.
3 Ac. 17. 12.
* Συραφοινίκισσα-a.
4 ἐρωτάω
† alii ἀπό.
5 ἀφίημι.
‡ ὀχετόν-n.
6 λαμβάνω.
§ καθαρίζων, s. καθαρίζει-n.
7 ἀποκρίνομαι.
8 Mat. 15. 19.
‖ Ὕπαγε· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξελήλυθε-n.
9 Lu. 12. 15. Ep. 4. 19.
10 Mat. 22. 18. Ro. 1. 29.
11 ἐξέρχομαι
12 ἀπέρχομαι.
** Vide App.
13 Ro. 13. 13.
14 ch. 2. 7. Mat. 12. 31.
15 2 Co. 11. 1.
16 βάλλω.
17 ἀνίστημι.
†† ἦλθε διὰ Σιδῶνος εἰς-i.
‡‡ ἦλθεν εἰς-a.
18 εἰςέρχομαι.
19 θέλω.
20 γινώσκω.
21 δύναμαι.
§§ καὶ μογγιλάλον-i.
22 Is. 35. 6.
23 λανθάνω.
24 ἔχω.
25 ἔρχομαι.
26 ἐπιτίθημι.

33 Καὶ [1]ἀπολαβόμενος
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν, [2]ἔβαλε τὺς
δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ
ὦτα αὐτοῦ· ϗ πτύσας,
[4]ἥψατο τῆς γλώσσης
αὐτοῦ.
34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε,
καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφ-
φαθὰ, ὅ [6]ἐστι, διανοί-
χθητι.
35 Καὶ εὐθέως [10]διη-
νοίχθησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαὶ, καὶ [12]ἐλύθη ὁ
δεσμὸς τῆς γλώσσης
αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρ-
θῶς.
36 Καὶ [13]διεστείλατο
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴ-
πωσιν· ὅσον [16]δὲ αὐτὸς
αὐτοῖς διεστέλλετο,
μᾶλλον περισσότερον
ἐκήρυσσον.
37 Καὶ ὑπερπερισσῶς
[18]ἐξεπλήσσοντο, λέ-
γοντες· Καλῶς πάντα
[21]πεποίηκε· ϗ τοὺς κω-
φοὺς ποιεῖ ἀκούειν, ϗ
τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'.

ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡ-
μέραις, †παμπόλλου ὄ-
χλυ [6]ὄντυς, ϗ μὴ ἐχόν-
των τί φάγωσι, προς-
καλεσάμενος ὁ Ἰησῦς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγει αὐτοῖς·
2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη § ἡ-
μέρας τρεῖς προσμένυ-
σί μοι, ϗ ὐκ ἔχουσι τί
φάγωσι.
3 Καὶ ἐὰν [28]ἀπολύσω
αὐτοὺς [1]νήστεις εἰς οἶ-
κον αὐτῶν, [3]ἐκλυθή-
σονται ἐν τῇ ὁδῷ· τι-
νὲς γὰρ αὐτῶν μακρό-
θεν ἥκασι.
4 Καὶ [5]ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ·
Πόθεν τούτυς δυνήσε-
ταί τις ὧδε χορτάσαι
ἄρτων ἐπ' [8]ἐρημίας;
5 Καὶ [11]ἐπηρώτα αὐ-
τύς· Πόσυς ἔχετε ἄρ-
τυς; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά.
6 Καὶ [13]παρήγγειλε
τῷ ὄχλῳ [14]ἀναπεσεῖν
ἐπὶ τῆς γῆς· ϗ [17]λαβὼν
τὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχα-
ριστήσας [19]ἔκλασε, καὶ
[20]ἐδίδυ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ἵνα [22]παραθῶ-
σι· ϗ [22]παρέθηκαν τῷ
ὄχλῳ.
7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια
ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας,
εἶπε [22]παραθεῖναι ϗ
αὐτά·
8 Ἔφαγον δὲ, ϗ ἐχορ-
τάσθησαν· καὶ [23]ἦραν
περισσεύματα κλασμά-
των, ἑπτὰ [24]σπυρίδας.
9 Ἦσαν δὲ οἱ φα-
γοντες ὡς τετρακις-
χίλιοι· ϗ [28]ἀπέλυσεν
αὐτούς.
10 Καὶ εὐθέως [29]ἐμ-
βὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
[25]ἦλθεν εἰς τὰ μέρη
‡ Δαλμανουθά.
11 Καὶ [26]ἐξῆλθον οἱ
Φαρισαῖοι, ϗ [27]ἤρξαν-
το συζητεῖν αὐτῷ, ζη-
τοῦντες παρ' αὐτοῦ ση-
μεῖον ἀπὸ τοῦ ὐρανοῦ,
πειράζοντες αὐτόν.

A. D. 28.

1 ἀπολαμβάνω. νήστις-η.
2 βάλλω.
3 ἐκλύω.
4 ἅπτομαι.
5 ἀποκρίνομαι.
6 εἰμί.
7 s. ληφθέντων.
8 Mat. 15. 33. 2 Co. 11. 26. He. 11. 38.
9 s. χώρας.
10 διανοίγω, ver. 25. Lu. 2. 23. Ac. 16. 14.
11 ἐπερωτάω.
12 λύω.
13 παραγγέλλω.
14 ἀναπίπτω, ch. 6. 40. Lu. 17. 6 Jno. 21. 20.
15 διαστέλλω.
16 s. μᾶλλον.
17 λαμβάνω.
18 ἐκπλήσσω.
19 κλάω.
20 δίδωμι.
21 ποιέω.
22 παρατίθημι.
23 αἴρω.
† πάλιν πολλοῦ-ἰ.
24 ver. 20. Mat. 15. 37. Ac. 9. 25.
25 ἔρχομαι.
‡ Μαγεδά, s. Μαγδαλά-n.
§ Vide App.
26 ἐξέρχομαι.
27 ἄρχομαι.
28 ἀπολύω.
29 ἐμβαίνω.

12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ
πνεύματι αὐτοῦ, λέγει·
[1] Τί ἡ γενεὰ αὕτη ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, εἰ [3] δοθήσε-
ται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ση-
μεῖον.
13 Καὶ [4] ἀφεὶς αὐτοὺς,
[5] ἐμβὰς πάλιν c εἰς τὸ
πλοῖον,| [6] ἀπῆλθεν εἰς
τὸ πέραν.
14 Καὶ [7] ἐπελάθοντο
[8] λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ
μὴ ἕνα ἄρτον ὀκ [9] εἶχον
μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ
πλοίῳ.
15 Καὶ [11] διεστέλλετο
αὐτοῖς, λέγων· Ὁρᾶτε,
βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων, ☧ τῆς
ζύμης § Ἡρώδου.
16 Καὶ [15] διελογίζοντο
πρὸς ἀλλήλους, λέγον-
τες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν.
17 Καὶ [19] γνοὺς ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει αὐτοῖς· Τί
[15] διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἔχετε; οὔπω
νοεῖτε, οὐδὲ [20] συνίετε;
d ἔτι | [21] πεπωρωμέ-
νην ἔχετε τὴν καρδίαν
ὑμῶν;
18 Ὀφθαλμοὺς ἔχον-
τες οὐ βλέπετε; καὶ
ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκού-
ετε; καὶ ὀ †† [27] μνημο-
νεύετε.
19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρ-
τους [29] ἔκλασα εἰς τοὺς
πεντακισχιλίους, πό-
σους κοφίνους πλήρεις
κλασμάτων [32] ἤρατε;
Λέγουσιν αὐτῷ· Δώ-
δεκα.

A. D. 28.

1 s. διὰ.
2 ver. 8.
3 δίδωμι.
4 ἀφίημι.
* Οὔπω-n.
5 ἐμβαίνω.
6 ἀπέρχομαι.
† ἔρχονται-i.
‡ Βηθανίαν-i
7 ἐπιλανθά-νομαι.
8 λαμβάνω.
9 ἔχω.
10 ἅπτομαι.
11 διαστέλλω.
12 ἐπιλαμβά-νω.
13 ἐξάγω.
14 ἐπιτίθημι.
§ τῶν Ἡρω-διανῶν-n.
15 διαλογίζο-μαι.
16 ἐπερωτάω
17 ἐμβλέπω.
19 γινώσκω.
‖ ὡς δένδρα, περιπατοῦν-τας.
20 συνίημι.
21 πωρόω, ch. 6. 52.
22 ἀποκαθί-στημι.
** ἅπαντα-h
†† μνημονεύ-ετε, ὅτε-n.
24 s. πάλιν.
25 ἀποστέλλω
26 εἰσέρχομαι
27 μνημο-νεύω, Mat. 16. 9.
28 s. ταῦτα.
29 κλάω.
30 s. τῶν οἰ-κουντων.
31 ἐξέρχομαι
32 αἴρω.
33 τὰ μέρη, Mat. 16. 13.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ
εἰς τοὺς τετρακισχιλίους,
πόσων [2] σπυρίδων πλη-
ρώματα κλασμάτων
[32] ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον·
Ἑπτά.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
* Πῶς οὐ [20] συνίετε;
22 Καὶ † ἔρχεται εἰς
‡ Βηθσαϊδάν, καὶ φέ-
ρουσιν αὐτῷ τυφλὸν,
καὶ παρακαλοῦσιν αὐ-
τὸν ἵνα αὐτοῦ [10] ἅψη-
ται.
23 Καὶ [12] ἐπιλαβόμε-
νος τῆς χειρὸς τοῦ τυ-
φλοῦ, [13] ἐξήγαγεν αὐ-
τὸν ἔξω τῆς κώμης·
καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμ-
ματα αὐτοῦ, [14] ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας αὐτῷ, [16] ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέ-
πει.
24 Καὶ ἀναβλέψας,
ἔλεγε· Βλέπω τοὺς
ἀνθρώπους· ‖ ὅτι ὡς
δένδρα ὁρῶ περιπατοῦν-
τας.
25 Εἶτα πάλιν [14] ἐπέ-
θηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
d καὶ ἐποίησεν αὐτὸν
ἀναβλέψαι·| ☧ [22] ἀπο-
κατεστάθη, ☧ [17] ἐνέβλε-
ψε [24] τηλαυγῶς ** ἅ-
παντας.
26 Καὶ [25] ἀπέστειλεν
αὐτὸν εἰς b τὸν | οἶκον
αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ
εἰς τὴν κώμην [26] εἰσέλ-
θῃς, e μηδὲ εἴπῃς [28] τινὶ
[30] ἐν τῇ κώμῃ. |
27 Καὶ [31] ἐξῆλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς [33] τὰς κώμας

Καισαρείας τῆς Φι-
λίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ
[1]ἐπηρώτα τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, λέγων αὐ-
τοῖς· Τίνα με λέ-
γουσιν οἱ ἄνθρωποι
[3]εἶναι;
28 Οἱ δὲ [4]ἀπεκρίθη-
σαν· Ἰωάννην τὸν Βα-
πτιςήν· ϗ ἄλλοι, Ἠλί-
αν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν
προφητῶν.
29 Καὶ αὐτὸς § λέγει
αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε [3]εἶναι; Ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέ-
γει αὐτῷ· Σὺ [3]εἶ ὁ
Χριστός.
30 Καὶ [11]ἐπετίμησεν
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέ-
γωσι περὶ αὐτοῦ.
31 Καὶ [13]ἤρξατο δι-
δάσκειν αὐτοὺς, ὅτι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου πολλὰ πα-
θεῖν, καὶ [16]ἀποδοκι-
μασθῆναι ** ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων †† καὶ ἀρ-
χιερέων, καὶ γραμμα-
τέων, καὶ [17]ἀποκταν-
θῆναι· καὶ μετὰ
τρεῖς ἡμέρας [19]ἀναστῆ-
ναι.
32 Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν
λόγον ἐλάλει. Καὶ
[21]προςλαβόμενος αὐτὸν
ὁ Πέτρος, [13]ἤρξατο [11]ἐ-
πιτιμᾷν αὐτῷ.
33 Ὁ δὲ [22]ἐπιστρα-
φεὶς, καὶ [23]ἰδὼν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, [11]ἐπ-
ετίμησε τῷ Πέτρῳ,
λέγων· Ὕπαγε ὀπίσω
μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ
[2]φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ,

A. D. 28.

1 ἐπερωτάω.
2 Mat. 16. 23. Ro. 8. 5.
3 εἰμί.
4 ἀποκρίνομαι.
* Εἴ τις-i.
† ἀκολουθεῖν-a.
5 ἔρχομαι.
6 ἀπαρνέομαι Mat. 16. 24.
7 αἴρω.
8 Mat. 6. 25. Ro. 11. 3. 1 Co. 15. 45.
9 ἀπολλύω.
‡ τὴν ἑαυτῦ ψυχὴν-a. alii-d.
§ ἐπηρώτα αὐτοὺς-i.
10 σώζω.
11 ἐπιτιμάω, ch. 1. 25.
12 ὠφελέω.
‖ ἄνθρωπος-i
13 ἄρχομαι.
14 δίδωμι.
15 Mat. 16.26
16 ch. 12. 10. Mat. 21. 42. Lu. 9. 22.
** ὑπό-h.
†† ϗ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων-l.
17 ἀποκτείνω.
18 Lu. 9. 9,26. Ro. 1. 16. 2 Ti. 1.8,12.
19 ἀνίστημι.
20 Mat. 12.39.
21 προςλαμβάνω.
22 ἐπιστρέφω
23 εἴδω.
24 λέγω.
25 ἵστημι.

ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων.
34 Καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν ὄχλον σὺν
τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, εἶπεν αὐτοῖς·
*Ὅστις θέλει ὀπίσω
μου † [5]ἐλθεῖν, [6]ἀπαρ-
νησάσθω ἑαυτὸν, καὶ
[7]ἀράτω τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ, ϗ ἀκολουθείτω
μοι.
35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ
τὴν [8]ψυχὴν αὐτοῦ σῶ-
σαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν [9]ἀπολέσῃ ‡ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ ϗ τοῦ εὐαγγελί-
ου, οὗτος [10]σώσει
αὐτήν.
36 Τί γὰρ [12]ὠφελήσει
‖ ἄνθρωπον, ἐὰν κερδή-
σῃ τὸν κόσμον ὅλον, ϗ
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ;
37 Ἢ τί [14]δώσει ἄν-
θρωπος [15]ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
38 Ὃς γὰρ ἂν [18]ἐπαι-
σχυνθῇ με ϗ τοὺς ἐμοὺς
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
ταύτῃ τῇ [20]μοιχαλίδι
καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπ-
αισχυνθήσεται αὐτὸν,
ὅταν [5]ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ με-
τὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
ἁγίων.

Κεφ. θ'.

ΚΑΙ [24]ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
[3]εἰσί τινες τῶν ὧδε
[25]ἑστηκότων, οἵτινες

οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν [1] ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ [2] ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ [b] τὸν [l] Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν [7] μόνους· καὶ [8] μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῦ [9] ἐγένετο [10] στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιὼν,[l] οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται † λευκᾶναι.[l]

4 Καὶ [13] ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ· ϗ [14] ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ [15] ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββὶ, καλὸν [14] ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [14] εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ [1] ᾔδει τί ‖ λαλήσῃ· ** ἦσαν γὰρ [19] ἔκφοβοι.

7 Καὶ [9] ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ [2] ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, [b] λέγουσα·[l] Οὗτός [14] ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτῦ ἀκύετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, [3] διεστείλατο, αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ [4] διηγήσωνται [5] ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν [6] ἀναστῇ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί [14] ἐστι * τὸ ἐκ νεκρῶν [6] ἀναστῆναι.

11 Καὶ [11] ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· [12] Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ [2] ἐλθεῖν πρῶτον;

12 Ὁ δὲ ‡ [15] ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν, [2] ἐλθὼν πρῶτον, [16] ἀποκαθιστᾷ πάντα· § καὶ πῶς [17] γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ [18] πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας [2] ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα [20] ἠθέλησαν, καθὼς [17] γέγραπται ἀπ' αὐτόν.

14 Καὶ [2] ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος †† [1] ἰδὼν αὐτὸν, [21] ἐξεθαμβήθη, καὶ

A. D. 28.

1 εἴδω.
2 ἔρχομαι.
3 διαστέλλω.
4 διηγέομαι, ver. 16. εἴπητε, Mat. 17. 9.
5 τὸ ὅραμα, Mat. 17. 9. ὧν ἑωράκασιν, Lu. 9. 36.
6 ἀνίστημι.
7 v. ὁδὸν.
8 μεταμορφόω, Mat. 17. 2.
9 γίνομαι.
10 Ps. 7. 12, in lxx.
* ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ-i
11 ἐπερωτάω
12 pro Διότι.
† οὕτω-f.
13 ὅπτομαι.
14 εἰμί.
‡ ἔφη αὐτοῖς-h.
15 ἀποκρίνομαι.
16 ἀποκαθίστημι, c. 3. 5.
§ καθὼς γέγραπται-n.
17 γράφω.
18 πάσχω.
‖ λαλήσει-h. alii ἀποκριθῇ.
** ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο-h.
19 He. 12. 21. De. 9. 19, in lxx.
20 θέλω.
†† ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεθαμβήθησαν-h.
21 ἐκθαμβέω ch. 14. 33.

[1]προςτρέχοντες [2]ἠσπά-
ζοντο αὐτόν.
16 Καὶ [3]ἐπηρώτησε
*τοὺς γραμματεῖς· Τί
συζητεῖτε †πρὸς αὐ-
τούς;
17 Καὶ [5]ἀποκριθεὶς εἷς
ἐκ τοῦ ὄχλȣ, εἶπε· Δι-
δάσκαλε, [6]ἤνεγκα τὸν
υἱόν μου πρός σε, ἔχον-
τα πνεῦμα ἄλαλον·
18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν
[8]καταλάβῃ, [9]ῥήσσει
αὐτόν· ϗ [11]ἀφρίζει, ϗ
τρίζει τȣ̀ς ὀδόντας [c]αὐ-
τοῦ, καὶ [13]ξηραίνεται·
ϗ εἶπον τοῖς μαθηταῖς
σȣ ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι,
καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 Ὁ δὲ [5]ἀποκριθεὶς
§αὐτῷ, λέγει· Ὦ γε-
νεὰ ἄπιστος, ἕως πότε
πρὸς ὑμᾶς [15]ἔσομαι;
ἕως πότε [16]ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν
πρός με.
20 Καὶ [6]ἤνεγκαν αὐ-
τὸν πρὸς αὐτόν· καὶ
†† [19]ἰδὼν ‡‡ αὐτὸν, εὐθέ-
ως τὸ πνεῦμα [20]ἐσπάρα-
ξεν αὐτὸν ϗ [23]πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς, [24]ἐκυλίετο
ἀφρίζων.
21 Καὶ [3]ἐπηρώτησε
τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πό-
σος χρόνος [15]ἐςὶν, ‖‖ὡς
τοῦτο [25]γέγονεν αὐ-
τῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παι-
διόθεν·
22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν
ϗ εἰς *†πῦρ ἔβαλε ϗ εἰς
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐ-
τόν· ἀλλ' εἴτι δύνασαι,
βοήθησον ὑμῖν, σπλαγ-
χνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· [c]Τὸ,‖ εἰ δύνα-
σαι [d]πιστεῦσαι,‖‡ πάν-
τα δυνατὰ τῷ πιστεύ-
οντι.
24 Καὶ εὐθέως [4]κράξας
ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου,
μετὰ δακρύων ἔλεγε·
Πιστεύω, [b]Κύριε,‖ βο-
ήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
25 [19]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
ὅτι ἐπισυντρέχει ὄ-
χλος, [10]ἐπετίμησε τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,
λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἄλαλον καὶ κω-
φὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω·
[12]ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ
μηκέτι [14]εἰςέλθῃς εἰς
αὐτόν.
26 Καὶ ‖[4]κράξαν, καὶ
πολλὰ ** [20]σπαράξαν
αὐτὸν, [12]ἐξῆλθε· [17]καὶ
[25]ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς,
ὥςτε πολλοὺς λέγειν
ὅτι [18]ἀπέθανεν.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρα-
τήσας αὐτὸν τῆς χει-
ρὸς, [21]ἤγειρεν αὐτὸν, ϗ
[22]ἀνέστη.
28 Καὶ [14]εἰςελθόντα
αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ [3]ἐπηρώ-
των αὐτὸν κατ' ἰδίαν·
§§Ὅτι ἡμεῖς οὐκ [26]ἠ-
δυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό;
29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τοῦτο τὸ γένος, [27]ἐν ȣ̓-
δενὶ δύναται [12]ἐξελ-
θεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ
[e]καὶ νηστείᾳ.‖
30 Καὶ ἐκεῖθεν [12]ἐξελ-
θόντες παρεπορεύοντο
διὰ τῆς Γαλιλαίας·

A. D. 28.

1 s. οἱ μαθη-
ταί.
2 ἀσπάζω.
3 ἐπερωτάω,
* αὐτοῦς-k.
† πρὸς αὐ-
τȣ̀ς;-i. alii
ἐν ὑμῖν;
‡ alii πιστεῦ-
σαι.
4 κράζω.
5 ἀποκρίνο-
6 φέρω. [μαι.
8 καταλαμ-
βάνω.
9 ch. 2. 22.
10 ἐπιτιμάω.
11 s. ὁ παῖς.
12 ἐξέρχομαι
13 Mat. 21.17.
14 εἰςέρχομαι
§ αὐτοῖς-a.
al. αὐτοῖς-c.
‖ κράξας-a.
** σπαράξας,
ἐξῆλθε-a.
15 εἰμί.
16 ἀνέχω.
17 s. τὸ πνεῦ-
μα.
18 ἀποθνήσκω
†† ἰδὸν-n.
19 εἶδω.
‡‡ αὐτὸν τὸ
πνεῦμα,
εὐθὺς-i.
20 σπαράσσω
21 ἐγείρω.
22 ἀνίστημι.
23 πίπτω.
24 κυλίω.
§§ Διατί, s.
Τί ὅτι-n.
‖‖ ἐξ οὗ, s.
ἕως-n.
25 γίνομαι.
26 δύναμαι.
27 s. δαιμονί-
ων.
*† τὸ-g.

καὶ οὐκ [1] ἤθελεν ἵνα τις
[3] γνῷ.
31 [4] Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔ-
λεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [5] πα-
ραδίδοται εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, ϗ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν· καὶ
ἀποκτανθεὶς, * τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ [7] ἀναστήσε-
ται.
32 Οἱ δὲ [8] ἠγνόουν τὸ
ῥῆμα, ϗ ἐφοβοῦντο αὐ-
τὸν ἐπερωτῆσαι.
33 Καὶ [10] ἦλθεν εἰς Κα-
περναούμ· ϗ ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ γενόμενος, [11] ἐπηρώ-
τα αὐτούς· Τί ἐν τῇ
ὁδῷ c πρὸς ἑαυτοὺς 1
[13] διελογίζεσθε;
34 Οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸς ἀλλήλους γὰρ [30] δι-
ελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ
τίς [15] μείζων.
35 Καὶ καθίσας ἐφώ-
νησε τοὺς δώδεκα, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις
θέλει πρῶτος [17] εἶναι,
[17] ἔσται πάντων ἔσχα-
τος, καὶ πάντων [18] διά-
κονος.
36 Καὶ [20] λαβὼν παιδί-
ον, [21] ἔστησεν αὐτὸ ἐν
μέσῳ αὐτῶν· ϗ ἐναγκα-
λισάμενος αὐτὸ, εἶπεν
αὐτοῖς·
37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοι-
ούτων παιδίων [22] δέ-
ξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, ἐμὲ [22] δέχεται·
ϗ ὃς ἐὰν ἐμὲ [22] δέξη-
ται, οὐκ [24] ἐμὲ [22] δέ-
χεται, ἀλλὰ [25] τὸν ἀπο-
στείλαντά με.

38 [2] Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ
b ὁ 1 Ἰωάννης, λέγων·
Διδάσκαλε, εἴδομέν τι-
να τῷ ὀνόματί σου
ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
b ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ
ἡμῖν· 1 ϗ [6] ἐκωλύσαμεν
αὐτὸν, c ὅτι οὐκ ἀκολου-
θεῖ ἡμῖν. 1
39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε·
Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐ-
δεὶς γάρ [17] ἐστιν ὃς ποι-
ήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, καὶ δυνή-
σεται ταχὺ [9] κακολογῆ-
σαί με.
40 Ὃς γὰρ οὐκ [17] ἔστι
καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν
ἐστιν.
41 Ὃς γὰρ ἂν [12] ποτίσῃ
ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος
‡ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι
[14] Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ [16] ἀ-
πολέσῃ τὸν μισθὸν αὐ-
τοῦ.
42 Καὶ ὃς ἂν σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τῶν πιστευόντων c εἰς
ἐμὲ, 1 καλόν [17] ἐστιν αὐτῷ
μᾶλλον, εἰ περίκειται
§ λίθος μυλικὸς περὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, ϗ
[19] βέβληται εἰς τὴν θά-
λασσαν.
43 Καὶ ἐὰν [23] σκανδα-
λίζῃ σε ἡ χείρ σου,
ἀπόκοψον αὐτήν· κα-
λόν σοι [17] ἐστι κυλλὸν
εἰς τὴν ζωὴν [26] εἰσελ-
θεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας
ἔχοντα [27] ἀπελθεῖν
εἰς τὴν [28] γέενναν, d εἰς
τὸ πῦρ τὸ [29] ἄσβε-
στον· 1

A. D. 28.

1 θέλω.
2 ἀποκρίνομαι.
3 γινώσκω.
4 διδάσκω.
5 παραδίδωμι.
6 κωλύω.
* μετὰ τρεῖς ἡμέρας-h.
7 ἀνίστημι.
8 ἀγνοέω.
9 ch. 7. 10. Mat. 15. 4. Ac. 19. 9.
10 ἔρχομαι.
11 ἐπερωτάω.
12 ποτίζω.
13 διαλογίζομαι.
14 1 Co. 3. 23. 2 Co. 10. 7.
15 s. μέλλω ἔσεσθαι.
‡ ἐν ὀνόματι, ὅτι-a.
16 ἀπολλύω.
17 εἰμί.
18 Mat. 20.26. Jno. 2. 5, 9. 1 Co. 3. 5.
§ μύλος ὀνικός-i. Mat. 18. 6.
19 βάλλω.
20 λαμβάνω.
21 ἵστημι.
22 δέχομαι.
23 Mat. 5. 29. 18. 6.
24 s. μόνον.
25 s. καί.
26 εἰσέρχομαι.
27 ἀπέρχομαι.
28 Mat. 5. 22, 29, 30.
29 Mat. 3. 12. Lu. 3. 17.
30 διαλέγομαι.

44 [d]Ὅπου ὁ σκώληξ
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, [13] ϗ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.|
45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου
[*]σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο-
ψον αὐτόν· καλόν [7]ἐστί
[*]σοι [8]εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν, [10]ἢ τοὺς
δύο πόδας ἔχοντα [9]βλη-
θῆναι [13] εἰς τὴν γέεν-
ναν, [c]εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον·|
46 [d]Ὅπου ὁ σκώληξ
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ,[13] ϗ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.|
47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκ-
βαλε αὐτόν· καλόν σοι
[7]ἐστὶ μονόφθαλμον [8]εἰς-
ελθεῖν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ, [10]ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν
[d]τοῦ πυρός·|
48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐ-
τῶν οὐ τελευτᾷ,[13] ϗ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται.
49 [a]Πᾶς γὰρ πυρὶ
†[22]ἁλισθήσεται,‡ ϗ πᾶ-
σα θυσία [22]ἁλὶ ἁλισθή-
σεται.|
50 Καλὸν τὸ ἅλας·
ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄνα-
λον γένηται, ἐν τίνι
αὐτὸ [25]ἀρτύσετε; ἔχε-
τε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας,
καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλή-
λοις.

Κεφ. ι΄.

ΚΑΚΕΙΘΕΝ [28] ἀνα-
στὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια
τῆς Ἰουδαίας, [a]διὰ τοῦ ||
πέραν τοῦ Ἰορδάνου· ϗ
συμπορεύονται πάλιν
ὄχλοι πρὸς αὐτὸν, καὶ,
ὡς [1]εἰώθει, πάλιν [2]ἐδί-
δασκεν αὐτούς.
2 Καὶ [3]προσελθόντες
οἱ | Φαρισαῖοι, [4]ἐπη-
ρώτησαν αὐτὸν, εἰ [5]ἔξ-
εστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
[16]ἀπολῦσαι· πειράζον-
τες αὐτόν.
3 Ὁ δὲ [11] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν
[12]ἐνετείλατο Μωσῆς;
4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς
[14]ἐπέτρεψε βιβλίον ἀ-
ποστασίου [15] γράψαι, ϗ
[16]ἀπολῦσαι.
5 Καὶ [11] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Πρὸς τὴν [18]σκληροκαρ-
δίαν ὑμῶν [15] ἔγραψεν
ὑμῖν | τὴν ἐντολὴν
ταύτην.
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτί-
σεως,[19] ἄρσεν καὶ θῆλυ
[20]ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ
Θεός.
7 [21]Ἕνεκεν τούτου κα-
ταλείψει ἄνθρωπος τὸν
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα, ϗ [24] προσκολ-
ληθήσεται πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ·
8 Καὶ [7] ἔσονται οἱ δύο
εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε
οὐκέτι [7]εἰσὶ δύο, ἀλλὰ
μία σάρξ.
9 Ὃ οὖν ὁ Θεὸς [26]συν-
έζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
[27]χωριζέτω.
10 Καὶ §ἐν τῇ οἰκίᾳ
πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
περὶ τοῦ αὐτοῦ [4] ἐπηρώ-
τησαν αὐτόν.
11 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ὃς ἐὰν [16] ἀπολύσῃ τὴν

A. D. 29.

1 ἔθω.
2 διδάσκω.
3 προςέρχομαι.
4 ἐπερωτάω.
5 ἔξειμι.
6 ver. 43.
7 εἰμί.
* σε-n.
8 εἰςέρχομαι.
9 βάλλω.
10 s. μᾶλλον.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ἐντέλλω.
13 ver. 43.
14 ἐπιτρέπω.
15 γράφω.
16 ἀπολύω.
17 s. τὸν βίον
18 ch. 16. 14. Mat. 19. 8.
19 s. τοῦ κόσμου.
20 ποιέω.
21 Ge. 2. 24.
† conj. ἁλωθήσεται· al. δοκιμασθήσεται.
22 ἁλίζω.
‡ conj. Πᾶσα γὰρ πυρία ἁλισθήσεται
23 ἅλς.
24 Mat. 19. 5. Ac. 5. 36.
25 ἀρτύω, Lu. 14. 34. Col. 4. 6.
26 συζευγνύω, Mat. 19. 6.
27 Mat. 19. 6. Ac. 1. 4. Ro. 8.35,39.
28 ἀνίστημι.
§ εἰς τὴν οἰκίαν-h.
|| alii καὶ πέραν.

γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γα-
μήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται
ἐπ' αὐτήν.
12 Καὶ ἐὰν γυνὴ * ἀπο-
λύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
ϗ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοι-
χᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐ-
τῷ [2] παιδία, ἵνα [3] ἅψη-
ται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθη-
ταὶ [5] ἐπετίμων τοῖς
προσφέρουσιν.
14 [9] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς,
[10] ἠγανάκτησε, ϗ εἶπεν
αὐτοῖς· [11] Ἄφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρός
με, b καὶ | μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιού-
των [14] ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.
15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ [17] εἰσέλ-
θῃ εἰς αὐτήν.
16 Καὶ [20] ἐναγκαλισά-
μενος αὐτὰ, [21] τιθεὶς
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ,
[22] ηὐλόγει αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου
αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, [26] προσ-
δραμὼν εἷς, ϗ [27] γονυ-
πετήσας αὐτὸν, [28] ἐπη-
ρώτα αὐτόν· Διδάσκα-
λε ἀγαθὲ, τί ποιήσω
ἵνα ζωὴν αἰώνιον κλη-
ρονομήσω;
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός.
19 Τὰς ἐντολὰς [9] οἶδας·
Μὴ μοιχεύσῃς· d Μὴ
φονεύσῃς·| † Μὴ [30] κλέ-
ψῃς· Μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς· e Μὴ [1] ἀποστε-
ρήσῃς·| Τίμα τὸν πα-
τέρα σου καὶ τὴν μη-
τέρα.
20 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκα-
λε, ταῦτα πάντα [6] ἐφυ-
λαξάμην ἐκ νεότητός
μου.
21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [7] ἐμ-
βλέψας αὐτῷ, [8] ἠγάπη-
σεν αὐτὸν, ϗ εἶπεν αὐ-
τῷ· Ἕν σοι ὑστερεῖ·
ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώ-
λησον, καὶ [12] δὸς c τοῖς|
πτωχοῖς, καὶ [13] ἕξεις
θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
μοι, [15] c ἄρας τὸν σταυ-
ρόν.|
22 Ὁ δὲ, [18] στυγνάσας
ἐπὶ τῷ λόγῳ, [19] ἀπῆλ-
θε λυπούμενος· [14] ἦν
γάρ ἔχων κτήματα
πολλά.
23 Καὶ [23] περιβλεψά-
μενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Πῶς [24] δυσκόλως οἱ
τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ [25] εἰσελεύσον-
ται!
24 Οἱ δὲ μαθηταὶ [29] ἐ-
θαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λό-
γοις αὐτοῦ· Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς πάλιν [4] ἀποκριθεὶς,
λέγει αὐτοῖς· Τέκνα,
πῶς [24] δύσκολόν [14] ἐστι
τοὺς πεποιθότας ἐπὶ
c τοῖς | χρήμασιν, εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[25] εἰσελθεῖν!
25 [31] Εὐκοπώτερόν [14] ἐ-
στι κάμηλον διὰ d τῆς |

A. D. 29.

* ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός-η.
1 ἀποστερέω, 1 Co. 6. 8.
2 τὰ βρέφη, Lu. 18. 15.
3 ἅπτομαι.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἐπιτιμάω.
6 φυλάσσω, Mat. 19. 20.
7 ἐμβλέπω.
8 ἀγαπάω.
9 εἴδω.
10 ἀγανακτέω, ver. 41.
11 ἀφίημι.
12 δίδωμι.
13 ἔχω.
14 εἰμί.
15 αἴρω.
17 εἰσέρχομαι.
18 Mat. 16. 3. ἀπῆλθε λυπούμενος. Mat. 19. 22. περίλυπος ἐγένετο. Lu. 18. 23.
19 ἀπέρχομαι
20 ch. 9. 36. Lu. 2. 28.
21 τίθημι.
22 εὐλογέω.
23 περιβλέπω
24 Mat. 19. 23. Lu. 18. 24.
25 εἰσέρχομαι.
26 προστρέχω.
27 γονυπετέω.
28 ἐπερωτάω.
29 ver. 32.
† al. Μὴ πορνεύσῃς.
30 κλέπτω.
31 ch. 2. 9.

τρυμαλιᾶς d τῆς | ῥαφί-
δος *[1]εἰςελθεῖν, ἢ πλού-
σιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ [1]εἰςελθεῖν.
26 Οἱ δὲ περισσῶς
[3]ἐξεπλήσσοντο, λέγον-
τες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ
τίς [5] δύναται [6]σωθῆ-
ναι;
27 [7]Ἐμβλέψας δὲ αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει·
Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ
d τῷ | Θεῷ· d πάντα γὰρ
δυνατά [8] ἐστι παρὰ τῷ
Θεῷ. |
28 b Καὶ [10]ἤρξατο ὁ Πέ-
τρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδοὺ,
ἡμεῖς [11] ἀφήκαμεν πάν-
τα, ϗ [12]ἠκολουθήσαμέν
σοι.
29 [13] Ἀποκριθεὶς b δὲ |
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς [8] ἐ-
στιν ὃς [11] ἀφῆκεν οἰκί-
αν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελ-
φὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέ-
ρα, d ἢ γυναῖκα, | ἢ τέ-
κνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐ-
μοῦ † καὶ e τοῦ | εὐαγ-
γελίου,
30 Ἐὰν μὴ [17] λάβῃ ἑ-
κατονταπλασίονα νῦν
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκί-
ας, ϗ ἀδελφοὺς, ϗ ἀδελ-
φὰς, ‖ καὶ μητέρας, καὶ
τέκνα, καὶ ἀγροὺς μετὰ
** διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ
αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζω-
ὴν αἰώνιον.
31 Πολλοὶ δὲ [8] ἔσον-
ται πρῶτοι, ἔσχατοι· ϗ
b οἱ | ἔσχατοι, πρῶτοι.
32 [8] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ
ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς
Ἱεροσόλυμα· καὶ [8] ἦν
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰη-
σοῦς, ϗ [3] ἐθαμβοῦντο,
ϗ ἀκολουθοῦντες ἐφο-
βοῦντο. Καὶ [4] παραλα-
βὼν πάλιν τοὺς δώδε-
κα, [10]ἤρξατο αὐτοῖς λέ-
γειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
συμβαίνειν·
33 [c] Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαί-
νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[9] παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ c τοῖς |
γραμματεῦσι, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν θανά-
τῳ, ϗ [9] παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι·
34 Καὶ [14] ἐμπαίξουσιν
αὐτῷ, καὶ μαστιγώσου-
σιν αὐτὸν, ϗ [15] ἐμπτύ-
σουσιν αὐτῷ, ϗ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ [16] ἀναστή-
σεται.
35 Καὶ προςπορεύον-
ται αὐτῷ, Ἰάκωβος, ϗ
Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβε-
δαίου, λέγοντες· Διδά-
σκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ
ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιή-
σῃς ἡμῖν.
36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί θέλετε § ποιῆσαί με
ὑμῖν;
37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
[18] Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ
δεξιῶν σου ϗ εἷς ἐξ εὐ-
ωνύμων σου καθίσωμεν
[19] ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς· Οὐκ [20] οἴ-
δατε τί αἰτεῖσθε·
[21] δύνασθε [22] πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,

A. D. 29.

* διελθεῖν-a. εἰςελθεῖν-h.
1 εἰςέρχομαι.
2 ver. 24. ch. 1. 27. Ac. 9. 6.
3 ἐκπλήσσω.
4 παραλαμβάνω
5 s. πλούσιος.
6 σώζω.
7 ἐμβλέπω.
8 εἰμί.
9 παραδίδωμι
10 ἄρχομαι.
11 ἀφίημι.
12 ἀκολουθέω.
13 ἀποκρίνομαι.
14 ἐμπαίζω, ch. 15. 31. Mat. 2. 16. 20. 19. 27. 29, 31. 41. Lu. 18. 32. 22. 63. 23. 11. 36.
15 ch. 10. 34. 15. 19. Mat. 26. 67. 27. 30. Lu. 18. 32.
† καὶ ἕνεκεν τοῦ-a.
‡ μετὰ τρεῖς ἡμέρας-h.
16 ἀνίστημι.
17 λαμβάνω.
§ ποιήσω ὑμῖν;-h.
‖ ϗ πατέρα-f.
** διωγμόν-n
18 δίδωμι.
19 ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, Mat. 20. 21.
20 εἴδω.
21 δύναμαι.
22 πίνω.

*καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι;
39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
[1]Δυνάμεθα· Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ
μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ
πίνω, [3]πίεσθε· καὶ [4]τὸ
βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθήσε-
σθε·
40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ
δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύ-
μων μου,‖ οὐκ [5]ἔστιν
ἐμὸν [6]δοῦναι, ἀλλ' οἷς
[9]ἡτοίμασται.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
δέκα, [10]ἤρξαντο [13]ἀγα-
νακτεῖν περὶ Ἰακώβου
καὶ Ἰωάννου.
42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προς-
καλεσάμενος αὐτοὺς,
λέγει αὐτοῖς· [14]Οἴδα-
τε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρ-
χειν τῶν ἐθνῶν, [15]κα-
τακυριεύουσιν αὐτῶν·
καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν,
[16]κατεξουσιάζουσιν αὐ-
τῶν.
43 Οὐχ οὕτω δὲ §ἔσται
ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν
θέλῃ [19]γενέσθαι μέγας
ἐν ὑμῖν, [5]ἔσται διάκο-
νος ὑμῶν·
44 Καὶ ὃς ἂν θέλῃ
ὑμῶν [19]γενέσθαι πρῶ-
τος, [5]ἔσται πάντων
δοῦλος.
45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ [22]ἦλθε
[24]διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι, καὶ [6]δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [27]λύ-
τρον ἀντὶ πολλῶν.

A. D. 29.

* ἢ τὸ-h.
† αὐτοῦ ἐκεῖθεν, καὶ-i.
1 δύναμαι.
‡ ὁ υἱὸς-h.
2 κάθημαι.
3 πίνω.
4 s. κατὰ.
5 εἰμί.
6 δίδωμι.
7 s. ὁ παράγων.
8 nom. pro voc.
9 Mat. 20. 23. 22. 4. 25. 34. Jno. 14. 2. Ep. 2. 10. He. 11. 16.
10 ἄρχομαι.
11 ἐπιτιμάω.
12 κράζω.
13 ver. 14. ch. 14. 4. Mat. 20. 24. 21. 15. Lu. 13. 14.
14 εἴδω.
15 Mat. 20. 25. Ac. 19. 16. 1 Pe. 5. 3.
16 Mat. 20. 25. Lu. 22. 25.
17 ἵστημι.
18 φωνέω.
§ ἐστιν-n.
19 γίνομαι.
20 ἀνίστημι.
21 ἀποκρίνομαι.
‖ Ῥαββουνὶ-a
22 ἔρχομαι.
23 s. εἰς εἰρήνην, ch. 5. 34.
24 διακονέω.
25 σώζω.
26 ἀναβλέπω
27 Mat. 20. 28.
28 ἀκολουθέω.
** αὐτῷ-a.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς
Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευο-
μένου †αὐτοῦ ἀπὸ Ἰε-
ριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ,
‡υἱὸς Τιμαίου Βαρτί-
μαιος ὁ τυφλὸς, [2]ἐκά-
θητο παρὰ τὴν ὁδὸν
προσαιτῶν.
47 Καὶ ἀκούσας ὅτι
Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός
ἐστιν,[7] [10]ἤρξατο κρά-
ζειν, καὶ λέγειν· Ὁ [8]υἱὸς
Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν
με.
48 Καὶ [11]ἐπετίμων
αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σι-
ωπήσῃ· ὁ δὲ πολ-
λῷ μᾶλλον [12]ἔκρα-
ζεν· Υἱὲ Δαβὶδ ἐλέη-
σόν με.
49 Καὶ [17]στὰς ὁ Ἰη-
σοῦς, εἶπεν αὐτὸν [18]φω-
νηθῆναι· καὶ φωνοῦσι
τὸν τυφλὸν, λέγοντες
αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε·
φωνεῖ σε.
50 Ὁ δὲ, ἀποβαλὼν
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, [20]ἀ-
ναστὰς [22]ἦλθε πρὸς τὸν
Ἰησοῦν.
51 Καὶ [21]ἀποκριθεὶς,
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Τί θέλεις ποιήσω σοι;
Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐ-
τῷ· ‖Ῥαββονὶ, ἵνα
ἀναβλέψω.
52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Ὕπαγε· [23] ἡ
πίστις σου [25]σέσωκέ
σε. Καὶ εὐθέως [26]ἀν-
έβλεψε, καὶ [28]ἠκολού-
θει **τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ
ὁδῷ.

Κεφ. ιά.

ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς *Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰςπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, [2]εὑρήσετε πῶλον [3]δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων [5]κεκάθικε· §λύσαντες [6] αὐτὸν [7] ἀγάγετε.

3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ||[10]Τί ποιεῖτε τῦτο; εἴπατε· [9]Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῦ χρείαν **ἔχει· ϰ εὐθέως αὐτὸν ††ἀποςελεῖ ὧδε.

4 [12]Ἀπῆλθον δὲ, καὶ [2]εὗρον ὁ τὸν | πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 Καί τινες τῶν ἐκεῖ [14]ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς §§ἐνετείλατο [17] ὁ Ἰησοῦς· ϰ [19]ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ ||||ἤγαγον[7] τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησῦν, καὶ *§ἐπέβαλον[21] αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ [5]ἐκάθισεν[22] *||ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια

A. D. 29.

* Vide App.
† στιβάδας-n Mat. 21. 8, κλάδους.
‡ ἀγρῶν-n.
1 στρωννύω.
2 εὑρίσκω.
3 δέω.
4 s. τόποις.
5 καθίζω.
§ λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε-h.
6 λύω.
7 ἄγω.
8 εἰςέρχομαι.
9 εἰμί.
|| Τί ποιεῖτε; τούτῳ εἴπατε-n.
10 s. διά.
11 ἐξέρχομαι
** ἔχει καὶ-n
†† ἀποστέλλει-a. al. ἀποστέλλει πάλιν.
12 ἀπέρχομαι
13 s. ἡμέρᾳ.
14 ἵστημι.
15 εἴδω.
‡‡ ἀπὸ μακρόθεν-h.
16 ἔρχομαι.
17 ἐντέλλω.
18 s. ἴζειν.
§§ εἶπεν-h.
19 ἀφίημι.
|||| φέρουσι, s. ἄγουσι-h.
20 ἀποκρίνομαι.
*‡ οὐδείς.
*§ ἐπιβάλλουσιν-a.
21 ἐπιβάλλω.
22 s. ἑαυτόν.
*|| ἐπ' αὐτόν, alii ἐπ' αὐτῶν-n.
23 ἀκούω.

αὐτῶν [1]ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ †στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν ‡δένδρων, καὶ [1]ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες ϰ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ὁ ἐν ὀνόματι Κυρίου | τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ [8]εἰςῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ | εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη [9]οὔσης τῆς ὥρας, [11]ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ [13]ἐπαύριον [11]ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε.

13 Καὶ [15]ἰδὼν συκῆν ‡‡μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, [16]ἦλθεν [18]εἰ ἄρα [2]εὑρήσει τὶ ἐν αὐτῇ· καὶ [16]ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν [2]εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· *οὐ γὰρ [9]ἦν καιρὸς σύκων.

14 Καὶ [20]ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, | εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα *‡μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ [23]ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς
Ἱεροσόλυμα· καὶ [28] εἰς-
ελθὼν [b] ὁ Ἰησοῦς [l] εἰς
τὸ ἱερὸν, [2] ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦν-
τας καὶ ἀγοράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς
τραπέζας τῶν [3] κολλυ-
βιστῶν, καὶ τὰς καθέ-
δρας τῶν πωλούντων
τὰς περιστερὰς, [8] κατέ-
στρεψε.
16 Καὶ οὐκ [9] ἤφιεν ἵνα
τις [10] διενέγκῃ σκεῦος
διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 Καὶ ἐδίδασκε, λέ-
γων αὐτοῖς· Οὐ [11] γέ-
γραπται· [12] Ὅτι ὁ οἶ-
κός μου, οἶκος προς-
ευχῆς [13] κληθήσεται
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
[15] Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε
αὐτὸν σπήλαιον [16] λῃ-
στῶν.
18 Καὶ [17] ἤκουσαν οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρ-
χιερεῖς, καὶ [19] ἐζήτουν
πῶς αὐτὸν † ἀπολέ-
σουσιν· [20] ἐφοβοῦντο
γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς
ὁ ὄχλος [21] ἐξεπλήσσε-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ.
19 Καὶ ὅτε ὀψὲ [22] ἐγέ-
νετο, [23] ἐξεπορεύετο ἔ-
ξω τῆς πόλεως.
20 Καὶ πρωῒ παραπο-
ρευόμενοι, εἶδον τὴν
συκῆν [24] ἐξηραμμένην
ἐκ ῥιζῶν.
21 Καὶ [25] ἀναμνησθεὶς
ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ·
Ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν
[26] κατηράσω [24] ἐξήραν-
ται.

22 Καὶ [1] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς·
Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.
23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑ-
μῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ
ὄρει τούτῳ· [4] Ἄρθητι,
ϗ [5] βλήθητι εἰς τὴν θά-
λασσαν· καὶ μὴ [6] δια-
κριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι
ἃ λέγει [22] γίνεται·
[7] ἔσται αὐτῷ [c] ὃ ἐὰν εἴ-
πῃ. [l]
24 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, πάντα ὅσα [c] ἂν [l]
προσευχόμενοι αἰτεῖ-
σθε, πιστεύετε ὅτι
[*] λαμβάνετε· ϗ [7] ἔσται
ὑμῖν.
25 Καὶ ὅταν [14] στήκη-
τε προσευχόμενοι, [9] ἀφ-
ίετε εἴ τι ἔχετε κατά τι-
νος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
[9] ἀφῇ ὑμῖν τὰ [18] παρα-
πτώματα ὑμῶν.
26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ [9] ἀ-
φίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς [3] ἀφήσει τὰ [18] πα-
ραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πά-
λιν εἰς Ἱεροσόλυμα·
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπα-
τοῦντος αὐτοῦ, ἔρχον-
ται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρ-
χιερεῖς, καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι·
28 Καὶ λέγουσιν αὐ-
τῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; [e] καὶ τίς
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την [27] ἔδωκεν, ἵνα ταῦ-
τα ποιῇς; [l]

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 ἔρχομαι.
3 Mat. 21. 12. Jno. 2. 15.
4 αἴρω.
5 βάλλω.
6 διακρίνω. Mat. 21. 21. Ac. 10. 20. Ro. 4. 20. 1 Co. 4. 7. Jude 9, 22.
7 εἰμί.
8 καταστρέφω
9 ἀφίημι.
10 διαφέρω.
11 γράφω.
* ἐλάβετε-ἰ.
12 Is. 56. 7.
13 καλέω.
14 στήκω.
15 Je. 7. 11.
16 Mat. 21. 13. Lu. 10. 30. Jno. 18. 40.
17 ἀκούω.
18 Mat. 6. 14, 15. Ro. 4. 25. 2 Co. 5. 19. Ep. 1. 7.
19 ζητέω.
† ἀπολέσωσιν-α.
20 ἀπολλύω.
21 ἐκπλήσσω
22 γίνομαι.
23 ἐκπορεύομαι.
24 ξηραίνω, ch. 3. 3. Mat. 13. 6. Lu. 8. 6
25 ἀναμιμνήσκω.
26 καταράομαι.
27 δίδωμι.
28 εἰςέρχομαι.

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [1] ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· [2] Ἐπερωτήσω ὑμᾶς [4] κἀγὼ ἕνα λόγον, ϗ [1] ἀποκρίθητέ μοι, καὶ [5] ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ ὐρανοῦ [7] ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [1] ἀποκρίθητέ μοι.

31 Καὶ * ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· † Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, [5] ἐρεῖ· Διατί οὖν οὐκ [10] ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 § Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης [7] ἦν.

33 Καὶ [1] ἀποκριθέντες, λέγυσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ [13] οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς [1] ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Κεφ. ιβ'.

Καὶ [14] ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα [15] ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ [16] περιέθηκε φραγμὸν, ϗ [17] ὤρυξεν [18] ὑπολήνιον, καὶ [21] ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ [22] ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ [23] ἀπεδήμησε.

2 Καὶ [25] ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργὺς τῷ καιρῷ δῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν [3] λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3 Οἱ δὲ, λαβόντες αὐτὸν, [6] ἔδειραν, ϗ [25] ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν [25] ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον c λιθοβολήσαντες [8] ἐκεφαλαίωσαν, ‡ καὶ [25] ἀπέστειλαν [9] ἠτιμωμένον.

5 Καὶ b πάλιν [7] ἄλλον [25] ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· [11] καὶ πολλὺς ἄλλυς, τὺς μὲν [6] δέροντες, τοὺς δὲ [11] ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν d αὐτῦ, [1] [25] ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· Ὅτι [21] ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Ὅτι οὗτός [7] ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, [11] ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ϗ ἡμῶν [7] ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, [11] ἀπέκτειναν, καὶ [19] ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; [20] ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, ϗ [24] δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταυτην [26] ἀνέγνωτε; [27] Λίθον [28] ὃν

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 ἐπερωτάω.
3 λαμβάνω.
4 καὶ ἐγὼ.
5 εἴρω.
6 δέρω. Lu. 20. 10, 11. Jno. 18. 23. Ac. 5. 40.
7 εἰμί.
8 κεφαλαιόω.
* διελογίζοντο-ί.
† Τί εἴπωμεν-n.
‡ καὶ ἠτίμασαν-n.
9 ἀτιμόω,
10 πιστεύω.
§ Vide App.
11 ἀποκτείνω
12 ἐντρέπω, Mat. 21. 37. Lu. 18. 24. I Co. 4. 14.
13 εἴδω.
14 ἄρχομαι.
15 φυτεύω.
16 περιτίθημι.
17 ὀρύττω.
18 ληνὸν, Mat. 21. 33.
19 ἐκβάλλω.
20 ἔρχομαι.
21 οἰκοδομέω
22 ἐκδίδωμι.
23 ἀποδημέω, Mat. 21. 33. Lu. 15. 13.
24 δίδωμι.
25 ἀποςέλλω
26 ἀναγινώσκω.
27 s. κατὰ, v. acc. pro nom. Att.
28 Ps. 118. 22, 23.

[1]ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκο-
δομοῦντες, οὗτος [2]ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γω-
νίας.
11 Παρὰ Κυρίου [2]ἐγέ-
νετο αὕτη· καὶ [4]ἔστι
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ἡμῶν.
12 Καὶ [5]ἐζήτουν αὐτὸν
κρατῆσαι, ϗ ἐφοβήθη-
σαν τὸν ὄχλον· [7]ἔγνω-
σαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν εἶπε· ϗ
[8]ἀφέντες αὐτὸν, [9]ἀπῆλ-
θον.
13 Καὶ ἀποστέλλουσι
πρὸς αὐτόν τινας τῶν
Φαρισαίων ϗ τῶν Ἡ-
ρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν
* ἀγρεύσωσι λόγῳ.
14 Οἱ δὲ [16]ἐλθόντες
λέγουσιν αὐτῷ· Διδά-
σκαλε, [17]οἴδαμεν ὅτι
ἀληθὴς [4]εἶ, καὶ οὐ μέ-
λει σοι περὶ οὐδενός·
οὐ γὰρ βλέπεις εἰς
πρόσωπον ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν
ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις·
[18]ἔξεστι κῆνσον Καί-
σαρι [19]δοῦναι, ἢ οὔ; [20]
δῶμεν,[19] ἢ μὴ [19]δῶμεν;
15 Ὁ δὲ, ‡εἰδὼς[17] αὐ-
τῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶ-
πεν αὐτοῖς· [21]Τί με
πειράζετε; φέρετέ μοι
δηνάριον, ἵνα [17]ἴδω.
16 Οἱ δὲ [24]ἤνεγκαν.
Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη
καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ
δὲ εἶπον αὐτῷ· Καί-
σαρος.
17 Καὶ [25]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·

[3]Ἀπόδοτε τὰ Καίσα-
ρος, Καίσαρι· ϗ τὰ τοῦ
Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ
ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.
18 Καὶ ἔρχονται Σαδ-
δουκαῖοι πρὸς αὐτὸν,
οἵτινες λέγουσιν ἀνά-
στασιν μὴ εἶναι· καὶ
[6]ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
λέγοντες·
19 Διδάσκαλε, [10]Μω-
σῆς [11]ἔγραψεν ἡμῖν,
ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς
[12]ἀποθάνῃ, καὶ [13]κατα-
λίπῃ γυναῖκα,[14] καὶ τέ-
κνα μὴ [8]ἀφῇ, ἵνα [15]λά-
βῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρ-
μα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ.
20 Ἑπτὰ ἀδελφοὶ [4]ἦ-
σαν· καὶ ὁ πρῶτος [15]ἔ-
λαβε γυναῖκα, καὶ ἀπο-
θνήσκων οὐκ [8]ἀφῆκε
σπέρμα.
21 Καὶ ὁ δεύτερος [15]ἔ-
λαβεν αὐτὴν, ϗ [12]ἀπέ-
θανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς
[8]ἀφῆκε σπέρμα· †καὶ
ὁ τρίτος ὡσαύτως.
22 Καὶ [15]ἔλαβον αὐ-
τὴν οἱ ἑπτὰ, ϗ οὐκ [8]ἀφ-
ῆκαν σπέρμα· † ἐσχάτη
πάντων [12]ἀπέθανε καὶ
ἡ γυνή.
23 Ἐν τῇ οὖν | ἀνα-
στάσει, ὅταν [22]ἀνα-
στῶσι,| τίνος αὐτῶν
[4]ἔσται γυνή; οἱ γὰρ
ἑπτὰ [23]ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα.
24 Καὶ [25]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Οὐ διὰ τοῦτο [26]πλανᾶ-

A. D. 29.

1 ἀποδοκιμάζω, ch. 8. 31. Mat. 21. 42. Lu. 9. 22. 17. 25. 20. 17. He. 12. 17. 1 Pe. 2. 4, 7.
2 γίνομαι.
3 ἀποδίδωμι.
4 εἰμί.
5 ζητέω.
6 ἐπερωτάω.
7 γινώσκω.
8 ἀφίημι.
9 ἀπέρχομαι.
10 De. 25. 5–10.
11 γράφω.
12 ἀποθνήσκω.
13 καταλείπω
14 s. χήραν.
15 λαμβάνω.
* παγιδεύσωσι-n. Mat. 22. 15.
16 ἔρχομαι.
17 εἴδω.
18 ἔξειμι.
19 δίδωμι.
20 s. δοῦναι.
† Vide App.
‡ ἰδὼν-t.
21 s. διά.
22 ἀνίστημι.
23 ἔχω.
24 φέρω.
25 ἀποκρίνομαι.
26 ver. 27. ch. 13. 5. Mat. 22. 29. 24. 4. Ga. 6. 7. 2 Ti. 3. 13. Tit. 3. 3. Ja. 1. 16. 1 Jno. 1. 8. 3. 7.

σθε, μὴ εἰδότες τὰς γρα-
φὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν
τοῦ Θεοῦ;
25 *Οταν γὰρ ἐκ νε-
κρῶν [1]ἀναστῶσιν, ὔτε
γαμῦσιν, ὔτε γαμίσκον-
ται, ἀλλ' [2]εἰσὶν [3]ὡς ἄγ-
γελοι b οἱ l ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
26 Περὶ δὲ τῶν νε-
κρῶν, ὅτι ἐγείρονται,
οὐκ [4]ἀνέγνωτε ἐν τῇ
βίβλῳ †Μωσέως, ἐπὶ
‡τῆς βάτου ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων·
[5]Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβρα-
άμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ,
καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
27 Οὐκ [2]ἔστιν ὁ Θεὸς
νεκρῶν ἀλλὰ b Θεὸς l
ζωντων· ὑμεῖς οὖν πο-
λὺ [7]πλανᾶσθε.
28 Καὶ [8]προσελθὼν εἷς
τῶν γραμματέων, ἀκύ-
σας αὐτῶν συζητούν-
των, εἰδὼς ὅτι [10]καλῶς
αὐτοῖς [11]ἀπεκρίθη, [12]ἐπ-
ηρώτησεν αὐτόν· Ποία
[2]ἐστὶ πρώτη §πασῶν
ἐντολή;
29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [11]ἀπε-
κρίθη αὐτῷ· Ὅτι ‖πρώ-
τη πασῶν τῶν ἐντο-
λῶν· [15]Ἄκουε Ἰσραὴλ,
Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν,
Κύριος εἷς [2]ἐστι·
30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
χῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς [17]διανοίας σου, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου. Αὕτη πρώτη ἐν-
τολή.
31 Καὶ δευτέρα *ὁ-
μοία, αὕτη· [16]Ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον σου
ὡς σεαυτόν· μείζων τύ-
των ἄλλη ἐντολὴ οὐκ
[2]ἔστι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
γραμματεύς· [10]Καλῶς,
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθεί-
ας εἶπας, ὅτι εἷς [2]ἐστι
b Θεὸς, l καὶ οὐκ [2]ἔστιν ἄλ-
λος πλὴν αὐτοῦ.
33 Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐ-
τὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδί-
ας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
[6]συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀ-
γαπᾷν τὸν πλησίον
ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν [2]ἐ-
στι πάντων τῶν [9]ὁλο-
καυτωμάτων καὶ b τῶν l
θυσιῶν.
34 Καὶ ὁ Ἰησῦς, [13]ἰδὼν
αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς
ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
Οὐ μακρὰν [2]εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι [14]ἐ-
τόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆ-
σαι.
35 Καὶ [11]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησῦς ἔλεγε, διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγυ-
σιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι
ὁ Χριστὸς υἱός [2]ἐστι
Δαβίδ;
36 Αὐτὸς γὰρ [18]Δαβὶδ
εἶπεν ἐν ** τῷ Πνεύμα-
τι τῷ ἁγίῳ· †† Εἶπεν ὁ
Κύριος τῷ Κυρίῳ μου·
Κάθυ ἐκ δεξιῶν μυ, ἕως
ἂν [19]θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν συυ.

A. D. 29.

1 ἀνίστημι.
* ὁμοία αὕτη-h.
2 εἰμί.
3 ἰσάγγελοι, Lu. 20. 36.
4 ἀναγινώσκω.
† Μωσέως ἐπὶ τῦ βάτου, ὡς-n.
‡ τῦ βάτυ a.
5 Ex. 3. 2, 6.
6 ver. 30. διανοίας. Lu. 2. 47. 1 Co. 1. 19.
7 ver. 24.
8 προσέρχομαι.
9 Ex. 10. 25. 29. 18, in lxx. He. 10. 6, 8.
10 ch. 7. 9.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ἐπερωτάω.
13 εἴδω.
§ πάντων-a.
14 ch. 15. 43. Mat. 22. 46. Lu. 20. 40. Jno. 21. 12.
‖ πρώτη πάντων ἐντολή·-a. alii πρώτη ἐστίν·-h. alii πάντων πρώτη-i.
15 De. 6. 4, 5.
16 Le. 19. 18.
17 Mat. 22.37. Lu. 10. 27. He. 8. 10.
18 Ps. 110. 1.
** πνεύματι ἁγίῳ·-a.
†† Λέγει-l.
19 τίθημι.

37 Αὐτὸς d οὖν[1] Δαβὶδ
λέγει αὐτὸν Κύριον·
καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ
[2] ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄ-
χλος [3] ἤκουεν αὐτοῦ
[4] ἡδέως.
38 Καὶ [8] ἔλεγεν αὐτοῖς
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-
ματέων, τῶν θελόντων
ἐν στολαῖς περιπατεῖν,
καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς,
39 Καὶ [9] πρωτοκαθε-
δρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς, ϗ [11] πρωτοκλισί-
ας ἐν τοῖς δείπνοις·
40 Οἱ κατεσθίοντες τὰς
οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προφάσει μακρὰ προσ-
ευχόμενοι· οὗτοι [14] λή-
ψονται περισσότερον
κρίμα.
41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰη-
σοῦς κατέναντι τοῦ
[15] γαζοφυλακίου, ἐθεώ-
ρει πῶς ὁ ὄχλος βάλ-
λει χαλκὸν εἰς τὸ γα-
ζοφυλάκιον· ϗ πολλοὶ
πλούσιοι [20] ἔβαλλον
πολλά.
42 Καὶ [17] ἐλθοῦσα μία
χήρα d πτωχὴ[1] [20] ἔβα-
λε λεπτὰ δύο, ὅ [2] ἐστι
κοδράντης.
43 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ, † λέγει αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων [20] βέ-
βληκε τῶν [20] βαλόν-
των εἰς τὸ [15] γαζοφυ-
λάκιον.
44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ

A. D. 29.

1 Mat. 5. 20.
Lu. 21. 4.
Ro. 5. 15.
2 Co. 8. 2.
Ep. 1. 8.
Phi. 4. 18.
2 εἰμί.
3 ἀκούω.
4 Phi. 4. 11.
ὑστερήματος,
Lu. 21. 4.
5 ch. 6. 20.
2 Co. 11. 19.
6 ἔχω.
7 Lu. 8. 14.
2 Ti. 2. 4.
1 Jno. 3. 17.
8 λέγω.
9 Mat. 23. 6.
Lu. 11. 43.
10 Mat. 8. 27.
Lu. 1. 29.
2 Pe. 3. 11.
1 Jno. 3. 1.
11 Mat. 23. 6.
Lu. 14. 7, 8.
20. 46.
12 ἀποκρίνομαι.
* ἀφέθῃ ὧδε-i.
13 ἀφίημι.
14 λαμβάνω.
15 Ne. 10. 37, in lxx.
Lu. 21. 1.
Jno. 8. 20.
16 ἐπερωτάω
17 ἔρχομαι.
18 τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος,
Mat. 24. 3.
19 ἄρχομαι.
† εἶπεν-l.
20 βάλλω.
21 Mat. 24. 6.
2 Th. 2. 2.

[1] περισσεύοντος αὐτοῖς
[20] ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ
τῆς [4] ὑστερήσεως αὐτῆς
πάντα ὅσα [6] εἶχεν [20] ἔ-
βαλεν, ὅλον τὸν [7] βίον
αὐτῆς.

Κεφ. ιγʹ.

ΚΑΙ ἐκπορευομένου
αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέ-
γει αὐτῷ εἷς τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ· Διδάσκα-
λε, ἴδε [10] ποταποὶ λί-
θοι, καὶ ποταπαὶ οἰκο-
δομαί.
2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [12] ἀπο-
κριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ·
Βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλας οἰκοδομάς; οὐ
μὴ * ἀφεθῇ [13] λίθος ἐπὶ
λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυ-
θῇ.
3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ,
[16] ἐπηρώτων αὐτὸν κατ'
ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰά-
κωβος, ϗ Ἰωάννης, καὶ
Ἀνδρέας·
4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα
[2] ἔσται, ϗ τί τὸ σημεῖον
[18] ὅταν μέλλῃ πάντα
ταῦτα συντελεῖσθαι;
5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [12] ἀπο-
κριθεὶς αὐτοῖς, [19] ἤρξα-
το λέγειν· Βλέπετε μή
τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
6 Πολλοὶ γὰρ [17] ἐλεύ-
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ
εἰμι· καὶ πολλοὺς πλα-
νήσουσιν.
7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε
πολέμους ϗ ἀκοὰς πο-
λέμων, μὴ [21] θροεῖσθε·

δεῖ γὰρ [1]γενέσθαι· ἀλλ'
οὔπω [2]τὸ τέλος.
8 [3]Ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, ϗ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν·
ϗ ‖ [9]ἔσονται σεισμοὶ [10]
κατὰ τόπους, καὶ [9]ἔσον-
ται λιμοὶ ᵈ καὶ [11]ταρα-
χαί. ‖
9 * Ἀρχαὶ ὠδίνων
[11]ταῦτα. Βλέπετε δὲ
ὑμεῖς ἑαυτούς· [16]παρα-
δώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
συνέδρια, καὶ εἰς † συν-
αγωγὰς· [18]δαρήσεσθε,
καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων ϗ βα-
σιλέων [19]σταθήσεσθε
ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς.
10 Καὶ εἰς πάντα τὰ
ἔθνη δεῖ πρῶτον [20]κη-
ρυχθῆναι τὸ εὐαγγέ-
λιον.
11 Ὅταν δὲ ‡ἀγάγωσιν
ὑμᾶς, [16]παραδιδόντες,
μὴ προμεριμνᾶτε τί λα-
λήσητε, ᶜ μηδὲ [22]μελε-
τᾶτε· ‖ ἀλλ' ὃ ἐὰν [23]δο-
θῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρα, τοῦτο λαλεῖτε·
οὐ γάρ [9]ἐστε ὑμεῖς οἱ
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 [16]Παραδώσει δὲ ἀ-
δελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον, καὶ πατὴρ τέ-
κνον· καὶ [26]ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γο-
νεῖς, καὶ θανατώσουσιν
αὐτούς.
13 Καὶ [9]ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
[30]ὑπομείνας εἰς τέλος,
οὗτος [31]σωθήσεται.

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 Mat. 24. 6, 13, 14.
3 εἴδω.
4 Mat. 24. 15.
5 Lu. 21. 20.
6 ῥέω.
7 Da. 9. 27.
8 ἐγείρω.
9 εἰμί.
10 s. τῆς γῆς.
11 Jno. 5. 4.
12 καταβαίνω.
* Ἀρχή-ἡ.
13 εἰσέρχομαι.
14 αἴρω.
15 s. μόνον ἔσονται.
16 παραδίδωμι.
17 ἐπιστρέφω.
† συναγωγὰς
δαρήσεσθε-α
18 δέρω, ch. 12. 3, 5. Mat. 21. 35. μαστιγώσουσιν, Mat. 10. 17.
19 ἵστημι.
20 κηρύσσω.
21 s. ἔμβρυον
‡ ἄγωσιν-α.
22 Ac. 4. 25.
23 δίδωμι.
24 κτίζω.
25 s. χρόνου.
26 ἐπανίστημι.
27 ver. 27. Mat. 20. 16.
28 ἐκλέγομαι.
29 κολοβόω, Mat. 24. 22. 2 Sa. 4. 12, in lxx.
30 ὑπομένω.
§ πιστεύετε-α
31 σώζω.

14 Ὅταν δὲ [3]ἴδητε τὸ
[4]βδέλυγμα τῆς [5]ἐρημώ-
σεως, ὃ τὸ [6]ῥηθὲν [7]ὑπὸ
Δανιὴλ τοῦ προφήτου,‖
[9]ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ·
(ὁ ἀναγινώσκων νοεί-
τω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
τὰ ὄρη·
15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώμα-
τος, μὴ [12]καταβάτω εἰς
τὴν οἰκίαν, μηδὲ [13]εἰς-
ελθέτω [14]ἆραί τι ἐκ
τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν
[9]ὢν, μὴ [17]ἐπιστρεψάτω
εἰς τὰ ὀπίσω, [14]ἆραι τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ [21]ἐχούσαις, ϗ ταῖς
θηλαζούσαις, ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.
18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα
μὴ [1]γένηται ᵉ ἡ φυγὴ
ὑμῶν ‖ χειμῶνος.
19 [9]Ἔσονται γὰρ αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις,
οἵα οὐ [1]γέγονε τοιαύτη
ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς
[24]ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως
τοῦ [25]νῦν, καὶ οὐ μὴ
[1]γένηται.
20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος
[29]ἐκολόβωσε τὰς ἡμέ-
ρας, οὐκ ἂν [31]ἐσώθη πᾶ-
σα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς
[27]ἐκλεκτοὺς οὓς [28]ἐξε-
λέξατο, [29]ἐκολόβωσε
τὰς ἡμέρας.
21 Καὶ τότε ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ
Χριστός· ᵈ ἤ,‖ Ἰδοὺ ἐκεῖ·
μὴ § πιστεύσητε.‖
22 [8]Ἐγερθήσονται γὰρ
ψευδόχριστοι καὶ ψευ-

ψευδοπροφῆται· καὶ [1] δώσουσι σημεῖα ϗ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, ϗ τοὺς [23]ἐκλεκτούς.

23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδού, προείρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος [4] σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ [1] δώσει τὸ [7] φέγγος αὐτῆς·

25 Καὶ ‡οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ [8] ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

26 Καὶ τότε [11]ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ §δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.

27 Καὶ τότε [15]ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ [16] ἐπισυνάξει τοὺς [23] ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς [18]μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς [19] γένηται, καὶ [20] ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.

29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα [21]ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς [8] ἐστιν ἐπὶ θύραις.

30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 παρέρχομαι.
3 s. χρόνου.
* παρελεύσεται-α.
† ἤ-α.
4 σκοτίζω, Mat. 24. 29. Lu. 23. 45. Ro. 1. 21. 11. 10. Ep. 4. 18. Re. 8. 12.
5 s. μόνον.
6 Lu. 21. 36. Ep. 6. 18. He. 13. 17.
7 Mat. 24. 29. Lu. 11. 33.
‡ Vide App.
8 εἰμί.
9 ἀφίημι.
11 ὄπτομαι.
12 Jno. 10. 3. 18. 16, 17.
13 ἐντέλλω.
14 ch. 14. 34, 37. 38. Mat. 25. 13. 26. 38, 40, 41. Ac. 20. 31.
§ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς-π.
15 ἀποστέλλω.
16 ἐπισυνάγω.
17 εὑρίσκω.
18 μανθάνω.
19 γίνομαι.
20 ἐκφύω.
21 εἴδω.
22 ζητέω.
23 Mat. 22. 14. Lu. 18. 7. Ro. 8. 33. 1 Ti. 5. 21.

ὅτι οὐ μὴ [2] παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ [3] πάντα ταῦτα [19] γένηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ *παρελεύσονται· [2] οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ [2] παρέλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης † καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς [21] οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, [5] οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. [8]

33 Βλέπετε, [6] ἀγρυπνεῖτε ϗ προσεύχεσθε· οὐκ [21] οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς [8] ἐστιν.

34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος [9] ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ϗ [1] δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, ϗ τῷ [12] θυρωρῷ [13]ἐνετείλατο ἵνα [14] γρηγορῇ.

35 Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ [21] οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψέ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·)

36 Μὴ, ἐλθὼν ἐξαίφνης, [17] εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.

37 Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, [14] Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'.

[8] ΗΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ [22]ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς

αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 [2]Ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε [3]θόρυβος [4]ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ [4]ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, [7]ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, [9]νάρδου πιστικῆς, [10]πολυτελοῦς· καὶ †[11]συντρίψασα ‡τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν[4] δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, ϗ λέγοντες· Εἰς τί ἡ [14]ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου [15]γέγονεν;

5 [18]Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο ‖[19]πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, ϗ [20]δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ [21]ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· [22]Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον [23]εἰργάσατο **εἰς ἐμέ.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ϗ ὅταν θέλητε, [18]δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 Ὃ ††εἶχεν[26] αὕτη, ἐποίησε· [27]προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν [28]ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου *ἂν [1]κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, [5]λαληθήσεται εἰς [6]μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, [8]ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα [12]παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες [13]ἐχάρησαν, ϗ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ §ἀργύριον [20]δοῦναι· ϗ ἐζήτει πῶς [16]εὐκαίρως αὐτὸν [12]παραδῷ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα [17]ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις [8]ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;

13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ϗ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· ϗ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.

14 Καὶ ὅπου ἐὰν [24]εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ [4]ἐστι τὸ [25]κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν [29]δείξει ‡‡ἀνώγεον μέγα [30]ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ὑμῖν.

A. D. 29.

* ἐὰν-n.
1 κηρύσσω.
2 λέγω.
3 ch. 5. 38. Mat. 26. 5.
4 εἰμί.
5 λαλέω.
6 Mat. 26. 13. Ac. 10. 4.
7 ἔρχομαι.
8 ἀπέρχομαι.
9 Jno. 12. 3.
10 βαρυτίμου, Mat. 26. 7. πολυτίμου, Jno. 12. 3.
11 συντρίβω, ch. 5. 4.
12 παραδίδωμι.
13 χαίρω.
† θραύσασα-n
‡ τὸν, s. τὴν-n
§ ἀργύρια-n.
14 Mat. 26. 8.
15 γίνομαι.
16 2 Ti. 4. 2.
17 θύω.
18 δύναμαι.
‖ τὸ μύρον-n
19 πιπράσκω
20 δίδωμι.
21 ἐμβριμάομαι, Mat. 9. 20.
22 ἀφίημι.
23 ἐργάζομαι
24 εἰσέρχομαι
** ἐν ἐμοί-a
25 Lu. 2. 7.
†† ἔσχεν-a.
26 ἔχω.
27 προλαμβάνω
28 Mat. 26. 12. Jno. 12. 7.
29 δεικνύω.
‡‡ ἀνάγαιον-a.
Lu. 22. 12.
30 στρωννύω

16 Καὶ [2] ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κ [3] ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ [4] εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ [5] ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας [6] γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν [8] παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ [9] ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς· Μή τι ἐγώ; d Καὶ ἄλλος· Μή τι ἐγώ; |

20 Ὁ δὲ [11] d ἀποκριθεὶς,| εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα [12] ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ [19] τρυβλίον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπȣ [20] ὑπάγει, καθὼς [13] γέγραπται περὶ αὐτȣ̃· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπȣ παραδίδοται· καλὸν [21] ἦν αὐτῷ, εἰ ȣ̓κ [22] ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, [23] λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας [24] ἔκλασε, καὶ [25] ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· [23] Λάβετε, b φάγετε·| τοῦτό [21] ἐστι τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ [23] λαβὼν d τὸ| ποτήριον, εὐχαριστήσας [25] ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ [1] ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό [21] ἐστι τὸ αἷμά μου, d τὸ | τῆς c καινῆς | διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ [*1] πίω ἐκ τοῦ † γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ [7] ὑμνήσαντες, [2] ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες [10] σκανδαλισθήσεσθε c ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·| ὅτι [13] γέγραπται· [14] Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ [15] διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.

28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ [16] ἐγερθῆναί με, [17] προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος [18] ἔφη αὐτῷ· Καὶ εἰ πάντες [10] σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ‡ ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν c ἢ δὶς | ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ δὲ § ἐκ περισσοῦ ἔλεγε c μᾶλλον·|‖ Ἐάν με [26] δέῃ [27] συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε

A. D. 29.

1 πίνω.
2 ἐξέρχομαι.
3 ἔρχομαι.
4 εὑρίσκω.
5 ἑτοιμάζω.
6 γίνομαι.
* προσθῶ πιεῖν-i.
† γενήματος-h.
7 Mat. 26. 30. Ac. 16. 25.
8 παραδίδωμι.
9 ἄρχομαι.
10 ch. 4. 17. Mat. 13. 21 Jno. 16. 1.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ὁ ἐμβάψας, Mat. 26. 23. Jno. 13. 26.
13 γράφω.
14 Zec. 13. 7.
15 Mat. 25. 24. Lu. 1. 51. Jno. 10. 12.
16 ἐγείρω.
17 προάγω.
18 φημι.
19 Mat. 26. 23
20 Mat. 26. 24. πορεύεται, Lu. 22. 22.
21 εἰμί.
22 γεννάω.
23 λαμβάνω.
‡ ὅτι σὺ σήμερον-a.
24 κλάω.
25 δίδωμι.
§ ἐκπερισσῶς-h.
‖ alii ἔλεγε· Μᾶλλον ἐάν.
26 δεῖ.
27 συναποθνήσκω.

ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύ-
τως δὲ καὶ πάντες ἔλε-
γον.
32 Καὶ ἔρχονται εἰς
χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Γεθσημανῆ· καὶ λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Καθίσατε ὧδε ἕως
προσεύξωμαι.
33 Καὶ παραλαμβάνει
τὸν Πέτρον, καὶ [b] τὸν |
Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
μεθ' ἑαυτοῦ· ϗ [7] ἤρξα-
το [8] ἐκθαμβεῖσθαι καὶ
[9] ἀδημονεῖν.
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[10] Περίλυπός [11] ἐστιν ἡ
ψυχή μου ἕως θανάτου·
μείνατε ὧδε καὶ γρηγο-
ρεῖτε.
35 Καὶ § [13] προελθὼν
μικρὸν, [14] ἔπεσεν ἐπὶ
τῆς γῆς· καὶ [18] προσηύ-
χετο, ἵνα εἰ δυνατόν
[11] ἐστι, [31] παρέλθῃ ἀπ'
αὐτοῦ ἡ [19] ὥρα·
36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ
ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά
σοι· [20] παρένεγκε τὸ
ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦ-
το· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ
θέλω, [21] ἀλλὰ τί
σύ. [22]
37 Καὶ ἔρχεται, καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
δοντας· καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύ-
δεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν
ὥραν γρηγορῆσαι;
38 Γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
[26] εἰσέλθητε εἰς πειρα-
σμόν· τὸ μὲν πνεῦμα
[29] πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν [1] ἀπελ-
θὼν [18] προσηύξατο, τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπών.
40 Καὶ [2] ὑποστρέψας
[3] εὗρεν αὐτοὺς [c] πάλιν |
καθεύδοντας· [11] ἦσαν
γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
*[4] βεβαρημένοι· ϗ οὐκ
[5] ᾔδεισαν τί αὐτῷ [6] ἀπο-
κριθῶσι.
41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρί-
τον, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Καθεύδετε [c] τὸ | λοιπὸν
καὶ † ἀναπαύεσθε. [12] Ἀπ-
έχει ‡ [15] ἦλθεν ἡ [19] ὥρα·
ἰδοὺ, [24] παραδίδοται ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς
τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρ-
τωλῶν.
42 [16] Ἐγείρεσθε, ἄγω-
μεν· ἰδοὺ, ὁ [24] παραδι-
δούς με [17] ἤγγικε.
43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐ-
τοῦ λαλοῦντος, παραγί-
νεται Ἰούδας, εἷς [11] ὢν |
τῶν δώδεκα, ϗ μετ' αὐ-
τοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
παρὰ τῶν ἀρχιερέων,
καὶ τῶν γραμματέων,
καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
44 [23] Δεδώκει δὲ ὁ
[24] παραδιδοὺς αὐτὸν
σύσσημον αὐτοῖς, λέ-
γων· [c] Ὃν ἂν φιλήσω,
αὐτός [11] ἐστι· κρατήσα-
τε αὐτὸν, καὶ [25] ἀπαγά-
γετε ἀσφαλῶς.
45 Καὶ [15] ἐλθὼν, εὐθέ-
ως [27] προσελθὼν αὐτῷ,
λέγει· Ῥαββὶ, [d] ῥαβ-
βί· | καὶ [28] κατεφίλη-
σεν αὐτόν.
46 Οἱ δὲ [30] ἐπέβαλον
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας

A. D. 29.

1 ἀπέρχομαι.
2 ὑποστρέφω
3 εὑρίσκω.
* καταβαρυ-
νόμενοι-h.
4 βαρέω,
Mat. 26. 43.
Lu. 9. 32.
5 εἴδω.
6 ἀποκρίνο-
μαι.
7 ἄρχομαι.
8 ch. 9. 15.
9 Mat. 26. 37.
10 ch. 6. 26.
Mat. 26. 38.
11 εἰμί.
† ἀναπαύε-
σθε;-a.
12 Mat. 6. 2.
Lu. 6. 24.
‡ τὸ τέλος-f.
§ προσελ-
θὼν-i.
13 προέρχο-
μαι.
14 πίπτω.
15 ἔρχομαι.
16 ἐγείρω.
17 ἐγγίζω.
18 προσεύχο-
μαι.
19 Lu. 22. 53.
20 παραφέρω
21 s. γένοιτο.
22 s. θέλεις.
23 δίδωμι.
24 παραδίδω-
μι.
25 ἀπάγω.
26 εἰσέρχομαι
27 προσέρχο-
μαι.
28 καταφι-
λέω,
Mat. 26. 49.
29 Mat. 26. 41.
Ro. 1. 15.
30 ἐπιβάλλω.
31 παρέρχο-
μαι.

αὐτῶν, καὶ [1]ἐκράτησαν αὐτόν.

47 Εἷς δέ τις τῶν [2]παρεστηκότων, σπασάμενος τὴν μάχαιραν, [3]ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ [5]ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ [*]ὠτίον.

48 Καὶ [6]ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ [8]λῃστὴν [9]ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων [10]συλλαβεῖν με;

49 Καθ' ἡμέραν [11]ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, ϗ οὐκ [1]ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

50 Καὶ [15]ἀφέντες αὐτὸν πάντες [16]ἔφυγον.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος †[17]ἠκολούθει αὐτῷ, [18]περιβεβλημένος [19]σινδόνα ἐπὶ γυμνȣ̃· [20] καὶ [1]κρατοῦσιν αὐτὸν c οἱ νεανίσκοι.|

52 Ὁ δὲ [23]καταλιπὼν τὴν [19]σινδόνα, γυμνὸς, [16]ἔφυγεν d ἀπ' αὐτῶν.|

53 Καὶ [24]ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται e αὐτῷ| πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν [17]ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τȣ̃ ἀρχιερέως· ϗ [11]ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν [28]ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ [29]φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ [4]ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ [11]ἦσαν.

57 Καί τινες [7]ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 Ὅτι ἡμεῖς [12]ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν [13]χειροποίητον, ϗ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον [14]ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

59 Καὶ οὐδὲ οὕτως [4]ἴση [11]ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

60 Καὶ [7]ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς b τὸ| μέσον, [22]ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ [6]ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

61 Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν [6]ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς [22]ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ [11]εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ [25]εὐλογητοῦ;

62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· [26]Ἐγώ εἰμι. Καὶ [27]ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον § μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

A. D. 29.

1 κρατέω.
2 παρίστημι.
3 παίω.
4 Mat. 20. 12. Lu. 6. 34. Jno. 5. 18.
* ὠτάριον-ί.
5 ἀφαιρέω.
6 ἀποκρίνομαι.
7 ἀνίστημι.
8 Mat. 21. 13. 26. 55.
9 ἐξέρχομαι.
10 συλλαμβάνω.
11 εἰμί.
12 ἀκούω.
13 Ac. 7. 48. Ep. 2. 11.
14 2 Co. 5. 1. Col. 2. 11.
15 ἀφίημι.
16 φεύγω.
† ἠκολούθησεν-ί. alii συνηκολούθει-ί.
17 ἀκολουθέω.
18 περιβάλλω.
19 ch. 15. 46. Mat. 27. 59. Lu. 23. 53.
20 s. σώματος
22 ἐπερωτάω.
23 καταλείπω.
24 ἀπάγω.
25 Mat. 26 63. Lu. 1. 68. Ro. 1. 25. 2 Co. 1. 3.
26 Σὺ εἶπας, Mat. 26. 64.
27 ὄπτομαι.
28 Mat. 5. 25. Jno. 7. 32, 45. Ac. 5. 22, 26.
29 Lu. 22. 56.
§ ἐπὶ-n.

63 'Ο δὲ ἀρχιερεὺς
[1]διαῤῥήξας τοὺς χιτῶ-
νας αὐτοῦ, λέγει· Τί
ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
τύρων;
64 [2]'Ηκούσατε τῆς
βλασφημίας· τί ὑμῖν
φαίνεται; Οἱ δὲ πάν-
τες [3]κατέκριναν αὐ-
τὸν [4] [e]εἶναι [5] ἔνοχον
θανάτου.
65 Καὶ [6]ἤρξαντό τινες
ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ πε-
ρικαλύπτειν τὸ προς-
ωπον αὐτοῦ, καὶ [9]κολα-
φίζειν αὐτὸν, καὶ λέ-
γειν αὐτῷ· Προφήτευ-
σον. Καὶ [c]οἱ ὑπηρέ-
ται [10]ῥαπίσμασιν αὐ-
τὸν ‖ ἔβαλλον.
66 Καὶ [s]ὄντος τοῦ
Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ
[e]κάτω,[**] ἔρχεται μία
τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρ-
χιερέως·
67 Καὶ [13]ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον θερμαινόμενον,
ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέ-
γει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ
Ναζαρηνοῦ 'Ιησοῦ [s]ἦ-
σθα.
68 'Ο δὲ [15]ἠρνήσατο,
λέγων· Οὐκ [13]οἶδα, οὐδὲ
ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις.
Καὶ [16]ἐξῆλθεν ἔξω εἰς
τὸ [20]προαύλιον· καὶ
ἀλέκτωρ [8]ἐφώνησε.
69 Καὶ [21]ἡ παιδίσκη,
[13]ἰδοῦσα ‡‡ αὐτὸ πά-
λιν, [6]ἤρξατο λέγειν
τοῖς [22]παρεστηκόσιν·
"Οτι οὗτος ἐξ αὐτῶν
[s]ἐστιν.
70 'Ο δὲ πάλιν [15]ἠρνεῖ-
το. Καὶ μετὰ μικρὸν[24]
πάλιν οἱ [22]παρεστῶτες
ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· 'Α-
ληθῶς ἐξ αὐτῶν [s]εἶ·
[e]καὶ γὰρ Γαλιλαῖος
[s]εἶ,‖ [c]καὶ ἡ λαλιά σου
ὁμοιάζει.‖
71 'Ο δὲ [e]ἤρξατο ἀνα-
θεματίζειν καὶ [*]ὀμνύ-
ειν· "Οτι οὐκ [13]οἶδα
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν
λέγετε.
72 Καὶ † ἐκ δευτέρου [7]
ἀλέκτωρ [8]ἐφώνησε· καὶ
ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος
‡ τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν
αὐτῷ ὁ 'Ιησοῦς· "Οτι
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
σαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με
τρίς. Καὶ § [11]ἐπιβα-
λὼν,[12] ἔκλαιε.

Κεφ. ιε'.

ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ
πρωῒ συμβούλιον ποιή-
σαντες οἱ ἀρχιερεῖς με-
τὰ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ †† γραμματέων, καὶ
ὅλον τὸ συνέδριον,
[14]δήσαντες τὸν 'Ιη-
σοῦν [17]ἀπήνεγκαν, καὶ
[18]παρέδωκαν τῷ Πιλά-
τῳ.
2 Καὶ [19]ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ
[s]εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
'Ιουδαίων; 'Ο δὲ [23]ἀπο-
κριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ·
Σὺ λέγεις.
3 Καὶ κατηγόρουν αὐ-
τοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.
4 'Ο δὲ Πιλάτος πάλιν
[19]ἐπηρώτησεν αὐτὸν,
λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ
οὐδέν; [13]ἴδε πόσα σου
καταμαρτυροῦσιν.

A. D. 29.

1 διαῤῥήσσω
2 ἀκούω.
* ὀμνύναι-l.
3 κατακρίνω
4 s. φάσκοντες.
5 εἰμί.
6 ἄρχομαι.
† εὐθέως-g.
7 s. χρόνου.
8 φωνέω.
9 Mat. 26. 67.
10 Jno. 18. 22.
‡ τὸ ῥῆμα, δ-h
§ ἤρξατο κλαίειν-n. alii ἐπιλαβὼν ἔκλαιε.
11 ch. 4. 37. ἐξελθὼν ἔξω Mat. 26. 75.
12 s. ἑαυτὸν.
‖ ἔλαβον-h.
** alii αὐλῇ, κάτω ἔρχεται.
13 εἴδω.
†† γραμματέων· καὶ ὅλον τὸ συνέδριον δήσαντες-n.
14 δέω.
15 ἀρνέομαι.
16 ἐξέρχομαι
17 ἀποφέρω.
18 παραδίδωμι, ch.14.44.
19 ἐπερωτάω
20 πυλῶνα, Mat. 26. 71.
21 ἄλλη, Mat. 26. 71.
‡‡ αὐτόν, πάλιν ἤρξατο-n. alii πάλιν-e.
22 παρίστημι.
23 ἀποκρίνομαι.
24 s. χρόνον.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι
οὐδὲν [1]ἀπεκρίθη, ὥςτε
θαυμάζειν τὸν Πιλά-
τον.
6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν [3]ἀπ-
έλυεν [4] αὐτοῖς ἕνα δέ-
σμιον, ὅνπερ [5]ἠτοῦντο.
7 [7]Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος
Βαραββᾶς μετὰ τῶν
συστασιαστῶν [9]δεδεμέ-
νος, οἵτινες ἐν τῇ
στάσει φόνον πεποιή-
κεισαν.
8 Καὶ [12]ἀναβοήσας ὁ
ὄχλος, [13]ἤρξατο αἰτεῖ-
σθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
αὐτοῖς.
9 Ὁ δὲ Πιλάτος [1]ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς, λέγων·
Θέλετε [18]ἀπολύσω [4]
ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων;
10 [20]Ἐγίνωσκε γὰρ ὅ-
τι διὰ φθόνον [21] παρα-
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς.
11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
‡[24]ἀνέσεισαν τὸν ὄ-
χλον, ἵνα μᾶλλον τὸν
Βαραββᾶν [4]ἀπολύσῃ
αὐτοῖς.
12 Ὁ δὲ Πιλάτος
[1]ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶ-
πεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέ-
λετε [18]ποιήσω [30]ὃν λέ-
γετε ‖βασιλέα τῶν Ἰυ-
δαίων;
13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκρα-
ξαν· Σταύρωσον αὐτόν.
14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλε-
γεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κα-
κὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ
**περισσοτέρως ἔκρα-
ξαν· Σταύρωσον αὐ-
τόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος, βυ-
λόμενος τῷ ὄχλῳ [2]τὸ
ἱκανὸν ποιῆσαι, [4]ἀπέ-
λυσεν αὐτοῖς τὸν Βα-
ραββᾶν, καὶ [21]παρέδω-
κε τὸν Ἰησῦν, [6]φραγελ-
λώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
16 Οἱ δὲ στρατιῶται
[8]ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω
τῆς αὐλῆς, ὅ [7]ἐστι
[10]πραιτώριον· καὶ συγ-
καλοῦσιν ὅλην τὴν
[10]σπεῖραν.
17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐ-
τὸν [14]πορφύραν, ϗ [15]πε-
ριτιθέασιν αὐτῷ [16]πλέ-
ξαντες [17]ἀκάνθινον ςέ-
φανον.
18 Καὶ [13]ἤρξαντο ἀ-
σπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖ-
ρε, †βασιλεῦ τῶν Ἰου-
δαίων.
19 Καὶ [19]ἔτυπτον αὐ-
τοῦ τὴν κεφαλὴν κα-
λάμῳ, καὶ [22]ἐνέπτυον
αὐτῷ, καὶ [23]τιθέντες
τὰ γόνατα, προσεκύνυν
αὐτῷ.
20 Καὶ ὅτε [25]ἐνέπαι-
ξαν αὐτῷ, [26]ἐξέδυσαν
αὐτὸν τὴν πορφύραν,
καὶ [27]ἐνέδυσαν αὐτὸν
[28]τὰ ἱμάτια ἀτὰ ἴ-
δια· §[1] καὶ [29]ἐξάγουσιν
αὐτὸν, ἵνα σταυρώσω-
σιν αὐτόν.
21 Καὶ [31]ἀγγαρεύυσι
παράγοντά τινα Σίμω-
να Κυρηναῖον, ἐρχόμε-
νον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πα-
τέρα Ἀλεξάνδρου καὶ
Ῥούφου, ἵνα [32]ἄρῃ τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ.
22 Καὶ φέρουσιν αὐ-
τὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον·

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 Ac. 17. 9.
3 confer. Mat. 27. 15.
4 ἀπολύω.
5 αἰτέω.
6 Mat. 27. 26.
7 εἰμί.
8 ἀπάγω.
9 δέω.
10 Mat. 27.27.
* ἀναβὰς-n. conj. ἀναβήσας.
12 Mat. 27.46.
13 ἄρχομαι.
14 χλαμύδα κοκκίνην. Mat. 27. 28. confer. Jno. 19. 2.
15 περιτίθημι
16 πλέκω.
17 Jno. 19. 5.
18 s. ἵνα.
† ὁ βασιλεὺς-a.
19 τύπτω.
20 γινώσκω.
21 παραδίδωμι.
22 ἐμπτύω.
23 τίθημι.
‡ ἀνέπεισαν, s. ἔπεισαν-n
24 ἀνασείω.
25 ἐμπαίζω.
26 ἐκδύω.
27 ἐνδύω.
28 s. κατὰ.
§ alii αὐτοῦ.
29 ἐξάγω.
30 s. κατὰ τοῦτον.
‖ τὸν βασιλέα-n.
31 Mat. 27.32.
32 αἴρω.
** περισσῶς-a.

ὅ [1]ἐστι μεθερμηνευόμε-
νον, κρανίου τόπος.
23 Καὶ [2]ἐδίδουν αὐτῷ
πιεῖν ἐσμυρνισμένον
οἶνον. Ὁ δὲ οὐκ [3]ἔλα-
βε.
24 Καὶ σταυρώσαντες
αὐτὸν, †[7]διεμερίζον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλον-
τες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ,
τίς τί [8]ἄρῃ.
25 [1]Ἦν δὲ ὥρα τρίτη,
καὶ ἐσταύρωσαν αὐ-
τόν.
26 Καὶ [1]ἦν ἡ [11]ἐπι-
γραφὴ τῆς [12]αἰτίας αὐ-
τοῦ [13]ἐπιγεγραμμένη·
Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ἸΟΥΔΑΙΩΝ.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
ροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα
ἐκ δεξιῶν,[15] καὶ ἕνα ἐξ
εὐωνύμων[15] αὐτοῦ.
28 cΚαὶ ἐπληρώθη ἡ
γραφὴ ἡ λέγουσα· [16]Καὶ
μετὰ [17]ἀνόμων [18]ἐλο-
γίσθη.
29 Καὶ οἱ παραπορευό-
μενοι [23]ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέ-
γοντες· Οὐὰ, ὁ κατα-
λύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδο-
μῶν,
30 [26]Σῶσον σεαυτὸν,
καὶ [27]κατάβα ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ.
31 Ὁμοίως ὁ δὲ ‖ ϗ οἱ
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες
πρὸς ἀλλήλους, μετὰ
τῶν γραμματέων, ἔλε-
γον· Ἄλλους [26]ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται ‖σῶ-
σαι.[26]

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 δίδωμι.
3 λαμβάνω.
4 εἴδω.
* αὐτῷ-f.
5 συςαυρόω.
6 ὀνειδίζω.
† διαμερίζον-
ται-a.
7 διαμερίζω.
8 αἴρω.
9 γίνομαι.
10 βοάω.
11 ch. 12. 16.
12 Mat. 27.37.
13 ἐπιγράφω.
14 Ps. 22. 1.
‡ λιμᾶ-n.
15 s. μερῶν.
§ ὠνείδισας-n
16 Is. 53. 12.
17 Lu. 22. 37.
18 λογίζομαι,
ch. 11. 31.
19 παρίςημι.
20 τρέχω.
21 περιτίθημι
22 ποτίζω.
23 Mat. 9. 3.
24 ἀφίημι.
25 καθαιρέω.
26 σώζω.
27 καταβαίνω
28 ἐκπνέω,
Lu. 23. 46.
ἀφῆκε τὸ
πνεῦμα,
Mat. 27. 50.
παρέδωκε,
τὸ πνεῦμα,
Jno. 19. 30.
29 σχίζω,
ch. 1. 10.
30 ver. 44,45.
ἑκατόνταρ-
χος,
Mat. 27. 54.
Lu. 23. 49.
31 s. χώρας.
‖ σῶσαι;-a.
32 κράζω.

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Ἰσραὴλ [27]κα-
ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, ἵνα [4]ἴδωμεν
καὶ πιστεύσωμεν *
Καὶ οἱ [5]συνεσταυρω-
μένοι αὐτῷ [6]ὠνείδιζον
αὐτόν.
33 [9]Γενομένης δὲ ὥρας
ἕκτης, σκότος ἐγένετο
ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως
ὥρας ἐννάτης.
34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐν-
νάτῃ [10]ἐβόησεν ὁ Ἰη-
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ-
γων· [14]Ἐλωῒ, Ἐλωῒ,
‡λαμμᾶ σαβαχθανί; ὅ
[1]ἐςι μεθερμηνευόμενον·
Ὁ Θεός c μου,! ὁ Θεός
μου, εἰς τί με § ἐγκατέ-
λιπες;
35 Καί τινες τῶν
[19]παρεστηκότων ἀκού-
σαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ,
Ἠλίαν φωνεῖ·
36 [20]Δραμὼν δὲ εἷς,
καὶ γεμίσας σπόγγον
ὄξους, [21]περιθείς τε κα-
λάμῳ, [22]ἐπότιζεν αὐ-
τὸν, λέγων· [24]Ἄφετε·
[4]ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
Ἠλίας [25]καθελεῖν αὐ-
τόν.
37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [24]ἀ-
φεὶς φωνὴν μεγάλην,
[28]ἐξέπνευσε.
38 Καὶ τὸ καταπέτα-
σμα τοῦ ναοῦ [29]ἐσχίσθη
εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν
ἕως κάτω.
39 [4]Ἰδὼν δὲ ὁ [30]κεντυ-
ρίων ὁ [19]παρεστηκὼς
ἐξ [31] ἐναντίας αὐτοῦ,
ὅτι οὕτω c[32]κράξας
[28]ἐξέπνευσεν, εἶπεν·

'Αληθῶς ὁ ἄνθρωπος
οὗτος υἱὸς [1] ἦν Θεοῦ.
40 [1] Ἦσαν δὲ καὶ γυ-
ναῖκες ἀπὸ μακρόθεν
θεωροῦσαι· ἐν αἷς [1] ἦν
καὶ Μαρία ἡ Μαγδαλη-
νή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ
Ἰακώβου τοῦ μικροῦ ϗ
† Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σα-
λώμη·
41 Αἳ καὶ ὅτε [1] ἦν ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ, [7] ἠκο-
λούθουν αὐτῷ, καὶ [8] δι-
ηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλ-
λαι πολλαὶ αἱ συνανα-
βᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσό-
λυμα.
42 Καὶ ἤδη ὀψίας [14] γε-
νομένης, (ἐπεὶ [1] ἦν πα-
ρασκευή, ὅ [1] ἐστι προ-
σάββατον,)
43 ‡ [12] Ἦλθεν Ἰωσὴφ
ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,
[17] εὐσχήμων [18] βουλευ-
τής, ὃς καὶ αὐτὸς [1] ἦν
[19] προσδεχόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
[20] τολμήσας [21] εἰςῆλθε
πρὸς Πιλάτον, καὶ [22] ᾐ-
τήσατο τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ.
44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύ-
μασεν εἰ ἤδη [23] τέθνηκε·
ϗ προσκαλεσάμενος τὸν
κεντυρίωνα, [24] ἐπηρώ-
τησεν αὐτὸν εἰ § πάλαι
[28] ἀπέθανε.
45 Καὶ [29] γνοὺς ἀπὸ
τοῦ κεντυρίωνος, [30] ἐ-
δωρήσατο τὸ σῶμα τῷ
Ἰωσήφ.
46 Καὶ ἀγοράσας σιν-
δόνα, καὶ [31] καθελὼν
αὐτὸν, [32] ἐνείλησε τῇ
σινδόνι· ϗ [2] κατέθηκεν
αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ [1] ἦν
[3] λελατομημένον ἐκ πέ-
τρας· καὶ [4] προσεκύλισε
λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου.
47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μα-
γδαληνὴ ϗ Μαρία [5] Ἰω-
σῆ ἐθεώρουν ποῦ [6] • τί-
θεται.

Κεφ. ιϛ'.

ΚΑΙ [9] διαγενομένου
τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ, ϗ Μαρία ἡ
[10] τοῦ Ἰακώβου, ϗ Σαλώ-
μη, [11] ἠγόρασαν ἀρώμα-
τα, ἵνα [12] ἐλθοῦσαι [13] ἀ-
λείψωσιν αὐτόν.
2 Καὶ λίαν πρωῒ τῆς
μιᾶς [15] σαββάτων ἔρ-
χονται ἐπὶ τὸ μνημεῖ-
ον, [16] ἀνατείλαντος τοῦ
ἡλίου.
3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑ-
αυτάς· Τίς ἀποκυλίσει
ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς
θύρας τοῦ μνημείου;
4 Καὶ ἀναβλέψασαι
θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύ-
λισται ὁ λίθος· [1] ἦν
γὰρ μέγας σφόδρα.
5 Καὶ [21] εἰςελθοῦσαι εἰς
τὸ μνημεῖον, εἶδον νεα-
νίσκον καθήμενον ἐν
τοῖς δεξιοῖς, [25] περιβε-
βλημένον [26] στολὴν λευ-
κήν· καὶ [27] ἐξεθαμβή-
θησαν.
6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς·
Μὴ [27] ἐκθαμβεῖσθε· Ἰη-
σοῦν ζητεῖτε τὸν Να-
ζαρηνὸν τὸν ἐσταυρω-
μένον· [33] ἠγέρθη, οὐκ [1] ἔ-
στιν ὧδε· [34] ἴδε, ὁ τό-
πος ὅπου [6] ἔθηκαν αὐτόν.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 κατατίθημι
3 λατομέω, Mat. 27. 60.
4 προςκυλίω, Mat. 27. 60.
5 s. ἡ μήτηρ.
• τέθειται-i.
6 τίθημι.
† Ἰώσητος-i.
7 ἀκολουθέω.
8 διακονέω.
9 διαγίνομαι.
10 s. μήτηρ.
11 ἀγοράζω.
12 ἔρχομαι.
‡ ἐλθὼν-h.
13 ἀλείφω.
14 γίνομαι.
15 s. ἡμέρας ἀπό.
16 ἀνατέλλω
17 Ac. 13. 50. 1 Co. 7. 35.
18 Lu. 23. 50.
19 Lu. 2. 25, 38. Tit. 2. 13. He. 10. 38.
20 τολμάω.
21 εἰςέρχομαι.
22 αἰτέω.
23 θνήσκω.
24 ἐπερωτάω
25 s. μέρεσι.
26 περιβάλλω.
27 ἐκθαμβέω, ch. 9. 15.
§ ἤδη-n.
28 ἀποθνήσκω.
29 γινώσκω.
30 δωρέω.
31 καθαιρέω.
32 ἐνειλέω, Mat. 27. 59.
33 ἐγείρω.
34 εἴδω.

7 'Αλλ' ὑπάγετε, εἴ-
πατε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, ϗ [4] τῷ Πέτρῳ, ὅτι
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
[5]ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν
ὑμῖν.
8 Καὶ [6] ἐξελθοῦσαι
b ταχὺ,| [7] ἔφυγον ἀπὸ
τοῦ μνημείου· [28] εἶχε
δὲ αὐτὰς [10] τρόμος καὶ
[11] ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον· [12]ἐφοβοῦν-
το γάρ.
9 *[15] 'Αναςὰς δὲ πρωῒ
πρώτῃ [16] † σαββάτου,
[17]ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ
τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς
[18]ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαι-
μόνια.
10 'Εκείνη πορευθεῖ-
σα [19] ἀπήγγειλε τοῖς
μετ' αὐτοῦ [20] γενομέ-
νοις, πενθοῦσι ϗ κλαί-
ουσι.
11 Κἀκεῖνοι, ἀκούσαν-
τες ὅτι [22]ζῇ, καὶ [23] ἐθε-
άθη ὑπ' αὐτῆς, [24] ἠπί-
στησαν.
12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυ-
σὶν ἐξ αὐτῶν περιπα-
τοῦσιν [27]ἐφανερώθη ἐν
ἑτέρᾳ [28] μορφῇ, πορευ-
ομένοις εἰς ἀγρόν.
13 Κἀκεῖνοι [31]ἀπελθόν-
τες [19] ἀπήγγειλαν τοῖς
λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις
[32] ἐπίστευσαν.
14 "Υστερον, ἀνακειμέ-
νοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα
[27]ἐφανερώθη, ϗ [33]ὠνεί-
δισε τὴν [1]ἀπιστίαν αὐ-
τῶν, καὶ [2] σκληροκαρ-
δίαν· ὅτι τοῖς [23]θεασα-
μένοις αὐτὸν [3] ἐγηγερ-
μένον οὐκ [32] ἐπίστευ-
σαν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Πορευθέντες εἰς τὸν κό-
σμον ἅπαντα, [8] κηρύξα-
τε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ [9] κτίσει.
16 'Ο [32] πιστεύσας καὶ
βαπτισθεὶς, [13] σωθήσε-
ται· ὁ δὲ [24] ἀπιστήσας,
[14] κατακριθήσεται.
17 Σημεῖα δὲ τοῖς [32]πι-
στεύσασι ταῦτα παρα-
κολουθήσει· 'Εν τῷ
ὀνόματί μου δαιμόνια
ἐκβαλοῦσι· γλώσ-
σαις λαλήσουσι ‡ και-
ναῖς·
18 "Οφεις [21] ἀροῦσι·
κἂν θανάσιμόν τι πίω-
σιν, οὐ μὴ αὐτοὺς §βλά-
ψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους
χεῖρας [25] ἐπιθήσουσι, ϗ
καλῶς [26]ἕξουσιν.
19 'Ο μὲν οὖν Κύριος,
μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐ-
τοῖς, [29] ἀνελήφθη εἰς
τὸν οὐρανὸν, καὶ [30]ἐκά-
θισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ
Θεοῦ.
20 'Εκεῖνοι δὲ [6] ἐξελ-
θόντες [8] ἐκήρυξαν παν-
ταχοῦ, τοῦ Κυρίου συν-
εργοῦντος, καὶ τὸν λό-
γον, [34]βεβαιοῦντος διὰ
τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων. 'Αμήν.

A. D. 29.

1 ch. 6. 6. Ro. 3. 3.
2 Mat. 19. 8.
3 ἐγείρω.
4 s. μάλιστα.
5 ὄπτομαι.
6 ἐξέρχομαι.
7 φεύγω.
8 κηρύσσω.
9 Col. 1. 23.
10 1 Co. 2. 3.
11 ch. 5. 42.
12 φοβέω.
13 σώζω.
14 κατακρίνω, c. 10. 33.
* Vide App.
15 ἀνίστημι.
16 s. ἡμέρᾳ.
† σαββάτων-n.
17 φαίνω.
18 ἐκβάλλω.
19 ἀπαγγέλλω.
‡ καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις-n.
20 γίνομαι.
21 αἴρω.
22 ζάω.
23 θεάομαι.
§ βλάψῃ-a.
24 ἀπιστέω, Lu. 24. 41.
25 ἐπιτίθημι.
26 ἔχω.
27 φανερόω.
28 Phi. 2. 6,7.
29 ἀναλαμβάνω.
30 καθίζω.
31 ἀπέρχομαι
32 πιστεύω.
33 ὀνειδίζω, ch. 15. 32.
34 βεβαιόω.

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΛΟΥΚΑΝ ʽΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολ-
λοὶ [1]ἐπεχείρησαν [2]ἀνα-
τάξασθαι διήγησιν πε-
ρὶ τῶν [4]πεπληροφορη-
μένων ἐν ἡμῖν [*]πραγ-
μάτων,
2 Καθως [5]παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐ-
τόπται καὶ ὑπηρέται
[21]γενόμενοι τοῦ λό-
γου·
3 [9]Ἔδοξε [10]κἀμοὶ, §
[11]παρηκολυθηκότι [12]ἄ-
νωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς,
[13]καθεξῆς σοι γρά-
ψαι, [14]κράτιστε Θεό-
φιλε·
4 Ἵνα [19]ἐπιγνῷς περὶ
ὧν [20]κατηχήθης λόγων
τὴν ἀσφάλειαν.
5 ΕΓΕΝΕΤΟ [21] ἐν
ταῖς ἡμέραις Ἡ-
ρώδου τῦ βασιλέως τῆς
Ἰυδαίας, ἱερεύς τις ὀνό-
ματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφη-
μερίας Ἀβιά· ϗ ἡ γυνὴ
αὐτοῦ [24]ἐκ τῶν θυγατέ-
ρων Ἀαρὼν, ϗ τὸ ὄνομα
αὐτῆς [24] Ἐλισάβετ.
6 [26]Ἦσαν δὲ δίκαιοι
ἀμφότεροι ἐνώπιον τῦ
‖Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς
καὶ δικαιώμασι τῦ Κυ-
ρίου ἄμεμπτοι.
7 Καὶ οὐκ [26]ἦν αὐτοῖς
τέκνον, καθότι ἡ Ἐλι-
σάβετ [26]ἦν στεῖρα, ϗ
ἀμφότεροι [3]προβεβη-
κότες ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐτῶν [26]ἦσαν.
8 [21]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
τάξει τῆς ἐφημερίας αὐ-
τοῦ † ἔναντι τοῦ Θεοῦ,
9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς
‡ ἱερατείας, [6]ἔλαχε τοῦ
θυμιάσαι, [8]εἰςελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.
10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος
τοῦ λαοῦ [26]ἦν προσευ-
χόμενοι ἔξω τῇ ὥρᾳ τῦ
[15]θυμιάματος.
11 [16]Ὤφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελος Κυρίου, [17]ἑ-
στὼς ἐκ δεξιῶν [18] τοῦ
θυσιαστηρίου τοῦ θυ-
μιάματος.
12 Καὶ [22]ἐταράχθη
Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φό-
βος [23]ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐ-
τόν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ,
Ζαχαρία διότι [25]εἰςη-
κούσθη ἡ δέησίς σῦ· ϗ
ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ
[27]γεννήσει υἱόν σοι, ϗ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ Ἰωάννην.
14 Καὶ [26]ἔσται χαρά
σοι, καὶ [28]ἀγαλλίασις,
καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ
[**]γεννήσει αὐτοῦ χα-
ρήσονται.

B. C. 6.

1 ἐπιχειρέω, Ac. 9. 29.
2 ἀνατάσσω.
3 προβαίνω.
4 πληροφορέω, Ro. 4 21.
* πραγμάτων· καθὼς-n
5 παραδίδωμι
† ἐναντίον-i.
‡ ἱερατείας ἔλαχε·-a.
6 λαγχάνω.
7 s. τὸν κλῆρον. Ac 1. 17.
8 εἰςέρχομαι.
9 δοκέω.
10 καὶ ἐμοί.
§ ϗ πνεύματι ἁγίῳ-f.
11 παρακολουθέω.
12 Jno. 3. 3, 7.
13 Ac. 3. 24.
14 Ac. 23. 26.
15 Re. 5. 8.
16 ὄπτομαι.
17 ἵστημι.
18 s. μερῶν.
19 ἐπιγινώσκω.
20 κατηχέω.
21 γίνομαι.
22 ταράσσω.
23 ἐπιπίπτω.
24 s. ἦν.
25 εἰςακούω.
26 εἰμί.
27 γεννάω.
‖ Θεῦ πορευόμενοι-n.
28 ver. 44.
** γενέσει-a.

15 [1]Ἔσται γὰρ μέγας
ἐνώπιον [b]τοῦ [l] Κυρίου·
καὶ οἶνον καὶ σίκερα
οὐ μὴ [2]πίῃ· καὶ πνεύ-
ματος ἁγίου [3]πλη-
σθήσεται ἔτι ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐ-
τοῦ.
16 Καὶ πολλοὺς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ [6]ἐπιστρέ-
ψει ἐπὶ Κύριον τὸν
Θεὸν αὐτῶν.
17 Καὶ αὐτὸς [7]προ-
ελεύσεται ἐνώπιον αὐ-
τοῦ ἐν πνεύματι καὶ
δυνάμει Ἠλίου, [8]ἐπι-
στρέψαι καρδίας πατέ-
ρων ἐπὶ τέκνα, ϗ [14]ἀπ-
ειθεῖς ἐν φρονήσει δι-
καίων, ἑτοιμάσαι Κυ-
ρίῳ λαὸν [15]κατασκευ-
ασμένον.
18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας
πρὸς τὸν ἄγγελον·
Κατὰ τί [17]γνώσομαι [18]
τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι
πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή
μου [19]προβεβηκυῖα
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-
τῆς.
19 Καὶ [24]ἀποκριθεὶς ὁ
ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ·
Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ
[26]παρεστηκὼς ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ· καὶ [28]ἀπε-
στάλην λαλῆσαι πρὸς
σε, καὶ εὐαγγελίσασθαι
σοι ταῦτα.
20 Καὶ ἰδοὺ, [1]ἔσῃ
[29]σιωπῶν, καὶ μὴ δυ-
νάμενος λαλῆσαι, ἄχρι
ἧς ἡμέρας [30]γένηται
ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ
[31]ἐπίστευσας τοῖς λό-
γοις μου, οἵτινες [4]πλη-
ρωθήσονται εἰς τὸν
καιρὸν αὐτῶν.
21 Καὶ [1]ἦν ὁ λαὸς
προςδοκῶν τὸν Ζαχα-
ρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν
τῷ [5]χρονίζειν αὐτὸν
ἐν τῷ ναῷ.
22 [8]Ἐξελθὼν δὲ οὐκ
[9]ἠδύνατο λαλῆσαι αὐ-
τοῖς· καὶ [10]ἐπέγνωσαν
ὅτι [11]ὀπτασίαν [12]ἑώρα-
κεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ
αὐτὸς [1]ἦν διανεύων
αὐτοῖς· καὶ [13]διέμενε
κωφός.
23 Καὶ [30]ἐγένετο ὡς
[3]ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς [16]λειτουργίας αὐτοῦ,
[33]ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
κον αὐτοῦ.
24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς
ἡμέρας [20]συνέλαβεν [21]
Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ· καὶ [22]περιέκρυ-
βεν ἑαυτὴν μῆνας πέν-
τε, λέγουσα·
25 Ὅτι οὕτω μοι
[23]πεποίηκεν ὁ Κύριος
ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖ-
δεν [25]ἀφελεῖν τὸ
ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώ-
ποις.
26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ
ἕκτῳ [28]ἀπεστάλη ὁ ἄγ-
γελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γα-
λιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζα-
ρέτ,
27 Πρὸς παρθένον
[27]μεμνηστευμένην ἀν-
δρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ,
ἐξ οἴκου Δαβίδ· ϗ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου,
Μαριάμ.
28 Καὶ [32]εἰςελθὼν ὁ

B. C. 6.

1 εἰμί.
2 πίνω.
3 πλήθω.
* πλησθή-
σονται-ί.
4 πληρόω.
5 ch. 12. 45.
Mat. 24. 48.
6 Ja. 6. 19.
7 προέρχομαι
8 ἐξέρχομαι.
9 δύναμαι.
10 ἐπιγινώ-
σκω.
11 ch. 24. 23.
Ac. 26. 19.
12 ὁράω.
13 διαμένω.
14 ἀπειθής.
15 κατασκευ-
άζω.
16 2 Co. 9. 22.
Phi. 2. 17,30.
17 s. σημεῖον
18 γινώσκω.
19 προβαίνω.
20 συλλαμ-
βάνω.
21 s. ἔμβρυον
ἐν γαστρὶ,
s. κοιλία.
ver. 31, 36.
ch. 2. 21.
22 περικρύ-
πτω.
23 ποιέω.
24 ἀποκρίνο-
μαι.
25 ἀφαιρέω.
26 παρίστημι.
27 μνηστεύω,
ch. 2. 5.
Mat. 1. 18.
28 ἀποστέλλω
29 ch. 18. 39.
30 γίνομαι.
31 πιστεύω.
32 εἰςέρχο-
μαι.
33 ἀπέρχο-
μαι.

ἄγγελος πρὸς αὐτὴν,
εἶπε· Χαῖρε, [1] κεχαρι-
τωμένη· ὁ Κύριος με-
τὰ σοῦ· [d] εὐλογημένη
σὺ ἐν γυναιξίν.‖
29 * Ἡ δὲ [3] ἰδοῦσα
[4] διεταράχθη ἐπὶ τῷ
λόγῳ αὐτοῦ, καὶ [5] δι-
ελογίζετο ποταπὸς
[6] εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗ-
τος.
30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγε-
λος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ,
Μαριάμ· [8] εὗρες γὰρ
χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.
31 Καὶ ἰδοὺ, [11] συλλή-
ψῃ ἐν γαστρὶ, ϗ [12] τέ-
ξῃ υἱὸν, καὶ [13] καλέσεις
τὸ ὄνομα αὐτοῦ [14] ΙΗ-
ΣΟΥΝ.
32 Οὗτος [6] ἔσται μέ-
γας, καὶ υἱὸς [19] ὑψί-
στου κληθήσεται· [13]
καὶ [20] δώσει αὐτῷ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς τὸν θρό-
νον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.
33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς
τὺς αἰῶνας, ϗ τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ ὐκ [6] ἔςαι
τέλος.
34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ
πρὸς τὸν ἄγγελον·
Πῶς [6] ἔςαι § τῦτο, ἐπεὶ
ἄνδρα οὐ γινώσκω;
35 Καὶ [25] ἀποκριθεὶς ὁ
ἄγγελος, εἶπεν αὐτῇ·
Πνεῦμα ἅγιον [27] ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ σὲ, ϗ δύ-
ναμις [19] ὑψίστου [23] ἐπι-
σκιάσει σοι· διὸ ϗ τὸ
[29] γεννώμενον ‖ ἅγιον, [31]
[13] κληθήσεται υἱὸς
Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισά-
βετ ἡ [2] συγγενής σου,
καὶ αὐτὴ [11] συνειλη-
φυῖα υἱὸν ἐν † γήρᾳ
αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν
ἕκτος [6] ἐστὶν αὐτῇ
τῇ [13] καλουμένῃ στεί-
ρα·
37 * Ὅτι οὐκ [7] ἀδυνατή-
σει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν
ῥῆμα.
38 Εἶπε δὲ Μαριάμ·
Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου·
[9] γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥῆμά σου. Καὶ [10] ἀπ-
ῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγ-
γελος.
39 [15] Ἀναςᾶσα δὲ Μα-
ριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις, [16] ἐπορεύθη
εἰς τὴν [17] ὀρεινὴν [18] με-
τὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν
‡ Ἰούδα.
40 Καὶ [21] εἰςῆλθε εἰς
τὸν οἶκον Ζαχαρίου, ϗ
[22] ἠσπάσατο τὴν Ἐλι-
σάβετ.
41 Καὶ [9] ἐγένετο ὡς
[23] ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ
τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα-
ρίας, [24] ἐσκίρτησε τὸ
βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη
Πνεύματος ἁγίου ἡ
Ἐλισάβετ·
42 Καὶ [26] ἀνεφώνησε
φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶ-
πεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν
γυναιξὶ, καὶ εὐλογημέ-
νος ὁ καρπὸς τῆς κοι-
λίας σου.
43 Καὶ πόθεν μοι [30] τῦ-
το, ἵνα [32] ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ Κυρίου μου πρός
με;

B. C. 5.

1 χαριτόω, Ep. 1. 6.
2 ver. 58, 61.
* Vide App.
† γῆρα-α.
3 εἴδω.
4 διαταράσσω
5 διαλογίζομαι.
6 εἰμί.
7 Ge. 18. 14. Mat. 17. 20.
8 εὑρίσκω.
9 γίνομαι.
10 ἀπέρχομαι.
11 συλλαμβάνω.
12 τίκτω.
13 καλέω.
14 Mat. 1. 21.
15 ἀνίστημι
16 πορεύομαι
17 ver. 65.
18 s. χώραν
19 ch. 6. 35. Mar. 5. 7.
20 δίδωμι.
‡ Ἰυδαίας-n. al. conj. Ἰέθα, s. Ἰύττα.
21 εἰςέρχομαι.
22 ἀσπάζομαι.
23 ἀκούω.
24 σκιρτάω, ver. 44.
§ μοι-f.
25 ἀποκρίνομαι.
26 ἀναφωνέω
27 ἐπέρχομαι
28 ch. 9. 34.
29 γεννάω.
30 s. ἐστι πραγμα.
‖ ἐκ σοῦ-g.
31 s. παιδίον, v. βρέφος.
32 ἔρχομαι.

44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς [1]ἐγέ-
νετο ἡ φωνὴ τȢ ἀσπα-
σμοῦ σου εἰς τὰ ὦτα
μου, [2]ἐσκίρτησεν ἐν ἀ-
γαλλιάσει τὸ βρέφος
ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 Καὶ [3]μακαρία ἡ
‡πιςεύσασα, ὅτι [4]ἔςαι
[5]τελείωσις τοῖς [8]λελα-
λημένοις αὐτῇ παρα
Κυρίου.
46 Καὶ εἶπε Μαριάμ·
[9]Μεγαλύνει ἡ ψυχή
μου τὸν Κύριον·
47 Καὶ [10]ἠγαλλίασε
τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ
Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·
48 Ὅτι [13]ἐπέβλεψεν
ἐπὶ τὴν [14]ταπείνωσιν
τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδȣ̀
γὰρ, ἀπὸ τοῦ [17]νῦν
[18]μακαριοῦσί με πᾶσαι
αἱ γενεαί.
49 Ὅτι [21]ἐποίησέ μοι
[22]μεγαλεῖα [23] ὁ δυνα-
τὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ.
50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ
εἰς *γενεὰς γενεῶν τοῖς
φοβουμένοις αὐτόν.
51 [21]Ἐποίησε κράτος
ἐν βραχίονι αὐτοῦ·
[25]διεσκόρπισεν [26]ὑπερ-
ηφάνους διανοίᾳ καρδί-
ας αὐτῶν.
52 [27]Καθεῖλε [28]δυνά-
στας ἀπὸ θρόνων, καὶ
ὕψωσε ταπεινούς.
53 Πεινῶντας [29]ἐνέ-
πλησεν ἀγαθῶν, ϗ πλȣ-
τοῦντας ἐξαπέστειλε
κενούς.
54 [32]Ἀντελάβετο Ἰσ-
ραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
[33]μνησθῆναι ἐλέους,

B. C. 5.

1 γίνομαι.
2 σκιρτάω, ch. 6. 23.
* Vide. App.
† ἕως αἰῶνος-l
3 ch. 6.20--22.
‡ πιστεύσασα· ὅτι-n.
4 εἰμί.
5 He. 7. 11.
6 μένω.
7 ὑποστρέφω
8 λαλέω.
9 Mat. 23. 5.
10 ἀγαλλιάω, ch. 10. 21.
11 πλήθω.
12 τίκτω.
13 ἐπιβλέπω.
14 Ac. 8. 33.
15 ἀκούω.
16 συγχαίρω, ch. 15. 6, 9.
17 s. χρόνου.
18 Ja. 5. 11.
§ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ-h.
19 ἔρχομαι.
20 περιτέμνω
21 ποιέω.
22 Ac. 2. 11.
23 s. ἔργα.
24 ἀποκρίνομαι.
25 διασκορπίζω. Mat. 25. 24.
‖ ἐκ τῆς συγγενείας-i.
26 Ro. 1. 30.
27 καθαιρέω.
28 Ac. 8. 27.
29 ἐμπλήθω.
30 ἐννεύω.
31 γράφω.
32 ἀντιλαμβάνομαι, Ac. 30. 35.
33 μιμνήσκομαι.
34 καλέω.

55 (Καθὼς [8]ἐλάλησε
πρὸς τοὺς πατέρας * ἡ-
μῶν, τῷ Ἀβραὰμ, καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ,)
† εἰς τὸν αἰῶνα.
56 [6]Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ
σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας
τρεῖς· καὶ [7]ὑπέςρεψεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ
[11]ἐπλήσθη ὁ χρόνος τȢ
[12]τεκεῖν αὐτήν· ϗ ἐγέν-
νησεν υἱόν.
58 Καὶ [15]ἤκουσαν οἱ
περίοικοι καὶ οἱ συγγε-
νεῖς αὐτῆς, ὅτι [9]ἐμεγά-
λυνε Κύριος τὸ ἔλεος
αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ
[16]συνέχαιρον αὐτῇ.
59 Καὶ ἐγένετο, ἐν
§ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ [19]ἦλ-
θον [20]περιτεμεῖν τὸ
παιδίον, καὶ [34]ἐκάλουν
αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζα-
χαρίαν.
60 Καὶ [24]ἀποκριθεῖσα
ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν·
Οὐχί· ἀλλὰ [34]κληθή-
σεται Ἰωάννης·
61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τήν· Ὅτι οὐδείς [4]ἐςιν
‖ ἐν τῇ συγγενείᾳ σου,
ὃς καλεῖται τῷ ὀνόμα-
τι τούτῳ.
62 [30]Ἐνένευον δὲ τῷ
πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν
θέλοι καλεῖσθαι αὐ-
τόν.
63 Καὶ αἰτήσας πινα-
κίδιον, [31]ἔγραψε, λέ-
γων· Ἰωάννης [4]ἐστὶ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
Καὶ ἐθαύμασαν πάν-
τες.

64 [1] Ἀνεῴχθη δὲ τὸ
στόμα αὐτοῦ παραχρῆ-
μα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐ-
τοῦ· [*] καὶ [3] ἐλάλει εὐ-
λογῶν τὸν Θεόν.
65 Καὶ [5] ἐγένετο ἐπὶ
πάντας φόβος τοὺς πε-
ριοικοῦντας αὐτούς· χ
ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
Ἰουδαίας [8] διελαλεῖ-
το πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα.
66 Καὶ [9] ἔθεντο πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῶν, λέγον-
τες· Τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο [11] ἔσται; Καὶ
χεὶρ Κυρίου [11] ἦν μετ'
αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ
πατὴρ αὐτοῦ [12] ἐπλή-
σθη Πνεύματος ἁγίου·
καὶ [14] προεφήτευσε, λέ-
γων·
68 Εὐλογητὸς Κύριος
ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ·
ὅτι [17] ἐπεσκέψατο, καὶ
ἐποίησε [18] λύτρωσιν τῷ
λαῷ αὐτοῦ·
69 Καὶ [19] ἤγειρε κέρας
σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ
οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς
αὐτοῦ.
70 Καθὼς [3] ἐλάλησε
διὰ στόματος τῶν ἁγί-
ων τῶν [24] ἀπ' αἰῶνος
προφητῶν αὐτοῦ·
71 [26] Σωτηρίαν ἐξ ἐ-
χθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ
χειρὸς πάντων τῶν μι-
σούντων ἡμᾶς·
72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
τῶν πατέρων ἡμῶν, χ
[29] μνησθῆναι διαθήκης
ἁγίας

B. C. 5.

1 ἀνοίγω.
2 ὀμνύω.
* διηρθρώθη· s. ἐλύθη·-f.
3 λαλέω.
4 δίδωμι.
5 γίνομαι.
6 1 Co. 16. 10. Ph. 1. 14.
7 ῥύω.
8 διαλαλέω.
9 τίθημι.
10 Ep. 4. 24. confer. Ac. 2. 27.
11 εἰμί.
12 πλήθω.
13 ver. 35.
14 προφητεύω, Mat. 11. 13. Ac. 21. 9.
15 s. ἕνεκα.
16 ἀφίημι.
17 ἐπισκέπτομαι, ch. 7. 16. Mat. 25. 36.
18 ch. 2. 38. He. 9. 12.
19 ἐγείρω.
20 Ac. 1. 18. 2 Co. 6. 12. Phi. 1. 8.
21 ch. 13. 29. Mat. 2. 1, 9.
22 ἐπιφαίνω.
23 1 Th. 3. 11. 2 Th. 3. 5.
24 Ac. 15. 18.
25 ver. 69, 77. ch. 19. 9.
26 αὐξάνω.
27 κραταιόω, ch. 2. 40.
28 confer. ch. 10. 1. Ac. 1. 24.
29 μιμνήσκομαι.
30 ἐξέρχομαι

73 Ὅρκον ὃν [2] ὤμοσε
πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πα-
τέρα ἡμῶν, τοῦ [4] δοῦ-
ναι ἡμῖν
74 [6] Ἀφόβως, ἐκ χει-
ρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
[7] ῥυσθέντας, λατρεύειν
αὐτῷ,
75 Ἐν [10] ὁσιότητι καὶ
δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐ-
τοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας
[b] τῆς ζωῆς [l] ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ, παιδίον,
προφήτης [13] ὑψίστου
κληθήσῃ· προπορεύσῃ
γὰρ πρὸ προσώπου Κυ-
ρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς
αὐτοῦ·
77 [14] Τοῦ [4] δοῦναι γνῶ-
σιν σωτηρίας τῷ λαῷ
αὐτοῦ, ἐν [16] ἀφέσει
ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
78 Διὰ [20] σπλάγχνα
ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς [17] ἐπεσκέψατο
ἡμᾶς [21] ἀνατολὴ ἐξ
ὕψους·
79 [22] Ἐπιφᾶναι τοῖς
ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θα-
νάτου καθημένοις, [15] τοῦ
[23] κατευθῦναι τοὺς πό-
δας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρή-
νης.
80 Τὸ δὲ παιδίον
[26] ηὔξανε καὶ [27] ἐκρα-
ταιοῦτο πνεύματι· καὶ
[11] ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις
ἕως ἡμέρας [28] ἀναδεί-
ξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
Ἰσραήλ.

Κεφ. β'.

[a] ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ
ἐν ταῖς ἡμέραις

[1] δόγμα παρὰ Καίσαρος
[3] Αὐγούστου, [4] ἀπογρά-
φεσθαι πᾶσαν [6] τὴν [7] οἰ-
κουμένην.
2 * Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ
† πρώτη [8] ἐγένετο [9] ἡγε-
μονεύοντος τῆς Συρίας
‡ Κυρηνίου.
3 Καὶ [10] ἐπορεύοντο
πάντες [4] ἀπογράφεσθαι,
ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν
πόλιν.
4 [11] Ἀνέβη δὲ καὶ
Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας, ἐκ πόλεως Να-
ζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαί-
αν, εἰς πόλιν Δαβὶδ,
ἥτις καλεῖται Βηθλε-
ὲμ, (διὰ τὸ [14] εἶναι αὐ-
τὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρι-
ᾶς Δαβὶδ,)
5 [4] Ἀπογράψασθαι
σὺν Μαριὰμ τῇ [15] με-
μνηστευμένῃ αὐτῷ [e] γυ-
ναικὶ, | [14] οὔσῃ [16] ἐγ-
κύῳ.
6 [§] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
[14] εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ,
[17] ἐπλήσθησαν αἱ ἡ-
μέραι τοῦ [21] τεκεῖν αὐ-
τήν.
7 Καὶ [21] ἔτεκε τὸν υἱὸν
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,
χ [24] ἐσπαργάνωσεν αὐ-
τὸν, καὶ [25] ἀνέκλινεν
αὐτὸν ἐν [a] τῇ | [28] φά-
τνῃ, διότι οὐκ [14] ἦν αὐ-
τοῖς τόπος ἐν τῷ [29] κα-
ταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες [14] ἦσαν
ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ
ἀγραυλοῦντες, καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς
τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποί-
μνην αὐτῶν.
9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος
Κυρίου [2] ἐπέστη αὐτοῖς,
καὶ δόξα [d] Κυρίου | πε-
ριέλαμψεν αὐτούς· καὶ
[5] ἐφοβήθησαν φόβον
μέγαν.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε·
ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζο-
μαι ὑμῖν χαρὰν μεγά-
λην, ἥτις [14] ἔσται παντὶ
τῷ λαῷ·
11 Ὅτι [21] ἐτέχθη ὑμῖν
σήμερον σωτὴρ, ὅς [14] ἐ-
στι Χριστὸς Κύριος,
ἐν πόλει Δαβίδ.
12 Καὶ τοῦτο [12] ὑμῖν
τὸ σημεῖον· [13] εὑρήσετε
βρέφος [24] ἐσπαργανω-
μένον, κείμενον ἐν [b] τῇ |
[28] φάτνῃ.
13 Καὶ ἐξαίφνης [8] ἐ-
γένετο σὺν τῷ ἀγγέ-
λῳ πλῆθος στρατιᾶς
οὐρανίου, αἰνούντων
τὸν Θεὸν, καὶ λεγόν-
των·
14 Δόξα ἐν [18] ὑψίστοις [19]
§ Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρή-
νη, ἐν ἀνθρώποις ‖ [20] εὐ-
δοκία.
15 Καὶ [8] ἐγένετο, ὡς
[22] ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν
εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγ-
γελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι
οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς
ἀλλήλους· [23] Διέλθω-
μεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, χ
[26] ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦ-
το τὸ [8] γεγονὸς, ὃ
ὁ Κύριος [27] ἐγνώρισεν
ἡμῖν.
16 Καὶ [30] ἦλθον [31] σπεύ-
σαντες, καὶ [32] ἀνεῦρον
τήν τε Μαριὰμ καὶ

B. C. 4.

- 1 Ac. 17. 7.
- 2 ἐφίστημι, ch. 24. 4.
- 3 Σεβαστοῦ, Ac. 25. 21, 25.
- 4 ἀπογράφω, He. 12. 23.
- 5 φοβέω.
- 6 s. γῆν.
- 7 ch. 4. 5.
- * Αὐτὴ-η.
- † conj. ἐγένετο πρώτη πρὸ τῆς ἡγεμ.
- 8 γίνομαι.
- 9 ἡγεμονεύω, ch. 3. 1.
- ‡ conj. Κυϊντιλίου.
- 10 πορεύομαι
- 11 ἀναβαίνω
- 12 s. ἔσται.
- 13 εὑρίσκω.
- 14 εἰμί.
- 15 μνηστεύω, ch. 1. 27.
- 16 Ja. 1. 18.
- 17 πλήθω.
- 18 ch. 19. 38.
- 19 s. τόποις, v. οὐρανοῖς ἔστω.
- § Vide App.
- ‖ εὐδοκίας-η.
- 20 Mar. 11. 26.
- 21 τίκτω.
- 22 ἀπέρχομαι.
- 23 διέρχομαι.
- 24 σπαργανόω, Eze. 16. 4.
- 25 ἀνακλίνω.
- 26 εἴδω.
- 27 γνωρίζω.
- 28 ch. 13. 15.
- 29 Mar. 14. 14.
- 30 ἔρχομαι.
- 31 σπεύδω.
- 32 ἀνευρίσκω

τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ
βρέφος κείμενον ἐν τῇ
φάτνῃ.
17 [2]Ἰδόντες δὲ [4]διε-
γνώρισαν περὶ τοῦ ῥή-
ματος τοῦ [5]λαληθέντος
αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου
τούτου.
18 Καὶ πάντες οἱ ἀκού-
σαντες [6]ἐθαύμασαν πε-
ρὶ τῶν [5]λαληθέντων
ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς
αὐτούς.
19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάν-
τα [9]συνετήρει τὰ ῥήμα-
τα ταῦτα, [11]συμβάλ-
λουσα [12] ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
20 Καὶ † [14]ἐπέστρεψαν
οἱ ποιμένες, δοξάζοντες
καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν
ἐπὶ πᾶσιν οἷς [15]ἤκουσαν
καὶ εἶδον, καθὼς [5]ἐλα-
λήθη πρὸς αὐτούς.
21 Καὶ ὅτε [17]ἐπλήσθη-
σαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ
[19]περιτεμεῖν ‡ τὸ παι-
δίον καὶ [22]ἐκλήθη τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ
[22]κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέ-
λου πρὸ τοῦ [24]συλλη-
φθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ
κοιλίᾳ.
22 Καὶ ὅτε [17]ἐπλήσθη-
σαν αἱ ἡμέραι τοῦ [21]κα-
θαρισμοῦ § αὐτῶν, κατὰ
τὸν νόμον Μωσέως,
[28]ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς
Ἱεροσόλυμα, [29]παρα-
στῆσαι τῷ Κυρίῳ.
23 (Καθὼς [31]γέγρα-
πται ἐν νόμῳ Κυρίου·
Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖ-
γον [32]μήτραν, ἅγιον τῷ
Κυρίῳ [22]κληθήσεται·)

B. C. 4.

1 δίδωμι.
2 εἴδω.
* νοσσοὺς-i.
3 εἰμί.
4 διαγνωρίζω
5 λαλέω.
6 θαυμάζω.
7 s. ἦν.
8 Ac. 2.5; 8.2.
9 συντηρέω,
Mar. 6. 20.
10 Mar. 15.43.
11 ch. 14. 31.
Ac. 4. 15.
12 s. ταῦτα.
13 χρηματίζω, Ac. 11.26.
† ὑπέστρεψαν-a.
14 ἐπιστρέφω
15 ἀκούω.
16 ἔρχομαι.
17 πλήθω.
18 εἰσάγω.
19 περιτέμνω
20 s. ἕνεκα.
21 ἐθίζω.
‡ αὐτὸν-a.
22 καλέω.
23 δέχομαι.
24 συλλαμβάνω.
25 ch. 6. 37.
Mat. 1. 19.
Ac. 5. 40.
26 Ac. 4. 24.
2 Ti. 2. 21.
27 ch. 5. 14.
Mar. 1. 44.
§ αὐτοῦ-i.
alii αὐτῆς,
alii-e.
28 ἀνάγω.
29 παρίστημι.
30 ἑτοιμάζω.
31 γράφω.
32 Ro. 4. 19.
Ex. 13. 2.
33 Ro. 2. 5.
Ga. 1. 12.
Ep. 1. 17.

24 Καὶ τοῦ [1]δοῦναι
θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρη-
μένον ἐν νόμῳ Κυρίου,
ζεῦγος τρυγόνων, ἢ
δύο *νεοσσοὺς περιστε-
ρῶν.
25 Καὶ ἰδοὺ, [3]ἦν ἄν-
θρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ,
ᾧ ὄνομα [7]Συμεών· καὶ
ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος καὶ [8]εὐλαβὴς,
[10]προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ·
καὶ Πνεῦμα ἅγιον [3]ἦν
ἐπ' αὐτόν.
26 Καὶ [3]ἦν αὐτῷ [13]κε-
χρηματισμένον ὑπὸ τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου,
μὴ [2]ἰδεῖν θάνατον πρὶν
ἢ [2]ἴδῃ τὸν Χριστὸν
Κυρίου.
27 Καὶ [16]ἦλθεν ἐν τῷ
Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν·
καὶ ἐν τῷ [18]εἰσαγαγεῖν
τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν, [20]τοῦ ποιῆσαι
αὐτοὺς κατὰ τὸ [21]εἰθι-
σμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ·
28 Καὶ αὐτὸς [23]ἐδέξα-
το αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά-
λας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε
τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε·
29 Νῦν [25]ἀπολύεις τὸν
δοῦλόν σου, [26]Δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν
εἰρήνῃ·
30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλ-
μοί μου τὸ σωτήριόν σου·
31 Ὃ [30]ἡτοίμασας κα-
τὰ πρόσωπον πάντων
τῶν λαῶν·
32 Φῶς εἰς [33]ἀποκά-
λυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν
λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ [1] ἦν [a] Ἰωσὴφ
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυ-
μάζοντες ἐπὶ τοῖς
[2] λαλουμένοις περὶ αὐ-
τοῦ.
34 Καὶ εὐλόγησεν αὐ-
τοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε
πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέ-
ρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος
κεῖται εἰς [5] πτῶσιν καὶ
[6] ἀνάστασιν πολλῶν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς
σημεῖον [7] ἀντιλεγόμε-
νον.
35 Και σου δὲ αὐτῆς
τὴν ψυχὴν [8] διελεύσε-
ται [9] ῥομφαία, ὅπως ἂν
[12] ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ
πολλῶν καρδιῶν [13] δια-
λογισμοί.
36 Καὶ [1] ἦν Ἄννα προ-
φῆτις, θυγάτηρ Φανου-
ὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕ-
τη [14] προβεβηκυῖα ἐν
ἡμέραις πολλαῖς, [16] ζή-
σασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς
ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενί-
ας αὐτῆς.
37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς
ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσ-
σάρων, ἣ οὐκ [19] ἀφίστατο
ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστεί-
αις καὶ [20] δεήσεσι [21] λα-
τρεύουσα [22] νύκτα καὶ
ἡμέραν.
38 Καὶ αὕτη, αὐτῇ τῇ
ὥρα [26] ἐπιστᾶσα, ἀνθω-
μολογεῖτο τῷ Κυρίῳ,
‡ [2] ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσι τοῖς προσδεχομέ-
νοις λύτρωσιν § ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ.
39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅ-
παντα τὰ κατὰ τὸν νό-
μον Κυρίου, [27] ὑπέστρε-
ψαν εἰς Γαλιλαίαν, εἰς
τὴν πόλιν αὐτῶν Να-
ζαρέτ.
40 Τὸ δὲ παιδίον [3] ηὔ-
ξανε, καὶ [4] ἐκραταιοῦτο
c πνεύματι, | πληρούμε-
νον σοφίας· καὶ χάρις
Θεοῦ [1] ἦν ἐπ' αὐτό.
41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ
γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος
εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορ-
τῇ τοῦ πάσχα.
42 Καὶ ὅτε [10] ἐγένετο
ἐτῶν δώδεκα, [11] ἀνα-
βάντων αὐτῶν c εἰς Ἱε-
ροσόλυμα, | κατὰ τὸ
ἔθος τῆς ἑορτῆς·
43 Καὶ τελειωσάντων
τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ [27] ὑ-
ποστρέφειν αὐτοὺς, [15] ὑπ-
έμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς
ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ οὐκ
† ἔγνω [17] Ἰωσὴφ καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ.
44 Νομίσαντες δὲ αὐ-
τὸν ἐν τῇ [18] συνοδίᾳ
[1] εἶναι, [23] ἦλθον ἡμέ-
ρας ὁδὸν, καὶ [24] ἀνεζή-
τουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγ-
γενέσι καὶ b ἐν | τοῖς
γνωστοῖς.
45 Καὶ μὴ [25] εὑρόντες
b αὐτὸν, | [27] ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλὴμ, ‡ ζη-
τοῦντες αὐτόν.
46 Καὶ [10] ἐγένετο, μεθ'
ἡμέρας τρεῖς [25] εὗρον
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ
καθεζόμενον ἐν μέ-
σῳ τῶν διδασκά-
λων, καὶ ἀκούοντα
αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶν-
τα αὐτούς.
47 [28] Ἐξίσταντο δὲ
πάντες οἱ ἀκούοντες

A. D. 8.

1 εἰμί.
a Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ-l.
2 λαλέω.
3 αὐξάνω.
4 κραταιόω.
5 Mat. 7. 27.
6 Mat. 22. 23. Ro. 6. 5. 2 Ti. 2. 18. He. 11. 38.
7 ch. 20. 27. Jno. 19. 12. Ac. 13. 45.
8 διέρχομαι.
9 Re. 1. 16. 2. 12, 16.
10 γίνομαι.
11 ἀναβαίνω
12 ἀποκαλύπτω, Mat. 16. 17.
13 Mar. 7. 21.
14 προβαίνω.
15 ὑπομένω.
16 ζάω.
† Vide App.
17 γινώσκω.
18 Ne. 7. 5. cf. Ac. 9. 7.
19 ἀφίστημι.
20 δέησις.
21 ch. 1. 74. Ac. 24. 14. Phi. 3. 2.
22 s. τῷ Θεῷ.
23 ἔρχομαι.
24 ἀναζητέω, Ac. 11. 25.
25 εὑρίσκω.
26 ἐφίστημι.
‡ ἀναζητοῦντες-h.
§ Ἱερουσαλὴμ-i. alii ἐν τῷ Ἰσραήλ, s. τῷ Ἰσραήλ.
27 ὑποστρέφω
28 ἐξίστημι.

αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει
καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν
αὐτοῦ.
48 Καὶ [2]ἰδόντες αὐτὸν,
[3]ἐξεπλάγησαν· ϗ πρὸς
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίη-
σας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ,
ὁ πατήρ σου [5]κἀγὼ
[6]ὀδυνώμενοι [7]ἐζητοῦ-
μέν σε.
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τί [9]ὅτι ἐζητεῖτέ
με; οὐκ [2]ᾔδειτε ὅτι ἐν
τοῖς [10] τοῦ πατρός μου
δεῖ [11]εἶναί με;
50 Καὶ αὐτοὶ οὐ [14]συ-
νῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ [15]ἐλά-
λησεν αὐτοῖς.
51 Καὶ [16]κατέβη μετ'
αὐτῶν, [d]καὶ [17]ἦλθεν [l]
εἰς Ναζαρέτ· καὶ [11]ἦν
ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
Καὶ ἡ μήτηρ αὐτȣ̃ [1]διε-
τήρει πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
52 Καὶ Ἰησοῦς [22]προ-
έκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλι-
κίᾳ, καὶ χάριτι πα-
ρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώ-
ποις.

Κεφ. γ´.

ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαι-
δεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας
Τιβερίου Καίσαρος,
[25]ἡγεμονεύοντος Πον-
τίου Πιλάτου τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ τετραρχοῦν-
τος τῆς Γαλιλαίας Ἡ-
ρώδου, Φιλίππου δὲ τȣ̃
ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρ-
χοῦντος τῆς Ἰτουραί-
ας καὶ Τραχωνίτιδος
[*]χώρας, καὶ Λυσανίου
τῆς Ἀβιληνῆς τετραρ-
χοῦντος,
2 †Ἐπ' ἀρχιερέων
Ἄννα ϗ Καϊάφα, [4]ἐγέ-
νετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰω-
άννην τὸν [b]τοῦ [l]Ζαχα-
ρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.
3 Καὶ [17]ἦλθεν εἰς πᾶ-
σαν τὴν περίχωρον
[8]τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσ-
σων βάπτισμα μετα-
νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν·
4 Ὡς [12]γέγραπται ἐν
βίβλῳ λόγων [13]Ἠσαΐȣ
τοῦ προφήτου, [c]λέγον-
τος· [l] Φωνὴ βοῶντος
‡ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ.
5 Πᾶσα [18]φάραγξ
πληρωθήσεται, ϗ πᾶν
ὄρος καὶ βουνὸς ταπει-
νωθήσεται· ϗ [11]ἔσται
τὰ [19]σκολιὰ εἰς εὐ-
θεῖαν,[20] καὶ αἱ [21]τρα-
χεῖαι εἰς ὁδοὺς λεί-
ας·
6 Καὶ [23]ὄψεται πᾶσα
σὰρξ τὸ [24]σωτήριον
τοῦ Θεοῦ.
7 [26]Ἔλεγεν οὖν τοῖς
ἐκπορευομένοις ὄχλοις
[27]βαπτισθῆναι ὑπ' αὐ-
τοῦ· Γεννήματα ἐχι-
δνῶν, τίς [28]ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν καρ-
ποὺς [29]ἀξίους τῆς με-
τανοίας· καὶ μὴ [30]ἄρ-
ξησθε λέγειν ἐν ἑαυ-
τοῖς· Πατέρα ἔχομεν

A. D. 26.

1 διατηρέω.
* χώρας καὶ Λυσανίȣ τῆς Ἀβιλήνης. ἐπὶ ἀρχ.-n.
2 εἴδω.
3 ἐκπλήσσω, ch. 9. 43. Mat. 7. 28.
† Ἐπὶ ἀρχιερέως-2.
4 γίνομαι.
5 καὶ ἐγώ.
6 ch. 16.24.25. Ac. 20. 38.
7 ζητέω.
8 s. γῆν.
9 s. ἐστι αἴτιον.
10 s. πράγμασι, v. τόποις.
11 εἰμί.
12 γράφω.
13 Is. 40. 3–5.
14 συνίημι.
15 λαλέω.
‡ Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε-n.
16 καταβαίνω
17 ἔρχομαι.
18 Is. 40. 4.
19 Ac. 2. 40. Phi. 2. 15.
20 s. ὁδὸν.
21 De. 21. 4. Ac. 27. 29.
22 προκόπτω, Ro. 13. 12. Ga. 1. 14.
23 ὄπτομαι.
24 ch. 2. 30. Ac. 28. 28.
25 ἡγεμονεύω, c. 2. 2.
26 λέγω.
27 Mat. 3. 6.
28 ὑποδείκνυμι.
29 Mat. 3. 8.
30 ἄρχομαι.

τὸν Ἀβραάμ· λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται
ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων
τούτων [1]ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ.
9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη
πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
δένδρων κεῖται. Πᾶν
οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτε-
ται, καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται.
10 Καὶ [4]ἐπηρώτων αὐ-
τὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες·
Τί οὖν [*]ποιήσομεν;
11 [7]Ἀποκριθεὶς δὲ λέ-
γει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων
δύο χιτῶνας, [8]μεταδό-
τω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ
ἔχων βρώματα, ὁμοί-
ως ποιείτω.
12 [9]Ἦλθον δὲ καὶ τε-
λῶναι βαπτισθῆναι, ϗ
εἶπον πρὸς αὐτόν· Δι-
δάσκαλε, τί ποιήσο-
μεν;
13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς
αὐτούς· Μηδὲν πλέον[12]
παρὰ τὸ [13]διατεταγμέ-
νον ὑμῖν [14]πράσσετε.
14 [4]Ἐπηρώτων δὲ αὐ-
τὸν ϗ [15]στρατευόμενοι,
λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί
ποιήσομεν; Καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς· Μηδένα
διασείσητε, μηδὲ [16]συ-
κοφαντήσητε· καὶ [20]ἀρ-
κεῖσθε τοῖς [21]ὀψωνίοις
ὑμῶν.
15 Προσδοκῶντος δὲ
τοῦ λαοῦ, ϗ [23]διαλογιζο-
μένων πάντων ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν περὶ
τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐ-
τὸς [26]εἴη ὁ Χριστός·

A. D. 26.

1 ἐγείρω.
2 ὕδωρ.
3 λύω.
4 ἐπερωτάω.
5 At. pro δια-καθαρίσει.
* ποιήσωμεν-ι.
6 συνάγω.
7 ἀποκρίνομαι.
8 μεταδίδωμι
9 ἔρχομαι.
10 εὐαγγελίζομαι.
11 Mat. 14. 1.
12 s. τέλος.
13 διατάσσω, ch. 8. 15. Mat. 11. 1. Ac. 7. 44.
14 ch. 19. 23. Ac. 19. 19.
15 1 Co. 9. 7. 2 Co. 10. 3. 1 Ti. 1. 18. 2 Ti. 2. 4.
16 ch. 19. 8. Le. 19. 11. Job 35. 9.
17 προστίθημι.
18 s. πονηροῖς.
19 γίνομαι.
20 Mat. 25. 9. Jno. 6. 7. 2 Co. 12. 9. 1 Ti. 6. 8. He. 13. 5.
21 Ro. 6. 23. 1 Co. 9. 7.
22 ἀνοίγω.
23 ch. 1. 29. Mat. 16. 7, 8. Jno. 11. 50.
24 καταβαίνω
25 1 Ti. 4. 8. confer. Col. 2. 9.
26 εἰμί.

16 [7]Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰω-
άννης, ἅπασι λέγων·
Ἐγὼ μὲν [2]ὕδατι βα-
πτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [3]λῦ-
σαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐ-
τὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ
πυρί·
17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ [5]δια-
καθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ· ϗ [6]συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέ-
στῳ.
18 Πολλὰ μὲν οὖν
καὶ ἕτερα παρακαλῶν
[10]εὐηγγελίζετο τὸν λα-
όν.
19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ
[11]τετράρχης, ἐλεγχό-
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδος τῆς γυ-
ναικὸς Φιλίππου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
περὶ πάντων ὧν ἐποί-
ησε πονηρῶν ὁ Ἡρώ-
δης,
20 [17]Προσέθηκε καὶ
τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, [18]καὶ
κατέκλεισε τὸν Ἰωάν-
νην ἐν τῇ φυλακῇ.
21 [19]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
βαπτισθῆναι ἅπαντα
τὸν λαὸν, ϗ Ἰησοῦ βα-
πτισθέντος, καὶ προσ-
ευχομένου, [22]ἀνεῳχθῆ-
ναι τὸν οὐρανὸν,
22 Καὶ [24]καταβῆναι
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
[25]σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ

περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ [1]γενέσθαι, [c]λέγουσαν·| Σὺ [2]εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ [3]ηὐδόκησα.
23 Καὶ αὐτὸς [2]ἦν ὁ
Ἰησοῦς *ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα *[4]ἀρχόμενος, [2]ὢν (ὡς [5]ἐνομίζετο) υἱὸς Ἰωσὴφ, [e]τοῦ [6]Ἡλὶ,| †
24 [e]Τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευΐ,|‡ τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ,
25 Τοῦ Ματταθίου, τῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,
26 Τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα,
27 Τῦ Ἰωαννᾶ, τῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ,
28 Τῦ Μελχὶ, τῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἤρ,
29 Τοῦ Ἰωσὴ, τῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευΐ,
30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰωνὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ,
31 Τοῦ Μελεᾶ, τῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαβὶδ,
32 Τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν,
33 Τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ, τῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα,

Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ,
35 Τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ,
36 [e]Τοῦ Καϊνὰν,| τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,
37 Τοῦ Μαθουσάλα, τῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τῦ Καϊνὰν,
38 Τοῦ Ἐνὼς, τῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. δ'.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης [7]ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ [8]ἤγετο [9]ἐν τῷ Πνεύματι §εἰς τὴν ἔρημον,
2 Ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ [10]ἔφαγεν ὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ [11]συντελεσθεισῶν αὐτῶν, [c]ὕστερον| [12]ἐπείνασε.
3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ [13]υἱὸς [2]εἶ τῦ Θεοῦ, [14]εἰπὲ τῷ λίθῳ τύτῳ ἵνα [1]γένηται ἄρτος.
4 Καὶ [15]ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· [16]Γέγραπται· [17]Ὅτι ὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [18]ζήσεται [d]ὁ| ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.
5 Καὶ [19]ἀναγαγὼν αὐτὸν [c]ὁ διάβολος| εἰς ὄρος ὑψηλὸν, [20]ἔδειξεν

A. D. 26.

1 γίνομαι.
2 εἰμί.
3 εὐδοκέω, Mat. 3. 17.
* Vide App.
4 ἄρχομαι, ver. 8. ch. 13. 25. Mat. 4. 17. Mar. 6. 7. Jno. 13. 5.
5 νομίζω, ch. 2. 44. Mat. 5. 17. Ac. 7. 25.
6 s. υἱῦ post τοῦ usque ad fin. cap.
† alii τῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἡλὶ.
‡ alii τοῦ Ματθὰν, τοῦ Λευΐ.
7 ὑποστρέφω
8 ἄγω· ἀνήχθη, Mat. 4. 1.
9 ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, Mat. 4. 1.
§ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα-h
10 φάγω.
11 συντελέω, ver. 13. Mat. 7. 28. Mar. 13. 11. Ac. 21. 27. Ro. 9. 28.
12 πεινάω.
13 Mat. 14. 33.
14 Ge. 1. 3, 6. 2 Co. 4. 6.
15 ἀποκρίνομαι.
16 γράφω.
17 De. 8. 3.
18 ζάω.
19 ἀνάγω.
20 δεικνύω.

λείας τῆς οἰκουμένης
ἐν [1] στιγμῇ χρόνου.
6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ διάβολος· Σοὶ [3] δώ-
σω τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την ἅπασαν, καὶ τὴν
δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ
[5] παραδέδοται, καὶ ᾧ
ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐ-
τήν.
7 Σὺ οὖν ἐὰν [8] προσκυ-
νήσῃς ἐνώπιόν μου, [21] ἔ-
σται σου [•] πάντα.
8 Καὶ [10] ἀποκριθεὶς αὐ-
τῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
[b] Ὕπαγε ὀπίσω μου,
Σατανᾶ·] [11] γέγραπται
[b] γάρ·] [12] Προσκυνήσεις[8]
Κύριον τὸν Θεόν σου,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.
9 Καὶ [18] ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
[19] ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
τὸ [20] πτερύγιον τοῦ
ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Εἰ [b] ὁ] υἱὸς [21] εἶ τοῦ
Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐν-
τεῦθεν κάτω·
10 [11] Γέγραπται γάρ·
[25] Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ [26] ἐντελεῖται πε-
ρὶ σοῦ, [27] τοῦ [28] διαφυ-
λάξαι σε·
11 Καὶ [c] ὅτι] ἐπὶ χει-
ρῶν [36] ἀροῦσί σε, μήποτε
[37] προσκόψῃς πρὸς λί-
θον τὸν πόδα σου.
12 Καὶ [10] ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ὅτι [39] εἴρηται· [40] Οὐκ
ἐκπειράσεις Κύριον τὸν
Θεόν σου.
13 Καὶ [41] συντελέσας
πάντα πειρασμὸν ὁ
διάβολος [2] ἀπέστη ἀπ'
αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14 Καὶ [4] ὑπέστρεψεν
ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνά-
μει τοῦ Πνεύματος εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· καὶ
φήμη [6] ἐξῆλθε καθ' ὅλης
τῆς περιχώρου περὶ αὐ-
τοῦ.
15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδα-
σκεν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν, [7] δοξαζό-
μενος ὑπὸ πάντων.
16 Καὶ [9] ἦλθεν εἰς
τὴν Ναζαρὲτ, οὗ [21] ἦν
[13] τεθραμμένος· καὶ
[14] εἰσῆλθε κατὰ τὸ [15] εἰ-
ωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
εἰς τὴν συναγωγήν·
καὶ [16] ἀνέστη [17] ἀνα-
γνῶναι.
17 Καὶ [22] ἐπεδόθη αὐ-
τῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου· καὶ [23] ἀνα-
πτύξας τὸ βιβλίον,
[24] εὗρε τὸν τόπον οὗ
[21] ἦν [11] γεγραμμένον·
18 [30] Πνεῦμα Κυρίου
[29] ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν
ἔχρισέ με· εὐαγγελίζε-
σθαι πτωχοῖς [31] ἀπέ-
σταλκέ με, [b] [32] ἰάσασθαι
τοὺς [34] συντετριμμένους
[35] τὴν καρδίαν,]
19 Κηρύξαι αἰχμαλώ-
τοις ἄφεσιν, καὶ τυ-
φλοῖς ἀνάβλεψιν, [31] ἀ-
ποστεῖλαι [38] τεθραυ-
σμένους ἐν ἀφέσει, κη-
ρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου
δεκτόν.
20 Καὶ [42] πτύξας τὸ
βιβλίον, [43] ἀποδοὺς τῷ
ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ

A. D. 27.

1 Is. 29. 5.
2 ἀφίστημι.
3 δίδωμι.
4 ὑποστρέφω
5 παραδίδωμι
6 ἐξέρχομαι.
7 ch. 2. 20.
8 προσκυνέω.
• πᾶσα-α.
i. e. ἐξουσία.
9 ἔρχομαι.
10 ἀποκρίνομαι.
11 γράφω.
12 De. 6. 13.
13 τρέφω.
14 εἰσέρχομαι.
15 ἔθω.
16 ἀνίστημι.
17 ἀναγινώσκω.
18 ἄγω.
19 ἵστημι.
20 Mat. 4. 5.
21 εἰμί.
22 ἐπιδίδωμι.
23 ἀναπτύσσω, Ju. 8. 25
24 εὑρίσκω.
25 Ps. 91. 11.
26 ἐντέλλω.
27 s. ἕνεκα.
28 διαφυλάσσω.
29 s. ἔστι.
30 Is. 61. 1–3.
31 ἀποστέλλω
32 ἰάομαι.
34 συντρίβω, ch. 9. 39.
35 s. κατὰ.
36 αἴρω.
37 προσκόπτω
38 θραύω, Ex. 15. 6.
39 εἴρω.
40 De. 6. 16.
41 συντελέω.
42 πτύσσω.
43 ἀποδίδωμι

πάντων ἐν τῇ συν-
αγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ
[1]ἦσαν [1]ἀτενίζοντες
αὐτῷ.
21 [4]Ἤρξατο δὲ λέγειν
πρὸς αὐτούς· Ὅτι σή-
μερον [6]πεπλήρωται ἡ
γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς
[7]ὠσὶν ὑμῶν.
22 Καὶ πάντες ἐμαρ-
τύρουν αὐτῷ, καὶ ἐ-
θαύμαζον ἐπὶ τοῖς [9]λό-
γοις τῆς χάριτος, τοῖς
ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· Οὐχ οὗτός
[2]ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;
23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· [12]Πάντως [13]ἐ-
ρεῖτέ μοι τὴν παραβο-
λὴν ταύτην· Ἰατρὲ,
θεράπευσον σεαυτόν·
ὅσα [18]ἠκούσαμεν [21]γε-
νόμενα ‡ἐν τῇ Κα-
περναοὺμ, ποίησον καὶ
ὧδε ἐν τῇ πατρίδι
σου.
24 Εἶπε δέ· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς
προφήτης δεκτός [2]ἐ-
στιν ἐν τῇ πατρίδι αὐ-
τοῦ.
25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ
λέγω ὑμῖν, πολλαὶ
χῆραι [2]ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ
Ἰσραὴλ, ὅτε [24]ἐκλεί-
σθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ
ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ,
ὡς [21]ἐγένετο λιμὸς μέ-
γας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
γῆν.
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν
αὐτῶν [31]ἐπέμφθη Ἠλί-
ας [32]εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα

A. D. 27.

* Σιδωνίας-ι.
1 γυνη.
2 εἰμί.
3 ch. 22. 36.
Ac. 1. 10.
2 Co. 3. 7, 13.
4 ἄρχομαι.
5 καθαρίζω.
6 πληρόω.
7 οὖς.
8 πλήθω.
9 Ep. 4. 29.
Col. 4. 6.
10 ἀνίστημι.
11 ἐκβάλλω.
12 Ac. 18. 21.
Ro. 3. 9.
1 Co. 5. 10.
13 εἴρω.
14 ἄγω,
Mat. 10. 18.
15 Le. 14. 9,
in lxx.
16 οἰκοδομέω
† ὥστε a.
17 2 Ch. 25. 12.
18 ἀκούω.
‡ εἰς Καπερ-
ναοὺμ-ι.
19 διέρχομαι
20 πορεύω.
21 γίνομαι.
22 κατέρχο-
μαι.
23 ἐκπλήσσω,
Mar. 1. 22.
24 κλείω.
25 ἀνακράζω.
26 ἐάω,
Mar. 1. 24.
27 s. ἡμᾶς.
28 Mat. 8. 29.
Mar. 5. 7.
29 ἔρχομαι.
30 ἀπολλύω.
31 πέμπω.
32 εἴδω.
33 ver. 27.
Jno. 17. 12.
34 s. πόλιν.
35 Mar. 1. 24.

[34]τῆς *Σιδῶνος, πρὸς
[1]γυναῖκα χήραν.
27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ
[2]ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαί-
ου τοῦ προφήτου ἐν
τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ-
δεὶς αὐτῶν [5]ἐκαθαρί-
σθη, εἰ μὴ Νεεμὰν
Σύρος.
28 Καὶ [8]ἐπλήσθησαν
πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
συναγωγῇ, ἀκούοντες
ταῦτα.
29 Καὶ [10]ἀναστάντες
[11]ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
τῆς πόλεως, καὶ [14]ἤγα-
γον αὐτὸν ἕως τῆς
[15]ὀφρύος τοῦ ὄρους,
ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν
[16]ᾠκοδόμητο, †εἰς τὸ
[17]κατακρημνίσαι αὐ-
τόν.
30 Αὐτὸς δὲ [19]διελ-
θὼν διὰ μέσου αὐτῶν,
[20]ἐπορεύετο.
31 Καὶ [22]κατῆλθε εἰς
Καπερναοὺμ πόλιν τῆς
Γαλιλαίας· καὶ [2]ἦν δι-
δάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
σάββασι.
32 Καὶ [23]ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ [2]ἦν ὁ
λόγος αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγω-
γῇ [2]ἦν ἄνθρωπος ἔχων
πνεῦμα δαιμονίου ἀκα-
θάρτου, καὶ [25]ἀνέκραξε
φωνῇ μεγάλῃ,
34 Λέγων· [26]Ἔα, [27]τί
[28]ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; [29]ἦλθες
[30]ἀπολέσαι ἡμᾶς; [32]οἶ-
δά σε τίς [2]εἶ, [33]ὁ ἅγιος
τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ [1] ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
[2] Φιμώθητι, καὶ [3] ἔξελθε
* ἐξ αὐτοῦ. Καὶ [4] ῥίψαν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς
b τὸ l μέσον, [3] ἐξῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν [7] βλά-
ψαν αὐτόν.
36 Καὶ [8] ἐγένετο θάμ-
βος ἐπὶ πάντας· καὶ
[9] συνελάλουν πρὸς ἀλ-
λήλους, λέγοντες· Τίς
ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν
ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρ-
τοις πνεύμασι, καὶ ἐξ-
έρχονται.
37 Καὶ [14] ἐξεπορεύετο
[15] ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς
πάντα τόπον τῆς περι-
χώρου.
38 [18] Ἀναστὰς δὲ ‡ ἐκ
τῆς συναγωγῆς, [19] εἰς-
ῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος· b ἡ l πενθερὰ
δὲ τοῦ Σίμωνος [20] ἦν
συνεχομένη πυρετῷ με-
γάλῳ· καὶ [21] ἠρώτησαν
αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
39 Καὶ [22] ἐπιςὰς ἐπάνω
αὐτῆς, [1] ἐπετίμησε τῷ
πυρετῷ, ϗ [24] ἀφῆκεν [25]
αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
[27] ἀναςᾶσα [18] διηκόνει [28]
αὐτοῖς.
40 [29] Δύνοντος δὲ τοῦ
ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶ-
χον ἀσθενοῦντας νόσοις
ποικίλαις [31] ἤγαγον αὐ-
τοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ
ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς
χεῖρας [34] ἐπιθεὶς, ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς.
41 [3] Ἐξήρχετο δὲ καὶ
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,
κραζοντα καὶ λέγοντα·
Ὅτι σὺ [20] εἶ b ὁ Χρι-
στὸς, l ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ [5] εἴα
αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι [6] ᾔδει-
σαν τὸν Χριςὸν αὐτὸν
[20] εἶναι.
42 [10] Γενομένης [8] δὲ ἡ-
μέρας [3] ἐξελθὼν ἐπορεύ-
θη εἰς ἔρημον τόπον. ϗ
οἱ ὄχλοι † [11] ἐζήτουν αὐ-
τὸν, καὶ [12] ἦλθον ἕως
αὐτοῦ· καὶ [13] κατεῖχον
αὐτὸν, τοῦ μὴ πορεύε-
σθαι ἀπ' αὐτῶν.
43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Ὅτι καὶ ταῖς
ἑτέραις [16] πόλεσιν εὐ-
αγγελίσασθαί με δεῖ
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
ὅτι εἰς τοῦτο [17] ἀπέ-
σταλμαι.
44 Καὶ [20] ἦν κηρύσσων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῆς § Γαλιλαίας.

Κεφ. ε΄.

[a] ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν
τῷ τὸν ὄχλον [23] ἐπικεῖ-
σθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
καὶ αὐτὸς [20] ἦν [26] ἑςὼς
παρὰ τὴν λίμνην Γεν-
νησαρέτ.
2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα
[26] ἑστῶτα παρὰ τὴν
λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς,
[30] ἀποβάντες ἀπ' αὐ-
τῶν, ‖ [32] ἀπέπλυναν τὰ
δίκτυα.
3 [33] Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν
τῶν πλοίων ὃ [20] ἦν τοῦ
Σίμωνος, [21] ἠρώτησεν
αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπ-
αναγαγεῖν [35] ὀλίγον·

A. D. 27.

1 ἐπιτιμάω.
2 φιμόω.
3 ἐξέρχομαι.
* ἀπ'-h.
4 ῥίπτω.
5 ἐάω, v. 34.
6 εἴδω.
7 βλάπτω.
8 γίνομαι.
9 συλλαλέω.
10 καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν, Mar. 1. 35.
† ἐπεζήτουν-a
11 ζητέω.
12 ἔρχομαι.
13 κατέχω, ch. 8. 15. 1 Co. 7. 30.
14 ἐκπορεύω.
15 Ac. 2. 2. He. 12. 19.
16 πόλις.
17 ἀποστέλλω
18 ἀνίστημι.
‡ ἀπὸ-h.
19 εἰςέρχομαι.
§ Ἰουδαίας-n.
20 εἰμί.
21 ἐρωτάω.
22 ἐφίστημι.
23 ch. 23. 23. Jno. 11. 38. Ac. 27. 20. 1 Co. 9. 16.
24 s. ὁ πυρετός.
25 ἀφίημι.
26 ἵστημι.
27 s. αὐτή.
28 διακονέω.
29 δύνω.
30 ἀποβαίνω
31 ἄγω.
‖ ἔπλυναν-i.
32 ἀποπλύνω
33 ἐμβαίνω.
34 ἐπιτίθημι.
35 s. ναῦν.

καὶ καθίσας ἐδίδασκεν
ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς
ὄχλους.
4 Ὡς δὲ [2] ἐπαύσατο
λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν
Σίμωνα· [3] Ἐπανάγαγε
εἰς τὸ [6] βάθος, καὶ χα-
λάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
εἰς ἄγραν.
5 Καὶ [9] ἀποκριθεὶς ὁ
Σίμων, εἶπεν αὐτῷ·
[10] Ἐπιστάτα, δι' ὅλης
τῆς νυκτὸς κοπιά-
σαντες, οὐδὲν [11] ἐλά-
βομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥή-
ματί σου χαλάσω τὸ
δίκτυον.
6 Καὶ τοῦτο ποιήσαν-
τες, [13] συνέκλεισαν ἰχ-
θύων πλῆθος πολύ·
[15] διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ
δίκτυον αὐτῶν.
7 Καὶ [17] κατένευσαν
τοῖς [19] μετόχοις τοῖς ἐν
τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, [20] τοῦ
[21] ἐλθόντας [23] συλλα-
βέσθαι αὐτοῖς· καὶ
[21] ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
ἀμφότερα τὰ πλοῖα,
ὥστε [*25] βυθίζεσθαι αὐ-
τά.
8 [28] Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέ-
τρος, [31] προσέπεσε τοῖς
γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέ-
γων· [33] Ἔξελθε ἀπ'
ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρ-
τωλός εἰμι, Κύριε.
9 Θάμβος γὰρ [35] πε-
ριέσχεν αὐτὸν καὶ πάν-
τας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ
τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ᾗ
[23] συνέλαβον.
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰά-
κωβον καὶ Ἰωάννην υἱ-
οὺς Ζεβεδαίου, οἳ [4] ἦσαν
[1] κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι·
καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σί-
μωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ
φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν
ἀνθρώπους [4] ἔσῃ [5] ζω-
γρῶν.
11 Καὶ καταγαγόντες
τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν,
[7] ἀφέντες ἅπαντα, [8] ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.
12 Καὶ [12] ἐγένετο ἐν τῷ
[4] εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ
τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ,
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ϗ
[28] ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, [14] πε-
σὼν ἐπὶ πρόςωπον, [16] ἐ-
δεήθη αὐτοῦ, λέγων·
Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνα-
σαί με καθαρίσαι.
13 Καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, [18] ἥψατο αὐτοῦ,
εἰπών· Θέλω, [22] καθα-
ρίσθητι. Καὶ εὐθέως
ἡ λέπρα [24] ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ.
14 Καὶ αὐτὸς [26] παρήγ-
γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰ-
πεῖν· ἀλλὰ [24] ἀπελθὼν
[27] δεῖξον σεαυτὸν τῷ
ἱερεῖ, καὶ [29] προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου, καθὼς [30] προσέτα-
ξε Μωσῆς, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς.
15 [32] Διήρχετο δὲ μᾶλ-
λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ·
ϗ [34] συνήρχοντο ὄχλοι
πολλοὶ [20] ἀκούειν, καὶ
θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐ-
τοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενει-
ῶν αὐτῶν.
16 Αὐτὸς δὲ [4] ἦν
[36] ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
ἐρήμοις, [37] καὶ προσευ-
χόμενος.

A. D. 27.

1 Mat. 23. 30. 1 Co. 10. 18 Phile. 17. He. 10. 33.
2 παύω.
3 ver. 3.
4 εἰμί.
5 2 Ti. 2. 26.
6 Mat. 13. 5. Ro. 8. 39.
7 ἀφίημι.
8 ἀκολουθέω.
9 ἀποκρίνομαι.
10 c. 8. 24, 45.
11 λαμβάνω.
12 γίνομαι.
13 συγκλείω, Ro. 11. 32.
14 πίπτω.
15 διαῤῥήγνυμι, c. 8. 29. Mat. 23. 65.
16 δέομαι.
17 κατανεύω
18 ἅπτομαι.
19 He. 1. 9. 3. 1.
20 s. ἕνεκα.
21 ἔρχομαι.
22 καθαρίζω.
23 συλλαμβάνω.
24 ἀπέρχομαι.
* παρά τι-f.
25 1 Ti. 6. 9.
26 παραγγέλλω.
27 δεικνύω.
28 εἴδω.
29 προσφέρω.
30 προστάσσω
31 προσπίπτω
32 διέρχομαι
33 ἐξέρχομαι
34 συνέρχομαι.
35 περιέχω.
36 ch. 9. 10.
37 s. χώραις.

17 Καὶ [1] ἐγένετο ἐν
μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ϗ αὐ-
τὸς [2] ἦν διδάσκων· καὶ
[2] ἦσαν καθήμενοι Φαρι-
σαῖοι καὶ [4] νομοδιδά-
σκαλοι, οἳ [2] ἦσαν [5] ἐλη-
λυθότες ἐκ πάσης κώ-
μης τῆς Γαλιλαίας, καὶ
Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσα-
λήμ· καὶ δύναμις Κυρί-
ου [2] ἦν εἰς τὸ [6] ἰᾶσθαι
αὐτούς.
18 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες
φέροντες ἐπὶ κλίνης
ἄνθρωπον ὃς [2] ἦν [8] παρα-
λελυμένος· καὶ [9] ἐζή-
τουν αὐτὸν [11] εἰςενεγ-
κεῖν, καὶ [12] θεῖναι ἐνώ-
πιον αὐτοῦ·
19 Καὶ μὴ [14] εὑρόντες
‡διὰ ποίας [15] εἰςενέγκω-
σιν [11] αὐτὸν, διὰ τὸν
ὄχλον, [16] ἀναβάντες
ἐπὶ τὸ [17] δῶμα, διὰ
τῶν κεράμων καθῆκαν
αὐτὸν σὺν τῷ [21] κλινι-
δίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμ-
προσθεν τοῦ Ἰησοῦ.
20 Καὶ [22] ἰδὼν τὴν πί-
στιν αὐτῶν, εἶπεν b αὐ-
τῷ· Ἄνθρωπε, [23] ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου.
21 Καὶ [27] ἤρξαντο [28] δια-
λογίζεσθαι οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
λέγοντες· Τίς [2] ἐστιν
οὗτος ὃς λαλεῖ βλας-
φημίας; τίς δύναται
[23] ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ
μὴ § μόνος ὁ Θεός;
22 [31] Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ
Ἰησοῦς τοὺς [32] διαλο-
γισμοὺς αὐτῶν, [33] ἀπο-
κριθεὶς εἶπε πρὸς αὐ-

A. D. 27.

1 γίνομαι.
2 εἰμί.
3 ch. 16. 17. Mat. 9. 5.
4 Ac. 5. 34. 1 Ti. 1. 7.
5 ἔρχομαι.
6 ἰάομαι.
* παραλυτι-
7 αἴρω. [κῷ-h
8 παραλύω.
9 ζητέω.
10 ἀνίστημι.
11 εἰςφέρω.
12 τίθημι.
13 s. τὸ κλι-νίδιον.
† ἐφ' ὁ-h.
14 εὑρίσκω.
‡ ποίας-a. al. διὰ ποίας ὁδοῦ-n.
15 s. ὁδοῦ.
16 ἀναβαίνω
17 ch. 12. 3. 17. 31.
18 κατακεῖμαι.
19 ἀπέρχομαι
20 λαμβάνω.
21 κράββατον Mar. 2. 4, 9.
22 εἴδω.
23 ἀφίημι.
24 πλήθω.
25 ἐξέρχομαι.
26 θεάομαι.
27 ἄρχομαι.
28 ch. 1. 29. 3. 15.
29 καταλείπω
30 ἀκολυθέω.
§ εἷς-n.
31 ἐπιγινώσκω.
32 ch. 2. 35. 6. 8. Mat. 15. 19.
33 ἀποκρίνομαι.
34 ch. 14. 13.

τύς· Τί [28] διαλογίζεσθε
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 Τί [2] ἐστιν [3] εὐκοπώ-
τερον, εἰπεῖν· [23] Ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου· ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι
καὶ περιπάτει;
24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξυσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς
[23] ἀφιέναι ἁμαρτίας,
(εἶπε τῷ *[8] παραλελυ-
μένῳ·) Σοὶ λέγω, ἔγει-
ραι· ϗ [7] ἄρας τὸ [21] κλι-
νιδιόν σου, πορεύυυ εἰς
τον οἶκόν σου.
25 Καὶ παραχρῆμα
[10] ἀναστὰς ἐνώπιον αὐ-
τῶν, [7] ἄρας [13] † ἐφ' ᾧ
[18] κατέκειτο, [19] ἀπῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, δο-
ξάζων τὸν Θεόν.
26 c Καὶ ἔκςασις [20] ἔ-
λαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν Θεόν· καὶ
[24] ἐπλήσθησαν φόβου,
λέγοντες· Ὅτι εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα
[25] ἐξῆλθε, καὶ [26] ἐθεάσα-
το τελώνην ὀνόματι
Λευῖν, καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἀκολούθει
μοι.
28 Καὶ [29] καταλιπὼν
ἅπαντα, [10] ἀναςὰς [30] ἠ-
κολούθησεν αὐτῷ.
29 Καὶ ἐποίησε [34] δο-
χὴν μεγάλην b ὁ Λευῒς
αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῦ·
καὶ [2] ἦν ὄχλος τελω-
νῶν πολὺς, καὶ ἄλλων
οἳ [2] ἦσαν μετ' αὐτῶν
κατακείμενοι.

30 Καὶ [1] ἐγόγγυζον οἱ
γραμματεῖς αὐτῶν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
λέγοντες· Διατί μετὰ
* τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίετε καὶ
πίνετε;
31 Καὶ [4] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Οὐ χρείαν ἔχου-
σιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰα-
τροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες.
32 Οὐκ [6] ἐλήλυθα[7] κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετά-
νοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς
αὐτόν· Διατί οἱ μαθη-
ταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι
[12] πυκνὰ, καὶ δεήσεις
ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ
οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πί-
νουσιν;
34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Μὴ δύνασθε τοὺς
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν
ᾧ [15] ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν [17] ἐστι, ποιῆσαι νη-
στεύειν;
35 [e] Ἐλεύσονται δὲ ἡ-
μέραι καὶ ὅταν [19] ἀπαρ-
θῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμ-
φίος· τότε νηστεύσου-
σιν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις.
36 [25] Ελεγε δὲ καὶ
παραβολὴν πρὸς αὐ-
τούς· Ὅτι οὐδεὶς [26] ἐπί-
βλημα ‡ ἱματίου και-
νοῦ [27] ἐπιβάλλει ἐπὶ
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ
δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν

A. D. 27.

1 γογγύζω, Mat. 20. 11. Jno. 6. 41. 1 Co. 10. 10.
* τῶν τελωνῶν-L.
2 ῥήσσω.
3 ἐκχύω.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἀπολλύω.
6 ἔρχομαι.
7 s. ἕνεκα τȣ.
8 βάλλω.
9 συντηρέω, ch. 2. 19. Mat. 9. 17. Mar. 6. 20.
10 πίνω.
11 ch. 6. 35. Ro. 2. 4. Ep. 4. 32.
12 Ac. 24. 26. 1 Ti. 5. 23.
13 γίνομαι.
14 s. χωρίων.
15 s. χρόνῳ.
16 s. αὐτοὺς.
17 εἰμί.
18 s. διὰ.
19 ἀπαίρω.
20 ἔξειμι.
21 ἀναγινώσκω.
22 1 Sa. 21. 3–6.
23 πεινάω.
‡ ἀπὸ ἱματίȣ καινȣ̃ σχίσας ἐπιβάλλει-i.
24 εἰςέρχομαι.
25 λέγω.
26 Mat. 9. 16. Mar. 2. 21. Is. 3. 20.
27 Mat. 9. 16. ἐπιῤῥάπτει, Mar. 2. 21.

σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ συμφωνεῖ [c] ἐπίβλη-
μα! τὸ ἀπὸ τοῦ και-
νοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
[2] ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς [3] ἐκ-
χυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
[5] ἀπολοῦνται.
38 Ἀλλὰ οἶνον νέον
εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
[8] βλητέον, [d] καὶ ἀμφό-
τεροι [9] συντηροῦνται.!
39 Καὶ οὐδεὶς, [10] πιὼν
παλαιὸν, εὐθέως θέλει
νέον· λέγει γάρ· Ὁ πα-
λαιὸς [11] χρηστότερός
[17] ἐστιν.

Κεφ. ς'.

[13] ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν
σαββάτῳ [e] δευτερο-
πρώτῳ, | διαπορεύεσθαι
αὐτὸν διὰ τῶν [14] σπο-
ρίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στά-
χυας, καὶ ἤσθιον, ψώ-
χοντες [16] ταῖς χερσί.
2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρι-
σαίων εἶπον [d] αὐτοῖς· |
[18] Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ [20] ἔξ-
εστι ποιεῖν ἐν τοῖς
σάββασι;
3 Καὶ [4] ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
Οὐδὲ τοῦτο [21] ἀνέγνωτε
ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, [22] ὁ-
πότε [23] ἐπείνασεν αὐ-
τὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
[17] ὄντες;
4 Ὡς [24] εἰσῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς ἄρτους τῆς προ-

θέσεως d[1] ἔλαβε, καὶ
ἔφαγε, καὶ [5] ἔδωκε καὶ
τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς ὀκ
[6] ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ
μόνους τοὺς ἱερεῖς;
5 † Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
*Ὅτι κύριός [11] ἐςιν ὁ υἱ-
ὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.
6 [8] Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν
ἑτέρῳ σαββάτῳ [10] εἰς-
ελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
συναγωγὴν καὶ διδά-
σκειν· καὶ [11] ἦν ἐκεῖ ἄν-
θρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐ-
τοῦ ἡ δεξιὰ [11] ἦν ξηρά.
7 ‡ [14] Παρετήρουν δὲ
αὐτὸν οἱ γραμματεῖς ꝁ
οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ
σαββάτῳ θεραπεύσει,
ἵνα [15] εὕρωσι [16] κατηγο-
ρίαν αὐτοῦ.
8 Αὐτὸς δὲ [17] ᾔδει
τοὺς διαλογισμοὺς αὐ-
τῶν καὶ εἶπε τῷ § ἀν-
θρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχον-
τι τὴν χεῖρα· Ἔγειραι
καὶ [19] στῆθι εἰς τὸ μέ-
σον. Ὁ δὲ [20] ἀναστὰς
[19] ἔστη.
9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτούς· Ἐπερω-
τήσω ‖ ὑμᾶς τι· Ἔξεςι
τοῖς σάββασιν ἀγαθο-
ποιῆσαι, ἢ κακοποιῆ-
σαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ
** ἀπολέσαι;
10 Καὶ περιβλεψάμε-
νος πάντας αὐτούς, εἶ-
πε †† τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκ-
τεινον τὴν χεῖρά σου.
Ὁ δὲ ‡‡ ἐποίησεν οὕτω·
καὶ [24] ἀποκατεστάθη ἡ
χεὶρ αὐτοῦ §§ ὑγιὴς ὡς
ἡ ἄλλη.

A. D. 27.

1 λαμβάνω.
2 πλήθω.
3 2 Ti. 3. 9.
4 διαλαλέω.
5 δίδωμι.
6 ἔξειμι.
* ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς-i.
7 ἐξέρχομαι.
† Vide App.
8 Ac. 16. 13.
9 γίνομαι.
10 εἰςέρχομαι
11 εἰμί.
12 Mar.13.20.
13 ὀνομάζω.
‡ Παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν ol-h. alii. Παρετήρουν δὲ ol-h.
14 παρατηρέω
15 εὑρίσκω.
16 Jno. 18. 29.
17 εἴδω.
18 s. υἱὸν.
§ τῷ ἀνδρὶ-h. alii c.
19 ἵστημι.
20 ἀνίστημι.
21 s. τὸν ἀδελφὸν.
‖ ὑμᾶς· Τί ἔξεςι-a. ὑμᾶς τι· Ἔξεςι-i.
22 καταβαίνω
** ἀποκτεῖναι-k.
†† αὐτῷ-l.
23 s. χώρας.
‡‡ ἐποίησε-a alii ὁ δὲ ἐξέτεινε-i.
24 ἀποκαθίστημι.
25 ἔρχομαι.
26 s. ἕνεκα.
§§ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη-a. alii χεὶρ αὐτοῦ-h.

11 Αὐτοὶ δὲ [2] ἐπλήσθη-
σαν [3] ἀνοίας, καὶ [4] διε-
λάλουν πρὸς ἀλλήλους,
τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰη-
σοῦ.
12 [9] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς
ἡμέραις ταύταις, * [7] ἐξ-
ῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προς-
εύξασθαι· καὶ [11] ἦν δια-
νυκτερεύων ἐν τῇ προς-
ευχῇ [8] τοῦ Θεοῦ.
13 Καὶ ὅτε [9] ἐγένετο
ἡμέρα, προσεφώνησε
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
καὶ [12] ἐκλεξάμενος ἀπ'
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ
ἀποστόλους [13] ὠνόμα-
σε·
14 (Σίμωνα, ὃν καὶ
[13] ὠνόμασε Πέτρον, καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, Ἰάκωβον ꝁ Ἰω-
άννην, Φίλιππον καὶ
Βαρθολομαῖον,
15 Ματθαῖον καὶ Θω-
μᾶν, Ἰάκωβον τὸν [18] τῦ
Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα
τὸν καλούμενον Ζηλω-
τήν,
16 Ἰούδαν [21] Ἰακώβυ,
ꝁ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην,
ὃς καὶ [9] ἐγένετο προδό-
της.)
17 Καὶ [22] καταβὰς μετ'
αὐτῶν, [19] ἔστη ἐπὶ τό-
που πεδινοῦ· ꝁ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ
ἀπὸ πάσης τῆς Ἰυδαίας
καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ
τῆς [23] παραλίυ Τύρου ꝁ
Σιδῶνος, οἳ [25] ἦλθον
[26] ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ [e1] ὀχλούμε-
νοι ὑπὸ † πνευμάτων
ἀκαθάρτων· [c] καὶ | [2] ἐ-
θεραπεύοντο.
19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ,
ὅτι [3] δύναμις παρ' αὐτῦ
[4] ἐξήρχετο, καὶ [5] ἰᾶτο
πάντας.
20 Καὶ αὐτὸς [6] ἐπάρας
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτῦ,
ἔλεγε· Μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα
[7] ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.
21 Μακάριοι οἱ πεινῶν-
τες νῦν· ὅτι [8] χορτα-
σθήσεσθε. Μακάριοι οἱ
κλαίοντες νῦν· ὅτι [9] γε-
λάσετε.
22 Μακάριοί [7] ἐςε ὅταν
μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄν-
θρωποι, καὶ ὅταν [11] ἀφ-
ορίσωσιν ὑμᾶς, ϗ ὀνει-
δίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι
τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πο-
νηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
23 ‖ Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ, ϗ [15] σκιρτή-
σατε· ἰδῦ γὰρ, ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ ῦρα-
νῷ· κατὰ ‡ ταῦτα γὰρ
[16] ἐποίῦν τοῖς προφή-
ταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν
τοῖς πλουσίοις· ὅτι
[18] ἀπέχετε τὴν παρά-
κλησιν ὑμῶν.
25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ [19] ἐμ-
πεπλησμένοι· ὅτι πει-
νάσετε. Οὐαὶ [d] ὑμῖν | οἱ
γελῶντες νῦν· ὅτι πεν-
θήσετε καὶ κλαύσετε.

A. D. 27.

* ἐνοχλέμε-
νοι-ι.
1 Ac. 5. 16.
† ἀπὸ-α.
2 θεραπεύω.
‡ ταῦτά-λ.
3 ch. 8. 46.
Mar. 5. 30.
4 ἐξέρχομαι.
5 ἰάομαι.
6 ἐπαίρω.
7 εἰμί.
§ ὑμᾶς-α.
8 Mat. 5. 6.
14. 20.
9 ver. 25.
10 ἐπηρεάζω,
Mat. 5. 44.
1 Pe. 3. 16.
11 Mat. 13. 49.
25. 32.
Ac. 13. 2.
Ro. 1. 1.
2 Co. 6. 17.
Ga. 1. 15.
12 δίδωμι.
13 s. χρήμα-
τα.
14 ch. 12. 20.
De. 5. 2, 3.
Ne. 5. 7.
‖ Χάρητε-α.
15 σκιρτάω,
ch. 1. 41, 44.
Ge. 25. 22.
Ps. 114. 4, 6.
16 ποιέω.
17 1 Pe. 2. 20.
μισθὸν,
Mat. 5. 46.
18 Ge. 43. 23.
Nu. 32. 19.
Mat. 6. 2, 5.
Phile. 15.
19 ἐμπλήθω,
ch. 1. 53.
Jno. 6. 12.
Ro. 15. 24.
Ex. 15. 9.
Ps. 107. 9.
Je. 31. 25.

26 Οὐαὶ [b] ὑμῖν | ὅταν
καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι
[b] πάντες | οἱ ἄνθρωποι·
κατὰ ‡ ταῦτα γὰρ [16] ἐ-
ποίουν τοῖς ψευδοπρο-
φήταις οἱ πατέρες αὐ-
τῶν.
27 Ἀλλ' ὑμῖν λέγω
τοῖς ἀκῦουσιν· Ἀγα-
πᾶτε τῦς ἐχθρῦς ὑμῶν·
καλῶς ποιεῖτε τοῖς μι-
σοῦσιν ὑμᾶς·
28 Εὐλογεῖτε τοὺς κα-
ταρωμένους § ὑμῖν, |
[b] καὶ | προσεύχεσθε ὑ-
πὲρ τῶν [10] ἐπηρεαζόν-
των ὑμᾶς.
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ
τὴν σιαγόνα, πάρεχε ϗ
τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τῦ
αἴροντός συ τὸ ἱμάτιον,
καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κω-
λύσῃς.
30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτῦν-
τί σε, [12] δίδου· καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, [13]
μὴ [14] ἀπαίτει.
31 Καὶ καθὼς θέλετε
ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς
ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοί-
ως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε
τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
ποία ὑμῖν [17] χάρις
[7] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγα-
πῶντας αὐτοὺς ἀγα-
πῶσι.
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆ-
τε τοὺς ἀγαθοποιῦντας
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν [17] χά-
ρις [7] ἐστι; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ
ποιοῦσι.

34 Καὶ ἐὰν * δανείζη-
τε παρ' ὧν ἐλπίζετε
³ ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν
⁴ χάρις ⁵ἐστί; καὶ γὰρ
ᶜ οἱ ǀ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρ-
τωλοῖς δανείζουσιν,
ἵνα ³ ἀπολάβωσι ᶜ τὰ
ἴσα. ǀ
35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τὺς
ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγα-
θοποιεῖτε, ϗ δανείζετε,
μηδὲν ἀπελπίζοντες· ϗ
⁵ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς, καὶ ¹⁰ ἔσεσθε ⁵
υἱοὶ ᵇ τοῦ ǀ ὑψίστȣ· ὅτι
αὐτὸς χρηστός ⁵ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ¹¹ἀχαρίστους
καὶ πονηρούς.
36 ¹²Γίνεσθε ᶜ ȣ̃ν ǀ ¹³οἰ-
κτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ¹³ οἰκτίρ-
μων ⁵ἐστί.
37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ
οὐ μὴ ¹⁴ κριθῆτε· μὴ
¹⁵ καταδικάζετε, καὶ οὐ
μὴ ¹⁵ καταδικασθῆτε·
ἀπολύετε, καὶ ἀπολυ-
θήσεσθε·
38 ¹⁷Δίδοτε, ϗ ¹⁷ δοθή-
σεται ὑμῖν· μέτρον κα-
λὸν, ¹⁸ πεπιεσμένον καὶ
¹⁹ σεσαλευμένον καὶ
ὑπερεκχυνόμενον ¹⁷δώ-
σουσιν εἰς τὸν κόλπον
ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ
μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀν-
τιμετρηθήσεται ὑμῖν.
39 Εἶπε δὲ παραβολὴν
αὐτοῖς· Μήτι δύναται
τυφλὸς τυφλὸν ὁδη-
γεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι
εἰς βόθυνον ²⁰ πεσοῦν-
ται;
40 Οὐκ ⁵ἔστι μαθητὴς
ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον
αὐτοῦ· ¹ κατηρτισμέ-
νος ²δὲ πᾶς ⁵ ἔσται
ὡς ὁ διδάσκαλος αὐ-
τοῦ.
41 Τί δὲ βλέπεις τὸ
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ-
μῷ τȣ̃ ἀδελφοῦ σȣ, τὴν
δὲ δοκὸν τὴν ⁶ ἐν τῷ
ἰδίῳ ὀφθαλμῷ ⁷ οὐ κα-
τανοεῖς;
42 Ἢ πῶς δύνασαι λέ-
γειν τῷ ἀδελφῷ σου·
Ἀδελφὲ, ⁸ἄφες ἐκβάλω
τὸ κάρφος τὸ ⁹ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σȣ· αὐτὸς τὴν
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δο-
κὸν οὐ βλέπων; Ὑπο-
κριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τȣ̃ ὀφθαλ-
μοῦ σου, καὶ τότε δια-
βλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος τὸ ⁹ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου.
43 Οὐ γάρ ⁵ ἐστι δέν-
δρον καλὸν, ποιοῦν καρ-
πὸν ¹⁶σαπρόν· οὐδὲ δέν-
δρον ¹⁶ σαπρὸν, ποιοῦν
καρπὸν καλόν.
44 Ἕκαστον γὰρ δέν-
δρον ἐκ τοῦ ἰδίου
καρπȣ̃ γινώσκεται· οὐ
γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέ-
γουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βά-
του τρυγῶσι σταφυ-
λήν.
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐ-
τοῦ προφέρει τὸ ἀγα-
θόν· καὶ ὁ πονηρὸς ᶜ ἄν-
θρωπος ǀ ἐκ τοῦ πονη-
ροῦ ᶜθησαυροῦ τῆς καρ-
δίας αὐτοῦ ǀ προφέρει
τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τȣ̃

A. D. 27.

* δανείζετε-h
1 καταρτίζω, Mat. 21. 16. Mar. 1. 19. Ro. 9. 22. 1 Co. 1. 10. 2 Co. 13. 11. Ga. 6. 1. 1 Th. 3. 10. He. 10. 5. 1 Pe. 5. 10.
2 s. μαθητὴς.
3 ἀπολαμβάνω.
4 ver. 32.
5 εἰμί.
6 s. οὖσαν.
7 s. σου.
8 ἀφίημι.
9 s. ὤν.
10 ὅπως γένησθε υἱοὶ τȣ̃ πατρὸς ὑμῶν τȣ̃ ἐν οὐρανοῖς, Mat. 5. 45.
11 2 Ti. 3. 2. confer. Ro. 1. 21.
12 γίνομαι.
13 Ja. 5. 11.
14 κρίνω.
15 Mat. 12. 7, 37. Ja. 5. 6.
16 Mat. 7. 17, 18. 12. 33. 13. 48. Ep. 4. 29.
17 δίδωμι.
18 πιέζω, Mi. 6. 15.
19 σαλεύω, ver. 48. ch. 7. 24. 21. 26. Mat. 24. 29. Ac. 4. 31. He. 12. 26.
20 πίπτω.

[1] περισσεύματος τῆς
καρδίας λαλεῖ τὸ στό-
μα [d] αὐτοῦ.]
46 Τί δέ με καλεῖτε,
Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ
ποιεῖτε ἃ λέγω;
47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος
πρός με, καὶ ἀκούων
μου τῶν λόγων, καὶ
ποιῶν αὐτοὺς, [7] ὑπο-
δείξω ὑμῖν τίνι [8] ἐστὶν
ὅμοιος.
48 Ὅμοιός [8] ἐστιν ἀν-
θρώπῳ [11] οἰκοδομοῦντι
οἰκίαν, ὃς [12] ἔσκαψε ϗ
[13] ἐβάθυνε καὶ [14] ἔθηκε
θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέ-
τραν· [15] πλημμύρας δὲ
[16] γενομένης, [17] προσέῤ-
ῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰ-
κίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυ-
σε [18] σαλεῦσαι αὐτήν·
[19] τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ
τὴν πέτραν.
49 Ὁ δὲ ἀκούσας ϗ μὴ
ποιήσας, ὅμοιός [8] ἐϛιν
ἀνθρώπῳ [11] οἰκοδομή-
σαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ
[17] προσέῤῥηξεν ὁ ποτα-
μὸς· καὶ εὐθέως [32] ἔπε-
σε, καὶ [16] ἐγένετο τὸ [21]
ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκεί-
νης μέγα.

Κεφ. ζ'.

ΕΠΕΙ δὲ [25] ἐπλήρωσε
πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ,
[26] εἰσῆλθεν εἰς Καπερ-
ναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τι-
νος δοῦλος κακῶς ἔχων,
[29] ἤμελλε τελευτᾷν, [30] ὃς
[8] ἦν αὐτῷ [31] ἔντιμος.

A. D. 27.

1 Mat. 12. 34.
Mar. 8. 8.
2 Co. 8. 14.
2 ἀποςέλλω.
3 ἔρχομαι.
4 παραγίνο-
μαι.
5 παρακαλέω.
6 Tit. 3. 13.
7 ὑποδείκνυ-
8 εἰμί. [μι.
9 Mat. 10. 11.
10 παρέχω.
11 οἰκοδομέω
12 σκάπτω,
ch. 13. 8.
16. 3.
13 βαθύνω.
14 τίθημι.
15 ἦλθον οἱ
ποταμοὶ,
Mat. 7. 27.
16 γίνομαι.
17 προσρήγ-
νυμι.
18 ver. 38.
19 θεμελιόω.
20 πορεύομαι
21 πτῶσις,
Mat. 7. 27.
22 πέμπω.
23 ch. 8. 49.
Mat. 9. 36.
Mar. 5. 35.
24 ἀξιόω,
2 Th. 1. 11.
1 Ti. 5. 17.
He. 3. 3.
10. 29.
25 πληρόω.
26 εἰςέρχο-
μαι.
27 ἰάομαι.
28 Mat. 8. 9.
29 μέλλω.
30 s. τὸν βίον
31 ch. 14. 8.
Phi. 2. 29.
1 Pe. 2. 4, 6.
1 Sa. 26. 21.
32 πίπτω.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, [2] ἀπέστειλε
πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέ-
ρους τῶν Ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως
[3] ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
δοῦλον αὐτοῦ.
4 Οἱ δὲ [4] παραγενόμε-
νοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
[5] παρεκάλουν αὐτὸν
[6] σπουδαίως, λέγοντες·
Ὅτι [9] ἄξιός [8] ἐστιν ᾧ
[10] παρέξει τοῦτο·
5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος
ἡμῶν, καὶ τὴν συναγω-
γὴν αὐτὸς [11] ᾠκοδόμη-
σεν ἡμῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [20] ἐπο-
ρεύετο σὺν αὐτοῖς.
Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν
ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰ-
κίας, [22] ἔπεμψε πρὸς
αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος
φίλους, λέγων αὐτῷ·
Κύριε, μὴ [23] σκύλλου·
οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα
ὑπὸ τὴν στέγην μου
[24] εἰσέλθῃς.
7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν
[24] ἠξίωσα πρός σε [3] ἐλ-
θεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ,
καὶ [27] ἰαθήσεται ὁ παῖς
μου.
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρω-
πός εἰμι [28] ὑπὸ ἐξου-
σίαν τασσόμενος, ἔχων
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τας· καὶ λέγω τούτῳ·
[20] Πορεύθητι, καὶ [20] πο-
ρεύεται· ϗ ἄλλῳ· Ἔρ-
χου, καὶ ἔρχεται· καὶ
τῷ δούλῳ μου· Ποίη-
σον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν

αὐτόν· καὶ [1] στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ, εἶπε· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν [2] εὗρον.

10 Καὶ [5] ὑποστρέψαντες οἱ [10] πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, [3] εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ [8] ἐγένετο ἐν * τῇ [9] ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν· καὶ [12] συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ d ἱκανοὶ,| ϗ ὄχλος πολύς.

12 Ὡς δὲ [13] ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ, ἰδοὺ, [14] ἐξεκομίζετο ει [15] τεθνηκὼς,| υἱὸς [17] μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ϗ αὕτη χήρα· ϗ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς c [11] ἦν| σὺν αὐτῇ.

13 Καὶ [19] ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, [20] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε.

14 Καὶ [23] προσελθὼν [24] ἥψατο τῆς σοροῦ, (οἱ δὲ βαστάζοντες [25] ἔστησαν,) καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, [26] ἐγέρθητι.

15 Καὶ [28] ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, ϗ [29] ἤρξατο λαλεῖν· καὶ [30] ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16 [31] Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, ϗ [32] ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας [33] ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, ϗ ὅτι [2] ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 Καὶ [4] ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ [6] περιχώρῳ.

18 Καὶ [7] ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, [10] ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ [11] εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 [16] Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς [18] ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων· Σὺ [11] εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς [21] ἐχαρίσατο c τὸ| βλέπειν.

22 Καὶ [22] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· [27] Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ [34] ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

23 Καὶ μακάριος [11] ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ [35] σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

A. D. 27.

1 στρέφω.
2 ἐπισκέπτομαι, ch. 1. 68. Mat. 25. 36. Ac. 7. 23. He. 2. 6.
3 εὑρίσκω.
4 ἐξέρχομαι.
5 ὑποστρέφω
6 s. γῆ.
7 ἀπαγγέλλω
8 γίνομαι.
* τῷ ἑξῆς-h.
9 s. ἡμέρᾳ καθ'.
10 πέμπω.
11 εἰμί.
12 συμπορεύομαι.
13 ἐγγίζω.
14 ἐκκομίζω.
15 θνήσκω.
16 παραγίνομαι.
17 ch. 9. 38. Jno. 1. 14, 18. He. 11. 17. 1 Jno. 4. 9.
18 ἀποστέλλω
19 εἴδω.
20 σπλαγχνίζω.
21 χαρίζομαι ver. 42, 43. Ac. 25. 11, 16. 1 Co. 2. 12.
22 ἀποκρίνομαι.
23 προσέρχομαι.
24 ἅπτομαι.
25 ἵστημι.
26 ἐγείρω.
27 πορεύομαι
28 ἀνακαθίζω
29 ἄρχομαι.
30 δίδωμι.
31 λαμβάνω.
32 δοξάζω.
33 Mat. 5. 28.
34 ἀκούω.

24 ¹ Ἀπελθόντων δὲ
τῶν ² ἀγγέλων Ἰωάν-
νου, ἤρξατο λέγειν
πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ
Ἰωάννου· Τί *⁴ἐξελη-
λύθατε εἰς τὴν ἔρημον
³θεάσασθαι; ᵉ κάλαμον
ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμε-
νον;
25 Ἀλλὰ τί *⁴ ἐξελη-
λύθατε ⁵ ἰδεῖν; ᵉ ἄν-
θρωπον ἐν ⁷ μαλακοῖς
ἱματίοις ⁸ἠμφιεσμένον;
ἰδὲ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ⁹ἐν-
δόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρ-
χοντες, ἐν τοῖς βασι-
λείοις ¹⁰ εἰσίν.
26 Ἀλλὰ τί *⁴ ἐξελη-
λύθατε ⁵ἰδεῖν; ᵉπροφή-
την; ναὶ λέγω ὑμῖν,
καὶ περισσότερον προ-
φήτου.
27 Οὗτός ¹⁰ ἐστι περὶ
οὗ ¹¹ γέγραπται· Ἰδοὺ
ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προς-
ώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.
28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μεί-
ζων ἐν γεννητοῖς ¹⁷γυ-
ναικῶν *d* προφήτης |
Ἰωάννου *d* τοῦ βαπτιστοῦ |
οὐδείς ¹⁰ἐστιν· ὁ δὲ μι-
κρότερος ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων
αὐτοῦ ¹⁰ἐστι.
29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἀκούσας καὶ οἱ τελῶ-
ναι ²¹ ἐδικαίωσαν τὸν
θεὸν, βαπτισθέντες
²²τὸ βάπτισμα Ἰωάν-
νου.
30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ϗ
οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν

A. D. 27.

1 ἀπέρχομαι.
2 ἀθετέω, ch. 10. 16. Mar. 7. 9.
3 ver. 27.
2 Co. 12. 7. Ja. 2. 25.
• ἐξήλθα-τε-A. ter.
4 ἐξέρχομαι.
5 s. ἕνεκα τοῦ.
6 s. μὴ.
7 Mat. 11. 8. 1 Co. 6. 9.
8 ἀμφιέννυμι
9 ch. 13. 17. 1 Co. 4. 10. Ep. 5. 27.
10 εἰμί.
11 αὐλέω, Mat. 11. 17. 1 Co. 14. 7.
12 ὀρχέομαι, Mat. 11. 17. Mar. 6. 22.
13 θρηνέω, ch. 23. 27. Mat. 11. 17.
14 κλαίω.
15 γράφω.
16 ἔρχομαι
17 s. ὑπὸ.
† ἁμαρτω-λῶν, καὶ-n.
18 ἐρωτάω.
19 εἰςέρχο-μαι.
20 ἀνακλίνω.
21 δικαιόω, ch. 10. 29. Mat. 11. 19.
22 s. κατὰ.
‡ ἁμαρτωλὸς· καὶ ἐπι-γνοῦσα-i.
23 ver. 34, 39. ch. 5. 8.
24 ἐπιγινώ-σκω.
25 κομίζω, Mat. 25. 27.

τοῦ Θεοῦ ² ἠθέτησαν
εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτι-
σθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
31 ᵇ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·|
Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς
ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς
ταύτης; ϗ τίνι ¹⁰ εἰσὶν
ὅμοιοι;
32 Ὅμοιοί ¹⁰εἰσι παι-
δίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ κα-
θημένοις, καὶ προσφω-
νοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ
λέγουσιν· ¹¹ Ηὐλήσα-
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ¹²ὠρ-
χήσασθε· ¹³ ἐθρηνήσα-
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ¹⁴ ἐ-
κλαύσατε.
33 ¹⁶ Ἐλήλυθε γὰρ Ἰω-
άννης ὁ βαπτιστὴς
μήτε *d* ἄρτον| ἐσθίων,
μήτε *d* οἶνον| πίνων·
καὶ λέγετε· Δαιμόνιον
ἔχει.
34 ¹⁶ Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων ϗ
πίνων· ϗ λέγετε· Ἰδοὺ,
ἄνθρωπος φάγος ϗ οἰ-
νοπότης, φίλος τελω-
νῶν καὶ † ἁμαρτωλῶν.
35 Καὶ ²¹ἐδικαιώθη ἡ
σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
αὐτῆς *d* πάντων.|
36 ¹⁸ Ἠρώτα δέ τις αὐ-
τὸν τῶν Φαρισαίων,
ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
καὶ ¹⁹ εἰςελθὼν εἰς τὴν
οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου,
²⁰ ἀνεκλίθη.
37 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ
πόλει, ἥτις ¹⁰ ἦν ‡²³ἁ-
μαρτωλὸς, ²⁴ ἐπιγνοῦσα
ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ τοῦ Φαρισαίου, ²⁵κο-
μίσασα ἀλάβαστρον μύ-
ρου,

38 Καὶ [1] στᾶσα παρὰ
τὺς πόδας αὐτῦ ὀπίσω,
κλαίυσα, [2] ἤρξατο βρέ-
χειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς
θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐ-
τῆς [6] ἐξέμασσε, καὶ
[7] κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ, καὶ [8] ἤλειφε τῷ
μύρῳ.
39 [9] Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρι-
σαῖος, ὁ καλέσας αὐ-
τὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέ-
γων· Οὗτος, εἰ [13] ἦν
προφήτης, ἐγίνωσκεν
ἂν τίς καὶ [14] ποταπὴ
ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται
αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός
ἐστι.
40 Καὶ [15] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ-
τόν· Σίμων, ἔχω σοί τι
εἰπεῖν· §Ὁ δέ φησι·
Διδάσκαλε, εἰπέ.
41 Δύο [20] χρεωφειλέ-
ται [13] ἦσαν [21] δανειστῇ
τινι· ὁ εἷς [22] ὤφειλε
δηνάρια πεντακόσια, ὁ
δὲ ἕτερος πεντήκοντα.
42 Μὴ ἐχόντων [c] δὲ [l]
αὐτῶν [24] ἀποδοῦναι, ἀμ-
φοτέροις [25] ἐχαρίσατο.
Τίς οὖν αὐτῶν, [d] εἰπὲ, [l]
πλεῖον αὐτὸν ἀγαπή-
σει;
43 [15] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Σίμων, εἶπεν· [27] Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ
πλεῖον [25] ἐχαρίσατο.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὀρ-
θῶς [28] ἔκρινας.
44 Καὶ [31] στραφεὶς πρὸς
τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμω-
νι [32] ἔφη· Βλέπεις ταύ-
την τὴν γυναῖκα; [33] εἰσ-
ῆλθόν συ εἰς τὴν οἰκίαν,
ὕδωρ ἐπὶ τὺς πόδας μυ
οὐκ [4] ἔδωκας· αὕτη δὲ
τοῖς δάκρυσιν [5] ἔβρεξέ
μου τοὺς πόδας, ϗ ταῖς
θριξὶ [b] τῆς κεφαλῆς [l]
αὐτῆς [6] ἐξέμαξε.
45 [10] Φίλημά μοι οὐκ
[4] ἔδωκας, αὕτη δὲ, ἀφ'
ἧς [11] * [33] εἰσῆλθον, οὐ
[12] διέλιπε καταφιλοῦσά
μου τοὺς πόδας.
46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν
μου οὐκ [8] ἤλειψας, αὕτη
δὲ μύρῳ [8] ἤλειψέ † μου
τοὺς πόδας.
47 ‡ [16] Οὗ [17] χάριν, λέγω
σοι, [18] ἀφέωνται αἱ ἁ-
μαρτίαι αὐτῆς αἱ [19] πολ-
λαί, ὅτι [34] ἠγάπησε πο-
λύ· ᾧ δὲ ὀλίγον [18] ἀφίε-
ται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· [18] Ἀφ-
έωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι.
49 Καὶ [2] ἤρξαντο οἱ
[23] συνανακείμενοι λέ-
γειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς
οὗτός [13] ἐστιν ὃς ϗ ἁμαρ-
τίας [18] ἀφίησιν;
50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν
γυναῖκα· Ἡ πίστις συ
[26] σέσωκέ σε· πορεύου
εἰς εἰρήνην.

Κεφ. η'.

ΚΑΙ [29] ἐγένετο ἐν τῷ
καθεξῆς, ϗ αὐτὸς [30] δι-
ώδευε κατὰ πόλιν καὶ
κώμην, κηρύσσων καὶ
εὐαγγελιζόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐ-
τῷ.
2 Καὶ γυναῖκές τινες,

A. D. 27.

1 ἵστημι.
2 ἄρχομαι.
4 δίδωμι.
5 βρέχω, ver. 38. Mat. 5. 45.
6 ἐκμάσσω, Jno. 11. 2.
7 καταφιλέω.
8 ἀλείφω.
9 εἴδω.
10 ch. 22. 48.
11 s. ὥρας.
* εἰσῆλθεν,-ε.
12 διαλείπω, Je. 17. 8.
13 εἰμί.
14 Mat. 8. 27.
† τοὺς πόδας μυ-a. al.-d.
15 ἀποκρίνομαι.
16 Ga. 3. 19. Ep. 3. 14.
‡ Οὗ χάριν λέγω σοι· Ἀφέωνται-n
17 s. κατά.
18 ἀφίημι.
§ Vide App.
19 s. οὖσαι.
20 ch. 16. 5. ὀφειλέτης, Mat. 18. 24.
21 2 Ki. 4. 1.
22 ὀφείλω.
23 c. 14. 10, 15.
24 ἀποδίδωμι
25 χαρίζομαι, ver. 21.
26 σώζω.
27 Ac. 1. 9.
28 κρίνω.
29 γίνομαι.
30 διοδεύω, Ac. 17. 1.
31 στρέφω.
32 φημί.
33 εἰσέρχομαι.
34 ἀγαπάω.

αἳ [1]ἦσαν [2]τεθεραπευμέ-
ναι ἀπὸ πνευμάτων πο-
νηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν,
Μαρία ἡ καλουμένη
Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαι-
μόνια ἑπτὰ [6]ἐξεληλύ-
θει,
3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ
Χυζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώ-
δου, καὶ Σουσάννα, καὶ
ἕτεραι πολλαὶ, [7]αἵτινες
[8]διηκόνουν *αὐτῷ †ἀπὸ
τῶν [9]ὑπαρχόντων αὐ-
ταῖς.
4 [27]Συνιόντος δὲ ὄχλου
πολλοῦ, ϗ τῶν [11]κατὰ
πόλιν ἐπιπορευομένων
πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ
παραβολῆς·
5 [6]Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον
αὐτοῦ· ϗ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν, ὃ μὲν [14]ἔπεσε
παρὰ τὴν ὁδὸν, ϗ [15]κατ-
επατήθη, ϗ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν
αὐτό.
6 Καὶ ἕτερον [14]ἔπεσεν
ἐπὶ τὴν πέτραν, ϗ φυὲν
[16]ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ
ἔχειν [17]ἰκμάδα.
7 Καὶ ἕτερον [14]ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν [18]ἀκαν-
θῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ
ἄκανθαι [20]ἀπέπνιξαν
αὐτό.
8 Καὶ ἕτερον [14]ἔπεσεν
‡ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγα-
θὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε
καρπὸν [22]ἑκατονταπλα-
σίονα. Ταῦτα λέγων,
ἐφώνει· Ὁ ἔχων [23]ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
9 [25]Ἐπηρώτων δὲ αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες, Τίς [1]εἴη ἡ
παραβολὴ αὕτη;
10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν
[3]δέδοται [4]γνῶναι τὰ
[5]μυστήρια τῆς βασιλεί-
ας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ
λοιποῖς ἐν παραβολαῖς,
ἵνα βλέποντες μὴ βλέ-
πωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ
[10]συνιῶσιν.
11 [1]Ἔστι δὲ αὕτη ἡ πα-
ραβολή· Ὁ σπόρος, [1]ἐ-
στὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ·
12 Οἱ δὲ [12]παρὰ τὴν
ὁδὸν, [1]εἰσὶν οἱ ἀκούον-
τες· εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολος, ϗ αἴρει τὸν λό-
γον ἀπὸ τῆς καρδίας
αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύ-
σαντες [13]σωθῶσιν.
13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέ-
τρας, οἳ ὅταν ἀκούσω-
σι, μετὰ χαρᾶς δέχον-
ται τὸν λόγον· ϗ οὗτοι
ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ
πρὸς καιρὸν πιστεύουσι,
καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ
[19]ἀφίστανται.
14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας [14]πεσὸν, οὗτοί [1]εἰ-
σιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ
ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλού-
του καὶ ἡδονῶν [21]τοῦ
βίου πορευόμενοι συμ-
πνίγονται, καὶ οὐ τελε-
σφοροῦσι.
15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ
γῇ, οὗτοί [1]εἰσιν [7]οἵτι-
νες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ
ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον, κατέχουσι, καὶ
καρποφοροῦσιν ἐν [24]ὑπο-
μονῇ.
16 Οὐδεὶς δὲ, λύχνον
[26]ἅψας, καλύπτει αὐ-

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 θεραπεύω.
3 δίδωμι.
4 γινώσκω.
5 Mat. 13. 11. Ro. 11. 25. 1 Co. 13. 2. Ep. 1. 9.
6 ἐξέρχομαι.
7 ὅστις.
8 διακονέω.
* αὐτοῖς-i.
† ἐκ-h.
9 ch. 11. 21. Mat. 19. 21. Ac. 4. 32. 1 Co. 13. 3. He. 10. 34.
10 συνίημι.
11 s. ὄντων.
12 s. δεχόμενοι τὸν σπόρον.
13 σώζω.
14 πίπτω.
15 καταπατέω, c. 12. 1. Mat. 5. 13. He. 10. 29.
16 ξηραίνω.
17 Je. 17. 8.
18 Mat. 13. 7. He. 6. 8. Ge. 3. 18.
19 ἀφίστημι.
20 ἀποπνίγω, ver. 33. Mat. 13. 7.
21 s. τούτου.
‡ εἰς-a.
22 Mat. 19. 29. Mar. 10. 30.
23 οὖς.
24 ch. 21. 19. Ro. 2. 7. 1 Th. 1. 3.
25 ἐπερωτάω.
26 ἅπτω, ch. 11. 33. 15. 8. 22. 55.
27 σύνειμι.

τὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω
κλίνης τίθησιν· ἀλλ'
ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθη-
σιν, ἵνα οἱ εἰςπορευόμε-
νοι βλέπωσι τὸ φῶς.
17 Οὐ γάρ [3] ἐστι κρυ-
πτὸν ὃ οὐ φανερὸν [4]γε-
νήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυ-
φον ὃ οὐ [8] γνωσθήσε-
ται, καὶ εἰς φανερὸν
[9] ἔλθη.
18 Βλέπετε οὖν πῶς
ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ,
[13]δοθήσεται αὐτῷ· καὶ
ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ [14] ὃ
δοκεῖ ἔχειν, [15] ἀρθήσε-
ται ἀπ' αὐτοῦ.
19 [16] Παρεγένοντο δὲ
πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐκ [17] ἠδύναντο [18] συν-
τυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον.
20 Καὶ [19] ἀπηγγέλη
αὐτῷ, [c] λεγόντων· | [20]
Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ
ἀδελφοί σου [21]ἑστήκα-
σιν ἔξω, [22] ἰδεῖν σε θέ-
λοντες.
21 Ὁ δὲ [23] ἀποκριθεὶς,
εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Μή-
τηρ μου καὶ ἀδελφοί μου,
οὗτοί [3] εἰσιν οἱ τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες,
καὶ ποιοῦντες [b] αὐτόν.|
22 Καὶ [4]ἐγένετο ἐν μιᾷ
τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς
[30]ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
εἶπε πρὸς αὐτούς· [31]Δι-
έλθωμεν εἰς τὸ πέραν
τῆς λίμνης. Καὶ [32]ἀν-
ήχθησαν.[33]
23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν
[36]ἀφύπνωσε· καὶ [38]κατ-
έβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς
τὴν λίμνην, καὶ [1] συνε-
πληροῦντο, καὶ [2] ἐκιν-
δύνευον.
24 [5] Προσελθόντες δὲ
[6] διήγειραν αὐτὸν, λέ-
γοντες· [7]Ἐπιστάτα, ἐπι-
στάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ
δὲ [10] ἐγερθεὶς [11] ἐπετί-
μησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ
κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ
[12]ἐπαύσαντο, καὶ [4] ἐγέ-
νετο γαλήνη.
25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ
[3] ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν;
Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμα-
σαν, λέγοντες πρὸς ἀλ-
λήλους· Τίς ἄρα οὗτός
[3]ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέ-
μοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ
ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;
26 Καὶ [24] κατέπλευ-
σαν εἰς τὴν χώραν τῶν
[*] Γαδαρηνῶν, ἥτις [3] ἐ-
στὶν [†] ἀντιπέραν τῆς Γα-
λιλαίας.
27 [25]Ἐξελθόντι δὲ αὐ-
τῷ ἐπὶ τὴν γῆν, [26]ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ἀνήρ τις
ἐκ τῆς πόλεως, ὃς [27] εἶ-
χε δαιμόνια ἐκ χρόνων
ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον
οὐκ [28]ἐνεδιδύσκετο, καὶ
ἐν οἰκίᾳ οὐκ [29] ἔμενεν,
ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμα-
σιν.
28 [22] Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ [34] ἀνακράξας,
[35]προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ
φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί
[37]ἐμοὶ καὶ σοί, [d] Ἰησοῦ,|
υἱὲ [d] τοῦ Θεοῦ | τοῦ ὑψί-
στου; δέομαί σου, μή
με βασανίσῃς.

A. D. 27.

1 συμπληρόω
2 κινδυνεύω, Ac. 19.27,40.
3 εἰμί.
4 γίνομαι.
5 προσέρχομαι.
6 διεγείρω.
7 ch. 5. 5.
8 γινώσκω.
9 ἔρχομαι.
10 ἐγείρω.
11 ἐπιτιμάω.
12 παύω.
13 δίδωμι.
14 ὃ ἔχει, Mat. 13. 12.
15 αἴρω.
16 παραγίνομαι.
17 δύναμαι.
18 συντυγχάνω.
19 ἀπαγγέλλω.
20 s. τινῶν.
21 ἵστημι.
22 εἴδω.
23 ἀποκρίνομαι.
24 καταπλέω
* Γερασηνῶν-h. alii. Γεργεσηνῶν
† ἀντιπέρα-h.
25 ἐξέρχομαι.
26 ὑπαντάω.
27 ἔχω.
28 ἐνδιδύσκω, ch. 16. 19.
29 μένω.
30 ἐμβαίνω.
31 διέρχομαι
32 ἀνάγω.
33 s. ναῦν.
34 ἀνακράζω
35 προσπίπτω
36 Ju. 5. 27.
37 s. πρᾶγμα ἐστι.
38 καταβαίνω

29 [1]Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ [2]ἐξελθεῖν ἀπὸ τȢ ἀνθρώπȣ· πολλοῖς γὰρ χρόνοις [4]συνηρπάκει αὐτόν· ϗ [7]ἐδεσμεῖτο [8]ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, ϗ [9]διαῤῥήσσων τὰ [11]δεσμὰ, [12]ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς[13] ἐρήμους.

30 [16]Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοί [18]ἐστιν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ [19]εἰςῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ ‡παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ [21]ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν [22]ἄβυσσον[23] ἀπελθεῖν.[24]

32 [18]Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοιρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους [19]εἰςελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 [2]Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, §[19]εἰςῆλθεν εἰς τȣ̀ς χοίρους· καὶ [31]ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ [32]κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ [33]ἀπεπνίγη.

34 [35]Ἰδόντες δὲ οἱ βοσκόντες τὸ ‖[36]γεγενημένον, [37]ἔφυγον· καὶ ⁅[24]ἀπελθόντες⁆ [14]ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

A. D. 27.

1 παράγγέλλω.
2 ἐξέρχομαι.
3 ἔρχομαι.
4 συναρπάζω
5 εὑρίσκω.
6 Mar. 5. 15.
7 δεσμέω.
8 Mar. 5. 3,4.
9 ch. 5. 6.
10 φοβέω.
11 ch. 13. 16.
12 ἐλαύνω.
13 s. χώρας.
14 ἀπαγγέλλω.
15 σώζω.
16 ἐπερωτάω.
* alii ὁ Λεγεών.
17 ἐρωτάω.
18 εἰμί.
19 εἰςέρχομαι.
20 s. γῆς.
† Γερασηνῶν alii Γεργεσηνῶν-n.
‡ παρεκάλουν-h.
21 ἐπιτάσσω.
22 Ro. 10. 7.
23 s. χώραν.
24 ἀπέρχομαι.
25 συνέχω.
26 ἐμβαίνω.
27 ὑποστρέφω
28 δέομαι.
29 ἀπολύω.
30 διηγέομαι.
§ εἰςῆλθον-h.
31 ὁρμάω.
32 Mat. 8. 32.
33 ἀποπνίγω
34 ἀποδέχομαι, Ac.15.4.
35 εἴδω.
‖ γεγονὸς-a.
36 γίνομαι.
37 φεύγω.

35 [2]Ἐξῆλθον δὲ [35]ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ [3]ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ϗ [5]εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια [2]ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ [6]σωφρονȣ̃ντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [10]ἐφοβήθησαν.

36 [14]Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς ⁅καὶ⁆ οἱ [35]ἰδόντες, πῶς [15]ἐσώθη ⁅ὁ⁆ δαιμονισθείς.⁆ *

37 Καὶ [17]ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς [20] περιχώρου τῶν † Γαδαρηνῶν, [24]ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ [25]συνείχοντο· αὐτὸς δὲ, [26]ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, [27]ὑπέστρεψεν.

38 [28]Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ [2]ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, [18]εἶναι σὺν αὐτῷ· [29]ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ⁅ὁ⁆ Ἰησȣ̃ς,⁆ λέγων·

39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ [30]διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ [24]ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 [36]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [27]ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, [34]ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· [18]ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ, [3]ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων

τῆς συναγωγῆς [1] ὑπῆρ-
χε· καὶ [3] πεσὼν παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,
[5] παρεκάλει αὐτὸν [6] εἰς-
ελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ·
42 Ὅτι θυγάτηρ μονο-
γενὴς [8] ἦν αὐτῷ ὡς
ἐτῶν δώδεκα, * καὶ αὕ-
τη [9] ἀπέθνησκεν. Ἐν
δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν,
οἱ ὄχλοι [10] συνέπνιγον
αὐτόν.
43 Καὶ γυνὴ [8] οὖσα ἐν
ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐ-
τῶν δώδεκα, ἥτις † εἰς
ἰατροὺς προςαναλώσα-
σα ὅλον τὸν βίον, οὐκ
ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θε-
ραπευθῆναι·
44 [14] Προςελθοῦσα ὄ-
πισθεν, [15] ἥψατο τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα
[17] ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵ-
ματος αὐτῆς.
45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
Τίς ὁ [15] ἁψάμενός μου;
Ἀρνουμένων δὲ πάντων,
εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ
§ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα,
οἱ ὄχλοι [19] συνέχουσί σε
καὶ ἀποθλίβουσι, d καὶ
λέγεις· Τίς [22] ὁ [15] ἁψά-
μενός μου; ǀ
46 Ὁ δὲ c Ἰησοῦς ǀ εἶ-
πεν· [15] Ἥψατό μου τις·
ἐγὼ γὰρ [24] ἔγνων δύνα-
μιν [25] ἐξελθοῦσαν ἀπ'
ἐμοῦ.
47 [28] Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ
ὅτι οὐκ [29] ἔλαθε, [30] τρέ-
μουσα [33] ἦλθε, καὶ
[36] προςπεσοῦσα αὐτῷ,
δι' ἣν αἰτίαν [15] ἥψατο
αὐτῷ [2] ἀπήγγειλεν c αὐ-
τῷ ǀ ἐνώπιον παντὸς
τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς [4] ἰάθη
παραχρῆμα.
48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
d Θάρσει, ǀ θύγατερ· ἡ
πίστις σου [7] σέσωκέ σε,
πορεύου εἰς εἰρήνην.
49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦν-
τος, ἔρχεταί τις παρὰ
τοῦ ἀρχισυναγώγου,
λέγων αὐτῷ· Ὅτι
[11] τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
σου· μὴ [12] σκύλλε τὸν
διδάσκαλον.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκού-
σας, [13] ἀπεκρίθη αὐτῷ,
λέγων· Μὴ φοβοῦ· μό-
νον πίστευε, καὶ [7] σω-
θήσεται.
51 ‡ [6] Εἰςελθὼν δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν, οὐκ [16] ἀφῆ-
κεν [6] εἰςελθεῖν οὐδένα,
εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκω-
βον καὶ Ἰωάννην, καὶ
τὸν πατέρα τῆς παιδὸς,
καὶ τὴν μητέρα.
52 [18] Ἔκλαιον δὲ πάν-
τες καὶ [20] ἐκόπτοντο [21] αὐ-
τήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ
κλαίετε· ǁ οὐκ [9] ἀπέθα-
νεν, ἀλλὰ καθεύδει.
53 Καὶ [23] κατεγέλων
αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι [9] ἀπ-
έθανεν.
54 Αὐτὸς δὲ d ἐκβαλὼν
ἔξω πάντας, καὶ ǀ κρα-
τήσας τῆς χειρὸς αὐ-
τῆς, [26] ἐφώνησε, λέγων·
[27] Ἡ παῖς ἐγείρου.
55 Καὶ [31] ἐπέστρεψε τὸ
πνεῦμα αὐτῆς, καὶ [32] ἀν-
έστη παραχρῆμα· καὶ
[34] διέταξεν αὐτῇ [35] δο-
θῆναι φαγεῖν.

A. D. 27.

1 ὑπάρχω.
2 ἀπαγγέλλω
3 πίπτω.
4 ἰάομαι.
5 παρακαλέω
6 εἰςέρχομαι.
7 σώζω, ch. 7. 50.
8 εἰμί.
* ἀποθνήσκουσα-n.
9 ἀποθνήσκω
10 συμπνίγω
11 θνήσκω.
12 ch. 7. 6. Mar. 5. 35.
† ἰατροῖς-a.
13 ἀποκρίνομαι.
14 προςέρχομαι.
15 ἅπτομαι.
‡ Ἐλθὼν-a.
16 ἀφίημι.
17 ἵστημι.
18 κλαίω.
§ σὺν αὐτῷ-a
19 ch. 4. 38. 2 Co. 5. 14.
20 κόπτω, ch. 23. 27.
21 s. διὰ.
ǁ οὐ γὰρ ἀπέθανεν-n.
22 s. ἐστι.
23 καταγελάω Mat. 9. 24.
24 γινώσκω.
25 ἐξέρχομαι
26 φωνέω.
27 nom. pro voc. At.
28 εἴδω.
29 λανθάνω.
30 s. αὐτὸν.
31 ἐπιστρέφω.
32 ἀνίστημι.
33 ἔρχομαι.
34 διατάσσω.
35 δίδωμι.
36 προςπίπτω

56 Καὶ [1] ἐξέστησαν οἱ
γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ
[34] παρήγγειλεν αὐτοῖς
μηδενὶ εἰπεῖν τὸ [3] γεγο-
νός.

Κεφ. θ΄.

ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕ-
ΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα
[b] μαθητὰς αὐτοῦ,1 [6] ἔδω-
κεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ
δαιμόνια, καὶ νόσους θε-
ραπεύειν.
2 Καὶ [9] ἀπέστειλεν αὐ-
τοὺς κηρύσσειν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
[12] ἰᾶσθαι τοὺς * ἀσθε-
νοῦντας.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁ-
δόν, μήτε † ῥάβδους, μήτε
πήραν, μήτε ἄρτον, μή-
τε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ
δύο χιτῶνας [16] ἔχειν.
4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν
[19] εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένε-
τε, καὶ ἐκεῖθεν [20] ἐξέρ-
χεσθε.
5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ
§ [21] δέξωνται ὑμᾶς, [20] ἐξ-
ερχόμενοι ἀπὸ τῆς πό-
λεως ἐκείνης, καὶ τὸν κο-
νιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς
μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.
6 [20] Ἐξερχόμενοι δὲ
[26] διήρχοντο κατὰ τὰς
κώμας, εὐαγγελιζόμε-
νοι καὶ θεραπεύοντες
[17] πανταχοῦ.
7 [31] Ἤκουσε δὲ Ἡρώ-
δης ὁ τετράρχης τὰ γι-
νόμενα [c] ὑπ' αὐτοῦ 1 πάν-
τα· καὶ [32] διηπόρει, διὰ
τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων,
ὅτι Ἰωάννης [2] ἐγήγερ-
ται ἐκ νεκρῶν·
8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι
Ἠλίας [4] ἐφάνη· ἄλλων
δὲ, ὅτι προφήτης εἷς
τῶν ἀρχαίων [5] ἀνέστη.
9 Καὶ εἶπεν [b] ὁ 1 Ἡρώ-
δης· Ἰωάννην ἐγὼ [7] ἀπ-
εκεφάλισα· τίς δέ [8] ἐ-
στιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ
ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ
ἐζήτει [10] ἰδεῖν αὐτόν.
10 Καὶ ὑποστρέψαντες
οἱ ἀπόστολοι [11] διηγή-
σαντο αὐτῷ ὅσα ἐποί-
ησαν· καὶ [13] παραλα-
βὼν αὐτοὺς, [14] ὑπεχώ-
ρησε κατ' ἰδίαν [15] ‡ εἰς
τόπον ἔρημον πόλε-
ως καλουμένης Βηθσαϊ-
δά.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι [17] γνόν-
τες, [18] ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ· καὶ δεξάμενος αὐ-
τοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς πε-
ρὶ τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν
ἔχοντας θεραπείας [12] ἰ-
ᾶτο.
12 Ἡ δὲ ἡμέρα [22] ἤρξα-
το [23] κλίνειν·[24] [25] προσ-
ελθόντες δὲ οἱ δώδεκα,
εἶπον αὐτῷ· Ἀπόλυσον
τὸν ὄχλον, ἵνα ‖ [28] ἀπελ-
θόντες εἰς τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς,
[29] καταλύσωσι, καὶ [30] εὕ-
ρωσιν [33] ἐπισιτισμόν·
ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
[8] ἐσμέν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·
[6] Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα-
γεῖν. Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ
[8] εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ

A. D. 27.

1 ἐξίστημι.
2 ἐγείρω.
3 γίνομαι.
4 φαίνω.
5 ἀνίστημι.
6 δίδωμι.
7 ἀποκεφαλί-[ζω.
8 εἰμί.
9 ἀποστέλλω.
10 εἴδω.
11 διηγέομαι.
12 ἰάομαι.
* ἀσθενεῖς-h.
13 παραλαμ-βάνω.
14 ὑποχωρέω
15 s. ὁδὸν.
† ῥάβδον-a.
‡ Vide App.
16 s. δεῖ.
17 γινώσκω.
18 ἀκολουθέω.
19 εἰσέρχο-μαι.
20 ἐξέρχομαι
§ δέχωνται-h
21 δέχομαι.
22 ἄρχομαι.
23 ch. 24. 29. Ju. 19. 11.
24 s. εἰς δεί-λην, v. εἰς ἑσπέραν.
25 προσέρχο-μαι.
26 διέρχομαι
27 s. νόσους.
‖ πορευθέν-τες-l.
28 ἀπέρχομαι
29 ch. 19. 7. Ge. 24. 23.
30 εὑρίσκω.
31 ἀκούω.
32 διαπορέω, ch. 24. 4. Ac. 2. 12.
33 Ge. 42. 25. Jos. 9. 11.
34 παραγγέλ-λω.

πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰ-
χθύες, εἰ μήτι πορευ-
θέντες ἡμεῖς ἀγοράσω-
μεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώμα-
τα.
14 [1]Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ
ἄνδρες πεντακισχίλιοι.
Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ· [3]Κατα-
κλίνατε αὐτὺς κλισίας
ἀνὰ πεντήκοντα.
15 Καὶ [5]ἐποίησαν οὕ-
τω, καὶ ἀνέκλιναν ἅ-
παντας.
16 [7]Λαβὼν δὲ τοὺς
πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
γησεν αὐτοὺς, καὶ [9]κα-
τέκλασε, καὶ [11]ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς [13]παρα-
τιθέναι τῷ ὄχλῳ.
17 Καὶ [15]ἔφαγον, καὶ
ἐχορτάσθησαν πάντες·
χ [17]ἤρθη τὸ περισσεῦ-
σαν αὐτοῖς κλασμάτων
κόφινοι δώδεκα.
18 Καὶ [19]ἐγένετο ἐν τῷ
[1]εἶναι αὐτὸν προσευ-
χόμενον [21]καταμόνας,
[23]συνῆσαν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· χ [25]ἐπηρώτησεν
αὐτοὺς, λέγων· Τίνα
με λέγουσιν οἱ ὄχλοι
[1]εἶναι;
19 Οἱ δὲ [27]ἀποκριθέν-
τες, εἶπον· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι
δὲ,[29] Ἠλίαν· ἄλλοι
δὲ,[29] ὅτι προφήτης τις
τῶν [31]ἀρχαίων [32]ἀνέ-
στη.
20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑ-
μεῖς δὲ τίνα με λέγετε

A. D. 28.

* υἱὸν-f.
1 εἰμί.
2 ἐπιτιμάω.
3 ch. 14. 8.
4 παραγγέλ-
λω.
† λέγειν-l.
5 ποιέω
6 πάσχω.
7 λαμβάνω.
8 ἀποκτείνω.
9 κατακλάω.
‡ ἀναστῆναι-i.
10 ἐγείρω.
11 δίδωμι.
12 λέγω.
13 παρατί-
θημι.
14 Mat. 16. 24.
Jno. 7. 17.
§ ἔρχεσθαι,
ἀρνησά-
σθω-a.
15 φάγω.
16 ἔρχομαι.
17 αἴρω.
18 ἀπαρνέο-
μαι, c. 12. 9.
19 γίνομαι.
20 Mat. 6. 25.
Ac. 15. 26.
21 Ps. 141. 10.
Mar. 4. 10.
22 σώζω.
23 σύνειμι.
24 ἀπολλύω.
25 ἐπερωτάω.
26 ὠφελέω.
27 ἀποκρίνο-
μαι.
28 Mat. 16. 26.
Mar. 8. 36.
29 a. λέγου-
σιν.
30 ἐπαισχύ-
νομαι.
31 ver. 8.
Mat. 5. 21.
32 ἀνίστημι
‖ ὑμῖν· ἀλη-
θῶς εἰσί-n.

εἶναι; [27]Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος, εἶπε· Τὸν
Χριστὸν *τοῦ Θεοῦ.
21 Ὁ δὲ [2]ἐπιτιμήσας
αὐτοῖς, [4]παρήγγειλε
μηδενὶ †εἰπεῖν τοῦτο,
22 Εἰπών· Ὅτι δεῖ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπυ πολ-
λὰ [6]παθεῖν, καὶ ἀποδο-
κιμασθῆναι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχι-
ερέων χ γραμματέων,
καὶ [8]ἀποκτανθῆναι, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ‡[10]ἐ-
γερθῆναι.
23 [12]Ἔλεγε δὲ πρὸς
πάντας· Εἴ τις [14]θέλει
ὀπίσω μου §[16]ἐλθεῖν,
[18]ἀπαρνησάσθω ἑαυ-
τὸν, d καὶ [17]ἀράτω τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ c καθ'
ἡμέραν, l καὶ ἀκολουθεί-
τω μοι.
24 Ὃς γὰρ ἂν [14]θέλῃ
τὴν [20]ψυχὴν αὐτοῦ
[22]σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· ὃς δ' ἂν [24]ἀπολέσῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνε-
κεν ἐμοῦ, οὗτος [22]σώσει
αὐτήν.
25 Τί γὰρ [26]ὠφελεῖται
ἄνθρωπος κερδήσας τὸν
κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ
[24]ἀπολέσας, ἢ [28]ζημιω-
θείς;
26 Ὃς γὰρ ἂν [30]ἐπαι-
σχυνθῇ με χ τὺς ἐμοὺς
λόγυς, τῦτον ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου [30]ἐπαισχυν-
θήσεται, ὅταν [16]ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, χ τῦ
πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων
ἀγγέλων.
27 Λέγω δὲ ‖ ὑμῖν ἀ-
ληθῶς, [1]εἰσί τινες τῶν

ὧδε *[1]ἑστηκότων, οἳ οὐ
μὴ † γεύσονται θανάτȣ,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
28 [4]Ἐγένετο δὲ μετὰ
τȣ̀ς λόγȣς τȣ́τȣς ὡσεὶ
ἡμέραι ὀκτὼ, ꝁ [6]παρα-
λαβὼν b τὸν l Πέτρον,
ꝁ Ἰωάννην, καὶ Ἰάκω-
βον, [7]ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
προσεύξασθαι.
29 Καὶ [4]ἐγένετο ἐν
τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ [10]εἶδος τοῦ προσώπȣ
αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱ-
ματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
[11]ἐξαστράπτων.
30 Καὶ ἰδȣ̀, ἄνδρες δύο
[14]συνελάλουν αὐτῷ, οἵ-
τινες [15]ἦσαν Μωσῆς ꝁ
Ἠλίας·
31 Οἳ [18]ὀφθέντες ἐν
δόξῃ, ἔλεγον τὴν §[19]ἔξ-
οδον αὐτοῦ, ἣν [21]ἔμελ-
λε πληροῦν ἐν Ἱερου-
σαλήμ.
32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ [15]ἦσαν βε-
βαρημένοι ὕπνῳ· δια-
γρηγορήσαντες δὲ εἶ-
δον τὴν δόξαν αὐτοῦ,
καὶ τοὺς δύο ἄνδρας
τοὺς [24]συνεστῶτας αὐ-
τῷ.
33 Καὶ [4]ἐγένετο ἐν
τῷ διαχωρίζεσθαι αὐ-
τȣ̀ς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ
Πέτρος πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν· Ἐπιϛάτα, καλόν
[15]ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [15]εἶ-
ναι· καὶ ποιήσωμεν
σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ,
καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ
μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ
λέγει.

A. D. 28.

* ἑϛώτων-α.
1 ἵστημι.
† γεύσων-ται-α.
2 ἐπισκιάζω, ch. 1. 35. Mat. 17. 5. Mar. 9. 7.
3 φοβέω.
4 γίνομαι.
5 εἰϛέρχομαι
6 παραλαμβάνω.
7 ἀναβαίνω.
‡ ἐκλελεγμένος-i. alius ἐκλεκτός.
8 εὑρίσκω.
9 σιγάω.
10 ch. 3. 22.
11 Eze. 1. 7. Na. 3. 3.
12 ἀπαγγέλλω.
13 ὁράω.
14 συλλαλέω.
15 εἰμί.
16 κατέρχομαι.
17 συναντάω
18 ὄπτομαι.
§ δόξαν-n.
19 He. 11. 22. 2 Pe. 1. 15.
20 ἀναβοάω.
21 μέλλω.
‖ ἐπίβλεψαι-a.
22 ch. 7. 12. Jno. 1. 14, 18. He. 11. 17.
23 ch. 2. 13. Mar. 13. 36.
24 συνίϛημι.
25 δέομαι.
** ἐκβάλωσιν-a.
26 δύναμαι.
27 ἀποκρίνομαι.
28 διαϛρέφω.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέ-
γοντος, [4]ἐγένετο νεφέ-
λη, ꝁ [2]ἐπεσκίασεν αὐ-
τούς· [3]ἐφοβήθησαν δὲ
ἐν τῷ ἐκείνους [5]εἰϛελ-
θεῖν εἰς τὴν νεφέλην.
35 Καὶ φωνὴ [4]ἐγένετο
ἐκ τῆς νεφέλης, λέγου-
σα· Οὗτός [15]ἐϛιν ὁ υἱός
μου ὁ ‡ ἀγαπητός· αὐτȣ̃
ἀκούετε.
36 Καὶ ἐν τῷ [4]γενέ-
σθαι τὴν φωνὴν, [8]εὑρέ-
θη c ὁ l Ἰησοῦς μόνος· ꝁ
αὐτοὶ [9]ἐσίγησαν, ꝁ ȣ̓δέ-
νὶ [12]ἀπήγγειλαν ἐν ἐ-
κείναις ταῖς ἡμέραις
οὐδὲν ὧν [13]ἑωράκασιν.
37 [4]Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ
ἑξῆς ἡμέρᾳ, [16]κατελ-
θόντων αὐτῶν ἀπὸ τȣ̃
ὄρȣς, [17]συνήντησεν αὐ-
τῷ ὄχλος πολύς.
38 Καὶ ἰδȣ̀, ἀνὴρ ἀπὸ
τοῦ ὄχλου [20]ἀνεβόησε,
λέγων· Διδάσκαλε, δέ-
ομαί σου, ‖ ἐπίβλεψον
ἐπὶ τὸν υἱόν μου,
ὅτι [22]μονογενής [15]ἐστί
μοι.
39 Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα
λαμβάνει αὐτὸν, καὶ
[23]ἐξαίφνης κράζει, καὶ
σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀπο-
χωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ, συν-
τρίβον αὐτόν.
40 Καὶ [25]ἐδεήθην τῶν
μαθητῶν σου, ἵνα **ἐκ-
βάλλωσιν αὐτὸ, ꝁ οὐκ
[26]ἠδυνήθησαν.
41 [27]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησȣ̃ς, εἶπεν· Ὦ γενεὰ
ἄπιϛος καὶ [28]διεϛραμ-
μένη, ἕως πότε [15]ἔσομαι

πρὸς ὑμᾶς, ϗ [1]ἀνέξομαι
ὑμῶν; [2]προςάγαγε
*d ὧδε l τὸν υἱόν σου.
42 Ἔτι δὲ προςερχομέ-
νου αὐτοῦ, [5]ἔῤῥηξεν αὐ-
τὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ
[6]συνεσπάραξεν· [7]ἐπετί-
μησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρ-
τῳ, ϗ ἰάσατο τὸν παῖ-
δα, καὶ [10]ἀπέδωκεν αὐ-
τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
43 [11]Ἐξεπλήσσοντο δὲ
πάντες ἐπὶ τῇ [12]μεγα-
λειότητι τȣ̃ Θεȣ̃. Πάν-
των δὲ θαυμαζόντων
ἐπὶ πᾶσιν οἷς ‡ [15]ἐποίη-
σεν c ὁ Ἰησοῦς, l εἶπε
πρὸς τȣ̀ς μαθητὰς αὐτȣ̃·
44 [17]Θέσθε ὑμεῖς εἰς
τὰ [18]ὦτα ὑμῶν τȣ̀ς λό-
γους τούτους· ὁ γὰρ
υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπου μέλ-
λει [19]παραδίδοσθαι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων.
45 Οἱ δὲ [21]ἠγνόουν τὸ
ῥῆμα τοῦτο, καὶ [22]ἦν
[24] παρακεκαλυμμένον
ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ [25]αἴ-
σθωνται αὐτό· καὶ ἐ-
φοβοῦντο ἐρωτῆσαι
αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήμα-
τος τούτου.
46 [27]Εἰςῆλθε δὲ διαλο-
γισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ,
τίς ἂν [22]εἴη μείζων αὐ-
τῶν.
47 Ὁ δὲ Ἰησȣ̃ς, [29]ἰδὼν
τὸν διαλογισμὸν τῆς
καρδίας αὐτῶν, [30]ἐπι-
λαβόμενος παιδίου,
[31]ἔστησεν αὐτὸ παρ'
ἑαυτῷ·
48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὃς ἐὰν [3]δέξηται τοῦτο
τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματί μου, ἐμὲ [3]δέχε-
ται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ
[3]δέξηται, [3]δέχεται τὸν
[4]ἀποστείλαντά με· ὁ
γὰρ μικρότερος ἐν
πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων,
οὗτος † [22]ἔσται μέ-
γας.
49 [8]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰωάννης, εἶπεν· [9]Ἐπι-
ϛάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα c τὰ l δαιμόνια,
καὶ [13]ἐκωλύσαμεν αὐ-
τὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
[14]μεθ' ἡμῶν.
50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ
[13]κωλύετε·[16] ὃς γὰρ ȣ̓κ
[22]ἔϛι §καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ
ἡμῶν [22]ἐστιν.
51 [20]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
συμπληρȣ̃σθαι τὰς ἡμέ-
ρας τῆς ἀναλήψεως αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρός-
ωπον αὐτοῦ [23]ἐστήριξε
τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ.
52 Καὶ [4]ἀπέστειλεν
[26]ἀγγέλους πρὸ προς-
ώπου αὐτȣ̃· καὶ πορευ-
θέντες [27]εἰςῆλθον εἰς
κώμην Σαμαρειτῶν, ὥς-
τε ἑτοιμάσαι [28]αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ [3]ἐδέξαντο
αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ [22]ἦν πορευόμε-
νον εἰς Ἱερουσαλήμ.
54 [29]Ἰδόντες δὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
καὶ Ἰωάννης, εἶπον·
Κύριε, θέλεις εἴπωμεν
πῦρ [32]καταβῆναι ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

A. D. 28.

1 ἀνέχω, Mat. 17. 17.
2 προςάγω.
* τὸν υἱόν σȣ ὧδε-a.
3 δέχομαι.
4 ἀποστέλλω.
5 ῥήσσω, ch. 5. 37.
6 συσπαράσσω, cf. v. 39. ἐσπάραξεν, Mar. 9. 20.
7 ἐπιτιμάω.
† ἔστι-h.
8 ἀποκρίνομαι.
9 Διδάσκαλε, Mar. 9. 38.
10 ἀποδίδωμι
11 ἐκπλήσσω
12 Ac. 19. 27.
13 κωλύω.
14 s. σοί.
‡ ἐποίει-a.
15 ποιέω.
16 s. αὐτὸν.
17 τίθημι.
18 οὖς.
§ καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν-a
19 παραδίδωμι.
20 γίνομαι.
21 ἀγνοέω.
22 εἰμί.
23 στηρίζω, ch. 16. 26.
24 παρακαλύπτω, Eze. 22. 26.
25 αἰσθάνομαι.
26 ch. 7. 24.
27 εἰςέρχομαι
28 s. ξενίαν.
29 εἴδω.
30 ἐπιλαμβάνω.
31 ἵστημι.
32 καταβαίνω

[1] ἀναλῶσαι αὐτούς,
[d] ὡς καὶ Ἠλίας [2] ἐποί-
ησε;|
55 [3] Στραφεὶς δὲ [4] ἐπε-
τίμησεν αὐτοῖς, [c] καὶ
εἶπεν· Οὐκ [5] οἴδατε οἵ-
ου πνεύματός [6] ἐστε
ὑμεῖς;|
56 [b] Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ [8] ἦλθε ψυ-
χὰς ἀνθρώπων [9] ἀπολέ-
σαι, ἀλλὰ σῶσαι.| Καὶ
[10] ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέ-
ραν κώμην.
57 *Ἐγένετο δὲ πορευ-
ομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁ-
δῷ εἶπέ τις πρὸς αὐτόν·
Ἀκολουθήσω σοι ὅπου
ἂν ἀπέρχῃ, [d] Κύριε.|
58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ.
59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον·
Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ
εἶπε· Κύριε, [17] ἐπίτρε-
ψόν μοι [18] ἀπελθόντι
πρῶτον [19] θάψαι τὸν
πατέρα μου.
60 Εἶπε δὲ αὐτῷ [c] ὁ
Ἰησοῦς·| [21] Ἄφες τοὺς
νεκροὺς [19] θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ
[18] ἀπελθὼν διάγγελλε
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος·
Ἀκολουθήσω σοι, Κύ-
ριε· πρῶτον δὲ [17] ἐπί-
τρεψόν μοι [25] ἀποτά-
ξασθαι τοῖς εἰς τὸν
οἶκόν μου.
62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπι-
βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων
εἰς τὰ ὀπίσω, [7] εὔθετός
[6] ἐστιν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι'.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα [11] ἀν-
έδειξεν ὁ Κύριος καὶ
ἑτέρους ἑβδομήκοντα,[12] †
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
ἀνὰ δύο πρὸ προσώ-
που αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν
πόλιν καὶ τόπον οὗ
[13] ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχε-
σθαι.
2 [14] Ἔλεγεν ‡οὖν πρὸς
αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς
πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· [15] δεήθητε οὖν
τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ,
ὅπως § ἐκβάλλῃ ἐργά-
τας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.
3 Ὑπάγετε· ἰδού, ἐγὼ
ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς [16]
ἄρνας ἐν μέσῳ λύ-
κων.
4 Μὴ βαστάζετε [20] βα-
λάντιον, μὴ πήραν, μη-
δὲ ὑποδήματα· καὶ μη-
δένα κατὰ τὴν ὁδὸν
[22] ἀσπάσησθε.
5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν
‖ εἰσέρχησθε, πρῶτον
λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴ-
κῳ τούτῳ.
6 Καὶ ἐὰν [b] μὲν| [6] ᾖ
ἐκεῖ [b] ὁ| [23] υἱὸς εἰρήνης,
[24] ἐπαναπαύσεται ἐπ'
αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν·
εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς
[26] ἀνακάμψει.

A. D. 28.

1 ἀναλίσκω, Ga. 5. 15. 2 Th. 2. 8.
2 ποιέω.
3 στρέφω.
4 ἐπιτιμάω.
5 εἴδω.
6 εἰμί.
7 ch. 14. 35. He. 6. 7.
8 ἔρχομαι.
9 ἀπολλύω.
10 πορεύομαι
11 ἀναδείκνυμι, Ac. 1. 24.
* Καὶ πορευομένων-h.
12 s. μαθητάς.
† δύο-f.
13 μέλλω.
14 λέγω.
‡ δὲ-i.
15 δέομαι.
§ ἐκβάλῃ-a.
16 s. ποιμὴν ἀποστέλλει.
17 ἐπιτρέπω.
18 ἀπέρχομαι.
19 θάπτω.
20 ch. 12. 33. 22. 35, 36.
21 ἀφίημι.
22 ἀσπάζομαι.
‖ εἰςέλθητε-h.
23 Ep. 2. 2. 1 Pe. 1. 14.
24 Ro. 2. 17. Nu. 11.25,26. 2 Ki. 2. 15.
25 ἀποτάσσω, c.14.33. Mar. 6. 46. Ac.18.18,21. 2 Co. 2. 13.
26 Mat. 2. 12. Ac. 18. 21. He. 11. 15.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ
μένετε, ἐσθίοντες ϗ πί-
νοντες τὰ[1] παρ' αὐτῶν·
ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τȢ
μισθοῦ αὐτοῦ [2]ἐςι. Μὴ
μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν.
8 Καὶ εἰς † ἣν δ' ἂν πό-
λιν εἰσέρχησθε, καὶ δέ-
χωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε
τὰ[5] [6]παρατιθέμενα
ὑμῖν.
9 Καὶ θεραπεύετε τȣ̀ς
ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς· [9]Ἤγ-
γικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.
10 Εἰς ‡ ἣν δ' ἂν πόλιν
§ εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέ-
χωνται ὑμᾶς, [10]ἐξελ-
θόντες εἰς τὰς [11]πλα-
τείας αὐτῆς, εἴπατε·
11 Καὶ τὸν κονιορτὸν
‖ τὸν κολληθέντα ἡμῖν
ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ††
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε,
ὅτι [9]ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ¦
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον [2]ἔ-
σται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
13 Οὐαί σοι, Χοραζίν.
οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
[16]ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ [16]γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμεναι [18]μετ-
ενόησαν.
14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σι-
δῶνι [20]ἀνεκτότερον [2]ἔ-
ςαι ἐν τῇ κρίσει, ἢ
ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ, Καπερναοὺμ,
* ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑ-
ψωθεῖσα, ἕως ᾅδου [3]κα-
ταβιβασθήσῃ.
16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν,
ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ [4]ἀ-
θετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ·
ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθε-
τεῖ τὸν [7]ἀποστείλαντά
με.
17 [8]Ὑπέστρεψαν δὲ
οἱ ἑβδομήκοντα ‡ μετὰ
χαρᾶς, λέγοντες· Κύ-
ριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν
τῷ ὀνόματί σου.
18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
[12]Ἐθεώρουν τὸν Σα-
τανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ [13]πεσόν-
τα.
19 Ἰδὸυ, **δίδωμι ὑμῖν
τὴν ἐξουσίαν τοῦ πα-
τεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ
σκορπίων, καὶ ἐπὶ
πᾶσαν τὴν δύναμιν
τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν
ὑμᾶς οὐ μὴ ‡‡ ἀδική-
σει.
20 Πλὴν ἐν τουτῳ μὴ
χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύ-
ματα ὑμῖν ὑποτάσσε-
ται· χαίρετε δὲ ὁ μᾶλ-
λον ¦ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν [14]ἐγράφη ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.
21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
[15]ἠγαλλιάσατο τῷ
πνεύματι §§ ὁ Ἰησοῦς, ϗ
εἶπεν· [17]Ἐξομολογοῦ-
μαί σοι, Πάτερ, Κύ-
ριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι [19]ἀπέκρυ-
ψας ταῦτα ἀπὸ σο-
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ

A. D. 28.

* μὴ ἕως τοῦ ȣ̓ρανȣ̃ ὑψω-
θήσῃ; ἕως
s. ἣ ἕως-n.
1 s. ζοθιντα,
v. παρατι-
θέμενα, v. 8.
2 εἰμί.
3 καταβιβά-
ζω,
Mat. 11. 23.
De. 21. 4.
Jos. 2. 18.
4 ch. 7. 30.
Jno. 12. 48.
1 Co. 1. 19.
Ga. 2. 21.
1 Th. 4. 8.
He. 10. 28.
† ἣν ἂν-h.
5 s. βρώματα
6 παρατίθη-
μι.
7 ἀποστέλλω
8 ὑποστρέφω
‡ δύο-f.
9 ἐγγίζω.
§ εἰςέλθητε-h.
10 ἐξέρχομαι
11 s. ὁδούς.
12 θεωρέω.
13 πίπτω.
‖ τῶν ποδῶν
ἡμῶν-f.
** δέδωκα-n.
†† εἰς τȣ̀ς πό-
δας, s. εἰς πό-
δας ἡμῶν-f.
‡‡ ἀδικήσῃ-a
14 γράφω.
15 ἀγαλλιάω.
16 γίνομαι.
§§ τῷ ἁγίῳ-f
17 Mat. 3. 6.
Ro. 14. 11.
Re. 3. 5.
18 μετανοέω.
19 ἀποκρύ-
πτω.
20 Mat. 10. 15.
Mar. 6. 11.

[1] ἀπεκάλυψας αὐτὰ νη-
πίοις· ναὶ ὁ Πατὴρ,
ὅτι οὕτως [2] ἐγένετο εὐ-
δοκία ἔμπροσθέν σου.
22 [b] Καὶ [9] στραφεὶς
πρὸς τοὺς μαθητὰς,
εἶπε· | Πάντα [*] [4] παρε-
δόθη μοι ὑπὸ τοῦ πα-
τρός μου· καὶ οὐδεὶς
γινώσκει τίς [5] ἐστιν ὁ
υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατὴρ· ϗ
τίς [5] ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ
μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν
βούληται ὁ υἱὸς [1] ἀπο-
καλύψαι.
23 Καὶ [9] στραφεὶς πρὸς
τὺς μαθητὰς, [c] κατ' ἰδί-
αν | εἶπε· Μακάριοι
[11] οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέ-
ποντες ἃ βλέπετε.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
πολλοὶ προφῆται καὶ
βασιλεῖς [15] ἠθέλησαν
ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε,
καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκῦ-
σαι ἃ [17] ἀκούετε, καὶ ὐκ
[17] ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδὺ, νομικός τις
[18] ἀνέστη, ἐκπειράζων
αὐτὸν, καὶ λέγων· Δι-
δάσκαλε, τί ποιήσας
ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
μήσω;
26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί
[24] γέγραπται; πῶς ἀνα-
γινώσκεις;
27 Ὁ δὲ [26] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
[32] ἰσχύος σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς [33] διανοίας
σου· καὶ τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν.
28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρ-
θῶς [26] ἀπεκρίθης· τῦτο
ποίει, καὶ [3] ζήσῃ.
29 Ὁ δὲ θέλων δικαιῦν
ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· Καὶ τίς [5] ἐστί
μου πλησίον;
30 [6] Ὑπολαβὼν [7] δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἄνθρω-
πός τις [8] κατέβαινεν
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς
Ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς
[10] περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκ-
δύσαντες αὐτὸν, ϗ πλη-
γὰς [12] ἐπιθέντες [13] ἀπ-
ῆλθον, [14] ἀφέντες ἡμι-
θανῆ τυγχάνοντα.
31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ
ἱερεύς τις [8] κατέβαινεν
ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ
ἰδὼν αὐτὸν, [16] ἀντιπαρ-
ῆλθεν.
32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευ-
ΐτης, [e] [2] γενόμενος |
κατὰ τὸν τόπον, [d] [19] ἐλ-
θὼν | καὶ [20] ἰδὼν, [16] ἀν-
τιπαρῆλθεν.
33 Σαμαρείτης δέ τις
ὁδεύων, [19] ἦλθε κατ' αὐ-
τὸν, καὶ [20] ἰδὼν αὐτὸν,
[21] ἐσπλαγχνίσθη.
34 Καὶ [22] προσελθὼν
[23] κατέδησε τὰ τραύμα-
τα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔ-
λαιον καὶ οἶνον· [25] ἐπι-
βιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ
τὸ ἴδιον [27] κτῆνος, [28] ἤ-
γαγεν αὐτὸν εἰς πανδο-
χεῖον, καὶ [29] ἐπεμελήθη
αὐτοῦ.
35 Καὶ ἐπὶ τὴν [30] αὔ-
ριον [c] [31] ἐξελθὼν, | ἐκβα-
λὼν δύο δηνάρια [34] ἔδω-

A. D. 28.

1 ἀποκαλύπτω, ch. 2. 35. Mat. 11. 25.
2 γίνομαι.
3 ζάω.
* μοι παρεδόθη-a.
4 παραδίδωμι
5 εἰμί.
6 ὑπολαμβάνω, ch. 7. 43. Ac. 1. 9; 2. 15.
7 s. τὸν λόγον
8 καταβαίνω
9 στρέφω.
10 περιπίπτω, Ac. 27. 41. Ja. 1. 2.
11 s. εἰσι.
12 ἐπιτίθημι, Ac. 16. 23.
13 ἀπέρχομαι.
14 ἀφίημι.
15 θέλω.
16 ἀντιπαρέρχομαι.
17 ἀκούω.
18 ἀνίστημι.
19 ἔρχομαι.
20 εἴδω.
21 σπλαγχνίζω.
22 προςέρχομαι.
23 καταδέω, Eze. 34. 4, 16.
24 γράφω.
25 ἐπιβιβάζω, c. 19. 35.
26 ἀποκρίνομαι.
27 Ac. 23. 24.
28 ἄγω.
29 ἐπιμελέομαι, ver. 35.
30 s. ἡμέραν.
31 ἐξέρχομαι
32 Mat. 12. 30.
33 Mat. 22. 27.
34 δίδωμι

κε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· [1] Ἐπιμελή-
θητι αὐτοῦ, καὶ ὅ, τι ἂν
προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν
τῷ ἐπανέρχεσθαί με
[3] ἀποδώσω σοι.
36 Τίς οὖν τούτων τῶν
τριῶν δοκεῖ σοι πλησί-
ον [4] γεγονέναι τοῦ [5] ἐμ-
πεσόντος εἰς τοὺς λῃ-
στάς;
37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποι-
ήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐ-
τοῦ. Εἶπεν * οὖν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ
σὺ ποίει ὁμοίως.
38 [4] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ
αὐτὸς [7] εἰςῆλθεν εἰς κώ-
μην τινά· γυνὴ δέ τις
ὀνόματι Μάρθα [8] ὑπε-
δέξατο αὐτὸν εἰς τὸν
οἶκον αὐτῆς.
39 Καὶ τῇδε [11] ἦν ἀδελ-
φὴ καλουμένη Μαρία,
ἣ καὶ παρακαθίσασα
παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, [13] ἤκουε τὸν λό-
γον αὐτοῦ.
40 Ἡ δὲ Μάρθα [16] πε-
ριεσπᾶτο περὶ πολλὴν
διακονίαν· [19] ἐπιστᾶσα
δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέ-
λει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή
μου μόνην με [29] κατέλι-
πε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν
αὐτῇ ἵνα μοι [23] συναν-
τιλάβηται.
41 [24] Ἀποκριθεὶς δὲ εἶ-
πεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
Μάρθα, Μάρθα, μερι-
μνᾷς ϗ ‡ τυρβάζῃ περὶ
πολλά·
42 ε [27] Ἑνὸς δέ [11] ἐστι
χρεία ǀ § Μαρία δὲ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα [2] ἐξελέ-
ξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ια'.

ΚΑΙ [4] ἐγένετο ἐν τῷ
[11] εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ
τινὶ προσευχόμενον, ὡς
ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
αὐτόν· Κύριε, [6] δίδαξον
ἡμᾶς προσεύχεσθαι, κα-
θὼς καὶ Ἰωάννης [6] ἐδί-
δαξε τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ.
2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅ-
ταν προσεύχησθε, λέ-
γετε· Πάτερ b ἡμῶν ǀ
b ὁ [9] ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ǀ
[10] ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά
σου· [12] ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου· b γενηθήτω
[4] τὸ θέλημά σου, ὡς
[14] ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς. [15] ǀ
3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
[17] ἐπιούσιον [18] δίδου ἡμῖν
τὸ καθ' ἡμέραν.
4 Καὶ [20] ἄφες ἡμῖν τὰς
ἁμαρτίας ἡμῶν· ϗ γὰρ
αὐτοὶ † [20] ἀφίεμεν παντὶ
ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ
[21] εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
[22] πειρασμὸν, b ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
[25] πονηροῦ. ǀ
5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τίς ἐξ ὑμῶν [26] ἕ-
ξει φίλον, ϗ πορεύσε-
ται πρὸς αὐτὸν μεσο-
νυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐ-
τῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι
τρεῖς ἄρτους,
6 Ἐπειδὴ φίλος d μου ǁǀ
[28] παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ

A. D. 29.

1 1 Ti. 3. 5.
2 ἐκλέγομαι.
3 ἀποδίδωμι.
4 γίνομαι.
5 ἐμπίπτω.
6 διδάσκω.
* δὲ-a. alii d.
7 εἰςέρχομαι
8 ὑποδέχομαι, c. 19. 6. Ac. 17. 7.
9 s. ὤν.
10 Mat. 6. 9. Jno. 17. 17. 1 Co. 7. 14.
11 εἰμί.
12 ἔρχομαι.
13 ἀκούω.
14 s. γίνεται.
15 s. γένοιτο
16 περισπάω, 2 Sa. 6. 6.
17 Mat. 6. 11.
18 δίδωμι.
19 ἐφίστημι.
20 ἀφίημι.
† ἀφίομεν-h.
21 εἰςφέρω.
22 ch. 4. 13. Mat. 6. 13. Ac. 20. 19. 1 Co. 10. 13. Ga. 4. 14.
23 Ro. 8. 26. Ex. 18. 22.
24 ἀποκρίνομαι.
25 Mat. 5. 37. Ep. 6. 16. 2 Th. 3. 13.
26 ἔχω.
‡ θορυβάζῃ-n
27 εἷς.
§ alii ὀλίγων δέ ἐστι χρεία, s. ὀλίγων δέ ἐστι χρεία, ἢ ἑνός.
ǁ al. μοι.
[μαι
28 παραγίνο-
29 καταλείπω

πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ
[1]παραθήσω αὐτῷ·
7 Κἀκεῖνος ἔσωθεν [2]ἀ-
ποκριθεὶς εἴπῃ· Μή μοι
κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ
θύρα [5]κέκλεισται, καὶ
τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ
εἰς τὴν κοίτην εἰσίν·
οὐ δύναμαι [6]ἀναστὰς
[7]δοῦναί σοι.
8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ
[7]δώσει αὐτῷ [6]ἀναςὰς,
διὰ τὸ [9]εἶναι αὐτοῦ
φίλον, διάγε τὴν ἀν-
αίδειαν αὐτοῦ [11]ἐγερ-
θεὶς [7]δώσει αὐτῷ ὅσων
χρῄζει.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω·
Αἰτεῖτε, καὶ [7]δοθή-
σεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
καὶ [13]εὑρήσετε· κρού-
ετε, καὶ [15]ἀνοιγήσεται
ὑμῖν.
10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρού-
οντι ἀνοιγήσεται.
11 Τίνα δὲ †ὑμῶν τὸν
πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς
ἄρτον, μὴ λίθον [18]ἐπι-
δώσει αὐτῷ; ‡εἰ καὶ
ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύ-
ος ὄφιν [18]ἐπιδώσει αὐ-
τῷ;
12 Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ
ᾠὸν, μὴ [18]ἐπιδώσει αὐ-
τῷ σκορπίον;
13 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονη-
ροὶ ὑπάρχοντες, [19]οἴδα-
τε ἀγαθὰ δόματα [7]διδό-
ναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατὴρ
ὁ [22]ἐξ οὐρανοῦ, [7]δώσει
Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰ-
τοῦσιν αὐτόν;

A. D. 29.

1 παρατίθημι
ch. 9. 16.
10. 8.
Ac. 16. 34.
1 Co. 10. 27.
Ge. 18. 8.
2 γίνομαι.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἐξέρχομαι.
5 κλείω.
6 ἀνίστημι.
7 δίδωμι.
8 λαλέω.
* τῷ ἄρχοντι.
9 εἰμί.
10 ζητέω.
11 ἐγείρω.
12 Eccl. 22. 17.
ἐνθυμήσεις,
Mat. 12. 25.
13 εὑρίσκω.
14 διαμερίζω,
ch. 22. 17.
23. 34.
Mat. 27. 35.
Ac. 2. 45.
15 ἀνοίγω.
16 Mat. 12. 25.
Re. 17. 16.
18. 16.
17 ἵστημι.
† ἐξ ὑμῶν-h.
18 ἐπιδίδωμι.
‡ ἢ-a.
19 εἴδω.
20 Mat. 12. 28.
21 φθάνω,
Mat. 12. 28.
Ro. 9. 31.
Phi. 3. 16.
1 Th. 2. 16.
4. 15.
22 ch. 3. 16.
15. 14.
1 Jno. 2. 14.
23 ἐν τοῖς ἀ-
ρανοῖς,
Mat. 7. 11.
24 καθοπλίζω

14 Καὶ [9]ἦν ἐκβάλλων
δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ
[9]ἦν κωφόν· [2]ἐγένετο
δὲ τοῦ δαιμονίου [4]ἐξελ-
θόντος, [8]ἐλάλησεν ὁ
κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι.
15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶ-
πον· Ἐν Βεελζεβοὺλ
*ἄρχοντι τῶν δαιμο-
νίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια.
16 Ἕτεροι δὲ πειράζον-
τες, σημεῖον παρ' αὐτοῦ
[10]ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.
17 Αὐτὸς δὲ [19]εἰδὼς
αὐτῶν τὰ [12]διανοήμα-
τα, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶ-
σα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν
[14]διαμερισθεῖσα [16]ἐρη-
μοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ
οἶκον πίπτει.
18 Εἰ δὲ καὶ Σατανᾶς
ἐφ' ἑαυτὸν [12]διεμερί-
σθη, πῶς [17]σταθήσεται
ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι
λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλειν με τὰ δαιμό-
νια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελ-
ζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλουσι;
διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν
αὐτοὶ [9]ἔσονται.
20 Εἰ δὲ ἐν [20]δακτύλῳ
Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαι-
μόνια, ἄρα [21]ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.
21 Ὅταν ὁ [22]ἰσχυρὸς
[24]καθωπλισμένος φυ-
λάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐ-
λὴν, ἐν εἰρήνῃ [9]ἐστὶ τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

22 'Επὰν δὲ ὁ [1]ἰσχυρό-
τερος αὐτοῦ [3]ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτὸν, τὴν [4]πα-
νοπλίαν αὐτοῦ αἴρει,
ἐφ' ᾗ [5]ἐπεποίθει, καὶ τὰ
[7]σκῦλα αὐτοῦ [8]διαδί-
δωσιν.
23 'Ο μὴ [9]ὢν μετ' ἐμοῦ,
κατ' ἐμοῦ [9]ἐστι· καὶ ὁ
μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
σκορπίζει.
24 "Οταν τὸ ἀκάθαρ-
τον πνεῦμα [10]ἐξέλθῃ
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, δι-
έρχεται δι' [11]ἀνύδρων
τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυ-
σιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
λέγει· [12]'Υποστρέψω
εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν
[13]ἐξῆλθον.
25 Καὶ [14]ἐλθὸν εὑρί-
σκει [15]σεσαρωμένον ϗ
[16]κεκοσμημένον.
26 Τότε πορεύεται καὶ
παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕ-
τερα πνεύματα πονη-
ρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
*[17]εἰσελθόντα κατοικεῖ
ἐκεῖ· καὶ [19]γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν
πρώτων.
27 [19]'Εγένετο δὲ ἐν
τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦ-
τα, [22]ἐπάρασά τις γυ-
νὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου,
εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία
ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθή-
λασας.
28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Με-
νοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκοῦ-
οντες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες
b αὐτόν.|

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπα
θροιζόμενων [2]ἤρξατο
λέγειν· 'Η γενεὰ αὕτη
πονηρά [9]ἐστι· σημεῖον
ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ
[6]δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον 'Ιωνᾶ b τοῦ
προφήτου.|
30 Καθὼς γὰρ [19]ἐγέ-
νετο 'Ιωνᾶς σημεῖον
τοῖς Νινευΐταις, οὕ-
τως [9]ἔσται καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ.
31 Βασίλισσα νότου
[13]ἐγερθήσεται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῶν ἀν
δρῶν τῆς γενεᾶς ταύ-
της, καὶ κατακρινεῖ
αὐτούς· ὅτι [14]ἦλθεν
ἐκ τῶν περάτων τῆς
γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφί-
αν Σολομῶντος· καὶ
ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶν-
τος ὧδε.
32 "Ανδρες † Νινευῒ
[18]ἀναστήσονται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης, καὶ κατακρινοῦ-
σιν αὐτήν· ὅτι [20]μετε-
νόησαν εἰς τὸ [21]κήρυγ-
μα 'Ιωνᾶ· καὶ ἰδοὺ,
πλεῖον 'Ιωνᾶ ὧδε.
33 Οὐδεὶς δὲ λύχνον
[23]ἅψας, εἰς κρυπτὸν
[24]τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν
[25]μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν
λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπο-
ρευόμενοι τὸ φέγγος
βλέπωσιν.
34 'Ο λύχνος τοῦ σώ-
ματός [9]ἐστιν ὁ ‡ ὀφ-
θαλμός· ὅταν d οὖν | ὁ
ὀφθαλμός σου [26]ἁ-
πλοῦς [9]ᾖ, καὶ ὅλον τὸ

A. D. 29.

1 ch. 3. 16.
1 Jno. 2. 14.
2 ἄρχομαι.
3 ἐπέρχομαι.
4 Ep. 6. 11, 13.
2 Sa. 2. 21.
Job 39. 20.
5 πείθω.
6 δίδωμι.
7 σκεύη.
Mat. 12. 29.
8 διαδίδωμι,
ch. 18. 22.
Jno. 6. 11.
Ac. 4. 35.
9 εἰμί.
10 ἐξέρχομαι.
11 Mat. 12. 43.
2 Pe. 2. 17.
Jude 12.
12 ὑποστρέφω
13 ἐγείρω.
14 ἔρχομαι.
15 σαρόω,
ch. 15. 8.
Mat. 12. 44.
16 κοσμέω,
ch. 21. 5.
Mat. 12. 44.
1 Ti. 2. 9.
Tit. 2. 10.
* ἐλθόντα-i.
17 εἰσέρχομαι.
† Νινευῖται-i
18 ἀνίστημι.
19 γίνομαι.
20 μετανοέω.
21 Mat. 12. 41.
1 Co. 2. 4.
Tit. 1. 3.
Jno. 3. 2.
22 ἐπαίρω.
23 ἅπτω.
24 τίθημι.
25 Mat. 5. 15.
Mar. 4. 21.
‡ ὀφθαλμός σου·-h.
26 Mat. 6. 22.
cf. Ja. 1. 5.

σῶμά σου φωτεινόν [1]ἐ-
στιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς
[1]ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου
σκοτεινόν.
35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ
φῶς, τὸ [3]ἐν σοὶ, σκότος
[1]ἐστίν.
36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά
σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ
ἔχον τὶ μέρος σκοτει-
νὸν, [1]ἔσται φωτεινὸν
ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος
τῇ [6]ἀστραπῇ [6]φωτίζῃ
σε.
37 Ἐν δὲ τῷ [8]λαλῆ-
σαι, [9]ἠρώτα αὐτὸν Φα-
ρισαῖός τις ὅπως [10]ἀ-
ριστήσῃ παρ' αὐτῷ.
[11]Εἰσελθὼν δὲ [12]ἀνέ-
πεσεν.
38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος
[13]ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι
οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη
πρὸ τοῦ ἀρίστου.
39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος
πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς
οἱ Φαρισαῖοι τὸ [17]ἔξω-
θεν τοῦ ποτηρίου καὶ
τοῦ πίνακος καθαρίζε-
τε· τὸ δὲ [17]ἔσωθεν
ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς ϗ
πονηρίας.
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποι-
ήσας το [17]ἔξωθεν, καὶ
τὸ [17]ἔσωθεν § [20]ἐποίη-
σε;
41 Πλὴν [21] τὰ [22] ἐνόν-
τα [23] [24]δότε ἐλεημοσύ-
νην· καὶ ἰδοὺ, πάντα κα-
θαρὰ ὑμῖν [1]ἐστιν.
42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
Φαρισαίοις, ὅτι [27]ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ [28]ἡδύο-
σμον καὶ τὸ πήγανον ϗ
πᾶν [29]λάχανον, καὶ πα-
ρέρχεσθε τὴν κρίσιν
καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ· *ταῦτα ἔδει ποι-
ῆσαι, [2]κἀκεῖνα μὴ [4]ἀφ-
ιέναι.
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φα-
ρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε
τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς.
44 Οὐαὶ ὑμῖν, [b]γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταὶ,† ὅτι [1]ἐστὲ
‡ὡς τὰ μνημεῖα τὰ [7]ἄ-
δηλα, καὶ [a]οἱ ἄνθρω-
ποι οἱ περιπατοῦντες
ἐπάνω οὐκ [13]οἴδα-
σιν.
45 [14]Ἀποκριθεὶς δέ
τις τῶν [15]νομικῶν, λέ-
γει αὐτῷ· Διδάσκαλε,
ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς
[16]ὑβρίζεις.
46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ
ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐ-
αὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς
ἀνθρώπους [18]φορτία [19]
δυσβάστακτα, ϗ αὐτοὶ
ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑ-
μῶν οὐ προσψαύετε
τοῖς φορτίοις.
47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰ-
κοδομεῖτε τὰ μνημεῖα
τῶν προφητῶν, οἱ δὲ
πατέρες ὑμῶν [25]ἀπέ-
κτειναν αὐτούς.
48 Ἄρα μαρτυρεῖτε,
καὶ [26]συνευδοκεῖτε τοῖς
ἔργοις τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν
[25]ἀπέκτειναν αὐτοὺς,
ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖ-
τε [c]αὐτῶν τὰ μνη-
μεῖα.‖

1 εἰμί.
* Ταῦτα δὲ-ί.
2 καὶ ἐκεῖνος.
3 s. ὤν.
4 ἀφίημι.
5 ch. 10. 18.
6 Jno. 1. 9. 1 Co. 4. 5. Ep. 1. 18. 2 Ti. 1. 10.
† alii ὑποκριταί-ε.
‡ ἐστὲ μνημεῖα ἄδηλα-τι.
7 1 Co. 14. 8. Ps. 51. 6.
8 λαλέω.
9 ἐρωτάω.
10 Jno. 4. 12.
11 εἰσέρχομαι.
12 ἀναπίπτω.
13 εἴδω.
14 ἀποκρίνομαι.
15 ch. 7. 30. Mat. 23. 35. Tit. 3. 9, 13.
16 ch. 18. 32. Mat. 22. 6.
17 s. μέρος.
18 s. κατὰ.
19 Mat. 23. 4.
§ ἐποίησε.-π.
20 ποιέω.
21 s. κατὰ.
22 ἔνειμι.
23 s. χρήματα.
24 δίδωμι.
25 ἀποκτείνω
26 Ac. 8. 1. Ro. 1. 32.
27 ἀποδεκατόω, c. 18. 12. Mat. 23. 23. He. 7. 5.
28 Mat. 23. 23.
29 Mat. 13. 32. Mar. 4. 32.

49 Διὰ τοῦτο [o] καὶ ἡ
σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· [1]
Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς
προφήτας, καὶ ἀποστό-
λους, ϗ [a] ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενοῦσι καὶ [3] ἐκδιώξου-
σιν.
50 [v] Ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ
αἷμα πάντων τῶν προ-
φητῶν, τὸ ἐκχυνόμε-
νον ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης·
51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος
[v] Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος
Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολο-
μένου μεταξὺ τοῦ θυσι-
αστηρίου καὶ τοῦ οἴκου·
ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητη-
θήσεται ἀπὸ τῆς γενε-
ᾶς ταύτης.
52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νο-
μικοῖς, ὅτι ‡ [11] ἤρατε
τὴν κλεῖδα τῆς γνώσε-
ως· αὐτοὶ οὐκ § [12] εἰςήλ-
θετε, καὶ τοὺς [12] εἰςερχο-
μένους [13] ἐκωλύσατε.
53 ‖ Λέγοντος δὲ αὐτοῦ
ταῦτα πρὸς αὐτοὺς,
[1] ἤρξαντο οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
[15] δεινῶς ** [16] ἐνέχειν,
καὶ †† ἀποστοματίζειν
αὐτὸν †† περὶ πλειό-
νων·
54 [c] [17] Ἐνεδρεύοντες
αὐτὸν,| [b] καὶ | [c] ζητοῦν-
τες | †† [18] θηρεῦσαί τι
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
[c] ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ.| ††

Κεφ. ιβ'.

†† ἘΝ οἷς [21] ἐπισυνα-
χθεισῶν τῶν [22] μυριά-
δων τοῦ ὄχλου, ὥστε
[a] καταπατεῖν ἀλλήλους,
[1] ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς μαθητὰς † αὐτοῦ·
Πρῶτον προσέχετε ἑαυ-
τοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων, ἥτις
[4] ἐστὶν ὑπόκρισις.
2 Οὐδὲν δὲ [5] συγκεκα-
λυμμένον [4] ἐστὶν, ὃ οὐκ
[6] ἀποκαλυφθήσεται· ϗ
κρυπτὸν, ὃ οὐ [7] γνω-
σθήσεται.
3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ
σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ
φωτὶ ἀκουσθήσεται· ϗ
ὃ πρὸς τὸ οὖς [8] ἐλαλή-
σατε ἐν τοῖς ταμείοις,
[9] κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς
φίλοις μου· Μὴ [10] φο-
βηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀπο-
κτεινόντων τὸ σῶμα, ϗ
μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόν-
των περισσότερόν τι
ποιῆσαι.
5 [14] Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν
τίνα [10] φοβηθῆτε· φο-
βήθητε τὸν μετὰ τὸ
ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν
ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς
τὴν γέενναν· ναὶ λέγω
ὑμῖν, τοῦτον [10] φοβή-
θητε.
6 Οὐχὶ πέντε στρου-
θία πωλεῖται ἀσσαρί-
ων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐ-
τῶν οὐκ [4] ἔστιν [19] ἐπι-
λελησμένον ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
7 Ἀλλὰ καὶ αἱ [20] τρί-
χες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
πᾶσαι [23] ἠρίθμηνται.
Μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολ-

A. D. 29.

* συμπνίγειν-n.
1 ἄρχομαι.
† αὐτοῦ πρῶτον-n.
2 s. τινὰς.
3 ἐκδιώκω.
4 εἰμί. [τω.
5 συγκαλύπ-
6 ἀποκαλύπτω.
7 γινώσκω.
8 λαλέω.
9 κηρύσσω.
10 φοβέω.
‡ ἐκρύψατε-n
11 αἴρω.
§ εἰςήλθατε-a
12 εἰςέρχομαι.
13 κωλύω.
‖ Καὶ ἤρξαντο,-h. alii Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο.
14 ὑποδείκνυμι.
15 Mat. 8. 6.
** ἔχειν, s. ἀνέχειν, s. συνέχειν-n
16 Mar. 6. 19. Ga. 5. 1.
†† Vide App.
17 Ac. 23. 21. Jos. 8. 4. 1 Sa. 15. 5.
18 Ps. 59. 4.
19 ἐπιλανθάνομαι, Mat. 16. 5. Mar. 8. 14. Phi. 3. 14.
20 θρίξ.
21 ἐπισυνάγω
22 Ac. 19. 19. He. 12. 22. Re. 9. 16.
23 ἀριθμέω.

λῶν στρουθίων [1]διαφέ-
ρετε.
8 Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολο-
γήσει ἐν αὐτῷ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
Θεοῦ.
9 Ὁ δὲ [4]ἀρνησάμενός
με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων, [5]ἀπαρνηθήσεται
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ πᾶς ὃς [11]ἐρεῖ
λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου [8]ἀφεθήσε-
ται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ
ἅγιον Πνεῦμα [d]βλασ-
φημήσαντι οὐκ [8]ἀφε-
θήσεται.
11 Ὅταν δὲ προσφέρω-
σιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν-
αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς
καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί
[13]ἀπολογήσησθε, ἢ τί
εἴπητε·
12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦ-
μα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐ-
τῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰ-
πεῖν.
13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ
ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδά-
σκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
μου [19]μερίσασθαι μετ'
ἐμοῦ τὴν κληρονομί-
αν.
14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ· [a]Ἄνθρωπε, τίς με
[21]κατέστησε ‡[23]δι-
καστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ'
ὑμᾶς;
15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·

A. D. 33.

1 Mat. 6. 26.
1 Co. 15. 41.
Ga. 4. 1.
2 ὁράω.
* πάσης-ἁ.
3 Mar. 7. 22.
4 ἀρνέομαι.
5 ἀπαρνέομαι
6 διαλογίζο-
μαι.
7 συνάγω.
8 ἀφίημι.
9 καθαιρέω.
10 μέγας.
† γεννήματα-α
11 εἴρω.
12 πίνω.
13 ch. 24. 14.
Ac. 19. 33.
Ro. 2. 15.
2 Co. 12. 19.
14 ch. 15. 23.
Ac. 2. 26.
Ro. 15. 10.
Re. 18. 20.
15 ch. 11. 40.
Ro. 2. 20.
1 Co. 15. 36.
2 Co. 11. 16.
Ep. 5. 17.
16 ch. 6. 30.
17 εἰμί.
18 Mat. 6. 19.
Ro. 2. 5.
1 Co. 16. 2.
2 Co. 12. 14.
Ja. 5. 3.
2 Pe. 3. 7.
19 μερίζω.
20 Ro. 10. 12.
2 Co. 8. 9.
1 Ti. 6. 9, 18.
Re. 3. 17, 18.
21 καθίστημι.
22 Mat. 6. 25.
‡ κριτὴν-n.
23 Ac. 7. 27, 35.
Ex. 2. 14.
24 ἐνδύω.
§ Ἡ γὰρ-ί.
25 ἑτοιμάζω.

[2]Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσε-
σθε ἀπὸ * τῆς [3]πλεονε-
ξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ πε-
ρισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ
αὐτοῦ [17]ἐστιν ἐκ τῶν
ὑπαρχόντων αὐτοῦ.
16 Εἶπε δὲ παραβολὴν
πρὸς αὐτούς, λέγων·
Ἀνθρώπου τινὸς πλου-
σίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
17 Καὶ [6]διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί
ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω
ποῦ [7]συνάξω τοὺς καρ-
πούς μου.
18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο
ποιήσω· [9]καθελῶ μου
τὰς ἀποθήκας, καὶ [10]μεί-
ζονας οἰκοδομήσω· καὶ
[7]συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
†γεννήματά μου, καὶ τὰ
ἀγαθά μου·
19 Καὶ [11]ἐρῶ τῇ ψυχῇ
μου· Ψυχή, ἔχεις πολ-
λὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς
ἔτη πολλά· ἀναπαύου,
φάγε, [12]πίε, [14]εὐφραί-
νου.
20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
Θεός· [15]Ἄφρον, ταύ-
τῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν
σου [16]ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ
σοῦ· ἃ δὲ [25]ἡτοίμασας,
τίνι [17]ἔσται;
21 [e]Οὕτως ὁ [18]θησαυ-
ρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς
Θεὸν [20]πλουτῶν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ
τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ
[22]μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
[c]ὑμῶν, τί φάγητε· μη-
δὲ τῷ σώματι, τί [24]ἐν-
δύσησθε.
23 §Ἡ ψυχὴ πλεῖόν

[1] ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ
τὸ σῶμα, τοῦ ἐνδύμα-
τος.
24 [a] Κατανοήσατε τὺς
κόρακας, ὅτι οὐ σπεί-
ρουσιν, οὐδὲ θερίζου-
σιν· οἷς οὐκ [1] ἔστι τα-
μεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, ϗ
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς·
πόσω μᾶλλον ὑμεῖς
διαφέρετε τῶν πετει-
νῶν;
25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν [4] με-
ριμνῶν δύναται [5] προς-
θεῖναι ἐπὶ τὴν [7] ἡλικί-
αν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26 Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχι-
στον δύνασθε, τί περὶ
τῶν λοιπῶν μεριμνᾶ-
τε;
27 [a] Κατανοήσατε τὰ
κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ
κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέ-
γω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολο-
μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
αὐτῦ [9] περιεβάλετο ὡς
ἓν τούτων.
28 Εἰ δὲ τὸν [*] χόρτον
ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον
[1] ὄντα καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον,
ὁ Θεὸς οὕτως [11] ἀμφιέν-
νυσι, πόσω μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζη-
τεῖτε τί φάγητε, ἢ τί
πίητε· καὶ μὴ [15] μετε-
ωρίζεσθε.
30 Ταῦτα γὰρ πάντα
τὰ ἔθνη τοῦ κόσμυ ἐπι-
ζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
[17] οἶδεν ὅτι χρῄζετε
τούτων.
31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν
βασιλείαν † τοῦ Θεοῦ,
καὶ ταῦτα c πάντα ǀ
[5] προστεθήσεται ὑμῖν.
32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μι-
κρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐ-
δόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασι-
λείαν.
33 Πωλήσατε τὰ [6] ὑ-
πάρχοντα ὑμῶν, ϗ [3] δό-
τε ἐλεημοσύνην. Ποι-
ήσατε ἑαυτοῖς βαλάν-
τια μὴ παλαιούμενα,
θησαυρὸν ἀνέκλειπτον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει,
οὐδὲ σὴς διαφθείρει.
34 Ὅπου γάρ [1] ἐστιν ὁ
θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ϗ
ἡ καρδία ὑμῶν [1] ἔσται.
35 [1] Ἔστωσαν ὑμῶν
αἱ ὀσφύες [8] περιεζω-
σμέναι, καὶ οἱ λύχνοι
καιόμενοι·
36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι
[10] ἀνθρώποις προσδεχο-
μένοις τὸν κύριον ἑαυ-
τῶν, πότε [12] ἀναλύσει
ἐκ τῶν γάμων· ἵνα
[13] ἐλθόντος καὶ κρού-
σαντος, εὐθέως [14] ἀνοί-
ξωσιν αὐτῷ.
37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι, οὓς [13] ἐλθὼν ὁ
κύριος [16] εὑρήσει γρη-
γοροῦντας· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι [8] περιζώσε-
ται, καὶ [18] ἀνακλινεῖ
αὐτοὺς, καὶ [19] παρελ-
θὼν διακονήσει αὐτοῖς.
38 Καὶ ἐὰν [13] ἔλθῃ ἐν
τῇ δευτέρᾳ [20] φυλακῇ,
καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλα-
κῇ [13] ἔλθῃ, καὶ [16] εὕρῃ
οὕτω, μακάριοί [1] εἰσιν
d οἱ δοῦλοι ǀ ἐκεῖνοι.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 κατανοέω, ch. 6. 41. Mat. 7. 3.
3 δίδωμι.
4 ver. 11. Mat. 6. 25.28. 1 Co.7.32–34.
5 προστίθημι
6 ver. 15, 44. ch. 14. 33. Mat. 19. 21. Ac. 4. 32. 1 Co. 13. 3. He. 10. 34.
7 ch. 2. 52. Mat. 6. 27. Jno.9.21,23. Ep. 4. 13. He. 11. 11.
8 περιζώννυμι, ch. 17.8. Ac. 12. 8. Ep. 6. 14.
9 περιβάλλω, ch. 23. 11. Mat 6 29,31.
10 Phi. 2. 8. 1 Ti. 6. 11. 2 Ti. 3. 17.
* χόρτον, ἐν τῷ-π.
11 ch. 7. 25. Mat. 6. 30.
12 Ph. 1. 23. ἀνάλυσις, 2 Ti. 4. 6.
13 ἔρχομαι.
14 ἀνοίγω.
15 2 Mac.5.17.
16 εὑρίσκω.
17 εἴδω.
18 ch. 2. 7. Mat. 8. 11. Mar. 6. 39.
19 παρέρχομαι.
20 ch. 2. 8. Mat. 14 25. Mar. 6. 48.
† αὐτοῦ-k.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκε-
τε, ὅτι εἰ [1] ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
γόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν
[3] ἀφῆκε [5] διορυγῆναι
τὸν οἶκον αὐτοῦ.
40 Καὶ ὑμεῖς οὖν [7] γί-
νεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥ-
ρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς
τὴν παραβολὴν ταύτην
λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάν-
τας;
42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Τίς ἄρα [11] ἐστὶν ὁ πι-
στὸς [12] οἰκονόμος * καὶ
φρόνιμος, ὃν [14] κατα-
στήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς
† θεραπείας αὐτοῦ τοῦ
[15] διδόναι ἐν καιρῷ τὸ
σιτομέτριον;
43 Μακάριος ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος, ὃν [17] ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ [19] εὑρήσει
ποιοῦντα οὕτως.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπ-
άρχουσιν αὐτοῦ [14] κατα-
στήσει αὐτόν.
45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦ-
λος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει
ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι·
καὶ [23] ἄρξηται τύπτειν
τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε
καὶ πίνειν καὶ μεθύσκε-
σθαι·
46 [24] Ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέ-
ρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ
ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
καὶ [2] διχοτομήσει αὐτὸν,
καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀπίστων [4] θή-
σει.
47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος
ὁ [6] γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ
κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ
[c] ἑτοιμάσας, [c] μηδὲ ποι-
ήσας [1] πρὸς τὸ θέλημα
αὐτοῦ, [8] δαρήσεται [9] πολ-
λάς.
48 Ὁ δὲ μὴ [6] γνοὺς,
ποιήσας δὲ ἄξια πλη-
γῶν, [8] δαρήσεται [9] ὀλί-
γας. Παντὶ δὲ ᾧ [10] ἐδό-
θη πολὺ, πολὺ ζητηθή-
σεται παρ' αὐτοῦ· καὶ
ᾧ [10] παρέθεντο πολὺ,
περισσότερον αἰτήσου-
σιν αὐτόν.
49 Πῦρ [17] ἦλθον βαλεῖν
‡ εἰς τὴν γῆν, § καὶ τί
θέλω εἰ ἤδη [13] ἀνήφθη;
50 Βάπτισμα δὲ ἔχω
βαπτισθῆναι, καὶ πῶς
[16] συνέχομαι ἕως ‖ οὗ [18]
τελεσθῇ;
51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην
[20] παρεγενόμην [15] δοῦ-
ναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέ-
γω ὑμῖν, ἀλλ' [21] ἢ δια-
μερισμόν.
52 [11] Ἔσονται γὰρ ἀπὸ
τοῦ [18] νῦν πέντε ἐν οἴκῳ
ἑνὶ [22] διαμεμερισμένοι,
τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο
ἐπὶ τρισί.
53 [22] Διαμερισθήσεται
πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς
ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ
θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ
ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ
τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθε-
ρὰν αὐτῆς.

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 Mat. 24. 51. Ex. 29. 17.
3 ἀφίημι.
4 τίθημι.
5 διορύσσω.
6 γινώσκω.
7 γίνομαι.
8 δέρω, Mat. 21. 35. Jno. 18. 23. Ac. 5. 40. 1 Co. 9. 26. 2 Co. 11. 20.
9 s. κατὰ πληγάς.
10 παρατίθημι.
11 εἰμί.
12 c. 16. 1,3,8. Ro. 16. 23. 1 Co. 4. 1,2. Ga. 4. 2. 2 Ti. 1. 7.
* ὁ φρόνιμος-h.
13 ἀνάπτω, Ac. 28. 2. Ja. 3. 5.
14 καθίστημι.
† οἰκετίας-n.
15 δίδωμι.
‡ ἐπὶ-h.
§ καὶ τί; θέλω εἰ-n.
16 ch. 4. 38. Ac. 18. 5. 2 Co. 5. 14. Phi. 1. 23.
‖ ὅτου-h.
17 ἔρχομαι.
18 s. χρόνου.
19 εὑρίσκω.
20 παραγίνομαι.
21 s. μᾶλλον.
22 διαμερίζω, ch. 11. 17, 18. Mat. 27. 35. Ac. 2. 35.
23 ἄρχομαι.
24 ἥκω.

54 [1] Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς
ὄχλοις· Ὅταν [3] ἴδητε
τὴν νεφέλην ἀνατέλλου-
σαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέ-
ως λέγετε· [5] Ὄμβρος
ἔρχεται· καὶ γίνεται
οὕτω.
55 Καὶ ὅταν [6] νότον
πνέοντα, λέγετε· [7] Ὅτι
[7] καύσων [8] ἔσται· καὶ
γίνεται.
56 Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσ-
ωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ [6] οἴδατε [11] δοκι-
μάζειν· τὸν δὲ καιρὸν
τοῦτον πῶς οὐ δοκιμά-
ζετε;
57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυ-
τῶν οὐ κρίνετε τὸ δί-
καιον;
58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις με-
τὰ τοῦ [15] ἀντιδίκου σου
ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ
[16] δὸς [17] ἐργασίαν [19] ἀπ-
ηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ·
μήποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ
κριτής σε [20] παραδῷ τῷ
πράκτορι, καὶ ὁ [21] πρά-
κτωρ σε * βάλλῃ εἰς φυ-
λακήν.
59 Λέγω σοι, οὐ
μὴ [23] ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν,
ἕως οὗ [25] καὶ τὸ ἔσχα-
τον [27] λεπτὸν [28] ἀπο-
δῷς.

Κεφ. ιγ'.

[31] ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες
ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπ-
αγγέλλοντες αὐτῷ πε-
ρὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν
τὸ αἷμα Πιλάτος [34] ἔ-
μιξε μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν.
2 Καὶ [2] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλι-
λαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
παρὰ πάντας τοὺς Γα-
λιλαίους [4] ἐγένοντο,
ὅτι τοιαῦτα [9] πεπόνθα-
σιν;
3 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν·
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
πάντες [10] ὡσαύτως [12] ἀ-
πολεῖσθε.
4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ϗ
ὀκτὼ, ἐφ' οὓς [13] ἔπεσεν
ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλω-
ὰμ, καὶ [14] ἀπέκτεινεν
αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗ-
τοι [18] ὀφειλέται [4] ἐγέ-
νοντο παρὰ πάντας ἀν-
θρώπους τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐν Ἱερουσαλήμ;
5 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν·
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖ-
σθε.
6 [1] Ἔλεγε δὲ ταύτην
τὴν παραβολήν· Συκῆν
[22] εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνι αὐτοῦ [24] πεφυτευ-
μένην· καὶ [26] ἦλθε καρ-
πὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, ϗ
οὐχ εὗρεν.
7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμ-
πελουργόν· Ἰδοὺ, τρία
ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρ-
πὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ,
καὶ οὐχ εὑρίσκω· [29] ἔκ-
κοψον αὐτήν· ἱνατί ϗ
τὴν γῆν [30] καταργεῖ;
8 Ὁ δὲ [2] ἀποκριθεὶς
λέγει αὐτῷ· Κύριε, [32] ἄ-
φες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ
ἔτος, ἕως ὅτου [33] σκά-
ψω περὶ αὐτὴν, ϗ βά-
λω † [35] κοπρίαν·

A. D. 29.

1 λέγω.
2 ἀποκρίνομαι.
3 εἴδω.
4 γίνομαι.
5 De. 32. 2.
6 ἀκούσητε.
7 Mat. 20. 12.
8 εἰμί.
9 πάσχω.
10 Mat. 20. 5.
11 ch. 14. 19. Ro. 1. 28. 1 Co. 3. 13.
12 ἀπολλύω.
13 πίπτω.
14 ἀποκτείνω
15 ch. 18. 3. Mat. 5. 25. 1 Pe. 5. 8.
16 δίδωμι.
17 Ac. 16. 16. Ep. 4. 19.
18 Mat. 6. 12.
19 ἀπαλλάσσω, Ac. 19. 12. He. 2. 15.
20 παραδίδωμι.
21 ὑπηρέτης, Mat. 5. 25.
* βάλῃ-α.
22 ἔχω.
23 ἐξέρχομαι
24 φυτεύω.
25 ε. χρόνου.
26 ἔρχομαι.
27 ch. 21. 2. Mar. 12. 42.
28 ἀποδίδωμι
29 ἐκκόπτω.
30 Ro. 3. 31. 1 Co. 1. 28.
31 πάρειμι.
32 ἀφίημι.
33 σκάπτω, ch. 6. 48.
34 μίγνυμι.
† κόπρια-α.
35 ch. 14. 35. 1 Sa. 2. 8. 2 Ki. 9. 37.

9 Κἂν μὲν ποιήσῃ καρ-
πόν· [1] εἰ δὲ μήγε, [3] εἰς
τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐ-
τήν.
10 [s] Ἦν δὲ διδάσκων
ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν
ἐν τοῖς σάββασι.
11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ [5] ἦν
πνεῦμα ἔχουσα ἀσθε-
νείας ἔτη δέκα ϗ ὀκτώ·
καὶ [5] ἦν [7] συγκύπτουσα,
καὶ μὴ δυναμένη [8] ἀνα-
κύψαι εἰς τὸ [11] παντε-
λές.
12 [12] Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ
Ἰησοῦς, [13] προσεφώνησε,
καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι,
[15] ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθε-
νείας σου.
13 Καὶ [17] ἐπέθηκεν αὐ-
τῇ τὰς χεῖρας· καὶ
παραχρῆμα [18] ἀνωρθώ-
θη, καὶ ἐδόξαζε τὸν
Θεόν.
14 [23] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἀρχισυνάγωγος, ἀγα-
νακτῶν ὅτι τῷ σαβ-
βάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, [25] ἔλεγε τῷ ὄ-
χλῳ· [u] Ἓξ ἡμέραι [5] εἰσὶν
ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμε-
νοι θεραπεύεσθε, καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου.
15 [23] Ἀπεκρίθη οὖν αὐ-
τῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν·
[*] Ὑποκριτὰ, ἕκαστος
ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ
λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ
τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φά-
τνης, καὶ [31] ἀπαγαγὼν
ποτίζει;
16 Ταύτην δὲ, θυγατέ-
ρα Ἀβραὰμ [5] οὖσαν, ἣν

A. D. 29.

1 s. Καλῶς ἔχει.
2 δέω.
3 Heb. pro ἐν τῷ μέλλοντι, s. χρόνῳ.
4 λύω.
5 εἰμί. [νω.
6 καταισχύ-
7 Job 9. 27.
8 ch. 7. 25. 1 Co. 4. 10. Ep. 5. 27. Ex. 34. 10.
9 ch. 21. 28. Jno. 8. 7.
10 s. ἔργοις.
11 He. 7. 25.
12 εἴδω.
13 προσφωνέω
14 λαμβάνω.
15 ἀπολύω.
16 βάλλω.
17 ἐπιτίθημι.
18 ἀνορθόω, Ac. 15. 16. He. 12. 12.
20 Jno. 18. 1. 19. 41.
21 αὐξάνω.
22 γίνομαι.
23 ἀποκρίνομαι.
24 κατασκηνόω, Mat. 13. 32. Mar. 4. 32.
25 λέγω.
26 ἐγκρύπτω.
27 Mat. 13. 33.
28 s. χρόνου.
29 ζυμόω.
* Ὑποκριταί-ή.
30 διαπορεύομαι.
31 ἀπάγω.
32 Ac. 2. 47. 1 Co. 1. 18. 2 Co. 2. 15. Ro. 21. 24.

[2] ἔδησεν ὁ Σατανᾶς
ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ
ἔτη, οὐκ ἔδει [4] λυθῆναι
ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του;
17 Καὶ ταῦτα λέγοντος
αὐτοῦ, [6] κατῃσχύνοντο
πάντες οἱ ἀντικείμε-
νοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶ-
σι τοῖς [8] ἐνδόξοις
[10] τοῖς γινομένοις ὑπ'
αὐτοῦ.
18 [25] Ἔλεγε δέ· Τίνι ὁ-
μοία [5] ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ; ϗ τίνι ὁμοι-
ώσω αὐτήν;
19 Ὁμοία [5] ἐστὶ κόκ-
κῳ σινάπεως, ὃν [14] λα-
βὼν ἄνθρωπος [16] ἔβα-
λεν εἰς [20] κῆπον ἑαυτοῦ·
καὶ [21] ηὔξησε, καὶ [22] ἐ-
γένετο εἰς δένδρον [d] μέ-
γα, | καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ [24] κατεσκήνω-
σεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐ-
τοῦ.
20 [c] Καὶ | πάλιν εἶπε·
Τίνι ὁμοιώσω τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ;
21 Ὁμοία [5] ἐστὶ ζύμῃ,
ἣν [14] λαβοῦσα γυνὴ [26] ἐν-
έκρυψεν εἰς [27] ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ [28] ἐ-
ζυμώθη [29] ὅλον.
22 Καὶ [30] διεπορεύετο
κατὰ πόλεις καὶ κώμας
διδάσκων, καὶ πορείαν
ποιούμενος εἰς Ἱερου-
σαλήμ.
23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ·
Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ
[32] σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶ-
πε πρὸς αὐτούς·

24 [1] Ἀγωνίζεσθε [2] εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς [*] πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν [2] εἰσελθεῖν, ϗ οὐκ ἰσχύσουσιν.
25 Ἀφ' οὗ [3] ἂν [*] ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ [7] ἄρξησθε ἔξω [9] ἑστάναι, καὶ κρούειν [11] τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, [12] ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ [13] ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ [14] οἶδα ὑμᾶς πόθεν [15] ἐστέ.
26 Τότε [7] ἄρξεσθε λέγειν· [17] Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ [19] ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν [20] ἐδίδαξας.
27 Καὶ [21] ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ [14] οἶδα ὑμᾶς [c] πόθεν [15] ἐστέ· | [23] ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες [d] οἱ | ἐργάται τῆς ἀδικίας.
28 Ἐκεῖ [15] ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν [25] ὄψησθε Ἀβραὰμ ϗ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.
29 Καὶ [28] ἥξουσιν [20] ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, ϗ [c] ἀπὸ | βοῤῥᾶ καὶ νότου· καὶ [32] ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
30 Καὶ ἰδοὺ, [15] εἰσὶν ἔσχατοι οἳ [15] ἔσονται πρῶτοι, καὶ [15] εἰσὶ πρῶτοι οἳ [15] ἔσονται ἔσχατοι.
31 Ἐν αὐτῇ τῇ † ἡμέρᾳ [4] προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· [5] Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης [8] θέλει σε ἀποκτεῖναι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· [10] Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ [16] [18] τελειοῦμαι.
33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον [13] καὶ τῇ ἐχομένῃ [16] πορεύεσθαι· [10] ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην [22] ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.
34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς [24] ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις [28] ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, [27] ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς [28] νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ [26] ἠθελήσατε;
35 Ἰδοὺ, [31] ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν [b] ἔρημος· | ‡ ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με [14] ἴδητε ἕως ἂν [33] ἥξῃ [30] ὅτε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

A. D. 29.

1 Jno. 18. 36. 1 Co. 9. 25. Col. 1. 29.
2 εἰσέρχομαι.
* θύρας-l.
3 s. χρόνου.
† ὥρᾳ-i
4 προσέρχομαι.
5 ἐξέρχομαι.
6 ἐγείρω.
7 ἄρχομαι.
8 Mat. 14. 5.
9 ἵστημι.
10 πορεύομαι
11 s. ἐπί, Ju. 19. 22.
12 ἀνοίγω.
13 ἀποκρίνομαι.
14 εἴδω. [μαι.
15 εἰμί.
16 s. ἡμέρᾳ.
17 φάγω.
18 ch. 2. 43. Jno. 4. 34. Ac. 20. 24. 2 Co. 12. 9. Phi. 3. 12. He. 2. 10.
19 πίνω.
20 διδάσκω.
21 εἴρω.
22 ἀπολλύω.
23 ἀφίστημι, ch. 2. 37. 2 Ti. 2. 19. He. 3. 12.
24 ἀποστέλλω.
25 ὄπτομαι.
26 θέλω.
27 s. καθ'.
28 Ge. 6. 14. De. 32. 11.
29 s. ἄνθρωπ.
30 ἥκω. [ποι.
31 ἀφίημι.
‡ Λέγω δὲ ὑμῖν-a.
32 ἀνακλίνω.
33 s. ἡ ὥρα.

Κεφ. ιδ'.

ΚΑΙ [1]ἐγένετο ἐν τῷ
[2]ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν
τινος τῶν [b]ἀρχόντων
τῶν Φαρισαίων σαβ-
βάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ
αὐτοὶ [7]ἦσαν παρατηρού-
μενοι αὐτόν.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός
τις [7]ἦν ὑδρωπικὸς ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ.
3 Καὶ [11]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς
νομικοὺς καὶ Φαρισαί-
ους, λέγων· Εἰ [13]ἔξε-
στι τῷ σαββάτῳ θερα-
πεύειν; Οἱ δὲ [15]ἡσύχα-
σαν.
4 Καὶ [16]ἐπιλαβόμενος
ἰάσατο αὐτὸν, καὶ [17]ἀπ-
έλυσε.
5 Καὶ [c][11]ἀποκριθεὶς
πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τί-
νος ὑμῶν † ὄνος ἢ βοῦς
εἰς φρέαρ [18]ἐμπεσεῖ-
ται, καὶ οὐκ εὐθέως
ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του;
6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν
[20]ἀνταποκριθῆναι αὐ-
τῷ πρὸς ταῦτα.
7 [21]Ἔλεγε δὲ πρὸς
τοὺς [22]κεκλημένους πα-
ραβολὴν, ἐπέχων πῶς
τὰς [26]πρωτοκλισίας
[27]ἐξελέγοντο, λέγων
πρὸς αὐτούς·
8 Ὅταν [22]κληθῇς ὑπό
τινος εἰς γάμους, μὴ
[28]κατακλιθῇς εἰς τὴν
πρωτοκλισίαν· μήποτε
ἐντιμότερός σου [7]ᾖ
[22]κεκλημένος ὑπ' αὐ-
τοῦ·

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 ἔρχομαι.
3 εἴρω.
4 δίδωμι.
5 ch. 24. 20. Jno. 3. 1. Ac. 3. 17. 1 Co. 2. 8.
6 ἔρχομαι.
7 εἰμί.
[a] ἀνάπεσαι-a al. ἀνάπεσε.
8 ἀναπίπτω, ch. 11. 37.
9 προςαναβαίνω.
10 He. 10. 8.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ver. 15. ch. 7. 49. Mar. 2. 15. Jno. 12. 2.
13 ἔξειμι.
14 ch. 1. 52. Mat. 11. 23.
15 ἡσυχάζω.
16 ἐπιλαμβάνω.
17 ἀπολύω.
† υἱὸς-h.
18 ἐμπίπτω.
‡ μηδὲ τὰς-f.
19 Ro. 11. 9. 2 Ch. 32. 25. Ps. 28. 4.
20 Ro. 9. 20. Ju. 5. 29.
21 λέγω.
22 καλέω.
23 ch. 5. 29. Ge. 21. 8.
24 ver. 21.
25 ἀνταποδίδωμι, Ro. 11. 35.
26 ch. 20. 46. Mat. 23. 6.
27 ἐκλέγομαι
28 κατακλίνω, ch. 9. 14.

9 Καὶ [2]ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ
αὐτὸν καλέσας, [3]ἐρεῖ
σοι· [4]Δὸς τούτῳ τόπον·
καὶ τότε [e]ἄρξῃ μετ'
αἰσχύνης τὸν ἔσχατον
τόπον κατέχειν.
10 Ἀλλ' ὅταν [22]κλη-
θῇς, πορευθεὶς [a][8]ἀνά-
πεσον εἰς τὸν ἔσχατον
τόπον· ἵνα ὅταν [2]ἔλθῃ
ὁ [22]κεκληκώς σε, εἴπῃ
σοι· Φίλε, [9]προςανάβη-
θι [10]ἀνώτερον· τότε
[7]ἔσται σοι δόξα ἐνώ-
πιον τῶν [12]συνανακει-
μένων σοι.
11 Ὅτι πᾶς ὁ [14]ὑ-
ψῶν ἑαυτὸν, ταπεινω-
θήσεται· καὶ ὁ ταπει-
νῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσε-
ται.
12 [21]Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ
[22]κεκληκότι αὐτόν· Ὅ-
ταν ποιῇς ἄριστον ἢ
δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς
φίλους σου, [e]μηδὲ τοὺς
ἀδελφούς σου,‡ [d]μηδὲ
τοὺς συγγενεῖς σου,‡
μηδὲ γείτονας †πλουσί-
ους· μήποτε καὶ αὐτοί
σε ἀντικαλέσωσι, καὶ
[7]γένηταί σοι [19]ἀντα-
πόδομα.
13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς
[23]δοχὴν, κάλει πτωχοὺς,
[24]ἀναπήρους, χωλοὺς,
τυφλούς.
14 Καὶ μακάριος [7]ἔσῃ·
ὅτι οὐκ ἔχουσιν [25]ἀν-
ταποδοῦναί σοι· [25]ἀν-
ταποδοθήσεται γάρ σοι
ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
δικαίων.
15 Ἀκούσας δέ τις τῶν
συνανακειμένων ταῦτα,

εἶπεν αὐτῷ· Μακάρι-
ος ὃς φάγεται * ἄρτον
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
Θεοῦ.
16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
[5]Ἄνθρωπός τις [3] ἐποίη-
σε δεῖπνον μέγα, καὶ
[4]ἐκάλεσε πολλούς.
17 Καὶ [7] ἀπέςειλε τὸν
δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ
τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς
[4] κεκλημένοις· Ἔρχε-
σθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά
[8] ἐστι πάντα.
18 Καὶ [10] ἤρξαντο ἀπὸ
μιᾶς [13] παραιτεῖσθαι [14]
πάντες. Ὁ πρῶτος εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἀγρὸν [16] ἠ-
γόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγ-
κην [17]ἐξελθεῖν ϗ [19]ἰδεῖν
αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε
με [14] παρῃτημένον.
19 Καὶ ἕτερος εἶπε·
Ζεύγη βοῶν [16]ἠγόρασα
πέντε, καὶ πορεύομαι
δοκιμάσαι αὐτά· ἐρω-
τῶ σε, ἔχε με [14] παρῃ-
τημένον.
20 Καὶ ἕτερος εἶπε·
[21] Γυναῖκα [22] ἔγημα, ϗ
διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι
[23] ἐλθεῖν.
21 Καὶ [31] παραγενόμε-
νος ὁ δοῦλος [c] ἐκεῖνος |
[26] ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ
αὐτοῦ ταῦτα. Τότε
ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπό-
της εἶπε τῷ δούλῳ αὐ-
τοῦ· [17] Ἔξελθε ταχέ-
ως εἰς τὰς πλατείας
[27] καὶ ῥύμας τῆς πόλε-
ως, καὶ τοὺς πτωχοὺς,
καὶ [28] ἀναπήρους, καὶ
χωλοὺς, καὶ τυφλοὺς
[29] εἰσάγαγε ὧδε.

A. D. 29.

* ἄριστον-ι.
1 γίνομαι.
2 ἐπιτάσσω.
3 ποιέω.
4 καλέω.
5 Mat. 21. 33. Mar. 12. 1. Ep. 2. 14. Nu. 22. 24. Is. 5. 5.
6 Mat. 14. 22. Mar. 6. 45. Ac. 26. 11. 2 Co. 12. 11. Ga.. 2.3,14.
7 ἀποστέλλω.
8 εἰμί.
9 s. ἄλλους ἀνθρώπους.
10 ἄρχομαι.
11 εἰςέρχομαι.
12 γεμίζω.
13 s. γνωμῆς
14 παραιτέω, Ac 25. 11. 1 Ti. 4. 7. Tit. 3. 10. He. 12. 19,25.
15 γεύομαι.
16 ἀγοράζω.
17 ἐξέρχομαι
18 συμπορεύομαι.
19 εἴδω.
20 στρέφω.
21 γυνή.
22 γαμέω.
23 ἔρχομαι.
24 Re. 13. 18.
25 Ezr. 6. 4.
26 ἀπαγγέλλω.
† εἰς-α. alii τὰ εἰς-ι.
27 s. ὁδοὺς.
28 ver. 13.
29 εἰσάγω.
30 τίθημι.
31 παραγίνομαι.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος·
Κύριε, [1] γέγονεν ὡς
[2] ἐπέταξας, καὶ ἔτι τό-
πος [8] ἐστί.
23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος
πρὸς τὸν δοῦλον·
[17] Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς
καὶ [5] φραγμοὺς, καὶ [6] ἀ-
νάγκασον [9] εἰςελθεῖν,[11]
ἵνα [12] γεμισθῇ ὁ οἶκός
μου.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκεί-
νων τῶν [4] κεκλημένων
[15] γεύσεταί μου τοῦ δεί-
πνου.
25 [18]Συνεπορεύοντο δὲ
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· ϗ
[20] στραφεὶς εἶπε πρὸς
αὐτούς·
26 Εἴτις ἔρχεται πρός
με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν
πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν
μητέρα, καὶ τὴν [21] γυ-
ναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς
ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν
ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύ-
ναταί μου μαθητὴς
[8] εἶναι.
27 Καὶ ὅστις οὐ βαςά-
ζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου,
οὐ δύναταί μου [8] εἶναι
μαθητής.
28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέ-
λων πύργον οἰκοδομῆ-
σαι, οὐχὶ πρῶτον καθί-
σας [24]ψηφίζει τὴν [25]δα-
πάνην, εἰ ἔχει † τὰ πρὸς
ἀπαρτισμόν;
29 Ἵνα μήποτε [30] θέν-
τος αὐτοῦ θεμέλιον,
καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτε-
λέσαι, πάντες οἱ θεω-

φάντες [1] ἄρξωνται [2] ἐμ-
παίζειν αὐτῷ,
30 Λέγοντες· Ὅτι οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος [1] ἤρξα-
το οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ
ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
31 Ἢ τίς βασιλεὺς πο-
ρευόμενος συμβαλεῖν ἑ-
τέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλε-
μον, οὐχὶ καθίσας πρῶ-
τον βουλεύεται εἰ δύνα-
τός [6] ἐστιν ἐν δέκα χιλι-
άσιν ἀπαντῆσαι τῷ με-
τὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρ-
χομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐ-
τοῦ πόῤῥω [6] ὄντος, πρε-
σβείαν [7] ἀποστείλας,
ἐρωτᾷ τὰ [8] πρὸς εἰρή-
νην.
33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ
ὑμῶν, ὃς οὐκ [11] ἀποτάσ-
σεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ
ὑπάρχουσιν, οὐ δύ-
ναταί μου εἶναι μαθη-
τής.
34 Καλὸν τὸ ἅλας·
ἐὰν δὲ τὸ ἅλας * [13] μω-
ρανθῇ, ἐν τίνι [15] ἀρτυ-
θήσεται;
35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε
εἰς κοπρίαν εὔθετόν [6] ἐ-
στιν· ἔξω βάλλουσιν
αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

Κεφ. ιε'.

ΗΣΑΝ δὲ ἐγγίζον-
τες αὐτῷ πάντες οἱ τε-
λῶναι καὶ οἱ [19] ἁμαρτω-
λοὶ, [20] ἀκούειν αὐτοῦ.
2 Καὶ [22] διεγόγγυζον
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, λέγοντες· Ὅτι
οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσ-
δέχεται, καὶ συνεσθίει
αὐτοῖς.
3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν ταύτην,
λέγων·
4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ
ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρό-
βατα, καὶ [3] ἀπολέσας
[11] ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ κα-
ταλείπει τὰ ἐννενηκον-
ταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ
[3] ἀπολωλὸς, [12] ἕως [4] εὕ-
ρῃ αὐτό;
5 Καὶ [4] εὑρὼν [5] ἐπιτί-
θησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
ἑαυτοῦ χαίρων,
6 Καὶ [6] ἐλθὼν εἰς τὸν
οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς
φίλους καὶ τοὺς γείτονας,
λέγων αὐτοῖς· [10] Συγ-
χάρητέ μοι, ὅτι [4] εὗρον
τὸ πρόβατόν μου τὸ
[12] ἀπολωλός.[3]
7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω
[14] χαρὰ [6] ἔσται ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ ἐπὶ [11] ἑνὶ ἁμαρτω-
λῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ
ἐννενηκονταεννέα δι-
καίοις, οἵτινες οὐ χρεί-
αν ἔχουσι μετανοίας.
8 Ἢ τίς γυνὴ [16] δρα-
χμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν
[3] ἀπολέσῃ δραχμὴν
[17] μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύ-
χνον, καὶ σαροῖ τὴν
οἰκίαν, καὶ ζητεῖ [18] ἐπι-
μελῶς, ἕως ὅτου [19] εὕ-
ρῃ;[4]
9 Καὶ [4] εὑροῦσα συγκα-
λεῖται τὰς φίλας καὶ
τὰς γείτονας, λέγουσα·
Συγχάρητέ μοι, ὅτι
[4] εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
[3] ἀπώλεσα.

A. D. 29

1 ἄρχομαι.
2 ch. 18. 32. 22. 63. 23. 11, 36.
3 ἀπολλύω.
4 εὑρίσκω.
5 ἐπιτίθημι.
6 εἰμί.
7 ἀποστέλλω.
8 ἔρχομαι.
9 s. ἀνήκοντα
10 ver. 9. ch. 1. 58. 1 Co. 12. 26. 13. 6. Phi. 2. 17, 18. Ge. 21. 6.
11 ch. 9. 61. Mar. 6. 46. Ac. 18. 18, 21. 2 Co. 2. 13.
12 ver. 24, 32. ch. 19. 10. Mat. 18. 11.
* μαρανθῇ-n
13 Mat. 5. 13. Ro. 1. 22. 1 Co. 1. 20.
14 s. μᾶλλον.
15 ἀρτύω. Mar. 9. 50. Col. 4. 6.
16 confer. δίδραχμα, Mat. 17. 24.
17 εἷς.
18 Ge. 6. 5. 8. 21. Es. 5. 29.
19 ch. 5. 30. 7. 34, 37. 13. 2. 18. 13. Mat. 9. 13. Jno. 9. 24, 31. 1 Ti. 1. 15.
20 s. ἕνεκα.
21 s. χρόνου.
22 διαγογγύζω, ch. 19. 7. Ex. 15. 24.

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν,
χαρὰ γίνεται ἐνώπιον
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ
ἐπὶ [2]ἑνὶ ἁμαρτωλῷ [3]με-
τανοοῦντι.
11 Εἶπε δέ· Ἄνθρω-
πός τις εἶχε δύο υἱούς·
12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτε-
ρος αὐτῶν τῷ πατρί·
Πάτερ, [8]δός μοι τὸ
ἐπιβάλλον μέρος τῆς
[9]οὐσίας. Καὶ [10]διεῖλεν
αὐτοῖς τὸν [11]βίον.
13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς
ἡμέρας [12]συναγαγὼν
ἅπαντα ὁ νεώτερος
υἱὸς, [13]ἀπεδήμησεν εἰς
χώραν μακράν· ϗ ἐκεῖ
[18]διεσκόρπισε τὴν οὐ-
σίαν αὐτοῦ, [19]ζῶν ἀσώ-
τως.
14 [21]Δαπανήσαντος δὲ
αὐτοῦ πάντα, [22]ἐγένε-
το λιμὸς * ἰσχυρὸς κα-
τὰ τὴν χώραν ἐκείνην·
καὶ αὐτὸς [23]ἤρξατο
[24]ὑστερεῖσθαι.[25]
15 Καὶ πορευθεὶς [26]ἐ-
κολλήθη [2]ἑνὶ τῶν πολι-
τῶν τῆς χώρας ἐκείνης·
καὶ [29]ἔπεμψεν[30] αὐτὸν
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ
βόσκειν χοίρους.
16 Καὶ [31]ἐπεθύμει
[32]γεμίσαι τὴν κοιλίαν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατί-
ων ὧν [35]ἤσθιον οἱ χοῖ-
ροι· καὶ οὐδεὶς [8]ἐδίδου
αὐτῷ.
17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ [37]ἐλ-
θὼν, εἶπε· Πόσοι μί-
σθιοι τοῦ πατρός μου
[40]περισσεύουσιν ἄρτων,
ἐγὼ δὲ § λιμῷ ἀπόλλυ-
μαι;

18 [1]Ἀναστὰς πορεύσο-
μαι πρὸς τὸν πατέρα
μου, καὶ [4]ἐρῶ αὐτῷ·
Πάτερ, [5]ἥμαρτον εἰς
τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώ-
πιόν σου·
19 b Καὶ | οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος [6]κληθῆναι υἱός
σȣ· ποίησόν με ὡς [2]ἕνα
τῶν μισθίων σου.
20 Καὶ [1]ἀναστὰς [37]ἦλθε
πρὸς τὸν πατέρα ἑαυ-
τȣ̃· Ἔτι δὲ αὐτοῦ μα-
κρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
ϗ [14]ἐσπλαγχνίσθη· ϗ
[15]δραμὼν [16]ἐπέπεσεν
[17]ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐ-
τοῦ, καὶ [20]κατεφίλη-
σεν αὐτόν.
21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
υἱός· Πάτερ, [5]ἥμαρτον
εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν, καὶ ἐνώ-
πιόν σου, c καὶ | οὐκέτι
εἰμὶ ἄξιος [6]κληθῆναι
υἱός σου.
22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ
πρὸς τοὺς δούλους αὐ-
τοῦ· [27]Ἐξενέγκατε
d τὴν | [28]στολὴν τὴν
πρώτην, καὶ ἐνδύσατε
αὐτὸν, καὶ [8]δότε δακτύ-
λιον εἰς τὴν χεῖρα αὐ-
τοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
τοὺς πόδας·
23 Καὶ [33]ἐνέγκαντες
τὸν μόσχον τὸν [34]σι-
τευτὸν θύσατε· καὶ φά-
γοντες [36]εὐφρανθῶμεν·
24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός
μου νεκρὸς [38]ἦν, καὶ
[39]ἀνέζησε· c καὶ | [41]ἀπο-
λωλὼς d ἦν,| ‡ καὶ [42]εὑ-
ρέθη. Καὶ [23]ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι.

A. D. 29.

1 ἀνίστημι.
2 εἷς.
3 v. 7. c. 10. 13.
4 εἴρω.
5 ἁμαρτάνω.
6 καλέω.
8 δίδωμι.
9 ver. 13.
10 διαιρέω.
11 ver. 30.
12 συνάγω.
13 ἀποδημέω
14 σπλαγ-
χνίζω.
15 τρέχω.
16 ἐπιπίπτω.
17 Ac. 20. 37.
18 διασκορπί-
19 ζάω. [ζω.
20 καταφιλέω
21 δαπανάω.
22 γίνομαι.
* ἰσχυρὰ-ἡ.
23 ἄρχομαι.
24 ch. 22. 35.
25 s. τροφῆς.
† ποίησόν με
ὡς ἕνα τῶν
μισθίων σȣ·f
26 κολλάω.
27 ἐκφέρω.
28 ch. 20. 46.
29 s. οὗτος
πολιτης.
30 πέμπω.
31 ἐπιθυμέω.
32 γεμίζω.
33 φέρω.
34 ver. 27, 30.
35 ἐσθίω.
36 ver. 29, 32.
37 ἔρχομαι
38 εἰμί.
39 ἀναζάω.
40 ch. 21. 4.
41 ἀπολλύω.
‡ alii transp.
42 εὑρίσκω.
§ ὧδε λιμῷ-a
alii λιμῷ
ὧδε-i.

25 [1]Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐ-
τοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμε-
νος [3]ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ,
[4]ἤκουσε [5]συμφωνίας ϗ
[7]χορῶν·
26 Καὶ προσκαλεσά-
μενος [8]ἕνα τῶν παίδων
[10]ἐπυνθάνετο τί [1]εἴη
ταῦτα.
27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἥκει· καὶ [13]ἔθυσεν ὁ
πατήρ σου τὸν μόσχον
τὸν σιτευτὸν, ὅτι [17]ὑ-
γιαίνοντα αὐτὸν [18]ἀπ-
έλαβεν.
28 [19]Ὠργίσθη δὲ, καὶ
οὐκ [20]ἤθελεν [21]εἰσελ-
θεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐ-
τοῦ [22]ἐξελθὼν παρεκά-
λει αὐτόν.
29 Ὁ δὲ [25]ἀποκριθεὶς
εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ,
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντο-
λήν σου [27]παρῆλθον, ϗ
ἐμοὶ οὐδέποτε [28]ἔδωκας
ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν
φίλων μου [29]εὐφραν-
θῶ.
30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου
οὗτος, ὁ καταφαγών σου
τὸν βίον μετὰ [31]πορ-
νῶν, [32]ἦλθεν, [13]ἔθυσας
αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν.
31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ· Τέκνον, σὺ πάν-
τοτε μετ' ἐμοῦ [1]εἶ, καὶ
πάντα τὰ ἐμὰ σά [1]ἐ-
στιν.
32 [29]Εὐφρανθῆναι δὲ
καὶ [38]χαρῆναι ἔδει, ὅτι
ὁ ἀδελφός σου οὗτος

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ἀναζάω.
3 ἐγγίζω.
4 ἀκούω.
5 Da. 3. 15.
6 ἀπολλύω.
7 Ex. 15. 20. Ju. 11. 34.
8 εὑρίσκω.
9 εἷς. [μαι.
10 πυνθάνο-
11 λέγω.
12 ver. 2, 8. ch. 12. 42.
13 θύω.
14 διαβάλλω, 2 Mac. 3. 11.
15 ch. 15. 13. Mat. 25. 24.
16 s. i. e. pro Τί ἐστι τοῦ-το ὅ.
17 ch. 5. 31. Tit. 1. 13.
18 ἀπολαμ-βάνω.
19 ὀργίζω.
20 θέλω.
21 εἰσέρχομαι
22 ἐξέρχομαι.
23 ἀποδίδωμι
24 1 Co. 9. 17. Ep. 1. 10.
25 ἀποκρίνο-μαι.
26 δύναμαι.
27 παρέρχο-μαι.
28 δίδωμι.
29 εὐφραίνω.
30 Ps. 109. 10.
31 Mat. 21. 31.
32 ἔρχομαι.
33 γινώσκω.
34 μεθίστημι, Ac. 13. 22.
35 s. τινὲς.
36 δέχομαι.
37 ch. 7. 41.
38 χαίρω.
39 γράφω.

νεκρὸς [1]ἦν, καὶ [2]ἀνέ-
ζησε· ϗ καὶ [6]ἀπολωλ-
ὼς ἦν, καὶ [8]εὑρέθη.

Κεφ. ιϛ΄.

[11]ΕΛΕΓΕ δὲ ϗ πρ-
ὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
Ἄνθρωπός τις [1]ἦν
πλούσιος, ὃς εἶχεν [12]οἰ-
κονόμον· ϗ οὗτος [14]διε-
βλήθη αὐτῷ ὡς [15]δια-
σκορπίζων τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτοῦ.
2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν,
εἶπεν αὐτῷ· Τί [16]τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; [23]ἀπό-
δος τὸν λόγον τῆς [24]οἰ-
κονομίας σου· οὐ γὰρ
[26]δυνήσῃ ἔτι οἰκονο-
μεῖν.
3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ
οἰκονόμος· Τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαι-
ρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
ἰσχύω, [30]ἐπαιτεῖν αἰ-
σχύνομαι.
4 [33]Ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα ὅταν [34]μετασταθῶ
τῆς οἰκονομίας, [35]δέ-
ξωνταί [36]με εἰς τοὺς
οἴκους αὐτῶν.
5 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος [9]ἕνα ἕκαστον τῶν
[37]χρεωφειλετῶν τοῦ
κυρίου ἑαυτοῦ, [11]ἔ-
λεγε τῷ πρώτῳ· Πό-
σον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
μου;
6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν
βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· [36]Δέξαι σου
τὸ γράμμα, ϗ καθίσας
ταχέως [39]γράψον πεν-
τήκοντα.

7 Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε·
Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν
[2]κόρους σίτου. Καὶ λέ-
γει αὐτῷ· [3] Δέξαι σου
τὸ [4] γράμμα, καὶ [7] γρά-
ψον ὀγδοήκοντα.
8 Καὶ [8] ἐπῄνεσεν ὁ κύ-
ριος τὸν οἰκονόμον τῆς
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως
[9] ἐποίησεν· [*]ὅτι οἱ υἱοὶ
τȣ̃ αἰῶνος τούτȣ [11]φρο-
νιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς
τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν
[13] εἰσι.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω·
[9]Ποιήσατε ἑαυτοῖς φί-
λȣς ἐκ τȣ̃ [16]μαμωνᾶ τῆς
ἀδικίας· ἵνα ὅταν [†][17]ἐκ-
λίπητε,[18] δέξωνται [3]
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους
[21] σκηνάς.
10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλα-
χίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ
πιστός [13]ἐστι· καὶ ὁ ἐν
ἐλαχίςῳ ἄδικος, καὶ ἐν
πολλῷ ἄδικός [13]ἐςιν.
11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ
[23]μαμωνᾷ πιςοὶ ȣ̓κ [25]ἐ-
γένεσθε, τὸ ἀληθινὸν
τίς ὑμῖν πιστεύσει;
12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-
τρίῳ πιςοὶ οὐκ [25] ἐγέ-
νεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς
ὑμῖν [29] δώσει;
13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύ-
ναται δυσὶ κυρίοις δȣ-
λεύειν· ἢ γὰρ τὸν [31]ἕνα
μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει· ἢ [31] ἑνὸς
[35] ἀνθέξεται, ϗ τοῦ ἑτέ-
ρου καταφρονήσει. Οὐ
[39] δύνασθε Θεῷ δουλεύ-
ειν καὶ μαμωνᾷ.

A. D. 29.

1 ἀκούω.
2 2 Ch. 2. 10.
3 δέχομαι.
4 2 Ti. 3. 2.
5 ver. 6.
6 ἐκμυκτηρί-
ζω, c. 23. 36.
7 γράφω.
8 ἐπαινέω.
9 ποιέω.
* Διὸ λέγω.
ὑμῖν· Οἱ-n
10 Ro. 12. 16.
He. 7. 26.
11 ch. 12. 42.
12 Mat. 24. 15.
13 εἰμί.
14 s. προεφή-
τευσαν.
15 Mat. 11. 12.
16 Mat. 6. 24.
† ἐκλίπῃ-ἰ.
17 ἐκλείπω.
18 παρέρχο-
μαι.
19 s. τὸν βίον,
v. τὸ ζῆν, v.
τὴν ψυχὴν.
20 Mat. 5. 18.
21 ch. 9. 33
22 πίπτω.
23 ch. 9. 13.
24 ἀπολύω.
25 γίνομαι.
‡ Νινευὴς-ſ.
27 ἐνδιδύσκω
28 Mar. 15. 17.
29 δίδωμι.
30 Re. 18. 12.
31 εἷς.
32 ch. 12. 19.
33 c. 14. 13, 21.
34 βάλλω,
Mat. 8. 6, 14.
35 ἀντέχομαι
Mat. 6. 24.
36 ἑλκόω.
37 s. ἦν.
38 ch. 15. 26.
39 δύναμαι.

14 [1]Ἤκουον δὲ ταῦτα
πάντα ϗ οἱ Φαρισαῖοι,
[4] φιλάργυροι ὑπάρχον-
τες· ϗ [6] ἐξεμυκτήριζον
αὐτόν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑμεῖς [13] ἐςε οἱ δικαι-
ȣ̃ντες ἑαυτȣ̀ς ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ
Θεὸς γινώσκει τὰς καρ-
δίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν
ἀνθρώποις [10] ὑψηλὸν,
[12]βδέλυγμα ἐνώπιον τȣ̃
Θεοῦ [13] ἐςιν.
16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προ-
φῆται[14] ἕως Ἰωάννου·
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζε-
ται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν
[15] βιάζεται.
17 Εὐκοπώτερον δέ
[13]ἐςι τὸν ȣ̓ρανὸν ϗ τὴν
γῆν [18]παρελθεῖν, ἢ τοῦ
νόμου μίαν [20] κεραίαν
[22] πεσεῖν.
18 Πᾶς ὁ [24] ἀπολύων
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύ-
ει· καὶ [c] πᾶς ὁ [24]ἀπολε-
λυμένην [d] ἀπὸ ἀνδρὸς [l]
γαμῶν, μοιχεύει.
19 Ἄνθρωπος δέ τις
[13] ἦν πλούσιος, ‡ καὶ
[27] ἐνεδιδύσκετο [28] πορ-
φύραν καὶ [30] βύσσον,
[32] εὐφραινόμενος καθ'
ἡμέραν λαμπρῶς.
20 [33] Πτωχὸς δέ τις
[13] ἦν ὀνόματι Λάζαρος,
ὃς [34] ἐβέβλητο πρὸς
τὸν πυλῶνα αὐτȣ̃ [36]ἡλ-
κωμένος,
21 Καὶ [37] ἐπιθυμῶν
[38] χορτασθῆναι ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν πι-

πτόντων ἀπὸ τῆς τρα-
πέζης τοῦ πλουσίου· *
ἀλλὰ καὶ οἱ [1] κύνες ἐρ-
χόμενοι [2] ἀπέλειχον τὰ
ἕλκη αὐτοῦ.
22 [3] Ἐγένετο δὲ [4] ἀπο-
θανεῖν τὸν πτωχὸν, ϗ
[7] ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς
τὸν [9] κόλπον [b] τοῦ [1] Ἀβ-
ραάμ· [5] ἀπέθανε δὲ ϗ ὁ
πλούσιος, καὶ [11] ἐτάφη.
23 Καὶ ἐν τῷ [12] ᾅδῃ
[13] ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν
[14] βασάνοις, [15] ὁρᾷ τὸν
Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν,
καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς
κόλποις αὐτοῦ.
24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας
εἶπε· Πάτερ Ἀβραὰμ,
ἐλέησόν με, ϗ [16] πέμψον
Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ
[17] ἄκρον τοῦ δακτύλου
αὐτοῦ ὕδατος, καὶ κα-
ταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
μου· ὅτι [20] ὀδυνῶμαι ἐν
τῇ [21] φλογὶ ταύτῃ.
25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ·
Τέκνον, [23] μνήσθητι ὅτι
[25] ἀπέλαβες [b] σὺ [1] τὰ ἀ-
γαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ
κακά· νῦν δὲ ‡ ὅδε παρα-
καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶ-
σαι.
26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τού-
τοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα [32] ἐ-
στήρικται, ὅπως οἱ θέ-
λοντες [33] διαβῆναι ‖ ἔν-
τεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ
[34] δύνωνται, μηδὲ οἱ
ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς
[35] διαπερῶσιν.

A. D. 29.

* ϗ ἰδεῖς ἐδί-
δου αὐτῷ-f.
1 κύων.
2 ἀπολείχω.
3 γίνομαι.
4 Ac. 2. 40.
5 ἀποθνήσκω
6 s. ταῦτα.
7 ἀποφέρω, Mar. 15. 1.
8 ἔρχομαι.
9 Jno. 1. 18.
10 ἀκούω.
11 θάπτω.
12 Mat. 11.23.
13 ἐπαίρω.
14 Mat. 4. 24.
15 ὁράω.
16 πέμπω.
17 Mat. 24.31.
18 ἀνίστημι.
19 πείθω, ch. 20. 6.
20 Ac. 20. 38.
21 Ac. 7. 30.
22 ἀνάγκη, Mat. 18. 7.
23 μιμνήσκο-
24 εἰμί. [μαι.
† τοῦ μὴ-a. τοῦ-e.
25 ἀπολαμβάνω.
‡ ὧδε-h.
26 Eccl.27.11.
§ λίθος μυλικὸς-h.
27 Mat. 18. 6.
28 ῥίπτω.
29 s. μᾶλλον.
30 Mat. 5. 29.
31 εἷς.
32 στηρίζω, ch. 9. 51.
33 διαβαίνω.
‖ ἔνθεν-a. alii omitt.
34 δύναμαι.
35 διαπεράω, Mat. 9. 1.
36 ἀφίημι.

27 Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ
οὖν σε, πάτερ, ἵνα [16] πέμ-
ψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶ-
κον τοῦ πατρός μου.
28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀ-
δελφοὺς, ὅπως [4] διαμαρ-
τύρηται [8] αὐτοῖς, ἵνα
μὴ καὶ αὐτοὶ [8] ἔλθωσιν
εἰς τὸν τόπον τοῦτον
τῆς βασάνου.
29 Λέγει αὐτῷ Ἀβρα-
άμ· Ἔχουσι Μωσέα, ϗ
τοὺς προφήτας· [10] ἀκου-
σάτωσαν αὐτῶν.
30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχὶ,
πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πο-
ρευθῇ πρὸς αὐτοὺς, με-
τανοήσουσιν.
31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ
Μωσέως καὶ τῶν προ-
φητῶν οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
[18] ἀναστῇ, [19] πεισθήσον-
ται.

Κεφ. ιζʹ.

ΕΙΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητάς· [22] Ἀνένδεκτόν
[24] ἐστι † μὴ ἐλθεῖν τὰ
σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι'
οὗ ἔρχεται.
2 [26] Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ
[27] § μύλος ὀνικὸς περίκει-
ται περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ, καὶ [28] ἔρριπται
εἰς τὴν θάλασσαν, [29] ἢ
ἵνα [30] σκανδαλίσῃ [31] ἕνα
τῶν μικρῶν τούτων.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς·
Ἐὰν [c] δὲ [1] ἁμαρτῇ [d] εἰς
σὲ [1] ὁ ἀδελφός σου, ἐπι-
τίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
μετανοήσῃ, [36] ἄφες αὐ-
τῷ.

4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς
ἡμέρας *ἁμάρτῃ εἰς σὲ,
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας
[2]ἐπιστρέψῃ b ἐπὶ σὲ,| †
λέγων· Μετανοῶ· [4]ἀφ-
ήσεις αὐτῷ.
5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόςο-
λοι τῷ Κυρίῳ· [5]Πρός-
θες ἡμῖν πίστιν.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Εἰ εἴχετε πίςιν ὡς κόκ-
κον σινάπεως, [7]ἐλέγετε
ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
[9]Ἐκριζώθητι, καὶ φυ-
τεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ·
καὶ [11]ὑπήκουσεν ἂν ὑ-
μῖν.
7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦ-
λον ἔχων ἀροτριῶν-
τα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
[33]εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
ἀγροῦ [15]‡ἐρεῖ εὐθέως·
[34]Παρελθὼν ἀνάπε-
σαι;
8 Ἀλλ' οὐχὶ [15]ἐρεῖ
αὐτῷ· Ἑτοίμασον τί
δειπνήσω, καὶ [17]περι-
ζωσάμενος διακόνει
μοι, ἕως φάγω καὶ
[20]πίω· καὶ μετὰ ταῦ-
τα φάγεσαι καὶ πίεσαι
σύ;
9 Μὴ [21]χάριν ἔχει τῷ
δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποί-
ησε τὰ [23]διαταχθέν-
τα b αὐτῷ;| c οὐ [25]δο-
κῶ.|
10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅ-
ταν ποιήσητε πάντα
τὰ [23]διαταχθέντα ὑ-
μῖν, λέγετε· *Ὅτι δοῦ-
λοι [28]ἀχρεῖοί [31]ἐσμεν·
d ὅτι | ὃ ὀφείλομεν
ποιῆσαι, [32]πεποιήκα-
μεν.

A. D. 29.

*ἁμαρτήσῃ-h
1 γίνομαι.
2 ἐπιςρέφω.
† alii πρός σε,
s. εἰς σέ.
3 διέρχομαι.
4 ἀφίημι.
5 προςτίθημι,
ch. 3. 20.
Mat. 6. 27.
6 ἀπαντάω.
7 λέγω.
8 ἵστημι.
9 Mat. 13. 29.
Jude 12.
10 αἴρω.
11 ὑπακούω.
12 εἴδω.
13 ἐπιδείκνυμι.
14 καθαρίζω.
15 εἴρω.
‡ ἐρεῖ· Εὐθέως παρελθὼν-α.
16 ἰάομαι.
17 c. 12.35,37.
Ac. 12. 8.
18 ὑποςρέφω
19 πίπτω.
20 πίνω.
21 ch. 6. 32.
1 Pe. 2.20,21.
22 ἀποκρίνομαι.
23 διατάσσω,
ch. 3. 13.
Mat. 11. 1.
24 εὑρίσκω.
25 Mat. 26.66.
Ac. 25. 27.
26 δίδωμι.
27 Ex. 12. 43.
28 Mat.25.30.
29 ἀνίστημι.
30 σώζω.
31 εἰμί.
32 ποιέω.
33 εἰςέρχομαι.
34 παρέρχομαι.

11 Καὶ [1]ἐγένετο ἐν τῷ
πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς
Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς
[3]διήρχετο διὰ μέσου
Σαμαρείας καὶ Γαλι-
λαίας.
12 Καὶ εἰςερχομένου
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην,
[6]ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα
λεπροὶ ἄνδρες, οἳ [8]ἔςη-
σαν πόῤῥωθεν.
13 Καὶ αὐτοὶ [10]ἦραν
φωνὴν, λέγοντες· Ἰη-
σοῦ ἐπιςάτα, ἐλέησον
ἡμᾶς.
14 Καὶ [12]ἰδὼν εἶπεν
αὐτοῖς· Πορευθέντες
[13]ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς
τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ [1]ἐγέ-
νετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐ-
τοὺς, [14]ἐκαθαρίσθησαν.
15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν,
[12]ἰδὼν ὅτι [16]ἰάθη, [18]ὑπ-
έστρεψε, μετὰ φωνῆς
μεγάλης δοξάζων τὸν
Θεόν.
16 Καὶ [19]ἔπεσεν ἐπὶ
πρόςωπον παρὰ τοὺς πό-
δας αὐτοῦ, e εὐχαριςῶν
αὐτῷ· | καὶ αὐτὸς [31]ἦν
Σαμαρείτης.
17 [22]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐχὶ οἱ
δέκα [14]ἐκαθαρίσθησαν;
οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
18 Οὐχ [24]εὑρέθησαν
[18]ὑποςρέψαντες [26]δοῦ-
ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ
μὴ ὁ [27]ἀλλογενὴς οὗ-
τος.
19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ·
[29]Ἀναςὰς πορεύου· ἡ
πίςις σου [30]σέσωκέ σε.
20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑ-
πὸ τῶν Φαρισαίων πότε

ἔρχεται ἡ βασιλεία τȣ̃
Θεȣ̃, [1] ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
μετὰ παρατηρήσεως·
21 Οὐδὲ [3] ἐροῦσιν· Ἰ-
δοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ·
ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ [5] ἐντὸς ὑμῶν
[7] ἐστιν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
μαθητάς· [9] Ἐλεύσονται
ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσε-
τε μίαν τῶν ἡμερῶν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου
[13] ἰδεῖν· καὶ οὐκ [15] ὄ-
ψεσθε.
23 Καὶ [3] ἐροῦσιν ὑμῖν·
Ἰδȣ̀ ὧδε, * ἤ, † ἰδȣ̀ ἐκεῖ·
μὴ [16] ἀπέλθητε, μηδὲ
[17] διώξητε·
24 Ὥσπερ γὰρ ἡ [19] ἀ-
ϛραπὴ, ἡ ἀστράπτου-
σα ἐκ τῆς [21] ὑπ' οὐρα-
νὸν, εἰς τὴν [23] ὑπ' οὐρα-
νὸν λάμπει· οὕτως [7] ἔ-
ϛαι ‡ καὶ ‖ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ‡ ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ αὐτοῦ. ‖
25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐ-
τὸν πολλὰ [25] παθεῖν, ϗ
[27] ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ
τῆς γενεᾶς ταύτης.
26 Καὶ καθὼς [29] ἐγένε-
το ἐν ταῖς ἡμέραις ‡ τȣ̃ ‖
Νῶε, οὕτως [7] ἔϛαι καὶ
ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
27 [31] Ἤσθιον, [32] ἔπι-
νον, [33] ἐγάμȣν, [24] ἐξεγα-
μίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέ-
ρας [35] εἰσῆλθε Νῶε εἰς
τὴν κιβωτόν· ϗ [9] ἦλθεν
ὁ [37] κατακλυσμὸς, καὶ
[39] ἀπώλεσεν ἅπαντας.
28 Ὁμοίως καὶ ὡς [29] ἐ-
γένετο ἐν ταῖς ἡμέραις
Λώτ· [31] ἤσθιον, [32] ἔπι-
νον, [2] ἠγόραζον, [4] ἐπώ-
λουν, [6] ἐφύτευον, [8] ᾠκο-
δόμουν·
29 Ἧ δὲ ἡμέρᾳ [10] ἐξ-
ῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδό-
μων, [11] ἔβρεξε [12] πῦρ ϗ
[14] θεῖον ἀπ' ȣ̓ρανȣ̃, καὶ
[39] ἀπώλεσεν ἅπαντας.
30 Κατὰ * ταῦτα [7] ἔ-
ϛαι ᾗ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἀποκαλύπτε-
ται.
31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,
ὃς [7] ἔσται ἐπὶ τοῦ δώ-
ματος, καὶ τὰ σκεύη αὐ-
τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ
[18] καταβάτω [20] ἆραι αὐ-
τά· ϗ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ [22] ἐπιϛρεψά-
τω εἰς τὰ ὀπίσω.
32 Μνημονεύετε τῆς
γυναικὸς Λώτ.
33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ [26] σῶσαι,
[39] ἀπολέσει αὐτήν· καὶ
ὃς ἐὰν [39] ἀπολέσῃ αὐ-
τὴν, [28] ζωογονήσει αὐ-
τήν.
34 Λέγω ὑμῖν· Ταύτῃ
τῇ νυκτὶ [7] ἔσονται δύο
ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ‡ ὁ ‖
εἷς [30] παραληφθήσεται,
καὶ ὁ ἕτερος [34] ἀφεθήσε-
ται.
35 Δύο [7] ἔσονται [36] ἀ-
λήθȣσαι [38] ἐπὶ τὸ αὐτό·
‡ ἡ ‖ μία [30] παραληφθή-
σεται, καὶ ἡ ἑτέρα [34] ἀ-
φεθήσεται.
36 ‡ Καὶ [1] ἀποκριθέν-
τες λέγουσιν αὐτῷ·
Πȣ̃, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 ἀγοράζω.
3 εἴρω.
4 πωλέω.
5 Mat. 23. 26. Ps. 39. 3.
6 φυτεύω.
7 εἰμί.
8 οἰκοδομέω.
9 ἔρχομαι.
10 ἐξέρχομαι
11 s. Θεός, v. Κύριος. Ge. 19. 24.
12 βρέχω, ch. 7. 38, 54.
13 εἴδω.
14 Re. 9. 17, 18.
15 ὄπτομαι.
* ταὐτά-α. alii τὰ αὐτά.
† alii καί.
16 ἀπέρχομαι
17 διώκω.
18 καταβαίνω
19 ch. 10. 18.
20 αἴρω.
21 s. χώρας.
22 ἐπιϛρέφω.
23 s. χώραν.
24 ἐκγαμίζω
25 πάσχω.
26 σώζω.
27 ch. 9. 22.
28 Ac. 7. 19.
29 γίνομαι.
30 παραλαμβάνω.
31 ἐσθίω.
32 πίνω.
33 γαμέω.
34 ἀφίημι
35 εἰςέρχομαι
36 s. γυναικὲς
37 Mat. 24. 38.
38 ἀλέω.
39 ἀπολλύω.
‡ Vide App.

αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶ-
μα, ἐκεῖ [1] συναχθήσον-
ται οἱ ἀετοί.

Κεφ. ιη'.

[a] ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πα-
ραβολὴν αὐτοῖς πρὸς
τὸ δεῖν πάντοτε προς-
εύχεσθαι, καὶ μὴ [b] ἐκκα-
κεῖν·
2 Λέγων· Κριτής τις
[7] ἦν ἔν τινι πόλει τὸν
Θεὸν μὴ φοβούμενος,
καὶ ἀνθρώπον μὴ [9] ἐν-
τρεπόμενος.
3 Χήρα δὲ * [7] ἦν ἐν τῇ
πόλει ἐκείνῃ· καὶ [11] ἤρ-
χετο πρὸς αὐτὸν, λέγυ-
σα· [12] Ἐκδίκησόν με
ἀπὸ τῦ [13] ἀντιδίκυ μου.
4 Καὶ οὐκ ‡ [15] ἠθέλησεν
ἐπὶ [16] χρόνον· μετὰ δὲ
ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ·
Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φο-
βοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον
οὐκ ἐντρέπομαι·
5 Διάγε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐ-
τήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη § [19] ὑπωπιάζῃ
με.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
τῆς [21] ἀδικίας λέγει·
7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ
[22] ποιήσει τὴν ἐκδίκη-
σιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐ-
τοῦ τῶν βοώντων πρὸς
αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυ-
κτὸς, καὶ μακροθυμῶν
ἐπ' αὐτοῖς;
8 Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποι-
ήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐ-
τῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ
υἱὸς τῦ ἀνθρώπυ [11] ἐλ-
θὼν ἆρα [26] εὑρήσει τὴν
πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπε δὲ [d] καὶ [1] πρός
τινας τὺς [2] πεποιθότας
ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι [3] εἰσὶ
δίκαιοι, καὶ [4] ἐξουθε-
νοῦντας τοὺς λοιποὺς,
τὴν παραβολὴν ταύ-
την·
10 Ἄνθρωποι δύο [6] ἀν-
έβησαν εἰς τὸ ἱερὸν
[8] προσεύξασθαι· ὁ εἷς
Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτε-
ρος τελώνης.
11 Ὁ Φαρισαῖος [10] στα-
θεὶς † πρὸς ἑαυτὸν ταῦ-
τα [8] προσηύχετο· [18] Ὁ
Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅ-
τι ὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοι-
ποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρ-
παγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ
κ̓ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.
12 Νηστεύω δὶς τοῦ
σαββάτυ, [14] ἀποδεκατῶ
πάντα ὅσα κτῶμαι.
13 Καὶ ὁ τελώνης μα-
κρόθεν [10] ἑστὼς οὐκ [15] ἤ-
θελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν
[17] ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυ-
πτεν εἰς | τὸ στῆθος
αὐτῦ, λέγων· [18] Ὁ Θε-
ὸς, [20] ἱλάσθητί μοι τῷ
ἁμαρτωλῷ.
14 Λέγω ὑμῖν, [22] κατέ-
βη οὗτος [24] δεδικαιωμέ-
νος εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ, ‖ [25] ἢ ἐκεῖνος· ὅτι
πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ
ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψω-
θήσεται.
15 [27] Προσέφερον δὲ
αὐτῷ καὶ τὰ [28] βρέφη.

A. D. 29.

1 συνάγω.
2 πείθω.
3 λέγω.
4 ἐξουθενέω, ch. 23. 11.
5 2 Co. 4. 1, 16.
6 ἀναβαίνω,
7 εἰμί.
8 προσεύχομαι.
9 ch. 20. 13.
* τις-b.
10 ἵστημι.
† ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν alii καθ' ἑαυτὸν, ταῦτα-n.
11 ἔρχομαι.
12 Ro. 12. 19.
13 Mat. 5. 25.
14 ch. 11. 42.
‡ ἤθελεν-i.
15 θέλω.
16 s. πολὺν.
17 ἐπαίρω.
18 pro Ὦ Θεε, Att.
§ ὑποπιάζῃ-i alii ὑποπιέζῃ;
19 1 Co. 9. 27.
20 ἱλάομαι, He. 2. 17.
21 ch. 16. 8.
22 καταβαίνω
23 ch 21. 22.
24 δικαιόω, ch. 7. 29, 35
‖ ἢ γὰρ ἐκεῖνος-a. alii ἤπερ ἐκεῖνος· s. ὑπὲρ ἐκεῖνον· s. παρ' ἐκεῖνον· s. μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον.
25 s. μᾶλλον.
26 εὑρίσκω.
27 προσφέρω.
28 c. 1. 41, 44.

ἵνα αὐτῶν [1] ἅπτηται·
[2] ἰδόντες δὲ οἱ μαθη-
ταὶ [3] ἐπετίμησαν αὐ-
τοῖς.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προς-
καλεσάμενος αὐτὰ, εἰ-
πεν· [6] Ἄφετε τὰ παι-
δία ἔρχεσθαι πρός με,
καὶ μὴ κωλύετε αὐτά·
τῶν γὰρ τοιούτων [7] ἐ-
στὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὃς ἐὰν μὴ [9] δέξηται τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ [11] εἰςέλ-
θῃ εἰς αὐτήν.
18 Καὶ [12] ἐπηρώτησέ
τις αὐτὸν [13] ἄρχων, λέ-
γων· Διδάσκαλε ἀγαθὲ,
τί ποιήσας ζωὴν αἰώ-
νιον κληρονομήσω;
19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός.
20 Τὰς ἐντολὰς [15] οἶ-
δας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ
φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς·
Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς·
Τίμα τὸν πατέρα
σου, καὶ τὴν μητέρα
ςσου.1
21 Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα
πάντα [17] ἐφυλαξάμην ἐκ
νεότητός μου.
22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ·
Ἔτι ἕν σοι λείπει·
πάντα ὅσα ἔχεις πώ-
λησον, καὶ [19] διάδος
πτωχοῖς, καὶ [20] ἕξεις
θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
μοι.
23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦ-
τα, [4] περίλυπος [5] ἐγένε-
το· [7] ἦν γὰρ πλούσιος
σφόδρα.
24 [15] Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς περίλυπον [5] γε-
νόμενον, εἶπε· Πῶς
[8] δυσκόλως οἱ τὰ χρήμα-
τα ἔχοντες [11] εἰςελεύ-
σονται εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ.
25 [10] Εὐκοπώτερον γάρ
[7] ἐστι κάμηλον διὰ τρυ-
μαλιᾶς * ῥαφίδος [11] εἰς-
ελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[11] εἰςελθεῖν.
26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκού-
σαντες· Καὶ τίς δύνα-
ται [14] σωθῆναι;
27 Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύ-
νατα παρὰ ἀνθρώποις,
δυνατά [7] ἐστι παρὰ τῷ
Θεῷ.
28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος·
Ἰδοὺ, ἡμεῖς † ἀφήκαμεν
πάντα, καὶ [16] ἠκολου-
θήσαμέν σοι.
29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς [7] ἐστιν ὃς [6] ἀφ-
ῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς,
ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖ-
κα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν
τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ,
30 Ὃς οὐ μὴ [18] ἀπο-
λάβῃ ‡ πολλαπλασίο-
να ἐν τῷ καιρῷ τού-
τῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰ-
ώνιον.
31 [21] Παραλαβὼν δὲ
τοὺς δώδεκα, εἶπε
πρὸς αὐτούς· Ἰδοὺ,

A. D. 29.

1 ἅπτομαι.
2 εἴδω.
3 ἐπιτιμάω.
4 λυπούμενος, Mat. 19. 22. συγνάσας, et λυπούμενος, Mar. 10. 22.
5 γίνομαι.
6 ἀφίημι.
7 εἰμί.
8 Mat. 19. 24. Mar. 10. 23.
9 δέχομαι.
10 ch. 5. 23. Mat. 9. 5. Mar. 2. 9.
* βελόνης-h.
11 εἰςέρχομαι.
12 ἐπερωτάω.
13 ch. 14. 1. Mat. 9. 28. Jno. 3. 1. 1 Co. 2. 6,8.
14 σώζω.
† ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι-h.
15 εἴδω.
16 ἀκολουθέω.
17 φυλάσσω, Mat. 19. 20. Mar. 10. 20. Jno. 17. 12. 1 Ti. 6. 20. 2 Ti. 1. 12.
18 ἀπολαμβάνω.
‡ ἑπταπλασίονα-n.
19 διαδίδωμι, ch. 11. 22. Jno. 6. 11. Ac. 4. 35. Re. 17. 13.
20 ἔχω.
21 παραλαμβάνω.

ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερο-
σόλυμα, καὶ [3] τελεσθή-
σεται πάντα τὰ [5] γε-
γραμμένα διὰ τῶν προ-
φητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀν-
θρώπου.
32 [7] Παραδοθήσεται
γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ
[8] ἐμπαιχθήσεται, καὶ
ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμ-
πτυσθήσεται.
33 Καὶ μαστιγώσαν-
τες ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ
τῇ τρίτῃ [10] ἀναστήσε-
ται.
34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν
τύτων [11] συνῆκαν· καὶ
[13] ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
[15] κεκρυμμένον ἀπ' αὐ-
τῶν, καὶ οὐκ [17] ἐγίνω-
σκον τὰ λεγόμενα.
35 [19] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
ἐγγίζειν * αὐτὸν εἰς
Ἱεριχὼ, τυφλός τις
[21] ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν προσαιτῶν.
36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου
διαπορευομένου, [23] ἐ-
πυνθάνετο τί [13] εἴη
τοῦτο.
37 [24] Ἀπήγγειλαν δὲ
αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Να-
ζωραῖος παρέρχεται.
38 Καὶ [27] ἐβόησε, λέ-
γων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ,
ἐλέησόν με.
39 Καὶ οἱ προάγοντες
[29] ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολ-
λῷ μᾶλλον [33] ἔκραζεν·
Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν
με.
40 [35] Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς [38] ἐκέλευσεν αὐτὸν
[1] ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν·
[2] ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ,
[4] ἐπηρώτησεν αὐτὸν,
41 Λέγων· Τί σοι θέ-
λεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶ-
πε· Κύριε, ἵνα [6] ἀνα-
βλέψω.
42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ· [6] Ἀνάβλε-
ψον· ἡ πίστις σου [9] σέ-
σωκέ σε.
43 Καὶ παραχρῆμα [6] ἀ-
νέβλεψε, καὶ [12] ἠκολού-
θει αὐτῷ, δοξάζων τὸν
Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς
[14] ἰδὼν, [16] ἔδωκεν αἶνον
τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'.

ΚΑΙ [19] εἰσελθὼν [20] δι-
ήρχετο [22] τὴν Ἱεριχώ.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνό-
ματι καλούμενος Ζακ-
χαῖος· καὶ αὐτὸς [13] ἦν
ἀρχιτελώνης, ϗ οὗτος
[13] ἦν πλούσιος.
3 Καὶ ἐζήτει [14] ἰδεῖν
τὸν Ἰησοῦν τίς [13] ἐστι,
καὶ οὐκ [25] ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ [26] ἡ-
λικίᾳ μικρὸς [13] ἦν.
4 Καὶ [28] προδραμὼν
ἔμπροσθεν, [30] ἀνέβη
ἐπὶ † συκομορέαν, ἵνα
[14] ἴδῃ αὐτόν· ὅτι [b] δι' ἐ-
κείνης [31] ἔμελλε [32] δι-
έρχεσθαι.
5 Καὶ ὡς [34] ἦλθεν ἐπὶ
τὸν τόπον, [6] ἀναβλέψας
ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·
Ζακχαῖε, [36] σπεύσας
[37] κατάβηθι· σήμερον
γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ
με [39] μεῖναι.

A. D. 29.

1 ἄγω.
2 ἐγγίζω.
3 τελέω.
4 ἐπερωτάω.
5 γράφω.
6 ἀναβλέπω.
7 παραδίδωμι
Mat. 17. 18.
8 ἐμπαίζω,
ch. 22. 63.
Mat. 2. 16.
9 σώζω.
10 ἀνίστημι.
11 συνίημι.
12 ἀκολουθέω.
13 εἰμί.
14 εἴδω.
15 κρύπτω.
16 δίδωμι.
17 γινώσκω.
18 s. ὁ Ἰησοῦς.
* αὐτὸν, εἰς
Ἱεριχὼ τυ-
φλός-n.
19 γίνομαι.
20 εἰσέρχομαι
21 κάθημαι.
22 διέρχομαι.
23 πυνθάνο-
μαι.
24 ἀπαγγέλ-
λω.
25 δύναμαι.
26 ch. 2. 52.
Mat. 6. 27.
27 βοάω.
28 προτρέχω
29 ἐπιτιμάω.
30 ἀναβαίνω
† συκομωραί-
αν, s. συκο-
μωρίαν-h.
31 s. ὁδοῦ.
32 μέλλω.
33 κράζω.
34 ἔρχομαι.
35 ἵστημι.
36 σπεύδω.
37 καταβαίνω
38 κελεύω.
39 μένω.

6 Καὶ [1]σπεύσας [3]κατέβη, καὶ [5]ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

7 Καὶ [7]ἰδόντες ἅπαντες [8]διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ [9]εἰσῆλθε [11]καταλῦσαι.

8 [13]Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· Ἰδȣ̀, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· ϗ εἴ τινός τι [15]ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ [19]ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ [20]ἐστιν.

10 [21]Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπȣ ζητῆσαι ϗ σῶσαι τὸ [22]ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, [23]προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν [20]εἶναι Ἰερουσαλὴμ, ϗ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 Εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις [24]εὐγενὴς [25]ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, [12]λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ [29]ὑποστρέψαι.

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, [30]ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα [32]μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· [34]Πραγματεύσασθε [*]ἕως ἔρχομαι.

A. D. 29.

1 σπεύδω.
2 μισέω.
3 καταβαίνω
4 ἀποςέλλω.
5 ὑποδέχομαι
6 γίνομαι.
7 εἴδω.
8 διαγογγύζω
9 εἰςέρχομαι.
10 ἐπανέρχομαι.
11 ch. 9. 12.
12 λαμβάνω.
13 ἵστημι, Ac. 5. 20.
14 φωνέω.
15 συκοφαντέω, c. 3. 14. Le. 19. 11. Job 35. 9.
16 διαπραγματεύομαι.
17 παραγίνομαι.
18 προςεργάζομαι.
19 γίνομαι.
20 εἰμί.
21 ἔρχομαι.
22 ἀπολλύω, c. 15. 6, 24, 32. Mat. 18. 11.
23 προςτίθημι
24 Ac. 17. 11. 1 Co. 1. 26.
25 πορεύομαι
26 ἔχω.
27 Jno. 11. 44. Ac. 19. 12.
28 φοβέω.
29 ὑποστρέφω
30 δίδωμι.
31 τίθημι.
32 v. 16, 18, 20. Eze. 45. 12.
33 σπείρω.
34 εἰργάσατο, Mat. 25. 16. cf. 2 Ti. 2. 4.
* ἐν ᾧ-h.
35 γινώσκω.

14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτȣ̃ [2]ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ [4]ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ [6]ἐγένετο ἐν τῷ [10]ἐπανελθεῖν αὐτὸν [12]λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε [14]φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δȣ́λȣς τούτους, οἷς [30]ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα [35]γνῷ τίς τί [16]διεπραγματεύσατο.

16 [17]Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σȣ [18]προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιςὸς [19]ἐγένου, [20]ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ [21]ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνȣ ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος [21]ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν [26]εἶχον ἀποκειμένην ἐν [27]σουδαρίῳ.

21 [28]Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς [20]εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ [31]ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ [33]ἔσπειρας.

22 Λέγει c δὲ 1 αὐτῷ·

'Εκ τοῦ στόματός σου
κρίνῶ σε, πονηρὲ δοῦλε·
[3] ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρω-
πος [5] αὐστηρός εἰμι,
αἴρων ὃ οὐκ [6] ἔθηκα,
καὶ θερίζων ὃ οὐκ [7] ἔ-
σπειρα·
23 Καὶ διατί οὐκ [9] ἔδω-
κας τὸ ἀργύριόν με ἐπὶ
c τὴν [11] τράπεζαν, καὶ
ἐγὼ [12] ἐλθὼν σὺν [13] τό-
κω ἂν [15] ἔπραξα αὐτό;
24 Καὶ τοῖς [16] παρεςῶ-
σιν εἶπεν· [17] Ἄρατε ἀπ'
αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ
[9] δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
ἔχοντι.
25 (Καὶ εἶπον αὐτῷ·
Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.)
26 [19] Λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι
[9] δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τȣ͂
μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει,
[17] ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
τοῦ.
27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς
μου ἐκείνους, τοὺς μὴ
[21] θελήσαντάς με βασι-
λεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, [23] ἀ-
γάγετε ὧδε, καὶ [25] κα-
τασφάξατε ἔμπροσθέν
μου.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα,
[26] ἐπορεύετο ἔμπροσθεν,
ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσό-
λυμα.
29 Καὶ [27] ἐγένετο ὡς
[28] ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ
καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ
ὄρος τὸ [29] καλούμενον
'Ελαιῶν, [31] ἀπέστειλε
δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ,
30 Εἰπών· Ὑπάγετε εἰς
τὴν κατέναντι κώμην·

A. D. 29.

1 εὑρίσκω.
2 δέω.
3 εἴδω.
4 καθίζω.
5 ver. 21. cf. Mat. 25. 24.
6 τίθημι.
7 σπείρω.
8 ἐρωτάω.
9 δίδωμι.
10 εἴρω.
11 Mat. 21.12. τραπεζίταις, Mat. 25. 27.
12 ἔρχομαι.
13 Mat. 25.27. Ex. 22. 25. De. 23. 19.
14 ἀπέρχομαι
15 πράττω.
16 παρίστημι
17 αἴρω.
18 ἐπιῤῥίπτω, 1 Pe. 5. 7. Nu. 35. 20, 22
19 s. 'Ο δὲ κύριος εἶπε·
20 ἐπιβιβάζω, c. 10. 34. Ac. 23. 24.
21 ver. 14.
22 ὑποστρωννύω, Is. 58. 5. ἔστρωσαν, Mat. 21. 8.
23 ἄγω.
* ἤδη, πρὸς τῇ καταβάσει τȣ͂ ὄρȣς τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο-n.
25 κατασφάζω, Zec. 11. 5. 2 Mac. 5. 12.
26 πορεύομαι
27 γίνομαι.
28 ἐγγίζω.
29 καλέω.
30 ἄρχομαι.
31 ἀποστέλλω
32 s. τόποις.

ἐν ᾗ εἰςπορευόμενοι
[1] εὑρήσετε πῶλον [2] δε-
δεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς
πώποτε ἀνθρώπων [4] ἐ-
κάθισε· λύσαντες αὐ-
τὸν [23] ἀγάγετε.
31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
[8] ἐρωτᾷ· Διατί λύετε;
οὕτως [10] ἐρεῖτε αὐτῷ·
Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει.
32 [14] 'Απελθόντες δὲ οἱ
[31] ἀπεσταλμένοι, [1] εὗρον
καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
33 Λυόντων δὲ αὐτῶν
τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύ-
ριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτȣ́ς·
Τί λύετε τὸν πῶλον;
34 Οἱ δὲ εἶπον· 'Ο Κύ-
ριος αὐτȣ͂ χρείαν ἔχει.
35 Καὶ [23] ἤγαγον αὐτὸν
πρὸς τὸν Ἰησȣ͂ν· ϗ [18] ἐ-
πιῤῥίψαντες ἑαυτῶν
τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶ-
λον, [20] ἐπεβίβασαν τὸν
Ἰησοῦν.
36 Πορευομένου δὲ αὐ-
τοῦ, [22] ὑπεστρώννυον
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ.
37 'Εγγίζοντος δὲ αὐ-
τοῦ * ἤδη πρὸς τῇ κα-
ταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
'Ελαιῶν, [30] ἤρξαντο ἅ-
παν τὸ πλῆθος τῶν μα-
θητῶν χαίροντες αἰ-
νεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ
μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων,
38 Λέγοντες· Εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος βα-
σιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυ-
ρίου· εἰρήνη ἐν οὐρα-
νῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψί-
στοις.[32]

39 Καί τινες τῶν Φαρι-
σαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου
εἶπον πρὸς αὐτόν· Δι-
δάσκαλε, [1] ἐπιτίμησον
τοῖς μαθηταῖς σου.
40 Καὶ [3]ἀποκριθεὶς εἶ-
πεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπή-
σωσιν, οἱ λίθοι [30] κε-
κράξονται.
41 Καὶ ὡς [5] ἤγγισεν,
[7] ἰδὼν τὴν πόλιν, [8] ἔ-
κλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέ-
γων·
42 Ὅτι εἰ [9] ἔγνως καὶ
σὺ, [e] καί γε [l] ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ [d] σου [l] ταύτῃ, τὰ [11]
πρὸς εἰρήνην σου· νῦν
δὲ [12]ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλ-
μῶν * σου.
43 Ὅτι [13]ἥξουσιν ἡμέ-
ραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβα-
λοῦσιν οἱ ἐχθροί σου
[15]χάρακά σοι, καὶ [16]πε-
ρικυκλώσουσί σε, καὶ
[17] συνέξουσί σε πάντο-
θεν.
44 Καὶ [19]ἐδαφιοῦσί σε,
καὶ τὰ τέκνα σου ἐν
σοί· καὶ οὐκ [20]ἀφήσου-
σιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ
λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ [9] ἔ-
γνως τὸν καιρὸν τῆς
[21] ἐπισκοπῆς σου.
45 Καὶ [23] εἰσελθὼν εἰς
τὸ ἱερὸν, [25] ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦν-
τας [c] ἐν αὐτῷ καὶ ἀγο-
ράζοντας, [l]
46 Λέγων αὐτοῖς·
[26] Γέγραπται· [27] ‡ Ὁ
οἶκός μου οἶκος προσευ-
χῆς [28] ἐστιν· ὑμεῖς δὲ
αὐτὸν ἐποιήσατε σπή-
λαιον λῃστῶν.

47 Καὶ [28] ἦν διδάσκων
τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ
ἱερῷ· οἱ δὲ † ἀρχιερεῖς ϗ
οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
αὐτὸν [2] ἀπολέσαι, καὶ
οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.
48 Καὶ οὐχ εὕρισκον
τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λα-
ὸς γὰρ ἅπας [4]ἐξεκρέμα-
το αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ'.

ΚΑΙ [a] ἐγένετο ἐν μιᾷ
τῶν ἡμερῶν [c] ἐκείνων, [l]
διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν
λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
εὐαγγελιζομένου, [10] ἐπέ-
στησαν οἱ † ἀρχιερεῖς ϗ
οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς
πρεσβυτέροις,
2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τὸν, λέγοντες· Εἰπὲ
ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς [28]ἐ-
στιν ὁ [14] δούς σοι τὴν
ἐξουσίαν ταύτην;
3 [a] Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε
πρὸς αὐτούς· [18] Ἐρωτή-
σω ὑμᾶς κἀγὼ [c] ἕνα [l]
λόγον· καὶ εἴπατέ μοι.
4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάν-
νου ἐξ οὐρανοῦ [28] ἦν, ἢ
ἐξ ἀνθρώπων;
5 Οἱ δὲ [22]συνελογίσαν-
το πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον-
τες· Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν·
Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ, Δια-
τί [d] οὖν [l] οὐκ [24]ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ;
6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ
ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς
καταλιθάσει ἡμᾶς·
[29] πεπεισμένος γάρ [28]ἐ-
στιν Ἰωάννην προφή-
την [28] εἶναι.

A. D. 29.

1 ἐπιτιμάω.
2 ἀπολλύω.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἐκκρεμάννυμι, Ge. 44. 30.
5 ἐγγίζω.
6 γίνομαι.
7 εἴδω.
8 κλαίω.
9 γινώσκω.
10 ἐφίστημι.
11 s. ἀνήκοντα.
12 κρύπτω.
* σου. ὅτι-n.
† ἱερεῖς-i.
13 ἥκω.
14 δίδωμι.
15 Is. 37. 33. Je. 33. 4.
16 Jos. 7. 9. 2 Ki. 6. 14.
17 συνέχω, ch. 4. 38. Ac. 18. 5. 2 Co. 5. 14.
18 ἐρωτάω.
19 ἐδαφίζω, Ps. 137. 9. Is. 3. 26.
20 ἀφίημι.
21 Ac. 1. 20. 1 Ti. 3. 2.
22 συλλογίζομαι. Mat. 21. 25, διελογίζοντο Mar. 11. 31, ἐλογίζοντο.
23 εἰσέρχομαι.
24 πιστεύω.
25 ἄρχομαι.
26 γράφω.
27 Is. 56. 7.
‡ Ὅτι-f.
28 εἰμί.
29 πείθω.
30 κράζω.

7 Καὶ [1] ἀπεκρίθησαν
μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέ-
γω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 [a] Ἤρξατο δὲ πρὸς
τὸν λαὸν λέγειν τὴν
παραβολὴν ταύτην·
[v] Ἄνθρωπός [b] τις [5] ἐφύ-
τευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
[6] ἐξέδοτο αὐτὸν γεωρ-
γοῖς· καὶ [7] ἀπεδήμησε
χρόνους ἱκανούς.
10 Καὶ ἐν καιρῷ [9] ἀπέ-
στειλε πρὸς τοὺς γε-
ωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-
λῶνος [11] δῶσιν αὐτῷ·
οἱ δὲ γεωργοὶ, [13] δεί-
ραντες αὐτὸν, [15] ἐξαπέ-
στειλαν κενόν.
11 Καὶ [17] προσέθετο
[19] πέμψαι ἕτερον δοῦ-
λον· οἱ δὲ [21] κἀκεῖνον
[13] δείραντες καὶ [22] ἀτι-
μάσαντες, [15] ἐξαπέστει-
λαν κενόν.
12 Καὶ [17] προσέθετο
[19] πέμψαι τρίτον· οἱ
δὲ καὶ τοῦτον [23] τραυ-
ματίσαντες [24] ἐξέβα-
λον.
13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος· Τί
ποιήσω; [19] πέμψω τὸν
υἱόν μου τὸν ἀγαπη-
τόν· ἴσως τοῦτον [c] [27] ἰ-
δόντες [28] ἐντραπήσον-
ται.
14 [27] Ἰδόντες δὲ αὐτὸν
οἱ γεωργοὶ, [30] διελογί-
ζοντο πρὸς ἑαυτοὺς,
λέγοντες· Οὗτός [12] ἐστιν
ὁ κληρονόμος· δεῦτε,
ἀποκτείνωμεν αὐτὸν,
ἵνα ἡμῶν [2] γένηται ἡ
κληρονομία.
15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐ-
τὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος, [35] ἀπέκτειναν. Τί
οὖν ποιήσει αὐτοῖς
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ-
νος;
16 [4] Ἐλεύσεται καὶ [8] ἀ-
πολέσει τοὺς γεωργοὺς
τούτους, καὶ [11] δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις·
Ἀκούσαντες δὲ εἶπον·
[10] Μὴ [2] γένοιτο.
17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας
αὐτοῖς, εἶπε· Τί οὖν
[12] ἐστι τὸ [14] γεγραμμέ-
νον τοῦτο· [16] Λίθον ὃν
[18] ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰ-
κοδομοῦντες, οὗτος [2] ἐ-
γενήθη εἰς κεφαλὴν γω-
νίας;
18 Πᾶς ὁ [20] πεσὼν ἐπ'
ἐκεῖνον τὸν λίθον, συν-
θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ'
ἂν [20] πέσῃ, λικμήσει αὐ-
τόν.
19 Καὶ [25] ἐζήτησαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ'
αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ
[26] ἐφοβήθησαν [e] τὸν
λαόν· [29] ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν
παραβολὴν ταύτην εἶ-
πε.
20 Καὶ [31] παρατηρή-
σαντες [f] ἀπέστειλαν
[32] ἐγκαθέτους, ὑποκρι-
νομένους ἑαυτοὺς δι-
καίους [12] εἶναι, ἵνα
[33] ἐπιλάβωνται αὐτοῦ
[*] λόγου, εἰς τὸ [34] παρα-

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 γίνομαι.
3 ἄρχομαι.
4 ἔρχομαι.
5 φυτεύω.
6 ἐκδίδωμι.
7 ἀποδημέω.
8 ἀπολλύω.
9 ἀποστέλλω
10 Ro. 3. 4.
11 δίδωμι.
12 εἰμί.
13 δέρω, ch. 12. 47, 48.
14 γράφω.
15 ἐξαποστέλλω.
16 Ps. 118. 22.
17 προστίθημι
18 ἀποδοκιμάζω.
19 πέμπω.
20 πίπτω.
21 χ' ἐκεῖνος.
22 Jno. 8. 49. Ac. 5. 41. Ro. 1. 24. Ja. 2. 6.
23 Ac. 19. 16. Ex. 28. 16, 23. Ca. 5. 7.
24 ἐκβάλλω.
25 ζητέω.
26 φοβέω.
27 εἴδω.
28 ἐντρέπω.
29 γινώσκω.
30 διαλογίζομαι.
31 2 Mac. 5 25.
32 Job 19. 12. 31. 9.
33 ἐπιλαμβάνω.
* τῶν λόγων, alii λόγον, s. λόγους-π.
34 παραδίδωμι.
35 ἀποκτείνω

δοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ [3] ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, [a] οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόςωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.

22 [7] Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον [9] δοῦναι, ἢ οὔ; [10]

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν [11] πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· [c] Τί με πειράζετε; |

24 [12] ‡ Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; [14] Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον· Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· [15] Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν [17] ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, [19] ἐσίγησαν.

27 [21] Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ § [23] ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ [22] εἶναι, [3] ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

28 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς [25] ἔγραψεν ἡμῖν· [26] Ἐάν τινος ἀδελφὸς [1] ἀποθάνῃ ἔχων [6] γυναῖκα, καὶ οὗτος [1] ἄτεκνος [1] ἀποθάνῃ, ἵνα [4] λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν [6] γυναῖκα, καὶ [8] ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ [22] ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, [4] λαβὼν [6] γυναῖκα, [1] ἀπέθανεν ἄτεκνος.

30 [a] Καὶ [4] ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν [6] γυναῖκα, καὶ οὗτος [1] ἀπέθανεν ἄτεκνος.

31 Καὶ ὁ τρίτος [4] ἔλαβεν † αὐτήν· ὡςαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ, [b] καὶ | οὐ [13] κατέλιπον τέκνα, καὶ [1] ἀπέθανον.

32 [v] Ὕστερον [c] δὲ | [d] πάντων | [1] ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν [16] γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ [18] ἔσχον αὐτὴν [6] γυναῖκα.

34 Καὶ [14] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται·

35 Οἱ δὲ [20] καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται.

36 Οὔτε γὰρ [1] ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· [24] ἰσάγγελοι γάρ [22] εἰσι· καὶ υἱοί [22] εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ [22] ὄντες.

A. D. 29.

1 ἀποθνήσκω
2 ver. 29, 30. Is. 49. 21. Je. 18. 21.
3 ἐπερωτάω.
4 λαμβάνω.
5 εἴδω.
6 γυνή.
7 ἔξειμι.
8 ἐξανίστημι. Mar. 12. 19. Ac. 15. 5.
9 δίδωμι.
* Vide App.
10 s. δοῦναι.
11 1 Co. 3. 19. 2 Co. 4. 2. Ep. 4. 14.
† αὐτὴν ὡςαύτως· ὡςαύτως δὲ χ-π. [νύω.
12 ἐπιδεικ-
‡ Δείξατέ-α.
13 καταλείπω
14 ἀποκρίνομαι.
15 ἀποδίδωμι
16 γίνομαι.
17 ἐπιλαμβά- [νω.
18 ἔχω.
19 σιγάω.
20 καταξιόω, ch. 21. 36. Ac. 5. 41. 2 Th. 1. 5.
21 προςέρχομαι.
22 εἰμί.
§ λέγοντες-π.
23 ch. 2. 34. Jno. 19. 12. Ac. 13. 45. Ro. 10. 21.
24 ὡς ἄγγελοι, Mat. 22. 30. Mar. 12. 25.
25 γράφω.
26 De. 25. 5—10.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται
οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς
[*][1]ἐμήνυσεν [2]ἐπὶ τῆς βά-
του, ὡς λέγει Κύριον,
τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ
τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, ϗ τὸν
Θεὸν Ἰακώβ.
38 Θεὸς δὲ οὐκ [4]ἔστι
νεκρῶν, ἀλλὰ [5]ζών-
των· πάντες γὰρ αὐτῷ
ζῶσιν.
39 [7]Ἀποκριθέντες δέ
τινες τῶν γραμματέων
εἶπον· Διδάσκαλε, κα-
λῶς εἶπας.
40 Οὐκέτι δὲ [9]ἐτόλ-
μων ἐπερωτᾶν αὐτὸν
οὐδέν.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τούς· Πῶς [11]λέγουσι
τὸν Χριστὸν υἱὸν Δα-
βὶδ [4]εἶναι; [1]
42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλ-
μῶν· [15]Εἶπεν ὁ Κύρι-
ος τῷ Κυρίῳ μου·
Κάθου ἐκ δεξιῶν
μου,
43 Ἕως ἂν [17]θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου;
44 Δαβὶδ οὖν Κύριον
αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς
υἱὸς αὐτοῦ [4]ἐστιν;
45 Ἀκούοντος δὲ παν-
τὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ·
46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν
γραμματέων τῶν θε-
λόντων περιπατεῖν ἐν
στολαῖς, καὶ φιλούν-
των ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, καὶ [26]πρωτο-
καθεδρίας ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς, καὶ [2]πρω-
τοκλισίας ἐν τοῖς δεί-
πνοις.
47 Οἳ κατεσθίουσι τὰς
οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προφάσει †μακρὰ προσ-
εύχονται· οὗτοι [6]λή-
ψονται περισσότερον
κρίμα.

Κεφ. κα΄.

[8]ἈΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ εἶ-
δε τοὺς βάλλοντας τὰ
δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ [10]γα-
ζοφυλάκιον πλουσίους.
2 Εἶδε δὲ [d]καί [1]τινα
χήραν [12]πενιχρὰν βάλ-
λουσαν ἐκεῖ δύο [13]λε-
πτά.
3 Καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα
ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον
πάντων [14]ἔβαλεν.
4 Ἅπαντες γὰρ οὗτοι
ἐκ τοῦ [16]περισσεύοντος
αὐτοῖς [14]ἔβαλον εἰς τὰ
δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη
δὲ ἐκ τοῦ [18]ὑστερήματος
αὐτῆς ἅπαντα τὸν [19]βί-
ον ὃν εἶχεν [14]ἔβαλε.
5 Καί τινων λεγόντων
περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λί-
θοις καλοῖς καὶ ἀναθή-
μασι [20]κεκόσμηται, εἶ-
πε·
6 [21]Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε,
[22]ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν
αἷς οὐκ [23]ἀφεθήσεται
λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ
καταλυθήσεται.
7 [24]Ἐπηρώτησαν δὲ
αὐτὸν, λέγοντες· Διδά-
σκαλε, πότε οὖν ταῦτα
[4]ἔσται; καὶ τί [25]τὸ
σημεῖον ὅταν μέλλῃ
ταῦτα [27]γίνεσθαι;

A. D. 29.

* ἐμήνυσεν, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς-n.
1 μηνύω, Jno. 11. 57. Ac. 23. 30. 1 Co. 10. 28.
2 ch. 14. 7, 8. Mat. 23. 5.
3 Ex. 3. 2-6.
4 εἰμί.
5 ζάω.
† μακρᾷ, alii μακρὰν-n.
6 λαμβάνω.
7 ἀποκρίνομαι.
8 ἀναβλέπω.
9 τολμάω.
10 Mar. 12. 41. Jno. 8. 20.
11 s. γραμματεῖς.
12 Ex. 22. 25.
13 ch. 12. 59. Mar. 12. 42.
14 βάλλω.
15 Ps. 110. 1.
16 Mat. 5. 20. Mar. 12. 44. Ro. 5. 15. 2 Co. 8. 2.
17 τίθημι.
18 1 Co. 6. 18. 2 Co. 8. 13, 14. 1 Th. 3. 10. Phi. 2. 30.
19 ch. 8. 14. Mar. 12. 44. 2 Ti. 2. 4. 1 Jno. 3. 17.
20 κοσμέω.
21 s. κατὰ.
22 ἔρχομαι.
23 ἀφίημι.
24 ἐπερωτάω.
25 s. ἔσται.
26 ch. 11. 43. Mat. 23. 5. Mar. 12. 39.
27 γίνομαι.

8 'Ο δὲ εἶπε· Βλέπε-
τε μὴ [1] πλανηθῆτε·
πολλοὶ γὰρ [3] ἐλεύσον-
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· "Οτι
ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ και-
ρὸς [7] ἤγγικε. Μὴ οὖν
[9] πορευθῆτε ὀπίσω αὐ-
τῶν.
9 "Οταν δὲ ἀκούσητε
πολέμους καὶ [10] ἀκα-
ταστασίας, μὴ [11] πτο-
ηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα
[12] γενέσθαι πρῶτον·
ἀλλ' οὐκ εὐθέως [13] τὸ
τέλος.
10 Τότε [14] ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· [15] 'Εγερθήσεται
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
βασιλεία ἐπὶ βασιλεί-
αν·
11 Σεισμοί τε μεγά-
λοι κατὰ τόπους, καὶ
λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ [17] ἔ-
σονται· [18] φόβητρά
τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐ-
ρανοῦ μεγάλα [17] ἔ-
σται.
12 Πρὸ δὲ τούτων ἁ-
πάντων [20] ἐπιβαλοῦσιν
ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας
αὐτῶν, καὶ [22] διώξου-
σι, [23] παραδιδόντες εἰς
συναγωγὰς καὶ φυλα-
κὰς, ἀγομένους ἐπὶ βα-
σιλεῖς καὶ ἡγεμόνας,
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
μου.
13 [27] 'Αποβήσεται δὲ
ὑμῖν εἰς μαρτύριον.[28]
14 [33] Θέσθε [34] οὖν εἰς
τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ
[35] προμελετᾷν [36] ἀπολο-
γηθῆναι.
15 'Εγὼ γὰρ [2] δώσω
ὑμῖν στόμα καὶ σο-
φίαν, ᾗ οὐ [4] δυνήσον-
ται [5] ἀντειπεῖν, * οὐ-
δὲ [6] ἀντιστῆναι πάν-
τες οἱ [8] ἀντικείμενοι
ὑμῖν.
16 [23] Παραδοθήσεσθε
δὲ καὶ ὑπὸ γονέων,
καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγ-
γενῶν. καὶ φίλων
καὶ θανατώσουσιν ἐξ
ὑμῶν.
17 Καὶ [17] ἔσεσθε μι-
σούμενοι ὑπὸ πάντων
διὰ τὸ ὄνομά μου.
18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κε-
φαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ [16] ἀ-
πόληται.
19 'Εν τῇ ὑπομονῇ ὑ-
μῶν † [19] κτήσασθε τὰς
ψυχὰς ὑμῶν.
20 "Οταν δὲ [21] ἴδητε
κυκλουμένην ὑπὸ στρα-
τοπέδων τὴν 'Ιερουσα-
λὴμ, τότε [24] γνῶτε ὅτι
[25] ἤγγικεν ἡ [26] ἐρήμω-
σις αὐτῆς.
21 Τότε οἱ ἐν τῇ 'Ιου-
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ
αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν·
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις,
μὴ [29] εἰσερχέσθωσαν εἰς
αὐτήν.
22 "Οτι ἡμέραι ἐκδι-
κήσεως αὗταί [17] εἰσι,
τοῦ ‡ [30] πληρωθῆναι
πάντα τὰ [31] γεγραμμέ-
να.
23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαις, [32] καὶ
ταῖς θηλαζούσαις ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
[17] ἔσται γὰρ [37] ἀνάγκη
μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς.

A. D. 29.

1 πλανάω, Mat. 24. 4. Mar. 13. 5.
2 δίδωμι.
3 ἔρχομαι.
4 δύναμαι.
5 Ac. 4. 14. Es. 8. 8.
* ἢ-α.
6 ἀνθίστημι, Mat. 5. 13.
7 ἐγγίζω.
8 ch. 13. 17.
9 πορεύομαι.
10 1 Co. 14. 33.
11 πτοέω, ch. 24. 37.
12 γίνομαι.
13 s. ἔσται.
14 λέγω.
15 ἐγείρω.
16 ἀπολλύω.
17 εἰμί.
18 Is. 19 17.
† κτήσεσθε-ί.
19 κτάομαι.
20 ἐπιβάλλω.
21 εἴδω.
22 διώκω. [μι
23 παραδίδω-
24 γινώσκω.
25 ἐγγίζω.
26 Mat. 24. 14.
27 ἀποβαίνω, ch. 5. 2.
28 s. αὐτοῖς, Mar. 13. 9.
29 εἰςέρχομαι. [ναι-α.
‡ πλησθῆ-
30 πληρόω.
31 γράφω.
32 s. βρέφος.
33 τίθημι.
34 s. τοῦτο.
35 Mar. 13. 11.
36 ch. 12. 11. Ac. 19. 33. Ro. 2. 15.
37 θλῖψις, Mat. 24. 21.

καὶ ὀργὴ [b] ἐν [1] τῷ λαῷ
τούτῳ.
24 Καὶ [1] πεσοῦνται [2] στό-
ματι μαχαίρας, καὶ [3] αἰ-
χμαλωτισθήσονται εἰς
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱε-
ρουσαλὴμ [4] ἔσται [5] πα-
τουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄ-
χρι [7] πληρωθῶσι [c] καὶ-
ροὶ ἐθνῶν. | *
25 Καὶ [4] ἔσται σημεῖα
ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ,
καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς [8] συνοχὴ ἐ-
θνῶν † ἐν [9] ἀπορίᾳ, ἠχού-
σης θαλάσσης καὶ [11] σά-
λου.
26 Ἀποψυχόντων ἀν-
θρώπων ἀπὸ φόβου καὶ
[13] προσδοκίας τῶν ἐπερ-
χομένων τῇ [15] οἰκουμέ-
νῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν σαλευθή-
σονται.
27 Καὶ τότε [17] ὄψον-
ται [19] τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
μεως καὶ δόξης πολ-
λῆς.
28 Ἀρχομένων δὲ τού-
των [21] γίνεσθαι, [22] ἀνα-
κύψατε καὶ [23] ἐπάρατε
τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· δι-
ότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ-
τρωσις ὑμῶν.
29 Καὶ εἶπε παραβο-
λὴν αὐτοῖς· [25] Ἴδετε
τὴν συκῆν καὶ πάντα
τὰ δένδρα·
30 Ὅταν [27] προβάλω-
σιν [29] ἤδη, [e] βλέποντες
ἀφ' ἑαυτῶν | ** γινώ-
σκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ
θέρος [4] ἐστίν·

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς,
ὅταν [25] ἴδητε ταῦτα
γινόμενα, γινώσκετε
ὅτι ἐγγύς [4] ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ Θεοῦ.
32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὐ μὴ [6] παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν
πάντα [21] γένηται.
33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
[6] παρελεύσονται, οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ [6] παρ-
έλθωσι.
34 Προσέχετε δὲ ἑαυ-
τοῖς, μήποτε ‡ βαρυν-
θῶσιν ὑμῶν αἱ καρδί-
αι ἐν κραιπάλῃ, καὶ
μέθῃ, καὶ μερίμναις
[10] βιωτικαῖς, καὶ αἰ-
φνίδιος ἐφ' ὑμᾶς [12] ἐπ-
ιστῇ ἡ ἡμέρα § ἐκεί-
νη.
35 Ὡς [14] παγὶς γὰρ
[16] ἐπελεύσεται ἐπὶ πάν-
τας τοὺς [18] καθημένους
ἐπὶ πρόσωπον πάσης
τῆς γῆς.
36 Ἀγρυπνεῖτε ‖ οὖν,
ἐν παντὶ καιρῷ δεόμε-
νοι, ἵνα [20] καταξιωθῆ-
τε ἐκφυγεῖν ταῦτα
πάντα τὰ μέλλοντα
[21] γίνεσθαι, καὶ [24] στα-
θῆναι ἔμπροσθεν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 [4] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας
ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,
τὰς δὲ νύκτας ἐξερχό-
μενος [26] ηὐλίζετο εἰς τὸ
ὄρος τὸ καλούμενον
Ἐλαιῶν.
38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς
[28] ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐ-
τοῦ.

A. D. 29.

1 πίπτω.
2 De. 13. 16.
3 Ro. 7. 23.
4 εἰμί.
5 ch. 10. 19.
6 παρέρχομαι
7 πληρόω.
* alii καὶ ἔ-
σονται και-
ροὶ ἐθνῶν.
8 2 Co. 2. 4.
† ἐν ἀπορίᾳ
ἠχοῦς-l.
‡ βαρηθῶ-
σιν-a.
9 Le. 26. 16.
10 1 Co. 6. 3, 4.
11 Jno. 1. 15.
12 ἐφίστημι.
§ ἐκείνη ὡς
παγίς· Ἐ-
πελεύσεται
γάρ-n.
13 Ac. 12. 11.
14 Ro. 11. 8.
15 s. γῆ.
16 ἐπέρχομαι
17 s. ἄνθρω-
ποι.
18 ch. 1. 29.
19 ὄπτομαι.
‖ οὖν ἐν παν-
τὶ καιρῷ,-a.
20 καταξιόω,
ch. 20. 35.
21 γίνομαι.
22 ἀνακύπτω,
ch. 13. 11.
23 ἐπαίρω.
24 ἵστημι.
25 εἴδω.
26 αὐλίζομαι,
Mat. 21. 17.
27 προβάλλω.
28 ὀρθρίζω.
29 s. τὰ φύλ-
λα,
Mat. 24. 32.
** alii βλέ-
ποντες, ἀπ'
αὐτῶν.

Κεφ. κβ'.
:ΗΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ
τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομέ-
νη Πάσχα.
2 Καὶ [2]ἐζήτουν οἱ ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς, τὸ πῶς [3]ἀνέλω-
σιν αὐτόν· [5]ἐφοβοῦντο
γὰρ τὸν λαόν.
3 [7]Εἰςῆλθε δὲ ὁ
Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν
τὸν ἐπικαλούμενον Ἰ-
σκαριώτην, [9]ὄντα ἐκ
τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώ-
δεκα.
4 Καὶ [11]ἀπελθὼν [13]συν-
ελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦ-
σι καὶ τοῖς στρατη-
γοῖς, τὸ πῶς αὐτὸν
[15]παραδῷ αὐτοῖς.
5 Καὶ [17]ἐχάρησαν· καὶ
[19]συνέθεντο αὐτῷ ἀρ-
γύριον [20]δοῦναι.
6 Καὶ [21]ἐξωμολόγησε·
καὶ [2]ἐζήτει [23]εὐκαιρίαν
τοῦ [15]παραδοῦναι αὐτὸν
αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.
7 [24]Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα
τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει
θύεσθαι τὸ πάσχα.
8 Καὶ [25]ἀπέστειλε Πέ-
τρον καὶ Ἰωάννην, εἰ-
πών· [27]Πορευθέντες ἑ-
τοιμάσατε ἡμῖν τὸ πά-
σχα, ἵνα φάγωμεν.
9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
Ποῦ θέλεις [29]ἑτοιμάσω-
μεν;
10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἰδού, [7]εἰςελθόντων ὑ-
μῶν εἰς τὴν πόλιν,
[32]συναντήσει ὑμῖν ἄν-
θρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βαστάζων· ἀκολου-
θήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
οἰκίαν οὗ εἰςπορεύε-
ται.
11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκο-
δεσπότῃ τῆς οἰκίας·
Λέγει σοι ὁ διδάσκα-
λος· Ποῦ [9]ἐστι τὸ [4]κα-
τάλυμα, ὅπου τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου φάγω;
12 Κἀκεῖνος ὑμῖν [6]δεί-
ξει *[8]ἀνώγεον μέγα
[10]ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑ-
τοιμάσατε.
13 [11]Ἀπελθόντες δὲ
εὗρον καθὼς εἴρηκεν
αὐτοῖς· καὶ [34]ἡτοίμα-
σαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε [12]ἐγένετο
ἡ ὥρα, [14]ἀνέπεσε, καὶ
οἱ δώδεκα ἀπόστολοι
σὺν αὐτῷ.
15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· [16]Ἐπιθυμίᾳ [18]ἐπ-
εθύμησα τοῦτο τὸ πά-
σχα φαγεῖν μεθ' ὑ-
μῶν, πρὸ τοῦ με [22]πα-
θεῖν.
16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ
αὐτοῦ, ἕως ὅτου †[26]πλη-
ρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ Θεοῦ.
17 Καὶ δεξάμενος ‡πο-
τήριον, εὐχαριστήσας
εἶπε· [28]Λάβετε τοῦτο,
καὶ διαμερίσατε ἑαυ-
τοῖς.
18 Λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι οὐ μὴ [31]πίω §ἀπὸ
τοῦ γεννήματος τῆς
ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ [24]ἔλ-
θῃ.
19 Καὶ [28]λαβὼν ἄρ-
τον, εὐχαριστήσας [33]ἔ-

A. D. 29.

1 ἐγγίζω.
2 ζητέω.
3 ἀναιρέω.
4 ch. 2. 7.
Mar. 14. 14.
5 φοβέω.
6 δείκνυμι.
*ἀνάγαιον-α
7 εἰςέρχομαι.
8 Mar. 14. 15.
9 εἰμί.
10 στρωννύω
11 ἀπέρχομαι
12 γίνομαι.
13 συλλαλέω.
14 ἀναπίπτω
15 παραδίδωμι.
16 Ge. 31. 30.
Mar. 4. 19.
Jno. 8. 44.
Ro. 1. 24.
Phi. 1. 23.
17 χαίρω.
18 ἐπιθυμέω,
ch. 15. 16.
Mat. 5. 28.
Ac. 20. 33.
19 συντίθημι
20 δίδωμι.
21 ἐξομολογέω.
22 πάσχω.
23 Mat. 26.16.
Ps. 9.9; 10.1.
24 ἔρχομαι.
25 ἀποστέλλω
†καινὸν βρωθῇ-n.
26 πληρόω.
‡ τὸ-f.
27 πορεύομαι
28 λαμβάνω.
29 s. ἵνα.
31 πίνω.
§ἀπὸ τοῦ νῦν-f
al. idem add.
ante οὐ μή.
32 συναντάω
33 κλάω.
31 ἑτοιμάζω.

κλασε· καὶ [1]ἔδωκεν αὐ-
τοῖς, λέγων· Τϋτό [2]ἐςι
τὸ σῶμά μου, [e] τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν [1] διδόμενον· τοῦ-
το ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
[3] ἀνάμνησιν.
20 Ὡσαύτως καὶ [5] τὸ
ποτήριον, μετὰ τὸ δει-
πνῆσαι, λέγων· Τοῦτο
τὸ ποτήριον,[7] ἡ καινὴ
διαθήκη ἐν τῷ αἵματί
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
χυνόμενον.|
21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ
τοῦ [10]παραδιδόντος με[7]
μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τρα-
πέζης.
22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [11] πορεύεται
κατὰ τὸ [13] ὡρισμένον·
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ [10] παραδί-
δοται.
23 Καὶ αὐτοὶ [15] ἤρ-
ξαντο συζητεῖν πρὸς
ἑαυτοὺς,[17] τὸ, τίς
ἄρα [2]εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ
τοῦτο μέλλων πράσ-
σειν.
24 [19]Ἐγένετο δὲ καὶ
[20]φιλονεικία ἐν αὐτοῖς,
[17] τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ
[2] εἶναι μείζων.
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν
[23] κυριεύουσιν αὐτῶν· χ
οἱ [24] ἐξουσιάζοντες αὐ-
τῶν, [25] εὐεργέται κα-
λοῦνται.
26 Ὑμεῖς δὲ [27] οὐχ
οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων
ἐν ὑμῖν, [19] γενέσθω ὡς
ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡ-
γούμενος, ὡς ὁ διακο-
νῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων; ὁ
ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακο-
νῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμε-
νος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν
μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακο-
νῶν.
28 Ὑμεῖς δε [2] ἐστε οἱ
[4]διαμεμενηκότες μετ' ἐ-
μοῦ ἐν τοῖς [e] πειρασμοῖς
μου.
29 [8] Κἀγὼ [9]διατίθεμαι
ὑμῖν, καθὼς [9] διέθετό
μοι ὁ πατήρ [*] μου, βα-
σιλείαν·
30 Ἵνα ἐσθίητε καὶ πί-
νητε ἐπὶ τῆς τραπέζης
μου [e] ἐν τῇ βασιλείᾳ
μου,| †καὶ καθίσησθε
ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες
τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ.
31 [e] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·|
Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ
Σατανᾶς [12] ἐξῃτήσατο
ὑμᾶς, τοῦ [14]σινιάσαι ὡς
τὸν σῖτον·
32 Ἐγὼ δὲ [16] ἐδεήθην
περὶ σοῦ, ἵνα μὴ [18] ἐκ-
λείπῃ ἡ πίςις σου· καὶ
σύ ποτε [21] ἐπιςρέψας,
[22] στήριξον τοὺς ἀδελ-
φούς σου.
33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός
εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν χ
εἰς θάνατον [11] πορεύε-
σθαι.
34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω
σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φω-
νήσει σήμερον ἀλέ-
κτωρ, πρὶν ἢ τρὶς [26]ἀπ-
αρνήσῃ [e] μὴ| εἰδέναι
με.
35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὅτε [28] ἀπέςειλα ὑμᾶς

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 εἰμί.
3 1 Co. 11. 24. He. 10. 3. Nu. 10. 10.
4 διαμένω, ch. 1. 22. Ga. 2. 5. He. 1. 11.
5 s. ἔδωκεν αὐτοῖς.
6 Mat. 6. 13.
7 s. ἔστι.
8 καὶ ἐγὼ.
9 διατίθημι, Ac. 3. 25. He. 8. 10.
* μου βασιλείαν, Ἵνα-a. [μι.
10 παραδίδωμι.
11 πορεύομαι
† καὶ καθίσεσθε-a.
12 ἐξαιτέομαι
13 ὁρίζω, Ac. 2. 23. 10. 42. He. 4. 7.
14 σινιάζω.
15 ἄρχομαι.
16 δέομαι.
17 s. κατὰ.
18 ch. 16. 9. He. 1. 12.
19 γίνομαι.
20 1Co. 11.16.
21 ἐπιστρέφω
22 στηρίζω.
23 κατακυριεύουσιν, Mat. 20. 25.
24 1 Co. 6. 12. κατεξουσιάζουσιν, Mat. 20. 25.
25 2 Mac. 4. 2.
26 ἀπαρνέομαι.
27 s. ἔστε.
28 ἀποστέλλω

ἄτερ βαλαντίου, ϗ πή-
ρας, ϗ ὑποδημάτων, μή
τινος ὑστερήσατε; Οἱ
δὲ εἶπον· Οὐδενός.
36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς·
Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βα-
λάντιον, * 2 ἀράτω, ὁ-
μοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ
μὴ ἔχων, 5 † πωλησά-
τω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ,
καὶ ‡ ἀγορασάτω μά-
χαιραν.
37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
ἔτι[1] τῦτο τὸ 7 γεγραμ-
μένον δεῖ τελεσθῆναι
ἐν ἐμοὶ, τό· Καὶ μετὰ
ἀνόμων 9 ἐλογίσθη·
Καὶ γὰρ § τὰ 11 περὶ ἐμῦ
τέλος ἔχει.
38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε,
ἰδὲ, μάχαιραι ὧδε δύο·
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
|| 13 Ἱκανόν 15 ἐστι.
39 Καὶ 16 ἐξελθὼν 17 ἐ-
πορεύθη κατὰ τὸ ἔθος
εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαι-
ῶν· 19 ἠκολούθησαν δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
40 21 Γενόμενος δὲ ἐπὶ
τοῦ τόπου, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Προσεύχεσθε μὴ
22 εἰςελθεῖν εἰς πειρα-
σμόν.
41 Καὶ αὐτὸς 23 ἀπε-
σπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡς-
εὶ λίθου βολὴν, καὶ
25 θεὶς τὰ γόνατα
27 προςηύχετο.
42 Λέγων· Πάτερ, εἰ
βούλει ‡‡ 29 παρενεγκεῖν
τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ'
ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλη-
μά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν
31 γενέσθω.

A.D. 29.

1 ὄπτομαι.
2 s. αὐτός.
* ἀρεῖ-n.
3 αἴρω.
4 Ac. 9. 19.
5 s. μάχαιραν
† πωλήσει-n.
‡ ἀγοράσει-n
6 Ac. 12. 5.
1 Pe. 4. 8.
7 γράφω.
8 ἀνίστημι.
9 λογίζομαι.
10 ἔρχομαι.
§ τό-n. [μένα
11 s. γεγραμ-
12 εὑρίσκω.
|| Ἀρκεῖ-n.
** αὐτοῦ-b.
13 2 Co. 2. 6.
2 Ti. 2. 2.
14 s. ἱκά.
15 εἰμί.
16 ἐξέρχομαι
17 πορεύομαι
18 προέρχο-
μαι.
19 ἀκολυθέω.
†† αὐτούς-a.
20 ἐγγίζω.
21 γίνομαι.
22 εἰςέρχο-
μαι.
23 ἀποσπάω,
Mat. 26. 51.
24 παραδίδω-
25 τίθημι. [μι
26 εἴδω. [μαι
27 προςεύχο-
28 πατάσσω,
Mat. 26. 31.
Mar. 14. 27.
‡‡ παρε-
νέγκαι, a'ii
παρένεγκε-n
29 παραφέρω,
Mar. 14. 36.
He. 13. 9.
30 ἀφαιρέω.
31 ἀποκρίνο-
μαι.

43 [1] Ὤφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ,
4 ἐνισχύων αὐτόν.
44 Καὶ 2 γενόμενος 21 ἐν
ἀγωνίᾳ, 6 ἐκτενέστερον
προςηύχετο· 21 ἐγένετο
δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡςεὶ
θρόμβοι αἵματος κα-
ταβαίνοντες ἐπὶ τὴν
γῆν.
45 Καὶ 8 ἀναστὰς ἀπὸ
τῆς προσευχῆς, 10 ἐλ-
θὼν πρὸς τοὺς μαθη
τὰς, ** 12 εὗρεν αὐτοὺς
κοιμωμένους ἀπὸ τῆς
λύπης·
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς
14 Τί καθεύδετε; 8 ἀνα
στάντες προςεύχεσθε,
ἵνα μὴ 22 εἰςέλθητε εἰς
πειρασμόν.
47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λα
λοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος,
καὶ ὁ λεγόμενος Ἰού-
δας, εἷς τῶν δώδε-
κα, 18 προήρχετο †† αὐ-
τῶν, καὶ 20 ἤγγισε τῷ
Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐ-
τόν.
48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἰούδα, φι-
λήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου 24 παραδί-
δως;
49 26 Ἰδόντες δὲ οἱ πε-
ρὶ αὐτὸν τὸ 15 ἐσόμενον,
εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ
28 πατάξομεν ἐν μαχαί-
ρᾳ;
50 Καὶ 28 ἐπάταξεν εἷς
τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦ-
λον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
30 ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὖς
τὸ δεξιόν.
51 31 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ

Ἰησοῦς, εἶπεν· [1] Ἐᾶτε
ἕως τουτου. Καὶ [2] ἁψά-
μενος τοῦ ὠτίου αὐτȣ̃,
[3] ἰάσατο αὐτόν.
52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς
πρὸς τοὺς [5] παραγενο-
μένους * ἐπ' αὐτὸν ἀρ-
χιερεῖς, καὶ [7] στρατη-
γοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ
πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ
λῃστὴν [9] ἐξεληλύθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξυ-
λων;
53 Καθ' ἡμέραν [11] ὄν-
τος μου μεθ' ὑμῶν ἐν
τῷ ἱερῷ, οὐκ [13] ἐξετεί-
νατε τὰς χεῖρας ἐπ'
ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν
[11] ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ
ἡ ἐξουσία τοῦ [15] σκό-
τους.
54 [17] Συλλαβόντες δὲ
αὐτὸν [19] ἤγαγον, καὶ
[20] εἰςήγαγον ‹ αὐτὸν ›
εἰς τὸν οἶκον τȣ̃ ἀρχιε-
ρέως. Ὁ δὲ Πέτρος
[21] ἠκολούθει μακρόθεν.
55 [23] Ἁψάντων δὲ πῦρ
ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ
[25] συγκαθισάντων αὐ-
τῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος
ἐν μέσῳ αὐτῶν.
56 [27] Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν
παιδίσκη τις καθήμε-
νον πρὸς τὸ φῶς, καὶ
ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε·
Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ
[11] ἦν.
57 Ὁ δὲ [31] ἠρνήσατο
‹ αὐτὸν › λέγων· Γύναι,
οὐκ [27] οἶδα αὐτόν.
58 Καὶ μετὰ βραχὺ
ἕτερος [27] ἰδὼν αὐτὸν,
[33] ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ
αὐτῶν [11] εἶ. Ὁ δὲ Πέ-
τρος εἶπεν· Ἄνθρωπε,
οὐκ εἰμί.
59 Καὶ [4] διαστάσης
ὡςεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος
τις [6] διισχυρίζετο, λέ-
γων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ
οὗτος μετ' αὐτοῦ [11] ἦν·
καὶ γὰρ Γαλιλαῖός [11] ἐ-
στιν.
60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος·
Ἄνθρωπε οὐκ [27] οἶδα ὃ
λέγεις· Καὶ παραχρῆ-
μα, ἔτι λαλοῦντος αὐ-
τοῦ, [8] ἐφώνησεν ‹ ὁ › ἀ-
λέκτωρ.
61 Καὶ [10] στραφεὶς ὁ
Κύριος [12] ἐνέβλεψε τῷ
Πέτρῳ· καὶ [14] ὑπεμνή-
σθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγȣ
τȣ̃ Κυρίȣ, ὡς εἶπεν αὐ-
τῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτο-
ρα φωνῆσαι, [16] ἀπαρνή-
σῃ με τρίς.
62 Καὶ [9] ἐξελθὼν ἔξω
‹ ὁ Πέτρος › [18] ἔκλαυσε
πικρῶς.
63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ
συνέχοντες † τὸν Ἰησȣ̃ν,
[22] ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέ-
ροντες.
64 Καὶ [24] περικαλύ-
ψαντες αὐτὸν, [26] ἔτυ-
πτον αὐτοῦ τὸ πρόςω-
πον· καὶ [28] ἐπηρώτων
αὐτὸν, λέγοντες· Προ-
φήτευσον, τίς [11] ἐστιν ὁ
[30] παίσας σε;
65 Καὶ ἕτερα πολλὰ
βλαςφημοῦντες [32] ἔλε-
γον εἰς αὐτόν.
66 Καὶ ὡς [34] ἐγένετο
ἡμέρα, [35] συνήχθη τὸ
[36] πρεσβυτέριον τοῦ
λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε
καὶ γραμματεῖς, καὶ

A. D. 29.

1 ἐάω.
2 ἅπτομαι.
3 ἰάομαι.
4 διΐστημι, ch. 24. 51. Ac. 27. 28.
5 παραγίνομαι.
6 Ac. 12. 15.
* πρὸς-n.
7 v. 4. Ac. 4. 1.
8 φωνέω.
9 ἐξέρχομαι.
10 στρέφω.
11 εἰμί.
12 ἐμβλέπω.
13 ἐκτείνω.
14 ὑπομιμνήσκω.
15 Ac. 26. 18. Col. 1. 13.
16 ἀπαρνέομαι.
17 συλλαμβάνω.
18 κλαίω.
19 ἄγω.
20 εἰςάγω.
21 ἀκολȣθέω.
† αὐτὸν-h.
22 ἐμπαίζω.
23 ἅπτω.
24 περικαλύπτω, Mar. 14. 65. He. 9. 4.
25 Ep. 2. 6.
26 τύπτω.
27 εἴδω.
28 ἐπερωτάω.
29 ἀτενίζω, ch. 4. 20. Ac. 1. 10.
30 παίω.
31 ἀρνέομαι.
32 λέγω.
33 φημί.
34 γίνομαι.
35 συνάγω.
36 Ac. 22. 5. 1 Ti. 4. 14.

[1] ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς
τὸ συνέδριον [•] ἑαυτῶν,
λέγοντες· Εἰ σὺ [3] εἶ ὁ
Χριςός; εἰπὲ ἡμῖν.
67 Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ
[5] πιστεύσητε·
68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτή-
σω,[7] οὐ μὴ [8] ἀποκριθῆ-
τέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.[9]
69 Ἀπὸ τοῦ [10] νῦν [3] ἔ-
σται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που καθήμενος ἐκ δε-
ξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ
Θεοῦ.
70 Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ
οὖν [3] εἶ ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεοῦ;
Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς [11] ἔ-
φη· Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
ἐγώ εἰμι.
71 Οἱ δὲ εἶπον· Τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτυ-
ρίας; αὐτοὶ γὰρ [15] ἠκού-
σαμεν ἀπὸ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ.

Κεφ. κγ΄.

ΚΑΙ [17] ἀναστὰν ἅπαν
τὸ πλῆθος αὐτῶν, ‡[19] ἤ-
γαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
Πιλάτον.
2 [21] Ἤρξαντο δὲ κατη-
γορεῖν αὐτοῦ, λέγον-
τες· Τοῦτον [23] εὕρομεν
[25] διαστρέφοντα τὸ ἔ-
θνος, ϗ κωλύοντα Καί-
σαρι φόρους [27] διδόναι,
λέγοντα ἑαυτὸν Χρι-
στὸν βασιλέα [3] εἶναι.
3 Ὁ δὲ Πιλάτος [29] ἐπ-
ηρώτησεν αὐτὸν, λέ-
γων· Σὺ [3] εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
[8] ἀποκριθεὶς αὐτῷ, [11] ἔ-
φη· Σὺ λέγεις.
4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶ-
πε πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ τοὺς ὄχλους·
Οὐδὲν εὑρίσκω [2] αἴτιον
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
5 Οἱ δὲ [4] ἐπίσχυον,
λέγοντες· Ὅτι [6] ἀνα-
σείει τὸν λαὸν, διδά-
σκων καθ' ὅλης τῆς
Ἰουδαίας, [21] ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕ-
ως ὧδε.
6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας
Γαλιλαίαν, [29] ἐπηρώτη-
σεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γα-
λιλαῖός [3] ἐστι.
7 Καὶ [12] ἐπιγνοὺς ὅτι
ἐκ τῆς [13] ἐξουσίας Ἡρώ-
δου [3] ἐςὶν, [14] ἀνέπεμψεν
αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,
[3] ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱε-
ροσολύμοις ἐν ταύταις
ταῖς ἡμέραις.
8 Ὁ δὲ Ἡρώδης, [16] ἰ-
δὼν τὸν Ἰησοῦν, [18] ἐχάρη
λίαν· [3] ἦν γὰρ θέλων
ἐξ † ἱκανοῦ [20] ἰδεῖν [16] αὐ-
τὸν, διὰ τὸ ἀκούειν ᶜπολ-
λὰ ǀ περὶ αὐτοῦ· καὶ
[22] ἤλπιζέ τι σημεῖον [16] ἰ-
δεῖν ὑπ' αὐτȣ̃ γινόμε-
νον.
9 [29] Ἐπηρώτα δὲ αὐ-
τὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
αὐτὸς δὲ οὐδὲν [8] ἀπε-
κρίνατο αὐτῷ.
10 [24] Εἱςήκεισαν δὲ οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, [26] εὐτόνως κα-
τηγοροῦντες αὐτοῦ.
11 [28] Ἐξουθενήσας δὲ
αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν
τοῖς [30] στρατεύμασιν
αὐτοῦ, καὶ [31] ἐμπαίξας,
[32] περιβαλὼν αὐτὸν

A. D. 29.

1 ἀνάγω.
• αὐτῶν-l.
2 ver. 14, 22. Ac. 19. 40.
3 εἰμί.
4 Eccl. 29. 1. 1 Mac. 6. 6.
5 πιστεύω.
6 Mar. 15. 11.
7 s. ὑμᾶς.
8 ἀποκρίνομαι.
9 s. με. [μαι.
10 s. χρόνυ.
11 φημι.
12 ἐπιγινώσκω.
13 ch. 4. 6. Jno. 17. 2. Ac. 26. 18. Col. 1. 13.
14 ἀναπέμπω, v. 11. 15. Phile. 12.
15 ἀκούω.
16 εἴδω.
17 ἀνίστημι.
18 χαίρω.
† ἱκανῶν χρονων-n.
‡ ἤγαγον-a.
19 ἄγω.
20 s. χρόνου.
21 ἄρχομαι.
22 ἐλπίζω.
23 εὑρίσκω.
24 ἵστημι.
25 ch. 9. 41. Ac. 13. 8. 10.
26 Ac. 18. 28. Jos. 6. 8.
27 δίδωμι.
28 ch. 18. 9. Ac. 4. 11. Ro. 14. 3, 10. 1 Co. 1. 28.
29 ἐπερωτάω.
30 Mat. 22. 7. Ac. 23. 10. Re. 9. 16.
31 ἐμπαίζω.
32 περιβάλλω

ἐσθῆτα [1] λαμπρὰν, [3]ἀν-
έπεμψεν αὐτὸν τῷ Πι-
λάτῳ.
12 [5]Ἐγένοντο δὲ φίλοι
ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡ-
ρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέ-
ρᾳ μετ' ἀλλήλων· [6]προ-
ϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔ-
χθρᾳ [15]ὄντες πρὸς ἑαυ-
τούς.
13 Πιλάτος δὲ, συγκα-
λεσάμενος τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας,
καὶ τὸν λαὸν,
14 Εἶπε πρὸς αὐτούς·
[9]Προσηνέγκατέ μοι τὸν
ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς
[10] ἀποστρέφοντα τὸν
λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐν-
ώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας,
οὐδὲν [11] εὗρον ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτι-
ον, ὧν κατηγορεῖτε
κατ' αὐτοῦ.
15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης·
† [3] ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ,
οὐδὲν ἄξιον θανάτου
[15] ἐστὶ [19] πεπραγμένον
‡ αὐτῷ.
16 [21]Παιδεύσας οὖν αὐ-
τὸν ἀπολύσω.
17 [c] Ἀνάγκην δὲ εἶχεν
ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ
ἑορτὴν[23] ἕνα.|[25]
18 [27] Ἀνέκραξαν δὲ
παμπληθεὶ, λέγοντες·
[29]Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυ-
σον δὲ ἡμῖν [d] τὸν | Βα-
ραββᾶν·
19 Ὅστις [15]ἦν διὰ στά-
σιν τινὰ [5]γενομένην ἐν
τῇ πόλει, καὶ φόνον,
[16] βεβλημένος εἰς φυ-
λακήν.
20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλά-
τος [2]προσεφώνησε, θέ-
λων ἀπολῦσαι τὸν Ἰη-
σοῦν.
21 Οἱ δὲ [4] ἐπεφώνουν,
λέγοντες· *Σταύρωσον,
σταύρωσον αὐτόν.
22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε
πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ
κακὸν [7]ἐποίησεν οὗτος;
οὐδὲν αἴτιον θανάτου
[11] εὗρον ἐν αὐτῷ· παι-
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπο-
λύσω.
23 Οἱ δὲ [8] ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις, αἰτού-
μενοι αὐτὸν σταυρωθῆ-
ναι· καὶ [12] κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν, [e] καὶ
τῶν ἀρχιερέων.|
24 Ὁ δὲ Πιλάτος [32] ἐ-
πέκρινε [b] γενέσθαι τὸ
αἴτημα αὐτῶν.
25 [14] Ἀπέλυσε δὲ [b] αὐ-
τοῖς | τὸν διὰ στάσιν καὶ
φόνον [16]βεβλημένον εἰς
τὴν φυλακὴν, ὃν [17] ᾐ-
τοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν
[18] παρέδωκε τῷ θελήμα-
τι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς [20]ἀπήγαγον
αὐτὸν, [22] ἐπιλαβόμενοι
Σίμωνός τινος Κυρη-
ναίου [b] τοῦ | ἐρχομένου
ἀπ' ἀγροῦ, [24] ἐπέθηκαν
αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέ-
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰη-
σοῦ.
27 [26] Ἠκολούθει δὲ αὐ-
τῷ πολὺ πλῆθος τοῦ
λαοῦ, καὶ γυναικῶν, αἳ
[d] καὶ | [28] ἐκόπτοντο καὶ
[30] ἐθρήνουν αὐτόν.
28 [31] Στραφεὶς δὲ πρὸς
αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε·

A. D. 29.

1 Ac. 10. 30. Ja. 2. 2. Re. 15. 6.
2 προσφωνέω, c. 6. 13.
3 ἀναπέμπω, ver. 7.
4 ἐπιφωνέω, Ac. 12. 22.
* Σταυροῦ, σταυροῦ-n.
5 γίνομαι.
6 προϋπάρχω, Ac. 8. 9.
7 ποιέω.
8 ἐπίκειμαι, ch. 5. 1. Jno. 11. 38.
9 προσφέρω.
10 Mat. 5. 42. Tit. 1. 14.
11 εὑρίσκω.
12 Mat. 16. 18.
† ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς-i.
‡ ἐν-f.
14 ἀπολύω.
15 εἰμί.
16 βάλλω.
17 αἰτέω. [μι
18 παραδίδωμι.
19 πράσσω.
20 ἀπάγω.
21 Ac. 7. 22. 1 Co. 11. 32.
22 ἐπιλαμβάνω.
23 s. τοῦ Πάσχα.
24 ἐπιτίθημι.
25 εἷς.
26 ἀκολουθέω.
27 ἀνακράζω
28 κόπτω, ch. 8. 52. Mat. 11. 17.
29 Jno. 19. 15.
30 θρηνέω.
31 στρέφω.
32 ἐπικρίνω.

Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ,
μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ,
πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαί-
ετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν.
29 Ὅτι ἰδού, ἔρχον-
ται ἡμέραι ἐν αἷς [4] ἐ-
ροῦσι· Μακάριαι αἱ
στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ
οὐκ [5] ἐγέννησαν, καὶ
μαστοὶ οἳ οὐκ *[6] ἐθή-
λασαν·
30 Τότε [7] ἄρξονται λέ-
γειν τοῖς ὄρεσι· [9] Πέ-
σετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς
βουνοῖς· [10] Καλύψατε
ἡμᾶς.
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ
ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν,
ἐν τῷ ξηρῷ τί [11] γένη-
ται;
32 [12] Ἤγοντο δὲ καὶ
ἕτεροι δύο, [15] κακοῦρ-
γοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρε-
θῆναι.
33 Καὶ ὅτε ‡[17]ἀπῆλθον
ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κα-
λούμενον [19] Κρανίον, ἐ-
κεῖ [21] ἐσταύρωσαν αὐτόν,
καὶ τοὺς κακούργους ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ
ἀριστερῶν.
34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλε-
γε· Πάτερ, [23]ἄφες [25]αὐ-
τοῖς· οὐ γὰρ [27] οἴδασι
τί ποιοῦσι. Διαμερι-
ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, [29] ἔβαλον ‖ κλῆ-
ρον.
35 Καὶ [30]εἱστήκει ὁ λα-
ὸς θεωρῶν. [31] Ἐξεμυ-
κτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρ-
χοντες [d] σὺν αὐτοῖς,[1]
λέγοντες· Ἄλλους [32]ἔ-
σωσε, σωσάτω ἑαυτόν,

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ἐμπαίζω.
4 εἶρω.
5 γεννάω.
* ἔθρεψαν, s. ἐξέθρεψαν n
6 θηλάζω.
7 ἄρχομαι.
8 γράφω.
† alii ἐπιγεγραμμένη.
9 πίπτω.
10 καλύπτω.
11 γίνομαι.
12 κρεμάω, Mat. 18. 6.
13 ἄγω.
14 ch. 12. 10.
15 ver. 33, 39.
16 ἐπιτιμάω.
‡ ἦλθον-n.
17 ἀπέρχομαι
18 φοβέω.
19 Mat. 27.33.
20 ch. 20. 47.
21 σταυρόω.
22 πράσσω.
23 ἀφίημι.
24 Ac. 28. 6.
25 s. τοῦτο.
§ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου, ὅταν,-n.al.c. vel trans. κύριε.
26 μιμνήσκω-
27 εἴδω. [μαι
28 ἔρχομαι.
29 βάλλω.
‖ κλήρους-n.
** al. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεως σε.
30 ἵστημι.
31 ἐκμυκτηρίζω, c.16.14.
32 σώζω.
†† σοι σήμερον-n.

εἰ οὗτός [1] ἐστιν ὁ Χρι-
στὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλε-
κτός.
36 [2] Ἐνέπαιζον δὲ αὐ-
τῷ καὶ οἱ στρατιῶται,
προσερχόμενοι καὶ ὄξος
προσφέροντες αὐτῷ,
37 Καὶ λέγοντες· Εἰ
σὺ [1] εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων, σῶσον σεαυ-
τόν.
38 [1] Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα-
φὴ [8] [c] γεγραμμένη† ἐπ'
αὐτῷ [c] γράμμασιν Ἑλ-
ληνικοῖς ꭗ Ῥωμαϊκοῖς
καὶ Ἑβραϊκοῖς· [1] ΟΥ-
ΤΟΣ [1] ΕΣΤΙΝ Ο ΒΑ-
ΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
ΔΑΙΩΝ.
39 Εἷς δὲ τῶν [12] κρε-
μασθέντων κακούργων
[14] ἐβλασφήμει αὐτόν,
λέγων· Εἰ σὺ [1]εἶ ὁ Χρι-
στός, [32] σῶσον σεαυτὸν
καὶ ἡμᾶς.
40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἕτερος [16]ἐπετίμα αὐτῷ,
λέγων· Οὐδὲ [18] φοβῇ
σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ
αὐτῷ [20] κρίματι [1] εἶ;
41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δι-
καίως· ἄξια γὰρ ὧν [22]ἐ-
πράξαμεν ἀπολαμβάνο-
μεν· οὗτος δὲ οὐδὲν [24] ἄ-
τοπον [22] ἔπραξε.
42 Καὶ § ἔλεγε τῷ Ἰη-
σοῦ· [26] Μνήσθητί μου,
Κύριε, [e] ὅταν [28] ἔλθῃς‖
** ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου.
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω
†† σοι, σήμερον μετ' ἐ-
μοῦ [1] ἔσῃ ἐν τῷ παρα-
δείσῳ.

44 [1]Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα
ἕκτη, καὶ σκότος [2] ἐγέ-
νετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν,
ἕως ὥρας ἐννάτης.
45 e Καὶ [5] ἐσκοτίσθη ὁ
ἥλιος,| * καὶ [7] ἐσχίσθη
τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ μέσον.
46 Καὶ φωνήσας φω-
νῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πε· Πάτερ, εἰς χεῖράς
σου † [9] παραθήσομαι τὸ
πνεῦμά μου. Καὶ ταῦ-
τα εἰπὼν [11] ἐξέπνευ-
σεν.
47 [13] Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκα-
τόνταρχος τὸ [3] γενό-
μενον, [15] ἐδόξασε τὸν
Θεὸν, λέγων· Ὄντως
ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος [1] ἦν.
48 Καὶ πάντες οἱ
[18] συμπαραγενόμενοι ὄ-
χλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωροῦντες τὰ
[3] γενόμενα, τύπτοντες
c ἑαυτῶν| τὰ στήθη [19] ὑπ-
έστρεφον.
49 [21] Εἱστήκεισαν δὲ
πάντες οἱ γνωστοὶ αὐ-
τοῦ μακρόθεν, καὶ γυ-
ναῖκες αἱ συνακολου-
θήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, [25] ὁρῶσαι
ταῦτα.
50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνό-
ματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς
ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ δίκαιος,
51 (Οὗτος οὐκ [1] ἦν [31] συγ-
κατατεθειμένος [32] τῇ
βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐ-
τῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ἰουδαίων·
‖ ὃς καὶ προσεδέχετο ✗
αὐτὸς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ·
52 Οὗτος, [2] προσελθὼν
τῷ Πιλάτῳ, [4] ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
53 Καὶ [6] καθελὼν αὐτὸ,
[8] ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδό-
νι, καὶ [10] ἔθηκεν αὐτὸ
ἐν μνήματι [12] λαξευτῷ,
οὗ οὐκ [1] ἦν οὐδέπω οὐ-
δεὶς κείμενος.
54 ‡ Καὶ ἡμέρα [1] ἦν
[14] παρασκευὴ, c ✗ | σάβ-
βατον [16] ἐπέφωσκε.
55 Κατακολουθήσασαι
δὲ c καὶ |§ γυναῖκες, αἵ-
τινες [1] ἦσαν [17] συνελη-
λυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς
Γαλιλαίας, [20] ἐθεάσαν-
το τὸ μνημεῖον, c καὶ
ὡς [10] ἐτέθη τὸ σῶμα| αὐ-
τοῦ.
56 Ὑποστρέψασαι δὲ
[22] ἡτοίμασαν [23] ἀρώμα-
τα καὶ μύρα· καὶ τὸ
μὲν σάββατον [24] ἡσύ-
χασαν κατὰ τὴν ἐντο-
λήν.[26]

Κεφ. κδʹ.

ΤΗ δὲ [27] μιᾷ [28] τῶν
σαββάτων, ὄρθρου βα-
θέος, [29] ἦλθον ἐπὶ τὸ
μνῆμα, φέρουσαι ἃ
[22] ἡτοίμασαν ἀρώματα·
d καί τινες [32] σὺν αὐ-
ταῖς.|
2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον
[34] ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ
τοῦ μνημείου·
3 Καὶ [35] εἰσελθοῦσαι
οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ.
4 Καὶ [2] ἐγένετο ἐν
τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς

A. D. 29.

1 εἰμί. [μαι.
2 προσέρχο-
3 γίνομαι.
4 αἰτέω.
5 σκοτίζω.
6 καθαιρέω.
* al. τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος.
7 σχίζω.
8 ἐντυλίττω.
† παρατίθεμαι, i. alii παρατίθημι
9 παρατίθημι, c. 12.48.
10 τίθημι.
11 ἐκπνέω.
12 De. 4. 49.
13 εἴδω.
‡ Vide App.
14 Mat. 27.62.
15 δοξάζω.
16 ἐπιφώσκω.
§ al. αἱ. [μαι.
17 συνέρχο-
18 συμπαραγίνομαι.
19 ὑποστρέφω
20 θεάομαι.
21 ἵστημι.
22 ἑτοιμάζω.
23 ch. 24. 1.
24 ch. 14. 8.
25 ὁράω.
26 s. τοῦ νόμου.
27 εἷς. [ἀπὸ.
28 s. ἡμέρᾳ
29 ἔρχομαι.
31 συγκατατίθημι.
32 s. γυναῖκες
33 s. τὴν ψῆφον.
34 ἀποκυλίω.
35 εἰσέρχομαι.
‖ προσεδέχετο τὴν-ἡ. al. ὃς ✗ αὐτὸς προσεδέχετο τήν.

περὶ τούτου, καὶ ἰδου,
ἄνδρες δύο [1] ἐπέστη-
σαν αὐταῖς ἐν ἐσθή-
σεσιν ἀστραπτούσαις.
5 Ἐμφόβων δὲ [3] γενο-
μένων αὐτῶν, καὶ κλι-
νουσῶν τὸ πρόσωπον
εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς
αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν
ζῶντα μετὰ τῶν νε-
κρῶν;
6 Οὐκ [4] ἔστιν ὧδε,
ἀλλ' [6] ἠγέρθη. [5] Μνή-
σθητε ὡς [7] ἐλάλησεν
ὑμῖν, ἔτι [4] ὢν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ,
7 Λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [9] πα-
ραδοθῆναι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν,
καὶ σταυρωθῆναι· καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [11] ἀνα-
στῆναι.
8 Καὶ [5] ἐμνήσθησαν τῶν
ῥημάτων αὐτοῦ.
9 Καὶ ὑποστρέψασαι
ἀπὸ τοῦ μνημείου, [17] ἀ-
πήγγειλαν ταῦτα πάν-
τα τοῖς ἕνδεκα ϗ πᾶσι
τοῖς ‖ λοιποῖς.
10 [4] Ἦσαν δὲ ἡ Μαγ-
δαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰω-
άννα, ϗ Μαρία [21] ** Ἰα-
κώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ
σὺν αὐταῖς, ᶜαἳ1 [23] ἔλε-
γον πρὸς τοὺς ἀποστό-
λους ταῦτα.
11 Καὶ [25] ἐφάνησαν ἐν-
ώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆ-
ρος τὰ ῥήματα αὐ-
τῶν, καὶ [27] ἠπίστουν
αὐταῖς.
12 ‡‡ Ὁ δὲ Πέτρος [11] ἀ-
ναςὰς [29] ἔδραμεν ἐπὶ τὸ
μνημεῖον· καὶ παρακύ-
ψας βλέπει τὰ ὀθόνια
ἐκείμενα1 ᵉμόνα 1* καὶ
[2] † ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν
θαυμάζων τὸ [3] γεγο-
νός.
13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐ-
τῶν [4] ἦσαν πορευόμενοι
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς
κώμην ἀπέχουσαν στα-
δίους ‡ ἑξήκοντα ἀπὸ
Ἰερουσαλὴμ, § ᾗ ὄνομα
Ἐμμαούς.
14 Καὶ αὐτοὶ [8] ὡμίλουν
πρὸς ἀλλήλους περὶ
πάντων τῶν [10] συμβε-
βηκότων τούτων.
15 Καὶ [3] ἐγένετο ἐν τῷ
ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συ-
ζητεῖν,[12] καὶ αὐτὸς ὁ
Ἰησοῦς [13] ἐγγίσας [14] συν-
επορεύετο αὐτοῖς.
16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
αὐτῶν [16] ἐκρατοῦντο
τοῦ μὴ [18] ἐπιγνῶναι
αὐτόν.
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·
Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι,
οὓς [19] ἀντιβάλλετε πρὸς
ἀλλήλους περιπατοῦν-
τες, καί [20] ἐστε [4] [22] σκυ-
θρωποί;
18 [24] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας,
εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ
μόνος [26] παροικεῖς ᵇ ἐν1
†† Ἰερουσαλὴμ, καὶ οὐκ
[28] ἔγνως τὰ [3] γενόμενα
ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ταύταις;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐ-
τῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃς [3] ἐγένε-
το ἀνὴρ προφήτης, δυ-
νατὸς ἐν ἔργῳ καὶ

A. D. 29.

1 ἐξίστημι.
* alii transp.
2 ἀπέρχομαι.
† ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν, θαυμ.-a.
3 γίνομαι.
4 εἰμί. [μαι.
5 μιμνήσκο-
6 ἐγείρω.
‡ ἑκατὸν-f.
§ ὀνόματι Οὐλαμμαὰς, s. Ἀμμαὺς καὶ Κλεόπας-n.
7 λαλέω.
8 ὁμιλέω, Ac. 20. 11.
9 παραδίδωμι
10 συμβαίνω
11 ἀνίστημι.
12 s. ἀλλήλοις.
13 ἐγγίζω.
14 συμπορεύομαι.
16 κρατέω.
17 ἀπαγγέλλω. [σκω.
18 ἐπιγινώ-
‖ λοιποῖς ἡ Μαγδαληνὴ, al. λοιποῖς. Ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ-h.
19 2 Mac. 11. 13.
20 s. κατὰ τί.
21 s. ἡ μήτηρ.
** Vide App.
22 Mat. 6. 16.
23 λέγω. [μαι
24 ἀποκρίνο-
25 φαίνω.
26 He. 11. 9.
†† alii εἰς-i.
27 ἀπιστέω.
‡‡ Ὁ δὲ ad γεγονός-e.
28 γινώσκω.
29 τρέχω.

λόγῳ ἐναντίον τοῦ
Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
λαοῦ·
20 Ὅπως τε [2] παρέδω-
καν αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
ἡμῶν εἰς κρίμα θανά-
του, καὶ [5] ἐσταύρωσαν
αὐτόν.
21 Ἡμεῖς δὲ [7] ἠλπί-
ζομεν ὅτι αὐτός [9] ἐστιν
ὁ μέλλων [11] λυτροῦ-
σθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλ-
λά γε σὺν πᾶσι τού-
τοις, τρίτην ταύτην
ἡμέραν ἄγει [13] σήμε-
ρον, ἀφ' οὗ ταῦτα [14] ἐ-
γένετο.
22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές
τινες ἐξ ἡμῶν [15] ἐξέστη-
σαν [17] ἡμᾶς, [14] γενόμε-
ναι [19] ὄρθριαι ἐπὶ τὸ
μνημεῖον.
23 Καὶ μὴ [21] εὑροῦσαι
τὸ σῶμα αὐτοῦ, [22] ἦλ-
θον, λέγουσαι καὶ ὀπτα-
σίαν ἀγγέλων [23] ἑωρα-
κέναι, οἳ λέγουσιν αὐ-
τὸν [25] ζῆν.
24 Καὶ [27] ἀπῆλθόν τι-
νες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ [21] εὗ-
ρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ
γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν
δὲ οὐκ † εἶδον.
25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς
αὐτούς· Ὦ [31] ἀνόητοι ϗ
[33] βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ
πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
[34] ἐλάλησαν οἱ προφῆ-
ται.
26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει
[36] παθεῖν τὸν Χριστὸν,
καὶ [38] εἰσελθεῖν εἰς τὴν
δόξαν αὐτοῦ;
27 Καὶ [1] ἀρξάμενος
ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφη-
τῶν, [3] διηρμήνευεν αὐ-
τοῖς ἐν ᵉπάσαις ˡ ταῖς
γραφαῖς τὰ [4] περὶ ἑαυ-
τοῦ.
28 Καὶ [6] ἤγγισαν εἰς
τὴν κώμην οὗ [8] ἐπορεύ-
οντο· ϗ αὐτὸς *[10] προσ-
εποιεῖτο πορρωτέρω
[8] πορεύεσθαι.
29 Καὶ [12] παρεβιάσαν-
το αὐτὸν, λέγοντες·
[16] Μεῖνον μεθ' ἡμῶν,
ὅτι πρὸς ἑσπέραν [9] ἐ-
στὶ, καὶ [18] κέκλικεν ἡ
ἡμέρα. Καὶ [38] εἰσῆλθε
[20] τοῦ [16] μεῖναι σὺν αὐ-
τοῖς.
30 Καὶ [14] ἐγένετο ἐν
τῷ κατακλιθῆναι αὐ-
τὸν μετ' αὐτῶν, [24] λα-
βὼν τὸν ἄρτον, εὐλό-
γησε, καὶ [26] κλάσας
[28] ἐπεδίδου αὐτοῖς.
31 Αὐτῶν δὲ [29] διηνοί-
χθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, ϗ
[30] ἐπέγνωσαν αὐτόν· ϗ
αὐτὸς ἄφαντος [14] ἐγένε-
το ἀπ' αὐτῶν.
32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλ-
λήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία
ἡμῶν [32] καιομένη [9] ἦν
ἐν ἡμῖν, ὡς [34] ἐλάλει
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς
[29] διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
γραφάς;
33 Καὶ [35] ἀναστάντες
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, [37] ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ [21] εὗρον [39] συν-
ηθροισμένους τοὺς ἕν-
δεκα καὶ τοὺς σὺν αὐ-
τοῖς,

A. D. 29.

1 ἄρχομαι.
2 παραδίδωμι
3 διερμηνεύω
4 s. γεγραμμένα.
5 σταυρόω.
6 ἐγγίζω.
7 ἐλπίζω.
8 πορεύομαι.
9 εἰμί.
* προσεποιήσατο·i.
10 προσποιέομαι, 1 Sa. 21. 41.
11 Tit. 2. 14.
12 παραβιάζομαι, Ac. 16. 15.
13 s. χρόνος.
14 γίνομαι.
15 ἐξίστημι, Ac. 2. 12.
16 μένω.
17 s. τȣ̃ νοός.
18 κλίνω.
19 Job 29. 7.
20 s. ἕνεκα.
21 εὑρίσκω.
22 ἔρχομαι.
23 ὁράω.
24 λαμβάνω.
25 ζάω.
26 κλάω.
27 ἀπέρχομαι
28 ἐπιδίδωμι.
29 διανοίγω, v. 45.
30 ἐπιγινώσκω.
† εἴδομεν-n.
31 Ro. 1. 14.
32 καίω.
33 Ja. 1. 19.
34 λαλέω.
35 ἀνίστημι.
36 πάσχω.
37 ὑποστρέφω.
38 εἰσέρχομαι.
39 συναθροίζω, Ac. 12. 12.

34 Λέγοντας· *Ὅτι
[1] ἠγέρθη ὁ Κύριος [2] ὄν-
τως, ϗ [3] ὤφθη Σίμωνι.
35 Καὶ αὐτοὶ [7] ἐξη-
γοῦντο τὰ [8] ἐν τῇ ὁδῷ,
καὶ ὡς [10] ἐγνώσθη αὐ-
τοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν
[4] λαλούντων, αὐτὸς ὁ ὁ
Ἰησοῦς| [11] ἔστη ἐν μέσῳ
αὐτῶν, [e] καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.|†
37 [13] Πτοηθέντες δὲ ϗ
ἔμφοβοι [15] γενόμενοι
[17] ἐδόκουν ‡ πνεῦμα θεω-
ρεῖν.
38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί [19] τεταραγμένοι [21] ἐ-
στὲ, καὶ διατί διαλογι-
σμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
39 [25] Ἴδετε τὰς χεῖράς
μου καὶ τοὺς πόδας μȣ,
ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι·
[23] ψηλαφήσατέ με καὶ
[25] ἴδετε· ὅτι πνεῦμα
σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ
ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖ-
τε ἔχοντα.
40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν
[26] ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
41 Ἔτι δὲ ἀπιστȣ́ντων
αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς,
καὶ θαυμαζόντων, εἶ-
πεν αὐτοῖς· Ἔχετέ τι
[27] βρώσιμον ἐνθάδε;
42 Οἱ δὲ [29] ἐπέδωκαν
αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέ-
ρος, [d] καὶ ἀπὸ μελισσίȣ
κηρίου.|
43 Καὶ [33] λαβὼν, ἐνώ-
πιον αὐτῶν ἔφαγεν·‖
44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗ-
τοι οἱ λόγοι [2] οὓς [4] ἐλά-
λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι
[21] ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ
[6] πληρωθῆναι πάντα τὰ
[8] γεγραμμένα ἐν τῷ νό-
μῳ Μωσέως, καὶ προ-
φήταις, καὶ ψαλμοῖς
περὶ ἐμοῦ.
45 Τότε [12] διήνοιξεν αὐ-
τῶν τὸν νȣ̃ν, [14] τȣ̃ [16] συν-
ιέναι τὰς γραφάς·
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὅτι οὕτω [8] γέγραπται,
[d] καὶ οὕτως ἔδει| [18] πα-
θεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ
[20] ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν
τῇ τρίτῃ ἡμέρα·
47 Καὶ [22] κηρυχθῆναι
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν εἰς πάντα
τὰ ἔθνη, [24] § ἀρξάμενον
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.
48 Ὑμεῖς δέ [21] ἐστε
μάρτυρες τούτων.
49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀπο-
στέλλω τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρός μου ἐφ'
ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσα-
τε ἐν τῇ πόλει [b] Ἱερου-
σαλὴμ,| ἕως [28] οὗ [30] ἐν-
δύσησθε δύναμιν ἐξ
ὕψους.
50 [31] Ἐξήγαγε δὲ αὐτȣ̀ς
[d] ἔξω| ἕως εἰς Βηθανί-
αν· καὶ [32] ἐπάρας τὰς
χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγη-
σεν αὐτούς.
51 Καὶ [15] ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτȣ̀ς,
[34] διέστη ἀπ' αὐτῶν,
[d] ϗ [35] ἀνεφέρετο εἰς τὸν
οὐρανόν.|
52 Καὶ αὐτοὶ, [d] προσ-
κυνήσαντες αὐτὸν,| ὑπ-

A. D. 29.

* ὄντως ὁ κύριος ἠγέρθη-h.
1 ἐγείρω.
2 s. εἶσι.
3 ch. 23. 47.
4 λαλέω.
5 ὄπτομαι.
6 πληρόω.
7 ἐξηγέομαι.
8 γράφω.
9 s. γεγενημένα ἑαυτοῖς.
10 γινώσκω.
11 ἵστημι.
12 διανοίγω.
† al. ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε-f.
13 πτοέω.
14 s. ἕνεκα.
15 γίνομαι.
16 συνίημι.
17 δοκέω.
‡ φάντασμα-a.
18 πάσχω.
19 ταράσσω.
20 ἀνίστημι.
21 εἰμί.
22 κηρύσσω.
23 Ac. 17. 27.
24 s. μετὰ τὸ πρᾶγμα.
§ ἀρξαμένων, s. ἀρξάμενοι, s. ἀρξάμενος-n.
25 εἴδω.
26 ἐπιδεικνύω
27 Le. 19. 23.
28 s. τȣ̃ χρόνȣ
29 ἐπιδίδωμι.
30 ch. 12. 22.
31 ἐξάγω.
32 ἐπαίρω.
33 λαμβάνω.
34 διΐστημι.
35 ἀναφέρω.
‖ Vide App.

ἐστρεψαν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ μετὰ χαρᾶς μεγά-
λης.
53 Καὶ [1] ἦσαν δια-
παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ,
[2] αἰνοῦντες καὶ εὐλο-
γοῦντες τὸν Θεόν.
[5] Ἀμήν.|

A. D. 29.
1 εἰμί.
2 αἰνέω.

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΙΩΑΝΝΗΝ ἉΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄.

ΕΝ [1] ἀρχῇ [2] ἦν ὁ [3] λό-
γος, καὶ ὁ λόγος [2] ἦν
πρὸς τὸν Θεόν, ☧ *Θεὸς
† [2] ἦν ὁ λόγος.
2 Οὗτος [2] ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν Θεόν.
3 Πάντα δι' αὐτοῦ [7] ἐ-
γένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ
[7] ἐγένετο οὐδὲ ‡ ἕν, ὃ
[7] γέγονεν.
4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ § [2] ἦν,
καὶ ἡ ζωὴ [2] ἦν τὸ φῶς
τῶν ἀνθρώπων.
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ
σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ
σκοτία αὐτὸ οὐ [13] κατ-
έλαβεν.
6 [7] Ἐγένετο ἄνθρωπος
[15] ἀπεσταλμένος παρὰ
Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ [17] Ἰω-
άννης.
7 Οὗτος [19] ἦλθεν εἰς
μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ φωτός,
ἵνα πάντες πιστεύσωσι
δι' αὐτοῦ.
8 Οὐκ [2] ἦν ἐκεῖνος τὸ
φῶς, ἀλλ' [21] ἵνα μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ ‖ φωτός.
9 [2] Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινόν, ὃ φωτίζει πάν-
τα ** ἄνθρωπον ἐρχό-
μενον εἰς τὸν † κό-
σμον.

B. C. 5.
1 Ge. 1. 1.
2 εἰμί.
3 ver. 14.
4 γινώσκω.
* ὁ Θεὸς, conj. Θεοῦ.
† Vide App.
5 ch. 16. 32.
6 s. οἰκήματα.
7 γίνομαι.
8 ch. 13. 1.
9 παραλαμβάνω.
10 λαμβάνω.
11 δίδωμι.
12 ch. 5. 27.
‡ ἕν. Ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν-m.
§ ἐστι-a.
13 καταλαμβάνω, c. 8. 3.
14 γεννάω.
15 ἀποστέλλω.
16 Ac. 2. 30.
17 s. ἦν.
18 σκηνόω.
19 ἔρχομαι.
20 θεάομαι.
21 s. εἰς τοῦτο ἦλθεν.
22 κράζω.
‖ φωτὸς ἦν. Τὸ φῶς-m.
** ἄνθρωπον, ἐρχόμενον-m.
†† Ὅτι-a.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ [2] ἦν,
καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ
[7] ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος
αὐτὸν οὐκ [4] ἔγνω.
11 Εἰς τὰ [5] ἴδια [6] ἦλθε, [19]
καὶ [8] οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
[9] παρέλαβον.
12 Ὅσοι δὲ [10] ἔλαβον
αὐτόν, [11] ἔδωκεν αὐτοῖς
[12] ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ
[7] γενέσθαι, τοῖς πιστεύ-
ουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ.
13 † Οἳ οὐκ ἐξ αἱμά-
των, οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελή-
ματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ
Θεοῦ [14] ἐγεννήθησαν.
14 Καὶ ὁ λόγος [16] σὰρξ
[7] ἐγένετο· ☧ [18] ἐσκήνω-
σεν ἐν ἡμῖν. (καὶ [20] ἐθε-
ασάμεθα τὴν δόξαν αὐ-
τοῦ, δόξαν ὡς μονογε-
νοῦς παρὰ πατρός,)
† πλήρης χάριτος καὶ
ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ
περὶ αὐτοῦ, καὶ [22] κέ-
κραγε, λέγων· Οὗτος
[2] ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπί-
σω μου ἐρχόμενος,
ἔμπροσθέν μου [7] γέ-
γονεν· ὅτι πρῶτός μου
[1] ἦν.
16 †† Καὶ ἐκ τοῦ πλη-

ρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς
πάντες [1] ἐλάβομεν, καὶ
χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ
Μωσέως [3] ἐδόθη· ἡ χά-
ρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ
Ἰησῦ Χριστῦ [4] ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς [5] ἑώ-
ρακε πώποτε· ὁ μονο-
γενὴς d υἱὸς,[1*] ὁ [10] ὢν
εἰς τὸν [7] κόλπον τοῦ
πατρὸς, ἐκεῖνος [9] ἐξη-
γήσατο.
19 Καὶ αὕτη [10] ἐστὶν ἡ
μαρτυρία τοῦ Ἰωάννυ,
ὅτε [11] ἀπέστειλαν οἱ Ἰυ-
δαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων
ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα
ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ
τίς [10] εἶ;
20 Καὶ [12] ὡμολόγησε,
καὶ οὐκ [13] ἠρνήσατο·
καὶ [12] ὡμολόγησεν·
Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ
Χριστός.
21 Καὶ [15] ἠρώτησαν αὐ-
τόν· Τί οὖν; Ἠλίας
[10] εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ
εἰμί. Ὁ προφήτης [10] εἶ
σύ; Καὶ [17] ἀπεκρίθη·
Οὔ.
22 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
Τίς [10] εἶ; ἵνα ἀπόκρι-
σιν [3] δῶμεν τοῖς [19] πέμ-
ψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις
περὶ σεαυτοῦ;
23 Ἔφη[21]· Ἐγὼ [23] φω-
νὴ §βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν
Κυρίου· καθὼς εἶπεν
Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
24 Καὶ ε οἱ | [11] ἀπεσταλ-
μένοι, [10] ἦσαν ἐκ τῶν
Φαρισαίων.
25 Καὶ [15] ἠρώτησαν αὐ-
τὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ·
[2] Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ
σὺ οὐκ [10] εἶ ὁ Χριστὸς,
οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ
προφήτης;
26 [17] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ Ἰωάννης, λέγων·
Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδα-
τι· μέσος δὲ ὑμῶν [6] ἕστη-
κεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ | [8] οἴ-
δατε·
27 Αὐτός [10] ἐστιν ὁ ὀπί-
σω μου ἐρχόμενος, ὃς
ἔμπροσθέν μου [4] γέγο-
νεν· οὗ c ἐγὼ | οὐκ εἰμὶ
ἄξιος ἵνα λύσω αὐτῦ τὸν
ἱμάντα τῦ ὑποδήματος.
28 Ταῦτα ἐν ‡Βηθαβα-
ρᾷ [4] ἐγένετο [14] πέραν τῦ
Ἰορδάνου, ὅπε [10] ἦν Ἰω-
άννης βαπτίζων.
29 Τῇ [16] ἐπαύριον βλέ-
πει b ὁ Ἰωάννης | τὸν
Ἰησῦν ἐρχόμενον πρὸς
αὐτὸν, χ̓ λέγει· [18] Ἴδε
ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴ-
ρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ
κόσμου.
30 Οὗτός [10] ἐστι περὶ
οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω
μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς
ἔμπροσθέν μου [4] γέγο-
νεν· ὅτι πρῶτος[20] μου
[10] ἦν.
31 [22] Κἀγὼ οὐκ [8] ᾔδειν
αὐτόν· ἀλλ' ἵνα [24] φανε-
ρωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ
τοῦτο [25] ἦλθον ἐγὼ ἐν
d τῷ | ὕδατι βαπτίζων.
32 Καὶ [26] ἐμαρτύρησεν
Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι
[27] τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα
καταβαῖνον ||ὡσεὶ περι-
στερὰν ἐξ οὐρανοῦ. καὶ
[28] ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

1 λαμβάνω.
2 s. κατά.
3 δίδωμι.
4 γίνομαι.
5 ὁράω.
6 ἵστημι.
* alii Θεός, s. θεοῦ, s. υἱὸς θεός.
7 ch. 13. 23. Lu. 16. 22, 23.
† Vide App.
8 εἴδω.
9 ἐξηγέομαι, Lu. 24. 35. Ac. 15. 12, 14.
10 εἰμί.
11 ἀποστέλλω.
12 ὁμολογέω, ch. 9. 22. Mat. 7. 23.
13 ἀρνέομαι.
‡ Βηθανία-k.
14 ch. 3. 26. Mat. 4. 15, 25. Mar. 3. 8.
15 ἐρωτάω.
16 s. ἡμέρα.
17 ἀποκρίνομαι.
18 ver. 36, 47. Mat. 25. 20. Ja. 3. 3.
19 πέμπω.
20 pro πρότερος.
21 φημί.
22 καὶ ἐγώ.
23 s. εἰμί.
§ βοῶντος· Ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε-n.
24 ch. 2. 11. Mar. 4. 22. 1 Co. 4. 5.
25 ἔρχομαι.
26 μαρτυρέω.
27 θεάομαι.
|| ὡς-a.
28 μένω.

33 [1]Κἀγὼ οὐκ [2]ᾔδειν
αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας
με βαπτίζειν ἐν [3]ὕδα-
τι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν·
Ἐφ' ὃν ἂν [2]ἴδῃς τὸ
Πνεῦμα καταβαῖνον ϗ
μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός
[5]ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν
Πνευματι ἁγίῳ.
34 [1]Κἀγὼ [7]ἑώρακα, ϗ
[9]μεμαρτύρηκα ὅτι οὗ-
τός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ.
35 Τῇ [10]ἐπαύριον πά-
λιν [12]εἱστήκει ὁ Ἰωάν-
νης, ϗ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο.
36 Καὶ [13]ἐμβλέψας τῷ
Ἰησοῦ περιπατȣ̃ντι, λέ-
γει· [2]Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ
Θεοῦ.
37 Καὶ [15]ἤκουσαν αὐ-
τȣ̃ οἱ δύο μαθηταὶ [17]λα-
λοῦντος, καὶ [18]ἠκολού-
θησαν τῷ Ἰησοῦ.
38 [19]Στραφεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, καὶ [20]θεασάμε-
νος αὐτοὺς [18]ἀκολȣθȣ̃ν-
τας, λέγει αὐτοῖς·
39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ
εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ,
(ὃ λέγεται [23]ἑρμηνευό-
μενον, διδάσκαλε,) ποῦ
[24]μένεις;
40 Λέγει αὐτοῖς· [25]Ἔρ-
χεσθε καὶ ‖[2]ἴδετε.
[25]Ἦλθον καὶ εἶδον πȣ̃
μένει· καὶ παρ' αὐτῷ
[24]ἔμειναν τὴν ἡμέραν
ἐκείνην· ὥρα b δὲ | [5]ἦν
ὡς δεκάτη.
41 [5]Ἦν Ἀνδρέας, ὁ
ἀδελφὸς Σίμωνος Πέ-
τρου, εἷς ἐκ τῶν δύο
τῶν ἀκουσάντων παρὰ
Ἰωάννου, καὶ ἀκολου-
θησάντων αὐτῷ.
42 Εὑρίσκει οὗτος
*πρῶτος τὸν ἀδελφὸν
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ
λέγει αὐτῷ· [4]Εὑρήκα-
μεν τὸν †Μεσσίαν, (ὅ
[5]ἐστι [6]μεθερμηνευόμε-
νον, b ὁ | Χριστός.)
43 Καὶ [8]ἤγαγεν αὐ-
τὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
[13]Ἐμβλέψας b δὲ | αὐ-
τῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Σὺ
[5]εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ·
σὺ [11]κληθήσῃ Κηφᾶς,
ὃ ἑρμηνεύεται Πέ-
τρος.
44 Τῇ [10]ἐπαύριον [14]ἠ-
θέλησεν b ὁ Ἰησοῦς |
‡[16]ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν· καὶ εὑρίσκει
Φίλιππον, καὶ λέγει
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
45 [5]Ἦν δὲ ὁ Φίλιπ-
πος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ
τῆς πόλεως, Ἀνδρέου
και Πέτρου.
46 Εὑρίσκει Φίλιππος
τὸν Ναθαναὴλ, ϗ λέγει
αὐτῷ· Ὃν [22]ἔγραψε
Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, ϗ
οἱ προφῆται, [4]εὑρήκα-
μεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν
τοῦ Ἰωσὴφ, τὸν ἀπὸ
§Ναζαρέτ.
47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Να-
θαναήλ· Ἐκ §Ναζα-
ρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν
[5]εἶναι; Λέγει αὐτῷ
Φίλιππος· Ἔρχου καὶ
[2]ἴδε.
48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν
Ναθαναὴλ ἐρχόμενον
πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει
περὶ αὐτȣ̃· [2]Ἴδε [26]ἀλη-

A. D. 26.

1 καὶ ἐγώ.
2 εἴδω.
3 ὕδωρ.
* πρῶτον-n.
4 εὑρίσκω.
† Μεσίαν-h.
5 εἰμί.
6 Mat. 1. 23. Mar. 5. 41. Ac. 4. 36.
7 ὁράω.
8 ἄγω.
9 μαρτυρέω.
10 s. ἡμέρᾳ.
11 καλέω.
12 ἵστημι.
13 ἐμβλέπω, Mat. 6. 26. 19. 26. Mar. 10. 21. Lu. 20. 17.
14 θέλω.
15 ἀκούω.
‡ alii ponunt post λέγει αὐτῷ.
16 ἐξέρχομαι
17 λαλέω.
18 ἀκολȣθέω.
19 στρέφω.
20 θεάομαι.
21 ver. 50. ch. 3. 2, 26. Mat. 23. 7. Mar. 9. 5. 11. 21. 14. 45.
22 γράφω.
23 ver. 43. ch. 9. 7. He. 7. 2.
24 μένω, Lu. 19. 5. Ac. 18.3,21.
§ Ναζαρέθ-a. Ναζαρέτ-h
25 ἔρχομαι.
‖ ὄψεσθε-i.
26 ch. 4. 42. Mat. 14. 33. 27. 54.

θῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ
[1] δόλος οὐκ [3] ἔστι.
49 Λέγει αὐτῷ Ναθα-
ναὴλ· Πόθεν με γινώ-
σκεις; [6] Ἀπεκρίθη ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· Πρὸ τοῦ σε Φί-
λιππον φωνῆσαι, [3] ὄν-
τα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶ-
δόν σε.
50 [6] Ἀπεκρίθη Ναθα-
ναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ·
Ῥαββὶ, σὺ [3] εἶ ὁ υἱὸς
τȣ̃ Θεοῦ, σὺ [3] εἶ ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Ἰσραήλ.
51 [6] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι
εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς, * πι-
στεύεις; μείζω τȣ́των
† ὄψει.[15]
52 Καὶ λέγει αὐτῷ·
[12] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· c [13] ἀπ' ἄρτι [15] ὄ-
ψεσθε τὸν οὐρανὸν [17] ἀ-
νεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγ-
γέλους τοῦ Θεοῦ ἀνα-
βαίνοντας καὶ κατα
βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β'.

ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί-
τῃ γάμος [20] ἐγένετο ἐν
Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας·
καὶ [3] ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.
2 Ἐκλήθη [23] δὲ καὶ ὁ
Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.
3 Καὶ [25] ὑστερήσαν-
τος οἴνου, λέγει ἡ μή-
τηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς
αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔ-
χουσι.

A. D. 26.

1 Mat. 26. 4.
Mar. 7. 22.
Ac. 13. 10.
2 Co. 12. 16.
Re. 14. 5.
2 Mat. 8. 29.
Mar. 1. 24.
3 εἰμί.
4 ch. 19. 26.
1 Co. 7. 16.
5 Mat. 24. 36.
Lu. 22. 53.
6 ἀποκρίνομαι.
7 v. 7.
ch. 4. 28.
8 2 Ch. 4. 5.
9 γεμίζω.
10 pro ἕως τȣ̃ ὄντος ἄνω μέρους.
* πιστεύεις.-n.
11 ἀντλέω.
ch. 4. 7, 15.
12 c. 3.3.5,11.
Mat. 6. 5.
13 ch. 13. 19.
Mat. 26. 29.
Re. 14. 13.
14 ver. 9.
† ὄψῃ-α.
15 ὄπτομαι.
16 φέρω.
17 ἀνοίγω.
18 γεύομαι.
19 εἴδω.
20 γίνομαι.
21 τίθημι.
22 μεθύσκω,
Lu. 12. 45.
Ep. 5. 18.
1 Th. 5. 7.
Ge. 43. 34.
23 καλέω.
24 τηρέω.
25 Mat. 19 20.
Mar. 10.21.
Lu. 15. 14.
Ro. 3. 23.
26 φανερόω.
27 πιστεύω.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· [2] Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ,
[4] γύναι; οὔπω ἥκει ἡ
[5] ὥρα μου.
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτȣ̃
τοῖς διακόνοις· Ὅ, τι
ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσα-
τε.
6 [3] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ [7] ὑ-
δρίαι λίθιναι ἓξ, κείμε-
ναι κατὰ τὸν καθαρι-
σμὸν τῶν Ἰουδαίων,
χωροῦσαι ἀνὰ [8] μετρη-
τὰς δύο ἢ τρεῖς.
7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [9] Γεμίσατε τὰς
ὑδρίας ὕδατος. Καὶ
[9] ἐγέμισαν αὐτὰς [10] ἕως
ἄνω.
8 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[11] Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέ-
ρετε τῷ [14] ἀρχιτρικλί-
νῳ. Καὶ [16] ἤνεγκαν.
9 Ὡς δὲ [18] ἐγεύσατο ὁ
ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ
οἶνον [20] γεγενημένον,
(καὶ οὐκ [19] ᾔδει πόθεν
[3] ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι
[19] ᾔδεισαν, οἱ [11] ἠντλη-
κότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ
τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρί-
κλινος,
10 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον
τὸν καλὸν οἶνον [21] τί-
θησι, καὶ, ὅταν [22] μεθυ-
σθῶσι, τότε τὸν ἐλάσ-
σω· σὺ [24] τετήρηκας τὸν
καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.
11 Ταυτην ἐποίησε τὴν
ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ
Ἰησȣ̃ς ἐν Κανᾷ τῆς Γα-
λιλαίας, καὶ [26] ἐφανέ-
ρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ·
καὶ [27] ἐπίστευσαν εἰς

αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ.
12 Μετὰ τοῦτο [1] κατέ-
βη εἰς Καπερναοὺμ, αὐ-
τὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃, ϗ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
ἐκεῖ * [5] ἔμειναν οὐ πολ-
λὰς ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς [6] ἦν τὸ
πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
καὶ [8] ἀνέβη εἰς Ἱεροσό-
λυμα ὁ Ἰησοῦς.
14 Καὶ [9] εὗρεν ἐν τῷ
ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας
βόας καὶ πρόβατα καὶ
περιστερὰς, καὶ τοὺς
[11] κερματιστὰς καθημέ-
νους.
15 Καὶ ποιήσας φρα-
γέλλιον ἐκ [12] σχοινίων,
πάντας [13] ἐξέβαλεν ἐκ
τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρό-
βατα καὶ τοὺς βόας·
ϗ τῶν [15] κολλυβιστῶν
[16] ἐξέχεε † τὸ κέρμα, καὶ
τὰς τραπεζας [17] ἀνέ-
στρεψε·
16 Καὶ τοῖς τὰς περι-
στερὰς πωλοῦσιν εἶ-
πεν· [19] Ἄρατε ταῦτα
ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε
τὸν οἶκον τοῦ πατρός
μου, οἶκον [20] ἐμπορί-
ου.
17 Ἐμνήσθησαν [21] δὲ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι
[23] γεγραμμένον [6] ἐστίν·
[25] Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου
σου ‖ κατέφαγέ με.
18 Ἀπεκρίθησαν [26] οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον
αὐτῷ· Τί σημεῖον δει-
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα
ποιεῖς;
19 Ἀπεκρίθη [26] [c] ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· [2] Λύσατε τὸν [3] να-
ὸν τȣ̃τον, καὶ ἐν τρισὶν
ἡμέραις [4] ἐγερῶ αὐτόν.
20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι· Τεσσαράκοντα ϗ
ἓξ ἔτεσιν [7] ᾠκοδομήθη ὁ
ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν
τρισὶν ἡμέραις [4] ἐγε-
ρεῖς αὐτόν;
21 Ἐκεινος δὲ [10] ἔλεγε
περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώ-
ματος αὐτοῦ.
22 Ὅτε οὖν [4] ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν, [21] ἐμνήσθη-
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὅτι τȣ̃το [10] ἔλεγεν [b] αὐ-
τοις.| καὶ [14] ἐπίστευσαν
τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ [6] ἦν ἐν ‡ Ἱε-
ροσολύμοις ἐν τῷ πά-
σχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολ-
λοὶ [18] ἐπίστευσαν [14] εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεω-
ροῦντες αὐτοῦ τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει.
24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς
οὐκ [14] ἐπίστευεν ἑαυ-
τὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐ-
τὸν γινώσκειν § πάν-
τας.|
25 Καὶ ὅτι οὐ χρείαν
εἶχεν ἵνα τις [22] μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ [24] ἐγί-
νωσκε τί [6] ἦν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ.

Κεφ. γ΄.

[6] ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ
τῶν Φαρισαίων, Νικό-
δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρ-
χων τῶν Ἰουδαίων.

A. D. 26.

1 καταβαίνω
2 λύω,
Ep. 2. 14.
2 Pe. 3. 10.
3 ver. 20. 21.
Mat. 26. 61.
Mar. 14. 58.
4 ἐγείρω.
* ἔμεινεν-n.
5 μένω.
6 εἰμί.
7 οἰκοδομέω.
8 ἀναβαίνω.
9 εὑρίσκω.
10 λέγω.
11 i. q. κολ-
λυβιστής,
ver. 15.
Mat. 21. 12.
12 Ac. 27. 32.
2 Sa. 8. 2.
13 ἐκβάλλω.
14 πιστεύω
15 Mat. 21. 12.
Mar. 11. 15.
16 ἐκχέω.
† τὰ κέρμα-
τα n.
‡ τοῖς-e.
17 ἀναστρέφω
18 ver. 22.
Lu. 16. 11.
Ro. 3. 2.
1 Co. 9. 17.
Ga. 2. 7.
1 Th. 2. 4.
19 αἴρω.
20 De. 33. 19.
Is. 23. 17.
Eze. 27. 3.
21 μιμνή-
σκομαι.
§ παντα-n.
22 μαρτυρέω.
23 γράφω.
24 γινώσκω.
25 Ps. 69. 9.
‖ καταφάγε-
ταί-a.
26 ἀποκρίνο-
μαι.

2 Οὗτος [1] ἦλθε πρὸς
* τὸν Ἰησοῦν [2] νυκτὸς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαβ-
βὶ, [3] οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ
Θεοῦ [1] ἐλήλυθας διδά-
σκαλος· ὐδεὶς γὰρ ταῦ-
τα τὰ σημεῖα δύναται
ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν
μὴ [5] ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐ-
τοῦ.
3 Ἀπεκρίθη [4] ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
ἐὰν μή τις [7] γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται [9] ἰ-
δεῖν τὴν βασιλείαν τȣ͂
Θεοῦ.
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ
Νικόδημος· Πῶς δύνα-
ται ἄνθρωπος [7] γεννη-
θῆναι γέρων [5] ὤν; μὴ
δύναται εἰς τὴν κοιλίαν
τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύ-
τερον [11] εἰσελθεῖν, καὶ
[7] γεννηθῆναι;
5 Ἀπεκρίθη [4] [b] ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τις [7] γεννη-
θῇ ἐξ [14] ὕδατος ϗ πνεύ-
ματος, ȣ̓ δύναται [11] εἰσ-
ελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
6 Τὸ [7] γεγεννημένον ἐκ
τῆς σαρκὸς, σάρξ [5] ἐστι †
καὶ τὸ [18] γεγεννημένον [7]
ἐκ τȣ͂ πνεύματος, πνεῦ-
μά ἐστι. ‡ [b]
7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶ-
πόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς [7] γεν-
νηθῆναι ἄνωθεν.
8 Τὸ πνεῦμα ὅπȣ [22] θέ-
λει πνεῖ, καὶ τὴν φω-
νὴν αὐτοῦ ἀκȣ́εις, ἀλλ'
οὐκ [3] οἶδας πόθεν ἔρ-
χεται, καὶ ποῦ ὑπάγει·
οὕτως [5] ἐστὶ πᾶς ὁ [7] γε-
γεννημένος ἐκ τȣ͂ πνεύ-
ματος.
9 Ἀπεκρίθη [4] Νικόδη-
μος, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Πῶς δύναται ταῦτα
[6] γενέσθαι;
10 [4] Ἀπεκρίθη [b] ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Σὺ [5] εἶ ὁ διδάσκαλος τȣ͂
Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ
γινώσκεις;
11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτι ὃ [3] οἴδαμεν [8] λα
λȣ͂μεν, καὶ ὃ [9] ἑωράκα-
μεν μαρτυρȣ͂μεν. ϗ τὴν
μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε.
12 Εἰ τὰ [10] ἐπίγεια εἶ-
πον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύ-
ετε· πῶς, ἐὰν εἴπω
ὑμῖν τὰ [12] ἐπουράνια,
πιστεύσετε;
13 Καὶ οὐδεὶς [13] ἀνα-
βέβηκεν εἰς τὸν οὐρα-
νὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ [15] καταβὰς, ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [a] ὁ [5] ὢν
ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωσῆς
[16] ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν
τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψω-
θῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου·
15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς αὐτὸν, [c] μὴ [17] ἀπόλη-
ται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰ-
ώνιον.
16 Οὕτω γὰρ [19] ἠγάπη-
σεν ὁ Θεὸς τὸν [20] κόσμον,
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτȣ͂ τὸν
μονογενῆ [21] ἔδωκεν· ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐ-
τὸν μὴ [17] ἀπόληται,
ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
* αὐτὸν·α.
2 ε. διά.
3 εἴδω.
4 ἀποκρίνομαι.
5 εἰμί.
6 γίνομαι.
7 γεννάω.
8 λαλέω.
9 ὁράω.
10 1 Co. 15. 40. 2 Co. 5. 1. Phi. 2. 10. 3. 19. Ja. 3. 15.
11 εἰσέρχομαι.
12 Mat. 18. 35. 1 Co. 15. 40, 48, 49. Ep. 1. 3, 20. 2. 6. 3. 10. Phi. 2. 10. 2 Ti. 4. 18. He. 3. 1. 6. 4.
13 ἀναβαίνω.
14 ὕδωρ.
15 καταβαίνω.
16 ὑψόω.
† ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεννήθη·f.
17 ἀπολλύω.
18 1 Jno. 5. 4.
‡ Vide App.
19 ἀγαπάω.
20 ver. 17, 19. c. 1. 9, 10, 29. 1 Jno. 2. 2. 3. 13, 17. 4. 9, 14, 17. 5. 19.
21 δίδωμι, ch. 6. 51. Lu. 22. 19. Ga. 1. 4.
22 Ro. 9. 16.

17 Οὐ γὰρ [1]ἀπέςειλεν
ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
[2]κρίνῃ τὸν κόσμον,
ἀλλ' ἵνα [3]σωθῇ ὁ κό-
σμος δι' αὐτοῦ.
18 Ὁ πιστεύων εἰς
αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ
δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη
[5]κέκριται· ὅτι μὴ [7]πε-
πίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ
τοῦ Θεοῦ.
19 Αὕτη δέ [9]ἐστιν ἡ
[11]κρίσις, ὅτι τὸ [12]φῶς
[23]ἐλήλυθεν εἰς τὸν κό-
σμον, καὶ [13]ἠγάπησαν
οἱ ἄνθρωποι [15]μᾶλλον
τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς·
[9]ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν
τὰ ἔργα.
20 Πᾶς γὰρ ὁ [17]φαῦλα
πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς,
καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα μὴ [18]ἐλεγ-
χθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀ-
λήθειαν, ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα [19]φανερω-
θῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι
ἐν Θεῷ [9]ἐστιν [21]εἰργα-
σμένα.
22 Μετὰ ταῦτα [23]ἦλ-
θεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰυ-
δαίαν γῆν· ϗ ἐκεῖ [25]δι-
έτριβε[27] μετ' αὐτῶν, ϗ
ἐβάπτιζεν.
23 Ἦν [9] δὲ καὶ Ἰωάν-
νης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν
ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι
[29]ὕδατα [30]πολλὰ [9]ἦν
ἐκεῖ· ϗ [31]παρεγίνοντο,
καὶ ἐβαπτίζοντο.
24 Οὔπω γὰρ [9]ἦν [32]βε-
βλημένος εἰς τὴν φυλα-
κὴν ὁ Ἰωάννης.
25 Ἐγένετο [4] οὖν ζή-
τησις ἐκ τῶν μαθητῶν
Ἰωάννου μετὰ *Ἰυδαί-
ων περὶ [6]καθαρισμοῦ.
26 Καὶ [23]ἦλθον πρὸς
τὸν Ἰωάννην, ϗ εἶπον
αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς [9]ἦν
μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορ-
δάνου, ᾧ σὺ [8]μεμαρτύ-
ρηκας, [10]ἴδε οὗτος βα-
πτίζει, καὶ πάντες ἔρ-
χονται πρὸς αὐτόν.
27 Ἀπεκρίθη [14]Ἰωάν-
νης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύνα-
ται ἄνθρωπος λαμβά-
νειν † οὐδὲν, ἐὰν μὴ [9]ᾖ
[16]δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ.
28 Αὐτοὶ ὑμεῖς ͼμοι ͽ
μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον·
Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριςὸς,
ἀλλ' ὅτι [1]ἀπεσταλμέ-
νος εἰμὶ ἔμπροσθεν
ἐκείνου.
29 Ὁ ἔχων τὴν [20]νύμ-
φην, [22]νυμφίος [9]ἐςίν· ὁ
δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ
[24]ἑστηκὼς, καὶ ἀκούων
αὐτοῦ χαρᾷ χαίρει διὰ
τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου.
Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
[26]πεπλήρωται.
30 Ἐκεῖνον δεῖ αὐξά-
νειν, ἐμὲ δὲ [28]ἐλαττοῦ-
σθαι.
31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμε-
νος, ἐπάνω πάντων [9]ἐ-
στίν. Ὁ [9]ὢν ἐκ τῆς
γῆς, ἐκ τῆς γῆς [9]ἐστι,
καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ.
Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρ-
χόμενος, ͼἐπάνω πάν-
των [9]ἐστί,

A. D. 27.

1 ἀποστέλλω.
2 ver. 18. ch. 12.47,48.
3 σώζω.
4 γίνομαι.
5 κρίνω.
* Ἰυδαίου-l. alii conj. Ἰησοῦ.
6 ch. 2. 6. Mar. 1. 44. Lu. 2. 22.
7 πιστεύω.
8 μαρτυρέω.
9 εἰμί.
10 εἴδω.
11 v. 22.24,27. ch. 12. 31.
12 ver. 20, 21. c. 1.4,5,8,9.
13 ἀγαπάω.
14 ἀποκρίνομαι.
15 ch. 12. 43. 1 Ti. 1. 4. 2 Ti. 3. 4.
† ἀφ' ἑαυτοῦ-f alii transp.
16 δίδωμι.
17 ch. 5 29. Tit. 2. 8.
18 ch. 8. 46. Mat. 18. 15. Lu. 3. 19.
19 φανερόω.
20 Re. 18. 23.
21 ἐργάζομαι
22 ch. 2. 9. Mat. 9. 15.
23 ἔρχομαι.
24 ἵστημι.
25 διατρίβω.
26 πληρόω.
27 s. χρόνον.
28 ἐλαττόω, He. 2. 7, 9.
29 ὕδωρ.
30 Re. 1. 15.
31 παραγίνομαι.
32 βάλλω.

32 Καὶ ‖ ὃ [1] ἑώρακε καὶ
[2] ἤκουσε, ᶜ τοῦτο ‖ μαρ-
τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυ-
ρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμ-
βάνει.
33 Ὁ [5] λαβὼν αὐτοῦ
τὴν μαρτυρίαν, [7] ἐσφρά-
γισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀλη-
θής [9] ἐστιν.
34 Ὃν γὰρ [10] ἀπέστει-
λεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα
τȣ̃ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
ἐκ * μέτρȣ [11] δίδωσιν ᶜ ὁ
Θεὸς ‖ τὸ Πνεῦμα.
35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν
υἱὸν, καὶ πάντα [11] δέδω-
κεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν
υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνι-
ον· ὁ δὲ [13] ἀπειθῶν τῷ
υἱῷ, ȣ̓κ [15] ὄψεται ζωὴν,
ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ
† μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ΄.

ΩΣ οὖν [17] ἔγνω ὁ Κύ-
ριος ὅτι [2] ἤκουσαν οἱ
Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς
πλείονας μαθητὰς ποι-
εῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰω-
άννης,
2 (Καίτοιγε Ἰησοῦς
αὐτὸς οὐκ [21] ἐβάπτι-
ζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ·)
3 Ἀφῆκε [23] τὴν Ἰȣδαί-
αν, καὶ [24] ἀπῆλθε ᵈ πά-
λιν ‖ εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
4 Ἔδει [25] δὲ αὐτὸν
[26] διέρχεσθαι διὰ τῆς
Σαμαρείας.
5 Ἔρχεται ȣ̃ν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρείας, [27] λεγο-
μένην ‡ Συχὰρ, πλησίον
τȣ̃ χωρίȣ § ὃ [11] ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ
αὐτοῦ.
6 Ἦν [9] δὲ ἐκεῖ πηγὴ τȣ̃
Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς
[3] κεκοπιακὼς ἐκ τῆς
[4] ὁδοιπορίας, [6] ἐκαθέζε-
το οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ.
Ὥρα [9] ἦν ὡσεὶ ἕκτη.
7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς
Σαμαρείας [8] ἀντλῆσαι
ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· [11] Δός μοι [12] πι-
εῖν.
8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐ-
τȣ̃ [24] ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς
ἀγοράσωσι.
9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ
γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις·
Πῶς σὺ Ἰȣδαῖος [9] ὢν
παρ' ἐμȣ̃ [12] πιεῖν αἰτεῖς,
[9] οὔσης γυναικὸς Σαμα-
ρείτιδος; (οὐ γὰρ [14] συγ-
χρῶνται Ἰουδαῖοι Σα-
μαρείταις.‖)
10 Ἀπεκρίθη [16] Ἰησȣ̃ς,
καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ [18] ᾔ-
δεις τὴν [19] δωρεὰν τοῦ
Θεοῦ, καὶ τίς [9] ἐστιν ὁ
λέγων σοι· [11] Δός μοι
[12] πιεῖν· σὺ ἂν [20] ᾔτη-
σας αὐτὸν, καὶ [11] ἔδω-
κεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
Κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, ϗ τὸ φρέαρ [9] ἐςὶ
βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις
τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 Μὴ σὺ μείζων [9] εἶ τȣ̃
πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς
[11] ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέ-
αρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ
[12] ἔπιε, ϗ οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃,
καὶ τὰ θρέμματα αὐτȣ̃;
13 Ἀπεκρίθη [16] ᵇ ὁ ‖

A. D. 27.

1 ὁράω.
2 ἀκούω.
3 κοπιάω, ver. 38. Lu. 5. 5. 1 Co. 15. 10.
4 2 Co. 11. 26. 1 Mac. 6.41.
5 λαμβάνω.
6 καθέζομαι.
7 σφραγίζω, ch. 6. 27. Ro. 15. 28. 2 Co. 1. 22. Ep. 1. 13.
8 ἀντλέω, v. 15. c. 2.8.
9 εἰμί.
10 ἀποςέλλω
* μέρους-η.
11 δίδωμι.
12 πίνω.
13 Ac. 14. 2. Ro. 2. 8. 1 Pe. 2. 7, 8.
14 συγχράομαι.
15 ὄπτομαι.
† μενεῖ-ί.
16 ἀποκρίνομαι.
17 γινώσκω.
18 εἴδω.
19 Ac. 2. 38. 8. 20. Ro. 5.15, 17. 2 Co. 9. 15. Ep. 3. 7. He. 6. 7.
20 αἰτέω.
21 βαπτίζω.
22 ch. 20. 15. Mat. 8. 2.
23 ἀφίημι.
24 ἀπέρχομαι.
25 δεῖ.
26 διέρχομαι.
27 λέγω.
‡ Σιχάρ.
§ οὗ-α.

Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ·
Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ
[1]ὕδατος τούτου, [2]διψή-
σει πάλιν·
14 Ὃς δ' ἂν [3]πίῃ ἐκ
τοῦ [1]ὕδατος οὗ ἐγὼ [4]δώ-
σω αὐτῷ, οὐ μὴ [2]διψή-
σῃ εἰς τὸν [6]αἰῶνα· ἀλ-
λὰ τὸ ὕδωρ ὃ [4]δώσω αὐ-
τῷ, [7]γενήσεται ἐν αὐ-
τῷ πηγὴ [1]ὕδατος [8]ἁλλο-
μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 Λέγει πρὸς αὐτὸν
ἡ γυνή· Κύριε, [4]δός μοι
τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ
διψῶ, μηδὲ [9]ἔρχωμαι
ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ὕπαγε, [10]φώνη-
σον τὸν ἄνδρα σου, καὶ
[9]ἐλθὲ ἐνθάδε.
17 Ἀπεκρίθη [11] ἡ γυ-
νή, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔ-
χω ἄνδρα. Λέγει αὐ-
τῇ ὁ Ἰησοῦς· [12]Καλῶς
εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ
ἔχω·
18 Πέντε γὰρ ἄνδρας
[13]ἔσχες· καὶ νῦν ὃν
ἔχεις, οὐκ [15]ἔστι σου
ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴ-
ρηκας.
19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
Κύριε, θεωρῶ ὅτι προ-
φήτης [15]εἶ σύ.
20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν
τούτῳ τῷ ὄρει [19]προς-
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱερο-
σολύμοις [15]ἐστὶν ὁ τό-
πος, ὅπου δεῖ προσκυ-
νεῖν.
21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· ‡Γύναι, πίστευσόν
μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα,
ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ,
οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
προσκυνήσετε τῷ πατρί.
22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε
ὃ οὐκ [5]οἴδατε· ἡμεῖς
προσκυνοῦμεν ὃ [5]οἴδα-
μεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ
τῶν Ἰουδαίων [15]ἐστίν.
23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα,
καὶ νῦν [15]ἐστιν, ὅτε οἱ
ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
προσκυνήσουσι τῷ πα-
τρὶ ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πα-
τὴρ τοιούτους ζητεῖ
τοὺς προσκυνοῦντας αὐ-
τόν.
24 Πνεῦμα ὁ Θεός·
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ δεῖ προσκυ-
νεῖν.
25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
[5]Οἶδα ὅτι *Μεσσίας
ἔρχεται, ὁ λεγόμενος
Χριστός· ὅταν [9]ἔλθῃ
ἐκεῖνος, [14] ἀναγγελεῖ
ἡμῖν πάντα.
26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐγώ εἰμι, ὁ λα-
λῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ [16]ἦλ-
θον[9] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ † [17]ἐθαύμασαν ὅτι
μετὰ γυναικὸς [18]ἐλά-
λει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε·
Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς
μετ' αὐτῆς;
28 Ἀφῆκεν [20] οὖν τὴν
[21]ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή,
καὶ [22]ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ λέγει τοῖς
§ ἀνθρώποις·
29 Δεῦτε, [5]ἴδετε ἄνθρω-
πον ὃς εἶπέ μοι πάντα

A. D. 27.

1 ὕδωρ.
2 διψάω.
3 πίνω.
4 δίδωμι.
5 εἴδω.
6 ch. 8. 51, 52. 10. 28. 11. 26. 13. 8. Mat. 21. 19. Mar. 3. 29. 11. 14. 1 Co. 8. 13.
7 γίνομαι.
8 Ac. 3. 8. 14. 10.
9 ἔρχομαι.
10 φωνέω.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ch. 13. 13. Mat. 15. 7. Mar. 7. 6. 12. 28. Lu. 20. 39. Ac. 23. 25.
* Μεσίας-h.
13 ἔχω.
14 ch. 5. 15. 16. 13, 14. Mar. 5. 14, 19. Ac. 14. 27. 15. 4. 16. 38. Ro. 15. 21. 1 Pe. 1. 12.
15 εἰμί.
16 s. πράγματι, v. ῥήματι.
† ἐθαύμαζον-a.
17 θαυμάζω.
18 λαλέω.
19 προσκυνέω
20 ἀφίημι.
21 ch. 2. 6, 7.
22 ἀπέρχομαι
‡ Πίστευέ μοι, γύναι,-h.
§ πολίταις-n.

ὅσα [1]ἐποίησα· μήτι οὗ-
τός [2]ἐστιν ὁ Χριστός;
30 Ἐξῆλθον [3]οὖν ἐκ
τῆς πόλεως, ϗ [5]ἤρχον-
το πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν [c]δὲ τῷ [7]μετα-
ξὺ [8]ἠρώτων αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ, λέγοντες·
[10]Ῥαββὶ, φάγε.
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἐγὼ [11]βρῶσιν ἔχω
φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ
[12]οἴδατε.
33 Ἔλεγον[13] οὖν οἱ μα-
θηταὶ πρὸς ἀλλήλους·
Μήτις [15]ἤνεγκεν αὐτῷ
φαγεῖν;
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐμὸν [16]βρῶμά
[2]ἐςιν, ἵνα *ποιῶ τὸ θέ-
λημα τοῦ πέμψαντός
με, καὶ [17]τελειώσω αὐ-
τοῦ τὸ ἔργον.
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε,
ὅτι [d]ἔτι † τετράμηνόν
[2]ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς
ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω
ὑμῖν· [20]Ἐπάρατε τοὺς
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ
[21]θεάσασθε τὰς χώρας,
ὅτι λευκαί [2]εἰσι πρὸς
§ θερισμὸν ἤδη.
36 [b]Καὶ ὁ θερίζων, μι-
σθὸν λαμβάνει, ϗ συν-
άγει καρπὸν εἰς ζωὴν
αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ
σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ,
καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό-
γος [2]ἐστὶν [d]ὁ ἀληθι-
νὸς, ὅτι ἄλλος [2]ἐστὶν
ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ
θερίζων.
38 Ἐγὼ [27]ἀπέστειλα
ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ
ὑμεῖς [4]κεκοπιάκατε·
ἄλλοι [4]κεκοπιάκασι, ϗ
ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐ-
τῶν [6]εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως
ἐκείνης πολλοὶ [9]ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν
λόγον τῆς γυναικὸς,
μαρτυρούσης· Ὅτι
εἶπέ μοι πάντα ὅσα
[1]ἐποίησα.
40 Ὡς οὖν [5]ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται,
[8]ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι
παρ' αὐτοῖς· ϗ [14]ἔμει-
νεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 Καὶ πολλῷ πλείους
[9]ἐπίστευσαν διὰ τὸν
λόγον αὐτοῦ·
42 Τῇ τε γυναικὶ [13]ἔ-
λεγον· Ὅτι οὐκέτι διὰ
τὴν σὴν ‡ λαλιὰν πιςεύ-
ομεν· αὐτοὶ γὰρ [18]ἀκη-
κόαμεν, καὶ [12]οἴδαμεν
ὅτι οὗτός [2]ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κό-
σμου, [c]ὁ Χριστός.
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο
ἡμέρας [3]ἐξῆλθεν ἐκεῖ-
θεν, [d]καὶ [22]ἀπῆλθεν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
44 Αὐτὸς γὰρ [b]ὁ Ἰη-
σοῦς [23]ἐμαρτύρησεν, ὅτι
προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ
[24]πατρίδι τιμὴν οὐκ
ἔχει.
45 Ὅτε οὖν [5]ἦλθεν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, [25]ἐδέ-
ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλι-
λαῖοι, πάντα [26]ἑωρα-
κότες ἃ [1]ἐποίησεν ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ
ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ
[5]ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

A. D. 27.

1 ποιέω.
2 εἰμί.
3 ἐξέρχομαι.
4 κοπιάω, 2 Ti. 2. 6.
5 ἔρχομαι.
6 εἰσέρχομαι.
7 s. χρόνῳ.
8 ἐρωτάω.
9 πιστεύω.
10 ch. 3. 2.
11 c. 6. 27, 55. Mat. 6. 19, 20. Ro. 14. 17.
12 εἴδω.
13 λέγω.
14 μένω.
15 φέρω.
16 Mat. 14. 15. 1 Co. 3. 2.
* ποιήσω-h.
17 ch. 5. 36. Ac. 20. 24.
† τετράμηνός-α. sc. χρόνος.
‡ μαρτυρίαν-n.
18 ἀκούω.
19 s. διάστημα.
20 ἐπαίρω.
21 θεάομαι.
§ θερισμόν.
Ἤδη ὁ θερίζων-n.
22 ἀπέρχομαι.
23 μαρτυρέω.
24 Mat. 13. 54, 57. Mar. 6. 1, 4. Lu. 3. 23, 24. He. 11. 14.
25 δέχομαι.
26 ὁράω.
27 ἀποστέλλω.

46 Ἦλθεν[1] οὖν [b] ὁ Ἰησοῦς[‖] πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ [3] ἦν τις [4] βασιλικὸς,[5] οὗ ὁ υἱὸς [7] ἠσθένει ἐν Καπερναούμ.

47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [8] ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, ☧ [9] ἠρώτα αὐτὸν ἵνα [11] καταβῇ καὶ [13] ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· [15] ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα [17] ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, [11] κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, ὁ υἱός σου [25] ζῇ. [d] Καὶ [‖] [6] ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς· καὶ [19] ἐπορεύετο.

51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ [21] ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ [23] ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ ‡‡ παῖς σου [25] ζῇ.

52 Ἐπύθετο[29] οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον [30] ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι ‖‖ χθὲς ὥραν ἑβδόμην [31] ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
2 γινώσκω.
3 εἰμί.
4 ver. 49.
5 s. ἀνήρ.
6 πιστεύω.
7 ἀσθενέω.
8 ἀπέρχομαι.
9 ἐρωτάω.
† ἡ-f.
10 ἀναβαίνω
11 καταβαίνω
‡ Vide App.
12 s. θύρα, v. πυλή, Ne. 3. 1, 32.
13 ἰάομαι.
14 ver. 4.
15 μέλλω.
§ Βηθζαθὰ, s. Βητζεθὰ, s. Βηλζεθὰ, s. Βηθσαϊδά.
16 ch. 10. 23.
17 εἴδω.
18 κατάκειμαι.
‖ ὁ Ἰησοῦς-i.
19 πορεύομαι
** Κυρίου-f.
20 Ro. 5. 6.
†† ἐλύετο ἐν, s. ἔλυε τὸν ἐν-n.
21 ἀπαντάω.
22 ταράσσω.
23 ἀπαγγέλλω.
24 ἐμβαίνω.
‡‡ υἱὸς-n.
25 ζάω.
26 Mar. 13. 8.
27 γίνομαι.
28 κατέχω.
29 πυνθάνομαι.
§§ καὶ ὀκτὼ-a
‖‖ ἐχθὲς-h.
30 ἔχω.
31 ἀφίημι.

53 Ἔγνω[3] οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱός σου [25] ζῇ. Καὶ [6] ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, [1] ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Κεφ. ε'.

Μετα ταῦτα [3] ἦν † ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ [10] ἀνέβη [c] ὁ [‖] Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι[3] δὲ ἐν τοῖς ‡ Ἱεροσολύμοις ἐπὶ [12] τῇ προβατικῇ [14] κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ § Βηθεσδὰ, πέντε [16] στοὰς ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις [18] κατέκειτο πλῆθος [c] πολὺ ‖ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ‡ ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἄγγελος γὰρ ** κατὰ [20] καιρὸν ‖ †† [21] κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ [22] ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος [24] ἐμβὰς μετὰ τὴν [26] ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς [27] ἐγίνετο, ᾧ δήποτε [28] κατείχετο νοσήματι.

5 Ἦν[3] δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα §§ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

6 Τοῦτον [17] ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ [2] γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη

χρόνον ἔχει,[1] λέγει αὐ-
τῷ· Θέλεις ὑγιὴς [2]γε-
νέσθαι;
7 Ἀπεκρίθη[3] αὐτῷ ὁ
ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρω-
πον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν
[5]ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
•βάλλῃ με εἰς τὴν κο-
λυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ [4]ἔρ-
χομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ
ἐμοῦ καταβαίνει.
8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἔγειραι, [8]ἆρον
τὸν [10]κράββατόν σου,
καὶ [12]περιπάτει.
9 Καὶ εὐθέως [2]ἐγένετο
ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ
[8]ἦρε τὸν κράββατον
αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.
[13]Ἦν δὲ σάββατον ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 Ἔλεγον[15] οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι τῷ [16]τεθερα-
πευμένῳ· Σάββατόν
[13]ἐστιν, οὐκ [17]ἔξεστί σοι
[8]ἆραι τὸν κράββατον.
11 Ἀπεκρίθη[3] αὐτοῖς·
Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ,
ἐκεῖνός μοι εἶπεν· [8]Ἆ-
ρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
12 Ἠρώτησαν[20] οὖν
αὐτόν· Τίς [13]ἐστιν ὁ
ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι·
[8]Ἆρον τὸν κράββα-
τόν σου, καὶ περιπά-
τει;
13 Ὁ δὲ § [21]ἰαθεὶς οὐκ
[22]ᾔδει τίς [13]ἐστιν· ὁ γὰρ
Ἰησοῦς [23]ἐξένευσεν, ὄ-
χλου [13]ὄντος ἐν τῷ τό-
πῳ.
14 Μετὰ ταῦτα εὑρί-
σκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· Ἴδε, ὑγιὴς [2]γέγο-
νας· μηκέτι ἁμάρτανε,
ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι
[2]γένηται.
15 Ἀπῆλθεν[4] ὁ ἄνθρω-
πος, καὶ [6]ἀνήγγειλε τοῖς
Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς
[13]ἐστιν ὁ ποιήσας † αὐ-
τὸν ὑγιῆ.
16 Καὶ διὰ τοῦτο [9]ἐδί-
ωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰου-
δαῖοι, καὶ [11]ἐζήτουν
αὐτὸν ἀποκτεῖναι,| ὅτι
ταῦτα ἐποίει ἐν σαβ-
βάτῳ.
17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [3]ἀπε-
κρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πα-
τήρ μου ἕως ἄρτι ἐρ-
γάζεται, κἀγὼ ἐργάζο-
μαι.
18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλ-
λον [11]ἐζήτουν αὐτὸν οἱ
Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,
ὅτι οὐ μόνον [14]ἔλυε τὸ
σάββατον, ἀλλὰ καὶ
[18]πατέρα ἴδιον [15]ἔλεγε
τὸν Θεὸν, [19]ἴσον ἑαυ-
τὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
19 Ἀπεκρίνατο[3] οὖν ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ δύναται ὁ υἱὸς ‡ ποι-
εῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν,
ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν
πατέρα ποιοῦντα· ἃ
γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ,
ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοί-
ως ποιεῖ.
20 Ὁ γὰρ πατὴρ φι-
λεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάν-
τα [24]δείκνυσιν αὐτῷ ἃ
αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μεί-
ζονα τούτων [24]δείξει
αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
θαυμάζητε.

A. D. 27.

1 s ἐν ταύτῃ τῇ ἀσθενείᾳ.
2 γίνομαι.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἀπέρχομαι.
5 ταράσσω.
• βάλῃ-a.
6 ἀναγγέλλω Ac. 14. 27. 15. 4. 16. 38. De. 26. 3.
7 s. χρόνῳ.
† με-n.
8 αἴρω.
9 διώκω, Mat. 5. 10-12, 44. Lu. 21. 12. Ro. 12. 14. Ga. 1. 13.
10 Mar. 2. 4, 11.
11 ζητέω.
12 ver. 11, 12. Ju. 21. 24.
13 εἰμί.
14 λύω, ch. 2. 19. Mat. 5. 19. 18. 18.
15 λέγω.
16 θεραπεύω.
17 ἔξειμι.
18 ch. 1. 11. Ro. 8. 32. 1 Co. 7. 2. 4.
19 Phi. 2. 6.
‡ τοῦ ἀνθρώπου-f.
20 ἐρωτάω.
§ ἀσθενῶν-i. conj. Ὁ δὲ οὐκ.
21 ἰάομαι.
22 εἴδω.
23 ἐκνεύω, Ju. 4. 18. 2 Ki. 2. 24.
24 δείκνυμι.

21 Ὥςπερ γὰρ ὁ πα-
τὴρ ἐγείρει τὺς νεκρὺς
καὶ [1] ζωοποιεῖ, οὕτω ϗ
ὁ υἱὸς οὓς θέλει, ζωο-
ποιεῖ.
22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ
κρίνει ὐδένα, ἀλλὰ τὴν
κρίσιν πᾶσαν [2] δέδωκε
τῷ υἱῷ·
23 Ἵνα πάντες τιμῶσι
τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι
τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τι-
μῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ
τὸν πατέρα τὸν πέμ-
ψαντα αὐτόν.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον
μου ἀκούων, καὶ πι-
στεύων τῷ πέμψαντί
με, [4] ἔχει ζωὴν αἰώνι-
ον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ [5] μεταβέ-
βηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰς τὴν ζωήν.
25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥ-
ρα, καὶ νῦν [10] ἐστιν,
ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσον-
ται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ † Θεοῦ· καὶ
οἱ ἀκούσαντες ζήσον-
ται.
26 Ὥςπερ γὰρ ὁ πα-
τὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυ-
τῷ, οὕτως [2] ἔδωκε καὶ
τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν
ἑαυτῷ.
27 Καὶ ἐξουσίαν [2] ἔδω-
κεν αὐτῷ ϗ κρίσιν § ποι-
εῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
[10] ἐστί.
28 Μὴ θαυμάζετε τοῦ-
το· ὅτι [17] ἔρχεται [18]
ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ
ἐν τοῖς μνημείοις ἀκύ-
σονται τῆς φωνῆς αὐ-
τοῦ.
29 Καὶ ἐκπορεύσονται
οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαν-
τες, εἰς ἀνάστασιν ζω-
ῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες, εἰς ἀνάστα-
σιν [8] κρίσεως.
30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποι-
εῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν·
καθὼς ἀκούω, κρίνω· ϗ
ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
[10] ἐςίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ
θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με ὁ πατρός.|
31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυ-
ρία μυ οὐκ [10] ἔςιν ἀλη-
θής.
32 Ἄλλος [10] ἐστὶν ὁ
μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, ϗ
*[6] οἶδα ὅτι ἀληθής [10] ἐ-
στιν ἡ μαρτυρία ἣν
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 Ὑμεῖς [7] ἀπεςάλκα-
τε πρὸς Ἰωάννην, καὶ
[8] μεμαρτύρηκε τῇ ἀλη-
θείᾳ.
34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ
ἀνθρώπου τὴν μαρτυ-
ρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ
ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς
[9] σωθῆτε.
35 Ἐκεῖνος [10] ἦν ὁ
[11] λύχνος ὁ [12] καιόμενος
καὶ [13] φαίνων· ὑμεῖς δὲ
[14] ἠθελήσατε ‡ [15] ἀγαλ-
λιασθῆναι πρὸς ὥραν
ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.
36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν
μαρτυρίαν μείζω [16] τῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα
ἃ [2] ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ
ἵνα [19] τελειώσω αὐτὰ,

A. D. 27.

1 ch. 6. 63. Ro. 4. 17. 2 Co. 3. 6. Ga. 3. 21. 1 Ti. 6. 13. 1 Pe. 3. 18.
2 δίδωμι.
3 pro κατάκρισις, v. 22, 24, 27. ch. 3. 19. Mat. 23. 33.
4 ch. 6. 47.
5 μεταβαίνω, ch. 13. 1. 1 Jno. 3. 14.
* οἴδατε-n.
6 εἴδω.
7 ἀποςέλλω.
† ἀνθρώπυ-n.
8 μαρτυρέω.
9 σώζω.
10 εἰμί.
11 Mat. 6. 22. Lu. 11. 33, 34. 2 Pe. 1. 19.
12 ch. 15. 6. Mat. 5. 15. Lu. 24. 32. He. 12. 18. Re. 8. 8.
13 ch. 1. 5. Phi. 2. 15. 2 Pe. 1. 19. 1 Jno. 2. 8. Re. 1. 16.
14 θέλω.
15 Mat. 5. 12.
‡ ἀγαλλιαθῆναι-a.
§ ποιεῖν. Ὅτι υἱὸς ἀνθρώπυ ἐςὶ. μὴ-n
16 s. τῆς μαρτυρίας.
17 ἔρχομαι.
18 pro ἐλεύσεται.
19 τελειόω, ch. 4. 34. Lu. 13. 32.

αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με [1] ἀπέσταλκε.
37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς [3] μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ [5] ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε [7] εἶδος αὐτοῦ [8] ἑωράκατε.
38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε [9] μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν [1] ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.
39 Ἐρευνᾶτε [10] τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς [11] δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναι [13] εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
40 Καὶ οὐ [15] θέλετε [17] ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.
41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·
42 Ἀλλ' [19] ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.
43 Ἐγὼ [17] ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος [17] ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον [23] λήψεσθε.
44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;
45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· [12] ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς [2] ἠλπίκατε.
46 Εἰ γὰρ [4] ἐπιστεύετε Μωσῇ, [4] ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος [6] ἔγραψεν.
47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

A. D. 28.

1 ἀποστέλλω.
2 ἐλπίζω.
3 μαρτυρέω.
4 πιστεύω.
5 ἀκούω.
6 γράφω.
7 Lu. 3. 22. 9. 29. 2 Co. 5. 7. 1 Th. 5. 22.
8 ὁράω.
9 μένω.
10 ch. 7. 52. Ro. 8. 27. 1 Co. 2. 10. 1 Pe. 1. 11. Re. 2. 23.
11 Mat. 3. 9. Lu. 8. 18.
12 ἀπέρχομαι.
13 εἰμί.
* εἰς τὰ μέρη f.
14 s. μέσης τῆς θαλάσσης.
15 ch. 6. 21.
16 ἀκολουθέω.
17 ἔρχομαι.
18 ἀνέρχομαι Ga. 1. 17, 18. 1 Ki. 13. 12.
19 γινώσκω.
20 κάθημαι.
† conj. τὸ πάσχα-α.
21 ἐπαίρω, ch. 4. 35. Lu. 16. 23. Ge. 22. 4. 1 Ch. 21. 16.
22 ἀγοράζω. Mat. 13. 44. 1 Co. 6. 20. 2 Pe. 2. 1. Ge. 41. 57. 1 Ch. 21. 24.
23 λαμβάνω.
24 εἴδω.
25 μέλλω.
26 ἀποκρίνομαι.

Κεφ. ϛ'.

ΜΕΤΑ ταῦτα [12] ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας * τῆς [14] Τιβεριάδος.
2 Καὶ [16] ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι [8] ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.
3 Ἀνῆλθε [18] δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ [20] ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
4 Ἦν [13] δὲ ἐγγὺς † τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
5 Ἐπάρας [21] οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν [22] ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;
6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ [24] ᾔδει τί [25] ἔμελλε ποιεῖν.)
7 Ἀπεκρίθη [26] αὐτῷ

Φίλιππος· Διακοσίων
δηναρίων ἄρτοι ȣ̓κ ἀρ-
κȣ̃σιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-
ϛος αὐτῶν [1] βραχύ τι
[2] λάβῃ.[3]
8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σί-
μωνος Πέτρου·
9 Ἔϛι [8] παιδάριον ἓν
ὧδε, * ὃ ἔχει πέντε ἄρ-
τους κριθίνους, καὶ δύο
[9] ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα
τί [7] ἐϛιν εἰς τοσούτȣς;
10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς·
Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώ-
πȣς [14] ἀναπεσεῖν. [7] Ἦν
δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ
τόπῳ. [14] Ἀνέπεσον οὖν
οἱ ἄνδρες [15] τὸν ἀριθμὸν
ὡσεὶ πεντακιςχίλιοι.
11 Ἔλαβε [3] δὲ τοὺς
ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ
εὐχαριστήσας [17] διέδω-
κε τοῖς μαθηταῖς, οἱ
δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνα-
κειμένοις· ὁμοίως καὶ
ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον
‡ ἤθελον.[19]
12 Ὡς δὲ [21] ἐνεπλήσθη-
σαν,[22] λέγει τοῖς μα-
θηταῖς αὐτȣ̃· [24] Συνα-
γάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα
μή τι [26] ἀπόληται.
13 Συνήγαγον[24] οὖν, ϗ
[27] ἐγέμισαν δώδεκα κο-
φίνȣς[19] κλασμάτων ἐκ
τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ [30] ἐπερίσ-
σευσε τοῖς [31] βεβρω-
κόσιν.
14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι
[34] ἰδόντες ὃ ἐποίησε ση-
μεῖον ὁ Ἰησȣ̃ς, ἔλεγον·
Ὅτι οὗτός [7] ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρ-
χόμενος εἰς τὸν κό-
σμον.
15 Ἰησοῦς οὖν [4] γνοὺς
ὅτι μέλλουσιν ἔρχε-
σθαι, ϗ [5] ἁρπάζειν αὐ-
τὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐ-
τὸν βασιλέα, [6] ἀνεχώ-
ρησε πάλιν εἰς τὸ ὄ-
ρος αὐτὸς μόνος.
16 Ὡς δὲ ὀψία [10] ἐγέ-
νετο, [11] κατέβησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν.
17 Καὶ [12] ἐμβάντες εἰς
τὸ πλοῖον, [13] ἤρχοντο
πέραν τῆς θαλάσσης εἰς
Καπερναούμ. Καὶ σκο-
τία ἤδη [10] ἐγεγόνει, καὶ
† οὐκ [13] ἐληλύθει πρὸς
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.
18 Ἥ τε θάλασσα, ἀ-
νέμου μεγάλου πνέον-
τος, [16] διηγείρετο.
19 Ἐληλακότες [18] οὖν
[20] ὡς σταδίους εἰκοσι-
πέντε ἢ τριάκοντα, θε-
ωρȣ̃σι τὸν Ἰησȣ̃ν περι-
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ
πλοίου γινόμενον· καὶ
[22] ἐφοβήθησαν.
20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς·
Ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖ-
σθε.
21 [25] Ἤθελον [19] οὖν
[2] λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ
πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ
πλοῖον [10] ἐγένετο ἐπὶ
τῆς γῆς εἰς ἣν [28] ὑπῆγον
22 Τῇ [32] ἐπαύριον ὁ ὄ-
χλος ὁ [33] ἑϛηκὼς πέραν
τῆς θαλάσσης, § [34] ἰδὼν
ὅτι [35] πλοιάριον ἄλλο

A. D. 28.

1 Lu. 22. 58. Ac. 5. 34.
2 s. μέρος.
3 λαμβάνω.
4 γινώσκω.
5 c. 10. 12,28. Mat. 11. 12.
6 ἀναχωρέω.
7 εἰμί.
8 Mat. 11. 16.
* ὅς-ἡ.
9 ver. 11. c.21.9,10,13. ἰχθύας, Mat. 13. 17.
10 γίνομαι.
11 καταβαίνω
12 ἐμβαίνω.
13 ἔρχομαι.
14 ἀναπίπτω ch. 13. 12. Mar. 6. 40.
15 s. κατὰ.
† οὔπω-n.
16 διεγείρω.
17 διαδίδωμι.
18 ἐλαύνω.
‡ ἤθελεν-n.
19 θέλω.
20 s. τὴν ναῦν
21 ἐμπλέω.
22 φοβέω.
23 s. τροφῆς.
24 συνάγω.
25 ch. 5. 40.
26 ἀπολλυω.
27 γεμίζω.
28 ὑπάγω.
29 Mat. 14.20.
30 περισσεύω
31 βρώσκω.
32 s. ἡμέρᾳ.
33 ἵστημι.
§ εἶδον, s. εἶδεν-n.
34 εἴδω.
35 ver. 23. ch. 21. 8. Mar. 3. 9. πλοῖον, ver. 17, 24.

οὐκ [1] ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν
b ἐκεῖνο, εἰς ὃ [2] ἐνέβη-
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,|
καὶ ὅτι οὐ [21] συνειςῆλ-
θε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
* πλοιάριον, ἀλλὰ μό-
νοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[3] ἀπῆλθον·
23 († Ἄλλα δὲ [5] ἦλθε
πλοιάρια ἐκ Τιβεριά-
δος ἐγγὺς τοῦ τόπου,
ὅπου [7] ἔφαγον τὸν ἄρ-
τον, d εὐχαριςήσαντος
τοῦ Κυρίου·|)
24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ
ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
[1] ἔςιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, [2] ἐνέβη-
σαν b καὶ | αὐτοὶ εἰς τὰ
πλοῖα, καὶ [5] ἦλθον εἰς
Καπερναοὺμ, ζητȣ͂ντες
τὸν Ἰησοῦν.
25 Καὶ [10] εὑρόντες αὐ-
τὸν πέραν τῆς θαλάσ-
σης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαβ-
βί, πότε ὧδε [11] γέγο-
νας;
26 Ἀπεκρίθη[12] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴ-
δετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι
[7] ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρ-
των, καὶ [13] ἐχορτάσθη-
τε.
27 Ἐργάζεσθε [14] μὴ
τὴν βρῶσιν τὴν [15] ἀπ-
ολλυμένην, ἀλλὰ τὴν
βρῶσιν τὴν [16] μένȣσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπȣ ὑμῖν
[18] δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ
πατὴρ [20] ἐσφράγισεν, ὁ
Θεός.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τόν· Τί ποιῶμεν, ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
τοῦ Θεοῦ;
29 Ἀπεκρίθη[12] c ὁ | Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τοῦτο [1] ἐστι τὸ ἔργον
τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύ-
σητε εἰς ὃν [4] ἀπέστει-
λεν ἐκεῖνος.
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖ-
ον, ἵνα [6] ἴδωμεν καὶ πι-
στεύσωμέν σοι; τί ἐρ-
γάζῃ;
31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ
μάννα [7] ἔφαγον ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καθώς [1] ἐςι [8] γε-
γραμμένον· [9] Ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ [18] ἔδωκεν
αὐτοῖς φαγεῖν.
32 Εἶπεν c οὖν | αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς
[18] δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρ-
τον ἐκ τȣ͂ οὐρανȣ͂· ἀλλ'
ὁ πατήρ μου [18] δίδωσιν
ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ
Θεοῦ [1] ἐςιν ὁ καταβαί-
νων ἐκ τȣ͂ οὐρανȣ͂, καὶ
ζωὴν [18] διδȣ̀ς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τόν· Κύριε, πάντοτε
[18] δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον
τοῦτον.
35 Εἶπε c δὲ | αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ-
τος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχό-
μενος πρός με, οὐ μὴ
[17] πεινάσῃ· κ ὁ πιςεύ-
ων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ [19] δι-
ψήσῃ πώποτε.
36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν

A. D. 28.

1 εἰμί.
2 ἐμβαίνω.
* πλοῖον-α.
3 ἀπέρχομαι
4 ἀποστέλλω
† ἄλλων πλοιαρίων ἐλθόντων ἐκ-π.
5 ἔρχομαι.
6 εἴδω.
7 φάγω.
8 γράφω.
9 Ps. 78, 24, 25. Ne. 9. 15.
10 εὑρίσκω.
11 γίνομαι.
12 ἀποκρίνομαι.
13 χορτάζω, Mat. 14. 20. 15. 37. Mar. 6. 42. Phi. 4. 12. Ja. 2. 16.
14 ver. 28, 30. ch. 3. 21. 5. 17. Mat. 21. 28.
15 ἀπολλύω.
16 μένω.
17 πεινάω, Lu. 6.21.25. Eccl. 24.21.
18 δίδωμι.
19 διψάω, ch. 4. 14. Mat. 5. 6. Re. 7. 16. 21. 6. Ps. 42. 3.
20 σφραγίζω, ch. 3. 38. Mat. 27. 66. 2 Co. 1. 22. Ep. 1. 13. Ro. 15. 28. 2 Ki. 22. 4.
21 συνεισέρχομαι.

ὅτι ϗ [1] ἑωράκατέ [e] με,|
καὶ οὐ πιστεύετε.
37 Πᾶν ὃ [3] δίδωσί μοι
ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ [5] ἥ-
ξει· καί τὸν ἐρχόμενον
πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω
ἔξω.
38 Ὅτι [8] καταβέβηκα
ἐκ τȣ͂ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα
ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με.
39 Τȣ͂το δέ [9] ἐςι τὸ θέ-
λημα τȣ͂ πέμψαντός με
[b] πατρὸς,| ἵνα πᾶν ὃ
[3] δέδωκέ μοι, μὴ [11] ἀπο-
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ
[12] ἀναςήσω αὐτὸ ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 Τοῦτο ‡ δέ [9] ἐστι τὸ
θέλημα τοῦ § πέμψαν-
τός με, ἵνα πᾶς ὁ [13] θε-
ωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πι-
στεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον· καὶ [12] ἀ-
ναςήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 Ἐγόγγυζον [14] ȣ͂ν οἱ
Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ,
ὅτι εἶπεν· Ἐγώ εἰμι ὁ
ἄρτος ὁ [8] καταβὰς ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ.
42 Καὶ [16] ἔλεγον· Οὐχ
οὗτός [9] ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ
υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς
[18] οἴδαμεν τὸν πατέρα
καὶ τὴν μητέρα; πῶς
οὖν λέγει [d] ȣ͂τος·| Ὅτι
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [8] κατα-
βέβηκα;
43 Ἀπεκρίθη [19] [b] ȣ͂ν | ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς. Μὴ γογγύζετε
μετ᾽ ἀλλήλων.
44 Οὐδεὶς δύναται [21] ἐλ-
θεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ
πατὴρ ὁ πέμψας με,
[2] ἑλκύσῃ αὐτὸν, ϗ ἐγὼ
[12] ἀναστήσω αὐτὸν * τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 Ἔστι [9] [4] γεγραμμέ-
νον ἐν τοῖς προφήταις·
Καὶ [9] ἔσονται πάντες
[6] διδακτοὶ [b] τȣ͂ | Θεοῦ.
Πᾶς [b] οὖν | ὁ † ἀκούσας
παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ
[10] μαθὼν, ἔρχεται πρός
με.
46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα
τις [1] ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ
[9] ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ·
οὗτος [1] ἑώρακε τὸν πα-
τέρα.
47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὁ πιςεύων εἰς ἐμὲ,
ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος
τῆς ζωῆς.
49 Οἱ πάτερες ὑμῶν
ἔφαγον τὸ μάννα ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καὶ [15] ἀπέθα-
νον.
50 Οὗτός [9] ἐστιν ὁ ἄρ-
τος ὁ ἐκ τȣ͂ οὐρανȣ͂ κα-
ταβαίνων, ἵνα τις ἐξ
αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ
[15] ἀποθάνῃ.
51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος
ὁ [17] ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ [8] καταβάς· ἐάν τις
φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρ-
του, [17] ζήσεται εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ
ὃν ἐγὼ [3] δώσω, ἡ σάρξ
μου [9] ἐστὶν, [n] ἣν ἐγὼ
[3] δώσω | ὑπὲρ τῆς τοῦ
κόσμου ζωῆς.
52 Ἐμάχοντο [20] οὖν
πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰου-
δαῖοι, λέγοντες· Πῶς

A.D. 28.

1 ὁράω.
2 ἑλκύω, ch. 12. 32. Ac. 16. 19.
3 δίδωμι.
* ἐν-m.
4 γράφω.
5 ἥκω.
6 1 Co. 2. 13. Is. 54. 13.
8 καταβαίνω
9 εἰμί.
† ἀκούων-i.
10 μανθάνω, ch. 7. 15. Mat. 9. 13. Mar. 13. 28. Ro. 16. 17. 1 Co. 4. 6. Ep. 4. 20. Phi. 4. 9. Col. 1. 7. 1 Ti. 2. 11. 2 Ti. 3.7,14.
11 ἀπολλύω.
12 ἀνίστημι.
‡ γάρ-a.
§ πατρός μου-h.
13 ver. 19. 62. ch. 2. 23. Mat. 27. 55.
14 γογγύζω, ver. 43, 61. ch. 7. 32. Mat. 20. 11. Lu. 5. 30. 1Co. 10. 10.
15 ἀποθνήσκω.
16 λέγω.
17 ζάω.
18 εἴδω. [μαι
19 ἀποκρίνο-
20 μάχομαι, Ac. 7. 26. 2 Ti. 2. 24. Ja. 4. 2. Ex. 21. 22. Ne. 13. 11.
21 ἔρχομαι.

δύναται ὗτος ἡμῖν [1]δῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ [3]φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπȣ, καὶ [4]πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 Ὁ [5]τρώγων μȣ τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ [6]ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 Ἡ γὰρ σάρξ μου †[7]ἀληθῶς [9]ἐςι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μȣ †[7]ἀληθῶς [9]ἐστι πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, [10]κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

57 Καθὼς [11]ἀπέστειλέ με ὁ [13]ζῶν πατὴρ, κἀγὼ [13]ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, [15]κἀκεῖνος ‡[13]ζήσεται δι' ἐμέ.

58 Οὗτός [9]ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [17]καταβάς· οὐ καθὼς [3]ἔφαγον οἱ πατέρες [c]ὑμῶν| [b]τὸ μάννα,| καὶ [19]ἀπέθανον. Ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, §[13]ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃, εἶπον· Σκληρός [25] [9]ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι [2]γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τȣ̃το ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 Ἐάν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου [9]ἦν τὸ πρότερον;

63 Τὸ [9]πνεῦμά [9]ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ *λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά [9]ἐςι καὶ ζωή [9]ἐστιν.

64 Ἀλλ' [9]εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. [12]Ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες [9]εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς [9]ἐστιν ὁ [14]παραδώσων αὐτόν.

65 Καὶ [16]ἔλεγε· Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται [18]ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ [9]ᾖ [1]δεδομένον αὐτῷ ἐκ τȣ̃ πατρός [c]μου.|

66 Ἐκ τούτȣ [20]πολλοὶ [21]ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ εἰς τὰ [22]ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ [23]περιεπάτουν.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 Ἀπεκρίθη [24] [b]οὖν| αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα [21]ἀπ-

1 δίδωμι.
2 ver. 40.
3 φάγω.
4 πίνω.
5 ver. 56–58. ch. 13. 18. Mat. 24. 38.
6 ἀνίστημι.
7 ver. 14. ch. 1. 48. 4. 42. Mat. 24. 54.
8 Ro. 8. 3. 1 Co. 15. 35. 2 Co. 3. 6.
9 εἰμί.
* λελάληκα-h.
† ἀληθής-h.
10 καὶ ἐγώ.
11 ἀποςέλλω
12 εἴδω.
13 ζάω.
14 παραδίδωμι.
15 χ ἐκεῖνος.
16 λέγω.
‡ ζήσει-i.
17 καταβαίνω.
18 ἔρχομαι.
19 ἀποθνήσκω.
20 s. χρόνου.
21 ἀπέρχομαι.
22 s. χώρια.
23 περιπατέω, ch. 7. 1. 11. 54. 1 Pe. 5. 8.
§ ζήσει-h.
24 ἀποκρίνομαι.
25 Mat. 25. 24. Ac. 9. 5. 26. 14. Ge. 21. 11. 1 Sa. 25. 3. Is. 19. 4.

ελευσόμεθα; ῥήματα
ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.
69 Καὶ ἡμεῖς [3]πεπιςεύ-
καμεν ϗ [4]ἐγνώκαμεν ὅτι
σὺ [2]εἶ ὁ *Χριςὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ [5]ζῶντος.
70 Ἀπεκρίθη [6] αὐτοῖς
c ὁ Ἰησοῦς·| Οὐκ ἐγὼ
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα [7]ἐξε-
λεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
εἷς [8]διάβολός [2]ἐστιν;
71 Ἔλεγε [22] δὲ τὸν Ἰȣ́-
δαν [10]Σίμωνος ‡ Ἰσκα-
ριώτην· οὗτος γὰρ [12]ἤ-
μελλεν αὐτὸν παραδι-
δόναι, εἷς [2]c ὢν | ἐκ
τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ΄.

ΚΑΙ [14]περιεπάτει ὁ
Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
‖ [15]ἤθελεν ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ [16]περιπατεῖν, ὅτι
[17]ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰȣ-
δαῖοι ἀποκτεῖναι.
2 Ἦν [2] δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορ-
τὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ
[18]σκηνοπηγία.
3 Εἶπον ȣ̓ν πρὸς αὐτὸν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃· [19]Με-
τάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ
ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαί-
αν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί
σȣ [21]θεωρήσωσι τὰ ἔρ-
γα σου ἃ ποιεῖς·
4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυ-
πτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ
**αὐτὸς ἐν [23]παῤῥησίᾳ
[2]εἶναι. Εἰ ταῦτα ποι-
εῖς, [27]φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ [26]κόσμῳ.
5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτȣ̃ [3]ἐπίστευον εἰς αὐ-
τόν.††
6 Λέγει c οὖν | αὐτοῖς

A. D. 29.

1 πάρειμι.
2 εἰμί.
3 πιστεύω.
4 γινώσκω.
* ἅγιος τοῦ Θεοῦ-l.
5 ζάω.
6 ἀποκρίνομαι.
7 ἐκλέγομαι, ch. 13. 18.
8 διαβαίνω.
9 ch. 8. 44. Mat. 25. 41.
† οὐκ-a.
10 s. τὸν υἱὸν
‡ ἀπὸ Καριώτου·-n.
11 πληρόω.
12 μέλλω.
§ αὐτὸς ἔμεινεν-i.
13 μένω.
14 περιπατέω, ch. [illegible]. 66.
‖ εἶχεν ἐξȣσίαν-n.
15 θέλω.
16 s. γῆ.
17 ζητέω.
18 De. 16. 16. Zec. 14. 16
19 μεταβαίνω
20 Ac. 6. 1. Phi. 2. 14. 1 Pe. 4. 9.
21 θεωρέω.
22 λέγω.
** αὐτὸ-n.
23 ver. 13,26. ch. 11. 14. 54. Mar. 8. 32. 2 Co. 3. 12.
24 λαλέω.
25 ch. 2. 11. 3. 21.
26 Ex. 34. 22.
27 ver. 7. ch. 8. 23,26.
†† τότε-f.
28 διδάσκω.
29 θαυμάζω.

ὁ Ἰησȣ̃ς· Ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς οὔπω [1]πάρεστιν·
ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος
πάντοτέ [2]ἐστιν ἕτοι-
μος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ
μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυ-
ρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά
[2]ἐστιν.
8 Ὑμεῖς [8]ἀνάβητε εἰς
τὴν ἑορτὴν c ταύτην·|
ἐγὼ †οὔπω ἀναβαίνω
εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην,
ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔ-
πω [11]πεπλήρωται.
9 Ταῦτα b δὲ | εἰπὼν
§ αὐτοῖς, [13]ἔμεινεν ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ [8]ἀνέβησαν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε
καὶ αὐτὸς [8]ἀνέβη εἰς
τὴν ἑορτὴν, ȣ̓ φανερῶς,
ἀλλ᾽ ὡς ἐν τῷ κρυπτῷ.
11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
[17]ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ
ἑορτῇ, καὶ [22]ἔλεγον·
Ποῦ [2]ἐστιν ἐκεῖνος;
12 Καὶ [20]γογγυσμὸς
πολὺς περὶ αὐτȣ̃ [2]ἦν ἐν
τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν
[22]ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθός
[2]ἐστιν· ἄλλοι b δὲ |
[22]ἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ
πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 Οὐδεὶς μέντοι παῤ-
ῥησίᾳ [24]ἐλάλει περὶ αὐ-
τοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν
Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς
[26]μεσούσης, [8]ἀνέβη ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ϗ
[28]ἐδίδασκε.
15 Καὶ [29]ἐθαύμαζον οἱ

'Ιȣδαῖοι, λέγοντες· Πῶς
οὗτος γράμματα [1] οἶδε,
μὴ [2]μεμαθηκώς;
16 'Απεκρίθη [3] αὐτοῖς
ὁ 'Ιησȣ̃ς, καὶ εἶπεν· 'Η
ἐμὴ διδαχὴ οὐκ [1] ἔστιν
ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
τός με.
17 'Εάν τις θέλῃ τὸ θέ-
λημα αὐτȣ̃ ποιεῖν, [9]γνώ-
σεται περὶ τῆς διδαχῆς,
πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ
[1]ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ λαλῶ.
18 'Ο ἀφ' ἑαυτοῦ λα-
λῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδί-
αν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν
τὴν δόξαν τοῦ πέμψαν-
τος αὐτὸν, οὗτος ἀλη-
θής [1]ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ [1]ἔστιν.
19 Οὐ Μωσῆς [11] δέδω-
κεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν
νόμον; τί με ζητεῖτε
ἀποκτεῖναι;
20 'Απεκρίθη[5] ὁ ὄχλος,
καὶ εἶπε· Δαιμόνιον
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ
ἀποκτεῖναι;
21 'Απεκρίθη[5] d ὁ | 'Ιη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
"Εν ἔργον [4] ἐποίησα, χ
πάντες § [16] θαυμάζετε.
22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς
[11] δέδωκεν ὑμῖν τὴν πε-
ριτομὴν, (οὐχ [19] ὅτι ἐκ
τȣ̃ Μωσέως [1]ἐςῖν, ἀλλ'
ἐκ τῶν πατέρων·) χ ἐν
σαββάτῳ περιτέμνετε
[21] ἄνθρωπον.
23 Εἰ περιτομὴν λαμ-
βάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ-
βάτῳ, ἵνα μὴ [24] λυθῇ ὁ
νόμος Μωσέως, ** ἐμοὶ
[3]χολᾶτε ὅτι * ὅλον ἄν-
θρωπον ὑγιῆ [4] ἐποίησα
ἐν σαββάτῳ;
24 Μὴ κρίνετε κατ'
[6]ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαί-
αν κρίσιν κρίνατε.
25 "Ελεγον [8] οὖν τινες
ἐκ τῶν 'Ιεροσολυμιτῶν·
Οὐχ οὗτός [1] ἐστιν ὃν
ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
26 d Καὶ | ἴδε, παῤῥη-
σία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν
αὐτῷ λέγουσι. Μήπο-
τε ὁ [10] ἀληθῶς | [9]ἔγνω-
σαν οἱ ἄρχοντες ὅτι
οὗτός ἐστιν [10] ἀληθῶς
ὁ Χριστός;
27 'Αλλὰ τȣ̃τον [1] οἴδα-
μεν πόθεν [1]ἐστίν· ὁ δὲ
Χριςὸς ὅταν ἔρχηται,
οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
[1] ἐστίν.
28 "Εκραξεν[12] οὖν ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων ὁ 'Ιησȣ̃ς,
καὶ λέγων· [13]Κἀμὲ [1]οἴ-
δατε, καὶ [1]οἴδατε πόθεν
‡ εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐκ [14] ἐλήλυθα, ἀλλ'
[1] ἔστιν [15] ἀληθινὸς ὁ
πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
[1] οἴδατε.
29 'Εγὼ [b]δὲ | [1]οἶδα αὐ-
τὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ
|| εἰμι, [17] κἀκεῖνός με
[18] ἀπέστειλεν.
30 'Εζήτουν [20] οὖν αὐ-
τὸν [22]πιάσαι· καὶ οὐδεὶς
[23] ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω
[14] ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐ-
τοῦ.
31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ
ὄχλου [25]ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν, χ [8]ἔλεγον· "Οτι
ὁ Χριςὸς, ὅταν [14]ἔλθῃ,

A. D. 29.
1 εἴδω.
2 3 Mac. 3. 1.
* χωλὸν-n.
3 μανθάνω.
4 ποιέω.
5 ἀποκρίνο-
μαι.
† ἐν αὐτοῖς-i
6 ch. 11. 44.
Re. 1. 16.
7 εἰμί.
8 λέγω.
9 γινώσκω.
10 ch. 6. 55.
11 δίδωμι.
12 κράζω.
13 καὶ ἐγὼ.
‡ εἰμί.-n.
14 ἔρχομαι.
15 Re. 3. 7.
7. 1. 14.
19. 11.
§ θαυμάζετε
διὰ τοῦτο.
Μωσῆς-a.
16 ch. 5. 28.
7. 21.
Lu. 5. 8.
11. 21.
Ga. 1. 6.
|| εἰμι-n.
17 χ ἐκεῖνος.
18 ἀποστέλ-
λω.
19 s. λέγω.
20 ζητέω.
21 ch. 16. 21.
22 πιάζω,
ver. 32, 41.
ch. 8. 20.
10. 39.
11. 57.
Ac. 3. 7.
12. 4.
2 Co. 11. 32.
Re. 19. 20.
Ca. 2. 5.
23 ἐπιβάλλω.
24 λύω.
25 πιστεύω.
** πᾶς-f.

* μήτι πλείονα σημεῖα
[d] τούτων | [1] ποιήσει ὧν
οὗτος [1] ἐποίησεν;
32 Ἤκουσαν[6] οἱ Φαρι-
σαῖοι τοῦ ὄχλου γογ-
γύζοντος περὶ αὐτοῦ
ταῦτα· καὶ ἀπέστει-
λαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέ-
τας, ἵνα [10] πιάσωσιν
αὐτόν.
33 Εἶπεν οὖν [b]αὐτοῖς |
ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν
χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι,
καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν
πέμψαντά με.
34 Ζητήσετέ [12] με, καὶ
οὐχ [13] εὑρήσετε· καὶ
ὅπου ‡ εἰμὶ ἐγώ, ὑ-
μεῖς οὐ δύνασθε [14] ἐλ-
θεῖν.
35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ
οὗτος μέλλει [15] πορεύε-
σθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ [13] εὑ-
ρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς
τὴν [17] διασπορὰν τῶν
Ἑλλήνων μέλλει [15] πο-
ρεύεσθαι, καὶ διδάσκειν
τοὺς Ἕλληνας;
36 Τίς [19] ἐστιν οὗτος ὁ
λόγος ὃν εἶπε· [12] Ζητή-
σετέ με, καὶ οὐχ [13] εὑ-
ρήσετε· καὶ ὅπου ‡ εἰμὶ
ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
[14] ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς
ἑορτῆς [25] εἱστήκει ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ [27] ἔκραξε, λέ-
γων· Ἐάν τις διψᾷ
[14] ἐρχέσθω πρός με, καὶ
§ πινέτω.
38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ,
καθὼς εἶπεν ἡ γραφή,
ποταμοὶ ἐκ τῆς [2] κοιλί-
ας αὐτοῦ [3] ῥεύσουσιν
[4] ὕδατος [5] ζῶντος.
39 (Τοῦτο δὲ εἶπε πε-
ρὶ τοῦ Πνεύματος οὗ
[8] ἔμελλον λαμβάνειν οἱ
πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ [19] ἦν Πνεῦ-
μα [d] ἅγιον,| † ὅτι [c] ὁ |
Ἰησοῦς οὐδέπω [9] ἐδοξά-
σθη.)
40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ
ὄχλου ἀκούσαντες τὸν
λόγον, [11] ἔλεγον· Οὗτός
[19] ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
φήτης.
41 Ἄλλοι [11] ἔλεγον·
Οὗτός [19] ἐστιν ὁ Χριστός.
Ἄλλοι [c] δὲ | [11] ἔλεγον·
Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαί-
ας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶ-
πεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρμα-
τος Δαβίδ, καὶ ἀπὸ Βη-
θλεὲμ τῆς κώμης ὅπου
[19] ἦν Δαβίδ, ὁ Χριστὸς
ἔρχεται;
43 Σχίσμα[16] οὖν ἐν τῷ
ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.
44 Τινὲς δὲ [20] ἤθελον
ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν·
ἀλλ' οὐδεὶς [22] ἐπέβαλεν
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.
45 Ἦλθον[23] οὖν οἱ ὑπη-
ρέται πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ Φαρισαίους·
χ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι·
Διατί οὐκ [24] ἠγάγετε
αὐτόν;
46 Ἀπεκρίθησαν[26] οἱ ὑ-
πηρέται· Οὐδέποτε οὕ-
τως [28] ἐλάλησεν ἄνθρω-
πος, ὡς οὗτος ὁ ἄν-
θρωπος. |
47 Ἀπεκρίθησαν[26] οὖν

A. D. 29

* μή-τι.
1 ποιέω.
2 ch. 3. 4. Mat. 12. 40. Phi. 3. 19. Pr. 20. 10. Hab. 3. 16.
3 ῥέω.
4 ὕδωρ.
5 ch. 4. 10.
6 ἀκούω.
7 ἀποστέλλω.
8 μέλλω.
† ἐπ' αὐτοὺς-f alii δεδομένου-f.
9 δοξάζω. ch. 12. 16, 23. 13. 31, 32. Ac. 3. 13.
10 ver. 30.
11 λέγω.
12 ζητέω.
13 εὑρίσκω.
‡ εἰμι-n.
14 ἔρχομαι.
15 πορεύομαι
16 ch. 9. 16. 10. 19. Mat. 9. 16. Mar. 2. 21. 1 Co. 1. 10. 11. 18. 12. 25.
17 Ja. 1. 1.
18 γίνομαι.
19 εἰμί.
20 θέλω.
21 πιάζω, ver. 30, 33.
22 ἐπιβάλλω.
23 pro ἐπανῆλθον. Mat. 24. 26.
24 ἄγω.
25 ἵστημι.
26 ἀποκρίνομαι.
27 κράζω.
§ Vide App.
28 λαλέω.

αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;
48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, § ἐπικατάρατοί [2] εἰσι.
50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν [c] νυκτὸς ‖ πρὸς αὐτὸν, εἷς [2] ὢν ἐξ αὐτῶν·
51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ ** πρότερον, καὶ [4] γνῷ τί ποιεῖ;
52 Ἀπεκρίθησαν,[5] καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ ꭗ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας [2] εἶ; ἐρεύνησον, ꭗ [6] ἴδε †† ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ‡‡ ἐγήγερται.
53 §§ Καὶ ‖‖ [8] ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς *† τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Κεφ. η'.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ [8] ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
2 Ὄρθρου δὲ *‡ πάλιν *‖ [10] παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, [c] καὶ πᾶς ὁ λαὸς [11] ἤρχετο πρὸς αὐτόν·†‡ [c] καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
3 †§ Ἄγουσι δὲ οἱ ‡§ Γραμματεῖς ꭗ οἱ Φαρισαῖοι [c] πρὸς αὐτὸν γυναῖκα §‖ ἐν μοιχείᾳ [14] κατειλημμένην· καὶ [15] στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,

A. D. 29.

* εἶπον-n.
† Vide App.
1 ἐντέλλω.
‡ εὔρωσι-n.
§ ἐπάρατοί-n
2 εἰμί. [ρον-f
‖ et τὸ πρότε-
3 ἐπιμένω.
** πρῶτον-i.
4 γινώσκω.
5 ἀποκρίνομαι.
6 εἴδω. [μαι.
†† τὰς γραφάς-f.
‡‡ ἐγείρεται-n
§§ Καὶ ἐπορεύθη ad c.8. 11. μηκέτι ἁμάρτανε-c.
‖‖ ἐπορεύθησαν, s. ἀπῆλθον-n.
8 πορεύομαι.
*† τὰ ἴδια, s. τὸν τόπον-n
*‡ πάλιν βαθέως-n.
*§ οὖσα-n.
*‖ ἦλθεν-n.
10 παραγίνομαι.
11 ἔρχομαι.
†‡ al. πρὸς αὐτόν·-e.
†§ φέρουσι, s. προσήνεγκαν-n.
†‖ al. τῇ γυναικί·
‡§ ἀρχιερεῖς-n.
‡‖ al. Γύναι.
§‖ ἐπὶ ἁμαρτίᾳ εἰλημμένην, s. καταληφθεῖσαν-n.
14 καταλαμβάνω.
15 ἵστημι.
16 καταλείπω

4 * Λέγουσιν αὐτῷ· † Διδάσκαλε, ταύτη ἡ γυνὴ [14] κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.
5 † Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν [1] ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας † λιθοβολεῖσθαι· † σὺ οὖν τί λέγεις;
6 [c] Τοῦτο δὲ † ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ‡ ἔχωσι † κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, [c] τῷ δακτύλῳ † ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.†
7 Ὡς δὲ [3] ἐπέμενον † ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, † πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.
8 Καὶ πάλιν † κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.†
9 [c] Οἱ δὲ ἀκούσαντες,†† [c] καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι,†† ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων [c] ἕως τῶν ἐσχάτων·†† καὶ [16] κατελείφθη [c] μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ † ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ *§ [15] ἑστῶσα.
10 † Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, [c] καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς,† εἶπεν [c] αὐτῇ· [c] Ἡ γυνὴ ‡‖ ποῦ [2] εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; † οὐδείς σε κατέκρινεν;
11 † Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδείς, Κύριε. † Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ

ἐγώ σε * κατακρίνω·
† πορεύου, καὶ ‡ μηκέτι
ἁμάρτανε.
12 Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς
e αὐτοῖς | [2]ἐλάλησε, λέ-
γων· Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολου-
θῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περι-
πατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ,
ἀλλ' [3] ἕξει τὸ φῶς τῆς
ζωῆς.
13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σε-
αυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ
μαρτυρία σου οὐκ [5] ἔστιν
ἀληθής.
14 Ἀπεκρίθη[7] Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κἂν
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, ἀληθής [5]ἐστιν
ἡ μαρτυρία μου· ὅτι
[10] οἶδα πόθεν [11] ἦλθον,
καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς
δὲ οὐκ [10]οἴδατε πόθεν
ἔρχομαι, || καὶ ποῦ ὑπά-
γω.
15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν
σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ
κρίνω οὐδένα.
16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
** ἀληθής [5] ἐστιν· ὅτι
μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ'
ἐγὼ καὶ ὁ [13] πέμψας με
πατήρ
17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ
τῷ ὑμετέρῳ [14] γέγρα-
πται, [16] ὅτι δύο ἀνθρώ-
πων ἡ μαρτυρία ἀλη-
θής [5] ἐστιν.
18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρ-
τυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ,
καὶ μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ ὁ [13] πέμψας με
πατήρ.

19 Ἔλεγον[1] οὖν αὐτῷ·
Ποῦ [5]ἐστιν ὁ πατήρ σου;
[7] Ἀπεκρίθη [b] ὁ | Ἰησοῦς·
Οὔτε ἐμὲ [10]οἴδατε, οὔτε
τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ
[10]ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα
μου [10]ᾔδειτε ἄν.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα
[2] ἐλάλησεν [b] ὁ Ἰησοῦς |
ἐν τῷ [4] γαζοφυλακίῳ,
διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ·
καὶ οὐδεὶς [6] ἐπίασεν αὐ-
τὸν, ὅτι οὔπω [11]ἐληλύ-
θει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐ-
τοῖς [c] ὁ Ἰησοῦς· | Ἐγὼ
ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ
με, § καὶ ἐν [8] τῇ ἁμαρτίᾳ
ὑμῶν [9] ἀποθανεῖσθε.
Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε [11] ἐλθεῖν.
22 Ἔλεγον[1] οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι· Μή τι ἀποκτε-
νεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει·
Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε [11]ἐλθεῖν;
23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑμεῖς ἐκ τῶν [12] κάτω
[5]ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν[12] ἄνω
εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κό-
σμου τούτου [5] ἐστὲ, ἐγὼ
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου.
24 Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι
[9] ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν
γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι
ἐγώ εἰμι, [9] ἀποθανεῖ-
σθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν.
25 Ἔλεγον[1] οὖν αὐτῷ·
Σὺ τίς [5]εἶ; [c] Καὶ | εἶ-
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
†† Τὴν [15] ἀρχὴν [17]ὅ, τι
καὶ λαλῶ ὑμῖν.

A. D. 29.

* κρινῶ·-n.
1 λέγω.
† ὕπαγε-n.
‡ ἀπὸ τοῦ νῦν, s. τὸ λοιπὸν-f.
2 λαλέω.
3 ἔχω.
4 Mar. 12. 41, 43. Lu. 21. 1. Es. 3. 9.
5 εἰμί.
6 πιάζω. c. 7.30,32,44. 10. 39. 11. 57. 21. 3, 10. Ac. 3. 7. 12. 4. 2 Co. 11. 32 Ca. 2. 5. Eccl. 23. 21.
7 ἀποκρίνομαι.
§ καὶ οὐχ εὑρήσετε-f.
8 ταῖς ἁμαρτίαις. ver. 24.
9 ἀποθνήσκω
10 εἴδω.
11 ἔρχομαι.
|| ἢ-n.
12 s. τοπῶν, v. μερῶν.
** ἀληθινή-n.
13 πέμπω.
14 γράφω.
†† Vide App.
15 s. κατὰ, Ge. 13 4. 41. 20. 43. 18, 20. 1 Ch. 26. 10. Da. 8. 1, in lxx.
16 De. 17. 6. 19. 15.
17 ὅστις.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ [1]πέμψας με ἀληθής [3]ἐστι· [4]κἀγὼ ἃ [5]ἤκυσα παρ' αὐτῦ ταῦτα [*]λέγω εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ [6]ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς [7]ἔλεγεν.

28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς· Ὅταν [8]ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπυ, τότε [6]γνώσεσθε ὅτι ἐγώ † εἰμι, ϗ ἀπ' ἐμαυτῦ ποιῶ ὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς [11]ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

29 Καὶ ὁ [1]πέμψας με, μετ' ἐμυῦ [3]ἐστιν. Οὐκ [13]ἀφῆκέ με μόνον ᶜὁ πατὴρ,ˡ ὅτι ἐγὼ τὰ [15]ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ [16]ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἔλεγεν[7] οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς [16]πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰυδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς [17]μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ·

32 Καὶ [6]γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, ϗ ἡ ἀλήθεια [20]ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Ἀπεκρίθησαν[21] αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ [3]ἐσμεν, ϗ οὐδενὶ [22]δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθεροι [24]γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη[21] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλος [3]ἐςι ᶜτῆς ἁμαρτίας.ˡ

35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν ὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι [3]ἔσεσθε.

37 Οἶδα[9] ὅτι [10]σπέρμα Ἀβραάμ [3]ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ [12]χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ ὃ [14]ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί ᶜμου,ˡ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ‡ [14]ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ᶜὑμῶν,ˡ ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν[21] καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ [3]ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ § [3]ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ [18]ἐποιεῖτε ᵇἄν.ˡ

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν [19]λελάληκα, ἣν [5]ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τῦτο Ἀβραὰμ οὐκ [18]ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον ᵈοὖνˡ αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας ὐ [23]γεγεννήμεθα· [25]ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπεν ᵇὖνˡ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς

A. D. 29.

1 πέμπω.
2 ch. 3. 21. Mat. 13. 41. 1 Jno. 2. 29. 3. 4, 7–9.
3 εἰμί.
4 καὶ ἐγώ.
5 ἀκούω.
* λαλῶ-h.
6 γινώσκω.
7 λέγω.
8 ὑψόω.
9 εἴδω.
10 ver. 33. Lu. 1. 55. Ro. 4. 13. Ga. 3. 16, 29. Ge. 22. 18.
† εἰμι, ϗ-n.
11 διδάσκω.
12 ch. 21. 25. Mat. 19. 11. 15. 17.
13 ἀφίημι.
14 ὁράω.
15 Ac. 6. 2. 1 Jno. 3. 22.
‡ ἠκέσατε h.
16 πιστεύω.
17 μένω, ver. 35. c. 15. 4, 7, 9, 10. 1 Jno. 2. 27.
§ ἐστε,-a.
18 ποιέω.
19 λαλέω.
20 ver. 36. Ro. 6. 18, 22. Ga. 5. 1.
21 ἀποκρίνομαι.
22 δουλεύω, Mat. 6. 24. Ac. 7. 7. Ro. 6. 6. Ga. 4. 25. Tit. 3. 3. 2 Pe. 2. 19.
23 γεννάω.
24 γίνομαι.
25 εἷς.

πατὴρ ὑμῶν [1]ἦν, [2]ἠγα-
πᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ
ἐκ τοῦ Θεοῦ [3]ἐξῆλθον,
καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ
ἀπ' ἐμαυτοῦ [5]ἐλήλυθα,
ἀλλ' ἐκεῖνός με [6]ἀπέ-
στειλε.
43 Διατί τὴν [7]λαλιὰν
τὴν ἐμὴν οὐ [8]γινώσκε-
τε; ὅτι οὐ [9]δύνασθε
ἀκούειν τὸν λόγον τὸν
ἐμόν.
44 Ὑμεῖς ἐκ *πατρὸς
τοῦ διαβόλυ [1]ἐστὲ, καὶ
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν θέλετε ποι-
εῖν. Ἐκεῖνος [13]ἀνθρω-
ποκτόνος [1]ἦν ἀπ' ἀρ-
χῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
οὐχ [15]ἕστηκεν· ὅτι οὐκ
[1]ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐ-
τῷ. Ὅταν λαλῇ τὸ
ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων
λαλεῖ· ὅτι ψεύστης
[1]ἐςὶ, †χ ὁ πατὴρ αὐτϋ.
45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν
ἀλήθειαν λέγω, οὐ πι-
στεύετέ μοι.
46 Τίς ἐξ ὑμῶν [17]ἐλέγ-
χει με περὶ ἁμαρτίας;
εἰ bδὲ| ἀλήθειαν λέγω,
διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύ-
ετέ μοι;
47 Ὁ [1]ὢν ἐκ τοῦ Θεϋ,
τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ
ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς
οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ
Θεοῦ οὐκ [1]ἐστέ.
48 Ἀπεκρίθησαν[19] bοὖν|
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον
αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγο-
μεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμα-
ρείτης [1]εἶ σὺ, καὶ [22]δαι-
μόνιον ἔχεις;
49 Ἀπεκρίθη[19] Ἰησῦς·
Ἐγὼ δαιμόνιον ὐκ ἔχω,
ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα
μου, καὶ ὑμεῖς 4 ἀτιμά-
ζετέ με.
50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ
τὴν δόξαν μου· [1]ἔστιν
ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον
τὸν ἐμὸν [10]τηρήσῃ, θά-
νατον οὐ μὴ θεωρήσῃ
εἰς τὸν [11]αἰῶνα.
52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Ἰυδαιοι· Νῦν [12]ἐγνώ-
καμεν ὅτι δαιμόνιον
ἔχεις· Ἀβραὰμ [14]ἀπέ-
θανε καὶ οἱ προφῆται,
καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν
τις τὸν λόγον μυ [10]τη-
ρήσῃ, οὐ μὴ ‡[15]γεύσε-
ται θανάτου dεἰς τὸν
αἰῶνα.|
53 Μὴ σὺ μείζων [1]εἶ
τῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβρα-
ὰμ, ὅστις [14]ἀπέθανε; χ
οἱ προφῆται [14]ἀπέθα-
νον· τίνα σεαυτὸν bσὺ|
ποιεῖς;
54 Ἀπεκρίθη[19] Ἰησῦς·
Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυ-
τὸν, ἡ δόξα μου [18]ὐδέν
[1]ἐστιν· [1]ἔστιν ὁ πατήρ
μου ὁ δοξάζων με, ὃν
ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς
§ ὑμῶν [1]ἐστι.
55 Καὶ οὐκ [12]ἐγνώκατε
αὐτόν· ἐγὼ δὲ [20]οἶδα
αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω
ὅτι οὐκ [20]οἶδα αὐτὸν,
[1]ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν,
[21]ψεύςης· ἀλλ' [20]οἶδα
αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον
αὐτοῦ [10]τηρῶ.
56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ
ὑμῶν [23]ἠγαλλιάσατο,

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ἀγαπάω,
1 Jno. 5. 1.
3 ἐξέρχομαι.
4 Lu. 20. 11.
Ac. 5. 41.
Ro. 1. 24.
5 ἔρχομαι.
6 ἀποςέλλω.
7 ch. 4. 42.
8 ver. 27.
Mat. 13. 16.
9 1 Jno. 3. 9.
Ge. 37. 4.
* τοῦ-m.
10 τηρέω.
11 ver. 52.
ch. 4. 14.
12 γινώσκω.
13 1 Jno. 3.15.
14 ἀποθνήσκω
15 ἵστημι.
† ὡς, s. καθὼς καὶ ὁ-n.
‡ γεύσηται-a
16 γίνομαι,
ch. 2. 9.
Mat. 16. 28.
Lu. 9. 27.
He. 2. 9.
1 Pe. 2. 3.
17 ch.16.8,9.
Mat. 18. 15.
18 1 Co. 8. 4.
Pr. 13. 4.
Eccl. 3. 19.
§ ἡμῶν-h.
19 ἀποκρίνομαι.
20 εἴδω.
21 ver. 44.
Ro. 3. 4.
1 Ti. 1. 10.
Tit. 1. 12.
1 Jno. 1. 10.
22 ver. 49, 52.
ch.10.20,21.
Mat. 7. 22.
Mar.1.34,39.
23 ἀγαλλιάομαι.
Lu. 1. 47.

ἵνα [1]ἴδῃ τὴν ἡμέραν
τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
[3]ἐχάρη.
57 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖ-
οι πρὸς αὐτόν· *Πεντή-
κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις,
καὶ Ἀβραὰμ [5]ἑώρακας;
58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ
[e] [9]γενέσθαι,‖ ἐγώ εἰμι.
59 Ἦραν[11] οὖν λίθους
ἵνα [12]βάλωσιν ἐπ' αὐ-
τόν· Ἰησοῦς δὲ [13]ἐκρύ-
βη, καὶ [15]ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, [b] [16]διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν· καὶ [17]παρ-
ῆγεν οὕτως. ‖†

Κεφ. θ'.

ΚΑΙ [17]παράγων εἶ-
δεν ἄνθρωπον τυφλὸν
ἐκ γενετῆς.
2 Καὶ [18]ἠρώτησαν αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες· Ῥαββί, τίς
[19]ἥμαρτεν; οὗτος ἢ οἱ
γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυ-
φλὸς [21]γεννηθῇ;
3 Ἀπεκρίθη[22] ὁ Ἰη-
σοῦς· Οὔτε οὗτος [19]ἥ-
μαρτεν,[23] οὔτε οἱ γονεῖς
αὐτοῦ· ἀλλ' [24]ἵνα φανε-
ρωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ
ἐν αὐτῷ.
4 **Ἐμὲ δεῖ ἐργάζε-
σθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντός **με ἕως ἡμέρα
[26]ἐστίν· ἔρχεται νύξ,
ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐρ-
γάζεσθαι.
5 "Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ
[26]ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κό-
σμου.
6 **Ταῦτα εἰπών**, [27]ἔ-
πτυσε χαμαί, καὶ ἐποί-
ησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύ-
σματος, καὶ [28]ἐπέχρισε
τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς [d] τοῦ τυ-
φλοῦ· ‖
7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ὕ-
παγε, [2]νίψαι εἰς τὴν
[4]κολυμβήθραν τοῦ [6]Σι-
λωάμ, (ὃ [7]ἑρμηνεύεται,
[29]ἀπεσταλμένος.) [8]Ἀπ-
ῆλθεν οὖν καὶ [2]ἐνίψατο,
καὶ [10]ἦλθε βλέπων.
8 Οἱ οὖν γείτονες, καὶ
οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ
πρότερον ὅτι ‡τυφλὸς
[26]ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗ-
τός [26]ἐστιν ὁ καθήμε-
νος καὶ προσαιτῶν;
9 "Ἄλλοι [14]ἔλεγον· "Ὅ-
τι οὗτός [26]ἐστιν· ἄλλοι
δέ· "Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ
[26]ἐστιν. Ἐκεῖνος [14]ἔ-
λεγεν· "Ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 "Ἔλεγον[14] οὖν αὐτῷ·
Πῶς [20]ἀνεῴχθησάν §σου
οἱ ὀφθαλμοί;
11 Ἀπεκρίθη[22] ἐκεῖνος,
καὶ εἶπεν· "Ἄνθρωπος,
λεγόμενος Ἰησοῦς, πη-
λὸν ἐποίησε, καὶ [28]ἐπέ-
χρισέ μου τοὺς ὀφθαλ-
μούς, καὶ εἶπέ μοι· "Ὕπαγε
εἰς ‖ τὴν κολυμβήθραν
τοῦ Σιλωάμ, καὶ [2]νίψαι.
[g] Ἀπελθὼν δὲ καὶ [2]νιψά-
μενος, [25]ἀνέβλεψα.
12 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
Ποῦ [26]ἐστιν ἐκεῖνος;
Λέγει· Οὐκ [1]οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς
τοὺς Φαρισαίους, τόν
ποτε τυφλόν.
14 "Ἦν[26] δὲ σάββατον
ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη-

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 νίπτω.
3 χαίρω.
* Τεσσαρά-κοντα-η.
4 ver. 11. ch. 5. 2, 4.
5 ὁράω.
6 ver. 11. Lu. 13. 4.
7 ἑρμηνεύω.
8 ἀπέρχομαι.
9 γίνομαι.
10 ἔρχομαι.
11 αἴρω.
12 βάλλω.
13 κρύπτω, ch. 12. 36.
† Vide App.
‡ προσαί-της-α.
14 λέγω.
15 ἐξέρχομαι.
16 διέρχομαι.
17 παράγω, Mat. 9. 9, 27. 1 Co. 7. 31. 1 Sa. 16. 9, 10.
18 ἐρωτάω.
19 ἁμαρτάνω.
20 ἀνοίγω.
§ σοι.
21 γεννάω.
22 ἀποκρίνομαι.
23 s. ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ.
24 s. τυφλὸς ἐγεννήθη.
‖ τὸν Σιλωάμ,-α.
25 ἀναβλέπω. ch. 15. 18. Mat. 14. 19. Mar. 6. 41.
** ἡμᾶς-n.
26 εἰμί.
27 πτύω.
28 ἐπιχρίω.
29 ἀποστέλλω.

σεν ὁ Ἰησοῦς, ϰ [1] ἀνέ-
ῳξεν αὐτοῦ τὺς ὀφθαλ-
μούς.
15 Πάλιν ὖν [2] ἠρώτων
αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι
πῶς [3] ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν
[5] ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμύς μυ, καὶ [7] ἐνι-
ψάμην, καὶ βλέπω.
16 Ελεγον [9] ὖν ἐκ τῶν
Φαρισαιων τινές· Οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος ὐκ [11] ἔ-
ςι παρὰ τῦ Θεῦ, [12] ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ.
Ἄλλοι [9] ἔλεγον· Πῶς
δύναται ἄνθρωπος ἁ-
μαρτωλὸς τοιαῦτα ση-
μεῖα ποιεῖν; Καὶ [14] σχί-
σμα [11] ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ
πάλιν· Σὺ τί λέγεις πε-
ρὶ αὐτοῦ, ὅτι [1] ἤνοιξέ
σου τοὺς ὀφθαλμούς;
Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προ-
φήτης [11] ἐστίν.
18 Οὐκ [18] ἐπίστευσαν
ὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐ-
τῦ ὅτι τυφλὸς [11] ἦν, ϰ
[3] ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτυ [19]
[15] ἐφώνησαν τὺς γονεῖς
αὐτυῦ τῦ [3] ἀναβλέψαν-
τος.
19 Καὶ [2] ἠρώτησαν αὐ-
τοὺς, λέγοντες· Οὗτός
[11] ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν
ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυ-
φλὸς [21] ἐγεννήθη; πῶς
οὖν ἄρτι βλέπει;
20 Ἀπεκρίθησαν [23] αὐ-
τοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ϰ
εἶπον· [25] Οἴδαμεν ὅτι
οὗτός [11] ἐστιν ὁ υἱὸς
ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς
[21] ἐγεννήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει,
οὐκ [25] οἴδαμεν· ἢ τίς
[1] ἤνοιξεν αὐτοῦ τυὺς
ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ
[25] οἴδαμεν· αὐτὸς [4] ἡλι-
κίαν ἔχει, αὐτὸν [2] ἐρω-
τήσατε· αὐτὸς περὶ αὐ-
τοῦ [6] λαλήσει.
22 Ταῦτα εἶπον οἱ γο-
νεῖς αὐτῦ, ὅτι [8] ἐφοβῦν-
το τοὺς Ἰυδαίους· ἤδη
γὰρ [10] συνετέθειντο οἱ
Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χρι-
ςὸν, [13] ἀποσυνάγωγος
γένηται.[24]
23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς
αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλι-
κίαν ἔχει, αὐτὸν [2] ἐρω-
τήσατε.
24 Ἐφώνησαν [15] ὖν ἐκ
δευτέρυ τὸν ἄνθρωπον
ὃς [11] ἦν τυφλὸς, καὶ
εἶπον αὐτῷ· [16] Δὸς δό-
ξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς
[25] οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρω-
πος οὗτος [17] ἁμαρτωλός
[11] ἐστιν.
25 Ἀπεκρίθη [23] οὖν
ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ
ἁμαρτωλός [11] ἐςιν, οὐκ
[25] οἶδα· ἓν [25] οἶδα, ὅτι
τυφλὸς [11] ὢν, ἄρτι βλέ-
πω.
26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πά-
λιν· Τί [20] ἐποίησέ σοι;
πῶς [1] ἤνοιξέ σου τοὺς
ὀφθαλμούς;
27 Ἀπεκρίθη [23] αὐτοῖς·
Εἶπον ὑμῖν ἤδη, ϰ ὐκ
[22] ἠκούσατε· τί πάλιν
θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μα-
θηταὶ [24] γενέσθαι;
28 Ἐλοιδόρησαν [26] ὖν

A. D. 29.

1 ἀνοίγω.
2 ἐρωτάω.
3 ἀναβλέπω, ver. 11.
4 ver. 23. Mat. 6. 27. Lu. 2. 52. 12. 25. He. 11. 11.
5 ἐπιτίθημι.
6 λαλέω.
7 νίπτω.
8 φοβέω.
9 λέγω.
10 συντίθημι. Lu. 22. 5. Ac. 23. 20. 24. 9. 1 Sa. 22. 13.
11 εἰμί.
12 ch. 12. 42. 16. 2.
13 s. ἀπεςάλμενος.
14 ch. 7. 43. Mat. 9. 16. 1 Co. 1. 10. 11. 18. 12. 25.
15 φωνέω.
16 δίδωμι.
17 ver. 25, 31. Lu. 15. 1, 2.
18 πιστεύω.
19 Att. pro οὗτινος, sc. χρόνου.
20 ποιέω.
21 γεννάω.
22 ἀκούω.
23 ἀποκρίνομαι.
24 γίνομαι.
25 εἴδω.
26 λοιδορέω, Ac. 23. 4. 1 Co. 4. 12. 1 Pe. 2. 3.

αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ
[1]εἶ μαθητὴς ἐκείνου·
ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως
[1]ἐσμὲν μαθηταί.
29 Ἡμεῖς [3]οἴδαμεν ὅτι
Μωσῇ [5]λελάληκεν ὁ
Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ [3]οἴ-
δαμεν πόθεν [1]ἐστίν.
30 Ἀπεκρίθη[7] ὁ ἄν-
θρωπος, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· * Ἐν γὰρ τού-
τῳ[8] θαυμαστόν [1]ἐστιν,
ὅτι ὑμεῖς οὐκ [3]οἴδατε
πόθεν [1]ἐστὶ, καὶ [9]ἀνέ-
ῳξέ μου τοὺς ὀφθαλ-
μούς.
31 Οἴδαμεν[3] c δὲ | ὅτι
ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις
[11]θεοσεβὴς [1]ᾖ, καὶ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τού-
του ἀκούει.
32 Ἐκ [12]τοῦ αἰῶνος οὐκ
[13]ἠκούσθη ὅτι [9]ἤνοιξέ
τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ
[14]γεγεννημένου.
33 Εἰ μὴ [1]ἦν οὗτος πα-
ρὰ Θεοῦ, οὐκ [15]ἠδύνατο
ποιεῖν οὐδέν.
34 Ἀπεκρίθησαν[7] καὶ
εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρ-
τίαις σὺ [14]ἐγεννήθης
ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις
ἡμᾶς; Καὶ [18]ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν[13] ὁ Ἰησοῦς
ὅτι [18]ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω· ϗ [19]εὑρὼν αὐτὸν,
εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύ-
εις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ †
Θεοῦ;
36 Ἀπεκρίθη[7] ἐκεῖνος,
καὶ εἶπε· ‡Τίς [1]ἐστι,
Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς
αὐτόν;
37 Εἶπε c δὲ | αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Καὶ [2]ἑώρακας
αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν με-
τὰ σοῦ, ἐκεῖνός [1]ἐστιν.
38 Ὁ δὲ [4]ἔφη· Πι-
στεύω, Κύριε· ϗ [6]προσ-
εκύνησεν αὐτῷ.
39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν
κόσμον τοῦτον [10]ἦλθον,
ἵνα οἱ μὴ βλέποντες
βλέπωσι, καὶ οἱ βλέ-
ποντες τυφλοὶ [22]γέ-
νωνται.
40 c Καὶ | [13]ἤκουσαν ἐκ
τῶν Φαρισαίων ταῦτα
οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, ϗ
εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ
ἡμεῖς τυφλοί [1]ἐσμεν;
41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Εἰ τυφλοὶ [1]ἦτε,
οὐκ ἂν [16]εἴχετε ἁμαρ-
τίαν· νῦν δὲ λέγετε·
Ὅτι βλέπομεν· ἡ c οὖν |
ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι΄.

ΑΜΗΝ ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· Ὁ μὴ εἰσερχόμε-
νος διὰ τῆς θύρας εἰς
τὴν [17]αὐλὴν τῶν προ-
βάτων, ἀλλὰ ἀναβαί-
νων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
κλέπτης [1]ἐστὶ καὶ λη-
στής.
2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος
διὰ τῆς θύρας, ποιμήν
[1]ἐστι τῶν προβάτων.
3 Τούτῳ ὁ [20]θυρωρὸς
ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβα-
τα τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια
πρόβατα §καλεῖ κατ'
ὄνομα, καὶ [21]ἐξάγει
αὐτά.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ὁράω.
3 εἴδω.
4 φημί.
5 λαλέω.
6 προσκυνέω.
7 ἀποκρίνομαι.
* Ἐν γὰρ τοῦτο-n.
8 s. μέρει.
9 ἀνοίγω.
10 ἔρχομαι.
11 Ex. 18. 21. Job 1. 1, 8. 2. 3. Judith 11. 17, in lxx.
12 Lu. 1. 70. Ac. 15. 18. Ps. 90. 2, in lxx.
13 ἀκούω.
14 γεννάω.
15 δύναμαι.
16 ἔχω.
17 ver. 16.
18 ἐκβάλλω, ver. 35. ch. 6. 37. Lu. 4. 29. 6. 22.
19 εὑρίσκω.
† ἀνθρώπου-i.
20 c. 18. 16, 17. Mar. 13. 34.
‡ Καί-m.
§ φωνεῖ-h.
21 Mar. 8. 23. 15. 20. Lu. 24. 50. Ac. 5. 19. 7. 36, 40. 12. 17. 13. 17. 16. 37, 39. 21. 38. He. 8. 9.
22 γίνομαι.

4 [c]Καὶ | ὅταν τὰ ἴδια
πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύε-
ται· ϗ τὰ πρόβατα αὐ-
τῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι [2]οἴ-
δασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
5 Ἀλλοτρίῳ[4] δὲ οὐ μὴ
[a]ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ
[5]φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ·
ὅτι ὐκ [2]οἴδασι τῶν ἀλ-
λοτρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροι-
μίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ
[7]ἔγνωσαν τίνα [9]ἦν ἃ
ἐλάλει αὐτοῖς.
7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν
προβάτων.
8 [c]Πάντες | ὅσοι [c]πρὸ
ἐμοῦ | [10]ἦλθον, κλέπται
[9]εἰσὶ καὶ λῃςαί· ἀλλ'
οὐκ [11]ἤκουσαν αὐτῶν
τὰ πρόβατα.
9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα·
δι' ἐμȣ̃ ἐάν τις [15]εἰςέλ-
θῃ, [13]σωθήσεται· καὶ
[15]εἰςελεύσεται, ϗ [16]ἐξ-
ελεύσεται, καὶ [18]νομὴν
[19]εὑρήσει.
10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρ-
χεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
καὶ [20]θύσῃ καὶ [21]ἀπολέ-
σῃ· ἐγὼ [10]ἦλθον ἵνα
ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισ-
σὸν ἔχωσιν.
11 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν
ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λὸς τὴν [24]ψυχὴν αὐτȣ̃
[22]τίθησιν ὑπὲρ τῶν
προβάτων·
12 Ὁ [25]μισθωτὸς δὲ,
ϗ ὐκ [9]ὢν ποιμὴν, οὗ ὐκ
[9]εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια,
θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχό-
μενον, καὶ ἀφίησι τὰ
πρόβατα, καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει
[e]αὐτὰ, | καὶ [1]σκορπίζει
[e]τὰ πρόβατα. |
13 [c]Ὁ δὲ μισθωτὸς
φεύγει, | ὅτι μισθωτός
[9]ἐστι, καὶ οὐ [3]μέλει
αὐτῷ περὶ τῶν προβά-
των.
14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν
ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω
τὰ ἐμὰ,[6] καὶ γινώσκο-
μαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.
15 Καθὼς γινώσκει με
ὁ πατὴρ, [8]κἀγὼ γινώ-
σκω τὸν πατέρα· καὶ
τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 Καὶ ἄλλα πρόβατα
ἔχω, ἃ ὐκ [9]ἔςιν ἐκ τῆς
αὐλῆς ταύτης· [12]κἀκεῖ-
νά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ
τῆς φωνῆς μου ἀκούσȣ-
σι· ϗ [14]γενήσεται μία
ποίμνη, εἷς ποιμήν.
17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ
με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
τίθημι τὴν ψυχήν μου,
ἵνα πάλιν [17]λάβω αὐ-
τήν.
18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν
ἀπ' ἐμȣ̃, ἀλλ' ἐγὼ τίθη-
μι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ·
ἐξουσίαν ἔχω [22]θεῖναι
αὐτὴν, καὶ [23]ἐξουσίαν
ἔχω πάλιν [17]λαβεῖν
αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐν-
τολὴν [17]ἔλαβον παρὰ
τοῦ πατρός μου.
19 Σχίσμα [d]ὖν | πάλιν
[14]ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰȣδαί-
οις διὰ τȣ̀ς λόγȣς τȣ́τȣς.

A. D. 29.

1 ch. 16. 42. Mat. 12. 49. 1 Mac. 6.54.
2 εἴδω.
3 ch. 12. 6. Mat. 22.16. Mar. 4. 38. Lu. 10. 40. Ac. 18. 17. 1 Co. 9. 9. 1 Pe. 5. 7.
4 Mat. 17. 25. Lu. 16. 12. Ac. 7. 6. Ro. 14. 4. 2 Co. 10. 15. 1 Ti. 5. 22. He. 11. 34.
a ἀκολουθήσουσιν-ῃ.
5 φεύγω.
6 s. πρόβατα.
7 γινώσκω.
8 καὶ ἐγώ.
9 εἰμί.
10 ἔρχομαι.
11 ἀκούω.
12 ϗ ἐκεῖνος.
13 σώζω.
14 γίνομαι.
15 εἰςέρχομαι.
16 ἐξέρχομαι.
17 λαμβάνω.
18 2 Ti. 2. 17. Ge. 47. 4. 1 Ch. 4. 34. Ps. 74. 1.
19 εὑρίσκω.
20 θύω, Mat. 22. 4.
21 ἀπολλύω.
22 τίθημι.
23 ch. 1. 12.
24 ver. 15. ch. 13. 37. 1 Jno. 3. 16. 1 Sa. 19. 15.
25 ver. 13. Mar. 1. 20. Ex. 12. 45.

20 Ἔλεγον[1] δὲ πολλοὶ
ἐξ αὐτῶν· [3] Δαιμόνιον
ἔχει, καὶ [5] μαίνεται·
[7] τί αὐτοῦ ἀκούετε;
21 Ἄλλοι [1] ἔλεγον·
Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ
[9] ἔστι [11]δαιμονιζομένȣ·
μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμȣ̀ς ἀν-
ͻίγειν;
22 Ἐγένετο [13] δὲ τὰ
[14] ἐγκαίνια ἐν [c] τοῖς |
Ἱεροσολύμοις, | [d] καὶ |
χειμὼν [9] ἦν.
23 Καὶ [15] περιεπάτει ὁ
Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν
τῇ στοᾷ * τοῦ Σολο-
μῶντος.
24 Ἐκύκλωσαν [16] οὖν
αὐτὸν οἱ Ἰȣδαῖοι, ϗ [1] ἔ-
λεγον αὐτῷ· Ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν † αἴ-
ρεις; εἰ σὺ [9] εἶ ὁ Χριϛὸς,
εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 Ἀπεκρίθη[18] αὐτοῖς
ὁ Ἰησȣ̃ς· Εἶπον ὑμῖν, ϗ
οὐ πιϛεύετε· τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ πατρός μου, ταῦτα
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πι-
στεύετε· οὐ γάρ [9] ἐστε
ἐκ τῶν προβάτων τῶν
‡ ἐμῶν, [d] καθὼς εἶπον
ὑμῖν. |
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ
τῆς φωνῆς μου ἀκούει,
[24] κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ,
καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·
28 Κἀγὼ[24] ζωὴν αἰώ-
νιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ
[25] οὐ μὴ [26] ἀπόλωνται
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ
τῆς χειρός μου.

A. D. 29.

1 λέγω.
2 δίδωμι.
3 ver. 21.
ch. 8. 48.
4 s. τὰ πρό-
βατα.
5 ch. 12. 15.
26. 24, 25.
1 Co. 14. 23.
6 Mat. 11. 27.
7 s. [illegible]
8 ver. 12, 28.
ch. 6. 15.
Mat. 11. 12.
13. 19.
9 εἰμί.
10 ch. 17. 11.
1 Co. 3. 8.
11 Mat. 4. 24.
9. 32.
Mar. 1. 32.
Lu. 8. 36.
12 βαστάζω,
ch. 8. 59.
13 γίνομαι.
14 Ezr. 6. 17.
Ne. 12. 27.
15 περιπατέω
* Σολομῶ-
νος-α.
16 κυκλόω.
17 δεικνύω.
† conj. αἴω-
ρεῖς.
18 ἀποκρίνο-
μαι.
19 γράφω.
20 Ps. 82. 6.
21 λύω.
‡ ἐμῶν. Κα-
θὼς εἶπον
ὑμῖν, τὰ-α.
§ ἠγάπησε,-ῃ
22 ἁγιάζω,
ch. 17. 17, 19.
Mat. 6. 9.
He. 2. 11.
23 ἀποϛέλλω.
24 καὶ ἐγώ.
25 ch. 4. 14.
26 ἀπολλύω.

29 Ὁ πατήρ μου, ὃς
[3] δέδωκέ [4] μοι, μείζων
πάντων [9] ἐστί· καὶ [8] οὐ-
δεὶς δύναται [8] ἁρπάζειν
ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-
τρός μου.
30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ
[10] ἕν [9] ἐσμεν.
31 Ἐβάστασαν [12] οὖν
πάλιν λίθȣς οἱ Ἰȣδαῖοι,
ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 Ἀπεκρίθη [18] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ
ἔργα [17] ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρός μου· διὰ
ποῖον αὐτῶν ἔργον λι-
θάζετέ με;
33 Ἀπεκρίθησαν[18] αὐ-
τῷ οἱ Ἰουδαῖοι, [c] λέγον-
τες· | Περὶ καλοῦ ἔργȣ
οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ
περὶ βλαϛφημίας, καὶ
ὅτι σὺ ἄνθρωπος [9] ὢν,
ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.
34 Ἀπεκρίθη [18] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ [9] ἔστι
[19] γεγραμμένον ἐν τῷ
νόμῳ ὑμῶν· [20] Ἐγὼ
εἶπα, θεοί [9] ἐστε;
35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θε-
οὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ [13] ἐγένετο, καὶ
οὐ δύναται [21] λυθῆναι ἡ
γραφή·
36 Ὃν ὁ πατὴρ § [22] ἡ-
γίασε, ϗ [23] ἀπέστειλεν
εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς
λέγετε· Ὅτι βλαϛφη-
μεῖς· ὅτι εἶπον, υἱὸς τȣ̃
Θεοῦ εἰμι;
37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
τοῦ πατρός μου, μὴ πι-
στεύετέ μυι·
38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν
ἐμοὶ μὴ πιϛεύητε, τυῖς

ἔργοις πιστεύσατε·
ἵνα [1]γνῶτε, [*]καὶ πι-
στεύσητε[1*] ὅτι ἐν ἐμοὶ
[3] ὁ πατὴρ, [5]κἀγὼ [6]ἐν
‡ αὐτῷ.
39 Ἐζήτουν[7] οὖν πάλιν
αὐτὸν [8]πιάσαι· ϗ [9]ἐξ-
ῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐ-
τῶν.
40 Καὶ [11]ἀπῆλθε πάλιν
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς
τὸν τόπον ὅπου [12]ἦν
Ἰωάννης τὸ πρῶτον
βαπτίζων· καὶ [13]ἔμει-
νεν ἐκεῖ.
41 Καὶ πολλοὶ [14]ἦλ-
θον πρὸς αὐτὸν, καὶ
[15]ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης
μὲν σημεῖον [16]ἐποίησεν
οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα
εἶπεν Ἰωάννης περὶ
τούτου ἀληθῆ [12]ἦν.
42 Καὶ [18]ἐπίστευσαν
πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια'.

ΗΝ[12] δέ τις [20]ἀσθε-
νῶν Λάζαρος ἀπὸ Βη-
θανίας, ἐκ τῆς κώμης
Μαρίας ϗ Μάρθας τῆς
ἀδελφῆς αὐτῆς.
2 (Ἦν[12] δὲ Μαρία ἡ
[21]ἀλείψασα τὸν Κύρι-
ον μύρῳ, καὶ [22]ἐκμάξα-
σα τοὺς πόδας αὐτοῦ
ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς
ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος
[23]ἠσθένει.)
3 Ἀπέστειλαν[25] οὖν αἱ
ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν,
λέγουσαι· Κύριε, [27]ἴδε,
ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.
4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια
οὐκ [12]ἔστι πρὸς θάνα-

A. D. 29.

1 γινώσκω.
* alii καὶ γινώσκητε.
2 δοξάζω.
3 s. ἔστι.
† Ἐφίλει-n.
4 ἀγαπάω.
5 καὶ ἐγώ.
6 s. εἰμι.
‡ τῷ πατρί.-ί
7 ζητέω.
8 πιάζω.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἀκούω.
11 ἀπέρχομαι.
12 εἰμί.
13 μένω.
14 ἔρχομαι.
15 λέγω.
16 ποιέω.
17 ἀποκρίνομαι.
18 πιστεύω.
19 s. τὸν πόδα τινὶ. Mat. 4. 6. Ro. 9. 32. 1 Pe. 2. 8.
20 Mat. 10. 8. Lu. 4. 40.
21 ἀλείφω.
22 ἐκμάσσω, ch. 12. 3. Lu. 7. 38.
23 ἀσθενέω.
24 κοιμάω, Mat. 27. 52. 28. 13. Lu. 22. 45. Ac. 7. 60. 1 Co. 7. 39. 1 Th. 4. 13-15. 2 Pe. 3. 4.
25 ἀποστέλλω.
26 1 Ki. 3. 15. Job 14. 12. cf. Ac. 16. 27.
27 εἴδω.
28 σώζω.
29 εἴρω.

τον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δό-
ξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα [2]δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
δι' αὐτῆς.
5 Ἠγάπα † [4] δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς τὴν Μάρθαν καὶ
τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ
τὸν Λάζαρον.
6 Ὡς οὖν [10]ἤκουσεν ὅτι
ἀσθενεῖ, τότε μὲν [13]ἔ-
μεινεν ἐν ᾧ [12]ἦν τόπῳ
δύο ἡμέρας.
7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο
λέγει τοῖς μαθηταῖς·
Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰου-
δαίαν πάλιν.
8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταί· Ῥαββὶ, νῦν
[7]ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ
Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν
ὑπάγεις ἐκεῖ;
9 Ἀπεκρίθη[17] ὁ Ἰη-
σοῦς· Οὐχὶ δώδεκά
[12]εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέ-
ρας; ἐάν τις περιπα-
τῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ
προσκόπτει· [19] ὅτι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου τούτου
βλέπει.
10 Ἐὰν δέ τις περιπα-
τῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσ-
κόπτει· [19] ὅτι τὸ φῶς
οὐκ [12]ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 Ταῦτα εἶπε, καὶ με-
τὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς·
Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
[24] κεκοίμηται· ἀλλὰ
πορεύομαι ἵνα [26]ἐξυ-
πνίσω αὐτόν.
12 Εἶπον οὖν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ
[24] κεκοίμηται, [28]σωθή-
σεται.
13 Εἰρήκει [29] δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς περὶ τοῦ θανάτου

αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ [1]ἔδο-
ξαν ὅτι περὶ τῆς [3]κοι-
μήσεως τοῦ ὕπνου λέ-
γει.
14 Τότε οὖν εἶπεν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς [4]παῤῥη-
σία· Λάζαρος [5]ἀπέθανε.
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς,
(ἵνα πιςεύσητε,) ὅτι ὐκ
[7]ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγω-
μεν πρὸς αὐτόν.
16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς,
ὁ λεγόμενος Δίδυμος,
τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄ-
γωμεν ϰ ὑμεῖς, ἵνα [5]ἀπ-
οθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 Ἐλθὼν [11] ὖν ὁ Ἰη-
σῦς, [12]εὗρεν αὐτὸν τέσ-
σαρας ἡμέρας ἤδη ἔχον-
τα ἐν τῷ μνημείῳ.
18 (Ἦν[7] δὲ ἡ Βηθανία
ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύ-
μων, ὡς ἀπὸ σταδίων
δεκαπέντε.) —
19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν
* Ἰουδαίων [11]ἐληλύθει-
σαν πρὸς ‡ τὰς περὶ
Μάρθαν ϰ Μαρίαν, ἵνα
[18]παραμυθήσωνται αὐ-
τὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτῶν.
20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς
[17]ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰη-
σῦς ἔρχεται, [19]ὑπήντη-
σεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν
τῷ οἴκῳ [20]ἐκαθέζετο.
21 Εἶπεν ὖν ἡ Μάρ-
θα πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
Κύριε, εἰ [7]ἦς ὧδε, ὁ
ἀδελφός μου οὐκ ἂν
§ [21]ἐτεθνήκει.
22 Ἀλλὰ καὶ νῦν [22]οἶ-
δα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ
τὸν Θεὸν, [23]δώσει σοι
ὁ Θεός.
23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· [2]Ἀναστήσεται ὁ
ἀδελφός σου.
24 Λέγει αὐτῷ Μάρ-
θα· [22]Οἶδα ὅτι [2]ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀνα-
στάσει ἐν τῇ [6]ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.
25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνά-
στασις καὶ ἡ ζωή· ὁ
πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν
[5]ἀποθάνῃ, [8]ζήσεται·
26 Καὶ πᾶς ὁ [8]ζῶν
καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ,
οὐ μὴ [5]ἀποθάνῃ [9]εἰς
τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις
τοῦτο;
27 Λέγει αὐτῷ· Ναὶ,
Κύριε· ἐγὼ [10]πεπίςευ-
κα ὅτι σὺ [7]εἶ ὁ Χρι-
στὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
ὁ εἰς τὸν κόσμον [13]ἐρ-
χόμενος.
28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα
[14]ἀπῆλθε, καὶ [15]ἐφώ-
νησε Μαρίαν τὴν ἀδελ-
φὴν † αὐτῆς λάθρα, εἰ-
ποῦσα· Ὁ διδάσκαλος
[16]πάρεστι, ϰ φωνεῖ σε.
29 Ἐκείνη ὡς [17]ἤκου-
σεν, ἐγείρεται ταχὺ, ϰ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν.
30 (Οὔπω δὲ [11]ἐληλύ-
θει ὁ Ἰησῦς εἰς τὴν κώ-
μην, ἀλλ' [7]ἦν ἐν τῷ τό-
πῳ ὅπου [19]ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ Μάρθα.)
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ
[7]ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθού-
μενοι αὐτὴν, [22]ἰδόντες
τὴν Μαρίαν, ὅτι τα-
χέως [2]ἀνέστη καὶ [24]ἐξ-
ῆλθεν, [25]ἠκολούθησαν

A. D. 29.

1 δοκέω. Mat. 3. 9. 17. 25. Lu. 8. 18. Ac. 25. 27.
2 ἀνίστημι.
3 Eccl. 46. 19. 48. 14.
4 ver. 54. ch. 16. 25. 2 Co. 3. 12. Ep. 6. 19. He. 4. 16. 10. 24.
5 ἀποθνήσκω
6 ch. 6. 39, 40, 44, 54.
7 εἰμί.
8 ζάω.
9 ch. 4. 14.
10 πιστεύω.
11 ἔρχομαι.
12 εὑρίσκω.
13 Mat. 11 6. 21 9. Lu. 7. 19. 19. 38.
14 ἀπέρχομαι
15 φωνέω.
* Ἱεροσολύμων-n.
† αὐτῆς, λάθρα εἰποῦσα-n.
16 πάρειμι.
17 ἀκούω.
‡ τὴν Μάρθαν-n.
18 ver. 31. 1 Th. 2. 11. 5. 14.
19 ὑπαντάω.
20 καθέζομαι
§ ἀπέθανεν-h.
21 θνήσκω.
22 εἴδω.
23 δίδωμι.
24 ἐξέρχομαι.
25 ἀκολουθέω.

αὐτῇ, * λέγοντες· [1]Ὅ-
τι ὑπάγει εἰς τὸ μνη-
μεῖον, ἵνα [2]κλαύσῃ
ἐκεῖ.
32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς
[4]ἦλθεν ὅπου [5]ἦν ὁ Ἰη-
σοῦς, [6]ἰδοῦσα αὐτὸν,
[7]ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ·
Κύριε, εἰ [5]ἦς ὧδε, ὐκ ἂν
[9]ἀπέθανέ μυ ὁ ἀδελφός.
33 Ἰησῦς οὖν ὡς εἶδεν
αὐτὴν κλαίυσαν, ϗ τὺς
[10]συνελθόντας αὐτῇ Ἰυ-
δαίους κλαίοντας, [11]ἐν-
εβριμήσατο τῷ [18]πνεύ-
ματι, καὶ [15]ἐτάραξεν
ἑαυτὸν,
34 Καὶ εἶπε· Ποῦ [17]τε-
θείκατε αὐτόν; Λέγυ-
σιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχυ
καὶ [6]ἴδε.
35 Ἐδάκρυσεν[19] ὁ Ἰη-
σοῦς.
36 Ἔλεγον[21] ὖν οἱ Ἰυ-
δαῖοι· [6]Ἴδε πῶς ἐφίλει
αὐτόν.
37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
εἶπον· Οὐκ [27]ἠδύνατο
οὗτος, ὁ [29]ἀνοίξας τὺς
ὀφθαλμοὺς τῦ τυφλοῦ,
ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
μὴ [9]ἀποθάνῃ;
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν
[11]ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυ-
τῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
μεῖον· [5]Ἦν δὲ σπήλαι-
ον, καὶ λίθος [32]ἐπέκει-
το ἐπ' αὐτῷ.
39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς·
[34]Ἄρατε τὸν λίθον.
Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ
τῦ‖ [35]τεθνηκότος, Μάρ-
θα· Κύριε, ἤδη [37]ὄζει·
τεταρταῖος [6]γάρ| [5]ἐςι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σῦς· Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι
ἐὰν πιστεύσῃς, † [3]ὄψει
τὴν ‡δόξαν τοῦ Θεοῦ;
41 Ἦραν[34] ὖν τὸν λί-
θον, ᵇοὗ [5]ἦν ὁ [35]τεθνη-
κὼς κείμενος.|§ Ὁ δὲ
Ἰησοῦς [34]ἦρε τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ
εἶπε· Πάτερ, εὐχαριςῶ
σοι, ὅτι [8]ἤκουσάς μου.
42 Ἐγὼ δὲ [6]ᾔδειν ὅτι
πάντοτέ μου ἀκούεις·
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν
[12]περιεςῶτα εἶπον, ἵνα
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με
[14]ἀπέστειλας.
43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
φωνῇ μεγάλῃ [16]ἐκραύ-
γασε· Λάζαρε, [18]δεῦρο
ἔξω.
44 ᵇΚαὶ | [20]ἐξῆλθεν ὁ
[35]τεθνηκὼς, [22]δεδεμέ-
νος τὺς [23]πόδας ϗ τὰς
χεῖρας [24]κειρίαις· καὶ
ἡ ὄψις αὐτῦ [25]συδαρίῳ
[26]περιεδέδετο. Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Λύ-
σατε αὐτὸν, καὶ [28]ἄφε-
τε ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ ὖν ἐκ τῶν
Ἰουδαίων οἱ [4]ἐλθόντες
πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ
[30]θεασάμενοι ἃ ἐποίη-
σεν ᵇὁ Ἰησοῦς,| [31]ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτόν.
46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
[33]ἀπῆλθον πρὸς τοὺς
Φαρισαίους, καὶ εἶπον
αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς.
47 Συνήγαγον[36] οὖν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι συνέδριον, καὶ
[21]ἔλεγον· Τί ποιῦμεν;

A. D. 29.

* δόξαντες, ὅτι-i. [τοῖς.
1 s. ἐν ἑαυ-
2 κλαίω.
† ὄψῃ-h.
3 ὄπτομαι.
‡ δύναμιν-n.
4 ἔρχομαι.
5 εἰμί.
6 εἴδω.
7 πίπτω.
§ alii ὗ ἦν. s. ὅπυ ἔκειτο.
8 ἀκούω.
9 ἀποθνήσκω
10 συνέρχομαι.
11 ἐμβριμάομαι, ver.38. Mat. 9. 30.
12 περιΐςημι
13 Lu. 10. 21.
14 ἀποςέλλω
15 ταράσσω, Mat. 14. 26.
16 κραυγάζω
17 τίθημι.
18 Mat.19.21. Mar. 10. 21.
19 δακρύω.
20 ἐξέρχομαι.
21 λέγω.
22 δέω.
23 πούς.
24 Pr. 7. 16.
25 Lu. 19. 20.
26 περιδέω.
27 δύναμαι.
28 ἀφίημι.
29 ἀνοίγω.
30 θεάομαι.
31 πιστεύω.
32 ἐπίκειμαι.
33 ἀπέρχομαι
34 αἴρω.
‖ τετελευτηκότος-h.
35 θνήσκω.
36 συνάγω.
37 Ex. 8. 14. Ps.38.5,v.6.

ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.
48 Ἐὰν [3] ἀφῶμεν αὐ-
τὸν οὕτω, πάντες πι-
ςεύσωσιν εἰς αὐτόν· ϗ
[5] ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖ-
οι, καὶ [6] ἀροῦσιν ἡμῶν
καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
ἔθνος.
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐ-
τῶν Καϊάφας, ἀρχιε-
ρεὺς [7] ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑμεῖς οὐκ [11] οἴδατε οὐ-
δέν·
50 Οὐδὲ †διαλογίζεσθε
ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα
εἷς ἄνθρωπος [13] ἀποθά-
νῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ
μὴ ὅλον τὸ ἔθνος
[15] ἀπόληται.
51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ,
ἀρχιερεὺς [7] ὢν τȣ̃ ἐνι-
αυτοῦ ἐκείνου, [17] προε-
φήτευσεν ὅτι [19] ἔμελ-
λεν ὁ ὁ ‡ Ἰησȣ̃ς ἀποθνή-
σκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνȣς·
52 Καὶ οὐκ ὑπὲρ τοῦ
ἔθνους μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὰ [21] τέκνα
τοῦ Θεοῦ τὰ [23] διεσκορ-
πισμένα συναγάγῃ εἰς
[25] ἕν.[26]
53 Ἀπ' ἐκείνης ȣ̃ν τῆς
ἡμέρας [27] συνεβουλεύ-
σαντο ἵνα ἀποκτείνω-
σιν αὐτόν.
54 Ἰησȣ̃ς οὖν οὐκ ἔτι
[29] παῤῥησίᾳ [31] περιεπά-
τει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,
ἀλλὰ [32] ἀπῆλθεν ἐκεῖ-
θεν εἰς τὴν χώραν **ἐγ-
γὺς τῆς ἐρήμου, εἰς
†† Ἐφραὶμ λεγομένην
πόλιν· κἀκεῖ [1] διέτριβε
[2] μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ.
55 Ἦν [7] δὲ ἐγγὺς τὸ
πάσχα τῶν Ἰουδαίων·
ϗ [4] ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώ-
ρας * πρὸ τοῦ πάσχα,[*]
ἵνα [8] ἁγνίσωσιν ἑαυ-
τούς.
56 Ἐζήτουν οὖν τὸν
Ἰησοῦν, ϗ ἔλεγον μετ'
ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
[12] ἑςηκότες· Τί [14] δοκεῖ
ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ [5] ἔλθῃ
εἰς τὴν ἑορτήν;
57 Δεδώκεισαν [16] δὲ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα
ἐάν τις [18] γνῷ πȣ̃ [7] ἐστι,
μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν
αὐτόν.

Κεφ. ιβ'.

Ο ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ
ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
[5] ἦλθεν εἰς Βηθανίαν,
ὅπου [7] ἦν Λάζαρος ὁ
[22] τεθνηκὼς, ὃν [24] ἤγει-
ρεν ἐκ νεκρῶν.‡
2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ
δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρ-
θα [28] διηκόνει· ὁ δὲ Λά-
ζαρος εἷς [7] ἦν τῶν §συν-
ανακειμένων αὐτῷ.
3 Ἡ οὖν Μαρία, [30] λα-
βοῦσα λίτραν ‖ μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυ-
τίμου, [33] ἤλειψε τοὺς
πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
[34] ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν
αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλη-
ρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ
μύρου.

A. D. 29.

1 διατρίβω.
2 s. τὸν χρό-
νον.
3 ἀφίημι.
4 ἀναβαίνω.
5 ἔρχομαι.
6 αἴρω.
7 εἰμί.
* al. trans. al.
πρὶν τὸ πά-
σχα, s. πρὸ
τῆς ἑορτῆς.
8 ἁγνίζω.
11 εἴδω.
12 ἵστημι.
† λογίζεσθε-h.
13 ἀποθνή-
σκω.
14 Mat. 17. 25.
15 ἀπολλύω.
16 δίδωμι.
17 προφητεύω
18 γινώσκω.
19 μέλλω.
21 1 Jno. 3. 10.
22 θνήσκω.
23 διασκορ-
πίζω.
24 ἐγείρω.
‡ ὁ Ἰησȣ̃ς-f.
25 ch. 10. 30.
26 s. ποίμνιον
27 συμβου-
λεύω.
28 διακονέω.
§ ἀνακειμέ-
νων σὺν
αὐτῷ-a.
29 ch. 7. 4.
30 λαμβάνω.
31 περιπατέω
‖ πιστικῆς
μύρου πο-
λυτίμου-n.
32 ἀπέρχομαι
33 ἀλείφω.
** Σαμφου-
ρεὶν-f.
†† Ἐφρὲμ, s.
Ἐφραὶμ-n.
34 ἐκμάσσω.

4 Λέγει ȣ̃ν εἷς ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, *e Ἰȣ-
δας Σίμωνος| †Ἰσκαρι-
ώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν
[6]παραδιδόναι·
5 Διατί τοῦτο τὸ μύ-
ρον οὐκ [7]ἐπράθη τρια-
κοσίων δηναρίων, καὶ
[8]ἐδόθη πτωχοῖς;
6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ
ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
[9]ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι
κλέπτης [13]ἦν, καὶ τὸ
[15]γλωσσόκομον εἶχε, ϗ
τὰ βαλλόμενα [16]ἐβά-
σταζεν.
7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
[18]Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν
ἡμέραν τοῦ [19]ἐνταφια-
σμοῦ μου §[20]τετήρηκεν
αὐτό.
8 e Τοὺς πτωχοὺς γὰρ
πάντοτε ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
τοτε ἔχετε.|
9 Ἔγνω [23] οὖν ὄχλος
πολὺς ἐκ τῶν Ἰȣδαίων
ὅτι ἐκεῖ [13]ἐστι· ϗ [24]ἦλ-
θον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν
μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν
Λάζαρον [25]ἴδωσιν, ὃν
[36]ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
10 Ἐβουλεύσαντο [27] δὲ
οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ
τὸν Λάζαρον ἀποκτεί-
νωσιν·
11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐ-
τὸν [29]ὑπῆγον τῶν Ἰου-
δαίων, καὶ [31]ἐπίστευον
εἰς τὸν Ἰησοῦν.
12 Τῇ [33]ἐπαύριον ὄ-
χλος πολὺς ὁ [24] ἐλθὼν
εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαν-
τες ὅτι ἔρχεται ὁ ὁ|
Ἰησȣ̃ς εἰς Ἱεροσόλυμα,

A. D. 29.

* alii Σίμω-
νος-e. alii
Ἰούδας Σί-
μων.
1 λαμβάνω.
2 Le. 22. 40.
3 Re. 7. 9.
4 ἐξέρχομαι.
† ἀπὸ Καριώ-
του-n.
5 κράζω.
6 παραδίδωμι
‡ κυρίου βα-
σιλεὺς-h.
7 πιπράσκω.
8 δίδωμι.
9 μέλλω.
10 εὑρίσκω.
11 πῶλον ὄ-
νȣ, ver. 15.
12 καθίζω.
13 εἰμί.
14 γράφω.
15 ch. 13. 29.
16 βαστάζω.
17 δοξάζω,
ch. 7. 39.
18 ἀφίημι.
19 Mat. 26. 11.
§ Vide App.
20 τηρέω.
21 μιμνήσκο-
μαι.
22 ποιέω.
23 γινώσκω.
24 ἔρχομαι.
25 εἴδω.
26 μαρτυρέω.
|| ὅτε-i.
27 βȣλεύομαι.
28 φωνέω.
29 ὑπάγω.
30 ὑπαντάω.
31 πιστεύω.
** ἤκουσαν-a.
32 ἀκούω.
33 s. ἡμέρα.
34 ch. 6. 63.
†† ὅλος-f.
35 ἀπέρχομαι
36 ἐγείρω.

13 Ἔλαβον [1] τὰ [2] βαΐα
τῶν [3] φοινίκων, καὶ
[4]ἐξῆλθον εἰς ὑπάντη-
σιν αὐτῷ, καὶ [5]ἔκρα-
ζον· Ὡσαννὰ, εὐλογη-
μένος e ὁ | ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι ‡Κυρίου,
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσρα-
ήλ.
14 Εὑρὼν [10] δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς [11] ὀνάριον, [12] ἐκά-
θισεν ἐπ' αὐτὸ, καθὼς
[13] ἐστι [14] γεγραμμένον·
15 Μὴ φοβοῦ, θύγα-
τερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βα-
σιλεύς σου ἔρχεται,
καθήμενος ἐπὶ πῶλον
ὄνου.
16 Ταῦτα δὲ οὐκ [23] ἔ-
γνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ'
ὅτε [17] ἐδοξάσθη ὁ Ἰη-
σȣ̃ς, τότε [21]ἐμνήσθησαν
ὅτι ταῦτα [13] ἦν ἐπ' αὐ-
τῷ [14] γεγραμμένα, καὶ
ταῦτα [22] ἐποίησαν αὐ-
τῷ.
17 Ἐμαρτύρει [26] οὖν
ὁ ὄχλος ὁ [13] ὢν μετ'
αὐτοῦ, || ὅτι τὸν Λά-
ζαρον [28] ἐφώνησεν ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ
[36] ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.
18 Διὰ τοῦτο καὶ [30] ὑ-
πήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος,
ὅτι ** [32] ἤκουσε τοῦτο
αὐτὸν [22]πεποιηκέναι τὸ
σημεῖον.
19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι
εἶπον πρὸς ἑαυτȣ́ς· Θε-
ωρεῖτε ὅτι οὐκ [34] ὠφε-
λεῖτε οὐδέν; [25] ἴδε, ὁ
κόσμος †† ὀπίσω αὐτοῦ
[35] ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν [1] δέ τινες
[2] Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀνα-
βαινόντων ἵνα προς-
κυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορ-
τῇ.[4]
21 Οὗτοι οὖν [5] προς-
ῆλθον Φιλίππῳ τῷ
[a] ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γα-
λιλαίας, καὶ [8] ἠρώτων
αὐτὸν, λέγοντες· Κύ-
ριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν
[9] ἰδεῖν.
22 Ἔρχεται Φίλιππος,
καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ·
καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ
Φίλιππος λέγουσι τῷ
Ἰησοῦ.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [15] ἀπ-
εκρίνατο αὐτοῖς, λέ-
γων· [16] Ἐλήλυθεν ἡ
ὥρα ἵνα [7] δοξασθῇ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος
τοῦ σίτου [19] πεσὼν εἰς
τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐ-
τὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ
[21] ἀποθάνῃ, πολὺν καρ-
πὸν φέρει.
25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ, [23] ἀπολέσει
αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν
αἰώνιον φυλάξει αὐ-
τήν.
26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ
τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω·
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ
καὶ ὁ [26] διάκονος ὁ ἐμὸς
[1] ἔσται· [b] καὶ ἐάν τις
ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει
αὐτὸν ὁ πατήρ.
27 Νῦν ἡ ψυχή μου [27] τε-
τάρακται, καὶ τί εἴπω;
Πάτερ, [3] σῶσόν με ἐκ
τῆς ὥρας * ταύτης· ἀλ-
λὰ διὰ τοῦτο [16] ἦλθον
εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
28 Πάτερ, [7] δόξασόν
† σου τὸ ὄνομα. [16] Ἦλθεν
οὖν φωνὴ, ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ· Καὶ [7] ἐδόξασα, καὶ
πάλιν δοξάσω.
29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ
[10] ἑστὼς καὶ ἀκούσας,
[11] ἔλεγε [12] βροντὴν [13] γε-
γονέναι. Ἄλλοι [11] ἔλε-
γον· Ἄγγελος αὐτῷ
[14] λελάληκεν.
30 Ἀπεκρίθη [15] ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν· Οὐ δι'
ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ [13] γέ-
γονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
31 Νῦν κρίσις [1] ἐστὶ τοῦ
κόσμου [c] τούτου· νῦν ὁ
[17] ἄρχων τοῦ κόσμου
τούτου ‡ [18] ἐκβληθήσε-
ται ἔξω.
32 Κἀγὼ,[20] ἐὰν ὑψω-
θῶ ἐκ τῆς γῆς, § πάν-
τας [22] ἑλκύσω πρὸς
ἐμαυτόν.
33 (Τοῦτο δὲ [11] ἔλεγε
σημαίνων ποίῳ θανά-
τῳ [24] ἤμελλεν ἀποθνή-
σκειν.)
34 Ἀπεκρίθη [15] αὐτῷ ὁ
ὄχλος· Ἡμεῖς [25] ἠκούσα-
μεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ
Χριστὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέ-
γεις [c] ὅτι δεῖ ὑψωθῆ-
ναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που; [e] τίς [1] ἐστιν οὗτος ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; ||
35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν
χρόνον τὸ [28] φῶς ** μεθ'
ὑμῶν [1] ἐστι· περιπατεῖτε

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ch. 7. 35. Ac. 14. 1.
3 σώζω.
* ταύτης; Ἀλλὰ-a.
4 s. τοῦ Πάσχα. [μαι.
5 προςέρχο-
6 s. ὅτι.
7 δοξάζω.
† μου τὸ ὄνομα-n. alii σου τὸν υἱόν.
8 ἐρωτάω.
9 εἴδω.
10 ἵστημι.
11 λέγω.
12 Mar. 3. 17. Re. 4. 5.
13 γίνομαι.
14 λαλέω.
15 ἀποκρίνομαι.
16 ἔρχομαι.
17 ch. 14. 30. Ep. 2. 2.
‡ κάτω βληθήσεται-n.
18 ἐκβάλλω, ch. 9. 34. Re. 12. 9.
19 πίπτω.
20 καὶ ἐγώ.
§ πάντα-n.
21 ἀποθνήσκω.
22 ch. 6. 44.
23 ἀπολλύω.
24 μέλλω.
25 ἀκούω.
26 Mat. 20. 26. Ro. 13. 4. Phi. 1. 1.
|| alii τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος;
27 ταράσσω, Mat. 14. 26.
28 c. 1. 4; 8. 12.
** ἐν ὑμῖν ἐστι-a.

*ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς [1] καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ [3] οἶδε ποῦ ὑπάγει.
36 †Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα [7] υἱοὶ φωτὸς [8] γένησθε. Ταῦτα [9] ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, χ [11] ἀπελθὼν [12] ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα [13] πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν·
38 Ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· [16] Κύριε, τίς [17] ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι [18] ἀπεκαλύφθη;
39 Διὰ τοῦτο οὐκ [19] ἠδύναντο § πιστεύειν‖ ὅτι πάλιν εἶπεν [21] Ἡσαΐας·
40 ** Τετύφλωκεν [23] αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ †† πεπώρωκεν [25] αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ [3] ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ‡‡ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ [26] ἐπιστραφῶσι, καὶ §§ ἰάσωμαι αὐτούς.
41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν ‖‖ αὐτοῦ, καὶ [9] ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.
42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ [17] ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ [29] ὡμολόγουν, ἵνα μὴ [2] ἀποσυνάγωγοι [8] γένωνται.
43 Ἠγάπησαν [4] γὰρ τὴν [5] δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
44 Ἰησοῦς δὲ [6] ἔκραξε, καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν [10] πέμψαντά με.
45 Καὶ ὁ [14] θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν [10] πέμψαντά με.
46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον [15] ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.
47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, ‡ καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ [15] ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα [20] σώσω τὸν κόσμον.
48 Ὁ [24] ἀθετῶν ἐμὲ, χ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν [9] ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ [9] ἐλάλησα· [27] ἀλλ' ὁ [10] πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν [28] ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
50 Καὶ [3] οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. Ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

A. D. 29.

*ὡς-n. [βάνω
1 καταλαμ-
2 ch. 9. 22.
3 εἴδω.
4 ἀγαπάω.
5 ch. 5. 41, 44.
† Ὡς-n.
6 κράζω, c. 1. 15; 7. 37.
7 Lu. 16. 9.
8 γίνομαι.
9 λαλέω.
10 πέμπω.
11 ἀπέρχομαι
12 κρύπτω, ch. 8. 59.
13 ποιέω.
14 ch. 6. 40.
15 ἔρχομαι, ch. 16. 28.
‡ καὶ μὴ φυλάξῃ,-h. al. χ φυλάξῃ-i.
16 Is. 53. 1.
17 πιστεύω.
18 ἀποκαλύπτω.
19 δύναμαι.
§ πιστεύειν, ὅτι-n.
‖ καὶ γὰρ-n.
20 σώζω.
21 Is. 6. 9, 10.
** Vide App.
23 τυφλόω, 2 Co. 4. 4.
24 Mar. 7. 9.
†† πεπήρωκεν-n.
25 πωρόω, Mar. 6. 52.
‡‡ μὴ-f.
26 ἐπιστρέφω.
§§ ἰάσομαι-h.
27 s. τὸν λόγον.
28 δίδωμι.
‖‖ τοῦ θεοῦ s. τοῦ θεοῦ αὐτοῦ-n.
29 ὁμολογέω.

Κεφ. ιγ΄.

ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς
τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι *[a] ἐλήλυθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα [4] μετα-
βῆ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του πρὸς τὸν πατέρα,
[5] ἀγαπήσας τοὺς [6] ἰδίους
τοὺς [7] ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς
[10] τέλος [5] ἠγάπησεν αὐ-
τούς.
2 Καὶ δείπνου [11] γενο-
μένου, (τοῦ διαβόλου ἤδη
[12] βεβληκότος εἰς τὴν
καρδίαν † Ἰούδα [13] Σί-
μωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα
αὐτὸν [15] παραδῷ·)
3 Εἰδὼς [c] ὁ Ἰησοῦς ὅτι
πάντα [17] δέδωκεν αὐτῷ
ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,
καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ [18] ἐξ-
ῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν
ὑπάγει·
4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δείπνου, καὶ τίθησι τὰ
[19] ἱμάτια· καὶ [20] λαβὼν
[21] λέντιον, [22] διέζωσεν
ἑαυτόν.
5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ
εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ
[25] ἤρξατο νίπτειν τοὺς
[2] πόδας τῶν μαθητῶν,
καὶ [27] ἐκμάσσειν τῷ
λεντίῳ, ᾧ [28] ἦν [22] διε-
ζωσμένος.
6 Ἔρχεται οὖν πρὸς
Σίμωνα Πέτρον· [e] καὶ
λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος·
Κύριε, σύ μου νίπτεις
τοὺς [2] πόδας;
7 Ἀπεκρίθη [30] Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὃ
ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ [32] οἶ-
δας ἄρτι, [33] γνώσῃ δὲ
μετὰ ταῦτα.
8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος·
Οὐ μὴ [1] νίψῃς τοὺς [2] πό-
δας μου εἰς τὸν αἰῶνα.
[30] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἐὰν μὴ [1] νίψω
σε, οὐκ ἔχεις [6] μέρος
μετ᾽ ἐμοῦ.
9 Λέγει αὐτῷ Σίμων
Πέτρος· Κύριε, [8] μὴ τοὺς
[2] πόδας μου μόνον, ἀλλὰ
καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν
κεφαλήν.
10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ὁ [14] λελουμένος
οὐ χρείαν ἔχει [d] ἢ τοὺς
[2] πόδας [† [1] νίψασθαι,
ἀλλ᾽ [28] ἔστι καθαρὸς
[16] ὅλος· καὶ ὑμεῖς κα-
θαροί [28] ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ
πάντες.
11 Ἤδει [32] γὰρ τὸν
[15] παραδιδόντα αὐτόν·
[e] διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐ-
χὶ πάντες καθαροί
[28] ἐστε.]
12 Ὅτε οὖν [1] ἔνιψε τοὺς
[2] πόδας αὐτῶν, καὶ [20] ἔ-
λαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
[23] ἀναπεσὼν ‡ πάλιν, εἶ-
πεν αὐτοῖς· Γινώσκετε
τί [24] πεποίηκα ὑμῖν;
13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με,
ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ
[26] κύριος· καὶ καλῶς λέ-
γετε· εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ [1] ἔνιψα
ὑμῶν τοὺς [2] πόδας, ὁ κύ-
ριος καὶ ὁ διδάσκαλος,
καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ-
λήλων [29] νίπτειν τοὺς
[2] πόδας.
15 Ὑπόδειγμα [31] γὰρ
[17] ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
ἐγὼ [24] ἐποίησα ὑμῖν,
καὶ ὑμεῖς [24] ποιῆτε.

A. D. 29.

1 νίπτω.
2 πούς.
* ἦλθεν-h.
3 ἔρχομαι.
4 μεταβαίνω.
5 ἀγαπάω.
6 2 Co. 6. 15.
Re. 20. 6.
7 ch. 1. 11.
10. 12.
8 s. νίπτε.
9 s. ὄντας.
10 Mat. 10. 22.
Mar. 13. 7, 13.
Lu. 18. 5.
11 ch. 21. 4.
Lu. 4. 42.
Ac. 12. 18.
12 βάλλω.
† Vide App.
13 s. τοῦ υἱοῦ.
14 λόω. [μι.
15 παραδίδωμι.
16 ch. 7. 23.
17 δίδωμι.
18 ἐξέρχομαι.
19 ch. 19. 23.
Mat. 17. 2.
Esdr. 9. 4.
Job 1. 20.
20 λαμβάνω.
21 v. 5. [μι.
22 διαζώννυ-
23 ἀναπίπτω,
ch. 6. 10.
‡ πάλιν εἶ-
πεν-n.
24 ποιέω.
25 ἄρχομαι.
26 Ac. 2. 36.
1 Co. 8. 2.
27 ch. 11. 2.
28 εἰμί.
29 v. 5, 6, 8, 10.
1 Ti. 5. 10.
30 ἀποκρίνο-
μαι.
31 He. 4. 11.
Ja. 5. 10.
32 εἴδω.
33 γινώσκω.

16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐκ [1]ἔστι [2]δοῦ-
λος [3]μείζων τοῦ κυρίꙋ
αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος
[3]μείζων τꙋ̃ πέμψαντος
αὐτόν.
17 Εἰ ταῦτα [5]οἴδατε,
[6]μακάριοί [1]ἐστε, ἐὰν
ποιῆτε αὐτά.
18 Οὐ περὶ πάντων
ὑμῶν λέγω· [7]ἐγὼ [5]οἶδα
οὓς [9]ἐξελεξάμην· ἀλλ'
[11]ἵνα ἡ γραφὴ πληρω-
θῇ· [12]Ὁ [13]τρώγων
‡μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον,
[17]ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν
[19]πτέρναν αὐτοῦ.
19 Ἀπ'[22] ἄρτι λέγω
ὑμῖν πρὸ τοῦ [23]γενέ-
σθαι, ἵνα ὅταν [23]γένη-
ται, πιστεύσητε ὅτι
[25]ἐγώ εἰμι.[26]
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων,
ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ
λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων, λαμβάνει
τὸν πέμψαντά με.
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰη-
σοῦς [28]ἐταράχθη τῷ
πνευματι, ϗ [30]ἐμαρτύ-
ρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
εἷς ἐξ ὑμῶν [32]παραδώ-
σει με.
22 Ἔβλεπον[33] οὖν [1] εἰς
ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ,
[37]ἀπορούμενοι περὶ τί-
νος λέγει.
23 Ἦν[1] δὲ ἀνακείμενος
εἷς ‖τῶν μαθητῶν αὐτꙋ̃
ἐν τῷ κόλπῳ τꙋ̃ Ἰησꙋ̃,
ὃν [38]ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.
24 Νεύει οὖν τούτῳ Σί-
μων Πέτρος **[39]πυθέ-
σθαι τίς ἂν [1]εἴη περὶ
οὗ λέγει.
25 *Ἐπιπεσὼν[4] δὲ ἐ-
κεῖνος ἐπὶ τὸ ςῆθος τꙋ̃
Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύ-
ριε, τίς [1]ἐστιν;
26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐκεῖνός [1]ἐστιν ᾧ
ἐγὼ [8]βάψας τὸ ψωμί-
ον ἐπιδώσω. Καὶ [10]ἐμ-
βάψας τὸ [12]ψωμίον,
†[14]δίδωσιν Ἰούδᾳ [16]Σί-
μωνος Ἰσκαριώτῃ.
27 Καὶ μετὰ τὸ ψω-
μίον τότε [18]εἰςῆλθεν
εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς.
Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σꙋ̃ς· Ὃ ποιεῖς, ποίησον
[20]τάχιον.
28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς
[24]ἔγνω τῶν ἀνακειμέ-
νων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.
29 Τινὲς γὰρ [27]ἐδόκουν,
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον
εἶχεν ὁ Ἰꙋ́δας, ὅτι λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησꙋ̃ς· Ἀγόρα-
σον [29]ὧν χρείαν ἔχομεν
εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τὶ [14]δῷ.
30 Λαβὼν[31] οὖν τὸ
ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέ-
ως [34]ἐξῆλθεν· [1]ἦν δὲ
§νύξ.
31 Ὅτε οὖν [34]ἐξῆλθε,
λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν
[36]ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς
[36]ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.
32 Εἰ ὁ Θεὸς [36]ἐδοξά-
σθη ἐν αὐτῷ, ϗ ὁ Θεὸς
[36]δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυ-
τῷ, καὶ εὐθὺς [36]δοξάσει
αὐτόν.
33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν
μεθ' ὑμῶν εἰμί. Ζητή-

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ch. 15. 20.
3 μέγας.
* Ἀναπε-
σὼν-ἰ.
4 ἐπιπίπτω.
5 εἴδω.
6 ch. 20. 29.
7 s. ταῦτα.
8 βάπτω.
9 ἐκλέγομαι.
10 ἐμβάπτω.
11 s. δεῖ.
12 ver. 27, 30.
13 Ps. 41. 9.
† λαμβάνει
καὶ-f.
14 δίδωμι.
15 ch. 6. 54.
16 s. τῷ τιῷ.
‡ μου τὸν-n.
17 ἐπαίρω.
18 εἰςέρχο-
μαι.
19 Ge. 3. 15.
20 He. 13. 19.
22 ch. 1. 51.
23 γίνομαι.
24 γινώσκω.
25 ch. 8. 51.
26 s. ἐκεῖνος.
27 δοκέω.
28 ταράσσω.
29 s. τὰ πράγ-
ματα.
30 μαρτυρέω.
31 λαμβάνω.
32 παραδίδω-
μι.
33 βλέπω.
34 ἐξέρχομαι.
§ νὺξ. ὅτε ἐξ-
ῆλθε-n.
36 δοξάζω.
37 ἀπορέω.
‖ ἐκ-m.
38 ἀγαπάω.
** Vide App.
39 πυνθάνο-
μαι.

σετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· "Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ [1] δύνασθε [2] ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς [5] ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

35 Ἐν τέτῳ [10] γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί [8] ἐστε, ἐὰν ἀγάπην [11] ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πῦ ὑπάγεις; [12] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅπου‡ ὑπάγω, ὗ [1] δύνασαί μοι νῦν ἀκολυθῆσαι, ὕϛερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι § ἀκολυθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σου [15] θήσω.

38 Ἀπεκρίθη [12] αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχήν σε ὑπὲρ ἐμοῦ [15] θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ [17] ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Κεφ. ιδ'.

ΜΗ [18] ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία·‖ πιϛεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός με [19] μοναὶ πολλαί [8] εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν * ὑμῖν· [3] πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ [4] ἐὰν † πορευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, [3] πάλιν ἔρχομαι, ϗ [7] παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπε εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς [8] ἦτε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, [9] οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν [9] οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ [9] οἴδαμεν πῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς [1] δυνάμεθα τὴν ὁδὸν [9] εἰδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ [10] ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα με [10] ἐγνώκειτε ἄν· ϗ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ [13] ἑωράκατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, [14] δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ [16] ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησῦς· Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ [10] ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ [13] ἑωρακὼς ἐμέ, [13] ἑώρακε ** τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· [14] Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ [20] ἐν τῷ πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί [8] ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτῦ οὐ

A. D. 29.

1 δύναμαι.
* ὑμῖν, πορεύομαι, a. ὑμῖν, ὅτι πορεύομαι-n.
2 ver. 12. 28. ch. 7. 33. 16. 5, 28.
3 ἔρχομαι.
4 ch. 12. 32. 13. 20.
† πορευθῶ ἑτοιμάσαι al. πορευθῶ, ἑτοιμάσω-n.
5 ἀγαπάω.
6 pro ἀντελεύσομαι
7 παραλαμβάνω.
8 εἰμί.
9 εἴδω.
10 γινώσκω.
11 ἔχω. [μαι.
12 ἀποκρίνο-
‡ ἐγὼ-f.
13 ὁράω.
§ νῦν ἀκολυθῆσαι; τὴν alii νῦν ἀκολυθῆσαι; ἄρτι τὴν-n.
14 δεικνύω.
15 τίθημι.
16 ch. 6. 7. Mat. 25. 9. Lu. 3. 14. 1 Ti. 6. 8. He. 3. 5. 3 Jno. 10.
17 ἀπαρνέομαι.
18 ver. 27. ch. 12. 27.
‖ μηδὲ δειλιάτω-f.
** καὶ-f.
19 ver. 23.
20 ver. 11, 20. ch. 10. 38.

λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἐν
ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ
τὰ ἔργα.
11 Πιστεύετέ μοι ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί· *εἰ δὲ
μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
πιστεύετέ μοι. |
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ, [5] κἀκεῖνος ποιή-
σει, καὶ [6] μείζονα τού-
των ποιήσει· ὅτι ἐγὼ
πρὸς τὸν πατέρα c μου|
πορεύομαι.
13 Καὶ ὅ, τι ἂν [10] αἰτή-
σητε ἐν τῷ ὀνόματί
μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα
[9] δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν
τῷ υἱῷ.
14 Ἐάν τι [10] αἰτήσητε†
ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ
ποιήσω.
15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς
[13] τηρήσατε.
16 Καὶ ἐγὼ [14] ἐρωτή-
σω τὸν πατέρα, καὶ
ἄλλον [15] παράκλητον
[17] δώσει ὑμῖν, ἵνα § μέ-
νῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν
αἰῶνα·
17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ
δύναται [19] λαβεῖν· ὅτι
οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς
δὲ γινώσκετε αὐτὸ,
ὅτι παρ' ὑμῖν †† μέ-
νει, καὶ ἐν ὑμῖν ‡‡ [21] ἔ-
σται.
18 Οὐκ [23] ἀφήσω ὑμᾶς
[25] ὀρφανούς· ἔρχομαι
πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν,[1] καὶ ὁ
κόσμος με οὐκ ἔτι θεω-
ρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
με· ὅτι ἐγὼ [2] ζῶ, καὶ
ὑμεῖς [2] ζήσεσθε.
20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
ρᾳ [3] γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου,
καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, [4] κἀ-
γὼ ἐν ὑμῖν.
21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντο-
λάς μου, καὶ τηρῶν αὐ-
τὰς, ἐκεῖνός [21] ἐστιν ὁ
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
πῶν με, ἀγαπηθήσεται
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· ☧
ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν,
καὶ [8] ἐμφανίσω αὐτῷ
ἐμαυτόν.
22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας·
(οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύ-
ριε, ‡ τί [11] γέγονεν ὅτι
ἡμῖν μέλλεις ἐμφανί-
ζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ
τῷ κόσμῳ;
23 Ἀπεκρίθη[12] ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν
λόγον μου τηρήσει· ☧
ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει
αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν
|| [16] ἐλευσόμεθα, ☧ [18] μο-
νὴν παρ' αὐτῷ ** ποιή-
σομεν.
24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με,
τοὺς λόγους μου οὐ [20] τη-
ρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκού-
ετε, οὐκ [21] ἔστιν ἐμὸς,
ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με
πατρός.
25 Ταῦτα [22] λελάληκα
ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων.
26 Ὁ δὲ [24] Παράκλη-
τος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγι-
ον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν

A. D. 29.

1 s. μέρος τοῦ χρόνου ἐστι.
2 ζάω.
* ἐστιν-b.
3 γινώσκω.
4 καὶ ἐγώ.
5 καὶ ἐκεῖνος.
6 μέγας.
7 Ac. 25. 26.
8 ἐμφανίζω, ver. 22. Mat. 27. 53. Ac.23.15,22. He. 9. 24.
9 δοξάζω.
10 αἰτέω.
† με-f. alii τὸν πατέρα-f.
‡ καὶ τί-l.
11 γίνομαι.
12 ἀποκρίνομαι.
13 τηρέω.
14 ἐρωτάω.
15 ver. 26. ch. 15. 26. 1 Jno. 2. 1.
16 ἔρχομαι.
17 δίδωμι.
§ ᾖ-n.
|| ἐλεύσομαι-n.
18 ver. 2.
** ποιήσομαι-n.
19 λαμβάνω.
20 ver. 15. Mat. 19. 17. Mar. 6. 20.
†† μενεῖ-n.
‡‡ ἔστιν-n.
21 εἰμί.
22 λαλέω.
23 ἀφίημι.
24 ver. 16.
25 Ja. 1. 27. Ex.22.22--24. De. 10. 10. Job 29. 12. Ps. 82. 3.

τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ-
νος ὑμᾶς [1] διδάξει πάν-
τα, ϗ [3] ὑπομνήσει ὑμᾶς
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27 Εἰρήνην ἀφίημι
ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς
ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ
δίδωμι ὑμῖν. Μὴ τα-
ρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρ-
δία, μηδὲ δειλιάτω.
28 Ἠκούσατε [8] ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω ϗ
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς·
εἰ [9] ἠγαπᾶτέ με, [24] ἐχά-
ρητε ἄν, ὅτι b εἶπον,|
πορεύομαι πρὸς τὸν πα-
τέρα· ὅτι ὁ πατήρ d μου|
[11] μείζων μου [2] ἐστί.
29 Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν
πρὶν [13] γενέσθαι· ἵνα
ὅταν [13] γένηται, πιστεύ-
σητε.
30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λα-
λήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρ-
χεται γὰρ ὁ τοῦ [17] κό-
σμου b τούτου| ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ * οὐκ ἔχει
οὐδέν.
31 Ἀλλ' ἵνα [16] γνῷ ὁ
κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν
πατέρα, ϗ καθὼς [19] ἐνε-
τείλατό μοι ὁ πατήρ,
οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε,
ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Κεφ. ιε'.

ΕΓΩ εἰμὶ ἡ ἄμπελος
ἡ [20] ἀληθινή, καὶ ὁ πα-
τήρ μου ὁ γεωργός
[2] ἐστι.
2 Πᾶν [21] κλῆμα ἐν ἐμοὶ
μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει
αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρ-
πὸν φέρον, ** [22] καθαί-
ρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα
καρπὸν φέρῃ.
3 Ἤδη ὑμεῖς καθαροί
[2] ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν
[4] λελάληκα ὑμῖν.
4 Μείνατε [5] ἐν ἐμοὶ,
[6] κἀγὼ [7] ἐν ὑμῖν· καθὼς
τὸ κλῆμα οὐ δύναται
καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ, ἐὰν μὴ [5] μείνῃ ἐν
τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ
ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ
[5] μείνητε.
5 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε-
λος, ὑμεῖς [10] τὰ κλήμα-
τα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ,
[6] κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος
φέρει καρπὸν πολύν·
ὅτι [12] χωρὶς ἐμοῦ [14]
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐ-
δέν.
6 Ἐὰν μή τις [5] μείνῃ
ἐν ἐμοὶ [15] ἐβλήθη ἔξω
ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξη-
ράνθη· [26] καὶ συνάγου-
σιν † αὐτὰ, καὶ εἰς ‡ πῦρ
βάλλουσι, καὶ [18] καί-
εται.
7 Ἐὰν [5] μείνητε ἐν
ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου
ἐν ὑμῖν [5] μείνῃ, ὃ ἐὰν
θέλητε, § αἰτήσεσθε, καὶ
[13] γενήσεται ὑμῖν.
8 Ἐν τούτῳ [25] ἐδοξάσθη
ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ-
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ
‖ [13] γενήσεσθε ἐμοὶ μα-
θηταί.
9 Καθὼς [9] ἠγάπησέ με
ὁ πατήρ, [6] κἀγὼ [9] ἠγά-
πησα ὑμᾶς· [5] μείνατε ἐν
τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς
μου [23] τηρήσητε, [5] με-
νεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·

A. D. 29.

1 διδάσκω.
2 εἰμί.
3 ὑπομιμνήσκω,
Lu. 22. 61.
2 Ti. 2. 14.
Tit. 3. 1.
2 Pe. 1. 12.
3 Jno. 10.
4 λαλέω.
5 μένω,
ch. 8. 31.
6 καὶ ἐγώ.
7 s. μενῶ.
8 ἀκούω.
9 ἀγαπάω.
10 s. ἐστε.
11 ch. 4. 12.
Mat. 11. 11.
Ro. 9. 12.
12 ch. 20. 7.
Mat. 14. 21.
Ep. 2. 12.
13 γίνομαι.
14 s. ὄντες.
15 βάλλω.
16 γινώσκω.
17 ch. 12. 31.
* εὑρήσει οὐδέν-n. alii ἔχει οὐδὲν εὑρεῖν.
† αὐτό,-i.
‡ τὸ πῦρ-i.
18 καίω.
§ αἰτήσασθε-i.
19 ἐντέλλω.
20 ch. 1. 9.
6. 32.
Re. 3. 7, 14.
6. 10.
‖ γένησθε-i.
21 ver. 4, 5, 6.
Eze. 15. 2.
** καθαριεῖ-n
22 He. 10. 2.
23 τηρέω.
24 χαίρω.
25 δοξάζω.
26 ξηραίνω.

καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
τοῦ πατρός μου [1] τετή-
ρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ
ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 Ταῦτα [3] λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ
ἐμὴ ἐν ὑμῖν [*] μείνῃ,
καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πλη-
ρωθῇ.
12 Αὕτη [5] ἐστὶν ἡ ἐν-
τολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγα-
πᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
[7] ἠγάπησα ὑμᾶς.
13 Μείζονα ταύτης ἀ-
γάπην οὐδεὶς ἔχει, [8] ἵνα
τὶς τὴν [9] ψυχὴν αὐτοῦ
[10] θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ.
14 Ὑμεῖς [12] φίλοι μου
[5] ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε
ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι
ὑμῖν.
15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω
δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ
[13] οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ
ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρη-
κα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
[15] ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
τρός μου, [17] ἐγνώρισα
ὑμῖν.
16 Οὐχ ὑμεῖς με [19] ἐξ-
ελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ
[19] ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ
[21] ἔθηκα [10] ὑμᾶς, ἵνα
ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ
καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ
καρπὸς ὑμῶν μένῃ·
ἵνα [29] ὅ, τι ἂν [23] αἰτή-
σητε τὸν πατέρα ἐν
τῷ ὀνόματί μου, [25] δῷ
ὑμῖν.
17 Ταῦτα ἐντέλλομαι
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλ-
λήλους.
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς
μισεῖ, γινώσκετε ὅτι
ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν [2] με-
μίσηκεν.
19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
[5] ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ
ἴδιον [4] ἐφίλει· ὅτι δὲ
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ [5] ἐστὲ,
ἀλλ' ἐγὼ [19] ἐξελεξάμην
ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κό-
σμος.
20 Μνημονεύετε [6] τοῦ
λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν· Οὐκ [5] ἔστι δοῦλος
μείζων τοῦ κυρίου αὐ-
τοῦ. Εἰ ἐμὲ [11] ἐδίωξαν,
καὶ ὑμᾶς [11] διώξουσιν· εἰ
τὸν λόγον μου [1] ἐτήρη-
σαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
[1] τηρήσουσιν.
21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα
ποιήσουσιν † ὑμῖν διὰ
τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ
[13] οἴδασι τὸν πέμψαντά
με.
22 Εἰ μὴ [14] ἦλθον καὶ
[3] ἐλάλησα αὐτοῖς, [16] ἁ-
μαρτίαν οὐκ [22] εἶχον·
νῦν δὲ [18] πρόφασιν οὐκ
ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.
23 Ὁ ἐμὲ [2] μισῶν καὶ
τὸν πατέρα μου μισεῖ.
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ [20] ἐ-
ποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐ-
δεὶς ἄλλος [20] πεποίηκεν,
ἁμαρτίαν οὐκ [22] εἶχον·
νῦν δὲ καὶ [24] ἑωράκασι,
καὶ [2] μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.
25 Ἀλλ' [26] ἵνα πληρω-
θῇ ὁ λόγος ὁ [27] γεγραμ-
μένος ἐν τῷ νόμῳ αὐ-
τῶν· [*] Ὅτι [2] ἐμίσησάν
με [28] δωρεάν.

A. D. 29.

1 τηρέω.
2 μισέω, ch. 1. 15, 30. Mat. 22. 38. Mar. 26. 21.
3 λαλέω.
4 φιλέω.
* ἤ-λ.
5 εἰμί.
6 μνημονεύω.
7 ἀγαπάω.
8 s. ἦ.
9 c. 10. 11, 15. 1 Jno. 3. 16.
10 τίθημι.
11 διώκω.
12 ver. 13, 15. ch. 3. 29. Mat. 11. 19. Lu. 12. 4. Ja. 2. 23.
† εἰς ὑμᾶς διά-τ.
13 εἴδω.
14 ἔρχομαι.
15 ἀκούω.
16 ver. 24. ch. 9. 41.
17 γνωρίζω.
18 Mat. 23. 14. Mar. 12. 40. Lu. 20. 47. Ac. 27. 30.
19 ἐκλέγομαι, ver. 19. ch. 6. 70. Ac. 1. 2, 24. 1 Co. 1. 27, 28.
20 ποιέω.
21 Ac. 13. 47. Ro. 4. 17. 1 Th. 5. 9. He. 1. 2.
22 ἔχω.
23 αἰτέω.
24 ὁράω.
25 δίδωμι.
26 s. δεῖ.
27 γράφω.
28 Mat. 10. 8. Ps. 35. 19.
29 ὅστις.

26 Ὅταν δὲ [1] ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς [3] ἐκπορεύεται, [5] ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ [7] ἐστε.

Κεφ. ιϛʹ.

ΤΑΥΤΑ [8] λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγώγους [11] ποιήσουσιν ὑμᾶς· [13] ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, [14] δόξῃ [15] λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν [b] ὑμῖν, [l] ὅτι οὐκ [17] ἔγνωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ ἐμέ.

4 Ἀλλὰ ταῦτα [9] λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν [1] ἔλθῃ ἡ † ὥρα, [19] μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν [7] ἤμην.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις;

6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα [9] λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη ‖ [23] πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, [24] συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ [2] ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ * μὴ [2] ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ [1] ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ [4] πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

8 Καὶ [1] ἐλθὼν ἐκεῖνος [6] ἐλέγξει τὸν κόσμον [8] περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα [c] μου [l] ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με.

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου [10] κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ [12] δύνασθε [16] βαστάζειν ἄρτι.

13 Ὅταν δὲ [1] ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, [18] ὁδηγήσει ὑμᾶς ‡ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα [20] ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ [21] τοῦ ἐμοῦ [22] λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά [7] ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ § [22] λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, [25] καὶ οὐ

A. D. 29.

1 ἔρχομαι.
2 ἀπέρχομαι.
* ἐγὼ μὴ-i.
3 Mat. 3. 5. Mar. 6. 11.
4 πορεύομαι.
5 ch. 14. 26.
6 ἐλέγχω, ch. 8. 9, 46. Mat. 18. 15. 1 Co. 14. 24.
7 εἰμί.
8 v. 9–11, 26. ch. 6. 41. Mat. 16. 11. Mar. 5. 16.
9 λαλέω.
10 κρίνω.
11 ch. 9. 22.
12 δύναμαι.
13 Lu. 12. 7.
14 δοκέω.
15 Ro. 9. 4. He. 9. 1. 6.
16 ch. 10. 31. Mat. 8. 17. Ga. 5. 10.
17 γινώσκω.
† ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε, ὅτι-n.
18 Mat. 15. 14.
‡ ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ-i.
19 ver. 21. ch. 15. 20. Mat. 16. 9. Ac. 20. 31, 35.
20 v. 14, 15, 25. ch. 4. 25.
21 ver. 15. ch. 7. 16.
§ λαμβάνει-a
22 λαμβάνω.
‖ πεπλήρωκεν-n.
23 πληρόω.
24 ch. 11. 50. Mat. 5. 29, 30.
25 s. κατὰ χρόνον.

θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν
μικρὸν, καὶ [1]ὄψεσθέ με,
[d]ὅτι [b]ἐγὼ| ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα.|
17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
ἀλλήλυς· Τί [6]ἐστι τοῦ-
το ὃ λέγει ἡμῖν· Μι-
κρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με· καὶ πάλιν μικρὸν,
καὶ [1]ὄψεσθέ με· καί·
Ὅτι [e]ἐγὼ| ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα;
18 Ἔλεγον[a] οὖν· Τοῦ-
το τί [6]ἐστιν ὃ λέγει,
τὸ μικρόν· οὐκ [9]οἴδα-
μεν τί λαλεῖ.
19 Ἔγνω [11] [b]οὖν| ὁ
Ἰησῦς ὅτι [12]ἤθελον αὐ-
τὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Περὶ τύτυ ζη-
τεῖτε μετ' ἀλλήλων,
ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
πάλιν μικρὸν, καὶ [1]ὄ-
ψεσθέ με;
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι [14]κλαύσετε
καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ
δὲ κόσμος [15]χαρήσε-
ται· ὑμεῖς [c]δὲ| [16]λυ-
πηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη
ὑμῶν εἰς χαρὰν [17]γενή-
σεται.
21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη,
λύπην ἔχει, ὅτι [20]ἦλ-
θεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν
δὲ [21]γεννήσῃ τὸ παιδί-
ον, οὐκ ἔτι μνημονεύει
τῆς θλίψεως, διὰ τὴν
χαρὰν, ὅτι [21]ἐγεννήθη
ἄνθρωπος εἰς τὸν κό-
σμον.
22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύ-
πην μὲν νῦν [†]ἔχετε· πά-

A. D. 29.

1 ὄπτομαι.
2 ἐρωτάω.
ver. 19, 30.
ch. 8. 7.
Lu. 20. 3.
1 Th. 4. 1.
2 Th. 2. 1.
2 Jno. 5.
3 αἰτέω,
ch. 4. 10.
Mat. 7. 7–10.
Lu. 11. 9, 10.
1 Jno. 5. 14–16.
4 λαμβάνω.
5 λέγω.
6 εἰμί.
7 πληρόω,
ver. 6.
ch. 15. 11.
Ac. 2. 28.
Ro. 15. 13.
1 Jno. 1. 4.
2 Jno. 12.
8 ch. 10. 6.
2 Pe. 2. 22.
Pr. 1. 1.
26. 7.
9 εἴδω.
10 λαλέω.
11 γινώσκω.
12 θέλω.
13 ver. 29.
ch. 7. 4, 13, 26.
10. 24.
Mar. 8. 32.
2 Co. 3. 12.
7. 4.
Ep. 6. 19.
14 κλαίω.
15 χαίρω.
16 λυπέω.
17 γίνομαι.
18 φιλέω.
19 πιστεύω.
20 ἔρχομαι.
21 γεννάω.
22 ἐξέρχομαι.
* ἐκ-n.
† ἕξετε-n.
23 εἴδωμι.

λιν δὲ [1]ὄψομαι ὑμᾶς,
καὶ [15]χαρήσεται ὑμῶν
ἡ καρδία, καὶ τὴν χα-
ρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει
ἀφ' ὑμῶν.
23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ [2]ἐρωτή-
σετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν
[3]αἰτήσητε τὸν πατέρα
ἐν τῷ ὀνόματί μου,
[23]δώσει ὑμῖν.
24 Ἕως ἄρτι ὐκ [3]ᾐτή-
σατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό-
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ
[4]λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ
ὑμῶν [6]ᾖ [7]πεπληρω-
μένη.
25 Ταῦτα ἐν [8]παροι
μίαις [10]λελάληκα ὑμῖν
[b]ἀλλ'| ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροι-
μίαις [10]λαλήσω ὑμῖν,
ἀλλὰ [13]παῤῥησίᾳ περὶ
τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ
ὑμῖν.
26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
ἐν τῷ ὀνόματί μυ [3]αἰ-
τήσεσθε· καὶ οὐ λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω
τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·
27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ
φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς
ἐμὲ [18]πεφιλήκατε, καὶ
[19]πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
παρὰ τοῦ Θεοῦ [22]ἐξῆλ-
θον.
28 Ἐξῆλθον[22] [*]παρὰ
τοῦ πατρὸς, καὶ [20]ἐλή-
λυθα εἰς τὸν κόσμον·
πάλιν ἀφίημι τὸν κό-
σμον, καὶ πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα.
29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· [9]Ἴδε

νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς,
καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεις.
30 Νῦν [2]οἴδαμεν ὅτι
[2]οἶδας πάντα, καὶ οὐ
χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε
[3]ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πι-
στεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
[5]ἐξῆλθες.
31 Ἀπεκρίθη[7] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι †πι-
στεύετε·
32 Ἰδοὺ, [8]ἔρχεται ὥρα,
καὶ [c]νῦν l [8]ἐλήλυθεν,
ἵνα [9]σκορπισθῆτε ἕκα-
στος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ
μόνον [11]ἀφῆτε· καὶ οὐκ
εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ
μετ' ἐμοῦ [13]ἐστι.
33 Ταῦτα [15]λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρή-
νην ἔχητε· ἐν τῷ κό-
σμῳ θλῖψιν §[16]ἕξετε·
ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ
[17]νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'.

ΤΑΥΤΑ [15]ἐλάλησεν
ὁ Ἰησοῦς, καὶ [18]ἐπῆρε
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ
εἶπε· Πάτερ, [8]ἐλήλυ-
θεν ἡ ὥρα· [21]δόξα-
σόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα
[c]καὶ l ὁ υἱός σου δοξά-
σῃ σε.
2 Καθὼς [22]ἔδωκας αὐ-
τῷ [23]ἐξουσίαν πάσης
σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ [22]δέ-
δωκας αὐτῷ, [22]δώσῃ
αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.
3 Αὕτη δέ [13]ἐστιν ἡ
αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώ-
σκωσί σε τὸν μόνον
[25]ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ
ὃν [1]ἀπέστειλας Ἰησοῦν
Χριστόν.
4 Ἐγώ σε [21]ἐδόξασα
ἐπὶ τῆς *γῆς· τὸ ἔργον
[4]ἐτελείωσα ὃ [22]δέδω-
κάς μοι ἵνα ποιήσω.
5 Καὶ νῦν [21]δόξασόν
με σὺ, Πάτερ, [6]παρὰ σε-
αυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ [16]εἶ-
χον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
[13]εἶναι, [6]παρὰ σοί.
6 Ἐφανέρωσά[10] σου τὸ
ὄνομα τοῖς ‡ἀνθρώποις
οὓς [22]δέδωκάς μοι ἐκ
τοῦ κόσμου· σοὶ [13]ἦσαν,
καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς [22]δέ-
δωκας· καὶ τὸν λόγον
σου [12]τετηρήκασι.
7 Νῦν ‖[14]ἔγνωκαν ὅτι
πάντα, ὅσα [22]δέδωκάς
μοι, παρὰ σοῦ [13]ἐστιν.
8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ
[22]δέδωκάς μοι, [22]δέδω-
κα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ
**[19]ἔλαβον, χ [14]ἔγνω-
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ
σοῦ [5]ἐξῆλθον, καὶ [20]ἐπί-
στευσαν ὅτι σύ με [1]ἀπέ-
στειλας.
9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν
[3]ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κό-
σμου [3]ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ
ὧν [22]δέδωκάς μοι, ὅτι
σοί [13]εἰσι·
10 Καὶ τὰ [24]ἐμὰ πάν-
τα σά [13]ἐστι, καὶ τὰ σὰ
ἐμά· καὶ ††[21]δεδόξα-
σμαι ἐν αὐτοῖς.
11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ
οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ
[13]εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς
σε ἔρχομαι. Πάτερ
ἅγιε, [12]τήρησον αὐτοὺς
ἐν τῷ ὀνόματί σου,

A. D. 29.

1 ἀποστέλλω.
2 εἴδω.
* γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας-n.
3 ἐρωτάω.
4 τελειόω, ch. 4. 34.
5 ἐξέρχομαι.
6 ch. 14. 17, 23. Ac. 10. 6. Nu. 22. 9. 1 Sa. 22. 3. Pr. 8. 30.
7 ἀποκρίνομαι.
† πιστεύετε;-n.
8 ἔρχομαι.
9 σκορπίζω.
10 φανερόω.
‡ Vide App.
11 ἀφίημι.
12 τηρέω, v. 11, 12, 15. Mat. 26. 36.
13 εἰμί.
14 γινώσκω.
15 λαλέω.
§ ἔχετε-a.
‖ ἔγνωκα-n.
16 ἔχω.
17 νικάω.
18 ἐπαίρω.
** ἔλαβον, ἀληθῶς ὅτι-n.
19 λαμβανω.
20 πιστεύω.
21 δοξάζω.
22 δίδωμι.
23 ch. 1. 12. 3. 35. 5. 22, 25, 27. Mat. 28. 18.
24 ch. 16. 14.
†† conj. δεδοξάσομαι.
25 ch. 15. 1. 1 Th. 1. 9. 1 Jno. 2. 8. Re. 3. 7, 14.

* οὓς [1]δέδωκάς μοι, ἵνα
[2]ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς.[3]
12 Ὅτε [2]ἤμην μετ' αὐ-
τῶν ᵈἐν τῷ κόσμῳ,|
ἐγὼ [5]ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματί σου· ‡οὓς
[1]δέδωκάς μοι [6]ἐφύλαξα,
ϗ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν [7]ἀπ-
ώλετο, [8]εἰ μὴ ὁ [9]υἱὸς
τῆς [10]ἀπωλείας· ἵνα ἡ
γραφὴ [11]πληρωθῇ.
13 Νῦν δὲ πρός σε ἔρ-
χομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ
ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχω-
σι τὴν [12]χαρὰν τὴν
ἐμὴν [11]πεπληρωμένην
ἐν αὐτοῖς.
14 Ἐγὼ [1]δέδωκα αὐ-
τοῖς τὸν λόγον σου, καὶ
ὁ κόσμος [13]ἐμίσησεν
αὐτούς, ὅτι οὐκ [2]εἰσὶν
ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς
ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κό-
σμου.
15 Οὐκ [15]ἐρωτῶ ἵνα
[26]ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
κόσμου, ἀλλ' ἵνα [5]τηρή-
σῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ [17]πο-
νηροῦ.
16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
[2]εἰσί, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ εἰμί.
17 Ἁγίασον[19] αὐτοὺς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ ᶜσου·| ὁ
λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά
[2]ἐστι.
18 Καθὼς ἐμὲ [21]ἀπέ-
στειλας εἰς τὸν κόσμον,
κἀγὼ [21]ἀπέστειλα αὐ-
τοὺς εἰς τὸν κόσμον.
19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ
ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ϗ
αὐτοὶ [2]ὦσιν [19]ἡγιασμέ-
νοι ἐν ἀληθείᾳ.
20 Οὐ περὶ τούτων δὲ

A. D. 29.

* ῷ-α. alii δ.
1 δίδωμι.
2 εἰμί.
† πιστευόν-
των-α.
3 s. ἐσμὲν ἕν.
4 v. 11, 22, 23.
ch. 10. 30.
5 τηρέω,
ver. 6, 11, 15.
Mat. 27. 36.
‡ δ, s. ῷ-n.
6 φυλάσσω,
ch. 12. 25.
Ac. 12. 4.
7 ἀπόλλυω.
8 Mat. 12. 4.
Lu. 4. 26, 27.
Ga. 1. 7.
Re. 9. 4.
9 2 Th. 2. 3.
10 Mat. 7. 13.
Ro. 9. 22.
1 Ti. 6. 9.
11 πληρόω.
12 ch. 16. 24.
13 μισέω.
14 τελειόω.
15 ἐρωτάω.
16 ἀγαπάω.
§ δ-n.
17 Mat. 5. 37.
Lu. 11. 4.
Ga. 1. 4.
2 Th. 3. 3.
2 Ti. 4. 18.
1 Jno. 5. 19.
18 ϗ ἐκεῖνος.
19 ἁγιάζω,
ver. 19.
ch. 10. 36.
Mat. 6. 9.
Lu. 11. 2.
1 Co. 6. 11.
1 Th. 5. 23.
20 c. 6. 40, 52.
21 ἀποστέλλω.
22 Mat. 25. 34.
24 γινώσκω.
25 γνωρίζω.
26 αἴρω.

[15]ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν †πιστευ-
σόντων διὰ τοῦ λόγου
αὐτῶν εἰς ἐμέ·
21 Ἵνα πάντες [4]ἓν
[2]ὦσι, καθὼς σύ, Πάτερ,
ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί,
ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
ᶜἓν| [2]ὦσιν· ἵνα ὁ κό-
σμος πιστεύσῃ ὅτι σύ
με [21]ἀπέστειλας.
22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν,
ἣν [1]δέδωκάς μοι, [1]δέ-
δωκα αὐτοῖς· ἵνα [2]ὦ-
σιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς ἕν
[2]ἐσμεν.
23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς,
καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα
[2]ὦσι [14]τετελειωμένοι
εἰς ἕν, ᵈκαὶ| ἵνα γινώ-
σκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ
με [21]ἀπέστειλας, καὶ
[16]ἠγάπησας αὐτούς,
καθὼς ἐμὲ [16]ἠγάπη-
σας.
24 Πάτερ, §οὓς [1]δέδω-
κάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου
εἰμὶ ἐγώ, [18]κἀκεῖνοι
[2]ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα
[20]θεωρῶσι τὴν δόξαν
τὴν ἐμήν ἣν [1]ἔδωκάς
μοι, ὅτι [16]ἠγάπησάς με
πρὸ [22]καταβολῆς κό-
σμου.
25 Πάτερ δίκαιε, καὶ
ὁ κόσμος σε οὐκ [24]ἔγνω,
ἐγὼ δέ σε [24]ἔγνων, καὶ
οὗτοι [24]ἔγνωσαν ὅτι
σύ με [21]ἀπέστειλας.
26 Καὶ [25]ἐγνώρισα αὐ-
τοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ
[25]γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγά-
πη, ἣν [16]ἠγάπησάς με,
ἐν αὐτοῖς [2]ᾖ, κἀγὼ ἐν
αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'.

ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ Ἰη-
σοῦς, [3]ἐξῆλθε σὺν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν
τοῦ [5] χειμάῤῥου * τῶν
Κέδρων, ὅπου [7] ἦν κῆ-
πος, εἰς ὃν [9] εἰςῆλθεν
αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
2 Ἤδει[11] δὲ καὶ Ἰού-
δας, ὁ [13]παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, τὸν τόπον, ὅτι
πολλάκις [14] συνήχθη ὁ
Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ.
3 Ὁ οὖν Ἰούδας [15] λα-
βὼν τὴν [17]σπεῖραν, καὶ
ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ
Φαρισαίων ὑπηρέτας,
ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φα-
νῶν καὶ λαμπάδων καὶ
ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
αὐτὸν, [3] ἐξελθὼν εἶ-
πεν αὐτοῖς· Τίνα ζη-
τεῖτε;
5 Ἀπεκρίθησαν [23] αὐ-
τῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι.
[24]Εἱςήκει δὲ καὶ Ἰούδας
ὁ [13] παραδιδοὺς αὐτὸν,
μετ' αὐτῶν.
6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὅτι ἐγώ εἰμι·
[25] ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπί-
σω, καὶ [27]ἔπεσον [28] χα-
μαί.
7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς
[29]ἐπηρώτησε· Τίνα ζη-
τεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰη-
σοῦν τὸν Ναζωραῖον.
8 Ἀπεκρίθη[23] b ὁ | Ἰη-
σοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι
ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ
ζητεῖτε, [1]ἄφετε τούτους
ὑπάγειν.
9 Ἵνα [2] πληρωθῇ ὁ
λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι
οὓς [4] δέδωκάς μοι, οὐκ
[6]ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐ-
δένα.
10 Σίμων οὖν Πέτρος
ἔχων μάχαιραν, [8] εἵλ-
κυσεν αὐτὴν, καὶ [10] ἔ-
παισε τὸν τοῦ ἀρχι-
ερέως δοῦλον, καὶ
[12] ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον τὸ δεξιόν· [7] ἦν
δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
Μάλχος.
11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν
μάχαιράν b σου | εἰς τὴν
θήκην· τὸ ποτήριον ὃ
[16] δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ,
οὐ μὴ [18] πίω αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ
[19] χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπ-
ηρέται τῶν Ἰουδαίων
[20] συνέλαβον τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ [21] ἔδησαν αὐτόν.
13 Καὶ [22]ἀπήγαγον αὐ-
τὸν πρὸς Ἄνναν πρῶ-
τον· † ἦν[7] γὰρ πενθερὸς
τοῦ Καϊάφα, ὃς [7]ἦν ἀρ-
χιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου.
14 Ἦν[7] δὲ Καϊάφας ὁ
συμβουλεύσας τοῖς Ἰου-
δαίοις, ὅτι συμφέρει
[26]ἕνα ἄνθρωπον ‡ [6]ἀπο-
λέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
15 Ἠκολούθει[30] δὲ τῷ
Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος,
καὶ c ὁ | ἄλλος μαθητής·
ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος
[7] ἦν [31] γνωστὸς τῷ ἀρ-
χιερεῖ, καὶ [32] συνειςῆλθε

A. D. 29.

1 ἀφίημι.
2 πληρόω.
3 ἐξέρχομαι.
4 δίδωμι.
5 Le. 11. 9, 10. Nu. 21 14, 15. Jos. 13. 9.
* τοῦ Κεδρῶν-α.
6 ἀπολλύω.
7 εἰμί.
8 ἑλκύω.
9 εἰςέρχομαι.
10 παίω.
11 εἴδω.
12 ἀποκόπτω.
13 παραδίδωμι.
14 συνάγω.
15 λαμβάνω.
16 δίδωμι.
17 ver. 12. Mat. 27. 27.
18 πίνω.
19 Mar. 6. 21. Ac. 21. 31–33, 37. Re. 6. 15. 19. 18.
20 συλλαμβάνω.
21 δέω.
22 ἀπάγω.
† Vide App.
23 ἀποκρίνομαι.
24 ἵστημι.
25 ἀπέρχομαι
26 εἷς.
‡ ἀποθανεῖν h
27 πίπτω.
28 ch. 9. 6.
29 ἐπερωτάω.
30 ἀκολουθέω.
31 ver. 16. Lu. 2. 44. 23. 49. Ne. 5. 10. Ps. 88. 8.
32 συνειςέρχομαι.

τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως.
16 Ὁ δὲ Πέτρος [1]εἱ-
στήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.
[3]Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς
ὁ ἄλλος ὃς [5]ἦν [6]γνω-
στὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
εἶπε τῇ [7]θυρωρῷ, καὶ
[8]εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.
17 Λέγει οὖν ἡ παιδί-
σκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέ-
τρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ
τῶν μαθητῶν [5]εἶ τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου; Λέγει
ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί.
18 Εἱστήκεισαν[1] δὲ οἱ
δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται
[11]ἀνθρακιὰν [12]πεποιη-
κότες, ὅτι [13]ψῦχος [5]ἦν,
καὶ [14]ἐθερμαίνοντο· [5]ἦν
δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος
[1]ἑστὼς καὶ θερμαινόμε-
νος.
19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς
[15]ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
χῆς αὐτοῦ.
20 Ἀπεκρίθη[18] αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παῤ-
ῥησίᾳ [20]ἐλάλησα τῷ κό-
σμῳ· ἐγὼ πάντοτε [21]ἐ-
δίδαξα ἐν [b]τῇ[l] συνα-
γωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
ὅπου †πάντοτε οἱ Ἰου-
δαῖοι συνέρχονται, καὶ
ἐν κρυπτῷ [20]ἐλάλησα
οὐδέν.
21 Τί με ἐπερωτᾷς;
ἐπερώτησον τοὺς [25]ἀ-
κηκοότας, τί [20]ἐλάλη-
σα αὐτοῖς· [27]ἴδε, οὗ-
τοι [27]οἴδασιν ἃ εἶπον
ἐγώ.
22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰ-
πόντος, εἷς τῶν ὑπηρε-
τῶν [2]παρεστηκὼς [29]ἔδω-
κε [4]ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ,
εἰπών· Οὕτως [18]ἀπο-
κρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
23 Ἀπεκρίθη[18] αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς [20]ἐλά-
λησα, μαρτύρησον περὶ
τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς,
τί με δέρεις;
24 Ἀπέστειλεν[9*] αὐ-
τὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρ-
χιερέα.
25 Ἦν[5] δὲ Σίμων Πέ-
τρος [1]ἑστὼς καὶ θερμαι-
νόμενος. Εἶπον οὖν αὐ-
τῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ [5]εἶ;
[16]Ἠρνήσατο ἐκεῖνος,
καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.
26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέως,
συγγενὴς [5]ὢν οὗ [17]ἀπ-
έκοψε Πέτρος τὸ ὠτί-
ον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον
ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;
27 Πάλιν οὖν [16]ἠρνή-
σατο [c]ὁ[l] Πέτρος, καὶ
εὐθέως ἀλέκτωρ [22]ἐφώ-
νησεν.
28 Ἄγουσιν [c]οὖν[l] τὸν
Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα
εἰς τὸ [23]πραιτώριον·
[5]ἦν δὲ ‡[24]πρωΐα· καὶ
αὐτοὶ οὐκ [26]εἰσῆλθον
εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα
μὴ [28]μιανθῶσιν, ἀλλ'
ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα
29 Ἐξῆλθεν[3] οὖν ὁ Πι
λάτος πρὸς αὐτοὺς, κα
εἶπε· Τίνα κατηγορίαν
φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρω-
που τούτου;
30 Ἀπεκρίθησαν[18] καὶ

A. D. 29.

1 ἵστημι.
2 παρίστημι.
3 ἐξέρχομαι.
4 Mat. 5. 39. 26. 67.
5 εἰμί.
6 ver. 15.
7 ver. 17. Mar. 13. 34.
8 εἰσάγω.
9 ἀποστέλλω.
* οὖν-b.
11 ch. 21. 9.
12 ποιέω.
13 Ac. 28. 2. 2 Co. 11. 27.
14 θερμαίνω, ver. 25. Mar. 14. 54, 67. Ja. 2. 16.
15 ἐρωτάω.
16 ἀρνέομαι.
17 ἀποκόπτω.
18 ἀποκρίνομαι.
20 λαλέω.
21 διδάσκω.
22 φωνέω.
† πάντες οἱ-a πάντοτε-h. alii πάντοθεν οἱ-n.
23 ver. 33. ch. 20. 1. Mat. 27. 27.
‡ πρωΐ.-a.
24 ch. 21. 4. Mat. 21. 18. 27. 1.
25 ἀκούω.
26 εἰσέρχομαι.
27 εἴδω.
28 μιαίνω, Tit. 1. 15. He. 12. 15. Jude 8. Le. 5. 3. 11. 24, 43, 44.
29 δίδωμι.

εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ [1] ἦν
οὗτος [2] κακοποιὸς, οὐκ
ἄν σοι [3] παρεδώκαμεν
αὐτόν.
31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· [5] Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνα-
τε αὐτόν. Εἶπον οὖν
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν
οὐκ [8] ἔξεστιν ἀποκτεῖναι
οὐδένα.
32 Ἵνα [9] ὁ λόγος τοῦ
Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν
εἶπε, σημαίνων ποίῳ
θανάτῳ [11] ἤμελλεν ἀπο-
θνήσκειν.
33 Εἰσῆλθεν [12] οὖν εἰς
τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ
Πιλάτος, ϗ [13] ἐφώνησε
τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Σὺ [1] εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 Ἀπεκρίθη [15] αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ
σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλ-
λοι σοι εἶπον περὶ
ἐμοῦ;
35 Ἀπεκρίθη [15] ὁ Πι-
λάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰου-
δαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
[3] παρέδωκάν σε ἐμοί·
τί [18] ἐποίησας;
36 Ἀπεκρίθη [15] ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
οὐκ [1] ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου [1] ἦν ἡ βασιλεία
ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν
οἱ ἐμοὶ [22] ἠγωνίζοντο
ἵνα μὴ [3] παραδοθῶ τοῖς
Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βα-
σιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ [1] ἔστιν
ἐντεῦθεν.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 1 Pe. 2. 12, 14. 3. 16. 4. 15.
3 παραδίδωμι, Mat. 4. 12. 5. 25. 2 Co. 4. 11.
4 Mat. 26. 25.
5 λαμβάνω.
6 s. πράγμα.
7 γεννάω.
8 ἔξειμι.
9 s. δ' ἐγένετο.
10 ἐξέρχομαι.
11 μέλλω.
12 εἰσέρχομαι.
13 φωνέω.
14 1 Co. 11. 16.
15 ἀποκρίνομαι.
16 κραυγάζω
17 s. ἀπολύσον.
18 ποιέω.
19 μαστιγόω, Mat. 10. 17. 20. 19. 23. 34. Mar. 10. 34. Lu. 18. 33.
20 πλέκω.
21 ἐπιτίθημι.
22 ἀγωνίζομαι, Lu. 13. 24. 1 Co. 9. 25. Col. 1. 29. 4. 12. 1 Ti. 6. 12. 2 Ti. 4. 7.
23 περιβάλλω, Mat. 25. 36, 43. Lu. 23. 11.
24 λέγω.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ
Πιλάτος· Οὐκοῦν βα-
σιλεὺς [1] εἶ σύ; [15] Ἀπε-
κρίθη ὁ Ἰησοῦς· [4] Σὺ
λέγεις ὅτι βασιλεύς
εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς
[6] τοῦτο [7] γεγέννημαι, ϗ
εἰς τοῦτο [6] ἐλήλυθα εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ-
ρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς
ὁ [1] ὢν ἐκ τῆς ἀλη-
θείας, ἀκούει μου τῆς
φωνῆς.
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πι-
λάτος· Τί [1] ἐστιν ἀλή-
θεια; Καὶ τοῦτο εἰ-
πὼν, πάλιν [10] ἐξῆλθε
πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ
οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρί-
σκω ἐν αὐτῷ.
39 Ἔστι [1] δὲ [14] συνή-
θεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ὑμῖν
ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα·
βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων;
40 Ἐκραύγασαν [16] οὖν
πάλιν πάντες, λέγον-
τες· Μὴ [17] τοῦτον, ἀλλὰ
τὸν Βαραββᾶν· [1] ἦν
δὲ ὁ Βαραββᾶς λη-
στής.

Κεφ. ιθ'.

ΤΟΤΕ οὖν [5] ἔλαβεν ὁ
Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν,
καὶ [19] ἐμαστίγωσε.
2 Καὶ οἱ στρατιῶται
[20] πλέξαντες στέφανον
ἐξ ἀκανθῶν, [21] ἐπέθη-
καν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ,
καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
[23] περιέβαλον αὐτόν·
3 Καὶ [24] ἔλεγον· Χαῖρε

ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων· καὶ [1]ἐδίδυν αὐ-
τῷ [2]ῥαπίσματα.
4 Ἐξῆλθεν[3] b οὖν | πά-
λιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ
λέγει αὐτοῖς· [a]Ἴδε,
ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,
ἵνα [4]γνῶτε ὅτι ἐν αὐ-
τῷ οὐδεμίαν [5]αἰτίαν
εὑρίσκω.
5 Ἐξῆλθεν[3] οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς ἔξω, [7]φορῶν τὸν
ἀκάνθινον ςέφανον, καὶ
τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· [9]Ἴδε
ὁ ἄνθρωπος.
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐ-
τὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
ὑπηρέται, [12]ἐκραύγα-
σαν, λέγοντες· Σταύ-
ρωσον, σταύρωσον. *
Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλά-
τος· [14]Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς, καὶ ςαυρώσατε·
ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω
ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
7 Ἀπεκρίθησαν[17] αὐ-
τῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ
τὸν νόμον ἡμῶν ὀφεί-
λει [19]ἀποθανεῖν, ὅτι
ἑαυτὸν υἱὸν b τοῦ | Θεοῦ
[20]ἐποίησεν.
8 Ὅτε οὖν [21]ἤκουσεν
ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν
λόγον, μᾶλλον [22]ἐφο-
βήθη.
9 Καὶ [23]εἰσῆλθεν εἰς
τὸ πραιτώριον πάλιν,
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ·
[24]Πόθεν [26]εἶ σύ; Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
[1]ἔδωκεν αὐτῷ.
10 Λέγει c οὖν | αὐτῷ
ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ

A. D. 29.
1 δίδωμι.
2 ch. 18. 22.
Mar. 14. 65.
3 ἐξέρχομαι.
4 γινώσκω.
5 ver. 6.
ch. 18. 38.
Mat. 19 3.
Ac. 13. 28.
6 ch. 3. 27,31.
Ja. 1. 17.
Da. 4.17,25.
7 φορέω.
8 παραδίδωμι
9 εἴδω.
10 μέγας.
11 s. χρόνον.
12 κραυγάζω.
13 Lu. 2. 34.
Ro. 10. 21.
Is. 22. 22.
* αὐτόν-m.
14 λαμβάνω.
† τῶν λόγων τούτων-h.
15 ἄγω.
16 καθίζω.
17 ἀποκρίνομαι.
18 2 Ch. 7. 3.
Es. 1. 6.
Ca. 3. 10.
‡ Γαβαθᾶ-n.
19 ἀποθνήσκω.
20 ποιέω,
ch. 5. 18.
8. 53.
10. 33.
21 ἀκούω.
§ ὥρα ἦν ὡς-h.
|| τρίτη-h.
22 φοβέω.
23 εἰσέρχομαι
24 αἴρω.
25 Jos. 9. 8.
2 Sa. 1. 3.
26 εἰμί.
27 κράζω.
28 ἔχω.

λαλεῖς; οὐκ [9]οἶδας ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶ-
σαί σε, καὶ ἐξουσίαν
ἔχω ἀπολῦσαί σε;
11 Ἀπεκρίθη[17] b ὁ | Ἰη-
σοῦς· Οὐκ [28]εἶχες ἐξου-
σίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ,
εἰ μὴ [26]ἦν σοι [1]δεδομέ-
νον [6]ἄνωθεν· διὰ τοῦτο
ὁ [8]παραδιδούς με σοὶ,
[10]μείζονα ἁμαρτίαν
ἔχει.
12 Ἐκ τούτου [11]ἐζή-
τει ὁ Πιλάτος ἀπολῦ-
σαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰου-
δαῖοι [27]ἔκραζον, λέ-
γοντες· Ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσῃς, οὐκ [26]εἶ φί-
λος τοῦ Καίσαρος· πᾶς
ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποι-
ῶν, [13]ἀντιλέγει τῷ
Καίσαρι.
13 Ὁ οὖν Πιλάτος
ἀκούσας † τοῦτον τὸν
λόγον, [15]ἤγαγεν ἔξω
τὸν Ἰησοῦν, καὶ [16]ἐκά-
θισεν ἐπὶ c τοῦ | βή-
ματος εἰς τόπον λεγό-
μενον [18]Λιθόστρω-
τον, Ἑβραϊςὶ δὲ ‡Γαβ-
βαθᾶ.
14 Ἦν[26] δὲ παρασκευὴ
τοῦ πάσχα, § ὥρα δὲ ὡς-
εὶ || ἕκτη· χ λέγει τοῖς
Ἰουδαίοις· [9]Ἴδε ὁ βα-
σιλεὺς ὑμῶν.
15 Οἱ δὲ [12]ἐκραύγασαν·
Ἆρον, [24]ἆρον, ςαύρω-
σον αὐτόν· Λέγει αὐ-
τοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν
βασιλέα ὑμῶν σταυ-
ρώσω; [17]Ἀπεκρίθη-
σαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ
ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ
Καίσαρα.

16 Τότε οὖν [1] παρέδω-
κεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα
σταυρωθῇ. d [3] Παρέλα-
βον δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ
* [5] ἀπήγαγον.‖
17 Καὶ βαστάζων τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ [7] ἐξῆλ-
θεν εἰς † τὸν λεγόμενον
Κρανίου τόπον, ὃς
λέγεται ‖ Ἑβραϊστὶ
Γολγοθᾶ·
18 Ὅπȣ αὐτὸν [11] ἐσταύ-
ρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν
καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
τὸν Ἰησοῦν.
19 Ἔγραψε [15] δὲ καὶ
τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ
[17] ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυ-
ροῦ· [19] ἦν δὲ [15] γε-
γραμμένον· ἸΗΣΟΥΣ
Ὁ ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ὁ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ Ἰ-
ΟΥΔΑΙΩΝ.
20 Τοῦτον οὖν τὸν τί-
τλον πολλοὶ [21] ἀνέγνω-
σαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι
ἐγγὺς [19] ἦν τῆς πόλεως
ὁ τόπος ὅπου [11] ἐσταυ-
ρώθη ὁ Ἰησοῦς· ϗ [19] ἦν
[15] γεγραμμένον Ἑβραϊ-
στὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥω-
μαϊστί.
21 Ἔλεγον [24] οὖν τῷ
Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς
τῶν Ἰȣδαίων· Μὴ γρά-
φε· Ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰȣδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖ-
νος εἶπε· Βασιλεύς εἰμι
τῶν Ἰουδαίων.
22 Ἀπεκρίθη [27] ὁ Πιλά-
τος· Ὃ [15] γέγραφα, γέ-
γραφα.[15]
23 Οἱ οὖν στρατιῶται,
ὅτε [11] ἐσταύρωσαν τὸν
Ἰησοῦν, [2] ἔλαβον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, (ϗ [4] ἐποί-
ησαν τέσσαρα μέρη,
ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέ-
ρος.) καὶ τὸν χιτῶνα·
[19] ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥα-
φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
[6] ὑφαντὸς δι' ὅλου.
24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλ-
λήλους· Μὴ [8] σχίσωμεν
αὐτὸν, ἀλλὰ [9] λάχω-
μεν[10] περὶ αὐτοῦ, τίνος
[19] ἔσται. Ἵνα ἡ [12] γραφὴ
πληρωθῇ ἡ λέγουσα·
[13] Διεμερίσαντο τὰ ἱμά-
τιά μου ἑαυτοῖς, ϗ ἐπὶ
τὸν ἱματισμόν μου [14] ἔ-
βαλον κλῆρον. Οἱ μὲν
οὖν στρατιῶται ταῦτα
[4] ἐποίησαν.
25 Εἱστήκεισαν [16] δὲ
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ
Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ
τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
Μαρία ἡ[18] τοῦ Κλωπᾶ,
καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνή.
26 Ἰησοῦς οὖν [20] ἰδὼν
τὴν μητέρα, καὶ τὸν
μαθητὴν [22] παρεστῶτα
ὃν [23] ἠγάπα, λέγει τῇ
μητρὶ αὐτοῦ· [25] Γύναι,
‡ ἰδοὺ ὁ υἱός σου.
27 Εἶτα λέγει τῷ μα-
θητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ
σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης
τῆς ὥρας [2] ἔλαβεν αὐ-
τὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ
ἴδια.[26]
28 Μετὰ τοῦτο § [20] εἰ-
δὼς ὁ Ἰησȣ̃ς ὅτι πάντα
ἤδη ‖ [28] τετέλεσται, ἵνα
** [29] τελειωθῇ ἡ γραφὴ,
λέγει· Διψῶ.

A. D. 29.

1 παραδίδωμι.
2 λαμβάνω.
3 παραλαμ-
βάνω.
4 ποιέω.
* ἤγαγον-α.
5 ἀπάγω.
6 Ex. 39. 21,
in lxx.
7 ἐξέρχομαι.
† τόπον λε-
γόμενον-n.
8 σχίζω.
9 λαγχάνω,
Lu. 1. 9.
2 Pe. 1. 1.
Wisd. 8. 19.
10 s. τὸν κλῆ-
ρον, Ac. 1. 17.
11 σταυρόω.
12 Ps. 22. 18.
13 διαμερίζω.
14 βάλλω.
15 γράφω.
16 ἵστημι.
17 τίθημι.
18 s. γυνή.
19 εἰμί.
20 εἴδω.
21 ἀναγινώ-
σκω.
22 παρίστημι.
23 ἀγαπάω.
‡ ἴδε-i.
24 λέγω.
25 ch. 2. 4.
26 s. οἰκήμα-
τα, v. δώμα-
τα, c. 16 32.
Ac. 21. 6.
2 Esdr. 5. 47.
2 Mac. 6. 27.
§ ἰδὼν-i.
27 ἀποκρίνο-
μαι.
‖ Vide App.
28 τελέω.
** πληρω-
θῇ-n.
29 τελειόω.

29 Σκεῦος οὖν [1] ἔκειτο
ὄξους μεστόν· οἱ δὲ,
[2] πλήσαντες σπόγγον
† ὄξους, καὶ ‡ [3] ὑσσώπῳ
[5] περιθέντες, [7] προσή-
νεγκαν αὐτοῦ τῷ στό-
ματι.
30 Ὅτε οὖν [9] ἔλαβε
τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶ-
πε· [13] Τετέλεσται· καὶ
κλίνας τὴν κεφαλὴν,
[15] παρέδωκε τὸ πνεῦ-
μα.
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα
μὴ [16] μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυ-
ροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ
σαββάτῳ, ἐπεὶ [17] παρα-
σκευὴ [19] ἦν, ([19] ἦν γὰρ
μεγάλη ἡ ἡμέρα ‖ ἐκεί-
νου τοῦ σαββάτου,) [21] ἠ-
ρώτησαν τὸν Πιλάτον
ἵνα [22] κατεαγῶσιν αὐ-
τῶν τὰ σκέλη, καὶ [23] ἀρ-
θῶσιν.
32 Ἦλθον [24] οὖν οἱ
στρατιῶται, καὶ τοῦ
μὲν πρώτου [22] κατέα-
ξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ
ἄλλου τοῦ συσταυρω-
θέντος αὐτῷ.
33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν
[24] ἐλθόντες, ὡς εἶδον
αὐτὸν ἤδη [27] τεθνηκότα,
οὐ [22] κατέαξαν αὐτοῦ
τὰ σκέλη·
34 Ἀλλ' εἷς τῶν στρα-
τιωτῶν [28] λόγχῃ αὐτοῦ
τὴν πλευρὰν ‡‡ [29] ἔνυξε,
καὶ εὐθὺς [31] ἐξῆλθεν
αἷμα καὶ ὕδωρ.
35 Καὶ ὁ [33] ἑωρακὼς
[34] μεμαρτύρηκε, καὶ
ἀληθινὴ αὐτοῦ [19] ἐστιν
ἡ μαρτυρία· [35] κἀκεῖ-
νος [36] οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
λέγει, ἵνα * ὑμεῖς πι-
στεύσητε.
36 Ἐγένετο [4] γὰρ ταῦ-
τα ἵνα ἡ γραφὴ [6] πλη-
ρωθῇ [8] Ὀστοῦν οὐ [10] συν-
τριβήσεται § αὐτοῦ.
37 Καὶ πάλιν ἑτέρα
[11] γραφὴ λέγει· [12] Ὄ-
ψονται εἰς ὃν [14] ἐξεκέν-
τησαν.
38 Μετὰ ^c δὲ | ταῦτα
[21] ἠρώτησε τὸν Πιλά-
τον ^c ὁ | Ἰωσὴφ ^d ὁ | ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ([19] ὢν μα-
θητὴς τοῦ Ἰησοῦ, [18] κε-
κρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων,)
ἵνα [23] ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ· καὶ [20] ἐπέτρε-
ψεν ὁ Πιλάτος. [24] Ἦλ-
θεν οὖν καὶ [23] ἦρε τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
39 Ἦλθε [24] δὲ καὶ Νι-
κόδημος (ὁ [24] ἐλθὼν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυ-
κτὸς τὸ πρῶτον) φέρων
[25] μίγμα σμύρνης καὶ
ἀλόης ** ὡσεὶ λίτρας
ἑκατόν.
40 Ἔλαβον [9] οὖν τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. χ [26] ἔ-
δησαν αὐτὸ †† ὀθονίοις
μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς
Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
41 Ἦν [19] δὲ ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου [30] ἐσταυρώθη, κῆ-
πος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ
μνημεῖον §§ καινὸν, ἐν
ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς [32] ἐτέθη.
42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν
παρασκευὴν τῶν Ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺς [19] ἦν
τὸ μνημεῖον, [32] ἔθηκαν
τὸν Ἰησοῦν.

A. D. 29.

1 κεῖμαι.
* καί-m.
2 πλέοι.
† ὄξους χ ὑσ-
σώπου-n.
‡ Vide App.
3 He. 9. 19.
4 γίνομαι.
5 περιτίθημι.
6 πληρόω.
7 προσφέρω.
8 Ps. 34. 20.
9 λαμβάνω.
10 Mat. 12.20.
§ ἀπ' αὐτοῦ-i.
11 Zec. 12.10.
12 ὄπτομαι.
13 τελέω,
Mat. 11. 1.
14 ἐκκεντέω,
Re. 1.7. [μι,
15 παραδίδω-
Mat. 27. 50.
16 μένω.
17 Mat.27.62.
18 κρύπτω.
19 εἰμί.
‖ ἐκείνη.
20 ἐπιτρέπω.
21 ἐρωτάω.
22 κατάγω,
Mat. 12. 20.
23 αἴρω.
24 ἔρχομαι.
25 Eccl. 38. 8.
** ὡς-a.
26 δέω. [οἷς-h
†† -ἐν ὀθονι-
27 θνήσκω,
28 Ju. 5. 8.
‡‡ ἤνοιξε-n.
29 νύσσω,
Eccl. 22.20.
30 σταυρόω.
31 ἐξέρχομαι.
§§ κενὸν-n.
32 τίθημι.
33 ὁράω.
34 μαρτυρέω.
35 χ ἐκεῖνος.
36 εἴδω.

Κεφ. κ΄.

ΤΗ δὲ [1]μιᾷ [2]τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι [3]οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον [5]ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

2 Τρέχει οὖν ϗ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, ϗ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· [5]Ἦραν τὸν [8]Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ [11]οἴδαμεν ποῦ [13]ἔθηκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν[14] οὖν ὁ Πέτρος, ϗ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ [15]ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἔτρεχον[17] δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς [18]προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ [15]ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.

5 Καὶ [21]παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ [22]ὀθόνια· οὐ μέντοι [24]εἰςῆλθεν.

6 Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ [24]εἰςῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα.

7 Καὶ τὸ [26]σουδάριον, ὃ [3]ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς [27]ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

8 Τότε οὖν [24]εἰςῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ [15]ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ [4]ἐπίστευσεν.

9 Οὐδέπω γὰρ [11]ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν [6]ἀναστῆναι.

10 Ἀπῆλθον[7] οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτὰς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ [9]εἱστήκει πρὸς [*]τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. Ὡς οὖν [10]ἔκλαιε, [21]παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς [12] [16]καθεζομένους, [1]ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ [1]ἕνα πρὸς τοῖς [19]ποσὶν, ὅπυ [20]ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· [22]Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι [5]ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ [11]οἶδα ποῦ [13]ἔθηκαν αὐτόν.

14 [b]Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, [25]ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν [9]ἑστῶτα· καὶ οὐκ [11]ᾔδει ὅτι [b]ὁ Ἰησοῦς [3]ἐστι.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός [3]ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ [28]ἐβάστασας αὐτὸν

A. D. 29.

1 εἷς.
2 pro πρώτῃ sc. ἡμέρᾳ ἀπὸ.
3 εἰμί.
4 πιστεύω.
5 αἴρω.
6 ἀνίστημι.
7 ἀπέρχομαι.
8 ver. 25. ch. 21. 7, 12. Mat. 21. 3. Mar. 11. 3. Lu. 2. 11. Ac. 10. 36. 1 Co. 15. 47.
9 ἵστημι.
* τῷ μνημείῳ-α.
10 κλαίω.
11 εἴδω.
12 s. ἱματίοις
13 τίθημι.
14 ἐξέρχομαι.
15 ἔρχομαι.
16 καθέζομαι
17 τρέχω.
18 προτρέχω, Lu. 19. 4.
19 πούς.
20 κεῖμαι.
21 παρακύπτω, ver. 11. Lu. 24. 12. Ja. 1. 25. 1 Pe. 1. 12.
22 ver. 15. ch. 2. 4.
23 ver. 7. ch. 19. 40. Lu. 24. 12.
24 εἰςέρχομαι.
25 στρέφω.
26 ch. 11. 44. Lu. 19. 20. Ac. 19. 12.
27 ἐντυλίττω, Mat. 27. 59.
28 βαστάζω.

εἰπέ μοι ποῦ [1] ἔθηκας
αὐτόν· [2] κἀγὼ αὐτὸν
[3] ἀρῶ.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Μαρία. [5] Στρα-
φεῖσα ἐκείνη λέγει * αὐ-
τῷ· [7] Ῥαββουνὶ, ὃ λέ-
γεται, διδάσκαλε.
17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Μή μου ἅπτου·
οὔπω γὰρ [10] ἀναβέβη-
κα πρὸς τὸν πατέρα
ε μου· | πορεύκ δὲ πρὸς
τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ
εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαί-
νω πρὸς τὸν πατέρα
μου καὶ πατέρα ὑμῶν,
καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν
ὑμῶν.
18 Ἔρχεται Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλ-
λουσα τοῖς μαθηταῖς
ὅτι [13] ἑώρακε τὸν Κύ-
ριον, καὶ ταῦτα εἶπεν
αὐτῃ.
19 Οὔσης [17] οὖν ὀψίας
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ
μιᾷ [15] τῶν σαββάτων,
καὶ τῶν θυρῶν [18] κε-
κλεισμένων ὅπου [17] ἦ-
σαν οἱ μαθηταὶ d [19] συν-
ηγμένοι | διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων,
[20] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ
[21] ἔστη εἰς τὸ μέσον, ϗ
λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη [22]
ὑμῖν.
20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν,
[23] ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας καὶ τὴν πλευ-
ρὰν [24] αὐτοῦ. [25] Ἐχά-
ρησαν οὖν οἱ μαθη-
ταὶ [26] ἰδόντες τὸν Κύ-
ριον.
21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη [22]
ὑμῖν· καθὼς [4] ἀπεσταλ-
κέ με ὁ πατὴρ, [2] κἀγὼ
πέμπω ὑμᾶς.
22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν,
[6] ἐνεφύσησε, [8] καὶ λέγει
αὐτοῖς· [9] Λάβετε Πνεῦ-
μα ἅγιον.
23 Ἄν τινων [11] ἀφῆτε
τὰς ἁμαρτίας, [11] ἀφί-
ενται αὐτοῖς· ἄν τι-
νων κρατῆτε, [12] κεκρά-
τηνται.
24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ
τῶν δώδεκα, ὁ λε-
γόμενος Δίδυμος, οὐκ
[17] ἦν μετ' αὐτῶν
ὅτε [20] ἦλθεν ὁ Ἰη
σοῦς.
25 Ἔλεγον [14] οὖν αὐτῷ
οἱ ἄλλοι μαθηταί· [13] Ἑ-
ωράκαμεν τὸν Κύριον.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἐὰν μὴ [26] ἴδω ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτοῦ τὸν † [16] τύ-
πον τῶν ἥλων, καὶ βά-
λω τὸν δακτυλόν μου
εἰς τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὴν
χεῖρά μου εἰς τὴν πλευ-
ρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πι-
στεύσω.
26 Καὶ μεθ' ἡμέρας
ὀκτὼ πάλιν [17] ἦσαν
ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
ϗ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν·
ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν
θυρῶν [18] κεκλεισμένων,
καὶ [21] ἔστη εἰς τὸ μέ-
σον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη
[22] ὑμῖν.
27 Εἶτα λέγει τῷ Θω-
μᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε, καὶ [25] ἴδε τὰς
χεῖράς μου· καὶ φέρε

A. D. 29.

1 τίθημι.
2 καὶ ἐγώ.
3 αἴρω.
4 ἀποστέλλω.
5 στρέφω.
6 ἐμφυσάω, Ge. 2. 7. 1 Ki. 17. 21. Job 4. 21. Eze. 21. 31. 37. 9.
* αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί-ι.
7 Mar. 10. 51.
8 s. αὐτούς, v. αὐτοῖς.
9 λαμβάνω.
10 ἀναβαίνω.
11 ἀφίημι.
12 κρατέω.
13 ὁράω.
14 λέγω.
15 pro πρώτῃ, s. ἀπὸ, ver. 1.
† τόπον-n.
16 Ac. 7. 43, 44. 23. 25. Ro. 5. 14. 6. 17. 1 Co. 10. 6, 11. Phi. 3. 17. 1 Th. 1. 7. He. 8. 5. 1 Pe. 5. 3. Am. 5. 26.
17 εἰμί.
18 κλείω.
19 συνάγω.
20 ἔρχομαι.
21 ἵστημι.
22 s. ἔστω.
23 δεικνύω.
24 ver. 25, 27. ch. 19. 34. Ac. 12. 7.
25 χαίρω.
26 εἴδω.

τὴν χεῖρά σου, καὶ βά-
λε εἰς τὴν πλευράν μου·
καὶ μὴ [1]γίνου [2]ἄπιστος,
ἀλλὰ πιστός.
28 ὁ Καὶ [1] [3]ἀπεκρίθη
ὁ [1] Θωμᾶς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· [1]Ὁ Κύριός μου
καὶ ὁ Θεός μου.
29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ὅτι [8]ἑώρακάς
με, ὁ Θωμᾶ,[1] † [10]πεπί-
στευκας· μακάριοι οἱ
μὴ [13]ἰδόντες, καὶ πι-
στεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ
ἄλλα [14]σημεῖα [15]ἐποί-
ησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπι-
ον τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, ἃ οὐκ [17]ἔστι [18]γε-
γραμμένα ἐν τῷ βι-
βλίῳ τούτῳ.
31 Ταῦτα δὲ [18]γέγρα-
πται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι
ὁ [1] Ἰησοῦς [17]ἐστιν ὁ
Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἵνα πιστεύοντες
ζωὴν § [21]ἔχητε ἐν τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κα΄.

ΜΕΤΑ ταῦτα [22]ἐφα-
νέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν
ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς
ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς
Τιβεριάδος· [22]ἐφανέ-
ρωσε δὲ οὕτως·
2 Ἦσαν [17] ὁμοῦ Σί-
μων Πέτρος, καὶ Θω-
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ
ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας, και οἱ [27] τοῦ Ζε-
βεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
δύο.

3 Λέγει αὐτοῖς Σί-
μων Πέτρος· Ὑπάγω
ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐ-
τῷ· [4]Ἐρχόμεθα καὶ
ἡμεῖς σὺν σοί. [5]Ἐξ-
ῆλθον, καὶ [*6]ἀνέβη-
σαν εἰς τὸ πλοῖον
εὐθὺς,[1] καὶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ νυκτὶ [9]ἐπίασαν οὐ-
δέν.
4 Πρωΐας [11]δὲ ἤδη
[1]γενομένης, [12]ἔστη ὁ
Ἰησοῦς ‡ εἰς τὸν αἰγι-
αλόν· οὐ μέντοι [13]ᾔδει-
σαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰη-
σοῦς [17]ἐστι.
5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· [16]Παιδία, μή
τι προσφάγιον ἔχετε;
[3]Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
Οὔ.
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ
μέρη τοῦ πλοίου τὸ
δίκτυον, καὶ [19]εὑρή-
σετε. [20]Ἔβαλον οὖν,
καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλ-
κύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ
τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύ-
ων.
7 Λέγει οὖν ὁ μαθη-
τὴς ἐκεῖνος, ὃν [23]ἠγά-
πα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ·
Ὁ Κύριός [17]ἐστι. Σί-
μων οὖν Πέτρος, ἀκού-
σας ὅτι ὁ Κύριος [17]ἐστι,
τὸν [24]ἐπενδύτην [25]διε-
ζώσατο, ([17]ἦν γὰρ [26]γυ-
μνός·) καὶ ‖ [20]ἔβαλεν
ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασ-
σαν.
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ
τῷ πλοιαρίῳ [4]ἦλθον,
(οὐ γὰρ [17]ἦσαν μακρὰν
ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ᾽ ὡς

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 Mat. 17. 17. Mar. 9. 19. 1 Co. 6. 6.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἔρχομαι.
5 ἐξέρχομαι.
* ἐνέβησαν-a
6 ἀναβαίνω, ver. 11. Mar. 6. 51.
7 s. σὺ εἶ, v. nom. pro Voc. Att.
8 ὁράω.
9 πιάζω.
† πεπίστευκας;-n.
10 πιστεύω.
11 s. ὥρας.
12 ἵστημι.
13 εἴδω.
‡ ἐπὶ-i.
14 ch. 4. 48. Mat. 12. 38. 16. 1. He. 2. 4. Re. 12. 1.
15 ποιέω.
16 1 Jno. 2. 13.
17 εἰμί.
18 γράφω.
19 εὑρίσκω.
20 βάλλω.
§ αἰώνιον-f.
21 ἔχω.
22 φανερόω, ver. 14. ch. 2. 11. 2 Co. 5. 10.
23 ἀγαπάω.
24 2 Sa. 13. 18.
25 διαζώννυμι.
‖ ἥλλατο αὑτόν.
26 Mat. 25. 36. Ja. 2. 15. 1 Sa. 19. 24.
27 s. υἱοί.

ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,)
σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων.
9 Ὡς οὖν [2]ἀπέβησαν
εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν
[4]ἀνθρακιὰν κειμένην,
καὶ [5]ὀψάριον ἐπικεί-
μενον, καὶ ἄρτον.
10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [7]Ἐνέγκατε ἀπὸ
τῶν ὀψαρίων ὧν [8]ἐπι-
άσατε νῦν.
11 Ἀνέβη[9] Σίμων Πέ-
τρος, καὶ [10]εἵλκυσε τὸ
δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς,
μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντηκον-
τατριῶν· καὶ τοσούτων
[30]ὄντων οὐκ [11]ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον.
12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [12]Δεῦτε, [13]ἀριστή-
σατε. Οὐδεὶς δὲ [15]ἐτόλ-
μα τῶν μαθητῶν [17]ἐξε-
τάσαι αὐτόν· Σὺ τίς
[30]εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύ-
ριός [30]ἐστιν.
13 Ἔρχεται οὖν ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει
τὸν ἄρτον, καὶ [19]δίδω-
σιν αὐτοῖς, ϗ τὸ ὀψά-
ριον ὁμοίως.
14 Τοῦτο ἤδη τρίτον
[20]ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
[21]ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν [13]ἠρίστη-
σαν, λέγει τῷ Σίμωνι
Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων
*Ἰωνᾶ, [24]ἀγαπᾷς με
πλεῖον τούτων; Λέγει
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ
[1]οἶδας ὅτι [27]φιλῶ σε.
Λέγει αὐτῷ· [28]Βόσκε
τὰ [29]ἀρνία μου.

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 ἀποβαίνω.
3 Mat. 2. 6.
Ac. 20. 28.
1 Co. 9. 7.
1 Pe. 5. 2.
Re. 2. 27.
4 ch. 18. 18.
5 ver. 10, 13.
ch. 6. 9.
6 λυπέω.
7 φέρω.
8 πιάζω.
9 ἀναβαίνω.
10 ἑλκύω.
11 σχίζω.
12 Mat. 11. 28.
13 ἀριστάω,
ver. 15.
Lu. 11. 37.
14 ζώννυμι.
15 τολμάω.
16 περιπατέω
17 ἐξετάζω.
18 θέλω.
19 δίδωμι.
20 φανερόω.
21 ἐγείρω.
22 ἐπιστρέφω.
23 ἀγαπάω.
* Ἰωάννα-ν.
24 ver. 16.
ch. 3. 16, 19.
Ep. 5. 2.
Re. 1. 5.
25 ἀναπίπτω.
26 παραδίδωμι.
27 ver. 16, 17.
ch. 5. 20.
1 Co. 16. 22.
Re. 3. 19.
28 ver. 17.
Mat. 8 30, 33.
Mar. 5. 11. 14.
Lu. 8. 32. 34.
15. 15.
29 Re. 5. 6. 8,
12, 13.
6. 1, 16.
30 εἰμί.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν
δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ,
ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐ-
τῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ [1]οἶ-
δας ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
γει αὐτῷ· [3]Ποίμαινε
τὰ πρόβατά μου.
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρί-
τον· Σίμων Ἰωνᾶ, φι-
λεῖς με; [6]Ἐλυπήθη ὁ
Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐ-
τῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς
με; καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, σὺ πάντα [1]οἶ-
δας· σὺ γινώσκεις ὅτι
φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς. Βόσκε τὰ
πρόβατά μου.
18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτε [30]ἦς νεώτερος,
[14]ἐζώννυες σεαυτόν, ϗ
[16]περιεπάτεις ὅπου [18]ἤ-
θελες· ὅταν δὲ γηρά-
σῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖ-
ράς σου, καὶ ἄλλος σε
[14]ζώσει, καὶ [7]οἴσει ὅπου
οὐ θέλεις.
19 Τοῦτο δὲ εἶπε,
σημαίνων ποίῳ θανά-
τῳ δοξάσει τὸν Θεόν·
καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέ-
γει αὐτῷ· Ἀκολούθει
μοι.
20 Ἐπιστραφεὶς[22] δὲ ὁ
Πέτρος βλέπει τὸν μα-
θητὴν ὃν [23]ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, (ὃς
καὶ [25]ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος
αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε,
τίς [30]ἐστιν ὁ [26]παραδι-
δούς σε;)
21 Τοῦτον [1]ἰδὼν ὁ Πέ-
τρος λέγει τῷ Ἰησοῦ·
Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν * ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ ἀκολούθει μοι.

23 Ἐξῆλθεν [4] οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. Καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ'· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

24 Οὗτός [1] ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ [2] γράψας ταῦτα· καὶ † [3] οἴδαμεν ὅτι ἀληθής [1] ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι [1] δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ [5] ὅσα [6] ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν [2] γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν [7] οἶμαι τὸν κόσμον [8] χωρῆσαι τὰ [2] γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

A. D. 29.

1 εἰμί.
* οὕτως-f.
2 γράφω.
† οἶδα μὲν-n.
3 εἴδω.
4 ἐξέρχομαι.
5 s. σημεῖα.
6 ποιέω.
7 οἴομαι, Phi. 1. 16. Ja. 1. 7.
8 χωρέω, ch. 2. 6. Mar. 2. 2.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἉΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α'.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον [1] ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν [2] ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,

2 Ἄχρι ἧς ἡμέρας, [5] ἐντειλάμενος τοῖς * ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος ἁγίου, οὓς [6] ἐξελέξατο, [8] ἀνελήφθη.

3 Οἷς καὶ [9] παρέστησεν ἑαυτὸν [11] ζῶντα μετὰ τὸ [13] παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ [15] περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

4 Καὶ † συναλιζόμενος [17] παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν * [2] ἠκούσατέ [4] μου.

5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας * ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν [7] συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν [10] ἐστι [12] γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ [14] ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.

8 Ἀλλὰ [16] λήψεσθε ‡ δύναμιν [18] ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ'

A. D. 29.

1 ποιέω.
2 ἀκούω.
3 ἄρχομαι.
4 pro ἐξ ἐμοῦ.
5 ἐντέλλω.
* Vide App.
6 ἐκλέγομαι.
7 συνέρχομαι.
8 ἀναλαμβάνω.
9 παρίστημι.
10 εἰμί.
11 ζάω.
12 γινώσκω.
13 πάσχω.
14 τίθημι.
15 s. πράγματα.
† συναυλιζόμενος-n.
16 λαμβάνω.
17 παραγγέλλω.
‡ δύναμιν, ἐπελθόντος-n.
18 ἐπέρχομαι.

ὑμᾶς· καὶ [1] ἔσεσθέ μοι
μάρτυρες ἔν τε Ἱερου-
σαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ,
καὶ ἕως [3]ἐσχάτου [5] τῆς
γῆς.
9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
βλεπόντων αὐτῶν [7] ἐπ-
ήρθη· καὶ νεφέλη [8] ὑπέ-
λαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
10 Καὶ ὡς ἀτενίζον-
τες [9] *[1] ἦσαν εἰς τὸν
οὐρανὸν, πορευομένου
αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
δύο [11] παρειστήκεισαν
αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευ-
κῇ,
11 Οἳ καὶ εἶπον· Ἄν-
δρες Γαλιλαῖοι, τί [13]ἑ-
στήκατε [15] ἐμβλέπον-
τες εἰς τὸν οὐρανόν;
ὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ [17]ἀνα-
ληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς
τὸν οὐρανὸν, οὕτως
[19] ἐλεύσεται ὃν τρόπον
[21] ἐθεάσασθε αὐτὸν πο-
ρευόμενον εἰς τὸν οὐ-
ρανόν.
12 Τότε [23] ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ
ὄρους τοῦ καλουμένου
ἐλαιῶνος, ὅ [1]ἐστιν ἐγ-
γὺς Ἱερουσαλὴμ σαβ-
βάτου ἔχον ὁδόν.
13 Καὶ ὅτε [25] εἰσῆλ-
θον, [27] ἀνέβησαν εἰς τὸ
[29] ὑπερῷον, οὗ [1] ἦσαν
[31] καταμένοντες ὅ, τε
Πέτρος καὶ Ἰάκωβος,
καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀν-
δρέας, Φίλιππος ϗ Θω-
μᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ
Ματθαῖος, Ἰάκωβος [33]
Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ
Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας [2]
Ἰακώβου.
14 Οὗτοι πάντες [1] ἦ-
σαν [4] προσκαρτεροῦντες
[6] ὁμοθυμαδὸν τῇ προσ-
ευχῇ [b] καὶ τῇ δεήσει,|
[c] σὺν| γυναιξὶ, καὶ Μα-
ρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελ-
φοῖς αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις [10]ἀναστὰς Πέ-
τρος ἐν μέσῳ τῶν † μα-
θητῶν, εἶπεν· ([1] ἦν τε
ὄχλος ‡ [12] ὀνομάτων
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν
εἴκοσιν·)
16 Ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ἔδει [14]πληρωθῆναι τὴν
γραφὴν [d] ταύτην,| ἣν
προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον διὰ στόματος
Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ
[16] γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς
[18] συλλαβοῦσι τὸν Ἰη-
σοῦν·
17 Ὅτι [20] κατηριθμη-
μένος [1] ἦν § σὺν ἡμῖν, ϗ
[22] ἔλαχε τὸν [24] κλῆρον
τῆς διακονίας ταύτης.
18 Οὗτος μὲν οὖν [26] ἐκ-
τήσατο χωρίον ἐκ [b]τοῦ|
μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ
πρηνὴς [16] γενόμενος
|| [28] ἐλάκησε μέσος, καὶ
[30] ἐξεχύθη πάντα τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ.
19 Καὶ γνωστὸν [16]ἐγέ-
νετο πᾶσι τοῖς κατοι-
κοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥσ-
τε [32] κληθῆναι τὸ χω-
ρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελ-
δαμὰ, τοῦτ' ἔστι, χω-
ρίον αἵματος.

A. D. 29.

1 εἰμί. [φῶς.
2 s. ὁ ἀδελ-
3 ch. 13. 47.
4 ch. 2. 42, 46.
Mar. 3. 9.
5 s. μέρους.
6 ch. 2. 1, 46.
Ro. 15. 6.
7 ἐπαίρω.
8 ὑπολαμβά-
νω, ch. 2.15.
9 s. τοὺς ὀ-
φθαλμούς.
* ἦσαν, εἰς
τὸν οὐρανὸν
πορευομέ-
νου-n.
10 ἀνίστημι.
† ἀδελφῶν-i.
11 παρίστημι.
‡ ἀνδρῶν-n.
12 Re. 3. 4.
13 ἵστημι.
14 πληρόω.
15 ch. 22. 11.
16 γίνομαι.
17 ἀναλαμ-
βάνω, v. 2, 22.
18 συλλαμ-
βάνω.
19 ἔρχομαι.
20 καταριθ-
§ ἐν-a. [μέω.
21 θεάομαι.
22 λαγχάνω,
Lu. 1. 9.
23 ὑποστρέφω
24 ver. 25, 2C.
ch. 8. 21.
25 εἰσέρχο-
μαι.
26 κτάομαι.
27 ἀναβαίνω.
|| ἐλάκισε-n.
28 λακέω.
29 ch. 9. 37.
30 ἐκχύω,
ch. 2. 17.
31 Nu. 22. 8.
32 καλέω.
33 s. ὁ υἱός.

20 Γέγραπται[1] γὰρ ἐν βίβλῳ [2]ψαλμῶν· [3]Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ [4]ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ [5]λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν [27]συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ [7]εἰςῆλθε καὶ [8]ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρξάμενος[12] ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς [14]ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ [3]γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ** [17]ἔστησαν δύο, †† Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον ‡‡ Βαρσαβᾶν, ὃς [18]ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ [20]προσευξάμενοι εἶπον· Σὺ, Κύριε, [22]καρδιογνῶστα πάντων, [24]ἀνάδειξον §§ ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν [26]ἐξελέξω,

25 Λαβεῖν[5] τὸν ‖‖ κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς [28]παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν *† ἴδιον.

26 Καὶ [31]ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ [32]ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

A. D. 29.

1 γράφω.
2 Ps. 69. 25.
3 γίνομαι.
4 εἰμί.
* alii πάντες οἱ ἀπόστολοι.
† alii ὁμοῦ.
5 λαμβάνω.
6 s. χωρίον.
7 εἰςέρχομαι.
8 ἐξέρχομαι.
9 Lu. 4. 37.
10 ch. 17. 25.
11 πληρόω.
12 ἄρχομαι.
13 ὀπτομαι.
14 ἀναλαμβάνω.
15 Mat. 27. 35.
‡ πυρός· ἐκάθισέ-a.
§ καὶ ἐκάθισαν-n.
16 καθίζω.
‖ αὐτῶν· χ-n
** ἔστησε-n.
17 ἵστημι.
†† Ἰωσῆν-n.
‡‡ Βαρνάβαν-n.
18 ἐπικαλέω.
19 πλέω. [μαι.
20 προσεύχο-
21 ch. 26. 25.
22 ch. 15. 8.
24 ἀναδεικνύω
§§ ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα,-a.
25 s. ὄντων.
26 ἐκλέγομαι.
‖‖ τόπον-i.
27 συνέρχομαι. [νω.
28 παραβαί-
29 συγχύω.
30 ἀκούω.
*† δίκαιον.-n
31 δίδωμι.
32 πίπτω.

Κεφ. β΄.

ΚΑΙ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, [4]ἦσαν * ἅπαντες | * ὁμοθυμαδὸν | † ἐπὶ τὸ αὐτό.[6]

2 Καὶ [3]ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [9]ἦχος ὥσπερ φερομένης [10]πνοῆς βιαίας, καὶ [11]ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ [4]ἦσαν καθήμενοι.

3 Καὶ [13]ὤφθησαν αὐτοῖς [15]διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ ‡ πυρός, § [16]ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον ‖ αὐτῶν.

4 Καὶ [19]ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ [12]ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα [31]ἐδίδου αὐτοῖς [21]ἀποφθέγγεσθαι.

5 Ἦσαν[4] δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν[25] ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης[3] δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, [27]συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ [29]συνεχύθη· ὅτι [30]ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ ἅπαντες | καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί [4]εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκού-

ομεν ἕκαστος [1] τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ
[3] ἐγεννήθημεν;
9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι
καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ
κατοικȣ̃ντες τὴν Μεσο-
ποταμίαν, * Ἰȣδαίαν τε
ϗ Καππαδοκίαν, Πόν-
τον καὶ τὴν Ἀσίαν,
10 Φρυγίαν τε ϗ Παμ-
φυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ
τὰ μέρη τῆς Λιβύης
τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ
οἱ ἐπιδημȣ̃ντες Ῥωμαῖ-
οι, Ἰουδαῖοί τε καὶ
[7] προσήλυτοι,
11 Κρῆτες ϗ Ἄραβες,
ἀκȣ́ομεν λαλȣ́ντων αὐ-
τῶν ταῖς ἡμετέραις
γλώσσαις τὰ [8] μεγα-
λεῖα [9] τοῦ Θεοῦ.
12 Ἐξίϛαντο [10] δὲ πάν-
τες καὶ [11] διηπόρȣν, ἄλ-
λος πρὸς ἄλλον λέγον-
τες· Τί ἂν θέλοι τȣ̃το
[13] εἶναι;
13 Ἕτεροι δὲ ‡ [15] χλευ-
άζοντες [16] ἔλεγον· Ὅτι
[17] γλεύκους [19] μεμεστω-
μένοι [13] εἰσί.
14 Σταθεὶς [20] δὲ Πέ-
τρος σὺν τοῖς ἕνδεκα,
ἐπῆρε § τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ, καὶ [21] ἀπεφθέγ-
ξατο αὐτοῖς· Ἄνδρες
Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατ-
οικοῦντες Ἱερουσαλὴμ
ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν
γνωστὸν [13] ἔστω, καὶ
[23] ἐνωτίσασθε τὰ ῥήμα-
τά μου.
15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς
ὑπολαμβάνετε, ȣ̃τοι με-
θύουσιν· [13] ἔστι γὰρ
ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·

16 Ἀλλὰ τοῦτο [13] ἐστι
τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ
προφήτου [2] Ἰωήλ·
17 Καὶ [13] ἔσται ἐν ταῖς
[4] ἐσχάταις ἡμέραις (λέ-
γει ὁ Θεὸς) ἐκχεῶ ἀπὸ
τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα· καὶ προ-
φητεύσουσιν οἱ υἱοὶ
ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι
ὑμῶν ὁράσεις [5] ὄψονται,
ϗ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν
† ἐνύπνια [6] ἐνυπνιασθή-
σονται.
18 Καί γε ἐπὶ τοὺς
δούλους μου καὶ ἐπὶ
τὰς δούλας μου ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις ἐκ-
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύμα-
τός μου, καὶ προφητεύ-
σουσι.
19 Καὶ [12] δώσω τέρατα
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ
σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κά-
τω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
ἀτμίδα καπνοῦ.
20 Ὁ ἥλιος [14] μετα-
στραφήσεται εἰς σκό-
τος, καὶ ἡ σελήνη εἰς
αἷμα, πρὶν ἢ [18] ἐλ-
θεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίȣ
τὴν μεγάλην καὶ ἐπι-
φανῆ.
21 Καὶ [13] ἔσται, πᾶς
ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ
ὄνομα Κυρίου, [22] σωθή-
σεται.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖ-
ται, ἀκȣ́σατε τȣ̀ς λόγȣς
τȣ́τους· Ἰησȣ̃ν τὸν Να-
ζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τȣ̃
Θεοῦ [24] ἀποδεδειγμένον
εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ
τέρασι καὶ σημείοις οἷς

A. D. 29.

1 s. λαλȣ́ντων
2 Joel 2. 28–32.
3 γεννάω.
4 2 Ti. 3. 1. He. 1. 1. Ja. 5. 3. 1 Pe. 1. 20. 2 Pe. 3. 3.
* conj. Ἰνδίαν, s. Λυδίαν, s. Ἰδȣμαίαν, s. Βιθυνίαν.
5 ὄπτομαι.
† ἐνυπνίοις-α
6 ἐνυπνιάζω, Jude 8. Ju. 7. 13. Je. 23. 25.
7 Mat. 23. 15.
8 Lu. 1. 49. Ps. 71. 19.
9 s. πράγματα
10 ἐξίστημι.
11 διαπορέω.
12 δίδωμι.
13 εἰμί.
14 μεταστρέφω, Ga. 1. 7. Ja. 4. 9. Am. 8. 10. Joel 2. 31.
‡ διαχλευάζοντες-α.
15 ch. 17. 32. 2 Mac. 7. 27.
16 λέγω.
17 Job. 32. 19.
18 ἔρχομαι.
19 μεστόω.
20 ἵστημι.
§ πρῶτος-f.
21 ἀποφθέγγομαι.
22 σώζω.
23 ἐνωτίζομαι, Ge. 4. 23. Job 33. 1.
24 ἀποδεικνύω, ch. 25. 7.

[1] ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ
Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν,
καθὼς [c] καὶ | αὐτοὶ [2] οἴ-
δατε,
23 Τῦτον τῇ [3] ὡρισμέ-
νῃ [5] βυλῇ καὶ προγνώ-
σει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον
[c] [6] λαβόντες,| διὰ [*] χει-
ρῶν ἀνόμων [7] προςπή-
ξαντες,[9] †[10] ἀνείλετε·
24 Ὃν ὁ Θεὸς [12] ἀνέςη-
σε, λύσας τὰς [13] ὠδῖνας
τοῦ ‡ θανάτου, καθότι
οὐκ [15] ἦν δυνατὸν κρα-
τεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτῦ.
25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς
αὐτόν· [17] Προωρώμην
τὸν Κύριον ἐνώπιόν μυ
διὰ παντὸς, ὅτι ἐκ δε-
ξιῶν μου [15] ἐστὶν, ἵνα
μὴ σαλευθῶ.
26 Διὰ τοῦτο εὐφράν-
θη ἡ καρδία μου, καὶ
[19] ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσ-
σά μυ· ἔτι δὲ ϗ ἡ σάρξ
μυ [22] κατασκηνώσει ἐπ'
** ἐλπίδι,
27 Ὅτι οὐκ [23] ἐγκατα-
λείψεις τὴν ψυχήν μυ
εἰς [25] †† [26] ᾅδου, οὐδὲ
[28] δώσεις τὸν ὅσιόν σου
[2] ἰδεῖν διαφθοράν.
28 Ἐγνώρισάς [30] μοι
ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις
με εὐφροσύνης μετὰ τῦ
προσώπου σου.
29 Ἄνδρες ἀδελφοὶ,
[33] ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ
[34] παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς
περὶ τοῦ [35] πατριάρχυ
Δαβὶδ, ὅτι καὶ [36] ἐτε-
λεύτησε καὶ [38] ἐτάφη,
καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
[15] ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι
τῆς ἡμέρας ταύτης.

A. D. 29.

1 ποιέω.
2 εἴδω.
3 ὁρίζω.
4 ὀμνύω.
5 ch. 4. 28.
6 λαμβάνω.
* χειρὸς-h.
7 προςπήγ-
νυμι.
8 προείδω.
9 s. τῷ ςαυρῷ
† ἀνείλατε-a.
10 ἀναιρέω.
11 καταλείπω
12 ἀνίστημι.
13 Mat. 24. 8.
‡ ᾅδου-i.
§ οὔτε ἐγκα-
τελείφθη-h.
14 s. πράγμα-
‖ οὔτε-h. [τος
15 εἰμί.
16 s. χειρί.
17 προοράω.
18 v.39. c.1.4.
19 ἀγαλλιάω.
20 ἐκχέω.
21 s. πνεῦμα.
22 Mat. 13.32.
** ἐλπίδι.
Ὅτι-n.
23 Mat.27.46.
24 ἀναβαίνω
25 s. τὸ δῶμα.
†† ᾅδην-h.
26 Mat.11.23.
27 Ps. 110. 1.
28 δίδωμι.
29 κάθημαι.
30 γνωρίζω.
31 τίθημι.
32 ch. 16. 23.
33 ἔξειμι.
34 Jno. 18. 20.
35 ch. 6. 8, 9.
‡‡ Vide App.
36 τελευτάω.
37 σταυρόω.
38 θάπτω.
39 s. τοῦτο.
40 κατανύσσω

30 Προφήτης οὖν ὑπ-
άρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι
ὅρκῳ [4] ὤμοσεν αὐτῷ ὁ
Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσ-
φύος αὐτοῦ [b] τὸ κατὰ
σάρκα [12] ἀναςήσειν τὸν
Χριστὸν,| καθίσαι ἐπὶ
τοῦ θρόνου αὐτοῦ·
31 Προϊδὼν [8] ἐλάλησε
περὶ τῆς ἀναστάσεως
τοῦ Χριστοῦ, ὅτι § οὐ
[11] κατελείφθη [b] ἡ ψυχὴ
αὐτοῦ | εἰς [25] ᾅδου, ‖ οὐ-
δὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε
διαφθοράν.
32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν
[12] ἀνέστησεν ὁ Θεὸς,
οὗ [14] πάντες ἡμεῖς [15] ἐ-
σμεν μάρτυρες.
33 Τῇ δεξιᾷ [16] οὖν τοῦ
Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε
[18] ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγί-
ου Πνεύματος [6] λαβὼν
παρὰ τοῦ πατρὸς, [20] ἐξ-
έχεε τοῦτο [21] ὃ [b] νῦν |
ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκύ-
ετε.
34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ [24] ἀν-
έβη εἰς τοὺς οὐρανούς·
λέγει δὲ αὐτός· [27] Εἶ-
πεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
μου, [29] Κάθυ ἐκ δεξιῶν
μου,
35 Ἕως ἂν [31] θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου.
36 Ἀσφαλῶς [32] οὖν γι-
νωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσ-
ραὴλ, ‡‡ ὅτι Κύριον καὶ
Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς
[1] ἐποίησε, τοῦτον τὸν
Ἰησῦν ὃν ὑμεῖς [37] ἐςαυ-
ρώσατε.
37 Ἀκούσαντες [39] δὲ
[40] κατενύγησαν τῇ καρ-

δία, εἶπόν τε πρὸς τὸν
Πέτρον καὶ τὰς λοιπὰς
ἀποςόλους· Τί ποιήσο-
μεν, ἄνδρες ἀδελφοί;
38 Πέτρος δὲ [5] ἔφη
πρὸς αὐτούς· Μετανο-
ήσατε, καὶ βαπτισθή-
τω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν· καὶ [8] λήψεσθε
τὴν [9]δωρεὰν τοῦ ἁγίου
Πνεύματος.
39 Ὑμῖν γάρ [12]ἐστιν ἡ
ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέ-
κνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι
τοῖς εἰς μακράν,[13] ὅσυς
ἂν προσκαλέσηται Κύ-
ριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.
40 Ἑτέροις τε λόγοις
πλείοσι ‡[15]διεμαρτύρε-
το, ϗ παρεκάλει, λέγων·
[17]Σώθητε ἀπὸ τῆς γενε-
ᾶς τῆς [18] σκολιᾶς ταύ-
της.
41 Οἱ μὲν οὖν c[19] ἀ-
σμένως [21]ἀποδεξάμε-
νοι τὸν λόγον αὐτοῦ,
ἐβαπτίσθησαν· καὶ
[22] προσετέθησαν [25] τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ὡσεὶ τρισχίλιαι.
42 Ἦσαν[12] δὲ προσκαρ-
τεροῦντες τῇ διδαχῇ
τῶν ἀποστόλων, ϗ τῇ
[27] κοινωνίᾳ, ϗ τῇ κλά-
σει τῦ ἄρτου, καὶ ταῖς
προσευχαῖς.
43 Ἐγένετο[29] δὲ πάσῃ
ψυχῇ φόβος· πολλά τε
τέρατα καὶ σημεῖα διὰ
τῶν ἀποστόλων [29] ἐγί-
νετο.
44 Πάντες δὲ οἱ πιςεύ-
οντες [12] ἦσαν ἐπὶ τὸ

A. D. 29.

1 ch. 5. 1, 3.
2 He. 10. 34.
3 ch. 4. 34.
* καθ' ἡμέραν πᾶσι,-n.
4 διαμερίζω.
5 φήμι.
† εἶχε καθ' ἡμέραν. Προσκαρτέρυν τε-n.
6 ver. 42.
7 κλάω.
8 λαμβάνω.
9 Jno. 4. 10.
10 s. ἕκαστον.
11 Lu. 1. 41.
12 εἰμί.
13 s. χώραν οὖσι.
14 Lu. 13. 23.
‡ διεμαρτύρατο-h.
15 διαμαρτύρομαι.
§ καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Πέτρος δὲ-n.
16 Mat. 16.18.
17 σώζω.
18 Lu. 3. 5.
19 ch. 21. 17.
20 ch. 2. 1, 44.
21 ἀποδέχομαι. [μι.
22 προστίθημι.
23 ἀναβαίνω
24 βαστάζω.
25 s. τῇ ἐκκλησίᾳ.
26 τίθημι.
27 Ro. 15. 26.
|| πύλην-n.
28 Mat. 23. 27.
29 γίνομαι.
30 εἴδω.
31 ἐρωτάω.
32 ἀτενίζω.
33 κτήματα, ver. 45.
34 βλέπω.

αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα
[33] κοινά·
45 Καὶ τὰ [1] κτήματα
καὶ τὰς [2]ὑπάρξεις [3]ἐπί-
πρασκον, καὶ [4] διεμέρι-
ζον αὐτὰ *πᾶσι, καθότι
ἄν τις χρείαν †εἶχε.
46 Καθ' ἡμέραν τε
[6] προσκαρτεροῦντες ὁμο-
θυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
[7]κλῶντές τε κατ' οἶκον[10]
ἄρτον, μετελάμβανον
τροφῆς ἐν [11]ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας,
47 Αἰνοῦντες τὸν Θεόν,
καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς
ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ
Κύριος [22] προσετίθει
τὺς [14]σωζομένυς § καθ'
ἡμέραν τῇ [16] ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'.

ΕΠΙ [20] τὸ αὐτὸ δὲ
Πέτρος καὶ Ἰωάννης
[23] ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱε-
ρὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς
προσευχῆς τὴν ἐννάτην.
2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς
ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῦ
ὑπάρχων, [24]ἐβαςάζετο·
ὃν [26]ἐτίθυν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν ||θύραν τῦ ἱερῦ
τὴν λεγομένην [28]Ὡραί-
αν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημο-
σύνην παρὰ τῶν εἰσπο-
ρευομένων εἰς τὸ ἱερόν.
3 Ὃς [30] ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας
εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν,
[31] ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν.
4 Ἀτενίσας [32] δὲ Πέ-
τρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ
Ἰωάννῃ, εἶπε· [34] Βλέ-
ψον εἰς ἡμᾶς.

5 'Ο δὲ [1]ἐπεῖχεν [3]αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν [5]λαβεῖν.

6 Εἶπε δὲ Πέτρος· 'Αργύριον καὶ χρυσίον ὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· 'Εν τῷ ὀνόματι 'Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειραι καὶ περιπάτει.

7 Καὶ [11]πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς [13]ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ [15]ἐςερεώθησαν αὐτȣ͂ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά.

8 Καὶ [19]ἐξαλλόμενος [20]ἔστη, καὶ [21]περιεπάτει· καὶ [23]εἰςῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ [25]ἁλλόμενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.

9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατȣ͂ντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν.

10 'Επεγίνωσκόν[28] τε αὐτὸν ὅτι οὗτος [29]ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ 'Ωραίᾳ πύλῃ τȣ͂ ἱεροῦ· ϗ [31]ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ [33]ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ [34]συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος[35] δὲ ‡τοῦ [37]ἰαθέντος χωλȣ͂ τὸν Πέτρον καὶ 'Ιωάννην, [39]συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι.

12 'Ιδὼν[41] δὲ Πέτρος [42]ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· "Ανδρες 'Ισραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ,[2] ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ [6]πεποιηκόσι [7]τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

13 'Ο Θεὸς 'Αβραὰμ ϗ 'Ισαὰκ καὶ 'Ιακὼβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν [8]ἐδόξασε τὸν [9]παῖδα αὐτοῦ 'Ιησοῦν, ὃν ὑμεῖς *[10]παρεδώκατε, [12]καὶ [14]ἠρνήσασθε d αὐτὸν | κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.[16]

14 'Υμεῖς δὲ τὸν [18]ἅγιον καὶ δίκαιον [14]ἠρνήσασθε, ϗ [22]ᾐτήσασθε ἄνδρα [26]φονέα [24]χαρισθῆναι ὑμῖν·

15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς [27]ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς [13]ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές [29]ἐσμεν.

16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτȣ͂, τȣ͂τον ὃν θεωρεῖτε ϗ [41]οἴδατε, †[15]ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτȣ͂· ϗ ἡ πίςις ἡ δι' αὐτοῦ [30]ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, [41]οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν [36]ἐπράξατε, ὥςπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

18 'Ο δὲ Θεὸς, ἃ [38]προκατήγγειλε διὰ ςόματος πάντων τῶν προφητῶν § αὐτȣ͂, [40]παθεῖν τὸν Χριςὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω.

A. D. 29.

1 ἐπέχω.
2 s. πράγματι
3 s. τοὺς ὀφθαλμοὺς.
5 λαμβάνω.
6 ποιέω.
7 s. τȣ͂το ὥςε.
8 δοξάζω.
9 c. 4. 25, 27, 30.
* μὲν-m. [μι.
10 παραδίδωμι.
11 πιάζω.
12 s. εἰς θάνατον.
13 ἐγείρω.
14 ἀρνέομαι
15 στερεόω.
16 s. δεῖν.
18 Mar. 1. 24.
19 Joel 2. 5.
20 ἵστημι.
21 περιπατέω.
22 αἰτέω. [μαι.
23 εἰςέρχομαι.
24 Lu. 7. 21.
25 ch. 14. 10.
26 ch. 7. 52.
27 ἀποκτείνω
28 ἐπιγινώσκω.
29 εἰμί.
† ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτȣ͂ καὶ-n.
30 δίδωμι.
31 πλέω.
33 Mar. 5. 42.
34 συμβαίνω
35 Col. 2. 19.
36 πράσσω.
37 ἰάομαι.
‡ αὐτοῦ τὸν Πέτρον-a.
38 προκαταγγέλλω, v. 24.
39 συντρέχω.
§ παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ-h.
40 πάσχω.
41 εἴδω. [μαι.
42 ἀποκρίνομαι.

19 Μετανοήσατε [1] οὖν
καὶ [2] ἐπιστρέψατε, εἰς
τὸ [3] ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν
τὰς ἁμαρτίας· [*] ὅπως
ἂν [6] ἔλθωσι καιροὶ [7] ἀν-
αψύξεως ἀπὸ προσώπȣ
τοῦ Κυρίου,
20 Καὶ [9] ἀποςείλῃ τὸν
† [11] προκεκηρυγμένον ὑ-
μῖν Ἰησοῦν Χριστόν·
21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν
μὲν [12] δέξασθαι [13] ἄχρι
χρόνων ἀποκαταστά-
σεως πάντων ὧν [15] ἐλά-
λησεν ὁ Θεὸς διὰ στό-
ματος ‡ πάντων ἁγίων
αὐτοῦ προφητῶν [c] ἀπ'
αἰῶνος.‖
22 Μωσῆς μὲν [b] γὰρ ‖
[c] πρὸς τοὺς πατέρας ‖
εἶπεν· Ὅτι [19] προφή-
την ὑμῖν [21] ἀναστήσει
Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν,
ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκού-
σεσθε κατὰ πάντα ὅ-
σα ἂν λαλήσῃ πρὸς
ὑμᾶς.
23 Ἔσται [23] δὲ, πᾶσα
ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀκȣ́-
σῃ τοῦ προφήτου ἐκεί-
νου, [25] ἐξολοθρευθήσε-
ται ἐκ τοῦ λαοῦ.
24 Καὶ πάντες δὲ οἱ
προφῆται ἀπὸ Σαμȣὴλ
καὶ τῶν [27] καθεξῆς, ὅσοι
[15] ἐλάλησαν, ϗ ‖ [30] προ-
κατήγγειλαν τὰς ἡμέ-
ρας ταύτας.
25 Ὑμεῖς †† [23] ἐςε υἱοὶ
τῶν προφητῶν, καὶ
τῆς διαθήκης ἧς [32] διέ-
θετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς
πατέρας ἡμῶν, λέγων
πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ

A. D. 29.

1 ch. 2. 38.
2 ἐπιστρέφω.
* ἐν-m.
3 Col. 2. 14.
4 Lu. 2. 4.
5 ch. 15. 17.
6 ἔρχομαι.
7 Ex. 8. 15.
8 Mat. 25. 34.
9 ἀποστέλλω.
10 Mat. 5. 42.
† προκεχει-
ρισμένον-a.
11 προκηρύσ
σω. c. 13. 24.
12 δέχομαι.
13 ch. 20. 6.
14 ἐφίστημι.
15 λαλέω.
‡ τῶν ἁγίων-a
al. πάντων
τῶν ἁγίων-i
16 c. 5. 24, 26.
17 ch. 15. 18.
18 ch. 16. 18.
19 De. 18. 15--
§ τῶν-h. [19.
20 ἐπιβάλλω.
21 ἀνίστημι.
22 τίθημι.
23 εἰμί.
24 ch. 5. 18.
25 Ge. 17. 14.
26 γίνομαι.
27 s. γεγονό-
των.
28 s. ἡμέραν.
29 συνάγω.
‖ κατήγγει-
λαν-a.
30 προκαταγ-
γέλλω.
31 Jno. 3. 1.
** ἐν-h.
†† ἐστε οἱ υἱ-
οἱ-a. ἐστε
υἱοὶ-l.
32 διατίθημι.
33 s. ἀρχιερέα
Jno. 11. 49.
‡‡ Ἰωνάθαν-n

[*] τῷ σπέρματί σου ἐν-
ευλογηθήσονται πᾶ-
σαι αἱ [4] πατριαὶ τῆς
γῆς.
26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θε-
ὸς, [21] ἀναςήσας τὸν παῖ-
δα αὐτȣ̃ [b] Ἰησȣ̃ν,‖ [9] ἀπέ-
ςειλεν αὐτὸν [8] εὐλογȣ̃ν-
τα ὑμᾶς, ἐν τῷ [10] ἀπο-
στρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'.

ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ [15] δὲ
αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν,
[14] ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
ἱερεῖς καὶ ὁ [16] στρατη-
γὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ
Σαδδουκαῖοι,
2 Διαπονούμενοι [18] διὰ
τὸ διδάσκειν αὐτȣ̀ς τὸν
λαὸν, ϗ καταγγέλλειν
ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνά-
ςασιν § τὴν ἐκ νεκρῶν.
3 Καὶ [20] ἐπέβαλον αὐ-
τοῖς τὰς χεῖρας, καὶ
[22] ἔθεντο εἰς [24] τήρησιν
εἰς τὴν αὔριον· [23] ἦν [23]
γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκου-
σάντων τὸν λόγον, ἐπί-
στευσαν· καὶ [26] ἐγενήθη
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν
ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.
5 Ἐγένετο [26] δὲ ἐπὶ
τὴν αὔριον [28] συναχθῆ-
ναι [29] αὐτῶν τοὺς [31] ἄρ-
χοντας ϗ πρεσβυτέρȣς
καὶ γραμματεῖς ** εἰς
Ἱερουσαλήμ·
6 Καὶ Ἄνναν τὸν ἀρ-
χιερέα, καὶ Καϊάφαν, [33]
καὶ ‡‡ Ἰωάννην, ϗ Ἀλέ-
ξανδρον, ϗ ὅσοι [23] ἦσαν
ἐκ γένȣς ἀρχιερατικȣ̃.

7 Καὶ [1]στήσαντες αὐ-
τοὺς ἐν [b]τῷ| μέσῳ,[3]
ἐπυνθάνοντο·[5] Ἐν ποίᾳ
δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνό-
ματι [7]ἐποιήσατε τοῦτο
ὑμεῖς;
8 Τότε Πέτρος [9]πλη-
σθεὶς Πνεύματος ἁγίου,
εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρ-
χοντες τοῦ λαοῦ, καὶ
πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσ-
ραήλ,
9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον
[11]ἀνακρινόμεθα ἐπὶ
[13]εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
[15]ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος
[17]σέσωσται·
10 Γνωστὸν [23]ἔστω πᾶ-
σιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ
λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς
[18]ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ
Θεὸς [19]ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος
[21]παρέστηκεν ἐνώπιον
ὑμῶν ὑγιής.†
11 Οὗτός [23]ἐστιν ὁ λί-
θος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ'
ὑμῶν τῶν ‡οἰκοδομούν-
των, ὁ [28]γενόμενος εἰς
κεφαλὴν γωνίας.
12 [d]Καὶ οὐκ [23]ἔστιν
ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ [29]σω-
τηρία·|§ οὔτε γὰρ
ὄνομά [23]ἐστιν ἕτερον
ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ
[31]δεδομένον [e]ἐν| ἀν-
θρώποις, ἐν ᾧ δεῖ [17]σω-
θῆναι ἡμᾶς.
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν
τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν
καὶ Ἰωάννου, καὶ [35]κατα-
λαβόμενοι ὅτι ἄνθρω-
ποι ἀγράμματοί [23]εἰσι
καὶ [2]ἰδιῶται, [4]ἐθαύμα-
ζον, [6]ἐπεγίνωσκόν τε
αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰη-
σοῦ [23]ἦσαν.
14 Τὸν [*]δὲ ἄνθρωπον
βλέποντες σὺν αὐτοῖς
[1]ἑστῶτα, τὸν [37]τεθερα-
πευμένον, οὐδὲν [8]εἶχον
[10]ἀντειπεῖν.
15 Κελεύσαντες δὲ αὐ-
τοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου
[12]ἀπελθεῖν, [14]συνέβα-
λον [16]πρὸς ἀλλήλους,
16 Λέγοντες· Τί ποιή-
σομεν τοῖς ἀνθρώποις
τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον [28]γέ-
γονε δι' αὐτῶν, πᾶσι
τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερου-
σαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ
δυνάμεθα [20]ἀρνήσα-
σθαι.
17 Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ
πλεῖον [22]διανεμηθῇ [24]
εἰς τὸν λαὸν, [25]ἀπειλῇ
[26]ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ
ἀνθρώπων.
18 Καὶ καλέσαντες
αὐτοὺς, [27]παρήγγειλαν
[c]αὐτοῖς| τὸ [30]καθό-
λου μὴ [32]φθέγγεσθαι
μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰη-
σοῦ.
19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰω-
άννης [33]ἀποκριθέντες
πρὸς αὐτοὺς εἶπον· Εἰ
[34]δίκαιόν [23]ἐστιν ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν
ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ
Θεοῦ, κρίνατε.
20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ
ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ

A. D. 29.

1 ἵστημι.
2 1 Co. 14. 16. 2 Co. 11. 6.
3 s. τοῦ συνεδρίου.
4 θαυμάζω.
5 πυνθάνομαι
6 ἐπιγινώσκω
7 ποιέω.
* τε-ὁ.
8 ἔχω.
9 πλέω.
10 Lu. 21. 15.
11 ch. 12. 19.
12 ἀπέρχομαι.
13 1 Ti. 6. 2.
14 συμβάλλω
15 c. 5. 15,16.
16 s. βουλάς.
17 σώζω.
18 σταυρόω.
19 ἐγείρω.
20 ἀρνέομαι.
21 παρίστημι.
22 De. 29. 26.
23 εἰμί.
† καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενί.f.
24 s. σημεῖον, v. διδαχή.
25 v. 29. c. 9. 1.
26 1 Pe. 2. 23. Ep. 6. 9.
‡ οἰκοδόμων-h. [λω.
27 παραγγέλ-
28 γίνομαι.
29 ch. 13. 26.
§ al. ἡ σωτηρία-e.
30 Eze. 13. 3.
31 δίδωμι.
32 2 Pe. 2. 16.
33 ἀποκρίνομαι.
34 ch. 3. 14.
35 καταλαμβάνω, Jno. 1. 5.
37 θεραπεύω.

[1]ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

21 Οἱ δὲ [3]προςαπειλησάμενοι [5]ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν [6]εὑρίσκοντες τό, πῶς [9]κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες [11]ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ [13]γεγονότι.

22 Ἐτῶν γὰρ [14]ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν [13]ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες [5] δὲ [15]ἦλθον πρὸς τοὺς [17]ἰδίους, καὶ [19]ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, [21]ὁμοθυμαδὸν [23]ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, ϗ εἶπον· [24]Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ϗ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

25 * Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ b τοῦ' παιδός σου εἰπών· Ἱνατί [25]ἐφρύαξαν ἔθνη, ϗ λαοὶ [27]ἐμελέτησαν κενά;

26 Παρέστησαν [29] οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες [31]συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

27 Συνήχθησαν [31] γὰρ ἐπ' ‡ ἀληθείας ἐπὶ τὸν [33]ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν [35]ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι ϗ λαοῖς Ἰσραήλ,

28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ [3]βουλή σου [4]προώρισε [13]γενέσθαι.

29 Καὶ ταννῦν, [7]Κύριε, [8]ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ [10]δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ [12]παῤῥησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα, καὶ τέρατα [13]γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ [16]δεηθέντων αὐτῶν [18]ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ [14]ἦσαν [31]συνηγμένοι· καὶ [20]ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, ϗ [22]ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων [14]ἦν ἡ καρδία ϗ ἡ ψυχὴ μία·† καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ [26]ἔλεγεν [28]ἴδιον [14]εἶναι, ἀλλ' [14]ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλῃ δυνάμει [30]ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· [32]χάρις τε μεγάλη [14]ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις [34]ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν [34]ὑπῆρ-

A. D. 30.

1 ἀκούω.
2 ch. 2. 23.
3 cf. ver. 17.
4 προορίζω.
5 ἀπολύω.
6 s. αἴτιον.
7 i. e. κατὰ πράγματα τὰ νῦν ἔχοντα.
8 ἐπείδω.
9 κολάζω, 2 Pe. 2. 9.
10 δίδωμι.
11 δοξάζω.
12 Jno. 16. 25.
13 γίνομαι.
14 εἰμί.
15 ἔρχομαι.
16 δέομαι.
17 ch. 24. 23.
18 σαλεύω.
19 ἀπαγγέλλω.
20 πλέω. [λω.
21 ch. 1. 1,14.
22 λαλέω.
23 αἴρω.
24 Lu. 2. 29.
* Vide App.
† καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμία-ʃ.al.καὶ οὐκ ἦν χωρισμὸς ἐν αὐτοῖς τις-ʃ.
25 φρυάσσω, Ps. 2. 1.
26 λέγω.
27 μελετάω.
28 Jno. 10. 3.
29 παρίστημι.
30 ἀποδίδωμι
31 συνάγω.
32 ch. 2. 47.
‡ ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ-ʃ.
33 v. 30. c. 3. 13.
34 ὑπάρχω.
35 χρίω.

χον, πωλοῦντες [1]ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 Καὶ [2]ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· [5]διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν [7]εἶχεν.

36 Ἰωσῆς† δὲ, ὁ [9]ἐπικληθεὶς ‡[11]Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, υἱὸς [13]παρακλήσεως,) Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 Ὑπάρχοντος αὐτῷ §ἀγροῦ, [23]πωλήσας [1]ἤνεγκε τὸ [15]χρῆμα, καὶ [2]ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε΄.

ΑΝΗΡ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, [23]ἐπώλησε [25]κτῆμα·

2 Καὶ [26]ἐνοσφίσατο [27]ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας [28]καὶ τῆς γυναικὸς c αὐτοῦ·[1] καὶ [1]ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων [2]ἔθηκεν.

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί [29]ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, [30]ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ϗ [26]νοσφίσασθαι [31]ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ [31]χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ [33]ἔμενε, ϗ [34]πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ [35]ὑπῆρχε; τί [36]ὅτι [37]ἔθου [9]ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ [30]ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ [*]ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, [3]πεσὼν [4]ἐξέψυξε·[*] καὶ [8]ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας c ταῦτα.[1]

6 Ἀναστάντες[10] δὲ οἱ νεώτεροι [12]συνέστειλαν αὐτὸν, ϗ [14]ἐξενέγκαντες [16]ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο[8] δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν [17]διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ [8]γεγονὸς [18]εἰσῆλθεν.

8 Ἀπεκρίθη[19] δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ [20]τοσούτου [21]τὸ χωρίον [22]ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, τοσούτου.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί [36]ὅτι [24]συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ [14]ἐξοίσουσί σε.

10 Ἔπεσε[3] δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ [4]ἐξέψυξεν.[*] [18]Εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι [32]εὗρον αὐτὴν νεκρὰν, ϗ [14]ἐξενέγκαντες [16]ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ [8]ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων [8]ἐγένετο

A. D. 32.

1 φέρω.
2 τίθημι.
* ὅ-m.
3 πίπτω.
4 ἐκψύχω.
5 διαδίδωμι.
6 s. τὸν βίον.
7 ἔχω.
8 γίνομαι.
† Ἰωσήφ-i.
9 ἐπικαλέω.
10 ἀνίστημι.
‡ Βαρσαβ-βᾶς-n.
11 1 Co. 14.3.
12 συστέλλω.
13 ch. 9. 31.
§ χωρίον-n.
14 ἐκφέρω.
15 τιμὰς, v.34.
16 θάπτω.
17 Ge. 32. 16.
18 εἰσέρχομαι.
19 ἀποκρίνομαι.
20 s. διὰ. [τος.
21 s. τιμήματος.
22 ἀποδίδωμι.
23 πωλέω.
24 συμφωνέω, ch. 15. 15.
25 c. 2. 45. χωρίον, v.3.
26 νοσφίζω. Tit. 2. 10. Jos. 7. 1.
27 s. μέρος τι.
28 s. τοῦτο.
29 πληρόω.
30 ψεύδω.
31 v.8. c. 1.18.
32 εὑρίσκω.
33 μένω.
34 πιπράσκω, ch. 2. 45.
35 ὑπάρχω.
36 s. γέγονεν. Jno. 14. 22.
37 ch. 21. 14. Hag. 2. 19. Da. 1. 8.

σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
τῷ λαῷ πολλά· καὶ
[1]ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅ-
παντες ἐν τῇ στοᾷ Σο-
λομῶντος.
13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐ-
δεὶς [5]ἐτόλμα [7] κολλᾶ-
σθαι αὐτοῖς· ἀλλ' [9]ἐμε-
γάλυνεν αὐτοὺς ὁ λα-
ός.
14 Μᾶλλον δὲ [11] προς-
ετίθεντο πιςεύοντες τῷ
Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν
τε καὶ γυναικῶν·
15 Ὥςτε κατὰ τὰς πλα-
τείας ἐκφέρειν τοὺς
ἀσθενεῖς, καὶ [15]τιθέναι
ἐπὶ † [17] κλινῶν ϗ κραβ-
βάτων, ἵνα ἐρχομένου
Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
[20] ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐ-
τῶν ‡
16 Συνήρχετο[21] δὲ καὶ
τὸ πλῆθος τῶν [23]πέριξ
πόλεων [d] εἰς | Ἱερουσα-
λὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς
καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων·
οἵτινες [26]ἐθεραπεύοντο
ἅπαντες.
17 Ἀναςὰς[27] δὲ ὁ ἀρ-
χιερεὺς ϗ πάντες οἱ σὺν
αὐτῷ, ἡ [1]οὖσα [28]αἵρεσις
τῶν Σαδδουκαίων, [29] ἐ-
πλήσθησαν [31]ζήλου·
18 Καὶ [33] ἐπέβαλον
τὰς χεῖρας [c]αὐτῶν | ἐπὶ
τοὺς ἀποστόλους, καὶ
[15]ἔθεντο αὐτοὺς ἐν [34]τη-
ρήσει δημοσίᾳ.
19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου
διὰ τῆς νυκτὸς [35] ἤνοι-
ξε τὰς θύρας τῆς φυ-
λακῆς· [36]ἐξαγαγών τε
αὐτοὺς, εἶπε·
20 Πορεύεσθε,[2] ϗ [3]ςα-
θέντες [4] λαλεῖτε ἐν τῷ
ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ
ῥήματα τῆς *ζωῆς ταύ-
της.
21 Ἀκούσαντες δὲ [6]εἰς-
ῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον
εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ [8]ἐδίδα-
σκον. [10]Παραγενόμενος
δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ϗ οἱ σὺν
αὐτῷ, [12] συνεκάλεσαν
τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
τὴν [13] γερουσίαν τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ [14]ἀπ-
έςειλαν εἰς τὸ [16] δε-
σμωτήριον, [18] ἀχθῆναι
αὐτούς.
22 Οἱ δὲ ὑπηρέται [10]πα-
ραγενόμενοι οὐχ [19]εὗρον
αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ·
[22] ἀναστρέψαντες δὲ
[24] ἀπήγγειλαν,
23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ
μὲν δεσμωτήριον [19] εὕ-
ρομεν [25] κεκλεισμένον
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ
τοὺς φύλακας [b]ἔξω | [3] ἑ-
ςῶτας πρὸ τῶν θυρῶν·
[35] ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω
οὐδένα [19]εὕρομεν.
24 Ὡς δὲ [30]ἤκουσαν τοὺς
λόγους τούτους § ὅ, τε
ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς
τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς, [32] διηπόρουν περὶ
αὐτῶν, τί ἂν [37]γένοιτο
τοῦτο.
25 Παραγενόμενος[10] δέ
τις [24] ἀπήγγειλεν αὐ-
τοῖς, [b] λέγων· | Ὅτι
ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς [15]ἔ-
θεσθε ἐν τῇ φυλακῇ,
[1]εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ [3]ἑςῶ-
τες καὶ διδάσκοντες
τὸν λαόν.

A. D. 30.

1 εἰμί.
2 πορεύομαι.
3 ἵστημι.
4 ch. 17. 22.
* conj. ὁδοῦ.
5 τολμάω.
6 εἰςέρχομαι.
7 ch. 8. 29. Mat. 19. 5.
8 διδάσκω.
9 μεγαλύνω.
10 παραγίνομαι.
11 προςτίθημι.
12 συγκαλέω.
13 Judith 4. 8. 2 Mac. 1.10.
14 ἀποστέλλω
15 τίθημι.
16 ver. 23. Mat. 11. 2.
17 Mar. 2. 4.
† κλιναρίων-ι
18 ἄγω.
19 εὑρίσκω.
20 Mat. 17. 5.
‡ Vide App.
21 συνέρχομαι.
22 ἀναστρέφω
23 s. κειμένων, v. ὄντων.
24 ἀπαγγέλλω.
25 κλείω.
26 θεραπεύω.
27 ἀνίστημι.
28 ch. 15. 5.
29 πλέω.
30 ἀκούω.
§ ὅ, τε στρατηγός-η.
31 Jac. 2. 17. Ro. 10. 2.
32 διαπορέω, ch. 2. 12. Lu. 9. 7.
33 ἐπιβάλλω.
34 ch. 4. 3.
35 ἀνοίγω.
36 ἐξάγω.
37 γίνομαι.

26 Τότε ¹ἀπελθὼν ὁ ςρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις,²ἤγαγεν αὐτὺς, ουὐ | μετὰ βίας· ⁵ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ ⁷ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες³ δὲ αὐτοὺς ⁹ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ¹⁰ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ †ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· dΟὐ | παραγγελίᾳ ¹²παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ, ¹³πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, ϗ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς¹⁵ δὲ ὁ Πέτρος ϗ οἱ ἀπόςολοι εἶπον· ¹⁷Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ¹⁹ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ²¹διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τῦτον ὁ Θεὸς ²⁵ἀρχηγὸν ϗ σωτῆρα ὕψωσε τῇ ‡‡δεξιᾷ αὐτοῦ, ²⁷δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ²⁹ἐσμεν cαὐτῦ | §§μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα dδὲ | τὸ ἅγιον, ὃ ²⁷ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ³²διεπρίοντο, καὶ ²ἐβυλεύοντο ⁴ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς ⁶ δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ⁸ἐκέλευσεν ἔξω eβραχύ τι | ⁹τοὺς ‡ἀποστόλους ποιῆσαι·

35 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις § τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ⁶ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν,‖ ᾧ **¹⁶προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ⁴ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ¹⁸ἐπείθοντο αὐτῷ ²⁰διελύθησαν, ϗ ²²ἐγένοντο εἰς ὀδέν.

37 Μετὰ τοῦτον ⁶ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ²⁶ἀπέστησε λαὸν dἱκανὸν | ††ὀπίσω αὐτῦ· κἀκεῖνος ²⁸ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ¹⁸ἐπείθοντο αὐτῷ ³⁰διεσκορπίσθησαν.

38 Καὶ ³¹τανῦν λέγω ὑμῖν, ²⁶ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῦτων, ϗ ‖‖ἐάσατε αὐτούς· ** ὅτι ἐὰν ²⁹ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βυλὴ dαὕτη | ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·

A. D. 30.

1 ἀπέρχομαι.
2 βουλεύω.
3 ἄγω.
4 ἀναιρέω.
5 φοβέω.
6 ἀνίστημι.
7 λιθάζω.
8 κελεύω.
* alii transp.
a alii τι-d.
9 ἵστημι.
10 ἐπερωτάω.
† ἱερεὺς-n.
‡ ἀνθρώπυς-i.
12 παραγγέλλω, ch. 1.4.
§ τούτοις· τί μέλλετε πράσσειν;-n.
13 πληρόω.
‖ μέγαν-f.
15 ἀποκρίνομαι.
** Vide App.
16 προσκολλάω.
17 ch. 27. 21.
18 πείθω.
19 ἐγείρω.
20 διαλύω.
21 διαχειρίζομαι.
22 γίνομαι.
†† al. transp. al. πολὺν.
25 s. ὡς, v. τὸ εἶναι.
26 ἀφίστημι,
‡‡ δόξῃ-n.
27 δίδωμι.
28 ἀπολλύω.
29 εἰμί. [ζω.
30 διασκορπί-
§§ al. transp. al. αὐτῷ, s. ἐν αὐτῷ.
31 proκατὰ τὰ νῦν ἔχοντα.
‖‖ ἄφετε-i.
32 διαπρίομαι.

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐςιν,
οὐ *δύνασθε καταλῦσαι
†αὐτὸ, [2]μήποτε καὶ θεο-
μάχοι [3]εὑρεθῆτε.
40 Ἐπείσθησαν[5] δὲ αὐ-
τῷ· καὶ προσκαλεσά-
μενοι τοὺς ἀποστόλους,
[7]δείραντες [9]παρήγγει-
λαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ,
καὶ [11]ἀπέλυσαν αὐ-
τούς.
41 Οἱ μὲν οὖν [13]ἐπο-
ρεύοντο χαίροντες ἀπὸ
προσώπου τοῦ συνεδρί-
ου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος b αὐτοῦ | ‖[15]κατ-
ηξιώθησαν [16]ἀτιμα-
σθῆναι.
42 Πᾶσαν[17] τε ἡμέραν
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶ-
κον, οὐκ [18]ἐπαύοντο δι-
δάσκοντες καὶ εὐαγγε-
λιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν
Χριστόν.

Κεφ. ς΄.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις
ταύταις [21]πληθυνόν-
των τῶν μαθητῶν, [23]ἐ-
γένετο γογγυσμὸς τῶν
[25]Ἑλληνιςῶν πρὸς τὸς
[26]Ἑβραίυς, ὅτι [27]παρ-
εθεωρῦντο ἐν τῇ διακο-
νίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ
χῆραι αὐτῶν.
2 Προσκαλεσάμενοι δὲ
οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν, εἶπον·
Οὐκ [29]ἀρεστόν ἐστιν
ἡμᾶς καταλείψαντας
τὸν λόγον τῦ Θεῦ, [30]δι-
ακονεῖν τραπέζαις.
3 Ἐπισκέψασθε[31] οὖν,
ἀδελφοὶ ἄνδρας ἐξ
ὑμῶν [4]μαρτυρουμένυς
ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύμα-
τος ἁγίυ | ‡‡καὶ σοφίας,
οὓς §[4] καταςήσομεν ἐπὶ
τῆς [6]χρείας ταύτης.
4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προς-
ευχῇ καὶ τῇ [8]διακονίᾳ
τοῦ λόγου [10]προσκαρτε-
ρήσομεν.
5 Καὶ [12]ἤρεσεν ὁ λόγος
ἐνώπιον παντὸς τοῦ
πλήθους· καὶ [14]ἐξελέ-
ξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίςεως ϗ Πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ Φί-
λιππον, καὶ Πρόχορον,
καὶ Νικάνορα, καὶ Τί-
μωνα, καὶ Παρμενᾶν, ϗ
Νικόλαον προσήλυτον
Ἀντιοχέα.
6 Οὓς [19]ἔστησαν ἐνώ-
πιον τῶν ἀποστόλων·
** καὶ προσευξάμενοι
[20]ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας.
7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ [22]ηὔξανε, καὶ [21]ἐ-
πληθύνετο ὁ ἀριθμὸς
τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερυ-
σαλὴμ σφόδρα· πολύς
τε ὄχλος τῶν †† ἱερέων
[24]ὑπήκουον τῇ πίστει.
8 Στέφανος δὲ πλήρης
‡‡ πίστεως καὶ δυνάμε-
ως ἐποίει τέρατα καὶ
σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ
λαῷ.
9 Ἀνέστησαν[28] δέ τι-
νες τῶν ἐκ τῆς συναγω-
γῆς τῆς λεγομένης
§§Λιβερτίνων, ϗ Κυρη-
ναίων, ϗ Ἀλεξανδρέων,
καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας
ϵ καὶ Ἀσίας, | [32]συζη-
τοῦντες τῷ Στεφάνῳ.

A. D. 31.

* δυνήσεσθε-h.
1 ch. 10. 22.
† αὐτοὺς-l.
2 s. ὁρᾶτε.
3 εὑρίσκω.
‡ alii κυρίου.
§ καταστήσωμεν.
4 καθίστημι.
5 πείθω.
6 ch. 2. 45.
7 δέρω.
8 ch. 1. 17, 25.
9 παραγγέλλω.
10 ch. 1. 14.
11 ἀπολύω.
12 ἀρέσκω.
13 πορεύομαι.
14 ἐκλέγομαι.
‖ alii Ἰησῦ, s. Χριστῦ, s. κυρίυ, s. Θεοῦ.
15 καταξιόω.
16 ἀτιμάζω.
17 s. καθ᾽ ἑκάστην.
18 παύομαι.
19 ἵστημι.
** Οἵτινες-n.
20 ἐπιτίθημι.
21 πληθύνω.
22 αὐξάνω.
23 γίνομαι.
†† Ἰυδαίων-n.
24 ὑπακούω.
25 ch. 9. 29.
26 2 Co. 11. 22.
27 παραθεωρέω.
‡‡ χάριτος-a.
28 ἀνίστημι.
29 ch. 12. 3.
§§ Λιβυστίνων-n.
30 ch. 19. 22. Mat. 4. 11.
31 ἐπισκέπτομαι.
32 συζητέω.

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον
[1] ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ,
καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλά-
λει.
11 Τότε [3] ὑπέβαλον
ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι
[5] ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λα-
λοῦντος ῥήματα *βλάς-
φημα εἰς Μωσῆν καὶ
τὸν Θεόν.
12 Συνεκίνησάν [7] τε
τὸν λαὸν ϗ τοὺς πρεσ-
βυτέρους καὶ τοὺς γραμ-
ματεῖς· καὶ [9] ἐπιστάντες
[11] συνήρπασαν αὐτὸν,
καὶ [12] ἤγαγον εἰς τὸ
συνέδριον.
13 Ἔστησάν [15] τε μάρ-
τυρας ψευδεῖς, λέγον-
τας· Ὁ [1] ἄνθρωπος οὗ-
τος οὐ παύεται ῥήματα
[b] βλάσφημα [l] λαλῶν κα-
τὰ τοῦ [19] τόπου τοῦ
ἁγίου [b] τούτου [l] καὶ τοῦ
νόμου.
14 Ἀκηκόαμεν [5] γὰρ αὐ-
τοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖος οὗτος κα-
ταλύσει τὸν τόπον τοῦ-
τον· καὶ [23] ἀλλάξει τὰ
[21] ἔθη ἃ [25] παρέδωκεν
ἡμῖν Μωϋσῆς.
15 Καὶ [27] ἀτενίσαντες
εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ
καθεζόμενοι ἐν τῷ συν-
εδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσω-
πον ἀγγέλου.

Κεφ. ζ'.

ΕΙΠΕ δὲ ὁ ἀρχιε-
ρεύς· Εἰ [c] ἄρα [l] ταῦτα
οὕτως ἔχει;
2 Ὁ δὲ [28] ἔφη· [29] Ἄν-
δρες ἀδελφοὶ καὶ πα-
τέρες, ἀκούσατε· Ὁ
Θεὸς τῆς δόξης [2] ὤ-
φθη τῷ πατρὶ ἡμῶν
Ἀβραὰμ [24] ὄντι ἐν τῇ
Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν
Χαῤῥάν·
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τόν· [4] Ἔξελθε [6] ἐκ τῆς
γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγ-
γενείας σου, καὶ δεῦρο
[8] † εἰς γῆν ἣν ἄν σοι
[10] δείξω.
4 Τότε [6] ἐξελθὼν ἐκ
γῆς Χαλδαίων, [12] κατ-
ῴκησεν ἐν Χαῤῥάν.
Κἀκεῖθεν μετὰ τὸ [14] ἀπ-
οθανεῖν τὸν πατέρα
αὐτοῦ, ‡ [16] μετῴκισεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύ-
την εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
κατοικεῖτε.
5 Καὶ οὐκ [18] ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν
αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός·
καὶ [22] ἐπηγγείλατο αὐ-
τῷ [18] δοῦναι εἰς κατά-
σχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ μετ'
αὐτὸν, οὐκ [24] ὄντος αὐ-
τῷ τέκνου.
6 Ἐλάλησε [26] δὲ οὕτως
ὁ Θεός· Ὅτι [24] ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον
ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρα-
κόσια.
7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ
ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ
ἐγὼ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ
μετὰ ταῦτα [6] ἐξελεύσον-
ται, ϗ λατρεύσουσί μοι
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 Καὶ [18] ἔδωκεν αὐτῷ

A. D. 31.

1 ἀνθίστημι, Lu. 21. 15.
2 ὀπτομαι.
3 ὑποβάλλω.
4 Ge. 12. 1.
5 ἀκούω.
* βλασφημίας-n.
6 ἐξέρχομαι.
7 συγκινέω.
8 s. ἐλθὲ.
† εἰς τὴν γῆν-h.
9 ἐφίστημι.
10 δεικνύω.
11 συναρπάζω, c. 19. 29.
12 κατοικέω.
13 ἄγω, Mat. 10. 18.
14 ἀποθνήσκω.
15 ἵστημι.
‡ μετώκησεν-n.
16 μετοικίζω, ver. 43. 1 Ch. 5. 26.
17 ch. 21. 28. Lu. 15. 30.
18 δίδωμι.
19 ch. 21. 28. 25. 8. Ezr. 9. 8. Ps. 24. 3. Is. 60. 13.
20 s. ὁ Θεός.
21 ch. 16. 21. 25. 16. Lu. 22. 39. Jno. 19. 40.
22 ἐπαγγέλλω.
23 ἀλλάσσω.
24 εἰμί. [μι.
25 παραδίδωμι.
26 λαλέω.
27 ἀτενίζω, Lu. 22. 56.
28 φημι.
29 ch. 1. 11.

διαθήκην περιτομῆς· ⁊ οὕτως [1] ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ [3] περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ [5] τὸν Ἰακὼβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ [5] τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ [11]ἀπέδοντο [12]εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.

10 Καὶ §[17]ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ [19]ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. καὶ [23]κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

11 Ἦλθε [25] δὲ λιμὸς ἐφ᾽ ὅλην ** τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν, καὶ θλῖψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα †† σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ,[31] [32]ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. ⁊ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος |||| τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ a Ἰακὼβ,[16]‡ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν b αὐτοῦ | [2]ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταπέντε.

15 Κατέβη[4] δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ [6]ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

16 Καὶ [8] μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ [10] ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, * ὃ ὠνήσατο † Ἀβραὰμ [14]τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ ‡ τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ [18] ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ||[20]ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, [22]ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ·

18 Ἄχρις οὗ [24] ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ [26] ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν [29] τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.[30]

20 Ἐν ᾧ καιρῷ [1] ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος ‡‡ τῷ Θεῷ· ὃς [33] ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς b αὐτοῦ.|

21 §§ Ἐκτεθέντα [34] δὲ αὐτὸν *| [35]ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, ⁊ [33] ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυ-

A. D. 31.

1 γεννάω.
2 s. συνισταμένην.
3 περιτέμνω.
4 καταβαίνω
5 s ἐγέννησε.
6 τελευτάω.
8 μετατίθημι.
10 τίθημι.
11 ἀποδίδωμι
* ῷ-a.
† con. Ἰακὼβ, s. ρ´ ἀμνῶν.
13 s. ἵνα ἀπάγηται.
14 s. ἀντί.
‡ ἐν Συχέμ. s. τοῦ ἐν Συχέμ-n.
§ ἐξείλατο-a.
17 ἐξαιρέω.
18 ἐγγίζω.
19 δίδωμι.
|| ὡμολόγησεν-h. al. ἐπηγγείλατο.
20 ὀμνύω.
22 αὐξάνω.
23 καθίστημι
24 ἀνίστημι.
25 ἔρχομαι.
** τὴν Αἴγυπτον-h.
26 εἴδω.
29 s. ἕνεκα.
30 s. τὰ βρέφη
†† σιτία εἰς Αἴγυπτον-h
31 s. χρόνῳ.
‡‡ conj. τῇ θέᾳ. [ρίζω.
32 ἀναγνω-
33 ἀνατρέφω.
§§ Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ-n.
34 ἐκτίθημι.
|||| αὐτοῦ-n.
*† ἀνείλατο-a
35 ἀναιρέω.
*‡ al. transp.

πτίων· [1] ἦν δὲ δυνατὸς
ἐν λόγοις καὶ [c] ἐν | ἔρ-
γοις.*
23 Ὡς δὲ [2] ἐπληροῦτο
αὐτῷ τεσσαρακονταε-
τὴς χρόνος, [3] ἀνέβη [s]
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
ἐπισκέψασθαι τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
υἱοὺς Ἰσραήλ.
24 Καὶ [7] ἰδών τινα ἀδι-
κούμενον, [10] ἠμύνατο, [11] ϗ
[13] ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
[14] καταπονουμένῳ, [15] πα-
τάξας τὸν Αἰγύπτιον.
25 Ἐνόμιζε [17] δὲ [18] συν-
ιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χει-
ρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐ-
τοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ
οὐ [18] συνῆκαν.
26 Τῇ § τε ἐπιούσῃ ἡμέ-
ρᾳ [19] ὤφθη αὐτοῖς μα-
χομένοις, ϗ ‖ [21] συνήλα-
σεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην,
εἰπών· ** Ἄνδρες, ἀ-
δελφοί [1] ἐστε ὑμεῖς· ἱνα-
τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;
27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν
πλησίον, [23] ἀπώσατο
αὐτὸν, εἰπών· Τίς σε
[29] κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;
28 Μὴ [34] ἀνελεῖν με σὺ
θέλεις, [31] ὃν τρόπον
[34] ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰ-
γύπτιον;
29 Ἔφυγε [35] δὲ Μωσῆς
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
[36] ἐγένετο πάροικος ἐν
γῇ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέννη-
σεν υἱοὺς δύο.
30 Καὶ [2] πληρωθέντων
ἐτῶν τεσσαράκοντα,
[19] ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ

A. D. 31.

1 εἰμί.
* αὐτοῦ-m.
† πυρὶ φλο-γὸς-h.
2 πληρόω.
3 s. διαλο-γισμος.
‡ ἐθαύμαζε-a.
4 θαυμάζω.
5 ἀναβαίνω.
6 s. ὥστε v. εἰς τό.
7 εἴδω.
8 s. εἰμι.
10 ἀμύνω.
11 s. τῷ ἀδι-κουμένῳ v. αὐτῷ.
13 ποιέω.
14 2 Pe. 2. 7.
15 πατάσσω.
16 τολμάω.
17 νομίζω.
18 συνίημι.
§ δὲ-a. τε-h.
19 ὄπτομαι.
20 ἵστημι.
‖ συνήλλασ-σεν-t.
21 συνελαύνω.
** Ἄνδρες ἀδελφοί ἐστε ἱνατί-h.
22 s. ὄντος.
23 ἀπωθέο-μαι, ver. 39.
24 Ro. 8. 26.
25 ἀκούω.
26 καταβαίνω
27 ἐξαιρέω.
28 s. κατά.
29 καθίστημι
30 ἀρνέομαι.
31 s. καθ'.
†† σὺν-h.
33 ἀποστέλλω
34 ἀναιρέω.
35 φεύγω.
36 γίνομαι.
37 ἐξάγω.
‡‡ Αἰγύπτῳ-a

ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ
ἄγγελος [d] Κυρίου | ἐν
† φλογὶ πυρὸς βάτου.
31 Ὁ δὲ Μωσῆς [7] ἰδὼν,
‡ [4] ἐθαύμασε τὸ ὅραμα·
προσερχομένου δὲ αὐτοῦ
[6] κατανοῆσαι, [8a] ἐγένε-
το φωνὴ Κυρίου [c] πρὸς
αὐτόν |
32 Ἐγὼ [8] ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων σου, ὁ Θεὸς
Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-
κώβ. Ἔντρομος δὲ
[36] γενόμενος Μωσῆς
οὐκ [16] ἐτόλμα κατανο-
ῆσαι.
33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύ-
ριος· Λῦσον τὸ ὑπόδη-
μα τῶν ποδῶν σου· ὁ
γὰρ τόπος ἐν ᾧ [20] ἕστη-
κας γῆ ἁγία [1] ἐστίν.
34 Ἰδὼν [7] εἶδον τὴν κά-
κωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ
[22] ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ
[24] στεναγμοῦ αὐτῶν [25] ἤ-
κουσα, καὶ [26] κατέβην
[27] ἐξελέσθαι αὐτούς· ϗ
νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε
εἰς Αἴγυπτον.
35 Τοῦτον [23] τὸν Μωϋ-
σῆν ὃν [30] ἠρνήσαντο, εἰ-
πόντες· Τίς σε [29] κατέ-
στησεν ἄρχοντα καὶ
δικαστήν; τοῦτον ὁ
Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυ-
τρωτὴν [33] ἀπέστειλεν
†† ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
[19] ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
βάτῳ.
36 Οὗτος [37] ἐξήγαγεν
αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα
καὶ σημεῖα ἐν γῇ ‡‡ Αἰ-
γύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ
θαλάσσῃ, ϗ ἐν τῇ ἐρή-

μῳ, ἔτη τεσσαράκοντα.
37 Οὗτός [1]ἐςιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Προφήτην ὑμῖν [3]ἀναςήσει [c]Κύριος| ὁ Θεὸς [b]ὑμῶν|[*] ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· [d]αὐτοῦ ἀκούσεσθε.|
38 Οὗτός [1]ἐστιν ὁ [7]γενόμενος ἐν τῇ [9]ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς [11]ἐδέξατο [13]λόγια ζῶντα, [15]δοῦναι ἡμῖν·
39 Ὧ οὐκ [17]ἠθέλησαν ὑπήκοοι [7]γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' [18]ἀπώσαντο, ϗ [35]ἐςράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ [20]προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὃς [21]ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ [23]οἴδαμεν τί [7]γέγονεν αὐτῷ.
41 Καὶ [25]ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ [27]ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, ϗ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
42 [35]Ἔστρεψε [28] δὲ ὁ Θεὸς, καὶ [31]παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ [33]ςρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς [34]γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας [2]προςηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, [4]οἶκος Ἰσραήλ;
43 Καὶ [5]ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν †Ῥεμφὰν, τοὺς τύπους οὓς [6]ἐποιήσατε προςκυνεῖν αὐτοῖς· ϗ [8]μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα[10] Βαβυλῶνος.
44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου [1]ἦν [c]ἐν| τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς [12]διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν [14]τύπον ὃν [16]ἑωράκει·
45 Ἣν καὶ [19]εἰςήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν [22]ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προςώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ·
46 Ὃς [24]εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ [26]ᾐτήσατο εὑρεῖν [28]σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.
47 Σολομῶν δὲ [30]ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.
48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν [32]χειροποιήτοις [b]ναοῖς| κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·
49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι;

A. D. 31.

1 εἰμί.
2 προςφέρω.
3 ἀνίστημι.
4 nom. pro voc. Att.
5 ἀναλαμβάνω.
* al. ἡμῶν.
† Ῥεφὰν,-ί. al. Ῥεφφᾶ, s. Ῥομφᾶ.
6 ποιέω.
7 γίνομαι.
8 1 Ch. 5. 26. Ho. 10. 6.
9 Mat. 16. 18.
10 pro ἐπὶ ἐκεῖνα s. μέρη.
11 δέχομαι.
12 διατάσσω.
13 Ro. 3. 2. He. 5. 12.
14 ch. 23. 25. Jno. 20. 25.
15 δίδωμι.
16 ὁράω.
17 θέλω.
18 ἀπωθέομαι ch. 13. 16.
19 εἰςάγω.
20 Lu. 1. 76.
21 ἐξάγω.
22 ἐξωθέω.
23 εἴδω.
24 εὑρίσκω.
25 μοσχοποιέω.
26 αἰτέω.
27 ἀνάγω.
28 2 Pe. 1. 13.
29 s. ἑαυτὸν, v. γνώμην, v. τρόπους.
30 οἰκοδομέω.
31 παραδίδωμι.
32 ch. 17. 24.
33 1 Ki. 22. 19.
34 γράφω. Am. 5. 25, 26.
35 στρέφω.

λέγει Κύριος· ἢ τίς τό-
πος τῆς [1] καταπαύσεώς
μου;
50 Οὐχὶ ἡ χείρ μου
[5] ἐποίησε ταῦτα πάν-
τα;
51 Σκληροτράχηλοι,[7]
καὶ [8] ἀπερίτμητοι τῇ
καρδίᾳ καὶ τοῖς [9] ὠσὶν,
ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι
τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, ϗ
ὑμεῖς.
52 Τίνα τῶν προφητῶν
οὐκ [11] ἐδίωξαν οἱ πατέ-
ρες ὑμῶν; καὶ [13] ἀπ-
έκτειναν τοὺς [14] προκα-
ταγγείλαντας περὶ τῆς
ἐλεύσεως τοῦ δικαίου,
οὗ νῦν ὑμεῖς [15] προδό-
ται καὶ φονεῖς [17] γεγέ-
νησθε.
53 Οἵτινες [19] ἐλάβετε
τὸν νόμον εἰς [21] διατα-
γὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ
[23] ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦ-
τα, [25] διεπρίοντο ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, καὶ
[27] ἔβρυχον τὰς ὀδόντας
ἐπ' αὐτόν.
55 Ὑπάρχων δὲ πλή-
ρης Πνεύματος ἁγίου,
[29] ἀτενίσας εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ,
καὶ Ἰησοῦν [30] ἑστῶτα ἐκ
δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,
56 Καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ,
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς
[31] ἀνεωγμένους, καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
δεξιῶν [30] ἑστῶτα τοῦ
Θεοῦ.
57 Κράξαντες[33] δὲ φω-
νῇ μεγάλῃ, [35] συνέσχον
τὰ [9] ὦτα αὐτῶν, καὶ
[2] ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν
ἐπ' αὐτόν.
58 Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω
τῆς πόλεως, [3] ἐλιθοβό-
λουν· καὶ οἱ μάρτυρες
[4] ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια
αὐτῶν παρὰ τοὺς [6] πό-
δας νεανίου καλουμένου
Σαύλου,
59 Καὶ [3] ἐλιθοβόλουν
τὸν Στέφανον, [10] ἐπικα-
λούμενον καὶ λέγοντα·
Κύριε Ἰησοῦ, [12] δέξαι
τὸ πνεῦμά μου.
60 Θεὶς[16] δὲ τὰ γόνατα,
[33] ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ·
Κύριε, μὴ [30] στήσῃς αὐ-
τοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύ-
την. Καὶ τοῦτο εἰπὼν,
[18] ἐκοιμήθη.

Κεφ. η΄.

ΣΑΥΛΟΣ δὲ [20] ἦν
[22] συνευδοκῶν τῇ [24] ἀν-
αιρέσει αὐτοῦ. [17] Ἐγέ-
νετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν
ἐν Ἱεροσολύμοις· πάν-
τες τε [26] διεσπάρησαν
κατὰ τὰς χώρας τῆς
Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
ρείας, πλὴν τῶν ἀπο-
στόλων.
2 Συνεκόμισαν[28] δὲ
τὸν Στέφανον ἄνδρες
[32] εὐλαβεῖς, καὶ [5] ἐποιή-
σαντο κοπετὸν μέγαν
ἐπ' αὐτῷ.
3 Σαῦλος δὲ [34] ἐλυ-
μαίνετο τὴν ἐκκλησίαν,
κατὰ τοὺς οἴκους εἰσ-
πορευόμενος, σύρων τε
ἄνδρας καὶ γυναῖκας,

A. D. 32.

1 He. 3.11,18. Ps. 132. 14. Is. 66. 1.
2 ὁρμάω.
3 λιθοβολέω.
4 ἀποτίθημι.
5 ποιέω.
6 πούς.
7 Ex. 33. 3, 5. De. 9. 6.
8 Ge. 17. 14. Ex. 12. 48. Le. 26. 41. Je. 6. 10.
9 οὖς
10 ch. 9. 14. Ro. 10. 12, 13.
11 διώκω.
12 δέχομαι.
13 ἀποκτείνω
14 ch. 3. 18.
15 Lu. 6. 16. 2 Ti. 3. 4.
16 τίθημι.
17 γίνομαι.
18 κοιμάω, Jno. 11. 11.
19 λαμβάνω.
20 εἰμί.
21 Ro. 13. 2. Ezr. 4. 11.
22 ch. 22. 20. Lu. 11. 48. Ro. 1. 32.
23 φυλάσσω.
24 ch. 22. 20.
25 διαπρίομαι: ch. 5. 33.
26 διασπείρω, v. 4. c. 11. 19.
27 βρύχω, Job 16. 9. Ps. 35. 16.
28 συγκομίζω
29 ἀτενίζω.
30 ἵστημι.
31 ἀνοίγω.
32 Lu. 2. 25.
33 κράζω[μαι
34 λυμαίνο-
35 συνέχω.

παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν [3]διασπαρέντες [4]διῆλθον,[5] [6]εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.[7]

5 Φίλιππος δὲ [8]κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, [9]ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

6 Προςεῖχόν[11] [12]τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 Πολλῶν† γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, [13]βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ, [15]ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ [17]παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ [19]ἐθεραπεύθησαν.

8 Καὶ [21]ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων [23]προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ [25]ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων [27]εἶναί τινα ἑαυτὸν [29]μέγαν,

10 Ὧ [11]προσεῖχον ἁπάντες‖ §ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός [27]ἐστιν ἡ [31]δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ **μεγάλη.

11 Προσεῖχον[12] δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις [25]ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 Ὅτε δὲ [35]ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ ε τὰ‖ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος bτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, [24]ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς [35]ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς [27]ἦν [10]προςκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε *σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας, [25]ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι [37]δέδεκται ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, [14]ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην·

15 Οἵτινες [16]καταβάντες [18]προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως [20]λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον.

16 (‡Οὔπω γὰρ [27]ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν [22]ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ [24]βεβαπτισμένοι [26]ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.)

17 Τότε [28]ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ [20]ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον.

18 ‖ Θεασάμενος[30] δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς [32]ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων [33]δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, [34]προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,

19 Λέγων· [33]Δότε [36]κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύ-

A. D. 32.

1 παραδίδωμι
2 s. πράγματα
3 διασπείρω.
4 διέρχομαι.
5 s. τὰς χώρας
6 v. 12. 25. 35. ch. 5. 42.
7 s. τοῦ Θεοῦ.
8 κατέρχομαι
9 κηρύσσω.
10 ch. 1. 14.
11 προςέχω.
12 s. τὸν υἱὸν.
* δυνάμεις καὶ σημεῖα μεγάλα γινόμενα-a.
† Πολλοὶ.....ἐξήρχοντο-n.
13 βοάω.
14 ἀποστέλλω
15 ἐξέρχομαι.
16 καταβαίνω
17 παραλύω.
18 προςεύχομαι.
19 θεραπεύω.
20 λαμβάνω.
21 γίνομαι.
‡ Οὐδέπω-h.
22 ἐπιπίπτω.
23 προϋπάρχω.
24 βαπτίζω.
25 ἐξίστημι.
26 ὑπάρχω.
§ al. transp.
27 εἰμί.
28 ἐπιτίθημι.
29 ch. 5. 36.
30 θεάομαι.
‖ Ἰδὼν a.
31 Ro. 1. 16.
** καλουμένη-m.
32 1 Ti. 4. 14.
33 δίδωμι.
34 προςφέρω.
35 πιστεύω.
36 καὶ ἐμοί.
37 δέχομαι.

την, ἵνα ᾧ ἐὰν [1]ἐπιθῶ
τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ
Πνεῦμα ἅγιον.
20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς
αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν
σου σὺν σοὶ [2]εἴη εἰς
[5]ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
[6]δωρεὰν τοῦ Θεοῦ [7]ἐνό-
μισας διὰ χρημάτων
[9]κτᾶσθαι.
21 Οὐκ [2]ἔστι σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία
σου οὐκ [2]ἔστιν [11]εὐθεῖα
†ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
22 Μετανόησον οὖν
ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύ-
της, καὶ [15]δεήθητι τοῦ
‡Θεοῦ, εἰ ἄρα [16]ἀφεθή-
σεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς
καρδίας σου.
23 Εἰς γὰρ [17]χολὴν
[19]πικρίας καὶ [21]σύνδε-
σμον ἀδικίας ὁρῶ σε
[2]ὄντα.
24 Ἀποκριθεὶς [23] δὲ ὁ
Σίμων εἶπε· [15]Δεήθητε
ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
τὸν Κύριον, ὅπως μη-
δὲν [25] [27]ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ
ὧν εἰρήκατε.§
25 Οἱ μὲν οὖν [29]δια-
μαρτυράμενοι καὶ λα-
λήσαντες τὸν λόγον τοῦ
Κυρίου, [31]ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλήμ, πολ-
λάς τε κώμας τῶν Σα-
μαρειτῶν [33]εὐηγγελί-
σαντο.
26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου
[35]ἐλάλησε πρὸς Φίλιπ-
πον, λέγων· [3]Ἀνάστηθι
καὶ πορεύου κατὰ με-
σημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν
τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς *Γά-
ζαν· αὕτη [2]ἐστὶν ἔρη-
μος.
27 Καὶ [3]ἀναστὰς [4]ἐπο-
ρεύθη· καὶ ἰδού, ἀνὴρ
[8]Αἰθίοψ εὐνοῦχος, [10]δυ-
νάστης Κανδάκης [d] τῆς
βασιλίσσης Αἰθιόπων,
ὃς [2]ἦν [12]ἐπὶ πάσης τῆς
γάζης αὐτῆς, ὃς [13]ἐλη-
λύθει προσκυνήσων εἰς
Ἱερουσαλήμ,
28 Ἦν [2] τε ὑποστρέφων,
καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
ἅρματος αὐτοῦ, καὶ [14]ἀν-
εγίνωσκε τὸν προφήτην
Ἠσαΐαν.
29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα
τῷ Φιλίππῳ· [18]Πρόσ-
ελθε, καὶ [20]κολλήθητι
τῷ ἅρματι τούτῳ.
30 Προσδραμὼν [22] δὲ
ὁ Φίλιππος [24]ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος
τὸν προφήτην Ἠσαΐαν,
καὶ εἶπεν· Ἆρά γε [26]γι-
νώσκεις ἃ ἀναγινώ-
σκεις;
31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς
γὰρ ἂν [28]δυναίμην, ἐὰν
μή τις [30]ὁδηγήσῃ με;
[32]Παρεκάλεσέ τε τὸν
Φίλιππον [34]ἀναβάν-
τα καθίσαι σὺν αὐ-
τῷ.
32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς
γραφῆς ἣν [14]ἀνεγίνω-
σκεν, [2]ἦν αὕτη· [36]Ὡς
πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν
[37]ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς
ἐναντίον τοῦ κείροντος
αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως
οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα
αὐτοῦ.
33 Ἐν τῇ ταπεινώσει

A. D. 32.

1 ἐπιτίθημι.
* Γάζαν. Αὕτη al. Γάζαν· αὐτή-n
2 εἰμί.
3 ἀνίστημι.
4 πορεύομαι.
5 ch. 25. 16.
6 Jno. 4. 10.
7 νομίζω.
8 Je. 13. 23.
9 κτάομαι.
10 Lu. 1. 52.
11 ch. 9. 11.
12 a. τεταγμένος, v. καθισταμένος.
13 ἔρχομαι.
† ἔναντι a.
14 ἀναγινώσκω.
15 δέομαι.
‡ κυρίου-h.
16 ἀφίημι.
17 Mat. 27. 34.
18 προσέρχομαι.
19 Ro. 3. 14.
20 κολλάω.
21 Ep. 4. 3.
22 προστρέχω.
23 ἀποκρίνομαι.
24 ἀκούω.
25 a. τούτων.
26 Ge. 26. 9.
27 ἐπέρχομαι.
§ ὃς πολλὰ κλαίων οὐ διελίμπανεν-f.
28 δύναμαι.
29 ch. 2. 40.
30 Mat. 15. 14.
31 ὑποστρέφω.
32 παρακαλέω.
33 εὐαγγελίζω.
34 ἀναβαίνω.
35 λαλέω.
36 Is. 53. 7, 8.
37 ἄγω.

αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ
[1]ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν
αὐτοῦ τίς [3]διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς
γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
34 Ἀποκριθεὶς[4] δὲ ὁ
εὐνοῦχος τῷ Φιλίπ-
πῳ, εἶπε· Δέομαί σου,
περὶ τίνος ὁ προφήτης
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυ-
τοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τι-
νός;
35 Ἀνοίξας[5] δὲ ὁ Φί-
λιππος τὸ στόμα αὐτοῦ,
καὶ [7]ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
γραφῆς ταύτης, [9]εὐηγ-
γελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰη-
σοῦν.
36 Ὡς δὲ [11]ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδὸν, [13]ἦλθον
ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν
ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτι-
σθῆναι;
37 * b Εἶπε δὲ ὁ Φίλιπ-
πος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅ-
λης τῆς καρδίας, ἔξε-
στιν. [4] Ἀποκριθεὶς δὲ
εἶπε· Πιστεύω τὸν υἱὸν
τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰη-
σοῦν Χριστόν.‖
38 Καὶ ἐκέλευσε [20]στῆ-
ναι τὸ ἅρμα· καὶ [21]κατέ-
βησαν ἀμφότεροι [22]εἰς
τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φίλιπ-
πος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ
[25]ἐβάπτισεν αὐτόν.
39 Ὅτε δὲ [27]ἀνέβησαν
[23]ἐκ τοῦ ὕδατος, §Πνεῦ-
μα Κυρίου ἥρπασε τὸν
Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶ-
δεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐ-
νοῦχος· [11] ἐπορεύετο
γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
χαίρων.

A. D. 33.
1 αἴρω.
2 εὑρίσκω.
3 διηγέομαι.
4 ἀποκρίνο-
μαι.
5 ἀνοίγω.
6 προσέρχο-
μαι.
7 ἄρχομαι.
8 αἰτέω. [ζω.
9 εὐαγγελί-
10 c. 19. 9, 23.
11 πορεύομαι.
12 εἰμί.
13 ἔρχομαι.
14 δέω.
15 ἄγω.
16 γίνομαι.
* Vide App.
17 περια-
στράπτω,
ch. 22. 6.
18 πίπτω.
19 ἀκούω.
20 ἵστημι.
21 καταβαί-
νω.
22 c. 7. 3,5,26.
23 c. 7. 3,4,10,
37, 40.
† ὁ Ναζω-
ραῖος. f.
‡ Ἀλλὰ ἀνά-
στηθι καὶ
εἴσελθε α.
24 ch. 26. 14.
1 Co. 15. 56.
25 βαπτίζω.
26 ch. 26. 14.
27 ἀναβαίνω.
§ πνεῦμα ἅ-
γιον ἐπέπε-
σεν ἐπὶ τὸν
εὐνοῦχον,
ἄγγελος δὲ
κυρίου-π.
28 s. εἶπε.
29 ἀνίστημι.
30 εἰσέρχο-
μαι.

40 Φίλιππος δὲ [2]εὑρέ-
θη εἰς Ἄζωτον· καὶ δι-
ερχόμενος [9]εὐηγγελίζε-
το τὰς πόλεις πάσας,
ἕως τοῦ [10]ἐλθεῖν αὐτὸν
εἰς Καισάρειαν.

Κεφ. θ΄.

Ο ΔΕ Σαῦλος ἔτι
ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ
φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς
τοῦ Κυρίου, [6]προσελθὼν
τῷ ἀρχιερεῖ,
2 Ἠτήσατο[8] παρ' αὐ-
τοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δα-
μασκὸν πρὸς τὰς συν-
αγωγὰς, ὅπως ἐάν τι-
νας [2]εὕρῃ τῆς [10]ὁδοῦ
[12]ὄντας ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας, [14]δεδεμένους
[15]ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσα-
λήμ.
3 Ἐν δὲ τῷ [11] πορεύε-
σθαι, [16] ἐγένετο αὐτὸν
ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ·
καὶ ἐξαίφνης [17]περιή-
στραψεν αὐτὸν φῶς
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
4 Καὶ [18]πεσὼν ἐπὶ τὴν
γῆν, [19] ἤκουσε φωνὴν
λέγουσαν αὐτῷ· Σα-
οὺλ, Σαοὺλ, τί με διώ-
κεις;
5 Εἶπε δέ· Τίς εἶ, Κύ-
ριε; Ὁ δὲ c Κύριος εἶ-
πεν·‖ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς†
ὃν σὺ διώκεις‡ [26]σκλη-
ρόν σοι πρὸς [24] κέντρα
[26] λακτίζειν.
6 Τρέμων τε καὶ θαμ-
βῶν εἶπε· Κύριε, τί
με θέλεις ποιῆσαι;
Καὶ ὁ Κύριος [28] πρὸς
αὐτόν· [29] Ἀνάστηθι
καὶ [30]εἴσελθε εἰς τὴν

πόλιν, καὶ [1] λαληθήσε-
ταί σοι * τί σε δεῖ ποι-
εῖν.
7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συν-
οδεύοντες αὐτῷ, [3] εἱςἡ-
κεισαν [4]† ἐννεοὶ, ἀκούον-
τες μὲν τῆς φωνῆς, μη-
δένα δὲ θεωροῦντες.
8 Ἠγέρθη[7] δὲ ὁ Σαῦ-
λος ἀπὸ τῆς γῆς· [10]ἀνε-
ῳγμένων δὲ τῶν ὀ-
φθαλμῶν αὐτοῦ, ‡ οὐδέ-
να [11]ἔβλεπε· [12]χειρα-
γωγοῦντες δὲ αὐτὸν,
[15]εἰςήγαγον εἰς Δαμα-
σκόν.
9 Καὶ [17]ἦν ἡμέρας
τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ
οὐκ [18]ἔφαγεν, οὐδὲ
[19]ἔπιεν.
10 Ἦν[17] δέ τις μαθη-
τὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνό-
ματι Ἀνανίας, ☧ εἶπε
πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος
ἐν ὁράματι· Ἀνανία.
Ὁ δὲ εἶπεν· [21]Ἰδοὺ
ἐγὼ, Κύριε.
11 Ὁ δὲ Κύριος [40]πρὸς
αὐτόν· [25]Ἀναστὰς πο-
ρεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην
τὴν καλουμένην [27]Εὐ-
θεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν
οἰκίᾳ Ἰούδα [30]Σαῦλον
ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ
γὰρ προσεύχεται·
12 Καὶ εἶδεν [e]ἐν ὁρά-
ματι | § ἄνδρα ὀνόματι
Ἀνανίαν [31]εἰςελθόντα,
καὶ [32]ἐπιθέντα αὐτῷ
χεῖρα, ὅπως ἀναβλέ-
ψῃ.
13 Ἀπεκρίθη[37] δὲ b ὁ |
Ἀνανίας· Κύριε, [39]ἀκή-
κοα ἀπὸ πολλῶν περὶ
τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα

A. D. 33.

1 λαλέω.
2 ποιέω.
* ὅ, τι-ί.
3 ἵστημι.
4 ver. 32. Ro. 1. 7.
5 Pr. 17. 29. Is. 56. 10.
† ἐνεοὶ-λ.
6 δέω.
7 ἐγείρω.
8 Ro. 9. 21.
9 Ro. 9. 11.
10 ἀνοίγω.
‡ οὐδὲν-π.
11 βλέπω.
12 ὑποδεικνύω.
13 ch. 22. 11.
14 πάσχω.
15 εἰςάγω.
16 ἀπέρχομαι
17 εἰμί.
18 φάγω.
19 πίνω.
20 ἀποςέλλω.
21 εἴδω.
22 ὄπτομαι.
23 ἔρχομαι.
24 πλέω.
25 ἀνίστημι.
26 ἀποπίπτω.
27 ch. 8. 21.
28 Le. 11. 9, 10.
29 ἀναβλέπω.
30 s. ἄνδρα, ver. 12.
§ alii transp.
31 εἰςέρχομαι.
32 λαμβάνω.
33 ἐπιτίθημι.
34 Ge. 48. 2.
35 s. ἑαυτόν.
36 γίνομαι.
37 ἀποκρίνομαι.
38 κηρύσσω.
39 ἀκούω.
‖ Ἰησοῦν-α.
40 s. εἶπε.

κακὰ [2]ἐποίησε τοῖς
[4]ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσα-
λήμ.
14 Καὶ ὧδε ἔχει ἐξου-
σίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων, [6]δῆσαι πάντας
τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ
ὄνομά σου.
15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι
[8]σκεῦος [9]ἐκλογῆς μοι
[17]ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαςά-
σαι τὸ ὄνομά μου ἐνώ-
πιον ἐθνῶν, καὶ βασι-
λέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.
16 Ἐγὼ γὰρ [12]ὑποδεί-
ξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
[14]παθεῖν.
17 Ἀπῆλθε [16] δὲ Ἀνα-
νίας, καὶ [31]εἰςῆλθεν εἰς
τὴν οἰκίαν· ☧ [33]ἐπιθεὶς
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας,
εἶπε· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ
Κύριος [20]ἀπέσταλκέ με
(c Ἰησοῦς | ὁ [22]ὀφθείς σοι
ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ [23]ἤρχου)
ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ
[24]πλησθῇς Πνεύματος
ἁγίου.
18 Καὶ εὐθέως [26]ἀπέ-
πεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλ-
μῶν αὐτοῦ ὡςεὶ [28]λε-
πίδες, [29]ἀνέβλεψέ τε
b παραχρῆμα | ☧ [25]ἀνα-
στὰς ἐβαπτίσθη.
19 Καὶ [32]λαβὼν τρο-
φὴν, [34]ἐνίσχυσεν. [35]
[36]Ἐγένετο δὲ b ὁ Σαῦ-
λος | μετὰ τῶν ἐν Δα-
μασκῷ μαθητῶν ἡμέρας
τινάς.
20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
συναγωγαῖς [38]ἐκήρυσ-
σε τὸν ‖Χριστὸν, ὅτι

οὗτός [1]ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ.
21 Ἐξίσταντο[3] δὲ πάν-
τες οἱ ἀκούοντες, καὶ
ἔλεγον· Οὐχ οὗτός
[1]ἐστιν ὁ [6]πορθήσας ἐν
Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπι-
καλουμένους τὸ ὄνομα
τοῦτο; καὶ ὧδε εἰς
τοῦτο [7]ἐληλύθει ἵνα
[8]δεδεμένους αὐτοὺς [9]ἀ-
γάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς.
22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
[10]ἐνεδυναμοῦτο, ‡ καὶ
[11]συνέχυνε τοὺς Ἰουδαί-
ους τοὺς κατοικοῦντας
ἐν Δαμασκῷ, [13]συμβι-
βάζων ὅτι οὗτός [1]ἐστιν
ὁ Χριστός.
23 Ὡς δὲ [15]ἐπληροῦν-
το ἡμέραι ἱκαναὶ, [17]συν-
εβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
δαῖοι [19]ἀνελεῖν αὐτόν.
24 Ἐγνώσθη[21] δὲ τῷ
Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐ-
τῶν· §[23]παρετήρουν τε
τὰς πύλας ἡμέρας τε
καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν
[19]ἀνέλωσι.
25 Λαβόντες[26] δὲ αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς,
[5]καθῆκαν διὰ τοῦ τεί-
χους, [27]χαλάσαντες ἐν
σπυρίδι.
26 Παραγενόμενος[29] δὲ
ὁ Σαῦλος ||||εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, [31]ἐπειρᾶτο
κολλᾶσθαι τοῖς μαθη-
ταῖς· καὶ πάντες [34]ἐφο-
βοῦντο αὐτὸν, μὴ πι-
στεύοντες ὅτι [1]ἐστὶ μα-
θητής.
27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλα-
βόμενος αὐτὸν, [9]ἤγαγε
πρὸς τοὺς ἀποστόλους,
καὶ διηγήσατο αὐτοῖς
πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν
Κύριον, καὶ ὅτι [2]ἐλά-
λησεν αὐτῷ, καὶ πῶς
ἐν Δαμασκῷ [4]ἐπαῤῥησι-
άσατο ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ.
28 Καὶ [1]ἦν μετ' αὐτῶν
εἰσπορευόμενος καὶ ἐκ-
πορευόμενος *ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ, ‡καὶ παῤ-
ῥησιαζόμενος ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ.
29 Ἐλάλει[2] τε καὶ
[12]συνεζήτει πρὸς τοὺς
†Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπ-
εχείρουν αὐτὸν [19]ἀνε-
λεῖν.
30 Ἐπιγνόντες[14] [16]δὲ
οἱ ἀδελφοὶ [18]κατήγα-
γον αὐτὸν εἰς Καισά-
ρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν εἰς Ταρσόν.
31 Αἱ ‖ μὲν οὖν ἐκκλη-
σίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰου-
δαίας καὶ Γαλιλαίας
καὶ Σαμαρείας ** [24]εἶ-
χον εἰρήνην, †† [25]οἰκο-
δομούμεναι καὶ πο-
ρευόμεναι τῷ φόβῳ
τοῦ ‡‡Κυρίου καὶ τῇ
παρακλήσει τοῦ ἁγίου
Πνεύματος, §§ [28]ἐπλη-
θύνοντο.
32 Ἐγένετο[30] δὲ Πέ-
τρον διερχόμενον διὰ
πάντων, [32]κατελθεῖν[33]
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους
τοὺς κατοικοῦντας Λύδ-
δαν.
33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄν-
θρωπόν τινα Αἰνέαν
ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ

A. D. 36.

1 εἰμί.
2 λαλέω.
3 ἐξίστημι.
4 παῤῥησιάζομαι.
5 καθίημι.
6 πορθέω.
7 ἔρχομαι.
8 δέω.
9 ἄγω.
* εἰς-h. [n.
† Ἕλληνας-.
10 ἐνδυναμόω
‡ τῷ λόγῳ-f.
11 συγχύνω.
12 συζητέω.
13 ch. 16. 10.
14 ἐπιγινώσκω.
15 πληρόω.
16 s. τοῦτο.
17 συμβουλεύω.
18 κατάγω.
19 ἀναιρέω.
21 γινώσκω.
§ παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς-n
23 παρατηρέω
‖ Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία-n.
** εἶχεν-n.
24 ἔχω.
†† οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη-n.
25 Mat. 7. 24.
‡‡ κυρίῳ καὶ τῇ-n.
26 λαμβάνω.
27 Mar. 2. 4.
§§ ἐπληθύνετο-n.
28 πληθύνω.
29 παραγίνομαι.
|||| ἐκ-n. [μαι.
30 γίνομαι.
31 πειράω.
32 s. χωρίων.
33 κατέρχομαι.
34 φοβέω

κατακείμενον ἐπὶ κραβ-
βάτῳ, ὃς ¹ἦν ² παραλε-
λυμένος.
34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί
σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός·
⁵ ἀνάστηθι, καὶ ⁷ στρῶ-
σον ⁸ σεαυτῷ. Καὶ εὐ-
θέως ⁵ἀνέστη.
35 Καὶ εἶδον αὐτὸν
πάντες οἱ κατοικοῦντες
Λύδδαν καὶ τὸν *Σαρω-
νᾶν, οἵτινες ¹¹ ἐπέστρε-
ψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.
36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις
¹ ἦν μαθήτρια ὀνόματι
Ταβιθά, ἣ διερμηνευο-
μένη λέγεται Δορκάς·
αὕτη ¹ ἦν πλήρης ἀγα-
θῶν ἔργων καὶ ἐλεημο-
συνῶν ὧν ἐποίει.
37 Ἐγένετο¹⁵ δὲ ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἀσθενήσασαν αὐτὴν
¹⁷ ἀποθανεῖν· λούσαντες
δὲ αὐτὴν ¹⁸ ἔθηκαν ἐν
¹⁹ ὑπερῴῳ.
38 Ἐγγὺς δὲ ¹οὔσης
Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ
μαθηταὶ ἀκούσαντες
ὅτι Πέτρος ¹ ἐστὶν ἐν
αὐτῇ,²³ ²⁴ ἀπέστειλαν
ἀδύο ἄνδρας ǀ πρὸς αὐ-
τόν, ‡ παρακαλοῦντες
μὴ ²⁷ ὀκνῆσαι ²⁸ διελ-
θεῖν ἕως αὐτῶν.
39 Ἀναστὰς⁵ δὲ Πέτρος
³¹ συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν
³² παραγενόμενον ³³ ἀν-
ήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷ-
ον· καὶ ³⁵ παρέστησαν
αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι
κλαίουσαι, καὶ ἐπιδει-
κνύμεναι χιτῶνας καὶ
ἱμάτια ὅσα ἐποίει
μετ' αὐτῶν ¹ οὖσα ἡ
Δορκάς.
40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω
πάντας ὁ Πέτρος,
¹⁸θεὶς τὰ γόνατα, ⁴προσ-
ηύξατο· καὶ ¹¹ἐπιστρέ-
ψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶ-
πε· Ταβιθά, ⁵ ἀνάστηθι.
Ἡ δὲ ⁶ ἤνοιξε τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ
⁸ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον,
¹⁰ ἀνεκάθισε.
41 Δοὺς ¹² δὲ αὐτῇ
χεῖρα, ⁵ ἀνέστησεν αὐ-
τήν· φωνήσας δὲ τοὺς
ἁγίους, καὶ τὰς χήρας,
³⁵ παρέστησεν αὐτὴν
ζῶσαν.
42 Γνωστὸν δὲ ¹⁵ ἐγέ-
νετο καθ' ὅλης τῆς
Ἰόππης· καὶ πολλοὶ
¹³ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν
Κύριον.
43 Ἐγένετο¹⁵ δὲ ἡμέ-
ρας ἱκανὰς ¹⁴μεῖναι αὐ-
τὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
Σίμωνι ¹⁶βυρσεῖ.

Κεφ. ι'.

ΑΝΗΡ δέ † τις ¹ ἦν
ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι
Κορνήλιος, ἑκατοντάρ-
χης ἐκ ²⁰ σπείρης τῆς
²¹ καλουμένης Ἰταλικῆς,
2 Εὐσεβὴς²² καὶ ²⁵φο-
βούμενος τὸν Θεόν, σὺν
παντὶ τῷ ²⁶οἴκῳ αὐτοῦ,
ποιῶν ἀ τε ǀ ἐλεημοσύ-
νας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ
²⁹ δεόμενος τοῦ Θεοῦ
³⁰ διαπαντός.
3 Εἶδεν ἐν ὁράματι
³⁴φανερῶς, ὡσεὶ ³⁵ ὥραν
ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγ-
γελον τοῦ Θεοῦ ³⁷εἰσελ-

A. D. 37.

1 εἰμί.
2 Mat 9. 25.
3 παραλύω.
4 προσεύχομαι.
5 ἀνίστημι.
6 ἀνοίγω.
7 στρωννύω.
8 εἴδω.
9 s. κλίνην.
10 ἀνακαθίζω
* Σάρωνα, -α. al. Ἀσσάρωνα-ν.
11 ἐπιστρέφω.
12 δίδωμι.
13 πιστεύω.
14 μένω.
15 γίνομαι.
16 c. 10. 6, 32. Job 16. 15.
17 ἀποθνήσκω
18 τίθημι.
19 v. 39. c. 1. 13.
† τις ἐν-α. τις ἦν ἐν-ι.
20 Mat. 27. 27.
21 καλέω.
22 v. 7. c. 3. 12.
23 s. πόλει.
24 ἀποστέλλω
‡ παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσῃς δ. ἐ. ἡμῶν-n.
25 ch. 13. 26.
26 ch. 11. 14.
27 Nu. 22. 16.
28 διέρχομαι.
29 ch. 4. 31.
30 ch. 2. 25. 2 Th. 3. 16.
31 συνέρχομαι.
32 παραγίνομαι.
33 ἀνάγω.
34 Mar. 1. 45.
35 παρίστημι.
36 s. καθ'.
37 εἰσέρχομαι.

θόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ
εἰπόντα αὐτῷ· Κορνή-
λιε.
4 Ὁ δὲ ἀτενίσας [2] αὐ-
τῷ, καὶ ἔμφοβος [4] γε-
νόμενος, εἶπε· Τί [26] ἐ-
στι, Κύριε; Εἶπε δὲ
αὐτῷ· Αἱ προσευχαί
σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
σου [7]ἀνέβησαν εἰς [9]μνη-
μόσυνον * ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
5 Καὶ νῦν [11]πέμψον εἰς
Ἰόππην ἄνδρας, καὶ με-
ταπεμψαι Σίμωνα § ὃς
ἐπικαλεῖται Πέτρος.
6 Οὗτος [13] ξενίζεται
παρά τινι Σίμωνι βυρ-
σεῖ, ᾧ [26] ἐςιν οἰκία πα-
ρὰ θάλασσαν· *b* οὗτος
λαλήσει σοι τί σε δεῖ
ποιεῖν. ||
7 Ὡς δὲ [15] ἀπῆλθεν ὁ
ἄγγελος ὁ λαλῶν ** τῷ
Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο
τῶν [17]οἰκετῶν *c* αὐτοῦ, !
καὶ ςρατιώτην εὐσεβῆ
τῶν [19] προσκαρτερούν-
των αὐτῷ,
8 Καὶ [22]ἐξηγησάμενος
αὐτοῖς ἅπαντα, [23] ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
Ἰόππην.
9 Τῇ [21]δὲ ἐπαύριον ὁ-
δοιπορούντων ‡‡ἐκείνων,
ϗ τῇ πόλει ἐγγιζόντων,
† ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ
δῶμα [27] προσεύξασθαι,
περὶ ὥραν ἕκτην.
10 Ἐγένετο [5] δὲ πρόσ-
πεινος, ϗ [29] ἤθελε γεύ-
σασθαι· [31] παρασκευα-
ζόντων [32] δὲ ‡‡ ἐκείνων
§§ [33]ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν
ἔκστασις,

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐ-
ρανὸν [1]ἀνεῳγμένον, καὶ
καταβαῖνον *b* ἐπ' αὐ-
τὸν | [2] σκεῦός τι ὡς ὀθό-
νην μεγάλην, τέσσαρ-
σιν ἀρχαῖς [4] *c* δεδεμέ-
νον, καὶ | [6] καθιέμενον
ἐπὶ τῆς γῆς·
12 Ἐν ᾧ [8] ὑπῆρχε πάν-
τα τὰ τετράποδα *d* τῆς
γῆς | †καὶ τὰ θηρία, | ‡ϗ
τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
13 Καὶ [5]ἐγένετο φωνὴ
πρὸς αὐτόν· [12] Ἀνα-
στὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ
φάγε.
14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε·
Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι
οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.
15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ
δευτέρου [16]πρὸς αὐτόν·
" Ἃ ὁ Θεὸς [18]ἐκαθάρισε,
σὺ μὴ κοίνου.
16 Τοῦτο δὲ [5] ἐγένετο
ἐπὶ τρίς· καὶ ςπάλιν ! ††
[21] ἀνελήφθη τὸ σκεῦος
εἰς τὸν οὐρανόν.
17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ
[24]διηπόρει ὁ Πέτρος τί
ἂν [26] εἴη τὸ ὅραμα ὃ
εἶδε, ϗ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες
οἱ [23] ἀπεςαλμένοι ἀπὸ
τοῦ Κορνηλίου, διερω-
τήσαντες τὴν οἰκίαν
Σίμωνος, [28] ἐπέστησαν
ἐπὶ τὸν πυλῶνα.
18 Καὶ φωνήσαντες
[30] ἐπυνθάνοντο εἰ Σί-
μων ὁ ἐπικαλούμενος
Πέτρος ἐνθάδε ξενίζε-
ται.
19 Τοῦ δὲ Πέτρου |||ἐν-
θυμουμένου περὶ τοῦ

A. D. 41.

1 ἀνοίγω.
2 v. 16. c. 9. 15.
3 s. τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς.
4 δέω.
5 γίνομαι.
6 καθίημι.
7 ἀναβαίνω.
8 ὑπάρχω.
9 Mat. 26. 13.
* ἔμπρο-
σθεν-n.
11 πέμπω.
† al. transp.
post ἑρπετὰ.
‡ alii transp.
§ τὸν ἐπικα-
λούμενον
Πέτρον-i.
12 ἀνίστημι.
|| Vide App.
13 ch. 17. 20.
** αὐτῷ-a.
15 ἀπέρχομαι
16 s. χρόνου
ἐγένετο.
17 Lu. 16. 13.
18 καθαρίζω.
19 ch. 1. 14.
!†† al. transp.
al. εὐθὺς s.
εὐθέως.
21 ἀναλαμ-
βάνω.
22 ἐξηγέομαι.
23 ἀποστέλλω
24 διαπορέω.
25 s. ἡμέρᾳ.
‡‡ αὐτῶν-h.
26 εἰμί. [ὡςε.
27 s. εἰς τὸ v.
28 ἐφίστημι.
29 θέλω. [μαι.
30 πυνθάνο-
31 s. τῆς τρο-
φῆς.
32 s. τροφὴν.
§§ ἐγένετο-h.
33 ἐπιπίπτω.
||| διενθυμου-
μένου-a.

δράματος, εἶπεν αὐτῷ
τὸ Πνεῦμα· Ἰδοὺ, ἄν-
δρες c τρεῖς| ‡ ζητοῦσί
σε.
20 Ἀλλὰ [3]ἀναστὰς
[5]κατάβηθι, καὶ πορεύ-
ου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν
§ [7]διακρινόμενος· διότι
ἐγὼ [9]ἀπέσταλκα αὐ-
τούς.
21 Καταβὰς[5] δὲ Πέ-
τρος πρὸς τοὺς ἄνδρας
b τοὺς [9]ἀπεσταλμένους
ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου
πρὸς αὐτὸν,| εἶπεν·
Ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖ-
τε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν
[10]πάρεστε;
22 Οἱ δὲ εἶπον· Κορ-
νήλιος ἑκατοντάρχης,
ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβού-
μενος τὸν Θεὸν, [16]μαρ-
τυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου
τοῦ ἔθνους τῶν Ἰου-
δαίων, [17]ἐχρηματίσθη
ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς
τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ
σοῦ.
23 Εἰςκαλεσάμενος οὖν
αὐτοὺς, [19]ἐξένισε. Τῇ[31]
δὲ ἐπαύριον ** ὁ Πέ-
τρος [23]ἐξῆλθε σὺν αὐ-
τοῖς· καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν[32] ἀπὸ
b τῆς| Ἰόππης [24]συνῆλ-
θον αὐτῷ.
24 Καὶ τῇ [31]ἐπαύριον
[25]εἰςῆλθον εἰς τὴν Και-
σάρειαν. Ὁ δὲ Κορνή-
λιος [22]ἦν [27]προςδοκῶν
αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος
τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, ϗ
τοὺς [29]ἀναγκαίους φίλους.

A. D. 41.

* Vide App.
1 γίνομαι.
2 s. ἕνεκα τ8.
† τοῦ-a.
‡ al. δύο.
3 ἀνίστημι.
4 πίπτω.
5 καταβαίνω.
6 προσκυνέω.
7 ch. 11. 2, 12.
Mat. 21. 21.
§ διακρινόμενος ὅτι-l.
8 ἐγείρω.
9 ἀποστέλλω.
10 πάρειμι.
11 φημί.
12 ἐπίσταμαι.
13 1 Pe. 4. 3.
14 ch. 5. 13.
Lu. 10. 11.
15 δεικνύω.
16 ch. 6. 3.
17 χρηματίζω, c. 11. 26.
Mat. 2. 12, 22.
18 ἔρχομαι.
19 ξενίζω.
20 s. ἐπί.
‖ τῆς τρίτης ἡμ.
** ἀναστὰς ἐξῆλθε-a.
21 μεταπέμπω, v. 5. 22.
ch. 11. 13.
22 εἰμί.
23 ἐξέρχομαι.
24 συνέρχομαι.
25 εἰςέρχομαι.
26 εἰςακούω.
27 ch. 3. 5.
Mat. 11. 3.
Lu. 1. 21.
28 μιμνήσκω s. μνάομαι.
29 ch. 13. 46.
Phi. 1. 24.
30 ἵστημι.
31 s. ἡμέρᾳ.
32 s. ὄντων.

25 * Ὡς δὲ [1]ἐγένετο
[2]† εἰςελθεῖν [25] τὸν Πέ-
τρον, συναντήσας αὐ-
τῷ ὁ Κορνήλιος, [4]πε-
σὼν ἐπὶ τοὺς πόδας,
[6]προςεκύνησεν.
26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν
[8]ἤγειρε, λέγων· [3]Ἀνά-
στηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄν-
θρωπός εἰμι.
27 Καὶ συνομιλῶν αὐ-
τῷ, [25]εἰςῆλθε, καὶ εὑρί-
σκει [24]συνεληλυθότας
πολλούς.
28 Ἔφη[11] τε πρὸς αὐ-
τούς· Ὑμεῖς [12]ἐπίςα-
σθε ὡς [13]ἀθέμιτόν [22]ἐ-
ςιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ [14]κολ-
λᾶσθαι ἢ προςέρχεσθαι
ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ
Θεὸς [15]ἔδειξε μηδένα
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέ-
γειν ἄνθρωπον.
29 Διὸ καὶ ἀναντιῤῥή-
τως [18]ἦλθον μεταπεμ-
φθείς. Πυνθάνομαι οὖν,
[20]τίνι λόγῳ [21]μετεπέμ-
ψασθέ με;
30 Καὶ ὁ Κορνήλιος
[11]ἔφη· Ἀπὸ ‖ τετάρ-
της ἡμέρας μέχρι ταύ-
της τῆς ὥρας [22]ἤμην
νηςεύων, ϗ| τὴν ἐννά-
την c ὥραν| προσευχό-
μενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· ϗ
ἰδοὺ, ἀνὴρ [30]ἔςη ἐνώπιον
μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
31 Καί φησι· Κορνή-
λιε, [26]εἰςηκούσθη σου
ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλε-
ημοσύναι σου [28]ἐμνή-
σθησαν ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
32 Πέμψον οὖν εἰς Ἰόπ-
πην, καὶ μετακάλεσαι

Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος· ὗτος ξενίζεται
ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρ-
σέως παρὰ θάλασσαν·
ὃς [1]παραγενόμενος λα-
λήσει σοι.]
33 Ἐξαυτῆς [2]οὖν [3]ἔ-
πεμψα πρός σε· σύ τε
καλῶς [4]ἐποίησας [1]πα-
ραγενόμενος. Νῦν οὖν
πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον
† τοῦ Θεοῦ [5]πάρεσμεν,
ἀκοῦσαι πάντα τὰ
[7]προστεταγμένα σοι
ὑπὸ τοῦ ‡ Θεοῦ.
34 Ἀνοίξας [9] δὲ Πέ-
τρος τὸ στόμα, εἶπεν·
Ἐπ' ἀληθείας [11]κατα-
λαμβάνομαι ὅτι οὐκ
[13]ἔστι προσωποληπτης
ὁ Θεός·
35 Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔ-
θνει ὁ φοβούμενος αὐ-
τὸν, καὶ ἐργαζόμενος
δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-
τῷ [13]ἐστι.
36 Τὸν [20] λόγον ε δν l
[21] ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, [24] εὐαγγελιζό-
μενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ· οὗτός [13]ἐστι
πάντων [25] Κύριος·
37 Ὑμεῖς [26] οἴδατε τὸ
[14] γενόμενον ῥῆμα καθ'
ὅλης τῆς Ἰουδαίας,
‡‡ [27] ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, μετὰ τὸ
βάπτισμα ὃ [29]ἐκήρυξεν
Ἰωάννης·
38 Ἰησοῦν τὸν [30] ἀπὸ
Ναζαρὲτ, ὡς [31]ἔχρισεν
αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς
[32]διῆλθεν εὐεργετῶν ϗ
[34] ἰώμενος πάντας τοὺς
[35] καταδυναστευομένους
ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι
ὁ Θεὸς [13] ἦν μετ' αὐ-
τοῦ.
39 Καὶ ἡμεῖς [13b] ἐσμεν
μάρτυρες πάντων ὧν
[4]ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώ-
ρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν
Ἱερουσαλήμ· ὃν ** [6] ἀν-
εῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ
ξύλου.
40 Τοῦτον ὁ Θεὸς
[8] ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ, καὶ [10] ἔδωκεν αὐ-
τὸν [12] ἐμφανῆ [14] γενέ-
σθαι·
41 § Οὐ παντὶ τῷ λαῷ,
ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς
[15] προκεχειροτονημέ-
νοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
ἡμῖν, οἵτινες [16]συνεφά-
γομεν καὶ [17]συνεπίομεν
‖ αὐτῷ μετὰ τὸ [18] ἀνα-
στῆναι αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.**
42 Καὶ [19] παρήγγειλεν
ἡμῖν [29]κηρύξαι τῷ λαῷ,
καὶ [22] διαμαρτύρασθαι
ὅτι †† αὐτός [13] ἐστιν ὁ
[23] ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ κριτὴς ζώντων ϗ
νεκρῶν.
43 Τούτῳ πάντες οἱ
προφῆται μαρτυροῦ-
σιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
[28] λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ πάντα
τὸν πιστεύοντα εἰς αὐ-
τόν.
44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ
Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦ-
τα, [33]ἐπέπεσε τὸ Πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας τὸν
λόγον.

A. D. 41.

1 παραγίνομαι.
2 i.e. ἐξ αὐτῆς s. ὥρας.
3 πέμπω.
4 ποιέω.
* καί-a.
† σοῦ-i. alii τοῦ κυρίου.
5 πάρειμι.
6 ἀναιρέω.
7 προστάττω
‡ κυρίου-h.
8 ἐγείρω.
9 ἀνοίγω.
10 δίδωμι.
11 ch. 4. 13.
12 Ro. 10. 20.
13 εἰμί.
§ (οὐ-n.
14 γίνομαι.
15 προχειροτονέω.
16 συμφάγω.
‖ αὐτῷ)-n.
17 συμπίνω.
18 ἀνίστημι.
** δι' ἡμερῶν μ'.-f.
19 παραγγέλλω.
20 s. κατά.
21 ἀποστέλλω
22 ch. 2. 40.
†† οὗτος-i.
23 ὁρίζω.
24 Ro. 10. 15.
25 Ro. 10. 12.
26 εἴδω.
27 ἄρχομαι.
‡‡ ἀρξάμενος-n.
28 λαμβάνω.
29 κηρύσσω.
30 s. ὄντα.
31 χρίω
32 διέρχομαι.
33 ἐπιπίπτω.
34 ἰάομαι.
35 Ja. 2. 6. Ex. 1. 13.

45 Καὶ [1]ἐξέστησαν οἱ
ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅ-
σοι [2]συνῆλθον τῷ Πέ-
τρῳ, ὅτι ϗ ἐπὶ τὰ ἔθνη
ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίȣ Πνεύ-
ματος [3]ἐκκέχυται.
46 Ἤκȣον[5] γὰρ αὐτῶν
λαλούντων γλώσσαις,
καὶ [7]μεγαλυνόντων τὸν
Θεόν. Τότε [10]ἀπεκρίθη
ὁ Πέτρος·
47 Μήτι τὸ ὕδωρ [11]κω
λῦσαι δύναταί τις, [12]τȣ̃
μὴ βαπτισθῆναι τȣ́τȣς,
οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον [13]ἔλαβον καθὼς
καὶ ἡμεῖς;
48 Προσέταξέ[15] τε αὐ-
τοὺς [16]βαπτισθῆναι ἐν
τῷ ὀνόματι *τȣ̃ Κυρίȣ.
Τότε [17]ἠρώτησαν αὐ-
τὸν [18]ἐπιμεῖναι ἡμέρας
τινάς.

Κεφ. ια΄.

ΗΚΟΥΣΑΝ[5] δὲ οἱ
ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελ
φοὶ οἱ [25]ὄντες κατὰ
τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ
τὰ ἔθνη [21]ἐδέξαντο τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ.
2 † Καὶ ὅτε [23]ἀνέβη
Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυ-
μα, [27]διεκρίνοντο πρὸς
αὐτὸν οἱ [25]ἐκ περιτο-
μῆς,
3 Λέγοντες· Ὅτι
πρὸς ἄνδρας [29]ἀκρο-
βυστίαν ἔχοντας [31]εἰς-
ῆλθες, καὶ [32]συνέφαγες
αὐτοῖς.
4 Ἀρξάμενος [33] δὲ ὁ
Πέτρος [34]ἐξετίθετο αὐ-
τοῖς ‡ καθεξῆς, λέγων·
5 Ἐγὼ [28]ἤμην ἐν πόλει
Ἰόππῃ προσευχόμενος·
καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει
ὅραμα, καταβαῖνον
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην με-
γάλην, τέσσαρσιν ἀρ-
χαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ [4]ἦλθεν
ἄχρις ἐμοῦ.
6 Εἰς ἣν ἀτενίσας [9]κα-
τενόουν· [9] καὶ εἶδον τὰ
τετράποδα τῆς γῆς, καὶ
τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπε-
τὰ, καὶ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ.
7 Ἤκουσα[5] δὲ φωνῆς
λεγούσης μοι· [14]Ἀνα-
στὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ
φάγε.
8 Εἶπον δὲ· Μηδαμῶς,
Κύριε· ὅτι ǁ πᾶν κοι-
νὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
ποτε [31] εἰςῆλθεν εἰς τὸ
στόμα μου.
9 Ἀπεκρίθη [10] δέ μοι
φωνὴ ἐκ δευτέρου [19] ἐκ
τοῦ οὐρανȣ̃· Ἃ ὁ Θεὸς
[20]ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοί-
νου.
10 Τοῦτο δὲ [22]ἐγένετο
ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν
[24] ἀνεσπάσθη ἅπαντα
εἰς τὸν οὐρανόν.
11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς
τρεῖς ἄνδρες [26]ἐπέστη-
σαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν
ᾗ [28]ἤμην, [30]ἀπεσταλμέ-
νοι ἀπὸ Καισαρείας
πρός με.
12 Εἶπε δέ μοι τὸ Πνεῦ-
μα [2] συνελθεῖν αὐτοῖς,
μηδὲν διακρινόμενον.§
[4] Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ
ϗ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
ϗ [31] εἰςήλθομεν εἰς τὸν
οἶκον τοῦ ἀνδρός.

A. D. 42.

1 ἐξίστημι.
2 συνέρχομαι
3 ἐκχύω.
4 ἔρχομαι.
5 ἀκούω.
7 Lu. 1. 46.
8 s. τοὺς ὀφθαλμοὺς.
9 κατανοέω.
10 ἀποκρίνομαι.
11 Lu. 6. 29. Ge. 23. 5.
12 s. ἕνεκα.
13 λαμβάνω.
14 ἀνίστημι.
15 προςτάττω
16 βαπτίζω.
* Ἰησοῦ Χριστοῦ-i.
17 ἐρωτάω.
18 ἐπιμένω.
19 s. χρόνου.
20 καθαρίζω.
21 δέχομαι.
22 γίνομαι.
† Vide App.
23 ἀναβαίνω.
24 ἀνασπάω, Lu. 14. 5.
25 s. ὄντες.
26 ἐφίστημι.
27 διακρίνω, ver. 12, ch. 10. 20.
28 εἰμί.
29 Ro. 3. 30. 1 Co. 7. 18. Ga. 2. 7. 5. 6. Col. 3. 11.
30 ἀποστέλλω
31 εἰςέρχομαι.
32 συμφάγω.
33 ἄρχομαι.
34 ἐκτίθημι.
‡ τά-f.
§ al. μηδὲν διακρίναντα.

13 Ἀπήγγειλέ[1] τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ [2]σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ὁ ἄνδρας,[3] καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 Ἐν δὲ τῷ [7]ἄρξασθαί με λαλεῖν, [8]ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 Ἐμνήσθην[12] δὲ τοῦ ῥήματος ‡ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν [13]ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν [15]ἴσην [17]δωρεὰν [21]ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ [d] δὲ | τίς [3]ἤμην δυνατὸς [22]κωλῦσαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν [21]ἔδωκεν εἰς ζωήν.

19 Οἱ μὲν οὖν [27]διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ § Στεφάνῳ, [29]διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.

20 Ἦσαν[3] δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες [a][4] εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, [5]ἐλάλουν πρὸς τοὺς [a]Ἑλληνιστὰς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ [3]ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας [b]ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

22 Ἠκούσθη[10] δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς [11]ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ [14]ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν [20] διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας.

23 Ὃς [16] παραγενόμενος ϗ [20]ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, [19]ἐχάρη, καὶ [18] παρεκάλει πάντας τῇ [23]προθέσει τῆς καρδίας [24]προσμένειν τῷ Κυρίῳ·

24 Ὅτι [a] ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, ϗ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. Καὶ [25]προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε[26] δὲ εἰς Ταρσὸν [c] ὁ Βαρνάβας | ἀναζητῆσαι Σαῦλον· ϗ [28]εὑρὼν [d]αὐτὸν,| [30]ἤγαγεν [d]αὐτὸν | εἰς Ἀντιόχειαν.

26 Ἐγένετο[31] δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον [32]συναχθῆναι [e] ἐν | τῇ ἐκκλησίᾳ, ϗ [33] διδάξαι

A. D. 42.

1 ἀπαγγέλλω.
2 ἵστημι.
3 εἶπον.
* ἐλθόντες a.
4 μεταπέμπομαι.
5 λαλέω.
** Ἕλληνας a.
6 ch. 6. 1.
7 ἄρχομαι.
8 ἐπιπίπτω.
9 ἐπιστρέφω, ch. 9. 35.
10 ἀκούω.
11 s. οὔσης.
12 μιμνήσκω. s. μνάομαι.
‡ τοῦ—.
13 βαπτίζω.
14 ἐξαποστέλλω.
15 Jno. 3. 18. Phi. 2. 6.
16 παραγίνομαι.
17 Jno. 4. 10.
18 παρακαλέω.
19 χαίρω.
20 εἴδω.
21 δίδωμι.
22 ch. 27. 13. Ro. 8. 28. Ep. 1. 11. 2 Th. 1. 9.
23 ch. 8. 36. Mar. 9. 38, 39.
24 ch. 18. 18 Mat. 15. 32. Mar. 8. 2.
25 προστίθημι, ch. 2. 47.
26 ἐξέρχομαι.
27 διασπείρω, ch. 8. 1.
28 εὑρίσκω.
§ Στεφάνου a.
29 διέρχομαι.
30 ἄγω.
31 γίνομαι.
32 συνάγω.
33 διδάσκω.

ὄχλον ἱκανὸν, [1]χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν
Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθη-
τὰς [3]Χριστιανούς.
27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς
ἡμέραις [5]κατῆλθον ἀπὸ
Ἱεροσολύμων προφῆται
εἰς Ἀντιόχειαν.
28 * Ἀναστὰς [7] δὲ εἷς
ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι Ἄ-
γαβος, [9]ἐσήμανε διὰ τοῦ
Πνεύματος, λιμὸν † μέ-
γαν μέλλειν [11]ἔσεσθαι
ἐφ' ὅλην τὴν [13] οἰκου-
μένην· § ὅστις καὶ [15]ἐγέ-
νετο ἐπὶ Κλαυδίου
Καίσαρος.
29 Τῶν δὲ μαθητῶν,
καθὼς [17] ηὐπορεῖτό
[18]τις, [19]ὥρισαν ἕκαστος
αὐτῶν εἰς [21] διακονίαν
πέμψαι[22] τοῖς κατοικοῦ-
σιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελ-
φοῖς·
30 Ὃ καὶ [23] ἐποίησαν
[25] ἀποστείλαντες πρὸς
τοὺς [27] πρεσβυτέρους
διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ
Σαύλου.

Κεφ. ιβ΄.

ΚΑΤ' ἐκεῖνον δὲ τὸν
καιρὸν [29] ἐπέβαλεν Ἡ-
ρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς
χεῖρας [31]κακῶσαί τινας
τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
2 Ἀνεῖλε [33] δὲ Ἰάκω-
βον τὸν ἀδελφὸν Ἰω-
άννου, μαχαίρᾳ.
3 Καὶ [35] ἰδὼν ὅτι [37]ἀ-
ρεστόν [11]ἐστι τοῖς Ἰου-
δαίοις, [38] προσέθετο
[39]συλλαβεῖν καὶ Πέτρον·
([11] ἦσαν δὲ †† ἡμέραι
τῶν ἀζύμων·)
4 Ὃν καὶ πιάσας [43] ἔθε-
το εἰς φυλακὴν, [2] πα-
ραδοὺς τέσσαρσι τε-
τραδίοις στρατιωτῶν
φυλάσσειν αὐτὸν, βου-
λόμενος μετὰ τὸ [4] πά-
σχα [6]ἀναγαγεῖν αὐτὸν
τῷ λαῷ.
5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος
[8]ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλα-
κῇ· προσευχὴ δὲ [11] ἦν
[10]ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ
τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν
Θεὸν ‡ ὑπὲρ αὐτοῦ.
6 Ὅτε δὲ [12] ἔμελλεν
αὐτὸν προάγειν [16]ὁ Ἡ-
ρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
[11]ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμε-
νος μεταξὺ δύο στρατι-
ωτῶν, [20]δεδεμένος ἁλύ-
σεσι δυσὶ, φύλακές τε
πρὸ τῆς θύρας [8]ἐτήρουν
τὴν φυλακήν.
7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος
Κυρίου [24]ἐπέστη, καὶ φῶς
[26] ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκή-
ματι· ‖ [28] πατάξας δὲ
τὴν πλευρὰν τοῦ Πέ-
τρου, [30] ἤγειρεν αὐτὸν,
λέγων· [7] Ἀνάστα ἐν τά-
χει. Καὶ [32] ἐξέπεσον
αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν
χειρῶν.
8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος
πρὸς αὐτόν· ** [34] Πε-
ρίζωσαι, καὶ [36] ὑπόδη-
σαι τὰ σανδάλιά σου.
[23] Ἐποίησε δὲ οὕτω.
Καὶ λέγει αὐτῷ·
Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν
σου, καὶ ἀκολούθει
μοι.
9 Καὶ [41] ἐξελθὼν [42] ἠ-
κολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ
[35]ᾔδει ὅτι ἀληθές [11]ἐστι
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ

A. D. 44.

1 ch. 10. 22.
2 παραδίδωμι
3 ch. 26. 28.
4 Jno. 18. 28.
5 κατέρχομαι
6 ἀνάγω.
* Vide App.
7 ἀνίστημι.
8 τηρέω.
9 σημαίνω.
† μεγάλην-h.
10 Lu. 22. 44.
11 εἰμί.
‡ περὶ-h.
12 μέλλω.
13 s. γῆν.
§ ἥτις-h.
15 γίνομαι.
16 s. εἰς ἐκκλησίαν, v. δίκην. [μαι.
17 εὐπορέομαι.
18 s. χρημά-
19 ὁρίζω [των
20 δέω.
21 2 Co. 9. 12.
22 s. τι.
23 ποιέω.
24 ἐφίστημι.
25 ἀποστέλλω
26 λάμπω.
27 ch. 14. 23.
‖ νύξας-n.
28 πατάσσω.
29 ἐπιβάλλω.
30 ἐγείρω.
31 ch. 7. 6.
32 ἐκπίπτω.
33 ἀναιρέω.
** Ζῶσαι-h.
34 περιζώννυμι
35 εἴδω. [νυμι
36 ὑποδέω.
37 ch. 6. 2.
38 προστίθημι. [βάνω.
39 συλλαμ-
†† αἱ-m.
41 ἐξέρχομαι.
42 ἀκολουθέω.
43 τίθημι.

ἀγγέλου· [1]ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.

10 Διελθόντες[4] δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, [5]ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις [7]αὐτομάτη [8]ἠνοίχθη αὐτοῖς· καὶ [9]ἐξελθόντες †[11]προῆλθον ῥύμην μίαν· καὶ εὐθέως [13]ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 Καὶ ὁ Πέτρος, [15]γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε· Νῦν ‡[17]οἶδα ἀληθῶς ὅτι [18]ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ §[19]ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδών[21] τε [5]ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ [23]ἦσαν ἱκανοὶ [25]συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δὲ ‖ τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, [38]προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη.

14 Καὶ [30]ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ [8]ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, [33]εἰσδραμοῦσα δὲ [35]ἀπήγγειλεν [37]ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.

15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίνῃ. Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ [3]ἔλεγον· *Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ [23]ἐστιν.

16 Ὁ δὲ Πέτρος [6]ἐπέμενε κρούων· [8]ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ [10]ἐξέστησαν.

17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν [14]ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπε δέ· [35]Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ [9]ἐξελθὼν [16]ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης[15] δὲ ἡμέρας, [23]ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος [15]ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ [22]εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, [24]ἐκέλευσεν [26]ἀπαχθῆναι· καὶ [27]κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, [28]διέτριβεν.[29]

20 Ἦν[23] δὲ ὁ Ἡρώδης[1] θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ [31]παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ [32]πείσαντες Βλάστον, τὸν [34]ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, [36]ᾐτοῦντο εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.[39]

21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ

A. D. 44.

1 δοκέω.
2 Lu. 22. 59.
3 λέγω.
* Τυχὸν ὁ-n.
4 διέρχομαι.
5 ἔρχομαι.
6 ἐπιμένω.
7 Mar. 4. 28.
8 ἀνοίγω.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἐξίστημι.
† κατέβησαν τοὺς ἑπτὰ βαθμοὺς, καὶ-f.[μαι.
11 προέρχο-
13 ἀφίστημι.
14 ἐξάγω.
15 γίνομαι.
16 πορεύομαι.
‡ οἶδα, ὅτι ἀληθῶς-n.
17 εἴδω. [λω.
18 ἐξαποστέλ-
§ ἐξείλατό-a.
19 ἐξαιρέω.
21 συνείδω.
22 εὑρίσκω.
23 εἰμί.
24 κελεύω.
25 συναθροίζω, c. 19.25.
26 ἀπάγω.
27 κατέρχομαι.
28 διατρίβω.
29 s. τὴν ὥραν v. τὸν χρόνον, ἐκεῖ.
‖ αὐτοῦ-a.[κω.
30 ἐπιγινώσ-
31 πάρειμι.
32 πείθω.
33 εἰστρέχω.
34 s. ὄντα, v. τεταγμένον.
35 ἀπαγγέλ-
36 αἰτέω.[λω.
37 ἵστημι [μαι
38 προσέρχο-
39 s. χώρας.

'Ηρώδης ἐνδυσάμενος
[1]ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ
καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
τος, [3]ἐδημηγόρει πρὸς
αὐτούς.
22 *'Ο δὲ δῆμος [5]ἐπε-
φώνει· Θεοῦ φωνὴ, καὶ
οὐκ ἀνθρώπου.
23 Παραχρῆμα δὲ [7]ἐ-
πάταξεν αὐτὸν ἄγγε-
λος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ
[9]ἔδωκε b τὴν l δόξαν τῷ
Θεῷ· καὶ [11]γενόμενος
σκωληκόβρωτος, [13]ἐξέ-
ψυξεν.
24 'Ο δὲ λόγος τοῦ
Θεοῦ [15]ηὔξανε καὶ [17]ἐ-
πληθύνετο.
25 Βαρνάβας δὲ καὶ
Σαῦλος [19]ὑπέστρεψαν
‡ ἐξ 'Ιερουσαλὴμ, πλη-
ρώσαντες τὴν διακονί-
αν, συμπαραλαβόντες
καὶ 'Ιωάννην τὸν [21]ἐπι-
κληθέντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ'.

ΗΣΑΝ[27] δέ c τινες l ἐν
'Αντιοχείᾳ κατὰ τὴν
[27]οὖσαν ἐκκλησίαν προ-
φῆται καὶ [29]διδάσκα-
λοι, ὅ, τε Βαρνάβας ϗ
Συμεὼν ὁ καλούμενος
Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ
Κυρηναῖος, Μαναήν τε
'Ηρώδου τοῦ τετράρ-
χου σύντροφος, καὶ
Σαῦλος.
2 Λειτουργούντων[31] δὲ
αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ
νηστευόντων, εἶπε τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον· 'Αφ-
ορίσατε[32] δή μοι τόν
b τε l Βαρνάβαν καὶ
c τὸν l Σαῦλον εἰς τὸ

A. D. 45.

1 s. κατά.
2 προσκαλέω.
3 δημηγορέω.
4 ἐπιτίθημι.
* Καταλλαγέντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Τυρίοις, ὁ δῆμος-n.
5 ἐπιφωνέω.
6 ἀπολύω.
7 πατάσσω.
8 κατέρχομαι.
9 δίδωμι.
10 ἀποπλέω.
11 γίνομαι.
12 s. νῆσον.
13 ἐκψύχω.
14 καταγγέλλω.
15 αὐξάνω.
16 ἔχω.
17 πληθύνω.
† ὑπηρετοῦντα αὐτοῖς, al. εἰς διακονίαν.-n.
18 ver. 22, 26.
19 ὑποστρέφω.
‡ Vide App.
20 διέρχομαι.
21 ἐπικαλέω.
§ ὅλην-l.
22 εὑρίσκω.
‖ ἄνδρα-f.
23 v. 8. c. 8. 9.
24 s. ἦν.
25 ver. 8, 12.
26 ἐπιζητέω.
27 εἰμί.
28 ἀνθίστημι.
** 'Ετοίμας-n.
29 1 Co. 12.29.
30 διαστρέφω.
†† ἐπειδὴ ἥδιστα ἤκουεν αὐτῶν-f.
31 Ro. 15. 27.
32 Mat. 25. 32.
33 πλέω.

ἔργον ὃ [2]προσκέκλημαι
αὐτούς.
3 Τότε νηστεύσαντες
καὶ προσευξάμενοι, καὶ
[4]ἐπιθέντες τὰς χεῖρας
αὐτοῖς, [6]ἀπέλυσαν.
4 Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκ-
πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου,
[8]κατῆλθον εἰς τὴν Σε-
λεύκειαν, ἐκεῖθέν τε
[10]ἀπέπλευσαν εἰς τὴν[12]
Κύπρον.
5 Καὶ [11]γενόμενοι ἐν
Σαλαμῖνι, [14]κατήγγελ-
λον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῶν 'Ιουδαίων· [16]εἶχον
δὲ καὶ 'Ιωάννην † [18]ὑπ-
ηρέτην.
6 Διελθόντες[20] δὲ § τὴν
νῆσον ἄχρι Πάφου,
[22]εὗρόν τινα ‖ [23]μάγον
ψευδοπροφήτην 'Ιου-
δαῖον, ᾧ [24]ὄνομα ‡ Βαρ-
ϊησοῦς,
7 "Ος [27]ἦν σὺν τῷ
[25]ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ
Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ.
Οὗτος, προσκαλεσάμε-
νος Βαρνάβαν καὶ Σαῦ-
λον, [26]ἐπεζήτησεν ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ.
8 'Ανθίστατο[28] δὲ αὐ-
τοῖς ** 'Ελύμας ὁ μά-
γος, (οὕτω γὰρ μεθερ-
μηνεύεται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ,) ζητῶν [30]διαστρέ-
ψαι τὸν ἀνθύπατον
ἀπὸ τῆς πίστεως.††
9 Σαῦλος δὲ (ὁ ϗ Παῦ-
λος) [33]πλησθεὶς Πνεύ-
ματος ἁγίου, c καὶ l ἀτε-
νίσας εἰς αὐτὸν,

10 Εἶπεν· Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ [1] παύσῃ [2] διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ b τοῦ| Κυρίου ἐπὶ σέ· καὶ [7] ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ [9] ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων [10] ἐζήτει χειραγωγούς.

12 Τότε [11] ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ [13] γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τȣ͂ Κυρίου.

13 Ἀναχθέντες [15] δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, [17] ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, [19] ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

14 Αὐτοὶ δὲ [21] διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, [23] παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν [24] τῆς Πισιδίας, καὶ [25] εἰςελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, [26] ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, [28] ἀπέςειλαν οἱ [31] ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, εἰ ‖ ἔστι [7] λόγος ἐν ὑμῖν * [2] παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.

16 Ἀναστὰς [4] δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, [5] εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε.

17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου b Ἰσραὴλ| [6] ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν [8] ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλȣ͂ [12] ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς.

18 Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον † [14] ἐτροπυφόρησεν αὐτȣ̀ς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

19 Καὶ [16] καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, ‡ [18] κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν § αὐτῶν.

20 Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, [20] ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

21 Κἀκεῖθεν [22] ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ [20] ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκοντα.

22 Καὶ [29] μεταστήσας αὐτὸν, [30] ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ ϗ εἶπε μαρτυρήσας· [32] Εὗρον [33] Δαβὶδ τὸν [27] τοῦ Ἰεσσαὶ,

A. D. 46.

* παρακλήσεως, πρὸς τὸν λαὸν λέγετε-n.
1 παύω.
2 ch. 9. 31. Ro. 12. 8.
3 ch. 20. 30. Mat. 17. 17.
4 ἀνίστημι.
5 s. ἵνα σιγῶσι.
6 ἐκλέγομαι.
7 εἰμί.
8 ὑψόω.
9 ἐπιπίπτω.
10 ζητέω.
11 εἴδω.
12 ἐξάγω.
13 γίνομαι.
† ἐτροφοφόρησεν-i.
14 τροποφορέω, De.1.31.
15 ἀνάγω.
16 καθαιρέω.
17 ἔρχομαι.
‡ κατεκληρονόμησεν-a.
18 κατακληροδοτέω, Jos. 19. 51.
§ Vide App.
19 ὑποστρέφω
20 δίδωμι.
21 διέρχομαι.
22 αἰτέω.[μαι
23 παραγίνομαι.
24 s. πόλιν.
25 εἰςέρχομαι.
26 καθίζω.
27 s. υἱόν.
28 ἀποστέλλω
29 μεθίστημι.
30 ἐγείρω.
31 c. 18. 8, 17. Mat. 9. 18.
32 εὑρίσκω.
33 1 Sa. 13.14.
‖ τις-f.

ἄνδρα‖ *κατὰ τὴν καρ-*
δίαν μου, ὃς ποιήσει
πάντα τὰ θελήματά
μου.
23 **Τούτου ὁ Θεὸς** *ἀπὸ*
τοῦ σπέρματος κατ' ἐπ-
αγγελίαν *[5] *ἤγειρε τῷ*
Ἰσραὴλ † *σωτῆρα Ἰη-*
σοῦν,
24 **Προκηρύξαντος** [7]
Ἰωάννου πρὸ προςώπυ
τῆς εἰςόδου αὐτοῦ βάπ-
τισμα μετανοίας ε *παν-*
τὶ τῷ λαῷ‖ *Ἰσραήλ.*
25 *Ὡς δὲ* [10]*ἐπλήρου ὁ*
Ἰωάννης τὸν [11]*δρόμον,*
[13]*ἔλεγε· Τίνα με* [13]*ὑπο-*
νοεῖτε [9]*εἶναι; οὐκ εἰμὶ*
ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται
μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν
ποδῶν λῦσαι.
26 **Ἄνδρες** *ἀδελφοὶ,*
υἱοὶ [12]*γένους Ἀβραὰμ,*
καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φο-
βούμενοι τὸν Θεὸν,
ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σω-
τηρίας ταύτης [21] *ἀπε-*
στάλη.
27 **Οἱ** *γὰρ κατοικῦντες*
ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ
ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦ-
τον ἀγνοήσαντες, καὶ
τὰς φωνὰς τῶν προφη-
τῶν τὰς κατὰ πᾶν σάβ-
βατον ἀναγινωσκομέ-
νας, κρίναντες, [10]*ἐπλή-*
ρωσαν.
28 **Καὶ** *μηδεμίαν αἰ-*
τίαν θανάτου [27] *εὑρόν-*
τες, [29] *ᾐτήσαντο Πι-*
λάτον ἀναιρεθῆναι αὐ-
τόν.
29 *Ὡς δὲ* [33] *ἐτέλεσαν*
ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ
[1] *γεγραμμένα,* [2] *καθε-*
λόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου,
[3]*ἔθηκαν* [4]*εἰς μνημεῖον.*
30 **Ὁ δὲ Θεὸς** [5]*ἤγειρεν*
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
31 **Ὃς** [6] *ὤφθη ἐπὶ ἡμέ-*
ρας πλείυς τοῖς συνανα-
βᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας *εἰς* **Ἱερυσα-**
λὴμ, [8] *οἵτινές* ‡ [9] *εἰσι*
μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
τὸν λαόν.
32 **Καὶ ἡμεῖς** *ὑμᾶς εὐ-*
αγγελιζόμεθα τὴν πρὸς
τοὺς πατέρας ἐπαγγε-
λίαν [12]*γενομένην, ὅτι*
ταύτην ὁ Θεὸς [14] *ἐκπε-*
πλήρωκε τοῖς τέκνοις
§ *αὐτῶν ἡμῖν,* [16]*ἀναςή-*
σας Ἰησοῦν·
33 *Ὡς καὶ ἐν τῷ* ‖ *ψαλ-*
μῷ τῷ [18] *δευτέρῳ* [1] *γέ-*
γραπται· Υἱός μου εἶ
σὺ, ἐγὼ σήμερον [20] *γε-*
γέννηκά σε.
34 *Ὅτι δὲ* [16]*ἀνέςησεν*
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέ-
τι μέλλοντα ὑποστρέ-
φειν εἰς διαφθορὰν, οὕ-
τως εἴρηκεν· [22]*Ὅτι*
[26]*δώσω ὑμῖν τὰ* [23]*ὅσια*
[24]*Δαβὶδ τὰ πιστά.*
35 *Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ*
λέγει· [25] *Οὐ* [26]*δώσεις*
τὸν ὅσιόν σου [28] *ἰδεῖν*
διαφθοράν.
36 *Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ*
γενεᾷ **[30] *ὑπηρετήσας*
τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ,‖
[31]*ἐκοιμήθη, καὶ* [32]*προς-*
ετέθη πρὸς τοὺς πατέ-
ρας αὐτοῦ· καὶ εἶδε
διαφθοράν.
37 *Ὃν δὲ ὁ Θεὸς* [5]*ἤγει-*
ρεν, ὐκ εἶδε διαφθοράν.

A. D. 46.

1 γράφω.
2 καθαιρέω.
3 τίθημι.
4 s. τὸ σῶμα.
* ἤγαγε-α.
5 ἐγείρω.
† Vide App.
6 ὄπτομαι.
7 προκηρύσσω, c. 3. 20.
8 ὅςτις.
‡ νῦν εἰσι-ί.
9 εἰμί.
10 πληρόω.
11 ch. 20. 24.
12 γίνομαι.
13 λέγω.
14 ἐκπληρόω.
§ ἡμῶν, ἀναστήσας-n. al. αὐτῶν, ἀναςήσας al. αὐτῶν, ἡμῖν ἀνας.
15 ch. 25. 18.
16 ἀνίστημι.
‖ πρώτῳ ψαλμῷ-ῷ, al. ψαλμῷ omisso δευτέρῳ.
18 Ps. 2. 7.
19 ch. 4. 36.
20 γεννάω.
21 ἀποστέλλω
22 Is. 55. 3.
23 ver. 35.
24 s. ἔπεα.
25 Ps. 16. 10.
26 δίδωμι.
27 εὑρίσκω.
28 εἴδω.
29 αἰτέω.
** ὑπηρετήσας, τῇ τῦ Θεοῦ βυλῇ ἐκοιμήθη-n.
30 ch. 20. 34.
31 κοιμάω.
32 προςτίθημι
33 τελέω.

38 Γνωστὸν οὖν [1]ἔςω
ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν
ἄφεσις ἁμαρτιῶν [3]κα-
ταγγέλλεται.
39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν
οὐκ [5]ἠδυνήθητε ἐν τῷ
νόμῳ Μωσέως [9]δικαι-
ωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς
ὁ πιστεύων δικαιοῦ-
ται.
40 Βλέπετε οὖν μὴ
[10]ἐπέλθῃ [e]ἐφ' ὑμᾶς | τὸ
εἰρημένον ἐν τοῖς προ-
φήταις·
41 Ἴδετε[4] οἱ [11]κατα-
φρονηταὶ, καὶ θαυμά-
σατε καὶ [12]ἀφανίσθητε·
ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζο-
μαι ἐν ταῖς ἡμέραις
ὑμῶν,‡ [d]ἔργον | § ᾧ οὐ
μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις
[15]ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
42 Ἐξιόντων[18] δὲ ‖ ἐκ
τῆς συναγωγῆς τῶν
Ἰουδαίων, [e][19]παρεκά-
λουν | ** [b]τὰ ἔθνη | εἰς
τὸ †† μεταξὺ ‡‡ σάββα-
τον [21]λαληθῆναι αὐ-
τοῖς §§ τὰ ῥήματα [d]ταῦ-
τα. |
43 Λυθείσης[23] δὲ τῆς
συναγωγῆς, [25]ἠκολού-
θησαν πολλοὶ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ τῶν σεβο-
μένων προσηλύτων τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνά-
βᾳ· οἵτινες προςλα-
λοῦντες [d]αὐτοῖς, | ἔπει-
θον αὐτοὺς ‖‖ [31]ἐπιμέ-
νειν τῇ χάριτι τοῦ
Θεοῦ.
44 ‡ Τῷ *† δὲ ἐρχομένῳ
σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα
ἡ πόλις [2]συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ
* Θεοῦ.
45 Ἰδόντες[4] δὲ οἱ
Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους,
[6]ἐπλήσθησαν [7]ζήλου,
καὶ [8]ἀντέλεγον τοῖς
ὑπὸ τοῦ Παύλου λε-
γομένοις, [d]ἀντιλέγον-
τες καὶ | † βλασφημοῦν-
τες.
46 Παῤῥησιασάμενοι
δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρ-
νάβας εἶπον· Ὑμῖν [1]ἦν
ἀναγκαῖον πρῶτον λα-
ληθῆναι[21] τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ
[13]ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ
οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυ-
τοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς,
ἰδοὺ, [14]στρεφόμεθα εἰς
τὰ ἔθνη.
47 Οὕτω γὰρ [16]ἐντέ-
ταλται ἡμῖν ὁ Κύρι-
ος·[17] [33]Τέθεικά σε εἰς
φῶς ἐθνῶν, τοῦ [1]εἶναί
σε εἰς σωτηρίαν ἕως
ἐσχάτου τῆς γῆς.
48 Ἀκούοντα δὲ τὰ
ἔθνη [20]ἔχαιρον, καὶ
[22]ἐδόξαζον τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου· καὶ [24]ἐπί-
στευσαν ὅσοι [1]ἦσαν
[26]τεταγμένοι εἰς ζωὴν
αἰώνιον.
49 Διεφέρετο[27] δὲ ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου δι'
ὅλης τῆς χώρας.
50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι [28]πα-
ρώτρυναν τὰς [29]σεβο-
μένας γυναῖκας [b]καὶ |
τὰς [30]εὐσχήμονας, καὶ
τοὺς πρώτους τῆς πό-
λεως, καὶ [32]ἐπήγειραν
διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦ-
λον ✱ [c]τὸν | Βαρνάβαν,

A. D. 46.

1 εἰμί.
2 συνάγω.
* κυρίου-i.
3 ch. 4. 2.
4 εἴδω.
5 δύναμαι.
6 πλέω.
7 ch. 5. 17.
8 ἀντιλέγω.
9 δικαιόω.
† al. ἐναντιό-
μενοι καί.
10 ἐπέρχομαι
11 Hab. 1. 5.
12 Mat. 6. 16.
‡ Vide App.
13 ch. 7. 39.
14 στρέφω.
§ ὅ-h. [μαι.
15 ἐκδιηγέο-
16 ἐντέλλω.
17 a. λέγων.
18 ἔξειμι.
‖ αὐτῶν, πα-
ρεκάλευν-a.
19 παρακα-
λέω.
** al. ἠξίουν.
†† ἑξῆς-n.
‡‡ conj. σαβ-
βάτων.
20 χαίρω.
21 λαλέω.
22 δοξάζω. [n.
§§ τὸν λόγον-
23 ch. 2. 24.
24 πιστεύω.
25 ἀκολουθέω.
26 τάσσω.
27 διαφέρω.
28 παροτρύνω
29 ch. 16. 14.
30 ch. 17. 12.
31 ch. 10. 48.
‖‖ προςμέ-
νειν-a.
32 ἐπεγείρω.
33 τίθημι.
Is. 42. 1, 6.
*† τε ἐχομέ-
νῳ-l.

καὶ [1] ἐξέβαλον αὐτοὺς
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν.
51 Οἱ δὲ [3] ἐκτιναξά-
μενοι τὸν κονιορτὸν
τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ'
αὐτοὺς, [4] ἦλθον εἰς Ἰκό-
νιον.
52 Οἱ δὲ μαθηταὶ [5] ἐ-
πληροῦντο χαρᾶς καὶ
Πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδʹ.

ΕΓΕΝΕΤΟ [9] δὲ ἐν
Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ
[11] εἰςελθεῖν αὐτοὺς εἰς
την συναγωγὴν τῶν
Ἰουδαίων, καὶ [13] λαλῆ-
σαι οὕτως ὥςτε πιςεῦ
σαι Ἰουδαίων τε καὶ
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.
2 Οἱ δὲ [15] ἀπειθοῦντες
Ἰουδαῖοι [16] ἐπήγειραν
‡ καὶ [19] ἐκάκωσαν τὰς
ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
τῶν ἀδελφῶν.§
3 Ἱκανὸν μὲν οὖν χρό-
νον [21] διέτριψαν παῤ-
ῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι
τῷ λόγῳ τῆς χάριτος
αὐτοῦ, ᵇ καὶ ǀ [23] διδόντι
σημεῖα καὶ τέρατα [9] γί-
νεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
αὐτῶν.
4 Ἐσχίσθη [25] δὲ τὸ
πλῆθος τῆς πόλεως· ϗ
οἱ μὲν [28] ἦσαν σὺν τοῖς
Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν
τοῖς ἀποστόλοις.
5 Ὡς δὲ [9] ἐγένετο [30] ὁρ-
μὴ τῶν ἐθνῶν τε ϗ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἄρχου-
σιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ
[31] λιθοβολῆσαι αὐτοὺς,

6 Συνιδόντες [2] [6] κατέ-
φυγον εἰς τὰς πόλεις
τῆς Λυκαονίας, Λύ-
στραν καὶ Δέρβην, καὶ
τὴν περίχωρον·
7 Κἀκεῖ [28] ἦσαν εὐαγ-
γελιζόμενοι.
8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύ-
στροις [7] ἀδύνατος τοῖς
ποσὶν [8] ἐκάθητο, χω-
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ ᵇ ὑπάρχων,ǀ ὃς
οὐδέποτε *[10] περιεπεπα-
τήκει.
9 Οὗτος [12] ἤκουε τοῦ
Παύλου λαλοῦντος· ὃς
ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ [14] ἰ-
δὼν ὅτι πίστιν ἔχει
τοῦ [17] σωθῆναι,
10 Εἶπε μεγάλῃ τῇ
φωνῇ· †[18] Ἀνάςηθι ἐπὶ
τοὺς πόδας σου ὀρθός.
Καὶ †[20] ἥλλετο, ϗ [10] πε-
ριεπάτει.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι [14] ἰδόν-
τες ὃ [22] ἐποίησεν ὁ
Παῦλος, [24] ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν, Λυκα-
ονιστὶ λέγοντες· Οἱ
θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀν-
θρώποις [26] κατέβησαν
πρὸς ἡμᾶς.
12 Ἐκάλουν [27] τε τὸν
ᶜ μὲν ǀ Βαρνάβαν, Δία·
τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρ-
μῆν· ἐπειδὴ αὐτὸς [28] ἦν
ὁ [29] ἡγούμενος τοῦ λό-
γου.
13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς
τοῦ [28] ὄντος πρὸ τῆς πό-
λεως ᵇ αὐτῶν,ǀ ταύρους
καὶ ςέμματα ἐπὶ τοὺς
πυλῶνας [32] ἐνέγκας, σὺν
τοῖς ὄχλοις [33] ἤθελε
θύειν.

A. D. 46.

1 ἐκβάλλω.
2 συνείδω.
3 ἐκτινάσσω.
4 ἔρχομαι.
5 πληρόω.
6 καταφεύγω.
7 Mat. 19. 26. Ro. 8. 3.
8 κάθημαι.
9 γίνομαι.
* περιπεπατήκει-a. al. περιεπάτησεν.
10 περιπατέω
11 εἰςέρχομαι.
12 ἀκούω.
13 λαλέω.
14 εἴδω.
15 ch. 17. 5. Jno. 3. 26.
16 ἐπεγείρω. ch. 13. 50.
17 σώζω.
18 ἀνίστημι.
† Vide App.
‡ διωγμόν-f.
19 κακόω. ch. 7. 6, 19.
§ Ὁ δὲ κύριος εἰρήνην ἐποίησεν. s. ταχὺ ἔδωκεν-f.
20 ἅλλομαι.
21 διατρίβω.
22 ποιέω.
23 δίδωμι.
24 ἐπαίρω.
25 σχίζω, Mat. 27. 51.
26 καταβαίνω
27 καλέω.
28 εἰμί.
29 ἡγέομαι.
30 Ja. 3. 4. Pr. 3. 25.
31 λιθοβολέω.
32 φέρω.
33 θέλω.

14 [a] Ἀκούσαντες δὲ οἱ
ἀπόστολοι Βαρνάβας ϗ
Παῦλος, [2]διαῤῥήξαντες
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, †[3]εἰσ-
επήδησαν εἰς τὸν ὄχλον,
κράζοντες,
15 Καὶ λέγοντες· [b]Ἄν-
δρες, [c]τί ταῦτα ποιεῖ-
τε; καὶ ἡμεῖς [d]ὁμοιο-
παθεῖς [3]ἐσμὲν ὑμῖν ἄν-
θρωποι, εὐαγγελιζόμε-
νοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων
τῶν ματαίων[11] ἐπιστρέ-
φειν ‡ἐπὶ τὸν Θεὸν
τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
καὶ πάντα τὰ [13]ἐν αὐ-
τοῖς·
16 Ὃς ἐν ταῖς [18]παρῳ-
χημέναις γενεαῖς [19]εἴα-
σε πάντα τὰ ἔθνη πο-
ρεύεσθαι [20]ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν·
17 Καίτοιγε οὐκ ἀμάρ-
τυρον ἑαυτὸν [21]ἀ-
φῆκεν, §[22]ἀγαθοποιῶν,
οὐρανόθεν ‖ἡμῖν ὑε-
τοὺς [25]διδοὺς καὶ και-
ροὺς καρποφόρους, [27]ἐμ-
πιπλῶν τροφῆς καὶ εὐ-
φροσύνης τὰς καρδίας
** ἡμῶν.
18 Καὶ ταῦτα λέγον-
τες, μόλις [29]κατέπαυ-
σαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ
θύειν αὐτοῖς.
19 Ἐπῆλθον[32] δὲ ἀπὸ
Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου
Ἰουδαῖοι, ††καὶ πείσαν-
τες τοὺς ὄχλους, καὶ
λιθάσαντες τὸν Παῦ-
λον, ἔσυρον ἔξω τῆς
πόλεως, νομίσαντες αὐ-
τὸν τεθνάναι.

A. D. 48.

* Ἀκούσας δὲ Βαρνάβας καὶ-π.
1 κυκλόω.
2 διαῤῥήσσω.
† ἐξεπήδησαν-α.
3 εἰσπηδάω.
4 ἀνίστημι.
5 εἰσέρχομαι.
6 s. ἡμέρᾳ.
7 ἐξέρχομαι.
8 s. διά.
9 Ja. 5. 17.
10 Mat. 28. 19.
11 s. εἰδώλων.
‡ Θεὸν ζῶντα-h.
12 ὑποστρέφω
13 s. πράγματα ὄντα.
14 c. 15. 32, 41.
16 ch. 13. 43.
17 s. λέγοντες
18 παροίχομαι.
19 ἐάω.
20 s. ἐν.
21 ἀφίημι.
22 2 Co. 8. 19.
§ ἀγαθουργῶν,-h.
23 Lu. 6. 9, 33.
‖ ὑμῖν-a. al-c.
25 δίδωμι.
26 παρατίθημι.
27 ἐμπιπλάω.
28 πιστεύω.
** ὑμῶν-a.
29 καταπαύω.
30 διέρχομαι.
31 ἔρχομαι.
32 ἐπέρχομαι.
33 καταβαίνω
34 ἀποπλέω.
35 εἰμί.
36 παραδίδωμι.
†† Vide App.
37 παραγίνομαι.
38 s. αὐτόν.
39 ἀναγγέλλω

20 Κυκλωσάντων δὲ
αὐτὸν τῶν μαθητῶν,
[4] ἀναστὰς [5] εἰσῆλθεν
εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ
[6] ἐπαύριον [7]ἐξῆλθε σὺν
τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρ-
βην.
21 Εὐαγγελισάμενοί τε
τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ
[10] μαθητεύσαντες ἱκα-
νοὺς, [12]ὑπέστρεψαν εἰς
τὴν Λύστραν καὶ Ἰκό-
νιον καὶ Ἀντιόχειαν.
22 Ἐπιστηρίζοντες [14]
τὰς ψυχὰς τῶν μαθη-
τῶν, παρακαλοῦντες
[16]ἐμμένειν τῇ πίστει. ϗ
[17] ὅτι διὰ πολλῶν θλί-
ψεων δεῖ ἡμᾶς [5]εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ.
23 Χειροτονήσαντες[22]
δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους
κατ' ἐκκλησίαν, προσ-
ευξάμενοι μετὰ νηστει-
ῶν, [26] παρέθεντο αὐτοὺς
τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν [28] πε-
πιστεύκεισαν.
24 Καὶ [30] διελθόντες
τὴν Πισιδίαν, [31] ἦλθον
εἰς Παμφυλίαν.
25 Καὶ λαλήσαντες ἐν
Πέργῃ τὸν λόγον, [33]κα-
τέβησαν εἰς Ἀττάλει-
αν·
26 Κἀκεῖθεν [34] ἀπέ-
πλευσαν εἰς Ἀντιόχει-
αν, ὅθεν [35]ἦσαν [36]παρα-
δεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ
Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ
ἐπλήρωσαν.
27 Παραγενόμενοι[37] δὲ
καὶ συναγαγόντες τὴν
ἐκκλησίαν, [39] ἀνήγγει-
λαν ὅσα ἐποίησεν ὁ

Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ
ὅτι [1]ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι
θύραν πίστεως.
28 Διέτριβον[4] δὲ ἐκεῖ
χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν
τοῖς μαθηταῖς.

Κεφ. ιέ.

ΚΑΙ τινες [5]κατελθόν-
τες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,*
[7]ἐδίδασκον τοὺς ἀδελ-
φούς· Ὅτι ἐὰν μὴ †πε-
ριτέμνησθε τῷ ἔθει
Μωϋσέως, οὐ δύνασθε
[9]σωθῆναι.
2 Γενομένης [11] οὖν
[12]στάσεως καὶ §[14] συζη-
τήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνά-
βᾳ πρὸς αὐτοὺς, ‖[17] ἔ-
ταξαν ἀναβαίνειν Παῦ-
λον καὶ Βαρνάβαν καί
τινας ἄλλους ἐξ αὐ-
τῶν πρὸς τοὺς ἀποστό-
λους καὶ πρεσβυτέ-
ρους εἰς Ἱερουσαλὴμ,
περὶ τοῦ [19] ζητήματος
τούτου.
3 Οἱ μὲν οὖν [21] προ-
πεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας, [31] διήρχοντο
τὴν Φοινίκην ϗ Σαμά-
ρειαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν
ἐθνῶν· καὶ [24] ἐποίουν
χαρὰν μεγάλην πᾶσι
τοῖς ἀδελφοῖς.
4 Παραγενόμενοι [27] δὲ
εἰς Ἱερουσαλὴμ, [29] ἀπε-
δέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας καὶ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῶν πρεσ-
βυτέρων, [30]ἀνήγγειλάν
τε ὅσα ὁ Θεὸς [24] ἐποίη-
σε μετ' αὐτῶν.

A. D. 62.

1 ἀνοίγω.
2 ἐξανίστημι.
3 πιστεύω.
4 διατρίβω.
5 κατέρχομαι.
* τῶν πεπιστευκότων ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων-f.
6 συνάγω.
7 διδάσκω.
8 εἴδω.
† περιτμηθῆτε-h.
9 σώζω.
10 ἀνίστημι.
11 γίνομαι.
12 ἐπίςαμαι.
‡ alii transp. al. ἐν ὑμῖν.
13 ch. 19. 40.
§ ζητήσεως-a alii καὶ ζητήσεως-c.
14 ch. 28. 29.
16 ch. 15. 21. 2 Co. 7. 17.
‖ Vide App.
17 τάσσω.
18 ἐκλέγομαι.
19 ch. 18. 15.
20 ch. 1. 24.
21 προπέμπω, ch. 20. 38. Ro. 15. 24.
22 μαρτυρέω.
23 δίδωμι.
24 ποιέω.
25 διακρίνω.
26 καθαρίζω.
27 παραγίνομαι.
28 ἐπιτίθημι.
29 ἀποδέχομαι. [λω.
30 ἀναγγέλλω.
** τοῦ-m.
31 διέρχομαι.

5 Ἐξανέστησαν[2] δέ τι-
νες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέ-
σεως τῶν Φαρισαίων
[3] πεπιστευκότες, λέγον-
τες· Ὅτι δεῖ περιτέ-
μνειν αὐτοὺς, παραγ-
γέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον Μωϋσέως.
6 Συνήχθησαν [6] δὲ οἱ
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσ-
βύτεροι [8]ἰδεῖν περὶ τοῦ
λόγου τούτου.
7 Πολλῆς δὲ συζητή-
σεως γενομένης, [10]ἀνα-
στὰς Πέτρος εἶπε πρὸς
αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελ-
φοὶ, ὑμεῖς [12]ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ' ἡμερῶν [13] ἀρ-
χαίων ὁ Θεὸς [c] ἐν
ἡμῖν ‡ [18] ἐξελέξατο διὰ
τοῦ στόματός μου ἀκοῦ-
σαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον
τοῦ εὐαγγελίου, καὶ
πιστεῦσαι.
8 Καὶ ὁ [20] καρδιογνώ-
στης Θεὸς [22]ἐμαρτύρη-
σεν αὐτοῖς, [23] δοὺς αὐ-
τοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγι-
ον, καθὼς καὶ ἡμῖν·
9 Καὶ οὐδὲν [25] διέκρι-
νε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
αὐτῶν, τῇ πίστει [26]κα-
θαρίσας τὰς καρδίας
αὐτῶν.
10 Νῦν οὖν τί πειρά-
ζετε [e] τὸν Θεὸν,! [28]ἐπι-
θεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
τράχηλον τῶν μαθη-
τῶν, ὃν οὔτε οἱ πα-
τέρες ἡμῶν οὔτε ἡ-
μεῖς ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι;
11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χά-
ριτος **Κυρίου Ἰησοῦ
ὁ Χριστοῦ ! πιστεύομεν

· σωθῆναι, καθ' ὃν τρό-
πον κἀκεῖνοι.
12 * Ἐσίγησε[3] δὲ πᾶν
τὸ [2] πλῆθος, καὶ [b]ἤκουον
Βαρνάβα καὶ Παύλου
[7] ἐξηγουμένων ὅσα [9] ἐ-
ποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς
ἔθνεσι δι' αὐτῶν.
13 Μετὰ δὲ τὸ [3] σιγῆ-
σαι αὐτοὺς, [11]ἀπεκρίθη
Ἰάκωβος, λέγων· Ἄν-
δρες ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ
μου.
14 Συμεὼν [7]ἐξηγήσατο
καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς
§ [12] ἐπεσκέψατο [13] λα-
βεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν
[c]ἐπὶ | τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
15 Καὶ τούτῳ συμφω-
νοῦσιν οἱ λόγοι τῶν
προφητῶν, καθὼς [15]γέ-
γραπται·
16 Μετὰ ταῦτα ἀνα-
στρέψω, καὶ ἀνοικοδο-
μήσω τὴν σκηνὴν Δα-
βὶδ τὴν [17] πεπτωκυῖαν,
καὶ τὰ [19] κατεσκαμμέ-
να [22] αὐτῆς ἀνοικοδο-
μήσω, καὶ [20]ἀνορθώσω
αὐτήν·
17 Ὅπως ἂν ἐκζητή-
σωσιν οἱ [23] κατάλοιποι
τῶν ἀνθρώπων τὸν
Κύριον, καὶ πάντα τὰ
ἔθνη ἐφ' οὓς [25] ἐπικέ-
κληται τὸ ὄνομά μου
ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύ-
ριος ὁ ποιῶν * ταῦτα
πάντα.
18 Γνωστὰ ἀπ' [27] αἰ-
ῶνός [29] ἐστι τῷ Θεῷ
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ [31]
[32]παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ
τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφου-
σιν ἐπὶ τὸν Θεόν·
20 Ἀλλὰ [4]ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι
ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων
τῶν † εἰδώλων, καὶ τῆς
‡ [6] πορνείας, [d] καὶ τοῦ
[8] πνικτοῦ,| καὶ τοῦ αἵ-
ματος.*
21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γε-
νεῶν ἀρχαίων κατὰ
[10]πόλιν τοὺς κηρύσσον-
τας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς
συναγωγαῖς κατὰ πᾶν
σάββατον ἀναγινωσκό-
μενος.
22 Τότε [14]ἔδοξε τοῖς
ἀποστόλοις καὶ τοῖς
πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
τῇ ἐκκλησίᾳ, [16] ἐκλεξα-
μένους ἄνδρας ἐξ αὐ-
τῶν πέμψαι εἰς Ἀντι-
όχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ
καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν
τὸν ἐπικαλούμενον Βαρ-
σαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄν-
δρας [18] ἡγουμένους ἐν
τοῖς ἀδελφοῖς·
23 Γράψαντες [21] διὰ
χειρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσ-
βύτεροι [d] καὶ οἱ | ἀδελ-
φοὶ, τοῖς κατὰ τὴν Ἀν-
τιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ
Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς
ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
24 Ἐπειδὴ [5] ἠκούσαμεν
ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν [28]ἐξ-
ελθόντες [30] ἐτάραξαν
ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευ-
άζοντες τὰς ψυχὰς
ὑμῶν, [c] λέγοντες περι-
τέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν
τὸν νόμον,| οἷς οὐ [33]δι-
εστειλάμεθα·

A. D. 52.

1 σώζω.
* Vide App.
2 ch. 4. 32.
3 σιγάω.
4 ἐπιστέλλω.
5 ἀκούω.
† εἰδωλοθύ-
των-n.
‡ conj. πορ-
νείας s.
χοιρείας.
6 ver. 29.
1 Cor. 7. 2.
7 ἐξηγέομαι.
8 ver. 29.
ch. 21. 25.
9 ποιέω.
10 s. πᾶσαν.
11 ἀποκρίνο-
μαι. [το-n.
§ ἐπελέξα-
12 ἐπισκέ-
πτομαι.
13 λαμβάνω.
14 δοκέω.
15 γράφω.
16 ἐκλέγομαι.
17 πίπτω.
18 ἡγέομαι.
19 κατασκά-
πτω.
Am. 9. 11.
20 Lu. 13. 13.
21 γράφω.
22 s. μέρεα.
23 Am. 9. 12.
25 ἐπικαλέω,
Ja. 2. 7.
26 ἀκούω.
27 ch. 3. 21.
Lu. 1. 70.
28 ἐξέρχομαι.
29 εἰμί.
30 ταράσσω,
ch. 17. 8.
31 s. δεῖν.
32 παρενο-
χλέω,
Ju. 14 17.
33 διαστέλλω,
Mat. 16. 20.

25 Ἔδοξεν[1] ἡμῖν [20] γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, [*2]ἐκλεξαμένους ἄνδρας [3]πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,
26 Ἀνθρώποις [5] παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
27 Ἀπεστάλκαμεν [29] οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.
28 Ἔδοξε[1] γὰρ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι ϗ ἡμῖν, μηδὲν πλέον [9] ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες [c] τούτων!,||
29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, [d] καὶ πνικτοῦ,| καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε.†† [16*]Ἔρρωσθε.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες §§ [17] ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, [21]ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.
31 Ἀναγνόντες [25] δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.
32 Ἰούδας |||| δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται [27] ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ [28] παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, ϗ [31]ἐπεστήριξαν.
33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον,[32] [33] ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς † ἀποστόλους.
34 [c]Ἔδοξεν[1] δὲ τῷ Σίλᾳ [4]ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.|‡
35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας [6] διέτριβον [7] ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.
36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ [11] ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς [b] ἡμῶν | κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς [13]κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.
37 Βαρνάβας δὲ §[14]ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν ** τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον.
38 Παῦλος δὲ ‡‡ [15] ἠξίου, τὸν [18] ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ [19] συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.
39 Ἐγένετο [20] οὖν παροξυσμὸς, ὥστε [24] ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε Βαρνάβαν, [26]παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.
40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν, [34] ἐξῆλθε, [5] παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ *† Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

A. D. 53.

1 δοκέω [νοις-f
* ἐκλεξαμε-
2 ἐκλέγομαι.
† ἀποστόλους-l.
3 πέμπω.
4 ἐπιμένω.
‡ Μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη-f.
5 παραδίδωμι, c.14.26.
6 διατρίβω.
7a. τὸν χρόνον
9 ἐπιτίθημι.
§ ἐβούλετο-h.
|| alii transp.
11 ἐπισκέπτομαι. [λέω.
13 καταγγέλ-
14 βουλεύομαι.
** ϗ Ἰωάννην-a. alii Ἰωάννην-i
†† φερόμενοι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι-f
‡‡ οὐκ ἐβούλετο-n.
15 ἀξιόω.
16 ῥώννυω.
§§ κατῆλθον-h
17 ἔρχομαι.
18 ἀφίστημι.
19 συνέρχομαι.
20 γίνομαι.
21 ἐπιδίδωμι.
24 ἀποχωρίζομαι.
25 ἀναγινώσκω.
26 παραλαμ-
|||| τε-a. [βάνω
27 εἰμί. [λέω.
28 παρακα-
29 ἀποστέλλω
31 ἐπιστηρίζω
32 s. τινά.
33 ἀπολύω.
34 ἐξέρχομαι.
*† κυρίου-i.

41 [1] Διήρχετο δὲ τὴν
Συρίαν καὶ Κιλικίαν,
ἐπιςηρίζων τὰς ἐκκλη-
σίας.

Κεφ. ιϛ'.

ΚΑΤΗΝΤΗΣΕ [5] δὲ
εἰς Δέρβην ϗ Λύςραν·
καὶ ἰδοὺ, μαθητής τις
[7] ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμό-
θεος υἱὸς γυναικός ‡τι-
νος| e Ἰȣδαίας| ‡πιστῆς,
πατρὸς δὲ "Ἕλληνος·
2 "Ὃς [11] ἐμαρτυρεῖτο
ὑπὸ τῶν ἐν Λύςροις ϗ
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
3 Τοῦτον [14] ἠθέλησεν ὁ
Παῦλος σὺν αὐτῷ [15] ἐξ-
ελθεῖν· καὶ [17] λαβὼν
[18] περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ
τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
[7] ὄντας ἐν τοῖς τόποις
ἐκείνοις· [21] ᾔδεισαν
γὰρ ἅπαντες τὸν πατέ-
ρα αὐτοῦ ὅτι "Ἕλλην
[23] ὑπῆρχεν.
4 Ὡς δὲ [25] διεπορεύον-
το τὰς πόλεις, [26] παρε-
δίδουν αὐτοῖς φυλάσ-
σειν τὰ [29] δόγματα τὰ
[30] κεκριμένα ὑπὸ τῶν
ἀποςόλων ϗ τῶν πρεσ-
βυτέρων τῶν [31] ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ.
5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι
[32] ἐστερεοῦντο τῇ πί-
ςει, καὶ [33] ἐπερίσσευον
τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέ-
ραν.
6 Διελθόντες [1] δὲ τὴν
Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλα-
τικὴν χώραν, κωλυθέν-
τες ὑπὸ τοῦ ἁγίȣ Πνεύ-
ματος [35] λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 Ἐλθόντες [2] κατὰ τὴν
Μυσίαν, [3] ἐπείραζον
* κατὰ τὴν Βιθυνίαν
πορεύεσθαι· καὶ οὐκ
[4] εἴασεν αὐτοὺς τὸ
Πνεῦμα.†
8 Παρελθόντες [6] δὲ τὴν
Μυσίαν, [8] κατέβησαν
εἰς Τρωάδα.
9 Καὶ ὅραμα διὰ τῆς
νυκτὸς [9] ὤφθη τῷ Παύ-
λῳ· Ἀνήρ τις [7] ἦν Μα-
κεδὼν [10] ἑςὼς, παρακα-
λῶν αὐτὸν, καὶ λέγων·
[12] Διαβὰς εἰς Μακεδο-
νίαν, [13] βοήθησον ἡμῖν.
10 § Ὡς δὲ τὸ ὅραμα
εἶδεν, εὐθέως [16] ἐζητή-
σαμεν [15] ἐξελθεῖν εἰς
τὴν Μακεδονίαν, [18] συμ-
βιβάζοντες ὅτι [20] προς-
κέκληται ἡμᾶς ὁ ‖ Κύ-
ριος εὐαγγελίσασθαι
αὐτούς.
11 Ἀναχθέντες [22] οὖν
ἀπὸ τῆς Τρωάδος, [24] εὐ-
θυδρομήσαμεν εἰς Σα-
μοθράκην, τῇ τε [26] ἐπι-
ούσῃ [27] εἰς Νεάπολιν·
12 Ἐκεῖθεν τε εἰς
Φιλίππους, ἥτις [7] ἐστὶ
** πρώτη †τῆς μερίδος|
†† c τῆς| Μακεδονίας
πόλις, κολώνια. [7] Ἦμεν
δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει
διατρίβοντες ἡμέρας
τινάς.
13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων [15] ἐξήλθομεν
ἔξω τῆς ‡‡ πόλεως παρὰ
ποταμὸν, οὗ §§ [34] ἐνομί-
ζετο προσευχὴ [7] εἶναι
καὶ καθίσαντες [35] ἐλα-
λοῦμεν ταῖς [36] συνελθού-
σαις γυναιξί

A. D. 53.

1 διέρχομαι.
2 ἔρχομαι.
3 πειράζω.
* εἰς-α.
4 ἐάω.
† Ἰησοῦ-m.
5 καταντάω.
6 παρέρχομαι.
7 εἰμί.
‡ alii χήρας al. Ἰȣδαίας χήρας.
8 καταβαίνω.
9 ὄπτομαι.
10 ἵστημι.
11 μαρτυρέω.
12 διαβαίνω.
13 ch. 21. 28.
14 θέλω.
15 ἐξέρχομαι.
§ Vide App.
16 ζητέω.
17 λαμβάνω.
18 ch. 9. 22.
19 περιτέμνω.
20 προςκαλέω.
‖ Θεὸς-h.
21 εἴδω.
22 ἀνάγω.
23 ὑπάρχω.
24 ch. 21. 1.
25 διαπορεύομαι.
26 ἔπειμι.
27 s. ἡμέρα [μι.
28 παραδίδωμι.
29 ch. 17. 7.
30 κρίνω.
** κεφαλὴ-n. con. πρώτης.
31 s. ὄντων.
†† al. μερὶς.
32 στερεόω.
33 περισσεύω.
‡‡ πύλης-h.
§§ ἐνομίζομεν προσευχὴν-n
34 νομίζω.
35 λαλέω.
36 συνέρχομαι.

14 Καί τις γυνὴ ὀνό-
ματι Λυδία, πορφυρό
πωλις, πόλεως Θυατεί-
ρων, [3] σεβομένη τὸν
Θεὸν, [5] ἤκουεν· ἧς ὁ
Κύριος [7] διήνοιξε τὴν
καρδίαν, προςέχειν
τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
τοῦ Παύλου.
15 Ὡς δὲ [9] ἐβαπτί-
σθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς,
[11] παρεκάλεσε, λέγου-
σα· Εἰ [13] κεκρίκατέ με
πιστὴν τῷ Κυρίῳ [14] εἶ-
ναι, [15] εἰςελθόντες εἰς
τὸν οἶκόν μου, [17] μείνα-
τε. Καὶ [19] παρεβιάσατο
ἡμᾶς.
16 Ἐγένετο [21] δὲ πο-
ρευομένων ἡμῶν εἰς
*προσευχὴν, παιδίσκην
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα
† Πύθωνος ἀπαντῆσαι
ἡμῖν, ἥτις [23] ἐργασίαν
πολλὴν [25] παρεῖχε τοῖς
κυρίοις αὐτῆς, [27] μαν-
τευομένη.
17 Αὕτη κατακολουθή-
σασα τῷ Παύλῳ καὶ
‡ ἡμῖν, [31] ἔκραζε λέγου-
σα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι,
δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ
ὑψίςυ [14] εἰσὶν, οἵτινες
καταγγέλλυσιν ‖ ἡμῖν
ὁδὸν σωτηρίας.
18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ
πολλὰς ἡμέρας. [35] Δια-
πονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος,
καὶ [36] ἐπιστρέψας, τῷ
πνεύματι εἶπε· Παραγ-
γέλλω σοι ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ,
[2] ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς.
Καὶ [2] ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ
ὥρᾳ.
19 Ἰδόντες [1] δὲ οἱ κύρι-
οι αὐτῆς ὅτι [2] ἐξῆλθεν
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας
αὐτῶν, [4] ἐπιλαβόμενοι
τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σί-
λαν, [6] εἵλκυσαν εἰς τὴν
[8] ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρ-
χοντας.
20 Καὶ [10] προσαγαγόν-
τες αὐτοὺς τοῖς [12] ςρα-
τηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ
ἄνθρωποι ἐκταράσσου-
σιν ἡμῶν τὴν πόλιν,
Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·
21 Καὶ καταγγέλλου-
σιν ἔθη, ἃ οὐκ [16] ἔξεςιν
ἡμῖν [18] παραδέχεσθαι,
οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις
[14] οὖσι.
22 Καὶ [20] συνεπέστη ὁ
ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ
οἱ ςρατηγοὶ, [22] περιῤῥή-
ξαντες αὐτῶν τὰ ἱμά-
τια, [24] ἐκέλευον [26] ῥα-
βδίζειν.
23 Πολλάς τε [28] ἐπι-
θέντες αὐτοῖς πληγὰς,
[29] ἔβαλον εἰς φυλακὴν,
[30] παραγγείλαντες τῷ
[32] δεσμοφύλακι, ἀσφα-
λῶς τηρεῖν αὐτούς·
24 Ὃς παραγγελίαν
τοιαύτην § [33] εἰληφὼς,
[29] ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν,
καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν
[34] ἠσφαλίσατο εἰς τὸ
ξύλον.
25 Κατὰ δὲ τὸ [37] μεσο-
νύκτιον Παῦλος ϗ Σί-
λας προσευχόμενοι [38] ὕ-
μνυν τὸν Θεόν· [39] ἐπη-
κροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ
δέσμιοι.
26 Ἄφνω δὲ [40] σεισμὸς

A. D. 53.

1 εἴδω.
2 ἐξέρχομαι.
3 σέβω. [νω.
4 ἐπιλαμβά-
5 ἀκούω.
6 ἑλκύω.
7 διανοίγω.
8 ch. 17. 17.
9 βαπτίζω.
10 προςάγω.
11 παρακα-
λέω.
12 v. 22. 35, 36.
13 κρίνω.
14 εἰμί. [μαι.
15 εἰςέρχο-
16 ἔξειμι.
17 μένω.
18 παραδέχο-
μαι.
19 παραβιά-
ζομαι. [μι.
20 συνεφίστη-
21 γίνομαι.
* τὴν προσευ-
χὴν-h.
† πύθωνα-i.
22 2 Mac. 4. 28.
23 ch. 19. 24.
24 κελεύω.
25 παρέχω.
26 2 Co. 11. 25.
27 De. 18. 10.
28 ἐπιτίθημι.
29 βάλλω.
30 παραγγέλ-
λω.
‡ τῷ Σίλᾳ-n.
31 κράζω.
32 v. 27, 36.
§ λαβὼν.-h.
33 λαμβάνω·
‖ ὑμῖν.
34 ἀσφαλίζω.
35 ch. 4. 2.
36 ἐπιστρέφω
37 ch. 20. 7.
Mar. 13. 35.
38 ὑμνέω.
39 ἐπακροάο-
μαι.
40 Mat. 8. 24.

[7] ἐγένετο μέγας, ὥςτε [1] σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τȣ̃ δεσμωτηρίου· [3] ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, ϗ πάντων τὰ δεσμὰ * [6] ἀνέθη.

27 Ἔξυπνος δὲ [7] γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ [9] ἰδὼν [3] ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, [11] ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων [13] ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.

28 Ἐφώνησε[15] δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν [16] πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ [17] ἐσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας[19] δὲ φῶτα, [21] εἰςεπήδησε, καὶ [22] ἔντρομος [7] γενόμενος [23] προςέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ.

30 Καὶ [27] προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ‡ [20] ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα [29] σωθῶ;

31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίςευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ [30] ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τȣ̃ Κυρίȣ, § καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ [32] παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, [35] ἔλȣσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ [37] ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

34 Ἀναγαγών[2] τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, [4] παρέθηκε τράπεζαν, καὶ [5] ἠγαλλιάσατο πανοικὶ [8] πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ [7] γενομένης † [10] ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς [12] ῥαβδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 Ἀπήγγειλε[14] δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι [10] ἀπεςάλκασιν οἱ ςρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν [18] ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.|

37 Ὁ δὲ Παῦλος [20] ἔφη πρὸς αὐτούς· [24] Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, [25] ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, [26] ἔβαλον εἰς φυλακὴν, ϗ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ [28] ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς [34] ἐξαγαγέτωσαν.

38 Ἀνήγγειλαν[39] δὲ τοῖς ςρατηγοῖς οἱ ῥαβδȣ̃χοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ [31] ἐφοβήθησαν ἀκȣ́σαντες ὅτι Ῥωμαῖοί [17] εἰσι.

39 Καὶ [28] ἐλθόντες [33] παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ [34] ἐξαγαγόντες [36] ἠρώτων [18] ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες[18] δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς [38] εἰςῆλθον

A. D. 53.

1 σαλεύω.
2 ἀνάγω.
3 ἀνοίγω.
4 παρατίθημι
5 ἀγαλλιάομαι, Lu. 1. 47.
* ἀνείθη. s. ἀνεῴχθη. s. ἀνελύθη. π.
6 ἀνίημι.
7 γίνομαι.
8 πιστεύω.
9 εἴδω.
† Vide App.
10 ἀποστέλλω
11 μέλλω.
12 v. 38.
13 ἐκφεύγω.
14 ἀπαγγέλλω
15 φωνέω.
16 πράσσω.
17 εἰμί.
18 ἐξέρχομαι.
19 αἰτέω.
20 φημί.
21 εἰςπηδάω.
22 ch. 7. 32. He. 12. 21.
23 προςπίπτω
24 δέρω.
25 ch. 22. 25.
26 βάλλω.
27 προάγω.
‡ τȣ̀ς λοιπȣ̀ς ἀσφαλισάμενος, ϗ-f.
28 ἔρχομαι.
29 σώζω.
30 λαλέω.
§ σὺν-α.
31 φοβέω.
32 παραλαμβάνω. [λέω.
33 παρακα-
34 ἐξάγω.
35 λούω.
36 ἐρωτάω.
37 βαπτίζω.
38 εἰςέρχομαι. [λω.
39 ἀναγγέλ-

* εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ
[1] ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς,
[3] παρεκάλεσαν αὐτοὺς,
καὶ [5] ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ΄.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ[1] δὲ
τὴν Ἀμφίπολιν καὶ
Ἀπολλωνίαν, [9] ἦλθον
εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου
[11] ἦν ᶜ ἡ συναγωγὴ τῶν
Ἰουδαίων.
2 Κατὰ δὲ τὸ [12]εἰωθὸς
τῷ Παύλῳ [15] εἰσῆλθε
πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ
σάββατα τρία [17]διελέ-
γετο † αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
γραφῶν,
3 Διανοίγων[19] ϗ [21]πα-
ρατιθέμενος ὅτι τὸν
Χριστὸν [22]ἔδει [23]παθεῖν
καὶ [24] ἀναστῆναι ἐκ νε-
κρῶν, καὶ ὅτι οὗτός
[11]ἐστιν ‡ ὁ Χριστὸς Ἰη-
σοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλ-
λω ὑμῖν.
4 Καί τινες ἐξ αὐτῶν
[26]ἐπείσθησαν, ϗ [27]προς-
εκληρώθησαν τῷ Παύ-
λῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε
[29]σεβομένων Ἑλλήνων
πολὺ πλῆθος, γυναι-
κων τε τῶν πρώτων
οὐκ ὀλίγαι.
5 § Ζηλώσαντες[31] δὲ οἱ
ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι,
καὶ προσλαβόμενοι τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας
πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιή-
σαντες, [34]ἐθορύβουν τὴν
πόλιν· [35]ἐπιστάντες τε
τῇ οἰκίᾳ ‖ Ἰάσονος,
[36] ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγα-
γεῖν εἰς τὸν δῆμον.
6 Μὴ [37] εὑρόντες δὲ

A. D. 53.

* πρὸς-ἰ.
1 εἴδω.
2 σύρω.
3 παρακαλέω
4 ver. 8.
5 ἐξέρχομαι.
6 βοάω.
7 Lu. 8. 1.
8 s. γῆν.
9 ἔρχομαι.
10 ch. 21. 38.
11 εἰμί.
12 πάρειμι.
13 ἔθω.
14 ὑποδέχομαι.
[μαι.
15 εἰςέρχομαι.
16 ch. 16. 4.
17 διαλέγομαι, v. 17.
† αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν γραφῶν διανοίγων καὶ-π.
18 ταράσσω.
19 ch. 16. 14.
20 λαμβάνω.
21 παρατίθημι.
22 δεῖ. [μι.
23 πάσχω.
24 ἀνίστημι.
25 ἀπολύω.
‡ Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃν-π. al. ὁ Χριστὸς, Ἰησοῦς ὃν.
26 πείθω. [ρόω
27 προςκληρόω.
28 ἐκπέμπω.
29 σέβομαι. [μαι.
30 παραγίνομαι.
§ Vide App.
31 ch. 14. 2.
32 ἄπειμι.
33 δέχομαι.
34 θορυβέω.
35 ἐφίστημι.
‖ Ἰάσωνος-π
36 ζητέω.
37 εὑρίσκω.

αὐτοὺς, [2] ἔσυρον τὸν
Ἰάσονα καί τινας ἀδελ-
φοὺς ἐπὶ τοὺς [4] πολιτάρ-
χας, [6]βοῶντες· [7]Ὅτι οἱ
τὴν[8] οἰκουμένην [10] ἀνα-
στατώσαντες,[24] οὗτοι
ϗ ἐνθάδε [12]πάρεισιν·
7 Οὓς [14] ὑποδέδεκται
Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάν-
τες ἀπέναντι τῶν [16]δογ-
μάτων Καίσαρος πράτ-
τουσι, βασιλέα λέγον-
τες ἕτερον [11] εἶναι, Ἰη-
σοῦν.
8 Ἐτάραξαν[18] δὲ τὸν
ὄχλον καὶ τοὺς πολι-
τάρχας ἀκούοντας ταῦ-
τα.
9 Καὶ [20] λαβόντες τὸ
ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσο-
νος καὶ τῶν λοιπῶν,
[25] ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐ-
θέως διὰ τῆς νυκτὸς
[28] ἐξέπεμψαν τόν τε
Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν
εἰς Βέροιαν· οἵτινες
[30] παραγενόμενοι, εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν
Ἰουδαίων [32]ἀπῄεσαν.
11 Οὗτοι δὲ [11] ἦσαν
εὐγενέστεροι τῶν ἐν
Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες
[33] ἐδέξαντο τὸν λόγον
μετὰ πάσης προθυμί-
ας, ᵉ τὸ ⁱ καθ' ἡμέραν
ἀνακρίνοντες τὰς γρα-
φὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕ-
τως.
12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ
αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ
τῶν Ἑλληνίδων γυναι-
κῶν τῶν εὐσχημόνων,
καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλί-
γοι.

13 Ὡς δὲ [1]ἔγνωσαν οἱ
ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης
Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ
Βεροίᾳ [3]κατηγγέλη ὑπὸ
τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ, [5]ἦλθον κἀκεῖ,
[7]σαλεύοντες *τοὺς ὄ-
χλους.†
14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν
Παῦλον ἐξαπέστειλαν
οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι
[e]ὡς ‡§ ἐπὶ τὴν ‖θάλασ-
σαν· [20]ὑπέμενον δὲ ὅ,
τε Σίλας ϗ ὁ Τιμόθεος
ἐκεῖ.
15 Οἱ δὲ [10]καθιστῶν-
τες τὸν Παῦλον, [11]ἤγα-
γον [c]αὐτὸν ‖ ἕως Ἀθη-
νῶν· †† καὶ [12]λαβόν-
τες ἐντολὴν πρὸς τὸν
Σίλαν καὶ Τιμόθεον,
ἵνα ὡς τάχιστα [e]ἔλθω-
σι πρὸς αὐτὸν, [29]ἐξῄε-
σαν.
16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθή-
ναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς
τοῦ Παύλου, [15]παρωξύ-
νετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ, §§θεωροῦντι
κατείδωλον [27]οὖσαν τὴν
πόλιν.
17 Διελέγετο[18] μὲν οὖν
ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς
Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβο-
μένοις, καὶ ἐν τῇ [22]ἀγο-
ρᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸς τοὺς παρατυγχά-
νοντας.
18 Τινὲς δὲ *†τῶν
Ἐπικουρείων καὶ τῶν
Στωϊκῶν φιλοσόφων
[25]συνέβαλλον αὐτῷ·
καί τινες ἔλεγον· Τί
ἂν θέλοι ὁ σπερμολό-
γος οὗτος λέγειν; Οἱ

A. D. 54.

1 γινώσκω.
2 ver. 21. Mat. 25. 35.
3 καταγγέλλω.
4 1 Co. 10. 20. 1 Ti. 4. 1.
5 ἔρχομαι.
6 εὐαγγελίζω.
7 ch. 2. 25.
* καὶ ταράσσοντες-f.
† ὁ διελίμπανον.-f.
‡ Οὐ-f.
§ al. ἕως.
‖ conj. Θεσσαλίαν·
8 λαλέω.
9 1 Pe. 4.4,12.
** τίνα θέλοι-i.
10 καθίστημι
11 ἄγω.
†† Vide App.
12 λαμβάνω.
13 Mar. 6. 31.
‡‡ ἢ καί-n.
14 Mat. 9. 17.
15 παροξύνω.
16 ἵστημι.
17 φημί.
§§ θεωροῦντας-i. [μαι.
18 διαλέγο-
‖‖ ἱστορῶν s. διιστορῶν-n
19 He. 13. 7.
20 2 Th. 2. 4.
21 εὑρίσκω.
22 ch. 16. 19.
23 ἐπιγράφω.
24 ch. 13. 27.
*† ϗ τῶν-i.
25 συμβάλλω, c.14.15.
26 s. ὄντα.
27 εἰμί.
28 ὑπομένω.
29 ἔξειμι.

δέ· [2]Ξένων [4]δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺς [27]εἶ-
ναι· [d]ὅτι τὸν Ἰησοῦν,
καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐ-
τοῖς [6]εὐηγγελίζετο.‡
19 Ἐπιλαβόμενοί τε
αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν [v]Ἄρειον
πάγον [11]ἤγαγον, λέγον-
τες· ‡Δυνάμεθα [1]γνῶ-
ναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ
ὑπὸ σοῦ [8]λαλουμένη δι-
δαχή;
20 Ξενίζοντα[9] γάρ τι-
να εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀ-
κοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα
οὖν [1]γνῶναι **τί ἂν
θέλοι ταῦτα [27]εἶναι.
21 (Ἀθηναῖοι δὲ πάν-
τες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες
ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
[13]εὐκαίρουν, ἢ λέγειν
‡‡ τι καὶ ἀκούειν [14]και-
νότερον.)
22 Σταθεὶς[16] δὲ ὁ Παῦ-
λος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου
πάγου, [17]ἔφη· [v]Ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα
ὡς δεισιδαιμονεστέρους
ὑμᾶς θεωρῶ.
23 Διερχόμενος γὰρ
καὶ ‖‖ [19]ἀναθεωρῶν τὰ
[20]σεβάσματα ὑμῶν,
[21]εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ
[23]ἐπεγέγραπτο· Ἀγνώ-
στῳ Θεῷ. Ὃν οὖν [24]ἀ-
γνοοῦντες εὐσεβεῖτε,
τοῦτον ἐγὼ καταγγέλ-
λω ὑμῖν.
24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας
τὸν κόσμον καὶ πάντα
τὰ [26]ἐν αὐτῷ, οὗτος
οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύ-
ριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν
χειροποιήτοις ναοῖς
κατοικεῖ·

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν
* ἀνθρώπων θεραπεύε-
ται, προσδεόμενος τι-
νος, αὐτὸς [3] διδὺς πᾶσι
ζωὴν καὶ πνοὴν † καὶ
τὰ πάντα·
26 Ἐποίησέ [5] τε ἐξ
ἑνὸς d αἵματος [1] πᾶν
ἔθνος ἀνθρώπων κατοι-
κεῖν ἐπὶ ‡ πᾶν τὸ πρόσ-
ωπον τῆς γῆς, [7] ὁρίσας
§ [9] προτεταγμένους και-
ροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσί-
ας τῆς κατοικίας αὐ-
τῶν·
27 Ζητεῖν ‖ τὸν Κύρι-
ον, εἰ ἄραγε [11] ψηλαφή-
σειαν αὐτὸν καὶ [13] εὕ-
ροιεν· ** καίτοιγε οὐ
μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκά-
στου ἡμῶν †† ὑπάρχον-
τα.
28 Ἐν αὐτῷ γὰρ [14] ζῶ-
μεν, καὶ κινούμεθα, καί
[15] ἐσμεν· ὡς καί τινες
τῶν καθ' ὑμᾶς [17] d ποιη-
τῶν | [19] εἰρήκασι· Τοῦ
γὰρ καὶ γένος [15] ἐσμέν.
29 Γένος οὖν ὑπάρχον-
τες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφεί-
λομεν νομίζειν χρυσῷ
ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, [20] χα-
ράγματι τέχνης καὶ ἐν-
θυμήσεως ἀνθρώπου,
τὸ [21] Θεῖον [15] εἶναι
ὅμοιον.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους
τῆς [23] ἀγνοίας [25] ὑπερι-
δὼν ὁ Θεὸς, τανῦν πα-
ραγγέλλει τοῖς ἀνθρώ-
ποις ‡‡ πᾶσι [27] πανταχοῦ
μετανοεῖν.
31 §§ Διότι [29] ἔστησεν
ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρί-
νειν τὴν [31] οἰκουμένην
ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀν-
δρὶ ‖‖ ᾧ [1] ὥρισε, πίστιν
[2] παρασχὼν πᾶσιν, [4] ἀν-
αστήσας αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.
32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνά-
στασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
[6] ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶ-
πον· Ἀκουσόμεθά σου
πάλιν περὶ τούτου.
33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος
[8] ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐ-
τῶν.
34 Τινὲς δὲ ἄνδρες
[10] κολληθέντες αὐτῷ,
[12] ἐπίστευσαν· ἐν οἷς
καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεο-
παγίτης, καὶ γυνὴ ὀνό-
ματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι
σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη΄.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χω-
ρισθεὶς [16] ὁ Παῦλος ἐκ
τῶν Ἀθηνῶν [18] ἦλθεν
εἰς Κόρινθον.
2 Καὶ [13] εὑρών τινα
Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύ-
λαν, Ποντικὸν τῷ γέ-
νει, [22] προσφάτως [18] ἐλη-
λυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλί-
ας, καὶ Πρίσκιλλαν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ
[24] διατεταχέναι e Κλαύ-
διον | χωρίζεσθαι πάν-
τας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ
τῆς Ῥώμης,) [26] προσῆλ-
θεν αὐτοῖς·
3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχ-
νον εἶναι, [28] ἔμενε παρ'
αὐτοῖς, καὶ [30] εἰργάζε-
το· d ἦσαν [15] γὰρ σκη-
νοποιοὶ τὴν τέχνην. |
4 Διελέγετο [32] δὲ ἐν
τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν

A. D. 54.

* ἀνθρωπίνων-h.
1 ὁρίζω.
2 παρέχω.
3 δίδωμι.
4 ἀνίστημι.
† κατὰ πάντα-n.
5 ποιέω.
6 χλευάζω.
‡ παντὸς προσώπου-n.
7 ver. 31.
8 ἐξέρχομαι.
§ προστεταγμένους-l.
9 προτάσσω.
10 κολλάω.
‖ τὸν θεὸν,-h. al. τὸ θεῖον.
11 Lu. 24. 39.
12 πιστεύω.
13 εὑρίσκω.
** καίγε-h. al. καίτοι.
†† ἀπέχοντα-n.
14 ζάω.
15 εἰμί.
16 χωρίζω.
17 Ro. 2. 13.
18 ἔρχομαι.
19 εἴπω.
0 Re. 13. 16.
21 2Pe. 1. 3,4.
22 2 Mac. 14. 36.
23 ch. 3. 17.
24 διατάσσω.
25 ὑπερείδω.
26 προσέρχομαι.
‡‡ πάντας-h.
27 ch. 21. 28.
28 μένω.
§§ καθότι-h.
29 ἵστημι.
30 ἐργάζομαι
31 s. γῆν.
‖‖ Vide App.
32 διαλέγομαι

σάββατον,* [1] ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
5 Ὡς δὲ [3] κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, [4] συνείχετο τῷ † πνεύματι ὁ Παῦλος, [5] διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις § τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
6 Ἀντιτασσομένων [7] δὲ αὐτῶν ϗ βλασφημούντων, [9] ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια. εἶπε πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα [11] ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ. ἀπὸ τοῦ [13] νῦν εἰς τὰ ἔθνη [15] πορεύσομαι.
7 Καὶ [17] μεταβὰς ἐκεῖθεν. [19] ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ** Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία [20] ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.
8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος [21] ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· ϗ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες [21] ἐπίστευον, καὶ [23] ἐβαπτίζοντο.
9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς·
10 Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, ϗ οὐδεὶς [26] ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός [20] ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

A.D. 55.

* ἐντιθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ-f.
1 πείθω.
2 καθίζω.
3 κατέρχομαι.
4 συνέχω. ch. 7. 5, 7.
† τῷ λόγῳ-a. conj. utrumque-e.
5 ch. 2. 40.
‡ ἀνθυπάτου ὄντος-i.
6 κατεφίστημι.
§ εἶναι τὸν-i.
7 Ro. 13. 2.
8 ἄγω.
9 ἐκτινάσσω, ch. 13. 51.
‖ ἀναπείθει-n.
10 Je. 29. 8.
11 s. ἔστω.
12 σέβω.
13 s. χρόνου
14 cf. c. 13.10.
15 πορεύομαι
16 ἐνέχω.
17 μεταβαίνω.
18 ὅπτομαι.
19 ἔρχομαι.
** Τίτου, s. Τίτου Ἰούστου-n.
†† ζητήματα-i.
20 εἰμί.
21 πιστεύω.
22 ἀπελαύνω.
‡‡ al. Ἰουδαῖοι
23 βαπτίζω.
24 ἐπιλαμβάνω.
25 μέλλω.
26 ἐπιτίθημι.
27 προσμένω.

11 Ἐκάθισέ [2] τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
12 Γαλλίωνος δὲ ‡ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, [6] κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, ϗ [8] ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,
13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ‖ [10] ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους [12] σέβεσθαι τὸν Θεόν.
14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν οὖν † [20] ἦν ἀδίκημά τι ἢ [14] ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν [16] ἠνεσχόμην ὑμῶν.
15 Εἰ δὲ †† ζήτημά [20] ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, [18] ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς [d] γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι [20] εἶναι.
16 Καὶ [22] ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.
17 Ἐπιλαβόμενοι [24] δὲ πάντες [c] οἱ Ἕλληνες ‡‡ Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι [25] ἔμελεν.
18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι [27] προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς

[22] ἀποταξάμενος, [1] ἐξέ-
πλει εἰς τὴν Συρίαν,
καὶ σὺν αὐτῷ Πρισκίλ
λα καὶ Ἀκύλας, [3] κει-
ράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν
Κεγχρεαῖς· [7] εἶχε γὰρ
εὐχήν.
19 Κατήντησε [9] δὲ εἰς
Ἔφεσον, κἀκείνυς [11] κα-
τέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς
δὲ [13] εἰσελθὼν εἰς τὴν
συναγωγὴν, [15] διελέχθη
τοῖς Ἰουδαίοις.
20 Ἐρωτώντων δὲ αὐ-
τῶν ἐπὶ πλείονα χρό-
νον [17] μεῖναι παρ' αὐ-
τοῖς, οὐκ [21] ἐπένευσεν·
21 Ἀλλ' §[22] ἀπετάξατο
αὐτοῖς, εἰπών· ᶜ Δεῖ με
πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν
ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς
Ἱεροσόλυμα· ǀ πάλιν
ᶜ δὲ ǀ ἀνακάμψω πρὸς
ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλον-
τος. Καὶ [29] ἀνήχθη ἀπὸ
τῆς [33] Ἐφέσου.
22 Καὶ [35] κατελθὼν εἰς
Καισάρειαν, [37] ἀναβὰς
καὶ ἀσπασάμενος τὴν
ἐκκλησίαν, [38] κατέβη
εἰς Ἀντιόχειαν.
23 Καὶ ποιήσας χρό-
νον τινὰ, [41] ἐξῆλθε, δι
ερχόμενος καθεξῆς τὴν
Γαλατικὴν χώραν καὶ
Φρυγίαν, ἐπιστηρί-
ζων πάντας τοὺς μα-
θητάς.
24 Ἰουδαῖυς δέ τις
‡‡ Ἀπολλὼς ὀνόματι,
Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιος, [9] κατήν-
τησεν εἰς Ἔφεσον, δυ-
νατὸς [2] ὢν ἐν ταῖς γρα-
φαῖς.
25 Οὗτος [2] ἦν κατη-
χημένος * τὴν ὁδὸν τοῦ
Κυρίου· καὶ [5] ζέων τῷ
πνεύματι, [6] ἐλάλει καὶ
[8] ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ
περὶ τοῦ † Κυρίυ, [10] ἐπι-
στάμενος μόνον τὸ βά-
πτισμα Ἰωάννου.
26 Οὗτός τε [12] ἤρξατο
παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ
συναγωγῇ. Ἀκὑσαντες
δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα, [14] προσελά-
βοντο αὐτὸν, καὶ ἀκρι-
βέστερον αὐτῷ [19] ἐξέ-
θεντο τὴν ᶜ τοῦ Θεοῦ ǀ
‡ ὁδόν.
27 § Βουλομένου δὲ αὐ-
τοῦ [20] διελθεῖν εἰς τὴν
Ἀχαΐαν, ǁ προτρεψάμε-
νοι οἱ ἀδελφοὶ [26] ἔγρα-
ψαν τοῖς μαθηταῖς
[27] ἀποδέξασθαι αὐτόν·
ὃς [28] παραγενόμενος
** [30] συνεβάλετο πολὺ
τοῖς [31] πεπιςευκόσι διὰ
τῆς χάριτος.
28 Εὐτόνως [34] γὰρ τοῖς
Ἰουδαίοις [36] διακατη-
λέγχετο δημοσίᾳ, ἐπι-
δεικνὺς διὰ τῶν γρα-
φῶν, [2] εἶναι τὸν Χρι-
στὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ιθʹ.

ΕΓΕΝΕΤΟ § [40] δὲ ἐν
τῷ τὸν Ἀπολλὼ [2] εἶναι
ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον
[20] διελθόντα τὰ †† ἀνω-
τερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς
Ἔφεσον· καὶ εὑρών τι-
νας μαθητὰς,
2 Εἶπε πρὸς αὐτούς·
Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλά-
βετε πιςεύσαντες; Οἱ

A. D. 56.

1 ἐκπλέω.
2 εἰμί.
3 κείρω. [δι-f.
* ἐν τῇ πατρίδ-
5 Ro. 12. 11.
6 λαλέω.
7 ἔχω.
8 διδάσκω.
† Ἰησοῦ-n.
9 καταντάω.
10 ἐπίσταμαι
11 καταλείπω
12 ἄρχομαι
13 εἰσέρχο-
μαι. [βάνω
14 προςλαμ-
15 διαλέγο-
17 μένω. [μαι
‡ alii transp.
al. τῦ κυρίυ.
§ Vide App.
19 ἐκτίθημι.
20 διέρχομαι.
21 ἐπινεύω.
22 ἀποτάσσω
23 s. χώραν.
ǁ προπεμψά-
μενοι-n.
26 γράφω.
27 ἀποδέχο-
μαι. [μαι
28 παραγίνο-
29 ἀνάγω.
30 συμβάλλω
** συνελά-
βετο-n.
31 πιστεύω.
33 s. πόλεως.
34 Lu. 23. 10.
35 κατέρχο-
μαι. [γχομαι
36 διακατελέ-
37 ἀναβαίνω.
38 καταβαίνω
40 γίνομαι.
41 ἐξέρχομαι
†† ἀνατολι-
κὰ-n.
‡‡ Ἀπολλώ-
νιος al. Ἀ-
πελλῆς-n.

δὲ [c]εἶπον| πρὸς αὐτόν· Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἅγιόν *[1] ἐστιν, [2] ἠκούσαμεν.
3 Εἶπέ τε [c]πρὸς αὐτούς| Εἰς τί οὖν [3] ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς τὸ Ἰωάννȣ βάπτισμα.
4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης [b]μὲν| [3]ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τȣτ' ἔςιν, εἰς τὸν [b]Χριστὸν| Ἰησοῦν.
5 Ἀκȣσαντες δὲ [3]ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
6 Καὶ [5]ἐπιθέντος αὐτοῖς τȣ Παύλȣ τὰς χεῖρας, [11]ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, [12]ἐλάλεν τε γλώσσαις, καὶ [13]προεφήτευον.
7 Ἦσαν [1] δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡςεὶ δεκαδύο.
8 Εἰςελθὼν [14] δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ **μῆνας τρεῖς [16]διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
9 Ὡς δέ τινες [17]ἐσκληρύνοντο καὶ [19]ἠπείθȣν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους,†† [21]ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν, [23]ἀφώρισε τȣς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός.‡‡

A. D. 57.

* λαμβάνουσί τινες,-n.
1 εἰμί.
2 ἀκούω.
3 βαπτίζω.
4 ποιέω.
5 ἐπιφέρω.
6 I.e. 13. 2–4.
7 ἐξέρχομαι.
† ἀποφέρεσθαι-h.
‡ ἐκπορεύεσθαι n.
8 ἐπιχειρέω.
9 ἐπιτίθημι.
§ καὶ-h. al. ἐκ s. χ ἐκ s. καὶ ἀπὸ.
10 ch. 28. 13.
11 ἔρχομαι.
12 λαλέω.
13 προφητεύω.
14 εἰςέρχομαι.
‖ Ὁρκίζω-a.
15 Mar. 5. 7.
** ἡμέρας-n.
16 ch. 17. 2.
17 σκληρύνω.
18 ἀποκρίνομαι.
19 ἀπειθέω, ch. 17. 5.
20 ch. 10. 28.
†† τῶν ἐθνῶν-f.
21 ἀφίστημι.
22 1 Sa. 10. 6. 11. 6.
23 ἀφορίζω.
‡‡ ἀπὸ ὥρας πέμπτης ἕως δεκάτης-f.
§§ κατακυριεύσαν-i.
24 Mat. 20. 25.
25 γίνομαι.
‖‖ ἀμφοτέρων-h. al.e.

10 Τοῦτο δὲ [25]ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥςε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκȣσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου [b]Ἰησοῦ,| Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχȣσας [4]ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλȣ.
12 Ὥςτε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας †[5]ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ [6]χρωτὸς αὐτȣ σȣδάρια ἢ σιμικίνθια, χ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσȣς, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ‡ἐξέρχεσθαι [b]ἀπ' αὐτῶν.|
13 Ἐπεχείρησαν [8] δέ τινες §ἀπὸ τῶν [10]περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τȣ Κυρίȣ Ἰησοῦ, λέγοντες· ‖[15]Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησȣν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.
14 Ἦσαν [1] δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰȣδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.
15 Ἀποκριθὲν [18] δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον [20]ἐπίςαμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες [1]ἐστέ;
16 Καὶ [23]ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτȣς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ [1] ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, [c]καὶ| §§[24]κατακυριεύσας ‖‖αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν,

ὥστε γυμνοὺς καὶ [1] τετραυματισμένους [3] ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 Τοῦτο δὲ [5] ἐγένετο γνωςὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ ᵛἝλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν ᵛἜφεσον· καὶ [6] ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτὴς, χ [7] ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοί τε τῶν [11] πεπιςευκότων [13] ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι † καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ [15] περίεργα [17] πραξάντων, [19] συνενέγκαντες τὰς βίβλους, [20] κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ [21] συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ [23] εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ [24] κράτος ὁ λόγος τȣ̃ Κυρίου [25] ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ [27] ἐπληρώθη ταῦτα, [28] ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ Πνεύματι, [31] διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰπών· ᵛὍτι μετὰ τὸ [5] γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην [33] ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας [35] δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονȣ́ντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ ᵛἜραςον, αὐτὸς [37] ἐπέσχε χρόνον **εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο [5] δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον [3] τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς [4] ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, [8] ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυρȣ̃ς * Ἀρτέμιδος, [39] παρείχετο τοῖς [9] τεχνίταις [10] ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην.

25 Οὓς [12] συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· ᵛἌνδρες, [14] ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ‡ ἡμῶν [16] ἐστι·

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος [18] πείσας [40] μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ [16] εἰσὶ Θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ [22] μέρος εἰς ἀπελεγμὸν [13] ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς [26] Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν § [28] λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ [30] καθαιρεῖσθαι ‖ τὴν [32] μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη [34] σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ, [36] χ [5] γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, [38] ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ ᵛἌρτεμις Ἐφεσίων.

A. D. 59.

1 τραυματίζω.
2 ch. 12. 18.
3 ἐκφεύγω.
4 ch. 9. 2.
5 γίνομαι.
6 ἐπιπίπτω.
7 μεγαλύνω.
8 Je. 6. 29.
* ἴσως ὡς κιβώρια μικρά-f.
9 He. 11. 10.
10 ch. 16. 16.
11 πιστεύω.
12 ch. 12. 12.
13 ἔρχομαι.
14 ἐπίςαμαι.
† τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν-f
‡ ὑμῶν h.
15 1 Ti. 5. 13.
16 εἰμί.
17 πράσσω.
18 πείθω.
19 συμφέρω.
20 κατακαίω.
21 συμψηφίζω.
22 Jno. 13. 8.
23 εὑρίσκω.
24 Col. 1. 11.
25 αὐξάνω.
26 v. 28,34,35.
27 πληρόω.
§ Vide App.
28 λογίζομαι
29 τίθημι.
30 καθαιρέω.
‖ τῆς μεγαλειότητος-n.
31 διέρχομαι.
32 Lu. 9. 43.
33 εἴδω.
34 σέβω.
35 ἀποστέλλω
36 s. ταῦτα.
37 ἐπέχω.
38 κράζω.
39 παρέχω.
** ὀλίγον-f.
40 μεθίστημι.

29 Καὶ *[1] ἐπλήσθη ἡ
πόλις ὅλη †[2] συγχύσε-
ως, [3] ὥρμησάν τε ὁμο-
θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
συναρπάσαντες Γάϊον
καὶ Ἀρίσταρχον Μακε-
δόνας, [5] συνεκδήμȣς [b] τȣ͂
Παύλου.
30 Τοῦ δὲ Παύλου βȣ-
λομένου [7] εἰςελθεῖν εἰς
τὸν δῆμον, οὐκ [9] εἴων
αὐτὸν οἱ μαθηταί.
31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν
Ἀσιαρχῶν [11] ὄντες αὐ-
τῷ φίλοι, [12] πέμψαντες
[13] πρὸς αὐτὸν, [14] παρε-
κάλȣν μὴ [15] δοῦναι ἑαυ-
τὸν εἰς τὸ [17] θέατρον.
32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλ-
λο τι ἔκραζον· [11] ἦν
γὰρ ἡ ἐκκλησία [19] συγ-
κεχυμένη, καὶ οἱ πλεί-
ους οὐκ [21] ᾔδεισαν τί-
νος ἕνεκεν [23] συνεληλύ-
θεισαν.
33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου
**[25] προεβίβασαν Ἀλέ-
ξανδρον, προβαλλόν-
των αὐτὸν τῶν Ἰȣδαί-
ων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,
κατασείσας τὴν χεῖρα,
[26] ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι
τῷ δήμῳ.
34 ‡‡ Ἐπιγνόντων[27] δὲ
ὅτι Ἰουδαῖός [11] ἐστι,
φωνὴ [29] ἐγένετο μία ἐκ
πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας
δύο κραζόντων· Μεγά-
λη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσί-
ων.
35 Καταστείλας δὲ ὁ
γραμματεὺς τὸν ὄχλον,
φησίν· Ἄνδρες Ἐφέ-
σιοι, τίς γάρ [11] ἐστιν
ἄνθρωπος, ὃς οὐ γινώ-
σκει τὴν Ἐφεσίων πό-
λιν νεωκόρον [11] οὖσαν
τῆς μεγάλης [b] θεᾶς [!]
Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ
[4] Διοπετοῦς;
36 Ἀναντιῤῥήτων οὖν
[11] ὄντων τούτων, δέον
[11] ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλ-
μένους ὑπάρχειν, καὶ
μηδὲν [6] προπετὲς πράτ-
τειν.
37 Ἠγάγετε [8] γὰρ τȣ̀ς
ἄνδρας τούτους, οὔτε
[10] ἱεροσύλȣς, οὔτε βλας-
φημοῦντας ‡ τὴν θεὰν
§ ὑμῶν.
38 Εἰ μὲν οὖν Δημή-
τριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
τεχνῖται πρός τινα λό-
γον ἔχȣσιν, ‖ ἀγοραῖοι
ἄγονται, καὶ [16] ἀνθύπα-
τοί [11] εἰσιν· [18] ἐγκαλεί-
τωσαν ἀλλήλοις.
39 Εἰ δέ τι περὶ ἑτέ-
ρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ
[20] ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπι-
λυθήσεται.
40 Καὶ γὰρ κινδυνεύο-
μεν ἐγκαλεῖσθαι [24] στά-
σεως περὶ τῆς [28] σήμε-
ρον, μηδενὸς αἰτίου ὑπ-
άρχοντος, περὶ †† οὗ
[30] δυνησόμεθα [31] ἀποδȣ͂-
ναι λόγον τῆς συστρο-
φῆς ταύτης.
41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
[32] ἀπέλυσε τὴν ἐκκλη-
σίαν.

Κεφ. κ΄.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσα-
σθαι τὸν θόρυβον, προς-
καλεσάμενος ὁ Παῦ-
λος τοὺς μαθητὰς, καὶ
§§ ἀσπασάμενος [33] ἐξῆλ-

A. D. 59.

* συνεχύθη ὅλη ἡ πόλις αἰσχύνης,-n
1 πλέω.
† τῆς-m.
2 1 Sa. 5. 11.
3 ὁρμάω.[τος
4 s. ἀγάλμα-
5 2 Co. 8. 19.
6 2 Ti. 3. 4.
7 εἰςέρχομαι.
8 ἄγω.
9 ἐάω.
10 2Mac.4.42.
‡ τὴν θεὸν-a. al. τὸν θεὸν.
§ ἡμῶν-h.
11 εἰμί.
12 πέμπω.
13 s. ἀγγέλȣς.
14 παρακαλέω.
15 δίδωμι.
‖ ἀγόραιοι-a.
16 ch. 13. 7.
17 1 Co. 4. 9.
18 ch. 23. 28.
19 συγχυω.
20 1 Co. 9. 21.
21 εἴδω. [μαι
23 συνέρχο-
24 ch.23 7.10.
** συνεβίβασαν s. κατεβίβασαν-n.
25 προβιβάζω
26 θέλω.[σκω
27 ἐπιγινώ-
28 s. ἡμέρας.
29 γίνομαι.
†† οὗ οὐ δυνησόμεθα δȣ͂ναι-i. [τες-a.
‡‡ Ἐπιγνόν-
30 δύναμαι.
31 ἀποδίδωμι
32 ἀπολύω.
§§ παρακαλέσας ἀσπασάμενός τε-n.
33 ἐξέρχομαι.

θε [1] πορευθῆναι εἰς τὴν
Μακεδονίαν.
2 Διελθὼν[3] δὲ τὰ μέ-
ρη ἐκεῖνα, ϗ παρακαλέ-
σας αὐτοὺς λόγῳ πολ-
λῷ, [5] ἦλθεν εἰς τὴν
Ἑλλάδα·
3 Ποιήσας[7] τε μῆνας
τρεῖς, [9] γενομένης αὐ-
τῷ [11] ἐπιβουλῆς ὑπὸ
τῶν Ἰȣδαίων μέλλοντι
[13] ἀνάγεσθαι εἰς τὴν
Συρίαν, [9] ἐγένετο γνώ-
μη τοῦ ὑποςρέφειν διὰ
Μακεδονίας.
4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ
ἄχρι τῆς Ἀσίας ‡ Σώ-
πατρος § Βεροιαῖος·
Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀ-
ρίςαρχος, ϗ Σεκȣ̃νδος,
καὶ Γάϊος Δερβαῖος,
καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ
δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφι-
μος.
5 Οὗτοι [17]προελθόντες
[18] ἔμενον ** ἡμᾶς ἐν
Τρωάδι.
6 Ἡμεῖς δὲ [21]ἐξεπλεύ-
σαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας
τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φι-
λίππων, καὶ [5] ἤλθομεν
πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
Τρωάδα †† ἄχρις ἡμε-
ρῶν πέντε, οὗ [26]διετρί-
ψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ [27] τῶν
[28]σαββάτων, [31] συνηγ-
μένων ‡‡ τῶν μαθητῶν
τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ
Παῦλος [32] διελέγετο
αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι
τῇ [33]ἐπαύριον· [34] παρέ-
τεινέ τε τὸν λόγον μέ-
χρι μεσονυκτίου.
8 Ἦσαν[2] δὲ §§λαμπάδες
ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ
*[2] ἦσαν [31] συνηγμένοι.
9 Καθήμενος δέ τις νε-
ανίας ὀνόματι Εὔτυχος
ἐπὶ τῆς θυρίδος, † κατα-
φερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ,
διαλεγομένου τοῦ Παύ-
λου ἐπὶ πλεῖον, [6] κατε-
νεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου,
[8]ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριςέ-
γου κάτω· καὶ [10] ἤρθη
νεκρός.
10 Καταβὰς[12] δὲ ὁ
Παῦλος [14] ἐπέπεσεν αὐ-
τῷ, καὶ συμπεριλαβὼν
εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε·
ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν
αὐτῷ [2]ἐστιν.
11 Ἀναβὰς[16] δὲ, καὶ
κλάσας ‖ ἄρτον ϗ γευ-
σάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε
ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς,
οὕτως [20] ἐξῆλθεν.
12 Ἤγαγον[22] δὲ τὸν
παῖδα [23] ζῶντα, καὶ
[24] παρεκλήθησαν οὐ με-
τρίως.
13 Ἡμεῖς δε [17] προελ-
θόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον,
[13]ἀνήχθημεν εἰς τὴν [25]
Ἆσσον, ἐκεῖθεν μέλλον-
τες ἀναλαμβάνειν τὸν
Παῦλον· οὕτω γὰρ [2]ἦν
[28] διατεταγμένος, μέλ-
λων αὐτὸς πεζεύειν.
14 Ὡς δὲ [30]συνέβαλεν
ἡμῖν εἰς τὴν [25] Ἆσσον,
ἀναλαβόντες αὐτὸν
[5] ἤλθομεν εἰς Μιτυλή-
νην·
15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύ-
σαντες, τῇ ἐπιούσῃ [33]
[35] κατηντήσαμεν ἀντι-
κρὺ Χίου· τῇ δὲ ‖‖ ἑτέ-
ρᾳ [33] [36] παρεβάλομεν

A. D. 60.

1 πορεύομαι.
* ἤμεν-α.
2 εἰμί.
3 διέρχομαι.
† κατεχόμενος ὕπνῳ βαρεῖ-n.
5 ἔρχομαι.
6 καταφέρω.
7 ποιέω.
8 πίπτω.
9 γίνομαι.
10 αἴρω.
11 ch. 9. 24.
12 καταβαίνω
13 ἀνάγω.
14 ἐπιπίπτω.
‡ Πύῤῥου-in.
§ Βεροιαῖος·-a
16 ἀναβαίνω.
17 προέρχομαι.
18 μένω.
‖ τὸν ἄρτον-h
** αὐτὸν-n.
20 ἐξέρχομαι.
21 ἐκπλέω.
22 ἄγω.
23 ζάω.
24 παρακαλέω.
25 s. πόλιν.
†† πεμπταῖοι, ἐν ᾗ καὶ διετρίψαμεν-n
26 διατρίβω.
27 s. ἡμέρᾳ ἀπὸ.
28 διατάσσω.
29 Lu. 24. 1.
‡‡ ἡμῶν κλάσαι-a.
30 συμβάλλω
31 συνάγω.
32 διαλέγομαι.
33 s. ἡμέρᾳ.
34 παρατείνω
35 καταντάω
§§ ὑπολαμπάδες-n.
36 παραβάλλω.
‖‖ ἑσπέρᾳ-n.

εἰς Σάμον· * καὶ [1] μεί-
ναντες ἐν Τρωγυλλίῳ,
τῇ ἐχομένῃ [2] [3] ἤλθομεν
εἰς Μίλητον.
16 † Ἔκρινε [4] γὰρ ὁ
Παῦλος παραπλεῦσαι
τὴν [5] Ἔφεσον, ‡ ὅπως
μὴ [7] γένηται αὐτῷ χρο-
νοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀ-
σίᾳ· [8] ἔσπευδε γάρ, εἰ
δυνατὸν [9] ἦν αὐτῷ, τὴν
ἡμέραν τῆς Πεντηκο-
στῆς [7] γενέσθαι εἰς Ἱε-
ροσόλυμα.
17 Ἀπὸ δὲ τῆς [11] Μι-
λήτου [12] πέμψας [13] εἰς
Ἔφεσον, [14] μετεκαλέσα-
το τοὺς πρεσβυτέρους
τῆς ἐκκλησίας.
18 Ὡς δὲ ‡‡ [15] παρεγέ-
νοντο πρὸς αὐτόν, §§
εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς
[17] ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώ-
της ἡμέρας ἀφ' ἧς
[19] ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσί-
αν, πῶς ||| μεθ' ὑμῶν
τὸν πάντα χρόνον [7] ἐγε-
νόμην·
19 Δουλεύων [20] τῷ Κυ-
ρίῳ μετὰ πάσης [21] τα-
πεινοφροσύνης, καὶ
b πολλῶν | δακρύων. καὶ
πειρασμῶν, τῶν [23] συμ-
βάντων μοι ἐν ταῖς
ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου-
δαίων·
20 Ὡς οὐδὲν [26] ὑπε-
στειλάμην τῶν συμφε-
ρόντων, τοῦ c μὴ | ἀν-
αγγεῖλαι ὑμῖν καὶ [27] δι-
δάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ
κατ' οἴκους·
21 Διαμαρτυρόμενος
Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλ-
λησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν
μετάνοιαν, καὶ πίστιν
τὴν εἰς τὸν Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.
22 Καὶ νῦν ἰδού, ἐγὼ
[6] δεδεμένος τῷ πνεύμα-
τι, πορεύομαι εἰς Ἱερου-
σαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συν-
αντήσοντά μοι μὴ εἰ-
δώς·
23 Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον κατὰ
[10] πόλιν διαμαρτύρε-
ται,§ λέγον ὅτι δεσμά
με καὶ θλίψεις μένου-
σιν.
24 Ἀλλ' ‖ οὐδενὸς λό-
γον ** ποιοῦμαι, οὐδὲ
ἔχω τὴν ψυχήν c μου |
τιμίαν ἐμαυτῷ, †† ὡς
τελειῶσαι τὸν [16] δρό-
μον μου c μετὰ χαρᾶς, |
καὶ τὴν διακονίαν ἣν
[18] ἔλαβον παρὰ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, δια-
μαρτύρασθαι τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς χάριτος τοῦ
Θεοῦ.
25 Καὶ νῦν ἰδού, ἐγὼ
[22] οἶδα ὅτι οὐκέτι
[24] ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν
μου ὑμεῖς πάντες, ἐν
οἷς [25] διῆλθον κηρύσ-
σων τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ. |
26 Διὸ μαρτύρομαι
ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς
ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος
πάντων.
27 Οὐ γὰρ [26] ὑπεστειλά-
μην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν
τοῦ Θεοῦ.

A. D. 60.

* τῇ δὲ ἐχομένῃ-h.
1 μένω.
2 s. ἡμέρᾳ.
3 ἔρχομαι.
4 κρίνω.
† Κεκρίκει-l.
5 s. πόλιν.
6 δέω.
‡ μήποτε γενηθῇ αὐτῷ κατάσχεσίς τις-n.
7 γίνομαι.
8 σπεύδω.
9 εἰμί.
10 s. πᾶσαν.
§ μοι-m. al. c.
‖ Vide App.
11 s. πόλεως.
12 πέμπω.
13 s. ἀγγέλους.
** ἔχω οὐδὲ ποιοῦμαι τὴν-n. [λέω.
14 μετακα-
†† ὥστε-n. al. τοῦ.
‡‡ ἐσκληρόνοντο-n.
§§ ὁμοῦ s. ὁμόσε ὄντων αὐτῶν, al. ὁμοθυμαδὸν-f
15 παραγίνομαι.
16 ch. 13. 25.
17 ἐπίσταμαι
18 λαμβάνω
19 ἐπιβαίνω.
20 ch. 7. 7.
21 Ep. 4. 2.
||| τριετίαν ἢ χ πλεῖον-f.
22 εἴδω.
23 συμβαίνω
24 ὄπτομαι
25 διέρχομαι.
26 ὑποστέλλω
27 διδάσκω.

28 Προσέχετε[1] οὖν ἑαυ-
τοῖς, ϗ παντὶ τῷ [3] ποι-
μνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον [5] ἔθε-
το [7] ἐπισκόπους, ποιμαί-
νειν τὴν ἐκκλησίαν τȣ
* Θεοῦ, ἣν [9] περιεποιή-
σατο διὰ τοῦ † ἰδίου αἵ-
ματος.
29 Ἐγὼ [c] γὰρ | [11] οἶδα
[e] τοῦτο, | ὅτι [12] εἰσελεύ-
σονται μετὰ τὴν ἄφι-
ξίν μου λύκοι βαρεῖς
εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι
τοῦ ποιμνίου.
30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
[13] ἀναστήσονται ἄνδρες
λαλοῦντες [15] διεστραμ-
μένα, [39] τοῦ ‡ ἀποσπᾷν
τοὺς μαθητὰς ὀπίσω
αὐτῶν.
31 Διὸ γρηγορεῖτε,
μνημονεύοντες ὅτι τρι-
ετίαν § νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν οὐκ [17] ἐπαυσάμην
μετὰ δακρύων [21] νουθε-
τῶν ἕνα ἕκαστον.
32 Καὶ τανῦν [23] παρα-
τίθεμαι ὑμᾶς, [d] ἀδελ-
φοί, | τῷ Θεῷ καὶ τῷ
λόγῳ τῆς χάριτος αὐ-
τȣ, τῷ δυναμένῳ ** ἐπ-
οικοδομῆσαι, [25] καὶ δοῦ-
ναι [27] ὑμῖν κληρονομίαν
ἐν τοῖς [29] ἡγιασμένοις
πᾶσιν.
33 Ἀργυρίȣ ἢ χρυσίȣ
ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς
[31] ἐπεθύμησα.
34 Αὐτοὶ [b] δὲ | γινώ-
σκετε ὅτι ταῖς χρείαις
μου καὶ τοῖς [6] οὖσι μετ'
ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ
χεῖρες αὗται.
35 Πάντα [37] [38] ὑπέδειξα
ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶν-
τας δεῖ [2] ἀντιλαμβάνε-
σθαι τῶν [4] ἀσθενούντων,
μνημονεύειν τε τῶν λό-
γων τοῦ Κυρίου Ἰησȣ,
ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακά-
ριόν [6] ἐστι [27] διδόναι
μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.
36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
[5] θεὶς τὰ γόνατα αὐ-
τοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς
[10] προσηύξατο.
37 Ἱκανὸς δὲ [14] ἐγένετο
κλαυθμὸς πάντων· καὶ
[16] ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν
τράχηλον τοῦ Παύλου,
[18] κατεφίλουν αὐτόν·
38 Ὀδυνώμενοι [19] μά-
λιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ
εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλ-
λουσι τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ θεωρεῖν· [20] προέ-
πεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ
πλοῖον.

Κεφ. κα'.

ΩΣ δὲ [14] ἐγένετο [22] ἀν-
αχθῆναι ἡμᾶς [24] ἀπο-
σπασθέντας ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντες [26] ἤλ-
θομεν εἰς τὴν [28] ‖ Κῶν,
τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥό-
δον, [28] κἀκεῖθεν εἰς Πά-
ταρα. ††
2 Καὶ [30] εὑρόντες πλοῖ-
ον διαπερῶν εἰς Φοινί-
κην, ἐπιβάντες [22] ἀνή-
χθημεν.
3 Ἀναφανέντες [32] δὲ
τὴν [28] Κύπρον, ϗ [33] κατα-
λιπόντες αὐτὴν εὐώνυ-
μον, [34] ἐπλέομεν εἰς Συ-
ρίαν, καὶ [35] κατήχθημεν
εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ
[6] ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορ-
τιζόμενον τὸν [36] γόμον.

A. D. 60.

1 ch. 16. 14. Lu. 12. 1.
2 Lu. 1. 54.
3 Lu. 12. 32.
4 ch. 9. 37.
5 τίθημι.
* Vide App.
6 εἰμί.
7 Phi. 1. 1.
8 ch. 7. 60.
9 περιποιέω.
† αἵματος τȣ ἰδίου-l.
10 προσεύχομαι.
11 εἴδω. [μαι.
12 εἰσέρχομαι.
13 ἀνίστημι.
14 γίνομαι.
15 διαστρέφω.
‡ ἀποστρέφειν-n.
16 ἐπιπίπτω.
§ διετίαν-n.
17 παύω.
18 καταφιλέω
19 Lu. 2. 48
20 προπέμπω
21 Ro. 15. 14.
22 ἀνάγω. [μαι
23 παρατίθημι.
24 ch. 20. 30.
25 1 Co. 3. 10.
26 ἔρχομαι.
27 δίδωμι.
‖ Κῶ-a. [σαι-h
** οἰκοδομῆ-
28 ε. νῆσον.
†† ϗ Μύρα.-f.
29 ἁγιάζω.
30 εὑρίσκω.
31 ἐπιθυμέω.
32 ἀναφαίνω
33 καταλείπω
34 πλέω.
35 κατάγω.
36 Ro. 15. 11.
37 s. κατά.
38 ὑποδείκνυμι.
39 s. ἕνεκα.

4 Καὶ [1] ἀνευρόντες
[c] τοὺς μαθητὰς, [3] ἐπε-
μείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἑπτά· οἵτινες τῷ Παυ-
λῳ [5] ἔλεγον διὰ τοῦ
Πνεύματος, μὴ ἀνα-
βαίνειν εἰς * Ἱερουσα-
λήμ.
5 Ὅτε δὲ [7] ἐγένετο
ἡμᾶς [9] ἐξαρτίσαι τὰς
ἡμέρας, [11] ἐξελθόντες
ἐπορευόμεθα, προπεμ-
πόντων ἡμᾶς πάντων
σὺν γυναιξὶ ϗ τέκνοις,
ἕως ἔξω τῆς πόλεως·
καὶ [12] θέντες τὰ γόνατα
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν,
§ [13] προσηυξάμεθα.
6 Καὶ ‖ ἀσπασάμενοι
ἀλλήλους, [15] ἐπέβημεν
εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι
δὲ [17] ὑπέστρεψαν εἰς τὰ
ἴδια.[19]
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν [20] πλοῦν
διανύσαντες, ἀπὸ Τύ-
ρου [21] κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ
ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελ-
φοὺς, [22] ἐμείναμεν ἡ-
μέραν μίαν παρ' αὐ-
τοῖς.
8 Τῇ δὲ [23] ἐπαύριον
[11] ἐξελθόντες [b] οἱ περὶ
τὸν Παῦλον,[1] [4] ἤλθομεν
εἰς Καισάρειαν· καὶ
[26] εἰσελθόντες εἰς τὸν
οἶκον Φιλίππου τοῦ
[25] εὐαγγελιστοῦ, ([b] τοῦ
[27] ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ)
[22] ἐμείναμεν παρ' αὐ-
τῷ.
9 Τούτῳ δὲ [27] ἦσαν θυ-
γατέρες παρθένοι τέσ-
σαρες προφητεύουσαι.
10 Ἐπιμενόντων δὲ

A. D. 60.

1 ἀνευρίσκω.
2 κατέρχομαι
3 ἐπιμένω.
4 ἔρχομαι.
5 λέγω. [μα-π
* Ἱεροσόλυ-
6 αἴρω.
7 γίνομαι.
8 δέω.
† ἑαυτοῦ.-h. al. τε αὐτοῦ.
‡ τοὺς πόδας ϗ τὰς χεῖρας-n
9 2 Ti. 3. 17.
10 πούς.
11 ἐξέρχομαι.
12 τίθημι.
§ προσευξάμενοι-n.
13 προσεύχομαι.
14 παραδίδωμι.
‖ Vide App.
15 ἐπιβαίνω.
16 ἀκούω.
17 ὑποστρέφω
18 ἀποκρίνομαι. [ται.
19 s. οἰκήματα.
20 c. 27. 9, 10.
21 καταντάω
** θορυβοῦντές-n.
22 μένω.
23 s. ἡμέρα
24 ἀποθνήσκω
25 Ep. 4. 11.
26 εἰσέρχομαι.
27 εἰμί. [μαι.
†† ἐπισκευασάμενοι-i. al. παρασκευασ. s. ἐπισκεψ. s. ἀποταξάμενοι. [μαι.
28 συνέρχομαι.
29 s. τινὲς.
‡‡ Ἱεροσόλυμα.-h.
30 ἀναβαίνω.

ἡμῶν ἡμέρας πλείους,
[2] κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας προφήτης ὀνό-
ματι Ἄγαβος·
11 Καὶ [4] ἐλθὼν πρὸς
ἡμᾶς, καὶ [6] ἄρας τὴν ζώ-
νην τοῦ Παύλου, [8] δή-
σας † τε αὐτοῦ ‡ τὰς
χεῖρας καὶ τοὺς [10] πόδας,
εἶπε· Τάδε λέγει τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν
ἄνδρα, οὗ [27] ἐστιν ἡ ζώ-
νη αὕτη, οὕτω [8] δήσου-
σιν ἐν Ἱερουσαλὴμ
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ [14] πα-
ραδώσουσιν εἰς χεῖρας
ἐθνῶν.
12 Ὡς δὲ [16] ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν
ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐν-
τόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαί-
νειν αὐτὸν εἰς Ἱερου-
σαλήμ.
13 Ἀπεκρίθη [18] δὲ ὁ
Παῦλος· Τί ποιεῖτε,
κλαίοντες καὶ ** συν-
θρύπτοντές μου τὴν
καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
καὶ [24] ἀποθανεῖν εἰς
Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως
ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος τοῦ Κυρίου Ἰη-
σοῦ.
14 Μὴ πειθομένου δὲ
αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰ-
πόντες· Τὸ θέλημα τοῦ
Κυρίου [7] γενέσθω.
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας
ταύτας †† ἀποσκευασά-
μενοι [30] ἀνεβαίνομεν
εἰς ‡‡ Ἱερουσαλήμ.
16 Συνῆλθον [28] δὲ καὶ
[29] τῶν μαθητῶν ἀπὸ
Καισαρείας σὺν ἡμῖν,

ἄγοντες * παρ' ᾧ [1]ξενι-
σθῶμεν, Μνάσωνί τινι
Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθη-
τῇ.
17 Γενομένων [5] δὲ ἡ-
μῶν εἰς Ἱεροσόλυμα,
[9] ἀσμένως ‡ [7] ἐδέξαντο
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.
18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ [11]
[12]εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν
ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον·
πάντες τε [13]παρεγένον-
το οἱ πρεσβύτεροι.
19 Καὶ ἀσπασάμενος
αὐτὲς [15]ἐξηγεῖτο καθ'
ἓν ἕκαστον ὧν [16]ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνε-
σι διὰ τῆς διακονίας
αὐτοῦ.
20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες
[17]ἐδόξαζον τὸν § Κύρι-
ον· εἶπόν τε αὐτῷ· Θε-
ωρεῖς, ἀδελφὲ, [18]πόσαι
μυριάδες [19]εἰσὶν ‖ Ἰου-
δαίων τῶν [20]πεπιστευ-
κότων· ϗ πάντες [21]ζη-
λωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χουσι.
21 Κατηχήθησαν [23] δὲ
περὶ σοῦ, ὅτι [24] ἀποστα-
σίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
σέως τὲς κατὰ τὰ ἔθνη
ᵃ πάντας ᵇ Ἰεδαίες, λέ-
γων μὴ περιτέμνειν αὐ-
τοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ
τοῖς ἔθεσι ** περιπα-
τεῖν.
22 * Τί οὖν [19] ἐστι;
πάντως δεῖ [31] πλῆθος
[32] συνελθεῖν· ἀκούσον-
ται γὰρ ὅτι [33] ἐλήλυ-
θας.
23 Τῦτο οὖν [16]ποίησον
ὅ σοι λέγομεν· [19] Εἰσὶν
ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες
εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυ-
τῶν.
24 Τούτους [2] παραλα-
βὼν, [3] ἁγνίσθητι σὺν
αὐτοῖς, ϗ [4] δαπάνησον
ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα [6] ξυρή-
σωνται τὴν κεφαλὴν·
ϗ † [8] γνῶσι πάντες ὅτι
ὧν κατήχηνται περὶ σε
οὐδέν [19] ἐστιν, ἀλλὰ
[10]στοιχεῖς ϗ αὐτὸς τὸν
νόμον φυλάσσων.
25 Περὶ δὲ τῶν [20]πεπι-
στευκότων ἐθνῶν * ἡμεῖς
[14] ἐπεστείλαμεν, κρίναν-
τες ᶜμηδὲν τοιοῦτον τη-
ρεῖν αὐτὲς, εἰ μὴ ᵇ φυ-
λάσσεσθαι αὐτοὺς τό,
τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ
αἷμα, ᵈ ϗ πνικτὸν, ᵇ καὶ
πορνείαν.
26 Τότε ὁ Παῦλος
[2] παραλαβὼν τοὺς ἄν-
δρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖς [3] ἁγνισθεὶς
[12] εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν,
διαγγέλλων τὴν ἐκπλή-
ρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ
[22] ἁγνισμοῦ, ἕως [24] οὗ
[26] προσηνέχθη ὑπὲρ
ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ
προσφορά.
27 †† Ὡς δὲ [29] ἔμελλον
αἱ ἑπτὰ ἡμέραι [30] συν-
τελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεα-
σάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, [34]συνέχεον πάντα
τὸν ὄχλον, ϗ [35] ἐπέβα-
λον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐ-
τόν·
28 Κράζοντες· Ἄνδρες
Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε·
οὗτός [19]ἐστιν ὁ ἄνθρω-
πος ὁ κατὰ τοῦ λαῦ καὶ

A. D. 60.
* Vide App.
1 ξενίζω.
2 παραλαμβάνω.
3 ἁγνίζω.
4 δαπανάω.
5 γίνομαι.
6 ξυράω.
7 δέχομαι.[l.
† γνώσονται-
8 γινώσκω.
9 ch. 2 41.
‡ ἀπεδέξαντο-h.
10 Ro. 4. 12.
11 s. ἡμέρᾳ.
12 εἴσειμι.
13 παραγίνομαι.
14 ἐπιστέλλω.
15 ἐξηγέομαι.
16 ποιέω.
17 δοξάζω.
§ Θεόν-a.
18 ch. 19. 19.
19 εἰμί.
‖ ἐν τοῖς Ἰηδαίοις-h.
20 πιστεύω.
21 ch. 1. 13.
22 Nu. 6. 5.
23 κατηχέω.
24 s. τε χρόνου.
25 2 Th. 2. 3.
26 προσφέρω.
** πατρώοις-f.
†† Συντελεμένης δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας-n.
29 μέλλω.
30 Mat. 7.28.
31 ch. 6. 2.
32 συνέρχομαι.
33 ἔρχομαι.
34 συγχέω, Ge. 11. 7, 9.
35 ἐπιβάλλω.

τοῦ νόμου καὶ τοῦ τό-
πυ τούτυ πάντας † παν-
ταχοῦ διδάσκων· ἔτι
τε καὶ ″Ἕλληνας [3] εἰςή-
γαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ
[5] κεκοίνωκε τὸν ἅγιον
τόπον τοῦτον.
29 ʳἮσαν[7] γὰρ ‡[9] προ-
εωρακότες Τρόφιμον
τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ
πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν
[11]ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
ἱερὸν [3] εἰςήγαγεν ὁ
Παῦλος.
30 Ἐκινήθη[13] τε ἡ πό-
λις ὅλη, καὶ [15] ἐγένετο
[16] συνδρομὴ τοῦ λαοῦ·
καὶ [18]ἐπιλαβόμενοι τοῦ
Παύλυ, [19]εἷλκον αὐτὸν
ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐ-
θέως [20] ἐκλείσθησαν αἱ
θύραι.
31 Ζητούντων δὲ αὐ-
τὸν ἀποκτεῖναι, [21] ἀνέ-
βη φάσις τῷ [24] χιλιάρ-
χῳ τῆς σπείρης, ὅτι
ὅλη [25] συγκέχυται Ἱε-
ρουσαλήμ.
32 ″Ὃς ἐξαυτῆς[27] πα-
ραλαβὼν στρατιώτας
ϗ ἑκατοντάρχους, κατ-
έδραμεν [29] ἐπ' αὐτούς·
οἱ δὲ [30]ἰδόντες τὸν χι-
λίαρχον καὶ τοὺς στρα-
τιώτας, [31] ἐπαύσαντο
τύπτοντες τὸν Παῦ-
λον.
33 Τότε [33]ἐγγίσας ὁ
χιλίαρχος [18]ἐπελάβετο
αὐτῦ, καὶ [35] ἐκέλευσε
[36]δεθῆναι ἁλύσεσι δυ-
σί· καὶ [37] ἐπυνθάνετο
τίς ἂν [7]εἴη, καὶ τί [7]ἐςι
[39] πεποιηκώς.
34 ″Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι
*[1] ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ·
μὴ δυνάμενος δὲ [2] γνῶ-
ναι τὸ ἀσφαλὲς, διὰ
τὸν θόρυβον, [35] ἐκέ-
λευσεν [4] ἄγεσθαι αὐ-
τὸν εἰς τὴν [8] παρεμβο-
λήν.
35 ″Ὅτε δὲ [15] ἐγένετο
ἐπὶ τοὺς [8] ἀναβαθμοὺς,
[10]συνέβη βαστάζεσθαι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ςρατι-
ωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ
ὄχλου.
36 Ἠκολούθει[12] γὰρ
τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
§κράζον· [14]Αἶρε αὐτόν.
37 Μέλλων τε [3]εἰσάγε-
σθαι εἰς τὴν παρεμβο-
λὴν ὁ Παῦλος, λέγει
τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ
[17]ἔξεστί μοι εἰπεῖν
d τι‖ πρός σε; Ὁ δὲ
[22]ἔφη· Ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεις; [23]
38 Οὐκ ἄρα σὺ [7]εἶ ὁ
Αἰγύπτιος ᵇπρὸ τέτων
τῶν ἡμερῶν [26]ἀναστα-
τώσας ϗ ἐξαγαγὼν εἰς
τὴν [28]ἔρημον τοὺς ‖ τε-
τρακιςχιλίους ἄνδρας
τῶν σικαρίων;
39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος·
Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν
εἰμι Ἰυδαῖος Ταρ-
σεὺς, τῆς Κιλικίας
οὐκ ἀσήμου πόλεως
πολίτης· δέομαι δέ
σου, [32] ἐπίτρεψόν μοι
[34] λαλῆσαι πρὸς τὸν
λαόν.
40 Ἐπιτρέψαντος[39] δὲ
αὐτοῦ, ὁ Παῦλος [38]ἑ-
στὼς ἐπὶ τῶν ἀναβα-
θμῶν [40] κατέσεισε τῇ
χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς

A. D. 60.

* ἐπεφώνυν-h
1 βοάω.
2 γινώσκω.
† πανταχῆ-h
3 εἰςάγω.
4 ἄγω.
5 κοινόω.
6 c. 23. 10, 16. He. 11. 34.
7 εἰμί.
‡ ἑωρακότες-n
8 ver. 40.
9 προοράω.
10 συμβαίνω
11 νομίζω.
12 ἀκολυθέω.
§ κράζοντες-h
13 κινέω.
14 Lu. 23. 18.
15 γίνομαι.
16 Judith 10. 18.
17 ἔξειμι.
18 ἐπιλαμβά-
19 ἕλκω. [νω
20 κλείω.
21 ἀναβαίνω.
22 φημί.
23 s. λαλεῖν.
24 ver. 33, 37. Mar. 6. 21.
25 συγχέω, ch. 2. 6.
26 ἀνίστημι, ch. 17. 26.
27 s. ὥρας.
‖ τετρακοσί-ους-n.
28 s. χώραν.
29 κατατρέ-
30 εἴδω. [χω.
31 παύω.
32 ἐπιτρέπω.
33 ἐγγίζω.
34 λαλέω.
35 κελεύω.
36 δέω. [μαι.
37 πυνθάνο-
38 ἵστημι.
39 ποιέω.
40 κατασείω.

δὲ σιγῆς [1]γενομένης,
[2]προσεφώνησε τῇ *Ἑ-
βραΐδι διαλέκτῳ, λέ-
γων·

Κεφ. κβ΄.

ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοὶ ϗ
πατέρες, ἀκούσατέ μου
τῆς πρὸς ὑμᾶς †νῦν
[5]ἀπολογίας.
2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ
[2]προσεφώνει αὐτοῖς,
μᾶλλον [7]παρέσχον ἡ-
συχίαν.
3 Καί [9]φησιν· Ἐγὼ
‹μὲν› εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖ-
ος, [11]γεγεννημένος ἐν
Ταρσῷ τῆς Κιλικίας,
[12]ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ
τοὺς πόδας Γαμαλιήλ,
[13]πεπαιδευμένος κατὰ
ἀκρίβειαν τȣ̃ [15]πατρώ-
ου νόμου, [16]ζηλωτὴς
ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, κα-
θὼς πάντες ὑμεῖς [17]ἐστε
σήμερον·
4 Ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν
[19]ἐδίωξα ἄχρι θανάτȣ,
δεσμεύων καὶ [21]παρα-
διδοὺς εἰς φυλακας ἄν-
δρας τε καὶ γυναῖκας·
5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς
μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν
τὸ [23]πρεσβυτέριον·
παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰς
‖[25]δεξάμενος πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς, εἰς Δαμα-
σκὸν [29]ἐπορευόμην, ἄ-
ξων καὶ τȣ̀ς ἐκεῖσε [17]ὄν-
τας, [31]δεδεμένους εἰς
Ἱερουσαλὴμ, ἵνα [33]τι-
μωρηθῶσιν.
6 Ἐγένετο[1] δέ μοι πο-
ρευομένῳ ϗ ἐγγίζοντι
τῇ Δαμασκῷ περὶ με-
σημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ περιαστρά-
ψαι φῶς ἱκανὸν περὶ
ἐμέ.
7 Ἔπεσόν[3] τε εἰς τὸ
[4]ἔδαφος, καὶ [6]ἤκουσα
φωνῆς λεγούσης μοι·
Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με
διώκεις;
8 Ἐγὼ δὲ [8]ἀπεκρίθην
Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε
πρός με· Ἐγώ εἰμι Ἰη-
σȣ̃ς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ
διώκεις.
9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ [17]ὄν-
τες τὸ μὲν φῶς [10]ἐθεά-
σαντο, ‹καὶ ἔμφοβοι
[1]ἐγένοντο·› τὴν δὲ φω-
νὴν οὐκ [6]ἤκουσαν τοῦ
λαλοῦντός μοι.
10 Εἶπον δέ· Τί ποιή-
σω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύ-
ριος εἶπε πρός με· Ανα-
στὰς [14]πορεύου εἰς Δα-
μασκόν· [18]κἀκεῖ σοι
[20]λαληθήσεται περὶ
πάντων ὧν [22]τέτακταί
σοι ποιῆσαι.
11 Ὡς δὲ οὐκ [24]ἐνέ-
βλεπον ἀπὸ τῆς δόξης
τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χει-
ραγωγούμενος ὑπὸ τῶν
[26]συνόντων μοι, [27]ἦλ-
θον εἰς Δαμασκόν.
12 Ἀνανίας δέ τις,
ἀνὴρ §[28]εὐσεβὴς κατὰ
τὸν νόμον, [30]μαρτυρού-
μενος ὑπὸ πάντων τῶν
κατοικούντων **Ἰου-
δαίων,
13 Ἐλθὼν[27] πρός με,
καὶ [32]ἐπιστὰς εἶπέ μοι·
Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλε-
ψον. [34]Κἀγὼ αὐτῇ τῇ

A. D. 60.

1 γίνομαι.
2 προσφωνέω
* ἰδία-n.
3 πίπτω.
4 Nu. 5. 17.
1 Ki. 6. 15.
† νυνὶ a.
5 ch. 15. 16.
1 Co. 9. 3.
2 Co. 7. 11.
6 ἀκούω.
7 παρέχω.
8 ἀποκρίνομαι.
9 φημι.
10 θεάομαι.
11 γεννάω.
12 ἀνατρέφω, ch. 7. 22.
13 παιδεύω.
14 ἀνίστημι.
15 ch. 24. 14. 28. 17.
16 ch. 21. 20.
17 εἰμί.
18 καὶ ἐκεῖ.
19 διώκω.
20 λαλέω.
21 παραδίδωμι
22 τάσσω, ch. 13. 18.
‡ Ἀνανίας-f.
23 Lu. 22. 66. 1 Ti. 4. 14.
24 ἐμβλέπω.
25 δέχομαι.
26 σύνειμι.
27 ἔρχομαι.
§ εὐλαβὴς-n. alii e.
‖ δεξάμενος, πρὸς τοὺς ἀδελφὸς εἰς-n.
28 ch. 10. 2.
29 πορεύομαι.
30 ch. 6. 3.
31 δέω
** ἐν Δαμασκῷ-f.
32 ἐφίστημι.
33 ch. 26. 11.
34 καὶ ἐγώ.

ὥρα [1] ἀνέβλεψα εἰς αὐ-
τόν.
14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ
Θεὸς τῶν πατέρων
ἡμῶν [4] προεχειρίσατό
σε [5] γνῶναι τὸ θέλη-
μα αὐτοῦ, καὶ [7] ἰδεῖν
τὸν [8] δίκαιον, καὶ ἀκοῦ-
σαι φωνὴν ἐκ τοῦ ςό-
ματος αὐτοῦ.
15 Ὅτι [11] ἔσῃ μάρτυς
αὐτῷ πρὸς πάντας ἀν-
θρώπυς, ὧν [13] ἑώρακας
καὶ [15] ἤκουσας.
16 Καὶ νῦν τί μέλλεις;
[17] ἀναστὰς βάπτισαι, ϗ
ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρ-
τίας σου, ἐπικαλεσάμε-
νος τὸ ὄνομα § τοῦ Κυ-
ρίου.
17 Ἐγένετο [19] δέ μοι
ὑποστρέψαντι εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ προςευ-
χομένυ μυ ἐν τῷ ἱερῷ,
[19] γενέσθαι με ἐν [21] ἐκ-
στάσει,
18 Καὶ [7] ἰδεῖν αὐτὸν
λέγοντά μοι· [23] Σπεῦ-
σον, καὶ [25] ἔξελθε ἐν τά-
χει ἐξ Ἱερουσαλήμ· δι-
ότι οὐ παραδέξονταί σn
τὴν μαρτυρίαν περὶ
ἐμοῦ.
19 Κἀγὼ [27] εἶπον· Κύ-
ριε, αὐτοὶ [31] ἐπίσταν-
ται ὅτι ἐγὼ [11] ἤμην φυ-
λακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰς συναγωγὰς
τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ
σέ.
20 Καὶ ὅτε [33] ἐξεχεῖτο
τὸ αἷμα [d] Στεφάνου |
τοῦ ‡‡ μάρτυρός σου,
καὶ αὐτὸς [11] ἤμην [35] ἐφ-
εστὼς, ϗ [2] συνευδοκῶν
[b] τῇ ἀναιρέσει αὐτῦ,|
καὶ φυλάσσων τὰ ἱμά-
τια τῶν [3] ἀναιρούντων
αὐτόν.
21 Καὶ εἶπε * πρός με·
Πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς
ἔθνη μακρὰν ἐξαποστε-
λῶ σε.
22 Ἤκουον [15] δὲ αὐτοῦ,
ἄχρι τουτου τοῦ λόγυ,
καὶ [6] ἐπῆραν τὴν φωνὴν
αὐτῶν, λέγοντες· Αἶρε
ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦ-
τον· οὐ γὰρ † [8] καθῆκον
αὐτὸν [10] ζῆν.
23 Κραυγαζόντων [12] δὲ
αὐτῶν, καὶ ‡ [14] ῥιπτούν-
των τὰ ἱμάτια, καὶ κο-
νιορτὸν βαλλόντων εἰς
τὸν ‖ ἀέρα,
24 Ἐκέλευσεν [16] αὐτὸν
ὁ χιλίαρχος ** ἄγεσθαι
εἰς τὴν παρεμβολὴν,
εἰπὼν [18] μάστιξιν [20] ἀν-
ετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα
[22] ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν
οὕτως ἐπεφώνουν αὐ-
τῷ.
25 Ὡς δὲ †† [24] προέτει-
νεν αὐτὸν τοῖς [26] ἱμᾶ-
σιν, εἶπε πρὸς τὸν [28] ἑ-
στῶτα ἑκατόνταρχον ὁ
Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον
Ῥωμαῖον καὶ [29] ἀκατά-
κριτον [30] ἔξεστιν ὑμῖν
μαστίζειν;
26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκα-
τόνταρχος, [32] προσελ-
θὼν [34] ἀπήγγειλε τῷ
χιλιάρχῳ, λέγων·
[b] Ὅρα | τί μέλλεις
ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρω-
πος οὗτος Ῥωμαῖός
[11] ἐστι.
27 Προσελθὼν [32] δὲ ὁ

A. D. 60.

1 ἀναβλέπω.
2 ch. 8. 1.
3 ch. 2. 23.
4 προχειρίζω
5 γινώσκω.
* ἡ φωνή-f.
6 ἐπαίρω.
7 εἴδω.
† καθῆκεν-a.
8 Ro. 1. 28.
9 ch. 3. 14.
10 ζάω.
11 εἰμί.
12 Mat. 12. 19.
13 ὁράω.
‡ ῥιπτόν-των-n.
14 Mat. 9. 36.
15 ἀκούω.
16 κελεύω.
17 ἀνίστημι.
§ αὐτοῦ-a.
‖ οὐρανὸν-i.
** εἰςάγεσθαι-a.
18 Mar. 3. 10.
19 γίνομαι.
20 ver. 29.
21 ch. 10. 10.
22 ἐπιγινώσκω.
23 σπεύδω.
†† προέτειναν-a. alii προέτεινον, s προςέτειναν.
24 προτείνω.
25 ἐξέρχομαι.
26 Mar. 1. 7.
27 καὶ ἐγώ.
28 ἵστημι.
29 ch. 16. 37.
30 ἔξειμι.
31 ἐπίςαμαι.
32 προςέρχομαι.
33 ἐκχέω. [λω.
34 ἀπαγγέλ-
‡‡ πρωτομάρτυρός-n.
35 ἐφίστημι.

χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε [*] μοι, [b] εἰ [l] σὺ Ῥωμαῖος [1] εἶ; Ὁ δὲ [3] ἔφη· Ναί.

28 Ἀπεκρίθη[5] τε ὁ χιλίαρχος· Ἐγὼ [6] πολλοῦ κεφαλαίου τὴν [7] πολιτείαν ταύτην [9] ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος [3] ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ [10] γεγέννημαι.

29 Εὐθέως οὖν [11] ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· ϗ ὁ χιλίαρχος δὲ [13] ἐφοβήθη, [15] ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός [1] ἐστι, καὶ ὅτι [1] ἦν αὐτὸν [17] δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ [19] ἐπαύριον βουλόμενος [18] γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατηγορεῖται [‡] παρὰ τῶν Ἰουδαίων, [21] ἔλυσεν αὐτὸν [b] ἀπὸ τῶν δεσμῶν,[l] ϗ [23] ἐκέλευσεν [||] [25] ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ [**] ὅλον τὸ συνέδριον [b] αὐτῶν·[l] ϗ [27] καταγαγὼν τὸν Παῦλον, [29] ἔστησεν εἰς αὐτούς.

Κεφ. κγ'.

[30] ΑΤΕΝΙΣΑΣ [31] δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ [33] συνειδήσει ἀγαθῇ [34] πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας [35] ἐπέταξε τοῖς [36] παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεὸς, τοῖχε [2] κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ [†] [4] παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

4 Οἱ δὲ [36] παρεστῶτες εἶπον· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ [8] λοιδορεῖς;

5 Ἔφη[3] τε ὁ Παῦλος· Οὐκ [12] ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι [1] ἐστὶν ἀρχιερεύς· [14] γέγραπται γάρ· Ἄρχοντα [16] τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 Γνοὺς[18] δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος [1] ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, [20] ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς [§] Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος [e] καὶ[l] ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος,[22] [24] ἐγένετο [28] στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων· καὶ [28] ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ [1] εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 Ἐγένετο[24] δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ [32] ἀναστάντες [††] οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων [37] διεμάχοντο,

A. D. 60.

* μοι σὺ-n.
1 εἰμί.
2 κονιάω, Mat. 23. 27.
3 φημι.
† παρὰ τὸν νόμον-n.
4 Ps. 119. 51.
5 ἀποκρίνο-
6 s. διὰ.[μαι.
7 Ep. 2. 12.
8 Jno. 9. 28.
9 κτάομαι.
10 γεννάω.
11 ἀφίστημι.
12 εἴδω.
13 φοβέω.
14 γράφω.
15 ἐπιγινώσκω.
16 Ex. 22. 28.
17 δέω.
18 γινώσκω.
19 s. ἡμέρα.
20 κράζω.
‡ ὑπό-h.
21 λύω.[ων-h
§ Φαρισαί-
22 λαλέω.
23 κελεύω.
24 γίνομαι.
|| συνελθεῖν-a
25 ἔρχομαι.
** πᾶν-a.
26 ver. 10.
27 κατάγω.
28 σχίζω.
29 ἵστημι.
30 ἀτενίζω.
31 s. τοὺς ὀφθαλμούς.
32 ἀνίστημι.
33 ch. 24. 16.
34 πολιτεύω. Phi. 1. 27.
35 ἐπιτάσσω.
36 παρίστημι.
†† Vide App.
37 διαμάχομαι, Ecclus. 8. 1.

λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν
ευρισκομεν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ³ἐλάλησεν αὐ-
τῷ, ἢ ἄγγελος, ϐ μὴ
⁴θεομαχῶμεν.|
10 Πολλῆς δὲ ⁵γενο-
μένης στάσεως, * ⁶εὐ-
λαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος
μὴ ⁷διασπασθῇ ὁ Παῦ-
λος ὑπ' αὐτῶν, ⁹ἐκέ-
λευσε τὸ ¹¹στράτευμα
¹²καταβὰν ἁρπάσαι αὐ-
τὸν ἐκ μέσου αὐτῶν,
ἄγειν τε εἰς τὴν πα-
ρεμβολήν.
11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυ-
κτὶ ¹⁵ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ
Κύριος εἶπε· Θάρσει,
ϐ Παῦλε·| ὡς γὰρ ¹⁷διε-
μαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ
εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω
σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην
μαρτυρῆσαι.
12 Γενομένης⁵ δὲ ἡμέ-
ρας, ποιήσαντές ‡ τι-
νες τῶν Ἰουδαίων ²¹συ-
στροφὴν, ²³ἀνεθεμά-
τισαν ἑαυτοὺς, λέ-
γοντες μήτε φαγεῖν,
μήτε ²⁵πιεῖν, ἕως ²⁶
οὗ ἀποκτείνωσι τὸν
Παῦλον.
13 Ἦσαν ⁸ δὲ πλείους
τεσσαράκοντα οἱ ταύ-
την τὴν συνωμοσίαν
§²⁷πεποιηκότες·
14 Οἵτινες ²⁸προσελ-
θόντες τοῖς ἀρχιερεῦ-
σι, καὶ τοῖς πρεσβυτέ-
ροις, εἶπον· ³¹Ἀναθέ-
ματι ³²ἀνεθεματίσαμεν
ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσα-
σθαι ἕως ²⁸οὗ ἀποκτεί-
νωμεν τὸν Παῦλον

A. D. 60.
1 ἐμφανίζω, Mat. 27. 23.
2 κατάγω.
3 λαλέω.
4 2 Mac. 7. 19.
5 γίνομαι.
* φοβηθεὶς-ἰ.
6 εὐλαβέομαι He. 11. 7.
1 Sa. 18. 29.
7 Mar. 5. 4.
8 εἰμί.
9 κελεύω.
10 ἀναιρέω.
11 Mat. 22. 7.
Lu. 23. 11.
† τὴν ἐνέδραν,-α. τὸ ἔνεδρον,-h.
ch. 25. 3.
12 παραγίνομαι. [νω.
13 καταβαί-
14 εἰςέρχομαι.
15 ἐφίστημι.
16 ἀπαγγέλλω. [ρομαι.
17 διαμαρτύ-
18 φήμι.
19 ἀπάγω.
‡ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνεθ.-α.
20 παραλαμβάνω.
21 ch. 19. 40.
22 ἄγω. [τίζω
23 ἀναθεμα-
24 ἐρωτάω.
25 πίνω. [νω.
26 s. τὸ χρό-
§ ποιησάμενοι-h.
27 ποιέω. [νω.
28 ἐπιλαμβάνομαι.
29 προςέρχομαι. [μαι.
30 πυνθάνο-
31 Ro. 9. 3.
32 συντίθημι

15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ¹ἐμ-
φανίσατε τῷ χιλιάρχῳ
σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως
ϐ αὔριον| αὐτὸν ²κατα-
γάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς
μέλλοντας διαγινώ-
σκειν ἀκριβέστερον τὰ
περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ,
πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν,
ἕτοιμοί ⁸ἐσμεν τοῦ ¹⁰ἀν-
ελεῖν αὐτόν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς
τῆς ἀδελφῆς Παύλου
† τὸ ἔνεδρον, ¹²παρα-
γενόμενος καὶ ¹⁴εἰσελ-
θὼν εἰς τὴν παρεμβο-
λὴν, ¹⁶ἀπήγγειλε τῷ
Παύλῳ.
17 Προσκαλεσάμενος
δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν
ἑκατοντάρχων, ¹⁸ἔφη·
Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπ-
άγαγε¹⁹ πρὸς τὸν χιλί-
αρχον· ἔχει γάρ τι
¹⁶ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.
18 Ὁ μὲν οὖν ²⁰παρα-
λαβὼν αὐτὸν ²²ἤγαγε
πρὸς τὸν χιλίαρχον,
καί ¹⁸φησιν· Ὁ δέσμιος
Παῦλος προςκαλεσάμε-
νός με, ²⁴ἠρώτησε τοῦ-
τον τὸν νεανίαν ²²ἀγα-
γεῖν πρός σε, ἔχοντά τι
⁸λαλῆσαί σοι.
19 Ἐπιλαβόμενος²⁸ δὲ
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χι-
λίαρχος, καὶ ἀναχωρή-
σας κατ' ἰδίαν, ³⁰ἐπυν-
θάνετο· Τί ⁸ἐστιν ὃ
ἔχεις ¹⁶ἀπαγγεῖλαι
μοι;
20 Εἶπε δέ· Ὅτι οἱ
Ἰουδαῖοι ³²συνέθεν-
το τοῦ ἐρωτῆσαί σε
ὅπως αὔριον εἰς τὸ

St. PAUL'S TRAVELS and

COUNTRIES referred to in the ACTS.

συνέδριον [14]καταγά-
γῃς τὸν Παῦλον, ὡς
* μέλλοντές τι ἀκριβέ-
ςερον πυνθάνεσθαι πε-
ρὶ αὐτοῦ.
21 Σὺ οὖν μὴ [5]πεισθῇς
αὐτοῖς· [7]ἐνεδρεύουσι
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες πλείους τεσσα-
ράκοντα, οἵτινες [8]ἀνε-
θεμάτισαν ἑαυτοὺς μή-
τε φαγεῖν, μήτε [9]πιεῖν,
ἕως [10]οὗ [13]ἀνέλωσιν
αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοι-
μοί [15]εἰσι, προσδεχόμε-
νοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγ-
γελίαν.
22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρ-
χος [17]ἀπέλυσε τὸν νεα-
νίαν, παραγγείλας μη-
δενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι
ταῦτα [19]ἐνεφάνισας
πρός με.
23 Καὶ προσκαλεσά-
μενος δύο τινὰς τῶν
ἑκατοντάρχων, εἶπεν·
Ἑτοιμάσατε στρατιώ-
τας διακοσίους, ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Και-
σαρείας, καὶ ἱππεῖς
ἑβδομήκοντα, καὶ ‡δε-
ξιολάβους διακοσίους
ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς
νυκτός·
24 Κτήνη[25] τε [27]παρα-
στῆσαι, ἵνα [29]ἐπιβιβά-
σαντες τὸν Παῦλον δι-
ασώσωσι[31] πρὸς Φήλι-
κα τὸν ἡγεμόνα·
25 Γράψας[32] ἐπιστο-
λὴν [33]περιέχουσαν τὸν
§ τύπον τοῦτον·
26 Κλαύδιος Λυσίας
τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
Φήλικι χαίρειν.[36]

27 Τὸν[1] ἄνδρα τοῦ-
τον, [2]συλληφθέντα
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ
μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
ὑπ' αὐτῶν, [3]ἐπιστὰς
σὺν τῷ στρατεύματι
[4]ἐξειλόμην [d]αὐτὸν,|
[6]μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός
[15]ἐστι.
28 Βουλόμενος δὲ γνῶ-
ναι[11] τὴν αἰτίαν δι' ἣν
[12]ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατ-
ήγαγον [14] αὐτὸν εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν.
29 Ὃν [16]εὗρον [12]ἐγ-
καλούμενον περὶ ζητη-
μάτων τοῦ νόμου αὐτῶν,
μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου
ἢ δεσμῶν [18] ἔγκλημα
ἔχοντα.
30 Μηνυθείσης δέ μοι
† [20] ἐπιβουλῆς εἰς τὸν
ἄνδρα μέλλειν [15] ἔσε-
σθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαί-
ων, ἐξαυτῆς [21] ἔπεμψα
πρός σε, παραγγείλας
καὶ τοῖς [22]κατηγόροις
λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν
ἐπὶ σοῦ. [d] [23]Ἔρρωσο.|
31 Οἱ μὲν οὖν στρατι-
ῶται κατὰ τὸ [24] διατε-
ταγμένον αὐτοῖς, [26]ἀν-
αλαβόντες τὸν Παῦ-
λον, [28] ἤγαγον διὰ τῆς
νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντι-
πατρίδα.
32 Τῇ [30] δὲ ἐπαύριον
ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς
‖ πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ,
[34] ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
παρεμβολήν.
33 Οἵτινες [35] εἰσελ-
θόντες εἰς τὴν Καισά-
ρειαν, καὶ [37] ἀναδόν-
τες τὴν ἐπιστολὴν τῷ

A. D. 60.

1 s. κατά.
* μέλλων, s. μελλόντων s. μέλλοντά-n. [νω.
2 συλλαμβά-
3 ἐφίστημι.
4 ἐξαιρέω.
5 πείθω.
6 μανθάνω.
7 Lu. 11. 54.
8 ἀναθεματίζω, ver. 12.
9 πίνω.
10 s. τοῦ χρόνου.
11 γινώσκω.
12 ἐγκαλέω.
13 ἀναιρέω.
14 κατάγω.
15 εἰμί.
16 εὑρίσκω.
17 ἀπολύω.
18 ch. 25. 16.
19 ἐμφανίζω.
† Vide App.
20 ch. 9. 24.
21 πέμπω.
22 ver. 35.
‡ δεξιοβόλους n ὀγδοήκοντα-n. alii e.
23 ch. 15. 29.
24 διατάσσω.
25 Lu. 10. 34.
26 ἀναλαμβάνω.
27 παρίςημι.
28 ἄγω. [ζω.
29 ἐπιβιβά-
30 s. ἡμέρᾳ.
31 c. 27.43,44
32 γράφω.
33 Lu. 5. 9.
34 ὑποςρέφω.
§ con. τρόπον
‖ ἀπέρχεσθαι-i. [μαι.
35 εἰςέρχο-
36 s. εὔχεται.
37 ἀναδίδωμι

ἡγεμόνι, [1] παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνοὺς[3] δὲ ὁ ἡγεμὼν,| καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας [4] ἐπαρχίας [7] ἐστὶ, καὶ [11] πυθόμενος ὅτι[8] ἀπὸ Κιλικίας·

35 Διακούσομαί σου, [13] ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου [14] παραγένωνται. [15] Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ [17] πραιτωρίῳ ‡ τοῦ | ‡ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδʹ.

ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας [19] κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ § τῶν πρεσβυτέρων, ϗ ῥήτορος Τερτύλλου τινὸς, οἵτινες [21] ἐνεφάνισαν [22] τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος[23] δὲ αὐτοῦ, [26] ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων· Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ ** κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς †† [27] προνοίας,

3 Πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης[28] εὐχαριστίας.

4 Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε [31] ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.

5 Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, ϗ κινοῦντα * στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν [2] οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων [4] αἱρέσεως·

6 ᶜὋς καὶ τὸ ἱερὸν [6] ἐπείρασε [8] βεβηλῶσαι, ὃν καὶ [10] ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον [12] ἠθελήσαμεν κρίνειν.

7 Παρελθὼν[16] δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος, † μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν [18] ἀπήγαγε·

8 Κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· | παρ' οὗ [20] δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων [22] ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 ‖ Συνέθεντο[24] δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν [7] ὄντα σε κριτὴν ‡‡ τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, §§ [30] εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι·

11 Δυναμένου σου γνῶναι [32] ὅτι οὐ πλείους [7] εἰσί μοι ἡμέραι ἢ ‖‖ δεκαδύο, ἀφ' ἧς [33] ἀνέβην προσκυνήσων ‖‖ ἐν Ἱερουσαλήμ.

12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα

A. D. 60.

1 παρίστημι.
* στάσεις-h.
2 s. γῆν.[σκω
3 ἀναγινώ-
4 ch. 5. 17.
5 ch. 25. 1.
6 πειράω.
7 εἰμί.
8 Mat. 12. 5.
9 s. ἔστι.
10 κρατέω.
11 πυνθάνομαι.
12 θέλω.[μαι.
13 φήμι.[μαι.
14 παραγίνο-
15 κελεύω.
16 παρέρχομαι.
† Vide App.
17 Jno. 18. 28.
‡ alii τῷ.
18 ἀπάγω.
19 καταβαίνω
20 δύναμαι.
§ πρεσβυτέρων τινῶν-n
21 ἐμφανίζω.
22 ἐπιγινώσκω.
23 s. ἑαυτὸς.
‖ Συνεπέθεντο-a.
24 συντίθημι
25 καλέω.
26 ἄρχομαι.
** διορθωμάτων-i.
†† προνοίας πάντη τε ϗ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα-n.
27 Ro. 13. 14.
‡‡ δίκαιον-f.
§§ εὐθύμως-h
29 2 Co. 9. 12.
30 ch. 27. 36.
31 Ro. 15. 22.
32 γινώσκω.
33 ἀναβαίνω
‖‖ εἰς-n.

διαλεγόμενον, ἢ *[1] ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν·

13 Οὔτε [3] παραστῆσαι | δύνανται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν [5] αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ [7] πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον ꝁ § τοῖς προφήταις [11] γεγραμμένοις·

15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν [27] ἔσεσθαι c νεκρῶν, | δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν τούτῳ **δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, [14] ἀπρόσκοπον [15] συνείδησιν †† ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός.

17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων [17] παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ προσφοράς.

18 Ἐν §§ οἷς [20] εὗρόν με [21] ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ *† θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι,

19 Οὓς *‡ δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός με.

20 Ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν b εἴ | τι [20] εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, [3] στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου·

21 Ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς [4] ἔκραξα [2] ἑστὼς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 ‡ Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ [6] ἀνεβάλετο αὐτοὺς, [8] ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών· Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος [9] καταβῇ, [10] διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 Διαταξάμενός [12] τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι ‖ τὸν Παῦλον, ἔχειν τε [13] ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, c ἢ προσέρχεσθαι | αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς [17] παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ b αὐτοῦ | ‡‡ [27] οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, [16] μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ [18] ἤκουσεν αὐτοῦ [19] περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

25 Διαλεγομένου [22] δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ [23] ἐγκρατείας ꝁ τοῦ ‖‖ κρίματος τοῦ μέλλοντος [27] ἔσεσθαι, | [24] ἔμφοβος [25] γενόμενος ὁ Φῆλιξ [28] ἀπεκρίθη· [26] Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε.

A. D. 60.

1 2 Co. 11.28.
2 ἵστημι.
* ἐπίστασιν-i.
3 παρίστημι.
4 κράζω.
† σοι s. με,-f.
‡ Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ-l.
5 ver. 5.
6 ἀναβάλλω.
7 ch. 22. 3.
8 ch. 18. 26.
9 καταβαίνω.
10 διαγινώσκω.
§ τοῖς ἐν-a. alii ἐν τοῖς.
11 γράφω.
12 διατάσσω.
‖ αὐτόν.-a.
13 2 Co. 2. 13.
** καὶ-h.
14 1 Co. 10.32.
†† ἔχων-i.
15 ch. 23. 1.
16 μεταπέμ-[πω]
‡‡ al. ἰδίᾳ
17 παραγίνο-[μαι]
18 ἀκούω.
19 ch. 20. 21.
§§ αἷς-i.
20 εὑρίσκω.
21 ἁγνίζω, ch. 21. 24.
22 ch. 18. 4.
23 Ga. 5. 23.
‖‖ μέλλοντος κρίματος-h.
*† θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι-i.
24 ch. 10. 4.
25 γίνομαι
26 s. κατὰ τὸ πρᾶγμα.
*‡ ἔδει-a. δεῖ-i.
27 εἰμί. [μαι.
28 ἀποκρίνο-

26 Ἅμα δὲ ‖ καὶ ἐλπί-
ζων ὅτι χρήματα [1]δο-
θήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
Παύλου, c ὅπως λύσῃ
αὐτόν· ‖ διὸ καὶ πυκνό-
τερον αὐτὸν μεταπεμ-
πόμενος [3]ὡμίλει αὐτῷ.
27 Διετίας δὲ πληρω-
θείσης [7]ἔλαβε [8]διάδο-
χον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον
Φῆστον· θέλων τε χά-
ριτας [9]καταθέσθαι τοῖς
Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατ-
έλιπε [11] τὸν Παῦλον
[14]δεδεμένον.

Κεφ. κε΄.

ΦΗΣΤΟΣ οὖν [15]ἐπι-
βὰς τῇ [17]ἐπαρχίᾳ, μετὰ
τρεῖς ἡμέρας [19]ἀνέβη
εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ
Καισαρείας.
2 Ἐνεφάνισαν[21] δὲ αὐ-
τῷ ‖ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ
πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων
κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ
[22]παρεκάλουν αὐτὸν,
3 Αἰτούμενοι χάριν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμ-
ψηται αὐτὸν εἰς Ἱερου-
σαλήμ· [23]ἐνέδραν ποι-
οῦντες [25]ἀνελεῖν αὐτὸν
κατὰ τὴν ὁδόν.
4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος
[27]ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι
τὸν Παῦλον ** ἐν Και-
σαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλ-
λειν ἐν τάχει ἐκπορεύε-
σθαι.
5 Οἱ οὖν δυνατοὶ [29]ἐν
ὑμῖν, φησὶ, συγκατα-
βάντες, εἴ τι [32]ἐστὶν
‡‡ ἐν τῷ ἀνδρὶ ††τούτῳ,‖
κατηγορείτωσαν αὐ-
τοῦ.

A. D. 62.

1 δίδωμι.
* ἢ πλείους ὀ-
κτὼ ἢ δέκα-a
al. πλείυς ὀ-
κτὼ ἢ δέκα-i
2 καταβαίνω
3 ὁμιλέω.
4 s. ἡμέρᾳ.
5 κελεύω.
6 ἄγω.
7 λαμβάνω.
8 Ecclus. 49. 1.
9 κατατίθημι
10 παραγίνο-
μαι.
11 καταλείπω
12 περιΐστημι
† αὐτὸν, s.
αὐτῷ f. i.
13 ch. 20. 29.
14 δέω. [τα-a.
‡ αἰτιώμα-
§al. κατ' αὐτȣ
15 ἐπιβαίνω.
16 ἀποδει-
κνύω, c. 2. 22.
17 ch. 23. 34.
18 ch. 24. 13.
19 ἀναβαίνω.
20 ἁμαρτάνω
21 ἐμφανίζω.
‖ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς-i. [λῶ.
22 παρακα-
23 Jos. 8. 2,
7. 9. 14.
24 ἵστημι.
25 ἀναιρέω.
26 ἀδικέω.
27 ἀποκρίνο-
μαι.
** εἰς Καισά-
ρειαν-h.
†† οὗν-h.
28 πράττω.
29 s. ὄντες.
30 Lu. 14. 18.
31 ἀποθνή-
32 εἰμί. [σκω
‡‡ ἄτοπον-f.
ch. 28. 6.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐ-
τοῖς ἡμέρας * πλείους ἢ
δέκα, [2]καταβὰς εἰς Και-
σάρειαν, τῇ [4]ἐπαύριον
καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
τος, [5]ἐκέλευσε τὸν Παῦ-
λον [6]ἀχθῆναι.
7 Παραγενομένου[10] δὲ
αὐτοῦ, [12]περιέστησαν
† οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
[2]καταβεβηκότες Ἰου-
δαῖοι, πολλὰ καὶ [13]βα-
ρέα ‡ αἰτιάματα φέρον-
τες c κατὰ τοῦ Παύλου,‖
§ἃ οὐκ ἴσχυον [16]ἀποδεῖ-
ξαι·
8 Ἀπολογουμένου[18] αὐ-
τοῦ· Ὅτι οὔτε εἰς τὸν
νόμον τῶν Ἰουδαίων,
οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε
εἰς Καίσαρά τι [20]ἥμαρ-
τον.
9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς
Ἰουδαίοις θέλων χάριν
[9]καταθέσθαι, [27]ἀποκρι-
θεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε·
Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα
[19]ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ
τούτων κρίνεσθαι ἐπ'
ἐμοῦ;
10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος·
Ἐπὶ τοῦ βήματος Καί-
σαρος [24]ἑστὼς εἰμι, οὗ
με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰου-
δαίους οὐδὲν [26]ἠδίκησα,
ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπι-
γινώσκεις.
11 Εἰ μὲν †† γὰρ ἀδικῶ,
καὶ ἄξιον θανάτου [28]πέ-
πραχά τι, οὐ [30]παρ-
αιτοῦμαι τὸ [31]ἀποθα-
νεῖν· εἰ δὲ οὐδέν [32]ἐστιν
ὧν οὗτοι κατηγοροῦ-
σί μου, οὐδείς με δύνα-
ται αὐτοῖς χαρίσασθαι·

Καίσαρα [1] ἐπικαλοῦ-
μαι.
12 Τότε ὁ Φῆστος συλ-
λαλήσας μετὰ τοῦ συμ-
βουλίου, [5] ἀπεκρίθη·
Καίσαρα [7] ἐπικέκλη-
σαι; ἐπὶ Καίσαρα πο-
ρεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ [9] δια-
γενομένων τινῶν, Ἀ-
γρίππας ὁ βασιλεὺς
καὶ Βερνίκη [11] κατήν-
τησαν εἰς Καισάρειαν,
ἀσπασόμενοι τὸν Φῆ-
στον.
14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέ-
ρας [13] διέτριβον ἐκεῖ, ὁ
Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀν-
έθετο [17] τὰ κατὰ τὸν
Παῦλον, λέγων· Ἀνήρ
τις [36] ἐστὶ [20] καταλελειμ-
μένος ὑπὸ Φήλικος, δέ-
σμιος·
15 Περὶ οὗ, [21] γενομέ-
νου μου εἰς Ἱεροσόλυμα,
[23] ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμε-
νοι κατ' αὐτοῦ § [23] δί-
κην.
16 Πρὸς οὓς [5] ἀπεκρί-
θην, ὅτι οὐκ [36] ἔστιν
ἔθος Ῥωμαίοις [26] χαρί-
ζεσθαί ** τινα ἄνθρω-
πον [b] εἰς [27] ἀπώλειαν,
πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμε-
νος κατὰ πρόσωπον
ἔχοι τοὺς [28] κατηγόρους,
τόπον τε ἀπολογίας
[31] λάβοι περὶ τοῦ [32] ἐγ-
κλήματος.
17 Συνελθόντων [33] οὖν
αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβο-
λὴν μηδεμίαν ποιησά-
μενος, τῇ [35] ἑξῆς καθί-
σας ἐπὶ τοῦ βήματος,
[2] ἐκέλευσα [3] ἀχθῆναι
τὸν ἄνδρα.
18 Περὶ οὗ [4] σταθέντες
οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν
αἰτίαν * [6] ἐπέφερον ὧν
[8] ὑπενόουν ἐγώ· †
19 Ζητήματα δέ τινα
περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαι-
μονίας [10] εἶχον πρὸς αὐ-
τὸν, καὶ περί τινος Ἰη-
σοῦ [12] τεθνηκότος, ὃν
[14] ἔφασκεν ὁ Παῦλος
[15] ζῆν.
20 Ἀπορούμενος [18] δὲ
ἐγὼ εἰς τὴν περὶ ‡ τού-
του ζήτησιν, [18] ἔλεγον
εἰ [19] βούλοιτο πορεύε-
σθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ,
κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ
τούτων.
21 Τοῦ δὲ Παύλου
ἐπικαλεσαμένου τηρη-
θῆναι αὐτὸν εἰς τὴν
τοῦ [22] Σεβαστοῦ διά-
γνωσιν, [2] ἐκέλευσα τη-
ρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως
[24] οὗ ‖ πέμψω αὐτὸν
πρὸς Καίσαρα.
22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς
τὸν Φῆστον [28] ἔφη· [19] Ἐ-
βουλόμην καὶ αὐτὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι.
Ὁ δέ· Αὔριον, φησὶν,
ἀκούσῃ αὐτοῦ.
23 Τῇ [35] οὖν ἐπαύριον
[30] ἐλθόντες τοῦ Ἀγρίπ-
πα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντα-
σίας, καὶ [34] εἰσελθόν-
των εἰς τὸ ἀκροατή-
ριον σύν τε τοῖς χι-
λιάρχοις, καὶ ἀνδρά-
σι τοῖς κατ' ἐξοχὴν
[36] οὖσι τῆς πόλεως,

A. D. 62.

1 ch. 7. 59. 26. 32.
2 κελεύω.
3 ἄγω.
4 ἵστημι.[μαι.
5 ἀποκρίνο-
* ἔφερον-h.
6 ἐπιφέρω.
7 ἐπικαλέω.
8 ὑπονοέω.
† πονηράν· s. πονηρῶν.-f.i
9 διαγίνομαι
10 ἔχω.
11 καταντάω
12 θνήσκω.
13 διατρίβω.
14 φάσκω.
15 ζάω.
16 Jno. 13.22. 2 Co. 4. 8.
17 ἀνατίθημι
‡ τούτων-h.
18 λέγω.
19 βούλομαι.
20 καταλεί-πω. c.18.19.
21 γίνομαι.
22 ch. 27. 1.
23 ἐμφανίζω.
§ καταδίκην-h.
24 s. τοῦ χρό-νου.
25 ch. 28. 4. 2 Th. 1. 9. Jude 7. [π.
‖ ἀναπέμψω-
26 χαρίζομαι
** τινι-i.
27 ch. 8. 20.
28 φημι.
29 c. 23.30,35. Jno. 8. 10.
30 ἔρχομαι.
31 λαμβάνω.
32 ch. 23. 29.
33 συνέρχο-μαι. [μαι.
34 εἰσέρχο-
35 s. ἡμέρα.
36 εἰμί.

καὶ κελεύσαντος τοῦ
Φήστου, [1] ἤχθη ὁ Παῦ-
λος.
24 Καί φησιν ὁ Φῆ-
στος· Ἀγρίππα βασι-
λεῦ, καὶ πάντες οἱ συμ-
παρόντες ἡμῖν ἄνδρες,
θεωρεῖτε τοῦτον περὶ
οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν
Ἰουδαίων [3] ἐνέτυχόν
μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις
καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες
μὴ δεῖν [5] ζῆν αὐτὸν μη-
κέτι.
25 Ἐγὼ δὲ [7] καταλαβό-
μενος μηδὲν ἄξιον θα-
νάτου αὐτὸν [9] πεπραχέ-
ναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τύτυ
ἐπικαλεσαμένυ τὸν Σε-
βαστὸν, [11] ἔκρινα πέμ-
πειν [c] αὐτόν.
26 Περὶ οὗ [13] ἀσφαλές
τι γράψαι τῷ κυρίῳ
οὐκ ἔχω. Διὸ [15] προή-
γαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν,
καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ,
βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅ-
πως τῆς ἀνακρίσεως
[17] γενομένης, [29] σχῶ τι
‡ γράψαι.
27 Ἄλογον[19] γάρ μοι
δοκεῖ, πέμποντα δέσμι-
ον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐ-
τοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Κεφ. κϛ'.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς
τὸν Παῦλον [23] ἔφη· Ἐ-
πιτρέπεταί σοι § ὑπὲρ
σεαυτῦ λέγειν. Τότε ὁ
Παῦλος [25] ἀπελογεῖτο,
ἐκτείνας τὴν χεῖρα·
2 Περὶ πάντων ὧν ἐγ-
καλοῦμαι[27] ὑπὸ Ἰυδαί-
ων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

A. D. 62.

1 ἄγω. [νος
* ἐπιστάμε-
a. εἰδὼς-f.
2 εἰμί.
3 ἐντυγχάνω
4 Prol. ad. Ecclus.
5 ζάω.
6 ἴσημι.
7 καταλαμβάνω.
8 Ro. 8. 29. 1 Pe. 1. 20. 2 Pe. 3. 17.
9 πράσσω.
10 Lu. 1. 3. Jno. 3. 3.
11 κρίνω.
12 ch. 24. 22.
13 ch. 21. 34. 22. 30.
14 ch. 5. 17.
15 προάγω.
16 Col. 2. 18. Ja. 1. 26, 27.
† εἰς τὸς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας-h.
17 γίνομαι.
‡ γράψω-h.
18 ἵστημι.
19 2 Pe. 2. 12. Ex. 6. 12.
20 2 Mac. 4. 38.
21 ch. 24. 14. Lu. 2. 37.
22 καταντάω.
23 φημί.
24 Mat. 17. 17. Jno. 20. 27. 1 Ti. 5. 8.
§ περὶ-h.
25 ἀπολογέομαι, ver. 2. Lu. 12. 11.
26 δοκέω.
27 ver. 7. ch. 19. 38.
28 ἡγέομαι.
29 ἔχω.

[28] ἥγημαι ἐμαυτὸν μα-
κάριον, μέλλων ἀπο-
λογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σή-
μερον·
3 Μάλιστα [a] γνώστην
[2] ὄντα σε πάντων τῶν
κατὰ Ἰουδαίυς ἐθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δέο-
μαί [c] σου,| μακροθύμως
ἀκοῦσαί μου.
4 Τὴν μὲν οὖν [4] βίωσίν
μυ τὴν ἐκ νεότητος, τὴν
ἀπ' ἀρχῆς [17] γενομένην
ἐν τῷ ἔθνει μυ ἐν Ἱερο-
σολύμοις, [6] ἴσασι πάν-
τες οἱ Ἰουδαῖοι·
5 Προγινώσκοντές[8] με
[10] ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι
μαρτυρεῖν) ὅτι κατὰ
τὴν [12] ἀκριβεστάτην αἵ-
ρεσιν [14] τῆς ἡμετέρας
[16] θρησκείας [b] ἔζησα
Φαρισαῖος.
6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι
τῆς † πρὸς τὸς πατέρας
ἐπαγγελίας [17] γενομέ-
νης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, [18] ἕ-
στηκα κρινόμενος·
7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκά-
φυλον ἡμῶν ἐν [20] ἐκτε-
νείᾳ νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν [21] λατρεῦον ἐλπί-
ζει [22] καταντῆσαι· πε-
ρὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκα-
λῦμαι, [e] βασιλεῦ! [c] Ἀ-
γρίππα,| ὑπὸ [b] τῶν| Ἰυ-
δαίων.
8 Τί [24] ἄπιστον κρίνε-
ται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς
νεκροὺς ἐγείρει;
9 Ἐγὼ μὲν οὖν [26] ἔδο-
ξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνο-
μα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-
ραίου δεῖν πολλὰ ἐν-
αντία [9] πρᾶξαι.

10 "Ο καὶ [1] ἐποίησα ἐν
'Ιεροσολύμοις· καὶ πολ-
λοὺς [*] τῶν ἁγίων ἐγὼ
† φυλακαῖς [3] κατέκλει-
σα, τὴν παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων ἐξουσίαν [5] λα-
βών· ἀναιρουμένων τε
αὐτῶν [7] κατήνεγκα ψῆ-
φον.[9]
11 Καὶ κατὰ πασας
τὰς συναγωγὰς πυλλά-
κις [10] τιμωρῶν αὐτὸς,
[11] ἠνάγκαζον βλασφη-
μεῖν· περισσῶς τε ἐμ-
μαινόμενος αὐτοῖς, [13] ἐ-
δίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς
ἔξω πόλεις.
12 'Εν οἷς [c] καὶ‡ πορευ-
όμενος εἰς τὴν [15] Δαμα-
σκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ
ἐπιτροπῆς [d] τῆς [17] πα-
ρὰ ‡ τῶν ἀρχιερέων,
13 'Ημέρας μέσης, κα-
τὰ τὴν ὁδὸν εἶδον,
βασιλεῦ, [19] οὐρανόθεν
ὑπὲρ τὴν [23] λαμπρό-
τητα τοῦ ἡλίου, περι-
λάμψαν με φῶς καὶ
τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευο-
μένους.
14 Πάντων δὲ [25] κατα-
πεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν
γῆν, [27] ἤκουσα φωνὴν
§ λαλοῦσαν πρός με, χ
λέγουσαν τῇ 'Εβραΐδι
διαλέκτῳ· Σαοὺλ, Σα-
οὺλ, τί με διώκεις;
σκληρόν σοι πρὸς κέν-
τρα λακτίζειν.
15 'Εγὼ δὲ εἶπον· Τίς
εἶ, Κύριε; 'Ο δὲ εἶπεν·
'Εγώ εἰμι 'Ιησοῦς ὃν
σὺ διώκεις.
16 'Αλλὰ [33] ἀνάστηθι,
καὶ [2] στῆθι ἐπὶ τοὺς
πόδας σου· εἰς τοῦτο
γὰρ [4] ὤφθην σοι, [*] προ-
χειρίσασθαί σε ὑπηρέ-
την καὶ μάρτυρα ὧν
τε εἶδες, ὧν τε [4] ὀφθή-
σομαί σοι.
17 'Εξαιρούμενός [*] σε
ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν
ἐθνῶν, εἰς οὓς ‡ νῦν σε
ἀποστέλλω,
18 'Ανοῖξαι [12] ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπι-
στρέψαι ἀπὸ σκότους
εἰς φῶς, καὶ τῆς [14] ἐξου-
σίας τοῦ [16] Σατανᾶ ἐπὶ
τὸν Θεὸν, τοῦ [5] λαβεῖν
αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτι-
ῶν, καὶ [18] κλῆρον ἐν
τοῖς [20] ἡγιασμένοις, πί-
στει τῇ [21] εἰς ἐμέ.
19 "Οθεν, βασιλεῦ 'Α-
γρίππα, οὐκ [22] ἐγενόμην
[24] ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
[26] ὀπτασίᾳ·
20 'Αλλὰ τοῖς ἐν Δα-
μασκῷ πρῶτον καὶ 'Ιε-
ροσολύμοις, εἰς πᾶσάν
τε τὴν χώραν τῆς
'Ιουδαίας, καὶ τοῖς
ἔθνεσιν, [28] ἀπήγγελ-
λον μετανοεῖν, καὶ
[29] ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν
Θεὸν, ἄξια τῆς μετα-
νοίας ἔργα πράσσον-
τας.
21 "Ενεκα τούτων με
οἱ 'Ιουδαῖοι [30] συλλαβό-
μενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπ-
ειρῶντο [31] διαχειρίσα-
σθαι.[32]
22 'Επικουρίας οὖν τυ-
χὼν τῆς [17] παρὰ τοῦ
Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας
ταύτης [2] ἕστηκα, μαρτυ-
ρούμενος μικρῷ τε καὶ

A. D. 62.

1 ποιέω.
2 ἵστημι.
* τε τῶν-ί.
† ἐν-m.
3 κατακλείω, Lu. 3. 20.
4 ὅπτομαι.
5 λαμβάνω.
6 ch. 22. 14.
7 καταφέρω.
8 ch. 7. 10, 34. Mat. 5. 29.
9 Re. 2. 17. Ex. 4. 25.
‡ ἐγώ σε-l.
10 ch. 22. 5.
11 ἀναγκάζω
12 ἀνοίγω.
13 διώκω.
14 Lu. 22. 53. Col. 1. 13.
15 s. πόλιν.
16 ch. 5. 3. Mat. 4. 10.
17 s. οὔσης.
18 ch. 1. 17.
19 ch. 14. 17.
20 ἁγιάζω, ch. 20. 32.
21 s. οὔσῃ.
22 γίνομαι.
23 Is. 60. 3. Da. 12. 3.
24 Lu. 1. 17. Ro. 1. 30. 2 Ti. 3. 2. Tit. 1. 16.
25 καταπίπτω
26 Lu. 1. 22. 2 Co. 12. 1.
27 ἀκούω.
§ Vide App.
28 ἀπαγγέλλω.
29 ver. 18. ch. 3. 19.
30 συλλαμβάνω.
31 πειράω.
32 ch. 5. 30.
33 ἀνίστημι.

μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς
λέγων ὧν τε οἱ προ-
φῆται [1] ἐλάλησαν μελ-
λόντων γίνεσθαι, καὶ
Μωσῆς·
23 Εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
στὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀνα-
στάσεως νεκρῶν φῶς
μέλλει καταγγέλλειν
τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνε-
σι.
24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
ἀπολογουμένου, ὁ Φῆ-
στος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
[5] ἔφη· [6] Μαίνῃ, Παῦ-
λε· τὰ πολλά σε γράμ-
ματα εἰς μανίαν περι-
τρέπει.
25 Ὁ δέ· Οὐ μαίνομαι,
φησὶ, κράτιστε Φῆστε,
ἀλλ' ἀληθείας καὶ [7] σω-
φροσύνης ῥήματα ἀπο-
φθέγγομαι.[8]
26 Ἐπίσταται [9] γὰρ
περὶ τούτων ὁ βασι-
λεὺς, πρὸς ὃν ϗ [11] παῤ-
ῥησιαζόμενος λαλῶ·
λανθάνειν γὰρ αὐτόν
τι τούτων † οὐ πείθομαι
οὐδέν· οὐ γάρ [30] ἐστιν
ἐν [15] γωνίᾳ [17] πεπραγ-
μένον τοῦτο.
27 Πιστεύεις, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, τοῖς προφή-
ταις; [19] οἶδα ὅτι πι-
στεύεις.
28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας
πρὸς τὸν Παῦλον [c][5] ἔ-
φη· Ἐν ὀλίγῳ με πεί-
θεις [23] Χριστιανὸν γε-
νέσθαι.[25]
29 Ὁ δὲ Παῦλος [c] εἶ-
πεν· [29] Εὐξαίμην ἂν τῷ
Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ
ἐν ‖ πολλῷ οὐ μόνον σὲ,
ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντάς μου σήμερον,
[25] γενέσθαι τοιούτους
ὁποῖος [2] κἀγώ εἰμι, πα-
ρεκτὸς [3] τῶν δεσμῶν
τούτων.
30 * Καὶ ταῦτα εἰπόν-
τος αὐτοῦ, [4] ἀνέστη ὁ
βασιλεὺς ϗ ὁ ἡγεμὼν,
ἥ τε Βερνίκη, ϗ οἱ συγ-
καθήμενοι αὐτοῖς.
31 Καὶ ἀναχωρήσαντες
[1] ἐλάλουν πρὸς ἀλλή-
λους, λέγοντες· Ὅτι
οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ
δεσμῶν πράσσει ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος.
32 Ἀγρίππας δὲ τῷ
Φήστῳ [5] ἔφη· [10] Ἀπολε-
λύσθαι [12] ἐδύνατο ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος, εἰ μὴ
[13] ἐπεκέκλητο Καίσα-
ρα.

Κεφ. κζ΄.

ΩΣ δὲ [14] ἐκρίθη τοῦ
[16] ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς
τὴν Ἰταλίαν, [18] παρεδί-
δουν τόν τε Παῦλον
καί τινας ἑτέρους [20] δε-
σμώτας ἑκατοντάρχῃ,
ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπεί-
ρης [21] Σεβαστῆς.
2 Ἐπιβάντες [22] δὲ
πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ,
‡ μέλλοντες πλεῖν § τοὺς
κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
[24] ἀνήχθημεν, [25] ὄντος
σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
Μακεδόνος Θεσσαλονι-
κέως.
3 Τῇ τε ἑτέρᾳ [31] κατή-
χθημεν [26] εἰς Σιδῶνα.
[27] Φιλανθρώπως τε ὁ Ἰού-
λιος τῷ Παύλῳ [28] χρη-

A. D. 62.

1 λαλέω.
2 καὶ ἐγώ.
3 Mat. 5. 22. 2 Co. 11. 28.
* Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς k.
4 ἀνίστημι.
5 φημί.
6 ver. 25. ch. 12. 15. Jno. 10. 20. 1 Co. 14.23.
7 1 Ti. 2.9,15.
8 ch. 2. 4, 14. 1 Ch. 25. 1. Eze. 13. 9.
9 ἐπίσταμαι.
10 ἀπολύω.
11 c. 9. 27,29.
12 δύναμαι.
13 ἐπικαλέω.
† Vide App.
14 κρίνω.
15 ch. 4. 11. Mat. 6. 5.
16 ch. 13. 4.
17 πράσσω.
18 παραδίδωμι.
19 εἴδω.
20 ver. 42. Ge. 39. 20.
21 ch. 25. 21.
22 ἐπιβαίνω.
‡ μέλλοντι-h.
23 ch. 11. 26.
§ εἰς-f.
24 ἀνάγω.
25 γίνομαι.
26 κατάγω.
27 2 Mac.9.27.
28 χράω, ver. 17. 1 Co. 7. 21. 2 Co. 3. 12.
29 εὔχομαι, ch. 27. 29. Ro. 9. 3. 2 Co. 13. 7.
‖ μεγάλῳ-i.
30 εἰμί.
31 s. ἡμέρᾳ.

σάμενος. [1]ἐπέτρεψε
πρὸς *φίλους †πορευ-
θέντα, [2]ἐπιμελείας [3]τυ-
χεῖν.
4 Κἀκεῖθεν [5]ἀναχθέν-
τες [7]ὑπεπλεύσαμεν τὴν[8]
Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς
ἀνέμους [10]εἶναι ἐναντί-
ους.
5 Τό, τε [11]πέλαγος τὸ
κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ
Παμφυλίαν διαπλεύ-
σαντες, [13]κατήλθομεν
εἰς §Μύρα [14]τῆς Λυ-
κίας.
6 Κἀκεῖ [15]εὑρὼν ὁ ἑκα-
τόνταρχος πλοῖον Ἀ-
λεξανδρῖνον πλέον εἰς
τὴν Ἰταλίαν, [17]ἐνεβί-
βασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.
7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέ-
ραις βραδυπλοοῦντες, ϗ
μόλις [25]γενόμενοι κατὰ
τὴν[9] Κνίδον, μὴ προσε-
ῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου,
[7]ὑπεπλεύσαμεν τὴν[9]
Κρήτην κατὰ Σαλμώ-
νην·
8 Μόλις τε παραλεγό-
μενοι αὐτὴν, ἤλθομεν
εἰς τόπον τινὰ καλούμε-
νον Καλοὺς λιμένας, ᾧ
ἐγγὺς [10]ἦν πόλις ††Λα-
σαία.
9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου
[33]διαγενομένου, ϗ [10]ὄν-
τος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ
πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν
νηστείαν ἤδη [35]παρεληλυ-
θέναι, [37]παρῄνει ὁ
Παῦλος
10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄν-
δρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ
ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-
μίας οὐ μόνον τοῦ §§φόρ-
του καὶ τοῦ πλοίου, ἀλ-
λὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν [10]ἔσεσθαι
τὸν πλοῦν.
11 Ὁ δὲ ‡ἑκατόνταρ-
χος τῷ κυβερνήτῃ καὶ
τῷ ναυκλήρῳ [6]ἐπείθετο
μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ
Παύλου λεγομένοις.
12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ
[8]λιμένος ὑπάρχοντος
πρὸς παραχειμασίαν,
οἱ πλείους [12]ἔθεντο βου-
λὴν [5]ἀναχθῆναι κἀκεῖ-
θεν, εἴπως δύναιντο κα-
ταντήσαντες εἰς Φοί-
νικα παραχειμάσαι, λι-
μένα τῆς Κρήτης βλέ-
ποντα κατὰ [16]Λίβα ϗ
κατὰ Χῶρον.
13 Ὑποπνεύσαντος δὲ
Νότου, [20]δόξαντες τῆς
[21]προθέσεως [22]κεκρα-
τηκέναι, [23]ἄραντες,[24]
‖ἆσσον [26]παρελέγον-
το τὴν Κρήτην.
14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ
[27]ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνε-
μος τυφωνικὸς, ὁ κα-
λούμενος **Εὐροκλύ-
δων.
15 Συναρπασθέντος δὲ
τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυ-
ναμένου ἀντοφθαλμεῖν
τῷ ἀνέμῳ, [30]ἐπιδόν-
τες[31] ἐφερόμεθα.[32]
16 Νησίον δέ τι [34]ὑπο-
δραμόντες καλούμενον
‡‡Κλαύδην, μόλις ἰσχύ-
σαμεν περικρατεῖς [25]γε-
νέσθαι τῆς σκάφης·
17 Ἣν [23]ἄραντες, βοη-
θείαις [36]ἐχρῶντο, ὑπο-
ζωννύντες τὸ πλοῖον·
φοβούμενοί τε μὴ εἰς

A. D. 62.

1 ἐπιτρέπω.
* τὸς-ε. [τι-α.
† πορευθέν-
2 1Mac. 16.14.
3 τυγχάνω.
‡ ἑκατοντάρ-
χης-α.
5 ἀνάγω.
6 πείθω.
7 ὑποπλέω.
8 Ps. 107. 30.
9 s. νῆσον.
10 εἰμί.
11 Mat. 18. 6.
12 τίθημι.
13 κατέρχο-
μαι.
§ Σμύρναν-n.
alii Λύστρα.
con. Λίμυρα.
14 s. πόλιν.
15 εὑρίσκω.
16 Ps. 78. 26.
17 ἐμβιβάζω.
18 ch. 28. 13.
20 δοκέω.
21 ch. 11. 23.
22 κρατέω.
23 αἴρω. [ρας
24 s. τὰς ἀγκύ-
‖ Ἆσσον-n.
25 γίνομαι.
26 παραλέγο-
μαι.
27 βάλλω.
** Εὐρυκλύ-
δων.-a.al. Εὐ-
ρακλύδων.al
Εὐρακύλων
30 ἐπιδίδωμι.
31 s. ἡμᾶς.
†† Ἄλασσα-
32 φέρω. [n.
33 διαγίνομαι
34 ὑποτρέχω.
‡‡ Κλαύδαν,
al. Καῦδα.
35 παρέρχο-
36 χράω. [μαι
37 παραινέω.
§§ φορτίου-a

τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι,
χαλάσαντες * τὸ σκεῦ-
ος, οὕτως [1]ἐφέροντο.
18 Σφοδρῶς[3] δὲ χειμα-
ζομένων ἡμῶν, τῇ [4]ἑξ-
ῆς ἐκβολὴν [33] ἐποιοῦν-
το·
19 Καὶ τῇ τρίτῃ [5] αὐ-
τόχειρες τὴν [7] σκευὴν
τοῦ πλοίου † [9]ἐῤῥίψα-
μεν·
20 Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε
ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
[11]χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου
ἐπικειμένου, λοιπὸν πε-
ριῃρεῖτο [13] πᾶσα ἐλπὶς
τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας
ὑπαρχούσης, τότε [17] σα-
θεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ
αὐτῶν, εἶπεν· [19] Ἔδει
μὲν, ὦ ἄνδρες, [20] πει-
θαρχήσαντάς μοι, μὴ
[21] ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς
Κρήτης, κερδῆσαί τε
τὴν ὕβριν ταύτην καὶ
τὴν ζημίαν.
22 Καὶ τανῦν παραινῶ
ὑμᾶς εὐθυμεῖν· [23] ἀπο-
βολὴ γὰρ ψυχῆς ** οὐ-
δεμία [25] ἔσται ἐξ ὑμῶν,
πλὴν τοῦ πλοίου.
23 Παρέστη[29] γάρ μοι
τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγε-
λος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι,
ᾧ καὶ λατρεύω,
24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ,
Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ
[29]παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ,
[31] κεχάρισταί σοι ὁ
Θεὸς πάντας τοὺς πλέ-
οντας μετὰ σοῦ.
25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄν-
δρες· πιστεύω γὰρ τῷ
Θεῷ, ὅτι οὕτως [25]ἔσται
καθ' ὃν τρόπον [2] λελά-
ληταί μοι·
26 Εἰς νῆσον δέ τινα
δεῖ ἡμᾶς [4]ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαι-
δεκάτη νὺξ [6] ἐγένετο,
διαφερομένων ἡμῶν ἐν
τῷ [8] Ἀδρίᾳ, κατὰ μέ-
σον τῆς νυκτὸς [10] ὑπε-
νόουν οἱ ναῦται προς-
άγειν τινὰ αὐτοῖς χώ-
ραν.
28 Καὶ βολίσαντες,
[12]εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι·
βραχὺ δὲ [14]διαστήσαν-
τες, καὶ πάλιν βολίσαν-
τες, [12] εὗρον ὀργυιὰς
δεκαπέντε.
29 Φοβούμενοί τε ‡ μή-
πως § εἰς [15]τραχεῖς τό-
πους ‖ [4] ἐκπέσωσιν, ἐκ
πρύμνης [9]ῥίψαντες ἀγ-
κύρας[16] τέσσαρας, ηὔ-
χοντο[18] ἡμέραν [6] γενέ-
σθαι.
30 Τῶν δὲ [24] ναυτῶν
ζητούντων [22]φυγεῖν ἐκ
τοῦ πλοίου, καὶ χαλα-
σάντων τὴν σκάφην εἰς
τὴν θάλασσαν, [26] προ-
φάσει ὡς ἐκ πρώρας
μελλόντων ἀγκύρας ἐκ-
τείνειν,
31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ
ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς
στρατιώταις· Ἐὰν μὴ
οὗτοι [34]μείνωσιν ἐν τῷ
πλοίῳ, ὑμεῖς [27] σωθῆ-
ναι οὐ [28]δύνασθε.
32 Τότε οἱ στρατιῶται
[30] ἀπέκοψαν τὰ σχοι-
νία τῆς σκάφης, καὶ
[32] εἴασαν αὐτὴν [4] ἐκπε-
σεῖν.

A. D. 62.

* τὰ ἱστία, s. τὸ ἱστίον-n.
1 φέρω.
2 λαλέω.
3 Eccl. 13 13.
4 ἐκπίπτω, Ga. 5. 4. 2 Pe. 3. 17. Re. 2. 5.
5 s. ἡμέρα.
6 γίνομαι.
7 Jno. 1. 5.
8 s. πελάγει.
† ἔῤῥιψαν-l.
9 ῥίπτω.
10 ὑπονοέω.
11 Mat. 16. 3.
12 εὑρίσκω.
13 περιαιρέω, 2 Co. 3. 16.
14 διΐστημι.
‡ μήπου-h.
§ κατὰ-h.
15 Lu. 3. 5. Is. 40. 4.
‖ ἐκπέσωμεν-a.
16 He. 6. 19.
17 ἵστημι.
18 εὔχομαι, ch. 26. 29.
19 δεῖ.
20 c. 5. 29,32. Tit. 3. 1.
21 ἀνάγω.
22 φεύγω.
23 Ro. 11. 15.
24 ver. 27. Re. 18. 17.
** οὐδεμιᾶς-n
25 εἰμί.
26 Jno. 15 22.
27 σώζω.
28 δύναμαι.
29 παρίστημι
30 ἀποκόπτω
31 χαρίζομαι ch. 25. 11.
32 ἐάω.
33 ποιέω.
34 μένω.

33 Ἄχρι δὲ οὗ [1] ἔμελ-
λεν ἡμέρα [3] γίνεσθαι,
[5] παρεκάλει ὁ Παῦλος
ἅπαντας μεταλαβεῖν
τροφῆς, λέγων· Τεσ-
σαρεσκαιδεκάτην σήμε-
ρον ἡμέραν προσδοκῶν-
τες, ἄσιτοι διατελεῖτε,
μηδὲν [11] προσλαβόμε-
νοι.
34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
*[11] προσλαβεῖν τροφῆς·
τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμε-
τέρας [13] σωτηρίας ὑπ-
άρχει· οὐδενὸς γὰρ
ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφα-
λῆς †[17] πεσεῖται.
35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ
[19] λαβὼν ἄρτον, εὐχα-
ρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώ-
πιον πάντων, καὶ κλάσας
[22] ἤρξατο ἐσθίειν.
36 Εὔθυμοι [23] δὲ [3] γενό-
μενοι πάντες, καὶ αὐ-
τοὶ [11] προσελάβοντο
τροφῆς.
37 Ἦμεν [27] δὲ ἐν τῷ
πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί,
διακόσιαι ἑβδομηκον-
ταέξ.
38 Κορεσθέντες [29] δὲ
τροφῆς, [31] ἐκούφιζον τὸ
πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι
τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
λασσαν.
39 Ὅτε δὲ ἡμέρα [3] ἐγέ-
νετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπε-
γίνωσκον· [34] κόλπον δέ
τινα [36] κατενόουν ἔχον-
τα [37] αἰγιαλὸν, εἰς ὃν
§ [39] ἐβουλεύσαντο, εἰ
‖ δύναιντο, [41] ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον.
40 Καὶ τὰς ἀγκύρας
[42] περιελόντες [43] εἴων
εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
[2] ἀνέντες τὰς ζευκτηρί-
ας τῶν [4] πηδαλίων· καὶ
[6] ἐπάραντες τὸν ἀρτέμο-
να τῇ πνεούσῃ, [8] κατεῖ-
χον [9] εἰς τὸν αἰγιαλόν.
41 Περιπεσόντες [10] δὲ
εἰς τόπον διθάλασσον,
[12] ἐπώκειλαν τὴν ναῦν·
καὶ ἡ μὲν πρῶρα [14] ἐρεί-
σασα [15] ἔμεινεν [16] ἀσά-
λευτος, ἡ δὲ πρύμνα
[18] ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας
τῶν κυμάτων.
42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν
βουλὴ [3] ἐγένετο ἵνα τοὺς
δεσμώτας ἀποκτείνω-
σι, μήτις ἐκκολυμβή-
σας ‡[20] διαφύγοι.
43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρ-
χος, βουλόμενος δια-
σῶσαι τὸν Παῦλον,
[24] ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ
βουλήματος, [25] ἐκέλευ-
σέ τε τοὺς δυναμένους
κολυμβᾷν, ἀποῤῥίψαν-
τας [26] πρώτους ἐπὶ τὴν
γῆν [28] ἐξιέναι·
44 Καὶ τοὺς λοιποὺς,
οὓς μὲν ἐπὶ [30] σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν
[32] ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ
οὕτως [3] ἐγένετο πάντας
[33] διασωθῆναι ἐπὶ τὴν
γῆν.

Κεφ. κη'.

ΚΑΙ διασωθέντες, τό-
τε [34] ἐπέγνωσαν ὅτι Με-
λίτη ἡ νῆσος καλεῖται.
2 Οἱ δὲ [38] βάρβαροι
[40] παρεῖχον οὐ τὴν τυ-
χοῦσαν φιλανθρωπίαν
ἡμῖν· [44] ἀνάψαντες γὰρ
πυρὰν, [11] προσελάβοντο

A. D. 62.

1 μέλλω.
2 ἀνίημι.
3 γίνομαι.
4 Ja. 3. 4.
5 παρακαλέω.
6 ἐπαίρω.
7 s. αὔρα.
8 κατέχω.
9 s. τὴν ναῦν
10 περιπίπτω
* μεταλα-
βεῖν-α.
11 προσλαμ-
βάνω.
12 ἐποκέλλω.
13 ch. 4. 12.
14 ἐρείδω.
15 μένω.
16 He. 12. 28.
† ἀπολεῖται-α
17 πίπτω.
18 λύω.
19 λαμβάνω.
‡ διαφύγῃ-α.
20 διαφεύγω.
22 ἄρχομαι.
23 ch. 24. 10.
24 κωλύω.
25 κελεύω.
26 s. ἑαυτοὺς.
27 εἰμί.
28 ἔξειμι.
29 κορεννύω.
30 Ca. 8. 9.
31 κουφίζω.
32 s. μερέων.
33 c. 23. 24. [κω
34 ἐπιγινώσ-
36 κατανοέω.
37 ch. 21. 5.
38 Ro. 1. 14.
§ ἐβουλεύον-
το, s. ἐβού-
λοντο-ί.
39 βουλεύομαι.
‖ δυνατὸν,-ί.
40 παρέχω.
41 ἐξωθέω.
42 περιαιρέω.
43 ἐάω.
44 ἀνάπτω.

πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν
ὑετὸν τὸν [1] ἐφεστῶτα,
καὶ διὰ τὸ [3]ψῦχος.
3 Συστρέψαντος [4] δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων
* πλῆθος, ϗ [5] ἐπιθέντος
ἐπὶ τὴν πυρὰν, [7]ἔχιδνα
†ἐκ τῆς θέρμης [9] ἐξελ-
θοῦσα [11] καθῆψε τῆς
χειρὸς αὐτοῦ.
4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρ-
βαροι κρεμάμενον τὸ
[12]θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ, [13] ἔλεγον πρὸς
ἀλλήλυς· Πάντως φο-
νεύς [15] ἐστιν ὁ ἄνθρω-
πος οὗτος, ὃν διασω-
θέντα ἐκ τῆς θαλάσ-
σης ἡ [17] δίκη [18]ζῆν οὐκ
[19]εἴασεν.
5 Ὁ μὲν οὖν, [21]ἀποτι-
νάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ
πῦρ, [24] ἔπαθεν οὐδὲν
κακόν·
6 Οἱ δὲ [25] προσεδόκων
αὐτὸν μέλλειν [27] πίμ-
πρασθαι, ἢ καταπίπτειν
ἄφνω νεκρόν. Ἐπὶ πο-
λὺ δὲ αὐτῶν προσδο-
κώντων, ϗ θεωρούντων
μηδὲν [33]ἄτοπον εἰς αὐ-
τὸν γινόμενον, μετα-
βαλλόμενοι[29] [13]ἔλεγον
θεὸν αὐτὸν εἶναι.
7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν
τόπον ἐκεῖνον [35]ὑπῆρχε
χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσυ, ὀνόματι Ποπλίῳ,
ὃς [37] ἀναδεξάμενος ἡ-
μᾶς, τρεῖς ἡμέρας [38]φι-
λοφρόνως [39]ἐξένισεν.
8 Ἐγένετο[6] δὲ τὸν πα-
τέρα τοῦ Ποπλίυ πυρε-
τοῖς ϗ ‡δυσεντερίᾳ συ-
νεχόμενον κατακεῖσθαι·
πρὸς ὃν ὁ Παῦλος [2]εἰσ-
ελθὼν, καὶ προσευξάμε-
νος, [5]ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.
9 Τούτου οὖν [6]γενομέ-
νου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
ἔχοντες ἀσθενείας ἐν
τῇ νήσῳ, [8] προσήρχον-
το, καὶ [10]ἐθεραπεύοντο·
10 Οἳ καὶ πολλαῖς τι-
μαῖς [14] ἐτίμησαν ἡμᾶς,
καὶ [16]ἀναγομένοις [5]ἐπέ-
θεντο τὰ πρὸς τὴν χρεί-
αν.[20]
11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας
ἀνήχθημεν [16] ἐν πλοίῳ
[22] παρακεχειμακότι ἐν
τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρί-
νῳ, [23] παρασήμῳ Διο-
σκούροις.
12 Καὶ [26]καταχθέντες
εἰς Συρακούσας, ἐπεμεί-
ναμεν[28] ἡμέρας τρεῖς.
13 Ὅθεν [30] περιελθόν-
τες [31]κατηντήσαμεν εἰς
Ῥήγιον· καὶ μετὰ μί-
αν ἡμέραν [32]ἐπιγενομέ-
νου νότου, δευτεραῖοι
[34] ἤλθομεν εἰς Ποτιό-
λους.
14 Οὗ εὑρόντες ἀδελ-
φοὺς, [36] παρεκλήθημεν
ἐπ' αὐτοῖς [28]ἐπιμεῖναι
ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕ-
τως εἰς τὴν Ῥώμην
[34] ἤλθομεν.
15 Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ
ἀκούσαντες τὰ περὶ
ἡμῶν, [9] ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις
Ἀππίου φόρυ ϗ Τριῶν
ταβερνῶν· οὓς, [40] ἰδὼν
ὁ Παῦλος, εὐχαριστή-
σας τῷ Θεῷ, [41] ἔλαβε
θάρσος.

A. D. 62.

1 ἐφίστημι.
2 εἰσέρχομαι.
3 Jno. 16. 20.
4 συστρέφω, Ju. 11. 3.
* τι πλῆθος-ί.
5 ἐπιτίθημι.
6 γίνομαι.
7 Mar. 3. 7.
†ἀπὸ τῆς θέρμης διεξελθοῦσα καθήψατο-ί.
8 προσέρχομαι.
9 ἐξέρχομαι.
10 θεραπεύω.
11 καθάπτω.
12 ch. 10. 12.
13 λέγω.
14 τιμάω.
15 εἰμί.
16 ἀνάγω.
17 ch. 25. 15.
18 ζάω.
19 ἐάω.
20 ch. 2. 45.
21 ἀποτινάσσω. [μάζω.
22 παραχει-
23 2 Mac. 2. 29.
24 πάσχω.
25 προσδοκάω
26 κατάγω.
27 πίμπρημι.
28 ἐπιμένω.
29 a. γνώμην.
30 περιέρχομαι.
31 καταντάω
32 ἐπιγίνομαι
33 Lu. 23. 41.
34 ἔρχομαι.
35 ὑπάρχω.
36 παρακαλέω
37 ἀναδέχομαι.
38 2 Mac. 3. 9.
39 ξενίζω.
40 εἴδω. [ν.
‡δυσεντερίῳ-
41 λαμβάνω.

16 "Οτε δὲ [1] ἤλθομεν
*εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόν-
ταρχος [3] παρέδωκε τὸς
δεσμίους τῷ στρατοπε-
δάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ
[5] ἐπετράπη μένειν καθ'
ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυ-
λάσσοντι αὐτὸν στρα-
τιώτῃ.
17 Ἐγένετο [7] δὲ μετὰ
ἡμέρας τρεῖς συγκαλέ-
σασθαι † τὸν Παῦλον
τὸς [9] ὄντας τῶν Ἰουδαί-
ων πρώτȣς· [11] συνελ-
θόντων δὲ αὐτῶν, ἔλε-
γε[13] πρὸς αὐτούς· "Αν-
δρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ ὐδὲν
ἐναντίον ποιήσας τῷ
λαῷ, ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς
πατρῴοις, δέσμιος[16] ἐξ
Ἱεροσολύμων [3] παρεδό-
θην εἰς τὰς χεῖρας τῶν
Ῥωμαίων·
18 Οἵτινες ἀνακρίναν-
τές με [17] ἐβȣλοντο ἀπο-
λῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν
αἰτίαν θανάτȣ ὑπάρ-
χειν ἐν ἐμοί.
19 Ἀντιλεγόντων[19] δὲ
τῶν Ἰουδαίων, [21] ἠναγ-
κάσθην ἐπικαλέσασθαι
Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ
ἔθνους μου ἔχων τι
κατηγορῆσαι.
20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν
αἰτίαν [23] παρεκάλεσα
ὑμᾶς [24] ἰδεῖν ϗ προσλα-
λῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς
ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ
[25] τὴν [27] ἅλυσιν ταύτην
[28] περίκειμαι.
21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν
εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ
[29] ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας, οὔτε [2] παρα-
γενόμενός τις τῶν ἀδελ-
φῶν [4] ἀπήγγειλεν ἢ
[6] ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ
πονηρόν.
22 Ἀξιοῦμεν[8] δὲ παρὰ
σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρο-
νεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς
[10] αἱρέσεως ταύτης
γνωστόν [9] ἐστὶν ἡμῖν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέ-
γεται.
23 Ταξάμενοι[12] δὲ αὐ-
τῷ ἡμέραν, ‡ [14] ἧκον
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξε-
νίαν πλείονες· οἷς ἐξ-
ετίθετο [15] διαμαρτυρό-
μενος τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ, πείθων τε
αὐτοὺς τὰ [1] περὶ τοῦ
Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμȣ
Μωσέως καὶ τῶν προ-
φητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως
ἑσπέρας.
24 Καὶ οἱ μὲν [18] ἐπεί-
θοντο τοῖς λεγομένοις,
οἱ δὲ [20] ἠπίστουν.
25 Ἀσύμφωνοι δὲ [9] ὄν-
τες πρὸς ἀλλήλους,
[22] ἀπελύοντο, εἰπόντος
τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν·
"Οτι καλῶς τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον [6] ἐλάλησε διὰ
Ἡσαΐου τοῦ προφή-
του πρὸς τοὺς πατέρας
ἡμῶν,
26 Λέγον· Πορεύθητι
πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον,
καὶ § εἰπέ· [30] Ἀκοῇ
ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ
[26] συνῆτε· καὶ βλέπον-
τες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ
[24] ἴδητε.
27 Ἐπαχύνθη[31] γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτȣ,

A. D. 62.

1 ἔρχομαι.
* Ῥώμην, ἐπ-
ετράπη τῷ
Παύλῳ μέ-
νειν-h.
2 παραγίνο-
μαι.
3 παραδίδωμι
4 ἀπαγγέλλω
5 ἐπιτρέπω.
6 λαλέω.
7 γίνομαι.
8 Lu. 7. 7.
2 Th. 1. 11.
† αὐτὸν-a.
9 εἰμί.
10 ch. 5. 17.
24. 5.
11 συνέρχο-[μαι
12 τάσσω
13 λέγω.
‡ ἦλθον-h.
14 ἥκω.
15 ἐκτίθημι.
16 s. ἀπα-
χθεὶς.
17 βούλομαι.
18 πείθω,
ch. 17. 4.
19. 8.
19 Lu. 2. 34.
20 ἀπιστέω,
Mar. 16. 11.
Lu. 24. 11.
21 ἀναγκάζω
22 ἀπολύω.
23 παρακα-[λέω.
24 εἴδω.
25 s. κατὰ.
26 συνίημι.
27 ch. 21. 33.
Ep. 6. 20.
2 Ti. 1. 16.
28 Mar. 9. 42.
Lu. 18. 2.
He. 5. 2.
29 δέχομαι.
§ εἰπόν-a.
30 Is. 6. 9, 10.
31 παχύνω,
Mat. 13. 15.

καὶ τοῖς [1] ὠσὶ βαρέως
[2] ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀ-
φθαλμὺς αὐτῶν [4] ἐκάμ-
μυσαν· μήποτε [5] ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ
τοῖς [1] ὠσὶν ἀκύσωσι, ϗ
τῇ καρδίᾳ [6] συνῶσι, καὶ
[7] ἐπιστρέψωσι, ϗ [*9] ἰά-
σωμαι αὐτυύς.
28 Γνωςὸν οὖν [11] ἔςω
ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν
[13] ἀπεστάλη † τὸ σωτή-
ριον τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ ϗ
ἀκούσονται.
29 [c] Καὶ ταῦτα αὐτῦ εἰ-

A. D. 65.

1 οὖς.
2 ἀκούω.
3 ἀπέρχομαι.
4 καμμύω.
5 εἴδω.
6 συνίημι.
7 ἐπιστρέφω.
* ἰάσομαι-i.
8 μένω.
9 ἰάομαι.
10 ἀποδέχομαι.
11 εἰμί. [τα.
12 s. πράγμα-
13 ἀποστέλλω
† τοῦτο-f.

πόντος, [3] ἀπῆλθον οἱ Ἰυ-
δαῖοι, πολλὴν ἔχοντες
ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν..
30 [7] Ἔμεινε [8] δὲ [b] ὁ Παῦ-
λος [|] διετίαν ὅλην ἐν
ἰδίῳ μισθώματι· καὶ
[10] ἀπεδέχετο πάντας
τοὺς εἰσπορευομένους
πρὸς αὐτὸν,
31 Κηρύσσων τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θευῦ, καὶ
διδάσκων τὰ [12] περὶ τῦ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριςοῦ
μετὰ πάσης παῤῥησίας,
ἀκωλύτως.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

'Η ΠΡΟΣ 'ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.
ΠΑΥΛΟΣ, δῦλος Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ, [1] κλητὸς [3]
ἀπόστολος, [4] ἀφωρισμέ-
νος εἰς εὐαγγέλιον
Θεοῦ,
2 (Ὃ [5] προεπηγγείλα-
το [7] διὰ τῶν προφητῶν
αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγί-
αις,)
3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῦ,
(τῦ [9] γενομένυ ἐκ σπέρ-
ματος Δαβὶδ κατὰ σάρ-
κα·
4 Τοῦ † [11] ὁρισθέντυς
υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει,
κατὰ Πνεῦμα [12] ἁγιω-
σύνης, ἐξ ἀναστάσεως
νεκρῶν) Ἰησοῦ Χριςοῦ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
5 (Δι' οὗ [13] ἐλάβομεν
[14] χάριν ϗ [15] ἀπυςολὴν

A. D. 58.

1 ch. 8. 28.
2 ch. 5. 19.
3 s. παρὰ Θεῦ ἵνα γένηται
4 ἀφορίζω.
5 s. ὁ Θεὸς.
6 εἰμί.
7 προεπαγγέλλομαι.
8 s. γράφει.
9 γίνομαι.
* ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ,-n.
10 1 Co 1. 12.
† προορισθέντος-n.
11 ὁρίζω.
12 2 Co. 7. 1.
‡ περὶ-i.
13 λαμβάνω.
14 ch. 12. 3.
15 Ac. 1. 25.
16 Mat. 4. 10.

εἰς [2] ὑπακοὴν πίστεως
ἐν πᾶσι τυῖς ἔθνεσιν,
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ·
6 Ἐν οἷς [6] ἐστε καὶ
ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ
Χριστοῦ·)
7 Πᾶσι [3] τοῖς [6] οὖσιν
[*] ἐν Ῥώμῃ, [c] ἀγαπητοῖς
Θεοῦ, [|] [10] κλητοῖς ἁγί-
οις· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίυυ Ἰησῦ
Χριστοῦ.
8 Πρῶτον μὲν εὐχαρι-
ςῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ ‡ ὑπὲρ πάν-
των ὑμῶν, ὅτι ἡ πίςις
ὑμῶν καταγγέλλεται
ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.
9 Μάρτυς γάρ μυ [6] ἐςιν
ὁ Θεὸς, ᾧ [16] λατρεύω

ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, ὡς [1] ἀδιαλεί-
πτως [2] μνείαν ὑμῶν
* ποιοῦμαι·
10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου δεόμε-
νος, εἴπως ἤδη ποτὲ
[5] εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ
θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλ-
θεῖν[7] πρὸς ὑμᾶς.
11 Ἐπιποθῶ[8] γὰρ [11] ἰ-
δεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι [12] με-
ταδῶ [13] χάρισμα ὑμῖν
πνευματικὸν, εἰς τὸ ςη-
ριχθῆναι[15] ὑμᾶς·
12 Τοῦτο δέ [16] ἐστι,
συμπαρακληθῆναι[19] ἐν
ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλή-
λοις πίστεως, ὑμῶν τε
καὶ ἐμοῦ.
13 ‡ Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι
πολλάκις [27] προεθέμην
[7] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ
ἐκωλύθην ἄχρι τῦ δεῦ-
ρο,[29]) ἵνα καρπόν τινα
[28] σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, κα-
θὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς
ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησί τε καὶ βαρ-
βάροις,[31] σοφοῖς τε καὶ
[32] ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί·
15 Οὕτω τὸ [31] κατ' ἐμὲ
πρόθυμον ϗ ὑμῖν ε τοῖς
ἐν Ῥώμῃ | εὐαγγελίσα-
σθαι.
16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνο-
μαι τὸ εὐαγγέλιον ὁ τῦ
Χριςοῦ· | δύναμις γὰρ
§ Θεοῦ [16] ἐςιν εἰς σωτη-
ρίαν παντὶ τῷ πιστεύ-
οντι, Ἰουδαίῳ τε ε πρῶ-
τον | καὶ Ἕλληνι.

A. D. 58.

1 ch. 9. 2.
2 ch. 3. 3.
3 Ep. 1. 16.
* ποιοῦμαι πάντοτε, s. ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν-n.
4 γράφω. Hab. 2. 4.
5 1 Co. 16. 2.
† δίκαιος, ἐκ-
6 ζάω. [n.
7 ἔρχομαι.
8 Jno. 3. 36.
9 2 Co. 5 2.
10 ch. 7. 6.
11 εἴδω. [μι.
12 μεταδίδω-
13 c. 5. 15. 16.
14 Jno. 18. 15.
15 στηρίζω.
16 εἰμί.
17 φανερόω.
18 Col. 1. 15.
19 συμπαρακαλέω.
20 Mar. 10. 6.
21 Ep. 2. 10.
22 Mat. 24. 15.
23 Nu. 14. 2.
24 Jude 6.
‡ Οὐκ οἴμαι-n
25 Wis. 18. 9.
26 ch. 2. 1.
27 προτίθημι
28 ἔχω.
29 s. χρόνου.
30 γινώσκω.
31 Ac. 26. 2.
32 δοξάζω.
33 Lu. 24. 25.
§ θείου σταυροῦ εἰς-n.
36 σκοτίζω.
37 s. μέρος ἔςι
38 Ac. 24. 9.
39 μωραίνω.
40 ἀλλάσσω.
41 παραδίδωμι.

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεῦ
ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται
ἐκ [3] πίστεως εἰς πίςιν·
καθὼς [4] γέγραπται· Ὁ
δὲ † δίκαιος ἐκ πίστεως
[6] ζήσεται.
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ
[8] ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανῦ,
ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν ϗ
ἀδικίαν ἀνθρώπων, τῶν
τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ
[10] κατεχόντων·
19 Διότι τὸ [14] γνωςὸν
τοῦ Θεοῦ, φανερόν [16] ἐ-
ςιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ
Θεὸς αὐτοῖς [17] ἐφανέ-
ρωσε·
20 (Τὰ γὰρ [18] ἀόρατα
αὐτοῦ ἀπὸ [20] κτίσεως
κόσμυ τοῖς [21] ποιήμασι
[22] νοούμενα [23] καθορᾶται,
ἥ τε [24] ἀΐδιος αὐτοῦ δύ-
ναμις ϗ [25] θειότης·) εἰς
τὸ [16] εἶναι αὐτὺς [26] ἀνα-
πολογήτους.
21 Διότι [30] γνόντες τὸν
Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν [32] ἐ-
δόξασαν, ἢ εὐχαρίστη-
σαν· ἀλλ' ἐματαιώθη-
σαν ἐν τοῖς διαλογι-
σμοῖς αὐτῶν, ϗ ἐσκοτί-
σθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν
καρδία.
22 Φάσκοντες [38] εἶναι
σοφοὶ, [39] ἐμωράνθησαν·
23 Καὶ [40] ἤλλαξαν τὴν
δόξαν τοῦ ἀφθάρτου
Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰ-
κόνος φθαρτοῦ ἀνθρώ-
που, καὶ πετεινῶν καὶ
τετραπόδων καὶ ἑρπε-
τῶν.
24 Διὸ ᶜκαὶ | [41] παρέδω-
κεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν

καρδιῶν αὐτῶν εἰς [1] ἀ-
καθαρσίαν, τοῦ [3] ἀτιμά-
ζεσθαι τὰ σώματα αὐ-
τῶν ἐν ἑαυτοῖς·
25 Οἵτινες [5] μετήλλα-
ξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ
Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ
[7] ἐσεβάσθησαν καὶ [9] ἐ-
λάτρευσαν τῇ κτίσει
παρὰ τὸν κτίσαντα,
ὅς [11] ἐστιν [13] εὐλογη-
τὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.
26 Διὰ τοῦτο [14] παρέ-
δωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
εἰς [15] πάθη [17] ἀτιμίας·
αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐ-
τῶν [5] μετήλλαξαν τὴν
[18] φυσικὴν χρῆσιν εἰς
τὴν παρὰ φύσιν·
27 Ὁμοίως ** τε ϗ οἱ
ἄρρενες [20] ἀφέντες τὴν
φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
λείας, [21] ἐξεκαύθησαν ἐν
τῇ [22] ὀρέξει αὐτῶν εἰς
ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσι τὴν [24] ἀσχημο-
σύνην κατεργαζόμενοι,
καὶ τὴν [25] ἀντιμισθίαν,
ἣν ἔδει, τῆς [26] πλάνης
αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπο-
λαμβάνοντες.
28 Καὶ καθὼς οὐκ [27] ἐ-
δοκίμασαν τὸν Θεὸν
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, [28]
[14] παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
Θεὸς εἰς [29] ἀδόκιμον
νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθ-
ήκοντα·
29 Πεπληρωμένους [31]
πάσῃ ἀδικίᾳ, ‡ πορ-
νείᾳ, ‖ ‡‡ πονηρίᾳ, πλεο-
νεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς
φθόνου, φόνου, ἔριδος,
δόλου, [33] κακοηθείας·

A. D. 58.

1 ch. 6. 19.
* θεοστύ-
γεις-n.
2 1 Ti. 1. 13.
3 ch. 2. 23.
4 2 Ti. 3. 2.
5 μεταλλάσ-
σω, ver. 26.
6 Je. 3. 7, 10.
7 σεβάζομαι.
8 2 Ti. 3. 3.
9 λατρεύω.
† alii transp.
10 Pr. 5. 9.
11 εἰμί. [σκω.
12 ἐπιγινώ-
‡ οὐκ ἐνόησαν,
s. οὐκ ἔγνω-
σαν, s. οὐ
συνῆκαν-f.
13 c. 9. 5. [μι.
14 παραδίδω-
§ γάρ, s. ϗ-f.
‖ ποιοῦντες,
ἀλλὰ καὶ
συν.-n.
15 Col. 3. 5.
16 Ac. 8. 1.
17 ch. 9. 21.
18 ch. 1. 20.
19 2 Pe. 2. 12.
** δὲ-h. al. ε.
20 ἀφίημι.
21 ἐκκαίομαι.
†† κατακρί-
νεις, al. κρί-
ματι κρί-
νεις-n.
22 εἴδω.
23 Eccl. 23. 6.
24 Re. 16. 15.
25 2Co. 6. 13.
26 Mat. 27. 64.
27 δοκιμάζω.
28 s. οὕτω.
29 1 Co. 9. 27.
30 ch. 3. 12.
31 πληρόω.
‡‡ Vide App.
32 2Mac. 3. 22.
33 s. πράγματι

30 Ψιθυριστάς, καταλά-
λους, * θεοστυγεῖς, [2] ὑ-
βριστάς, ὑπερηφάνους,
[4] ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
κακῶν, γονεῦσιν ἀπει-
θεῖς,
31 Ἀσυνέτους, [6] ἀσυν-
θέτους, [8] ἀστόργους, † ἀ-
σπόνδους, | [10] ἀνελεήμο-
νας·
32 Οἵτινες τὸ δικαίω-
μα τοῦ Θεοῦ [12] ἐπιγνόν-
τες, ‡ (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες ἄξιοι θανά-
του [11] εἰσίν,) οὐ μόνον
§ αὐτὰ ‖ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ [16] συνευδοκοῦσι τοῖς
πράσσουσι.

Κεφ. β'.

ΔΙΟ [18] ἀναπολόγητος
[11] εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ
κρίνων. Ἐν ᾧ [23] γὰρ
†† κρίνεις τὸν ἕτερον,
σεαυτὸν κατακρίνεις·
τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις
ὁ κρίνων.
2 Οἴδαμεν [22] δὲ ὅτι τὸ
κρίμα τοῦ Θεοῦ [11] ἐστι
κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς
τὰ τοιαῦτα πράσσον-
τας.
3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς
τὰ τοιαῦτα πράσσον-
τας, καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρί-
μα τοῦ Θεοῦ;
4 Ἢ τοῦ πλούτου τῆς
[30] χρηστότητος αὐτοῦ,
καὶ τῆς ἀνοχῆς, ϗ τῆς
μακροθυμίας καταφρο-
νεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ
χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς
μετάνοιάν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν [1] σκλη-
ρότητά σου καὶ ἀμετα-
νόητον καρδίαν, θησαυ-
ρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν
ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ †ἀπο-
καλύψεως ‡[3]δικαιοκρι-
σίας τοῦ Θεοῦ·
6 ῝Ος [4] ἀποδώσει ἑκά-
στῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ·
7 Τοῖς μὲν καθ' [7] ὑπο-
μονὴν ἔργου ἀγαθοῦ,
δόξαν καὶ τιμὴν καὶ [8]ἀ-
φθαρσίαν ζητοῦσι, ζω-
ὴν[11] αἰώνιον·
8 Τοῖς δὲ ἐξ [12] ἐριθεί-
ας, καὶ ἀπειθοῦσι ⌜μὲν⌝
τῇ ἀληθείᾳ, πειθομέ-
νοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυ-
μὸς καὶ ὀργή.
9 Θλῖψις[13] καὶ [16] στε-
νοχωρία ἐπὶ πᾶσαν
ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ
[18] κατεργαζομένου τὸ
κακὸν, Ἰυδαίου τε πρῶ-
τον καὶ ῞Ελληνος·
10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐρ-
γαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν,
Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
῞Ελληνι.
11 Οὐ γάρ [24]ἐστι προς-
ωποληψία [25] παρὰ τῷ
Θεῷ.
12 ῞Οσοι γὰρ ἀνόμως
[27] ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ
[17]ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι
ἐν νόμῳ [27] ἥμαρτον,
διὰ νόμου [28] κριθήσον-
ται,
13 (Οὐ γὰρ οἱ [29] ἀκρο-
αταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι
παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ
[29] ποιηταὶ ⌜τοῦ⌝ νόμου
[31] δικαιωθήσονται.

14 ῞Οταν γὰρ ἔθνη τὰ
μὴ νόμον * ἔχοντα, φύ-
σει[2] τὰ [4] τοῦ νόμου
ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ
ἔχοντες, ἑαυτοῖς [24] εἰ-
σι νόμος·
15 Οἵτινες ἐνδείκνυν-
ται τὸ ἔργον τοῦ νό-
μου γραπτὸν ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, [6] συμ-
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς
[8] συνειδήσεως, καὶ με-
ταξὺ ἀλλήλων τῶν λο-
γισμῶν[10] κατηγορούν-
των, ἢ καὶ [12] ἀπολογου-
μένων,)
16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρι-
νεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ
τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
17 §῎Ιδε, σὺ Ἰουδαῖος
[14]ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαν-
απαύῃ ⌜τῷ⌝ νόμῳ, καὶ
[19] καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,
18 Καὶ γινώσκεις τὸ
θέλημα,[20] καὶ [21]δοκιμά-
ζεις τὰ [22] διαφέροντα,
[23] κατηχούμενος ἐκ τοῦ
νόμου·
19 Πέποιθάς[24] τε σε-
αυτὸν ὁδηγὸν [24] εἶναι
τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν
σκότει,
20 Παιδευτὴν[26] ἀφρό-
νων, διδάσκαλον νηπί-
ων, ἔχοντα τὴν μόρφω-
σιν τῆς γνώσεως ϗ τῆς
ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.
21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕ-
τερον, σεαυτὸν οὐ ‖διδά-
σκεις; ὁ κηρύσσων [30]μὴ
κλέπτειν, κλέπτεις;
22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύ-
ειν, μοιχεύεις; ὁ [32]βδε-

A. D. 58.

1 De. 9. 27.
* ἔχοντα φύσει,-n.
2 ch. 1. 26.
† ἀνταποδόσεως-n.
‡ καὶ δικαιοκρισίας-i.
3 cf. 2 Th. 1. 5.
4 s. ἔργα.
5 ἀποδίδωμι.
6 ch. 8. 16.
7 ch. 5. 3, 4.
8 Ac. 23. 1.
9 1 Co. 15. 42.
10 2 Co. 10. 5.
11 s. ἀποδώσει.
12 Ac. 22. 1.
13 2 Co. 12. 20.
§ Εἰ δὲ-a. al. Ἴδε.
14 2 Ki. 2. 15. Mi. 3. 11.
15 ch. 5. 3.
16 ch. 8. 35.
17 ἀπόλλυμι.
18 ch. 1. 27. Phi. 2. 12.
19 καυχάομαι. ch. 5. 2, 11.
20 s. αὐτοῦ.
21 ch. 1. 28. Lu. 12. 56.
22 Mat. 6. 26. 1 Co. 15. 41.
23 Lu. 1. 24.
24 εἰμί.
25 Ep. 6. 9.
26 He. 12. 9.
27 ἁμαρτάνω
28 κρίνω.
29 Ja. 1. 22, 23.
‖ διδάσκεις·-n
30 s. δεῖν.
31 δικαιόω.
32 Re. 21. 8. Le. 18. 30.
33 Ja. 4. 11.
34 πείθω.

λυσσόμενος τὰ εἴδωλα,
ἱεροσυλεῖς;
23 "Ος ἐν νόμῳ [1] καυ-
χᾶσαι, διὰ τῆς [2] παρα-
βάσεως τοῦ νόμου τὸν
Θεὸν [3] ἀτιμάζεις;
24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ
Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφη-
μεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι,
καθὼς [7] γέγραπται.
25 Περιτομὴ μὲν γὰρ
ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον
πράσσῃς· ἐὰν δὲ παρα-
βάτης νόμου [11] ᾖς, ἡ πε-
ριτομή σου [13] [15] ἀκροβυ-
στία [17] γέγονεν.
26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυ-
στία τὰ [18] δικαιώματα
τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ
ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
περιτομὴν § [21] λογισθή-
σεται;
27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύ-
σεως ‖ ἀκροβυστία τὸν
νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν
διὰ γράμματος καὶ πε-
ριτομῆς παραβάτην νό-
μου;
28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φα-
νερῷ,[24] Ἰουδαῖός [11] ἐστιν
οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ,
ἐν σαρκὶ, περιτομή·
29 Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ [26] κρυ-
πτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περι-
τομὴ καρδίας, ἐν πνεύ-
ματι,[28] οὐ γράμματι·
οὗ ὁ [29] ἔπαινος οὐκ ἐξ
ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ
Θεοῦ.

Κεφ. γ'.

1 Τι οὖν τὸ [32] περισσὸν
τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ
[33] ὠφέλεια τῆς περιτο-
μῆς;
2 Πολὺ, κατὰ πάντα
τρόπον. * Πρῶτον μὲν
γὰρ ὅτι [4] ἐπιστεύθησαν
τὰ [6] λόγια τοῦ Θεοῦ;
3 Τί γὰρ, εἰ [8] ἠπίστη-
σάν τινες; μὴ ἡ ἀπι-
στία αὐτῶν τὴν † [9] πίστιν
τοῦ Θεοῦ [10] καταργή-
σει;
4 Μὴ [12] γένοιτο· [17] γι-
νέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀλη-
θὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος
ψεύστης· καθὼς [7] γέ-
γραπται· [14] "Ὅπως ἂν
δικαιωθῇς ἐν τοῖς λό-
γοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν
τῷ [16] κρίνεσθαί σε.
5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν
Θεοῦ [18] δικαιοσύνην συν-
ίστησι,[20] τί [22] ἐροῦμεν;
μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπι-
φέρων τὴν ‡ [23] ὀργήν;
(κατὰ ἄνθρωπον λέγω,)
6 Μὴ [17] γένοιτο· ἐπεὶ
πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν
κόσμον;
7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ
Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύ-
σματι [25] ἐπερίσσευσεν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ,
** τί ἔτι κἀγὼ ὡς
ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;
8 Καὶ μὴ (καθὼς βλασ-
φημούμεθα,[27] καὶ καθώς
φασί τινες ἡμᾶς λέ-
γειν,) ὅτι ‖ †† ποιήσω-
μεν τὰ κακὰ, ἵνα [30] ἔλθῃ
τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα
[31] ἔνδικόν [11] ἐστι.
9 ‡‡ Τί οὖν; προεχόμε-
θα; οὐ πάντως· [34] προ-
ῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαί-
ους τε καὶ Ἕλληνας
πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν
[11] εἶναι·

A. D. 58.

* Vide App.
1 καυχάομαι.
2 s. τοῖς Ἰουδαίοις.
3 ch. 4. 15.
4 πιστεύω.
5 ch. 1. 24.
6 Ac. 7. 38.
7 γράφω.
8 ἀπιστέω.
† δόξαν-n.
9 v. 6. c. 6. 2.
10 ch. 4. 14.
11 εἰμί.
12 ch. 1. 17.
13 s. ὡς.
14 Ps. 51. 4.
15 ch. 3. 30.
16 κρίνω.
17 γίνομαι.
18 ch. 1. 17.
19 ch. 1. 32.
20 ch. 5. 8.
21 λογίζομαι v. 3. c. 3. 28.
22 εἴρω.
‡ ὀργὴν κατ' ἀνθρώπων;-n.
§ μετατραπήσεται;-n.
‖ πιστέως-n.
23 ch. 1. 18.
24 Mat. 6. 4, 6.
25 περισσεύω
** τί ἔτι;-n.
26 I Co. 4. 5.
27 ch. 2. 24. Mat. 27. 39.
28 ch. 7. 6. Jno. 3. 6.
†† conj. ἔτι.
29 ch. 13. 3.
30 ἔρχομαι.
31 He. 2. 2.
‡‡ Vide App.
32 Mat. 5. 47. Jno. 10. 10.
33 Jude 16.
34 προαιτιάομαι.

10 Καθὼς [1]γέγραπται·
[a]Ὅτι | [2]οὐκ [3]ἔςι δί-
καιος οὐδὲ εἷς·
11 Οὐκ [3]ἔςιν [d]ὁ | συν-
ιῶν,[4] οὐκ [3]ἔςιν [e]ὁ | [5]ἐκ-
ζητῶν τὸν Θεόν.
12 Πάντες [6]ἐξέκλιναν,
ἅμα [7]ἠχρειώθησαν· οὐκ
[3]ἔστι ποιῶν χρηστό-
τητα, οὐκ [3]ἔστιν ἕως
ἑνός.
13 Τάφος [9]ἀνεῳγμέ-
νος ὁ [11]λάρυγξ αὐτῶν·
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
[13]ἐδολιοῦσαν· [15]ἰὸς
[17]ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεί-
λη αὐτῶν.
14 Ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς
καὶ [19]πικρίας γέμει·
15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐ-
τῶν ἐκχέαι αἷμα.
16 Σύντριμμα [20] καὶ
[21]ταλαιπωρία ἐν ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν.
17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ
[22]ἔγνωσαν.
18 Οὐκ [3]ἔστι φόβος
Θεοῦ ἀπέναντι τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
19 Οἴδαμεν [26] δὲ ὅτι
ὅσα ὁ νόμος λέγει,
τοῖς [31] ἐν τῷ νόμῳ λα-
λεῖ· ἵνα πᾶν στόμα
[33]φραγῇ, καὶ ὑπόδικος
[35]γένηται πᾶς ὁ κόσμος
τῷ Θεῷ.
20 Διότι ἐξ ἔργων νό-
μου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νό-
μου ἐπίγνωσις ἁμαρτί-
ας.
21 Νυνὶ δὲ [37]χωρὶς
νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ
[39]πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ
νόμου καὶ τῶν προφη-
τῶν·
22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ
διὰ πίςεως Ἰησοῦ Χρι-
ςοῦ, εἰς πάντας [c]καὶ
ἐπὶ πάντας | τοὺς πι-
ςεύοντας· οὐ γάρ [3]ἐςι
[8]διαστολή.
23 Πάντες γὰρ [10]ἥ-
μαρτον, καὶ [12]ὑστε-
ροῦνται τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ·
24 Δικαιούμενοι [14]δω-
ρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι,
διὰ τῆς [16]ἀπολυτρώ-
σεως τῆς ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ·
25 Ὃν [18]προέθετο ὁ
Θεὸς [21]ἱλαςήριον [e]διὰ
τῆς πίςεως | [*]ἐν τῷ
αὐτοῦ αἵματι, εἰς [23]ἔν-
δειξιν τῆς δικαιοσύνης
αὐτῦ, διὰ τὴν [†]πάρεσιν
τῶν [24]προγεγονότων
[‡]ἁμαρτημάτων·
26 Ἐν τῇ [25]ἀνοχῇ
τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδει-
ξιν τῆς δικαιοσύνης
αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν και-
ρῷ· εἰς τὸ [3]εἶναι αὐτὸν
δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα
τὸν [27]ἐκ [28]πίςεως [§]Ἰη-
σοῦ. | §
27 Ποῦ οὖν ἡ [30]καύχη-
σις; [32]Ἐξεκλείσθη.
Διὰ ποίου [34]νόμυ; τῶν
ἔργων; Οὐχί· ἀλλὰ
διὰ νόμου πίστεως.
28 Λογιζόμεθα[38] ||οὖν,
πίστει δικαιοῦσθαι ἄν-
θρωπον, χωρὶς ἔργων
νόμου.
29 Ἢ Ἰυδαίων ὁ Θεὸς
μόνον; οὐχὶ δὲ | [40]καὶ

A. D. 58.

1 γράφω.
2 Ps. 14. 1–3.
3 εἰμί.
4 συνίημι.
5 He. 11. 6.
6 ἐκκλίνω.
7 ἀχρειόω.
8 ch. 10. 12.
9 ἀνοίγω.
10 ἁμαρτάνω
11 Ps. 5. 9, 10.
12 Mat. 19.20.
13 δολιόω.
14 s. κατὰ.
15 Ja. 3. 8.
16 ch. 8. 23.
17 Ps. 140. 3.
18 προτίθημι
19 Ps. 10. 7.
20 Ps. 14. 3.
21 He. 9. 5.
* al. διὰ τῆς πίστεως, al. διὰ πίςεως.h
23 2 Co. 8. 24.
† πώρωσιν-n.
24 προγίνομαι.
25 Ja. 5. 1.
‡ ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεῦ· πρὸς-a.
26 ch. 2. 4.
27 s. ὄντα.
28 Mar.11.22.
29 γινώσκω.
§ al. Ἰησῦν.
30 ch. 2. 17.
31 s. οὖσι.
32 ἐκκλείω.
33 φράσσω.
34 ch. 7. 23.
35 γίνομαι.
36 εἴδω.
37 Jno. 15. 5.
38 c.2.5; 6.11.
|| γὰρ-a.
39 φανερόω.
40 s. ὁ θεὸς.

ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐ-
θνῶν.
30 *Ἐπείπερ εἷς ὁ
Θεὸς, [1]ὃς δικαιώσει πε-
ριτομὴν ἐκ πίστεως, ϗ
ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
πίστεως.
31 Νόμον οὖν [2]καταρ-
γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως;
Μὴ [3]γένοιτο· ἀλλὰ νό-
μον †[5]ἱστῶμεν.

Κεφ. δ'.

ΤΙ οὖν [7]ἐροῦμεν ‡Ἀ-
βραὰμ τὸν πατέρα ἡ-
μῶν [9]εὑρηκέναι κατὰ
[11]σάρκα;
2 Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ
ἔργων [12]ἐδικαιώθη, ἔ-
χει [13]καύχημα, ἀλλ' οὐ
πρὸς τὸν Θεόν.
3 Τί γὰρ ἡ [14]γραφὴ
λέγει; [15]Ἐπίστευσε δὲ
Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ
[17]ἐλογίσθη [18]αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην.
4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ
[19]μισθὸς οὐ λογίζεται
κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ
b τὸ | [21]ὀφείλημα·
5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομέ-
νῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ
τὸν δικαιοῦντα τὸν
[23]ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ
πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιο-
σύνην.
6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ
λέγει τὸν [24]μακαρι-
σμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ
Θεὸς λογίζεται δικαι-
οσύνην χωρὶς ἔργων·
7 Μακάριοι ὧν [27]ἀφέ-
θησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ
ὧν [28]ἐπεκαλύφθησαν αἱ
ἁμαρτίαι·
8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ
μὴ [19]λογίσηται Κύριος
ἁμαρτίαν.
9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν
οὗτος, [8]ἐπὶ τὴν περιτο-
μὴν, [4]ἢ c καὶ | ἐπὶ τὴν
ἀκροβυστίαν; λέγομεν
γὰρ ὅτι [18]ἐλογίσθη τῷ
Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς
δικαιοσύνην.
10 Πῶς οὖν [18]ἐλο-
γίσθη; ἐν περιτομῇ
[8]ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυ-
στίᾳ; Οὐκ ἐν περι-
τομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυ-
στίᾳ.
11 Καὶ σημεῖον [30]ἔλα-
βε §περιτομῆς, [10]σφρα-
γῖδα τῆς δικαιοσύνης
τῆς πίστεως τῆς [16]ἐν
τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ
[8]εἶναι αὐτὸν πατέρα
πάντων τῶν πιστευόν-
των δι' ἀκροβυστίας,
(εἰς τὸ [18]λογισθῆναι
c καὶ | αὐτοῖς [8]τὴν ‖
δικαιοσύνην·)
12 Καὶ πατέρα περιτο-
μῆς, ** τοῖς [22] οὐκ ἐκ
περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ
καὶ τοῖς [24]στοιχοῦσι
τοῖς [25]ἴχνεσι †† τῆς ἐν
b τῇ | ἀκροβυστίᾳ πίστε-
ως τοῦ πατρὸς ἡμῶν
Ἀβραάμ.
13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ
ἐπαγγελία τῷ Ἀβρα-
ὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐ-
τοῦ, τὸ κληρονόμον αὐ-
τὸν [8]εἶναι b τοῦ | κό-
σμου, ἀλλὰ διὰ [26]δικαι-
οσύνης πίστεως.
14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νό-
μου, κληρονόμοι, [29]κε-
κένωται ἡ πίστις, καὶ

A. D. 58.

* Εἴπερ-i.
1 s. ἔστι.
2 v. 3.
3 γίνομαι.
4 s. μόνον.
† ἱστάνομεν.-i al. συνιστῶμεν.
5 ἵστημι, ch. 10. 3.
6 s. πίπτει, v. γίνεται.
7 εἴρω.
‡ Vide App.
8 εἰμί.
9 εὑρίσκω.
10 1 Co. 9. 2.
§ περιτομὴν ἐν
11 ch. 1. 3. Ac. 2 30.
12 δικαιόω.
13 1 Co. 5. 6. 2 Co. 1. 14.
14 Ge. 15. 6.
15 πιστεύω.
16 γεγενημένης.
17 s. αὕτη πίστις.
18 λογίζομαι
‖ alii εἰς.
19 Mat. 5. 12.
20 Ac. 21. 24.
21 Mat. 6. 12
** οὐ τοῖς ἐκ-π.
22 s. οὖσι.
23 ch. 5. 6. 1 Ti. 1. 9.
24 2 Co. 12. 18.
†† τῆς πίστεως τῆς ἐν ἀκρο.-i.
25 Ga. 4. 15.
26 ch. 9. 30.
27 ἀφίημι.
28 ἐπικαλύπτω, Ps. 32. 1.
29 κενόω, 1 Co. 1. 17.
30 λαμβάνω.

[1] κατήργηται ἡ ἐπαγγε-
λία.
15 Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν
[3]κατεργάζεται· οὗ [4]γὰρ
οὐκ [5]ἔστι [7]νόμος, οὐδὲ
[9] παράβασις.
16 Διὰ τοῦτο [10] ἐκ πί-
στεως, ἵνα κατὰ χάριν,
εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν
τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ
τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ
τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ
χ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβρα-
ὰμ, ὅς [5]ἐστι πατὴρ πάν-
των ἡμῶν·
17 (Καθὼς [13] γέγρα-
πται· [15]Ὅτι πατέρα
πολλῶν ἐθνῶν [16] τέθει-
κά σε·) κατέναντι οὗ
[17] ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ
[18] ζωοποιοῦντος τοὺς
νεκροὺς, καὶ καλοῦν-
τος τὰ μὴ [5] ὄντα ὡς
[5] ὄντα.
18 Ὃς παρ' [21] ἐλπίδα
ἐπ' ἐλπίδι [17]ἐπίστευσεν,
εἰς τὸ [23] γενέσθαι αὐ-
τὸν πατέρα πολλῶν
ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημέ-
νον· [37] Οὕτως [5]ἔσται τὸ
σπέρμα σου·
19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας
τῇ πίστει, c οὐ | [25] κατ-
ενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶ-
μα ἤδη [27] νενεκρωμέ-
νον, ἑκατονταέτης που
ὑπάρχων, καὶ τὴν [29]νέ-
κρωσιν τῆς μήτρας
Σάῤῥας·
20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγε-
λίαν τοῦ Θεοῦ οὐ [31]διε-
κρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ'
[33] ἐνεδυναμώθη τῇ πί-
στει, [35] δοὺς δόξαν τῷ
Θεῷ,

21 e Καὶ | [9]πληροφορη-
θεὶς ὅτι ὃ [4] ἐπήγγελ-
ται, δυνατός [5] ἐστι καὶ
ποιῆσαι.
22 Διὸ d χ | [8]ἐλογίσθη[5]
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
23 Οὐκ [13]ἐγράφη δὲ δι'
αὐτὸν μόνον, ὅτι [8] ἐλο-
γίσθη αὐτῷ·
24 Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς,
οἷς μέλλει [11] λογίζε-
σθαι, τοῖς πιστεύουσιν
ἐπὶ τὸν [12] ἐγείραντα
Ἰησοῦν τὸν Κύριον
ἡμῶν ἐκ νεκρῶν.
25 Ὃς [14] παρεδόθη διὰ
τὰ παραπτώματα ἡμῶν,
καὶ [12] ἠγέρθη διὰ τὴν
† [18]δικαίωσιν ἡμῶν.

Κεφ. ε΄.

ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ [20]
οὖν ἐκ [22]πίστεως, εἰρήνην
‡ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν
διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
2 Δι' οὗ χ τὴν [24]προς-
αγωγὴν [26] ἐσχήκαμεν
d τῇ πίστει | εἰς τὴν χά-
ριν ταύτην ἐν ᾗ [28] ἑστή-
καμεν, καὶ καυχώμεθα
ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης
τοῦ Θεοῦ.
3 Οὐ μόνον δὲ, [30]ἀλλὰ
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς
θλίψεσιν· εἰδότες ὅτι
ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατ-
εργάζεται· [32]
4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ [34] δο-
κιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλ-
πίδα·
5 Ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ κατ-
αισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη
τοῦ Θεοῦ [36] ἐκκέχυται ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ

A. D. 58.

1 καταργέω.
2 ch. 14. 5.
3 ch. 2. 9.
4 ἐπαγγέλλω.
5 εἰμί.
6 s. αὕτη πί-
* δὲ-ί. [στις.
7 ch. 2. 12.
8 λογίζομαι.
9 ch. 2. 23.
10 s. ἐστι.
11 s. ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.
12 ἐγείρω.
13 γράφω. [μι.
14 παραδίδω-
15 Ge. 17. 5.
16 τίθημι.
17 πιστεύω.
† δικαιοσύνην-n.
18 ch. 5. 18.
19 ch. 8. 11. Jno. 5. 21.
20 δικαιόω, ch. 2. 3.
21 ch. 14. 5. Lu. 3. 13.
22 ch. 1. 17.
23 γίνομαι.
‡ ἔχωμεν-n.
24 Ep. 2. 18.
25 κατανοέω.
26 ἔχω.
27 νεκρόω, Col. 3. 5.
28 ἵστημι.
29 2 Co. 4. 10.
30 s. καυχώμεθα οὕτως, v. 8. τοῦτο.
31 διακρίνω.
32 ch. 2. 9.
33 ἐνδυναμόω Ac. 9. 22
34 2Co. 2. 9.
35 δίδωμι.
36 ἐκχύω, Ac. 1. 18.
37 Ge. 15.5,6.

Πνεύματος ἁγίου τοῦ [1] δοθέντος ἡμῖν.

6 *Ἔτι γὰρ Χριστὸς, [3] ὄντων ἡμῶν † [5] ἀσθενῶν,‡ κατὰ καιρὸν ὑπὲρ [7] ἀσεβῶν [9] ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ § δικαίου[11] τις [9] ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ [9] ἀποθανεῖν.

8 Συνίστησι[12] δὲ τὴν ἑαυτȣ̃ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς [e] ὁ Θεὸς,| ‖ ὅτι ** ἔτι ἁμαρτωλῶν [3] ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν [9] ἀπέθανε.

9 Πολλῷ [e] οὖν| μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, [15] σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς [17] ὀργῆς.[18]

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ [19] ὄντες [3] [21] κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον [21] καταλλαγέντες [15] σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, [23] ἀλλὰ καὶ ‡‡ [25] καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν [27] καταλλαγὴν [28] ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥςπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον [29] εἰςῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας [d] ὁ θάνατος,| ‖ καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος [2] διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες [4] ἥμαρτον.

13 Ἄχρι γὰρ [6] νόμου ἁμαρτία [3] ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ [8] ἐλλογεῖται, μὴ [3] ὄντος νόμου.

14 Ἀλλ' [10] ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, ϗ ἐπὶ τοὺς [d] μὴ| [4] ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς [3] ἐςι [13] τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ [14] παράπτωμα, οὕτω ϗ τὸ [16] χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ [20] πολλοὶ [9] ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστȣ̃ εἰς τοὺς πολλοὺς [22] ἐπερίσσευσε.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς †† [4] ἁμαρτήσαντος, τὸ [24] δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς [26] δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ §§ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος [10] ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ [d] τῆς δωρεᾶς| ‖‖ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύ-

A. D. 58.

1 δίδωμι.
* Εἴγε-n.
2 διέρχομαι.
3 εἰμί.
4 ἁμαρτάνω.
† Vide App.
5 Mar. 14. 38.
‡ ἔτι-m.
6 ch. 4. 15.
7 ch. 4. 5.
8 Philem. 18.
9 ἀποθνήσκω
10 βασιλεύω.
§ ἀδίκου-n.
11 s. ἀνθρώπȣ
12 ch. 3. 5.
‖ al. transp.
** εἰ s. εἰ ἔτι-n.
13 ch. 6. 17.
14 ch. 4. 25.
15 σώζω.
16 ch. 1. 11.
17 ch. 1. 18.
18 s. μελλούσης.
19 s. τῷ Θεῷ.
20 v. 19. [σω.
21 καταλλάσ
22 περισσεύω
23 s. καυχώμεθα οὕτως, v. s. τοῦτο.
†† ἁμαρτήματος i.
24 Ja. 1. 17.
‡‡ καυχώμεθα-n.
25 καυχάομαι
26 ch. 1. 32.
§§ ἐν ἑνὶ s. ἐν τῷ ἑνὶ-i. al. ἐν ἑνὸς.
27 2Co. 5. 19.
28 λαμβάνω.
29 εἰςέρχομαι.
‖‖ al. τὴν δωρεὰν alii τῆς δωρεᾶς καὶ.

σουσι διὰ τοῦ ἑνὸς 'Ιη-
σοῦ Χριστοῦ.
18 Ἄρα οὖν ὡς δι'
ἑνὸς * παραπτώματος,
εἰς πάντας ἀνθρώπους,
εἰς κατάκριμα· οὕτω
καὶ δι' ἑνὸς † δικαιώ-
ματος, εἰς πάντας ἀν-
θρώπους, εἰς [5] δικαίω-
σιν ζωῆς.
19 Ὥςπερ γὰρ διὰ τῆς
[7] παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀν-
θρώπȣ ἁμαρτωλοὶ [6] κα-
τεστάθησαν οἱ πολλοὶ,
οὕτω καὶ διὰ τῆς [9] ὑπα-
κοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι
[6] κατασταθήσονται οἱ
πολλοί.
20 Νόμος δὲ [11] παρεις-
ῆλθεν, ἵνα [13] πλεονάσῃ
τὸ παράπτωμα. Οὗ δὲ
[13] ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρ-
τία, [15] ὑπερεπερίσσευ-
σεν ἡ χάρις.
21 Ἵνα ὥσπερ [19] ἐβασί-
λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ
θανάτῳ, οὕτω ϗ ἡ χά-
ρις [19] βασιλεύσῃ διὰ δι-
καιοσύνης εἰς ζωὴν αἰ-
ώνιον, διὰ 'Ιησȣ Χριςȣ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ς'.

ΤΙ οὖν [23] ἐροῦμεν;
§ [24] ἐπιμενȣμεν τῇ ἁμαρ-
τίᾳ, ἵνα ἡ χάρις [13] πλε-
ονάσῃ;
2 Μὴ [25] γένοιτο· οἵτι-
νες [28] ἀπεθάνομεν τῇ
ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζή-
σομεν [29] ἐν αὐτῇ;
3 Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι
[33] ἐβαπτίσθημεν εἰς
Χριςὸν 'Ιησȣν, εἰς τὸν
θάνατον αὐτοῦ [33] ἐβα-
πτίσθημεν;
4 Συνετάφημεν [1] οὖν
αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτί-
σματος εἰς τὸν θάνα-
τον· ἵνα ὥςπερ [2] ἠγέρ-
θη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν
διὰ τῆς δόξης τοῦ πα-
τρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν
[3] καινότητι ζωῆς περι-
πατήσωμεν.
5 Εἰ γὰρ [4] σύμφυτοι
[25] γεγόναμεν τῷ ὁμοιώ-
ματι τοῦ θανάτου αὐ-
τοῦ, ‡ ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνα-
στάσεως [8] ἐσόμεθα·
6 Τοῦτο γινώσκοντες,
ὅτι ὁ [10] παλαιὸς ἡμῶν
ἄνθρωπος [12] συνεσταυ-
ρώθη. ἵνα [14] καταργηθῇ
τὸ [16] σῶμα τῆς ἁμαρ-
τίας, [17] τοῦ μηκέτι δου-
λεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρ-
τίᾳ.
7 ε Ὁ γὰρ [28] ἀποθα-
νὼν [18] [20] δεδικαίωται
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. ǀ
8 Εἰ δὲ [28] ἀπεθάνομεν
σὺν Χριςῷ, πιςεύομεν
ὅτι καὶ [21] συζήσομεν
αὐτῷ·
9 Εἰδότες ὅτι Χριςὸς
[2] ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ȣκ-
έτι ἀποθνήσκει· θάνα-
τος αὐτοῦ οὐκέτι [22] κυ-
ριεύει.
10 Ὃ [26] γὰρ [28] ἀπέ-
θανε, [27] τῇ ἁμαρτίᾳ
[28] ἀπέθανεν [30] ἐφάπαξ·
[26] ὃ δὲ ζῇ, [29] ζῇ τῷ
Θεῷ.
11 ‖ Οὕτω ϗ ὑμεῖς λο-
γίζεσθε [31] ἑαυτȣς [32] νε-
κρȣς μὲν [8] b εἶναι ǀ τῇ
ἁμαρτίᾳ, [29] ζῶντας δὲ
τῷ Θεῷ ἐν Χριςῷ 'Ιησȣ
b τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. ǀ

A. D. 58.

1 συνθάπτω, Col. 2. 12.
* τὸ παράπτωμα εἰς-n.
2 ἐγείρω.
3 ch. 7. 6.
4 Zec. 11. 2.
† τὸ δικαίωμα εἰς-n.
5 ch. 4. 25.
6 καθίστημι.
7 2 Co. 10. 6.
‡ ἅμα-n.
8 εἰμί.
9 ch. 1. 5.
10 Ep. 4. 22.
11 παρεισέρχομαι.
12 συςαυρόω
13 πλεονάζω.
14 καταργέω, ch. 3. 3, 31.
15 ὑπερπερισσεύω.
16 Col. 2. 11.
17 s. ἕνεκα.
18 s. τῇ ἁμαρτίᾳ,
19 βασιλεύω.
20 δικαιόω.
21 συζάω.
22 ch. 7. 1.
23 εἴρω.
§ ἐπιμένωμεν-l.
24 ch. 11. 22.
25 γίνομαι.
26 s. καθ'.
27 s. ἐπὶ.
28 ἀποθνήσκω.
29 ζάω.
30 1 Co. 15. 6.
‖ Οὕτω καὶ ὑμεῖς· λογίζεσθε ἑαυτοὺς (s. ἑαυτὸς,) νεκ.-n.
31 λογίζομαι.
32 Ep. 2. 1, 5.
33 βαπτίζω.

12 Μὴ ὖν ¹βασιλευέτω
ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ
ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ
* ὑπακούειν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.
13 Μηδὲ ³ παριςάνετε
τὰ ⁵ μέλη ὑμῶν ⁶ ὅπλα
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ·
ἀλλὰ ⁷ παραστήσατε
ἑαυτὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ
νεκρῶν ⁹ζῶντας, καὶ τὰ
μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαι-
οσύνης τῷ Θεῷ.
14 'Αμαρτία γὰρ ὑμῶν
οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ
¹⁰ ἐστε ὑπὸ ¹¹ νόμον,
ἀλλ' ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; § ἁμαρτή-
σομεν, ὅτι οὐκ ¹⁰ ἐ-
σμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ'
ὑπὸ χάριν; Μὴ ¹³ γέ-
νοιτο.
16 Οὐκ ³⁰ οἴδατε ὅτι
ᾧ παριστάνετε ἑαυτὺς
ε δούλους ǀ εἰς ὑπακο-
ὴν, δοῦλοί ¹⁰ἐστε ᾧ ὑπ-
ακούετε, ἤτοι ¹⁵ ἁμαρ-
τίας ᶜ εἰς θάνατον, ǀ ἢ
¹⁹ ὑπακοῆς εἰς δικαιο-
σύνην;
17 Χάρις δὲ ¹⁷τῷ Θεῷ,
ὅτι ¹⁰ ἦτε δοῦλοι τῆς
ἁμαρτίας, ¹⁹ὑπηκύσατε
δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν
²¹ παρεδόθητε ²³ τύπον
²⁴ διδαχῆς.
18 'Ελευθερωθέντες ²⁵
δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
²⁶ ἐδυλώθητε τῇ δικαι-
οσύνῃ.
19 ²⁷ 'Ανθρώπινον ²⁸
λέγω, διὰ τὴν ἀσθένει-
αν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.
"Ωσπερ γὰρ ⁷ παρεστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ
καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν
ἀνομίαν, οὕτω νῦν ⁷πα-
ραστήσατε τὰ μέλη
ὑμῶν † δοῦλα τῇ δικαι-
οσύνῃ εἰς ² ἁγιασμόν.
20 "Οτε γὰρ δοῦλοι
¹⁰ ἦτε τῆς ἁμαρτίας,
⁴ ἐλεύθεροι ¹⁰ ἦτε τῇ
δικαιοσύνῃ.
21 Τίνα οὖν καρπὸν
εἴχετε ‡ τότε, ἐφ' οἷς
νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ
γὰρ ⁸ τέλος ἐκείνων,
θάνατος.
22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερω-
θέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτί-
ας, ²⁶ δουλωθέντες δὲ
τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρ-
πὸν ὑμῶν εἰς ἁγια-
σμόν· τὸ δὲ τέλος, ζω-
ὴν αἰώνιον.
23 Τὰ γὰρ ¹²ὀψώνια
τῆς ἁμαρτίας, θάνατος·
τὸ δὲ ¹⁴χάρισμα τοῦ
Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν
Χριςῷ 'Ιησῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν.

Κεφ. ζ'.

Η ΑΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελ-
φοὶ, (γινώσκυσι γὰρ νό-
μον λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος
¹⁸κυριεύει τοῦ ἀνθρώπυ
ἐφ' ὅσον χρόνον ⁹ζῇ;
2 'Η γὰρ ¹³ ὕπανδρος
γυνὴ τῷ ⁹ ζῶντι ἀνδρὶ
²⁰δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ
²¹ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατ-
ήργηται ²² ἀπὸ τῦ νόμυ
τοῦ ἀνδρός.
3 "Αρα οὖν ⁸ζῶντος τῦ
ἀνδρὸς, μοιχαλὶς χρη-
ματίσει, ²⁸ ἐὰν ¹³ γένη-
ται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν

A. D. 58.

1 ch. 5. 14.
* Vide App.
† ὅπλα n.
2 ver. 22.
1 Co. 1. 30.
3 ver. 16.
4 Jno. 8. 33, 36.
5 ch. 7. 5, 23.
Mat. 5. 29, 30.
6 ch. 13. 12.
7 παρίστημι, ch. 12. 1.
‡ τότε; -- ἐπαισχύνεσθε·-α.
8 v. 22. c. 10. 4.
9 ζάω.
10 εἰμί.
11 ch. 4. 15.
§ ἁμαρτήσωμεν-ι.
12 Lu. 3. 14.
13 γίνομαι.
14 ch. 1. 11.
15 s. δοῦλοι.
16 ch. 6. 9, 14.
17 s. ἔστι ὀφειλομένη, v. ἔστω.
18 Nu. 5. 20.
19 ὑπακούω.
20 δέω.
21 παραδίδωμι, ch. 4. 25.
22 καταργέω, v. 6. c. 3. 3.
23 ch. 5. 14.
24 ch. 16. 17.
Mat. 16. 12.
25 ch. 8. 2. 21.
Jno. 8. 32, 36.
26 δουλόω, 1 Co. 7. 15.
Ga. 4. 3.
27 s. κατὰ τὸν τρόπον.
28 Ac. 11. 26.
29 1 Co. 2. 4, 13.
Ja. 3. 7.
1 Pe. 2. 13.
30 εἴδω. [σκω
31 ἀποθνή-

δὲ [4] ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ,
ἐλευθέρα [10]ἐςὶν ἀπὸ τοῦ
νόμου· τοῦ μὴ εἶναι αὐ-
τὴν μοιχαλίδα, [1] γενο-
μένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
4 "Ὥςτε, ἀδελφοί μου,
‡ ὑμεῖς [5] ἐθανατώθητε
τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώμα-
τος τοῦ Χριςοῦ· εἰς τὸ
[1] γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ,
τῷ ἐκ νεκρῶν [7] ἐγερθέν-
τι, ἵνα [9] καρποφορήσω-
μεν τῷ Θεῷ.
5 "Ὅτε γὰρ [15] ἦμεν ἐν
τῇ σαρκὶ, τὰ [11] παθή-
ματα τῶν ἁμαρτιῶν
τὰ [13] διὰ τοῦ νόμου,
[17] ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς
μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ
καρποφορῆσαι τῷ θα-
νάτῳ.
6 Νυνὶ δὲ [18] κατηργή-
θημεν ἀπὸ τοῦ νόμου,
§ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατ-
ειχόμεθα· [19] ὥςτε δου-
λεύειν ἡμᾶς ἐν [21] και-
νότητι πνεύματος, καὶ
οὐ παλαιότητι [23] γράμ-
ματος.
7 Τί οὖν [25] ἐροῦμεν;
Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ
[1] γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ [27] ἔγνων
εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε
γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ [24] ᾔ-
δειν,[31] εἰ μὴ ὁ νόμος
[32] ἔλεγεν· Οὐκ [33] ἐπι-
θυμήσεις.
8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦ-
σα ἡ ††ἁμαρτία διὰ τῆς
ἐντολῆς, [34]κατειργάσα-
το ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
θυμίαν. Χωρὶς γὰρ νό-
μου ἁμαρτία νεκρά.
9 Ἐγὼ δὲ [35]ἔζων χω-
ρὶς νόμου ποτέ· ἐλθού-
σης δὲ τῆς [2] ἐντολῆς,
ἡ ἁμαρτία [3] ἀνέζη-
σεν·
10 Ἐγὼ δὲ [4]ἀπέθανον·
καὶ [6]εὑρέθη μοι ἡ ἐντο-
λὴ ἡ * εἰς ζωὴν, * αὕτη
εἰς θάνατον.
11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία
ἀφορμὴν † λαβοῦσα διὰ
τῆς ἐντολῆς, [12] ἐξηπά-
τησέ με, καὶ δι' αὐτῆς[14]
[16]ἀπέκτεινεν.
12 "Ὥςτε ὁ μὲν νόμος
ἅγιος· καὶ ἡ ἐντολὴ
ἁγία καὶ δικαία καὶ
ἀγαθή.
13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν,
ἐμοὶ ‡ γέγονε θάνατος;
Μὴ [1] γένοιτο· ἀλλὰ ἡ
ἁμαρτία, ἵνα φανῇ
ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ
μοι κατεργαζομένη θά-
νατον, ἵνα [1] γένηται
καθ' [20] ὑπερβολὴν [22] ἁ-
μαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία
διὰ τῆς ἐντολῆς.
14 ‖ Οἴδαμεν [24] γὰρ
ὅτι ὁ νόμος [26] πνευμα-
τικός [15] ἐστιν· ἐγὼ δὲ
**σαρκικός [28] εἰμι, πε-
πραμένος [30] ὑπὸ τὴν
ἁμαρτίαν.
15 "Ὃ γὰρ κατεργά-
ζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ
γὰρ ὃ θέλω, d τοῦτο [1]
πράσσω· ἀλλ' ὃ μισῶ,
τοῦτο ποιῶ.
16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω,
τοῦτο ποιῶ, σύμφημι
τῷ νόμῳ ὅτι καλός.
17 Νυνὶ δὲ οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐ-
τὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία.

A. D. 58.

1 γίνομαι.
2 ver. 8. 13.
3 ἀναζάω.
4 ἀποθνήσκω
5 θανατόω.
6 εὑρίσκω.
7 ἐγείρω.
8 s. οὖσα, v. γεγονυῖα.
* αὐτὴ-a.
† λαβοῦσα, διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτ.-a.
9 Mat. 13. 23.
11 ch. 8. 18.
12 ἐξαπατάω.
13 s. ὄντα, v. γεγονότα.
14 s. ἐντολῆς.
15 εἰμί.
16 ἀποκτείνω
17 ἐνεργέω.
18 καταργέω.
‡ ἐγένετο-h.
§ ἀποθανόντες,-a. alii ἀποθανόντος, al. τοῦ θανάτου.
19 κατέχω.
20 1Co. 12. 31.
21 ch. 6. 4.
22 c. 3. 7; 5. 8.
23 c. 2. 27, 29.
‖ Οἴδα μὲν-n
24 εἴδω.
25 εἴρω.
26 ch. 1. 11.
27 γινώσκω.
** σάρκινός-a
28 ch. 15. 27.
30 πιπράσκω.
31 s. εἶναι ἁμαρτίαν.
32 λέγω.
33 Ex. 20. 17.
†† ἁμαρτία, διὰ τῆς ἐντολῆς κατ.-a.
34 κατεργάζομαι.
35 ζάω.

18 Οἶδα[1] γὰρ ὅτι
οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ (τοῦτ'
ἔστιν ἐν τῇ σαρκί
μου) ἀγαθόν· τὸ γὰρ
[2] θέλειν[3] [4] παράκειταί
μοι, τὸ δὲ κατεργάζε-
σθαι τὸ καλὸν, * οὐχ
εὑρίσκω.
19 Οὐ γὰρ ὃ θέλω,
ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ
οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο
πράσσω.
20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
[5] ἐγὼ,| τῦτο ποιῶ, οὐκ-
έτι ἐγὼ κατεργάζομαι
αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία.
21 Εὑρίσκω ἄρα τὸν
‖ [11] νόμον τῷ θέλοντι
ἐμοὶ ποιεῖν †† τὸ καλὸν,
ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν πα-
ράκειται.
22 Συνήδομαι γὰρ τῷ
νόμῳ τοῦ ‡‡ Θεοῦ κατὰ
τὸν[12] [15] ἔσω ἄνθρω-
πον·
23 Βλέπω δὲ ἕτερον
νόμον ἐν τοῖς μέλε-
σί μου ἀντιστρατευό-
μενον τῷ νόμῳ τοῦ
νοός μου, καὶ [19] αἰχμα-
λωτίζοντά με §§ τῷ νό-
μῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ
[13] ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί
μου.
24 Ταλαίπωρος[23] ἐγὼ
ἄνθρωπος· τίς με [25] ῥύ-
σεται ἐκ τοῦ [27] σώμα-
τος τοῦ θανάτου τού-
του;
25 ‖‖ Εὐχαριστῶ τῷ
Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριςοῦ
τοῦ Κυρίυ ἡμῶν. Ἄρα
οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν
νοΐ δυλεύω νόμῳ Θεοῦ·

A. D. 58.

1 εἴδω.
2 Phi. 2. 13.
3 s. τὸ καλὸν.
4 ch. 16. 17.
5 ver. 21.
* οὐ-h Οὐ al. οὐ γινώσκω. Οὐ.
† alii transp. al. conj. γ̃ν.
6 ch. 1. 3. 4.
‡ alii κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, omissis rel.
7 1 Co. 15.45.
§ ζωῆς, ἐν X. I. ἠλευθέρωσέ-n.
8 ἐλευθερόω.
9 Mat. 10. 26.
10 ἀσθενέω.
‖ νόμον,-n.
11 ch. 8. 2.
** πέμψας,-n
†† conj. τὸ καλὸν-e.
‡‡ νοὸς-n.
12 ch. 1. 23.
13 s. ὄντα.
14 He. 10. 6
15 2 Co. 4. 16.
16 κατακρίνω
17 ch. 1. 32.
18 πληρόω.
19 Lu. 21. 24.
§§ ἐν-f. [τα.
20 s. πράγματα.
21 εἰμί.
22 ch. 12.3,16.
23 Re. 3. 17. 2 Mac. 4. 47.
24 s. ὄντες.
25 ch. 11. 26.
26 ver. 7.
27 ch. 6. 6.
28 ver. 27.
‖‖ Χάρις τῷ Θεῷ-h. alii Ἡ χάρις τῦ Θεῦ, s. κυρίυ.

τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ
ἁμαρτίας.

Κεφ. η'.

ΟΥΔΕΝ ἄρα [e] νῦν |
† κατάκριμα τοῖς ἐν
[4] Χριστῷ Ἰησοῦ, [b] μὴ
κατὰ σάρκα περιπατοῦ-
σιν, ἀλλὰ κατὰ [s] πνεῦ-
μα.| ‡
2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ
[7] πνεύματος τῆς § ζωῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησῦ, ἠλευ-
θέρωσέ [8] με ἀπὸ τῦ νό-
μου τῆς ἁμαρτίας καὶ
τοῦ θανάτου.
3 Τὸ γὰρ [9] ἀδύνατον
τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθέ-
νει [10] διὰ τῆς σαρκὸς,
ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν ** πέμψας ἐν [12] ὁ-
μοιώματι σαρκὸς ἁμαρ-
τίας, καὶ περὶ [14] ἁμαρ-
τίας, [16] κατέκρινε τὴν
ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρ-
κί.
4 Ἵνα τὸ [17] δικαίωμα
τῦ νόμου [18] πληρωθῇ
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ
σάρκα περιπατῦσιν,
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα
[21] ὄντες, τὰ [20] τῆς σαρ-
κὸς [22] φρονῦσιν· οἱ δὲ
κατὰ πνεῦμα,[24] τὰ [20] τῦ
πνεύματος.
6 Τὸ γὰρ [26] φρόνημα
τῆς σαρκὸς, θάνατος·
τὸ δὲ [28] φρόνημα τοῦ
πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰ-
ρήνη.
7 Διότι τὸ φρόνημα
τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς
Θεόν. Τῷ γὰρ νόμῳ
τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσ-

σεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.
8 Οἱ δὲ ἐν [1]σαρκὶ [2]ὄντες, Θεῷ [3]ἀρέσαι οὐ δύνανται.
9 'Υμεῖς δὲ οὐκ [2]ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ [6]οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ [3]ἔστιν αὐτοῦ.
10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα † ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.
11 Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν, οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν [17]ζωοποιήσει καὶ τὰ [19]θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ § τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, [21]ὀφειλέται [3]ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ [23]κατὰ σάρκα [25]ζῆν.
13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα [25]ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς [27]πράξεις |||| τοῦ σώματος [28]θανατοῦτε, [25]ζήσεσθε.
14 Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ [29]ἄγονται, οὗτοί [3]εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.
15 Οὐ γὰρ [31]ἐλάβετε πνεῦμα *‡ δουλείας [c]πάλιν ! εἰς φόβον, ἀλλ' [31]ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ *[2]ὁ πατήρ.

A. D. 58.

1 ch. 7. 5.
* Conj. δ.
2 s. δ̄ ἑρμηνεύεται.
3 εἰμί.
4 ch. 2. 15.
5 ἀρέσκω.
6 ch. 7. 17.
7 Ep. 3. 6.
8 1 Co. 12. 26.
9 ch. 2. 3.
† ζῶν s. ζῆ-n.
10 s. ἐξεταζεσθαι.[πτω
11 ἀποκαλύ-
12 Phi. 1. 20.
‡ πίστεως-n.
14 ch. 16. 25.
15 ἀπεκδέχομαι.
16 Ep. 4. 17.
17 Jno. 5. 21.
18 ὑποτάσσω
19 ch. 6. 12.
§ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος.
20 s. Θεόν.
|| φθορᾷ-n.
** (οὐχ-a.
†† ὑποτάξαντα,)-a.
21 ch. 1. 14.
22 s. τὴν κτί-
23 v. 1, 5. [σιν
‡‡ διότι-n.
§§ αὐτὴ-n.
24 ch. 6. 18.
25 ζάω.
26 1 Co. 15. 42.
27 ch. 6. 6. [-ι.
|||| τῆς σαρκὸς
28 ch. 7. 4.
29 Lu. 4. 1.
*† ςενάζει χ ὠδίνει-n.
30 s. χρόνου.
31 λαμβάνω.
*‡ δουλίας-n.
*§ Vide App.
32 εἴδω.

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα [4]συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι [3]ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ.
17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ· [7]συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ [8]συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.
18 Λογίζομαι[9] γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια [10]τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν [11]ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.
19 Ἡ γὰρ [12]ἀποκαραδοκία τῆς ‡κτίσεως τὴν [14]ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ [15]ἀπεκδέχεται.
20 Τῇ γὰρ || [16]ματαιότητι ἡ κτίσις [18]ὑπετάγη, ** οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν †† [20]ὑποτάξαντα [22]ἐπ' ἐλπίδι.
21 ‡‡Ὅτι καὶ §§ αὐτὴ ἡ κτίσις [24]ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς [26]φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.
22 Οἴδαμεν [32] γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις *† συστενάζει χ συνωδίνει ἄχρι τοῦ [30]νῦν.
23 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ *§ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες, χ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν,

[e] υἱοθεσίαν | ἀπεκδεχό-
μενοι, τὴν [3] ἀπολύ-
τρωσιν τοῦ σώματος
ἡμῶν.
24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώ-
θημεν· [7] ἐλπὶς δὲ βλε-
πομένη, οὐκ [9] ἔστιν ἐλ-
πίς· ὃ γὰρ *βλέπει τις,
τί [e] καὶ | † ἐλπίζει;
25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπο-
μεν, ἐλπίζομεν, δι' [13] ὑ-
πομονῆς ἀπεκδεχόμε-
θα.
26 'Ωσαύτως δὲ καὶ τὸ
Πνεῦμα [15] συναντιλαμ-
βάνεται ‡ ταῖς ἀσθενεί-
αις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί
‖ [19] προσευξώμεθα καθὸ
δεῖ, οὐκ [21] οἴδαμεν, ἀλλ'
αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπ-
ερεντυγχάνει [d] ὑπὲρ ἡ-
μῶν | στεναγμοῖς ἀλα-
λήτοις.
27 'Ο δὲ [25] ἐρευνῶν τὰς
καρδίας, [21] οἶδε τί τὸ
φρόνημα τοῦ πνεύματος,
ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἁγίων.
28 Οἴδαμεν [21] δὲ ὅτι
τοῖς ἀγαπῶσι τὸν
Θεὸν πάντα [29] συνεργεῖ
‡‡ εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ
[31] πρόθεσιν κλητοῖς οὖ-
σιν.[9]
29 "Οτι οὓς [33] προέ-
γνω, [35] καὶ [36] προώρισε [37]
συμμόρφους τῆς εἰκό-
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς
τὸ [9] εἶναι αὐτὸν πρω-
τότοκον ἐν πολλοῖς
ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ [36] προώρισε,
τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ
οὓς ἐκάλεσε, τούτους
καὶ [1] ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ
[1] ἐδικαίωσε, τούτους καὶ
[4] ἐδόξασε.
31 Τί οὖν [6] ἐροῦμεν
πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς [8]
ὑπὲρ ἡμῶν, τίς [8] καθ'
ἡμῶν;
32 "Ος γε τοῦ ἰδίου
υἱοῦ οὐκ [12] ἐφείσατο,
ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάν-
των [14] παρέδωκεν αὐ-
τὸν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν
αὐτῷ [e] τὰ | πάντα ἡμῖν
[16] χαρίσεται;
33 Τίς [17] ἐγκαλέσει κα-
τὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς
ὁ § δικαιῶν.
34 Τίς ὁ κατακρίνων;
Χριστὸς ὁ [18] ἀποθανὼν,
μᾶλλον δὲ [c] καὶ | ἐγερ-
θεὶς, [20] ὃς [d] καὶ | [9] ἐστιν
ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς
καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ
ἡμῶν.
35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
** Χριστοῦ; θλῖψις, ἢ
[24] στενοχωρία, ἢ διω-
γμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνό-
της, ἢ κίνδυνος, ἢ μά-
χαιρα;
36 (Καθὼς [28] γέγρα-
πται· [30] "Οτι †† ἕνεκά σου
θανατούμεθα [32] ὅλην
τὴν ἡμέραν· [34] ἐλογί-
σθημεν ὡς πρόβατα
σφαγῆς.)
37 'Αλλ' ἐν τούτοις πᾶ-
σιν ὑπερνικῶμεν διὰ
§§ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.
38 Πέπεισμαι [38] γὰρ
ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε
ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε
ἀρχαὶ, ‖‖ [b] οὔτε δυνά-
μεις, | οὔτε [39] ἐνεστῶτα,
οὔτε μέλλοντα,

A. D. 58.

1 δικαιόω.
3 Ep. 1. 14.
4 δοξάζω.
6 εἴρω.
7 σώζω.
8 s. ἡ.
* βλέπει, τίς ἐλπίζει;-n.
† ὑπομένει; s. ὑπομένει;-n
9 εἰμί.
12 φείδομαι.
13 c. 2. 7. [μι.
14 παραδίδω-
15 Lu. 10. 40.
‡ τῇ ἀσθενείᾳ-h. alii τῆς δεήσεως
§ δικαιῶν;-a.
16 χαρίζομαι
17 Ac. 23. 29.
18 ἀποθνήσκω. [μαι.
19 προσεύχο-
20 ἐγείρω.
‖ προσευξόμεθα-h
21 εἴδω. [θα-h
** Θεοῦ;-n. al. Θεοῦ τῆς ἐν Χ. 'I.
24 ch. 2. 9.
25 1 Co. 2.10.
28 γράφω.
†† ἕνεκεν-a.
29 Mar.16.20.
‡‡ ὁ Θεὸς-f.
30 Ps. 44. 22.
31 ch. 9. 11.
32 s. καθ' [σκω
33 προγινώ-
34 λογίζομαι
35 s. τούτους.
36 προορίζω.
37 s. εἶναι.
§§ τὸν ἀγαπήσαντα-n.
38 πείθω.
‖‖ οὔτε ἐξουσίαι,-f. alii transp.
39 ἐνίστημι.

39 Οὔτε [1] ὕψωμα, οὔ-
τε βάθος, οὔτε τὶς
κτισις ἑτέρα [3] δυνή-
σεται ἡμᾶς χωρίσαι
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
Θεοῦ, τῆς [5] ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν.

Κεφ. θ'.

ΑΛΗΘΕΙΑΝ λέγω ἐν
Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,
([9] συμμαρτυρούσης μοι
τῆς συνειδήσεώς μυ ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ,)
2 Ὅτι λύπη μοι [11] ἐςὶ
μεγάλη, καὶ [12] ἀδιάλει-
πτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ
μου.
3 † Ηὐχόμην[17] γὰρ αὐ-
τὸς§ ἐγὼ ἀνάθεμα [11] εἶ-
ναι **ἀπὸ τοῦ Χριςοῦ
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μυ,
τῶν συγγενῶν μυ κατὰ
σάρκα·
4 Οἵτινές [11] εἰσιν Ἰσ-
ραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθε-
σία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ††αἱ
διαθῆκαι, καὶ ἡ [21] νο-
μοθεσία, καὶ ἡ [25] λα-
τρεία, καὶ ‡‡ αἱ ἐπαγγε-
λίαι·
5 Ὧν οἱ πατέρες, [e] καὶ
ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ
§§ κατὰ σάρκα, ‖‖ ὁ
[11] ὢν ἐπὶ *† πάντων
[e] Θεὸς ! *‡ [e 31] εὐλογη-
τὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.!
6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκ-
πέπτωκεν[33] ὁ λόγος τῦ
Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ
ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι *§ Ἰσ-
ραήλ·
7 Οὐδ' * ὅτι [11] εἰσὶ
σπέρμα Ἀβραὰμ, πάν-
τες τέκνα· [2] ἀλλ' ἐν
Ἰσαὰκ [4] κληθήσεταί σοι
σπέρμα.
8 Τοῦτ' ἔςιν, οὐ τὰ
τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦ-
τα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλ-
λὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγ-
γελίας λογίζεται εἰς
σπέρμα.
9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ
λόγος οὗτος· [7] Κατὰ
τὸν καιρὸν τῦτον ἐλεύ-
σομαι,[8] καὶ [11] ἔσται τῇ
Σάῤῥᾳ υἱός.
10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλ-
λὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ
ἑνὸς [12] κοίτην ἔχου-
σα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν.
11 Μήπω γὰρ [14] γεν-
νηθέντων,[16] μηδὲ πρα-
ξάντων τί ἀγαθὸν ἢ
‡ κακὸν, ἵνα ἡ κατ' ἐ-
κλογὴν τῦ Θεοῦ πρόθε-
σις μένῃ, οὐκ ἐξ ἔρ-
γων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ‖ κα-
λοῦντος,
12 Ἐῤῥήθη[22] [e] αὐτῇ·!
[23] Ὅτι ὁ μείζων δυλεύ-
σει τῷ ἐλάσσονι.
13 Καθὼς [24] γέγρα-
πται· [26] Τὸν Ἰακὼβ
[27] ἠγάπησα, τὸν δὲ
Ἠσαῦ [28] ἐμίσησα.
14 Τί οὖν [29] ἐροῦ-
μεν; μὴ ἀδικία [30] πα-
ρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ [32] γέ-
νοιτο.
15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέ-
γει· [34] Ἐλεήσω ὃν ἂν
ἐλεῶ, ϗ οἰκτειρήσω ὃν
ἂν οἰκτείρω.
16 Ἄρα οὖν οὐ τῦ θέ-
λοντος, [35] οὐδὲ τῦ τρέ-

A. D. 58.

1 2 Co. 10. 5.
2 Ge. 21. 12.
3 δύναμαι.
4 καλέω.
5 s. οὔσης.
6 s. ἔστι.
7 Ge. 18. 10.
8 ἔρχομαι.
9 ch. 2. 15.
11 εἰμί.
12 ch. 13. 13.
13 2 Ti. 1. 3.
14 s. τῶν παί-
δων.
16 γεννάω.
† Εὐχόμην-i
17 εὔχομαι.
‡ φαῦλον,-h.
21 2Mac.6.23.
§ ἀνάθεμα
εἶναι αὐτὸς
ἐγὼ-i.
‖ λαλῦντος-n
** ὑπὸ-n.
†† ἡ διαθήκη-
22 ῥέω. [n.
23 Ge. 25. 23.
24 γράφω.
25 ch. 12. 1.
‡‡ ἡ ἐπαγ-
γελία,-n.
16 Mal. 1.2,3.
27 ἀγαπάω.
28 μισέω.
29 εἴρω.
30 s. ἔστι.
§§ Vide App.
‖‖ conj. ὧν ὁ.
*† πάντας, s.
πάντα-n.
31 ch. 1. 25.
32 γίνομαι.
*‡ al. transp.
33 ἐκπίπτω.
34 Ex. 33. 19.
*§ Ἰσραηλῖ-
ται-n.
35 s. ἔργον
ἔστι.
* ὅτοι s. ὅ-
σοι-n.

χοντος, ἀλλὰ τοῦ *¹ἐλε-
οῦντος Θεοῦ.
17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ
τῷ Φαραὼ· ⁴"Οτι εἰς
αὐτὸ τοῦτο ⁵ ἐξήγειρά
σε, ὅπως, ⁶ ἐνδείξωμαι
ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου,
καὶ ὅπως ⁷διαγγελῇ τὸ
ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ
γῇ.
18 "Αρα οὖν ὃν θέλει,
† ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει,
⁹ σκληρύνει·
19 'Ερεῖς ¹¹ οὖν μοι·
¹³Τί ἔτι ¹⁵ μέμφεται;
¹⁷τῷ ‡γὰρ ‖ ¹⁸ βουλή-
ματι αὐτοῦ τίς ¹⁹ἀνθέ-
στηκε;
20 ‡ d Μενοῦνγε, ‖ ²¹ ὦ
ἄνθρωπε, σὺ τίς ¹⁴ εἶ ὁ
²²ἀνταποκρινόμενος τῷ
Θεῷ; Μὴ ¹¹ ἐρεῖ τὸ
²³ πλάσμα τῷ πλάσαν-
τι· Τί με ‖ ²⁶ἐποίησας
οὕτως;
21 "Η οὐκ ἔχει ἐξου-
σίαν ὁ ²⁹ κεραμεὺς τοῦ
πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐ-
τοῦ ³⁰ φυράματος ποι-
ῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμί-
αν;
22 e Εἰ δὲ ‖ θέλων ὁ
Θεὸς ⁶ ἐνδείξασθαι τὴν
ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ
δυνατὸν αὐτοῦ, ³¹ e ἤνεγ-
κεν ‖ ἐν πολλῇ μακρο-
θυμίᾳ †† ³⁵ σκεύη ὀργῆς
³⁶κατηρτισμένα εἰς ἀπ-
ώλειαν·
23 e Καὶ ‖ ἵνα γνωρίσῃ
τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους,
ἃ ⁴⁰ προητοίμασεν εἰς
δόξαν;

24 Οὓς καὶ ² ἐκάλεσεν
ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ 'Ιου-
δαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἐθνῶν·
25 'Ως καὶ ἐν τῷ ⁸ 'Ω-
σηὲ λέγει· Καλέσω τὸν
οὐ λαόν μου, λαόν μου·
καὶ τὴν οὐκ ¹⁰ἠγαπημέ-
νην, ¹⁰ ἠγαπημένην.
26 Καὶ ¹⁴ ἔσται, ἐν τῷ
τόπῳ οὗ ¹² ἐῤῥήθη αὐ-
τοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
ἐκεῖ ²κληθήσονται υἱοὶ
Θεοῦ ¹⁶ζῶντος.
27 'Ησαΐας ²⁰ δὲ κρά-
ζει ὑπὲρ τοῦ 'Ισραὴλ·
'Εὰν ¹⁴ ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν
υἱῶν 'Ισραὴλ ὡς ἡ ἄμ-
μος τῆς θαλάσσης, τὸ
²⁴§κατάλειμμα ²⁷σωθή-
σεται.
28 Λόγον γὰρ e συντε-
λῶν, καὶ συντέμνων
** ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι
²⁸ λόγον ‖ ³² συντετμη-
μένον ποιήσει Κύριος
ἐπὶ τῆς γῆς.
29 Καὶ καθὼς προεί-
ρηκεν 'Ησαΐας· ³³ Εἰ
μὴ Κύριος σαβαὼθ ἐγ-
κατέλιπεν³⁴ ἡμῖν σπέρ-
μα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγε-
νήθημεν,³⁷ καὶ ὡς Γό-
μοῤῥα ἂν ³⁸ ὡμοιώθη-
μεν.
30 Τί οὖν ¹¹ ἐροῦμεν;
ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκον-
τα δικαιοσύνην, ³⁹ κατ-
έλαβε δικαιοσύνην, δι-
καιοσύνην δὲ τὴν ἐκ
πίστεως·
31 'Ισραὴλ δὲ διώκων
νόμον δικαιοσύνης, εἰς
νόμον δικαιοσύνης ‖ οὐκ
⁴¹ἔφθασε.

A. D. 58.

1 ἐλεέω.
* ἐλεῶντος-n
2 καλέω.
4 Ex. 9. 16.
5 ἐξεγείρω.
6 ἐνδεικνύω.
7 Ac. 21. 26.
8 Hos. 1. 9.
9 Ac. 19. 9.
10 ἀγαπάω.
11 εἴρω.
12 ῥέω.
13 s. διά.
† ἐλεᾷ-n.
14 εἰμί.
15 Mar. 7. 2.
16 ζάω. [μῖν.
17 s. ὁ Θεὸς ἡ-
‡ al. transp.
18 Ac. 27. 43.
19 ἀνθίστημι.
20 Is. 10. 22.
21 Lu. 11. 28.
22 Lu. 14. 6.
23 Is. 29. 16.
§ ὑπόλειμ-
μα-n.
24 Is. 14. 22.
25 Is. 45. 9.
‖ ἔπλασας-n.
26 ποιέω.
27 σώζω.
** al. ἐν δικ--
συντετμη-
μένον-e.
28 Mat. 18. 23.
29 Mat. 27. 7.
30 ch. 11. 16.
31 φέρω.
32 συντέμνω.
33 Is. 1. 9. [πω.
34 ἐγκαταλεί-
†† εἰς σκεύη-n
35 2 Ti. 2. 20.
36 καταρτίζω
37 γίνομαι.
38 ὁμοιόω.
39 καταλαμ-
βάνω. [ζω.
40 προετοιμά-
41 φθάνω.

32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ
πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔρ-
γων [c] νόμου.| [1] Προσ-
έκοψαν [c] γὰρ | τῷ λίθῳ
τοῦ [2] προσκόμματος·
33 Καθὼς [5] γέγραπται·
[7] Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν
λίθον προσκόμματος, καὶ
πέτραν [9] σκανδάλου, καὶ
[c] πᾶς | ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ, οὐ [11] καταισχυν-
θήσεται.

Κεφ. ι'.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐ-
δοκία[12] τῆς ἐμῆς καρ-
δίας, καὶ [c] ἡ | δέησις ἡ
πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ
† τοῦ Ἰσραήλ [b] [2] ἐστιν |
εἰς σωτηρίαν.
2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς
ὅτι [14] ζῆλον Θεοῦ ἔχου-
σιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπί-
γνωσιν.
3 Ἀγνοοῦντες[15] γὰρ τὴν
τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην,
καὶ τὴν ἰδίαν [b] δικαιο-
σύνην| ζητοῦντες [16] στῆ-
σαι, τῇ [17] δικαιοσύνῃ
τοῦ Θεοῦ οὐχ [18] ὑπετά-
γησαν.
4 Τέλος γὰρ νόμου
Χριστὸς, εἰς δικαιοσύ-
νην παντὶ τῷ πιστεύ-
οντι.
5 Μωσῆς γὰρ γράφει
τὴν δικαιοσύνην ‡ τὴν
ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ
ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω-
πος, [20] ζήσεται ἐν αὐ-
τοῖς.
6 Ἡ δὲ ἐκ [21] πίστεως
δικαιοσύνη οὕτω λέγει·
[23] Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου· Τίς [24] ἀναβή-
σεται εἰς τὸν οὐρανόν;
τοῦτ' [2] ἔστι, Χριστὸν
καταγαγεῖν.[4]
7 Ἢ, Τίς [6] καταβήσε-
ται εἰς τὴν [8] ἄβυσσον;
τοῦτ' [2] ἔστι, Χριστὸν ἐκ
νεκρῶν [10] ἀναγαγεῖν.
8 Ἀλλὰ τί λέγει;
Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά
[2] ἐστιν ἐν τῷ στόματί
σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου· τοῦτ' [2] ἔστι τὸ ῥῆ-
μα τῆς πίστεως ὃ κη-
ρύσσομεν·
9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογή-
σῃς ἐν τῷ στόματί σου
Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πι-
στεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
σου, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν
[13] ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
[22] σωθήσῃ.
10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύ-
εται εἰς δικαιοσύνην,
στόματι δὲ ὁμολογεῖται
εἰς σωτηρίαν.
11 Λέγει γὰρ ἡ γρα-
φή· [27] Πᾶς ὁ πιστεύων
ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυν-
θήσεται.
12 Οὐ γάρ [2] ἐστι [19] δια-
στολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐ-
τὸς Κύριος πάντων,
πλουτῶν εἰς πάντας
τοὺς ἐπικαλουμένους αὐ-
τόν.
13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν
ἐπικαλέσηται τὸ ὄνο-
μα Κυρίου, [22] σωθήσε-
ται.
14 Πῶς οὖν § ἐπικαλέ-
σονται [23] εἰς ὃν οὐκ
[25] ἐπίστευσαν; πῶς δὲ
‖ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ
[26] ἤκουσαν; πῶς δὲ

A. D. 58.

1 προσκόπτω, ch. 14. 21. Lu. 4. 11. Jno. 11. 9, 10.
2 εἰμί.
3 ch. 14. 13, 20. 1 Co. 8. 9. 1 Pe. 2. 8.
4 κατάγω.
5 γράφω.
6 καταβαίνω.
7 Is. 28. 16.
8 Lu. 8. 31.
9 Mat. 16. 23.
10 ἀνάγω.
11 ch. 5. 5. 10. 11.
* ἡ γραφή; i-f.
12 Mat. 11. 26.
† αὐτῶν-a.
13 ἐγείρω.
14 Phi. 3. 6. Col. 4. 13. Ja. 3. 16.
15 Ac. 17. 23.
16 ἵστημι. ch. 3. 31. 14. 4.
17 ch. 1. 17.
18 ὑποτάσσω.
19 ch. 3. 22.
‡ Vide App.
20 ζάω.
21 ch. 9. 30.
22 σώζω.
§ ἐπικαλέσωνται-n.
23 s. αὐτόν.
24 ἀναβαίνω.
25 πιστεύω.
‖ πιστεύσωσιν-n.
26 ἀκούω.
27 Is. 28. 16. 49. 23.
28 De. 10. 11-14.

* ἀκούσουσι χωρὶς κη-
ρύσσοντος;
15 Πῶς δὲ † κηρύξου-
σιν, ἐὰν μὴ [2] ἀποστα-
λῶσι; καθὼς [3] γέγρα-
πται· [4] Ὡς [5] ὡραῖοι οἱ
πόδες τῶν [6] εὐαγγελι-
ζομένων εἰρήνην, τῶν
εὐαγγελιζομένων c τὰ |
ἀγαθά.
16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπ-
ήκουσαν [7] τῷ εὐαγγελίῳ.
Ἡσαΐας γὰρ λέγει·
[9] Κύριε, τίς [11] ἐπίστευσε
τῇ [13] ἀκοῇ ἡμῶν;
17 Ἄρα ἡ πίστις [15] ἐξ
ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ
ῥήματος ‡ Θεοῦ.| ‡
18 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ
οὐκ [17] ἤκουσαν; Με-
νοῦνγε εἰς πᾶσαν
τὴν γῆν [19] ἐξῆλθεν ὁ
[21] φθόγγος αὐτῶν, καὶ
εἰς τὰ [22] πέρατα τῆς
οἰκουμένης τὰ ῥήματα
αὐτῶν.
19 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ
οὐκ [25] ἔγνω Ἰσραήλ;
πρῶτος Μωσῆς λέγει·
Ἐγὼ [26] παραζηλώσω
ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ
ἔθνει ἀσυνέτῳ [27] παρ-
οργιῶ ὑμᾶς.
20 Ἡσαΐας δὲ c ἀπο-
τολμᾷ,| [30] καὶ λέγει·
[31] Εὑρέθην § τοῖς ἐμὲ μὴ
ζητοῦσιν, [33] ἐμφανὴς
[34] ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ
ἐπερωτῶσι.
21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσρα-
ὴλ λέγει· [o] Ὅλην τὴν
ἡμέραν [35] ἐξεπέτασα
τὰς χεῖράς μου πρὸς
λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀν-
τιλέγοντα.

Κεφ. ια'.

ΛΕΓΩ οὖν· Μὴ [1] ἀπώ-
σατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ; Μὴ [34] γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλί-
της εἰμί, ἐκ σπέρματος
Ἀβραάμ, φυλῆς Βενϊα-
μίν.
2 Οὐκ [1] ἀπώσατο ὁ
Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ
ὃν [8] προέγνω. Ἢ οὐκ
[10] οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί
λέγει ἡ γραφή; ὡς
[12] ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ
κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, b λέ-
γων· |
3 Κύριε,[14] τοὺς προφή-
τας σου [16] ἀπέκτειναν,
c καὶ | τὰ θυσιαστήριά
σου [18] κατέσκαψαν· κά-
γὼ [20] ὑπελείφθην μόνος,
καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν
μου.
4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐ-
τῷ ὁ [22] χρηματισμός;
[24] Κατέλιπον ἐμαυτῷ
ἑπτακισχιλίους ἄν-
δρας, οἵτινες οὐκ
[28] ἔκαμψαν γόνυ τῇ
[29] Βάαλ.
5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ
νῦν καιρῷ [32] λεῖμμα
κατ' ἐκλογὴν χάριτος
[34] γέγονεν.
6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι
ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις
οὐκέτι [34] γίνεται χά-
ρις. || b Εἰ δὲ ἐξ ἔργων,
οὐκέτι ἐστὶ χάρις·
ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι
ἐστὶν ἔργον.|
7 Τί οὖν; [36] ὃ ** ἐπιζη-
τεῖ Ἰσραήλ, †† τούτου
οὐκ [37] ἐπέτυχεν· ἡ δὲ
[38] ἐκλογὴ [37] ἐπέτυχεν,

A. D. 58.

* ἀκούσωσι-n.
† κηρύξω-
σιν,-n.
1 ἀπωθέω.
2 ἀποστέλλω.
3 γράφω.
4 Is. 52. 7.
5 Mat. 23. 27.
6 Ac. 10. 36.
7 ὑπακούω.
8 προγινώσκω
9 Is. 53. 1.
10 εἴδω.
11 πιστεύω.
12 ch. 8.26,27.
13 Lu. 7. 1.
14 1 Ki. 19.10.
15 s. ἔστι.
16 ἀποκτείνω
‡ al. Χριστοῦ.
17 ἀκούω.
18 κατασκάπ-
τω, Ac.15.16.
19 ἐξέρχομαι
20 ὑπολείπω.
21 1 Co. 14. 7.
22 2 Mac. 2.14.
23 Mat.12.42.
24 καταλείπω
25 γινώσκω.
26 De. 32. 21.
27 Ep. 6. 4.
28 κάμπτω.
29 s. εἰκόνι.
30 Is. 65. 1, 2.
31 εὑρίσκω.
32 2 Ki. 19. 4.
§ ἐν-f.
33 Ac. 10. 40.
34 γίνομαι.
|| Vide App.
35 ἐκπετάω,
Is. 65. 2.
36 s. ἰροῦμεν,
v. λεκτέον.
** ἐπιζήτει-n
†† τοῦτο-a.
37 ἐπιτυγχά-
νω, He.6.15.
38 ver. 5.
ch. 9. 15.

οἱ δὲ λοιποὶ *[1] ἐπωρώ-
θησαν,
8 (Καθὼς [2]γέγραπται·
[36]"Εδωκεν αὐτοῖς ὁ
Θεὸς πνεῦμα [3] κατανύ-
ξεως, ὀφθαλμοὺς τȣ̃ μὴ
βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ
μη ἀκούειν) ἕως τῆς
σήμερον ἡμέρας.
9 Καὶ Δαβὶδ λέγει·
[5]Γενηθήτω[7] ἡ τράπεζα
αὐτῶν† εἰς παγίδα, καὶ
εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάν-
δαλον, καὶ εἰς [9] ἀντα-
πόδομα αὐτοῖς.
10 Σκοτισθήτωσαν[11] οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τȣ̃ μὴ
βλέπειν; ϗ τὸν νῶτον
αὐτῶν διαπαντὸς σύγ-
καμψον.[13]
11 Λέγω οὖν, Μὴ [17] ἔ-
πταισαν, ἵνα [19]πέσωσι;
Μὴ [7]γένοιτο· ἀλλὰ [21]τῷ
αὐτῶν [22] παραπτώματι
ἡ σωτηρία [23]τοῖς ἔθνε-
σιν, εἰς τὸ [25] παραζη-
λῶσαι αὐτούς.
12 Εἰ δὲ τὸ παράπτω-
μα αὐτῶν πλοῦτος κό-
σμου, καὶ τὸ [27] ἥττημα
αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν,
πόσῳ μᾶλλον τὸ πλή-
ρωμα[29] αὐτῶν;
13 Ὑμῖν ‖ γὰρ λέγω
τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' [32] ὅ-
σον ᶜ μὲν ǀ ** εἰμι ἐγὼ
ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν
διακονίαν μου δοξά-
ζω·
14 Εἴπως παραζηλώ-
σω μου τὴν σάρκα,
καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐ-
τῶν.
15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
αὐτῶν, καταλλαγὴ κό-
σμȣ· τίς ἡ πρόςληψις,
εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 Εἰ δὲ ἡ [4] ἀπαρχὴ
ἁγία, καὶ τὸ [5] φύραμα·
καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
οἱ κλάδοι.
17 Εἰ δέ τινες τῶν
κλάδων [8]ἐξεκλάσθησαν,
σὺ δὲ [10] ἀγριέλαιος ὢν
[12]ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ [14] συγκοινω-
νὸς ᶜ τῆς ῥίζης ǀ καὶ
τῆς [15] πιότητος τῆς
ἐλαίας [7] ἐγένου,
18 Μὴ [16] κατακαυχῶ
τῶν κλάδων· εἰ δὲ κα-
τακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν
ῥίζαν βαςάζεις, ἀλλ' ἡ
ῥίζα σέ.
19 Ἐρεῖς[18] οὖν, [8] Ἐξε-
κλάσθησαν ‡ οἱ κλά-
δοι, ἵνα ἐγὼ [12] ἐγκεν-
τρισθῶ.
20 Καλῶς·[20] [21] τῇ ἀπι-
ςίᾳ [8] ἐξεκλάσθησαν, σὺ
δὲ τῇ πίστει [26]ἕστηκας·
μὴ [24] ὑψηλοφρόνει, ἀλ-
λὰ φοβοῦ.
21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν
κατὰ φύσιν κλάδων
οὐκ [30] ἐφείσατο,[28] ᶜ μή-
πως ǀ οὐδὲ σοῦ § [30] φεί-
σηται.
22 Ἴδε οὖν χρηστότη-
τα καὶ ἀποτομίαν Θεȣ̃·
ἐπὶ μὲν τοὺς [19] πεσόν-
τας,[31] ††ἀποτομίαν· ἐπὶ
δέ σε, ‡‡ [31] χρηστότητα,
ἐὰν [33]ἐπιμείνῃς τῇ χρη-
στότητι· ἐπεὶ [34] καὶ σὺ
[35]ἐκκοπήσῃ.
23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν
μὴ [33] ἐπιμείνωσι τῇ
ἀπιςίᾳ, [12]ἐγκεντρισθή-
σονται· δυνατὸς γάρ

A. D. 58.

* ἐπηρώθη-σαν-n.
1 πωρόω.
2 γράφω.
3 Is. 29. 10.
4 ch. 8. 23.
5 Ps. 69. 22–28.
6 ch. 9. 21.
7 γίνομαι.
8 ἐκκλάω.
† ἐνώπιον αὐτῶν-f.
9 Lu. 14. 12.
10 ver. 24.
11 σκοτίζω.
12 ἐγκεντρίζω
13 συγκάμπτω, Ps. 69. 23.
14 1 Co. 9. 23.
15 Ju. 9. 9.
16 Ja. 2. 13.
17 πταίω.
18 εἴρω.
‡ κλάδοι-l.
19 πίπτω.
20 Mar. 7. 9.
21 s. ἐπὶ.
22 ch. 5. 16.
23 s. συμβέβηκε, v. ἐγένετο.
24 1 Ti. 6. 17.
25 ch. 10. 19.
26 ἵστημι.
27 1 Co. 6. 7.
28 s. φυλάσσου, v. ὅρα.
29 ch. 13. 10.
§ φείσεται.-a.
30 φείδομαι.
31 s. ἰδὲ.
‖ δὲ-n.
32 s. μέρος.
** al. μὲν ȣ̃ν.
†† ἀποτομία-i. [της,-i.
‡‡ χρηστό-
33 ἐπιμένω.
34 s. ἄλλως.
35 ἐκκόπτω.
36 δίδωμι.

ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν [1]ἐγκεντρίσαι αὐτούς.

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν [2]ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν [1]ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ [5]ἦτε *παρ'[1] ‡ἑαυτοῖς [7]φρόνιμοι) ὅτι [8]πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ [9]γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα[11] τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ.[13]

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ [15]σωθήσεται, καθὼς [17]γέγραπται· [18]Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος,[19] καὶ [20]ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.

27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν [21]ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας.

29 Ἀμεταμέλητα[26] γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ.

30 Ὥσπερ γὰρ b καὶ[1] ὑμεῖς ποτε [29]ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε[31] τῇ τούτων ἀπειθείᾳ.[35]

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν *[29]ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ †[31]ἐλεηθῶσι.

32 Συνέκλεισε[3] γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας [31]ἐλεήσῃ.

33 Ὦ [4]βάθος πλούτου e καὶ[1] σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ [6]ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ [10]ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς [12]σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; [9]

35 Ἢ τίς [14]προέδωκεν αὐτῷ, καὶ [16]ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ §εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. [22]Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Κεφ. ιβ'.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τῶν [23]οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, [24]παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, [25]εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν[27] [28]λατρείαν ὑμῶν·

2 Καὶ μὴ ‖[30]συσχηματίζεσθε τῷ [32]αἰῶνι τούτῳ· ἀλλὰ **[33]μεταμορφοῦσθε τῇ [34]ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς c ὑμῶν,[1] εἰς τὸ [36]δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέ

A. D. 58.

1 ἐγκεντρίζω
* ἠπείθησαν, τῷ ὑμ. ἐλέει ἵνα-a.
2 ἐκκόπτω.
† νῦν, s. ὕστερον-f.
3 συγκλείω.
4 ch. 8. 39. 1 Co. 2. 10.
5 εἰμί.
‡ alii ἐν.
6 Ep. 3. 8.
7 ch. 12. 16. 1 Co. 4. 10.
8 Mar. 3. 5.
9 γίνομαι.
10 γινώσκω.
11 ver. 12.
12 Is. 40. 13.
13 εἰςέρχομαι.
14 προδίδωμι
15 σώζω.
16 ἀνταποδίδωμι.
17 γράφω.
18 ἥκω.
19 Is. 59. 20.
§ ἐν αὐτῷ-n.
20 ἀποστρέφω.
21 ἀφαιρέω.
22 s. ἔστω.
23 2 Co. 1. 3.
24 παρίστημι
25 ch. 14. 18.
26 2 Co. 7. 10.
27 1 Pe. 2. 2.
28 ch. 9. 4.
29 ἀπειθέω.
‖ συσχηματίζεσθαι-h.
30 1 Pe. 1. 14.
31 ἐλεέω.
32 Mat. 13. 22.
** μεταμορφοῦσθαι-h.
33 Mat. 17. 2.
34 Tit. 3. 5.
35 Ep. 2. 2.
36 ch. 1. 28.

λημα τοῦ *Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τελειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς [5] δοθείσης μοι, παντὶ τῷ [7] ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ [9] σωφρονεῖν, ἑκάςῳ ὡς ὁ Θεὸς‡ [11] ἐμέρισε μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει [14] πρᾶξιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά [7] ἐσμεν ἐν Χριςῷ, ‖ ὁ δὲ καθεῖς, ἀλλήλων ** μέλη.

6 Ἔχοντες δὲ [15] χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν [5] δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, [17] κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 Εἴτε διακονίαν, [19] ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, [19] ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·

8 [d] Εἴτε ὁ παρακαλῶν, [19] ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ [25] μεταδιδοὺς, [26] ἐν ἁπλότητι· ὁ [31] προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη, [34] ἀνυπόκριτος. Ἀποςυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόςοργοι. Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι.

11 Τῇ [1] σπουδῇ μὴ [2] ὀκνηροί. Τῷ πνεύματι ζέοντες. [3] Τῷ † καιρῷ δουλεύοντες. [4]

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. Τῇ θλίψει [6] ὑπομένοντες. Τῇ προσευχῇ [10] προσκαρτεροῦντες.

13 Ταῖς § χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες. Τὴν [12] φιλοξενίαν [13] διώκοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, ϗ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς [18] ταπεινοῖς [20] συναπαγόμενοι. Μὴ [21] γίνεσθε [22] φρόνιμοι παρ ἑαυτοῖς.

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ [24] ἀποδιδόντες. [27] Προνοούμενοι καλὰ †† ἐνώπιον [c] πάντων ‡‡ ἀνθρώπων.

18 Εἰ δυνατὸν, [28] τὸ [29] ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ [5] δότε τόπον τῇ ὀργῇ· §§ [30] γέγραπται γάρ· [33] Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.

20 ‖‖ Ἐὰν [35] οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε

A. D. 58.

* Θεοῦ, τὸ-a.
1 Mar. 6. 25.
2 Mat. 25. 26.
3 Ac. 18. 25.
† κυρίῳ.
4 Ep. 6. 7.
5 δίδωμι.
6 Mat. 10. 22.
7 εἰμί.
9 Mar. 5. 15.
10 Ac. 1. 14.
‡ ἐμέτρησε al. ἐχάρισε-n.
§ μνείαις-n.
11 μερίζω.
12 He. 13. 2.
13 Ac. 9. 4. 5.
14 ch. 8. 13.
‖ τὸ-n.
** μέλη, ἔχοντες-n.
15 ch. 1. 11.
17 s. ἔχομεν, ἔχωμεν αὐτήν.
18 Mat. 11. 29.
19 s. μενέτω.
20 Ga. 2. 13.
21 γίνομαι.
22 ch. 11. 25.
24 ἀποδίδωμι.
25 μεταδίδωμι.
26 s. μεταδιδῶ.
27 2 Co. 8. 21.
†† Vide App.
‡‡ alii τῶν.
28 s. κατὰ.
29 s. μέρος.
30 γράφω.
31 προΐστημι.
§§ Θεοῦ-f.
33 De. 32. 35.
34 s. ἔστω.
‖‖ Ἐὰν πεινᾷ-h. al. Ἀλλὰ ἐὰν π.
35 Pr. 25. 21, 22.

αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, [1] πό-
τιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ
ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς
[3] σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ.
21 Μὴ *νικῶ ὑπὸ τοῦ*
κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ
ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Κεφ. *ιγ'.*

13:1 ΠΑΣΑ* *ψυχὴ [11]ἐξου-*
σίαις [13] ὑπερεχούσαις
[15] ὑποτασσέσθω. Οὐ
γάρ [16]ἐστιν ἐξουσία εἰ
μὴ † ἀπὸ Θεοῦ· *αἱ δὲ*
[16]οὖσαι [b]ἐξουσίαι,| ὑπὸ
[b] τοῦ| Θεοῦ *[17]τεταγμέ-*
ναι [16]εἰσίν.
2 *Ὥστε ὁ [18] ἀντιτασ-*
σόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ
τοῦ Θεοῦ *[19]διαταγῇ ἀνθ-*
έστηκεν·[21] οἱ δὲ [21]ἀνθ-
εστηκότες ἑαυτοῖς κρί-
μα [24] λήψονται.
3 Οἱ *γὰρ ἄρχοντες οὐκ*
[16]εἰσὶ φόβος § τῶν ἀγα-
θῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν
κακῶν. Θέλεις *δὲ μὴ*
φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσί-
αν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ [25] ἕξεις ἔπαινον ἐξ
αὐτῆς.
4 Θεοῦ *γὰρ διάκονός*
[16] ἐστι σοὶ| εἰς τὸ
ἀγαθόν. 'Ἐὰν *δὲ τὸ κα-*
κὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ
[30] εἰκῆ τὴν μάχαιραν
φορεῖ. Θεοῦ *γὰρ διά-*
κονός [16]ἐστιν, [31]ἔκδικος
[d] εἰς ὀργὴν| †† τῷ τὸ
κακὸν πράσσοντι.
5 ‡‡Διὸ *ἀνάγκη ὑπο-*
τάσσεσθαι, οὐ μόνον
διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ *τοῦτο γὰρ καὶ*
[2] φόρους τελεῖτε· [4] λει-
τουργοὶ γὰρ Θεοῦ *[16]εἰ-*
σιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο
[5] προσκαρτεροῦντες.
7 'Απόδοτε *[6] [c] οὖν| πᾶ-*
σι τὰς [9] ὀφειλάς· τῷ
[7] τὸν φόρον, [8] τὸν φό-
ρον· τῷ [7] τὸ [10] τέ-
λος, [8] τὸ τέλος· τῷ [7]
τὸν φόβον, [8] τὸν φό-
βον· τῷ [7] τὴν τιμὴν,
[8] τὴν τιμήν.
8 Μηδενὶ *μηδὲν ὀ-*
φείλετε,[12] εἰ μὴ τὸ
ἀγαπᾷν ἀλλήλους· ὁ
γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτε-
ρον, νόμον [14] πεπλήρω-
κε.
9 Τὸ *γάρ·* Οὐ *μοιχεύ-*
σεις· οὐ φονεύσεις· οὐ
κλέψεις· [b]οὐ ψευδο-
μαρτυρήσεις·| ‡ οὐκ
ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ
τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν
τούτῳ τῷ λόγῳ, ἀν-
ακεφαλαιοῦται,[20] ἐν
τῷ· 'Αγαπήσεις *τὸν*
πλησίον σου ὡς ‖ ἑαυ-
τόν.[22]
10 'Η *ἀγάπη τῷ πλη-*
σίον κακὸν οὐκ ἐργάζε-
ται· πλήρωμα οὖν νόμου
ἡ ἀγάπη.
11 Καὶ *τοῦτο, [26] **εἰδό-*
τες τὸν [27] καιρὸν, ὅτι
[28]ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου
[29]ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ
ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σω-
τηρία, ἢ [32] ὅτε [33] ἐπι-
στεύσαμεν.
12 'Η *νὺξ [34] προέκο-*
ψεν, ἡ δὲ ἡμέρα [35] ἤγ-
γικεν. [36] 'Αποθώμεθα
οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους,

A. D. 58.

1 Mat. 25. 42.
2 Lu. 20. 22.
3 2 Ti. 3. 6.
4 ch. 15. 16.
5 ch. 12. 12.
6 *ἀποδίδωμι.*
7 s. *ὀφείλετε.*
8 s. *ἀπόδοτε.*
9 Mat. 18. 32.
10 Mat. 17.25.
* Vide App.
11 Mat. 28.18.
12 Mat. 18.28.
13 Phi. 2. 3.
14 *πληρόω.*
15 Lu. 2. 51.
† *ὑπὸ-h.*
16 *εἰμί.*
17 *τάσσω.*
18 Ac. 18. 6.
‡ al. transp.
19 Ac. 7. 53.
20 Ep. 1. 10.
21 *ἀνθίστημι*
‖ *σεαυτόν.-n*
22 Att. pro *σεαυτόν.*
24 *λαμβάνω*
§ *τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ-i.*
25 *ἔχω.*
26 s. *ποιεῖτε.*
** *ἰδόντες.-n*
27 Mar. 11.13.
28 Jno. 2. 4.
29 *ἐγείρω.*
30 Mat. 5. 22.
31 1 Th. 4. 6.
†† al. pon. ante *ἐκδ.*
‡‡ *Διὸ ὑποτάσσεσθε,-i.* al. *ἀνάγκη ὑποτάσσεσθε*
32 s. *τὸ πρώτον.*
33 *πιστεύω.*
34 *προκόπτω*
35 *ἐγγίζω.*
36 *ἀποτίθημι*

καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ * ὅ-
πλα τοῦ φωτός·
13 'Ως ἐν ἡμέρᾳ, [1] εὐ-
σχημόνως περιπατήσω-
μεν· μὴ κώμοις καὶ μέ-
θαις, μὴ [2] κοίταις καὶ
[3] ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι
καὶ ζήλῳ·
14 'Αλλ' [4] ἐνδύσασθε
τὸν Κύριον 'Ιησοῦν Χρι-
στον, καὶ τῆς σαρκὸς
[6] πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε
† εἰς ἐπιθυμίας.

Κεφ. ιδ΄.

ΤΟΝ δὲ [7] ἀσθενοῦν-
τα τῇ πίστει, [9] προς-
λαμβάνεσθε, μὴ εἰς
[11] διακρίσεις [13] § διαλο-
γισμῶν.
2 "Ος μὲν πιστεύει
[14] φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ
ἀσθενῶν [15] λάχανα [17]
** ἐσθίει.
3 'Ο ἐσθίων,[19] τὸν μὴ
ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεί-
τω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων,
τόν ἐσθίοντα μὴ κρινέ-
τω. 'Ο Θεὸς γὰρ αὐ-
τὸν [23] προσελάβετο.
4 Σὺ τίς [24] εἶ ὁ κρίνων
ἀλλότριον [25] οἰκετην;
τῷ ἰδίῳ κυρίῳ [27] στήκει
ἢ πίπτει. Σταθήσε-
ται δέ· §§ δυνατὸς γάρ
[24] ἐστιν ὁ ||| Θεὸς ςῆ-
σαι αὐτόν.
5 "Ος μὲν κρίνει ἡμέ-
ραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ
κρινεῖ πᾶσαν ἡμέραν·
[30] ἕκαςος ἐν τῷ ἰδίῳ
νοΐ πληροφορείσθω.
6 'Ο φρονῶν τὴν ἡμέ-
ραν, Κυρίῳ φρονεῖ· d χ
ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέ-
ραν, Κυρίῳ ȣ̓ φρονεῖ· l *†
ὁ ἐσθίων, Κυριῳ ἐσθί-
ει· εὐχαριςεῖ γὰρ τῷ
Θεῷ· χ ὁ μὴ ἐσθίων,
Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.
7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν
ἑαυτῷ [5] ζῇ, καὶ οὐδεὶς
ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.
8 'Εάν τε γὰρ [5] ζῶ-
μεν, τῷ Κυρίῳ [5] ζῶμεν·
ἐάν τε ‡ ἀποθνήσκωμεν,
τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκο-
μεν. 'Εάν τε οὖν [5] ζῶ-
μεν, ἐάν τε ‡ ἀποθνή-
σκωμεν, τοῦ Κυρίου
[24] ἐσμέν.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χρι-
στὸς || c καὶ l [8] ἀπέθανε
c καὶ [10] ἀνέστη l c καὶ
[12] ἀνέζησεν, l ἵνα καὶ
νεκρῶν καὶ [5] ζώντων
κυριεύσῃ.
10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν
ἀδελφόν σου; †† ἢ καὶ
σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν
ἀδελφόν σου; πάντες
γὰρ [16] παραστησόμεθα
τῷ [18] βήματι τȣ̃ ‡‡ Χρι-
στοῦ.
11 Γέγραπται [20] γάρ·
[22] Ζῶ [5] ἐγώ, λέγει Κύ-
ριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει
πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσε-
ται τῷ Θεῷ.
12 Ἄρα οὖν ἕκαστος
ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ
λόγον [29] δώσει c τῷ
Θεῷ. l
13 Μηκέτι οὖν ἀλλή-
λους κρίνωμεν· ἀλλὰ
τȣ̃το [31] κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ [32] τιθέναι πρόσ-
κομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ
σκάνδαλον.

A. D. 58.

* ἔργα-n.
1 1 Co. 14. 40.
2 ch. 9. 10.
3 Mar. 7. 22.
4 ver. 12.
5 ζάω.
6 Ac. 24. 3.
† ἐν ἐπιθυ-μίαις.-n.
‡ ἀποθνήσκο-μεν,-n.
|| χ ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα-a.
7 ch. 4. 19.
8 ἀποθνήσκω
9 ch. 15. 7.
10 ἀνίστημι.
11 1 Co. 12. 10.
12 ἀναζάω.
§ λογισμῶν-n conj. διὰ λογισμῶν.
13 ch. 1. 21.
14 s. ἐξεῖναι.
15 s. ἐν πίςει.
16 παρίςημι.
17 Mat. 13. 32.
** ἐσθιέτω-n.
†† ἐν τῷ μὴ ἐσθίειν;-f.
‡‡ Θεοῦ-i.
18 Jno. 19. 13.
19 s. πάντα.
20 γραφω.
22 Is. 45. 23.
23 προςλαμβάνω.
24 εἰμί.
25 Lu 16. 13.
27 στήκω.
§§ δυνατεῖ γάρ. s. δύναται γάρ.-i
||| κύριος-n.
29 δίδωμι.
30 s. ὁμοίαν.
31 s. εἶναι πρακτέον.
32 τίθημι.
*† Kai-m.

14 Οἶδα[1] καὶ [2]πέπει-
σμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,
ὅτι οὐδὲν [3]κοινὸν δι'
†ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λο-
γιζομένῳ τι κοινὸν εἶ-
ναι,[5] ἐκείνῳ κοινόν.
15 Εἰ ‡δὲ διὰ βρῶ-
μα ὁ ἀδελφός σου λυ-
πεῖται, οὐκέτι κατὰ
ἀγάπην περιπατεῖς.
Μὴ τῷ βρώματί σου
ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑ-
πὲρ οὗ Χριστὸς [9]ἀπέ-
θανε.
16 Μὴ βλασφημείσθω
οὖν ‖ ὑμῶν ** τὸ ἀγα-
θόν.
17 Οὐ γάρ [5]ἐστιν ἡ
βασιλεία τȣ̃ Θεȣ̃ βρῶ-
σις καὶ πόσις, ἀλλὰ δι-
καιοσύνη, †† καὶ εἰρήνη,
καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
18 Ὁ γὰρ ἐν ‡‡τούτοις
[15]δουλεύων τῷ Χριςῷ,
[17]εὐάρεστος τῷ Θεῷ, ϗ
[19]δόκιμος τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰ-
ρήνης [21]διώκωμεν, καὶ
τὰ τῆς [23]οἰκοδομῆς τῆς
εἰς ἀλλήλους.
20 Μὴ ἕνεκεν βρώμα-
τος [25]κατάλυε τὸ ἔρ-
γον τοῦ Θεοῦ. Πάντα
μὲν καθαρά· ἀλλὰ [27]κα-
κὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
διὰ προσκόμματος ἐσθί-
οντι.
21 Καλὸν τὸ μὴ φα-
γεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν
οἶνον, μηδὲ [29]ἐν ᾧ ὁ
ἀδελφός σȣ προσκόπτει
ἢ [31]σκανδαλίζεται ἢ
[32]ἀσθενεῖ.|

A. D. 58.

1 εἴδω.
2 πείθω.
* ἣν ἔχεις κατὰ σαυ-τὸν.ἔχε-n.
3 Mar. 7. 2.
† αὐτοῦ,-a. al. αὐτοῦ.
4 1 Co. 16. 3.
5 εἰμί.
‡ γάρ-i.
6 ch. 4. 20.
7 κατακρίνω
8 s. φάγει v. ποιεῖ.
9 ἀποθνήσκω
§ versus 25, 26,27.cap.16. huic loco adjiciendi sunt.-a.
‖ ἡμῶν-n.
** ἡ πίςις-ν.
10 Ac. 18. 24.
11 ch. 3. 4.
12 Mat. 10.12
†† ϗ ἄσκησις-
13 s. ὄντι. [ʃ.
14 ch. 14. 19.
‡‡ τούτῳ-k.
15 s. πράγμα-
16 ἀρέσκω.[σι
17 ch. 12. 1.
18 γράφω.
19 ch. 16. 10.
20 Ps. 69. 9.
21 ch. 12. 13.
22 ἐπιπίπτω.
23 ch. 15. 2.
24 προγράφω
25 Mat. 5. 17.
26 Mat. 15. 9.
§§ ἐγράφη-h.
27 s. βρῶμα.
28 ch. 2. 7.
‖‖ διὰ τῆς-h.
29 s. ποιεῖν, v. πιεῖν.
30 δίδωμι.
31 Mat. 5. 29.
32 ver. 1.

22 Σὺ πίστιν *ἔχεις;
κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ. Μακά-
ριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυ-
τὸν ἐν ᾧ [4]δοκιμάζει.
23 Ὁ δὲ [6]διακρινόμε-
νος, ἐὰν φάγῃ, [7]κατα-
κέκριται, ὅτι [8]οὐκ ἐκ
πίστεως. Πᾶν δὲ ὃ οὐκ
ἐκ πίστεως, ἁμαρτία
[5]ἐστιν.§

Κεφ. ιε'.

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ δὲ ἡ-
μεῖς οἱ [10]δυνατοὶ τὰ
ἀσθενήματα τῶν [11]ἀδυ-
νάτων [12]βαςάζειν, καὶ
μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.
2 Ἕκαςος ᵇγὰρ| ἡμῶν
τῷ [13]πλησίον ἀρεσκέ-
τω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς
[14]οἰκοδομήν.
3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς
ὐχ ἑαυτῷ [16]ἤρεσεν, ἀλ-
λὰ, καθὼς [18]γέγραπται·
[20]Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν
ὀνειδιζόντων σε, [22]ἐπέ-
πεσον ἐπ' ἐμέ.
4 Ὅσα γὰρ [24]προεγρά-
φη, εἰς τὴν ἡμετέραν
[26]διδασκαλίαν §§[24] προ-
εγράφη· ἵνα διὰ τῆς
[28]ὑπομονῆς καὶ ‖‖ τῆς
παρακλήσεως τῶν γρα-
φῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχω-
μεν.
5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπο-
μονῆς καὶ τῆς παρακλή-
σεως [30]δώῃ ὑμῖν τὸ
αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλή-
λοις, κατὰ Χριςὸν Ἰη-
σοῦν·
6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν
ἑνὶ στόματι δοξάζητε
τὸν Θεὸν ϗ πατέρα τȣ̃

Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ
Χριστοῦ.
7 **Διὸ** προςλαμβάνε-
σθε ἀλλήλους, καθὼς
καὶ ὁ Χριστὸς [5] προςε-
λάβετο [*] ἡμᾶς εἰς δόξαν
Θεοῦ.
8 **Λέγω** ‡ δὲ [c] 'Ιησοῦν ǀ
Χριστὸν [7] διάκονον γε-
γενῆσθαι [8] περιτομῆς
ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ,
εἰς τὸ [9] βεβαιῶσαι τὰς
ἐπαγγελίας τῶν πατέ-
ρων·
9 **Τὰ** δὲ ἔθνη ὑπὲρ
ἐλέους [11] δοξάσαι τὸν
Θεὸν, καθὼς [12] γέγρα-
πται· [13] Διὰ τοῦτο ἐξ-
ομολογήσομαί σοι ἐν
ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί
σου ψαλῶ.
10 **Καὶ** πάλιν [18] λέγει·
[19] **Εὐφρ**άνθητε ἔθνη με-
τὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
11 **Καὶ** πάλιν· [21] Αἰνεῖ-
τε τὸν Κύριον [22] πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσα-
τε αὐτὸν [22] πάντες οἱ
λαοί.
12 **Καὶ** πάλιν 'Ησαΐας
λέγει· [23] Ἔσται [24] ἡ
ῥίζα τοῦ 'Ιεσσαὶ, καὶ ὁ
[27] **ἀνιστ**άμενος ἄρχειν
ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη
[29] **ἐλπιο**ῦσιν.
13 **'Ο** δὲ [31] Θεὸς τῆς
ἐλπίδος [2] πληρώσαι
ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ
εἰρήνης [c] ἐν τῷ πιστεύ-
ειν, ǀ **εἰ**ς τὸ περισσεύειν
ὑμᾶς [c] ἐν ǀ τῇ ἐλπίδι,
ἐν δυνάμει Πνεύματος
ἁγίου.
14 **Πέ**πεισμαι [34] δὲ,
ἀδελφοί μου, ϗ αὐτὸς
ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ
αὐτοὶ μεςοί [24] ἐςε [1] ἀγα-
θωσύνης, [2] πεπληρωμέ-
νοι πάσης γνώσεως, δυ-
νάμενοι καὶ † ἀλλήλους
[3] νουθετεῖν.
15 Τολμηρότερον δὲ
[13] ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελ-
φοὶ, [4] ἀπὸ μέρους, ὡς
ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς,
διὰ τὴν χάριν τὴν
[25] δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ,
16 Εἰς τὸ [24] εἶναί με
[6] λειτεργὸν 'Ιησȣ Χρι-
ςȣ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουρ-
γοῦντα τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ Θεοῦ, ἵνα [8] γένη-
ται ἡ [10] προσφορὰ τῶν
ἐθνῶν [12] εὐπρόςδεκτος,
[14] ἡγιασμένη ἐν Πνεύ-
ματι ἁγίῳ.
17 Ἔχω οὖν καύχησιν
ἐν Χριστῷ 'Ιησοῦ [16] τὰ
§ πρὸς Θεόν.
18 Οὐ γὰρ [20] τολμήσω
λαλεῖν τι ὧν οὐ κατ-
ειργάσατο [25] Χριστὸς
δι' ἐμοῦ, εἰς [26] ὑπακο-
ὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔρ-
γῳ,
19 'Εν δυνάμει σημεί-
ων καὶ τεράτων, ἐν δυ-
νάμει Πνεύματος ‖ Θεȣ·
ὥςτε με ἀπὸ 'Ιερουσα-
λὴμ καὶ [28] κύκλῳ μέχρι
τοῦ 'Ιλλυρικȣ [30] πεπλη-
ρωκέναι [2] τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ·
20 Οὕτω δὲ ** [32] φιλο-
τιμȣ́μενον εὐαγγελίζε-
σθαι, οὐχ ὅπȣ [33] ὠνομά-
σθη Χριςὸς, ἵνα μὴ ἐπ'
ἀλλότριον θεμέλιον οἰ-
κοδομῶ·

A. D. 58.

1 Ga. 5. 22. Ep. 5. 9.
2 πληρόω.
3 Ac. 20. 31. 1 Co. 4. 14.
4 ch. 11. 25.
5 προςλαμβάνω, c. 14. 1.
* ὑμᾶς-a. al. ὑμᾶς, εἰς.
† ἄλλους-i.
6 ch. 13. 6.
‡ γὰρ-h.
7 ch. 13. 4.
8 γίνομαι.
9 Mat. 16. 20.
10 Ac. 21. 26.
11 δοξάζω.
12 2 Co. 6. 2.
13 γράφω.
14 ἁγιάζω.
15 Ps. 18. 49.
16 pro κατὰ τὰ ἀνήκοντα
17 ch. 14. 11.
18 De. 32. 43.
19 εὐφραίνω, Lu. 12. 19.
§ πρὸς τὸν Θεόν·-a.
20 τολμάω.
21 Ps. 117. 1.
22 s. ὦ.
23 Is. 11. 10.
24 εἰμί. [μαι.
25 κατεργάζο-
26 ch. 1. 5.
27 ἀνίστημι.
‖ ἁγίου·-l. al. c.
28 Mar. 3. 34.
29 Mat. 12. 21.
30 ch. 8. 3.
31 ver. 12.
** φιλοτιμȣ̃μαι-n.
32 2 Co. 5. 9.
33 ὀνομάζω, Ac. 19. 13.
34 πείθω.
35 δίδωμι.

21 Ἀλλὰ,[1] καθὼς γέ-
γραπται·[3] [4]Οἷς οὐκ
[5]ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ,
[6]ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ
[7]ἀκηκόασι, [8]συνήσου-
σι.
22 Διὸ καὶ [9]ἐνεκοπτό-
μην [*] τὰ πολλὰ τοῦ ἐλ-
θεῖν[11] πρὸς ὑμᾶς.
23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τό-
πον ἔχων ἐν τοῖς [12]κλί-
μασι τούτοις, ἐπιποθίαν
δὲ ἔχων τοῦ [11] ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν
ἐτῶν·
24 Ὡς ἐὰν πορεύωμαι
εἰς τὴν Σπανίαν, b [11] ἐ-
λεύσομαι πρὸς ὑμᾶς·l
ἐλπίζω b γὰρ l διαπο-
ρευόμενος θεάσασθαι
ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν
[15]προπεμφθῆναι ἐκεῖ,
ἐὰν ὑμῶν πρῶτον
ἀπὸ μέρους [17]ἐμπλη-
σθῶ.
25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι
εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακο-
νῶν τοῖς ἁγίοις.
26 Εὐδόκησαν γὰρ Μα-
κεδονία ϗ Ἀχαΐα κοι-
νωνίαν[18] τινὰ [19]ποιή-
σασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς
τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ.
27 [**]Εὐδόκησαν[21] γὰρ,
καὶ [22]ὀφειλέται αὐτῶν
[24]εἰσιν· εἰ γὰρ τοῖς
[25]πνευματικοῖς αὐτῶν
[26]ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη,
[27]ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς
[28]σαρκικοῖς [29] λειτουρ-
γῆσαι αὐτοῖς.
28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέ-
σας, καὶ [32]σφραγισάμε-
νος αὐτοῖς τὸν καρπὸν

A. D. 58.

1 s. εὐηγγελισάμην.
2 ἀπέρχομαι.
3 γράφω.
4 Is. 52. 15.
5 ἀναγγέλλω
6 ὅπτομαι.
7 ἀκούω.
8 συνίημι.
9 ἐγκόπτω.
* πολλάκις-n.
10 εἴδω. [q-n.
† πληροφορί-
11 ἔρχομαι.
12 2 Co. 11. 10.
13 ῥέω.
14 ch. 10. 21.
15 Ac. 15. 3.
‡ δωροφορία-n.
16 γίνομαι.
17 ἐμπλέω.
§ ἐλθὼν π. ϑ. δ. θ. Θεοῦ, συναναπ.-n
|| al. συναναπαύσω ὑμᾶς. al. καὶ ἀναψύξω μεθ' ὑμῶν.
18 1 Co. 1. 9.
19 ποιέω.
20 ch. 3. 5.
** Ὀφειλέται γάρ εἰσιν αὐτῶν-n.
21 Mat. 11. 26.
22 ch. 13. 4.
23 ch. 1. 14.
24 εἰμί.
25 ch. 1. 11.
26 προσδέχομαι.
27 ch. 13. 8.
28 ch. 7. 14.
29 ch. 13. 2.
30 Ep. 4. 1.
31 παρίστημι
32 σφραγίζω.
33 κοινόω.
†† αὐτῇ-l.

τοῦτον, [2]ἀπελεύσομαι
δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπα-
νίαν.
29 Οἶδα [10] δὲ ὅτι ἐρ-
χόμενος πρὸς ὑμᾶς,
ἐν †πληρώματι εὐλο-
γίας b τοῦ εὐαγγελίου
τοῦ l Χριστοῦ [11]ἐλεύσο-
μαι.
30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγά-
πης τοῦ Πνεύματος, συν-
αγωνίσασθαί μοι ἐν
ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ
ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·
31 Ἵνα [13] ῥυσθῶ ἀπὸ
τῶν [14] ἀπειθούντων ἐν
τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ c ἵνα l
ἡ ‡διακονία μου ἡ εἰς
Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδε-
κτος [16] γένηται τοῖς
ἁγίοις·
32 Ἵνα ἐν χαρᾷ § ἔλ-
θω πρὸς ὑμᾶς διὰ θε-
λήματος Θεοῦ, d καὶ
συναναπαύσωμαι || ὑ-
μῖν.l
33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης μετὰ πάντων
ὑμῶν. d Ἀμήν.l

Κεφ. ις'.

ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ [20] a δὲ l
ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελ-
φὴν ἡμῶν, [21]οὖσαν διά-
κονον [22] τῆς ἐκκλησίας
τῆς ἐν Κεγχρεαῖς·
2 Ἵνα αὐτὴν [26]προσδέ-
ξησθε ἐν Κυρίῳ [30]ἀξίως
τῶν ἁγίων, καὶ [31]παρα-
στῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρήζῃ πράγματι· καὶ
γὰρ ††αὐτὴ προστάτις

πολλῶν [1] ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε[2] * Πρίσκιλλαν ϗ Ἀκύλαν τὸς [3] συνεργούς μυ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μυ τὸν ἑαυτῶν [4] τράχηλον [5] ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν.)

5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε[2] Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς [6] ἐστιν [7] ἀπαρχὴ τῆς † Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.

6 Ἀσπάσασθε[2] Μαριάμ, ἥτις πολλὰ [8] ἐκοπίασεν ‡ εἰς ἡμᾶς.

7 Ἀσπάσασθε[2] Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου, ϗ [9] συναιχμαλώτους μυ· οἵτινές [6] εἰσιν [11] ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, § οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ [1] γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.

8 Ἀσπάσασθε[2] Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ.

9 Ἀσπάσασθε[2] Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.

10 Ἀσπάσασθε[2] Ἀπελλῆν τὸν [16] δόκιμον ἐν Χριστῷ. [2] Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν [18] Ἀριστοβούλου.

11 Ἀσπάσασθε[2] Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μυ. [2] Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν[18] Ναρκίσσου, τὸς [6] ὄντας ἐν Κυρίῳ.

12 Ἀσπάσασθε[2] Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς [8] κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. [2] Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ [8] ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.

13 Ἀσπάσασθε[2] Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.

14 Ἀσπάσασθε[2] Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

15 Ἀσπάσασθε[2] Φιλόλογον καὶ Ἰυλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, ϗ τὸς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.

16 [2] Ἀσπάσασθε [10] ἀλλήλους ἐν [12] φιλήματι ἁγίῳ. [2e] Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι ‖ τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ** [13] σκοπεῖν τοὺς τὰς [14] διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς [15] ἐμάθετε, †† ποιῦντας· καὶ [17] ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν.

18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ‡‡ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρη-

A. D. 58.

1 γίνομαι.
2 ἀσπάζομαι
* Πρίσκαν-a.
3 ver. 9, 21. 1 Co. 3. 9. 2 Co. 1. 24. Phi. 2. 25.
4 Lu. 15. 22.
5 ὑποτίθημι, 2 Ti. 4. 6.
6 εἰμί.
7 ch. 11. 16. 1 Co. 16. 15. Ja. 1. 18.
† Ἀσίας-a. Ἀχαΐας-i.
8 κοπιάω, Mat. 11. 28. Jno. 4. 6, 38.
‡ εἰς ὑμᾶς, a. ἐν ὑμῖν.-h.
9 Col. 4. 10. Phile. 23.
10 v. 3, 5–15, 21–23. Mat. 10. 12. Lu. 10. 4.
11 Mat. 27. 16.
§ τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἐν-n.
12 Lu. 7. 45. 1 Co. 16. 20. 2 Co. 13. 12.
‖ πᾶσαι-m.
** ἀσφαλῶς σκοπεῖτε-n.
13 Lu. 11. 35. 2 Co. 4. 6.
14 1 Co. 3. 3. Ga. 5. 20.
15 μανθάνω.
†† λέγοντας ἢ·f.
16 ch. 14. 18.
17 ch. 3. 12. Mal. 2. 8.
18 a. οἰκέτων.
‡‡ ἡμῶν Χριστῷ-a. alii Χριστῷ ἡμῶν-i.

στολογίας [e]καὶ [1]εὐ-
λογίας| ἐξαπατῶσι τὰς
καρδίας τῶν [3]ἀκά-
κων.
19 'Η γὰρ ὑμῶν ὑπα-
κοὴ εἰς πάντας [4]ἀφίκε-
το. Χαίρω οὖν [d]τὸ|
[5]ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς
σοφοὺς [c]μὲν| εἶναι εἰς
τὸ ἀγαθὸν, [7]ἀκεραίους
δὲ εἰς τὸ κακόν.
20 'Ο δὲ [8]Θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης [10]συντρίψει τὸν
Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πό-
δας ὑμῶν ἐν [12]τάχει.
[e]'Η χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ
μεθ' ὑμῶν.|‡
21 'Ασπάζονται[15] ὑμᾶς
Τιμόθεος ὁ συνεργός
μου, καὶ Λούκιος καὶ 'Ιά-
σων καὶ Σωσίπατρος,
οἱ συγγενεῖς μου.‖
22 'Ασπάζομαι ὑμᾶς
ἐγὼ Τέρτιος ὁ [20]γρά-
ψας τὴν **ἐπιστολὴν ἐν
Κυρίῳ.
23 'Ασπάζεται ὑμᾶς
Γάϊος ὁ [22]ξένος μου καὶ

A. D. 58.

1 1 Co. 10. 16.
2 Lu. 12. 42.
3 He. 7. 26.
4 ἀφικνέομαι.
5 s. μέρος.
* alii transp. post vs. 27.
† vers. 25--27. transp. post c. 14.23.-a.
6 Ep. 3. 20.
7 Mat. 10. 16.
8 στηρίζω.
9 ch. 15. 33.
10 συντρίβω.
12 Mat. 12.41.
13 Lu. 18. 8.
14 2 Ti. 1. 9.
‡ 'Αμήν·b.
15 ver. 3, 16.
16 σιγάω.
17 φανερόω.
§ νῦν, διά-a.
18 1 Co. 7. 6, 25.
‖ Vide App.
19 γνωρίζω.
20 γράφω.
** ἐπιστολὴν, ἐν-a.
†† alii αὐτῷ ἡ alii εἴη.
21 s. ἔστω.
22 Mat. 25.35.

τῆς ἐκκλησίας ὅλης.
[1]'Ασπάζεται ὑμᾶς
"Εραστος ὁ [2]οἰκονό-
μος τῆς πόλεως, καὶ
Κούαρτος ὁ ἀδελ-
φός.
24 [*]'Η χάρις τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χρι-
στοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
'Αμήν.|*
25 †Τῷ δὲ [6]δυναμένῳ
ὑμᾶς [8]στηρίξαι κατὰ τὸ
εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ
[12]κήρυγμα 'Ιησοῦ Χρι-
στοῦ, κατὰ ἀποκάλυ-
ψιν μυστηρίου [14]χρό-
νοις αἰωνίοις [16]σεσιγη-
μένου·
26 φανερωθέντος[17] δὲ
§νῦν διά [e]τε| γραφῶν
προφητικῶν κατ' [18]ἐπι-
ταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ,
εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς
πάντα τὰ ἔθνη [19]γνω-
ρισθέντος·
27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ,
διὰ 'Ιησοῦ Χριστοῦ, [e]ᾧ
ἡ| ††δόξα [21]εἰς τοὺς
αἰῶνας. 'Αμήν.‖

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ,[1] κλητὸς[||]
ἀπόςολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, διὰ [2] θελήματος
Θεῦ, καὶ Σωσθένης ὁ
ἀδελφὸς,
2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
Θεοῦ τῇ [3] οὔσῃ ἐν Κο-
ρίνθῳ, [5]ἡγιασμένοις ἐν
Χριςῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς
ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς
[8]ἐπικαλȣμένοις τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ, ἐν παν-
τὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ
ἡμῶν·
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησȣ̃
Χριστοῦ.
4 Εὐχαριςῶ τῷ Θεῷ
μου πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ Θεοῦ τῇ [14] δοθεί-
σῃ ὑμῖν ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ·
5 Ὅτι ἐν [15] παντὶ [17]ἐ-
πλουτίσθητε ἐν αὐτῷ,
ἐν παντὶ λόγῳ ϗ πάσῃ
γνώσει·
6 Καθὼς τὸ §μαρτύρι-
ον τοῦ Χριςοῦ [19] ἐβε-
βαιώθη ἐν ὑμῖν·
7 Ὥςτε ὑμᾶς μὴ [23]ὑςε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρί-
σματι, [24] ἀπεκδεχομέ-
νους τὴν [25]ἀποκάλυψιν
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησȣ̃
Χριστοῦ·
8 Ὃς καὶ βεβαιώσει
ὑμᾶς ἕως [26]τέλȣς [27]ἀν-
εγκλήτους, ἐν τῇ *ἡμέ-
ρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ.
9 Πιςὸς [4] ὁ Θεὸς, δι'
οὗ [6] ἐκλήθητε εἰς [7] κοι-
νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριςοῦ τȣ̃ Κυ-
ρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, διὰ τȣ̃ ὀνόμα-
τος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ, ἵνα τὸ
αὐτὸ λέγητε πάντες,
καὶ μὴ [3] ᾖ ἐν ὑμῖν
[9]σχίσματα, [3]ἦτε δὲ κατ-
ηρτισμένοι[10] ἐν τῷ αὐ-
τῷ νοῒ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
[11] γνώμῃ.
11 Ἐδηλώθη [12] γάρ
μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοί μου, ὑπὸ τῶν Χλό-
ης,[13] ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν
[3]εἰσι.
12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι
ἕκαστος ὑμῶν λέγει·
Ἐγὼ μέν εἰμι [16]Παύλȣ,
ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ
Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ †Χριςοῦ.
13 Μεμέρισται [18] ὁ
‡Χριςός; μὴ Παῦλος
[20]ἐςαυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν,
ἢ εἰς τὸ [21]ὄνομα Παύλȣ
[22]ἐβαπτίσθητε;
14 Εὐχαριςῶ τῷ Θεῷ
ὅτι οὐδένα ὑμῶν [22]ἐβά-
πτισα, εἰ μὴ Κρίσπον
καὶ Γάϊον·
15 Ἵνα μή τις εἴπῃ
ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα
‖ [22] ἐβάπτισα.
16 ** Ἐβάπτισα [22] δὲ

A. D. 57.

* παρουσίᾳ-n.
1 Ro. 1. 1.
2 2 Co. 1. 1.
3 εἰμί.
4 s. ἐστι.
5 ἁγιάζω, ch. 6. 11.
6 καλέω.
7 ch. 10. 16. Ro. 15. 26.
8 Ac. 2. 21. Ro. 10. 12.
9 ch. 11. 18. Mat. 9. 16.
10 καταρτίζω Mat. 21. 16.
11 ch. 7. 40.
12 δηλόω.
13 s. οἰκέτων
14 δίδωμι.
15 s. χαρί-σματι.
16 s. μέρους.
17 πλουτίζω, 2 Co. 6. 10.
† Conj. Κρί-σπου.
18 μερίζω.
‡ Χριστός. Μὴ-n.
§ κήρυγμα-n.
19 βεβαιόω. Mar. 16. 20.
20 σταυρόω.
21 Mat. 28.19.
22 βαπτίζω.
23 ch. 8. 8. Ro. 3. 21.
24 Ro. 8. 19.
25 2 Th. 1. 7.
26 2 Co. 1. 13.
27 Col 1. 22.
‖ ἐβαπτίσθη-τε. s. ἐβα-πτίσθη-n.
** Βεβάπτι-κα-n.

καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον·
λοιπὸν οὐκ [1]οἶδα εἴ τι-
να ἄλλον ἐβάπτισα.
17 Οὐ γὰρ [3]ἀπέςειλέ
με Χριστὸς βαπτίζειν,
ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι·
οὐκ ἐν σοφίᾳ [5]λόγου,
ἵνα μὴ [7]κενωθῇ ὁ σταυ-
ρὸς τοῦ Χριστοῦ.
18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ
ςαυροῦ τοῖς μὲν [9]ἀπολ-
λυμένοις [11]μωρία [12]ἐςὶ,
τοῖς δὲ [13]σωζομένοις
ἡμῖν [15]δύναμις Θεοῦ
[12]ἐστι.
19 Γέγραπται [16] γάρ·
[18]Ἀπολῶ [18]τὴν σοφίαν
τῶν σοφῶν, καὶ τὴν
σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω.[20]
20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμ-
ματεύς; ποῦ συζητητὴς
τοῦ [21]αἰῶνος τούτου;
Οὐχὶ [22]ἐμώρανεν ὁ
Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ
κόσμου c τούτου; |
21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ
σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ
[23]ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
τῆς σοφίας τὸν Θεὸν,
[25]εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ
τῆς μωρίας τοῦ [27]κη-
ρύγματος σῶσαι τοὺς
πιστεύοντας.
22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰυδαῖοι
‡σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ
*Ἕλληνες σοφίαν ζητῦ-
σιν·
23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσο-
μεν Χριςὸν [31]ἐςαυρω-
μένον, Ἰουδαίοις μὲν
σκάνδαλον, §*Ἕλλησι
δὲ μωρίαν·
24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη-
τοῖς[36] Ἰουδαίοις τε καὶ

A. D. 57.

1 εἴδω.
2 ver. 27.
3 ἀποστέλλω.
4 s. τοῦ σοφῦ.
5 v. 18. c. 2. 4.
6 ver. 28.
7 κενόω.
8 s. τῦ ἰσχυροῦ.
9 2 Co. 2. 15.
2 Th. 2. 10.
* οὐν-η.
10 ch. 7. 20.
Ro. 11. 29.
Ep. 1. 18.
11 ch. 2. 14.
12 εἰμί.
13 Ac. 2. 47.
14 Ac. 17. 11.
15 Ro. 1. 16.
16 γράφω.
17 ἐκλέγομαι
18 Is. 29. 14.
19 ἀπολλύω.
20 Lu. 10. 16.
21 ch. 2. 6, 7.
Mat. 13. 22.
Mar. 4. 19.
22 μωραίνω,
Mat. 5. 13.
23 γινώσκω.
24 ch. 6. 4.
25 Mat. 3. 17.
Lu. 12. 32.
26 Ro. 3. 3, 31.
27 Ro. 16. 25.
28 καυχάομαι
† τοῦ θεοῦ-α.
‡ σημεῖα-α.
29 s. μόνον.
30 γίνομαι,
Jno. 1. 14.
31 σταυρόω.
32 Ro. 6. 19.
33 Lu. 21. 28.
Ro. 3. 24.
34 s. γένηται
35 Je. 9. 24.
36 v. 2. Ro. 1. 1.
§ ἔθνεσι-α.
37 ἔρχομαι.

*Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ
δύναμιν καὶ Θεοῦ σο-
φίαν.
25 *Ὅτι τὸ [2]μωρὸν τῦ
Θεοῦ, σοφώτερον [4]τῶν
ἀνθρώπων [12]ἐςί· καὶ
τὸ [6]ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ,
ἰσχυρότερον [8]τῶν ἀν-
θρώπων [12]ἐστί.
26 Βλέπετε * γὰρ τὴν
[10]κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελ-
φοὶ, ὅτι οὐ πολλοὶ σο-
φοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
λοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ
[14]εὐγενεῖς·
27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
κόσμου [17]ἐξελέξατο ὁ
Θεὸς, ἵνα τοὺς σοφοὺς
καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀ-
σθενῆ τοῦ κόσμου [17]ἐξ-
ελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα
καταισχύνῃ τὰ ἰσχυ-
ρά·
28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ
κόσμου, καὶ τὰ [24]ἐξου-
θενημένα [17]ἐξελέξατο ὁ
Θεὸς, c καὶ | τὰ μὴ [12]ὄν-
τα, ἵνα τὰ [12]ὄντα κατ-
αργήσῃ·
29 *Ὅπως μὴ [28]καυχή-
σηται πᾶσα σὰρξ ἐνώ-
πιον † αὐτοῦ.
30 Ἐξ αὐτῦ [29]δὲ ὑμεῖς
[12]ἐςε ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ,
ὃς [30]ἐγενήθη ἡμῖν σο-
φία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιο-
σύνη τε καὶ [32]ἁγιασμὸς
καὶ [33]ἀπολύτρωσις·
31 *Ἵνα, [34]καθὼς [16]γέ-
γραπται· [35]Ὁ καυχώ-
μενος, ἐν Κυρίῳ [28]καυ-
χάσθω.

Κεφ. β'.

ΚΑΓΩ [37]ἐλθὼν πρὸς
ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, [37]ἦλθον

οὐ καθ' [1]ὑπεροχὴν [2]λό-
γου ἢ σοφίας, [3]καταγ-
γέλλων ὑμῖν τὸ *μαρ-
τύριον τοῦ Θεοῦ.
2 Οὐ γὰρ [7]ἔκρινα †τοῦ
εἰδέναι τι [9]ἐν ὑμῖν, εἰ
μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν,
καὶ τοῦτον ἐςαυρωμέ-
νον.
3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ
ϗ ἐν φόβῳ ϗ ἐν [13]τρό-
μῳ πολλῷ [15]ἐγενόμην
πρὸς ὑμᾶς.
4 Καὶ ὁ λόγος μου, καὶ
τὸ κήρυγμά μȣ οὐκ ‡ἐν
πειθοῖς [16]ἀνθρωπίνης
σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
‖ἀποδείξει Πνεύματος
καὶ δυνάμεως·
5 Ἵνα ἡ πίςις ὑμῶν
μὴ [17]ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐν δυνάμει
Θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν
ἐν τοῖς [19]τελείοις· σο-
φίαν δὲ οὐ τοῦ [21]αἰῶ-
νος τούτου, οὐδὲ τῶν
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
τούτου τῶν [23]καταρ-
γουμένων·
7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σο-
φίαν Θεοῦ [25]ἐν μυςη-
ρίῳ, τὴν [27]ἀποκεκρυμ-
μένην, ἣν [29]προώρισεν
ὁ Θεὸς [31]πρὸ τῶν αἰώ-
νων εἰς δόξαν ἡμῶν·
8 Ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόν-
των τοῦ αἰῶνος τούτȣ
[33]ἔγνωκεν· εἰ γὰρ [33]ἔ-
γνωσαν, οὐκ ἂν τὸν
[35]Κύριον τῆς δόξης
ἐςαύρωσαν·
9 Ἀλλὰ, καθὼς [37]γέ-
γραπται· [39]Ἃ ὀφθαλ-
μὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς
οὐκ [3]ἤκουσε, καὶ ἐπὶ
καρδίαν ἀνθρώπȣ οὐκ
[4]ἀνέβη, ἃ [6]ἡτοίμασεν
ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν.
10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς
[8]ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ
Πνεύματος [c]αὐτοῦ. ǀ
Τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα
[10]ἐρευνᾷ, καὶ τὰ [11]βάθη
τοῦ Θεοῦ.
11 Τίς γὰρ [12]οἶδεν ἀν-
θρώπων τὰ [14]τοῦ ἀν-
θρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦ-
μα τοῦ ἀνθρώπου τὸ [a]
ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ
[14]τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς §[12]οἶ-
δεν, εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα
τοῦ Θεοῦ.
12 Ἡμεῖς δὲ ȣ̓ τὸ πνεῦ-
μα τοῦ κόσμου [18]ἐλά-
βομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦ-
μα τὸ [a]ἐκ τοῦ Θεοῦ,
ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ
τȣ̃ Θεοῦ [20]χαρισθέντα
ἡμῖν·
13 Ἃ [22]καὶ λαλοῦμεν
ȣ̓κ ἐν [24]διδακτοῖς [26]ἀν-
θρωπίνης σοφίας λό-
γοις, ἀλλ' ἐν **διδακ-
τοῖς Πνεύματος [b]ἁγίȣ ǀ
πνευματικοῖς πνευμα-
τικὰ [28]συγκρίνοντες.
14 Ψυχικὸς [30]δὲ ἄν-
θρωπος οὐ [32]δέχεται
τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐ-
τῷ [17]ἐςι, καὶ οὐ δύ-
ναται [33]γνῶναι, ὅτι
[34]πνευματικῶς [36]ἀνα-
κρίνεται.
15 Ὁ δὲ [38]πνευματικὸς
ἀνακρίνει [d]μὲν ǀ ††πάν-
τα, αὐτὸς δὲ ὑπ' ȣ̓δενὸς
ἀνακρίνεται.

A. D. 57.

1 1 Ti. 2. 2.
2 ch. 1. 17,18.
3 ἀκούω.
4 ἀναβαίνω.
5 ch. 9. 14.
* μυςήριον-h
6 ἑτοιμάζω.
7 κρίνω.[ἐν-a
† τι εἰδέναι
8 ἀποκαλύ-
9 s. ἦν.[πτω.
10 Jno. 5. 39.
11 Ro. 11. 33.
12 εἴδω.
13 Mar. 16. 8.
14 s. βάθη.
15 γίνομαι.
‡ Vide App.
§ ἔγνωκεν-n
16 ch. 4. 3.
‖ ἀποκαλύ-
ψει-n.
17 εἰμί.
18 λαμβάνω.
19 ch. 14. 20.
20 Lu. 7. 21.
21 ch. 1. 20.
22 s. χαρι-
σθέντα.
23 Ro. 3. 3.
24 Jno. 6. 45.
25 s. πότε
οὖσαν.
26 ver. 4.
** διδαχῇ-n.
27 ἀποκρύ-
πτω.
28 2Co.10.12.
29 προορίζω.
30 ch. 15. 44.
31 2 Ti. 1. 9.
32 Lu. 8. 13.
33 γινώσκω.
34 Re. 11. 8.
35 Ja. 2. 1.
36 ch. 4. 3, 4.
37 γράφω.
38 v. 13. c.3,1.
39 Is. 64. 4.
†† τὰ πάντα,
al. πάντας,-n

16 Τίς γὰρ [1]ἔγνω νῦν
Κυρίυ, ὃς [3]συμβιβάσει
αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν
* Χριςοῦ ἔχομεν.

Κεφ. γ'.

ΚΑΙ† ἐγὼ, ἀδελφοὶ,
οὐκ [11]ἠδυνήθην λαλῆ-
σαι ὑμῖν ὡς πνευματι-
κοῖς, ἀλλ' [12]ὡς ‡[13]σαρ-
κικοῖς, §ὡς [14]νηπίοις ἐν
Χριςῷ.
2 Γάλα[15] ὑμᾶς [16]ἐπό-
τισα, [b]καὶ | οὐ βρῶμα·
οὔπω γὰρ [11]ἠδύνασθε,[17]
ἀλλ' ‖ οὔτε ἔτι νῦν δύ-
νασθε.[11]
3 Ἔτι γὰρ **σαρκικοί
[2]ἐςε. Ὅπη γὰρ ἐν ὑμῖν
[18]ζῆλος καὶ ἔρις [c]καὶ
[19]διχοςασίαι,| ὐχὶ σαρ-
κικοί [2]ἐςε, καὶ κατὰ
ἄνθρωπον περιπατεῖτε;
4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις·
Ἐγὼ μέν εἰμι [20]Παύ-
λου· ἕτερος δέ· Ἐγὼ
[20]Ἀπολλώ· οὐχὶ ††σαρ-
κικοί [2]ἐςε;
5 Τίς οὖν [2]ἐςι ‡‡ Παῦ-
λος, τίς δὲ Ἀπολλὼς,
[b]ἀλλ' ἢ | διάκονοι δι'
ὧν [22]ἐπιςεύσατε. ‖‖ καὶ
ἑκάςῳ ὡς ὁ Κύριος
*† ἔδωκεν; [7]
6 Ἐγω [24]ἐφύτευσα,
Ἀπολλὼς [16]ἐπότισεν,
ἀλλ' ὁ Θεὸς [25]ηὔξανεν.
7 Ὥςε οὔτε ὁ φυτεύων
[2]ἐςί τι, οὔτε ὁ ποτίζων,
ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.
8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ
ποτίζων [29]ἕν [2]εἰσιν·
ἕκαςος δὲ τὸν ἴδιον μι-
σθὸν [31]λήψεται κατὰ
τὸν ἴδιον κόπον.

9 Θεοῦ γάρ [2]ἐσμεν
[4]συνεργοί· Θεοῦ [5]γε-
ώργιον, Θεῦ [6]οἰκοδομὴ
[2]ἐστε.
10 Κατὰ τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ τὴν [7]δοθεῖ-
σάν μοι, ὡς σοφὸς [8]ἀρ-
χιτέκτων θεμέλιον τέ-
θεικα, ἄλλος δὲ [10]ἐποι-
κοδομεῖ· ἕκαστος δὲ
βλεπέτω πῶς ἐποικο-
δομεῖ.
11 Θεμέλιον γὰρ ἄλ-
λον οὐδεὶς δύναται θει-
ναι [9] παρὰ τὸν κείμε-
νον, ὅς [2]ἐςιν Ἰησῦς [b]ὁ |
Χριστός.
12 Εἰ δέ τις ἐποικοδο-
μεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον
[d]τοῦτον,| χρυσὸν, ἄρ-
γυρον, λίθους τιμίους,
ξύλα, χόρτον, καλά-
μην·
13 Ἑκάςου τὸ ἔργον
φανερὸν [21]γενήσεται·
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει·
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύ-
πτεται· καὶ ἑκάςου τὸ
ἔργον ὁποῖόν [2]ἐςι, τὸ
πῦρ δοκιμάσει.
14 Εἴ τινος τὸ ἔργον
§§ μένει ὃ [23]ἐπῳκοδό-
μησε, μισθὸν [13]λήψε-
ται·
15 Εἴ τινος τὸ ἔργον
[26]κατακαήσεται, [27]ζη-
μιωθήσεται· αὐτὸς δὲ
[28]σωθήσεται, οὕτω δὲ
ὡς διὰ πυρός.
16 Οὐκ [30]οἴδατε ὅτι
ναὸς Θεοῦ [2]ἐςε, καὶ τὸ
Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν;
17 Εἴ τις τὸν ναὸν τῦ
Θεοῦ [32]φθείρει, φθερεῖ

A. D. 57.

1 γινώσκω.
2 εἰμί.
3 Ac. 9. 22.
4 Ro. 16. 3.
5 Pr. 24. 30.
* κυρίου-n.
6 Mar. 13.1,2.
7 δίδωμι.
8 Is. 3. 2.
9 τίθημι.
10 Ac. 20. 32.
† Κἀγὼ-a.
11 δύναμαι.
12 s. οὖσι.
‡ σαρκίνοις-a
13 Ro. 7. 14.
§ Ὡς νηπίυς ἐν Χριστῷ γάλα-n.
14 ch. 13. 11.
15 s. κατὰ.
16 ποτίζω.
17 s. πάσχειν v. πέπτειν.
‖ οὐδὲ-a.
** σάρκινοι-h
18 Ac. 13. 45.
19 Ro. 16. 17.
20 s. μέρους.
21 γίνομαι.
†† ἄνθρωποί-n.
‡‡ Ἀπολλὼς, τίς δὲ Παῦλος;-h.
22 πιστεύω.
§§ μενεῖ-a.
23 ἐποικοδομέω.
‖‖ Καὶ-n.
*† ἔδωκεν, ἐγὼ-n.
24 φυτεύω.
25 αὐξάνω.
26 κατακαίω.
27 Mat. 16.26.
28 σώζω.
29 Jno. 10.30.
30 εἴδω.
31 λαμβάνω.
32 ch. 15. 33.

[*] τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ
[1] ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός
[3] ἐστιν, οἵτινές [3] ἐστε
ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξα-
πατάτω· † εἴ τις δοκεῖ
[7] σοφὸς [3] εἶναι ἐν ‡ ὑμῖν
ἐν τῷ [8] αἰῶνι τούτῳ,
[10] μωρὸς [11] γενέσθω, ἵνα
[11] γένηται σοφός.
19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ
κόσμου τούτου, μωρία
παρὰ τῷ Θεῷ [3] ἐστι. Γέ-
γραπται [13] γάρ· [15] Ὁ
[17] δρασσόμενος τοὺς σο-
φοὺς ἐν τῇ [18] πανουργίᾳ
αὐτῶν.
20 Καὶ πάλιν· Κύριος
γινώσκει τοὺς [19] διαλο-
γισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
[3] εἰσὶ μάταιοι.
21 Ὥστε μηδεὶς [21] καυ-
χάσθω ἐν ἀνθρώποις.
Πάντα γὰρ ὑμῶν [3] ἐστιν·
22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε
Ἀπολλὼς, εἴτε Κηφᾶς,
εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ,
εἴτε θάνατος, εἴτε [25] ἐν-
εστῶτα, [26] εἴτε [25] μέλ-
λοντα· πάντα ὑμῶν
[3] ἐστιν· ‖
23 Ὑμεῖς δὲ, [27] Χριστοῦ·
Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δ΄.

ΟΥΤΩΣ ἡμᾶς [31] λογι-
ζέσθω ἄνθρωπος, ὡς
[33] ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ
[35] οἰκονόμους μυστηρίων
Θεοῦ.
2 ‖ Ὃ δὲ [38] λοιπὸν,
[**] ζητεῖται ἐν τοῖς οἰ-
κονόμοις, ἵνα πιστός τις
[39] εὑρεθῇ.
3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχι-
στόν [3] ἐστιν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν
[2] ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ [4] ἀν-
θρωπίνης [5] ἡμέρας·
ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνα-
κρίνω.
4 Οὐδὲν [6] γὰρ ἐμαυτῷ
σύνοιδα·[8] ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ [12] δεδικαίωμαι·
ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύ-
ριός [3] ἐστιν.
5 Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ
τι κρίνετε, ἕως ἂν [14] ἔλ-
θῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φω-
τίσει [16] τὰ κρυπτὰ τοῦ
σκότους, καὶ φανερώσει
τὰς βουλὰς τῶν καρδι-
ῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος
[11] γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ.
6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ,
[20] μετεσχημάτισα εἰς
ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ, δι'
ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μά-
θητε [22] § τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ
[13] γέγραπται φρονεῖν,
ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς
[23] φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ
ἑτέρου.
7 Τίς γάρ σε [24] διακρί-
νει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ
[28] ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ
[28] ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ [28] λαβών;
8 Ἤδη [29] κεκορεσμένοι
[3] ἐστὲ, ἤδη [30] ἐπλουτή-
σατε, χωρὶς ἡμῶν
[32] ἐβασιλεύσατε· καὶ
[34] ὄφελόν γε [32] ἐβασι-
λεύσατε· ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συμβασιλεύσω-
μεν.
9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ‖ ὁ
Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό-
λους ἐσχάτους [40] ἀπέδει-
ξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι

A. D. 57.

* αὐτὸν-i.
1 ch. 6. 19.
2 ἀνακρίνω.
3 εἰμί.
4 ch. 2. 4.
5 ch. 3. 13.
6 s. κακόν.
† κενοῖς λό-
γοις-f.
7 ch. 1. 19, 20.
8 συνείδω.
‡ ὑμῖν ἐν τ.
al. τούτῳ
μωρὸς-n.
9 ch. 1. 20.
10 ch. 1. 25.
11 γίνομαι.
12 δικαιόω.
13 γράφω.
14 ἔρχομαι.
15 Ps. 94. 11.
16 Lu. 11. 36.
17 δράσσω.
18 Lu. 20. 23.
19 Ro. 1. 21.
20 μετασχη-
ματίζω.
21 καυχάομαι
22 μανθάνω.
§ τὸ μὴ ὑπὲρ
ἃ γέγραπται
ἵνα εἷς-n.
23 ch. 5. 2.
24 c. 11. 29, 31.
25 s. τὰ
πράγματα.
26 ἐνίστημι.
27 s. ἔστε.
28 λαμβάνω.
29 κορεννύω.
30 πλουτέω.
31 Ro. 4. 3.
32 βασιλεύω.
33 Mat. 5. 25.
34 2 Co. 11. 1.
35 Lu. 12. 42.
‖ Ὧδε-n.
** ζητεῖτε-n.
38 s. ἔστι.
39 εὑρίσκω.
40 ἀποδεικνύω

[1]θέατρον [15]ἐγενήθημεν
τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις
καὶ ἀνθρώποις.
10 Ἡμεῖς [2]μωροὶ διὰ
Χριςὸν, ὑμεῖς δὲ φρό-
νιμοι ἐν Χριςῷ· ἡμεῖς
ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυ-
ροί· ὑμεῖς [3]ἔνδοξοι,
ἡμεῖς δὲ [5]ἄτιμοι.
11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥ-
ρας καὶ πεινῶμεν, καὶ
διψῶμεν, καὶ γυμνη-
τεύομεν, καὶ [9]κολα-
φιζόμεθα, καὶ ἀςατοῦ-
μεν,
12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐρ-
γαζόμενοι ταῖς ἰδίαις
χερσί· λοιδορούμενοι,
εὐλογοῦμεν· διωκόμε-
νοι, ἀνεχόμεθα·
13 † Βλαςφημόμενοι,[11]
παρακαλοῦμεν· ‡ὡς πε-
ρικαθάρματα[13] τοῦ κό-
σμȣ [16]ἐγενήθημεν, πάν-
των περίψημα ἕως
ἄρτι.
14 Οὐκ [17]ἐντρέπων
ὑμᾶς γράφω ταῦτα,
ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα-
πητὰ § [19]νουθετῶ.
15 Ἐὰν γὰρ μυρίους
[21]παιδαγωγοὺς ἔχητε
ἐν Χριςῷ, ἀλλ' οὐ πολ-
λοὺς πατέρας· ἐν γὰρ
Χριςῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
[25]ἐγέννησα.
16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς,
[27]μιμηταί μου [15]γίνε-
σθε.††
17 Διὰ τοῦτο [31]ἔπεμ-
ψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς
[23]ἐστι τέκνον μου ἀγα-
πητὸν καὶ πιςὸν ἐν
Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀνα-

A. D. 57

1 Ac. 19. 29.
2 s. ἐχόμεθα.
3 Lu. 13. 17.
4 φυσιόω, v. 6.
5 ch. 12. 23. Mat. 13. 57.
6 ἔρχομαι.
7 s. τότε.
8 γινώσκω.
9 Mat. 26. 67. 2 Co. 12. 7.
* τὸν πεφυσιωμένον-n.
10 s. πότερον.
† δυςφημούμενοι,-h.
11 ch. 10. 3.
12 Mar. 6. 9.
‡ ὡςπερεὶ καθάρματα-n.
13 Pr. 21. 18.
14 2 Co. 10. 1.
15 γίνομαι.
16 ch. 6. 7.
17 Mat. 21. 37.
18 s. εἶναι.
§ νȣθετῶν-i.
19 Ac. 20. 31.
20 v. 18. c. 7. 2.
21 Ga. 3. 24.
22 Ep. 5. 3.
23 εἰμί.
24 πενθέω.
25 γεννάω.
‖ ἀρθῇ-a.
26 ἐξαίρω.
** πράξας;-h
27 ch. 11. 1.
†† καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ.-f.
28 ἄπειμι.
29 κρίνω.
30 κατεργάζομαι.
31 πέμπω.
‡‡ (Ἐν τῷ ὀνόματι.... Χριςȣ, συναχθέντων ....πνεύματος,)-n.

μνήσει τὰς ὁδούς μου
τὰς ἐν Χριςῷ, καθὼς
πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω.
18 Ὡς μὴ ἐρχομένου
δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυ-
σιώθησάν[4] τινες.
19 Ἐλεύσομαι[6] δὲ τα-
χέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν
ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ
[7]γνώσομαι [8]οὐ τὸν λό-
γον * τῶν [4]πεφυσιω-
μένων, ἀλλὰ τὴν δύνα-
μιν.
20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ
βασιλεία τȣ Θεοῦ, ἀλλ'
ἐν δυνάμει.
21 Τί [10]θέλετε; ἐν
[12]ῥάβδῳ [6]ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ,
πνεύματί τε [14]πρᾳότη-
τος;

Κεφ. ε'.

ΟΛΩΣ [18]ἀκούεται
[18]ἐν ὑμῖν [20]πορνεία, καὶ
τοιαύτη πορνεία ἥτις
οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
b [22]ὀνομάζεται,‖ ὥστε
γυναῖκά τινα τοῦ πα-
τρὸς ἔχειν.
2 Καὶ ὑμεῖς [4]πεφυσιω-
μένοι [23]ἐστὲ, καὶ οὐχὶ
μᾶλλον [24]ἐπενθήσατε,
ἵνα ‖[26]ἐξαρθῇ ἐκ μέσου
ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τȣτο
** ποιήσας;
3 Ἐγὼ μὲν γὰρ c ὡς !
[28]ἀπὼν τῷ σώματι, πα-
ρὼν δὲ τῷ πνεύματι
ἤδη [29]κέκρικα ὡς πα-
ρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο
[30]κατεργασάμενον,
4 ‡‡ Ἐν τῷ ὀνόματι
τȣ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

Χριςῦ, *[1]συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμῦ πνεύ-
ματος, σὺν τῇ δυνάμει
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησῦ
Χριστοῦ,
5 Παραδῦναι[5] τὸν τοι-
οῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκὸς,
ἵνα τὸ πνεῦμα [9] σωθῇ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίυ
Ἰησοῦ.
6 Οὐ καλὸν τὸ καύχη-
μα ὑμῶν. Οὐκ [11]οἴδατε
ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
[13] φύραμα ** ζυμοῖ;
7 Ἐκκαθάρατε [b]οὖν ‖
τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα
[15]ἦτε νέον φύραμα, κα-
θώς [15]ἐςε [16]ἄζυμοι· ✝
γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
[c]ὑπὲρ ἡμῶν ‖ ††[19] ἐτύθη
Χριστός.
8 Ὥστε ἑορτάζωμεν,
μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μη-
δὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ
§§πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύ-
μοις [21] εἰλικρινείας καὶ
ἀληθείας.
9 Ἔγραψα [25] ὑμῖν ἐν
τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συν-
αναμίγνυσθαι [27] πόρ-
νοις.
10 [c]Καὶ ‖ οὐ [28] πάντως
τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμυ
τούτου, ἢ τοῖς [29] πλεο-
νέκταις, *‖ ἢ ἅρπαξιν,
ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπ-
εὶ [31] *‡ ὀφείλετε ἄρα
ἐκ τοῦ κόσμου [32] ἐξελ-
θεῖν.
11 Νυνὶ δὲ [25] ἔγραψα
ὑμῖν μὴ συναναμίγνυ-
σθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς
ὀνομαζόμενος *‖ [15] ᾖ
πόρνος, ἢ πλεονέκτης,
ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοί-
δορος,[2] ἢ [3] μέθυσος, ἢ
ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μη-
δὲ [4] συνεσθίειν.
12 Τί γάρ μοι[6] [c]καὶ ‖
τοὺς ἔξω κρίνειν; Οὐ-
χὶ† τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρί-
νετε;
13 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς
‡κρίνει. §Καὶ [8]ἐξαρεῖτε
τὸν ‖ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν
αὐτῶν.

Κεφ. ϛʹ.

ΤΟΛΜΑ τις ὑμῶν,
πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν
ἕτερον, [16]κρίνεσθαι ἐπὶ
τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ
[17]ἐπὶ τῶν ἁγίων;
2 ‡‡ Οὐκ [11] οἴδατε ὅτι
οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον
κρινῦσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν
κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνά-
ξιοί [15]ἐστε [20] κριτηρί-
ων ἐλαχίστων;
3 Οὐκ [11]οἴδατε ὅτι ἀγ-
γέλους κρινοῦμεν; μή-
τιγε βιωτικά;
4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κρι-
τήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς
[24] ἐξουθενημένυς ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ, τούτυς καθί-
ζετε.
5 Πρὸς [26] ἐντροπὴν
ὑμῖν λέγω· Οὕτως οὐκ
‖‖ [15]ἔςιν ἐν ὑμῖν σοφὸς
[d] οὐδὲ εἷς,‖ ὃς [30] δυνή-
σεται διακρῖναι ἀνὰ
μέσον τοῦ ἀδελφῦ *§αὐ-
τοῦ;
6 Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ
τοῦτο [33]ἐπὶ ἀπίστων;
7 Ἤδη μὲν οὖν ὅλως
ἥττημα [b]ἐν‖ ὑμῖν ἐςιν,

A. D. 57.

*(συναχθέντων....πνεύματος σὺν... Χριστῦ,)-n.
1 συνάγω.
2 ch. 6. 10.
3 Pr. 23. 21.
4 Lu. 15. 2.
5 παραδίδωμι
6 s. διαφέρει.
† Οὐχί. Τῦς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, τῦς δὲ-n
7 1 Th. 5. 3.
8 ἐξαίρω.
9 σώζω.
‡ κρινεῖ-a.
§ Ἐξάρατε-l.
‖ con. πόρνον
11 εἴδω.
** δολοῖ;-i.
12 Mat. 22.46.
13 Ro. 9. 21.
15 εἰμί.
16 ver. 2, 3,6.
17 s. μᾶλλον.
18 Mat.26.17.
†† ἐθύθη.
19 θύω.
‡‡ Ἢ-m.
§§ πορνείας-n
20 v.4. Ja.2,6.
21 s. ἄρτοις.
22 Lu. 21. 34.
24 ch. 1. 28.
25 γράφω.
26 ch. 15. 34.
27 2 Th. 3.14.
28 s. λέγω.
29 ch. 6. 10.
‖‖ ἔνι-a. alii transp.
30 δύναμαι.
*† καί-i. [n.
*‡ ὠφείλετε-
31 s. ἄλλως.
32 ἐξέρχομαι.
*§ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ-f.
33 s. γίνεται.
*‖ ἤ.

ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν· Διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; δι-
ατί οὐχὶ μᾶλλον [3] ἀπο-
στερεῖσθε;
8 Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖ-
τε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ
‡ ταῦτα ἀδελφούς.
9 Ἢ οὐκ [6] οἴδατε ὅτι
ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ
οὐ [7] κληρονομήσουσι;
Μὴ πλανᾶσθε· ὔτε πόρ-
νοι, ὔτε εἰδωλολάτραι,
οὔτε μοιχοὶ, οὔτε [9] μα-
λακοὶ, οὔτε [12] ἀρσενο-
κοῖται,
10 Οὔτε κλέπται, οὔτε
πλεονέκται, οὔτε μέ-
θυσοι, οὐ λοίδοροι,
οὐχ ἅρπαγες βασιλεί-
αν Θεοῦ d οὐ | κληρο-
νομήσουσι.
11 Καὶ ταῦτά τινες
[14] ἦτε· ἀλλὰ [15] ἀπελού-
σασθε, ἀλλὰ [16] ἡγιά-
σθητε, ἀλλὰ [17] ἐδικαιώ-
θητε, ἐν τῷ ὀνόματι τȣ̃
Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν
τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ‖ [20] ἔξε-
ςιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμ-
φέρει· [18] πάντα μοι ‖ ἔξ-
εςιν, [20] ἀλλ' ȣ̓κ ἐγὼ ἐξ-
ουσιασθήσομαι [23] ὑπό
τινος.
13 Τὰ βρώματα τῇ
κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία
τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ
Θεὸς καὶ ταύτην καὶ
ταῦτα [25] καταργήσει.
Τὸ δὲ σῶμα οὐ [27] τῇ
πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυ-
ρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ
σώματι.
14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν
Κύριον [1] ἤγειρε, καὶ
* ἡμᾶς [2] ἐξεγερεῖ διὰ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
15 Οὐκ [6] οἴδατε ὅτι τὰ
σώματα ὑμῶν, μέλη
Χριςοῦ [14] ἐςιν; † [4] ἄρας
οὖν τὰ μέλη τȣ̃ Χριςȣ̃,
ποιήσω πόρνης μέλη;
Μὴ [5] γένοιτο.
16 ‡ Ἢ | οὐκ [6] οἴδατε
ὅτι ὁ [8] κολλώμενος τῇ
πόρνῃ, ἓν σῶμά [14] ἐςιν;
[14] Ἔσονται γὰρ, [10] φη-
σὶν, [11] οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν.
17 Ὁ δὲ κολλώμενος
τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά
[14] ἐστι.
18 Φεύγετε τὴν πορ
νείαν. Πᾶν ἁμάρτημα
ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος,
ἐκτὸς τοῦ σώματός [14] ἐ-
στιν· ὁ δὲ [13] πορνεύων,
εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρ-
τάνει.
19 Ἢ οὐκ [6] οἴδατε ὅτι
§ τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς
τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίȣ Πνεύ-
ματός [14] ἐστιν, οὗ ἔχετε
ἀπὸ Θεοῦ, καὶ ȣ̓κ [14] ἐςὲ
ἑαυτῶν;
20 Ἠγοράσθητε [19] γὰρ
[21] τιμῆς· [22] δοξάσατε
** δὴ τὸν Θεὸν ἐν
τῷ σώματι ὑμῶν, b καὶ
ἐν τῷ πνεύματι ὑ-
μῶν, ἅτινά [14] ἐστι τοῦ
Θεοῦ. |

Κεφ. ζ'.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν [24] ἐγρά-
ψατέ μοι, [26] καλὸν ἀν-
θρώπῳ γυναικὸς μὴ
[28] ἅπτεσθαι.

A. D. 57.

1 ἐγείρω.
* ὑμᾶς.
2 ἐξεγείρω.
3 v. 8. c. 7. 5. Mar. 10. 19.
† ἄρα-n.
4 αἴρω.
‡ τοῦτο-h.
5 γίνομαι.
6 εἴδω.
7 ver. 10. ch. 15. 50.
8 ver. 17. Mat. 17. 5.
9 Mat. 11. 8.
10 φήμι.
11 s. ἡ γραφὴ Ge. 2. 24.
12 1 Ti. 1. 10.
13 ch. 10. 8. Re. 2. 14.
14 εἰμί.
15 ἀπολούω, Ac. 22. 16.
16 ἁγιάζω.
17 δικαιόω.
§ τὰ σώματα-i.
18 ch. 7. 35. Mat. 5.29,30.
19 ἀγοράζω, ch. 7. 23. 2 Pe. 2. 1.
‖ ἔξεστιν;-n.
20 ἔξειμι.
21 Mat.27 6,9. Ac. 4. 34.
22 δοξάζω.
** δὴ ἄρα τὸν al. δὴ, ἄρατε τὸν, alii καὶ ἄρατε τὸν-n
23 ch. 7. 4. Lu. 22. 25.
24 γράφω.
25 c. 13. 8,10.
26 s. ἀποκρίνεσθαι.
27 s. ἔστι.
28 ἅπτομαι, 2 Co. 6. 17.

2 Δια δὲ τὰς [1] πορνεί-
ας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα ἐχέτω, καὶ
ἑκάστη τὸν [2] ἴδιον ἄν-
δρα ἐχέτω.
3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ
τὴν † ὀφειλομένην [5] εὔ-
νοιαν [7] ἀποδιδότω· ὁ-
μοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ
τῷ ἀνδρί.
4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίυ σώ-
ματος οὐκ [8] ἐξουσιάζει,
ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ
καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίυ σώ-
ματος οὐκ ἐξουσιάζει,
ἀλλ' ἡ γυνή.
5 Μὴ [13] ἀποστερεῖτε
ἀλλήλους, εἰ μή τι
[15] ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς
καιρὸν, ἵνα ‡ σχολά-
ζητε [17] ὁ τῇ νηστείᾳ
καὶ ‖ τῇ προσευχῇ· καὶ
πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
** συνέρχησθε, [19] ἵνα μὴ
πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατα-
νᾶς διὰ τὴν [21] ἀκρασίαν
ὑμῶν.
6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
συγγνώμην, ὐ κατ' ἐπι-
ταγήν.
7 Θέλω ‖‖ γὰρ πάντας
ἀνθρώπους [2] εἶναι ὡς
καὶ ἐμαυτόν· *† ἀλλ'
ἕκαστος ἴδιον [23] χάρι-
σμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, *‡ ὃς
μὲν οὕτως, *‡ ὃς δὲ οὕ-
τως.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγά-
μοις [25] καὶ ταῖς [27] χή-
ραις· καλὸν αὐτοῖς
[2] ἐστιν ‖ ἐὰν μείνωσιν
ὡς κἀγώ.
9 Εἰ δὲ οὐκ [29] ἐγκρα-
τεύονται, γαμησάτω-
σαν. Κρεῖσσον γάρ
[2] ἐστι * γαμῆσαι ἢ [4] πυ-
ροῦσθαι.
10 Τοῖς δὲ [8] γεγαμηκό-
σι παραγγέλλω οὐκ
ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυ-
ναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ
[8] χωρισθῆναι· [10]
11 (Ἐὰν δὲ καὶ [10] χωρι-
σθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ
τῷ ἀνδρὶ [11] καταλλαγή-
τω·) καὶ ἄνδρα γυναῖκα
μὴ [12] ἀφιέναι.
12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ
λέγω, οὐχ ὁ Κύριος·
εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα
ἔχει ἄπιςον, καὶ αὐτὴ
[14] συνευδοκεῖ οἰκεῖν
μετ' αὐτοῦ, μὴ [12] ἀφιέ-
τω αὐτήν.
13 Καὶ γυνὴ [16] § ἥτις
ἔχει ἄνδρα ἄπιςον, καὶ
‖ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰ-
κεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφ-
ιέτω †† αὐτόν.
14 Ἡγίασται [18] γὰρ ὁ
ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ
γυναικί· ‡‡ καὶ [18] ἡγίαςαι
ἡ γυνὴ ἡ ἄπιςος ἐν τῷ
§§ ἀνδρί. Ἐπεὶ ἄρα τὰ
τέκνα ὑμῶν [20] ἀκάθαρ-
τά [2] ἐςι· νῦν δὲ [22] ἅγιά
[2] ἐστιν.
15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιςος χω-
ρίζεται, χωριζέσθω·
οὐ [24] δεδούλωται ὁ ἀδελ-
φὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς
τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρή-
νῃ [26] κέκληκεν ἡμᾶς ὁ
Θεός.
16 Τί γὰρ [28] οἶδας, γύ-
ναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώ-
σεις; Ἢ τί [28] οἶδας,
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
*§ σώσεις;
17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς

A. D. 57.

1 Mat. 19. 9.
2 εἰμί.
* γαμεῖν,-ἰ.
3 Jno. 1. 42.
4 2 Co. 11. 29.
5 Ep. 6. 7.
† ὀφειλὴν ἀποδ-α.
6 γαμέω, v. 9.
7 ἀποδίδωμι.
8 s. δεῖν.
9 ch. 6. 12.
10 χωρίζω.
11 Ro. 5. 10.
12 ἀφίημι.
13 ch. 6. 8.
14 Ac. 8. 1.
15 s. ἔστι.
16 s. ἀδελφή.
‡ σχολάσητε-a.
§ εἴ τις-n.
17 Mat. 12. 44.
‖ οὗτος-h.
18 ἁγιάζω.
** ἦτε,-a. al. συνέρχεσθε.
19 συνέρχομαι. [h.
†† τὸν ἄνδρα-
‡‡ τῇ πιςῇ-f.
§§ ἀδελφῷ· al. ἀνδρὶ τῷ πιστῷ-n.
20 Ac. 10. 14.
‖‖ δὲ-h.
21 Mat. 23. 25.
22 Lu. 2. 23.
*† ἐν ἐγκρατείᾳ-f.
23 Ro. 1. 11.
24 δουλόω.
*‡ ὁ-n.
25 v. 11, 32, 34.
26 καλέω.
27 Lu. 2. 37.
28 εἴδω.
29 ch. 9. 25.
*§ σώσεις, ἢ μή; Ἑκάστῳ-n.

[1]ἐμέρισεν ὁ *Θεὸς,
ἕκαστον ὡς [3]κέκλη-
κεν ὁ †Κύριος, οὕτω
περιπατείτω. Καὶ οὕ-
τως ἐν ταῖς ἐκκλησί-
αις πάσαις διατάσσο-
μαι.
18 Περιτετμημένος [3]
τις [3]ἐκλήθη; μὴ [7]ἐπι-
σπάσθω. Ἐν ἀκροβυ-
ςίᾳ τις [3]ἐκλήθη; μὴ
περιτεμνέσθω.
19 Ἡ περιτομὴ οὐδέν
[11]ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυ-
ςία ὐδέν [11]ἐστιν, ἀλλὰ
[12]τήρησις ἐντολῶν
Θεοῦ.
20 Ἕκαςος ἐν τῇ κλή-
σει ᾗ [3]ἐκλήθη, ἐν ταύ-
τῃ [15]μενέτω.
21 Δοῦλος [3]ἐκλήθης;
μή σοι μελέτω· ἀλλ'
εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθε-
ρος [17]γενέσθαι, μᾶλ-
λον [18]χρῆσαι.[19]
22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ
[3]κληθεὶς δοῦλος, ἀπε-
λεύθερος Κυρίȣ [11]ἐςίν·
ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος
[3]κληθεὶς, δοῦλός [11]ἐςι
Χριστοῦ.
23 Τιμῆς [24]ἠγοράσθη-
τε· μὴ [17]γίνεσθε δȣ̃λοι
ἀνθρώπων.
24 Ἕκαςος ἐν ᾧ [3]ἐ-
κλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τού-
τῳ [15]μενέτω παρὰ ‖τῷ
Θεῷ.
25 Περὶ δὲ τῶν [27]παρ-
θένων, ἐπιταγὴν Κυρίȣ
οὐκ ἔχω· [28]γνώμην δὲ
δίδωμι ὡς [30]ἠλεημένος
ὑπὸ Κυρίου πιςὸς [11]εἶ-
ναι.
26 Νομίζω οὖν τοῦ-
το καλὸν ὑπάρχειν
διὰ τὴν [2]ἐνεστῶσαν
[4]ἀνάγκην, ὅτι καλὸν
ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶ-
ναι.[11]
27 Δέδεσαι [6]γυναικί;
μὴ ζήτει λύσιν. [8]Λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ
ζήτει γυναῖκα.
28 Ἐὰν δὲ καὶ ‡γή-
μῃς,[9] οὐχ [10]ἥμαρ-
τες· καὶ ἐὰν [9]γήμῃ ἡ
παρθένος, οὐχ [10]ἥμαρ-
τε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρ-
κὶ [14]ἕξουσιν οἱ τοιοῦ-
τοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεί-
δομαι.
29 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελ-
φοὶ, § ὁ καιρὸς ‖ [16]συν-
εςαλμένος· τὸ λοιπόν
[11]ἐςιν ἵνα καὶ οἱ ἔχον-
τες γυναῖκας, ὡς μὴ
ἔχοντες [11]ὦσι·
30 Καὶ οἱ κλαίοντες,
ὡς μὴ κλαίοντες· ϗ οἱ
χαίροντες, ὡς μὴ χαί-
ροντες· καὶ οἱ ἀγορά-
ζοντες, ὡς μὴ [20]κατέ-
χοντες·
31 Καὶ οἱ [18]χρώμενοι
**τῷ κόσμῳ τούτῳ,
ὡς μὴ [21]καταχρώμενοι·
[22]παράγει γὰρ τὸ σχῆ-
μα [23]τοῦ κόσμου τού-
του.
32 Θέλω δὲ ὑμᾶς
[25]ἀμερίμνους [11]εἶναι.
Ὁ ἄγαμος [26]μεριμνᾷ
τὰ [31]τοῦ Κυρίου, πῶς
[28]ἀρέσει τῷ Κυρίῳ·
33 Ὁ δὲ γαμήσας μερι-
μνᾷ τὰ [31]τοῦ κόσμου,
πῶς [28]ἀρέσει ‖ τῇ γυ-
ναικί.
34 Μεμέρισαι[1] ἡ γυνὴ

A. D. 57.

1 μερίζω, ch. 1. 13. Ro. 12. 3.
* κύριος,-a.
2 ἐνίστημι, ch. 3. 22.
3 καλέω.
† Θεὸς,-a.
4 ch. 9. 16. 2 Co. 6. 4.
5 περιτέμνω.
6 δέω. [στίαν
7 s. ἀκροβυ-
8 λύω.
9 γαμέω.
‡ λάβῃς γυναῖκα-n.
10 ἁμαρτάνω
11 εἰμί.
12 s. τι ἔστι.
13 Ecclus. 32. (27.) 23. Wisd. 6. 18.
14 ἔχω.
15 μένω.
§ ὅτι-b.
‖ Vide App.
16 συστέλλω, Ac. 5. 6.
17 γίνομαι.
18 χράομαι.
** τὸν κόσμον, ὡς-n.
19 s. ἐλευθερίᾳ.
20 ch. 11. 2. Ro. 7. 6.
21 ch. 9. 18.
22 Mat. 20. 30. Jno. 8. 59.
23 Ro. 12. 2. Phi. 2. 8.
24 ἀγοράζω.
25 Mat. 28. 14.
26 Mat. 6. 25.
27 Mat. 1. 23. Ac. 21. 9.
28 ἀρ σκω.
29 ch. 1. 10.
30 ἐλεέω. [τα.
31 s. πράγμα.

καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἄ-
γαμος μεριμνᾷ τὰ [b] τοῦ
Κυρίου, ἵνα [1] ᾖ ἁγία
καὶ σώματι καὶ πνεύ-
ματι· ἡ δὲ [3] γαμήσασα
μεριμνᾷ τὰ [b] τοῦ κό-
σμου, πῶς [7] ἀρέσει τῷ
ἀνδρί.
35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ
ὑμῶν αὐτῶν [8] συμφέ-
ρον λέγω· οὐχ ἵνα βρό-
χον ὑμῖν ἐπιβάλω,
ἀλλὰ πρὸς τὸ [11] εὔσχη-
μον καὶ † εὐπρόσεδρον
τῷ Κυρίῳ ἀπερισπά-
στως.
36 Εἰ δέ τις [12] ἀσχημο-
νεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον
αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν [1] ᾖ
ὑπέρακμος, καὶ [15] οὕ-
τως ὀφείλει [16] γίνε-
σθαι· ὃ θέλει, ποιεί-
τω· οὐχ ἁμαρτάνει·
[3] γαμείτωσαν.
37 [a] Ὃς δὲ [17] ἕστηκεν
[19] d ἑδραῖος | § ἐν τῇ
καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγ-
κην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει
περὶ τοῦ ἰδίου θελήμα-
τος, καὶ τοῦτο [20] κέκρι-
κεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν
ἑαυτοῦ παρθένον, κα-
λῶς ποιεῖ.
38 [a] Ὥςτε καὶ ὁ || [21] ἐκ-
γαμίζων, καλῶς ποιεῖ·
** ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων,
κρεῖσσον ποιεῖ.
39 Γυνὴ [22] δέδεται νό-
μῳ | ἐφ' ὅσον χρόνον
[24] ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν
δὲ [25] κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ
ςαυτῆς.| ἐλευθέρα [1] ἐςὶν,
[26] ᾧ θέλει [3] γαμηθῆναι·
μόνον ἐν Κυρίῳ.
40 Μακαριωτέρα δέ [1] ἐ-
ςιν ἐὰν οὕτω [2] μείνῃ,
κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην·
[4] δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα
Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. η'.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν [8] εἰδω-
λοθύτων [*9] οἴδαμεν ὅτι
πάντες γνῶσιν ἔχο-
μεν. Ἡ [10] γνῶσις φυ-
σιοῖ, [12] ἡ δὲ ἀγάπη οἰ-
κοδομεῖ.
2 Εἰ [c] δέ | τις δοκεῖ
‡ εἰδέναι τι, οὐδέπω
d οὐδὲν | [14] ἔγνωκε κα-
θὼς δεῖ [14] γνῶναι.
3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν
Θεὸν, οὗτος [14] ἔγνωςαι
ὑπ' αὐτοῦ.
4 Περὶ τῆς βρώσεως
οὖν τῶν εἰδωλοθύτων,
[8] οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴ-
δωλον [18] ἐν κόσμῳ, καὶ
ὅτι οὐδεὶς Θεὸς [c] ἕτε-
ρος | εἰ μὴ εἷς.
5 Καὶ γὰρ εἴπερ [1] εἰσὶ
λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν
οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ [b] τῆς |
γῆς· (ὥςπερ [1] εἰσὶ θεοὶ
πολλοὶ, καὶ κύριοι πολ-
λοί·)
6 Ἀλλ' ἡμῖν εἷς
Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ
τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
εἰς αὐτόν· καὶ [22] εἷς
Κύριος Ἰησοῦς Χρι-
στὸς, †† δι' οὗ τὰ πάν-
τα, καὶ ἡμεῖς δι' ‡‡ αὐ-
τοῦ.§§
7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν
ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ
||| [27] συνειδήσει τοῦ εἰ-
δώλου ἕως ἄρτι, ὡς εἰ-
δωλόθυτον ἐσθίουσι,

A. D. 57.

1 εἰμί.
2 μένω.
3 γαμέω.
4 ch. 3. 18.
5 s. πράγματα.
6 c. 10. 19, 28. Ac. 15. 29.
7 ἀρέσκω.
* οἴδαμεν, ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν (ἡ γνῶσις—n.
8 εἴδω.
9 ch. 6. 12.
10 ch. 13. 2. 8.
11 ch. 12. 24.
† εὐπάρεδρον·a.
12 ch. 4. 6.
13 ch. 13. 5.
‡ ἐγνωκέναι·n
14 γινώσκω,
‡ Jno. 4. 6.
15 s. ἐάν.
16 γίνομαι.
17 ἵστημι.
18 s. ἐστιν.
19 ch. 15. 58.
§ al. transp.
20 κρίνω.
|| γαμίζων,·i
21 Mat. 22. 30.
** καὶ ὁ μὴ γαμίζων,·a.
22 Lu. 2. 11. Ac. 10. 36.
†† δι' ὃν·n
‡‡ δι' αὐτόν·n
§§ Vide App.
23 δέω.
24 ζάω.
25 κοιμάω, Jno. 11. 11.
26 v. τῷ ἀνθρώπῳ.
||| συνηθείᾳ·h
27 ch. 10. 25, 28, 29. Ac. 23. 1.

καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν
ἀσθενὴς [1] οὖσα [3] μολύ-
νεται.
8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ
[*] παρίστησι τῷ Θεῷ·
οὔτε [6] γὰρ ǀ ἐὰν φάγω-
μεν, [7] περισσεύομεν· οὔ-
τε ἐὰν μὴ φάγωμεν,
[9] ὑστερούμεθα.
9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ
[11] ἐξουσία ὑμῶν αὕτη
πρόσκομμα [13] γένηται
τοῖς § ἀσθενοῦσιν.
10 Ἐὰν γάρ τις [14] ἴδῃ
σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν,
ἐν [15] εἰδωλείῳ κατακεί-
μενον, οὐχὶ ἡ συνείδη-
σις αὐτοῦ ἀσθενοῦς [1] ὄν-
τος [16] οἰκοδομηθήσεται
εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν;
11 Καὶ [17] ἀπολεῖται
ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς
** ἐπὶ τῇ σῇ †† γνώσει,
δι' ὃν Χριστὸς [19] ἀπέ-
θανεν;
12 Οὕτω δὲ ἁμαρτά-
νοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ [20] τύπτοντες αὐτῶν
τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦ-
σαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρ-
τάνετε.[21]
13 Διόπερ εἰ βρῶμα
[23] σκανδαλίζει τὸν ἀ-
δελφόν μου, οὐ μὴ φά-
γω κρέα εἰς τὸν [25] αἰῶ-
να, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

Κεφ. θ'.

ΟΥΚ *† εἰμὶ ἀπόστο-
λος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθε-
ρος; οὐχὶ Ἰησοῦν Χρι-
στὸν τὸν Κύριον ἡμῶν
[27] ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον
μου ὑμεῖς [1] ἐστε ἐν Κυ-
ρίῳ;
2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ
ἀπόστολος, ἀλλά γε
ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφρα-
γίς[2] τῆς ἐμῆς [4] ἀποστο-
λῆς ὑμεῖς [1] ἐστε ἐν †Κυ-
ρίῳ.[6]
3 Ἡ ἐμὴ [8] ἀπολογία
τοῖς ἐμὲ [10] ἀνακρίνου-
σιν, αὕτη ‡ ἐστί.ǀ
4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξου-
σίαν φαγεῖν καὶ [12] πι-
εῖν;
5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξου-
σίαν ‖ ἀδελφὴν γυναῖκα
περιάγειν, ὡς καὶ οἱ
λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ
οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου,
καὶ Κηφᾶς;
6 Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ
Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργά-
ζεσθαι;
7 Τίς [18] στρατεύεται
ἰδίοις [18] ὀψωνίοις πο-
τέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα, καὶ ‡‡ ἐκ τοῦ καρ-
ποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει,
ἢ τίς ποιμαίνει ποί-
μνην, καὶ ἐκ τοῦ γά-
λακτος τῆς ποίμνης οὐκ
ἐσθίει;
8 Μὴ [22] κατὰ ἄνθρω-
πον ταῦτα λαλῶ; §§ Ἢ
οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα
λέγει;
9 ‖‖ Ἐν γὰρ τῷ Μω-
σέως νόμῳ [24] γέγρα-
πται· [26] Οὐ φιμώσεις
βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ
τῶν βοῶν μέλει τῷ
Θεῷ;
10 Ἢ δι' ἡμᾶς [28] πάν-
τως λέγει; Δι' ἡμᾶς

A. D. 57.

1 εἰμί.
2 Ro. 4. 11.
3 Re. 3. 4.
4 Ac. 1. 25.
* παραστήσει-l. al. συνίστησι. Ro. 3. 5.
† κυρίῳ· ἡ ἐμή-a.
6 s. ὄντες.
7 Mar. 12. 44.
8 Ac. 22. 1.
9 ch. 12. 24.
10 ch. 2. 15.
‡ ἐστί· μή-n.
11 ch. 9. 4–6.
12 πίνω.
13 γίνομαι.
§ ἀσθενέσιν-h
‖ ἀδελφὰς γυναῖκας al. γυναῖκας-n.
14 εἴδω.
15 1Ma. 10. 83.
16 ch. 14. 17.
17 ἀπολλύω.
** ἐν-h.
†† βρώσει-n.
18 Lu. 3. 14.
‡‡ τὸν καρπὸν-n. [σκω.
19 ἀποθνήσκω.
20 Mat. 24. 49.
21 cf. Ps. 51. 4.
22 ch. 3. 3.
§§ ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;-h
23 Mat. 11. 6.
‖‖ Γέγραπται γάρ· Οὐ κημώσεις-n
24 γράφω.
25 Mat. 21. 19.
26 De. 25. 4.
*† Vide App.
27 ὁράω.
28 ch. 16. 12. Lu. 4. 23.

γὰρ [1] ἐγράφη, ὅτι * ἐπ'
ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀρο-
τριῶν ἀροτριᾷν· καὶ ὁ
ἀλοῶν ‡ τῆς ἐλπίδος
αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλ-
πίδι.
11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ [10]
[3] πνευματικὰ [8] ἐσπείρα-
μεν, μέγα [9] εἰ ἡμεῖς
ὑμῶν τὰ [10] σαρκικὰ θε-
ρίσομεν;
12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξου-
σίας ὑμῶν μετέχου-
σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;
[12] ἀλλ' οὐκ [13] ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύ-
τῃ· ἀλλὰ πάντα στέ-
γομεν, [15] ἵνα μὴ ἐγκο-
πήν τινα [16] δῶμεν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ Χρι-
στοῦ.
13 Οὐκ [17] οἴδατε ὅτι
οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι,
ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν;
οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
** προςεδρεύοντες, τῷ
θυσιαστηρίῳ συμμερί-
ζονται;
14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος
[22] διέταξε τοῖς τὸ εὐ-
αγγέλιον καταγγέλλου-
σιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου
[23] ζῆν.
15 Ἐγὼ δὲ ‖‖ οὐδενὶ
[13] ἐχρησάμην τούτων.
Οὐκ [1] ἔγραψα δὲ ταῦτα,
ἵνα οὕτω [26] γένηται ἐν
ἐμοί· καλὸν γάρ μοι
μᾶλλον [25] ἀποθανεῖν, ἢ
τὸ καύχημά μου ἵνα
τις κενώσῃ.
16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελί-
ζωμαι, οὐκ [2] ἔστι μοι
*§ καύχημα· ἀνάγκη
γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ

A. D. 57.

1 γράφω.
* Vide App.
† γάρ-a.
2 εἰμί.
‡ ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.-a.
3 Ro. 15. 27.
4 Ro. 8. 20.
§ εἰ δὲ ἄκων οἰκ. πεπίστευμαι, τίς οὖν-n
5 s. κατά.
6 Lu. 16 2.
7 πιστεύω.
8 σπείρω.
9 s. ἔργον μὴ ἔστι. [τα.
10 s. πράγματα.
11 τίθημι.
12 s. μεθέξομεν.
13 χράομαι.
14 καταχράομαι, c. 7. 31.
15 ch. 13. 7.
16 δίδωμι.
17 εἴδω.
18 δουλόω.
‖ (μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,)-m.
** παρεδρεύοντες,-h.
20 Mar. 15. 28.
21 διατάσσω.
†† Θεοῦ,-h.
22 Ac. 19. 39.
‡‡ Χριστοῦ,-n
§§ κερδανῶ
23 ζάω. [τοὺς-i.
‖‖ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων.-a.
25 ἀποθνήσκω.
26 γίνομαι.
*† πάντας σώσω-n.
*‡ Πάντα-h.
*§ χάρις-n.

† δέ μοι [2] ἐστὶν, ἐὰν μὴ
εὐαγγελίζωμαι.
17 Εἰ γὰρ [4] ἑκὼν τοῦ-
το πράσσω, μισθὸν
ἔχω· § εἰ δὲ ἄκων, [5] οἰ-
κονομίαν [6] [7] πεπίστευ-
μαι.
18 Τίς οὖν μοι [2] ἐστὶν
ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγε-
λιζόμενος ἀδάπανον θή-
σω [11] τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ, | εἰς τὸ μὴ κα-
ταχρήσασθαι [14] τῇ ἐξου-
σίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγε-
λίῳ.
19 Ἐλεύθερος γὰρ [2] ὢν
ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυ-
τὸν [18] ἐδούλωσα, ἵνα
τοὺς πλείονας κερδή-
σω.
20 Καὶ [26] ἐγενόμην τοῖς
Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος,
ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω·
τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ
νόμον, ‖ ἵνα τοὺς ὑπὸ νό-
μον κερδήσω·
21 Τοῖς [20] ἀνόμοις ὡς
ἄνομος, (μὴ [2] ὢν ἄνομος
†† Θεῷ, ἀλλ' [22] ἔννομος
‡‡ Χριστῷ) ἵνα §§ κερδή-
σω ἀνόμους.
22 Ἐγενόμην [26] τοῖς
ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενὴς,
ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερ-
δήσω· τοῖς πᾶσι γέ-
γονα [26] τὰ | πάντα,
ἵνα *† πάντως τινὰς
σώσω.
23 *‡ Τοῦτο δὲ ποιῶ
διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα
συγκοινωνὸς αὐτοῦ γέ-
νωμαι. [26]
24 Οὐκ [17] οἴδατε ὅτι
οἱ ἐν σταδίῳ τρέχον-
τες, πάντες μὲν τρέ-

χουσιν, εἷς δὲ λαμβά-
νει τὸ [1]βραβεῖον; Οὕ-
τω τρέχετε ἵνα [3]κατα-
λάβητε.
25 Πᾶς δὲ ὁ [5]ἀγωνιζό-
μενος,[7] πάντα [9]ἐγκρα-
τεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν
[11]ἵνα φθαρτὸν στέφα-
νον [13]λάβωσιν, ἡμεῖς
δὲ ἄφθαρτον.
26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω
τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως·
οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ
ἀέρα δέρων.
27 Ἀλλ' †[15]ὑπωπιάζω
μου τὸ σῶμα, καὶ δου-
λαγωγῶ·[17] μήπως
‡ἄλλοις κηρύξας, αὐ-
τὸς [19]ἀδόκιμος [21]γέ-
νωμαι.

Κεφ. ι'.

ΟΥ θέλω ‖δὲ ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι
οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-
τες ὑπὸ τὴν νεφέλην
[24]ἦσαν, καὶ πάντες διὰ
τῆς θαλάσσης [25]διῆλ-
θον·
2 Καὶ πάντες εἰς τὸν
Μωσῆν ἐβαπτίσαντο
ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ
θαλάσσῃ·
3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ
βρῶμα [31]πνευματικὸν
[33]ἔφαγον·
4 Καὶ πάντες τὸ αὐ-
τὸ [35]πόμα πνευματι-
κὸν [37]ἔπιον· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς
ἀκολουθούσης πέτρας·
ἡ δὲ πέτρα [24]ἦν ὁ Χρι-
στός.
5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς
πλείοσιν αὐτῶν [41]εὐ-
δόκησεν ὁ Θεός· [2]κατ-
εστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
[4]ἐρήμῳ.
6 Ταῦτα δὲ [6]τύποι
ἡμῶν [21]ἐγενήθησαν, εἰς
τὸ μὴ [24]εἶναι ἡμᾶς
[8]ἐπιθυμητὰς κακῶν, κα-
θὼς κἀκεῖνοι [10]ἐπεθύ-
μησαν.
7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι
[21]γίνεσθε, καθώς τινες
αὐτῶν· *ὡς [12]γέγρα-
πται· [14]Ἐκάθισεν ὁ
λαὸς φαγεῖν ϗ [37]πιεῖν,
καὶ [16]ἀνέστησαν [18]παί-
ζειν.
8 Μηδὲ [20]πορνεύωμεν,
καθώς τινες αὐτῶν
ἐπόρνευσαν, καὶ [22]ἔπε-
σον [23]ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰ-
κοσιτρεῖς χιλιάδες.
9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν
τὸν §Χριστὸν, καθὼς
c καί| τινες αὐτῶν ἐπεί-
ρασαν,[26] καὶ ὑπὸ τῶν
ὄφεων [27]ἀπώλοντο.
10 Μηδὲ γογγύζετε,
καθὼς c καί| τινες αὐ-
τῶν ἐγόγγυσαν, ϗ ἀπώ-
λοντο[27] ὑπὸ τοῦ ὀλο-
θρευτοῦ.
11 Ταῦτα δὲ πάντα
** τύποι [29]συνέβαινον
ἐκείνοις· [12]ἐγράφη δὲ
πρὸς [30]νουθεσίαν ἡμῶν,
εἰς οὓς τὰ [32]τέλη τῶν
αἰώνων [34]κατήντησεν.
12 Ὥστε ὁ [36]δοκῶν [38]
[39]ἑστάναι, βλεπέτω μὴ
[22]πέσῃ.
13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ
[13]εἴληφεν εἰ μὴ [40]ἀν-
θρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
Θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς
πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ

A. D. 57.

1 Phi. 3. 14,
2 καταστρόω
3 καταλαμβάνω.
4 s. χώρᾳ.
5 Lu. 13. 24.
6 Jno. 20. 25.
7 s. κατὰ.
8 Nu. 11. 34.
9 ch. 7. 9.
10 ἐπιθυμέω.
11 s. ἀγωνίζονται.
* ὥσπερ-i.
12 γράφω.
13 λαμβάνω.
14 καθίζω.
† ὑποπιάζω-i. al. ὑποπιέζω.
15 Lu. 18. 5.
16 ἀνίστημι.
17 2 Co. 11. 23.
18 Ex. 32. 6.
‡ conj. ἄλλους.
19 Ro. 1. 28.
20 ch. 6. 18.
21 γίνομαι.
22 πίπτω.
23 s. νεκροὶ.
§ κύριον,-h. alii Θεὸν,
‖ γὰρ-a.
24 εἰμί.
25 διέρχομαι.
26 s. αὐτόν.
27 ἀπολλύω.
** τυπικῶς-n.
29 συμβαίνω
30 Ep. 6. 4.
31 Ro. 7. 14.
32 He. 9. 26.
33 φάγω.
34 καταντάω
35 He. 9. 10.
36 ch. 7. 40.
37 πίνω.
38 s. ἑαυτῷ.
39 ἵστημι.
40 ch. 2. 4, 13.
41 Mat. 3. 17.

[1] δύνασθε,[a] ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ ϗ τὴν [3]ἔκβασιν, τοῦ [1]δύνασθαι [b]ὑμᾶς| [4]ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

15 Ὡς [5]φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.

16 Τὸ [6]ποτήριον τῆς †εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ [7]κοινωνία τȢ αἵματος τοῦ Χριςοῦ [10]ἐστι; [8]τὸν ἄρτον ὃν [9]κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ ‡Χριςοῦ [10]ἐστιν;

17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί [10]ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου [11]μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, [12]κοινωνοὶ τοῦ θυσιαςηρίου εἰσί;

19 Τί οὖν φημι; [c]ὅτι εἴδωλον τί [10]ἐστιν; ἢ| [**]ὅτι εἰδωλόθυτον τί [10]ἐστιν;

20 Ἀλλ' [16]ὅτι ἃ ††θύει[17] τὰ ἔθνη, [18]δαιμονίοις θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων [19]γίνεσθαι.

21 Οὐ [1]δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ [1]δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων.

A. D. 57.

1 δύναμαι.
* ὑπενεγκεῖν,-f.
2 ἔξειμι.
3 He. 13. 7.
4 ὑποφέρω, 2 Ti. 3. 11. 1 Pe. 2. 19. Ps. 55. 12.
5 ch. 4. 10. Mat. 25. 2.
6 s. κατὰ.
† εὐχαριστίας-n.
7 Ro. 15. 26.
8 Ps. 24. 1.
9 κλάω.
‡ κυρίου-n.
10 εἰμί.
§ εἰς δεῖπνον-f. q. s.
11 ver. 21,30. ch. 9. 10,12. He. 2. 14. 5. 13. 7. 13.
12 ver. 20. Lu. 5. 10.
13 ch. 2. 14.
14 ver. 28, 29. Ro. 13. 5.
‖ ἱερόθυτόν-h
** al. transp. al. ἢ ὅτι εἰδ. τί ἐστιν;-e.
15 Lu. 20. 37. Jno. 11. 57. Ac. 23. 30.
16 s. φημι.
†† ἃ θύουσι, δαιμ. θύουσι,-h.
17 ch. 5. 7.
18 ver. 21. Jno. 7. 20. Ac. 17. 18.
19 γίνομαι.
20 Ro. 10. 19. De. 32. 21. Ecclus. 30. 3.

22 Ἢ [20]παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ [10]ἐσμεν;

23 Πάντα [b]μοι| [2]ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα [b]μοι| [2]ἔξεςιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.

24 Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου [b]ἕκαστος.|

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.

26 Τοῦ [8]γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ [d]δέ| τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίςων, §καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες[13] διὰ τὴν [14]συνείδησιν.

28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· Τοῦτο ‖ εἰδωλόθυτόν [10]ἐστι· μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν [15]μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν· [b]τοῦ γὰρ Κυρίȣ ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.|

29 Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. Ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Εἰ [b]δὲ| ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλαςφημȢμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι

ποιεῖτε, πάντα εἰς δό-
ξαν Θεοῦ ποιεῖτε.
32 Ἀπρόσκοποι[1] [2]γί-
νεσθε καὶ Ἰουδαίοις ϗ
Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ τοῦ Θεοῦ·
33 Καθὼς [3]κἀγὼ πάν-
τα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ
ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμ-
φέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν
πολλῶν, ἵνα [4]σωθῶσι.

Κεφ. ια΄.

ΜΙΜΗΤΑΙ[5] μου [2]γί-
νεσθε, καθὼς [3]κἀγὼ
Χριστοῦ.
2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, ὅτι [7]πάντα
μου [8]μέμνησθε, καὶ κα-
θὼς [9]παρέδωκα ὑμῖν
τὰς παραδόσεις [11]κατ-
έχετε.
3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέ-
ναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς
ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός
[12]ἐστι· κεφαλὴ δὲ
γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κε-
φαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ
Θεός.
4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχό-
μενος ἢ προφητεύων,
κατὰ [13]κεφαλῆς ἔχων,
[14]καταισχύνει τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ.
5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσ-
ευχομένη ἢ προφητεύ-
ουσα [17]ἀκατακαλύπτῳ
τῇ κεφαλῇ, καταισχύ-
νει τὴν κεφαλὴν ‖ ἑαυ-
τῆς· ἓν γάρ [12]ἐστι καὶ
τὸ αὐτὸ τῇ [19]ἐξυρημέ-
νῃ.
6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύ-
πτεται[20] γυνὴ, ϗ [21]κει-
ράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν
γυναικὶ τὸ κείρασθαι
ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυ-
πτέσθω.[20]
7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ
ὀφείλει κατακαλύπτε-
σθαι τὴν κεφαλὴν, εἰ-
κὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπ-
άρχων· γυνὴ δὲ δόξα
ἀνδρός [12]ἐστιν.
8 Οὐ γάρ [12]ἐςιν ἀνὴρ
ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ
ἐξ ἀνδρός.
9 Καὶ γὰρ οὐκ [6]ἐκτί-
σθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυ-
ναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ
τὸν ἄνδρα.
10 Διὰ τοῦτο [*]ὀφεί-
λει ἡ γυνὴ †ἐξουσίαν
ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς, διὰ τοὺς ‡ἀγγέ-
λους.
11 Πλὴν §οὔτε ἀνὴρ
χωρὶς γυναικὸς, οὔτε
γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν
Κυρίῳ.
12 Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ
ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ
ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναι-
κός· τὰ δὲ πάντα [12]ἐκ
τοῦ Θεοῦ.
13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς
κρίνατε· πρέπον [12]ἐςὶ
[16]γυναῖκα ἀκατακάλυ-
πτον τῷ Θεῷ προσεύ-
χεσθαι;
14 ** Ἢ ** οὐδὲ ** αὐτὴ **
** ἡ φύσις διδάσκει
ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν
[18]κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ
ἐστι·
15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,
δόξα αὐτῇ [12]ἐστιν,
ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ [22]πε-
ριβολαίου [23]δέδοται
αὐτῇ.

A. D. 57.

1 Ac. 21. 16. Phi. 1. 10.
2 γίνομαι
3 καὶ ἐγώ.
4 σώζω.
5 ch. 4. 16.
6 κτίζω
7 s. κατά.
* οὐκ-f.
† conj. ἐξουβίαν, s. ἐξιοῦσα.
‡ conj. ἀγελαίους, s. ὄχλους.
§ οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς,-a
8 μιμνήσκομαι.
10 ch. 7. 30. Ro. 1. 18.
11 Mat. 15. 2. Col. 2. 8.
12 εἰμί.
13 ver. 5,7,10.
14 s. ἱμάτιον, v. τι, i. e. κάλυμμα.
15 s. ἐστι.
16 γυνή.
17 ver. 13. Ge. 38. 15.
18 ver. 15.
‖ αὐτῆς s. αὑτῆς-n.
** al. transp.
19 ξυράω, ver. 6. Ac. 21. 24.
20 s. κατὰ τὴν κεφαλήν.
21 κείρω, Ac. 8. 32.
22 He. 1. 12. Job 26. 6.
23 δίδωμι.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φι-
λόνεικος [1]εἶναι, ἡμεῖς
τοιαύτην [a]συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκ-
κλησίαι τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ *παραγ-
γέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι
οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον,
ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον [5]συν-
έρχεσθε.
18 Πρῶτον μὲν γὰρ
συνερχομένων ὑμῶν ἐν
[b]τῇ| ἐκκλησίᾳ, ἀκούω
[10]σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπ-
άρχειν· καὶ μέρος [11]τι
πιστεύω.
19 Δεῖ γὰρ καὶ [12]αἱρέ-
σεις [e]ἐν ὑμῖν| [1]εἶ-
ναι, ἵνα οἱ [13]δόκιμοι
φανεροὶ [14]γένωνται [c]ἐν
ὑμῖν.|
20 Συνερχομένων οὖν
ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ
ἔστι[15] [17]Κυριακὸν δεῖ-
πνον φαγεῖν.
21 [e]Ἕκαστος γὰρ τὸ
ἴδιον δεῖπνον προλαμ-
βάνει [19] ἐν τῷ φαγεῖν·
καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ
[21]μεθύει.
22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ
ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν
καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκ-
κλησίας τοῦ Θεοῦ
[23]καταφρονεῖτε, καὶ
καταισχύνετε τοὺς μὴ
ἔχοντας; [25] Τί ὑμῖν
εἴπω; ἐπαινέσω ||ὑμᾶς
ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαι-
νῶ.
23 Ἐγὼ γὰρ [27]παρέ-
λαβον ἀπὸ τοῦ Κυρί-
ου, ὃ καὶ [29]παρέδωκα
ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰη-
σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ [29]
παρεδίδοτο, [8]ἔλαβεν
ἄρτον·
24 Καὶ εὐχαριστήσας
[4]ἔκλασε,[6] καὶ εἶπε·
[b2]Λάβετε, φάγετε·|
τοῦτό μου [1]ἐστὶ τὸ σῶμα
τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [6]*κλώμε-
νον·| †τοῦτο ποιεῖτε εἰς
τὴν ἐμὴν [7]ἀνάμνησιν.
25 Ὡσαύτως καὶ [8]τὸ
ποτήριον, μετὰ τὸ δει-
πνῆσαι, λέγων· Τοῦτο
τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ
[9]διαθήκη [1]ἐστὶν ἐν τῷ
ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποι-
εῖτε ὁσάκις ἂν πίνη-
τε,| εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
μνησιν.
26 Ὁσάκις γὰρ ἂν
ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦ-
τον, καὶ τὸ ποτήριον
[c]τοῦτο| πίνητε, τὸν θά-
νατον τοῦ Κυρίου κατ-
αγγέλλετε,[18] ἄχρις [18]οὗ
[b]ἂν| [20]ἔλθῃ.
27 [e]Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ
τὸν ἄρτον [b]τοῦτον,| ἢ
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ
Κυρίου [22]ἀναξίως,‡ ἔνο-
χος [1]ἔσται τοῦ σώμα-
τος καὶ §αἵματος τοῦ
Κυρίου.
28 Δοκιμαζέτω [24] δὲ
ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ
οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου
ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ πο-
τηρίου πινέτω.
29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων [c]ἀναξίως,| [26]κρί-
μα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ
πίνει, μὴ [28]διακρίνων
τὸ σῶμα [e]τοῦ Κυρί-
ου.|
30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν
πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ

A. D. 57.

1 εἰμί.
2 λαμβάνω.
3 Jno. 18. 39.
4 κλάω.
* παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν,-i.
5 c. 14. 23, 26. Ac. 10. 27.
6 s. τὸν ἄρτον,
† al. θρυπτόμενον: al. διδόμενον.
7 Lu. 22. 19.
8 s. ἔλαβε.
9 Mat. 26 28.
10 ch. 1. 10. Mat. 9. 16.
11 s. κατὰ.
12 Ac. 5. 17. Ga. 5. 20.
13 Ro. 14. 18.
14 γίνομαι.
15 s. τοῦτο.
16 ch. 2. 1.
17 Re. 1. 10.
18 s. τοῦ χρόνου.
19 Mar. 14. 8.
20 ἔρχομαι.
‡ τοῦ κυρίου,-f.
§ τοῦ-m.
21 Mat. 24. 49. Ac. 2. 15.
22 ver. 29.
23 Mat. 6. 24. Lu. 16. 13.
24 ch. 3. 13.
25 s. χρήματα.
26 Mat. 23. 14.
|| ὑμᾶς; Ἐν τούτῳ οὐκ-a.
27 παραλαμβάνω, ch. 15. 3.
28 Mat. 16. 3. Ac. 15. 9.
29 παραδίδωμι, ver. 2.

[1]ἄῤῥωστοι, καὶ κοιμῶν-
ται ἱκανοί.
31 Εἰ * γὰρ ἑαυτοὺς
[3] διεκρίνομεν, οὐκ ἂν
ἐκρινόμεθα.
32 Κρινόμενοι †δὲ, ὑπὸ
τοῦ Κυρίου [5] παιδευόμε-
θα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κό-
σμῳ [7] κατακριθῶμεν.
33 Ὥστε, ἀδελφοί μου,
συνερχόμενοι [9] εἰς τὸ
φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέ-
χεσθε.
34 Εἰ ᵇδέ ǀ τις πεινᾷ,
ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα
μὴ εἰς κρίμα συνέρχη-
σθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς
ἂν [10] ἔλθω, διατάξο-
μαι.

Κεφ. ιβ'.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν [11] πνευ-
ματικῶν,[12] ἀδελφοὶ,
οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνο-
εῖν.
2 Οἴδατε[15] § ὅτι ἔθνη
[2]ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα
τὰ ‖[17] ἄφωνα, ὡς ἂν
[18] ἤγεσθε, [18] ἀπαγόμε-
νοι.
3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν
ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι
Θεοῦ λαλῶν, †† λέγει [21]
ἀνάθεμα Ἰησοῦν· καὶ οὐ-
δεὶς δύναται ‡‡ εἰπεῖν
Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ
ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεις [22] δὲ χα-
ρισμάτων [2]εἰσὶ, τὸ δὲ
αὐτὸ Πνεῦμα·
5 Καὶ διαιρέσεις δια-
κονιῶν[23] [2] εἰσὶ, καὶ ὁ
αὐτὸς Κύριος·
6 Καὶ διαιρέσεις [24]ἐν-
εργημάτων [2]εἰσὶν, ὁ δὲ
αὐτός [2] ᵇἐστι ǀ Θεὸς, ὁ
ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν
πᾶσιν.
7 Ἑκάστῳ δὲ [4]δίδοται
ἡ [6]φανέρωσις τοῦ Πνεύ-
ματος πρὸς τὸ [8] συμφέ-
ρον.
8 Ὧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ
Πνεύματος [4] δίδοται
λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ
λόγος γνώσεως, κατὰ
τὸ αὐτὸ Πνεῦμα·
9 Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν
τῷ αὐτῷ Πνεύματι·
ἄλλῳ δὲ χαρίσματα
[13] ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ
Πνεύματι·
10 Ἄλλῳ δὲ ‡ ἐνερ-
γήματα δυνάμεων, ἄλ-
λῳ δὲ προφητεία,
ἄλλῳ δὲ [14]διακρίσεις
πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ
γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ
δὲ [16] ἑρμηνεία γλωσ-
σῶν.
11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐν-
εργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐ-
τὸ Πνεῦμα, διαιροῦν
e ἰδίᾳ[20] **ἑκάστῳ κα-
θὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ
σῶμα ἕν [2]ἐστι, καὶ
μέλη ἔχει πολλὰ, πάν-
τα δὲ τὰ μέλη τοῦ
σώματος ᶜτοῦ ἑνὸς ǀ
πολλὰ [2]ὄντα, ἕν [2]ἐστι
σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χρι-
στός.
13 Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ
Πνεύματι ἡμεῖς πάν-
τες εἰς ἓν σῶμα ἐβα-
πτίσθημεν· εἴτε Ἰου-
δαῖοι, εἴτε Ἕλληνες,
εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύ-
θεροι· καὶ πάντες

A. D. 57.

1 Mat. 14. 14.
2 εἰμί.
* δὲ-h.
3 διακρίνω.
4 δίδωμι.
† δὲ ὑπὸ κυρίου, παιδ.-a.
5 Ac. 7. 22. 2 Co. 6. 9.
6 2 Co. 4. 2.
7 Mar. 16. 16.
8 ch. 6. 12.
9 s. εἰς τὸ κυριακὸν δεῖπνον.
10 ἔρχομαι.
11 s. πραγμάτων v. χαρισμάτων.
12 Ro. 7. 14.
13 Je. 33. 6.
‡ ἐνέργεια δυνάμεως,-n.
14 Ro. 14. 1.
15 εἴδω.
16 ch. 14. 26. Ecc. 47. 17.
§ ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε,-h. al. ὅτε ἔθνη ἦτε, conj. ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, ἦτε.
‖ ἀμορφά,-n.
17 ch. 14. 10.
18 ἄγω.
19 Mat. 27. 2, 31
** alii ἴδια.
20 s. μερίδι.
†† λέγει· Ἀνάθεμα Ἰησοῦς s. Ἰησοῦ·-i.
21 ch. 16. 22.
‡‡ εἰπεῖν· Κύριος Ἰησοῦς·-n.
22 ver. 5. 6.
23 ch. 16. 15. Lu. 10. 40.
24 ver. 10.

*εἰς ἓν Πνεῦμα [1]ἐποτίσθημεν.
14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ [3]ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά.
15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πους· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ [3]ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;
16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ [3]ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;
17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ [12]ὄσφρησις;
18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς [13]ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς [14]ἠθέλησεν.
19 Εἰ δὲ [3]ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;
20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 Οὐ δύναται ὁ δὲ ‖ †† ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς [17]ποσί· Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.
22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά [3]ἐστι.
23 Καὶ [18]ἃ δοκοῦμεν [19]ἀτιμότερα [3]εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.
24 Τὰ δὲ [5]εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει.† Ἀλλ' ὁ Θεὸς [7]συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ [8]ὑστεροῦντι [9]περισσοτέραν [21]δοὺς τιμήν·
25 Ἵνα μὴ [3]ᾖ ‡σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.
26 Καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, [10]§συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, [11]‖συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.
27 Ὑμεῖς δέ [3]ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ ** μέρους.
28 Καὶ οὓς μὲν [13]ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, [15]ἀντιλήψεις, [16]κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.
29 Μὴ πάντες ‡‡ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;
30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν [20]ἰαμάτων; μὴ πάντες γλῶσ-

A. D. 57.

* Vide App.
1 ποτίζω.
2 περιτίθημι, Mat. 21. 33. 27. 28, 48. Mar. 12. 1. 15. 17, 36. Jno. 19. 29.
3 εἰμί.
4 ver. 23.
5 Mar. 15. 43.
† τιμῆς-f.
6 s. ἵνα αὐτοῖς τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν.
7 συγκεράννυμι, He. 4. 2. 2 Mac. 15. 39.
8 s. μέρει.
9 s. τιμῆς.
‡ σχίσματα-n.
§ συμπάσχῃ-n.
10 Ro. 8. 17.
‖ συγχαίρῃ-n.
11 ch. 13. 6. Lu. 15. 6. Phi. 2. 17, 18.
** μέλους-n.
12 Ju. 16. 9. 1 Sa. 26. 19.
13 τίθημι.
14 θέλω.
15 Ps. 20. 19. 83. 8. 108. 8.
16 Pr. 1. 5. 11. 14.
†† ὁ-m.
17 πούς.
‡‡ ἀπόστολοι-n.
18 s. κατά.
19 s. μέρη.
20 ver. 9, 28. Je. 46. 11.
21 δίδωμι.

σαις λαλοῦσι; μὴ πάντες [1] διερμηνεύουσι;
31 Ζηλοῦτε [2] δὲ τὰ χαρίσματα τὰ * κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' [3] ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'.

ΕΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, [7] ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, ‡ γέγονα [9] χαλκὸς [11] ἠχῶν, ἢ κύμβαλον [13] ἀλαλάζον.
2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· ϗ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίςιν, ὥστε ὄρη [16] μεθιςάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν [17] εἰμι.
3 Καὶ ἐὰν ‖ [19] ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα ** [21] καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν [23] ὠφελοῦμαι.
4 Ἡ ἀγάπη [25] μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη ὀ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ [27] φυσιοῦται,
5 Οὐκ [29] ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ †† τὰ ἑαυτῆς, οὐ [31] παροξύνεται, οὐ [32] λογίζεται τὸ κακόν,
6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, [33] συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·
7 Πάντα [34] §§ στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.
8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε [2] ἐκπίπτει. Εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, [4] καταργηθήσεται.
9 Ἐκ [6] μέρους † γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·
10 Ὅταν δὲ [8] ἔλθῃ τὸ τέλειον, c τότε l τὸ ἐκ μέρους [4] καταργηθήσεται.
11 Ὅτε [10] ἤμην [12] νήπιος, ὡς νήπιος [14] ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος [15] ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ [9] γέγονα ἀνήρ, [4] κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 Βλέπομεν d γὰρ l ἄρτι δι' [18] ἐσόπτρου § ἐν [20] αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ [22] ἐπιγνώσομαι καθὼς ϗ ἐπεγνώσθην. [22]
13 Νυνὶ δὲ μένει πίςις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ'.

ΔΙΩΚΕΤΕ [24] την ἀγάπην· [26] ζηλοῦτε δὲ τὰ [28] πνευματικά· μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.
2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ ‡‡ [30] οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει. ‖‖ πνεύματι [35] δὲ λαλεῖ μυστήρια.

A. D. 57.

1 Lu. 24. 27.
2 Ro. 9. 6.
3 ch. 13. 4.
* μείζονα.-n.
4 καταργέω.
5 Ro. 7. 13.
6 ch. 12. 27.
† δὲ-i.
7 ch. 8. 1.
8 ἔρχομαι.
‡ ἔν εἰμι ἢ χαλκὸς-n.
9 γίνομαι.
10 εἰμί.
11 Lu. 21. 25.
12 ch. 3. 1.
13 Mar. 5. 38.
14 λαλέω.
15 λογίζομαι.
16 Lu. 16. 4.
17 Jno. 8. 54.
18 Ja. 1. 23.
19 Ro. 12. 20.
§ ὡς s. καὶ-f.
‖ ψωμίζω.
20 Nu. 12. 8.
** καυχήσωμαι,-n.
21 καίω.[σκω
22 ἐπιγινώ-
23 ch. 14. 6.
24 Ro. 12. 13.
25 Mat. 18. 26.
26 ch. 12. 31.
27 ch. 5. 2.
28 s. χαρίσματα.
29 ch. 7. 36.
†† τὸ μὴ ἑαυτῆς-n.
‡‡ γλώσσαις-n.
30 Ac. 2. 4.
31 Ac. 17. 16.
32 ch. 4. 1.
2 Co. 10. 2.
33 ch. 12. 26.
34 ch. 9. 12.
§§ στέογει-n.
35 v. 15, 32.
‖‖ πνεῦμα-n.

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ [1]οἰκοδομὴν καὶ [3]παράκλησιν καὶ [28] παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν * γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. Μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν [7] λάβῃ.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν [9] ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς [11] ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν [13] ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν [15] προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;

7 § Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν [16] διδόντα, εἴτε αὐλὸς,[17] εἴτε [18] κιθάρα, ἐὰν [19] διαστολὴν τοῖς [20] φθόγγοις μὴ ‖ [16] δῷ, πῶς [21]γνωσθήσεται τὸ [23]αὐλούμενον ἢ τὸ [24]κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ ἐὰν [25] ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ [16] δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον [16] δῶτε, πῶς [21]γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; [2] ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα [21] λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν [2] ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν d αὐτῶν l [4] ἄφωνον.

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, [2]ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· ϗ ὁ λαλῶν, c ἐν l ἐμοὶ βάρβαρος.

12 Οὕτω ϗ ὑμεῖς, ἐπεὶ [5] ζηλωταί [2]ἐςε † [6] πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα ‡ περισσεύητε.

13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, [8]προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ [10]πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ [12] νοῦς μου [12]ἄκαρπός [2] ἐστι.

15 Τί οὖν [2]ἐστι; προσεύξομαι [8] τῷ πνεύματι, [8] προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.

16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς d τῷ l πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ [22] ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις, οὐκ οἶδε.[26]

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ b μου, l πάντων ὑμῶν μᾶλλον ** γλώσσαις [21] λαλῶν.

A. D. 57.

1 ch. 3. 9. Ro. 14. 19.
2 εἰμί.
3 Lu. 2. 25. Ac. 4. 36.
4 ch. 12. 2.
* γλώσσαις-n
5 ch. 12. 31. Lu. 6. 15.
† πνευματικῶν-n.
6 pro πνευματικῶν, sc. χαρισμάτων
7 λαμβάνω.
‡ προφητεύητε-n. [μαι.
8 προσεύχομαι.
9 ἔρχομαι.
10 ver. 15, 32. ch. 2. 11. Ro. 1. 9.
11 ὠφελέω.
12 ver. 15, 19. ch. 1. 10. Lu. 24. 45.
13 ver. 26. ch. 1. 7.
14 Mat. 13. 22. Ep. 5. 11.
15 ch. 12. 10. Ro. 12. 6.
§ conj. Ὁμῶς s. Ὁμοίως
16 δίδωμι.
17 1 Sa. 10. 5. Is. 5. 12.
18 Re. 5. 8.
19 Ro. 3. 22.
20 Ro. 10. 18.
‖ διδῷ-i.
21 γινώσκω.
22 ver. 23, 24. Ac. 4. 13.
23 Mat. 11. 17.
24 Re. 14. 2.
25 Lu. 11. 44.
26 εἴδω.
27 λαλέω.
** γλώσσῃ i.
28 Wis. 19. 12.

19 Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγυς * διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους [2] κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγυς ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοὶ, μὴ παιδία [3] γίνεσθε ταῖς φρεσίν· [4] ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ [5] τέλειοι [3] γίνεσθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ [6] γέγραπται· Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις,‡ καὶ ἐν χείλεσιν § ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰςακούσονταί μου, λέγει Κύριος.

22 Ὥςτε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν [7] εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίςοις· ἡ δὲ προφητεια, οὐ τοῖς ἀπίςοις, ἀλλὰ τοῖς πιςεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν [11] συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, [13] εἰςέλθωσι δὲ ἰδιῶται [e] ἢ ἄπιστοι,| οὐκ [14] ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, [13] εἰςέλθῃ δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, [15] ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, [17] ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων.

25 bΚαὶ οὕτω| τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ [3] γίνεται· καὶ ὕτω [18] πεσὼν ἐπὶ πρόςωπον, προςκυνήσει τῷ Θεῷ, [1] ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν [7] ἐστι.

26 Τί οὖν [7] ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν [11] συνέρχησθε, ἕκαςος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν † γενέσθω.[3]

27 Εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς,[8] καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω.

28 Ἐὰν δὲ μὴ [7] ᾖ διερμηνευτὴς, [9] σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.

29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ [e] οἱ| ἄλλοι διακρινέτωσαν.[10]

30 Ἐὰν δὲ ἄλλῳ [12] ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται.

32 Καὶ ‖ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται.

33 Οὐ γάρ [7] ἐςιν ἀκαταστασίας [16] ὁ Θεὸς, ἀλλ' ** εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν †† ἁγίων.

34 Αἱ‡‡ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σι-

A. D. 57.

1 Mat. 2. 8. 11. 4.
* τῷ νοΐ μυ-i
2 Lu. 1. 4. Ac. 21. 21. Ro. 2. 18. Ga. 6. 6.
3 γίνομαι.
4 Pr. 7. 7. 9. 4. 11. 12.
5 ch. 2. 6. Phi. 3. 15. He. 5. 14.
† γινέσθω-a.
6 γράφω, Is. 28. 11,12.
‡ ἑτέραις γλώσσαις-n.
§ ἑτέρων-n.
7 εἰμί.
8 s. ἔστω, v. λαλείτωσαν.
9 s. τις.
10 ch. 4. 7. 6. 5. 11. 29, 31. Mat. 16. 3.
11 συνέρχομαι.
12 ἀποκαλύπτω.
13 εἰςέρχο-
14 εἴρω.[μαι.
‖ πνεῦμα-i.
15 Mat. 18.15.
16 Lu. 21. 9. 2 Co. 6. 5. 12. 20. Ja. 3. 16. Pr. 26. 28.
17 ch. 2. 14.
** εἰρήνης. Ὡς ἐν-a.
18 πίπτω.
†† ἁγίων, αἱ γυναῖκες-a.
‡‡ 34 et 35, transp. post vs. 40.

γάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπι-
τέτραπται* ³ αὐταῖς
λαλεῖν, ἀλλ' † ὑποτάσ-
σεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νό-
μος λέγει.
35 Εἰ δέ τι ²⁸ μαθεῖν
θέλουσιν, ⁵ἐν οἴκῳ τοὺς
ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτά-
τωσαν. ⁷ Αἰσχρὸν γάρ
⁸ ἐστι ‡ γυναιξὶν ἐν ἐκ-
κλησίᾳ λαλεῖν.
36 "Η ἀφ' ὑμῶν ὁ λό-
γος τοῦ Θεοῦ ⁹ἐξῆλθεν;
ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατ-
ήντησεν;¹¹
37 Εἴ τις δοκεῖ προ-
φήτης ⁸εἶναι ἢ ¹³ πνευ-
ματικὸς, ἐπιγινωσκέ-
τω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι
τοῦ ¹ Κυρίου § ⁸ εἰσὶν
ἐντολαί.
38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,
‖ ἀγνοείτω.
39 "Ωςτε, ἀδελφοὶ, ζη-
λοῦτε¹⁵ τὸ προφητεύειν,
καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις
μὴ κωλύετε.
40 Πάντα †† ¹⁷ εὐσχη-
μόνως καὶ κατὰ ¹⁸τάξιν
¹⁹ γινέσθω.

Κεφ. ιέ.

ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν,
ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέ-
λιον ὃ ²⁵ εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν, ὃ καὶ ² παρε-
λάβετε, ἐν ᾧ καὶ ²³ἑστή-
κατε·
2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε·
§§ ²⁴ τίνι λόγῳ ²⁵ εὐηγ-
γελισάμην ὑμῖν, ‖‖ εἰ
²⁶ κατέχετε· ²⁷ ἐκτὸς
εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσα-
τε.
3 Παρέδωκα¹ γὰρ ὑμῖν
ἐν πρώτοις ὃ καὶ ²παρ-
έλαβον, ὅτι Χριστὸς
⁴ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ
τὰς γραφάς·
4 Καὶ ὅτι ⁶ἐτάφη, καὶ
ὅτι ²⁹ ἐγήγερται τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς
γραφάς·
5 Καὶ ὅτι ¹⁰ὤφθη Κη-
φᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα.
6 Ἔπειτα ¹⁰ὤφθη ἐπά-
νω πεντακοσίοις ἀδελ-
φοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ
πλείους μένουσιν ¹² ἕως
ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ¹⁴ ἐ-
κοιμήθησαν.
7 Ἔπειτα ¹⁰ὤφθη Ἰα-
κώβῳ· εἶτα τοῖς ἀπο-
στόλοις πᾶσιν.
8 Ἔσχατον δὲ πάν-
των, ** ὡςπερεὶ τῷ ἐκ-
τρώματι,¹⁶ ¹⁰ὤφθη κἀ-
μοί.
9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλά-
χιστος τῶν ἀποστόλων,
ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κα-
λεῖσθαι ἀπόστολος, διό-
τι ²⁰ἐδίωξα τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ Θεοῦ.
10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰ-
μὶ ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, ‡‡ οὐ
²¹ κενὴ ¹⁹ἐγενήθη, ἀλλὰ
περισσότερον αὐτῶν
πάντων ²² ἐκοπίασα·
οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ
χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν
ἐμοί.
11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε
ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσο-
μεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύ-
σατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κη-
ρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν

A. D. 57.

1 παραδίδωμι
2 παραλαμβάνω. [ται-i
* ἐπιτρέπε-
3 ἐπιτρέπω.
† ὑποτασσέσθωσαν-n.
4 ἀποθνήσκω
5 ch. 7. 2.
6 θάπτω.
7 ch. 11. 6.
8 εἰμί.
‡ γυναικὶ-i.
9 ἐξέρχομαι.
10 ὅπτομαι.
11 καταντάω
12 s. ἐν βίῳ.
13 ch. 2. 15.
14 κοιμάω.
§ ἐστιν ἐντολή· al. ἐστιν, s. εἰσιν absque ἐντολαί.
‖ ἀγνοεῖται.-n. al. conj. ἀγνοείσθω.
15 ch. 12. 31.
** ὡςπερεί τῳ-h.
16 Nu. 12. 12.
†† δὲ-m.
17 ch. 12. 23.
18 Col. 2. 5.
19 γίνομαι.
20 διώκω.
‡‡ πτωχὴ, ἐκ ἐγενήθη-n.
21 2 Co. 6. 1.
22 κοπιάζω.
23 ἵστημι.
§§ (τίνι...ὑμῖν,)-n.
24 s. ἐπὶ.
25 εὐαγγελίζομαι.
‖‖ ὀφείλετε κατέχειν·-n
26 Ro. 1. 18.
27 s. λόγον.
28 μανθάνω.
29 ἐγείρω.

[1]ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάςασις νεκρῶν οὐκ [3]ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάςασις νεκρῶν οὐκ [3]ἔςιν, οὐδὲ Χριςὸς [1]ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ [1]ἐγήγερται, κενὸν ἄρα *τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [c]δὲ| καὶ ἡ πίςις †ὑμῶν.

15 Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ [7]ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι [11]ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι [1]ἤγειρε τὸν Χριςὸν, ὃν οὐκ [1]ἤγειρεν, [e]εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ [1]ἐγείρονται.|

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ [1]ἐγείρονται, οὐδὲ Χριςὸς [1]ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ [1]ἐγήγερται, [15]ματαία ἡ πίςις ὑμῶν· ἔτι [3]ἐςὲ ἐν ταῖς [17]ἁμαρτίαις ὑμῶν·

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριςῷ, [19]ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ [21]ἠλπικότες [3]ἐσμὲν ἐν Χριςῷ μόνον, [22]ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων [3]ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς [1]ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων[23] [b][24]ἐγένετο.|

21 Ἐπειδὴ γὰρ [25]δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ [25]δι' ἀνθρώπȣ ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὥςπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκȣσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριςῷ πάντες [2]ζωοποιηθήσονται.

23 Ἕκαςος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· [4]ἀπαρχὴ Χριςὸς, ἔπειτα οἱ Χριςοῦ,[5] ‡ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

24 Εἶτα [6]τὸ [8]τέλος, ὅταν §[9]παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν [10]καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις [12]οὗ [c]ἂν| [13]θῇ πάντας τȣ̀ς ἐχθροὺς ὑπὸ τȣ̀ς πόδας || αὐτοῦ.

26 Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

27 Πάντα[14] γὰρ [16]ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα [16]ὑποτέτακται, δῆλον [4]ὅτι ἐκτὸς τοῦ [16]ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ [16]ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ [20]πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς [16]ὑποταγήσεται τῷ [16]ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα [3]ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι **ὑπὲρ τῶν †† νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται;

A. D. 57.

1 ἐγείρω.
2 Jno. 5. 21.
3 εἰμί.
4 s. ἐστὶν.
* καὶ τὸ-h.
† ἡμῶν-n.
5 s. ἀναστήσονται.
‡ οἱ ἐν τ. π. αὐτȣ̃ ἐλπίσαντες·-n.
6 s. ἐλεύσεται.
7 Mat. 26. 60.
8 ch. 1. 8.
Ro. 6. 21.
1 Pe. 4. 7.
§παραδιδῷ-h
9παραδίδωμι
10 Ro. 3. 3.
11 μαρτυρέω.
12 s. τȣ̃ χρόνου.
13 τίθημι.
|| αὐτοῦ-n.
14 Ps. 8. 6.
15 ch. 3. 20.
Ac. 14. 15.
Tit. 3. 9.
Ja. 1. 26.
16 ὑποτάσσω
ver. 28.
17 Jno. 8. 21.
19 ἀπολλύω,
ch. 1. 18.
20 ch. 12. 6.
Ep. 1. 23.
Col. 3. 11.
21 ἐλπίζω.
22 Re. 3. 17.
23 κοιμάω.
24 γίνομαι.
** conj. ἀπ' ἔργων νεκρῶν.
†† νεκρῶν; · εἰ ὅ. ν. οὐκ ἐγείρονται, τί-n.
25 Ro. 5. 12, 18, 19.

τί καὶ βαπτίζονται
ὑπὲρ *τῶν νεκρῶν;
30 Τί καὶ ἡμεῖς [1]κινδυ-
νεύομεν πᾶσαν ὥραν;
31 Καθ' ἡμέραν ἀπο-
θνήσκω, [2]νὴ [3]τὴν † ἡμε-
τέραν [5]καύχησιν, ἣν
ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
32 Εἰ [7]κατὰ ‡ἄνθρω-
πον [8]ἐθηριομάχησα ἐν
Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ
§[9]ὄφελος,[10] εἰ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται; Φά-
γωμεν καὶ [11]πίωμεν·
αὔριον γὰρ ἀποθνήσκο-
μεν.
33 Μὴ πλανᾶσθε· Φθεί-
ρουσιν[12] ἤθη ‖χρησθ'
[13]ὁμιλίαι κακαί.
34 Ἐκνήψατε[15] [17]δι-
καίως, καὶ μὴ ἁμαρτά-
νετε· [19]ἀγνωσίαν γὰρ
Θεοῦ τινες ἔχουσι.
Πρὸς [21]ἐντροπὴν ὑμῖν
λέγω.
35 Ἀλλ' [23]ἐρεῖ τις·
Πῶς ἐγείρονται οἱ νε-
κροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται;
36 Ἄφρον,[25] σὺ ὃ σπεί-
ρεις, οὐ ††ζωοποιεῖται,
ἐὰν μὴ [27]ἀποθάνῃ.
37 Καὶ ὃ σπείρεις, οὐ
τὸ σῶμα τὸ [29]γενησό-
μενον σπείρεις, ἀλλὰ
γυμνὸν κόκκον, εἰ [31]τύ-
χοι, σίτου, ἤ τινος τῶν
λοιπῶν.
38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ
δίδωσι σῶμα καθὼς
[33]ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ
τῶν σπερμάτων [c]τὸ |
ἴδιον σῶμα.
39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ
αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη
μὲν [b]σὰρξ | ἀνθρώπων,
ἄλλη δὲ [d]σὰρξ | κτη-
νῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων,
ἄλλη δὲ πτηνῶν.
40 Καὶ σώματα [4]ἐπ-
ουράνια, καὶ σώματα
[6]ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα
μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων
δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν
ἐπιγείων.
41 Ἄλλη δόξα ἡλίου,
καὶ ἄλλη δόξα σελή-
νης, καὶ ἄλλη δόξα
ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ
ἀστέρος διαφέρει ἐν
δόξῃ.
42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστα-
σις τῶν νεκρῶν. Σπεί-
ρεται[14] ἐν [16]φθορᾷ,
ἐγείρεται ἐν [18]ἀφθαρ-
σίᾳ·
43 Σπείρεται ἐν ἀτι-
μίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ·
σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
44 Σπείρεται σῶμα ψυ-
χικόν,[20] ἐγείρεται σῶ-
μα πνευματικόν. **Ἔ-
στι[22] σῶμα ψυχικόν, καὶ
[22]ἔστι [d]σῶμα | πνευμα-
τικόν.
45 Οὕτω καὶ [24]γέγρα-
πται· [26]Ἐγένετο [29]ὁ
πρῶτος ἄνθρωπος Ἀ-
δὰμ εἰς ψυχὴν [28]ζῶ-
σαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ
[30]εἰς πνεῦμα [32]ζωοποι-
οῦν.
46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ
πνευματικὸν· ἀλλὰ τὸ
ψυχικόν, ἔπειτα τὸ
πνευματικόν.
47 Ὁ πρῶτος ἄνθρω-
πος ἐκ γῆς, [34]χοϊκός· ὁ

A. D. 57.

* αὐτῶν;-α.
† ὑμετέραν-α ἡμετέραν-ί.
1 Lu. 8. 23.
2 Ge. 42. 15.
3 s. μαρτύρομαι.
4 Jno. 3. 12.
5 Ro. 3. 27.
6 2 Co. 5. 1.
7 Ro. 3. 5.
‡ con. ἀνθρώπων. [χέω.
8 θηριομαχέω.
§ ὄφελος; εἰ ν. οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν-α.
9 Ja. 2. 14, 16.
10 s. ἐστι v. ἔσται.
11 πίνω.
12 ch. 3. 17.
‖ χρηστὰ-α.
13 Lu. 24. 14.
14 s. σῶμα.
15 ἐκνήφω.
16 Ro. 8. 21.
17 Lu. 23. 41.
18 Ro. 2. 7.
19 1 Pe. 2. 15.
20 ch. 2. 14.
21 ch. 6. 5.
** Εἰ ἔστι σῶμα ψυχικόν, ἔστι καί-n.
22 εἰμί.
23 εἴρω.
24 γράφω.
25 Lu. 12. 20.
†† ζωογονεῖται,-n.
26 Ge. 2. 7.
27 ἀποθνήσκω.
28 ζάω. [σκω.
29 γίνομαι.
30 s. γίνεται.
31 ch. 14. 10.
32 2 Co. 3. 6.
33 θέλω.
34 v. 48, 49.

δεύτερος ἄνθρωπος, [c] ὁ
Κύριος [1] ἐξ οὐρανοῦ.
48 Οἷος ὁ χοϊκὸς, τοι-
οῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί·
καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος,
τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουρά-
νιοι.
49 Καὶ καθὼς [3] ἐφορέ-
σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ
χοϊκοῦ, * [3] φορέσομεν
καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπυ-
ρανίου.
50 Τῦτο δέ φημι, ἀδελ-
φοὶ, ὅτι [5] σὰρξ καὶ αἷμα
βασιλείαν Θεοῦ κληρο-
νομῆσαι οὐ δύνανται,
ὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρ-
σίαν κληρονομεῖ.
51 Ἰδοὺ, μυστήριον
ὑμῖν λέγω· † Πάντες
μὲν οὐ [11] κοιμηθησόμε-
θα, πάντες δὲ [12] ἀλλα-
γησόμεθα·
52 Ἐν [13] ἀτόμῳ, ἐν ‡ ῥι-
πῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλ-
πίσει [15] γὰρ, καὶ οἱ νε-
κροὶ [17] ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι, ϗ ἡμεῖς ἀλ-
λαγησόμεθα.[12]
53 Δεῖ γὰρ τὸ [19] φθαρ-
τὸν τῦτο [21] ἐνδύσασθαι
ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνη-
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
[26] ἀθανασίαν.
54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρ-
τον τοῦτο ἐνδύσηται
ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνη-
τὸν τοῦτο ἐνδύσηται
ἀθανασίαν, τότε [29] γε-
νήσεται ὁ λόγος [31] ὁ
[33] γεγραμμένος· [35] Κατ-
επόθη ὁ θάνατος εἰς
** [36] νῖκος.
55 Ποῦ σου, θάνατε,
τὸ [1] κέντρον; Ποῦ σου,
[2] ᾅδη, τὸ νῖκος;
56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ
θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ
δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτί-
ας, ὁ νόμος.
57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις
τῷ [4] διδόντι ἡμῖν τὸ
νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
58 Ὥςτε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ, [6] ἑδραῖοι γί-
νεσθε,[29] ἀμετακίνητοι,
περισσεύοντες ἐν τῷ
[7] ἔργῳ τῦ Κυρίου πάν-
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ [8] κό-
πος ὑμῶν οὐκ [9] ἔςι [10] κε-
νὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ιϛʹ.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς [14] λογίας
τῆς εἰς τὺς ἁγίυς, ὥςπερ
[16] διέταξα ταῖς ἐκκλησί-
αις τῆς Γαλατίας, ὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
2 Κατὰ μίαν [18] § σαβ-
βάτων[20] ἕκαςος ὑμῶν
παρ' ἑαυτῷ [22] τιθέτω,
[23] θησαυρίζων ὅ, τι ἂν
[24] εὐοδῶται· ἵνα μὴ
ὅταν [25] ἔλθω, τότε λο-
γίαι [29] γίνωνται.
3 Ὅταν δὲ [27] παραγέ-
νωμαι, ὓς ἐὰν ‖ δοκιμά-
σητε δι' ἐπιςολῶν, τύ-
τυς πέμψω [28] ἀπενεγ-
κεῖν τὴν [30] χάριν ὑμῶν
εἰς Ἱερουσαλήμ.
4 Ἐὰν δὲ [9] ᾖ [32] ἄξιον
τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι,
σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
5 Ἐλεύσομαι[25] δὲ πρὸς
ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν
[34] διέλθω· (Μακεδονίαν
γὰρ διέρχομαι.)

A. D. 57.

1 Ac. 9. 5.
2 Lu. 16. 23.
3 φορέω, Mat. 11. 8.
4 δίδωμι.
* φορέσωμεν-n.
5 Mat. 16. 17.
6 ch. 7. 37.
7 ch. 16. 10.
8 ch. 3. 8.
9 εἰμί.
10 ver. 10.
† Vide App.
11 κοιμάω, ch. 7. 39.
12 ἀλλάσσω, Ac. 6. 14.
13 s. χρόνῳ.
‡ ῥοπῇ-n.
14 ver. 2.
15 s. ἡ σάλπιγξ.
16 διατάσσω.
17 ἐγείρω.
18 s. ἡμέραν ἀπὸ.
§ σαββάτυ-i.
19 ch. 9. 25.
20 Lu. 24. 1.
21 Ro. 13. 12.
22 τίθημι.
23 Mat. 6. 19.
24 εὐοδόω.
25 ἔρχομαι
26 1 Ti. 6. 16.
27 παραγίνομαι.
‖ δοκιμάσητε, δι' ἐπιστ. τούτους-a.
28 ἀποφέρω.
29 γίνομαι.
30 ch. 15. 10.
31 Is. 25. 8.
32 s. πρᾶγμα.
33 γράφω.
34 διέρχομαι.
35 καταπίνω
** νεῖκος.-n.
36 Mat. 12. 20.

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν
παραμενῶ, ἢ ϗ [*]παρα-
χειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με
προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι.
7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
ἄρτι ἐν [5]παρόδῳ ἰδεῖν·
ἐλπίζω †δὲ χρόνον τινὰ
[7]ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς,
ἐὰν ὁ Κύριος ‡ἐπιτρέπῃ.
8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέ-
σῳ ἕως [9]τῆς [10]πεντηκο-
στῆς.
9 Θύρα γάρ μοι [11]ἀνέ-
ῳγε μεγάλη ϗ §[13]ἐνερ-
γὴς, καὶ [15]ἀντικείμενοι
πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ [16]ἔλθῃ Τι-
μόθεος, βλέπετε ἵνα
[17]ἀφόβως [18]γένηται
πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔρ-
γον Κυρίου ἐργάζεται
ὡς καὶ ἐγώ.
11 Μή τις οὖν αὐτὸν
[19]ἐξουθενήσῃ· προπέμ-
ψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρή-
νῃ, ἵνα [16]ἔλθῃ πρός με·
[20]ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν
[e]μετὰ τῶν ἀδελφῶν.|
12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ
τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ
[21]παρεκάλεσα αὐτὸν
ἵνα [16]ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς
μετὰ τῶν ἀδελφῶν· ϗ
πάντως οὐκ [23]ἦν θέλη-
μα ἵνα νῦν [16]ἔλθῃ·
[16]ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐ-
καιρήσῃ.[25]
13 Γρηγορεῖτε, [26]στή-
κετε ἐν τῇ πίστει, [27]ἀν-
δρίζεσθε, [28]κραταιοῦ-
σθε.
14 Πάντα ὑμῶν ἐν
ἀγάπῃ [18]γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί· [29]οἴδατε τὴν
οἰκίαν Στεφανᾶ,* ὅτι
[23]ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀχαΐας,[2] καὶ εἰς δια-
κονίαν τοῖς ἁγίοις [3]ἔ-
ταξαν ἑαυτούς·
16 Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑπο-
τάσσησθε τοῖς τοιού-
τοις, καὶ παντὶ τῷ συν-
εργοῦντι [4] καὶ [6]κοπι-
ῶντι.
17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ
παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ
Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαΐ-
κοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν [8]ὑστέ-
ρημα οὗτοι ἀνεπλήρω-
σαν·[12]
18 Ἀνέπαυσαν [14] γὰρ
τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. Ἐπιγινώσκετε
οὖν τοὺς τοιούτους.
19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσί-
ας. Ἀσπάζονται ὑμᾶς
ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύ-
λας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν
τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν
ἐκκλησίᾳ.‖
20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀ-
σπάσασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἁγίῳ.
21 Ὁ ἀσπασμὸς [22]τῇ
ἐμῇ χειρὶ Παύλου.
22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν
Κύριον [c]Ἰησοῦν Χρι-
στὸν,| [23]ἤτω [24]ἀνάθεμα,
μαρὰν ἀθά.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν.
24 Ἡ ἀγάπη [e]μου|
μετὰ πάντων ὑμῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
[c]Ἀμήν.|**

A. D. 57.

1 Ac. 27. 12.
* καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ,-f.
2 s. εἰς Χριστόν.
3 τάσσω, Ac. 13. 48.
4 Mar. 16. 20.
5 Ge. 38. 14.
† γάρ-a.
6 ch. 4. 12. Mat. 11. 28.
7 ἐπιμένω.
‡ ἐπιτρέψῃ-h.
8 Lu. 21. 4.
9 s. ἡμέρας.
10 Ac. 2. 1.
11 ἀνοίγω.
12 ἀναπληρόω.
§ ἐναργὴς-n.
13 Philem. 6. He. 4. 12.
14 ἀναπαύω, Mat. 11. 28.
15 Lu. 21. 15.
16 ἔρχομαι.
17 Lu. 1. 74.
18 γίνομαι.
19 ch. 1. 28.
20 ch. 11. 33. Jno. 5. 3. Ac. 17. 16. He. 10. 13.
21 παρακαλέω.
‖ παρ' οἷς καὶ ξενίζομαι.-f.
22 s. γεγραμμένος.
23 εἰμί.
24 ch. 12. 3.
25 Mar. 6. 31.
26 στήκω.
27 De. 31. 6, 7. Jos. 10. 25. 2 Ch. 32. 7.
28 Lu. 1. 80.
29 εἴδω.
** Vide. App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόςολος
Ἰησοῦ Χριςοῦ διὰ θε-
λήματος Θεοῦ, καὶ Τι-
μόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ
ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ
[2]οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν
τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς
[2]οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ
Ἀχαΐα.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησȣ̃
Χριςοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς
καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ὁ
[11]πατὴρ τῶν [9]οἰκτιρ-
μῶν, καὶ [12]Θεὸς πάσης
[13]παρακλήσεως·
4 Ὁ [15]παρακαλῶν ἡ-
μᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλί-
ψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύ-
νασθαι ἡμᾶς παρακα-
λεῖν τοὺς ἐν πάσῃ
θλίψει, διὰ τῆς παρα-
κλήσεως ἧς παρακα-
λούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ.
5 Ὅτι καθὼς περισ-
σεύει τὰ [17]παθήματα
τοῦ Χριςοῦ εἰς ἡμᾶς,
οὕτω διὰ Χριςοῦ πε-
ρισσεύει καὶ ἡ παρά-
κλησις ἡμῶν.
6 Εἴτε δὲ θλιβόμεθα,
ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
ήσεως. καὶ σωτηρίας,
[*]τῆς [1]ἐνεργουμένης ἐν
ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων, ὧν καὶ
ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε
παρακαλούμεθα, ὑπὲρ
τῆς ὑμῶν παρακλήσεως
καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ
ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία
ὑπὲρ ὑμῶν·
7 Εἰδότες ὅτι ὥςπερ
[3]κοινωνοί [2]ἐςε τῶν πα-
θημάτων, ὕτω καὶ [4]τῆς
παρακλήσεως.
8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, [†]ὑπὲρ
τῆς θλίψεως ὑμῶν τῆς
[5]γενομένης [c]ἡμῖν[1] ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' [6]ὑ-
περβολὴν [7]ἐβαρήθημεν
ὑπὲρ δύναμιν, ὥςτε ἐξ-
απορηθῆναι [8] ἡμᾶς καὶ
τοῦ [10]ζῆν.
9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ
θανάτου [14]ἐσχήκαμεν,
ἵνα μὴ [16]πεποιθό-
τες [2]ὦμεν ἐφ' ἑαυ-
τοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ
τῷ ἐγείροντι τοὺς νε-
κρούς·
10 Ὃς ἐκ [18]τηλικούτȣ
θανάτου [19]ἐῤῥύσατο
ἡμᾶς, καὶ [‡]ῥύεται· εἰς
ὃν [20]ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ
ἔτι ῥύσεται·
11 Συνυπουργούντων
καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολ-

A. D. 58.

* Vide App.
1 1 Co. 12. 6. Ja. 5. 16.
2 εἰμί.
3 ch. 8. 23. Lu. 5. 10.
4 s. ἔστε.
† περὶ-ί.
5 γίνομαι.
6 c. 4. 7, 17. 12. 7. Ro. 7. 13.
7 βαρέω, ch. 5. 4. Mat. 26. 43.
8 ch. 4. 8.
9 Ro. 12. 1.
10 ζάω.
11 Lu. 6. 36.
12 Ro. 15. 5.
13 ver. 4--7. c. 7. 4, 7. 13. Ac. 4. 36.
14 ἔχω.
15 ver. 6. ch. 2. 7, 8. 5. 20. 6. 1. 7. 6, 7, 13.
16 πείθω.
17 ver. 6, 7. Ro. 7. 5. 8. 18. Ph. 3. 10. Col. 1. 24. 2 Ti. 3. 11.
18 He 2 3. Ja. 3. 4. Re. 16. 18.
19 ῥύω.
‡ ῥύσεται-n. al. c.
20 ἐλπίζω.

λῶν [1]προσώπων τὸ [5]εἰς ἡμᾶς [2]χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριςηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ [7]καύχησις ἡμῶν αὕτη [8]ἐςὶ, [9]τὸ [10]μαρτύριον τῆς [11]συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ‡ [12]ἁπλότητι καὶ [13]εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ [15]σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ [17]ἀνεςράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ [19]ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ς καὶ ‖ ἕως τέλους [19]ἐπιγνώσεσθε·

14 Καθὼς καὶ [19]ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι [21]καύχημα ὑμῶν [8]ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς [23] ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει [27]ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς [29]ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν ‖ χάριν [31]ἔχητε·

16 Καὶ δι' ὑμῶν ** διελθεῖν[32] εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας [29]ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι[34] εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν ††βυλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ [38]ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα [2]βουλεύομαι, ἵνα [8]ᾖ παρ' ἐμοὶ * τὸ ναὶ [4]ναὶ, καὶ τὸ οὒ οὔ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ † [6]ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ.

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριςὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν [14]κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ [6]ἐγένετο ναὶ καὶ οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ [6]γέγονεν.

20 Ὅσαι γὰρ [16]ἐπαγγελίαι Θεῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, § καὶ ἐν αὐτῷ τὸ [18]ἀμὴν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ [20]βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριςὸν, καὶ [22]χρίσας ἡμᾶς, Θεός·

22 Ὁ καὶ [24]σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ [26]δοὺς τὸν [28]ἀῤῥαβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι [29]ἦλθον εἰς Κόρινθον.

24 Οὐχ ὅτι [30]κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ [33]συνεργοί [8]ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίςει [35]ἑστήκατε.

Κεφ. β΄.

ΕΚΡΙΝΑ[36] δὲ ἐμαυτῷ[37] τῦτο, τὸ μὴ πάλιν [29]ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς.

A. D. 58.

1 ch. 2. 10.
2 Lu. 14. 31.
* conj. τὸ ναὶ οὒ, καὶ τὸ οὒ ναί;
3 1 Co. 7. 7.
4 Mat. 5. 37.
5 s. διδόμενον
† ἔστι-h.
6 γίνομαι.
7 ch. 7. 4, 14.
8 εἰμί.
9 Ro. 2. 15.
‡ ἁγιότητι-n.
10 Mat. 8. 4.
11 Ac. 23. 1.
12 c. 8. 2; 11. 3.
13 ch. 2. 17.
14 κηρύσσω.
15 ch. 10. 4.
16 s. εἰσι.
17 ἀναςρέφω
§ χ. δι' αὐτῦ τὸ-n. al. διὸ χ. δι' αὐτῦ τὸ. i
18 Jno. 3. 3, 5.
19 ἐπιγινώσκω. c. 6. 9.
20 Mar. 16. 20.
21 c. 5. 12.; 9. 3.
22 χρίω.
23 s. ἔσεσθε καύχημα.
24 Mat. 27. 66.
26 δίδωμι.
27 βούλομαι.
28 ch. 5. 5.
29 ἔρχομαι.
‖ χαρὰν-n.
30 Lu. 22. 25.
31 ἔχω. [i.
** ἀπελθεῖν-
32 διέρχομαι
33 ch. 8. 23.
34 Ac. 15. 3.
35 ἵςημι.
†† βυλόμενος-h.
36 κρίνω.
37 s. ἐν.
38 χράομαι.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ [1] λυπῶ
ὑμᾶς, καὶ τίς [d] [3] ἐστιν l
ὁ [5] εὐφραίνων με, εἰ
μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ
ἐμοῦ;
3 Καὶ [7] ἔγραψα [c] ὑμῖν l
τȣ̃το αὐτὸ, ἵνα μὴ [9] ἐλ-
θὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν
ἔδει με χαίρειν· [11] πε-
ποιθὼς ἐπὶ πάντας
ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ,
πάντων ὑμῶν [3] ἐστιν.
4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλί-
ψεως καὶ [13] συνοχῆς
καρδίας [7] ἔγραψα ὑμῖν
διὰ πολλῶν δακρύων,
οὐχ ἵνα [15] λυπηθῆτε,
ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα
[17] γνῶτε ἣν ἔχω περισ-
σοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις [15] λελύπη-
κεν, οὐκ ἐμὲ [15] λελύπη-
κεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους,
ἵνα μὴ * [19] ἐπιβαρῶ
πάντας ὑμᾶς.
6 Ἱκανὸν [21] τῷ τοιȣ́τῳ
ἡ [25] ἐπιτιμία αὕτη [e] ἡ
ὑπὸ τῶν πλειόνων. l
7 Ὥςτε τοὐναντίον
[27] μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-
σασθαι, καὶ παρακαλέ-
σαι, μήπως τῇ περισσο-
τέρᾳ λύπῃ [28] καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος.
8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
[29] κυρῶσαι εἰς αὐτὸν
ἀγάπην.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
[7] ἔγραψα, ἵνα [17] γνῶ
τὴν [30] δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ
εἰς πάντα ὑπήκοοί
[3] ἐστε.
10 Ὧ δέ τι χαρίζε-
σθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ
ἐγὼ ** εἴ τι [2] κεχάρι-
σμαι, ᾧ [2] κεχάρισμαι,
δι' ὑμᾶς, ἐν [4] προσώπῳ
Χριςοῦ,
11 Ἵνα μὴ [6] πλεονε-
κτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σα-
τανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ
τὰ [8] νοήματα ἀγνοοῦ-
μεν.
12 Ἐλθὼν [9] δὲ εἰς τὴν
Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ
θύρας μοι [10] ἀνεῳγμέ-
νης ἐν Κυρίῳ,
13 Οὐκ [12] ἔσχηκα [14] ἄ-
νεσιν τῷ πνεύματί μου,
τῷ μὴ [16] εὑρεῖν με Τί-
τον τὸν ἀδελφόν μου·
ἀλλὰ [18] ἀποταξάμενος
αὐτοῖς, [20] ἐξῆλθον εἰς
Μακεδονίαν.
14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις
τῷ πάντοτε [22] θριαμ-
βεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
Χριςῷ, ϗ τὴν [23] ὀσμὴν
τῆς γνώσεως αὐτοῦ φα-
νεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ.
15 Ὅτι Χριςοῦ [24] εὐ-
ωδία [3] ἐσμὲν τῷ Θεῷ
ἐν τοῖς [26] σωζομένοις
καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμέ-
νοις·
16 Οἷς μὲν, † ὀσμὴ θα-
νάτου εἰς θάνατον· οἷς
δὲ, ‡ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζω-
ήν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός;
17 Οὐ γάρ [3] ἐσμεν, ὡς
οἱ § πολλοὶ, καπηλεύον-
τες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ [31] εἰ-
λικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ
Θεοῦ, ‖ [32] κατενώπιον
ετυῦ l Θεοῦ, ἐν Χριςῷ
λαλοῦμεν.

A. D. 58.

1 ch. 6. 10. Jno. 16. 20.
2 χαρίζομαι.
3 εἰμί.
4 c. 1. 11; 4.6.
5 Lu. 15. 23.
6 ch. 7. 2.
7 γράφω.
8 c. 3. 4; 14.4.
9 ἔρχομαι.
10 ἀνοίγω.
11 πείθω.
12 ἔχω.
13 Lu. 21. 25.
14 c.7.5; 8.13.
15 λυπέω.
16 εὑρίσκω.
17 γινώσκω.
18 ἀποτάσσω
19 1 Th. 2. 9.
* ἐπιβαρῶ, πάντας-a.
20 ἐξέρχομαι.
21 s. χρῆμα.
22 Col. 2. 15.
23 Jno. 12. 3.
24 Ep. 5. 2.
25 Wis. 3. 10. cf.2Mac.6.13.
26 1 Co. 1. 18.
27 s. δεῖ.
28 καταπίνω, ch. 5. 4. 1 Co.15. 54.
† ὀσμὴ ἐκ θανάτου-n.
29 Ga. 3. 15.
‡ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς-n.
§ λοιποὶ,-i.
30 c. 8.2; 9.13. Ro. 5. 4.
31 ch. 1. 12.
‖ κατέναντι-h.
32 ch. 12. 19. Ep. 1. 4.
** ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι-a.

Κεφ. γ'.

ΑΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν
ἑαυτοὺς συνιστάνειν;
*εἰ μὴ χρῄζομεν, ὥς τι-
νες, συστατικῶν ἐπιστο-
λῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ
ὑμῶν d συστατικῶν; |
2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν
ὑμεῖς [4] ἐστε, [5] ἐγγεγραμ-
μένη ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν, γινωσκομένη
καὶ ἀναγινωσκομένη
ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων·
3 Φανερούμενοι ὅτι
[4] ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ
διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
[5] ἐγγεγραμμένη [6] οὐ μέ-
λανι,[7] ἀλλὰ Πνεύματι
Θεοῦ ζῶντος· οὐκ ἐν
πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ'
ἐν [10] πλαξὶ καρδίας σαρ-
κίναις·[11]
4 Πεποίθησιν [13] δὲ
τοιαύτην ἔχομεν διὰ
τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν
Θεόν·
5 Οὐχ ὅτι ἱκανοί [4] ἐ-
σμεν [6] ἀφ' ἑαυτῶν| §λο-
γίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυ-
τῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·
6 Ὃς καὶ [19] ἱκάνωσεν
ἡμᾶς [20] διακόνους καινῆς
διαθήκης, οὐ ‖ γράμμα-
τος, ἀλλὰ πνεύματος·
τὸ γὰρ γράμμα ** ἀπο-
κτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα
ζωοποιεῖ.
7 Εἰ δὲ ἡ [23] διακονία
τοῦ θανάτου ἐν [24] γράμ-
μασιν, [25] ἐντετυπωμένη
ἐν | λίθοις, [27] ἐγενήθη
ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνα-
σθαι [1] ἀτενίσαι τοὺς
υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ
πρόσωπον Μωσέως, διὰ
τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
αὐτοῦ, τὴν [8] καταργουμέ-
νην·
8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ
διακονία τοῦ πνεύματος
[4] ἔσται ἐν δόξῃ;
9 Εἰ γὰρ † ἡ διακονία
τῆς [3] κατακρίσεως, δό-
ξα, πολλῷ μᾶλλον πε-
ρισσεύει ἡ διακονία
τῆς δικαιοσύνης ε ἐν |
δόξῃ.
10 Καὶ γὰρ ‡ οὐδὲ [9] δε-
δόξασται τὸ [8] δεδοξα-
σμένον,[9] ἐν τούτῳ τῷ
μέρει, ἕνεκεν τῆς
[12] ὑπερβαλλούσης δό-
ξης.
11 Εἰ γὰρ τὸ [8] καταρ-
γούμενον, διὰ δόξης·
πολλῷ μᾶλλον τὸ μέ-
νον, ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντες οὖν τοι-
αύτην ἐλπίδα, πολλῇ
[14] παῤῥησίᾳ [15] χρώμε-
θα·
13 Καὶ οὐ [16] καθάπερ
Μωσῆς [17] ἐτίθει [18] κά-
λυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ [1] ἀ-
τενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
ραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
καταργουμένου.
14 Ἀλλ' [21] ἐπωρώθη
τὰ [22] νοήματα αὐτῶν·
ἄχρι γὰρ τῆς †† σημε-
ρον τὸ αὐτὸ κάλυμ-
μα ἐπὶ τῇ ἀναγνώ-
σει τῆς παλαιᾶς δια-
θήκης μένει, μὴ [26] ἀνα-
καλυπτόμενον, ‡‡ ὅ, τι
ἐν Χριστῷ καταργεῖ-
ται.

A. D. 58.

1 ἀτενίζω, Lu. 4. 20.
* ἢ μὴ-l.
2 v. 11, 13, 14. Ro. 3. 3.
3 Ro. 8. 1.
4 εἰμί.
5 ἐγγράφω, v. 3.
† τῇ διακονίᾳ-n.
6 2 Jno. 12.
7 s. χρώματι.
‡ οὐ-l.
8 s. πρᾶγμα.
9 δοξάζω.
10 He. 9. 4.
11 Eze. 11. 19.
12 ch. 9. 14. Ep. 1. 19.
13 ch. 1. 15.
14 Jno. 7. 4.
15 χράομαι.
§ al. transp.
16 s. παρακαλύπτομεν.
17 τίθημι.
18 ver. 14--16. Ex. 34. 33--35.
19 Col. 1. 12.
20 ch. 6. 4. Mat. 20. 26.
21 πωρόω, Mar. 6. 52.
22 ch. 2. 11.
‖ γράμματι. ἀλλὰ πνεύματι.-n.
** ἀποκτείνει s. ἀποκτέννει-h.
†† σήμερον ἡμέρας τὸ-i
23 ver. 8, 9. c. 4. 1: 5. 18.
24 Ro. 2. 29.
25 ἐντυπόω.
26 Job 12. 22. Is. 3. 17.
†† ὅτι-a.
27 γίνομαι.

15 'Αλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα *ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.

16 'Ηνίκα δ' ἂν [3] ἐπιστρέψῃ [4] πρὸς Κύριον, [6] περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 §'Ο δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά [7]ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, c ἐκεῖ ‖ ἐλευθερία.

18 'Ημεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ[8] προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, [9] τὴν αὐτὴν [11]εἰκόνα [13] μεταμορφούμεθα ἀπὸ [15]δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ [17] Κυρίου §§ πνεύματος.

Κεφ. δ'.

ΔΙΑ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς [19]ἠλεήθημεν, οὐκ [21]ἐκκακοῦμεν·

2 'Αλλ' [23] ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς [25]αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν [27] πανουργίᾳ, μηδὲ [29]δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει[31] τῆς ἀληθείας [33] συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων. ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ [7]ἔστι κεκαλυμμένον [34] τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς [35] ἀπολλυμένοις [7] ἐστὶ [34] κεκαλυμμένον·

4 'Εν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου [36] ἐτύφλωσε τὰ [1] νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ † αὐγάσαι [b]αὐτοῖς ‖ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου [2] τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς [7] ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.‡

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ ‖ Ἰησοῦν.

6 "Οτι ὁ Θεὸς ὁ [4] εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς **λάμψαι, [e] ὃς ‖ ††[10] ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης ‡‡ τοῦ Θεοῦ ἐν [12] προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 "Εχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν [14] ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ [16]ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως [7] ᾖ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν·

8 'Εν παντὶ [18]θλιβόμενοι,[20] ἀλλ' οὐ [22] στενοχωρούμενοι· [24] ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ [26] ἐξαπορούμενοι·

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ [28] ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·

10 Πάντοτε τὴν [30] νέκρωσιν τοῦ [b] Κυρίου ‖ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι [32] περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ‖‖ ἡμῶν φανερωθῇ.

11 'Αεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον

A. D. 58.

* ἀναγινώσκηται-n.
1 ch. 2. 11.
† καταυγάσαι τὸν, s. διαυγ.τὸν-n.
2 Tit. 2. 13.
3 ἐπιστρέφω.
4 Mat. 4. 3.
5 s. ἑαυτὴν ἡ καρδία.
6 Ac. 27. 20, 40.
7 εἰμί.
‡ τοῦ ἀοράτου-f
§ conj. Οὗ.
‖ 'Ιησοῦ.-n.
** λάμψει,-n.
8 ἀνακαλύ-[πτω
9 s. εἰς
†† al. οὗτος.
10 λάμπω.
‡‡ αὐτοῦ ἐν-h.
11 ch. 4. 4.
12 c. 3. 7, 13, 18.
13 Mat. 17. 2.
14 2 Ti. 2. 20.
15 c. 4. 6, 15, 17.
16 Ro. 7. 13.
17 v. 6, 8, 17.
§§ πνεύματι n
18 s. τόπῳ.
19 ἐλεέω.
20 s. ἐσμεν, v. ὄντες.
21 Lu. 18. 1.
22 ch. 6. 12.
23 Job 6. 14.
24 Jno. 13. 22.
25 Lu. 14. 9.
26 ch. 1. 8.
27 ch. 11. 3.
28 Mat. 27. 46.
29 Ps. 14. 3.
30 Ro. 4. 19.
31 1 Co. 12. 7.
32 Mar. 6. 55.
33 συνίστημι.
34 καλύπτω.
‖‖ conj. ὑμῶν
35 ch. 2. 15.
36 τυφλόω.

[1] παραδιδόμεθα διὰ Ἰη-
σοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ
ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ
* ἡμῶν.
12 Ὥςτε ὁ [b] μὲν | θά-
νατος ἐν ἡμῖν [4] ἐνερ-
γεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν
ὑμῖν.
13 Ἔχοντες δὲ τὸ αὐ-
τὸ πνεῦμα τῆς πίςεως,
κατὰ τὸ [7] γεγραμμένον·
[9] Ἐπίςευσα,[11] διὸ [13] ἐ-
λάλησα· καὶ ἡμεῖς πι-
ςεύομεν, διὸ καὶ λα-
λοῦμεν·[15]
14 Εἰδότες [5] ὅτι ὁ ἐγεί-
ρας τὸν Κύριον Ἰησῦν,
καὶ ἡμᾶς [c] διὰ Ἰησοῦ | †
ἐγερεῖ, καὶ [19] παραςή-
σει σὺν ὑμῖν.
15 Τὰ γὰρ πάντα [21]
δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις
|| [23] πλεονάσασα, διὰ
τῶν πλειόνων τὴν εὐ-
χαριστίαν περισσεύσῃ
εἰς τὴν δόξαν τοῦ
Θεοῦ.
16 Διὸ οὐκ ἐκκακῦμεν·
ἀλλ' εἰ καὶ ὁ [25] ἔξω
ἡμῶν ἄνθρωπος δια-
φθείρεται, ἀλλ' ὁ[26] [31] ἔ-
σωθεν [33] ἀνακαινοῦται
ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 Τὸ γὰρ παραυτί-
κα †† ἐλαφρὸν τῆς θλί-
ψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερ-
βολὴν εἰς ὑπερβο-
λὴν, αἰώνιον βάρος
δόξης κατεργάζεται
ἡμῖν·
18 Μὴ σκοπουντων
ἡμῶν τὰ βλεπόμενα,
ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα.
Τὰ γὰρ βλεπόμενα,
[2] πρόσκαιρα· [3] τὰ δὲ μὴ
βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε΄.

ΟΙΔΑΜΕΝ[5] γὰρ ὅτι
ἐὰν ἡ [6] ἐπίγειος ἡμῶν
οἰκία τοῦ σκήνους
[8] καταλυθῇ, οἰκοδο-
μὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν,
οἰκίαν [10] ἀχειροποίη-
τον, αἰώνιον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.
2 Καὶ γὰρ [12] ἐν τού-
τῳ[14] στενάζομεν,[16] τὸ
[17] οἰκητήριον ἡμῶν
τὸ [18] ἐξ οὐρανοῦ [20] ἐπ-
ενδύσασθαι [22] ἐπιπο-
θοῦντες.
3 ‡ Εἴγε καὶ § ἐνδυσά-
μενοι, οὐ γυμνοὶ [24] εὑ-
ρεθησόμεθα.
4 Καὶ γὰρ οἱ [26] ὄντες
ἐν τῷ σκήνει στενά-
ζομεν [27] βαρούμενοι·
** ἐπειδὴ οὐ θέλομεν
[28] ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπ-
ενδύσασθαι, ἵνα [29] κατα-
ποθῇ τὸ [30] θνητὸν ὑπὸ
τῆς ζωῆς.
5 Ὁ δὲ [32] κατεργασά-
μενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, Θεὸς, ὁ [c] καὶ |
[34] δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥα-
βῶνα τῦ Πνεύματος.
6 Θαῤῥῦντες οὖν πάν-
τοτε,[35] καὶ εἰδότες ὅτι
ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώ-
ματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ
τοῦ Κυρίου·
7 (Διὰ πίστεως γὰρ
περιπατοῦμεν, οὐ διὰ
εἴδους·)
8 Θαῤῥοῦμεν [d] δὲ, | ‡‡
καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλ-
λον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ

A. D. 58.

1 παραδίδωμι
2 Mat. 13. 21.
3 s. μόνον.
* conj. ὑμῶν.
4 ch. 1. 6.
5 εἴδω.
6 Jno. 3. 12.
7 γράφω.
8 Mat. 24. 2.
9 Ps. 116. 10.
10 Mar. 14. 58.
11 πιστεύω.
12 s. ὄντες.
13 λαλέω.
14 s. σκήνει.
15 s. τοῦτο.
16 Mar. 7. 34.
17 Jude 6.
18 s. διδόμενον. [σοῦ-ι.
† al. σὺν Ἰη-
19 παρίστημι
20 ver. 4.
21 s. πράγματα ἔστι.
22 ch. 9. 14.
‡ Εἴπερ-n.
§ ἐκδυσάμενοι-i.
|| πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων, τὴν-a.
23 ch. 8. 15.
24 εὑρίσκω.
25 s. ὤν.
26 εἰμί.
27 ch. 1. 8.
** ἐφ' ᾧ οὐ-a.
28 Mat. 27. 28.
29 καταπίνω.
30 ch. 4. 11.
31 ch. 7. 5.
32 ch. 4. 17.
33 Col. 3. 10.
34 δίδωμι.
†† πρόςκαιρον καὶ-f.
35 s. ἐσμεν.
‡‡ al. οὖν, s. γὰρ.

σώματος, ϗ ἐνδημῆσαι
πρὸς τὸν Κύριον.
9 Διὸ καὶ [3]φιλοτιμού-
μεθα, εἴτε ἐνδημοῦν-
τες, εἴτε ἐκδημοῦντες,
[5]εὐάρεστοι αὐτῷ [7]εἶ-
ναι.
10 Τοὺς γὰρ πάντας
ἡμᾶς [9]φανερωθῆναι δεῖ
ἔμπροσθεν τȣ͂ βήματος
τοῦ Χριϛοῦ, ἵνα [11]κομί-
σηται ἕκαϛος τὰ[13] †διὰ
τοῦ σώματος, πρὸς ἃ
[15]ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν,
εἴτε § κακόν.
11 Εἰδότες ‖ οὖν τὸν
φόβον τοῦ Κυρίου, ἀν-
θρώπους πείθομεν, Θεῷ
δὲ [19]πεφανερώμεθα· ἐλ-
πίζω δὲ ϗ ἐν ταῖς συν-
ειδήσεσιν ὑμῶν [19]πε-
φανερῶσθαι.
12 Οὐ [c]γὰρ[l] πάλιν
ἑαυτοὺς συνιστάνο-
μεν ὑμῖν, ἀλλὰ [23]ἀφ-
ορμὴν [25]διδόντες ὑμῖν
καυχήματος ὑπὲρ ἡ-
μῶν· ἵνα ἔχητε [27]πρὸς
τοὺς ἐν [28]προσώπῳ
καυχωμένους, καὶ οὐ
καρδίᾳ.
13 Εἴτε γὰρ [29]ἐξέ-
στημεν,[31] Θεῷ· εἴτε
[33]σωφρονοῦμεν,[31] ὑμῖν.
14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ
** Χριστοῦ [35]συνέχει
ἡμᾶς·
15 Κρίναντας τοῦτο,
ὅτι [d]εἰ[l] εἷς ὑπὲρ πάν-
των [1]ἀπέθανεν, ἄρα
[37]οἱ πάντες [1]ἀπέθανον·
καὶ ὑπὲρ πάντων [1]ἀπέ-
θανεν, ἵνα οἱ [38]ζῶντες
μηκέτι ἑαυτοῖς [38]ζῶ-
σιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐ-
τῶν [1]ἀποθανόντι καὶ
[2]ἐγερθέντι.
16 Ὥϛτε ἡμεῖς ἀπὸ
τοῦ [4] νῦν οὐδένα [6]οἴδα-
μεν [8]κατὰ σάρκα· εἰ
δὲ καὶ [10]ἐγνώκαμεν
κατὰ σάρκα Χριστὸν,
ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γι-
νώσκομεν.
17 Ὥϛτε εἴτις [12]ἐν
*Χριϛῷ,[12] [14]καινὴ κτί-
σις·[16] τὰ [17]ἀρχαῖα
[18]παρῆλθεν, ἰδȣ̀ [20]γέγο-
νε καινὰ [d] τὰ πάντα.[l]‡
18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ
Θεοῦ τοῦ [21]καταλλά-
ξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ
[c]Ἰησοῦ[l] Χριστοῦ, καὶ
[25]δόντος ἡμῖν τὴν δια-
κονίαν τῆς [22]καταλλα-
γῆς·
19 Ὡς ὅτι Θεὸς [7]ἦν
ἐν [24]Χριϛῷ κόσμον
[21]καταλλάσσων ἑαυτῷ,
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς
τὰ παραπτώματα αὐ-
τῶν, καὶ [26]θέμενος ἐν
ἡμῖν, τὸν λόγον τῆς
καταλλαγῆς.
20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν
[30]πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ
Θεοῦ παρακαλȣ͂ντος δι'
ἡμῶν· δεόμεθα [32]ὑπὲρ
Χριϛȣ͂, [21]καταλλάγητε
τῷ Θεῷ.
21 Τὸν [d]γὰρ[l] μὴ γνόν-
τα [10] ἁμαρτίαν, ὑπὲρ
ἡμῶν [34]ἁμαρτίαν ἐποί-
ησεν,[36] ἵνα ἡμεῖς [20]γι-
νώμεθα δικαιοσύνη Θεȣ͂
ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ϛ'.

ΣΥΝΕΡΓΟΥΝΤΕΣ [39]
δὲ καὶ παρακαλȣ͂μεν μὴ

A. D. 58.

1 ἀποθνήσκω
2 ἐγείρω.
3 Ro. 15. 20.
4 s. χρόνου.
5 Ro. 12. 1.
6 εἴδω.
7 εἰμί.
8 ch. 1. 17.
9 c. 2. 14; 3. 3.
10 γινώσκω.
11 κομίζω.
12 s. ἔστι.
*Χριϛῷ καινὴ κτίσις-n.
13 s. πεπραγμένα.
† ἴδια-n.
14 ch. 3. 6.
15 πράσσω.
16 Ro. 8. 19.
17 Mat. 5. 21.
18 παρέρχομαι.
19 φανερόω.
20 γίνομαι.
‡ al. transp.
§ φαῦλον-i.
‖ οὖν, τὸν φ. τ. κυρίου ἀνθρώπȣς-n
21 καταλλάσσω.
22 Ro. 5. 11.
23 ch. 11. 12.
24 Ro. 6. 23.
25 δίδωμι.
26 τίθημι. [θαι
27 s. καυχᾶσ-
28 ch. 1. 11.
29 ἐξίστημι.
30 Ep. 6. 20.
31 s. τȣ͂το ἔϛι
32 Ro. 5. 8.
33 Ro. 12. 3.
34 Ro. 8. 3.
** Θεοῦ-n.
35 Lu. 12. 50.
36 ποιέω.
37 s. ἂν.
38 ζάω.
39 s. τῷ Θεῷ.

εἰς [1] κενὸν τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ [2] δέξασθαι
ὑμᾶς.
2 Λέγει γάρ· [3] Καιρῷ
δεκτῷ [5] ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας
[7] ἐβοήθησά σοι. Ἰδοὺ
νῦν καιρὸς [9] εὐπρόσδε-
κτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
σωτηρίας.
3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ
[11] διδόντες προσκοπήν,
ἵνα μὴ [13] μωμηθῇ ἡ δια-
κονία·
4 Ἀλλ' ἐν παντὶ
[15] συνιστῶντες [19] ἑαυ-
τοὺς ὡς Θεοῦ διάκο-
νοι· ἐν ὑπομονῇ πολ-
λῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
ἀνάγκαις, ἐν [21] στενο-
χωρίαις,
5 Ἐν πληγαῖς, ἐν φυ-
λακαῖς,[23] ἐν [24] ἀκατα-
στασίαις, ἐν κόποις, ἐν
[25] ἀγρυπνίαις, ἐν [26] νη-
στείαις,
6 Ἐν ἁγνότητι, ἐν
γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,
ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύ-
ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ
[27] ἀνυποκρίτῳ,
7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας,
ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ
τῶν ὅπλων τῆς δικαι-
οσύνης τῶν δεξιῶν καὶ
ἀριστερῶν·
8 Διὰ δόξης καὶ
ἀτιμίας, διὰ δυσφη-
μίας καὶ εὐφημίας·
ὡς [32] πλάνοι, καὶ ἀλη-
θεῖς·
9 Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ
ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς
ἀποθνήσκοντες, ϗ ἰδοὺ
[35] ζῶμεν· ὡς [**] παιδευ-
όμενοι, καὶ μὴ θανατού-
μενοι·
10 Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ
δὲ χαίροντες· ὡς πτω-
χοί, πολλοὺς δὲ [4] πλου-
τίζοντες· ὡς μηδὲν
ἔχοντες, ϗ πάντα κατ-
έχοντες.[6]
11 Τὸ στόμα ἡμῶν [8] ἀ-
νέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κο-
ρίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν
[10] πεπλάτυνται.
12 Οὐ [12] στενοχωρεῖσθε
ἐν ἡμῖν· *στενοχωρεῖ-
σθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγ-
χνοις ὑμῶν.
13 Τὴν [14] δὲ αὐτὴν ἀν-
τιμισθίαν,[16] ὡς τέκνοις
λέγω, [10] πλατύνθητε ϗ
[18] ὑμεῖς.
14 Μὴ [20] γίνεσθε ἑτε-
ροζυγοῦντες ἀπίστοις.
Τίς γὰρ μετοχὴ †δικαι-
οσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ‡ τίς
δὲ [22] κοινωνία φωτὶ
πρὸς σκότος;
15 Τίς δὲ συμφώνησις
Χριστῷ πρὸς § Βελίαρ;
ἢ τίς [28] μερὶς πιστῷ με-
τὰ ἀπίστου;
16 Τίς δὲ συγκατάθε-
σις ναῷ Θεοῦ μετ' ‖ εἰ-
δώλων; ὑμεῖς γὰρ να-
ὸς Θεοῦ [29] ἐστε [35] ζῶν-
τος· καθὼς εἶπεν ὁ
Θεός· [30] Ὅτι [31] ἐνοική-
σω ἐν αὐτοῖς, καὶ [32] ἐμ-
περιπατήσω· καὶ [29] ἔ-
σομαι αὐτῶν Θεός, καὶ
αὐτοὶ [29] ἔσονταί μοι
λαός.
17 Διὸ[34] [36] ἐξέλθετε ἐκ
μέσου αὐτῶν, καὶ [37] ἀφ-
ορίσθητε, λέγει Κύρι-
ος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ

A. D. 58.

1 1 Co. 15. 10.
2 δέχομαι.
3 Is. 49. 8.
4 ch. 9. 11.
5 ἐπακούω.
6 Mat. 21. 33.
7 βοηθέω.
8 ἀνοίγω.
9 ch. 8. 12.
10 πλατύνω.
11 δίδωμι.
12 ch. 4. 8
* Conj. στενοχωρούμεθα δέ.
13 μωμέομαι.
14 s. κατὰ. [τι
15 s. πρᾶγμα-
16 Ro. 1. 27.
17 s. ὄντες.
18 s. οὕτως.
19 συνίστημι.
20 γίνομαι.
21 ch. 12. 10.
† δικαιοσύνης ϗ ἀδικίας;-n
‡ ἢ τίς κοινωνία-n.
§ Βελίαλ; al. Βελίαν; s. Βελίαβ;
22 ch. 8. 4.
23 ch. 11. 23.
24 ch. 12. 20.
25 ch. 11. 27.
26 Mat. 17. 21.
27 Ro. 12. 9.
28 Lu. 10. 42.
‖ conj. εἰδωλείων;
29 εἰμί. [12.
30 Le. 26. 11.
31 Ro. 8. 11.
32 Mat. 27. 63.
33 De. 23. 14.
34 Is. 52. 11.
35 ζάω.
** πειραζόμενοι-n.
36 ἐξέρχομαι
37 Mat. 25. 32.

[1] ἅπτεσθε· κἀγὼ [2] εἰς-
δέξομαι ὑμᾶς·
18 Καὶ [3] ἔσομαι ὑμῖν
εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς
[3] ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς ϗ
θυγατέρας, λέγει Κύρι-
ος [4] παντοκράτωρ.

Κεφ. ζ΄.

ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχον-
τες τὰς ἐπαγγελίας,
ἀγαπητοὶ, [7] καθαρίσω-
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παν-
τὸς [9] μολυσμοῦ ‡σαρκὸς
καὶ πνεύματος [11] ἐπιτε-
λȣ̃ντες [13] ἁγιωσύνην ἐν
φόβῳ Θεοῦ.
2 Χωρήσατε [14] ἡμᾶς·
οὐδένα [15] ἠδικήσαμεν,
οὐδένα [16] ἐφθείραμεν,
οὐδένα [17] ἐπλεονεκτή-
σαμεν.
3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν
λέγω· προείρηκα γὰρ
ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν [3] ἐστε εἰς τὸ συν-
αποθανεῖν [18] καὶ [19] συ-
ζῇν.
4 Πολλή μοι παῤῥησία
πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι
καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν·
[21] πεπλήρωμαι τῇ παρα-
κλήσει, ὑπερπερισσεύ-
ομαι [24] τῇ χαρᾷ ἐπὶ πά-
σῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.
5 Καὶ γὰρ [25] ἐλθόντων
ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν,
ȣ̓δεμίαν [27] ἔσχηκεν ἄνε-
σιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ'
ἐν παντὶ [29] θλιβόμε-
νοι· [30] ἔξωθεν μάχαι,
ἔσωθεν φόβοι.
6 'Αλλ' ὁ [31] παρακα-
λῶν τοὺς ταπεινοὺς, [31]
παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
Θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ
Τίτου.
7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ
παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει
* ᾗ [31] παρεκλήθη ἐφ'
ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν
τὴν ὑμῶν [5] ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν [6] ὀδυρμὸν,
τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ
ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον
[8] χαρῆναι.
8 Ὅτι εἰ καὶ [10] ἐλύπη-
σα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστο-
λῇ, οὐ † μεταμέλομαι,
εἰ καὶ [12] μετεμελόμην.
Βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπι-
στολὴ ἐκείνη, § εἰ καὶ
πρὸς ὥραν, [10] ἐλύπησεν
ὑμᾶς.
9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι
[10] ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
[10] ἐλυπήθητε εἰς μετά-
νοιαν· [10] ἐλυπήθητε
γὰρ [20] κατὰ Θεὸν, ἵνα
ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ
ἡμῶν.
10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν
λύπη [22] μετάνοιαν εἰς
σωτηρίαν [23] ἀμεταμέ-
λητον κατεργάζεται· ἡ
δὲ τȣ̃ κόσμȣ λύπη θάνα-
τον κατεργάζεται.
11 Ἰδȣ̀ γὰρ αὐτὸ τȣ̃το
τὸ κατὰ Θεὸν [10] λυπη-
θῆναι d ὑμᾶς, l πόσην
[32] κατειργάσατο ‖ ὑμῖν
σπȣδὴν, ἀλλὰ [26] ἀπολο-
γίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτη-
σιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ
ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆ-
λον, ἀλλ' ἐκδίκησιν· ἐν
παντὶ [28] συνεστήσατε
ἑαυτȣ̀ς [33] ἁγνοὺς εἶναι
d ἐν l τῷ πράγματι.

A. D. 58.

1 ἅπτομαι.
2 εἰςδέχομαι.
3 εἰμί.
4 Re. 1.8; 4.8.
* ἣν παρε-κλήθην-n.
5 ver. 11.
6 Mat. 2. 18.
7 καθαρίζω.
8 χαίρω.
9 Je. 23. 15.
10 λυπέω.
† μεταμέλομαι· εἰ δὲ ϗ μετεμελόμην, βλέπω, ὅτι-n.
‡ σαρκὸς, καὶ πνεύματος ἐπιτελȣ̃ντες-n
11 c. 8. 6, 11.
12 μεταμέλομαι.
§ εἰ καί, πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς.-n
13 Ro. 1. 4.
14 Mat. 19. 11.
15 ἀδικέω.
16 φθείρω.
17 πλεονεκτέω, c. 2. 11.
18 Mar. 14. 31.
19 συζάω.
20 ver. 10, 11.
21 πληρόω.
22 Mat. 3. 8, 11.
23 Ro. 11. 29.
24 Ro. 5. 20.
25 ἔρχομαι.
‖ ἐν-f.
26 Ac. 22. 1.
27 ἔχω.
28 συνίστημι
29 s. τόπῳ v. χρόνῳ.
30 s. ἐσμεν.
31 παρακαλέω. [ζομαι.
32 κατεργά-
33 ch. 11. 2.

12 Ἄρα εἰ καὶ [1] ἔγρα-
ψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ
ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνε-
κεν τοῦ ἀδικηθέντος·
ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανε-
ρωθῆναι τὴν σπουδὴν
‡ ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν
πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
13 Διὰ τοῦτο § [6] παρα-
κεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρα-
κλήσει ὑμῶν· περισσο-
τέρως δὲ μᾶλλον [7] ἐχά-
ρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τί-
του, ὅτι [10] ἀναπέπαυται
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ
πάντων ὑμῶν·
14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ
ὑπὲρ ὑμῶν [11] κεκαύχη-
μαι, οὐ [13] κατῃσχύνθην·
ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀλη-
θείᾳ [15] ἐλαλήσαμεν ὑ-
μῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις
ἡμῶν ἡ ‖ ἐπὶ Τίτου, ἀλή-
θεια [16] ἐγενήθη·
15 Καὶ τὰ [17] σπλάγχνα
αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς [19] ἐστιν, ἀναμι-
μνησκομένου τὴν πάν-
των ὑμῶν ὑπακοήν·
ὡς μετὰ [21] φόβου καὶ
τρόμου [22] ἐδέξασθε αὐ-
τόν.
16 Χαίρω ** ὅτι ἐν
παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'.

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ [25] δὲ
ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν
[27] χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν
[29] δεδομένην ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Μακε-
δονίας·
2 Ὅτι ἐν πολλῇ [31] δο-
κιμῇ θλίψεως ἡ περισ-
σεία τῆς * χαρᾶς αὐ-
τῶν, καὶ ἡ κατὰ [2] βάθους
[3] πτωχεία αὐτῶν [4] ἐπε-
ρίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦ-
τον τῆς † [5] ἁπλότητος
αὐτῶν·
3 Ὅτι κατὰ δύναμιν
(μαρτυρῶ) καὶ ὑπὲρ δύ-
ναμιν [8] αὐθαίρετοι· [9]
4 Μετὰ πολλῆς πα-
ρακλήσεως δεόμενοι
ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ
τὴν κοινωνίαν τῆς
διακονίας τῆς εἰς τοὺς
ἁγίους, [22] b δέξασθαι
ἡμᾶς. ‖
5 Καὶ οὐ καθὼς [12] ἠλ-
πίσαμεν, [14] ἀλλ' ἑαυ-
τοὺς [29] ἔδωκαν πρῶτον
τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ
θελήματος Θεοῦ·
6 Εἰς τὸ παρακαλέσαι
ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς
[18] προενήρξατο, οὕτω καὶ
[20] ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς
καὶ τὴν χάριν ταύτην.
7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παν-
τὶ περισσεύετε, πίστει,
καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει,
καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ
τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν
ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύ-
τῃ τῇ χάριτι περισσεύ-
ητε.
8 Οὐ κατ' [23] ἐπιταγὴν
λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἑτέρων σπουδῆς, καὶ
τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγά-
πης [24] γνήσιον [26] δοκι-
μάζων.
9 Γινώσκετε γὰρ τὴν
χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι'
ὑμᾶς [28] ἐπτώχευσε, πλού-
σιος [30] [19] ὤν· ἵνα ὑμεῖς

A. D. 58.

1 γράφω.
* χάριτος-n.
2 Ro. 11. 33.
1 Co. 2. 10.
3 Re. 2. 9.
4 περισσεύω.
† χρηστότη-
τος-n.
5 c.1.12; 2.11.
‡ ὑμῶν τὴν
ὑπὲρ ἡμῶν-n
§ Vide App.
6 παρακαλέω
7 χαίρω.
8 ver. 17.
9 s. ἦσαν εἰ-
δόναι.
10 ἀναπαύω.
11 καυχάο-
μαι.
12 ἐλπίζω.
13 καταισχύ-
νομαι.
14 s. ἐποίη-
σαν μόνον,
v. ἐδίδοσαν.
15 λαλέω. [n.
‖ πρὸς Τίτου-
16 γίνομαι.
17 ch. 6. 12.
Lu. 1. 78.
18 προενάρ-
χομαι, v.10.
19 εἰμί.
20 ch. 7. 1.
21 1 Co. 2. 3.
22 δέχομαι.
** οὖν,-b.
23 Ro. 16. 26.
24 Phi. 4. 3.
25 Lu. 2. 15.
26 ch. 13. 5.
Lu. 12. 56.
27 c. 1. 12, 15.
28 πτωχεύω,
Ps. 34. 10.
29 δίδωμι.
30 Lu. 19. 2.
Re. 2. 9.
31 c.2.9; 9.13.
Ro. 5. 4.

τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.

10 Καὶ [1]γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ [3]θέλειν [5]προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.[7]

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ [9]προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω ϗ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.[10]

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ c τις,| εὐπρόσδεκτος, [11]οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

13 Οὐ γὰρ [13]ἵνα ἄλλοις [15]ἄνεσις, [16]ὑμῖν δὲ θλῖψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα·

14 Ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων [17]περίσσευμα [18]γένηται εἰς τὸ ὑμῶν [20]ὑστέρημα, ὅπως [18]γένηται ἰσότης·[21]

15 Καθὼς [22]γέγραπται· [24]Ὁ τὸ πολὺ, [26]οὐκ [28]ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, [26]οὐκ [29]ἠλαττόνησε.

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ [38]‖διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·

17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν [31] [32]ἐδέξατο· [33]σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, [35]αὐθαίρετος [36]ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμψαμεν[37] δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 (Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ [2]χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν [4]συνέκδημος ἡμῶν, *σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν d αὐτοῦ| τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ [9]προθυμίαν †ὑμῶν.)

20 Στελλόμενοι [8] τοῦτο, μήτις ἡμᾶς [12]μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·

21 ‡Προνοούμενοι [14] §καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 Συνεπέμψαμεν[37] δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν [19]ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον [23]ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον,[24] πεποιθήσει e πολλῇ| τῇ εἰς ὑμᾶς.

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, [30]κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν [34]ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ **ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, b καὶ| εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

A. D. 58.

1 Ac. 20. 3.
2 Ac. 14. 23.
* ἐν-i.
3 Ro. 7. 18.
4 Ac. 19. 29.
5 προενάρχομαι, ver. 6.
6 s. πρός.
7 ch. 9. 2.
8 2 Th. 3. 6.
9 ch. 9. 2.
† ἡμῶν-l.
10 s. ὑμᾶς τὰ χρήματα.
11 s. ἐστί.
12 μωμέομαι.
13 s. βούλομαι.
‡ προνοούμεν-i.
14 Ro. 12. 17.
§ γάρ-m.
15 ch. 2. 13.
16 s. ᾖ.
17 Mat. 12. 34.
18 γίνομαι.
19 δοκιμάζω.
20 ch. 9. 12.
21 Col. 4. 1.
22 γράφω.
23 εἰμί.
24 s. δοκιμάζομεν.
25 Ex. 16. 18.
26 s. συλλέξας
28 πλεονάζω.
29 ἐλαττονέω
30 s. ἐρωτήσαι τις, ἐκεῖνος ἐστι.
‖ διδόντι-h
31 s. ἡμετέραν.
32 δέχομαι.
33 2 Ti. 1. 17.
34 Ro. 3. 25.
35 ver. 3.
** ὑμῶν εἰς αὐτούς-n.
36 ἐξέρχομαι.
37 συμπέμπω
38 δίδωμι.

Κεφ. θ΄.

ΠΕΡΙ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους [3] περισσόν μοι [5] ἐστὶ τὸ γράφειν [12] ὑμῖν.

2 Οἶδα[8] γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν [9] ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, [11] ὅτι Ἀχαΐα [13] παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος [15] ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἔπεμψα[17] δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα (καθὼς [21] ἔλεγον) παρεσκευασμένοι [5] ἦτε·

4 Μήπως ἐὰν [23] ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ [25] εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν τῇ [29] ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.

5 Ἀναγκαῖον οὖν [31] ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσιν[33] εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν || [35] προκατηγγελμένην [37] εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην [5] εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ** ὥσπερ πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, [39] ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

7 Ἕκαστος καθὼς * προαιρεῖται[1] τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης,[2] ἢ ἐξ ἀνάγκης· [4] ἱλαρὸν γὰρ [6] δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν [10] αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

9 Καθὼς [12] γέγραπται· [14] Ἐσκόρπισεν,[16] ἔδωκε[18] τοῖς [19] πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

10 Ὁ [20] δὲ [22] ἐπιχορηγῶν † σπέρμα τῷ ‡ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσαι, καὶ [24] πληθύναι τὸν σπόρον[26] ὑμῶν, καὶ [27] αὐξήσαι τὰ [28] γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·

11 Ἐν παντὶ [30] πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' § ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ.

12 Ὅτι ἡ [32] διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον [5] ἐστὶ [34] προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ·

13 Διὰ τῆς [36] δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ [38] ὑποταγῇ τῆς

A. D. 58.

* προήρηται-n.
1 De. 7. 6, 7.
2 s. διδότω.
3 ch. 10. 8.
4 Job 33. 26.
5 εἰμί.
6 Pr. 22. 8.
7 s. πλείω.
8 εἴδω.
9 s. διαλεγόμενος, v. λαλῶν.
10 1 Ti. 6. 6.
11 s. λαλῶν.
12 γράφω.
13 παρασκευάζω.
14 Ps. 112. 9.
15 ἐρεθίζω.
16 σκορπίζω.
17 πέμπω.
18 δίδωμι.
19 πένης.
20 Is. 55. 10.
21 λέγω.
22 Ga. 3. 5.
† σπόρον-n.
‡ Vide App.
23 ἔρχομαι.
24 πληθύνω.
25 εὑρίσκω.
26 Mar. 4. 26.
27 αὐξάνω.
28 Mat. 26 29.
29 ch. 11. 17.
30 ch. 6. 10.
§ ὑμῶν-n.
31 ἡγέομαι.
32 ch. 3. 7--9.
33 προέρχομαι.
34 ch. 11. 9.
|| προεπηγγελμένην-h.
35 προκαταγγέλλω.
36 ch. 8. 2.
37 1 Co.10.16.
** ὡς-a.
38 Ga. 2. 5.
39 s. φημί.

ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Χριςοῦ,
καὶ [1]ἁπλότητι τῆς κοι-
νωνίας[2] εἰς αὐτοὺς καὶ
εἰς πάντας.
14 Καὶ αὐτῶν δεήσει
ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούν-
των ὑμᾶς διὰ τὴν [3]ὑ-
περβάλλουσαν χάριν
τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 Χάρις [c]δὲ| τῷ Θεῷ
ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ
αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι'.

ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦ-
λος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ
τῆς [7]πρᾳότητος καὶ
[9]ἐπιεικείας τοῦ Χρι-
ςοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον
μὲν [11]ταπεινὸς ἐν ὑ-
μῖν,[13] [14]ἀπὼν δὲ [15]θαῤ-
ῥῶ εἰς ὑμᾶς·
2 Δέομαι δὲ τὸ μὴ
[16]παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ
πεποιθήσει ᾗ λο-
γίζομαι [19]τολμῆσαι
ἐπί τινας τοὺς λο-
γιζομένους ἡμᾶς ὡς
[20]κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦντας.
3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
πατοῦντες, οὐ κατὰ σάρ-
κα [21]ςρατευόμεθα·
4 (Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς
[22]στρατείας ἡμῶν οὐ
σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ
τῷ Θεῷ πρὸς [25]καθ-
αίρεσιν [27]ὀχυρωμά-
των·)
5 Λογισμοὺς καθαιροῦν-
τες, καὶ πᾶν [28]ὕψωμα
[29]ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς
γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ
[30]αἰχμαλωτίζοντες πᾶν
[2]νόημα εἰς τὴν ὑπακο-
ὴν τοῦ Χριστοῦ·
6 Καὶ ἐν ἑτοίμῳ [4]
ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶ-
σαν [6]παρακοὴν, ὅταν
πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπα-
κοή.
7 Τὰ κατὰ πρόσωπον
βλέπετε; εἴτις [17]πέ-
ποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ
[*]εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω
πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι
καθὼς αὐτὸς [8]Χριςοῦ,
οὕτω καὶ ἡμεῖς[10] [b]Χρι-
στοῦ.|
8 Ἐάν [c]τε| γὰρ [c]καὶ|
περισσότερόν τι καυχή-
σωμαι περὶ τῆς ἐξου-
σίας ἡμῶν, ἧς [12]ἔδωκεν
ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκο-
δομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθ-
αίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰ-
σχυνθήσομαι·
9 Ἵνα †μὴ δόξω ὡς
ἂν [18]ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ
τῶν ἐπιστολῶν.
10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστο-
λαὶ, φησὶ, βαρεῖαι καὶ
ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία
τοῦ σώματος ἀσθενὴς,
καὶ ὁ λόγος [22]ἐξουθενη-
μένος.
11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ
τοιοῦτος, ὅτι οἷοί [24]ἐ-
σμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπι-
στολῶν [14]ἀπόντες, τοι-
οῦτοι καὶ [16]παρόντες
[26]τῷ ἔργῳ.
12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν
ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι
ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυ-
τοὺς συνιςανόντων· ἀλ-
λὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ
συγκρίνοντες ἑαυτοὺς

A. D. 58.

1 ver. 11.
ch. 1. 12.
8. 2.
Ro. 12. 8.
2 ch. 2. 11.
3 ch. 6. 14.
8. 4.
Ac. 2. 42.
4 s. θυμφ.
5 ch. 3. 10.
6 Ro. 5. 19.
* δοῦλος-f.
7 1 Co. 4. 21.
8 s. ἔστι.
9 Ac. 24. 4.
10 s. ἔσμεν.
11 ch. 7. 6.
12 δίδωμι.
13 s. εἰμι.
14 ἄπειμι.
15 ver. 2.
ch. 5. 6, 8.
He. 13. 6.
17 πάρειμι.
16 πείθω.
† δὲ-f.
18 De. 28. 26.
Na. 2. 11.
Zep. 3. 13.
19 τολμάω,
ver. 12.
ch. 11. 21.
1 Co. 6. 1.
20 Ro. 8. 1.
21 Lu. 3. 14.
22 Lu. 18. 9.
1 Co. 1. 28.
23 1 Ti. 1. 18.
24 εἰμί.
25 ver. 8.
ch. 13. 10.
26 s. ἐσόμεθα.
27 2 Ki. 8. 12.
La. 2. 2, 5.
28 Ro. 8. 39.
29 ch. 11. 20.
Lu. 6. 20.
11. 27.
1 Ti. 2. 8.
30 Lu. 21. 24.
Ro. 7. 23.

ἑαυτοῖς [c] οὐ [1] συνιοῦσιν.

13 Ἡμεῖς δὲ [|] [*] οὐχὶ εἰς τὰ [2] ἄμετρα [5] [d] καυχησόμεθα, [‖] ἀλλὰ [7] κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ [9] ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, [11] ἐφικέσθαι [13] ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ [13] ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν [15] ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

15 Οὐκ εἰς τὰ [3] ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν [19] μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν·

16 Εἰς τὰ [21] ὑπερέκεινα ὑμῶν [11] εὐαγγελίσασθαι [23] οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ [25] ἕτοιμα [5] καυχήσασθαι.

17 Ὁ δὲ [5] καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ [5] καυχάσθω.

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν [**] [27] συνιστῶν, ἐκεῖνός [29] ἐστι [31] δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια'.

ΟΦΕΛΟΝ [††] [35] ἀνείχεσθέ μου [‡‡] μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ [35] ἀνέχεσθέ μου.

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· [37] ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν [2] παραστῆσαι, τῷ Χριστῷ·

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν [6] ἐξηπάτησεν ἐν τῇ [8] πανουργίᾳ αὐτοῦ, [d] οὕτω [|] [10] φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς [12] ἁπλότητος [‡] τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ [14] ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ [16] ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ [17] ἐδέξασθε, καλῶς [§] [35] ἠνείχεσθε. [18]

5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν [20] ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν [20] ἀποστόλων.

6 Εἰ δὲ καὶ [24] ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ [‖] φανερωθέντες [c] ἐν πᾶσιν [|] εἰς ὑμᾶς.

7 Ἢ [26] ἁμαρτίαν [28] ἐποίησα, ἐμαυτὸν [30] ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; [32] ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας [34] ἐσύλησα, [16] λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ [36] κατενάρκησα οὐδενός.

9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ [38] ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ

A. D. 58.

1 συνίημι.
2 παρίστημι.
* οὐκ π.
3 s. μέρη.
5 καυχάομαι
6 ἐξαπατάω.
† al. καυχώμενοι.
7 s. καυχησόμεθα.
8 ch. 4. 2.
9 μερίζω.
10 φθείρω.
11 s. ὥστε.
12 ch. 1. 12.
‡ καὶ τῆς ἁγνότητος f.
13 ἐφικνέομαι.
14 κηρύσσω.
15 φθάνω.
16 λαμβάνω.
17 δέχομαι.
§ ἀνείχεσθε-l
18 s. αὐτόν.
19 Lu. 1. 46.
20 ch. 12. 11.
21 s. χωρία.
23 s. με.
24 Ac. 4. 13.
‖ Vide App.
25 s. ἔργα.
26 1 Jno. 3. 4.
** συνιστάνων,-h.
27 συνίστημι
28 ποιέω.
29 εἰμί.
30 ch. 12. 21.
31 ch. 13. 7.
32 ὑψόω.
34 συλάω.
†† ἠνείχεσθε
35 ἀνέχω.
‡‡ μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης-i.
36 καταναρκάω.
37 ἁρμόζομαι
38 ἔρχομαι.

ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν
ἐμαυτὸν [1]ἐτήρησα, καὶ
τηρήσω.
10 [2]Ἔστιν [3] ἀλήθεια
Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι
ἡ καύχησις αὕτη οὐ
*[5]σφραγίσεται εἰς ἐμὲ
ἐν τοῖς κλίμασι τῆς
Ἀχαΐας.
11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγα-
πῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς [7]οἶ-
δεν.
12 [8]Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ
ποιήσω, ἵνα [9]ἐκκόψω
τὴν [11]ἀφορμὴν τῶν
θελόντων ἀφορμήν, ἵνα
ἐν ᾧ [12]καυχῶνται,
[15]εὑρεθῶσι καθὼς καὶ
ἡμεῖς.
13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι
ψευδαπόστολοι, ἐργά-
ται δόλιοι, [18]μετασχη-
ματιζόμενοι εἰς ἀπο-
στόλους Χριστοῦ.
14 Καὶ οὐ ‡θαυμα-
στόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σα-
τανᾶς [19]μετασχημα-
τίζεται εἰς ἄγγελον
φωτός.
15 Οὐ μέγα οὖν εἰ
καὶ οἱ διάκονοι αὐ-
τοῦ μετασχηματίζον-
ται ὡς διάκονοι δικαι-
οσύνης· ὧν τὸ τέλος
[3]ἔσται κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίς
με δόξῃ [23]ἄφρονα [3]εἶ-
ναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν
ὡς ἄφρονα [25]δέξασθέ
με, ἵνα μικρόν τι [27]κἀ-
γὼ [12]καυχήσωμαι.
17 [8]Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ
[31]κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς
ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ
τῇ [3]ὑποστάσει τῆς καυ-
χήσεως.
18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυ-
χῶνται κατὰ τὴν σάρ-
κα, [27]κἀγὼ [12]καυχήσο-
μαι.
19 Ἡδέως [4] γὰρ [6]ἀνέ-
χεσθε τῶν ἀφρόνων,
φρόνιμοι [3]ὄντες.
20 Ἀνέχεσθε [6] γάρ, εἴ
τις ὑμᾶς [6]καταδουλοῖ,
εἴ τις [10]κατεσθίει, εἴ
τις [12]λαμβάνει, εἴ τις
ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς
εἰς πρόσωπον δέρει.
21 Κατὰ [16]ἀτιμίαν λέ-
γω, ὡς ὅτι ἡμεῖς [17]ἠ-
σθενήσαμεν· † ἐν ᾧ δ'
ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφρο-
σύνῃ λέγω) τολμῶ κά-
γώ.[27]
22 Ἑβραῖοί [3]εἰσι, κά-
γώ· [27] Ἰσραηλῖταί
[3]εἰσι, [27]κάγώ· σπέρμα
Ἀβραάμ [3]εἰσι, [27]κά-
γώ·
23 Διάκονοι Χριστοῦ
[3]εἰσι, (παραφρονῶν λα-
λῶ) § ὑπὲρ [18]ἐγώ· ἐν
κόποις [20]περισσοτέρως,
ἐν πληγαῖς [21]ὑπερβαλ-
λόντως, ἐν φυλακαῖς
περισσοτέρως, ἐν θανά-
τοις [22]πολλάκις.
24 Ὑπὸ Ἰουδαίων
πεντάκις [24] τεσσαρά-
κοντα παρὰ μίαν [26]ἔλα-
βον.
25 Τρὶς [28]ἐῤῥαβδί-
σθην, ἅπαξ [29]ἐλιθά-
σθην, τρὶς [30]ἐναυάγη-
σα, νυχθήμερον ἐν τῷ
βυθῷ [33]πεποίηκα.
26 Ὁδοιπορίαις[34] πολ-
λάκις, κινδύνοις ποτα-

A. D. 58.

1 τηρέω.
2 ch. 9. 4.
3 εἰμί.
4 ch. 12. 9, 15.
Mar. 6. 20.
* φραγήσε-
ται. a.
5 σφραγίζω,
ch. 1. 22.
6 ἀνέχω.
7 εἴδω.
8 Ga. 2. 4.
Ge. 47. 21.
9 Mat. 5. 30.
10 Mat. 23. 13.
11 ch. 5. 12.
Ro. 7. 8.
12 ch. 12. 16.
13 καυχάο-
μαι.
15 εὑρίσκω.
16 ch. 6. 8.
17 ἀσθενέω.
† ἐν τούτῳ τῷ
μέρει—f.
‡ θαῦμα—i.
18 Ro. 12. 2.
§ con. ὑπερέ-
χω.
19 a. αὐτοὺς
εἰμί.
20 ch. 1. 12.
Mar. 15. 14.
21 Job 15. 11.
22 ch. 8. 22.
23 c. 12. 6, 11.
Lu. 11. 40.
24 a. πληγάς.
25 δέχομαι.
26 λαμβάνω.
27 καὶ ἐγώ.
28 ῥαβδίζω.
29 λιθάζω.
30 ναυαγέω,
1 Ti. 1. 19.
31 1 Co. 7. 6, 40.
32 Ex. 15. 5.
Ps. 107. 24.
33 ποιέω.
34 Jno. 4. 6.
1 Mac. 6. 41.

μῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
κινδύνοις ἐκ [1]γένους, κιν-
δύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύ-
νοις ἐν πόλει, κινδύνοις
ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν
θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν
[3]ψευδαδέλφοις·
27 [d]Ἐν ‖ [4]κόπῳ ϗ μό-
χθῳ, ἐν [5]ἀγρυπνίαις
πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ
δίψει, ἐν νηστείαις
πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ
γυμνότητι·
28 Χωρὶς τῶν [7]παρε-
κτός,[8] ἡ [*9]ἐπισύστασίς
μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ
[10]μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν.
29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ
ἀσθενῶ; Τίς [11]σκανδα-
λίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ
[12]πυροῦμαι;
30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ,
τὰ [13]τῆς ἀσθενείας μου
[16]καυχήσομαι.
31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ [17]οἶδεν, ὁ
[19]ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδο-
μαι.
32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ [21]ἐ-
θνάρχης Ἀρέτα τοῦ βα-
σιλέως [22]ἐφρούρει τὴν
Δαμασκηνῶν πόλιν, πι-
άσαι με [d]θέλων·‖
33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν
[25]σαργάνῃ [27]ἐχαλά-
σθην διὰ τοῦ τείχους
καὶ [29]ἐξέφυγον τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'.

ΚΑΥΧΑΣΘΑΙ [16]§ δὴ
οὐ ‖[31]συμφέρει μοι·
[33]ἐλεύσομαι γὰρ εἰς
[2]ὀπτασίας καὶ ἀποκα-
λύψεις Κυρίου.
2 Οἶδα[17] ἄνθρωπον ἐν
Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκα-
τεσσάρων, (εἴτε ἐν σώ-
ματι, οὐκ [17]οἶδα· εἴτε
ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ
[17]οἶδα· ὁ Θεὸς [17]οἶ-
δεν·) [6]ἁρπαγέντα [36]τὸν
τοιοῦτον ἕως τρίτου
οὐρανοῦ.
3 Καὶ [17]οἶδα τὸν τοιοῦ-
τον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν
σώματι, εἴτε † ἐκτὸς τοῦ
σώματος, οὐκ [17]οἶδα· ὁ
Θεὸς [17]οἶδεν·)
4 Ὅτι [36]ἡρπάγη εἰς
τὸν [14]παράδεισον, καὶ
[15]ἤκουσεν ἄῤῥητα ῥή-
ματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀν-
θρώπῳ λαλῆσαι.
5 Ὑπὲρ τοῦ [18]τοιούτου
[16]καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ
ἐμαυτοῦ οὐ [16]καυχήσο-
μαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθε-
νείαις μου.
6 Ἐὰν γὰρ θελήσω
[16]καυχήσασθαι, οὐκ [19]ἔ-
σομαι ἄφρων· ἀλήθει-
αν γὰρ [20]ἐρῶ. Φείδο-
μαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ
λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέ-
πει με, ἢ ἀκούει [e]τι ‖
ἐξ ἐμοῦ.
7 Καὶ τῇ [23]ὑπερβολῇ
τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα
μὴ [24]ὑπεραίρωμαι, ἐδό-
θη[24] μοι [28]σκόλοψ τῇ
σαρκί, [30]ἄγγελος ‡ Σα-
τᾶν, ἵνα με [32]κολαφί-
ζῃ, [d]ἵνα μὴ ὑπεραίρω-
μαι.‖
8 Ὑπὲρ τούτου [34]τρὶς
τὸν Κύριον [35]παρεκά-

A. D. 58.

1 s. ἐμοῦ.
2 Lu. 1. 22.
3 Ga. 2. 4.
4 1 Th. 2. 9.
5 ch. 6. 5.
6 1 Th. 4. 17.
7 s. γενομένων.
* ἐπίστασίς μου s. μοι-n.
8 Mat. 5. 32.
9 Ac. 24 12.
10 Mat. 13. 22.
11 Mat. 5. 29.
12 1 Co. 7. 9.
13 s. κατὰ πράγματα.
† χωρὶς-n.
14 Lu. 23. 43.
15 ἀκούω.
16 καυχάομαι.
17 εἴδω.
18 s. ἀνθρώπου.
19 εἰμί.
20 εἴρω.
21 1 Ma. 14. 47.
22 φρουρέω.
23 Ro. 7. 13.
24 2 Th. 2. 4. 2 Mac. 5. 23.
25 cf. Ac. 9. 25.
26 ζίδωμι.
27 χαλάζω.
28 Nu. 33. 55.
29 ἐκφεύγω.
30 Mat. 25. 41. Re. 12. 7.
‡ Σατᾶν ἵνα-n.
§ Καυχᾶσθαι δεῖ;-n.
‖ Συμφέρον μέν· ἐλεύσομαι δὲ-n
31 1 Co. 6. 12.
32 Mat. 26. 67.
33 ἔρχομαι.
34 s. αἰτίου.
35 παρακαλέω.
36 ἁρπάζω.

λεσα, ἵνα [1]ἀποστῇ ἀπ'
ἐμοῦ.
9 Καὶ [2]εἴρηκέ μοι·
Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου·
ἡ γὰρ δύναμίς [d]μου |
ἐν ἀσθενείᾳ, * τελειοῦ-
ται. [3]Ἥδιστα οὖν μᾶλ-
λον [5]καυχήσομαι ἐν
ταῖς ἀσθενείαις μυ, ἵνα
ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ
δύναμις τοῦ Χριστοῦ.
10 Διὸ [7]εὐδοκῶ ἐν
ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν,
ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγ-
μοῖς, ἐν στενοχωρίαις
ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν
γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνα-
τός εἰμι.
11 Γέγονα [13]ἄφρων
[b]καυχώμενος· | ὑμεῖς με
[14]ἠναγκάσατε. Ἐγὼ
γὰρ [15]ὤφειλον ὑφ' ὑ-
μῶν συνίστασθαι· οὐδὲν
γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερ-
λίαν ἀποστόλων, § εἰ
καὶ οὐδέν εἰμι.
12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ
ἀποστόλου κατειργά-
σθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ
ὑπομονῇ, ἐν σημείοις
καὶ τέρασι καὶ δυνάμε-
σι.
13 Τί γάρ [19]ἐστιν ὃ
†|[21]ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς
λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ
ὅτι αὐτὸς ἐγὼ ‡ [22]κατ-
ενάρκησα ὑμῶν; χαρί-
σασθέ[25] μοι τὴν ἀδικί-
αν ταύτην.
14 Ἰδοὺ, τρίτον §§ἑτοί-
μως ἔχω[24] ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, καὶ οὐ [23]κατα-
ναρκήσω [e]ὑμῶν· | ||| οὐ
γὰρ ζητῶ τὰ [28]ὑμῶν,
ἀλλ' ὑμᾶς. Οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς
γονεῦσι θησαυρίζειν,
ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέ-
κνοις.
15 Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δα-
πανήσω ϗ ἐκδαπανηθή-
σομαι ὑπὲρ τῶν [4]ψυχῶν
ὑμῶν· [e]εἰ καὶ | | περισ-
σοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν,
ἧττον ἀγαπῶμαι.
16 Ἔστω[19] δὲ, ἐγὼ οὐ
‡[6]κατεβάρησα ὑμᾶς·
ἀλλ' ὑπάρχων [8]πανοῦρ-
γος, δόλῳ ὑμᾶς [9]ἔλα-
βον.
17 Μή τινα ὧν [10]ἀπέ-
σταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι'
αὐτοῦ [11]ἐπλεονέκτησα
ὑμᾶς;
18 Παρεκάλεσα [12] Τί-
τον, καὶ συναπέστειλα
τὸν ἀδελφόν· μή τι [11]ἐ-
πλεονέκτησεν ὑμᾶς Τί-
τος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύ-
ματι [16]περιεπατήσα-
μεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
[17]ἴχνεσι;
19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι
ὑμῖν [18]ἀπολογούμεθα;
|| κατενώπιον τῦ Θεοῦ,
ἐν **Χριστῷ [20]λαλοῦ-
μεν· τὰ δὲ [22]πάντα,
ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς
ὑμῶν οἰκοδομῆς.
20 Φοβοῦμαι γὰρ, μή-
πως [24]ἐλθὼν οὐχ οἵυς
θέλω [25]εὕρω ὑμᾶς, κἀ-
γὼ [26]εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον
οὐ θέλετε· μήπως ‡‡[27]ἔ-
ρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐρι-
θεῖαι, καταλαλιαὶ, ψι-
θυρισμοὶ, φυσιώσεις,
ἀκαταστασίαι·
21 Μὴ πάλιν *† ἐλθόν-
τα[24] με ταπεινώσῃ

A. D. 58.

1 ἀφίστημι.
2 εἴρω.
* τελεῖται-n.
3 ch. 11. 19.
4 Mat. 16. 25.
5 καυχάομαι.
† al. ϗ-ε-[σα-n
‡ κατεναρκη-
6 καταβαρέω
7 ch. 6. 8.
8 Pr. 13. 1.
9 λαμβάνω.
10 ἀποστέλλω
11 πλεονε-
κτέω. [λέω.
12 παρακα-
13 γίνομαι.
14 ἀναγκάζω.
15 ὀφείλω.
16 περιπα-
τέω.
17 Ro. 4. 12.
18 Lu. 12. 11.
§ Vide App.
|| Κατέναν-
τι-h.
** ἐν Χριστῷ,
λαλοῦμεν
τάδε-a.
19 εἰμί.
20 λαλέω.
†† ἡσσώθητε
s. ἐλαττώ-
θητε-n.
21 2 Pe. 2. 19.
22 s. ποιῦμεν.
23 καταναρ-
κάω, v. 14.
24 ἔρχομαι.
25 χαρίζομαι
26 εὑρίσκω.
‡‡ ἔρις, ζῆ-
λος,-n.
27 Ro. 1. 29.
§§ τοῦτο-m.
||||al. ὑμᾶς[τα
28 s. πράγμα-
*† ἐλθόντος
μυ, ταπει-
νώσῃ με ὁ
Θεός-n.

ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν [1] προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ [3] ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ [5] ἀσελγείᾳ ᾗ [7] ἔπραξαν.

Κεφ. ιγ΄.

ΤΡΙΤΟΝ † τοῦτο ‡ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν [11] σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

2 Προείρηκα[12] ϗ προλέγω,[13] § ὡς [14] παρὼν τὸ δεύτερον, ϗ [15] ἀπὼν ‖ νῦν b γράφω l τοῖς προημαρτηκόσι,[1] καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν [16] ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ [17] φείσομαι·

3 Ἐπεὶ [19] δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.

4 Καὶ γὰρ εἰ l [23] ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ [25] ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ ** ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν †† ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ‡‡ ζησόμεθα[25] σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἑαυτοὺς [31] πειράζετε εἰ [32] ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς [33] δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν [32] ἐστιν; εἰ μή τι [34] ἀδόκιμοί [32] ἐστε.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε,[2] ὅτι ἡμεῖς οὐκ [32] ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 * Εὔχομαι [4] δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς [6] δόκιμοι [8] φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ [10] καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι [32] ὦμεν.

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ [32] ἦτε· τοῦτο a δὲ l καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα [15] ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν[14] μὴ [18] ἀποτόμως [20] χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν [21] ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 [24] Λοιπὸν,[26] ἀδελφοὶ, χαίρετε, [27] καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ [28] φρονεῖτε, [29] εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης [32] ἔσται μεθ' ὑμῶν.

12 Ἀσπάσασθε [30] ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. b Ἀμήν. l §§

A. D. 58.

1 προαμαρτάνω.
2 γινώσκω.
3 Ro. 1. 24.
* Εὐχόμεθα-h.
4 Ro. 9. 3.
5 Mar. 7. 22.
6 ch. 10. 18.
7 πράσσω.
8 φαίνω.
† Ἰδοὺ, τρίτον-n.
‡ ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν-n
10 ch. 8. 21.
11 ἵστημι.
12 ch. 7. 3.
13 Ga. 5. 21.
§ (ὡς παρὼν,)-a.
(ϗ ἀπ. νῦν)-a.
14 πάρειμι.
15 ἄπειμι.[n.
‖ (ὡς...νῦν)-
16 ἔρχομαι.
17 φείδομαι.
18 Tit. 1. 13.
19 c. 2.9; 8.2. Ro. 5. 4.
20 χράομαι.
21 δίδωμι.
22 ch. 10. 4, 8.
23 σταυρόω.
** καί-b.
24 s. κατὰ τὸ.
25 ζάω.
26 Mat. 26.45.
27 Mat. 21.16.
28 Ro. 12. 16.
29 Mar. 9. 50.
†† σὺν-n.
‡‡ ζήσομεν-n
30 ἀσπάζομαι
31 Mat. 4.1,3.
32 εἰμί.
33 ch. 8. 8,22. Lu. 12. 26.
34 Ro. 1. 28.
§§ Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

'Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ 'Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ [4]ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ †πατρὸς, καὶ Κυρίυ ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ,

4 Τοῦ [9]δόντος ἑαυτὸν ‡ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως [10]ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ [11]ἐνεστῶτος [12]αἰῶνος [13]πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

5 'Ω ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· 'Αμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως [15]μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι d Χριστοῦ, ‖εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·

7 Ὃ οὐκ [17]ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινές [17]εἰσιν οἱ [18]ταράσσοντες ὑμᾶς, ϗ θέλοντες [25]μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

8 'Αλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν [1]παρ' ὃ [2]εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, [3]ἀνάθεμα [17]ἔστω.

9 'Ως [*]προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ [5]παρελάβετε, [6]ἀνάθεμα [17]ἔστω.

10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους [7]πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; [8] εἰ [c]γὰρ| ἔτι ἀνθρώποις [8]ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν [17]ἤμην.

11 Γνωρίζω §δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον τὸ [2]εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ [17]ἔστι [14]κατὰ ἄνθρωπον.

12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου [5]παρέλαβον αὐτὸ, οὔτε [16]ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως 'Ιησοῦ Χριστοῦ.

13 'Ηκούσατε [18] γὰρ τὴν ἐμὴν [20]ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ [21]'Ιουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' [22]ὑπερβολὴν [23]ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ [**] ἐπόρθουν [24]αὐτήν·

14 Καὶ [26]προέκοπτον ἐν τῷ 'Ιουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ-

A. D. 52.

1 Lu. 3. 13.
2 εὐαγγελίζομαι.
3 Ro. 9. 3.
4 ἐγείρω.
* προείρηκαμὲν, s. προείρηκα, -n.
5 παραλαμβάνω.
6 s. ἀπ' ἐμῶ.
† πατρὸς ἡμῶν ϗ Κυρίου 'Ιησοῦ Χριστοῦ-n.
7 Mat. 28. 14.
8 ἀρέσκω.
9 δίδωμι.
‡ περὶ-a.
10 ἐξαιρέω.
11 ἐνίστημι.
12 2 Co. 4. 4.
13 Mat. 6. 13.
§ γάρ-i.
14 ch. 3. 15.
15 μετατίθημι, Ac. 7. 16.
16 διδάσκω.
‖ alii Θεοῦ.
17 εἰμί.
18 ἀκούω.
19 ch. 5. 10. Mat. 14. 26.
20 Ep. 4. 22.
21 ver. 14.
22 Ro. 7. 13.
23 διώκω.
** ἐπολέμουν-n.
24 πορθέω, ver. 23.
25 μεταστρέφω, Ac. 2. 20.
26 προκόπτω, Lu. 2. 52.

σοτέρως [1] ζηλωτὴς ὑπ-
άρχων τῶν [3] πατρικῶν
μου [5] παραδόσεων.
15 Ὅτε δὲ [7] εὐδόκη-
σεν ὁ Θεὸς ‖ ὁ [8] ἀφο-
ρίσας με ἐκ κοιλίας μη-
τρός μου, καὶ καλέσας
διὰ τῆς χάριτος αὐ-
τοῦ,
16 Ἀποκαλύψαι [9] τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ,
ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐ-
τὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
εὐθέως οὐ [11] προςανε-
θέμην[13] [15] σαρκὶ καὶ αἵ-
ματι·
17 Οὐδὲ † [17] ἀνῆλθον εἰς
Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς
πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους·
ἀλλ' [18] ἀπῆλθον εἰς
Ἀραβίαν, καὶ πάλιν
[21] ὑπέστρεψα εἰς Δαμα-
σκόν.
18 Ἔπειτα μετὰ ἔτη
τρία [17] ἀνῆλθον εἰς Ἱε-
ροσόλυμα ἱστορῆσαι
§ Πέτρον· καὶ [22] ἐπέμει-
να πρὸς αὐτὸν ἡμέρας
δεκαπέντε.
19 Ἕτερον δὲ τῶν ἀπο-
στόλων οὐκ εἶδον, εἰ
μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
φὸν τοῦ Κυρίου.
20 Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,[27]
ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 Ἔπειτα [29] ἦλθον εἰς
τὰ κλίματα τῆς Συρίας
καὶ τῆς Κιλικίας.
22 Ἤμην [2] δὲ ἀγνοού-
μενος τῷ προσώπῳ ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας
ταῖς ἐν Χριστῷ·
23 Μόνον δὲ [37] ἀκούοντες
[2] ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων
ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγε-
λίζεται τὴν πίστιν ἥν
ποτε [4] ἐπόρθει.
24 Καὶ [6] ἐδόξαζον ἐν
ἐμοὶ τὸν Θεόν.

Κεφ. β'.

ΕΠΕΙΤΑ διὰ * δεκα-
τεσσάρων ἐτῶν [10] πάλιν
[12] ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυ-
μα μετὰ Βαρνάβα, συμ-
παραλαβὼν[14] καὶ Τίτον.
2 Ἀνέβην[12] δὲ κατὰ
ἀποκάλυψιν· καὶ [16] ἀν-
εθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγ-
γέλιον ὃ κηρύσσω ἐν
τοῖς ἔθνεσι· [18] κατ' ἰδί-
αν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή-
πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ
[20] ἔδραμον.
3 Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ
σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην [2] ὤν,
[23] ἠναγκάσθη ‡ [24] περι-
τμηθῆναι.
4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισά-
κτους [25] ψευδαδέλφους,
οἵτινες [26] παρεισῆλθον
[28] κατασκοπῆσαι τὴν
ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν
ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ἵνα ‖ ἡμᾶς [30] καταδου-
λώσωνται·
5 Οἷς οὐδὲ ‖ ** πρὸς
ὥραν [31] εἴξαμεν τῇ ὑπο-
ταγῇ,[32] ἵνα ἡ ἀλήθεια
τοῦ εὐαγγελίου [33] δια-
μείνῃ πρὸς ὑμᾶς.
6 Ἀπὸ[34] δὲ τῶν δοκούν-
των [2] εἶναί τι, ὁποῖοί
ποτε [2] ἦσαν, οὐδέν μοι
[35] διαφέρει· πρόσωπον
Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμ-
βάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δο-
κοῦντες †† οὐδὲν [11] προς-
ανέθεντο

A. D. 52.

- 1 Ac. 21. 20.
- 2 εἰμί.
- 3 Ecclus. 42. 11
- 4 πορθέω.
- 5 Mat. 15. 2.
- 6 δοξάζω.
- 7 εὐδοκέω.
- 8 ἀφορίζω.
- 9 ἀποκαλύπτω. [ρων.
- * con. τεσσά-
- 10 διελθόντων. [θημι
- 11 προςανατί-
- 12 ἀναβαίνω.
- 13 s. βουλάς.
- 14 συμπαραλαμβάνω.
- 15 Mat. 16. 17.
- 16 ἀνατίθημι
- † ἀπῆλθον-n.
- 17 ἀνέρχομαι
- 18 Mat. 14. 13.
- 19 ἀπέρχομαι
- 20 τρέχω.
- 21 ὑποστρέφω
- 22 ἐπιμένω.
- 23 ἀναγκάζω.
- ‡ con. περιτμηθῆναι διὰ τοὺς παρεισάκτους.
- 24 περιτέμνω
- § Κηφᾶν,-i.
- 25 2 Co. 11. 26.
- 26 παρεισέρχομαι.
- 27 s. ὄμνυμι.
- 28 Jos. 2. 2, 3.
- ‖ [illegible]-f.
- 29 ἔρχομαι.
- 30 2 Co. 11. 20.
- ** alii οἷς-e. alii οὐδὲ-e.
- 31 εἴκω.
- 32 2 Co. 9. 13.
- 33 διαμένω.
- 34 s. οἱ.
- 35 ch. 4. 1.
- †† τι εἶναι-f.
- 37 s. οἱ ἅγιοι.

7 Ἀλλὰ τοὐναντίον,
[1]ἰδόντες ὅτι [2]πεπίστευ-
μαι [3]τὸ εὐαγγέλιον
τῆς ἀκροβυστίας, κα-
θὼς Πέτρος [5]τῆς περι-
τομῆς,
8 (Ὁ γὰρ [7]ἐνεργήσας
Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν
τῆς περιτομῆς, [7]ἐνήρ-
γησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ
ἔθνη·)
9 Καὶ [9]γνόντες τὴν χά-
ριν τὴν [10]δοθεῖσάν μοι,
‡Ἰάκωβος [c]καὶ Κηφᾶς [§]
καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦν-
τες στῦλοι [11]εἶναι, δε-
ξιὰς [10]ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ
Βαρνάβᾳ κοινωνίας·
ἵνα ἡμεῖς [12] ‖εἰς τὰ
ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν
περιτομήν.
10 Μόνον [13]τῶν πτω-
χῶν ἵνα μνημονεύωμεν·
ὃ καὶ [15]ἐσπούδασα αὐτὸ
[16]τοῦτο [17]ποιῆσαι.
11 Ὅτε δὲ [18]ἦλθε ††Πέ-
τρος εἰς Ἀντιόχειαν
κατὰ πρόσωπον αὐτῷ
[19]ἀντέστην, ὅτι [21]κατε-
γνωσμένος [11]ἦν.
12 Πρὸ τοῦ γὰρ [18]ἐλ-
θεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώ-
βου, μετὰ τῶν ἐθνῶν
[23]συνήσθιεν· ὅτε δὲ
‡‡[18]ἦλθον, [25]ὑπέστελλε
καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν,
φοβούμενος τοὺς ἐκ πε-
ριτομῆς.
13 Καὶ ‖‖ [28]συνυπεκρί-
θησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοι-
ποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ
Βαρνάβας [29]συναπή-
χθη αὐτῶν τῇ [31]ὑπο-
κρίσει.
14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς
τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγ-
γελίου, εἶπον τῷ *Πέ-
τρῳ ἔμπροσθεν πάν-
των· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος
ὑπάρχων, ἐθνικῶς [4]ζῇς
καὶ οὐκ [6]Ἰουδαϊκῶς,
†[3]τί τὰ ἔθνη ἀναγκά-
ζεις Ἰουδαΐζειν;
15 Ἡμεῖς [8]φύσει Ἰου-
δαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν
ἁμαρτωλοὶ,
16 Εἰδότες § ὅτι οὐ δι-
καιοῦται ἄνθρωπος ἐξ
ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ
διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χρι-
στὸν Ἰησοῦν [2]ἐπιστεύ-
σαμεν, ἵνα δικαιωθῶ-
μεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ,
καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου·
**διότι οὐ δικαιωθήσε-
ται ἐξ ἔργων νόμου πᾶ-
σα σάρξ.
17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δι-
καιωθῆναι ἐν Χριστῷ,
[20]εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ
ἁμαρτωλοὶ, ἆρα Χρι-
στὸς ἁμαρτίας [22]διάκο-
νος; Μὴ [24]γένοιτο.
18 Εἰ γὰρ ἃ [26]κατέ-
λυσα, ταῦτα πάλιν
οἰκοδομῶ, παραβάτην
ἐμαυτὸν §§συνίστη-
μι.
19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου
νόμῳ [27]ἀπέθανον, ἵνα
Θεῷ [4]ζήσω.
20 Χριστῷ [30]συνε-
σταύρωμαι· [4]ζῶ δὲ,
οὐκέτι ἐγώ. [4]ζῇ δὲ ἐν
ἐμοὶ Χριστός· [32]ὃ δὲ
νῦν [4]ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν
πίστει [4]ζῶ τῇ *†τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ

A. D. 52.

1 εἴδω.
2 πιστεύω.
3 s. κατὰ.
* Κηφᾷ-h.
4 ζάω.
† πῶς-a.
5 s. πεπίστευ-
ται κατὰ τὸ
εὐαγγέλιον.
6 Tit. 1. 14.
7 ἐνεργέω.
8 Ro. 1. 26.
9 γινώσκω.
10 δίδωμι.
‡ Πέτρος καὶ
Ἰάκωβος-i.
§ δὲ-m.
11 εἰμί. [μεθα.
12 s. πορευώ-
‖μὲν-m. [σαν
13 s. ἠθέλη-
** ὅτι-h.
15 σπουδάζω
16 s. πρᾶγμα
17 ποιέω.
18 ἔρχομαι.
†† Κηφᾶς-h.
19 ἀνθίστημι
20 εὑρίσκω.
21 καταγινώ-
σκω.
22 Mat. 20.26.
23 συνεσθίω.
‡‡ ἦλθεν,-n.
24 γίνομαι.
25 ὑποστέλλω
26 καταλύω.
§§ συνιστάνω-a
27 ἀποθνήσκω
‖‖ conj. συν-
υπεκλίθη-
σαν....τῇ
ὑποκλίσει.
28 συνυπο-
κρίνομαι.
29 συναπάγω
30 συσταυρόω
31 Mat. 23.28.
32 s. καθ'.
*† τοῦ Θεοῦ καὶ
Χριστοῦ,-n.

ἀγαπήσαντός με, καὶ
[1] παραδόντος ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 Οὐκ [5]ἀθετῶ τὴν χά-
ριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ
διὰ νόμου δικαιοσύνη,
ἄρα Χριστὸς [6] δωρεὰν
[7] ἀπέθανεν.

Κεφ. γ΄.

Ω [9]ΑΝΟΗΤΟΙ Γα-
λάται, τίς ὑμᾶς [11] ἐβά-
σκανε [b] τῇ ἀληθείᾳ μὴ
[15] πειθέσθαι; ‖ οἷς κατ'
ὀφθαλμȣ̀ς Ἰησοῦς Χρι-
στὸς [17] προεγράφη, [c] ἐν
ὑμῖν‖ [19] ἐσταυρωμένος.
2 Τοῦτο μόνον θέλω
[21] μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ
ἔργων νόμȣ τὸ Πνεῦμα
[23]ἐλάβετε, ἢ ἐξ [25]ἀκοῆς
πίστεως;
3 Οὕτως ἀνόητοί [12] ἐ-
στε; [26] ἐναρξάμενοι
πνεύματι, νῦν σαρκὶ
ἐπιτελεῖσθε;
4 Τοσαῦτα[27] [29]ἐπάθε-
τε [31] εἰκῆ; εἴγε καὶ
εἰκῆ.
5 Ὁ οὖν [33]ἐπιχορηγῶν
ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ
ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν
ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ
ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
6 Καθὼς § Ἀβραὰμ
[35] ἐπίστευσε τῷ Θεῷ,
καὶ [36]ἐλογίσθη[37] αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην.
7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι
[38] οἱ ἐκ πίστεως, οὗ-
τοί [12]εἰσιν υἱοὶ Ἀβρα-
άμ.
8 Προϊδοῦσα[40] δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως
δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
[2] προευηγγελίσατο τῷ
Ἀβραάμ· [3] Ὅτι * ἐνευ-
λογηθήσονται [4] ἐν σοὶ
πάντα τὰ ἔθνη.
9 Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως,
εὐλογοῦνται σὺν τῷ
[3] πιστῷ Ἀβραάμ.
10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων
νόμȣ [12] εἰσὶν, ὑπὸ κατ-
άραν[10] [12]εἰσί· [14]γέγρα-
πται γάρ· † [16] Ἐπικα-
τάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμ-
μένει ἐν πᾶσι τοῖς γε-
γραμμένοις[14] ἐν τῷ βι-
βλίῳ τȣ̃ νόμου, [18] τοῦ
[20] ποιῆσαι αὐτά.
11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐ-
δεὶς δικαιοῦται παρὰ
τῷ Θεῷ, δῆλον· [22]ὅτι ὁ
δίκαιος ἐκ πίστεως ζή-
σεται.[24]
12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ
[12] ἔστιν ἐκ πίστεως·
ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ
ὁ ἄνθρωπος,‖[24] ζήσεται
ἐν αὐτοῖς.
13 Χριστὸς ἡμᾶς [28]ἐξη-
γόρασεν ἐκ τῆς κατά-
ρας τοῦ νόμου, [30] γενό-
μενος ὑπὲρ ἡμῶν κατά-
ρα· ‡ [14] γέγραπται γάρ·
[32] Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ
[34] κρεμάμενος ἐπὶ ξύλȣ·
14 Ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ
εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ
[30]γένηται ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ‖ἐπαγ-
γελίαν τοῦ Πνεύματος
[23]λάβωμεν διὰ τῆς πί-
στεως.
15 Ἀδελφοὶ, [39]κατὰ ἄν-
θρωπον λέγω· ὅμως ἀν-
θρώπου [41]κεκυρωμένην
διαθήκην οὐδεὶς [42]ἀθετεῖ
ἢ ἐπιδιατάσσεται.

A. D. 52.

1 παραδίδωμι
2 προευαγγελίζω.
3 s. λέγουσα.
* εὐλογηθήσονται.
4 Ge. 12. 3.
5 ch. 3. 15. Lu. 10. 16.
6 Mat. 10. 8.
7 ἀποθνήσκω
8 Jno. 20. 27.
9 Lu. 24. 25.
10 He. 6. 8.
11 βασκαίνω.
12 εἰμί.
14 γράφω.
15 ch. 1. 10.
† Ὅτι-m.
16 De. 27. 26.
17 Ro. 15. 4.
18 s. ἕνεκα.
19 σταυρόω.
20 ποιέω.
21 μανθάνω.
22 Hab. 2. 4.
23 λαμβάνω.
24 ζάω.
25 Ro. 10. 17.
26 ἐνάρχομαι
27 s. κακά.
28 ἐξαγοράζω
29 πάσχω.
30 γίνομαι.
‡ ὅτι γέγραπται-h.
31 1Co. 15. 2.
32 De. 21. 23.
33 ἐπιχορηγέω.
34 Ac. 5. 30.
35 πιστεύω.
§ γέγραπται-f
‖ εὐλογίαν-n
36 s. ἡ πίστις
37 λογίζομαι.
38 Ro. 3. 30.
39 1 Co. 15. 32.
40 προείδω.
41 κυρόω.
42 ch. 2. 21.

16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ [1]ἐῤ-
ῥήθησαν αἱ ἐπαγγελί-
αι, καὶ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ. Οὐ λέγει· [2]Καὶ
τοῖς σπέρμασιν, ὡς
ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς
ἐφ' ἑνός· Καὶ [3]τῷ σπέρ-
ματί σου, ὅς [5]ἐστι Χρι-
στός.
17 Τοῦτο δὲ λέγω,
διαθήκην [7]προκεκυρω-
μένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
εἰς Χριστὸν, ὁ μετὰ
ἔτη *τετρακόσια καὶ
τριάκοντα [25]γεγονὼς
νόμος οὐκ [9]ἀκυροῖ, εἰς
τὸ [11]καταργῆσαι τὴν
ἐπαγγελίαν.
18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου
ἡ κληρονομία, [12]οὐκ-
έτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ
δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγ-
γελίας [13]κεχάρισται ὁ
Θεός.
19 Τί οὖν † ὁ νόμος;
Τῶν παραβάσεων χά-
ριν ‡ [15]προςετέθη, [17]ἄ-
χρις [19]οὗ [21]ἔλθῃ τὸ
σπέρμα § ᾧ [22]ἐπήγγελ-
ται, διαταγεὶς δι' **ἀγ-
γέλων, ἐν χειρὶ †† μεσί-
του.[23]
20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς
οὐκ [5]ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς,
εἷς [5]ἐστιν.
21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ
τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ
Θεοῦ; Μὴ [25]γένοιτο·
εἰ γὰρ [26]ἐδόθη νόμος ὁ
δυνάμενος [27]ζωοποιῆ-
σαι ὄντως ἂν ἐκ νόμου
[5]ἦν ἡ δικαιοσύνη.
22 Ἀλλὰ [29]συνέκλει-
σεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα
ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ
ἐπαγγελία ἐκ πίστεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ [26]δοθῇ
τοῖς πιστεύουσι.
23 Πρὸ τοῦ δὲ [21]ἐλθεῖν
τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμου
[4]ἐφρουρούμεθα, [29]συγ-
κεκλεισμένοι εἰς τὴν
μέλλουσαν πίστιν ἀπο-
καλυφθῆναι.[6]
24 Ὥστε ὁ νόμος [8]παι-
δαγωγὸς ἡμῶν [25]γέγο-
νεν εἰς Χριστὸν, ἵνα
ἐκ πίστεως [10]δικαιω-
θῶμεν·
25 Ἐλθούσης[21] δὲ τῆς
πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ
παιδαγωγόν [5]ἐσμεν.
26 Πάντες γὰρ υἱοὶ
Θεοῦ [5]ἐστε διὰ τῆς πί-
στεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
27 Ὅσοι γὰρ [14]εἰς
Χριστὸν [16]ἐβαπτίσθητε,
Χριστὸν [18]ἐνεδύσασθε.
28 Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος,
οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦ-
λος, οὐδὲ ἐλεύθερος· [20]οὐκ
ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάν-
τες γὰρ ὑμεῖς ‖ εἷς [5]ἐστε
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
29 Εἰ δὲ ὑμεῖς ‡‡ Χριστοῦ,
ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρ-
μα [5]ἐστε, καὶ κατ'
ἐπαγγελίαν κληρονό-
μοι.

Κεφ. δ'.

ΛΕΓΩ δὲ, ἐφ' ὅσον
χρόνον ὁ κληρονόμος
[24]νήπιός [5]ἐστιν, οὐδὲν
διαφέρει δούλου, κύριος
πάντων [5]ὤν·
2 Ἀλλὰ ὑπὸ [28]ἐπιτρό-
πους [5]ἐστὶ καὶ [30]οἰκονό-
μους ἄχρι τῆς [31]προθε-
σμίας τοῦ πατρός.

A. D. 52.

1 ῥέω.
2 s. ἡ γραφή.
3 Ge. 12. 7.
4 φρουρέω.
5 εἰμί. [πτω.
6 ἀποκαλύ-
7 προκυρόω.
8 1 Co. 4. 15.
* τριακόσια-
9 Mat. 15.6.[n
10 δικαιόω.
11 ch. 5. 4.
12 s. δίδοται v. ἔστι.
13 χαρίζομαι
14 Mat. 28. 19.
† ὁ νόμος τῶν πράξεων; ἐτέθη-n.
‡ ἐτέθη-a.
15 προςτίθημι
16 βαπτίζω.
17 s. ὥστε διαμενεῖν.
18 ἐνδύω.
19 s. τοῦ χρόνου
20 Col. 3. 11.
21 ἔρχομαι.
§ ὃ-n.
22 ἐπαγγέλλω. Ac. 7. 5.
‖ ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ-n. al. ἓν ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰ.
** ἀγγέλου-n.
†† Μωϋσέως-
23 He. 8. 6. [n
‡‡ εἷς (s. ἓν) ἐστε ἐν Χ. Ἰ. ἄρα-n.
24 Mat. 11. 25.
25 γίνομαι.
26 δίδωμι.
27 Jno. 5. 21.
28 Mat. 20. 8.
29 συγκλείω.
30 Lu. 12. 42.
31 s. ὥρας, v. ἡμέρας.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε [1] ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ [3] στοιχεῖα τοῦ κόσμου [1] ἦμεν [5] δεδουλωμένοι·

4 Ὅτε δὲ [7] ἦλθε τὸ [9] πλήρωμα τοῦ χρόνου, [11] ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ * [13] γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον [13] ὑπὸ νόμον·

5 Ἵνα τοὺς [15] ὑπὸ νόμον [16] ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν [17] υἱοθεσίαν [18] ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δέ [1] ἐστε υἱοὶ, [11] ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας § ὑμῶν, κράζον, [21] Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

7 Ὥστε οὐκέτι [1] εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱὸς, καὶ κληρονόμος Θεοῦ δια Χριστοῦ. ||

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, [23] ἐδουλεύσατε τοῖς ** μὴ [25] φύσει [1] οὖσι θεοῖς·

9 Νῦν δὲ, [27] γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ [27] γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῇ [29] κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε [13] ὡς ἐγὼ, [30] ὅτι κἀγὼ [30] ὡς ||| ὑμεῖς· ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν με [2] ἠδικήσατε.

13 Οἴδατε [4] δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς [6] εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον·

14 Καὶ τὸν † [8] πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ [10] ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ [12] ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 ‡ Τίς οὖν [1] ἦν ὁ [14] μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν [19] ἐξορύξαντες ἂν [20] ἐδώκατέ μοι.

16 Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν [13] γέγονα, [22] ἀληθεύων ὑμῖν;

17 Ζηλοῦσιν [24] †† ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ ‡‡ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς §§ ὑμᾶς.

19 Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις [28] οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·

20 Ἤθελον [26] δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες [1] εἶναι, τὸν νόμον οὐκ *† ἀκούετε;

A. D. 52.

1 εἰμί.
2 ἀδικέω.
3 Col. 2. 8, 20.
4 εἴδω.
5 δουλόω.
6 εὐαγγελίζω
7 ἔρχομαι.
8 Mat. 6. 13.
9 Ro. 11. 25.
10 ἐκπτύω.
11 ἐξαποστέλλω. [νον-n
* γεννώμενον-n
12 δέχομαι.
† πειρασμὸν τὸν ἐν-h. al. πειρασμὸν ὑμῶν ἐν-i.
13 γίνομαι.
14 Ro. 4. 6.
‡ Ποῦ οὖν-n.
15 s. ὄντας, v. δεδουλωμένους
16 ch. 3. 13.
17 Ro. 8. 15.
18 ἀπολαμβάνω.
§ ἡμῶν-l.
19 Mar. 2. 4.
20 δίδωμι.
21 Mar. 14. 36.
|| Vide App.
22 Ep. 4. 15.
23 δουλεύω.
24 1 Co. 12. 31.
** φύσει μὴ-l.
25 Ro. 1. 26.
†† ἡμᾶς.
26 θέλω.
‡‡ ζηλοῦσθε-n.
§§ ὑμᾶς, τεκνία-n.
27 γινώσκω.
28 s. τοῦ χρόνου
29 κοπιάω.
30 s. γίνομαι
||| ὑμεῖς, ἀδελφοί· δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν-n.
*† Vide App.

22 Γέγραπται[1] γὰρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς [2]ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης,[3] καὶ ἕνα ἐκ τῆς [4]ἐλευθέρας.

23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα [5]γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 *Ἅτινά [6]ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ [6]εἰσιν [b]αἱ[1] δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν [7]γεννῶσα, ἥτις [6]ἐστὶν Ἄγαρ.

25 ‡Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος [6]ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει § δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα [6]ἐστὶν, ἥτις [6]ἐστὶ μήτηρ [b]πάντων[1] ἡμῶν.

27 Γέγραπται[1] γάρ· [14]Εὐφράνθητι [15]στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα· [16]ῥῆξον [17]καὶ [21]βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς [23]ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς[23] ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

28 ‖Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα [6]ἐσμέν.

29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα [5]γεννηθεὶς [29]ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα· οὕτω καὶ νῦν.

30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; [30]Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ *υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.

31 [c]Ἄρα,[1] †ἀδελφοὶ, οὐκ [6]ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ‡ἐλευθέρας.

Κεφ. ε'.

Τῇ[8] ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς [9]ἠλευθέρωσε, [10]στήκετε, καὶ μὴ πάλιν [11]ζυγῷ [12]δουλείας [13]ἐνέχεσθε.

2 Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.

3 Μαρτύρομαι δὲ [e]πάλιν[1] παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης [6]ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.

4 Κατηργήθητε[18] ἀπὸ [c]τοῦ[1] Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος [19]ἐξεπέσατε.

5 Ἡμεῖς γὰρ [20]πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης [22]ἀπεκδεχόμεθα.

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης [24]ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε[25] καλῶς· τίς ὑμᾶς **[26]ἀνέκοψε[27] τῇ ἀληθείᾳ μὴ [28]πείθεσθαι; ††

8 Ἡ πεισμονὴ [e]οὐκ[1] [31] ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.

A. D. 52.

1 γράφω.
2 ἔχω.
3 Mat. 26. 69. Lu. 12. 45.
4 Jno. 8. 36.
5 γεννάω.
* υἱοῦ μοῦ, Ἰσαάκ.-n.
† al. Ἡμεῖς δὲ, al. Διὸ, al. Ἄρα οὖν, s. Ἄρα δὲ.
6 εἰμί.
7 Mat. 1. 2. Jno. 1. 13.
‡ Vide App.
8 s. ἐν.
9 ἐλευθερόω.
10 στήκω.
11 Mat. 11. 29. Ac. 15. 10.
12 ch. 4. 24. Ro. 8. 15.
13 Mar. 6. 19.
§ γὰρ-a.
14 Is. 54. 1.
15 εὐφραίνω. Lu. 12. 19.
16 ῥήσσω.
17 s. φωνὴν.
18 καταργέω. Ro. 3. 3.
19 ἐκπίπτω.
20 Jno. 3. 6.
21 βοάω.
22 Ro. 8. 19.
23 s. γυναικὸς
24 c. 2. 8; 3. 5. Ep. 3. 20.
25 τρέχω.
‖ Ὑμεῖς....ἐστέ-n.
** ἐνέκοψε-a.
26 ἀνακόπτω.
27 s. ὥστε.
28 πείθω.
†† μηδενὶ πείθεσθε.-f.
29 διώκω.
30 Ge. 21. 10.
31 s. ἐστι.

9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα *ζυμοῖ.
10 Ἐγὼ [1] πέποιθα εἰς
ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐ-
δὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ
δὲ [a] ταράσσων ὑμᾶς βα-
ςάσει τὸ κρῖμα, ὅςτις
ἂν [b] ᾖ.
11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ,
εἰ περιτομὴν [c] ἔτι [1] κη-
ρύσσω, [7] τί ἔτι διώκο-
μαι; ἄρα [9] κατήργηται
τὸ σκάνδαλον τοῦ ςαυ-
ροῦ.†
12 Ὄφελον[11] ϗ [12] ἀπο-
κόψονται [13] οἱ [17] ἀναςα-
τοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευ-
θερίᾳ [19] ἐκλήθητε, ἀδελ-
φοί· μόνον μὴ [21] τὴν
ἐλευθερίαν εἰς [22] ἀφορ-
μὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ
‡ διὰ τῆς ἀγάπης [25] δου-
λεύετε ἀλλήλοις.
14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος
§ ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται,
[e] ἐν τῷ· [1] Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς
** ἑαυτόν.
15 Εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίε-
τε, βλέπετε μὴ ὑπὸ
ἀλλήλων [29] ἀναλωθῆ-
τε.
16 Λέγω δέ· [31] Πνεύ-
ματι περιπατεῖτε, καὶ
ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ †† τελέσητε.
17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυ-
μεῖ κατὰ τοῦ Πνεύμα-
τος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ
τῆς σαρκός· ταῦτα §§ δὲ
[34] ἀντίκειται ἀλλήλοις,
ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε,
ταῦτα ποιῆτε.

18 Εἰ δὲ Πνεύματι ἄγε-
σθε, οὐκ [1] ἐστὲ ὑπὸ νό-
μον.
19 Φανερὰ δέ [b] ἐστι τὰ
ἔργα τῆς σαρκός· ἅτι-
νά [b] ἐςι, [b] μοιχεία, [1] πορ-
νεία, [2] ἀκαθαρσία, [4] ἀ-
σέλγεια,
20 Εἰδωλολατρεία,
[6] φαρμακεία, ἔχθραι,
ἔρεις, [8] ζῆλοι, θυμοὶ,
ἐριθεῖαι, [10] διχοςασίαι,
[12] αἱρέσεις,
21 Φθόνοι, [c] φόνοι [1] μέ-
θαι, [14] κῶμοι, ϗ τὰ ὅμοια
τούτοις· [16] ἃ [18] προλέγω
ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖ-
πον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες βασιλείαν
Θεοῦ οὐ κληρονομήσου-
σιν.
22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ
Πνεύματός [b] ἐςιν, ἀγά-
πη, χαρὰ, εἰρήνη, μα-
κροθυμία,[20] [22] χρηστό-
της, ἀγαθωσύνη, πί-
στις,
23 Πραότης, [21] ἐγκρά-
τεια· ‖ κατὰ τῶν τοιού-
των οὐκ [5] ἔστι νόμος.
24 Οἱ[26] δὲ τοῦ Χριςοῦ,
τὴν σάρκα [27] ἐςαύρω-
σαν σὺν τοῖς [28] παθήμα-
σι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις
25 Εἰ ζῶμεν[30] πνεύμα-
τι, πνεύματι καὶ [32] ςοι-
χῶμεν.
26 Μὴ [33] γινώμεθα κε-
νόδοξοι, ἀλλήλους προ-
καλούμενοι, ‡‡ ἀλλήλοις
φθονοῦντες.

Κεφ. ϛʹ.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἐὰν καὶ
[35] προληφθῇ ἄνθρωπος

A. D. 52.

* δολοῖ-n.
1 πείθω.
2 Ro. 1. 24.
3 ch. 1. 7.
4 Mar. 7. 22.
5 εἰμι.
6 Re. 9. 21.
7 s. κατά.
8 1 Co. 3. 3.
2 Co. 12. 20.
9 καταργέω.
10 Ro. 16. 17.
† τοῦ Χριςοῦ-f.
11 2 Co. 11. 1.
12 Ac. 5. 17.
13 Mar. 9. 43.
14 Ro. 13. 13.
15 s. ἀφ' ὑμῶν
16 s. καθ'.
17 ἀναςατόω
18 2 Co. 13. 2.
19 καλέω.
20 Ro. 2. 4.
21 s. δίδοτε.
22 Ep. 2. 7.
23 Ro. 7. 11.
24 Ac. 24. 25.
‡ τῇ ἀγάπῃ τοῦ πνεύματος δουλεύετε-n.
25 ch. 4. 9, 25.
§ ἐν ὀλίγῳ al. ὑμῖν al. ἐν ὑμῖν ἐν ἑνὶ λόγῳ-n.
‖ ἁγνεία·-f.
26 ch. 3. 29.
27 σταυρόω.
** σεαυτόν-a
28 Ro. 7. 5.
29 ἀναλίσκω.
30 ζάω.
31 ver. 5, 25.
32 ch. 6. 16.
33 γίνομαι.[n
†† τελέσετε·-
‡‡ ἀλλήλους-n.
34 Lu. 21. 15.
§§ γάρ-n. [νω
35 προλαμβά-

ἔν τινι [1]παραπτώμα-
τι, ὑμεῖς οἱ [2]πνευματι-
κοὶ [3]καταρτίζετε τὸν
τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πρᾳότητος· [5]σκοπῶν
σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πει-
ρασθῇς.
2 Ἀλλήλων τὰ [7]βάρη
[8]βαστάζετε, καὶ οὕτως
*[9]ἀναπληρώσατε τὸν
νόμον τοῦ Χριστοῦ.
3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶ-
ναί [11] τι, μηδὲν [11]ὤν,
ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.
4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ
δοκιμαζέτω ἕκαστος,
καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μό-
νον τὸ καύχημα [13]ἕ-
ξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτε-
ρον.
5 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον
[15]φορτίον βαστάσει.
6 Κοινωνείτω[17] δὲ ὁ
[19]κατηχούμενος τὸν λό-
γον τῷ κατηχοῦντι, ἐν
πᾶσιν ἀγαθοῖς.
7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς
οὐ [21]μυκτηρίζεται· ὃ
γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρω-
πος, τοῦτο καὶ θερί-
σει.
8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς
τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ
τῆς σαρκὸς θερίσει
φθοράν· ὁ δὲ σπείρων
εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ
πνεύματος θερίσει ζω-
ὴν αἰώνιον.
9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦν-
τες μὴ [27]ἐκκακῶμεν·
καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσο-
μεν, μὴ [28]ἐκλυόμενοι.
10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν
ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ
ἀγαθὸν πρὸς πάντας,
μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς
οἰκείους τῆς πίστεως.
11 Ἴδετε[18] [4]πηλίκοις
ὑμῖν γράμμασιν [6]ἔγρα-
ψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 Ὅσοι θέλουσιν εὐ-
προσωπῆσαι ἐν σαρκὶ,
ουτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς
περιτέμνεσθαι, μόνον
ἵνα μὴ [10]τῷ σταυρῷ τοῦ
Χριστοῦ διώκωνται.
13 Οὐδὲ γὰρ οἱ †περι-
τεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον
φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶς περιτέ-
μνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμε-
τέρᾳ σαρκὶ [12]καυχή-
σωνται.
14 Ἐμοὶ δὲ μὴ [14]γένοι-
το καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν
τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος [16]ἐ-
σταύρωται, κἀγὼ τῷ
κόσμῳ.
15 ‡Ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή
τι §ἰσχύει, οὔτε ἀκρο-
βυστία, ἀλλὰ [20]καινὴ
[22]κτίσις.
16 Καὶ ὅσοι τῷ [23]κα-
νόνι τούτῳ ‖[24]στοιχήσου-
σιν, εἰρήνη [25]ἐπ' αὐτοὺς
καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦ[26] λοιποῦ, κό-
πους μοι μηδεὶς παρεχέ-
τω· ἐγὼ γὰρ τὰ [28]στίγ-
ματα τοῦ Κυρίου Ἰη-
σοῦ ἐν τῷ σώματί μου
βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [30]με-
τὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν,
ἀδελφοί. Ἀμήν.**

A. D. 52.

1 Mat. 6. 14, 15.
2 1 Co. 2. 15.
3 Mat. 21. 16.
1 Th. 3. 10.
4 He. 7. 4.
Zec. 2. 2.
5 Ro. 16. 17.
6 γράφω.
7 Mat. 20. 12.
Ac. 15. 28.
8 ver. 5, 17.
ch. 5. 10.
* ἀναπληρώσετε-n.
9 Mat. 13. 14.
1 Co. 14. 16.
10 s. ἐπὶ.
11 εἰμί.
† περιτετμημένοι-i.
12 καυχάο-
13 ἔχω. [μαι.
14 γίνομαι,
Ro. 3. 4.
15 Mat. 11. 30.
Lu. 11. 46.
16 σταυρόω.
17 Ro. 15. 27.
Phi. 4. 15.
18 εἴδω.
19 Lu. 1. 4.
‡ Οὔτε γὰρ περιτομή-h.
§ ἐστιν-l.
20 2 Co. 5. 17.
21 Job 22. 19.
Pr. 1. 30.
22 Ro. 8. 19.
23 2 Co. 10. 13.
‖ στοιχοῦσιν-h
24 ch. 5. 25.
Ac. 21. 24.
25 s. ἔστω. [νω
26 s. ἀπὸ χρό-
27 Lu. 18. 1.
28 Ca. 1. 11.
29 Mat. 9. 36.
Mar. 8. 3.
30 2 Ti. 4. 22.
Phile. 25.
** Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόςολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς [1] οὖσιν c ἐν Ἐφέσῳ,| καὶ [3] πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς[4] [6]ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὁ [7] εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ [9] εὐλογίᾳ πνευματικῇ [10] ἐν τοῖς [11] [12] ἐπουρανίοις †Χριστῷ·

4 Καθὼς [15] ἐξελέξατο ἡμᾶς § ἐν αὐτῷ πρὸ [17] καταβολῆς κόσμου. [19] εἶναι [1] ἡμᾶς ἁγίους καὶ [21] ἀμώμους κατενώπιον ** αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ·

5 Προορίσας [22] ἡμᾶς εἰς [23] υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριςοῦ εἰς †† αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

6 Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, §§ ἐν ᾗ[31] [28]ἐχαρίτωσεν [29] ἡμᾶς ἐν τῷ [30] ἠγαπημένῳ·|||

7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ **αἵματος αὐτοῦ,** τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ·

8 Ἧς [2] ἐπερίσσευσεν εἰς * ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ [4] φρονήσει·

9 † Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυςήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν [8] προέθετο ἐν αὐτῷ,

10 Εἰς [13]οἰκονομίαν τοῦ [14]πληρώματος τῶν καιρῶν, [16]ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριςῷ, τά τε | ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ·

11 Ἐν ᾧ καὶ || [18] ἐκληρώθημεν, [23]προορισθέντες κατὰ [26] πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα [22] ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν [24] τοῦ θελήματος αὐτοῦ·

12 Εἰς τὸ [1] εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον c τῆς | δόξης αὐτοῦ, τοὺς [26] προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ·

13 Ἐν ᾧ καὶ ‡‡ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν· ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 περισσεύω.
* ἡμᾶς ἐν π. σ. χ φρονήσει· γνω.-π
3 Jno. 20. 27.
4 Lu. 1. 17.
† γνωρίσαι-π
5 Mar. 14. 61.
6 s. ἔστω.
7 Mat. 25. 34.
8 προτίθημι.
9 Ro. 15. 29.
10 Ro. 7. 14.
11 s. τόποις.
12 c. 2.6; 3.10.
13 ch. 3. 2.
14 Ga. 4. 4.
‡ ἐν-a. alii e.
15 ἐκλέγομαι
§ ἑαυτῷ, s. ἐν αὐτῷ-n.
16 Re. 13. 9.
17 Mat. 25.34.
|| ἐκλήθημεν,-
18 κληρόω. [1
19 s. εἰς τό.
20 ch. 3. 11.
21 ch. 5. 27.
** αὐτοῦ· ἐν ἀγάπῃ προορίσας-a.
22 1 Co. 12.6.
23 προορίζω.
24 Ac. 2. 23.
25 Ro. 8. 15.
26 προελπίζω
†† αὐτὸν,-n.
‡‡ ἡμεῖς,-n.
§§ ἧς-i.
28 χαριτόω.
29 s. ἑαυτῷ.
30 ἀγαπάω.
||| υἱῷ αὐτοῦ-f
31 s. χάριτι.

14 Ὅς [1]ἐςιν [2]ἀῤῥαβὼν
τῆς κληρονομίας ἡμῶν,
εἰς [5]ἀπολύτρωσιν τῆς
[7]περιποιήσεως, εἰς ἔ-
παινον τῆς δόξης αὐ-
τοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ
ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς
πίςιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰη
σοῦ, ϗ ετὴν ἀγάπην| τὴν
εἰς πάντας τοὺς ἁγί-
ους,
16 Οὐ παύομαι εὐχαρι-
ςῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν
[6]ὑμῶν| ποιούμενος ἐπὶ
τῶν προσευχῶν μου·
17 Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
ςοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
[12]δῴη ὑμῖν πνεῦμα σο-
φίας καὶ † [13]ἀποκαλύ-
ψεως, ἐν [14]ἐπιγνώσει
αὐτοῦ·
18 Πεφωτισμένους [15]
[17]τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς
‡ [19]διανοίας ὑμῶν, εἰς
τὸ [20]εἰδέναι ὑμᾶς τίς
[1]ἐςιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλή-
σεως αὐτοῦ, [c]καὶ | τίς
ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς
κληρονομίας αὐτοῦ ἐν
τοῖς ἁγίοις·
19 Καὶ τί τὸ [21]ὑπερ-
βάλλον [22]μέγεθος τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ||ἡ-
μᾶς τοὺς **πιςεύοντας
κατὰ τὴν [25]ἐνέργειαν
τοῦ [27]κράτους τῆς ἰσχύ-
ος [10] αὐτοῦ,
20 Ἣν [31]ἐνήργησεν ἐν
τῷ Χριςῷ, [33]ἐγείρας
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ
[35]ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις, [37]

21 Ὑπεράνω [2] πάσης
ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ
δυνάμεως καὶ [4]κυριό-
τητος, καὶ παντὸς ὀνό-
ματος ὀνομαζομένου οὐ
μόνον ἐν τῷ [6]αἰῶνι τού-
τῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
μέλλοντι·
22 Καὶ πάντα [8]ὑπέ-
ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας
αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν [12]ἔ-
δωκε κεφαλὴν [9]ὑπὲρ
πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,
23 Ἥτις [1]ἐςὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ [10]πλήρωμα
τοῦ * [11]πάντα ἐν πᾶσι
πληρουμένου.

Κεφ. β'.

ΚΑΙ ὑμᾶς [1]ὄντας [16]νε-
κροὺς τοῖς παραπτώμα-
σι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις·
2 Ἐν αἷς ποτε [39]περι-
επατήσατε κατὰ τὸν
[18]αἰῶνα τοῦ κόσμου
τούτου, κατὰ τὸν ἄρ-
χοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ
§ἀέρος, τοῦ πνεύματος
τοῦ νῦν [31]ἐνεργοῦντος
ἐν τοῖς [22]υἱοῖς τῆς
[24]ἀπειθείας·
3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς
πάντες [26]ἀνεςράφημέν
ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμί-
αις τῆς σαρκὸς ἡμῶν,
ποιοῦντες τὰ [28]θελή-
ματα τῆς σαρκὸς καὶ
τῶν [30]διανοιῶν· καὶ
[1]ἦμεν [32]τέκνα [34]φύσει
ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοι
ποί.
4 Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος
[1]ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν
πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ
[36]ἣν [38]ἠγάπησεν ἡμᾶς,

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 ch. 4. 10.
3 2 Co. 1. 22.
4 Col. 1. 16.
5 ch. 4. 30.
6 Ro. 12. 2.
7 1 Th. 5. 9.
8 ὑποτάσσω.
9 s. τίθεσθαι.
10 Col. 1. 19.
* τὰ-m.
11 1 Co. 12. 6
12 δίδωμι.
† ἀποκαλύψεως· ἐν ἐπ. αὐτοῦ πεφ.-n.
13 Ro. 8. 19.
14 ch. 4. 13.
15 φωτίζω.
16 ch. 5. 14.
17 s. κατὰ.
18 ch. 1. 21.
‡ καρδίας-a.
19 c. 2. 3; 4. 18.
20 εἴδω.
§ ἀέρος τούτου. πνεύματος-n
21 c. 2. 7; 3. 19.
22 ch. 5. 6.
23 2 Mac. 15. 24.
24 Ro. 11. 30.
|| ὑμᾶς,-n.
** πιστεύοντας. κατά-n.
25 c. 3. 7; 4. 16. Phi. 3. 21.
26 ἀναστρέφω
27 ch. 6. 10.
28 ch. 1. 1. 5. 9.
29 Mar. 12. 30.
30 ch. 1. 18.
31 νεργέω.
32 . ver. 2.
33 ἐγείρω.
34 Ro. 1. 26.
35 καθίζω.
36 v. καθ'.
37 s. τόπους.
38 ἀγαπάω.
39 περιπατέω

5 **Καὶ** [1]ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, [3]συνεζωοποίησε *τῷ Χριστῷ· †χάριτί [1]ἐστε [5]σεσωσμένοι·
6 Καὶ [6]συνήγειρε, καὶ [7]συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις[8] ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
7 Ἵνα [9]ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τῇ γὰρ §χάριτί [1]ἐστε [5]σεσωσμένοι διὰ [d]τῆς [l]πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ‖ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον·
9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις [17]καυχήσηται.
10 Αὐτοῦ γάρ [1]ἐσμεν [18]ποίημα, [19]κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν[21] ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε [4]τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,
12 Ὅτι [1]ἦτε [c]ἐν [l] τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, [24]ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ξένοι τῶν ‖‖ διαθηκῶν τῆς *†ἐπαγγελίας, [2]ἐλπίδα

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 Ro. 8. 24.
3 συζωοποιέω
* ἐν-f.
† ὅ τῇ χάριτι. al. χάριτι γάρ, s. ἐ-n.
4 s. ὄντες.
5 σώζω.
6 συνεγείρω.
7 συγκαθίζω.
8 s. τόποις.
9 ἐνδεικνύω.
10 s. ἔθνη. v. μέρη. v. γένη.
11 Mat 21.33.
12 s. σῶμα.
‡ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σ. αὐτοῦ τὸν-a.
13 λύω.
14 Lu. 2. 1.
15 s. ὄντα.
16 s. ἀνθρώπους.
§ αὐτοῦ χάριτί ἐσμεν n.
‖ ἡμῶν-n.
17 καυχάομαι
** Θεῷ, διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκ.-n.
18 Ro. 1. 20.
19 c. 3. 9; 4. 24.
†† αὐτῷ.-n.
20 ἔρχομαι.
21 προετοιμάζω.
22 εὐαγγελίζομαι.
‡‡ εἰρήνην τοῖς-i.
24 ἀπαλλοτριόω.
§§ ἀλλ' ἐστὲ συμ.-h.
‖‖ τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς διαθήκης,-n
*† ἐπαγγελίας ἐλπίδα-n.

μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.
13 Νυνὶ δὲ [4]ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ [1]ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
14 Αὐτὸς γάρ [1]ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα [10]ἕν,[12] καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ [11]φραγμοῦ ‡[13]λύσας·
15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν [14]δόγμασι [15]καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο [16]κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,
16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ ** Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν †† αὐτῷ·
17 Καὶ [20]ἐλθὼν [22]εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ ‡‡ τοῖς ἐγγύς·
18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.
19 Ἄρα οὖν οὐκέτι [1]ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, §§ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ·
20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-

τῶν, [1]ὄντος [3]ἀκρογωνι-
αίου [5]αὐτοῦ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
21 Ἐν ᾧ πᾶσα [c] ἡ | οἰ-
κοδομὴ [7]συναρμολογου-
μένη αὔξει εἰς ναὸν
ἅγιον ἐν Κυρίῳ·
22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συν-
οικοδομεῖσθε[8] εἰς [9]κατ-
οικητήριον τȣ̃ Θεοῦ ἐν
Πνεύματι.

Κεφ. γʹ.

ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ
Παῦλος ὁ [11] δέσμιος
[13]τȣ̃ Χριςοῦ Ἰησȣ̃ ὑπὲρ
ὑμῶν § τῶν ἐθνῶν·
2 Εἴγε [15]ἠκούσατε τὴν
[17] οἰκονομίαν ‖ τῆς χά-
ριτος τοῦ Θεοῦ τῆς
[19] δοθείσης μοι εἰς
ὑμᾶς·
3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυ-
ψιν ** [21] ἐγνώρισέ μοι
τὸ μυστήριον, καθὼς
[23] προέγραψα ἐν [25]ὀλί-
γῳ·
4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀνα-
γινώσκοντες νοῆσαι
τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ
[27] μυςηρίῳ τοῦ Χρι-
στοῦ·
5 Ὃ [b] ἐν | ἑτέραις γε-
νεαῖς οὐκ [21] ἐγνωρίσθη
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων, ὡς νῦν [29]ἀπεκαλύ-
φθη τοῖς ἁγίοις ἀποςό-
λοις αὐτοῦ καὶ προφή-
ταις ἐν †† Πνεύματι·
6 Εἶναι[1] τὰ ἔθνη συγ-
κληρονόμα καὶ σύσσω-
μα, καὶ [32] συμμέτοχα
τῆς ἐπαγγελίας §§ [d] αὐ-
τȣ̃ | ἐν τῷ Χριςῷ, διὰ
τοῦ εὐαγγελίου·

7 Οὗ [2] ἐγενόμην διάκο-
νος κατὰ τὴν [4] δωρεὰν
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ
* τὴν [19]δοθεῖσάν μοι κα-
τὰ τὴν [6] ἐνέργειαν τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ·
8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστο-
τέρῳ πάντων [b] τῶν |
[d] ἁγίων | [19]ἐδόθη ἡ χά-
ρις αὕτη, [e] ἐν | τοῖς ἔ-
θνεσιν εὐαγγελίσασθαι
τὸν [10] ἀνεξιχνίαστον
[12] πλοῦτον τοῦ Χριςοῦ,
9 Καὶ [14]φωτίσαι ἐπάν-
τας | τίς ἡ ‡[16] κοινωνία
τοῦ μυςηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου[18] ἀπὸ τῶν
αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ,
τῷ τὰ πάντα [20]κτίσαν-
τι [b] διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· |
10 Ἵνα [21] γνωρισθῇ
[e] νῦν | ταῖς [22] ἀρχαῖς
καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν
τοῖς [24] ἐπουρανίοις,[26]
διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ
πολυποίκιλος σοφία τȣ̃
Θεοῦ·
11 Κατὰ [28] πρόθεσιν
[30] τῶν αἰώνων, ἣν [31] ἐ-
ποίησεν ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν·
12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
‖ παῤῥησίαν καὶ τὴν
προςαγωγὴν ἐν [32] πε-
ποιθήσει, διὰ τῆς πίςε-
ως αὐτοῦ.
13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ
ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλί-
ψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν,
ἥτις [1]ἐστὶ δόξα ‡‡ ὑ-
μῶν.
14 Τούτου χάριν κάμ-
πτω τὰ γόνατά μου πρὸς
τὸν πατέρα [c] τοῦ Κυ-

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 γίνομαι.
3 s. λίθου.
4 Ro. 3. 24.
5 Is. 28. 16.
* τῆς δοθείσης
6 c. 1. 19. [-ι.
7 ch. 4. 16.
8 3 Esdr. 5.68.
9 Re. 18. 2.
† alii ἀποστόλων, alii ἀνθρώπων.
10 Ro. 11. 33.
11 ch. 4. 1.
12 ch. 1. 7,18.
13 s. διά.
14 ch. 1. 18.
15 ἀκούω.
‡ οἰκονομία-α
16 Ac. 2. 42.
§ πρεσβεύω, s. κεκαύχημαι-f.
17 ch. 1. 10.
‖ Vide App.
18 ἀποκρύπτω
19 δίδωμι.
20 κτίζω. [-α.
** ἐγνωρίσθη
21 γνωρίζω.
22 ch. 1. 21.
23 προγράφω.
24 ch. 1. 3.
25 s. χρόνῳ, v. λόγῳ, v. μέρει
26 s. τόποις.
27 ch. 5. 32.
28 ch. 1. 11.
29 ἀποκαλύπτω.
30 s. ἀπὸ, v.9.
31 ποιέω.
32 Phi. 3. 4.
†† τῷ πνεύματι· s. πνεύματι ἁγίῳ-n.
‡‡ ἡμῶν.-n.
§§ al. τȣ̃ Θεȣ̃.
33 ch. 5. 7.

ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ,|
15 Ἐξ οὗ πᾶσα [3] πα-
τριὰ ἐν οὐρανοῖς ϰ ἐπὶ
γῆς ὀνομάζεται·
16 Ἵνα [5] δώῃ ὑμῖν κατὰ
τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
αὐτȣ̃, δυνάμει [7] κραται-
ωθῆναι διὰ τȣ̃ Πνεύμα-
τος * αὐτοῦ, εἰς τὸν [9] ἔ-
σω ἄνθρωπον·
17 [11] Κατοικῆσαι [13] τὸν
Χριςὸν διὰ τῆς πί-
ςεως ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν·
18 Ἐν ἀγάπῃ [15] ἐῤῥιζω-
μένοι καὶ ‡ [16] τεθεμελι-
ωμένοι· ἵνα [17] ἐξισχύ-
σητε [18] καταλαβέσθαι
σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις,
τί τὸ [19] πλάτος, καὶ μῆ-
κος, καὶ [21] βάθος, καὶ
ὕψος·
19 Γνῶναί [23] τε τὴν
[24] ὑπερβάλλουσαν τῆς
γνώσεως ἀγάπην τοῦ
Χριςοῦ, ἵνα ‖ πληρω-
θῆτε εἰς πᾶν τὸ [26] πλή-
ρωμα τοῦ Θεοῦ.
20 Τῷ δὲ δυναμένῳ
ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι
[27] ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ
ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦ-
μεν, κατὰ τὴν δύναμιν
τὴν [29] ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν,
21 Αὐτῷ ἡ δόξα [c] ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ | ‡‡ ἐν Χριςῷ
Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς
γενεὰς [d] τοῦ αἰῶνος |
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ'.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑ-
μᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν

A. D. 61.

1 ch. 1. 18.
2 καλέω.
3 Lu. 2. 4.
4 Ac. 20. 19.
5 δίδωμι.
6 Mat. 17. 17.
7 Lu. 1. 80.
8 Ga. 2. 10.
* αὐτȣ̃· εἰς τ. ἔ. ἄνθρωπον κατοικ.-n.
9 2 Co. 4. 16.
11 s. ὥςτε.
12 Col. 2. 19.
13 Col. 1. 19.
14 s. ἔςτε, v.
15 διζόω[ἔςτι
† ἡμῶν-n.
‡ τεθεμελιωμένοι, ἵνα-n
16 θεμελιόω.
17 Ecclu. 7. 6.
18 καταλαμβάνω.
19 Re 20 9.
21 Ro. 8. 39.
23 γινώσκω.
§ ἡμῖν.-a.
24 ch. 1. 19.
‖ πληρωθῇ πᾶν-n.
26 ch. 1. 23.
27 Jno. 10. 10
28 s. ὁ προφήτης, v. γραφή
29 c. 1. 11, 20.
30 Ps. 68. 18.
** αἰχμαλωτεύσας-i. al. ᾐχμαλωτεύσας. [τεύω
31 αἰχμαλω-
†† ἐν-f.
32 s. κατά.
‡‡ alii ἐν τῇ ἐκκλ. καὶ al. transp.
33 ἀναβαίνω.
34 καταβαίνω
35 s. εἰς τὸ εἶναι.

Κυρίῳ, ἀξίως περιπα-
τῆσαι τῆς [1] κλήσεως ἧς
[2] ἐκλήθητε,
2 Μετὰ πάσης [4] ταπει-
νοφροσύνης καὶ πραό-
τητος, μετὰ μακροθυ-
μίας, [6] ἀνεχόμενοι ἀλ-
λήλων ἐν ἀγάπῃ·
3 Σπουδάζοντες [8] τη-
ρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ
πνεύματος ἐν τῷ [12] συν-
δέσμῳ τῆς εἰρήνης.
4 Ἓν σῶμα [14] καὶ
ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ
[2] ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλ-
πίδι τῆς κλήσεως † ὑ-
μῶν·
5 Εἷς Κύριος, μία πί-
ςις, ἓν βάπτισμα·
6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ
πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων,
καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν
πᾶσιν § ὑμῖν.
7 Ἑνὶ δὲ ἑκάςῳ ἡμῶν
[5] ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ
μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ
Χριςοῦ.
8 Διὸ λέγει· [28] Ἀνα-
βὰς [30] εἰς ὕψος, ** ᾐχ-
μαλώτευσεν [31] αἰχμα-
λωσίαν, [c] καὶ | [5] ἔδωκε
δόματα †† τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
9 Τὸ [32] δὲ, [33] ἀνέβη, τί
ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ
[34] κατέβη [b] πρῶτον | εἰς
τὰ κατώτερα [c] μέρη |
τῆς γῆς;
10 Ὁ [34] καταβὰς, αὐ-
τός ἐςι καὶ ὁ [33] ἀναβὰς
ὑπεράνω πάντων τῶν
οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ
τὰ πάντα.
11 Καὶ αὐτὸς [5] ἔδωκε,
τοὺς μὲν, [35] ἀποςόλους·

τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς
δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς
δὲ, [3] ποιμένας καὶ διδα-
σκάλους·
12 Πρὸς τὸν καταρτι-
σμὸν τῶν ἁγίων, εἰς
ἔργον διακονίας, εἰς οἰ-
κοδομὴν τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ·
13 Μέχρι [9] καταντή-
σωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν
ἑνότητα τῆς πίστεως,
καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς [11] ἄν-
δρα τέλειον, εἰς μέτρον
[13] ἡλικίας τοῦ † πλη-
ρώματος [15] τοῦ Χρι-
στοῦ.
14 Ἵνα μηκέτι [17] ὦμεν
[18] νήπιοι, [19] κλυδωνιζό-
μενοι καὶ [20] περιφερόμε-
νοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς
διδασκαλίας, ἐν τῇ κυ-
βείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν
[21] πανουργίᾳ πρὸς τὴν
[22] μεθοδείαν τῆς [23] πλά-
νης· ‡
15 Ἀληθεύοντες[27] ‖ δὲ
ἐν ἀγάπῃ, [29] αὐξήσωμεν
εἰς αὐτὸν [32] τὰ πάντα
ὅς [17] ἐστιν ἡ κεφαλὴ,
ὁ § Χριστός·
16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶ-
μα ** συναρμολογού-
μενον καὶ συμβιβαζό-
μενον διὰ πάσης ἁφῆς
τῆς ἐπιχορηγίας, κατ'
ἐνέργειαν ‖ ἐν μέτρῳ
ἑνὸς ἑκάστου †† μέρους
τὴν αὔξησιν τοῦ σώμα-
τος ποιεῖται, εἰς οἰκο-
δομὴν[31] ἑαυτοῦ ἐν ἀγά-
πῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω
καὶ [1] μαρτύρομαι ἐν

A. D. 61.

1 Ga. 5. 3.
2 ch. 2. 3.
3 1 Pe. 2 25.
4 Ro. 1. 21.
5 σκοτίζω.
6 c.1.18; 2. 3.
7 ἀπαλλοτριόω, ch. 2. 12.
8 Mar. 3. 5.
9 καταντάω.
* ἀπηλπικότες,-n.
10 ἀπαλγέω.
11 1Co. 14.20.
12 παραδίδωμι.
13 Mat. 6. 27.
14 Mar. 7.22.
† σώματος-n
15 ch. 1. 23.
17 εἰμί.
18 1 Co. 3. 1.
19 Is. 57. 20.
20 He. 13. 9.
21 Lu. 20. 23.
22 μανθάνω.
23 ch. 6. 11.
24 ἀκούω.
25 Mat.27.64.
‡ τοῦ διαβόλου·-f.
26 διδάσκω.
§ Ἰησοῦ. Ἀπεθέσθαι-n.
27 Ga. 4 16.
‖ δὲ, ἐν ἀγάπῃ αὐξ.-n.
28 ἀποτίθημι
29 αὐξάνω.
** σῶμα, (συν. χ συμ. δ. π. ἁφῆς τ. ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν.)-a.
30 Job 33. 24.
†† μέλους-i.
31 s. τοῦ σώματος.
32 s. κατὰ.

Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς πε-
ριπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ
λοιπὰ ‖ [2] ἔθνη περιπα-
τεῖ, ἐν [4] ματαιότητι τοῦ
νοὸς αὐτῶν·
18 Ἐσκοτισμένοι [5] τῇ
[6] διανοίᾳ, [11] ὄντες [7] ἀπ-
ηλλοτριωμένοι τῆς ζω-
ῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄ-
γνοιαν τὴν [17] οὖσαν ἐν
αὐτοῖς, διὰ τὴν [8] πώρω-
σιν τῆς καρδίας αὐτῶν·
19 Οἵτινες * [10] ἀπηλ-
γηκότες ἑαυτοὺς [12] παρ-
έδωκαν τῇ [14] ἀσελγείᾳ,
εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρ-
σίας πάσης ἐν [14] πλεο-
νεξίᾳ.
20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕ-
τως [22] ἐμάθετε τὸν Χρι-
στόν·
21 Εἴγε αὐτὸν [24] ἠκού-
σατε, καὶ ἐν αὐτῷ [26] ἐ-
διδάχθητε, καθώς [17] ἔ-
στιν ἀλήθεια ἐν τῷ § Ἰη-
σοῦ·
22 Ἀποθέσθαι[28] ὑμᾶς
κατὰ τὴν προτέραν
ἀναστροφὴν τὸν παλαι-
ὸν ἄνθρωπον τὸν φθει-
ρόμενον κατὰ τὰς ἐπι-
θυμίας τῆς ἀπάτης·
23 Ἀνανεοῦσθαι [30] δὲ
τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς
ὑμῶν,
24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν
καινὸν ἄνθρωπον, τὸν
κατὰ Θεὸν κτισθέντα
ἐν δικαιοσύνῃ χ ὁσιό-
τητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ [28] ἀποθέμενοι τὸ
ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλή-
θειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ
πλησίον αὐτοῦ· ὅτι [17] ἐ-
σμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὀργίζεσθε,[1] καὶ μὴ
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ
ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ [2] παρ-
οργισμῷ ὑμῶν·
27 Μήτε [5] δίδοτε τόπον
τῷ διαβόλῳ.
28 Ὁ κλέπτων μηκέ-
τι κλεπτέτω, μᾶλλον
δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμε-
νος * τὸ ἀγαθὸν ταῖς
χερσὶν, ἵνα ἔχῃ [11] με-
ταδιδόναι τῷ χρείαν
ἔχοντι.
29 Πᾶς λόγος [13] σαπρὸς
ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν
μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ'
εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς [15] οἰ-
κοδομὴν τῆς †[17] χρείας,
ἵνα [5] δῷ χάριν τοῖς
ἀκούουσι.
30 Καὶ μὴ [19] λυπεῖτε
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ
Θεοῦ, ἐν ᾧ [21] ἐσφραγί-
σθητε εἰς ἡμέραν [22] ἀπο-
λυτρώσεως.
31 Πᾶσα [23] πικρία, καὶ
θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ
[25] κραυγὴ, καὶ βλασφη-
μία [27] ἀρθήτω ἀφ' ὑ-
μῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.
32 Γίνεσθε[28] δὲ εἰς ἀλ-
λήλους χρηστοὶ, [29] εὔ-
σπλαγχνοι, χαριζόμε-
νοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ
[31] ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ
[33] ἐχαρίσατο ‖ ὑμῖν.

Κεφ. ε'.

ΓΙΝΕΣΘΕ[28] οὖν [35] μι-
μηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέ-
κνα ἀγαπητά·
2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν
ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς [38] ἠγάπησεν
ἡμᾶς, καὶ [2] παρέδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
[4] προσφορὰν καὶ θυσίαν
τῷ Θεῷ, εἰς [6] ὀσμὴν [7] εὐ-
ωδίας.
3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶ-
σα ἀκαθαρσία ἢ [8] πλεο-
νεξία μηδὲ [9] ὀνομαζέ-
σθω ἐν ὑμῖν, καθὼς
[10] πρέπει ἁγίοις·
4 Καὶ αἰσχρότης, καὶ
μωρολογία, ἢ εὐτραπε-
λία, τὰ οὐκ [12] ἀνήκοντα,
ἀλλὰ μᾶλλον [14] εὐχα-
ριστία·
5 Τοῦτο γάρ ‡[16] ἔστε
γινώσκοντες, ὅτι πᾶς
[18] πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος,
ἢ [20] πλεονέκτης, §ὅς [16] ἐ-
στιν εἰδωλολάτρης, οὐκ
ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ
καὶ Θεοῦ.
6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπα-
τάτω [24] κενοῖς λόγοις·
διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχε-
ται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ
ἐπὶ τοὺς [26] υἱοὺς τῆς
ἀπειθείας.
7 Μὴ οὖν [28] γίνε-
σθε [30] συμμέτοχοι αὐ-
τῶν.
8 Ἦτε γάρ ποτε σκό-
τος,[32] νῦν δὲ φῶς ἐν
Κυρίῳ· ὡς τέκνα φω-
τὸς περιπατεῖτε·
9 (Ὁ γὰρ καρπὸς
τοῦ ** Πνεύματος [34] ἐν
πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀλη-
θείᾳ·)
10 Δοκιμάζοντες [36] τί
[16] ἐστιν [37] εὐάρεστον τῷ
Κυρίῳ.
11 Καὶ μὴ [39] συγκοι-
νωνεῖτε τοῖς ἔργοις

A. D. 61.

1 Mat. 5. 22. Lu. 14. 21.
2 παραδίδωμι. ver. 25.
3 1 Ki. 15. 30.
4 Ac. 21. 26. Ro. 15. 16.
5 δίδωμι.
6 2 Co. 2. 14. Ph. 4. 18.
7 2 Co. 2. 15.
8 ch. 4. 19. Mar. 7. 22.
9 1 Co. 5. 1.
10 1 Ti. 2. 10.
* Vide App.
11 Lu. 3. 11.
12 Col. 3. 18.
13 Mat. 7. 17.
14 Ac. 24. 3.
15 Ro. 14. 19.
† πίστεως-i.
‡ ἴστε-a.
16 εἰμί.
17 Ac. 2. 45.
18 1 Ti. 1. 10.
§ ὅ-n.
19 Mat. 18. 31.
20 1 Co. 5. 10.
21 σφραγίζω.
22 ch. 1. 14.
23 Ac. 8. 23.
24 1 Co. 15. 10.
25 Mat. 25. 6.
26 ch. 2. 2.
27 αἴρω.
28 γίνομαι.
29 1 Pe. 3. 8.
30 ch. 3. 6.
31 2 Co. 5. 19.
32 Mat. 6. 23.
33 χαρίζομαι
34 s. ἔστι.
‖ ἡμῖν.-i.
35 1 Co. 4. 16.
** φωτὸς-a.
36 Lu. 12. 56.
37 Ro. 12. 1.
38 ἀγαπάω.
39 Ph. 4. 14. Re. 18. 4.

τοῖς *[1] ἀκάρποις τοῦ
σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ
[2] ἐλέγχετε.
12 Τὰ γὰρ κρυφῆ γι-
νόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰ-
σχρόν [5] ἐςι καὶ λέγειν.
13 Τὰ δὲ πάντα §ἐλεγ-
χόμενα, ὑπὸ τοῦ φω-
τὸς φανεροῦται· πᾶν
γὰρ τὸ φανερούμενον,
φῶς [5] ἐστι.
14 Διὸ λεγει· [6]‖ Ἔγει-
ραι ὁ καθεύδων, καὶ
[7] ἀνάςα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ **[8] ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστός.
15 Βλέπετε †† οὖν πῶς
[10] ἀκριβῶς περιπατεῖ-
τε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ'
ὡς σοφοί·
16 Ἐξαγοραζόμενοι [12]
τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ
ἡμέραι [13] πονηραί [5] εἰ-
σι.
17 Διὰ τοῦτο μὴ [15] γί-
νεσθε [17] ἄφρονες, ἀλλὰ
συνιέντες τί τὸ θέλημα
τοῦ Κυρίου.
18 Καὶ μὴ [19] μεθύσκε-
σθε οἴνῳ, ἐν ᾧ [5] ἐ-
στιν ἀσωτία, ἀλλὰ
πληροῦσθε ἐν Πνεύμα-
τι· *†
19 Λαλοῦντες ἑαυ-
τοῖς *‡ ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευ-
ματικαῖς· [21] ᾄδοντες ϗ
ψάλλοντες ἐν *§ τῇ
καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυ-
ρίῳ·
20 Εὐχαριςοῦντες πάν-
τοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν
ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ, τῷ Θεῷ
καὶ πατρί·

A. D. 61.

* ἀκαθάρτοις al. ἀτάκτοις-n
1 Mat. 13. 22.
2 ch. 1. 22.
3 Mat. 18. 15.
† Χριστοῦ-a.
4 nom. pro voc. At.
‡ al. transp. al. ὑποτασσέσθωσαν,
5 εἰμί.
§ ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς, φαν.-a
6 s. ἡ γραφή.
‖ Ἔγειρε-a.
7 ἀνίστημι.
** ἐπιψαύσεις τοῦ Χριστοῦ s. ἐπιψαύσει σοι ὁ Χριστός.-n.
8 Job 25. 5.
9 s. ὑποτασσέσθωσαν.
†† οὖν ἀκριβῶς, πῶς περιπ.-n.
10 Mat. 2. 8.
11 ἀγαπάω.
12 Ga. 3. 13.
13 c. 6. 13, 16.
14 Tit. 3. 5.
‡‡ ὕδατος, ἐν ῥήματι· ἵνα al. ὕδατος·
15 γίνομαι.
§§ ζωῆς-f.
16 παρίστημι
‖‖ αὐτὸς-a.
17 Lu. 11. 40.
18 Lu. 13. 17.
19 Jno. 2. 10.
20 2 Pe. 2. 13.
21 ἀείδω.
*† ἁγίῳ,-f.
*‡ ἐν-f.
*§ ταῖς καρδίαις-i.

21 Ὑποτασσόμενοι [9]
ἀλλήλοις ἐν φόβῳ
† Θεοῦ.
22 Αἱ [4] γυναῖκες, τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν c ὑπο-
τάσσεσθε,‖‡ ὡς τῷ Κυ-
ρίῳ·
23 Ὅτι b ὁ l ἀνήρ [5] ἐςι
κεφαλὴ τῆς γυναικὸς,
ὡς καὶ ὁ Χριςὸς, κεφα-
λὴ τῆς ἐκκλησίας· b ϗ l
αὐτός [5] c ἐστι l σωτὴρ
τοῦ σώματος.
24 Ἀλλ' ὥςπερ ἡ ἐκ-
κλησία ὑποτάσσεται
τῷ Χριςῷ, οὕτω καὶ αἱ
γυναῖκες [9] τοῖς d ἰδίοις l
ἀνδράσιν ἐν παντί.
25 Οἱ [4] ἄνδρες, ἀγαπᾶ-
τε τὰς γυναῖκας ἑαυ-
τῶν, καθὼς καὶ ὁ Χρι-
ςὸς [11] ἠγάπησε τὴν ἐκ-
κλησίαν, ϗ ἑαυτὸν πα-
ρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·
26 Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ,
καθαρίσας τῷ [14] λουτρῷ
τοῦ ‡‡ ὕδατος ἐν ῥήμα-
τι·§§
27 Ἵνα [16] παραστήσῃ
‖‖ αὐτὴν ἑαυτῷ [18] ἔνδο-
ξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ
ἔχουσαν [20] σπῖλον, ἢ
ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιού-
των, ἀλλ' ἵνα [5] ᾖ ἁγία
καὶ ἄμωμος.
28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ
ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυ-
τῶν γυναῖκας, ὡς τὰ
ἑαυτῶν σώματα. Ὁ
ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυ-
ναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.
29 Οὐδεὶς γάρ ποτε
τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίση-
σεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ
θάλπει αὐτὴν, καθὼς

καὶ ὁ * Κύριος τὴν ἐκ-
κλησίαν·
30 "Οτι μέλη [3] ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ
τῶν ὀστέων αὐτοῦ· †
31 Ἀντὶ [5] τούτου [7] κα-
ταλείψει ἄνθρωπος
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα, καὶ [9] προς-
κολληθήσεται πρὸς τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ [3] ἔ-
σονται οἱ δύο εἰς σάρ-
κα μίαν.
32 Τὸ [10] μυστήριον
τοῦτο μέγα [3] ἐστίν·
ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χρι-
στὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν.
33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ [12]
καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ
δὲ γυνὴ [13] ἵνα [14] φοβῆ-
ται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. ς'

ΤΑ [17] τέκνα ὑπακούε-
τε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν
ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ
[3] ἐστι [19] δίκαιον.
2 Τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις
[3] ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη
ἐν ἐπαγγελίᾳ·)
3 "Ινα εὖ σοι [21] γένη-
ται, καὶ [3] ἔσῃ [23] μακρο-
χρόνιος §§ ἐπὶ τῆς γῆς.
4 Καὶ [17] οἱ πατέρες μὴ
[25] παροργίζετε τὰ τέ-
κνα ὑμῶν, ἀλλ' [28] ἐκ-
τρέφετε αὐτὰ ἐν [29] παι-
δείᾳ καὶ [30] νουθεσίᾳ Κυ-
ρίου.
5 Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε
τοῖς [1] κυρίοις κατὰ σάρ-
κα, μετὰ [2] φόβου καὶ
τρόμου, ἐν [4] ἁπλότητι
τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς
τῷ Χριστῷ.
6 Μὴ κατ' [6] ὀφθαλμο-
δουλείαν ὡς [6] ἀνθρωπά-
ρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι
‡ τοῦ † Χριστοῦ, ποιοῦν-
τες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
ἐκ ψυχῆς,
7 Μετ' ‡ [8] εὐνοίας δου-
λεύοντες § τῷ Κυρίῳ, καὶ
οὐκ ἀνθρώποις·
8 Εἰδότες [11] ὅτι ‖ ὃ ἐάν
τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγα-
θὸν, τοῦτο ** κομιεῖται
παρὰ ‡ τοῦ † Κυρίου,
εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύ-
θερος.
9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐ-
τὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς,
[15] ἀνιέντες τὴν [16] ἀπει-
λήν· εἰδότες ὅτι καὶ
†† ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός
[3] ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
[18] προσωποληψία οὐκ
[3] ἔστι παρ' αὐτῷ.
10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελ-
φοί μου, ‡‡ [20] ἐνδυναμοῦ-
σθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν
τῷ [22] κράτει τῆς ἰσχύος
αὐτοῦ.
11 Ἐνδύσασθε τὴν πα-
νοπλίαν [24] τοῦ Θεοῦ,
πρὸς τὸ δύνασθαι ὑ-
μᾶς [26] στῆναι πρὸς τὰς
[27] μεθοδείας τοῦ διαβό-
λου.
12 "Οτι οὐκ [3] ἔστιν ‖‖ ἡ-
μῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ
σάρκα. [31] ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξου-
σίας, πρὸς τοὺς κοσμο-
κράτορας τοῦ σκότους

A. D. 61.

* Χριστὸς-α.
1 Col. 3. 22.
2 1 Co. 2. 3.
3 εἰμί.
4 Ro. 12. 8.
5 Ge. 2. 24.
6 Col. 3. 22.
7 καταλείπω.
† Vide App-
‡ εὐμενείας-n
8 1 Co. 7. 3.
§ ὡς-m.
‖ ἕκαστος ὃ ἂν ποιήσῃ-n.
** κομίσεται-n.
9 Mat. 19. 5.
10 c. 1. 9; 3.3. Mat. 13. 11.
11 εἴδω.
12 s. πάντες.
13 s. ὁράτω.
14 φοβέω, Mar. 6. 20.
15 ἀνίημι, Ac. 16. 26.
16 Ac. 4. 17.
†† αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ-i.
17 nom. pro voc. At.
18 Ro. 2. 11. Col. 3. 25.
19 Ro. 7. 12. Col. 4. 1.
‡‡ al. μου-e.
20 Ac. 9. 22. Ro. 4. 20.
21 γίνομαι.
22 ch. 1. 19.
23 Ex. 20. 12.
24 Lu. 11. 22.
§§ ἐν κυρίῳ.-n
25 Ro. 10. 19.
26 ἵστημι.
27 ch. 4. 14.
28 ch. 5. 29.
29 2 Ti 3. 16.
30 1 Co. 10. 11.
‖‖ ὑμῖν-n.
31 s. μόνον.

b τοῦ [1]αἰῶνος | τούτου,
πρὸς τὰ [3]πνευματικὰ
τῆς πονηρίας ἐν τοῖς
* [4]ἐπουρανίοις.[5]
13 Διὰ τοῦτο [7] ἀναλά-
βετε τὴν πανοπλίαν τȣ̃
Θεȣ̃, ἵνα [9]δυνηθῆτε ἀν-
τιςῆναι[11] ‡ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα
[12]κατεργασάμενοι [c] ςῆ-
ναι. | [13]
14 Στῆτε [13] [c] οὖν |
[15] περιζωσάμενοι τὴν
[17]ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀλη-
θείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι
τὸν [19] θώρακα τῆς δι-
καιοσύνης,
15 Καὶ [20] ὑποδησάμε-
νοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοι-
μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου
τῆς εἰρήνης·
16 Ἐπὶ πᾶσιν [7] ἀνα-
λαβόντες τὸν θυρεὸν
τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυ-
νήσεσθε πάντα τὰ βέ-
λη τοῦ [22]πονηροῦ τὰ
[23] πεπυρωμένα [24] σβέ-
σαι·
17 Καὶ τὴν [25] περικε-
φαλαίαν τοῦ σωτηρίου
[26] d δέξασθε,| ‖ καὶ τὴν
μάχαιραν τοῦ Πνεύ-
ματος, ὅ [28]ἐστι ῥῆμα
Θεοῦ·
18 Διὰ πάσης προσευ-
χῆς καὶ δεήσεως προσ-
ευχόμενοι ἐν παντὶ
καιρῷ ἐν Πνεύματι,
καὶ εἰς αὐτὸ [c] τοῦτο |
[2] ἀγρυπνοῦντες ἐν πά-
σῃ προσκαρτερήσει καὶ
δεήσει περὶ πάντων
τῶν ἁγίων,
19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα
μοι | [6] δοθείη [8] λόγος
ἐν ἀνοίξει τοῦ στό-
ματός μου ἐν [10] παῤῥη-
σίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυ-
στήριον [c] τοῦ εὐαγγε-
λίου· |
20 Ὑπὲρ οὗ [14] πρε-
σβεύω ἐν [16]ἁλύσει, ἵνα
ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσω-
μαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ
ὑμεῖς τὰ [18] κατ' ἐμὲ,
τί πράσσω, πάντα ὑμῖν
γνωρίσει Τυχικὸς ὁ
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, καὶ
πιστὸς διάκονος ἐν Κυ-
ρίῳ·
22 Ὃν [21]ἔπεμψα πρὸς
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο,
ἵνα [29] γνῶτε τὰ περὶ
ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ
τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελ-
φοῖς, καὶ ἀγάπη μετὰ
πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πα-
τρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
24 Ἡ χάρις μετὰ πάν-
των τῶν ἀγαπώντων
τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριςὸν ἐν [27] ἀ-
φθαρσίᾳ. [b] Ἀμήν. | **

A. D. 61.

1 Ro. 12. 2. 2 Co. 4. 4.
2 Mar. 13. 33. Lu. 21. 36.
3 s. τάγματα
* ὑπουρανίοις.-n.
4 ch. 1. 3.
5 s. τόποις.
† δοθῇ-a.
6 δίδωμι. [γνω
7 ἀναλαμβι
8 Lu. 24. 19.
9 δύναμαι.
‡ τῷ πονηρῷ-n.
10 ch. 3. 12. Mar. 8. 32.
§μου ἐν παῤῥησίᾳ γνω.-a
11 ἀνθίστημι
12 Ro. 2. 9.
13 ἵστημι.
14 2 Co. 5.20.
15 περιζώννυμι.
16 Ac. 28. 20
17 Mat. 3. 4
18 s πράγματα ὄντα. v. 22
19 1 Th. 5. 8.
20 ὑποδέω.
21 πέμπω.
22 Mat. 13. 19.
23 πυρόω.
24 σβέννυμι
25 1 Th. 5. 8.
26 δέχομαι.
‖ al. δέξασθαι
27 Ro. 2. 7.
28 εἰμί.
29 γινώσκω.
** Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμό-
θεος δȣ̃λοι Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς
[3]οὖσιν ἐν Φιλίπποις,
* σὺν ἐπισκόποις καὶ
διακόνοις·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησȣ̃
Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ
μȣ ἐπὶ πάσῃ τῇ [5] μνείᾳ
ὑμῶν,
4 † Πάντοτε ἐν πάσῃ
δεήσει μου ὑπὲρ πάν-
των ὑμῶν ‡ μετὰ χα-
ρᾶς τὴν δέησιν ποιού-
μενος,
5 Ἐπὶ τῇ [11] κοινωνίᾳ
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλι-
ον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας
ἄχρι τοῦ νῦν·
6 Πεποιθὼς[13] αὐτὸ τȣ̃-
το, ὅτι ὁ [14] ἐναρξάμε-
νος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγα-
θὸν, [15]ἐπιτελέσει ἄχρις
[17] ἡμέρας Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
7 Καθώς [3] ἐστι [19]δί-
καιον ἐμοὶ τοῦτο φρο-
νεῖν ὑπὲρ πάντων ὑ-
μῶν, διὰ τὸ ἔχειν με
ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν
τε τοῖς δεσμοῖς μου,
** καὶ τῇ [1] ἀπολογίᾳ,
καὶ [2]βεβαιώσει τοῦ
εὐαγγελίου, [4] συγκοι-
νωνούς μου τῆς χάρι-
τος πάντας ὑμᾶς [3] ὄν-
τας.
8 Μάρτυς γάρ μου
[3]ἐςὶν ὁ Θεὸς, ὡς ἐπι-
ποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν
σπλάγχνοις Ἰησȣ̃ Χρι-
στοῦ.
9 Καὶ τοῦτο προσεύ-
χομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ
μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ
[6] αἰσθήσει·
10 Εἰς τὸ [7] δοκιμά-
ζειν ὑμᾶς τὰ [8] διαφέ-
ροντα, ἵνα [3] ἦτε [9] εἰλι-
κρινεῖς καὶ [10] ἀπρόσκο-
ποι εἰς ἡμέραν Χρι-
στοῦ·
11 Πεπληρωμένοι [12]
§ καρπῶν δικαιοσύνης
τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριςοῦ,
εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον
‖ Θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς
βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι
τὰ κατ᾽ ἐμὲ μᾶλλον εἰς
[18]προκοπὴν τοῦ εὐαγγε-
λίου[23] ἐλήλυθεν.
13 Ὥςτε τοὺς [18] δε-
σμούς μου φανεροὺς ἐν
Χριστῷ [21] γενέσθαι ἐν
ὅλῳ τῷ [20] πραιτωρίῳ,
ϗ τοῖς λοιποῖς [22] πᾶσι·

A. D. 62.

1 Ac. 22. 1.
2 He. 6. 16.
3 εἰμί.
4 Ro. 11. 17.
* συνεπισκόποις π.
5 Ro. 1. 9.
6 Pr. 1. 4, 22; 3. 20; 22. 12.
† (Παντοτε... ποιούμενος) alii (μετὰ χ. τ. δ. ποιούμενος)-π.
7 Lu. 12. 56.
8 Ro. 2. 18.
‡ ποιούμενος τὴν δέησιν μετὰ χαρᾶς ἐπὶ-π.
9 2 Pe. 3. 1.
10 Ac. 24. 16.
11 c. 2. 1. 3. 10. Ac. 2. 42.
12 πληρόω.
§ καρπὸν δικ. τὸν διά-α.
13 πείθω.
14 ἐνάρχομαι Ga. 3. 3.
‖ μοι,-π.
15 2 Co. 7. 1.
16 1 Ti. 4. 15.
17 1 Co. 1. 8. 2 Co. 1. 14.
18 Col. 4. 18.
19 Ep. 6. 1.
20 Mat. 27. 27.
21 γίνομαι.
** ϗ ἐν τῇ-λ.
22 s. τόποις.
23 ἔρχομαι.

14 Καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, [1]πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾷν [3]ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.†

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριςὸν κηρύσσουσιν.

16 ** Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριςὸν καταγγέλλουσιν ‡ οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν †† ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·

17 ‡‡ Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.

18 Τί γάρ; [11] πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει,[12] εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.

19 Οἶδα[18] γὰρ ὅτι τοῦτό μοι [19]ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ [21]ἐπιχορηγίας τοῦ Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

20 Κατὰ τὴν ‖‖ [23]ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριςὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου.

21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ [28]ζῆν, * Χριςός· καὶ τὸ [2]ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ [4]τὸ [28]ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς [5] ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ [6]γνωρίζω.

23 Συνέχομαι[7] ‡ γὰρ ἐκ τῶν δύο, τὴν [8]ἐπιθυμίαν §ἔχων εἰς τὸ [9]ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ ‖ μᾶλλον [10]κρεῖσσον·

24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν ** ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον [12]δι' ὑμᾶς.

25 Καὶ [18]τοῦτο [1]πεποιθὼς [18]οἶδα ὅτι μενῶ ϗ §§ [14]συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως·

26 Ἵνα τὸ [17]καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον [20]ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριςοῦ [22]πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε [24]ἐλθὼν ϗ [18]ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε *† [25]ἀπὼν, ἀκούσω τὰ [26]περὶ ὑμῶν, ὅτι [27]ςήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου·

28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις *‡αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, *§ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ·

A. D. 62.

* χρηστὸν,-i.
1 πείθω, v. 6.
2 ἀποθνήσκω
3 Lu. 1. 74.
4 s. μοι συμ.
5 s. ἔςαι.[βῆ
† τοῦ Θεοῦ, s. κυρίου-f.
6 ch. 4. 6.
‡ δὲ-a.
7 Lu. 12. 50.
8 Lu. 22. 15.
§ ἔχων· τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χ. εἶναι,-n.
9 Lu. 12. 36.
‖ γὰρ μᾶλλον-a.
10 1Co.7.9.38.
** Οἱ δὲ et vs. 16, 17. transp.-a.
11 Ac. 4. 2.
12 s. ἐστι.
†† ἐγείρειν-h
‡‡ Οἱ μὲν-a.
13 s. κατὰ.[h.
§§ παραμενῶ-
14 Ps. 72. 5.
15 s διαφέρει.
16 Mat 23.13.
17 ch. 2. 16.
18 εἴδω.
19 ἀποβαίνω
20 Ep. 4. 1.
21 Ep. 4. 16.
22 Ac. 23. 1.
23 Ro. 8. 19.
‖‖ καραδοκίαν-n.
24 ἔρχομαι.
*† ἀπὼν ἀκούω-n.
25 ἄπειμι.
26 s. πράγματα
27 στήκω.
*‡ ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδ.-a
*§ ὑμῶν-i.
28 ζάω.

29 "Οτι ὑμῖν [1] ἐχαρι-
σθη * τὸ ὑπὲρ Χριςοῦ,
οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν
πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ
ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·
30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα
ἔχοντες οἷον ‡[7]ἴδετε ἐν
ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν
ἐμοί.

Κεφ. β'.

ΕΙ τις οὖν [9]παράκλη-
σις ἐν Χριςῷ, εἴ ‖ τι
[11] παραμύθιον ἀγάπης.
εἴ τις [13]κοινωνία Πνεύ-
ματος, εἴ **τινα σπλάγ-
χνα καὶ [14]οἰκτιρμοὶ,
2 Πληρώσατέ μου
τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ
[17] φρονῆτε, τὴν αὐτὴν
ἀγάπην ἔχοντες, σύμ-
ψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦν-
τες·
3 Μηδὲν κατὰ [19] ἐρί-
θειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλ-
λὰ τῇ [20] ταπεινοφροσύ-
νῃ ἀλλήλους [21] ἡγούμε-
νοι [22]ὑπερέχοντας ἑαυ-
τῶν.
4 Μὴ [23]τὰ ἑαυτῶν ‡‡ ἕ-
καστος §§ σκοπεῖτε, ἀλ-
λὰ c καὶ | ‖‖ τὰ ἑτέρων
*‖ ἕκαστος.
5 Τοῦτο c γὰρ | †‡φρο-
νείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ·
6 "Ος ἐν μορφῇ Θεοῦ
ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγ-
μὸν [21] ἡγήσατο τὸ [24]εἶ-
ναι ἴσα Θεῷ·
7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένω-
σε, μορφὴν δούλου λα-
βὼν, †‖ ἐν ὁμοιώματι
ἀνθρώπων ‡§ γενόμε-
νος.

8 Καὶ [2] σχήματι [3] εὑ-
ρεθεὶς ὡς † ἄνθρωπος,
[4] ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν,
γενόμενος [5]ὑπήκοος μέ-
χρι θανάτου, θανάτου
δὲ σταυροῦ.
9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐ-
τὸν [8] ὑπερύψωσε, καὶ
[1]ἐχαρίσατο αὐτῷ §ὄνο-
μα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα·
10 "Ινα ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ
ἐπουρανίων καὶ ἐπιγεί-
ων καὶ καταχθονίων·
11 Καὶ πᾶσα γλῶσσα
ἐξομολογήσηται ὅτι
Κύριος Ἰησοῦς [12]Χρι-
ςὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ πα-
τρός.
12 "Ωςε, ἀγαπητοί μου,
καθὼς πάντοτε [16] ὑπη-
κούσατε, μὴ ὡς | ἐν
τῇ παρουσίᾳ μου μό-
νον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
†† μου, μετὰ φόβου καὶ
τρόμου τὴν ἑαυτῶν
σωτηρίαν [18]κατεργάζε-
σθε·
13 *† Ὁ Θεὸς γάρ [24] ἐ-
στιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν
καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ
*‡ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς
εὐδοκίας.
14 Πάντα ποιεῖτε χω-
ρὶς *§ γογγυσμῶν καὶ
διαλογισμῶν·
15 "Ινα γένησθε ἄ-
μεμπτοι καὶ ἀκέραιοι,
τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα
†§ ἐν μέσῳ γενεᾶς σκο-
λιᾶς καὶ διεςραμμένης·
ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φω-
στῆρες ἐν κόσμῳ,
16 Λόγον ζωῆς ἐπε-

A. D. 62.

1 χαρίζομαι.
* ἀπὸ Χρι-
στοῦ,-n.
2 1 Co. 7. 31.
3 εὑρίσκω.
† ἄνθρωπος·
ἐταπ.-a.
4 ταπεινόω.
5 Ac. 7. 39.
‡ εἴδετε-h.
7 εἴδω.
8 ὑπερυψόω.
§ τὸ ὄνομα-i.
9 Lu. 2. 25.
‖ τις-i.
11 Wis. 3. 18.
12 s. ἐστι.
13 ch. 1. 5.
** τις-l.
14 Ro. 12. 1.
16 ὑπακούω.
17 Ro. 12. 3, 16.
†† μου μ.φ. καὶ
τρόμου,τὴν-n
18 Ro. 2. 9.
19 ch. 1. 16.
20 Ac. 20. 19.
21 ἡγέομαι.
22 c. 3. 8; 4. 7.
23 s. μόνον.
‡‡ ἕκαστοι-n
§§ σκοποῦντες-
24 εἰμί. [a.
‖‖ ἑτέρων·ἕκα-
στοι τοῦτο φρο-
νεῖτε ἐν-n.
*† Θεὸς-h.
*‡ ἐνεργεῖν.
Ὑπὲρ τῆς
εὐδοκίας
πάντα-n.
*§ ὀργῆς-n.
*‖ ἕκαστοι.-a.
al. e. al.
transp.
†‡ φρονεῖτε-i.
†§ μέσου-h.
†‖ λαβών·
ἐν-n.
‡§ γενόμενος·
καὶ-n.

χοντες· εἰς καύχημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριςῦ,
ὅτι οὐκ εἰς κενὸν [2]ἔδρα-
μον, οὐδὲ εἰς κενὸν
[3]ἐκοπίασα·
17 Ἀλλ' εἰ καὶ [6]σπέν-
δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ
λειτουργίᾳ τῆς πίςεως
ὑμῶν, χαίρω καὶ συγ-
χαίρω πᾶσιν ὑμῖν.
18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ
ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγ-
χαίρετέ μοι.
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυ-
ρίῳ Ἰησῦ, Τιμόθεον τα-
χέως [13]πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ § εὐψυχῶ,
[15]γνὺς τὰ περὶ ὑμῶν.
20 Οὐδένα γὰρ ἔχω
[16]ἰσόψυχον, ὅςτις γνη-
σίως τὰ περὶ ὑμῶν με-
ριμνήσει.
21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ
ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ
** τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ.
22 Τὴν δὲ [19]δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι
ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν
ἐμοὶ [21]ἐδούλευσεν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον.
23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλ-
πίζω [13]πέμψαι, ὡς ἂν
[23]ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ,
[25]ἐξαυτῆς.
24 Πέποιθα [27] δὲ ἐν
Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς
ταχέως §§ [28]ἐλεύσο-
μαι.
25 Ἀναγκαῖον δὲ [29]ἡ-
γησάμην Ἐπαφρόδι-
τον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ [30]συςρα-
τιώτην μου, ὑμῶν δὲ
[1]ἀπόστολον, καὶ λει-
τουργὸν τῆς χρείας
μου, [13]πέμψαι πρὸς
ὑμᾶς·
26 Ἐπειδὴ [4]ἐπιποθῶν
[5]ἦν πάντας ὑμᾶς, *
καὶ [7]ἀδημονῶν, διότι
[8]ἠκούσατε ὅτι [9]ἠσθέ-
νησε.
27 Καὶ γὰρ [9]ἠσθένησε
παραπλήσιον †θανάτῳ·
ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέ-
ησεν·[10] οὐκ αὐτὸν δὲ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ,
ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ ‡ λύ-
πῃ [11]σχῶ.
28 Σπυδαιοτέρως[12] οὖν
[13]ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα
[14]ἰδόντες ‖αὐτὸν πάλιν,
χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπό-
..μος [5]ὦ.
29 Προσδέχεσθε [17] οὖν
αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ
πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς
τοιούτους [18]ἐντίμους
ἔχετε·
30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον
ᵈ τοῦ Χριςῦ ¶ †† μέχρι
θανάτου [20]ἤγγισε ‡‡πα-
ραβουλευσάμενος τῇ
ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ
τὸ ὑμῶν [22]ὑστέρημα
τῆς πρός με [24]λειτουρ-
γίας.

Κεφ. γ'.

Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί
μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ.
Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν,
ἐμοὶ μὲν οὐκ [26]ὀκνη-
ρὸν, ὑμῖν δὲ ‖‖ ἀσφα-
λές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας,
βλέπετε τοὺς κακοὺς
ἐργάτας, βλέπετε τὴν
κατατομήν.

A. D. 62.

1 2 Co. 8. 23.
2 τρέχω.
3 κοπιάω.
4 ch. 1. 8
Ro. 1. 11.
5 εἰμί.
* ἰδεῖν.-f. q. s.
6 2 Ti. 4. 6.
7 Mat. 26. 37.
8 ἀκούω.
9 ἀσθενέω.
† θανάτου-n.
10 ἐλεέω.
‡ λύπην a.
11 ἔχω.
§ εὐψυχῶ, n
12 Lu. 7. 4.
Tit. 3. 13.
13 πέμπω.
14 εἴδω.
‖ αὐτὸν, πά-
λιν χαρῆ-
τε,-n.
15 γινώσκω.
16 Ps. 54. 13.
17 προςδέχο-
μαι.
** τὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ-a.
18 Lu. 7. 2.
1 Pe. 2. 4, 6.
†† al. Χριςῦ,
al. κυρίυ, s.
Θεοῦ.
19 Ro. 5. 4.
20 ἐγγίζω.
‡‡ παραβο-
λευσάμε-
νος-l.
21 δουλεύω.
22 Lu. 21. 4.
23 ἀπείδω.
24 Lu. 1. 23.
25 Mar. 6. 25.
26 Mat. 25. 26.
27 πείθω. [n.
§§ ἐλεύσεται.-
28 ἔρχομαι.
‖‖ τὸ-f.
29 ἡγέομαι.
30 Phile. 2.

3 Ἡμεῖς γάρ [11] ἐσμεν ἡ
περιτομή. οἱ πνεύματι
[*] Θεῷ λατρεύοντες, καὶ
[1] καυχώμενοι ἐν Χριςῷ
Ἰησοῦ, καὶ ὀὐκ ἐν σαρκὶ
[2] πεποιθότες·
4 Καίπερ ἐγὼ [3] ἔχων
πεποίθησιν καὶ ἐν σαρ-
κί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος
[2] πεποιθέναι ἐν σαρκὶ,
ἐγὼ μᾶλλον·
5 § Περιτομῇ ὀκταήμε-
ρος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ,
φυλῆς Βενιαμὶν, Ἑ-
βραῖος ἐξ Ἑβραίων,
κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 Κατὰ ζῆλον διώκων
τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ
δικαιοσύνην τὴν ἐν νό-
μῳ [9] γενόμενος ἄμεμ-
πτος.
7 [c] Ἀλλ' ἅτινα [11] ἦν
μοι κέρδη, ταῦτα ἥγη-
μαι διὰ τὸν Χριστὸν
[13] ζημίαν.
8 Ἀλλὰ ‡‡ μενοῦνγε
καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζη-
μίαν [11] εἶναι διὰ τὸ
ὑπερέχον τῆς γνώσεως
Χριςοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυ-
ρίου μου, δι' ὃν [21] τὰ
πάντα [23] ἐζημιώθην, καὶ
ἡγοῦμαι [26] σκύβαλα
[11] εἶναι, ἵνα Χριστὸν
[29] κερδήσω,
9 Καὶ [30] εὑρεθῶ ἐν αὐ-
τῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δι-
καιοσύνην τὴν ἐκ νόμου,
ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ
§§ δικαιοσύνην [c] ἐπὶ τῇ
πίστει· *†
10 Τοῦ [34] γνῶναι [35] αὐ-
τὸν, καὶ τὴν δύναμιν
τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ,

A. D. 62.

* Θεοῦ-i.
1 καυχάομαι.
2 πείθω.
3 s. εἰμι.
4 καταντάω.
† συμμορφι-
ζόμενος-h.
5 λαμβάνω.
6 s. βραβεῖα.
‡ ἢ ἤδη δεδι-
καίωμαι,-f.
7 τελειόω.
§ περιτομῇ-a
8 καταλαμ-
βάνω.
|| Χριστοῦ.-a.
9 γίνομαι.
** οὔπω-n.
10 s. ποιῶ.
11 εἰμί.
†† κατασκο-
πῶν-n.
12 Job 16. 12.
13 Ac. 27. 10.
14 Ro. 12. 13.
16 1 Co. 9. 24.
17 Jno. 8. 23.
18 Ro. 11. 29.
19 Mat. 5. 48.
20 s. ἐσμέν.
‡‡ μὲν οὖν-a
21 s. κατὰ.
22 c. 1.7; 2. 2.
23 ζημιόω.
24 ἀποκαλύ-
πτω.
25 φθάνω.
26 s. δεῖ.
27 Ac. 21. 24.
28 Eccl. 27.4.
29 Mat. 16.26.
30 εὑρίσκω.
32 2 Co. 10.13.
§§ Vide App.
33 Jno. 20.25.
34 s. ἕνεκα.
35 γινώσκω.
*† al. ἐν πίςει
|||| ἑτέρως, s.
κατὰ τὴν
σάρκα.-f.

καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν
παθημάτων αὐτοῦ, συμ-
μορφούμενος † τῷ θανά-
τῳ αὐτοῦ·
11 Εἴ πως [4] καταντή-
σω εἰς τὴν ἐξανάςασιν
τῶν νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη [5] ἔλα-
βον,[6] ‡ ἢ ἤδη [7] τετε-
λείωμαι· διώκω δὲ εἰ
καὶ [8] καταλάβω, ἐφ'
ᾧ καὶ [8] κατελήφθην
ὑπὸ || τοῦ Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ.
13 Ἀδελφοὶ, ἐγὼ ἐμαυ-
τὸν ** οὐ λογίζομαι
[8] κατειληφέναι·
14 Ἓν δὲ, [10] τὰ μὲν
ὀπίσω ἐπιλανθανόμε-
νος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν
ἐπεκτεινόμενος, †† κατὰ
[12] σκοπὸν [14] διώκω ἐπὶ
τὸ [16] βραβεῖον τῆς
[17] ἄνω [18] κλήσεως τοῦ
Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.
15 Ὅσοι οὖν [19] τέλει-
οι, [20] τοῦτο φρονῶμεν·
καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
νεῖτε,[22] καὶ τοῦτο ὁ
Θεὸς ὑμῖν [24] ἀποκαλύ-
ψει.
16 Πλὴν εἰς ὃ [25] ἐφθά-
σαμεν,[26] τῷ αὐτῷ ςοι-
χεῖν[27] [32] b κανόνι, τὸ
αὐτὸ φρονεῖν. § §
17 Συμμιμηταί μου
[9] γίνεσθε, ἀδελφοὶ, καὶ
σκοπεῖτε τοὺς οὕτω πε-
ριπατοῦντας, καθὼς ἔχε-
τε [33] τύπον ἡμᾶς.
18 Πολλοὶ γὰρ περι-
πατοῦσιν, |||| οὓς πολλά-
κις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ
καὶ κλαίων λέγω, τοὺς

ἐχθροὺς τοῦ ςαυρȣ̃ τοῦ
Χριστοῦ·
19 Ὧν τὸ τέλος ἀπώ-
λεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοι-
λία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ
τὰ [1] ἐπίγεια φρονοῦν-
τες.
20 Ἡμῶν γὰρ τὸ [3] πο-
λίτευμα ἐν οὐρανοῖς
ὑπάρχει, [5] ἐξ οὗ καὶ
σωτῆρα [7] ἀπεκδεχόμε-
θα Κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στόν·
21 Ὃς [9] μετασχηματί-
σει τὸ σῶμα τῆς [10] τα-
πεινώσεως ἡμῶν, [b] εἰς
τὸ [11] γενέσθαι αὐτὸ
[13] σύμμορφον τῷ σώμα-
τι τῆς δόξης αὐτοῦ,
κατὰ τὴν [15] ἐνέργειαν
τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ
πάντα.

Κεφ. δ΄.

ΩΣΤΕ, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπό-
θητοι, χαρὰ καὶ στέ-
φανός μου, οὕτω [19] στή-
κετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπη-
τοί.
2 § Εὐωδίαν παρακα-
λῶ, καὶ Συντύχην πα-
ρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν Κυρίῳ.
3 ‖ Καὶ ἐρωτῶ καί σε,
** σύζυγε [25] γνήσιε,
[27] συλλαμβάνȣ αὐταῖς,
αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγε-
λίῳ [31] συνήθλησάν μοι,
μετὰ καὶ Κλήμεντος, ϗ
τῶν λοιπῶν συνεργῶν
μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν
βίβλῳ ζωῆς.

A. D. 62.

* κυρίῳ· πάν-
τοτε, πάλιν-
1 ch. 2.10. [n.
2 1 Ti. 3. 3.
3 2 Mac. 12. 7.
4 γινώσκω.
5 pro ἐξ ὧν
sc. οὐρανῶν
6 Mat. 6. 25.
7 Ro. 8. 19.
8 s. χρόνῳ,
v. τόπῳ, v.
πράγματι.
9 1 Co. 4. 6.
10 Lu. 1. 48.
11 γίνομαι.
12 c. 2.3; 3.8.
13 Ro. 8. 29.
† σώματα-n.
15 Ep. 1. 19.
16 2 Co. 2. 11.
17 εἰμί.
18 1 Ti. 3.8, 11.
19 στήκω.
20 2 Co. 7. 11.
21 Eccl. 20. 12.
‡ ἐπιςήμης-f
22 ch. 3. 13.
23 μανθάνω.
§ Εὐοδίαν-α.
24 παραλαμ-
‖ ναί-α [βάνω
** γνήσιε
γερμάνε
σύζυγε,-n.
25 2 Co. 8. 8.
26 ἀκούω.
27 Lu. 5. 7, 9.
28 Ro. 15. 33.
29 χαίρω.
30 ἀναθάλλω
31 συναθλέω
32 s. κατὰ v.
εἰς. [σθε-n.
†† ὑστερεί-
33 φρονέω.
34 ἀκαιρέομαι
‡‡ conj. Οὐχ,
ὅτι (s. ὡς)
καθυστέρη-
σα, λέγω.

4 Χαίρετε ἐν * Κυρίῳ
πάντοτε· πάλιν ἐρῶ,
χαίρετε.
5 Τὸ [2] ἐπιεικὲς ὑμῶν
[4] γνωσθήτω πᾶσιν ἀν-
θρώποις· ὁ Κύριος ἐγ-
γύς.
6 Μηδὲν [6] μεριμνᾶτε·
ἀλλ' ἐν παντὶ [8] τῇ
προσευχῇ καὶ τῇ δεή-
σει μετὰ εὐχαριστίας
τὰ αἰτήματα ὑμῶν
γνωριζέσθω πρὸς τὸν
Θεόν·
7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
Θεοῦ, ἡ [12] ὑπερέχουσα
πάντα νοῦν, [14] φρου-
ρήσει τὰς καρδίας ὑ-
μῶν καὶ τὰ † νοήματα
ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.
8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ,
ὅσα [17] ἐστὶν ἀληθῆ,
ὅσα [18] σεμνὰ, ὅσα δί-
καια, ὅσα [20] ἁγνὰ, ὅσα
[21] προσφιλῆ, ὅσα εὔφη-
μα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
τις ἔπαινος, ‡ ταῦτα λο-
γίζεσθε· [22]
9 Ἃ καὶ [23] ἐμάθετε,
καὶ [24] παρελάβετε, καὶ
[26] ἠκούσατε, καὶ εἴδετε
ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσε-
τε, καὶ ὁ [28] Θεὸς τῆς
εἰρήνης [17] ἔσται μεθ'
ὑμῶν.
10 Ἐχάρην [29] δὲ ἐν
Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι
ἤδη ποτὲ [30] ἀνεθάλετε
[32] τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρο-
νεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ [33] ἐφρο-
νεῖτε, †† [34] ἠκαιρεῖσθε
δέ.
11 ‡‡ Οὐχ ὅτι καθ' ὑςέ-
ρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ

ἔμαθον,[1] ἐν οἷς [3] εἰμι,
αὐτάρκης [4]εἶναι.
12 Οἶδα[5] * δὲ ταπεινῦ-
σθαι, [5]οἶδα καὶ περισ-
σεύειν· ἐν παντὶ [7]καὶ
ἐν πᾶσι [3]μεμύημαι[8] καὶ
χορτάζεσθαι ϗ πεινᾷν,
ϗ περισσεύειν καὶ ὑϛε-
ρεῖσθαι.
13 Πάντα [13] ἰσχύω ἐν
τῷ [14] ἐνδυναμοῦντί με
b Χριστῷ.|
14 Πλὴν καλῶς [15]ἐ-
ποιήσατε, [18]συγκοινω-
νήσαντές μου τῇ θλί-
ψει.
15 Οἴδατε[5] δὲ καὶ
ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι
ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγε-
λίου, ὅτε [17] ἐξῆλθον
ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδε-
μία μοι ἐκκλησία
[18] ἐκοινώνησεν εἰς λό-
γον δόσεως καὶ λή-
ψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μό-
νοι·
16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσα-
λονίκῃ καὶ ἅπαξ ϗ δὶς
c εἰς | τὴν χρείαν μοι
[19] ἐπέμψατε.
17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ
δόμα, ἀλλ' [20] ἐπιζητῶ
τὸν καρπὸν τὸν πλε-
ονάζοντα εἰς λόγον
ὑμῶν.
18 Ἀπέχω [2] δὲ πάντα,
καὶ περισσεύω· [6]πε-
πλήρωμαι, δεξάμενος
c παρὰ Ἐπαφροδίτου |
τὰ παρ' ὑμῶν, [9] ὀσμὴν
εὐωδίας, [10]θυσίαν [11]δε-
κτὴν, [12] εὐάρεστον τῷ
Θεῷ.
19 Ὁ δὲ Θεός μου † πλη-
ρώσει πᾶσαν χρείαν
ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον
αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ.
20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πα-
τρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων. Ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα
ἅγιον ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ.
Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.
22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
πάντες οἱ ἅγιοι, μά-
λιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καί-
σαρος οἰκίας.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
c ἡμῶν | Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ πάντων ὑμῶν.
c Ἀμήν. | ‡

A. D. 62.

1 μανθάνω.
2 Mat. 6. 2.
3 s. πράγμασι
4 εἰμί.
* καί-α.
5 εἴδω.
6 πληρόω.
7 s. χρόνῳ v. τόπῳ.
8 μυέω.
9 2 Co. 2. 14, 15. Ep. 5. 2.
10 Ep. 5. 2.
11 2 Co. 6. 2.
12 Ro. 12. 1.
† πληρώσαι-ι.
13 Mat. 26. 40. Lu. 6. 48. Ac. 6. 10. 15. 10.
14 Ac. 9. 22. Ro. 4. 20. Ep. 6. 10. 1 Ti. 1. 12. 2 Ti. 2. 1. 4. 17. He. 11. 34.
15 ποιέω.
16 Ep. 5. 11.
17 ἐξέρχομαι.
18 κοινόω.
19 πέμπω.
20 Mat. 6. 32. Lu. 12. 30.
‡ Vide App.

Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόςολος
Ἰησοῦ Χριςȣ̃, διὰ θελή-
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμό-
θεος ὁ ἀδελφὸς,
2 Τοῖς ἐν *Κολοσσαῖς
ἁγίοις καὶ πιςοῖς ἀδελ-
φοῖς ἐν Χριςῷ· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὁ χ̃ς
Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. |
3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ
Θεῷ ¶ καὶ † ‡ πατρὶ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
§ Χριστοῦ, πάντοτε πε-
ρὶ ‖ ὑμῶν προςευχόμε-
νοι·
4 Ἀκούσαντες τὴν πί-
στιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην
*† τὴν εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους,
5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν
[8]ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, ἣν [9]προ-
ηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου,
6 Τοῦ [10]παρόντος εἰς
ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν
παντὶ τῷ *§ κόσμῳ· καὶ
[4]ἔστι [15]καρποφοροῦ-
μενον *‖ καθὼς καὶ ἐν
ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας
[1]ἠκούσατε καὶ [2]ἐπέ-
γνωτε τὴν χάριν τοῦ
Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·
7 Καθὼς ¶ καὶ | ἐμά-
θετε [3] ἀπὸ Ἐπαφρᾶ
τοῦ ἀγαπητοῦ συν-
δούλου ἡμῶν, ὅς [4]ἐ-
στι πιστὸς ὑπὲρ † ὑ-
μῶν διάκονος τοῦ Χρι-
στοῦ·
8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν
[5]πνεύματι.
9 Διὰ τȣ̃το καὶ ἡμεῖς,
ἀφ' ἧς ἡμέρας [1]ἠκούσα-
μεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ
ὑμῶν προςευχόμενοι,
καὶ αἰτούμενοι ἵνα
[6]πληρωθῆτε τὴν ἐπί-
γνωσιν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ
καὶ [7]συνέσει πνευματι-
κῇ·
10 Περιπατῆσαι [10] ὑ-
μᾶς | [11] ἀξίως τοῦ Κυ-
ρίου εἰς πᾶσαν ἀρέ-
σκειαν, [12] ἐν παντὶ ἔρ-
γῳ ἀγαθῷ καρποφο-
ροῦντες καὶ αὐξανόμε-
νοι *‡ εἰς τὴν ἐπίγνω-
σιν τοῦ Θεοῦ,
11 Ἐν πάσῃ [14]δυνάμει
δυναμούμενοι κατὰ τὸ
κράτος τῆς δόξης αὐ-
τȣ̃, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν

A. D. 62.

1 ἀκούω.
2 ἐπιγινώσκω
3 μανθάνω.
* Κολασσαῖς-
4 εἰμί. [h.
| ἡμῶν-h.
5 Joo. 4. 24.
‡ alii τῷ s. καὶ τῷ.
§ Χριστοῦ πάντοτε, περὶ-a.
‖ ὑπέρ-i.
*† ἣν ἔχετε-i
6 πληρόω.
7 ch. 2. 2. Mat. 12. 33.
8 Lu. 19. 20. 2 Ti. 4. 8. He. 9. 27.
9 προακούω.
10 s. εἰς τό.
11 Ep. 4. 1.
12 s. τȣ̃ Θεοῦ.
*‡ τῇ ἐπιγνώσει-l. al. ἐν τῇ ἐπιγνώσει.
13 πάρειμι.
14 Ep. 1. 19. Ph. 3. 10.
*§ κόσμῳ ἐστι-h.
15 ver. 10. Mat. 13. 23. Mar. 4. 20. Lu. 8. 15.
*‖ καὶ αὐξανόμενον,-m.

καὶ *μακροθυμίαν μετὰ
χαρᾶς·
12 Εὐχαριστοῦντες †τῷ
πατρὶ τῷ ‡[1]ἱκανώσαντι
ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
κλήρου τῶν ἁγίων ἐν
τῷ φωτί·
13 Ὃς [2]ἐῤῥύσατο ἡμᾶς
ἐκ τῆς [3]ἐξουσίας τοῦ
σκότους, καὶ [8]μετέστη-
σεν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης
αὐτοῦ·
14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
ἀπολύτρωσιν b διὰ τοῦ
αἵματος αὐτοῦ,| τὴν
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτι-
ῶν·
15 Ὅς [9]ἐστιν [12]εἰκὼν
τοῦ Θεοῦ τοῦ [13]ἀορά-
του, [16]πρωτότοκος πά-
σης κτίσεως·
16 Ὅτι ἐν αὐτῷ [18]ἐ-
κτίσθη τὰ πάντα c τὰ|
§§ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ
τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρα-
τὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
θρόνοι, εἴτε κυριότη-
τες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε
ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι'
αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν
[18] ἔκτισται·
17 Καὶ αὐτός [9]ἐστι
πρὸ πάντων, καὶ c τὰ|
πάντα ἐν αὐτῷ [26]συνέ-
στηκε.
18 Καὶ αὐτός [9]ἐστιν
ἡ κεφαλὴ τοῦ σώμα-
τος τῆς ἐκκλησίας, ὅς
[9]ἐστιν *|| [28]ἀρχή, πρω-
τότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν,
ἵνα [27]γένηται ἐν πᾶ-
σιν[29] αὐτὸς [31]πρωτεύ-
ων·
19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδό-
κησε[1] πᾶν τὸ [2]πλήρω-
μα [4]κατοικῆσαι·
20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀπο-
καταλλάξαι τὰ πάντα
εἰς ||αὐτόν, [5]εἰρηνοποι-
ήσας διὰ τοῦ αἵματος
τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι'
αὐτοῦ.| εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
21 Καὶ ὑμᾶς ποτε
[9]ὄντας [10]ἀπηλλοτρι-
ωμένους, καὶ ἐχθροὺς
** τῇ [11]διανοίᾳ ἐν τοῖς
ἔργοις τοῖς πονηροῖς,
νυνὶ δὲ ἀποκατήλλα-
ξεν,
22 Ἐν τῷ σώματι τῆς
σαρκὸς †† αὐτοῦ, διὰ
τοῦ θανάτου, [14]παρα-
στῆσαι[15] ὑμᾶς ἁγίους
καὶ ἀμώμους καὶ [17]ἀν-
εγκλήτους κατενώπιον
‡‡ αὐτοῦ·
23 Εἴ [19] γε ἐπιμένετε
τῇ πίστει [20]τεθεμελιω-
μένοι καὶ [21]ἑδραῖοι,
καὶ μὴ [22]μετακινούμε-
νοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
τοῦ εὐαγγελίου οὗ [23]ἠ-
κούσατε, τοῦ [24]κηρυ-
χθέντος ἐν πάσῃ c τῇ|
[25]κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν
οὐρανόν· οὗ [27]ἐγενό-
μην ἐγὼ Παῦλος διάκο-
νος.
24 |||| Νῦν χαίρω ἐν
τοῖς παθήμασί b μου|
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντα-
ναπληρῶ τὰ [30]ὑστερή-
ματα τῶν θλίψεων τοῦ
Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος
αὐτοῦ, ὅ [9]ἐστιν ἡ ἐκ-
κλησία·

A. D. 62.

* μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς εὐχαριστ.-n.
1 Mat. 3. 17.
2 ch. 2. 9.
† τῆς Θεότητος f.
‡ Θεῷ τῷ s. Θεῷ καὶ-f.
§ καλέσαντι-n
3 2 Co. 3. 6.
4 Ep. 3. 17.
|| αὐτόν,-n.
5 Pr. 10. 10.
6 ῥύω.
7 Lu. 22. 53.
8 μεθίστημι.
9 εἰμί.
10 ἀπαλλοτριόω.
** Vide App.
11 Mat. 22.37.
12 ch. 3. 10.
13 Ro. 1. 20.
†† αὐτοῦ,-n.
14 s. εἰς τό.
15 παρίστημι
16 Mat. 1. 25.
17 1 Co. 1. 8.
‡‡ αὐτοῦ·-a.
§§ al. τά τε.
18 κτίζω.
19 2 Co. 5. 3.
20 θεμελιόω.
21 1 Co. 7.37.
22 De 19. 14.
23 ἀκούω.
24 κηρύσσω.
25 Ro. 8. 19.
26 συνίστημι
27 γίνομαι.
28 Jno. 1. 1.
29 s. πράγμασι v. ἀνθρώποις.
|||| Ὃς νῦν-n
*† ἡ ἀρχή, s. ἀπαρχή,-n
30 Lu. 21. 4.
31 Est. 5. 11.

25 Ἧς [1] ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν [3] οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν [4] δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·
26 Τὸ μυστήριον τὸ [5] ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν [7] αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, † νυνὶ δὲ [8] ἐφανερώθη τοῖς ‡ ἁγίοις αὐτοῦ·
27 Οἷς [9] ἠθέλησεν ὁ Θεὸς [11] γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, § ὅς [13] ἐστι Χριστὸς [14] ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·
28 Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες d πάντα ἄνθρωπον, | καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα [15] παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ b Ἰησοῦ. |
29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ [17] ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν [19] ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν [21] ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. β'.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς [24] εἰδέναι [25] ἡλίκον [26] ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, ** χ ὅσοι οὐχ [27] ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί·
2 Ἵνα [29] παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, ††[30] συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς [2] πληροφορίας τῆς [6] συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ b καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ· | *
3 Ἐν ᾧ [13] εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως [10] ἀπόκρυφοι.
4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς [12] παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.
5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν [16] τάξιν, καὶ τὸ || [18] στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
6 Ὡς οὖν [20] παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·
7 Ἐρριζωμένοι [22] καὶ [31] ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς [23] ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες d ἐν αὐτῇ | ἐν εὐχαριστίᾳ.
8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς [13] ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ [28] στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.
9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατ-

A. D. 62.

1 γίνομαι.
2 1 Th. 1. 5.
3 Lu. 16. 2.
4 δίδωμι.
5 ἀποκρύπτω.
6 ch. 1. 9.
* Vide App.
7 Ac. 15 18.
† ὁ νῦν ἐφανερώθη s. νυνὶ δὲ φανερωθὲν-n.
8 φανερόω.
‡ ἀποστόλοις-n.
9 θέλω.
10 Mar. 4. 22.
11 γνωρίζω.
12 Ja. 1. 22.
13 εἰμί.
§ ὅ-n.
14 Jno. 14. 20.
15 παρίστημι
16 Lu. 1. 8.
17 ch. 4. 12. Lu. 13. 24.
|| ὑστέρημα-n
18 Ec. 43. 1.
19 ch. 2. 12. Ep. 1. 19.
20 παραλαμβάνω.
21 Ro. 7. 5. 1 Co. 12. 6.
22 ῥιζόω.
23 διδάσκω.
24 εἴδω.
25 Ja. 3. 5.
26 Ph. 1. 30.
** καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει-f.
27 ὁράω.
28 Ga. 4. 3.
29 παρακαλέω.
†† συμβιβασθέντες-a.
30 συμβιβάζω, v. 19.
31 1 Co. 3. 10.

οικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς·

10 Καί [3] ἐστε ἐν αὐτῷ [4] πεπληρωμένοι, ὅς [3] ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης †ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας·

11 Ἐν ᾧ καὶ [5] περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ [7] σώματος [b] τῶν ἁμαρτιῶν | τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ·

12 Συνταφέντες [9] αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ [11] συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς [13] ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ [15] ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ [b] τῶν | νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς [3] ὄντας [d] ἐν | τοῖς παραπτώμασι χ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ‖ [22] συνεζωοποίησε [d] σὺν | αὐτῷ, χαρισάμενος ‡‡ ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·

14 Ἐξαλείψας [23] τὸ καθ' ἡμῶν [24] χειρόγραφον τοῖς [25] δόγμασιν, ὃ [3] ἦν [21] ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ §§ [33] ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

15 Ἀπεκδυσάμενος [35] ‖‖ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας [36] ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν *‡ αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν *[1] μέρει ἑορτῆς, ἢ [2] νουμηνίας, ἢ σαββάτων·

17 Ἅ [3] ἐστι σκιὰ τῶν ‡ μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα [b] τοῦ | Χριστοῦ.

18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν [6] ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ [c] μὴ | § ‖ [8] ἑώρακεν ** [10] ἐμβατεύων, [10] εἰκῆ [12] φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 Καὶ οὐ [14] κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν [17] ἁφῶν καὶ [18] συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, [20] αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ [b] οὖν | [24] ἀπεθάνετε σὺν [b] τῷ | Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς [25] ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;

21 Μὴ [26] ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ [28] θίγῃς·

22 Ἅ [3] ἐστι πάντα εἰς [30] φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ [32] ἐντάλματα καὶ [34] διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων·

23 Ἅτινά [3] ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ *† χ ἀφειδείᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

A. D. 62.

1 2 Co. 3. 10.
* ἡμέρα-n.
2 Ex. 40. 2.
3 εἰμί. [ἐν-n.
† ἐκκλησίας
‡ conj. μενοντων.
4 πληρόω.
5 περιτέμνω.
6 ch. 3. 12.
7 Ro. 6. 6.
§ al. οὐχ.
8 ὁράω.
‖ Vide App.
9 συνθάπτω.
** ἐμβατεύων εἰκῆ,-n.
10 1 Co. 15. 2.
11 συνεγείρω.
12 1 Co. 4. 6.
13 ch. 1. 29.
14 Mar. 7. 3, 4.
15 ἐγείρω.
16 Jos. 19. 49.
17 Ep. 4. 16.
18 ch. 3. 14.
20 αὐξάνω.
22 συζωοποιέω.
‡‡ ὑμῖν. [ἐω.
23 ἐξαλείφω.
24 ἀποθνήσκω.
25 ζάω. [σκω.
26 ἅπτομαι.
27 Tobit 5. 3.
28 He. 11. 28.
29 Lu. 2. 1.
30 Ro. 8. 21.
31 He. 10. 27.
32 Mat. 15. 9.
§§ ἦρεν-n.
33 αἴρω.
34 Ep. 4. 14.
35 ch. 3. 9.
‖‖ τὴν σάρκα τὰς ἐξουσίας,-n. [ζω
36 δειγματίζω
*† τοῦ νοὸς, f.
*‡ αὐτῷ. alii σταυρῷ. al. τῷ ξύλῳ.-n.

Κεφ. γ΄.

ΕΙ οὖν [1]συνηγέρθητε
τῷ Χριςῷ, τὰ [2]ἄνω ζη-
τεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς
[3]ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ
Θεοῦ καθήμενος.
2 Τὰ ἄνω [4]φρονεῖτε,
μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.
3 Ἀπεθάνετε[5] γὰρ, καὶ
ἡ ζωὴ ὑμῶν [6]κέκρυπται
σὺν * τῷ Χριστῷ ἐν τῷ
Θεῷ.
4 Ὅταν ὁ Χριστὸς
[8]φανερωθῇ, ἡ ζωὴ † ἡ-
μῶν, τότε καὶ ὑμεῖς
σὺν αὐτῷ φανερωθήσε-
σθε ἐν δόξῃ·
5 Νεκρώσατε[9] οὖν τὰ
[11]μέλη ‡ ὑμῶν [10] τὰ
[12]ἐπὶ τῆς γῆς, πορνεί-
αν, ἀκαθαρσίαν, [13]πά-
θος, [14]ἐπιθυμίαν κακὴν,
καὶ τὴν [15]πλεονεξίαν,
ἥτις [3]ἐστὶν εἰδωλολα-
τρεία·
6 Δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀρ-
γὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς
[17]υἱοὺς τῆς ἀπειθείας·
7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς
[19]περιεπατήσατέ ποτε,
ὅτε [21]ἐζῆτε ἐν ** αὐ-
τοῖς·
8 Νυνὶ δὲ [23]ἀπόθεσθε
καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα,
ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν,
βλασφημίαν, [27]αἰσχρο-
λογίαν ἐκ τοῦ ςόματος
ὑμῶν.
9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλ-
λήλους, [29]ἀπεκδυσάμε-
νοι τὸν παλαιὸν ἄν-
θρωπον σὺν ταῖς πρά-
ξεσιν αὐτοῦ·
10 Καὶ ἐνδυσάμενοι
τὸν νέον τὸν [31]ἀνακαι-
νούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαν-
τος αὐτόν·
11 Ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλ-
λην καὶ Ἰουδαῖος·
περιτομὴ καὶ ἀκροβυ-
στία· βάρβαρος, Σκύ-
θης· δοῦλος, ἐλεύθε-
ρος· ἀλλὰ ‖ τὰ [19] πάν-
τα καὶ ἐν πᾶσι Χρι-
στός.[7]
12 Ἐνδύσασθε οὖν,
ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ
ἅγιοι καὶ [32]ἠγαπημέ-
νοι, σπλάγχνα ‡ οἰ-
κτιρμῶν, χρηστότητα,
ταπεινοφροσύνην, πρα-
ότητα, μακροθυμίαν·
13 Ἀνεχόμενοι [10] ἀλ-
λήλων, καὶ χαριζόμε-
νοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις
πρός τινα ἔχῃ § μομφήν·
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
[16]ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω
καὶ ὑμεῖς.
14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τού-
τοις [18]τὴν ἀγάπην,
‖ ἥτις [3]ἐστὶ [20]σύνδε-
σμος τῆς †† [22]τελειότη-
τος·
15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
‡‡ Θεοῦ βραβευέτω ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
εἰς ἣν καὶ [24]ἐκλή-
θητε [25]ἐν ἑνὶ σώματι,
καὶ εὐχάριστοι [26]γίνε-
σθε.
16 Ὁ λόγος τοῦ Χρι-
στοῦ [28]ἐνοικείτω ἐν
ὑμῖν §§ [30]πλουσίως, ἐν
πάσῃ σοφίᾳ· διδά-
σκοντες καὶ νουθετοῦν-
τες ἑαυτοὺς ‖‖ ψαλ-
μοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ
ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν

A. D. 62.

1 συνεγείρω.
2 Jno. 8. 23. Ga. 4. 26.
3 εἰμί.
4 Mat. 16 23. Ro. 12. 3.
5 ἀποθνήσκω.
6 κρύπτω.
7 s. ἔστι.
* Θεῷ ἐν Χριστῷ·-n.
8 φανερόω.
† ὑμῶν.-h.
‡ οἰκτιρμοῦ,-a
9 νεκρόω. Ro. 4. 19.
10 Mat. 17. 17.
11 Ro. 7. 23. Ep. 4 25.
12 Ja. 5. 5.
13 Ro. 1. 26.
14 Lu. 22. 15.
15 Mar. 7. 22.
§ μέμψιν· al. ὀργήν·-n.
16 χαρίζομαι
17 Ep. 2. 2.
18 s. ἐνδύσασθε.
‖ ὅ s. ὅς-h.
19 περιπατέω
20 ch. 2. 19.
21 ζάω.
** τάτοις.-h.
†† ἑνότητος-n
22 He. 6. 1.
23 ἀποτίθημι.
‡‡ Χριςοῦ-a.
24 καλέω.
25 s. ε ναι.
26 γίνομαι.
27 cf. Ep. 5.4.
28 Ro. 8. 11.
29 ch. 2. 15.
§§ Vide App.
30 1 Ti. 6. 17.
‖‖ ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πν.-n.
31 2 Co. 4. 16.
32 ἀγαπάω.

χάριτι ¹ᾄδοντες ἐν **τῇ
καρδίᾳ ὑμῶν τῷ ‡Κυ-
ρίῳ.
17 Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν
²ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν
ἔργῳ, πάντα ⁴ἐν ὀνό-
ματι cΚυρίου| Ἰησοῦ,
εὐχαριστοῦντες τῷ
Θεῷ dκαὶ| πατρὶ δι'
αὐτοῦ.
18 Αἱ ⁷γυναῖκες, ὑπο-
τάσσεσθε τοῖς bἰδίοις|
ἀνδράσιν, ὡς ⁹ἀνῆκεν
ἐν Κυρίῳ.
19 Οἱ ⁷ἄνδρες, ἀγα-
πᾶτε τὰς γυναῖκας,|| καὶ
μὴ ¹³πικραίνεσθε πρὸς
αὐτάς.
20 Τὰ ⁷τέκνα, ὑπακούε-
τε τοῖς γονεῦσι κατὰ
πάντα· τοῦτο γάρ ³ἐ-
στιν ¹⁵εὐάρεστον ** τῷ
Κυρίῳ.
21 Οἱ ⁷πατέρες, μὴ
¹⁸‡‡ἐρεθίζετε τὰ τέκνα
ὑμῶν, ἵνα μὴ ²⁰ἀθυμῶ-
σιν.
22 Οἱ ⁷δοῦλοι, ὑπακού-
ετε ⁸κατὰ πάντα| τοῖς
κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ
ἐν §§²¹ὀφθαλμοδουλεί-
αις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι,
ἀλλ' ἐν ²³ἁπλότητι
καρδίας, φοβούμενοι
τὸν |||| Θεόν.
23 Καὶ πᾶν *†ὅ, τι
ἐὰν ⁵ποιῆτε ἐκ ψυχῆς
ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυ-
ρίῳ *‡καὶ οὐκ ἀνθρώ-
ποις·
24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ
Κυρίου ²⁵ἀπολήψεσθε
τὴν ²⁶ἀνταπόδοσιν τῆς
κληρονομίας· τῷ γὰρ|
Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.

A. D. 62.

1 ᾄδω.
* ταῖς καρδί-
αις-a.
† γὰρ-a.
2 ἀδικέω.
‡ Θεῷ-L.
3 εἰμί.
4 Ep. 6. 9.
5 ποιέω.
6 s. ποιεῖτε.
7 nom. pro
voc. At.
8 Ep 6. 1.
§ κατά-n.
9 ἀνήκω,
Ep. 5. 4.
10 2 Co. 8. 14.
11 Lu. 7. 4.
12 Ac. 1. 14.
|| ὑμῶν,-f.
13 πικραίνω.
14 ἀνοίγω.
15 He. 12. 1.
16 1 Co. 16.9.
** ἐν κυρίῳ.-
17 λαλέω. [a.
†† διό, s. δι'
ὅν-n.
18 δέω.
‡‡ παροργί-
ζετε-i.
19 2 Co. 9. 2.
20 1 Sa. 15.11.
§§ ὀφθαλμο-
δουλείᾳ,-i.
21 Ep. 6. 6.
22 s. ἔστω.
23 Ep. 6. 5.
24 ἀρτύω.
|||| κύριον-L.
*† ὃ ἐὰν-h.
*‡ δουλεύον-
τες, s. ἀρέ-
σκοντες-f.
25 ἀπολαμ-
βάνω.
26 πέμπω.
*§ γνῶτε τὰ
περὶ ἡμῶν,-i
27 γινώσκω.
28 Is. 59. 18.

25 Ὁ ‡δὲ ²ἀδικῶν κο-
μιεῖται ὃ ²ἠδίκησε· καὶ
οὐκ ³ἔστι ⁴προσωποληψία.

Κεφ. δ'.

ΟΙ ⁷κύριοι, τὸ ⁸δίκαι-
ον §καὶ τὴν ¹⁰ἰσότητα
τοῖς δούλοις ¹¹παρέχε-
σθε, εἰδότες ὅτι καὶ
ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν
οὐρανοῖς.
2 Τῇ προσευχῇ ¹²προσ-
καρτερεῖτε, γρηγοροῦν-
τες ἐν αὐτῇ ⁶ἐν εὐχα-
ριστίᾳ·|
3 Προσευχόμενοι ἅμα
καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
Θεὸς ¹⁴ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν¹⁶ τοῦ ⁶λόγου,| λα-
λῆσαι¹⁷ τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, ††δι' ὃ
καὶ ¹⁸δέδεμαι·
4 Ἵνα φανερώσω αὐ-
τό, ὡς δεῖ με ¹⁷λαλῆ-
σαι.
5 Ἐν σοφίᾳ περιπα-
τεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω,
τὸν καιρὸν ἐξαγοραζό-
μενοι.
6 Ὁ λόγος ὑμῶν ²²πάν-
τοτε ἐν χάριτι, ἅλατι
²⁴ἠρτυμένος, εἰδέναι
πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ
ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς
ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ
πιστὸς διάκονος, καὶ
σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·
8 Ὃν ²⁶ἔπεμψα πρὸς
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα
²⁷γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ
παρακαλέσῃ τὰς καρ-
δίας ὑμῶν·

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ
πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ
ἀδελφῷ, ὅς [1] ἐστιν
ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑ-
μῖν [2] γνωριοῦσι τὰ
[3] ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Ἀρίσταρχος ὁ συναιχ-
μάλωτός μου, καὶ Μάρ-
κος ὁ [4] ἀνεψιὸς Βαρνά-
βα, περὶ οὗ [5] ἐλάβετε
ἐντολάς· ἐὰν [6] ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς, [7] δέξασθε
αὐτόν·
11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγό-
μενος Ἰοῦστος, οἱ [1] ὄν-
τες ἐκ περιτομῆς· οὗ-
τοι μόνοι συνεργοὶ
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ, οἵτινες [10] ἐγε-
νήθησάν μοι παρηγο-
ρία.
12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν,
δοῦλος Χριστοῦ, πάν-
τοτε [13] ἀγωνιζόμενος
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς
προσευχαῖς, ἵνα [15] στῆ-
τε [16] τέλειοι καὶ § [17] πε-
πληρωμένοι ἐν παντὶ
θελήματι τοῦ Θεοῦ.
13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
ὅτι ἔχει * ζῆλον πολὺν
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν
Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν
Ἱεραπόλει.
14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγα-
πητὸς, καὶ Δημᾶς.
15 Ἀσπάσασθε τοὺς
ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς,
καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν
κατ' οἶκον † αὐτοῦ ἐκ-
κλησίαν.
16 Καὶ ὅταν [8] ἀνα-
γνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ
ἐπιστολὴ, [9] ποιήσα-
τε ἵνα καὶ ἐν τῇ
Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ
[8] ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν
[11] ‡ ἐκ Λαοδικείας ἵνα
καὶ ὑμεῖς [8] ἀναγνῶτε.
17 Καὶ εἴπατε Ἀρχίπ-
πῳ· Βλέπε τὴν δια-
κονίαν ἣν [14] παρέλαβες
ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν
πληροῖς.
18 [c] Ὁ ἀσπασμὸς τῇ
ἐμῇ χειρὶ Παύλου. [i]
Μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ'
ὑμῶν. [b] Ἀμήν. [1] ‖

A. D. 62.

* πολὺν πόνον-α. alii πολὺν πόθον, s. κόπον, s. ἀγῶνα.
1 εἰμί.
2 γνωρίζω.
3 pro τὰ πράγματα ἃ συμβέβηκε.
4 Nu. 36. 11.
5 λαμβάνω.
6 ἔρχομαι.
† αὐτῆς, s. αὐτῶν-n.
7 δέχομαι.
8 ἀναγινώ-
9 ποιέω. [σκω.
10 γίνομαι.
11 s. ἐπιστολὴν.
‡ ἐν-n.
13 ch. 1. 29. Lu. 13. 24.
14 παραλαμβάνω.
15 ἵστημι.
16 1 Co. 2. 6. Phi. 3. 15. He. 5. 14.
§ πεπληροφορημένοι-i.
17 πληρόω.
‖ Vide App.

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλου-
ανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονι-
κέων.[3] ἐν Θεῷ πατρὶ,
καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη[5] [d]ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.|
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ
Θεῷ πάντοτε περὶ πάν-
των ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν
[8]ποιούμενοι ἐπὶ τῶν
προσευχῶν § ἡμῶν·
3 Ἀδιαλείπτως μνη-
μονεύοντες ‖ ὑμῶν τοῦ
ἔργου τῆς πίστεως, καὶ
τοῦ [10]κόπου τῆς ἀγά-
πης, καὶ τῆς [11]ὑπομο-
νῆς [e]τῆς ἐλπίδος |
** τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπρο-
σθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πα-
τρὸς ἡμῶν·
4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ
[13]ἠγαπημένοι, ὑπὸ
Θεοῦ τὴν [15]ἐκλογὴν
ὑμῶν·
5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλι-
ον ἡμῶν οὐκ [2]ἐγενήθη
§§ εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυ-
νάμει, καὶ ἐν Πνεύματι
ἁγίῳ, καὶ ἐν [21]πληρο-
φορίᾳ πολλῇ· καθὼς
[1]οἴδατε οἷοι [2]ἐγενή-
θημεν [e]ἐν | ὑμῖν δι'
ὑμᾶς.
6 Καὶ ὑμεῖς [4]μιμηταὶ
ἡμῶν [2]ἐγενήθητε καὶ
τοῦ Κυρίου, [6]δεξάμενοι
τὸν λόγον ἐν θλίψει
πολλῇ, μετὰ χαρᾶς
Πνεύματος ἁγίου·
7 Ὥστε [2]γενέσθαι
ὑμᾶς * [7]τύπους πᾶσι
τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ καὶ † τῇ
Ἀχαΐᾳ.
8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ [9]ἐξή-
χηται ὁ λόγος τοῦ Κυ-
ρίου οὐ μόνον ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ ϗ ‡ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλὰ [c]καὶ | ἐν παντὶ
τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν
ἡ πρὸς τὸν Θεὸν [12]ἐξε-
λήλυθεν, ὥστε μὴ χρεί-
αν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν
τι.
9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ †† ἡ-
μῶν ἀπαγγέλλουσιν
[14]ὁποίαν [16]εἴσοδον ‡‡ ἔ-
χομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
πῶς [17]ἐπεστρέψατε
[10]πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ
τῶν εἰδώλων, δουλεύ-
ειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀλη-
θινῷ·
10 Καὶ [19]ἀναμένειν [20]
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν
οὐρανῶν, ὃν [22]ἤγειρεν

A. D. 52.

1 εἴδω.
2 γίνομαι.
3 s. σώσῃ.
4 ch. 2. 14.
5 s. ἔστω.
6 δέχομαι.
* τύπον-h. al. τύπος.
7 Jno. 20. 25.
† ἐν τῇ-h.
8 ποιέω.
9 ἐξηχέω.
‡ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ,-h.
§ ἡμῶν ἀδιαλείπτως,-n.
‖ τȣ ἔργ. τῆς πίς. ὑμῶν,-n
10 ch. 2. 9.
11 Lu. 8. 15. Ro. 5. 3, 4.
** alii καὶ τῆς ἐλπίδος, alii τῆς ἀγάπης-n.
12 ἐξέρχομαι.
13 ἀγαπάω.
†† ὑμῶν-n.
14 Ac. 26. 29. 1 Co. 3. 13.
15 Ac. 9. 15.
16 ch. 2. 1. [a.
‡‡ ἔσχομεν.
17 ἐπιστρέφω.
18 s. ἑαυτὸς.
§§ πρὸς-i.
19 s. εἰς τὸ.
20 Job 7. 2. Is. 59. 11.
21 Col. 2. 2.
22 ἐγείρω.

ἐκ * νεκρῶν, Ἰησῦν τὸν
[3] ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ
τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομέ-
νης.

Κεφ. β'.

ΑΥΤΟΙ γὰρ [5] οἴδατε,
ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον
ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,
ὅτι οὐ κενὴ [6] γέγονεν·
2 Ἀλλὰ [b] καὶ | [7] προ-
παθόντες καὶ [9] ὑβρι-
σθέντες, καθὼς [5] οἴδα-
τε, ἐν Φιλίπποις, [11] ἐπ-
αῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ
Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολ-
λῷ [12] ἀγῶνι.
3 Ἡ γὰρ παράκλησις
ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης,
οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔ-
τε ἐν δόλῳ·
4 Ἀλλὰ καθὼς [14] δε-
δοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ [15] πιστευθῆναι
τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω
λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀν-
θρώποις ἀρέσκοντες,
ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δο-
κιμάζοντι τὰς καρδίας
ἡμῶν.
5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λό-
γῳ κολακείας [6] ἐγενήθη-
μεν, καθὼς [5] οἴδατε, οὔ-
τε ἐν προφάσει πλεονε-
ξίας· Θεὸς μάρτυς·
6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ
ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε
ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλ-
λων· δυνάμενοι ἐν βά-
ρει[18] [19] εἶναι, ὡς Χρι-
στοῦ ἀπόστολοι·
7 Ἀλλ' [6] ἐγενήθημεν
||[22] ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν,
ὡς ἂν [1] τροφὸς [2] θάλπῃ
τὰ ἑαυτῆς τέκνα.
8 Οὕτως † ἱμειρόμενοι
ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν [4] με-
ταδοῦναι ὑμῖν οὐ μό-
νον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς
ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι
ἀγαπητοὶ ἡμῖν ‡[6] γεγέ-
νησθε.
9 Μνημονεύετε γὰρ,
ἀδελφοὶ, τὸν [8] κόπον
ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον·
νυκτὸς [b] γὰρ | καὶ
ἡμέρας ἐργαζόμενοι,
πρὸς τὸ μὴ [10] ἐπιβα-
ρῆσαί τινα ὑμῶν
[13] ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ.
10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ
ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ
δικαίως καὶ ἀμέμπτως
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
[6] ἐγενήθημεν.
11 Καθάπερ [5] οἴδατε
ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν,
ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυ-
τοῦ, παρακαλοῦντες
ὑμᾶς καὶ [16] παραμυθού-
μενοι,
12 [c] Καὶ μαρτυρούμε-
νοι, | εἰς τὸ περιπατῆ-
σαι ὑμᾶς [17] ἀξίως τοῦ
Θεοῦ τοῦ § καλοῦντος
ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βα-
σιλείαν καὶ δόξαν.
13 Διὰ τοῦτο καὶ
ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν
τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως,
ὅτι [20] παραλαβόντες
λόγον [21] ἀκοῆς παρ'
ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, [22] ἐδέ-
ξασθε οὐ λόγον ἀνθρώ-
πων, ἀλλὰ (καθώς

A. D. 52.

* τῶν-m.
1 Ge. 35. 8. 2 Ki. 11. 2.
2 Ep. 5. 29.
3 Mat. 6. 13. Lu. 1. 74. Ro. 7. 24. 2 Th. 3. 2. 2 Ti. 3. 11. 2 Pe. 2. 7, 9.
† ὁμειρόμενοι-l.
4 μεταδίδωμι
5 εἴδω. [h.
‡ ἐγενήθητε.-
6 γίνομαι.
7 προπάσχω.
8 2 Co. 11. 27. 2 Th. 3. 8.
9 ὑβρίζω, Lu. 11. 45.
10 2 Co. 2. 5. 2 Th. 3. 8.
11 παῤῥησιάζομαι. Ac. 9. 27. Ep. 6. 20.
12 Phi. 1. 30. Col. 2. 1.
13 κηρύσσω.
14 δοκιμάζω, ch. 5. 21. 2 Co. 13. 5.
15 Ro. 3. 2.
16 ch. 5. 14. Jno. 11. 19.
17 Ep. 4. 1.
§ καλέσαντος-..
18 Mat 20. 12. Ga. 6. 2.
19 εἰμί.
20 παραλαμβάνω, c. 4 1. 1 Co. 11. 23. 2 Th. 3. 6.
21 Ro. 10. 16, 17.
|| νήπιοι-n.
22 2 Ti. 2. 24.
23 δέχομαι.

ἐστιν [1] ἀληθῶς) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ [2] ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ [3] ἐγενήθητε, ἀδελφοὶ, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν [1] οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι † ταὐτὰ [4] ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ‡ Ἰουδαίων·

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν ☧ τοὺς [b] ἰδίυς [1] προφήτας, καὶ § ἡμᾶς [8] ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων·

16 Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα [11] σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· [13] ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ §§ εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν [15] πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως [17] ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν [18] ἰδεῖν ἐν πολλῇ [19] ἐπιθυμίᾳ.

18 ‖‖ Διὸ [22] ἠθελήσαμεν [23] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ [24] ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς.

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος [*] καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [c] Χριστοῦ, [1] ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

20 Ὑμεῖς γάρ [1] ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

Κεφ. γ'.

ΔΙΟ μηκέτι [5] στέγοντες, [6] εὐδοκήσαμεν [7] καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι·

2 Καὶ [9] ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ‖ καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ ☧ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ [10] στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι [d] ὑμᾶς [1] ** περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν·

3 †† Τῷ [12] ‡‡ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε [18] ὅτι εἰς τοῦτο [14] κείμεθα.

4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς [1] ἦμεν, [16] προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ [3] ἐγένετο, καὶ [18] οἴδατε.

5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων, [9] ἔπεμψα εἰς τὸ [20] γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν· μήπως [21] ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν [3] γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἄρτι δὲ [23] ἐλθόντος Τιμοθέυ πρὸς ἡμᾶς ἀφ'

A. D. 52.

1 εἰμί.
* ἀγαλλιάσεως-n.
2 Ep. 1. 20. Ph. 2. 13.
3 γίνομαι.
† τὰ αὐτὰ-a.
4 πάσχω.
5 1 Co. 9. 12.
6 Mat. 3. 17. 17. 5.
‡ ἰδίων-n.
§ ὑμᾶς-n.
7 καταλείπω.
8 ἐκδιώκω, Lu. 11. 49. 1 Ch. 8. 13.
9 πέμπω.
‖ Vide App.
10 στηρίζω.
11 σώζω.
** ὑπὲρ-l.
†† τὸ-n. alii τοῦ.
12 s. ἐπὶ.
‡‡ conj. μηδὲν ἀσαίνεσθαι s. μηδένα σιαίνεσθαι.
13 φθάνω.
§§ τοῦ Θεοῦ-f. q. s.
14 κεῖμαι, Mat. 3. 10. Lu. 2.12,34. Ph. 1. 17. 1 Ti. 1. 9.
15 Jno. 5. 35. Ga. 2. 5. Phile. 15.
16 προλέγω.
17 σπουδάζω.
18 εἴδω.
19 Ro. 7. 7.
20 γινώσκω.
21 πειράζω.
‖‖ Διότι-i.
22 θέλω.
23 ἔρχομαι.
24 ἐγκόπτω.

ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισα-
μένου ἡμῖν τὴν πίστιν
καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
[1] ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
[2] ἰδεῖν, καθάπερ καὶ
ἡμεῖς ὑμᾶς·
7 Διὰ τοῦτο [3] παρε-
κλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ'
ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλί-
ψει καὶ ἀνάγκῃ § ἡ-
μῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πί-
στεως·
8 *Ὅτι νῦν [7] ζῶμεν, ἐὰν
ὑμεῖς [8] ςήκητε ἐν Κυ-
ρίῳ.
9 Τίνα γὰρ εὐχαριςί-
αν δυνάμεθα τῷ Θεῷ
[11] ἀνταποδοῦναι περὶ
ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χα-
ρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς
ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν,
10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας
[13] ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεό-
μενοι εἰς τὸ [2] ἰδεῖν ὑμῶν
τὸ πρόςωπον, χ [15] κατ-
αρτίσαι τὰ [17] ὑςερήμα-
τα τῆς πίςεως ὑμῶν;
11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ
πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ
Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριςὸς [19] κατευθύναι
τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς
ὑμᾶς.
12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος
‖ πλεονάσαι καὶ περισ-
σεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς
ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
εἰς ὑμᾶς·
13 Εἰς τὸ [24] στηρίξαι
ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμ-
πτους ἐν ἁγιωσύνῃ,
ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ μετὰ
πάντων τῶν ἁγίων αὐ-
τοῦ.*

Κεφ. δ'.

Τὸ † [4] λοιπὸν οὖν,
ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑ-
μᾶς καὶ παρακαλοῦ-
μεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,
‡ καθὼς [5] παρελάβετε
παρ' ἡμῶν τὸ πῶς
δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν
καὶ ἀρέσκειν Θεῷ,
‖ ἵνα [6] περισσεύητε μᾶλ-
λον·
2 Οἴδατε [2] γὰρ τίνας
[8] παραγγελίας [10] ἐδώκα-
μεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ.
3 Τοῦτο γάρ [12] ἐστι θέ-
λημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγι-
ασμὸς ὑμῶν, [14] ἀπέχε-
σθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορ-
νείας·
4 Εἰδέναι [2] ἕκαστον
ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ [16] σκεῦος
[18] κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ
καὶ τιμῇ·
5 Μὴ ἐν [20] πάθει ** ἐ-
πιθυμίας, [21] καθάπερ χ
τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα
τὸν Θεόν·
6 Τὸ μὴ [22] ὑπερβαί-
νειν καὶ [23] πλεονεκτεῖν
‡‡ ἐν τῷ πράγματι τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι
ἔκδικος ὁ Κύριος περὶ
πάντων τούτων, καθ-
ὼς καὶ §§ προείπαμεν
ὑμῖν, καὶ [25] διεμαρτυ-
ράμεθα.

A. D. 52.

1 Ro. 1. 11.
2 εἴδω.
3 παρακαλέω.
* Ἀμήν.-f.
† Λοιπὸν οὖν-a.
‡ ἵνα καθὼς-i
§ ὑμῶν,-n.
4 2 Co. 13. 11. Ep. 6 10. Ph. 3. 1; 4. 8.
5 παραλαμβάνω.
‖ καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα-i.
6 s. οὕτως.
7 ζάω.
8 Ac. 5. 28. 16. 24. 1 Ti. 1. 5.
9 στήκω.
10 δίδωμι.
11 ἀνταποδίδωμι.
12 εἰμί.
13 ch. 5. 13. Ep. . 20.
14 ἀπέχω.
15 καταρτίζω Mat. 21. 16.
16 Ac. 9. 15.
17 1 Co. 16. 17. Ph. 2. 30.
18 κτάομαι.
19 Lu. 1. 79. 2 Th. 3. 5.
20 Ro. 1. 26.
** ἀτιμίας-n.
†† al. ὁ Θεὸς, al. ὁ κύριος Ἰησοῦς.
21 Ro. 7. 7.
22 2 Sa. 22. 30. Job 24. 2.
23 2 Co. 2. 11.
‡‡ ἐν τῳ-i.
24 στηρίζω.
§§ προείπομεν-l. [ρομαι
25 διαμαρτύ-

7 Οὐ γὰρ [1]ἐκάλεσεν
ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ [3]ἀκα-
θαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν [5]ἁγια-
σμῷ.
8 Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν,
οὐκ ἄνθρωπον [6]ἀθετεῖ,
ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ
[8]δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ
τὸ ἅγιον εἰς † ἡμᾶς.
9 Περὶ δὲ τῆς [10]φιλ-
αδελφίας οὐ χρείαν
‡ ἔχετε γράφειν ὑμῖν·
αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θε-
οδίδακτοί [11] [13]ἐστε
εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλή-
λους.
10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε
αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς
ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ
τῇ Μακεδονίᾳ. Παρα-
καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, περισσεύειν
μᾶλλον·
11 Καὶ [17]φιλοτιμεῖ-
σθαι [18]ἡσυχάζειν, καὶ
πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
ἐργάζεσθαι ταῖς [c]ἰδί-
αις | χερσὶν ὑμῶν, κα-
θὼς ὑμῖν [19]παρηγγεί-
λαμεν·
12 Ἵνα περιπατῆτε εὐ-
σχημόνως [21] πρὸς τοὺς
ἔξω, καὶ μηδενὸς χρεί-
αν ἔχητε.
13 Οὐ †† θέλω δὲ
ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
περὶ τῶν ‡‡ [23]κεκοιμη-
μένων, ἵνα μὴ λυπῆ-
σθε, καθὼς καὶ οἱ λοι-
ποὶ [27] οἱ μὴ ἔχοντες ἐλ-
πίδα.
14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν
ὅτι Ἰησοῦς [29] ἀπέθανε
καὶ [31]ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ
Θεὸς τοὺς ||| [23]κοιμηθέν-
τὰς [2]διὰ τοῦ • Ἰησοῦ
[4] ἄξει σὺν αὐτῷ.
15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν
λέγομεν ἐν λόγῳ Κυ-
ρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶν-
τες [7] οἱ περιλειπόμενοι
εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ
Κυρίου, οὐ μὴ [9] φθά-
σωμεν τοὺς [23]κοιμηθέν-
τας.
16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύρι-
ος ἐν κελεύσματι, ἐν
φωνῇ [12]ἀρχαγγέλου, ϗ
ἐν σάλπιγγι Θεοῦ [14]κα-
ταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χρι-
στῷ [31] ἀναστήσονται
§ πρῶτον.
17 Ἔπειτα ἡμεῖς [e]οἱ
[7] ζῶντες || οἱ περιλει-
πόμενοι, ἅμα σὺν αὐ-
τοῖς [15]ἁρπαγησόμεθα
ἐν νεφέλαις εἰς [16]ἀπάν-
τησιν τοῦ Κυρίου εἰς
ἀέρα, καὶ οὕτω •• πάν-
τοτε σὺν Κυρίῳ [13] ἐσό-
μεθα.
18 Ὥστε παρακαλεῖτε
ἀλλήλους ἐν τοῖς λό-
γοις τούτοις.

Κεφ. ε'.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν [20]χρό-
νων καὶ τῶν καιρῶν,
ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχε-
τε ὑμῖν [22] γράφεσθαι.
2 Αὐτοὶ γὰρ [24] ἀκρι-
βῶς [25]οἴδατε ὅτι [e] ἡ |
[26] ἡμέρα Κυρίου ὡς
κλέπτης ἐν νυκτί, οὕ-
τως ἔρχεται.
3 Ὅταν [b]γὰρ | §§λέγω-
σιν, Εἰρήνη [28] ϗ ἀσφά-
λεια, τότε [30] αἰφνίδιος
αὐτοῖς [32]ἐφίσταται [33]ὀ-

A. D. 52.

1 καλέω.
2 1 Co. 15. 18.
• 'Ιησοῦ, ἄξει-α.
3 ch. 2. 3.
4 ἄγω.
5 Ro. 6. 19.
6 Mar. 7. 9.
7 ζάω.
8 δίδωμι.
† ὑμᾶς. h.
9 φθάνω.
10 Ro. 12. 10.
‡ ἔχομεν-h.
11 Is 54. 13.
12 Jude 9.
13 εἰμί.
14 καταβαίνω
§ πρῶτοι-n.
|| al. οἱ περιλειπόμενοι-e
15 ἁρπάζω.
16 Mat. 25. 1. 6.
17 Ro. 15. 20.
18 Lu. 23. 56.
19 παραγγέλλω, Lu. 5. 14.
•• πάντες-n.
20 Ac. 1. 7.
21 Ro. 13. 13.
22 γράφω.
†† θέλομεν-a.
23 κοιμάω.
‡‡ κοιμωμένων, -i.
24 Ac. 18. 25.
25 εἴδω.
26 1 Co. 1. 8.
27 Lu. 18. 9.
§§ al. δέ.
28 s. ἐστι.
29 ἀποθνήσκω.
30 Lu. 21. 34.
31 ἀνίστημι.
32 ἐφίστημι, Lu. 2. 9, 38.
33 1 Co. 5. 5. 2 Th. 1. 9.
||| κοιμηθέντας, διὰ-n.

λεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν
τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ·
καὶ οὐ μὴ ἐκφύγω-
σιν.
4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ,
οὐκ [3]ἐστὲ ἐν σκότει,
ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς
ὡς κλέπτης [5]καταλά-
βῃ.
5 Πάντες *ὑμεῖς υἱ-
οὶ φωτός [3]ἐστε, καὶ
υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ [3]ἐ-
σμὲν νυκτὸς, οὐδὲ σκό-
τους.
6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύ-
δωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ,
ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ
[10]νήφωμεν.
7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες,
νυκτὸς καθεύδουσι· ϗ
οἱ μεθυσκόμενοι, νυ-
κτὸς μεθύουσιν.
8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας
[3]ὄντες,§ νήφωμεν, ἐν-
δυσάμενοι θώρακα πί-
στεως καὶ ἀγάπης· καὶ
περικεφαλαίαν, ἐλπίδα
σωτηρίας.
9 Ὅτι οὐκ [14]ἔθετο
ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀρ-
γὴν, ἀλλ' εἰς [15]περιποί-
ησιν σωτηρίας διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ·
10 Τοῦ [16]ἀποθανόντος
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
γρηγορῶμεν, εἴτε καθ-
εύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ
[21]ζήσωμεν.
11 Διὸ παρακαλεῖτε
ἀλλήλους, καὶ οἰκοδο-
μεῖτε εἷς τὸν ἕνα, κα-
θὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς

A. D. 52.

1 1 Ti. 4. 10. 5. 17. 2 Ti. 2. 6.
2 Ro. 12. 8.
3 εἰμί.
4 ἡγέομαι.
5 καταλαμβάνω, Jno. 1. 5.
* γάρ-m.
6 ch. 3. 10.
† αὐτοῖς.-h.
7 cf. 2 Th. 3. 6, 7, 11.
8 ch. 2. 11.
9 Pr. 14. 29. Is 54. 6.
10 2 Ti. 4. 5. 1 Pe. 1. 13.
‡ ἀνέχεσθε-n
11 Mat. 6. 24. Tit. 1. 9.
12 ἀποδίδωμι
13 Ro. 12. 13.
§ υἱοί,-f.
14 τίθημι, Jno. 15. 16. Ac. 13. 47. 20. 28.
15 2 Th. 2. 14.
16 ἀποθνήσκω.
17 Ep. 6. 16.
18 Ro. 12. 6. 1 Co. 12. 10. 13. 2. 8. 1 Ti. 1. 18.
19 Lu. 18. 9.
‖ conj. πνεύματα.
** δὲ-m.
20 ch. 2. 4. Lu. 12. 56.
21 ζάω.
22 2 Th. 2. 6, 7. He. 3. 6, 14. 10. 23. Ro. 1. 18.
23 Ja. 1. 4. Le. 23. 15. De. 27. 6.

[1]κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ
[2]προϊσταμένους ὑμῶν ἐν
Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦν-
τας ὑμᾶς·
13 Καὶ [4]ἡγεῖσθαι αὐ-
τοὺς *ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ
ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον
αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν
‡ἑαυτοῖς.
14 Παρακαλοῦμεν δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νουθε-
τεῖτε τοὺς [7]ἀτάκτους,
[8]παραμυθεῖσθε τοὺς
[9]ὀλιγοψύχους, ‡[11]ἀντ-
έχεσθε τῶν ἀσθενῶν,
μακροθυμεῖτε πρὸς
πάντας.
15 Ὁρᾶτε μή τις
κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινι [12]ἀποδῷ· ἀλ-
λὰ πάντοτε τὸ ἀγα-
θὸν [13]διώκετε [c]καὶ l
εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
πάντας.
16 Πάντοτε χαίρετε.
17 Ἀδιαλείπτως προσ-
εύχεσθε.
18 Ἐν παντὶ εὐχαρι-
στεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλη-
μα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ εἰς ὑμᾶς.
19 Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέν-
νυτε.[17]
20 Προφητείας [18] μὴ
[19]ἐξουθενεῖτε.
21 ‖ Πάντα ** [20]δοκι-
μάζετε· τὸ καλὸν κατ-
έχετε.[22]
22 Ἀπὸ παντὸς εἴ-
δους πονηροῦ ἀπέχε-
σθε.
23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς
τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι
ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ
[23]ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ

πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ,
καὶ τὸ σῶμα, ἀμέμ-
πτως ἐν τῇ [2] παρου-
σίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ [3] τηρη-
θείη.
24 Πιστὸς ὁ καλῶν
ὑμᾶς, ὃς καὶ ‖ ποιή-
σει.
25 Ἀδελφοὶ, προσεύχε-
σθε περὶ ἡμῶν.
26 Ἀσπάσασθε [1] τοὺς
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φι-
λήματι ἁγίῳ.
27 [a] Ὁρκίζω ὑμᾶς [4]
τὸν Κύριον, [5] ἀναγνω-
σθῆναι τὴν ἐπιστολὴν
πᾶσι τοῖς [c] ἁγίοις ‖
ἀδελφοῖς.
28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν. [b] Ἀμήν. ‖ ‡

A. D. 52.

1 ἀσπάζομαι.
2 ch. 2. 19.
3 τηρέω.
[a] Ἐνορκί-
ζω-n.
4 s. νή. [σκω.
5 ἀναγινώ-
‖ τὴν ἐλπίδα
ὑμῶν βε-
βαίαν-f.
‡ Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. ά.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλου-
ανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέ-
ων, [2] ἐν Θεῷ πατρὶ
ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ
Χριστῷ.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
[d] ἡμῶν, ‖ καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλο-
μεν τῷ Θεῷ πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ, κα-
θὼς [7] ἄξιόν [8] ἐστιν, ὅτι
ὑπεραυξάνει ἡ πίστις
ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου
πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλή-
λους·
4 [a] Ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς
ἐν ὑμῖν [11] καυχᾶσθαι ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομο-
νῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν
πᾶσι τοῖς διωγμοῖς
ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψε-
σιν αἷς [1] ἀνέχεσθε·
5 [a] Ἔνδειγμα τῆς δι-
καίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ,
εἰς τὸ [4] καταξιωθῆναι
ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πά-
σχετε.
6 Εἴπερ δίκαιον [5] παρὰ
Θεῷ [6] ἀνταποδοῦναι
τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς
θλῖψιν·
7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλι-
βομένοις [9] ἄνεσιν μεθ'
ἡμῶν, ἐν τῇ [10] ἀποκαλύ-
ψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέ-
λων δυνάμεως αὐτοῦ,
8 Ἐν † πυρὶ [12] φλογὸς,
[13] διδόντος [14] ἐκδίκησιν
τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, ‖
τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ

A. D. 52.

1 ἀνέχω.
2 s. ὃ ἐστι.
3 s. οὔση.
[a] ἐνδείγματι,
seu εἰς ἔν-
δειγμα-n.
4 Lu. 20. 35.
5 s. ἐστι.
6 ἀνταποδί-
δωμι.
7 Mat. 3. 8.
Lu. 3. 8.
Ro. 8. 18.
8 Ac. 24. 23.
2 Co. 2. 13.
9 εἰμί.
10 1 Co. 1. 7.
2 Th. 1. 7.
1 Pe. 4. 13.
11 καυχάο-
μαι.
† φλογὶ πυ-
ρὸς,-i.
12 Lu. 16. 24.
13 δίδωμι.
14 Lu. 18. 7.

εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
9 Οἵτινες [1] δίκην [2] τί-
σουσιν, * ὄλεθρον [4] αἰ-
ώνιον, ἀπὸ προςώπου
τοῦ Κυρίου, καὶ [5] ἀπὸ
τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
αὐτοῦ·
10 "Οταν [7] ἔλθῃ ἐνδο-
ξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγί-
οις αὐτοῦ, καὶ [9] θαυμα-
σθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς
§ [13] πιστεύουσιν, (ὅτι
‖ [13] ἐπιστεύθη τὸ μαρ-
τύριον ἡμῶν ἐφ' †† ὑ-
μᾶς,) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
νῃ.
11 Εἰς ὃ καὶ προσευ-
χόμεθα πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς [17] ἀξι-
ώσῃ τῆς [21] κλήσεως ὁ
Θεὸς ἡμῶν, καὶ [22] πλη-
ρώσῃ πᾶσαν [23] εὐδοκί-
αν [24] ἀγαθωσύνης, καὶ
ἔργον πίστεως ἐν δυ-
νάμει·
12 "Οπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν
αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'.

ΕΡΩΤΩΜΕΝ [32] δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοί, [33] ὑπὲρ
τῆς παρουσίας τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ ὑμῶν ἐπισυν-
αγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως
σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ
τοῦ νοὸς, *† μήτε θροεῖ-
σθαι μήτε διὰ πνεύμα-
τος, μήτε διὰ λόγου,
μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι [2] ἐνέ-
στηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
† Χριστοῦ.
3 Μή τις [6] ὑμᾶς ἐξαπα-
τήσῃ κατὰ μηδένα τρό-
πον· ὅτι [8] ἐὰν μὴ [7] ἔλ-
θῃ ἡ [10] ἀποστασία πρῶ-
τον, καὶ [11] ἀποκαλυφθῇ
ὁ ἄνθρωπος τῆς ‡ ἁμαρ-
τίας, ὁ [12] υἱὸς τῆς ἀπω-
λείας,
4 Ὁ [14] ἀντικείμενος
καὶ [15] ὑπεραιρόμενος
ἐπὶ ** πάντα λεγόμενον
Θεὸν ἢ [16] σέβασμα· ὥς-
τε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν
τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν ‖
[18] καθίσαι, [19] ἀποδει-
κνύντα ἑαυτὸν ὅτι [20] ἐ-
στὶ Θεός.
5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι
ἔτι [20] ὢν πρὸς ὑμᾶς
ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
6 Καὶ νῦν τὸ [25] κατέ-
χον [26] οἴδατε, εἰς τὸ
[11] ἀποκαλυφθῆναι αὐ-
τὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.
7 Τὸ γὰρ [27] μυστήριον
ἤδη [28] ἐνεργεῖται τῆς
ἀνομίας, μόνον ὁ κατέ-
χων [30] ἄρτι ἕως ἐκ μέ-
σου [31] γένηται·
8 Καὶ τότε [11] ἀποκα-
λυφθήσεται ὁ [34] ἄνομος,
ὃν ὁ Κύριος ‡‡ §§ [35] ἀνα-
λώσει τῷ πνεύματι τοῦ
στόματος αὐτοῦ, καὶ
καταργήσει ‖‖ τῇ ἐπι-
φανείᾳ τῆς παρουσίας
αὐτοῦ·
9 Οὗ [20] ἐστιν ἡ παρου-
σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ
Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνά-

A. D. 52.

1 Ac. 25. 15.
2 ἐνίστημι.
3 Pr. 20. 22.
* ὀλέθριον-n.
4 Mat. 25. 46.
† κυρίου.-a.
5 Is. 2. 19, 21.
6 s. ὁρᾶτε.
7 ἔρχομαι.
8 s. ἐκείνη· ἡμέρα οὐκ ἐλεύσεται
9 Mat. 8. 10. 27.
10 Ac. 21. 21.
11 ἀποκαλύπτω.
‡ ἀνομίας,-n.
12 Jno. 17. 12.
§ πιστεύσασιν,-a.
13 πιστεύω.
14 Lu. 21. 15.
‖ ἐπιστώθη-n
15 2 Co. 12. 7.
** πᾶν τὸ-n.
16 Ac. 17. 23.
†† ὑμᾶς ἐν-n.
17 ἀξιόω.
18 καθίζω.
19 Ac. 2. 22.
20 εἰμί.
21 Ep. 4. 1, 4.
22 πληρόω.
23 Mat. 11. 26.
24 Ro. 15. 14.
25 Ro. 1. 18.
26 εἴδω.
27 1 Ti. 3. 16.
28 1 Th. 2. 13.
30 s. καθέξει.
31 γίνομαι.
32 ἐρωτάω.
33 Jno. 6. 51.
34 Ac. 2. 23.
‡‡ Ἰησοῦς-m.
§§ ἀνελεῖ-i.
35 ἀναλίσκω.
‖‖ τὴν ἐπιφάνειαν...αὐτοῦ·-n.
*† ὑμῶν-f.

μει, καὶ σημείοις, καὶ
[2] τέρασι [3] ψεύδους,
10 Καὶ ἐν πάσῃ [3] ἀπά-
τῃ [d] τῆς | ἀδικίας [d] ἐν |
τοῖς [7] ἀπολλυμένοις·
ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς
ἀληθείας οὐκ [9] ἐδέξαν-
το εἰς τὸ [10] σωθῆναι
αὐτούς.
11 Καὶ διὰ τῦτο † πέμ-
ψει[11] αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν-
έργειαν [13] πλάνης, εἰς
τὸ πιςεῦσαι αὐτοὺς τῷ
ψεύδει·
12 Ἵνα [15] κριθῶσι πάν-
τες οἱ μὴ πιστεύσαντες
τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδο-
κήσαντες [d] ἐν | τῇ ἀδι-
κίᾳ.
13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλο-
μεν εὐχαριςεῖν τῷ Θεῷ
πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ [18] ἠγαπημένοι
ὑπὸ Κυρίου, ὅτι ‖ [19] εἵ-
λετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς
** [21] ἀπ' ἀρχῆς εἰς σω-
τηρίαν ἐν ἁγιασμῷ
Πνεύματος, καὶ πίστει
ἀληθείας·
14 Εἰς ὃ [25] ἐκάλεσεν
ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγε-
λίου ἡμῶν, εἰς [26] περι-
ποίησιν δόξης τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησου Χρι-
στοῦ.
15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
[29] στήκετε, καὶ [30] κρα-
τεῖτε τὰς [31] παραδόσεις
ἃς [32] ἐδιδάχθητε εἴτε
διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπι-
στολῆς ἡμῶν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος
ἡμῶν §§ [e] Ἰησῦς Χριςὸς, |
καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν ὁ [18] ἀγαπήσας
ἡμᾶς, καὶ [2] δοὺς [4] παρά-
κλησιν αἰωνίαν ϗ ἐλπί-
δα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
17 Παρακαλέσαι[6] ὑ-
μῶν τὰς καρδίας, καὶ
[8] στηρίξαι [c] ὑμᾶς | ἐν
παντὶ * λόγῳ καὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'.

ΤΟ λοιπὸν προσεύχε-
σθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡ-
μῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ
Κυρίου τρέχῃ, καὶ δο-
ξάζηται καθὼς ϗ πρὸς
ὑμᾶς·
2 Καὶ ἵνα [14] ῥυσθῶμεν
ἀπὸ τῶν [16] ἀτόπων καὶ
πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ
γὰρ πάντων ἡ πίστις.
3 Πιστὸς δέ [17] ἐστιν ὁ
‡ Κύριος, ὃς § [8] στηρίξει
ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ.
4 Πεποίθαμεν [22] δὲ ἐν
Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ
παραγγέλλομεν ὑμῖν,
καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσε-
τε.
5 Ὁ δὲ Κύριος [23] κατ-
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρ-
δίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ, καὶ εἰς †† [24] ὑπομο-
νὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ
ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνό-
ματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ, στέλλεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελ-
φοῦ [28] ἀτάκτως περιπα-
τοῦντος, ϗ μὴ κατὰ τὴν
παράδοσιν ἣν ‡‡ [33] παρ-
έλαβε παρ' ἡμῶν.
7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε
πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς·

A. D. 52.

1 Mat. 24. 24.
2 δίδωμι.
3 Jno. 8. 44.
4 Lu. 2. 25.
5 Mar. 4. 19.
6 ch. 3. 12.
7 1 Co. 1. 18.
8 στηρίζω.
* ἔργῳ καὶ λόγῳ-h.
9 δέχομαι.
10 σώζω.
† πέμπει-h.
11 πέμπω.
13 Mat. 27. 64.
14 ῥύω.
15 κρίνω.
16 Lu. 23. 41.
17 εἰμί.
‡ Θεός,-n.
§ τηρήσει-n.
18 ἀγαπάω.
‖ εἵλατο-l.
19 αἱρέω.
** ἀπαρχὴν-n.
21 Mat. 19. 4.
22 πείθω.
23 Lu. 1. 79.
†† τὴν-m.
24 Lu. 8. 15.
25 καλέω.
26 Ep. 1. 14.
28 1 Th. 5. 14.
29 στήκω.
30 Mar. 7. 3, 4.
31 ch. 3. 6.
32 διδάσκω.
‡‡ παρελάβοσαν-a. alii ἐλάβοσαν, s. παρέλαβον, s. παρελάβετε.
33 παραλαμβάνω.
§§ Ἰ. Χ. καὶ Θεὸς ὁ πατήρ-i. al. καὶ Θεὸς Ἰ. Χ. καὶ πατήρ.

ὅτι οὐκ [1] ἠτακτήσαμεν
ἐν ὑμῖν·
8 Οὐδὲ [2] δωρεὰν ἄρτον
[3] ἐφάγομεν παρά τινος,
ἀλλ' ἐν [5] κόπῳ καὶ μό-
χθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν
ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ
μὴ [7] ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν.
9 Οὐχ [8] ὅτι οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα
ἑαυτοὺς τύπον [9] δῶμεν
ὑμῖν εἰς τὸ [11] μιμεῖσθαι
ἡμᾶς.
10 Καὶ γὰρ ὅτε [14] ἦμεν
πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο [15] πα-
ρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι
εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζε-
σθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.
11 Ἀκούομεν γάρ τινας
περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν
ἀτάκτως, μηδὲν ἐργα-
ζομένους, ἀλλὰ περιερ-
γαζομένους.
12 Τοῖς δὲ τοιούτοις
παραγγέλλομεν, καὶ
παρακαλοῦμεν ‡ διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἵνα μετὰ ἡσυ-
χίας ἐργαζόμενοι, τὸν
ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίω-
σιν.
13 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ,
μὴ [4] ἐκκακήσητε [6] καλο-
ποιοῦντες.
14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπα-
κούει τῷ λόγῳ * ἡμῶν
διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ-
τον σημειοῦσθε· c καὶ I
μὴ [10] συναναμίγνυσθε
αὐτῷ, ἵνα [12] ἐντρα-
πῇ·
15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν
[13] ἡγεῖσθε, ἀλλὰ [16] νου-
θετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος
τῆς εἰρήνης [9] δῴη ὑμῖν
τὴν εἰρήνην διὰ [17] παν-
τὸς ἐν παντὶ † τρόπῳ.
Ὁ Κύριος [18] μετὰ πάν-
των ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ
ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ
[14] ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ
ἐπιστολῇ· οὕτω γρά-
φω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ [18] μετὰ πάντων
ὑμῶν. c Ἀμήν. I §

A. D. 52.

1 ἀτακτέω, cf. 1 Th. 5. 14.
2 Mat. 10. 8.
3 φάγω.
4 Lu. 18. 1.
5 2 Co. 11. 27.
6 Le. 5. 4. in Lxx. Alex. MS.
7 2 Co. 2. 5. 1 Th. 2. 9.
* ὑμῶν, alii ἡμῶν, διὰ (τῆς) ἐπιστ. σημειοῦσθε·-n.
8 s. τοῦτο λέγω.
9 δίδωμι.
10 1 Co. 5. 9, 11. Ho. 7. 8.
11 μιμέομαι. v. 7. He. 13. 7.
12 ἐντρέπω. Mat. 21. 37.
13 ἡγέομαι.
14 εἰμί. [λω.
15 παραγγέλ-
16 Ac. 20. 31.
17 s. χρόνου.
† τόπῳ-i.
18 s. ἔστω.
‡ ἐν κυρίῳ Ιησοῦ Χριστῷ,-i
§ Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ'
[1]ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν [e] καὶ [1] * † Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
2 Τιμοθέῳ [4]γνησίῳ
τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς [c] ἡμῶν, [1] καὶ
Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν.
3 [e]Καθὼς [1] [7]παρεκά-
λεσά σε [13]προσμεῖ-
ναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευ-
όμενος εἰς Μακεδονί-
αν, ἵνα παραγγείλῃς
τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκα-
λεῖν,[14]
4 Μηδὲ προσέχειν
[16]μύθοις,[17] καὶ § [18]γενε-
αλογίαις ἀπεράντοις,
αἵτινες [21]ζητήσεις παρ-
έχουσι[22] μᾶλλον ἢ ‡ οἰ-
κονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν
πίστει.
5 Τὸ δὲ [24]τέλος τῆς
παραγγελίας [25]ἐστὶν
ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρ-
δίας, καὶ συνειδήσεως
ἀγαθῆς, καὶ πίστεως
ἀνυποκρίτου·
6 Ὧν τινες ἀστοχήσαν-
τες, [27]ἐξετράπησαν [28]
εἰς ματαιολογίαν·

A. D. 65.

1 Ro. 16. 26.
2 Lu. 5. 17.
* al. transp. ante σωτῆρος
† Χριστοῦ Ἰησοῦ, τῆς-α.
3 Tit 3. 8.
4 2 Co. 8. 8.
5 εἴδω.
6 2 Ti. 2. 5.
7 παρακαλέω
8 Mat. 3 10.
9 Mar. 15. 28.
10 Tit. 1.6,10.
11 2 Ti 3. 2.
12 c.4.7; 6.20.
‡ Vide App.
13 προςμένω.
14 s. οὕτω καὶ νῦν παρακαλῶ.
15 1 Co. 6. 9.
16 s. τὸν νοῦν.
17 ch. 4. 7.
18 ch. 6. 3.
§ conj. κενολογίαις.
19 Tit. 3. 9.
20 ch. 5. 14.
21 ch. 6. 4.
22 ch. 6. 17.
24 Ro. 10. 4.
25 εἰμί.
** τῆ-f.
26 πιστεύω.
27 ἐκτρέπω.
†† ἐν-f. alii Θεῷ-f.
28 τίθημι. [δ8
29 s. ἐκ τῆς δ-
‡‡ τὸ-i.

7 Θέλοντες εἶναι [2]νο-
μοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦν-
τες μήτε ἃ λέγουσι,
μήτε περὶ τίνων [3]δια-
βεβαιοῦνται.
8 Οἴδαμεν [4] δὲ ὅτι κα-
λὸς ὁ νόμος, ἐάν τις
αὐτῷ [6]νομίμως χρῆ-
ται·
9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι
δικαίῳ νόμος οὐ [8]κεῖ-
ται, [9]ἀνόμοις δὲ καὶ
[10]ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέ-
σι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
[11]ἀνοσίοις καὶ [12]βεβή-
λοις, ‡ πατραλῴαις καὶ
μητραλῴαις, ἀνδροφό-
νοις,
10 Πόρνοις, [15]ἀρσε-
νοκοίταις, ἀνδραποδι-
σταῖς, ψεύσταις, ἐπι-
όρκοις, καὶ εἴ τι ἕτε-
ρον τῇ [19]ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ [20]ἀντί-
κειται·
11 ** Κατὰ το εὐαγγέ-
λιον τῆς δόξης τοῦ μα-
καρίου Θεοῦ, ὃ [26]ἐπι-
στεύθην ἐγώ.
12 [d]Καὶ [1] χάριν ἔχω
τῷ ἐνδυναμώσαντί με
††Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ-
ρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν
με ἡγήσατο, [28]θέμενος
εἰς διακονίαν·
13 ‡‡ Τὸν πρότερον

[31]ὄντα [1]βλάςφημον καὶ
διώκτην καὶ [3]ὑβριςήν·
ἀλλ' [5]ἠλεήθην, ὅτι
ἀγνοῶν [6]ἐποίησα ἐν
ἀπιστίᾳ.
14 'Υπερεπλεόνασε [7]
δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ
'Ιησοῦ.
15 Πιςὸς [9] [10]ὁ λόγος,
καὶ πάσης [11]ἀποδοχῆς
ἄξιος, ὅτι Χριστὸς 'Ιη-
σοῦς [13]ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς
[15]σῶσαι, ὧν [16]πρῶτός
εἰμι ἐγώ.
16 'Αλλὰ διὰ τοῦτο
[5]ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ
[e]πρώτῳ † [19]ἐνδείξη-
ται 'Ιησοῦς Χριστὸς
τὴν πᾶσαν μακροθυμί-
αν, πρὸς [20]ὑποτύπωσιν
τῶν μελλόντων πιςεύ-
ειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν
αἰώνιον.
17 Τῷ δὲ βασιλεῖ [21]
τῶν αἰώνων ‡[23]ἀφθάρ-
τῳ, [25]ἀοράτῳ, [26]μόνῳ
[b]σοφῷ[1] Θεῷ, τιμὴ καὶ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 'Αμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγ-
γελίαν [27]παρατίθεμαί
σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγούσας
ἐπί σε προφητείας,
ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐ-
ταῖς τὴν καλὴν [31]στρα-
τείαν,
19 Ἔχων πίστιν καὶ
ἀγαθὴν συνείδησιν· ἥν
τινες [32]ἀπωσάμενοι,
περὶ τὴν πίστιν [33]ἐναυ-
άγησαν·
20 Ὧν [35]ἐςιν 'Υμέναι-
ος καὶ 'Αλέξανδρος· οὓς
[2]παρέδωκα τῷ Σατανᾷ,
ἵνα [4]παιδευθῶσι μὴ
βλαςφημεῖν.

Κεφ. Β'.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ * οὖν
πρῶτον πάντων ποιεῖ-
σθαι δεήσεις, προςευ-
χὰς, [8]ἐντεύξεις, εὐχα-
ριστίας ὑπὲρ πάντων
ἀνθρώπων·
2 'Υπὲρ βασιλέων, καὶ
πάντων τῶν ἐν [12]ὑπερ-
οχῇ [35]ὄντων· ἵνα ἤρε-
μον καὶ [14]ἡσύχιον
βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ
εὐσεβείᾳ καὶ [17]σεμνό-
τητι.
3 Τοῦτο γὰρ καλὸν
καὶ [18]ἀπόδεκτον ἐνώ-
πιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ·
4 Ὃς πάντας ἀνθρώ-
πους [22]θέλει [15]σωθῆ-
ναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν
ἀληθείας [13]ἐλθεῖν.
5 Εἷς γὰρ [10]Θεὸς, εἷς
καὶ [24]μεσίτης Θεοῦ καὶ
ἀνθρώπων, ἄνθρωπος
Χριστὸς 'Ιησοῦς·
6 Ὁ [28]δοὺς ἑαυτὸν ἀν-
τίλυτρον ὑπὲρ πάντων,
§ τὸ μαρτύριον καιροῖς
ἰδίοις·
7 Εἰς ‖ ὃ [29]ἐτέθην
ἐγὼ [30]κήρυξ καὶ ἀπό-
στολος, (ἀλήθειαν λέ-
γω [b]ἐν Χριστῷ,[1] οὐ
ψεύδομαι,) διδάσκαλος
ἐθνῶν ἐν ** πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.
8 Βούλομαι[34] οὖν προς-
εύχεσθαι τοὺς ἄνδρας

A. D. 65.

1 2 Ti. 3. 2.
2 παραδίδωμι
3 Ro. 1. 30.
4 Lu. 23. 16.
5 ἐλεέω.
6 ποιέω.
7 ὑπερπλεονάζω.[λει-n.
* Παρακά-
8 cf. Ro. 8.26.
9 ch. 3.1; 4.9.
10 s. ἔστι.
11 ch. 4. 9.
12 1 Co. 2. 1.
13 ἔρχομαι.
14 1 Pe. 3. 4.
15 σώζω.
16 Jno. 1. 15.
17 ch. 3. 4.
18 ch. 5. 4.
† al. πρῶτον.
19 ἐνδεικνύω
20 2 Ti. 1. 13.
21 1 Co. 2. 7.
22 Mat. 9. 13.
‡ ἀθανάτῳ-n
23 Ro. 1. 23.
24 Ga. 3. 19.
25 Ro. 1. 20.
26 Ro. 16. 27.
27 παρατίθημι, Lu.23.46.
28 δίδωμι.
§ οὗ τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις ἐδόθη, εἰς-n.
‖ ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ-n.
29 τίθημι, Jno. 15. 16.
30 2 Ti. 1. 11.
31 2 Co. 10. 4.
32 ἀπωθέομαι.
** πνεύματι-n.
33 ναυαγέω, 2 Co. 11.25.
34 c.5.14; 6.9.
35 εἰμί.

ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ †[3]διαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως καὶ [*]τὰς γυναῖκας ἐν [7]καταστολῇ ‡κοσμίῳ, μετὰ [*]αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ·

10 Ἀλλ' (ὃ [13]πρέπει γυναιξὶν[15] [17]ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' [5]εἶναι [42]ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος [25]ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ [26]ἠπατήθη,[27] ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει [29]γέγονε·[31]

15 Σωθήσεται δὲ [32]διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν ‖[33]μείνωσιν [34]ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ [*]σωφροσύνης.

Κεφ. γ'.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος· εἴ τις [36]ἐπισκοπῆς ὀρέγεται,[38] [39]καλοῦ ἔργου [41]ἐπιθυμεῖ.

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον [42]εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, [*1]νηφάλεον, [2]σώφρονα, κόσμιον, [4]φιλόξενον, [6]διδακτικόν·

3 Μὴ [8]πάροινον, μὴ [9]πλήκτην, [b]μὴ [8]αἰσχροκερδῆ· ἀλλ' ἐπιεικῆ, [11]ἄμαχον, [12]ἀφιλάργυρον,

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς [14]προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης [16]σεμνότητος·

5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου [14]προστῆναι οὐκ [19]οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;)

6 Μὴ [20]νεόφυτον· ἵνα μὴ [21]τυφωθεὶς εἰς κρῖμα [22]ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.

7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν [22]ἐμπέσῃ καὶ [23]παγίδα τοῦ [24]διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως [28]σεμνοὺς, μὴ §διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ [30]προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς·

9 Ἔχοντας [35]τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει.

10 Καὶ οὗτοι δὲ [37]δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν, [40]ἀνέγκλητοι [42]ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ [**]διαβόλους, ††νηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι.

A. D. 65.

* Vide App.
1 Tit. 2. 2.
2 Tit. 1. 8; 2. 2.
† διαλογισμῶν-ί.
3 Mar. 7. 21.
4 1 Pe. 4. 9.
5 s. βέλομαι.
6 2 Ti. 2. 24.
7 Is. 61. 3.
8 Tit. 1. 7.
‡ κοσμίως,-n
9 He. 12. 28.
11 Tit. 3. 2.
12 He. 13. 5.
13 Mat. 3. 15.
14 προΐστημι
15 s. ποιεῖν.
16 ch. 2. 2.
17 Tit. 1. 2.
19 εἴδω.
20 Job 14. 9.
21 ch. 6. 4.
22 ἐμπίπτω.
23 ch. 6. 9.
24 Mat. 4. 1.
25 πλάσσω.
26 s. πρῶτος.
27 ἀπατάω.
28 Tit. 2. 2.
§ δικολόγυς n
29 γίνομαι.
30 c. 1. 4; 4. 1.
31 s. πρώτη.
32 s. ἡ γυνή.
‖ μένη-n.
33 μένω.
34 s. ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ.
35 ch. 1. 19.
36 Ac. 1. 20.
37 Lu. 12. 56.
38 ch. 6. 10.
39 ch. 5. 10.
40 1 Co. 1. 8.
41 Ro. 7. 7.
** διλόγυς.-n.
†† νηφαλίυς-a. al. νηφαλαίους.
42 εἰμί.

12 Διάκονοι [13]ἔςωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς [3]προϊςάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.

13 Οἱ γὰρ καλῶς [5]διακονήσαντες, [6]βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν [7]περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίςει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων [9]ἐλθεῖν πρός σε τάχιον·

15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα [10]εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ [11]ἀναςρέφεσθαι, ἥτις [13]ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ *[14]ζῶντος, ςύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς § ἀληθείας.

16 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα [13]ἐστὶ τὸ τῆς §[17]εὐσεβείας ‖ μυστήριον· **Θεὸς [19]ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, [21]ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, [23]ὤφθη †† ἀγγέλοις, [24]ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιςεύθη[25] ἐν κόσμῳ, [27]ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

Κεφ. δ΄.

ΤΟ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν [29]ὑστέροις καιροῖς [30]ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι ‡‡[31] πλάνοις, ᶜκαὶ ǀ διδασκαλίαις ‖‖ [32]δαιμονίων,

2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, [34]κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

3 Κωλυόντων γαμεῖν, [1]*ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ Θεὸς [4]ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ [8]ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.

4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριςίας λαμβανόμενον.

5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα [12]ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς [13]ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριςοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ † τῆς καλῆς διδασκαλίας, ᾗ [15]παρηκολούθηκας.

7 Τοὺς δὲ [16]βεβήλους καὶ γραώδεις [18]μύθους παραιτοῦ· [20]γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.

8 Ἡ γὰρ [22]σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον [13]ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα [26]ὠφέλιμός [13]ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

9 Πιστὸς [28]ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

10 Εἰς τοῦτο γὰρ ᵈκαὶ ǀ κοπιῶμεν καὶ §§ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι [33]ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ [14]ζῶντι, ὅς [13]ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιςα πιστῶν.

A. D. 65.

1 s. κελευόντων.
* Vide App.
3 προΐστημι.
4 κτίζω.
5 Ac. 6. 2.
6 1 Sa. 5. 5.
7 Ac. 20. 28.
8 ἐπιγινώσκω
9 ἔρχομαι.
10 εἴδω.
11 Mat. 17. 22.
12 ὑποτίθημι
13 εἰμί.
† τῇ καλῇ διδασκαλίᾳ.-n.
14 ζάω. [θέω.
15 παρακολουθέω.
16 ch. 1. 9.
17 c. 2. 2; 4. 8.
18 ch. 1. 4.
§ἐκκλησίας-n
‖ μυστήριον, ὃ ἐφαν.-n.
** Ὅς-a. al. ὃ-i.
19 φανερόω.
20 He. 5. 14.
21 δικαιόω.
22 Lu. 3. 22.
23 ὅπτομαι.
†† ἀνθρώποις.-n.
24 κηρύσσω.
25 πιστεύω.
26 2 Ti. 3. 16.
27 ἀναλαμβάνω.
28 s. ἐστι.
29 1 Ch. 29. 29.
30 ἀφίστημι.
‡‡ πλάνης-i
31 Mat. 27. 63.
§§ ἀγωνιζόμεθα,-i.
‖‖ δαιμόνων-n
32 Ac. 17. 18.
33 ἐλπίζω.
34 καυτηριάζω.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

12 Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω. ἀλλὰ τύπος [3]γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, [b]ἐν πνεύματι, [c]ἐν πίστει, ἐν [8]ἁγνείᾳ.

13 Ἕως ἔρχομαι πρόσεχε [9]τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ [10]ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ [13]πρεσβυτερίου.

15 Ταῦτα [15]μελέτα, ἐν τούτοις [17]ἴσθι· ἵνα σου ἡ [19]προκοπὴ φανερὰ [17]ᾖ [c]ἐν πᾶσιν.

16 Ἔπεχε[21] σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· [23]ἐπίμενε αὐτοῖς. Τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς [25]ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε΄.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ[27] μὴ [29]ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·

2 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ [33]ἁγνείᾳ.

3 Χήρας[34] [35]τίμα τὰς [36]ὄντως χήρας.

4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ [37]ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον [1]εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς [2]ἀποδιδόναι τοῖς [4]προγόνοις· τοῦτο γάρ [17]ἐστι [b]καλὸν καὶ [c]ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ [6]μεμονωμένη [8]ἤλπικεν ἐπὶ τὸν Θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

6 Ἡ δὲ [9]σπαταλῶσα, [11]ζῶσα [12]τέθνηκε.

7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα [14]ἀνεπίληπτοι [17]ὦσιν.

8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν [16]οἰκείων οὐ [18]προνοεῖ, τὴν πίστιν [20]ἤρνηται, καὶ [17]ἔστιν [22]ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν [a]ἑξήκοντα, [3]γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή·

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς [24]μαρτυρουμένη, εἰ [26]ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν.[28] εἰ ἁγίων πόδας [30]ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις [31]ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ [32]ἐπηκολούθησε.

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν

12 Ἔχουσαι [38]κρῖμα.

A. D. 65.

1 Ac. 17. 25.
2 ἀποδίδωμι.
3 γίνομαι.
4 2 Ti. 1 3.
2 Mac. 8. 19.
5 ch. 5. 2.
6 μονόω.
7 s. τὸν υἱὸν.
8 ἐλπίζω.
9 Ja. 5. 5.
10 δίδωμι.
11 ζάω.
12 θνήσκω.
13 Ac. 22. 5.
14 c. 3. 2; 6. 14.
15 Mar. 13. 11.
16 Ga. 6. 10.
17 εἰμί.
18 Ro. 12. 17.
19 Phi. 1. 12.
20 ἀρνέομαι.
21 Phi. 2. 16.
22 1 Co. 6. 6.
Re. 21. 8.
23 ἐπιμένω.
a ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνός-α.
24 Ac. 6. 3.
25 Mat. 17. 5.
1 Jno. 5. 15.
26 τεκνοτροφέω.
27 Lu. 15. 25.
Ac. 2. 17.
28 ξενοδοχέω.
29 ἐπιπλήσσω.
30 νίπτω. [σσω.
31 ἐπαρκέω,
v. 16. [θέω.
32 ἐπακολουθέω.
33 ch. 4. 12.
34 Mar. 12. 40.
Lu. 2. 37.
35 Mat. 15. 4.
1 Pe. 2. 17.
36 Lu. 24. 34.
37 De. 29 11.
Is. 49. 15.
38 ch. 3 6.
Mat. 23. 13.

ὅτι τὴν πρώτην πίστιν
[3]ἠθέτησαν.
13 Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ
[4]μανθάνουσι [6]περιερ-
χόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ
μόνον δὲ [7]ἀργαὶ, ἀλλὰ
καὶ φλύαροι καὶ [8]περί-
εργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ
δέοντα.
14 Βούλομαι οὖν νεω-
τέρας γαμεῖν, [10]τεκνο-
γονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν,
μηδεμίαν ἀφορμὴν
[11]διδόναι τῷ ἀντικει-
μένῳ [12]λοιδορίας χά-
ριν.
15 Ἤδη γάρ τινες ἐξ-
ετράπησαν[15] ὀπίσω τοῦ
Σατανᾶ.
16 Εἴ τις [d]πιστὸς
ἢ[l] πιστὴ ἔχει χήρας,
[17]ἐπαρκείτω αὐταῖς,
καὶ μὴ [19]βαρείσθω
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς
ὄντως χήραις ἐπαρκέ-
σῃ.
17 Οἱ καλῶς [21]προ-
εστῶτες πρεσβύτε-
ροι [22]διπλῆς [24]τιμῆς
ἀξιούσθωσαν, μάλι-
στα οἱ [25]κοπιῶντες
ἐν λόγῳ καὶ διδασκα-
λίᾳ.
18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή·
[26]Βοῦν ἀλοῶντα οὐ [†]φι-
μώσεις. Καί· [33]Ἄξιος
ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ
αὐτοῦ.
19 Κατὰ πρεσβυτέρου
[28]κατηγορίαν μὴ [29]πα-
ραδέχου,[30] [e]ἐκτὸς εἰ μὴ
ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύ-
ρων.[l]
20 Τοὺς ἁμαρτάνον-
τας, ἐνώπιον πάντων

A. D. 65.

1 Mat. 18. 15.
2 Lu. 18. 9.
3 ἀθετέω, Mar. 7. 9.
4 Lu. 16. 28.
2 Ti. 2. 14.
5 s. εἶναι.
6 Ac. 19. 13
7 Mat. 12. 36.
8 φυλάσσω.
9 Ac. 19. 19.
* πρόςκλησιν. al. χάριν.-n.
10 cf. ver. 10.
ch. 2. 15.
11 δίδωμι.
12 Lu. 16. 6.
Ga. 1. 6.
13 1 Pe. 3. 9.
14 s. μόνον.
15 ἐκτρέπω,
ch. 1. 6.
16 Ac. 24. 26.
17 ver. 10.
18 He. 7. 14.
2 Mac. 14. 39.
19 2 Co. 1. 8.
20 εἰμί.
21 προΐστημι.
22 κρύπτω.
23 Mat. 23. 15.
Re. 18. 6.
24 Ro. 12. 10.
1 Pe. 3. 7.
25 Ro. 16. 6.
1 Co. 15. 10.
26 Ga. 5. 1.
27 ἡγέομαι.
† κημώσεις·-n.
28 Lu. 6. 7.
Jno. 18. 29.
Tit. 1. 6.
29 Mar. 4. 20.
Ac. 16. 21.
He. 12. 6.
30 1 Co. 14. 5.
31 s. αὐτῶν.
32 De. 25. 4.
33 Lu. 10. 7.

[1]ἔλεγχε, ἵνα καὶ [2]οἱ
λοιποὶ φόβον ἔχωσι.
21 Διαμαρτύρομαι [4]
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ
[c]Κυρίου[l] Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν
ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
[8]φυλάξῃς χωρὶς προ-
κρίματος, μηδὲν ποιῶν
κατὰ [*]πρόςκλισιν.
22 Χεῖρας [12]ταχέως
μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ
κοινώνει ἁμαρτίαις
ἀλλοτρίαις. Σεαυτὸν
ἁγνὸν τήρει.
23 Μηκέτι ὑδροπότει,
[14]ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ
διὰ τὸν στόμαχόν σου
καὶ τὰς [18]πυκνάς σου
ἀσθενείας.
24 Τινῶν ἀνθρώπων
αἱ ἁμαρτίαι [18]πρόδη-
λοί [20]εἰσι, προάγου-
σαι εἰς κρίσιν· τισὶ
δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
σιν.
25 Ὡσαύτως καὶ τὰ
καλὰ ἔργα πρόδηλά
[20]ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως
ἔχοντα, [22]κρυβῆναι οὐ
δύναται.

Κεφ. ς'.

ΟΣΟΙ [20]εἰσὶν ὑπὸ
[26]ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς
ἰδίους δεσπότας πά-
σης τιμῆς ἀξίους [27]ἡ-
γείσθωσαν· ἵνα μὴ τὸ
ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ
διδασκαλία βλασφημῆ-
ται.
2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχον-
τες δεσπότας, μὴ κατα-
φρονείτωσαν, [s.]ὅτι ἀ-
δελφοί [20]εἰσιν· ἀλλὰ

μᾶλλον δουλευέτωσαν,
[1]ὅτι πιστοὶ [2]εἰσι
καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς
[3]εὐεργεσίας *ἀντιλαμ-
βανόμενοι. Ταῦτα δί-
δασκε, καὶ παρακά-
λει.
3 Εἴτις [4]ἑτεροδιδα-
σκαλεῖ, καὶ μὴ ‡προσέρ-
χεται ὑγιαίνουσι λό-
γοις τοῖς τοῦ Κυρίου
ἡμων Ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν
διδασκαλίᾳ.
4 ‖ Τετύφωται,[13] μη-
δὲν [15] ἐπιστάμενος, ἀλ-
λὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις
καὶ [16] λογομαχίας· ἐξ
ὧν γίνεται φθόνος,
ἔρις, βλασφημίαι, ὑπό-
νοιαι πονηραὶ,
5 Παραδιατριβαὶ ††
[17]διεφθαρμένων ἀνθρώ-
πων τὸν νοῦν, καὶ
‡‡ [19]ἀπεστερημένων τῆς
ἀληθείας, νομιζόντων
πορισμὸν [3]εἶναι τὴν
εὐσέβειαν. c[25] Ἀφί-
στασο ἀπὸ τῶν τοιού-
των.|
6 Ἔστι[3] δὲ πορισμὸς
μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ
αὐταρκείας.
7 Οὐδὲν γὰρ [26]εἰς-
ηνέγκαμεν εἰς τὸν κό-
σμον, dδῆλον | ὅτι οὐ-
δὲ [27] ἐξενεγκεῖν τι δυ-
νάμεθα.
8 Ἔχοντες δὲ διατρο-
φὰς καὶ σκεπάσματα,
τούτοις ἀρκεσθησόμε-
θα.
9 Οἱ δὲ βουλόμενοι
πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν
εἰς πειρασμὸν καὶ πα-
γίδα, *καὶ ἐπιθυμίας
πολλὰς †ἀνοήτους καὶ
[5]βλαβερὰς, αἵτινες βυ-
θίζουσι[6] τοὺς ἀνθρώ-
πους εἰς [8]ὄλεθρον καὶ
[8]ἀπώλειαν.
10 Ῥίζα γὰρ πάντων
τῶν κακῶν[3] ἐστιν ἡ
[10]φιλαργυρία· ἧς τι-
νες [11]ὀρεγόμενοι [12]ἀπε-
πλανήθησαν ἀπὸ τῆς
πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς
§[14]περιέπειραν ὀδύναις
πολλαῖς.
11 Σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε
τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε·
δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγά-
πην, ὑπομονὴν, **πραό-
τητα.
12 Ἀγωνίζου[18] τὸν
καλὸν [20]ἀγῶνα τῆς πί-
στεως, [21]ἐπιλαβοῦ [22]τῆς
αἰωνίου ζωῆς. εἰς ἣν
b καὶ | [23]ἐκλήθης, καὶ
[24]ὡμολόγησας τὴν κα-
λὴν ὁμολογίαν ἐνώ-
πιον πολλῶν μαρτύ-
ρων.
13 Παραγγέλλω σοι
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ
§§ ζωοποιοῦντος τὰ πάν-
τα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ
Ποντίου Πιλάτου τὴν
καλὴν ὁμολογίαν·
14 Τηρῆσαί σε τὴν
ἐντολὴν [28]ἄσπιλον,
ἀνεπίληπτον, μέχρι
τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
15 Ἣν καιροῖς ἰδίοις
[29]δείξει ὁ μακάριος
καὶ μόνος δυνάστης,

A. D. 65.

1 s. αὐτοῖς.
* τοῦ διαβόλου,-f.
† ἀνοήτους-n
2 Pr. 10. 26.
3 εἰμί
4 Lu. 5. 7.
5 Ac. 4. 9.
6 1 Co. 5. 5.
7 Lu. 1. 54.
8 Jno. 17. 12.
9 ch. 1. 3.
‡ conj. προσέχεται, s. προσέχει.
10 cf. Lu. 16. 14.
11 ch. 3. 1.
12 ἀποπλανάω.
13 τυφόω.
§ περιέσπειραν-n.
14 περιπείρω.
‖ τετύφλωται,-n.
15 ἐπίσταμαι.
16 cf. 2 Ti. 2. 14.
** πραϋπάθειαν-h.
†† διαπαρατριβαί-a.
17 διαφθείρω
18 Lu. 13. 24.
‡‡ ἀπεστραμμένων ἀπὸ τῆς-n.
19 ἀποστερέω.
20 Phi. 1. 30.
21 ἐπιλαμβάνω, v. 19.
22 s. τὸν στέφανον.
23 καλέω.
24 ὁμολογέω.
25 ἀφίστημι.
§§ ζωογονοῦντος-i.
26 εἰσφέρω.
27 ἐκφέρω.
28 1 Pe. 1. 19.
29 δείκνυμι.

ὁ βασιλεὺς τῶν ¹βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν ³κυριευόντων,

16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν,⁵ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν ⁷εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ⁷ἰδεῖν δύναται· ᾧ ⁸τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ‡ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ¹⁰ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' **ἐν τῷ Θεῷ †τῷ ¹¹ζῶντι,† τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν·

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους ²εἶναι, κοινωνικούς·

19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς * θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ⁶ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου† ζωῆς.

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν § παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους ‖ κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως·

21 * Ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ¹²ἠστόχησαν· Ἡ χάρις * μετὰ σοῦ. Ἀμήν.|| ††

A. D. 65.

1 Ro. 5. 15.
2 εἰμί.
3 Lu. 22. 25.
* conj. κειμήλιον, s. θέμα λίαν.
5 1 Co. 15. 53.
6 ἐπιλαμβάνω.
7 εἴδω.
9 s. ἔζω.
† ὄντως-a.
‡ τῦ νῦν αἰῶνος,-n.
§ παραθήκην-l.
10 ἐλπίζω.
‖ καινοφωνίας-n.
** ἐπὶ-n.
11 ζάω.
12 ἀστοχέω.
†† Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ ³προγόνων ‡ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει,⁷ ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ * ἡμέρας,

4 Ἐπιποθῶν σε ¹ἰδεῖν, ²μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ·

5 Ὑπόμνησιν ³ † λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ⁴ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ⁵ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνείκῃ· ⁸πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.⁹

A. D. 65.

* ἡμέρας ἐπιποθῶν-n.
1 εἴδω. [μαι.
2 μιμνήσκομαι.
3 2 Pe. 1. 13.
† λαβὼν-i.
4 1 Ti. 1. 5.
5 ἐνοικέω.
6 1 Ti. 5. 4.
‡ conj. ἐκ καθαρᾶς συνειδήσεως ἀδιάλειπτον ἔχων.
7 Ac. 23. 1.
8 πείθω.
9 s. ἐνοίκει.

6 Δι' ἣν αἰτίαν [1]ἀναμιμνήσκω σε [2]ἀναζωπυρεῖν τὸ [a]χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ [7]ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.

7 Οὐ γὰρ [9]ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα [10]δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ·

9 Τοῦ [12]σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν [13]πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν [9]δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [15]πρὸ χρόνων αἰωνίων·

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς [17]ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [19]καταργήσαντος[21] μὲν τὸν θάνατον, [23]φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 Εἰς ὃ [27]ἐτέθην ἐγὼ [28]κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν.

12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι. Οἶδα[31] γὰρ ᾧ [33]πεπίστευκα, καὶ [34]πέπεισμαι ὅτι δυνατός [7]ἐστι τὴν ‖παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 Ὑποτύπωσιν[3] [4]ἔχε [5]ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ [8]ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας[31] τοῦτο, ὅτι [11]ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν [7]ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης.

16 Δῴη* ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με [14]ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ *[16]ἐπησχύνθη·

17 Ἀλλὰ [18]γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, †σπουδαιότερον [20]ἐζήτησέ με, καὶ [22]εὗρε.

18 Δῴη* αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν[22] ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν [24]ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ[25] [26]διηκόνησε,‡ βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Κεφ. β'.

ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ[29] ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

2 Καὶ ἃ [8]ἤκουσας παρ' ἐμοῦ [30]διὰ §πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα [32]παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ [7]ἔσονται καὶ ἑτέρους [35]διδάξαι.

A. D. 65.

1 Mar. 11. 21.
2 1 Ti. 1. 16.
3 Ge. 45. 27.
4 Jno. 14. 21.
5 Ro. 1. 11.
6 1 Ti. 1. 10.
7 εἰμί.
8 ἀκούω.
9 δίδωμι.
10 Pr. 19. 15.
11 ἀποστρέφω, Ti. 1. 14.
12 σώζω.
13 Ro. 8. 28.
14 ἀναψύχω, Ex. 23. 12.
15 Ro. 16. 25.
* ἐπαισχύνθη-n.
16 ἐπαισχύνομαι.
17 1 Ti. 6. 14.
18 γίνομαι.
† σπουδαίως-n.
19 s. ἐν σαρκί
20 ζητέω.
21 Lu. 13. 7.
22 εὑρίσκω.
23 Lu. 11. 36.
24 ch. 4. 8.
25 s. τοῖς ἁγίοις.
26 διακονέω.
‡ μοι,-f.
27 τίθημι.
28 1 Ti. 2. 7.
29 Ac. 9. 22.
30 1 Ti. 6. 12.
§ Conj. διὰ πολλῶν, μαρτυρῶν ταῦτα
31 εἴδω. [μι.
32 παρατίθημι.
33 πιστεύω.
34 πείθω, v. 5.
‖ παρακαταθήκην. 1 Ti. 6. 20.
35 διδάσκω.

3 *Σὺ οὖν [1]κακοπά-
θησον, ὡς καλὸς στρα-
τιώτης Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
4 Οὐδεὶς στρατευόμε-
νος ‡ [2]ἐμπλέκεται ταῖς
τοῦ βίυ πραγματείαις,
ἵνα τῷ ςρατολογήσαν-
τι ἀρέσῃ.
5 Ἐὰν δὲ καὶ [8]ἀθλῇ
τις, οὐ στεφανοῦται,
ἐὰν μὴ [8]νομίμως [8]ἀθλή-
σῃ.
6 Τὸν κοπιῶντα γεωρ-
γὸν δεῖ πρῶτον τῶν
καρπῶν μεταλαμβά-
νειν.
7 Νόει ἃ λέγω· ††[12]δώῃ
γάρ σοι ὁ Κύριος σύνε-
σιν ἐν πᾶσι.
8 Μνημόνευε Ἰησοῦν
Χριςὸν [13]ἐγηγερμένον
ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρμα-
τος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐ-
αγγέλιόν μου·
9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέ-
χρι δεσμῶν, ὡς κακῦρ-
γος· [16] ἀλλ' ὁ λόγος τῦ
Θεοῦ οὐ [21]δέδεται.
10 Διὰ τοῦτο πάντα
ὑπομένω διὰ τοὺς
ἐκλεκτοὺς,[22] ἵνα καὶ
αὐτοὶ σωτηρίας τύχω-
σι τῆς [23] ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰ-
ωνίου.
11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ
γὰρ [25]συναπεθάνομεν,
καὶ [26]συζήσομεν·
12 Εἰ [29]ὑπομένομεν, χ
[31]συμβασιλεύσομεν· εἰ
ἀρνύμεθα, κἀκεῖνος ἀρ-
νήσεται ἡμᾶς·
13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐ-
κεῖνος πιστὸς μένει·
†ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ
δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνη-
σκε, διαμαρτυρόμενος
ἐνώπιον τοῦ § Κυρίου
μὴ ‖ λογομαχεῖν, ** εἰς
οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ
[3]καταςροφῇ τῶν ἀκου-
όντων.
15 Σπούδασον[4] σεαυτὸν
[6]δόκιμον [5]παραςῆσαι
τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπ-
αίσχυντον, [7]ὀρθοτο-
μοῦντα τὸν λόγον τῆς
ἀληθείας.
16 Τὰς δὲ βεβήλους
κενοφωνίας [10]περιΐςα-
σο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
κόψουσιν ἀσεβείας·
17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν
ὡς γάγγραινα [11]νομὴν
‡‡ [14]ἕξει· ὧν [15]ἐστιν
Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·
18 Οἵτινες περὶ τὴν
ἀλήθειαν [17]ἠστόχησαν,
λέγοντες τὴν ‖ ἀνάςα-
σιν ἤδη [18]γεγονέναι·
καὶ [19]ἀνατρέπουσι τήν
τινων πίστιν.
19 Ὁ μέντοι [20]ςερεὸς
θεμέλιος τοῦ Θεοῦ [24]ἕ-
ςηκεν, ἔχων τὴν σφρα-
γῖδα ταύτην· [26]Ἔγνω
Κύριος τοὺς [15]ὄντας
αὐτοῦ· καί· Ἀποστή-
τω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
ὀνομάζων τὸ ὄνομα
§§ Χριστοῦ.
20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰ-
κίᾳ οὐκ [15]ἔστι μόνον
σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυ-
ρᾶ, ἀλλὰ καὶ [30]ξύλινα
καὶ [32]ὀστράκινα· καὶ ἃ
μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς
ἀτιμίαν.

A. D. 65.

* Συγκακο-
πάθησον-h.
1 v. 9. c. 4. 5.
†ἀρνήσασθαι
γὰρ ἑαυτὸν-i
‡ τῷ Θεῷ-f.
2 2 Pe. 2. 20.
§ Θεοῦ,-n.
‖ λογομά-
χει-n.
** ἐπ' οὐδὲν,
s. ἐπ' οὐδενὶ-n.
3 2 Pe. 2. 6.
4 Ga. 2. 10.
5 παρίστημι.
6 Ro. 14. 18.
7 Pr. 3. 6.
8 ἀθλέω.
9 1 Ti. 1. 8.
10 περιΐστημι.
11 Jno. 10. 9.
†† δώσει-h.
12 δίδωμι.
13 ἐγείρω.
‡‡ ἔχει-n.
14 ἔχω.
15 εἰμί.
16 Lu. 23. 32.
17 ἀστοχέω.
1 Ti. 1. 6.
18 γίνομαι.
19 Tit. 1. 11.
20 He. 5. 12, 14.
21 δέω.
22 Lu. 18. 7.
Col. 3. 12.
1 Ti. 5. 21.
23 s. οὔσης.
24 ἵστημι.
25 συναπο-
θνήσκω.
Mar. 14. 31.
26 γινώσκω.
27 ἀφίστημι.
28 Ro. 6. 8.
§§ κυρίου. a.
29 He. 10. 32.
Ja. 1. 12.
30 Ro. 9. 20.
31 1 Co. 4. 8.
32 2 Co. 4. 7.

21 Ἐὰν οὖν τις [1]ἐκκα-
θάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τού-
των, [2]ἔσται σκεῦος εἰς
τιμὴν, [5]ἡγιασμένον, καὶ
*εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ,
εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
[9]ἡτοιμασμένον.
22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς
ἐπιθυμίας φεῦγε· δίω-
κε δὲ δικαιοσύνην, πί-
στιν, ἀγάπην, εἰρήνην
μετὰ † τῶν [12]ἐπικαλου-
μένων τὸν Κύριον ἐκ
[13]καθαρᾶς καρδίας.
23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ
ἀπαιδεύτους ζητήσεις
[16]παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
[17]γεννῶσι [19]μάχας.
24 Δοῦλον δὲ Κυρίου
οὐ δεῖ [21]μάχεσθαι, ἀλλ'
[22]ἤπιον [3]εἶναι πρὸς
πάντας, [22]διδακτικὸν,
ἀνεξίκακον,
25 Ἐν πραότητι [23]παι-
δεύοντα τοὺς ‖[25]ἀντι-
διατιθεμένους· μήπο-
τε [29]δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς
μετάνοιαν εἰς ἐπίγνω-
σιν ἀληθείας·
26 Καὶ [30]ἀνανήψωσιν
ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου
παγίδος, [31]ἐζωγρημέ-
νοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ
ἐκείνου θέλημα.

Κεφ. γ'.

ΤΟΥΤΟ δὲ ††γίνω-
σκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις [34]ἐνστήσονται
καιροὶ [35]χαλεποί.
2 *Ἔσονται [3] γὰρ οἱ
ἄνθρωποι φίλαυτοι,
φιλάργυροι, [38]ἀλαζό-
νες, ὑπερήφανοι, βλάσ-
φημοι, γονεῦσιν ἀπει-
θεῖς, [9] [2]ἀχάριστοι, ἀν-
όσιοι,
3 *Ἄστοργοι, [4]ἄσπον-
δοι, [8]διάβολοι, ἀκρα-
τεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλά-
γαθοι,
4 Προδόται,[3] [10]προπε-
τεῖς, [11]τετυφωμένοι,
φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φι-
λόθεοι·
5 *Ἔχοντες [13]μόρφω-
σιν εὐσεβείας, τὴν δὲ
δύναμιν αὐτῆς [14]ἠρνη-
μένοι. Καὶ τούτους
ἀποτρέπου.
6 Ἐκ τούτων γάρ [3]εἰ-
σιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς
τὰς [18]οἰκίας, καὶ ‡αἰχμα-
λωτεύοντες [5]τὰ ‖ γυ-
ναικάρια [20]σεσωρευμέ-
να ἁμαρτίαις, ἀγόμενα
ἐπιθυμίαις ποικίλαις· §
7 Πάντοτε μανθάνον-
τα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπί-
γνωσιν[24] ἀληθείας ἐλ-
θεῖν[26] δυνάμενα.
8 "Ὃν τρόπον δὲ Ἰαν-
νῆς καὶ **Ἰαμβρῆς ἀντ-
έστησαν[28] Μωϋσεῖ, οὕ-
τως καὶ οὗτοι ἀνθίςαν-
ται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρω-
ποι [32]κατεφθαρμένοι
τὸν νοῦν, [33]ἀδόκιμοι
περὶ τὴν πίστιν.
9 Ἀλλ' οὐ προκόψου-
σιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ
ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος
[3]ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ
ἡ ἐκείνων [36]ἐγένετο.
10 Σὺ δὲ [37]παρηκολού-
θηκάς μου τῇ διδασκα-
λίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προ-
θέσει, τῇ πίςει, τῇ μα-
κροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
ὑπομονῇ,

A. D. 65.

1 1 Co. 5. 7.
2 Lu. 6. 35.
*ἄχρηστοι,-n.
3 εἰμί.
4 Ro. 1. 31.
5 ἁγιάζω.
6 1 Ti. 3. 11.
7 ch. 4. 11.
8 Lu. 6. 16.
9 ἑτοιμάζω.
10 Ac. 19. 36.
11 τυφόω.
† πάντων-ƒ.
12 Ac. 2. 21.
13 Ro. 2. 20.
14 ἀρνέομαι.
15 ch. 1. 3.
16 Mat. 10. 13.
17 γεννάω.
18 Lu. 14. 18.
19 2 Co. 7. 5.
‡ αἰχμαλω-
τίζοντες-a.
20 σωρεύω.
21 Jno. 6. 52.
22 1 Ti. 3. 2.
23 1 Th. 2. 7.
§ καὶ ἡδοναῖς-n
24 ch. 2. 25.
‖ ἀντικειμέ-
νυς-n.
25 ἀντιδια-
τίθημι.
26 ἔρχομαι.
27 2 Co. 6. 9.
** Μαμ-
βρῆς-n.
28 ἀνθίστημι.
29 δίδωμι.
30 ἀνανήφω.
31 ζωγρέω.
32 καταφθεί-
ρω. [τε-n.
†† γινώσκε-
33 Ro. 1. 28.
34 ἐνίστημι.
35 Mat. 8. 28.
36 γίνομαι.
37 παρακολου-
θέω, Lu. 1. 3.
38 Ro. 1. 30.

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς
παθήμασιν, οἷά μοι
[1]ἐγένετο ἐν Ἀντιο-
χείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις· οἵους διωγ-
μοὺς [3]ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ
πάντων με [5]ἐῤῥύσατο ὁ
Κύριος.
12 Καὶ πάντες δὲ οἱ
θέλοντες εὐσεβῶς [7]ζῇν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διω-
χθήσονται.[9]
13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρω-
ποι καὶ γόητες προκό-
ψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
πλανῶντες καὶ πλανώ-
μενοι.
14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς
[13]ἔμαθες καὶ [14]ἐπιστώ-
θης, εἰδὼς παρὰ § τίνος
[13]ἔμαθες·
15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέ-
φους[15] [ε]τὰ ‖ ἱερὰ γράμ-
ματα [17]οἶδας, τὰ δυ-
νάμενά σε [19]σοφίσαι
εἰς σωτηρίαν, διὰ πί-
στεως τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
16 Πᾶσα γραφὴ, θε-
όπνευστος, [e]καὶ ‖ ὠφέ-
λιμος πρὸς διδασκαλί-
αν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς
ἐπανόρθωσιν, πρὸς παι-
δείαν τὴν ἐν δικαιοσύ-
νῃ·
17 Ἵνα ** ἄρτιος [22]ᾖ
ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος,
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
[23]ἐξηρτισμένος.

Κεφ. δ'.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ[26]
[b]οὖν ἐγὼ ‖ ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, καὶ [b]τοῦ Κυρίου ‖
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ

A. D. 65.

1 γίνομαι.
* καὶ.l.
2 κηρύσσω.
3 ὑποφέρω.
1 Co. 10 13.
4 ἐφίστημι.
5 ῥύω.
6 Mar. 14. 11.
7 ζάω.
8 cf. Phi.4.10.
9 διώκω.
10 ἐλέγχω.
† προθυμίᾳ-n
11 ἀνέχω.
‡ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας-a.
12 cf. ch. 3. 6. Ro. 12. 20.
§ τίνων-n.
13 μανθάνω.
14 πιστόω.
15 Lu. 1. 41, 44 Ac. 7. 19. 1 Pe. 2. 2.
16 ἐκτρέπω.
‖ νῆφε, ἐν πᾶσι κακ.-n
17 εἴδω.
18 ver. 17. Lu. 1. 1. Ro. 4. 21.
19 σοφίζω, Ps. 19. 7. Eccl. 38. 26. 2 Pe. 1. 16.
20 Phi. 2. 17.
21 ἀγωνίζομαι, Lu. 13. 24. 1 Co. 9. 25. 1 Ti. 6. 12. Col. 1. 29.
** τέλειος-n.
22 εἰμί.
23 ἐξαρτίζω, Ac. 21. 5.
24 τελέω.
25 τηρέω.
26 Ac. 18. 5. 1 Ti. 5. 21.
27 ἀποδίδωμι.

μέλλοντος κρίνειν ζῶν-
τας[7] καὶ νεκροὺς *κατὰ
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ
καὶ τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ·
2 Κήρυξον[2] τὸν λόγον,
[4]ἐπίστηθι [8]εὐκαίρως,
[8]ἀκαίρως· [10]ἔλεγξον,
ἐπιτίμησον, παρακάλε-
σον ἐν πάσῃ † μακροθυ-
μίᾳ καὶ διδαχῇ.
3 Ἔσται [22] γὰρ και-
ρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινού-
σης διδασκαλίας οὐκ
[11]ἀνέξονται, ἀλλὰ κα-
τὰ ‡ τὰς ἐπιθυμίας τὰς
ἰδίας ἑαυτοῖς [12]ἐπι-
σωρεύσουσι διδασκά-
λους, κνηθόμενοι τὴν
ἀκοήν·
4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν
ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ
τοὺς μύθους [16]ἐκτραπή-
σονται.
5 Σὺ δὲ ‖ νῆφε ἐν πᾶσι,
κακοπάθησον, ἔργον
ποίησον εὐαγγελιστοῦ,
τὴν διακονίαν σου πλη-
ροφόρησον.[18]
6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπέν-
δομαι,[20] καὶ ὁ καιρὸς
τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως
[4]ἐφέστηκε.
7 Τὸν ἀγῶνα τὸν κα-
λὸν [21]ἠγώνισμαι, τὸν
δρόμον [24]τετέλεκα, τὴν
πίστιν [25]τετήρηκα.
8 Λοιπὸν, ἀπόκειταί
μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης
στέφανος, ὃν [27]ἀποδώ-
σει μοι ὁ Κύριος ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δί-
καιος κριτής· οὐ μόνον
δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ ϗ πᾶσι ‖

τοῖς [1]ἠγαπηκόσι τὴν
ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 Σπούδασον [3]ἐλθεῖν
πρός με ταχέως·
10 Δημᾶς γάρ με [2]ἐγ-
κατέλιπεν, ἀγαπήσας
τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπο-
ρεύθη[8] εἰς Θεσσαλονί-
κην· Κρήσκης εἰς † Γα-
λατίαν, Τίτος εἰς Δαλ-
ματίαν.
11 Λουκᾶς [9]ἐστι μόνος
μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀνα-
λαβὼν ἄγε μετὰ σεαυ-
τοῦ· [9]ἔστι γάρ μοι εὔ-
χρηστος εἰς διακονίαν.
12 Τυχικὸν δὲ [11]ἀπέ-
στειλα εἰς Ἔφεσον.
13 Τὸν § φαιλόνην ὃν
[12]ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι
παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμε-
νος φέρε, καὶ τὰ βι-
βλία, μάλιστα τὰς μεμ-
βράνας.
14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλ-
κεὺς πολλά μοι κακὰ
[14]ἐνεδείξατο· †† [15]ἀπο-
δώη αὐτῷ ὁ Κύριος κα-
τὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
15 Ὃν καὶ σὺ φυλάσσου·
λίαν γὰρ [16]ἀνθέστηκε
τοῖς ἡμετέροις λόγοις.
16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου
[17]ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι
[18]συμπαρεγένετο, ἀλλὰ
πάντες με [2]ἐγκατέλι-
πον· μὴ αὐτοῖς [4]λογι-
σθείη.
17 Ὁ δὲ Κύριός μοι
[5]παρέστη, καὶ [6]ἐνεδυ-
νάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ
τὸ κήρυγμα πληροφο-
ρηθῇ, καὶ [*]ἀκούσῃ
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ
[7]ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος
λέοντος.
18 d Καὶ | [7] ῥύσεταί με
ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς
ἔργου πονηροῦ, καὶ [10]σώ-
σει εἰς τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον·
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
19 Ἄσπασαι ‡ Πρίσκαν
καὶ Ἀκύλαν, ‖ καὶ τὸν
Ὀνησιφόρου οἶκον.
20 Ἔραστος [13]ἔμεινεν
ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον
δὲ [12]ἀπέλιπον ἐν ** Μι-
λήτῳ ἀσθενοῦντα.
21 Σπούδασον πρὸ χει-
μῶνος [3]ἐλθεῖν. Ἀσπά-
ζεταί σε Εὔβουλος, καὶ
Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ
Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.
22 e Ὁ Κύριος Ἰησοῦς
Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύ-
ματός σου. | d Ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν. | ‡‡ b Ἀμήν. | ‖

A. D. 65.

1 ἀγαπάω.
2 ἐγκαταλεί-πω, Mat. 27. 46.
3 ἔρχομαι.
4 λογίζομαι, Ro. 4. 3...6.
5 παρίστημι,
6 ἐνδυναμόω
* ἀκούσωσι-ί.
7 ῥύω.
8 πορεύομαι.
† Γαλλίαν,-n
9 εἰμί.
10 σώζω.
11 ἀποστέλλω
‡ Πρίσκιλ-λαν-n.
§ φαιλώνην-n
‖ Vide App.
12 ἀπολείπω, He. 4. 6, 9.
13 μένω.
** Μηλωτῷ-n. alii conj. Μελίτῃ.
14 ἐνδείκνυμι
†† ἀποδώσει-h.
15 ἀποδίδωμι
16 ἀνθίστημι. Ac. 13. 8.
17 Ac. 22. 1.
18 συμπαραγίνομαι, Lu. 23. 48.
‡‡ al. Ἔῤῥωσο ἐν εἰρήνῃ.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ δȣ̃λος Θεȣ̃,
ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ
Χριςοῦ, κατὰ πίςιν ἐκ-
λεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπί-
γνωσιν ἀληθείας τῆς
κατ' εὐσέβειαν·
2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰ-
ωνίȣ, ἣν [3] ἐπηγγείλατο
ὁ ἀψευδὴς Θεὸς [4] πρὸ
χρόνων αἰωνίων,
3 Ἐφανέρωσε [5] δὲ
καιροῖς ἰδίοις τὸν
λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύ-
γματι ὃ [7] ἐπιστεύθην
ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ·
4 Τίτῳ γνησίῳ τέ-
κνῳ κατὰ κοινὴν πί-
στιν, χάρις, § ἔλεος,
εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πα-
τρὸς, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ τοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν.
5 Τȣ́τȣ χάριν ||[10] κατ-
έλιπόν σε ἐν Κρήτῃ,
ἵνα τὰ λείποντα ** ἐπι-
διορθώσῃ, καὶ [11] κατα-
ςήσῃς κατὰ πόλιν πρε-
σβυτέρȣς, ὡς ἐγώ σοι
[12] διεταξάμην·
6 Εἴ τις [1] ἐστὶν ἀνέγ-
κλητος, μιᾶς γυναικὸς
ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πι-
στὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ
[14] ἀσωτίας, ἢ [15] ἀνυπό-
τακτα.
7 Δεῖ γὰρ τὸν [16] ἐπί-

A. D. 65.
1 εἰμί.
* διάκονον-n
2 2 Pe. 2. 10.
† αἰσχρολό-
γον,-n.
‡ φιλόπτω-
χον,-n.
3 ἐπαγγέλλω.
4 Ro. 16. 25.
2 Ti. 1. 9.
5 φανερόω.
6 ch. 2. 9.
Lu. 2. 34.
Ac. 13. 45.
28. 19,22.
7 πιστεύω,
1 Ti. 1. 11.
8 cf. Ga. 6. 3.
§ καὶ-h.
9 cf. ver. 7.
1 Ti. 3. 3,8.
1 Pe. 5. 2.
|| ἀπέλιπον-i.
10 καταλείπω
** ἐπιδιορ-
θώσῃς,-n.
11 καθίστημι
12 διατάσσω.
13 2 Co. 13. 10.
confer.
Ro. 11. 22.
14 Ep. 5. 18.
1 Pe. 4. 4.
15 ver. 10.
1 Ti. 1. 9.
He. 2. 8.
16 Ac. 20. 28.
Phi. 1. 1.
1 Ti. 3. 2.
1 Pe. 2. 25.
17 1 Ti. 1. 4.
4. 7.
2 Ti. 4. 4.
2 Pe. 1. 16.
Eccl. 20. 20.

σκοπον ἀνέγκλητον εἶ-
ναι,[1] ὡς Θεοῦ * οἰκονό-
μον, μὴ [2] αὐθάδη, μὴ
ὀργίλον, μὴ πάροινον,
μὴ πλήκτην, μὴ † αἰ-
σχροκερδῆ·
8 Ἀλλὰ ‡ φιλόξενον,
φιλάγαθον, σώφρονα,
δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρα-
τῆ·
9 Ἀντεχόμενον τȣ̃ κα-
τὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ
λόγου, ἵνα δυνατὸς [1] ᾖ
§ καὶ || παρακαλεῖν ἐν
τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγι-
αινούσῃ, καὶ τοὺς [6] ἀν-
τιλέγοντας ἐλέγχειν.
10 Εἰσὶ[1] γὰρ πολλοὶ
§ καὶ || ἀνυπότακτοι, μα-
ταιολόγοι καὶ [8] φρενα-
πάται, μάλιστα οἱ ἐκ
περιτομῆς·
11 Οὓς δεῖ ἐπιστομί-
ζειν· οἵτινες ὅλους οἴ-
κους ἀνατρέπȣσι, διδά-
σκοντες ἃ μὴ δεῖ, [9] αἰ-
σχροῦ κέρδους χάριν.
12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν
ἴδιος αὐτῶν προφήτης·
Κρῆτες ἀεὶ ψεῦςαι, κα-
κὰ θηρία, γαστέρες ἀρ-
γαί.
13 Ἡ μαρτυρία αὕτη
[1] ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν
αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς
[13] ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαί-
νωσιν ἐν τῇ πίστει·
14 Μὴ προσέχοντες Ἰȣ-
δαϊκοῖς [17] μύθοις, καὶ

ἐντολαῖς ἀνθρώπων
[1]ἀποςρεφομένων τὴν
ἀλήθειαν.
15 Πάντα ͼμὲν| καθαρὰ
τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ
[3]μεμιασμένοις καὶ ἀπί-
ςοις ὀδὲν καθαρὸν, ἀλ-
λὰ [3]μεμίανται αὐτῶν ϗ
ὁ νȣ̃ς καὶ ἡ συνείδησις.
16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν
[6]εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις
ἀρνοῦνται, [8]βδελυκτοὶ
[9]ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β΄.

ΣΥ δὲ λάλει ἃ [10]πρέ-
πει τῇ ὑγιαινȣ́σῃ διδα-
σκαλίᾳ·
2 Πρεσβύτας [12]νηφα-
λίους [9]εἶναι, σεμνȣ̀ς,
σώφρονας, [13]ὑγιαίνον-
τας τῇ πίςει, τῇ ἀγά-
πῃ, τῇ ὑπομονῇ·
3 Πρεσβύτιδας ὡσαύ-
τως ἐν καταςήματι ἱε-
ροπρεπεῖς,¶ μὴ ††διαβόλους,
μὴ οἴνῳ πολ-
λῷ [20]δεδουλωμένας, κα-
λοδιδασκάλους·
4 Ἵνα σωφρονίζωσι
τὰς νέας, φιλάνδρους
[9]εἶναι, φιλοτέκνους,
5 Σώφρονας, ἁγνὰς,
‡‡[22]οἰκουροὺς, ἀγαθὰς,
ὑποτασσομένας τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα
μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ
βλασφημῆται.
6 Τȣ̀ς νεωτέρȣς ὡσαύ-
τως παρακάλει σωφρο-
νεῖν·
7 Περὶ πάντα σεαυτὸν
[27]παρεχόμενος [28]τύπον
καλῶν ἔργων, ἐν τῇ δι-
δασκαλίᾳ §§ ἀδιαφθορί-
αν, σεμνότητα, ἀφθαρ-
σίαν,|[2]
8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατά-
γνωςον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν-
τίας [4]ἐντραπῇ,[5] μηδὲν
ἔχων περὶ * ὑμῶν λέ-
γειν φαῦλον.
9 Δȣ́λȣς[7] ἰδίοις δεσπό-
ταις †ὑποτάσσεσθαι, ἐν
πᾶσιν εὐαρέςȣς [9]εἶναι,
μὴ ἀντιλέγοντας,
10 Μὴ νοσφιζομένους,
ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐν-
δεικνυμένους ἀγαθὴν·
ἵνα τὴν διδασκαλίαν
‡τȣ̃ σωτῆρος ἡμῶν Θεȣ̃
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.§
11 Ἐπεφάνη [14] γὰρ ἡ
χάρις τȣ̃ Θεοῦ ‖ἡ σωτή-
ριος[15] πᾶσιν ἀνθρώποις·
12 Παιδεύουσα[16] ἡμᾶς,
ἵνα [17]ἀρνησάμενοι τὴν
ἀσέβειαν ϗ τὰς κοσμι-
κὰς ἐπιθυμίας, σωφρό-
νως καὶ δικαίως καὶ εὐ-
σεβῶς [19]ζήσωμεν ἐν τῷ
νῦν αἰῶνι·
13 Προσδεχόμενοι τὴν
μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ
ἐπιφάνειαν τῆς [21]δόξης
τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ
[22]σωτῆρος ἡμῶν Ἰησȣ̃
Χριστοῦ·
14 Ὃς [24]ἔδωκεν ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώ-
σηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ
ἑαυτῷ λαὸν [25]περιούσι-
ον, [26]ζηλωτὴν καλῶν
ἔργων.
15 Ταῦτα λάλει, ϗ πα-
ρακάλει, ϗ ἔλεγχε μετὰ
πάσης [28]ἐπιταγῆς. Μη-
δείς σȣ |||περιφρονείτω.

A. D. 65.

1 2 Ti. 1. 15.
2 Ro. 2. 7.
3 μιαίνω, Jno. 18. 28.
4 s. μερίδος, v. γνώμης.
5 ἐντρέπω.
* ἡμῶν-a.
6 εἴδω.
7 s. παρακάλει.
† ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν,-n.
8 Pr. 17. 15.
9 εἰμί.
10 Mat. 3. 15. 1 Co. 11. 13.
12 Lu. 1. 18.
13 ch. 1. 9, 13.
‡ τὴν τοῦ σωτ.-i.
§ ἀνθρώποις-f
14 ἐπιφαίνω.
‖ τȣ̃ σωτῆρος ἡμῶν-n.
15 Wis. 1. 14.
16 2 Co. 6. 9.
17 ἀρνέομαι.
18 ζάω.
¶ ἱεροπρεπεῖ,-n.
†† διαβόλῳ-n
20 δουλόω.
21 2 Co. 3. 18.
22 ch. 3. 4, 6.
23 cf. 1 Ti. 5. 14.
24 δίδωμι.
25 Ex. 19. 5.
‡‡ οἰκȣργȣ́ς,-i
26 Ac. 21. 20.
27 1 Ti. 1. 4.
28 Ro. 5. 14.
29 ch. 1. 3.
§§ ἀφθορίαν-i al. ἀφθονίαν, s. ἀδιαφορίαν, al. ἀγνείαν,-f.
||| καταφρονείτω.-n.

Κεφ. γʹ.

ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ
αὐτοὺς [1]ἀρχαῖς [d]καὶ ἐ-
ξυσίαις ὑποτάσσεσθαι,
[3]πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμυς
[7]εἶναι·
2 Μηδένα βλασφημεῖν,
[6]ἀμάχους [7]εἶναι, ἐπιει-
κεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμέ-
νους πραότητα πρὸς
πάντας ἀνθρώπους.
3 Ἦμεν[7] γάρ ποτε καὶ
ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπει
θεῖς, πλανώμενοι, δου
λεύοντες ἐπιθυμίαις ϗ
ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν
κακίᾳ καὶ φθόνῳ διά
γοντες, † στυγητοὶ, μι
σοῦντες ἀλλήλους.
4 Ὅτε δὲ ἡ [12]χρη-
στότης καὶ ἡ [13]φιλ-
ανθρωπία [15]ἐπεφάνη
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ,
5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν[17]
ἐν δικαιοσύνῃ § ὧν [19]ἐ-
ποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ
κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον
[20]ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ
[21]λουτροῦ [23]παλιγγε-
νεσίας, καὶ ‖ [24]ἀνακαι-
νώσεως Πνεύματος ἁ-
γίου,
6 Οὗ [25]ἐξέχεεν ἐφ'
ἡμᾶς πλυσίως, διὰ Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ τοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν·
7 Ἵνα δικαιωθέντες
τῇ ἐκείνου χάριτι, κλη-
ρονόμοι [26]γενώμεθα
κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰω-
νίου.
8 Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ
περὶ τούτων βούλομαί
σε [2]διαβεβαιῦσθαι, ἵνα
φροντίζωσι καλῶν ἔρ-
γων [4]προΐςασθαι οἱ
[5]πεπιστευκότες [d]τῷ
Θεῷ. Ταῦτά [7]ἐστι [c]τὰ
καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς
ἀνθρώποις.
9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις,
καὶ γενεαλογίας, και
ἔρεις, καὶ μάχας νομι-
κὰς [8]περιΐςασο· [7]εἰσὶ
γὰρ [9]ἀνωφελεῖς καὶ μά-
ταιοι.
10 Αἱρετικὸν ἄνθρω-
πον μετὰ μίαν [e]καὶ δευ-
τέραν‖* νουθεσίαν παρ-
αιτοῦ.[10]
11 Εἰδὼς ὅτι [11]ἐξέ-
ςραπται ὁ τοιοῦτος, ϗ
ἁμαρτάνει, [7]ὢν αὐτο-
κατάκριτος.
12 Ὅταν [14]πέμψω
Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ
Τυχικὸν, σπούδασον
[16]ἐλθεῖν πρός με εἰς
‡ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ
[18]κέκρικα παραχειμά-
σαι.
13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν
καὶ Ἀπολλὼ σπουδαί-
ως [22]πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.
14 Μανθανέτωσαν δὲ
καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων [4]προΐςασθαι εἰς
τὰς ἀναγκαίας χρείας,
ἵνα μὴ [7]ὦσιν ἄκαρποι.
Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ'
ἐμοῦ πάντες.
15 Ἄσπασαι τοὺς φι-
λοῦντας ἡμᾶς ἐν πίςει.
Ἡ χάρις μετὰ πάντων
ὑμῶν. [b]Ἀμήν.‖**

A. D. 65.

1 Ro. 8. 38. 1 Co. 15. 24. Ep. 1. 21. Col. 1. 18. Re. 3. 14.
2 1 Ti. 1. 7.
3 Ac. 5. 29, 32. 27. 21.
4 προΐστημι. 1 Ti. 3. 4, 5, 12. 5. 17.
5 πιστεύω.
6 1 Ti. 3. 3.
7 εἰμί.
8 περιΐστημι. 2 Ti. 2. 16.
9 He. 7. 18.
* al. transp.
10 1 Ti. 4. 7.
11 ἐκστρέφω.
† μισητοί, -n.
12 Ro. 2. 4. 3. 12. 11. 22. 2 Co. 6. 6. Ga. 5. 22. Ep. 2. 7. Col. 3. 12.
13 Ac. 28. 2.
14 πέμπω.
15 ἐπιφαίνω, ch. 2. 11. Lu. 1. 79.
16 ἔρχομαι.
‡ conj. Νεάπολιν·
17 s. ὄντων.
§ ἃ-n.
18 κρίνω.
19 ποιέω.
20 σώζω.
21 Ep. 5. 26.
22 προπέμπω, Ac. 15. 3.
23 Mat. 19. 28.
‖ διὰ-f.
24 Ro. 12. 2. cf. Col. 3. 10.
25 ἐκχέω.
26 γίνομαι.
** Vide App.

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ,* ϗ Ἀρχίππῳ τῷ [5] συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ [6] κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίȣ Ἰησȣ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ‡ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιȣ́μενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις ‖ πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·

6 Ὅπως ἡ [13]κοινωνία τῆς πίστεώς σȣ ἐνεργὴς [15]γένηται ἐν [16]ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθȣ ** τȣ ἐν †† ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 ‡‡ Χάριν γὰρ §§ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται [1] διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ [2] παῤῥησίαν ἔχων [3] ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον·[4]

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος [6] ὢν ὡς Παῦλος † πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν [8] ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς [c] μȣ,‡ Ὀνήσιμον·

11 Τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ [9] εὔχρηστον, ὃν § ἀνέπεμψα.[10]

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τοῦτ' ἔστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα [11] [e] [12] προσλαβοῦ·‖

13 Ὃν ἐγὼ [14] ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου.

14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης ȣ̓δὲν [17]ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου [e] ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον.

A. D. 62.

1 ἀναπαύω.
2 Jno. 7. 4.
3 Mar. 1. 27. 6. 27. Ac. 23. 2.
4 Ep. 5. 4. Col. 3. 18.
* ἀδελφῇ,-h.
5 Phi. 2. 25.
6 εἰμί.
† conj. πρεσβευτὴς.
7 s. οὔσῃ.
8 γεννάω.
‡ μȣ πάντοτε, μνείαν-a.
9 2 Ti. 2. 21. 4. 11.
§ πεμψα σοι -i.
10 ἀναπέμπω Lu. 23. 7, 11, 15.
11 Lu. 1. 78.
‖ εἰς-n.
12 προςλαμβάνω.
13 Ac. 2. 42.
14 βούλομαι.
15 γίνομαι.
16 Col. 1. 9. 2. 2. 3. 10. 2 Ti. 2. 25. Tit. 1. 1.
** ἔργου-f.
†† ἡμῖν,-l.
17 θέλω.
‡‡ Χαρὰν-k.
§§ ἔσχον-i.

15 Τάχα γὰρ διὰ τῦτο
[1] ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν,
ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέ-
χῃς·
16 Οὐκέτι ὡς δοῦ-
λον ἀλλ' ὑπὲρ δοῦ-
λον, ἀδελφὸν ἀγαπη-
τὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πό-
σω δὲ μᾶλλόν σοι καὶ
ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυ-
ρίῳ;
17 Εἰ οὖν ‡ ἐμὲ ἔχεις
[4] κοινωνὸν, [5] προσλαβοῦ
αὐτὸν ὡς ἐμέ.
18 Εἰ δέ τι [7] ἠδίκησέ
σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο
ἐμοὶ [8] ἐλλόγει.
19 Ἐγὼ Παῦλος [9] ἔ-
γραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ,
ἐγὼ [11] ἀποτίσω· ἵνα
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ
σεαυτόν μοι προσοφεί-
λεις.
20 Ναὶ, ἀδελφὲ, ἐγώ
σου [2] ὀναίμην ἐν Κυ-
ρίῳ· ἀνάπαυσόν μου
τὰ * σπλάγχνα ἐν † Κυ-
ρίῳ.
21 Πεποιθὼς [3] τῇ ὑπα-
κοῇ σου ἔγραψά σοι,
εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ
λέγω ποιήσεις.
22 Ἅμα δὲ καὶ ἑτοί-
μαζέ μοι ξενίαν· ἐλπι-
ζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν
προσευχῶν ὑμῶν [6] χα-
ρισθήσομαι ὑμῖν.
23 § Ἀσπάζονταί σε,
Ἐπαφρᾶς, ὁ [10] συναι-
χμάλωτός μου ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ,
24 Μάρκος, Ἀρίσταρ-
χος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ
συνεργοί μου.
25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν. b Ἀμήν. 1 ‖

A. D. 62.

1 χωρίζω, Ac. 1. 4. 1 Co. 7. 10, 11, 15.
2 ὄνημι.
* σπλάγχνα. Ἐν Χ. πεποιθὼς-η.
† Χριστῷ-α.
3 πείθω.
4 Lu. 5. 10.
5 προσλαμβάνω.
‡ με-α.
6 χαρίζομαι.
7 ἀδικέω, Mat. 20. 13. Lu. 10. 19
8 Ro. 5. 13.
9 γράφω.
§ Ἀσπάζεται-α.
10 Ro. 16. 7. Col. 4. 10.
11 Ex. 21. 19. Le. 24. 18.
‖ Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'.

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ
πολυτρόπως πάλαι ὁ
Θεὸς [3]λαλήσας τοῖς πα-
τράσιν ἐν τοῖς προφή-
ταις, ἐπ' [*]ἐσχάτων τῶν
ἡμερῶν τούτων [3]ἐλά-
λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
2 Ὃν [5]ἔθηκε κληρο-
νόμον πάντων, † δι' οὗ
καὶ τὸς [7]αἰῶνας [8]ἐποί-
ησεν.
3 Ὃς [9]ὢν ἀπαύγασμα
τῆς δόξης, καὶ χαρα-
κτὴρ τῆς [12]ὑποςάσεως
αὐτοῦ, ‖ φέρων τε τὰ
πάντα τῷ ῥήματι τῆς
δυνάμεως [c]αὐτȣ, ‖ †† δι'
ἑαυτοῦ | καθαρισμὸν
[8]ποιησάμενος τῶν ἁ-
μαρτιῶν [c]ἡμῶν, | ἐκά-
θισεν [15] ἐν δεξιᾷ τῆς
[17]μεγαλωσύνης ἐν ὑψη-
λοῖς· [18]
4 Τοσούτῳ κρείττων
[21]γενόμενος τῶν ἀγγέ-
λων, ὅσῳ διαφορώτε-
ρον παρ' αὐτοὺς [23]κε-
κληρονόμηκεν ὄνομα.
5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε
τῶν ἀγγέλων· [26]Υἱός
μου [9]εἶ σὺ, ἐγὼ σήμε-
ρον [27]γεγέννηκά σε;
Καὶ πάλιν· [28]Ἐγὼ [9]ἔ-
σομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς [9]ἔςαι μοι εἰς
υἱόν;

A. D. 63.

1 ch. 11. 28.
3 λαλέω.
* ἐσχάτου-α.
4 Ps. 97. 7.
5 τίθημι.
† con. διότι χ.
6 Ps. 104. 4.
‡ πνεῦμα,-n.
7 ch. 11. 3.
8 ποιέω.
9 εἰμί.
10 s. λέγει.
§ θρόνος σου ὁ Θεὸς εἰς-α.
‖ φανερῶν-n.
11 Ps. 45. 6, 7.
12 ch. 3. 14.
** καὶ ἡ-f.
†† al. αὐτοῦ,
13 ἀγαπάω.
14 μισέω.
15 καθίζω.
16 χρίω.
17 ch. 8. 1.
‡‡ σε, ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαιον-n.
18 pro ῷ Θελ.
19 s. τόποις.
20 Lu. 1. 14, 44.
21 γίνομαι.
22 ch. 3. 1, 14.
23 κληρονομέω.
24 Ps. 102. 25—27.
25 θεμελιόω.
26 Ps. 2. 7.
27 γεννάω.
§§ διαμενεῖς-n.
28 2 Sa. 7. 14.

6 Ὅταν δὲ πάλιν
εἰςαγάγῃ τὸν [1]πρω-
τότοκον εἰς τὴν οἰκου-
μένην, λέγει· [4]Καὶ
προσκυνησάτωσαν αὐ-
τῷ πάντες ἄγγελοι
Θεοῦ.
7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς
ἀγγέλους λέγει. Ὁ
[6]ποιῶν τοὺς ἀγγέλους
αὐτοῦ ‡ πνεύματα, καὶ
τοὺς λειτουργοὺς αὐτȣ̃
πυρὸς φλόγα.
8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν·
[10]Ὁ § [11]θρόνος σου, ὁ
Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τȣ̃
αἰῶνος· ** ῥάβδος εὐ-
θύτητος ἡ ῥάβδος
τῆς βασιλείας σου·
9 Ἠγάπησας [13] δικαι-
οσύνην, καὶ [14]ἐμίση-
σας ἀνομίαν· διὰ τοῦ-
το [16]ἔχρισέ ‡‡ σε [18]ὁ
Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαι-
ον [20]ἀγαλλιάσεως πα-
ρὰ τοὺς [22]μετόχους
σου.
10 Καί· [24]Σὺ κατ' ἀρ-
χὰς, Κύριε, τὴν γῆν
[25]ἐθεμελίωσας, καὶ ἔρ-
γα τῶν χειρῶν σου [9]εἰ-
σὶν οἱ οὐρανοί.
11 Αὐτοὶ ἀπολοῦν-
ται, σὺ δὲ §§ διαμέ-
νεις· καὶ πάντες ὡς
ἱμάτιον παλαιωθήσον-
ται.

12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον *[1]ἑλίξεις αὐτοὺς,† καὶ [3]ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς [5]εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ [7]ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν [9]θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες [5]εἰσὶ [11]λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς [15]διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Κεφ. β′.

ΔΙΑ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς [17]προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε [19]παραῤῥυῶμεν.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος [21]ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ [22]ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν·

3 Πῶς ἡμεῖς [23]ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν [22]λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς [25]ἐβεβαιώθη·

4 Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις [2]ὑπέταξε τὴν [4]οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο[6] δέ που τίς, λέγων· [8]‡Τί [5]ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;

7 Ἠλάττωσας[10] αὐτὸν [12]βραχύ [13]τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ [14]ἐστεφάνωσας αὐτὸν, b καὶ [16]κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. l

8 Πάντα [2]ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν [18]ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω [20]ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα [2]ὑποτεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ [13]τι παρ' ἀγγέλους [10]ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ [14]ἐστεφανωμένον, ὅπως §χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.

10 Ἔπρεπε[24] γὰρ ‖ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν [26]ἀγαγόντα, τὸν [27]ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων [28]τελειῶσαι.

11 Ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι,

A. D. 63.

* ἀλλάξεις-n.
1 ἑλίσσω, Ps. 102. 26.
† ὡς ἱμάτιον,-f.
2 ὑποτάσσω.
3 ἀλλάσσω, Ro. 1. 23. 1 Co. 15. 51. Ps. 106. 20.
4 Lu. 2. 1. Ac. 11. 28.
5 εἰμί.
6 διαμαρτύρομαι.
7 ἐκλείπω.
8 Ps. 8. 4–8.
‡ Τίς-n.
9 τίθημι. Ps. 110. 1.
10 ἐλαττόω, Jno. 3. 30.
11 Nu. 4. 12, 26.
12 Jno. 6. 7. Ac. 5. 34.
13 s. χρόνου, v. διάστημα.
14 στεφανόω. 2 Ti. 2. 5.
15 Ac. 1. 17. 25. 6. 1. 2 Co. 9. 12.
16 καθίστημι.
17 s. τὸν νοῦν.
18 ἀφίημι.
19 Pr. 3. 21.
20 ὁράω.
21 γίνομαι.
22 λαμβάνω.
23 ἐκφεύγω.
§ χωρὶς-n.
24 πρέπει.
‖ αὐτῷ δι' ὃν-n.
25 βεβαιόω.
26 ἄγω.
27 ch. 12. 2. Ac. 3. 15. 5. 31.
28 τελειόω.

ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,

12 Λέγων· [1]'Απαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

13 Καὶ πάλιν· [6]'Εγὼ [7]ἔσομαι [8]πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν· [10]'Ιδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι [11]ἔδωκεν ὁ Θεός.

14 'Επεὶ οὖν τὰ παιδία [13]κεκοινώνηκε *σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως [15]μετέσχε τῶν αὐτῶν,† ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι, τὸν διάβολον·

15 Καὶ [16]ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ [17]ζῆν ἔνοχοι [7]ἦσαν ‡δουλείας.

16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος 'Αβραὰμ ἐπιλαμβάνεται·

17 "Οθεν [19]ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων [21]γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ[23] πρὸς τὸν Θεὸν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ.

18 'Εν ᾧ γὰρ [24]πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

A. D. 63.

1 Ps. 22. 22, 25.
2 1 Co. 1. 26. Ep. 4. 1. Ph. 3. 14. 2 Th. 1. 11. 2 Pe. 1. 10.
3 ch. 1. 9.
4 Jno. 13. 16. 2 Co. 8. 23. Ph. 2. 25.
5 ch. 4. 14. 2 Co. 9. 13. 1 Ti. 6. 12, 13.
6 2 Sa. 22. 3.
7 εἰμί. [τὸς.
8 a. ἦν πιστὸς.
9 πείθω.
10 Is. 8. 18.
11 δίδωμι.
12 ἀξιόω.
13 κοινωνέω.
* αἵματος καὶ σαρκὸς, -h.
14 ch. 9. 2, 6. Mat. 11. 10. Mar. 1. 2. Lu. 1. 17. 1 Pe. 3. 20.
15 μετέχω.
† παθημάτων, -f.
16 ἀπαλλάσσω.
17 ζάω. [σω.
‡ conj. δουλίας.
§ αὐτοῦ, -n.
‖ ὅς-i.
18 Ro. 4. 2. 1 Co. 5. 6.
19 ὀφείλω.
20 κατέχω.
21 γίνομαι.
22 Ps. 95. 7--11.
23 i. e. κατὰ τὰ ἀνήκοντα.
24 πάσχω.
25 ver. 15. Ps. 95. 8.

Κεφ. γ΄.

ΟΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγιοι, [2]κλήσεως ἐπουρανίου [3]μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν [4]ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς [5]ὁμολογίας ἡμῶν [b]Χριστὸν 'Ιησοῦν·

2 Πιστὸν [7]ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς [8]ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν [12]ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ [14]κατασκευάσας αὐτόν·

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ [d] τὰ [1] πάντα κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον § αὐτοῦ· ‖οὗ οἶκός [7]ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ [18]καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν [20]κατάσχωμεν.

7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον[22] ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ [25]παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ·

9 Οὐ [1]ἐπείρασάν * με
οἱ πατέρες ὑμῶν, [3] ἐδο-
κίμασάν με, καὶ εἶδον
τὰ ἔργα †μου τεσσαρά-
κοντα ἔτη.
10 Διὸ [4]προσώχθισα
τῇ γενεᾷ ‡ἐκείνῃ, καὶ
εἶπον· Ἀεὶ [7]πλανῶνται
τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ
οὐκ [9]ἔγνωσαν τὰς ὁδούς
μου.
11 Ὡς [11] ὤμοσα ἐν τῇ
ὀργῇ μου· Εἰ [12]εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν κατά-
παυσίν μου.
12 Βλέπετε, ἀδελφοί,
μήποτε [13]ἔσται ἔν τινι
ὑμῶν [15] καρδία πονηρὰ
ἀπιστίας, ἐν τῷ [17] ἀπο-
στῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶν-
τος.
13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε
ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην
ἡμέραν, ἄχρις [19] οὗ τὸ
σήμερον καλεῖται· ἵνα
μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ
ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρ-
τίας.
14 Μέτοχοι γὰρ [22] γε-
γόναμεν τοῦ Χριστοῦ,
ἐάνπερ τὴν ‡‡ ἀρχὴν
τῆς §§ὑποστάσεως μέχρι
τέλους βεβαίαν [23] κα-
τάσχωμεν·
15 Ἐν τῷ λέγεσθαι·
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
*† σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
παραπικρασμῷ.
16 *‡Τινὲς γὰρ ἀκού-
σαντες *§ [25] παρεπίκρα-
ναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ
[2] ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύ-
πτου διὰ Μωσέως.

17 Τίσι δὲ [4] προσώχθι-
σε τεσσαράκοντα ἔτη;
Οὐχὶ τοῖς *[5]ἁμαρτήσα-
σιν, ὧν τὰ κῶλα [6] ἔπε-
σεν ἐν τῇ §ἐρήμῳ;
18 Τίσι δὲ [11] ὤμοσε
μὴ [12]εἰσελεύσεσθαι εἰς
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ,
εἰ μὴ τοῖς [8] ἀπειθήσα-
σι;
19 Καὶ βλέπομεν ὅτι
οὐκ [10] ἠδυνήθησαν εἰς-
ελθεῖν [12] δι' ἀπιστί-
αν.

Κεφ. δ'.

ΦΟΒΗΘΩΜΕΝ [14] οὖν
μήποτε, καταλειπομέ-
νης ἐπαγγελίας [12] εἰς-
ελθεῖν εἰς τὴν [16] κατά-
παυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις
ἐξ ὑμῶν || [18] ὑστερη-
κέναι.
2 Καὶ γάρ [13]ἐσμεν εὐ-
ηγγελισμένοι,[28] καθά-
περ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ
ὠφέλησεν ὁ λόγος
τῆς [20] ἀκοῆς ἐκείνους,
μὴ * [21] συγκεκραμένος
τῇ πίστει, *τοῖς ἀκού-
σασιν.
3 |||| Εἰσερχόμεθα γὰρ
εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ
πιστεύσαντες, καθὼς εἴ-
ρηκεν· [24]Ὡς [11]ὤμοσα
ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰς-
ελεύσονται[12] εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου· καί-
τοι τῶν ἔργων ἀπὸ κα-
ταβολῆς κόσμου [22] γε-
νηθέντων·
4 Εἴρηκε γάρ που περὶ
τῆς ἑβδόμης [26] οὕτω·
[27] Καὶ [29] κατέπαυσεν ὁ
Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

A. D. 63.

1 πειράζω.
* Vide App.
2 ἐξέρχομαι.
3 δοκιμάζω.
† μυ. Τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα-n.
4 προσοχθίζω
‡ ταύτῃ-h.
5 ἁμαρτάνω.
§ ἐρήμῳ.-a.
6 πίπτω.
7 Mat. 24. 4.
8 ch. 11. 31.
9 γινώσκω.
10 δύναμαι.
11 ὀμνύω.
12 εἰσέρχομαι
13 εἰμί.
14 φοβέω.
15 Mat. 12. 34.
16 c. 3. 11, 18.
17 ἀφίστημι.
|| al. ἐξ ἡμῶν
18 Mat. 19. 20.
19 s. τοῦ χρόνου. [17.
20 Ro. 10. 16,
21 συγκεράννυμι.
22 γίνομαι.
‡‡ ἀπαρχὴν-n
§§ πίστεως-n
23 κατέχω.
|||| Εἰσερχώμεθα οὖν-n.
24 Ps. 95. 11.
*† σκληρύνετε-n.
*‡ Τίνες-a.
*§ παρεπίκραναν ἀλλ'-n.
25 παραπικραίνω.
26 s. ἡμέρας.
27 Ge. 2. 1, 2.
28 εὐαγγελίζομαι.
29 καταπαύω

ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων
τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 Καὶ ἐν τούτῳ πά-
λιν· Εἰ [4]εἰςελεύσονται
εἰς τὴν κατάπαυσίν
μου.
6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπε-
ταί τινας [4]εἰςελθεῖν
εἰς αὐτὴν, καὶ οἱ πρό-
τερον εὐαγγελισθέντες
οὐκ [4]εἰςῆλθον δι' ἀπεί-
θειαν·
7 Πάλιν τινὰ ὁρίζει
ἡμέραν, σήμερον, ἐν
[7]Δαβὶδ λέγων, μετὰ
τοσοῦτον χρόνον· κα-
θὼς ‡[11]εἴρηται· Σήμε-
ρον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε τὰς καρδί-
ας ὑμῶν.
8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰη-
σοῦς [13]κατέπαυσεν, οὐκ
ἂν περὶ ἄλλης [15]ἐλά-
λει μετὰ ταῦτα ἡμέ-
ρας.
9 Ἄρα ἀπολείπεται
[17]σαββατισμὸς τῷ λαῷ
τοῦ Θεοῦ.
10 Ὁ γὰρ [4]εἰςελθὼν
εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς [13]κατέ-
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτοῦ, ὥςπερ ἀπὸ τῶν
ἰδίων ὁ Θεός.
11 Σπουδάσωμεν[21] οὖν
[4]εἰςελθεῖν εἰς ἐκείνην
τὴν κατάπαυσιν· ἵνα
μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑπο-
δείγματι [28]πέσῃ τῆς
[23]ἀπειθείας.
12 Ζῶν[25] γὰρ ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς,
καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶ-
σαν μάχαιραν [27]δίστο-
μον, καὶ [1]διϊκνούμε-
νος ἄχρι [2]μερισμοῦ
[3]ψυχῆς [c τε] καὶ πνεύ-
ματος,* ἁρμῶν τε καὶ
† μυελῶν, καὶ κριτικὸς
ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοι-
ῶν καρδίας.
13 Καὶ οὐκ [5]ἔςι κτίσις
ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ·
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ
[6]τετραχηλισμένα τοῖς
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.[8]
14 Ἔχοντες οὖν ἀρχι-
ερέα μέγαν, [9]διεληλυ-
θότα τοὺς οὐρανοὺς,
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, [10]κρατῶμεν τῆς
[12]ὁμολογίας.
15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρ-
χιερέα μὴ δυνάμενον
[14]συμπαθῆσαι ταῖς
ἀσθενείαις ἡμῶν,§ πε-
πειραμένον[16] δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα,
χωρὶς ἁμαρτίας.
16 Προςερχώμεθα οὖν
μετὰ παῤῥησίας τῷ
θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
[18]λάβωμεν ἔλεον, καὶ
χάριν [19]εὕρωμεν [e εἰς]
[20]εὔκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε΄.

ΠΑΣ γὰρ ἀρχιερεὺς
ἐξ ἀνθρώπων λαμβα-
νόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώ-
πων [22]καθίςαται [24]τὰ
πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα
προςφέρῃ δῶρά τε καὶ
θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτι-
ῶν·
2 Μετριοπαθεῖν δυνά-
μενος τοῖς ἀγνοοῦσι [x]
[26]πλανωμένοις, ἐπεὶ [x]

A. D. 63.

1 Ex. 28. 28.
2 ch. 2. 4. Jos. 11. 23.
3 1 Th. 5. 23.
4 εἰςέρχομαι.
* σώματος,-n
† μελῶν,-n.
5 εἰμί.
6 τραχηλίζομαι.
7 s. τοῖς ψαλμοῖς τοῦ.
8 s. ἔστι.
9 διέρχομαι.
10 Mar. 7. 3. Ac. 3. 11. 2 Th. 2. 15. Re. 2. 14, 15, 25.
11 εἴρω.
‡ προείρηται-h.
12 ch. 3. 1. 10. 23.
13 καταπαύω
14 ch. 10. 34. cf. Job 2.11.
15 λαλέω.
§ πεπειραμένον-h. alii conj. πεπλασμένον.
16 πειράζω.
17 cf. Le. 23. 32. Ex. 16. 30. in lxx.
18 λαμβάνω.
19 εὑρίσκω.
20 Mar. 6. 21.
21 Ep. 4. 3. 2 Pe. 1. 10.
22 καθίστημι
23 Ro. 11. 30.
24 i. e. κατὰ τὰ πράγματα.
25 ζάω.
26 ch. 3. 10.
27 Re. 1. 16.
28 πίπτω.

αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν·

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν [2]*ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών.

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν [5]ἐδόξασε [7]γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· [9]Υἱός μου [10]εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον [11]γεγέννηκά σε.

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· [13]Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ [17]ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων [19]προσενέγκας, καὶ ** εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς [22]εὐλαβείας,

8 Καίπερ [10]ὢν υἱὸς, [23]ἔμαθεν ἀφ' ὧν [24]ἔπαθε τὴν ὑπακοήν·

9 Καὶ [26]τελειωθεὶς [7]ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου·

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

A. D. 63.

1 Ecclus.4.29. [34.]
2 s. θυσίας.
* περὶ-ι.
† διδάσκεσθαι-n. [n.
‡ ὑμᾶς τινα,-
3 Ga. 4. 3, 9. Col. 2. 8,20.
4 s. μόνον.
5 δοξάζω.
6 s. ἔστι.
7 γίνομαι.
8 1 Co. 2. 6. Phi. 3. 15.
9 Ps. 2. 7.
§ καὶ-f.
|| ἀκμὴν-f.
10 εἰμί.
11 γεννάω.
12 Je. 4. 19.
13 Ps. 110. 4.
14 γυμνάζω, ch. 12. 11.
15 s. ὄργανα.
16 Ro. 14. 1. 1 Co. 12.10.
17 2Mac.9.18.
18 ἀφίημι.
19 προςφέρω.
20 c. 5. 12.
21 Col. 3. 14.
** εἰςακουσθεὶς, ἀπὸ τῆς εὐλαβείας (καὶ ὢ. υ.) ἔμαθεν,-n.
22 ch. 12. 28.
23 μανθάνω.
24 πάσχω.
†† βαπτισμῶν, διδαχῆς, alii βαπτισμῶν διαδοχῆς,-n
25 Mat.25.46.
‡‡ ποιήσωμεν,-i.
26 ch. 2. 10. Lu. 13. 32.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ[1] γεγόνατε[7] ταῖς ἀκοαῖς.

12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες [10]εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ †διδάσκειν ‡ὑμᾶς, τίνα τὰ [3]στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ [7]γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, [4]ἄπειρος λόγου[6] § δικαιοσύνης· (νήπιος γάρ || [10]ἐστι·)

14 Τελείων[8] δέ [10]ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ [12]αἰσθητήρια [14]γεγυμνασμένα [15]ἐχόντων πρὸς [16]διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ. ς'.

ΔΙΟ [18]ἀφέντες τὸν τῆς [20]ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν [21]τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεὸν,

2 †† Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος [25]αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο ‡‡ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς

ἅπαξ [1] φωτισθέντας,
γευσαμένους τε τῆς
δωρεᾶς τῆς ἐπουρανί-
ου, καὶ [3] μετόχους [4] γε-
νηθέντας Πνεύματος
ἁγίου,
5 Καὶ καλὸν γευσαμέ-
νους Θεοῦ ῥῆμα, δυνά-
μεις τε μέλλοντος [5] αἰ-
ῶνος,
6 Καὶ * [8] παραπεσόν-
τας, πάλιν ἀνακαινί-
ζειν εἰς μετάνοιαν,
ἀνασταυροῦντας ἑαυ-
τοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ,
ϗ [10] παραδειγματίζον-
τας.
7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα
τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις
ἐρχόμενον ὑετὸν, ϗ τί-
κτουσα [11] βοτάνην εὔ-
θετον ἐκείνοις δι' οὓς
καὶ γεωργεῖται, μετα-
λαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ·
8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάν-
θας καὶ τριβόλους,
ἀδόκιμος, καὶ κατάρας
ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς
καῦσιν.
9 Πεπείσμεθα[14] δὲ πε-
ρὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ
κρείττονα καὶ [15] ἐχόμε-
να [17] σωτηρίας, εἰ καὶ
οὕτω λαλοῦμεν.
10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
Θεὸς [19] ἐπιλαθέσθαι τοῦ
ἔργου ὑμῶν, καὶ b τοῦ
[21] κόπου ! τῆς ἀγάπης
ἧς [22] ἐνεδείξασθε εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, διακονή-
σαντες τοῖς ἁγίοις καὶ
διακονοῦντες.
11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ
ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐ-
τὴν ἐνδείκνυσθαι σπου-
δὴν πρὸς τὴν [2] πληρο-
φορίαν τῆς ἐλπίδος
ἄχρι τέλους·
12 Ἵνα μὴ [5] νωθροὶ
[4] γένησθε, [6] μιμηταὶ δὲ
τῶν διὰ πίστεως καὶ
[8] μακροθυμίας κληρο-
νομούντων τὰς ἐπαγγε-
λίας.
13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπ-
αγγειλάμενος ὁ Θεὸς,
ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς [23] εἶ-
χε μείζονος ὀμόσαι,
[24] ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,
14 Λέγων· † Ἦ μὴν
εὐλογῶν εὐλογήσω σε,
καὶ πληθύνων πληθυ-
νῶ σε.
15 Καὶ οὕτω [12] μακρο-
θυμήσας [25] ἐπέτυχε τῆς
ἐπαγγελίας.
16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ
κατὰ τοῦ μείζονος
ὀμνύουσι, καὶ πάσης
αὐτοῖς ἀντιλογίας πέ-
ρας[13] εἰς βεβαίωσιν ὁ
ὅρκος.
17 Ἐν ᾧ περισσότερον
βουλόμενος ὁ Θεὸς [16] ἐ-
πιδεῖξαι τοῖς κληρονό-
μοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ
[18] ἀμετάθετον τῆς βου-
λῆς αὐτοῦ, [20] ἐμεσίτευ-
σεν ὅρκῳ·
18 Ἵνα διὰ δύο πραγ-
μάτων ἀμεταθέτων, ἐν
οἷς ἀδύνατον ψεύσα-
σθαι Θεὸν, ἰσχυρὰν πα-
ράκλησιν ἔχωμεν οἱ
καταφυγόντες κρατῆ-
σαι τῆς προκειμένης
ἐλπίδος·
19 Ἣν ὡς ἄγκυραν
[23] ἔχομεν τῆς ψυχῆς

A. D. 63.

1 ch. 10. 32. Lu. 11. 36. Jno. 1. 9. Ep. 1. 18. 2 Ti. 1. 10. Re. 18. 1. 21. 23. 22. 5.
2 ch. 10. 22. 1 Th. 1. 5.
3 ch. 1. 9. 3. 1, 14.
4 γίνομαι.
5 ch. 5. 11.
6 1 Co. 11. 1. Ep. 5. 1. 1 Th. 1. 6.
7 Mat. 12. 32. Mar. 3. 29.
8 Ro. 2. 4. Ep. 4. 2. Ja. 5. 10.
* παραπεσόντας πάλιν-n
9 παραπίπτω
10 Mat. 1. 19. Je. 13. 22. Eze. 28. 17.
† Εἰ μὴν-n. Ge. 22. 16, 17.
11 Ex. 9. 22.
12 Lu. 18. 7. Ja. 5. 7.
13 s. ἔστι.
14 πείθω, Ro. 15. 14. 2 Ti. 1. 5, 12.
15 ch. 12. 28. 1 Ti. 1. 19.
16 ἐπιδει-
17 s. ἐκ. [κνύω
18 ver. 18.
19 ἐπιλανθάνω.
20 μεσιτεύω.
21 1 Th. 1. 3.
22 ἐνδεικνύω
23 ἔχω.
24 ὀμνύω.
25 ἐπιτυγχάνω.

ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαί-
αν, ϗ εἰςερχομένην εἰς
τὸ ἐσώτερον [1] τοῦ κα-
ταπετάσματος·
20 Ὅπου πρόδρομος
ὑπὲρ ἡμῶν [3] εἰςῆλθεν
Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς
[4] γενόμενος εἰς τὸν αἰ-
ῶνα.

Κεφ. ζ'.

ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελ-
χισεδὲκ, βασιλεὺς Σα-
λὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντή-
σας Ἀβραὰμ ὑποστρέ-
φοντι ἀπὸ τῆς [6] κοπῆς
τῶν βασιλέων, καὶ εὐ-
λογήσας αὐτόν·
2 Ὦ καὶ [7] δεκάτην ἀπὸ
πάντων [8] ἐμέρισεν Ἀ-
βραάμ· πρῶτον μὲν ἑρ-
μηνευόμενος βασιλεὺς
δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ
καὶ βασιλεὺς Σαλὴμ·
ὅ [11] ἐστι βασιλεὺς εἰρή-
νης·
3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ,
ἀγενεαλόγητος· μήτε
ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε
ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφ-
ωμοιωμένος [13] δὲ τῷ
υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει
ἱερεὺς εἰς τὸ [15] διηνε-
κές.
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος
οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην
Ἀβραὰμ [19] ἔδωκεν ἐκ
τῶν ἀκροθινίων ὁ πα-
τριάρχης.[20]
5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν
υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατεί-
αν λαμβάνοντες, ἐντο-
λὴν ἔχουσιν [22] ἀποδε-
κατοῦν τὸν λαὸν κατὰ
τὸν νόμον, τουτέστι,
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
καίπερ [2] ἐξεληλυθότας
ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβρα-
άμ·
6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλο-
γούμενος ἐξ αὐτῶν, δε-
δεκάτωκε [5] τὸν Ἀβρα-
ὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα
τὰς ἐπαγγελίας εὐλό-
γηκε.
7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀν-
τιλογίας, τὸ ἔλαττον
ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐ-
λογεῖται.
8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας
ἀποθνήσκοντες ἄνθρω-
ποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ
δὲ, [9] μαρτυρούμενος ὅτι
[10] ζῇ.
9 Καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῒ
ὁ δεκάτας λαμβάνων
[5] δεδεκάτωται·
10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ
ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς [11] ἦν,
ὅτε [12] συνήντησεν αὐτῷ
ὁ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν [14] τελεί-
ωσις διὰ τῆς Λευϊτι-
κῆς [16] ἱερωσύνης [11] ἦν·
(ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' [*] αὐ-
τῇ [17] νενομοθέτητο·)
τίς ἔτι χρεία, κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ
ἕτερον [18] ἀνίστασθαι
ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν
τάξιν Ἀαρὼν λέγε-
σθαι;
12 Μετατιθεμένης [21]
γὰρ τῆς ἱερωσύνης,
ἐξ ἀνάγκης καὶ νό-
μου [23] μετάθεσις γίνε-
ται.

A. D. 63.

1 s. μέρος.
2 ἐξέρχομαι.
3 εἰςέρχομαι.
4 γίνομαι.
5 δεκατόω, ver. 9. Ne. 10. 37.
6 Ge. 14. 17. Jos. 10. 20.
7 ver. 4, 8, 9. confer. Le. 27. 30. Nu. 18. 21.
8 μερίζω.
9 s. δεκάτας ἔλαβε ἐκεῖνος.
10 ζάω.
11 εἰμί.
12 συναντάω.
13 ἀφομοιόω.
14 Lu. 1. 45.
15 c. 10. 1, 12, 14.
16 v. 12, 14, 24. 1 Mac. 2. 54.
* αὐτῆς-ί. al. αὐτήν.
17 νομοθετέω, ch. 8. 6. Ro. 9. 4. Ex. 24. 12. Ps. 119. 33.
18 ἀνίστημι.
19 δίδωμι.
20 Ac. 2. 29. 7. 8, 9. 1 Ch. 24. 31. 27. 22.
21 μετατίθημι, ch. 11. 5. Ac. 7. 16. Eccl. 44. 16.
22 Mat. 23. 23. Lu. 11. 42. 18. 12. Ge. 28. 22. De. 14. 22. 1 Sa. 8. 15.
23 s. ἱερατικοῦ.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται
ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας
[1]μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐ-
δεὶς *[2]προσέσχηκε τῷ
θυσιαστηρίῳ.
14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι
ἐξ Ἰούδα [5]ἀνατέταλκεν
ὁ Κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν
φυλὴν † οὐδὲν περὶ ἱε-
ρωσύνης Μωσῆς ἐλά-
λησε.
15 Καὶ περισσότερον
ἔτι κατάδηλόν [6]ἐστιν,
εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα
Μελχισεδὲκ [7]ἀνίσταται
ἱερεὺς ἕτερος,
16 [8]Ὃς οὐ κατὰ νόμον
ἐντολῆς ‡ σαρκικῆς γέ-
γονεν,[9] ἀλλὰ κατὰ δύ-
ναμιν ζωῆς ἀκαταλύ-
του.
17 § Μαρτυρεῖ γάρ·
[*]Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησις [13] μὲν
γὰρ [9]γίνεται [14]προα-
γούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ
αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ [15]ἀν-
ωφελές·
19 **Οὐδὲν γὰρ [17]ἐτε-
λείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισ-
αγωγὴ δὲ κρείττονος
ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζο-
μεν τῷ Θεῷ.
20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ
χωρὶς ὁρκωμοσίας, (οἱ
μὲν γὰρ, χωρὶς ὁρκωμο-
σίας [6]εἰσὶν ἱερεῖς [9]γε-
γονότες·
21 Ὁ δὲ, μετὰ [21]ὁρ-
κωμοσίας, διὰ [*]τοῦ λέ-
γοντος πρὸς αὐτόν·
[23]Ὤμοσε Κύριος, καὶ
οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
[d]κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ·)
22 Κατὰ τοσοῦτον
κρείττονος [a]διαθήκης
[9]γέγονεν [4]ἔγγυος Ἰη-
σοῦς.
23 Καὶ οἱ μὲν, πλεί-
ονές [6]εἰσι [9]γεγονότες
ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ
κωλύεσθαι παραμένειν·
24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν
αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα,
ἀπαράβατον ἔχει τὴν
ἱερωσύνην·
25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς
τὸ [a]παντελὲς δύναται
τοὺς προσερχομένους δι'
αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε
[10]ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχά-
νειν ὑπὲρ αὐτῶν.
26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν
‖ [11]ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς,
[16]ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαν-
τος, [12]κεχωρισμένος
ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,
καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐ-
ρανῶν [9]γενόμενος·
27 [n]Ὃς οὐκ ἔχει καθ'
[18]ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσ-
περ οἱ ἀρχιερεῖς, πρό-
τερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων
ἁμαρτιῶν θυσίας ἀνα-
φέρειν, ἔπειτα τῶν [20]
τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ
ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυ-
τὸν [22]ἀνενέγκας.
28 Ὁ νόμος γὰρ ἀν-
θρώπους καθίστησιν ἀρ-
χιερεῖς, ἔχοντας ἀσθέ-
νειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς [24]μετὰ
τὸν νόμον, [25]υἱὸν εἰς
τὸν αἰῶνα [26]τετελειω-
μένον.[17]

A. D. 63.

1 μετέχω.
2 1 Co. 11. 25.
* προσέσχε-h alii προσέστηκε.
3 προσέχω.
4 2 Mac. 10. 28.
5 ἀνατέλλω, Mat. 4. 16. Mar. 4. 6. Ja. 1. 11. 2 Pe. 1. 19.
† περὶ ἱερέων οὐδὲν-i.
6 εἰμί.
7 ἀνίστημι.
8 Lu. 13. 11.
‡ σαρκίνης-l.
9 γίνομαι.
10 ζάω.
§ μαρτυρεῖται-h.
‖ χ ἔπρεπεν-i
11 πρέπω, ch. 2. 10. Mat. 3. 15.
12 χωρίζω.
13 ch. 9. 26.
14 προάγω.
15 Tit. 3. 9.
16 Ac. 2. 27. 1 Ti. 2. 8. Tit. 1. 8. Re. 15. 4.
** οὐδένα-n.
17 τελειόω.
18 s. ἑκάστην
20 s. ἁμαρτιῶν.
21 ver. 28. Eze. 17. 18. 3 Esdr. 8 93.
22 ἀναφέρω.
23 ὀμνύω.
24 s. οὔσης.
25 s. καθίστησιν.
26 ch. 2. 10. 6. 9. Lu. 13. 32. Jno. 19. 28.

Κεφ. η΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ [1] δὲ
ἐπὶ τοῖς λεγομένοις,
τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιε-
ρέα, ὃς [3] ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς
μεγαλωσύνης ἐν τοῖς
οὐρανοῖς,
2 Τῶν ἁγίων λειτουρ-
γὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς
ἀληθινῆς, ἣν [6] ἔπηξεν ὁ
Κύριος, [d] καὶ [l] οὐκ ἄν-
θρωπος.
3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς
εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά
τε καὶ θυσίας [10] καθί-
σταται· ὅθεν ἀναγκαῖον
ἔχειν τὶ καὶ τοῦτον ὃ
[11] προσενέγκῃ.
4 Εἰ μὲν * γὰρ [13] ἦν
ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽ ἂν [13] ἦν
ἱερεὺς, [13] ὄντων [c] τῶν
ἱερέων [l] τῶν προσφερόν-
των κατὰ τὸν νόμον τὰ
δῶρα·
5 Οἵτινες [17] ὑποδείγμα-
τι καὶ [19] σκιᾷ λατρεύ-
ουσι τῶν ἐπουρανί-
ων, [20] καθὼς [21] κεχρημά-
τισται Μωσῆς, μέλλων
ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν·
[22] Ὅρα γὰρ, φησὶ, ‡ ποι-
ήσῃς [23] πάντα κατὰ τὸν
[24] τύπον τὸν [25] δει-
χθέντα σοι ἐν τῷ
ὄρει.
6 Νυνὶ δὲ [27] διαφορω-
τέρας ‖ [28] τέτευχε λει-
τουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ-
τονός [13] ἐστι διαθήκης
μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείτ-
τοσιν ἐπαγγελίαις νε-
νομοθέτηται.[30]
7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκεί-
νη [13] ἦν ἄμεμπτος, οὐκ
ἂν δευτέρας [2] ἐζητεῖτο
τόπος.
8 Μεμφόμενος [4] γὰρ
αὐτοῖς λέγει· [5] Ἰδου,
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει
Κύριος, καὶ συντελέ-
σω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσ-
ραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶ-
κον Ἰούδα διαθήκην
καινήν·
9 Οὐ κατὰ τὴν διαθή-
κην ἣν ἐποίησα τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, ἐν
ἡμέρᾳ [7] ἐπιλαβομένου
μου τῆς χειρὸς αὐτῶν,
[8] ἐξαγαγεῖν[9] αὐτοὺς ἐκ
γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐ-
τοὶ οὐκ [12] ἐνέμειναν ἐν τῇ
διαθήκῃ μου, κἀγὼ [14] ἠ-
μέλησα αὐτῶν, λέγει
Κύριος.
10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθή-
κη ἣν [16] διαθήσομαι τῷ
οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς
ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
Κύριος, [18] διδοὺς † νό-
μους μου εἰς τὴν διά-
νοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
καρδίας αὐτῶν ἐπιγρά-
ψω αὐτούς· καὶ [13] ἔσο-
μαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν,
καὶ αὐτοὶ [13] ἔσονταί μοι
εἰς λαόν.
11 Καὶ οὐ μὴ διδάξω-
σιν ἕκαστος τὸν § πλη-
σίον αὐτοῦ, καὶ ἕκα-
στος τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, λέγων· [26] Γνῶθι
τὸν Κύριον· ὅτι πάν-
τες [29] εἰδήσουσί με,
ἀπὸ μικροῦ [d] αὐ-
τῶν [l] ἕως μεγάλου αὐ-
τῶν·
12 Ὅτι ἵλεως [13] ἔσο-
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐ-

A. D. 63.

1 Ac. 22. 28.
2 ζητέω.
3 καθίζω.
4 Ro. 9. 19.
5 Je. 31. 31—34.
6 πήγνυμι.
7 ἐπιλαμβάνω.
8 s. εἰς τὸ, v. ἕνεκα.
9 ἐξάγω.
10 καθίστημι
11 προσφέρω.
12 ἐμμένω.
* οὖν-n.
13 εἰμί.
14 ἀμελέω.
16 διατίθημι.
17 ch. 9. 23. Jno. 13. 15. 2 Pe. 2. 6.
18 δίδωμι.
† con. δώσω-f
19 ch. 10. 1. Col. 2. 17.
20 s. μερῶν.
21 χρηματίζω. Ac. 11. 26.
22 Ex. 25. 40.
‡ ποιήσεις-n.
23 s. ἵνα.
24 Ac. 7. 44.
25 δεικνύω.
§ πολίτην-a.
26 γινώσκω.
27 ch. 1. 4. 9. 10. Ro. 12. 6.
‖ τέτυχε s. τετύχηκε-n.
28 τυγχάνω, ch. 11. 35. Lu. 20. 35. Ac. 24. 2. 26. 22. 27. 3. 2 Ti. 2. 10.
29 εἴδω.
30 νομοθετέω, ch. 7. 11.

τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομι-
ῶν αὐτῶν οὐ μὴ [1] μνη-
σθῶ ἔτι.
13 Ἐν τῷ λέγειν και-
νὴν, [2] πεπαλαίωκε τὴν
πρώτην·[3] τὸ δὲ παλαι-
ούμενον καὶ γηράσκον,
ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θʹ.

ΕΙΧΕ [7] μὲν οὖν καὶ ἡ
πρώτη [b] σκηνὴ ι * [8] δι-
καιώματα λατρείας,
τό, τε ἅγιον κοσμικόν.
2 Σκηνὴ γὰρ [9] κατε-
σκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν
ᾗ ἥ τε λυχνία ϗ ἡ τρά-
πεζα, καὶ ἡ πρόθεσις
τῶν ἄρτων, § ἥτις λέ-
γεται ** ἁγία.
3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον
καταπέτασμα σκηνὴ ἡ
λεγομένη [13] ἅγια ἁγί-
ων,
4 [c] Χρυσοῦν ι ἔχουσα
[e] θυμιατήριον, καὶ ‖ τὴν
κιβωτὸν τῆς διαθήκης
[15] περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ
[17] ϛάμνος χρυσῆ ἔχουσα
τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος
Ἀαρὼν ἡ βλαϛήσασα,
καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
θήκης.
5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς
Χερουβὶμ δόξης, κατα-
σκιάζοντα τὸ ἱλαστή-
ριον· περὶ ὧν οὐκ
[19] ἔστι νῦν λέγειν κατὰ
μέρος.
6 Τούτων δὲ οὕτω κατ-
εσκευασμένων,[8] εἰς μὲν
τὴν πρώτην σκηνὴν, δι-
απαντὸς [23] εἰςίασιν [24]
οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας
ἐπιτελοῦντες·
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μό-
νος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χω-
ρὶς αἵματος, ὃ προσφέ-
ρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ
τῶν τοῦ λαοῦ [4] ἀγνοη-
μάτων.
8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου,
μήπω [5] πεφανερῶσθαι
τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν,
ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς
ἐχούσης στάσιν·
9 Ἥτις [6] παραβολὴ
[10] εἰς τὸν καιρὸν τὸν
[11] ἐνεστηκότα,† καθ' ‡ ὃν
δῶρά τε καὶ θυσίαι
προσφέρονται, μὴ ‖ δυ-
νάμεναι κατὰ συνείδη-
σιν τελειῶσαι τὸν λα-
τρεύοντα,
10 Μόνον ἐπὶ βρώμα-
σι, καὶ πόμασι, καὶ δια-
φόροις [12] βαπτισμοῖς,
[b] ϗ ι †† δικαιώμασι σαρ-
κὸς, μέχρι καιροῦ διορ-
θώσεως ‡‡ ἐπικείμενα.
11 Χριϛὸς δὲ [14] παρα-
γενόμενος ἀρχιερεὺς
τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, διὰ τῆς μείζονος
ϗ τελειοτέρας σκηνῆς,
οὐ χειροποιήτου, τοῦτ'
ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς
κτίσεως,
12 Οὐδὲ δι' αἵματος
τράγων καὶ μόσχων,
διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵμα-
τος [20] εἰςῆλθεν ἐφάπαξ
εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν
[21] λύτρωσιν [22] εὑράμε-
νος.
13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύ-

A. D. 63.

1 μιμνήσκομαι.
2 παλαιόω.
3 s. διαθήκην
4 Ge. 43. 12.
5 φανερόω.
6 ch. 11. 19. Mat. 13. 24.
7 ἔχω.
* al. ἐκείνη al. διαθήκη.
8 Lu. 1. 6. Ro. 1. 32. Re. 15. 4.
9 κατασκευάζω.
10 s. ἐστιν.
11 ἐνίστημι.
† καθέστηκε,-f.
‡ ἣν-i.
§ καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον,-f.
‖ δυνάμενα-n
** ἅγια·-a.
12 ch. 6. 2. Mar. 7. 4,8. Ro. 12. 6.
13 cf. Ex. 26. 33. 2 Ch. 3. 8. 5. 7, &c.
†† δικαιώματα-h.
‡‡ ἐπικείμεναι.-n.
14 παραγίνομαι.
15 περικαλύπτω.
17 s. κιβώτῳ.
19 εἰμί.
20 εἰςέρχομαι.
21 Lu. 1. 68. 2. 38.
22 εὑρίσκω.
23 s. χρόνου.
24 εἴςειμι, Ac. 3. 3.

ρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς [2]κεκοινωμένυς, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

14 Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς †διὰ Πνεύματος ‡αἰωνίου ἑαυτὸν [3]προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν §ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ [5]ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης [7]ἐστὶν, ὅπως θανάτου [8]γενομένου, εἰς [6]ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν [9]λάβωσιν οἱ [10]κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ [13]διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε [5]ζῇ ὁ ‖[13]διαθέμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος [17]ἐγκεκαίνισται.

19 Λαληθείσης [18] γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ ** νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, [9]λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ *βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν [1]ἐῤῥάντισε,

20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς [4]ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτυργίας τῷ αἵματι ὁμοίως [1]ἐῤῥάντισε.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ [8]γίνεται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια [11]εἰςῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα [12] τῶν ἀληθινῶν, [14]ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν [16]ἐμφανισθῆναι [15]τῷ προςώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥςπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰςέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

26 (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις [19]παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμυ·) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ [20]συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ††ἁμαρτίας,

A. D. 63.

* βιβλίον, χ πάντα-n. alii conj. βιβλίον, πάντα.
1 ῥαντίζω.
2 κοινόω.
† δι' ἁγνεύματος-n.
‡ ἁγίου-n.
3 προςφέρω.
4 ἐντέλλω.
§ ἡμῶν-h.
5 ζάω.
6 ch. 11. 35. Lu. 21. 28. 1 Co. 1. 30. Ep. 1. 7,14. Col. 1. 14.
7 εἰμί.
8 γίνομαι.
9 λαμβάνω.
10 καλέω.
11 εἰςέρχομαι.
12 1 Pe. 3. 21.
‖ διαθέμενος ;-n.
13 διατίθημι.
14 s. ἁγίων.
15 s. εἰς τὸ, v. ὥςτε.
16 ἐμφανίζω, ch. 11. 14. Mat. 27. 53. Jno. 14. 21. Ac. 23. 15. 24. 1.
17 ἐγκαινίζω ch. 10. 20. 1 Ki. 8. 63. 2 Ch. 7. 5.
18 λαλέω.
** τὸν-f.
19 πάσχω.
20 Mat. 13. 39, 40. 24. 3. 28. 20.
†† ἁμαρτίας διὰ-n.

διὰ τῆς θυσίας * αὐτοῦ
[1] πεφανέρωται.
27 Καὶ † καθ' ὅσον ἀπό-
κειται τοῖς ἀνθρώποις
ἅπαξ [5] ἀποθανεῖν, μετὰ
δὲ τοῦτο κρίσις·
28 Οὕτως ‡ ὁ Χριστὸς
[6] ἅπαξ [7] προςενεχθεὶς
[9] εἰς τὸ πολλῶν [11] ἀνε-
νεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ
δευτέρου χωρὶς § ἁμαρ-
τίας [13] ὀφθήσεται τοῖς
αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις
εἰς σωτηρίαν. ‖

Κεφ. ι'.

ΣΚΙΑΝ [14] γὰρ ἔχων ὁ
νόμος τῶν μελλόντων,
ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν
[15] εἰκόνα τῶν πραγμά-
των, κατ' ἐνιαυτὸν
ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς
προςφέρουσιν εἰς τὸ δι-
ηνεκὲς, οὐδέποτε ** δύ-
ναται τοὺς προςερχομέ-
νους [19] τελειῶσαι.
2 Ἐπεὶ οὐκ †† ἂν [21] ἐ-
παύσαντο προςφερόμε-
ναι; διὰ τὸ μηδεμίαν
ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύ-
οντας, ἅπαξ §§ [23] κεκα-
θαρμένους·
3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς [25] ἀ-
νάμνησις ἁμαρτιῶν
κατ' ἐνιαυτόν.
4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα
ταύρων καὶ τράγων
ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.
5 Διὸ εἰςερχόμενος εἰς
τὸν κόσμον, λέγει·
[27] Θυσίαν καὶ προςφο-
ρὰν οὐκ [29] ἠθέλησας,
*‡ σῶμα δὲ [31] κατηρτί-
σω μοι.

A. D. 63.

* αὐτοῦ,-n.
1 φανερόω.
2 Mar. 12. 33.
4 Mat. 3. 17.
† καθ' ὃ-n.al. conj. καθὼς.
5 ἀποθνήσκω
‡ καὶ-m.
6 s. μόνον.
7 προςφέρω.
9 s. εἰς θυσίαν
10 γράφω.
11 ἀναφέρω.
12 s. ἕνεκα.
§ αἵματος-n.
13 ὅπτομαι.
‖ διὰ πίστεως-f.
14 ch. 8. 5.
15 Ro. 1. 23.
16 εἴρω.
17 nom. pro voc. At.
18 ἵστημι. [n.
** δύνανται-
19 τελειόω.
20 ἁγιάζω.
†† κἂν ἐπαύσαντο-n.al. conj. ἐπαύσαντο ἄν.
21 παύω.
22 εἰμί. [n.
‡‡ ἀρχιερεὺς-
§§ κεκαθαρμένους;-a.
23 καθαίρω.
24 περιαιρέω.
25 s. θυσίαις ἔστι.
‖‖ οὗτος-h.
*† θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς,-n.
27 Ps. 40.6--8.
28 καθίζω.
29 θέλω.
*‡ ἀτία-n.
31 καταρτίζω
32 τίθημι.

6 Ὁλοκαυτώματα [2] καὶ
περὶ ἁμαρτίας οὐκ [4] εὐ-
δόκησας.
7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ
ἥκω (ἐν κεφαλίδι βι-
βλίου [10] γέγραπται πε-
ρὶ ἐμοῦ) [12] τοῦ ποιῆσαι,
[17] ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά
σου.
8 Ἀνώτερον λέγων·
Ὅτι θυσίαν καὶ προς-
φορὰν καὶ ὁλοκαυτώμα-
τα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ [29] ἠθέλησας, οὐδὲ
εὐδόκησας· (αἵτινες
κατὰ [d] τὸν l νόμον
προςφέρονται·)
9 Τότε [16] εἴρηκεν· Ἰδοὺ
ἥκω τοῦ ποιῆσαι, [17 b] ὁ
Θεὸς, l τὸ θέλημά σου.
Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον,
ἵνα τὸ δεύτερον [18] στή-
σῃ.
10 Ἐν ᾧ θελήματι [20] ἡ-
γιασμένοι [22] ἐσμὲν οἱ
διὰ τῆς προςφορᾶς τοῦ
§ σώματος [b] τοῦ l Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶς μὲν ‡‡ ἱε-
ρεὺς [18] ἕστηκε καθ' ἡμέ-
ραν λειτουργῶν, καὶ
τὰς αὐτὰς πολλάκις
προςφέρων θυσίας, αἵ-
τινες οὐδέποτε δύναν-
ται [24] περιελεῖν ἁμαρ-
τίας·
12 ‖‖ Αὐτὸς δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν [7] προς-
ενέγκας *† θυσίαν, εἰς
τὸ διηνεκὲς [28] ἐκάθισεν
ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ·
13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχό-
μενος ἕως [32] τεθῶσιν οἱ
ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

14 * Μιᾷ γὰρ προσφο-
ρᾷ [1] τετελείωκεν εἰς τὸ
διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζο-
μένους.
15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγι-
ον· μετὰ γὰρ τὸ ‡[3]προ-
ειρηκέναι·
16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν
[5] διαθήσομαι πρὸς αὐ-
τοὺς μετὰ τὰς ἡμέ-
ρας ἐκείνας, λέγει Κύ-
ριος, [7] διδοὺς νόμους
μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν
αὐτῶν ἐπιγράψω αὐ-
τούς·
17 § Καὶ τῶν ἁμαρτι-
ῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνο-
μιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθῶ[8] ἔτι.
18 Ὅπου δὲ ἄφεσις
τούτων, οὐκ ἔτι προσ-
φορὰ περὶ ἁμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελ-
φοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν
εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν
τῷ αἵματι Ἰησοῦ,
20 Ἣν [12] ἐνεκαίνισεν
ἡμῖν ὁδὸν [13] πρόσφατον
καὶ [15] ζῶσαν, διὰ τοῦ
καταπετάσματος, τοῦτ'
ἔστι τῆς σαρκὸς αὐ-
τοῦ·
21 Καὶ [17] ἱερέα μέ-
γαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ
Θεοῦ·
22 Προσερχώμεθα [19]
μετὰ ἀληθινῆς καρδίας
ἐν πληροφορίᾳ πίστεως,
[21] ἐῤῥαντισμένοι τὰς
καρδίας ἀπὸ συνειδή-
σεως πονηρᾶς·
23 Καὶ [23] λελουμένοι
τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ,
κατέχωμεν τὴν ὁμολο-
γίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλι-
νῆ· (πιστὸς γὰρ ὁ [2] ἐπ-
αγγειλάμενος.)
24 Καὶ † κατανοῶμεν
ἀλλήλους εἰς [4] παροξυ-
σμὸν ἀγάπης καὶ κα-
λῶν ἔργων·
25 Μὴ ἐγκαταλείπον-
τες τὴν ἐπισυναγωγὴν
ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τι-
σὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦν-
τες· [6] καὶ τοσούτῳ
μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε
ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέ-
ραν.
26 Ἑκουσίως γὰρ ἁ-
μαρτανόντων ἡμῶν με-
τὰ τὸ [9] λαβεῖν τὴν
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθεί-
ας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτι-
ῶν ἀπολείπεται θυσία·
27 Φοβερὰ [10] δέ τις
ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ
πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν
μέλλοντος τοὺς ὑπεναν-
τίους.
28 Ἀθετήσας[11] τὶς νό-
μον Μωσέως, χωρὶς
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν
ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀπο-
θνήσκει·
29 Πόσῳ (δοκεῖτε)
χείρονος [14] ἀξιωθήσε-
ται τιμωρίας ὁ τὸν υἱ-
ὸν τοῦ Θεοῦ [16] κατα-
πατήσας, καὶ τὸ αἷμα
τῆς διαθήκης κοινὸν
[18] ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
[20] ἡγιάσθη, [22] τὸ Πνεῦ-
μα τῆς χάριτος ἐνυ-
βρίσας;
30 Οἴδαμεν [23] γὰρ τὸν
εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκη-
σις, ἐγὼ [24] ἀνταποδώ-

A. D. 63.

* Μίᾳ γὰρ προσφορᾷ-n.
1 τελειόω.
2 ἐπαγγέλλω.
3 προερέω.
† conj. κατακονῶμεν.
‡ εἰρηκέναι·-h
4 Ac. 15. 39.
5 διατίθημι.
6 s. ἑαυτούς.
7 δίδωμι.
§ ὕστερον λέγει·-f.
8 μιμνήσκομαι.
9 λαμβάνω.
10 ver. 31. ch. 12. 21. Ps. 111. 9.
11 Mar. 7. 9. Lu. 7. 30. 10. 16. Jno. 12. 48.
12 ἐγκαινίζω ch. 9. 18.
13 Nu. 6. 3.
14 ἀξιόω.
15 ζάω.
16 Mat. 5. 13. 7. 6.
17 s. ἔχοντες ex. v. 19.
18 ἡγέομαι.
19 προσέρχομαι.
20 ἁγιάζω.
21 ῥαντίζω. ch. 9. 13, 19, 21. Le. 6. 27.
22 εἴδω.
23 λούω.
24 ἀνταποδίδωμι. De. 32. 35. Lu. 14. 14. Ro. 12. 19. 1 Th. 3. 9. 2 Th. 1. 6.

σει, [c]λέγει Κύριος. ‖
Καὶ πάλιν· Κύριος κρι-
νεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
31 Φοβερὸν τὸ [1] ἐμπε-
σεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ
ζῶντος.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε
δὲ τὰς πρότερον ἡμέ-
ρας, ἐν αἷς [4] φωτισθέν-
τες, πολλὴν ἄθλησιν
[5] ὑπεμείνατε παθημά-
των·
33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδι-
σμοῖς τε καὶ θλίψεσι
θεατριζόμενοι· τοῦτο
δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως
ἀναστρεφομένων [8] γε-
νηθέντες.
34 Καὶ γὰρ τοῖς † δε-
σμοῖς μου [9] συνεπαθή-
σατε, καὶ τὴν ἁρπα-
γὴν τῶν ὑπαρχόντων
ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προς-
εδέξασθε, [11] γινώσκον-
τες ἔχειν [b] ἐν ‖ ‖ ἑαυ-
τοῖς κρείττονα ὕπαρξιν
[d] ἐν οὐρανοῖς,‖ καὶ μέ-
νουσαν.
35 Μὴ ** ἀποβάλητε
οὖν τὴν παῤῥησίαν
ὑμῶν, ἥτις ἔχει μι-
σθαποδοσίαν μεγά-
λην.
36 Ὑπομονῆς [15] γὰρ
ἔχετε χρείαν· ἵνα τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιή-
σαντες, [17] κομίσησθε
τὴν ἐπαγγελίαν.
37 Ἔτι γὰρ μικρὸν
ὅσον ὅσον, [21] ὁ ἐρχό-
μενος ἥξει, καὶ οὐ χρο-
νιεῖ.
38 Ὁ δὲ δίκαιος ‡‡ ἐκ
πίστεως [25] ζήσεται· καὶ
ἐὰν [27] ὑποστείληται,[29]

A. D. 63.

1 ἐμπίπτω.
2 εἰμί.
3 s. τέκνα.
4 φωτίζω.
5 ὑπομένω.
* ὑποστάσις πραγμάτων,-n.
6 c. 1. 3; 3. 14.
7 2 Ti. 3. 16.
8 γίνομαι.
† δεσμίοις συν.-a.
9 συμπαθέω.
10 μαρτυρέω, Lu. 4. 22.
11 προσδέχομαι.
12 καταρτίζω ch. 10. 5.
13 ch. 1. 2.
‡ ἐκ μὴ-n.
§ τὸ βλεπόμενον-i.
‖ al. ἑαυτοῖς.
14 προσφέρω.
** ἀπολύητε-n.
15 Ro. 2. 7.
16 ἀποθνήσκω.
†† λαλεῖ.-λ.
17 κομίζω.
18 μετατίθημι, ch. 7. 12.
20 s. ἕνεκα.
21 Mat. 11. 3. Lu. 7. 19.
22 εἴδω.
23 ch. 7. 12.
24 εὐαρεστέω, ch. 13. 16.
‡‡ μου ἐκ πίστεως, alii ἐκ πίστεώς μου-n.
25 ζάω.
26 ch. 4. 16.
27 s. τίς.
28 cf. v. 26. ch. 2. 2.
29 ὑποστέλλω.

οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου
ἐν αὐτῷ.
39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ [2] ἐ-
σμὲν [5] ὑποστολῆς εἰς
ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστε-
ως εἰς περιποίησιν ψυ-
χῆς.

Κεφ. ια΄.

ΕΣΤΙ δὲ πίστις, ἐλ-
πιζομένων *[5] ὑπόστασις,
πραγμάτων [7] ἔλεγχος
οὐ βλεπομένων.
2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρ-
τυρήθησαν [10] οἱ πρε-
σβύτεροι.
3 Πίστει νοοῦμεν [12] κα-
τηρτίσθαι τοὺς [13] αἰῶνας
ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ ‡ μὴ
ἐκ φαινομένων § τὰ βλέ-
πόμενα [8] γεγονέναι.
4 Πίστει πλείονα θυ-
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν
[14] προσήνεγκε τῷ Θεῷ,
δι᾽ ἧς [10] ἐμαρτυρήθη
[2] εἶναι δίκαιος, μαρτυ-
ροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις
αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι᾽
αὐτῆς [16] ἀποθανὼν ἔτι
†† λαλεῖται.
5 Πίστει Ἐνὼχ [18] μετε-
τέθη [20] τοῦ μὴ [22] ἰδεῖν
θάνατον· καὶ οὐχ εὑρίσκε-
το, διότι [18] μετέθηκεν
αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ
τῆς [23] μεταθέσεως [d] αὐ-
τοῦ [10] μεμαρτύρηται εὐ-
ηρεστηκέναι [24] τῷ Θεῷ.
6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀ-
δύνατον [24] εὐαρεστῆσαι·
πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
[26] προσερχόμενον τῷ
Θεῷ, ὅτι [2] ἐστὶ, καὶ τοῖς
ἐκζητοῦσιν αὐτὸν [28] μι-
σθαποδότης [8] γίνεται.

7 Πίστει [1] χρηματι-
σθεὶς * Νῶε περὶ τῶν
μηδέπω βλεπομένων,
[3] εὐλαβηθεὶς [4] κατε-
σκεύασε κιβωτὸν εἰς
σωτηρίαν τοῦ οἴκȣ αὐ-
τοῦ· δι' ἧς [5] κατέκρι-
νε τὸν κόσμον, καὶ τῆς
κατὰ πίστιν δικαιοσύ-
νης [7] ἐγένετο κληρονό-
μος.
8 Πίςει ‡ καλούμενος
'Αβραὰμ [9] ὑπήκουσεν
[11] ἐξελθεῖν [12] εἰς τὸν
τόπον ὃν [13] ἤμελλε
λαμβάνειν εἰς κληρο-
νομίαν· καὶ [12] ἐξῆλθε,
μὴ [14] ἐπιστάμενος ποῦ
ἔρχεται.
9 Πίστει [17] παρῴκη-
σεν εἰς τὴν γῆν τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλο-
τρίαν, ἐν σκηναῖς κατ-
οικήσας μετὰ 'Ισαὰκ ϗ
'Ιακὼβ τῶν συγκληρο-
νόμων τῆς ἐπαγγελίας
τῆς αὐτῆς·
10 'Εξεδέχετο [19] γὰρ
τὴν τοὺς θεμελίους
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τε-
χνίτης [23] καὶ δημιουρ-
γὸς ὁ Θεός.
11 Πίστει καὶ § αὐτὴ
Σάῤῥα ‖ δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος
[25] ἔλαβε, ** καὶ παρὰ
καιρὸν †† ἡλικίας [26] ἔ-
τεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγή-
σατο [27] τὸν ἐπαγγειλά-
μενον.
12 Διὸ ϗ ἀφ' ἑνὸς [30] ἐ-
γεννήθησαν, ϗ ταῦτα
[31] νενεκρωμένου, καθὼς
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
τῷ πλήθει, καὶ ‡‡ ὡσεὶ
ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος
τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρί-
θμητος.
13 Κατὰ πίστιν ἀπέ-
θανον [2] οὗτοι πάντες,
μὴ † [25] λαβόντες τὰς
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤ-
ῥωθεν αὐτὰς [6] ἰδόντες,
ὁ καὶ [8] πεισθέντες, | καὶ
ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμο-
λογήσαντες ὅτι ξένοι
ϗ παρεπίδημοί [10] εἰσιν
ἐπὶ τῆς γῆς.
14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέ-
γοντες, ἐμφανίζουσιν
ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦ-
σι.
15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης
[15] ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς
[12] ἐξῆλθον, [16] εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι.
16 Νυνὶ δὲ κρείττονος
[18] ὀρέγονται, τȣτ' ἔςιν,
ἐπουρανίȣ· διὸ οὐκ ἐπ-
αισχύνεται αὐτοὺς ὁ
Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· [20] ἡτοί-
μασε γὰρ αὐτοῖς πό-
λιν.
17 Πίστει [21] προσενή-
νοχεν 'Αβραὰμ τὸν
'Ισαὰκ [22] πειραζόμενος,
καὶ τὸν μονογενῆ
[21] προσέφερεν ὁ τὰς ἐπ-
αγγελίας [24] ἀναδεξά-
μενος·
18 Πρὸς ὃν [28] ἐλαλή-
θη· "Οτι ἐν 'Ισαὰκ
[29] κληθήσεταί σοι σπέρ-
μα·
19 Λογισάμενος ὅτι ϗ
ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυ-
νατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐ-
τὸν καὶ ἐν [32] παραβολῇ
[33] ἐκομίσατο.

A. D. 63.

1 χρηματίζω
* Νῶε, περὶ τ. μ. βλεπομένων εὐλαβηθεὶς,-n.
2 ἀποθνήσκω
3 εὐλαβέομαι.
4 κατασκευάζω.
5 κατακρίνω.
† κομισάμενοι-n.
6 εἴδω. [νοι-n.
7 γίνομαι.
8 πείθω.
‡ ὁ-f.
9 ὑπακούω.
10 εἰμί. [τὸ.
11 s.ὥςε, v.εἰς
12 ἐξέρχομαι.
13 μέλλω.
14 ἐπίσταμαι.
15 μνημονεύω
16 ἔχω.
17 παροικέω.
18 1 Ti. 3. 1.
19 ἐκδέχομαι.
20 ἑτοιμάζω.
21 προσφέρω.
22 ch. 4. 15.
23 Ac. 19. 24, 38
§ αὐτῇ Σάῤῥα n.
‖ ἡ στεῖρα, s. στεῖρα ȣσα-f
24 ἀναδέχομαι.
25 λαμβάνω.
** εἰς τὸ τεκνῶσαι-f.
†† ἡλικίας, ἐπεὶ-l.
26 τίκτω.
27 ἡγέομαι.
28 λαλέω.
29 καλέω.
30 γεννάω.
31 νεκρόω.
32 ch. 9. 9.
‡‡ ὡς ἡ ἄμμος-a.
33 κομίζω.

20 Πίστει περὶ μελ-
λόντων εὐλόγησεν Ἰσα-
ὰκ τοῦ Ἰακὼβ καὶ τὸν
Ἡσαῦ.
21 Πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν
υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε·
καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ
τὸ ἄκρον [7] τῆς ῥάβδου
αὐτοῦ.
22 Πίστει Ἰωσὴφ τε-
λευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνη-
μόνευσε, καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ [11] ἐνε-
τείλατο.
23 Πίστει Μωσῆς γεν-
νηθεὶς[13] [14]ἐκρύβη τρί-
μηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον
ἀστεῖον τὸ παιδίον· ϗ
οὐκ [15] ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέ-
ως.
24 *Πίστει Μωσῆς μέ-
γας [19]γενόμενος [20]ἠρνή-
σατο λέγεσθαι υἱὸς θυ-
γατρὸς Φαραώ·
25 Μᾶλλον [21] ἑλόμε-
νος συγκακουχεῖσθαι τῷ
λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσ-
καιρον[22] ἔχειν ἁμαρτί-
ας ἀπόλαυσιν·
26 Μείζονα πλοῦτον
[23] ἡγησάμενος τῶν † ἐν
Αἰγύπτῳ θησαυρῶν
τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χρι-
στοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς
τὴν μισθαποδοσίαν.
27 Πίστει [30]κατέλιπεν
Αἴγυπτον, μὴ [15]φοβη-
θεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βα-
σιλέως· τὸν γὰρ ἀόρα-
τον ὡς §ὁρῶν [33]ἐκαρτέ-
ρησε.

A. D. 63.

1 ποιέω.
2 s. ἄγγελος
3 s. γεννήματα.
4 διαβαίνω.
5 Ac. 7. 36. Ex. 15. 4.
6 s. γῆς.
7 s. μέρος.
8 λαμβάνω.
9 καταπίνω.
10 πίπτω.
11 ἐντέλλω.
12 συναπόλλυμι. Nu. 16. 26.
13 γεννάω.
14 κρύπτω.
15 φοβέω.
16 ch. 3. 18. Jno. 3. 36. Ro. 11. 30. 1 Pe. 2. 7.
17 δέχομαι.
18 ἐπιλείπω.
* Vide App.
19 γίνομαι.
20 ἀρνέομαι.
21 αἱρέω.
22 Mat. 13. 21. Mar. 4. 17. 2 Co. 4. 18.
23 ἡγέομαι.
† Αἰγύπτου-l. alii ἐν Αἰγύπτου.
24 καταγωνίζομαι.
25 ἐργάζομαι.
26 ἐπιτυγχάνω.
27 φράσσω.
28 σβέννυμι.
29 φεύγω.
‡ στόμα-n.
30 καταλείπω
31 ἐνδυναμόω
32 κλίνω.
§ ὁρῶντα-n.
33 καρτερέω, Ecclus. 2. 2.

28 Πίστει [1] πεποίηκε
τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσ-
χυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα
μὴ ὁ ὀλοθρεύων [2] τὰ
πρωτότοκα,[3] θίγῃ αὐ-
τῶν.
29 Πίστει [4] διέβησαν
τὴν [5] ἐρυθρὰν θάλασ-
σαν ὡς διὰ ξηρᾶς· [6] ἧς
πεῖραν [8] λαβόντες οἱ
Αἰγύπτιοι [9] κατεπόθη-
σαν.
30 Πίστει τὰ τείχη Ἰε-
ριχὼ [10] ἔπεσε, κυκλω-
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέ-
ρας.
31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρ-
νη οὐ [12] συναπώλετο
τοῖς [16] ἀπειθήσασι, δε-
ξαμένη[17] τοὺς κατασκό-
πους μετ' εἰρήνης.
32 Καὶ τί ἔτι λέγω;
[18] ἐπιλείψει γάρ με δι-
ηγούμενον ὁ χρόνος
περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε
καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰεφ-
θάε, Δαβὶδ τε καὶ Σα-
μουὴλ, καὶ τῶν προφη-
τῶν·
33 Οἳ διὰ πίστεως
[24] κατηγωνίσαντο βα-
σιλείας, [25] εἰργάσαντο
δικαιοσύνην, [26] ἐπέτυ-
χον ἐπαγγελιῶν, ἔφρα-
ξαν[27] στόματα λεόντων·
34 Ἔσβεσαν[28] δύναμιν
πυρὸς, [29] ἔφυγον ‡ στό-
ματα μαχαίρας, [31] ἐνε-
δυναμώθησαν ἀπὸ ἀ-
σθενείας, [19]ἐγενήθησαν
ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
παρεμβολὰς [32]ἔκλιναν
ἀλλοτρίων·
35 Ἔλαβον[8] γυναῖκες
ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νε-

κρούς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ
[1] ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
[3] προσδεξάμενοι τὴν ἀ-
πολύτρωσιν, ἵνα κρείτ-
τονος ἀναστάσεως τύ-
χωσιν.
36 Ἕτεροι δὲ [5] ἐμπαι-
γμῶν καὶ μαστίγων πεῖ-
ραν [6] ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς.
37 Ἐλιθάσθησαν,[7] [e9] ἐ-
πρίσθησαν,| [e10] ἐπειρά-
σθησαν,| † ἐν φόνῳ μα-
χαίρας [11] ἀπέθανον· πε-
ριῆλθον[13] ἐν [15] μηλω-
ταῖς, ἐν αἰγείοις δέρ-
μασιν· ὑστερούμενοι,[17]
θλιβόμενοι, κακουχού-
μενοι·
38 Ὧν οὐκ [19] ἦν ἄξιος
ὁ κόσμος· ἐν ἐρημίαις
πλανώμενοι καὶ ὄρεσι
καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς
[20] ὀπαῖς τῆς γῆς.
39 Καὶ οὗτοι πάντες,
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς
πίστεως, οὐκ [21] ἐκομί-
σαντο τὴν ἐπαγγελίαν·
40 Τοῦ Θεοῦ περὶ
ἡμῶν κρεῖττόν τι προ-
βλεψαμένου, ἵνα μὴ
χωρὶς ἡμῶν [22] τελειω-
θῶσι.

Κεφ. ιβ'.

ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ
ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχον-
τες περικείμενον ἡμῖν
νέφος [23] μαρτύρων, || ὄγ-
κον [25] ἀποθέμενοι πάν-
τα, καὶ τὴν [26] εὐπερί-
στατον ἁμαρτίαν, δι'
ὑπομονῆς τρέχωμεν
τὸν προκείμενον ἡμῖν
ἀγῶνα·

A. D. 63.

1 τυμπανίζω
2 ch. 2. 10.
3 προσδέχομαι.
4 ὑπομένω.
5 Eze. 22. 4.
6 λαμβάνω.
7 λιθάζω.
* κεκάθικεν.-α.
8 καθίζω.
9 πρίζω.
10 πειράζω.
† conj. ἐπυράσθησαν, s. ἐπυρώσθησαν, s. ἐπρήσθησαν s. ἐπηρώθησαν, &c.
11 ἀποθνήσκω
12 c.6.16; 7.7.
13 περιέρχομαι.
‡ κάμητε ταῖς ψ. ὑμῶν,-n.
14 κάμνω.
15 1 Ki 19.19.
16 ἀντικαθίστημι, Jos. 5. 7.
17 s. ὑπαρχόντων.
18 ἐκλανθάνομαι.
19 εἰμί.
20 Ja. 3. 11.
21 κομίζω, ch. 10. 36.
22 c.2.10; 5.9.
§ Εἰς-n.
23 Ac. 6. 13. 1 Th. 2. 10. Re. 2. 13.
|| con. ὄκνον.
24 γίνομαι.
25 ἀποτίθημι.
26 cf. Eze.26.8. 2 Mac.4.16.
** Εἰ δὲ-n.
27 Pr.3.11,12.

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν
τῆς πίστεως [2] ἀρχη-
γὸν καὶ τελειωτὴν Ἰη-
σοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προ-
κειμένης αὐτῷ χαρᾶς,
[4] ὑπέμεινε σταυρόν, αἰ-
σχύνης καταφρονήσας,
ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρό-
νου τοῦ Θεοῦ * [8] ἐκάθι-
σεν.
3 Ἀναλογίσασθε γὰρ
τὸν τοιαύτην [4] ὑπομε-
μενηκότα ὑπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν εἰς αὐ-
τὸν [12] ἀντιλογίαν, ἵνα
μὴ ‡ [14] κάμητε, ταῖς
ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμε-
νοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵμα-
τος [16] ἀντικατέστητε
πρὸς τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι·
5 Καὶ [18] ἐκλέλησθε τῆς
παρακλήσεως, ἥτις ὑ-
μῖν ὡς υἱοῖς διαλέγε-
ται· [27] Υἱέ μου, μὴ ὀλι-
γώρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ
ἐλεγχόμενος.
6 Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύ-
ριος, παιδεύει· μαστιγοῖ
δὲ πάντα υἱὸν ὃν παρα-
δέχεται.
7 § Εἰ παιδείαν ὑπομέ-
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν
προσφέρεται ὁ Θεός·
τίς γάρ [19] ἐστιν υἱὸς ὃν
οὐ παιδεύει πατήρ;
8 Εἰ δὲ χωρίς [19] ἐστε
παιδείας, ἧς μέτοχοι
[24] γεγόνασι πάντες, ἄρα
νόθοι [19] ἐστὲ καὶ οὐχ
υἱοί.
9 ** Εἶτα τοὺς μὲν
τῆς σαρκὸς ἡμῶν πα-

τέρας [1]εἴχομεν παιδευ-
τὰς, καὶ [2]ἐνετρεπόμεθα·
[3]οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑπο-
ταγησόμεθα[4] τῷ πατρὶ
τῶν πνευμάτων, καὶ
[5]ζήσομεν;
10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς
ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαί-
δευον· [7] ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ
συμφέρον, εἰς τὸ μετα-
λαβεῖν[8] τῆς ἁγιότητος
αὐτοῦ.
11 Πᾶσα δὲ παιδεία
πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ
δοκεῖ [11]χαρᾶς [13]εἶναι,
ἀλλὰ λύπης· ὕϛερον δὲ
καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς
δι' αὐτῆς [14]γεγυμνα-
σμένοις [15]ἀποδίδωσι
δικαιοσύνης.
12 Διὸ [17]τὰς παρειμέ-
νας χεῖρας καὶ τὰ [19]πα-
ραλελυμένα γόνατα ἀν-
ορθώσατε·
13 Καὶ τροχιὰς ὀρθὰς
ποιήσατε τοῖς ποσὶν
ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ [20]χω-
λὸν [22]ἐκτραπῇ, [21]ἰαθῇ
δὲ μᾶλλον.
14 Εἰρήνην [23]διώκετε
μετὰ πάντων, καὶ τὸν
ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς
οὐδεὶς [25]ὄψεται τὸν
Κύριον·
15 Ἐπισκοποῦντες [27]
μήτις [28]ὑϛερῶν ἀπὸ
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ·
μήτις ‡ ῥίζα [30]πικρίας
ἄνω φύουσα ‖[31]ἐνοχλῇ,
καὶ διὰ ταύτης [33]μιαν-
θῶσι πολλοί·
16 Μή τις ** πόρνος,[34]
ἢ [35]βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ,
ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς
[15]ἀπέδοτο τὰ πρωτοτό-
κια αὐτοῦ.
17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κλη-
ρονομῆσαι τὴν εὐλογί-
αν, [6]ἀπεδοκιμάσθη· με-
τανοίας γὰρ τόπον οὐχ
[9]εὗρε, καίπερ μετὰ δα-
κρύων ἐκζητήσας αὐ-
τήν.
18 Οὐ γὰρ [10]προσελη-
λύθατε * ψηλαφωμένῳ
ὄρει,| καὶ [12]κεκαυμέ-
νῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ,
καὶ † σκότῳ, καὶ θυέλ-
λῃ,
19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ,
καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς
οἱ ἀκούσαντες [16]παρῃ-
τήσαντο μὴ [18]προστε-
θῆναι αὐτοῖς λόγον·
20 (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ
διαστελλόμενον· Κἂν
θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους,
λιθοβοληθήσεται, ἢ
βολίδι κατατοξευθήσε-
ται·|
21 Καὶ, οὕτω φοβερὸν
[13]ἦν τὸ φανταζόμενον,
Μωσῆς [24]εἶπεν· [26]Ἔκ-
φοβός εἰμι καὶ [28]ἔντρο-
μος·)
22 Ἀλλὰ [10]προσελη-
λύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ
πόλει Θεοῦ [5]ζῶντος,
Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,
χ § μυριάσιν ἀγγέλων,
23 Πανηγύρει καὶ ἐκ-
κλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν
οὐρανοῖς [32]ἀπογεγραμ-
μένων, καὶ κριτῇ Θεῷ
πάντων, καὶ πνεύμασι
δικαίων [36]τετελειωμέ-
νων,
24 Καὶ διαθήκης νέας

A. D. 63.

1 ἔχω.
2 ἐντρέπω.
3 s. αὐτούς.
4 ὑποτάσσω.
5 ζάω.
6 ἀποδοκιμάζω.
7 παιδεύω.
8 μεταλαμβάνω.
9 εὑρίσκω.
10 προσέρχομαι. [οὐ.-f.
* conj. μὴ s.
11 s. πράγμα.
12 καίω.
† ζόφῳ,-h.
13 εἰμί.
14 γυμνάζω.
15 ἀποδίδωμι
16 παραιτέω.
17 Is. 35. 3.
18 προςτίθημι
19 παραλύω.
20 s. μέρος.
21 ἰάομαι.
22 ἐκτρέπω.
23 Ro. 9. 30.
24 cf. Ex. 19. 16.
25 ὄπτομαι.
26 Mar. 9. 6.
27 1 Pe. 5. 2.
28 Ac. 7. 32.
29 ch. 4. 1.
‡ ῥίζα, πικρίας-n.
30 Ac. 8. 23.
‖ ἐν χολῇ,-n
31 Da. 6. 2.
§ μυριάσιν, ἀγγέλων πανηγύρει· καὶ-a.
32 ἀπογράφω
33 μιαίνω.
** πόρνος ἢ βέβηλος, ὡς-n.
34 s. ᾖ.
35 1 Ti. 1. 9.
36 τελειόω.

μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵ-
ματι ῥαντισμοῦ *κρεῖτ-
τονα λαλοῦντι παρὰ
†τὸν Ἄβελ.
25 Βλέπετε μὴ [1]παραι-
τήσησθε τὸν λαλοῦντα.
Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ [4]ἔ-
φυγον, τὸν ἐπὶ ‡ τῆς
γῆς [1]παραιτησάμενοι
χρηματίζοντα, πολλῷ
μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν
[7]ἀπ᾽ οὐρανῶν ἀποστρε-
φόμενοι.
26 Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
[13]ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ
[34]ἐπήγγελται, λέγων·
[14]Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ §σείω
οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ
καὶ τὸν οὐρανόν.
27 Τὸ δὲ, Ἔτι ἅπαξ,
δηλοῖ τῶν [13]σαλευομέ-
νων τὴν [17]μετάθεσιν,
ὡς ||[19]πεποιημένων, ἵνα
[28]μείνῃ τὰ μὴ σαλευό-
μενα.
28 Διὸ βασιλείαν ἀσά-
λευτον παραλαμβάνον-
τες, ἔχωμεν χάριν, δι᾽
ἧς **λατρεύωμεν εὐα-
ρέστως τῷ Θεῷ μετὰ
††[23]αἰδοῦς καὶ [25]εὐλα-
βείας.
29 Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡ-
μῶν πῦρ καταναλίσκον.

Κεφ. ιγ΄.

Η [27]ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ
[28]μενέτω.
2 Τῆς [29]φιλοξενίας μὴ
ἐπιλανθάνεσθε· διὰ
ταύτης γὰρ [30]ἔλαθόν
[31]τινες [32]ξενίσαντες
ἀγγέλους.
3 Μιμνήσκεσθε τῶν δε-
σμίων, ὡς [33]συνδεδεμέ-
νοι· τῶν κακουχουμένων,
ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν
σώματι.
4 Τίμιος [2] ὁ [3]γάμος
ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη
[3]ἀμίαντος· πόρνους ‡δὲ
καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ
Θεός.
5 Ἀφιλάργυρος [5] ὁ
τρόπος· [6]ἀρκούμενοι
[8]τοῖς [9]παροῦσιν.[10] Αὐ-
τὸς γὰρ [11]εἴρηκεν· Οὐ
μή σε [12]ἀνῶ, οὐδ᾽ οὐ μή
σε ἐγκαταλίπω.
6 Ὥστε θαῤῥοῦντας
ἡμᾶς λέγειν· Κύριος
ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φο-
βηθήσομαι[15] τί ποιή-
σει μοι ἄνθρωπος.
7 Μνημονεύετε τῶν
[16]ἡγουμένων ὑμῶν, οἵ-
τινες [18]ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·
ὧν [20]ἀναθεωροῦντες
τὴν [21]ἔκβασιν τῆς ἀνα-
στροφῆς, [22]μιμεῖσθε τὴν
πίστιν.
8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς
καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς,
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
9 Διδαχαῖς ποικίλαις
καὶ ξέναις μὴ ‡‡[24]περι-
φέρεσθε· καλὸν γὰρ
χάριτι βεβαιοῦσθαι
τὴν καρδίαν, οὐ βρώμα-
σιν, ἐν οἷς οὐκ [26]ὠφε-
λήθησαν οἱ περιπατή-
σαντες.
10 Ἔχομεν θυσιαστή-
ριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ
ἔχουσιν ἐξουσίαν [1] οἱ
τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται
ζώων τὸ αἷμα [e]περὶ
ἁμαρτίας [1] §§εἰς τὰ ἅγια

A. D. 63.

* κρεῖττον-α.
† τὸ-ι. alii conj. τὸ τοῦ.
1 παραιτέω.
2 Ac. 5. 34.
3 s. ἔστι, v. ἔστω
4 φεύγω.
‡ γάρ-ι.
5 1 Ti. 3. 3.
6 Lu. 3. 14.
7 s. χρηματίζοντα.
8 s. ἔστε.
9 πάρειμι.
10 s. χρήμα-
11 εἴρω. [σι.
12 ἀνίημι.
13 σαλεύω.
14 Hag. 2. 7.
§ σείσω-ι.
15 φοβέω.
16 Lu. 22. 26.
17 ch. 7. 12.
18 λαλέω.
|| conj. πεποιημένων.
19 ποιέω.
20 Ac. 17. 23.
21 1 Co. 10. 13.
22 μιμέομαι.
** λατρεύομεν-ι.
†† εὐλαβείας καὶ δέους-ι.
23 1 Ti. 2. 9.
‡‡ παραφέρεσθε-α.
24 Mar. 6. 55. 2 Co. 4. 10.
25 ch. 5. 7.
26 ὠφελέω.
27 Ro. 12. 10.
28 μένω.
29 Ro. 12. 13.
30 λανθάνω.
31 s. ἑαυτὸς.
32 ξενίζω. Ac. 10. 6.
§§ al. transp.
33 συνδέω [λω
34 ἐπαγγέλ-

διὰ τῦ ἀρχιερέως, τού-
των τὰ σώματα κατα-
καίεται ἔξω τῆς [2] παρ-
εμβολῆς.
12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς,
ἵνα [3] ἁγιάσῃ διὰ τοῦ
ἰδίου αἵματος τὸν λα-
ὸν, ἔξω τῆς * πύλης
[5] ἔπαθε.
13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα
πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς
παρεμβολῆς, τὸν ὀνει-
δισμὸν αὐτοῦ φέρον-
τες.
14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε
[7] μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ
τὴν μέλλουσαν ἐπιζη-
τοῦμεν.
15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀνα-
φέρωμεν θυσίαν αἰνέ-
σεως διαπαντὸς τῷ
Θεῷ, τῦτ' ἔςι, [9] καρπὸν
χειλέων ὁμολογῦντων
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
16 Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ
[10] κοινωνίας μὴ ἐπιλαν-
θάνεσθε· τοιαύταις γὰρ
[11] θυσίαις § [12] εὐαρεςεῖ-
ται ὁ Θεός.
17 Πείθεσθε τοῖς ἡγυ-
μένοις ὑμῶν, καὶ ὑπεί-
κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυ-
πνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυ-
χῶν ὑμῶν, ὡς λόγον
[15] ἀποδώσοντες, ἵνα με-
τὰ χαρᾶς τῦτο ποιῶσι,
καὶ μὴ στενάζοντες·
†† ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν
τοῦτο.
18 Προσεύχεσθε περὶ
ἡμῶν· ‡‡ [18] πεποίθαμεν
γὰρ ὅτι καλὴν συνείδη-
σιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι
καλῶς θέλοντες [1] ἀνα-
στρέφεσθαι.
19 Περισσοτέρως δὲ
παρακαλῶ τοῦτο ποιῆ-
σαι, ἵνα τάχιον [4] ἀπο-
κατασταθῶ ὑμῖν.
20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης, ὁ [6] ἀναγαγὼν ἐκ
† νεκρῶν τὸν ποιμένα
τῶν προβάτων τὸν μέ-
γαν ἐν αἵματι διαθήκης
αἰωνίου, τὸν Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν,
21 Καταρτίσαι [8] ὑμᾶς
ἐν παντὶ c ἔργῳ l ἀγα-
θῷ, ‡ εἰς τὸ ποιῆσαι
τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποι-
ῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρε-
στον ἐνώπιον αὐτοῦ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας c τῶν αἰώνων. l
Ἀμήν.
22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ
λόγου τῆς παρακλή-
σεως· καὶ γὰρ διὰ [13]
βραχέων [14] ἐπέστειλα
ὑμῖν.
23 Γινώσκετε τὸν
ἀδελφὸν ‖ Τιμόθεον [16] ἀ-
πολελυμένον· ** μεθ'
οὗ (ἐὰν τάχιον ἔρχη-
ται) [19] ὄψομαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας
τῦς [17] ἡγυμένους ὑμῶν,
καὶ πάντας τοὺς ἁγίυς.
Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάν-
των ὑμῶν. d Ἀμήν. l §§

A. D. 63.

1 ch. 10. 33. 1 Pe. 1. 17. 2 Pe. 2. 18.
2 Re. 20. 9. Ju. 7. 9, 10.
3 ἁγιάζω.
4 ἀποκαθίστημι, Mar. 3. 5. 8. 25.
5 πάσχω.
* πόλεως s. παρεμβολῆς-n.
6 ἀνάγω.
† γῆς-n.
7 μένω.
8 Mat. 21. 16.
9 Hos. 14. 3.
‡ al. καὶ λόγῳ-f.
10 Ac. 2. 42.
11 Ro. 12. 1. Ph. 2. 17. 4. 18. 1 Pe. 2. 5.
§ εὐεργετεῖται-n.
12 ch. 11. 5, 6.
13 s. ῥημάτων.
14 ἐπιστέλλω, Ac. 15. 20. 21. 25.
15 ἀποδίδωμι
‖ ἡμῶν-f.
16 ἀπολύω.
** πρὸς ὑμᾶς,-f.
17 ver. 7, 17. Ac. 7. 10.
†† λυσιτελὲς-n.
‡‡ πειθόμεθα-h.
18 πείθω.
19 ὄπτομαι.
§§ Vide App.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

Κεφ. α'.

ΙΑΚΩΒΟΣ Θεοῦ καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυ-
λαῖς ταῖς [3]ἐν τῇ [4]δια-
σπορᾷ, [5]χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν [7]ἡγή-
σασθε, ἀδελφοί μου,
ὅταν [8]πειρασμοῖς [9]πε-
ριπέσητε ποικίλοις·
3 Γινώσκοντες [11]ὅτι
τὸ [10]δοκίμιον ὑμῶν
ε τῆς πίστεως | κατεργά-
ζεται ὑπομονήν·
4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔρ-
γον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
[15]ἦτε τέλειοι καὶ ὁλό-
κληροι,[17] ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι.
5 Εἰ δέ τις ὑμῶν
[18]λείπεται σοφίας, αἰ-
τείτω παρὰ τοῦ [21]δι-
δόντος Θεοῦ πᾶσιν
ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδί-
ζοντος· καὶ [21]δοθήσε-
ται αὐτῷ.
6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,
[22]μηδὲν διακρινόμενος·
ὁ γὰρ [26]διακρινόμενος
[27]ἔοικε κλύδωνι θαλάσ-
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ
ῥιπιζομένῳ.
7 Μὴ γὰρ [29]οἰέσθω ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι
[25]λήψεταί τι παρὰ τοῦ
Κυρίου.
8 Ἀνὴρ [1]δίψυχος, [2]ἀ-
κατάστατος ἐν πάσαις
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
9 Καυχάσθω [6] δὲ ὁ
ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν
τῷ ὕψει αὐτοῦ·
10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν
τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ·
ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
[10]παρελεύσεται.
11 Ἀνέτειλε [12] γὰρ ὁ
ἥλιος σὺν τῷ [14]καύσω-
νι, καὶ [16]ἐξήρανε τὸν
χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος
αὐτοῦ [18]ἐξέπεσε, καὶ
ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσ-
ώπου αὐτοῦ [20]ἀπώλε-
το· οὕτω καὶ ὁ πλού-
σιος ἐν ταῖς * πορείαις
αὐτοῦ [22]μαρανθήσε-
ται.
12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς
† ὑπομένει πειρασμόν,
ὅτι δόκιμος [24]γενόμε-
νος [25]λήψεται τὸν στέ-
φανον τῆς ζωῆς, ὃν
[28]ἐπηγγείλατο d ὁ Κύ-
ριος | τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν.
13 Μηδεὶς [30]πειραζό-
μενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ
b τοῦ | Θεοῦ πειράζο-
μαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπεί-
ραστός [15]ἐστι κακῶν,
πειράζει δὲ αὐτὸς οὐ-
δένα.

A. D. 61.

1 ch. 4. 8.
2 Is. 54. 11.
3 s. οὖσαις.
4 Jno. 7. 35.
1 Pe. 1. 1.
5 s. εὔχεται,
v. λέγει.
6 καυχάομαι
Ro. 5. 2.
7 ἡγέομαι.
8 Mat. 6. 13.
9 περιπίπτω.
10 παρέρχο-
μαι.
11 s. τοῦτο.
12 ἀνατέλλω.
13 1 Pe. 1. 7.
14 Mat. 20. 12.
15 εἰμί.
16 ξηραίνω.
17 1 Th. 5. 23.
18 ἐκπίπτω.
19 v. 4. c. 2. 15.
20 ἀπολλύω.
* πορίαις-n.
conj. ἐμπο-
ρίαις.
21 δίδωμι.
22 μαραίνω.
23 s. κατά.
† ὑπομενεῖ-n
24 γίνομαι.
25 λαμβάνω.
26 Mat. 21. 21.
27 εἴκω.
28 ἐπαγγέλ-
λω.
29 οἴομαι.
30 Mat. 4. 1.
16. 1.

14 "Εκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ [1] δελεαζόμενος.

15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία [3] συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

17 Πᾶσα [7] δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, [10] ἄνωθέν * [9] ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν ‡ φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.

18 Βουληθεὶς[14] [15] ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ [9] εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 ‖ "Ωστε, ἀδελφοί μȣ ἀγαπητοὶ, [9] ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ [17] λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν·

20 Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς [19] δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ [21] κατεργάζεται.

21 Διὸ [22] ἀποθέμενοι πᾶσαν [23] ῥυπαρίαν καὶ [24] περισσείαν [26] κακίας, ἐν πραΰτητι [28] δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον [29] σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε [30] δὲ ποιηταὶ [31] ** λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, [9] παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.

23 "Οτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου [9] ἐστὶ καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος [4] ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς [5] γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·

24 Κατενόησε [6] γὰρ ἑαυτὸν, καὶ [8] ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως [11] ἐπελάθετο ὁποῖος [9] ἦν.

25 Ὁ δὲ [12] παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ [13] παραμείνας, ὁ οὗτος †† οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς [30] γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ [16] ποιήσει αὐτοῦ [9] ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος § [9] εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, [19] τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.

27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ [c] τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,[20] αὕτη [9] ἐστὶν, [24] ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμȣ.

Κεφ. β΄.

ΑΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν [27] προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριστοῦ [e] τῆς δόξης. ††

A. D. 61.

1 2 Pe. 2. 14, 18.
2 Col. 2. 4.
3 συλλαμβάνω.
4 εἴκω. [νω.
5 ch. 3. 6. Mat. 1. 1.
6 κατανοέω.
7 Phi. 4. 15.
8 ἀπέρχομαι
* ἐστι καταβαῖνον-α.
9 εἰμί.
10 c. 3. 15, 17.
11 ἐπιλανθάνω. [πτω.
12 παρακύ-
13 παραμένω.
† alii οὕτως.
‡ conj. πνευμάτων.
14 βȣ́λομαι.
15 ἀποκυέω.
16 Eccl. 19. 18.
§ εἶναι, μὴ-l.
‖ Ἴστε, -i.
17 λαλέω.
18 s. ἐστι.
19 Ro. 1. 17. 2 Co. 5. 21. 2 Pe. 1. 1.
20 s. ἡμῶν.
21 Ro. 2. 9.
22 ἀποτίθημι
23 cf. ch. 2. 2.
24 Mat. 25. 36, 43. Lu. 1. 68, 78.
25 Ro. 5. 17. 2 Co. 8. 2.
26 Ac. 8. 22. Ro. 1. 29. 1 Co. 5. 8. Ep. 4. 31. Col. 3. 8.
27 cf. Ac. 10. 34.
28 δέχομαι.
29 σώζω.
30 γίνομαι.
31 Ro. 2. 13.
** νόμου, -n.
†† al. transp.

2 'Εὰν γὰρ [1] εἰςέλθῃ
εἰς τὴν [2] συναγωγὴν
ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδα-
κτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμ-
πρᾷ, [1] εἰςέλθῃ δὲ καὶ
πτωχὸς ἐν [3] ῥυπαρᾷ
ἐσθῆτι,
3 Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆ-
τα τὴν λαμπρὰν, καὶ
εἴπητε [b] αὐτῷ· | Σὺ κά-
θου [c] ὧδε | καλῶς· καὶ
τῷ πτωχῷ εἴπητε· Σὺ
[5] στῆθι ἐκεῖ, ἢ [7] κάθου
ὧδε [*] ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου·
4 [c] Καὶ | [e] οὐ | [8] διε-
κρίθητε ἐν ἑαυτοῖς,
καὶ [9] ἐγένεσθε κριταὶ
διαλογισμῶν [‡] πονη-
ρῶν;
5 'Ακούσατε, ἀδελφοί
μου ἀγαπητοί· οὐχ
ὁ Θεὸς [10] ἐξελέξατο
τοὺς πτωχοὺς τοῦ κό-
σμου [b] τούτου, | [11] πλε-
σίους ἐν πίστει, καὶ
κληρονόμους τῆς βα-
σιλείας ἧς [12] ἐπηγγεί-
λατο τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν;
6 'Υμεῖς δὲ [15] ἠτιμά-
σατε τὸν πτωχόν· οὐχ
οἱ πλούσιοι [17] καταδυ-
ναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ
αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς
εἰς κριτήρια;
7 Οὐκ αὐτοὶ βλαςφη-
μοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα
τὸ [19] ἐπικληθὲν ἐφ'
ὑμᾶς;
8 Εἰ μέντοι νόμον τε-
λεῖτε [21] βασιλικὸν, κα-
τὰ τὴν γραφήν· [23] 'Αγα-
πήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτὸν, καλῶς
ποιεῖτε.
9 Εἰ δὲ προςωπολη-
πτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, [4] ἐλεγχόμενοι
ὑπὸ του νόμυ ὡς παρα-
βάται.
10 "Οςτις γὰρ ὅλον τὸν
νόμον τηρήσει, πταίσει
δὲ ἐν ἑνὶ, [9] γέγονε πάν-
των [6] ἔνοχος.
11 'Ο γὰρ εἰπών· Μὴ
μοιχεύσῃς, εἶπε καί·
Μὴ φονεύσῃς. Εἰ δὲ οὐ
μοιχεύσεις, φονεύσεις
δὲ, [9] γέγονας † παραβά-
της νόμου.
12 Οὕτω λαλεῖτε, καὶ
οὕτω ποιεῖτε, ὡς
διὰ νόμου ἐλευθερί-
ας μέλλοντες κρίνε-
σθαι.
13 'Η γὰρ κρίσις [16] ἀν-
ίλεως § τῷ μὴ ποιήσαν-
τι ἔλεος· [b] καὶ | ‖ [12] κα-
τακαυχᾶται ἔλεος κρί-
σεως.
14 Τί τὸ [14] ὄφελος,
[16] ἀδελφοί μου, ἐὰν πί-
στιν λέγῃ τις ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύ-
ναται ἡ πίστις [18] σῶσαι
αὐτόν;
15 'Εὰν [c] δὲ | ἀδελφὸς
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρ
χωσι, [**] καὶ λειπόμε-
νοι [20] ὦσι τῆς ἐφημέρυ
τροφῆς,
16 Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς
ἐξ ὑμῶν· 'Υπάγετε ἐν
εἰρήνῃ, [††] θερμαίνεσθε καὶ
χορτάζεσθε· μὴ [22] δῶτε
δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια
τοῦ σώματος, τί τὸ
ὄφελος;

A. D. 61.

1 εἰςέρχομαι.
2 Re. 2. 9; 3. 9.
3 cf. Re. 22. 11. Zec. 3. 4, 5.
4 Jno. 16. 8. 1 Ti. 5. 20. Tit. 1. 13. 2. 15.
5 ἵστημι.
6 Mat. 5. 21. Mar. 3. 29. He. 2. 15. 1 Co. 11. 27.
7 κάθημαι.
* ἐπὶ·n.
8 διακρίνω, ch. 1. 6. Jude 22.
9 γίνομαι.
† ἀποστάτης-n.
‡ πονηρῶν.-n
10 ἐκλέγομαι
11 s. γένεσθαι.
§ ἀνέλεος-i.
‖ alii κατακαυχᾷ τε alii κατακαυχάσθω δὲ.
12 ch. 3. 14. Ro. 11. 18.
13 ἐπαγγέλλω.
14 ver. 16. 1 Co. 15. 32.
15 ἀτιμάζω.
16 s. ἔστι.
17 Ac. 10. 38.
18 σώζω.
** ἢ-n.
19 ἐπικαλέω.
20 εἰμί.
†† ἐργάζεσθε-n.
21 Jno. 4. 46.
22 δίδωμι.
23 Le. 19. 18, 34.

17 Οὕτω καὶ ἡ πί-
στις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ,
νεκρά [a] ἐστι καθ' ἑαυ-
τήν.
18 'Αλλ' [1] ἐρεῖ τις· Σὺ
πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔρ-
γα ἔχω· [2] δεῖξόν μοι
τὴν πίςιν σου *ἐκ τῶν
ἔργων [c] σου,| κἀγὼ δεί-
ξω[2] σοι †ἐκ τῶν ἔργων
μου τὴν πίστιν [c] μου.|
19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ
Θεὸς εἷς [3] ἐστι· [5] κα-
λῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαι-
μόνια πιστεύουσι, καὶ
φρίσσουσι.
20 Θέλεις δὲ [7] γνῶναι,
ὦ ἄνθρωπε κενὲ, ὅτι ἡ
πίστις χωρὶς τῶν ἔρ-
γων § νεκρά [3] ἐστιν;
21 'Αβραὰμ ὁ πατὴρ
ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων [13] ἐ-
δικαιώθη, [14] ἀνενέγκας
'Ισαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
22 Βλέπεις ὅτι ἡ πί-
στις [15] συνήργει τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ
τῶν ἔργων ἡ πίστις
[16] ἐτελειώθη;
23 Καὶ [17] ἐπληρώθη ἡ
γραφὴ ἡ λέγουσα· [19] 'Ε-
πίστευσε δὲ 'Αβραὰμ
τῷ Θεῷ, ϗ [20] ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην,
καὶ †† φίλος Θεοῦ ἐκλή-
θη.[21]
24 'Ορᾶτε [b] τοίνυν| ὅτι
ἐξ ἔργων δικαιοῦται
ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ
πίστεως μόνον;
25 'Ομοίως δὲ καὶ 'Ρα-
ὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔρ-
γων [13] ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη [23] τοὺς §§ἀγ-
γέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ
ἐκβαλοῦσα;
26 Ὥςπερ γὰρ τὸ σῶ-
μα χωρὶς πνεύματος
νεκρόν [3] ἐστιν, οὕτω ϗ
πίστις χωρὶς τῶν ἔρ-
γων νεκρά [3] ἐστι.

Κεφ. γ'.

ΜΗ ‡πολλοὶ [4] διδά-
σκαλοι [6] γίνεσθε, ἀδελ-
φοί μου, εἰδότες ὅτι
μεῖζον [8] κρῖμα [9] ληψό-
μεθα.
2 Πολλὰ [10] γὰρ πταί-
ομεν[11] ἅπαντες. Εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗ-
τος [12] τέλειος ἀνὴρ, δυ-
νατὸς χαλιναγωγῆσαι
καὶ ὅλον τὸ σῶμα.
3 ‖ 'Ιδοὺ, τῶν ἵππων
τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ
στόματα βάλλομεν
πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐ-
τοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
σῶμα αὐτῶν μετάγο-
μεν.
4 'Ιδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα
τηλικαῦτα [3] ὄντα, καὶ
ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων
ἐλαυνόμενα, μετάγεται
ὑπὸ ἐλαχίστου πηδα-
λίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ
τοῦ **εὐθύνοντος βού-
ληται.
5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα
μικρὸν μέλος [3] ἐστὶ, καὶ
[18] μεγαλαυχεῖ. 'Ιδοὺ,
‡‡ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην
ὕλην ἀνάπτει.
6 Καὶ ἡ γλῶσσα [22] πῦρ,
ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας·
[c] οὕτως| ἡ γλῶσσα καθ-
ίςαται [24] ἐν τοῖς μέλε-
σιν ἡμῶν, ἡ [25] σπιλοῦσα

A. D. 61.

1 εἴρω.
* χωρὶς-a.
2 δείκνυω.
† τὰ ἔργα με ἐκ τῆς πί-στεώς μου-n.
3 εἰμί.
‡ conj. πολυ-λάλοι.
4 Ac. 13. 1.
1 Co. 12.28, 29.
Ep. 4. 11.
1 Ti. 2. 7.
2 Ti. 1. 11.
5 Mar. 7. 9.
6 γίνομαι.
7 γινώσκω.
8 1 Co. 11. 29.
9 λαμβάνω.
10 a. κατὰ.
11 ch. 2. 10.
Ro. 11. 11.
12 ch. 1. 4.
§ ἀργή-n.
‖ Ἴδε.-a. al. Ει δὲ-i.
13 δικαιόω.
14 ἀναφέρω.
15 συνεργέω.
16 τελειόω.
17 πληρόω.
** ἰθύνοντος-n.
18 Eze. 16.50.
Ecclu. 48.20.
2Mac.15.32.
19 πιστεύω.
20 λογίζομαι.
21 καλέω.
†† δοῦλος-n.
‡‡ ἤλικον-n.
22 a. ἔστι.
23 ὑποδέχομαι.
§§ κατασκόπους,-n.
24 καθίστημι
25 Jude 23.
Wisd. 15.4.

ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλο-
γίζουσα τὸν * τρο-
χὸν τῆς [1]γενέσεως, καὶ
φλογιζομένη ὑπὸ τῆς
γεέννης.
7 Πᾶσα γὰρ [2]φύσις
θηρίων τε καὶ πετει-
νῶν, ἑρπετῶν τε ϗ ἐν-
αλίων, δαμάζεται καὶ
[5]δεδάμασται τῇ φύσει
τῇ ἀνθρωπίνῃ.
8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐ-
δεὶς δύναται ἀνθρώπων
δαμάσαι· ἀκατάσχετον
κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανα-
τηφόρου.
9 Ἐν αὐτῇ εὐλογῦμεν
τὸν † Θεὸν καὶ πατέρα,
καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμε-
θα τοὺς ἀνθρώπυς τὺς
καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ
[9]γεγονότας.
10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στό-
ματος [11]ἐξέρχεται εὐ-
λογία καὶ κατάρα.
Οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου,
ταῦτα οὕτω [9]γίνε-
σθαι.
11 Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ
τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πι-
κρόν; [13]
12 Μὴ δύναται, ἀδελ-
φοί μου, συκῆ ἐλαίας
[16]ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος
σῦκα; ᶜοὕτως ‖οὐδεμία
πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυ-
κὺ ǀ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπι-
στήμων[17] ἐν ὑμῖν; δει-
ξάτω [18] ἐκ τῆς καλῆς
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα
αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σο-
φίας.
14 Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν

A. D. 61.

* τρόχον-h.
1 ch. 1. 23.
2 ch. 2. 13.
3 Ro. 1. 26.
1 Co. 11.14.
Ga. 4. 8.
2 Pe. 1. 4.
4 εἰμί.
5 δαμάζω,
ver. 8.
Mar. 5. 4.
6 Jno. 3. 12.
Phi. 2. 10.
7 Ac. 5. 17.
Ro. 10. 2.
1 Co. 3. 3.
2 Co. 12.20.
8 Lu. 21. 9.
1 Co. 14.33.
2 Co. 6. 5.
† κύριον-h.
9 γίνομαι.
10 Ro. 12. 9.
2 Co. 6. 6.
1 Ti. 1. 5.
2 Ti. 1. 5.
1 Pe. 1. 22.
11 ἐξέρχομαι.
‡ καὶ πόθεν
μάχαι-i.
12 2 Co. 7. 5.
2 Ti. 2. 23.
Tit. 3. 9.
13 s. ὕδωρ.
14 s. ἐξέρχον-
ται.
15 ver. 3.
Lu. 8. 14.
Tit. 3. 3.
2 Pe. 2. 13.
16 ποιέω.
§ φθονεῖτε-n.
‖ οὔτε ἁλυκὸν
γλυκὺ-a.
17 De. 1. 13.
Eccl. 40.31.
** οὐκ ἔχετε,
διὰ-a. alii
ϗ οὐκ ἔχε-
τε, διὰ-i.
18 δείκνυω.

ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
[2]κατακαυχᾶσθε ϗ ψεύ-
δεσθε κατὰ τῆς ἀλη-
θείας.
15 Οὐκ [4]ἔστιν αὕτη ἡ
σοφία ἄνωθεν κατερ-
χομένη, ἀλλ' [6]ἐπίγει-
ος, ψυχική, δαιμονιώ-
δης.
16 Ὅπου γὰρ [7]ζῆλος
καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ [8]ἀκα-
ταστασία καὶ πᾶν φαῦ-
λον πρᾶγμα.
17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία
πρῶτον μὲν ἁγνή [4]ἐςιν,
ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιει-
κής, εὐπειθής, μεστὴ
ἐλέους ϗ καρπῶν ἀγα-
θῶν, ἀδιάκριτος ᶜκαὶ ǀ
[10]ἀνυπόκριτος.
18 Καρπὸς δὲ ᵇτῆς ǀ
δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ
σπείρεται τοῖς ποιῦσιν
εἰρήνην.

Κεφ. δʹ.

ΠΟΘΕΝ πόλεμοι ‡ ϗ
[12]μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ
ἐντεῦθεν, [14]ἐκ τῶν [15]ἡ-
δονῶν ὑμῶν τῶν στρα-
τευομένων ἐν τοῖς μέ-
λεσιν ὑμῶν;
2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ
ἔχετε· § φονεύετε καὶ
ζηλοῦτε, ϗ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε ϗ
πολεμεῖτε, **οὐκ ἔχετε
δέ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς.
3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμ-
βάνετε, διότι κακῶς
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς
ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανή-
σητε.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχα-
λίδες, οὐκ [1] οἴδατε ὅτι
ἡ φιλία τοῦ κόσμου
* ἔχθρα τοῦ Θεοῦ [2] ἐ-
στιν; ὃς ἂν οὖν [4] βου-
ληθῇ φίλος [3] εἶναι
τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς
τοῦ Θεοῦ [5] καθίστα-
ται.
5 Ἢ δοκεῖτε ὅτι κε-
νῶς ἡ γραφὴ ** λέγει·
Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ
τὸ πνεῦμα ὃ [7] κατῴκη-
σεν ἐν ἡμῖν;
6 Μείζονα δὲ [9] δίδωσι
χάριν· διὸ λέγει· §§
Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπει-
νοῖς δὲ [9] δίδωσι χάριν.
7 Ὑποτάγητε[11] οὖν τῷ
Θεῷ, [14] ἀντίστητε τῷ
διαβόλῳ, καὶ φεύξεται
ἀφ' ὑμῶν.
8 Ἐγγίσατε[15] τῷ
Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν·
καθαρίσατε χεῖρας,
ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἁγνί-
σατε καρδίας, δίψυ-
χοι.
9 Ταλαιπωρήσατε καὶ
πενθήσατε καὶ κλαύσα-
τε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς
πένθος [18] μεταστραφή-
τω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατ-
ήφειαν.
10 Ταπεινώθητε ἐνώ-
πιον c τοῦ Κυρίε, καὶ
ὑψώσει ὑμᾶς.
11 Μὴ καταλαλεῖτε
ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ
καταλαλῶν ἀδελφοῦ,
* § καὶ κρίνων τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, κατα-
λαλεῖ νόμου, καὶ κρί-
νει νόμον· εἰ δὲ νόμον
κρίνεις, ὐκ [3] εἶ ποιητὴς
† νόμου, ἀλλὰ κριτής.
12 Εἷς [3] ἐστιν ὁ νομο-
θέτης ‡ ὁ δυνάμενος σῶ-
σαι[6] καὶ [8] ἀπολέσαι· σὺ
§ τίς [3] εἶ ‖ ὃς κρίνεις τὸν
ἕτερον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγον-
τες· Σήμερον †† ϗ αὔρι-
ον ‡‡ πορευσώμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν, καὶ
ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυ-
τὸν ἕνα, ϗ ἐμπορευσώ-
μεθα, καὶ κερδήσωμεν·
14 Οἵτινες οὐκ [10] ἐπί-
στασθε [12] τὸ τῆς αὔρι-
ον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ
ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ‖‖ [3] ἐ-
στιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαι-
νομένη,[13] ἔπειτα ε δὲ ι
*† ἀφανιζομένη·
15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν
ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ Κύριος
θελήσῃ, καὶ *‡ [16] ζήσω-
μεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦ-
το ἢ ἐκεῖνο.
16 Νῦν δὲ [17] καυχᾶσθε
ἐν ταῖς ἀλαζονείαις
ὑμῶν· πᾶσα καύχησις
τοιαύτη, πονηρά [3] ἐστιν.
17 Εἰδότι οὖν καλὸν
ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦν-
τι, ἁμαρτία αὐτῷ [3] ἐ-
στιν.

Κεφ. ε΄.

ΑΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι,
κλαύσατε ὀλολύζοντες
ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις
ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέ-
ναις.
2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν
[19] σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια
ὑμῶν σητόβρωτα [20] γέ-
γονεν.

A. D. 61.

1 εἴδω.
* ἐχθρά-n.
† νόμου. Ἀλλὰ κριτὴς εἷς ἐστιν-n.
3 εἰμί.
4 βούλομαι.
‡ καὶ κριτής.-m.
5 καθίστημι.
6 σώζω.
§ σὺ-m.
‖ ὁ κρίνων τὸν πλησίον;-n.
** Vide App.
7 κατοικέω.
8 ἀπολλύω.
†† ἢ.
‡‡ πορευσόμεθα...ποιήσομεν... ἐμπορευσόμεθα...κερδήσομεν-n.
§§ κύριος-f. alii Σολομῶν-f. Pr. 3. 34.
9 δίδωμι.
10 ἐπίσταμαι.
11 ὑποτάσσω.
12 pro τὸ ἐκβὰν τῆς αὔριον ἡμέρας
‖‖ ἐστιν-i. al. ἐστε.
13 s. χρόνον.
*† al. καί, s. δὲ καί.
14 ἀνθίστημι
15 ἐγγίζω.
16 ζάω.
*‡ ζήσομεν ϗ ποιήσομεν-n
17 καυχάομαι. [φω.
18 μεταστρέφω.
19 σήπω.
*§ ἢ-i.
20 γίνομαι.

3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ
ὁ ἄργυρος [1] κατίωται,
καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς
μαρτύριον ὑμῖν [a] ἔ-
σται, καὶ φάγεται
τὰς σάρκας † ὑμῶν ὡς
πῦρ· ἐθησαυρίσατε
ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις.
4 Ἰδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν
ἐργατῶν τῶν ἀμησάν-
των τὰς χώρας ὑμῶν,
ὁ ἀπεστερημένος ἀφ'
ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ
βοαὶ τῶν θερισάντων
εἰς τὰ ὦτα Κυρίου
σαβαὼθ [7] εἰςεληλύθα-
σιν.
5 Ἐτρυφήσατε [8] ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ [9] ἐσπα-
ταλήσατε· [10] ἐθρέψα-
τε τὰς †† καρδίας ὑ-
μῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφα-
γῆς·
6 Κατεδικάσατε,[11] [13] ἐ-
φονεύσατε τὸν [15] δίκαι-
ον· οὐκ ἀντιτάσσεται
ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε [16]
οὖν, ἀδελφοὶ, ἕως τῆς
[17] παρουσίας τοῦ Κυρίου.
Ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέ-
χεται τὸν τίμιον καρ-
πὸν τῆς γῆς, μακροθυ-
μῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν
[19] λάβῃ [e] ὑετὸν [1] πρώϊ-
μον καὶ ὄψιμον.
8 Μακροθυμήσατε καὶ
ὑμεῖς, [21] στηρίξατε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ
παρουσία τοῦ Κυρίου
[23] ἤγγικε.
9 Μὴ [24] στενάζετε κατ'
ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα
μὴ *† [25] κατακριθῆτε·

A. D. 61.

1 κατιόω.
* ὁ-m.
2 ἵστημι.
3 εἰμί.
† Vide App.
4 λαλέω.
‡ ἐν, s. ἐπὶ-f.
5 Lu. 1. 48.
§ ὑπομείναντας-h.
6 ἀκούω.
‖ ἔλεος-n.
7 εἰςέρχομαι
** πολυεύσπλαγχνος-i.
8 τρυφάω, Ne. 9. 25. Pr. 19. 10.
9 σπαταλάω, 1 Ti. 5. 6.
10 τρέφω.
†† σάρκας-n.
11 καταδικάζω.
13 φονεύω.
‡‡ ὁ λόγος-f.
§§ ὑπὸ κρίσιν-a. εἰς κρίσιν-n.
14 πίπτω.
15 Ac. 3. 14.
16 He. 6. 15.
17 Mat. 24. 3. 1 Th. 2. 19.
18 Ac. 27. 22, 25.
19 λαμβάνω.
20 Ac. 11. 30. 1 Pe. 5. 1.
21 στηρίζω.
22 ἀλείφω.
23 ἐγγίζω.
‖‖ προσευχὴ-n.
24 Mar. 7. 34. Ro. 8. 23.
*† κριθῆτε·-a
25 κατακρίνω
26 ποιέω.
27 ἀφίημι.

ἰδοὺ, [a] κριτὴς πρὸ τῶν
θυρῶν [2] ἕστηκεν.
10 Ὑπόδειγμα [1] λά-
βετε τῆς κακοπαθείας,
ἀδελφοί μου, καὶ τῆς
μακροθυμίας, τοὺς προ-
φήτας οἳ [4] ἐλάλησαν
‡ τῷ ὀνόματι Κυρίου.
11 Ἰδοὺ, [5] μακαρίζομεν
τοὺς § ὑπομένοντας.
Τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ [6] ἠ-
κούσατε, καὶ τὸ ‖ τέλος
Κυρίου εἴδετε, ὅτι πο-
λύσπλαγχνός ** [3] ἐστιν
ὁ Κύριος [1] καὶ οἰκτίρ-
μων.
12 Πρὸ πάντων δὲ,
ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύ-
ετε μήτε τὸν οὐρανὸν,
μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλ-
λον τινὰ ὅρκον· [3] ἤτω
δὲ ‡‡ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ,
καὶ τὸ οὒ, οὔ· ἵνα μὴ
εἰς §§ ὑπόκρισιν [14] πέ-
σητε.
13 Κακοπαθεῖ τις ἐν
ὑμῖν; προσευχέσθω·
[18] εὐθυμεῖ τις; ψαλ-
λέτω.
14 Ἀσθενεῖ τις ἐν
ὑμῖν; προςκαλεσάσθω
τοὺς [20] πρεσβυτέρους
[e] τῆς ἐκκλησίας,[1] καὶ
προςευξάσθωσαν ἐπ'
αὐτὸν, [22] ἀλείψαντες
αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
15 Καὶ ἡ ‖‖ εὐχὴ τῆς
πίστεως σώσει τὸν
κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν
ἁμαρτίας [3] ᾖ [26] πεποι-
ηκὼς, [27] ἀφεθήσεται
αὐτῷ.
16 Ἐξομολογεῖσθε ἀλ

λήλοις τὰ παραπτώμα-
τα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ
ἀλλήλων, ὅπως [8] ἰαθῆ-
τε. Πολὺ ἰσχύει δέ-
ησις δικαίου [4] ἐνεργου-
μένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος
[6] ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν,
καὶ προσευχῇ [8] προςηύ-
ξατο [9] τοῦ μὴ βρέξαι·
καὶ οὐκ [11] ἔβρεξεν ἐπὶ
τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς
καὶ μῆνας ἕξ.
18 Καὶ πάλιν [8] προς-
ηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς
ὑετὸν [1] ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ
[2] ἐβλάστησε τὸν καρπὸν
αὐτῆς.
19 Ἀδελφοί, ἐάν τις
ἐν ὑμῖν [4] πλανηθῇ
ἀπὸ * τῆς ἀληθείας,
καὶ [7] ἐπιστρέψῃ τις
αὐτόν,
20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ
ἐπιστρέψας ἁμαρτω-
λὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ
αὐτοῦ, [10] σώσει † ψυχὴν
ἐκ θανάτου, καὶ καλύ-
ψει πλῆθος ἁμαρτι-
ῶν.‡

A. D. 61.
1 δίδωμι.
2 βλαστάνω.
3 ἰάομαι.
4 πλανάω.
* τῆς ὁδοῦ-f.
5 1 Co. 12. 6, 11.
6 εἰμί.
7 ἐπιστρέφω.
8 προςεύχομαι.
9 s. ἕνεκα.
10 σώζω.
11 βρέχω.
† αὐτοῦ, s. αὐτοῦ-f.
‡ Vide App.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλε-
κτοῖς [2] παρεπιδήμοις
[3] διασπορᾶς Πόντου,
Γαλατίας, Καππαδο-
κίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυ-
νίας·
2 Κατὰ ‡ πρόγνωσιν
Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγια-
σμῷ Πνεύματος, εἰς
ὑπακοὴν καὶ § ῥαν-
τισμὸν αἵματος Ἰησοῦ
Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη πληθυν-
θείη.
3 Εὐλογητὸς [9] ὁ Θεὸς
καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλε-
ος [11] ἀναγεννήσας ἡμᾶς
εἰς ἐλπίδα * [1] ζῶσαν δι'
ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐκ νεκρῶν,
4 Εἰς κληρονομίαν [4] ἄ-
φθαρτον καὶ [5] ἀμίαντον
καὶ [6] ἀμάραντον, [7] τετη-
ρημένην ἐν οὐρανοῖς
εἰς † ἡμᾶς,
5 Τοὺς ἐν δυνάμει
Θεοῦ [8] φρουρουμένους
διὰ πίστεως, εἰς σω-
τηρίαν ἑτοίμην ἀπο-
καλυφθῆναι ἐν καιρῷ
ἐσχάτῳ.
6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε,
ὀλίγον ἄρτι, (εἰ δέον
[10] ἐστὶ,) λυπηθέντες
ἐν ποικίλοις πειρα-
σμοῖς·
7 Ἵνα τὸ δοκίμιον
ὑμῶν τῆς πίστεως ‖ πολὺ

A. D. 64.
* ζωῆς-n.
1 ζάω.
2 ch. 2. 11. He. 11. 13.
3 Jno. 7. 35. Ja. 1. 1.
4 ch. 3. 4. 1 Co. 9. 25.
5 Ja. 1. 27.
6 Wis. 6. 12.
7 τηρέω, Jno. 17. 11, 12.
† ὑμᾶς,-n.
‡ πρόθεσιν-n
§ ῥαντισμῷ-n
8 2 Co. 11. 32. Ga. 3. 23.
9 s. ἔστω.
10 εἰμί.
11 ver. 23.
‖ πολυτιμότερον-a.

τιμιώτερον [1] χρυσίου,
τοῦ ἀπολλυμένου διὰ
πυρὸς δὲ [2] δοκιμαζομέ-
νου, [3] εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
νον καὶ τιμὴν ϗ δόξαν,
ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
8 Ὃν οὐκ [7] * εἰδότες
ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι
μὴ ὁρῶντες,† πιστεύον-
τες δὲ, [8] ἀγαλλιᾶσθε
χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ
[9] δεδοξασμένῃ·
9 Κομιζόμενοι [11] τὸ
[13] τέλος τῆς πίστεως
ὑμῶν, σωτηρίαν [15] ψυ-
χῶν.
10 Περὶ ἧς σωτηρίας
[16] ἐξεζήτησαν καὶ [17] ἐξ-
ηρεύνησαν προφῆται οἱ
περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χά-
ριτος προφητεύσαντες·
11 Ἐρευνῶντες εἰς τί-
να ἢ ποῖον καιρὸν ἐδή-
λου τὸ ἐν αὐτοῖς
πνεῦμα ε Χριστοῦ,[1] §
προμαρτυρόμενον τὰ
εἰς Χριστὸν παθήμα-
τα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα
δόξας·
12 Οἷς [20] ἀπεκαλύφθη
ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ‖ ἡμῖν
δὲ [21] διηκόνουν αὐτὰ, ἃ
νῦν [23] ἀνηγγέλη ὑμῖν
διὰ τῶν εὐαγγελισαμέ-
νων ὑμᾶς d ἐν [1] Πνεύ-
ματι ἁγίῳ [24] ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς
ἃ [25] ἐπιθυμοῦσιν ἄγγε-
λοι [27] παρακύψαι.
13 Διὸ [28] ἀναζωσάμε-
νοι τὰς ὀσφύας τῆς δι-
ανοίας ὑμῶν, ‡‡ [29] νή-
φοντες, τελείως ἐλ-
πίσατε[31] ἐπὶ τὴν φερο-
μένην ὑμῖν χάριν ἐν
ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
14 Ὡς [4] τέκνα ὑπα-
κοῆς, μὴ [5] συσχηματι-
ζόμενοι ταῖς πρότερον
[6] ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν
ἐπιθυμίαις·
15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον,
καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πά-
σῃ ἀναστροφῇ [10] γενή-
θητε.
16 Διότι [12] γέγραπται·
[14] Ἅγιοι ‡ [10] γένεσθε,
ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.
17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπι-
καλεῖσθε τὸν ἀπροσω-
πολήπτως κρίνοντα κα-
τὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν
φόβῳ τὸν τῆς παροι-
κίας ὑμῶν χρόνον ἀνα-
στράφητε· [18]
18 Εἰδότες ὅτι οὐ
φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ
χρυσίῳ, [19] ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν
ἀναστροφῆς πατροπα-
ραδότου·
19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵ-
ματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώ-
μου καὶ ἀσπίλου Χρι-
στοῦ·
20 Προεγνωσμένου [22]
μὲν πρὸ καταβολῆς κό-
σμου, φανερωθέντος δὲ
ἐπ' ** ἐσχάτων τῶν
χρόνων δι' ὑμᾶς,
21 Τοὺς δι' αὐτοῦ †† πι-
στεύοντας εἰς Θεὸν τὸν
[26] ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ
[32] δόντα, ὥστε τὴν πί-
στιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
[33] εἶναι εἰς Θεόν.

A. D. 64.

1 s. τοῦ δοκιμίου.
2 Lu. 12. 56.
3 εὑρίσκω.
4 Ep. 2. 2, 3.
5 Ro. 12. 2.
6 s. γεγονυίαις.
7 εἴδω.
* ἰδόντες-n.
† πιστεύετε,-f.
8 Mat. 5. 12.
9 δοξάζω, ch. 4. 11, 14.
10 γίνομαι.
11 He. 10. 36.
12 γράφω.
13 Ro. 6. 21, 22.
14 Le. 11. 44.
‡ ἔσεσθε,-i.
15 s. ὑμῶν.
16 ἐκζητέω.
17 ἐξερευνάω.
18 ἀναστρέφω, Mat. 17. 22.
19 λυτρόω.
§ alii Θεοῦ.
20 ἀποκαλύπτω.
‖ ὑμῖν-l.
21 διακονέω.
22 προγινώσκω. [λω.
23 ἀναγγέλ-
** ἐσχάτου-i.
24 ἀποστέλλω
25 Lu. 22. 15.
†† πιστοὺς-n.
26 ἐγείρω.
27 Lu. 24. 12. Jno. 20. 5.
28 ἀναζώννυμι.
‡‡ νήφοντες τελείως,-n.
29 c. 4. 7; 5. 8. 1 Th. 5. 6, 8. 2 Ti. 4. 5.
31 ἐλπίζω
32 δίδωμι.
33 εἰμί.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν
[1]ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπα-
κοῇ τῆς ἀληθείας c διὰ
Πνεύματος,| εἰς • φιλ-
αδελφίαν ἀνυπόκριτον,
ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλ-
λήλους ἀγαπήσατε ἐκ-
τενῶς· [4]
23 Ἀναγεγεννημένοι [5]
οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρ-
τῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου,
διὰ λόγου [6] ζῶντος
c Θεοῦ | ‖ καὶ μένοντος
b εἰς τὸν αἰῶνα.|
24 Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς
χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα
** ἀνθρώπου ὡς ἄνθος
χόρτου. [7] Ἐξηράνθη ὁ
χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος
c αὐτοῦ | [8] ἐξέπεσε·
25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου
μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦ-
το δέ [10] ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ
εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β'.

ΑΠΟΘΕΜΕΝΟΙ [12] οὖν
πᾶσαν κακίαν καὶ πάν-
τα δόλον ✗ ὑποκρίσεις
καὶ φθόνους καὶ πάσας
καταλαλιὰς,
2 Ὡς ἀρτιγέννητα
βρέφη, τὸ [13] λογικὸν
ἄδολον γάλα [14] ἐπιπο-
θήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ
[17] αὐξηθῆτε· *†
3 Εἴπερ [19] [20] ἐγεύσασθε
ὅτι χρηστὸς [21] ὁ Κύριος.
4 Πρὸς ὃν προσερχό-
μενοι, [22] λίθον [6] ζῶντα,
ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν [24] ἀ-
ποδεδοκιμασμένον, πα-
ρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν,
ἔντιμον·
5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι
[6] ζῶντες *‡ οἰκοδομεῖ-
σθε, οἶκος πνευματι-
κὸς, [9] ἱεράτευμα ἅγιον,
[2] ἀνενέγκαι πνευματι-
κὰς θυσίας, εὐπροσδέ-
κτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.
6 † Διὸ καὶ ‡ περιέ-
χει § ἐν τῇ γραφῇ·
Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν
λίθον ἀκρογωνιαῖον,
ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ, οὐ μὴ καται-
σχυνθῇ.
7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ
τοῖς πιστεύουσιν,· ἀπ-
ειθοῦσι δὲ, †† c λίθον
ὃν [24] ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος
[9] ἐγενήθη εἰς κεφα-
λὴν γωνίας, καὶ |
λίθος προσκόμματος,
καὶ πέτρα σκανδά-
λου·
8 ‡‡ Οἳ §§ προσκόπτου-
σι τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦν-
τες, ‖‖ εἰς ὃ καὶ ἐτέθη-
σαν.
9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκ-
λεκτὸν, βασίλειον [14] ἱε-
ράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
λαὸς εἰς [16] περιποίησιν·
ὅπως τὰς [18] ἀρετὰς ἐξ-
αγγείλητε τοῦ ἐκ σκό-
τους ὑμᾶς καλέσαντος
εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ
φῶς·
10 Οἵ [22] ποτὲ οὐ λαὸς,
νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ
οὐκ [25] ἠλεημένοι, νῦν δὲ
[25] ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοὶ, παρα-
καλῶ ὡς παροίκους καὶ
παρεπιδήμους, ἀπέχε-
σθαι τῶν σαρκικῶν

A. D. 64.

1 ἁγνίζω, Jno. 11. 55.
• εἰς-f.
2 ἀναφέρω.
3 He. 13. 1.
4 Jon. 3. 8.
5 ἀναγεννάω.
† Διότι-a.
‡ conj. περιέχεται.
§ ἡ γραφή·-n Is. 28. 16.
6 ζάω.
‖ al. transp.
** αὐτῆς ὡς-l.
7 ξηραίνω.
8 ἐκπίπτω.
9 γίνομαι.
10 εἰμί.
†† λίθος-n.
‡‡ ὅσοι-n. al. conj. οἷς alii ἥ.
§§ προσκόπτουσι, τῷ λόγῳ-a.
‖‖ ὃν καὶ ἠθέτησαν.-n.
11 τίθημι.
12 ἀποτίθημι, Ro. 13. 12.
13 Ro. 12. 1.
14 ver. 5.
15 Ro. 1. 11.
16 Ep. 1. 14. Mal. 3.17.
17 αὐξάνω.
*† εἰς σωτηρίαν·-m.
18 Ph. 4. 8.
19 Ro. 8.9,17.
20 γεύομαι.
21 s. ἐστι.
22 s. ὄντες.
23 s. ὡς πρὸς
24 ἀποδοκιμάζω.
25 ἐλεέω.
*‡ ἐποικοδομεῖσθε,-n.

ἐπιθυμιῶν, αἵτινες
στρατεύονται κατὰ τῆς
ψυχῆς·
12 Τὴν [2] ἀναστροφὴν
ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
‡ ἔχοντες καλήν· ἵνα
ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν
ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ
[3] τῶν καλῶν ἔργων ἐπ-
οπτεύσαντες,[4] [6] δοξά-
σωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέ-
ρᾳ ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ § κτί-
σει, διὰ τὸν Κύριον·
εἴτε βασιλεῖ, ὡς [7] ὑπερ-
έχοντι·
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς
δι' αὐτοῦ πεμπομένοις
εἰς ἐκδίκησιν μὲν κα-
κοποιῶν,[10] ἔπαινον δὲ
ἀγαθοποιῶν·
15 Ὅτι οὕτως [11] ἐστὶ
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.
ἀγαθοποιοῦντας [14] φι-
μοῦν τὴν τῶν ἀφρό-
νων ἀνθρώπων ἀγνω-
σίαν·
16 Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ
ὡς ἐπικάλυμμα ἔχον-
τες τῆς κακίας τὴν
ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς
δοῦλοι ‡‡ Θεοῦ.
17 Πάντας [17] τιμήσατε.
Τὴν [18] ἀδελφότητα ἀγα-
πᾶτε. Τὸν Θεὸν φο-
βεῖσθε. Τὸν βασιλέα
τιμᾶτε.
18 Οἱ [21] οἰκέται, ὑπο-
τασσόμενοι [23] ἐν παντὶ
φόβῳ τοῖς δεσπόταις,
οὐ μόνον τοῖς ἀγα-
θοῖς καὶ ἐπιεικέσιν,
ἀλλὰ καὶ τοῖς [25] σκο-
λιοῖς.

19 Τοῦτο γὰρ [1] χά-
ρις,* εἰ διὰ συνείδησιν
† Θεοῦ ὑποφέρει τις
λύπας, πάσχων ἀδί-
κως.
20 Ποῖον γὰρ κλέος,
εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ
[4] κολαφιζόμενοι ὑπο-
μενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγα-
θοποιοῦντες καὶ πά-
σχοντες ὑπομενεῖτε,
τοῦτο χάρις παρὰ
Θεῷ.
21 Εἰς τοῦτο γὰρ
[8] ἐκλήθητε, ὅτι καὶ
Χριστὸς ‖ [9] ἔπαθεν ὑ-
πὲρ ** ἡμῶν, ἡμῖν ὑπο-
λιμπάνων ὑπογραμ-
μόν, ἵνα ἐπακολουθή-
σητε τοῖς ἴχνεσιν αὐ-
τοῦ·
22 Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ
[12] ἐποίησεν, οὐδὲ [13] εὑ-
ρέθη δόλος ἐν τῷ στό-
ματι αὐτοῦ·
23 Ὃς λοιδορούμενος
οὐκ ἀντελοιδόρει, πά-
σχων οὐκ ἠπείλει· παρ-
εδίδου[15] δὲ [16] τῷ κρί-
νοντι †† δικαίως.
24 Ὃς τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν αὐτὸς [18] ἀνήνεγ-
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς
ἁμαρτίαις [20] ἀπογε-
νόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ
[22] ζήσωμεν· οὗ τῷ μώ-
λωπι αὐτοῦ [24] ἰά-
θητε.
25 Ἦτε[11] γὰρ ὡς πρό-
βατα §§ πλανώμενα·
ἀλλ' [26] ἐπεστράφητε νῦν
ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ
ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν
ὑμῶν.

A. D. 64.

1 Lu. 6. 32, 33.
* παρὰ τῷ Θεῷ,-f.
† ἀγαθὴν-n.
2 ch. 1. 15, 18. Ga. 1. 13.
‡ ἔχοντας al ἔχειν-n.
3 s. ὑμετέρων
4 Mat. 26. 67. Mar. 14. 65.
5 ch. 3 2.
6 δοξάζω.
§ φύσει-n. alii conj. κρίσει.
7 Ro. 13. 1.
8 καλέω.
‖ ἀπέθανεν-n
** ὑμῶν, ὑμῖν-a. ἡμῶν, ὑμῖν-h.
9 πάσχω.
10 ver. 12.
11 εἰμί.
12 ποιέω.
13 εὑρίσκω.
14 Mar. 4. 39. Lu. 4. 35.
15 παραδίδωμι.
16 s. ἑαυτόν.
†† ἀδίκως-n.
‡‡ Θεοῦ πάντας-n.
17 τιμάω.
18 ἀναφέρω.
19 ch. 5. 9.
20 ἀπογίνομαι.
21 Lu. 16. 13. Ac. 10. 7.
22 ζάω.
23 s. ἔστε.
24 ἰάομαι.
§§ πλανώμενοι-n.
25 Lu. 3. 5. Ac. 2. 40.
26 ἐπιστρέφω.

Κεφ. γ'.

ΟΜΟΙΩΣ αἱ γυναῖ-
κες, ὑποτασσόμεναι
[1] τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,
ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπει-
θοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ
τῆς τῶν γυναικῶν
§ ἀναστροφῆς ἄνευ λό-
γου ‖ [2] κερδηθήσων-
ται,
2 Ἐποπτεύσαντες[3] τὴν
ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀνα-
στροφὴν ὑμῶν.
3 Ὧν * ἔστω οὐχ ὁ
ἔξωθεν ††ἐμπλοκῆς τρι-
χῶν, καὶ περιθέσεως
χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως
[11] ἱματίων κόσμος·
4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς
καρδίας ‡‡ ἄνθρωπος,
ἐν τῷ ἀφθάρτῳ [12] τοῦ
πραέος καὶ [14] ἡσυχίου
πνεύματος, ὅ [9] ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πο-
λυτελές.
5 Οὕτω γάρ ποτε
καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖ-
κες, αἱ ἐλπίζουσαι §§ ἐπὶ
τὸν Θεὸν, [12] ἐκόσμουν
ἑαυτὰς, ὑποτασσόμε-
ναι τοῖς ἰδίοις ἀνδρά-
σιν·
6 Ὡς Σάῤῥα [17] ὑπήκου-
σε τῷ Ἀβραὰμ, κύριον
αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγε-
νήθητε[18] τέκνα, ἀγαθο-
ποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβού-
μεναι μηδεμίαν [19] πτό-
ησιν.
7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως,
συνοικοῦντες κατὰ γνῶ-
σιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ
*† σκεύει τῷ γυναικείῳ
ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς
καὶ * § συγκληρονόμοι
χάριτος * ζωῆς, εἰς τὸ
μὴ † [2] ἐκκόπτεσθαι τὰς
προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες
ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
[3] φιλάδελφοι, εὔσπλαγ-
χνοι,[4] ‡ φιλόφρονες·
9 Μὴ [6] ἀποδιδόντες κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοι-
δορίαν ἀντὶ λοιδορίας·
τοὐναντίον δὲ, εὐλο-
γοῦντες· [8] εἰδότες‖ ὅτι
εἰς τοῦτο [10] ἐκλήθητε,
ἵνα εὐλογίαν κληρονο-
μήσητε.
10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν
** ἀγαπᾷν, καὶ [8] ἰδεῖν
ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσά-
τω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ
ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη
αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι
δόλον·
11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ
κακοῦ, καὶ ποιησάτω
ἀγαθόν· ζητησάτω εἰ-
ρήνην, καὶ [15] διωξάτω
αὐτήν.
12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ
Κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέη-
σιν αὐτῶν· πρόσωπον
δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦν-
τας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ [16] κακώ-
σων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγα-
θοῦ ‖‖ μιμηταὶ [18] γένη-
σθε;
14 Ἀλλ' εἰ καὶ πά-
σχοιτε διὰ δικαιοσύ-
νην, μακάριοι· τὸν δὲ
φόβον αὐτῶν μὴ [20] φο-
βηθῆτε, μηδὲ [21] ταρα-
χθῆτε·
15 Κύριον δὲ τὸν
*‡ Θεὸν ἁγιάσατε ἐν

A. D. 64.

* ζώσης,-n.
1 s. ἔστε.
† ἐγκόπτε-
σθαι-n.
Ro. 15. 22.
2 Mat. 3. 10.
5. 30.
Lu. 13. 7, 9.
2 Co. 11. 12.
3 2Mac.15.14.
4 Ep. 4. 32.
‡ ταπεινό-
φρονες,-a.
§ ὑποταγῆς-n
‖ κερδηθή-
σονται,-i.
5 Mat. 16. 26.
18. 15.
6 ἀποδίδωμι.
7 ch. 2. 12.
** καὶ ἀγα-
πῶν ἡμέ-
ρας ἰδεῖν-n.
8 εἴδω.
9 εἰμί.
†† ἐκ πλο-
κῆς-n.
10 καλέω.
ch. 2. 21.
11 s. πολυτε-
λῶν.
12 κοσμέω.
‡‡ conj. ἀν-
θρώποις s.
κόσμος.
13 s. κόσμω.
14 1 Ti. 2. 2.
15 διώκω.
16 κακόω.
§§ εἰς Θεὸν,-i
17 ὑπακούω.
‖‖ ζηλωταὶ-h
18 γίνομαι.
19 Pr. 3. 25.
1 Mac.3.25.
20 φοβέω.
21 ταράσσω.
*† μέρει-n.
*‡ Χριστὸν-i
*§ συγκληρο-
νόμοις.

ταῖς καρδίαις ὑμῶν.
*Ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς
ἀπολογίαν παντὶ τῷ
αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον πε-
ρὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
* μετὰ πρᾳΰτητος καὶ
φόβου·
16 Συνείδησιν ἔχοντες
ἀγαθήν· ἵνα ἐν ᾧ † κα-
ταλαλῶσιν ὑμῶν c ὡς
κακοποιῶν, καταισχυν-
θῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες
ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν
Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 Κρεῖττον γὰρ ἀγα-
θοποιοῦντας, εἰ ‡ θέλει
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
πάσχειν, ἢ κακοποι-
οῦντας·
18 Ὅτι καὶ Χριστὸς
ἅπαξ § περὶ ἁμαρτιῶν
‖ [3]ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ
ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσ-
αγάγῃ [5] τῷ Θεῷ, θανα-
τωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωο-
ποιηθεὶς δὲ ** τῷ ¶ πνεύ-
ματι·
19 §§ Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν
φυλακῇ ‖‖ *† πνεύμασι
πορευθεὶς [7]ἐκήρυξεν,
20 Ἀπειθήσασί ποτε,
*‡ ὅτε *§ ἅπαξ [11] ἐξεδέ-
χετο ἡ τοῦ Θεοῦ μα-
κροθυμία ἐν ἡμέραις
Νῶε, κατασκευαζομέ-
νης κιβωτοῦ, εἰς ἣν
ολίγαι, τοῦτ' ἔστιν
ὀκτὼ, ψυχαὶ [13]διεσώ-
θησαν δι' ὕδατος.
21 †‡ Ὧ καὶ ἡμᾶς ἀν-
τίτυπον νῦν σώζει βά-
πτισμα, (οὐ σαρκὸς
ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ
συνειδήσεως ἀγαθῆς
ἐπερώτημα εἰς Θεὸν)
δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ,
22 Ὅς [1]ἐστιν ἐν δεξιᾷ
τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς
οὐρανὸν, ὑποταγέντων
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξου-
σιῶν καὶ δυνάμεων.

Κεφ. δ΄.

ΧΡΙΣΤΟΥ οὖν παθόν-
τος [2] d ὑπὲρ ἡμῶν ¶ σαρ-
κὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν
ἔννοιαν [2] ὁπλίσασθε,
ὅτι ὁ [3]παθὼν c ἐν ¶ σαρκὶ,
[4] πέπαυται ἁμαρτίας·
2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀν-
θρώπων ἐπιθυμίαις,
ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ,
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρ-
κὶ βιῶσαι χρόνον.
3 Ἀρκετὸς γὰρ d ἡμῖν ¶
** ὁ [6]παρεληλυθὼς
χρόνος e τοῦ βίου ¶ τὸ
†† θέλημα τῶν ἐθνῶν
κατεργάσασθαι, ‡‡ [8] πε-
πορευμένους ἐν ἀσελ-
γείαις, ἐπιθυμίαις, [9]οἰ-
νοφλυγίαις, κώμοις,
πότοις, καὶ [10] ἀθεμί-
τοις εἰδωλολατρείαις·
4 Ἐν ᾧ [12] ξενίζονται,
μὴ συντρεχόντων ὑμῶν
εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσω-
τίας ἀνάχυσιν, βλασ-
φημοῦντες.
5 Οἳ [14] ἀποδώσουσι
λόγον τῷ ἑτοίμως
ἔχοντι κρῖναι [15] ζῶν-
τας καὶ νεκρούς.
6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
νεκροῖς [16]εὐηγγελίσθη,
ἵνα [17]κριθῶσι μὲν κατὰ
* ‖ ἀνθρώπους σαρκὶ,
[15] ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν
πνεύματι.

A. D. 64.

1 εἰμί.
* ἀλλὰ-f.
† καταλαλοῦ-
σιν-i.
2 ὁπλίζω.
‡ θέλοι-a.
3 πάσχω.
4 παύω.
§ ὑπὲρ ἡμῶν-
n. al. περὶ
ἁμαρτιῶν
ὑπὲρ ὑμῶν.
‖ ἀπέθανε-i.
5 προσάγω.
** al. ὑμῖν.
6 παρέρχο-
μαι.
†† βούλημα-n.
‡‡ πεπορευ-
μένοις-n.
§§ conj. Νῶε
χ s. Ἐνὼχ
καὶ s. ἐν ᾧ
καὶ Ἐνώχ.
‖‖ κατακλει-
σμένοις-f.
*† πνεύματι
al. πνεύμα-
τι ἁγίῳ-n.
7 κηρύσσω.
8 πορεύομαι.
9 cf. De. 21. 20.
10 Ac. 10. 28.
*‡ ὅτι-n.
*§ ἀπεξεδέ-
χετο-a. al.
ἅπαξ ἐδέ-
χετο.
11 ἐκδέχομαι.
12 ver. 12.
Ac. 17. 20.
13 διασώζω.
14 ἀποδίδωμι.
15 ζάω.
16 εὐαγγελί-
ζω.
†‡ Ὃ-a. con.
οὗ.
17 κρίνω.
*‖ ἀνθρώ-
πων-n.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος
ἤγγικε. ²Σωφρονήσα-
τε οὖν καὶ ⁴νήψατε εἰς
τὰς προσευχάς.
8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν
εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκ-
τενῆ⁵ ἔχοντες· ὅτι ἡ
ἀγάπη *καλύψει πλῆ-
θος ἁμαρτιῶν.
9 Φιλόξενοι⁷ εἰς ἀλ-
λήλους, ἄνευ †γογγυ-
σμῶν.
10 Ἕκαστος καθὼς
⁸ἔλαβε χάρισμα, εἰς
ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
νοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκο-
νόμοι ⁹ποικίλης χάρι-
τος Θεοῦ.
11 Εἴ τις λαλεῖ, ὡς
λόγια Θεοῦ· εἴ τις
διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος
ἧς ¹⁰χορηγεῖ ὁ Θεός·
ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται
ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ᾧ ¹¹ἐστιν ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.
12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενί-
ζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώ-
σει ¹³ πρὸς πειρασμὸν
ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου
ὑμῖν συμβαίνοντος·
13 Ἀλλὰ **καθὸ κοι-
νωνεῖτε τοῖς τοῦ Χρι-
στοῦ παθήμασι, χαίρε-
τε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο-
καλύψει τῆς δόξης αὐ-
τοῦ ¹⁴χαρῆτε ἀγαλλι-
ώμενοι.
14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν
ὀνόματι Χριστοῦ, μακά-
ριοι· ὅτι τὸ τῆς §§δό-
ξης καὶ τὸ ǁ τοῦ Θεοῦ
*†Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀνα-

A. D. 64.

1 ἐγγίζω.
2 Mat. 11. 28.
Lu. 12. 19.
1 Co. 16.18.
3 Mar. 5. 15.
Lu. 8. 35.
Ro. 12. 3.
• 2 Co. 5. 13.
Tit. 2. 6.
4 c. 1.13; 5. 8.
5 Lu. 22. 44.
Ac. 12. 5.
* καλύπτει-h.
6 ἄρχομαι.
7 1 Ti. 3. 2.
Tit. 1. 8.
† γογγύσμου.-h.
‡ ὀνόματι-h.
8 λαμβάνω.
9 ch. 1. 6.
2 Ti. 3. 6.
10 χορηγέω,
2 Co. 9. 10.
Ecclus.
1. 10.
18. 31.
1 Mac. 14.10.
2 Mac. 4. 49.
11 εἰμί.
12 παρατίθημι.
13 Re. 18. 9.
§ αὐτῶν-i.
ǁ ἀγαθοποιΐαις-n.
** καθὼς.
†† ὡς-n.
‡‡ al. τοῦ κυρίου,-n.
14 Mat. 5. 12.
Ac. 16. 34.
§§ δόξης καὶ τῆς δυνάμεως καὶ-i.
15 He. 12. 15.
ǁǁ κατὰ Θεόν·-f.
*† ὄνομα-n. alii ὄνομα καὶ πνεῦμα

παύεται· κατὰ μὲν αὐ-
τοὺς βλασφημεῖται, κα-
τὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.
15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν
πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ
κλέπτης, ἢ κακοποιός,
ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκο-
πος.
16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός,
μὴ αἰσχυνέσθω, δοξα-
ζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν
τῷ ‡μέρει τούτῳ.
17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ
⁶ἄρξασθαι τὸ κρίμα
ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ.
Εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν,
τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
θούντων τῷ τοῦ Θεοῦ
εὐαγγελίῳ;
18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μό-
λις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς
καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φα-
νεῖται;
19 Ὥστε καὶ οἱ πά-
σχοντες κατὰ τὸ θέλη-
μα τοῦ Θεοῦ, ὡς ǀ πιστῷ
κτίστῃ ¹²παρατιθέσθω-
σαν τὰς ψυχὰς §ἑαυ-
τῶν ἐν ǁἀγαθοποιΐᾳ.

Κεφ. ε'.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ
τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ
†† ὁ συμπρεσβύτερος καὶ
μάρτυς τῶν τοῦ Χρι-
στοῦ παθημάτων, ὁ καὶ
τῆς μελλούσης ἀποκα-
λύπτεσθαι δόξης κοι-
νωνός,
2 Ποιμάνατε τὸ ἐν
ὑμῖν ποίμνιον τοῦ
‡‡ Θεοῦ, ǀ ¹⁵ἐπισκοποῦν-
τες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ'
ἑκουσίως· ǁǁ μηδὲ αἰ-
σχροκερδῶς, ἀλλὰ προ-
θύμως·

3 Μηδ' ὡς [1] κατακυριεύοντες *τῶν [3] κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου.

4 Καὶ φανερωθέντος τȣ̃ ἀρχιποιμένος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως [5] νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. Πάντες δὲ ἀλλήλοις [d] ὑποτασσόμενοι,| τὴν ταπεινοφροσύνην §ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ [10] δίδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς [13] ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· ||

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμων [17] ἐπιῤῥίψαντες ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε· [b] ὅτι | ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, ‡‡ περιπατεῖ, ζητῶν §§ τίνα [19] καταπίῃ.

9 Ὧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες [2] τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας † ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον [4] παθόντας, αὐτὸς ¶ καταρτίσαι [d] ὑμᾶς,| ‡στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ [d] ἡ δόξα, καὶ | τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιςοῦ ἀδελφοῦ, ὡς [11] λογίζομαι, δι' ὀλίγων [12] ἔγραψα, [14] παρακαλῶν καὶ [15] ἐπιμαρτυρῶν ταύτην [16] εἶναι ἀληθῆ χάριν τȣ̃ Θεοῦ, εἰς ἣν ** [18] ἑστήκατε.

13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ [20] ἐν ††Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριςῷ [c] Ἰησȣ̃.| [b] Ἀμήν.| |||

A. D. 64.

1 Mat. 20. 25.
* τȣ̃ κλήρȣ,-n.
2 εἴδω.
3 Ac. 1. 26.
† ὑμᾶς-i.
4 πάσχω.
5 Lu. 22. 26.
¶ καταρτίσει-h.
‡ στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει.-l. alii θεμελιώσει.-c.
§ ἐγκολπώσασθε·-n.
10 δίδωμι.
11 Ro. 3. 28.
12 s. ῥημάτων
13 ὑψόω.
|| ἐπισκοπῆς-
14 γράφω. [f.
15 Ne. 13. 15.
16 εἰμί.
17 Lu. 19. 35.
** στῆτε.-n.
18 ἵστημι.
19 καταπίνω
20 s. ἐκκλησία.
†† Ἰόππῃ-n. al. Ῥώμῃ al. ἐκκλησίᾳ-f.
‡‡ περιέρχεται,-n.
§§ τινὰ καταπιεῖν·-n.
||| Vide App.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'.

ΣΥΜΕΩΝ[1] * Πέτρος,|
δοῦλος * καὶ ἀπόστο-
λος | Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λα-
χοῦσι [3] πίστιν ἐν δι-
καιοσύνῃ τοῦ * Θεοῦ
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη πληθυνθείη ἐν ἐπι-
γνώσει [2] τοῦ Θεοῦ, καὶ|
‡ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
§ ἡμῶν.
3 Ὡς πάντα ἡμῖν
τῆς [5] θείας δυνάμεως
αὐτοῦ τὰ [7] πρὸς ζωὴν
καὶ εὐσέβειαν ‖ [8] δεδω-
ρημένης, διὰ τῆς ἐπι-
γνώσεως τοῦ καλέσαν-
τος ἡμᾶς ** διὰ δόξης
καὶ [11] ἀρετῆς·
4 Δι' ‡‡ ὧν τὰ μέγιστα
ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγ-
γέλματα * δεδώρηται,
ἵνα διὰ τούτων [13] γένη-
σθε θείας κοινωνοὶ φύ-
σεως, ἀποφυγόντες τῆς
ἐν κόσμῳ ‖‖ ἐν ἐπιθυμίᾳ
φθορᾶς.
5 *† Καὶ *‡ αὐτὸ [15] τοῦτο
δὲ σπουδὴν πᾶσαν [17] παρ-
εισενέγκαντες, ἐπιχο-
ρηγήσατε ἐν τῇ πίστει
ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ
τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,

A. D. 65.

1 Ac. 15. 14.
2 Ac. 24. 25.
3 λαγχάνω.
* κυρίου-n.
4 He. 13. 1.
| σωτῆρος f.
‡ ἀπράκτους-n
§ ἡμῶν· ὡς-n.
5 Ac. 17. 29.
6 καθίστημι.
7 s. ἀνήκοντα
‖ δεδωρημέ-
να, al. δεδω-
ρημένοις-n.
8 δωρέω·
9 πάρειμι.
10 εἰμί.
** ἰδίᾳ δόξῃ
καὶ ἀρετῇ-h.
11 Ph. 4. 8.
12 λαμβάνω.
†† ἁμαρτη-
μάτων.-l.
‡‡ δν-n.
13 γίνομαι.
§§ ἵνα διὰ
τῶν καλῶν
ἔργων βεβ..
ποιῆσθε·-f.
15 s. διὰ v.
εἰς.
‖‖ ἐπιθυμίας
al. ἐπιθυμί-
ας καὶ-n.
*† conj. κατ'.
*‡ Vide App.
16 πταίω.
17 παρεισ-
φέρω. [i.
*§ μελλήσω-

6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει
τὴν [2] ἐγκράτειαν, ἐν δὲ
τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
μονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομο-
νῇ τὴν εὐσέβειαν,
7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
τὴν [4] φιλαδελφίαν, ἐν
δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
ἀγάπην.
8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπ-
άρχοντα, καὶ πλεονά-
ζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ
‡ ἀκάρπους [6] καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐπίγνωσιν.
9 Ὧ γὰρ μὴ [9] πάρεστι
ταῦτα, τυφλός [10] ἐστι,
μυωπάζων, λήθην [12] λα-
βὼν τοῦ καθαρισμοῦ
τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρ-
τιῶν.††
10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελ-
φοὶ, σπουδάσατε §§ βε-
βαίαν ὑμῶν τὴν κλῆ-
σιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖ-
σθαι· ταῦτα γὰρ ποι-
οῦντες οὐ μὴ [16] πταί-
σητέ ποτε.
11 Οὕτω γὰρ πλουσίως
ἐπιχορηγηθήσεται ὑ-
μῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν
αἰώνιον βασιλείαν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν καὶ σω-
τῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
12 Διὸ οὐκ *§ ἀμελήσω

ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν
περὶ τούτων, καίπερ
εἰδότας, καὶ [1] ἐστηριγ-
μένους ἐν τῇ [*] παρούσῃ
ἀληθείᾳ.
13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι,
ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τού-
τῳ τῷ [5] σκηνώματι, δι-
εγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπο-
μνήσει·
14 Εἰδὼς ὅτι [6] ταχινή
[7] ἐστιν ἡ [6] ἀπόθεσις τοῦ
‡ σκηνώματός μου, κα-
θὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστὸς [9] ἐδή-
λωσέ μοι.
15 ‖ Σπουδάσω δὲ καὶ
ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον,
τὴν τούτων μνήμην
ποιεῖσθαι.
16 Οὐ γὰρ [11] σεσοφι-
σμένοις μύθοις ἐξακο-
λουθήσαντες [12] ἐγνωρί-
σαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
δύναμιν καὶ παρουσίαν,
ἀλλ' [15] ἐπόπται [16] γενη-
θέντες τῆς ἐκείνου με-
γαλειότητος.
17 Λαβὼν [17] γὰρ [19]
παρὰ Θεοῦ πατρὸς τι-
μὴν καὶ δόξαν, φωνῆς
ἐνεχθείσης [21] αὐτῷ τοι-
ᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλο-
πρεποῦς δόξης· Οὗτός
[7] ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ
εὐδόκησα.
18 Καὶ ταύτην τὴν φω-
νὴν ἡμεῖς [20] ἠκούσαμεν
ἐξ οὐρανοῦ [21] ἐνεχθεῖ-
σαν, σὺν αὐτῷ [7] ὄντες
ἐν τῷ ὄρει τῷ ‡‡ ἁγίῳ.
19 Καὶ ἔχομεν βεβαι-

A. D. 65.

1 στηρίζω, Lu. 16. 26. 1 Pe. 5. 10.
* αὐχμηρῷ-n.
2 s. τοῦ χρόνου.
3 πάρειμι.
† ἑωσφόρος-n
4 ἀνατέλλω.
5 Ac. 7. 46.
6 ch. 2. 1. 1 Pe. 3. 21.
7 εἰμί.
‡ σώματος-n.
§ γραφὴ προφητείας,-n.
8 s. ἔργον.
9 δηλόω.
‖ Σπουδάσατε-n.
10 λαλέω.
11 σοφίζω.
12 γνωρίζω.
13 Mat. 7. 15. Mar. 13.22. Lu. 6. 26. Ac. 13. 6. 1 Jno. 4. 1. Re. 16. 13. 19. 20.
14 παρεισάγω cf. Ga. 2. 4.
15 confer. 1 Pe. 2. 12. 3. 2.
16 γίνομαι.
17 λαμβάνω.
18 ἀγοράζω, Lu. 14. 19. 1 Co. 6. 20. 7. 23. Re. 5. 9. 14. 4.
19 s. ἦν.
** ἀσελγείαις,-a.
20 ἀκούω.
†† con. εἰς-f.
21 φέρω.
‡‡ ἁγίῳ, καὶ-a.
22 Mat. 25. 5. Ps. 121. 3. Eccl. 22. 8.

ότερον τὸν προφητι-
κὸν λόγον, ᾧ καλῶς
ποιεῖτε προσέχοντες,
ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν
* αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως
[2] οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ
† φωσφόρος [4] ἀνατεί-
λῃ ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν.
20 Τοῦτο πρῶτον γι-
νώσκοντες, ὅτι πᾶσα
§ προφητεία γραφῆς,
[8] ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ
γίνεται.
21 Οὐ γὰρ θελήματι
ἀνθρώπου [21] ἠνέχθη πο-
τὲ προφητεία, ἀλλ'
ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου
φερόμενοι [10] ἐλάλησαν
οἱ [ἅγιοι] Θεοῦ ἄν-
θρωποι.

Κεφ. β'.

Ἐγένοντο [16] δὲ καὶ
[13] ψευδοπροφῆται ἐν
τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
[7] ἔσονται ψευδοδιδά-
σκαλοι, οἵτινες [14] παρ-
εισάξουσιν αἱρέσεις
ἀπωλείας, καὶ τὸν [18] ἀγο-
ράσαντα αὐτοὺς δεσπό-
την ἀρνούμενοι, ἐπά-
γοντες ἑαυτοῖς ταχι-
νὴν ἀπώλειαν.
2 Καὶ πολλοὶ ἐξακο-
λουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς
** ἀπωλείαις, δι' οὓς
ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας
βλασφημηθήσεται.
3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ
πλαστοῖς λόγοις †† ὑμᾶς
ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ
κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀρ-
γεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια
αὐτῶν οὐ [22] νυστάξει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγ-
γέλων [1]ἁμαρτησάντων
οὐκ [3]ἐφείσατο, ἀλλὰ
σειραῖς [4] ζόφου ταρτα-
ρώσας, [5]παρέδωκεν εἰς
κρίσιν *[7]τετηρημέ-
νους·
5 Καὶ ἀρχαίου κό-
σμου οὐκ [3]ἐφείσατο,
ἀλλ' ὄγδοον Νῶε δι-
καιοσύνης κήρυκα [8]ἐ-
φύλαξε, κατακλυσμὸν
κόσμῳ ἀσεβῶν [9]ἐπά-
ξας·
6 Καὶ πόλεις Σοδόμων
καὶ Γομόῤῥας [11]τεφρώ-
σας [c]καταςροφῇ | κατ-
έκρινεν,[12] ὑπόδειγμα
μελλόντων ἀσεβεῖν τε-
θεικώς·[13]
7 Καὶ δίκαιον Λὼτ
[14]καταπονούμενον ὑπὸ
τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν
[15]ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
φῆς, [17]ἐῤῥύσατο·
8 (Βλέμματι γὰρ καὶ
ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατ-
οικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέ-
ραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν
δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις
[19]ἐβασάνιζεν·)
9 Οἶδε [20] Κύριος εὐ-
σεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ
εἰς ἡμέραν κρίσεως
κολαζομένους τηρεῖν·
10 Μάλιστα δὲ τοὺς
ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευο-
μένους, ϗ [21]κυριότητος
καταφρονοῦντας· τολ-
μηταὶ, [27]αὐθάδεις, δό-
ξας οὐ [31]τρέμουσι βλας-
φημοῦντες·
11 Ὅπου ἄγγελοι,
ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μεί-
ζονες [2]ὄντες, οὐ φέρου-
σι κατ' † αὐτῶν [c]παρὰ
Κυρίῳ | βλάσφημον
κρίσιν.
12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα
ζῶα ‡[c]φυσικὰ,| [6]γε-
γεννημένα εἰς ἅλωσιν
ϗ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνο-
οῦσι βλασφημοῦντες,
ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν
καταφθαρήσονται,
13 Κομιούμενοι [10] μι-
σθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν
ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέ-
ρᾳ § τρυφὴν, σπῖλοι
ϗ μῶμοι, ἐντρυφῶντες
ἐν ταῖς || ἀπάταις αὐ-
τῶν, συνευωχούμενοι
ὑμῖν,
14 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες
μεστοὺς **μοιχαλίδος,
καὶ †† ἀκαταπαύστους
ἁμαρτίας· δελεάζον-
τες ψυχὰς [18]ἀστηρί-
κτους, καρδίαν ‡‡[18] γε-
γυμνασμένην §§πλεονε-
ξίαις ἔχοντες, κατάρας
τέκνα·
15 Καταλιπόντες [21]
τὴν | εὐθεῖαν ὁδὸν, [22]ἐ-
πλανήθησαν, ἐξακολου-
θήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ
Βαλαὰμ[23] τοῦ ||||Βοσὸρ,
ὃς μισθὸν ἀδικίας [24]ἠ-
γάπησεν·
16 Ἔλεγξιν δὲ [26]ἔ-
σχεν ἰδίας παρανομίας·
ὑποζύγιον [28] ἄφωνον,
ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
[29]φθεγξάμενον, [30] ἐκώ-
λυσε τὴν τοῦ προφή-
του παραφρονίαν.
17 Οὗτοί [2]εἰσι πηγαὶ
ἄνυδροι, *|νεφέλαι ὑπὸ

A. D. 65.

1 ἁμαρτάνω.
2 εἰμί.
3 φείδομαι, Ro. 8. 32.
4 Jude 6, 13.
5 παραδίδωμι
* τηρουμένους·α.
† ἑαυτῶν-n.
‡ γεγεννημένα φυσικὰ,-n.
6 γεννάω.
7 τηρέω.
8 φυλάσσω.
9 ἐπάγω.
10 1 Pe. 1. 9.
11 τεφρόω, cf. Tobit 8. 3.
12 κατακρίνω
13 τίθημι.
§ τροφὴν,-n.
14 Ac. 7. 24.
|| ἀγάπαις-i.
15 Ro. 13. 13
16 ch. 3. 16.
17 ῥύω. [ας-n
** μοιχαλί-
†† ἀκαταπαύστου-i.
‡‡ γεγυμνασμένην-n.
18 γυμνάζω.
19 βασανίζω, Mat. 8. 6.
§§ πλεονεξίας-l.
20 εἴδω.
21 καταλείπω
22 πλανάω.
23 s. τȣ υἱȣ.
|||| Βεώρ-n.
24 ἀγαπάω.
25 Ep. 1. 21.
26 ἔχω.
27 Tit. 1. 7.
28 s. ζῶον.
29 φθέγγομαι
30 κωλύω.
31 Mar. 5. 33.
*† καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ-α.

λαίλαπος ἐλαυνόμεναι,
οἷς ὁ [1]ζόφος τοῦ σκό-
τους [2]εἰς αἰῶνα [3]τε-
τήρηται.
18 Ὑπέρογκα[5] γὰρ
ματαιότητος φθεγγό-
μενοι δελεάζουσιν ἐν
ἐπιθυμίαις, *σαρκὸς,
ἀσελγείαις, τοὺς ‡[7]ὄν-
τως ‖ἀποφυγόντας τοὺς
ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
μένους·
19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ
δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς
φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥτ-
τηται,[11] τούτῳ καὶ δε-
δούλωται.[13]
20 ††Εἰ γὰρ ἀποφυ-
γόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώ-
σει τοῦ Κυρίου καὶ σω-
τῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τούτοις δὲ πάλιν [14]ἐμ-
πλακέντες [11]ἡττῶνται,
[15]γέγονεν αὐτοῖς τὰ
ἔσχατα χείρονα τῶν
πρώτων.
21 Κρεῖττον γὰρ [17]ἦν
αὐτοῖς μὴ [19]ἐπεγνωκέ-
ναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαι-
οσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν
[22]ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς
[23]παραδοθείσης αὐτοῖς
ἁγίας ἐντολῆς.
22 Συμβέβηκε[25] δὲ αὐ-
τοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
παροιμίας· [27]Κύων
[22]ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ
ἴδιον ἐξέραμα· καὶ·
Ὗς λουσαμένη, εἰς κύ-
λισμα βορβόρου.

Κεφ. γ΄.

ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγα-
πητοὶ, δευτέραν ὑμῖν
γράφω ἐπιστολὴν, ἐν
αἷς [2]διεγείρω ὑμῶν ἐν
ὑπομνήσει τὴν [4]εἰλι-
κρινῆ διάνοιαν·
2 Μνησθῆναι[6] τῶν
[8]προειρημένων ῥημά-
των ὑπὸ τῶν ἁγίων
προφητῶν, χ τῆς †τῶν
ἀποστόλων §ἡμῶν ἐν-
τολῆς, τοῦ κυρίου καὶ
σωτῆρος·
3 Τοῦτο πρῶτον γινώ-
σκοντες, ὅτι [9]ἐλεύσον-
ται ἐπ' ἐσχάτου τῶν
ἡμερῶν **[10]ἐμπαῖκται,
κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν
ἐπιθυμίας πορευόμε-
νοι·
4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ
[17]ἐστιν ἡ ἐπαγγελία
τῆς παρουσίας αὐτοῦ;
ἀφ' ἧς [12]γὰρ οἱ πατέρες
[16]ἐκοιμήθησαν, πάντα
οὕτω διαμένει [18]ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως.
5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς
τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐ-
ρανοὶ [17]ἦσαν [20]ἔκπα-
λαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος
χ δι' ὕδατος [21]συνεστῶ-
σα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ·
6 Δι' ‡‡ὧν ὁ τότε κό-
σμος ὕδατι κατακλυ-
σθεὶς [24]ἀπώλετο.
7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ
καὶ ἡ γῆ §§αὐτοῦ λό-
γῳ [26]τεθησαυρισμέ-
νοι ‖‖εἰσὶ,[17] πυρὶ τη-
ρούμενοι εἰς ἡμέραν
κρίσεως καὶ ἀπωλείας
τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώ-
πων.
8 *†Ἓν δὲ τοῦτο μὴ
λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγα-

A. D. 66.

1 Jude 6, 13.
2 s. ἀμφοτέ-
3 τηρέω. [ραις
4 Phi. 1. 10.
5 Jude 16.
6 μιμνήσκο-
μαι.
7 Mar. 11. 32.
8 προερέω.
* σαρκὸς, ἐν
ἀσελγείαις,
al. σαρκὸς
ἀσελγείας,-h.
† conj. διὰ
τῶν.
‡ ὀλίγως-a.
§ ὑμῶν-n.
‖ ἀποφεύγον-
τας-h.
9 ἔρχομαι.
** ἐν ἐμπαι-
γμονῇ-m.
10 Jude 18.
11 ἡττάω.
12 s. ὥρας.
13 δουλόω.
†† Οἱ et mox
χ γέγονεν-n
14 ἐμπλέκω.
15 γίνομαι.
16 κοιμάω.
17 εἰμί.
18 s. ὥς. [κω.
19 ἐπιγινώσ-
20 pro ἐκ τοῦ
πάλαι ὄντος
χρόνου.
21 συνίστημι
22 ἐπιστρέφω
‡‡ ἣν, s. ὃ-n.
23 παραδίδω-
μι.
24 ἀπολλύω.
25 συμβαίνω
§§ τῷ αὐτοῦ-a
al. τῷ αὐτῷ-n
26 θησαυρίζω
‖‖ εἰσὶ πυρί,-n
27 Pr. 26. 11.
*† Ἓν δὲ τέ-
τω-n.

πητοὶ, [1] ὅτι μία ἡμέρα
παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια
ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς
ἡμέρα μία.
9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύ-
ριος τῆς ἐπαγγελίας,
(ὥς τινες βραδυτῆτα
[2] ἡγοῦνται) ἀλλὰ μα-
κροθυμεῖ † εἰς ἡμᾶς, μὴ
βουλόμενός ‡ τινας [4] ἀ-
πολέσθαι, ἀλλὰ πάν-
τας εἰς μετάνοιαν [5] χω-
ρῆσαι.
10 Ἥξει [6] δὲ ἡ ἡμέρα
Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν
νυκτὶ.ǀ ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ
ῥοιζηδὸν [7] παρελεύσον-
ται, στοιχεῖα δὲ [9] καυ-
σούμενα [14] λυθήσον-
ται. καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ ἔργα § [11] κατακα-
ήσεται.
11 Τέτων οὖν πάντων
λυομένων, ποταπὲς δεῖ
ὑπάρχειν ** ὑμᾶς ἐν
ἁγίαις ἀναστροφαῖς ϗ
εὐσεβείαις·
12 Προςδοκῶντας καὶ
σπεύδοντας τὴν παρου-
σίαν τῆς τοῦ †† Θεοῦ
ἡμέρας. δι' ἣν οὐρα-
νοὶ πυρούμενοι [14] λυθή-
σονται. ϗ στοιχεῖα καυ-
σέμενα [9] ‡‡ [15] τήκεται;
13 Καινοὺς δὲ οὐρανὸς
καὶ γῆν καινὴν §§ κατὰ
τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προςδοκῶμεν, ἐν οἷς δι-
καιοσύνη κατοικεῖ.
14 Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦ-
τα προςδοκῶντες, σπε-
δάσατε ἄσπιλοι καὶ
[a] ἀμώμητοι αὐτῷ [3] εὑρε-
θῆναι ἐν εἰρήνῃ·
15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίε
ἡμῶν μακροθυμίαν, σω-
τηρίαν [2] ἡγεῖσθε· καθ-
ὼς ϗ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν
ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ
τὴν αὐτῷ [8] δοθεῖσαν σο-
φίαν [10] ἔγραψεν ὑμῖν·
16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις
ταῖς ǀ ἐπιςολαῖς. λα-
λῶν ἐν αὐταῖς περὶ τέ-
των, ἐν ǁ οἷς [18] ἐςι δυς-
νόητά τινα, ἃ οἱ ἀμα-
θεῖς καὶ [12] ἀστήρικτοι
[13] ςρεβλοῦσιν, ὡς καὶ
τὰς λοιπὰς γραφὰς,
πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
ἀπώλειαν.
17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπη-
τοὶ, προγινώσκοντες,
φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ
τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
[16] συναπαχθέντες [17] ἐκ-
πέσητε τοῦ ἰδίου στη-
ριγμοῦ.
18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χά-
ριτι καὶ γνώσει τῦ Κυ-
ρίε ἡμῶν καὶ σωτῆρος
Ἰησοῦ Χριςῦ. Αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ νῦν ϗ εἰς ἡμέ-
ραν αἰῶνος. [d] Ἀμήν. ǁǀ

A. D. 65.

1 Ps. 90. 4.
* ἄμωμοι-i.
2 ἡγέομαι, ch. 1. 13. 2. 13. 2 Co. 9. 5.
3 εὑρίσκω.
† εἰ' ὑμᾶς,-h. alii εἰς ὑμᾶς,-i.
‡ τινα-n.
4 ἀπολλύω.
5 χωρέω.
6 ἥκω. [μαι.
7 παρέρχο-
8 δίδωμι.
9 καυσόω.
10 γράφω.
§ ἀφανισθή-σεται. alii εὑρεθήσε-ται.-n.
11 κατακαίω.
ǁ αἷς-i.
12 ch. 2. 14.
13 2 Sa. 22.27.
** ὑμᾶς; Κυ-n.
†† κυρίου-n.
14 λύω.
‡‡ τακήσε-ται-n.
15 τήκομαι.
16 συναπάγω Ro. 12. 16. Ga. 2. 13.
17 ἐκπίπτω.
§§ καὶ τὰ ἐπαγγέλ-ματα-n.
18 εἰμί.
ǁǀ Vide App.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'.

Ο ΗΝ [1] ἀπ' ἀρχῆς, ὃ [2] ἀκηκόαμεν, ὃ [3] ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ [4] ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν [5] ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς·

2 (Καὶ ἡ ζωὴ [6] ἐφανερώθη· καὶ [3] ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις [1] ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ [6] ἐφανερώθη ‡ ἡμῖν·)

3 Ὃ [3] ἑωράκαμεν καὶ [2] ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν § ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν [7] ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ [9] κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ‖ ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ** ἡμῶν [1] ᾖ [12] πεπληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη [1] ἐστὶν ἡ †† [13] ἐπαγγελία ἣν [2] ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς [1] ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ [1] ἔστιν οὐδεμία.

6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός [1] ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων,* καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ † καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ [1] ἔστιν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός [1] ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα [8] ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, ☧ [10] καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ [11] ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ [1] ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'.

ΤΕΚΝΙΑ [14] μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ [11] ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις [11] ἁμάρτῃ, [15] παρά-

A. D. 68.

1 εἰμί.
2 ἀκούω.
3 ὁράω.
4 θεάομαι.
5 ψηλαφάω, Lu. 24. 39. Ac. 17. 27. He. 12. 18.
* αὐτοῦ,-n.
6 φανερόω.
† καθαριεῖ-n.
‡ ἐν-f.
7 ἔχω.
8 ἀφίημι.
§ καί-f.
9 Phi. 1. 5.
10 καθαρίζω.
11 ἁμαρτάνω
‖ ἡμεῖς-i.
** ὑμῶν-a.
12 πληρόω, Jno. 3. 29. 15. 11. 16. 24. 17. 13. Phi. 2. 2. 2 Jno. 12.
†† ἀγγελία-l.
13 Ac. 2. 39. 23. 21. 2 Co. 7. 1. He. 4. 1.
14 ver. 12, 28. ch. 3. 7, 18. 4. 4. 5. 21. Jno. 13. 33. Ga. 4. 19.
15 Jno. 14. 16, 26. 16. 7.

κλητον ἔχομεν πρὸς
τὸν πατέρα, Ἰησοῦν
Χριστὸν δίκαιον.
2 Καὶ αὐτὸς [1] ἱλασμός
[2] ἐστι περὶ τῶν ἁμαρ-
τιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ
τῶν ἡμετέρων δὲ μό-
νον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλυ
τοῦ κόσμου.
3 Καὶ ἐν τούτῳ γι-
νώσκομεν ὅτι [4] ἐγνώ-
καμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶ-
μεν.
4 Ὁ λέγων, [4] ἔγνωκα
αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύ-
στης [2] ἐστὶ, καὶ ἐν
τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ
[2] ἔστιν.
5 "Ος δ' ἂν τηρῇ
αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀλη-
θῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγά-
πη τοῦ Θεοῦ [7] τετε-
λείωται. Ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐ-
τῷ [2] ἐσμεν.
6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ
[•] μένειν, ὀφείλει, καθὼς
ἐκεῖνος [10] περιεπάτησε,
καὶ αὐτὸς [c] οὕτως l πε-
ριπατεῖν.
7 § Ἀδελφοὶ, οὐκ ἐν-
τολὴν καινὴν γράφω
ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν πα-
λαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ'
ἀρχῆς. Ἡ ἐντολὴ ἡ
παλαιά [2] ἐστιν ὁ λόγος
ὃν [13] ἠκούσατε [c] ἀπ' ἀρ-
χῆς.l
8 Πάλιν ἐντολὴν και-
νὴν γράφω ‖ ὑμῖν, ὅ [2] ἐ-
στιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ,
καὶ ἐν ** ὑμῖν· ὅτι ἡ
σκοτία †† [16] παράγεται,

A. D. 68.
1 ch. 4. 10. Nu. 5. 8.
2 εἰμί.
3 Mat. 16. 23.
4 γινώσκω.
5 εἴδω.
6 τυφλόω.
7 τελειόω, ch. 4. 17. Lu. 13. 32. He. 2. 10. 5. 9. Ja. 2. 22.
8 ἀφίημι.
• παιδία-n.
† conj. αὐτὸν al. τὸ.
9 ver. 10, 28. ch. 3. 15. 4. 12, 15. Jno. 6. 56. 14. 16. 15. 4-7. 2 Jno. 2.
10 περιπατέω.
11 νικάω.
‡ ἔγραψα-i.
§ Ἀγαπητοί,-a.
12 ver. 18. Mat. 18. 2. Jno. 21. 5.
13 ἀκούω.
14 γράφω.
15 ch. 3. 12. 5. 19. Mat. 6. 13.
‖ ὑμῖν· ὅ ἐστιν-n.
** ἡμῖν-i.
†† παραγίνεται,-n.
16 παράγω, ver. 17. Mat. 9. 9, 27. 20. 30. Mar. 2. 14. 1 Co. 7. 31.
17 s. πράγματα.

καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθι-
νὸν ἤδη φαίνει.
9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φω-
τὶ [2] εἶναι, καὶ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν
τῇ σκοτίᾳ [2] ἐστὶν ἕως
ἄρτι.
10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ
φωτὶ μένει, καὶ [3] σκάν-
δαλον ἐν αὐτῷ οὐκ
[2] ἔστιν.
11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ
σκοτίᾳ [2] ἐστι, καὶ ἐν τῇ
σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ
οὐκ [5] οἶδε ποῦ ὑπάγει,
ὅτι ἡ σκοτία [6] ἐτύφλω-
σε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, * τε-
κνία, ὅτι [8] ἀφέωνται
ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 Γράφω ὑμῖν, πατέ-
ρες, ὅτι [4] ἐγνώκατε
† τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γρά-
φω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι
[11] νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. ‡ Γράφω ὑμῖν, παι-
δία, [12] ὅτι [4] ἐγνώκατε
τὸν πατέρα.
14 [c] Ἔγραψα [14] ὑμῖν,
πατέρες, ὅτι [4] ἐγνώκα-
τε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. l
[14] Ἔγραψα ὑμῖν, νεα-
νίσκοι, ὅτι ἰσχυροί [2] ἐ-
στε, καὶ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ
[11] νενικήκατε τὸν [15] πο-
νηρόν.
15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν
κόσμον, μηδὲ τὰ [17] ἐν τῷ
κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ
τὸν κόσμον, οὐκ [2] ἔστιν

ἡ ἀγάπη τοῦ * πατρὸς
ἐν αὐτῷ.
16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ
κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία
τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ
[1]ἀλαζονεία τοῦ [2]βίου,
οὐκ [3]ἔστιν ἐκ τοῦ πα-
τρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κό-
σμου [3]ἐστί.
17 Καὶ ὁ κόσμος
[5]παράγεται, καὶ ἡ ἐπι-
θυμία [d]αὐτοῦ· ὁ δὲ
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰ-
ῶνα.
18 Παιδία, ἐσχάτη
ὥρα [3]ἐστί· καὶ καθὼς
[4]ἠκούσατε [e]ὅτι ὁ [6]ἀν-
τίχριστος ἔρχεται, καὶ
νῦν ἀντίχριστοι πολ-
λοὶ [7]γεγόνασιν· ὅθεν
γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη
ὥρα [3]ἐστίν.
19 Ἐξ ἡμῶν [9]ἐξῆλ-
θον, ἀλλ' οὐκ [3]ἦσαν ἐξ
ἡμῶν· εἰ γὰρ [3]ἦσαν ἐξ
ἡμῶν, [11]μεμενήκεισαν
ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
ἵνα [12]φανερωθῶσιν ὅτι
οὐκ [3]εἰσὶ πάντες ἐξ
ἡμῶν.
20 Καὶ ὑμεῖς [13]χρί-
σμα ἔχετε ἀπὸ [15]τοῦ
ἁγίου, καὶ [16]οἴδατε
πάντα.
21 Οὐκ [17]ἔγραψα ὑμῖν
ὅτι οὐκ [16]οἴδατε τὴν
ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴ-
δατε [16] αὐτὴν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀλη-
θείας οὐκ [3]ἔστι.
22 Τίς [3]ἐστιν ὁ ψεύ-
στης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος
ὅτι Ἰησοῦς οὐκ [3]ἔστιν ὁ
Χριστός; οὗτός ἐστιν
ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνού-
μενος τὸν πατέρα καὶ
τὸν υἱόν.
23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος
τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πα-
τέρα ἔχει.†
24 Ὑμεῖς [c]οὖν ὃ
[4]ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν
ὑμῖν [11]μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρ-
χῆς [4]ἠκούσατε, καὶ
ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν
τῷ πατρὶ μενεῖτε.
25 Καὶ αὕτη [3]ἐστὶν
ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐ-
τὸς [8]ἐπηγγείλατο ἡ-
μῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰ-
ώνιον.
26 Ταῦτα [17]ἔγραψα
ὑμῖν περὶ τῶν πλα-
νώντων ὑμᾶς.
27 Καὶ ὑμεῖς τὸ ‡χρί-
σμα ὃ [10]ἐλάβετε ἀπ'
αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει,
καὶ οὐ χρείαν ἔχετε
ἵνα τις διδάσκῃ §ὑ-
μᾶς· ἀλλ' [e]ὡς τὸ αὐ-
τὸ ‖ χρίσμα διδάσκει
ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ
ἀληθές [3]ἐστι, καὶ οὐκ
[3]ἔστι ** ψεῦδος· καὶ
καθὼς [14]ἐδίδαξεν ὑ-
μᾶς, †† μενεῖτε ἐν αὐ-
τῷ.
28 Καὶ νῦν, τεκνία, μέ-
νετε ἐν αὐτῷ· ἵνα
‡‡ ὅταν [12]φανερωθῇ,
ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ
μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ'
αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ.
29 Ἐὰν §§εἰδῆτε[16] ὅτι
δίκαιός [3]ἐστι, γινώσκε-
τε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν

A. D. 68.

* Θεοῦ-n.
1 Ja. 4. 16.
2 ch. 3. 17.
Mar. 12. 44.
Lu. 8. 14.
15. 12, 30.
21. 4.
1 Ti. 2. 2.
2 Ti. 2. 4.
1 Pe. 4. 3.
3 εἰμί.
† ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει.-m.
4 ἀκούω.
5 παράγω, ver. 8.
1 Co. 7. 31.
6 ver. 22.
ch. 4. 3.
2 Jno. 7.
7 γίνομαι.
8 ἐπαγγέλλω.
9 ἐξέρχομαι.
‡ χάρισμα al. πνεῦμα-n.
10 λαμβάνω.
11 μένω.
ver. 6, 28.
ch. 3. 15.
Jno. 14. 16.
15. 4—7.
12 φανερόω.
§ ὑμᾶς ἄλλος· τὸ-n.
‖ αὐτοῦ-i.
13 ver. 27.
Ex. 29. 7.
30. 25.
14 διδάσκω.
15 Mar. 1. 24.
Ac. 3. 14.
Re. 3. 7.
16 εἴδω.
** ψεῦδος, καὶ-n.
17 γράφω.
†† μένετε-n.
‡‡ ἐὰν-n.
§§ ἴδητε,-n.

δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ
[1] γεγέννηται.

Κεφ. γ΄.

ΙΔΕΤΕ [3] ποταπὴν [4]
ἀγάπην [5] δέδωκεν ἡμῖν
ὁ πατὴρ, ἵνα [7] τέκνα
Θεοῦ [8] κληθῶμεν.* Διὰ
τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γι-
νώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ
[9] ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοὶ, νῦν τέ-
κνα Θεοῦ [11] ἐσμεν, καὶ
οὔπω [12] ἐφανερώθη τί
[11] ἐσόμεθα· [3] οἴδαμεν
c δὲ [1] ὅτι ἐὰν φανερω-
θῇ, [12] ὅμοιοι αὐτῷ ἐσό-
μεθα· [11] ὅτι [13] ὀψόμεθα
αὐτὸν καθώς [11] ἐστι.
3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν
ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐ-
τῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθ-
ὼς ἐκεῖνος ἁγνός [11] ἐστι.
4 Πᾶς ὁ [15] ποιῶν τὴν
ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομί-
αν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία
[11] ἐστὶν ἡ [17] ἀνομία.
5 Καὶ [3] οἴδατε ὅτι ἐκεῖ-
νος [12] ἐφανερώθη, ἵνα
τὰς ἁμαρτίας c ἡμῶν [1]
[18] ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν
αὐτῷ οὐκ [11] ἔστι.
6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μέ-
νων, οὐχ ἁμαρτάνει·
πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ
[19] ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ
[9] ἔγνωκεν αὐτόν.
7 ‡ Τεκνία, μηδεὶς πλα-
νάτω ὑμᾶς· ὁ [21] ποιῶν
τὴν δικαιοσύνην, δίκαι-
ός [11] ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος
δίκαιός [11] ἐστιν.
8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου
[11] ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
Εἰς τοῦτο [12] ἐφανερώθη
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα
[2] λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
βόλου.
9 Πᾶς ὁ [1] γεγεννημένος
ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν
οὐ ποιεῖ, ὅτι [6] σπέρμα
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει·
καὶ οὐ [10] δύναται ἁμαρ-
τάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
[1] γεγέννηται.
10 Ἐν τούτῳ φανερά
[11] ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ
καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβό-
λου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν
δικαιοσύνην, οὐκ [11] ἔστιν
ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ·
11 Ὅτι αὕτη [11] ἐστὶν ἡ
† ἀγγελία ἣν [14] ἠκούσα-
τε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους.
12 Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ
τοῦ πονηροῦ [11] ἦν, καὶ
[16] ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος
[16] ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι
τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ
[11] ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, δίκαια.
13 Μὴ θαυμάζετε,
ἀδελφοί c μου, [1] εἰ μισεῖ
ὑμᾶς ὁ κόσμος.
14 Ἡμεῖς [3] οἴδαμεν ὅτι
[20] μεταβεβήκαμεν ἐκ
τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζω-
ὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς
ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν
τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν
τῷ θανάτῳ.
15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, [22] ἀν-
θρωποκτόνος [11] ἐστί· καὶ
[3] οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρω-

A. D. 68.

1 γεννάω, ch. 3. 9; 4. 7. 5. 1, 4, 8. Jno. 1. 13.
2 Lu. 13. 16. Ac. 2. 24.
3 εἴδω.
4 Mat. 8. 27. Mar. 13. 1. Lu. 1. 29. 2 Pe. 3. 11.
5 δίδωμι.
6 Mat. 13. 38.
7 Jno. 1. 12. Ro. 8. 16, 17. Ep. 5. 1.
8 καλέω.
* καὶ ἐσμεν-f.
9 γινώσκω.
10 Mar. 6. 5. Ac. 4. 20. 2 Ti. 2. 13.
11 εἰμί.
12 φανερόω, 2 Co. 5. 10
13 ὅπτομαι.
† ἐπαγγελία,
14 ἀκούω. [-π.
15 ver. 7-9. c. 1. 6; 2. 29. Jno. 3. 21. 8. 34.
16 σφάζω.
17 Mat. 7. 23. 13. 41. Ro. 4. 7. 6. 19. 2 Co. 6. 14. 2 Th. 2. 7. Tit. 2. 14. He. 1. 9. 8. 12.
18 αἴρω, Jno. 1. 29.
19 ὁράω.
20 μεταβαίνω. Jno. 5. 24.
21 ver. 10. ch. 2. 29.
22 Jno. 8. 44.
‡ Παιδία-n.

κτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ [1] ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην,* ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [2] ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς [3] τιθέναι.

17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν [4] βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ [5] κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ‡ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία [c] μου,| μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ § γλώσσῃ, ἀλλ' ‖ ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 Καὶ ἐν τούτῳ ** γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας [8] ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν[9] τὰς καρδίας ἡμῶν.

20 Ὅτι ἐὰν [12] καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, [c] ὅτι | ‡‡ μείζων [8] ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν.

22 Καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

A. D. 68.

1 γινώσκω.
* τοῦ Θεοῦ, v. αὐτοῦ,-f.
† πιστεύωμεν-i.
2 τίθημι.
3 δίδωμι.
4 ch. 2. 16. Lu. 21. 4.
5 κλείω.
‡ μενεῖ-n.
§ τῇ-m.
6 ver. 3, 6. 1 Co. 14. 32.
‖ ἐν-m.
7 2 Co. 13. 5. Ga. 6. 4. 1 Th. 5. 21.
** γνωσόμεθα,-i.
8 εἰμί.
9 πείθω, Ro. 8. 38. 15. 14. 2 Ti. 1. 5, 12. He. 11. 13.
10 Mat. 7. 15. 24. 11, 24. Mar. 13. 22. Lu. 6. 26. Ac. 13. 6. Re. 16. 13. 19. 20.
11 ἐξέρχομαι.
†† γινώσκεται-i.
12 Ga. 2. 11.
‡‡ alii conj. ἔτι.
‖‖ ὃ λύει τὸν
13 ἔρχομαι.
14 2 Jno. 7.
§§ conj. ὃν.
15 ἀκούω.
16 νικάω, ch. 2. 13, 14. 5. 4, 5. Re. 2. 7, 11, 17, 26. 3. 5, 12, 21. 6. 2. 11. 7.

23 Καὶ αὕτη [8] ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα † πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς [3] ἔδωκεν ἐντολὴν [c] ἡμῖν.|

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν [3] ἔδωκεν.

Κεφ. δ'.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παντὶ [6] πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ [7] δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ [8] ἐστιν· ὅτι πολλοὶ [10] ψευδοπροφῆται [11] ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ †† γινώσκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ [13] ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ [8] ἐστι.

3 [c] Καὶ πᾶν πνεῦμα ‖‖ ὃ μὴ ὁμολογεῖ [b] τὸν| Ἰησοῦν [b] Χριστὸν ἐν σαρκὶ [13] ἐληλυθότα,| ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ [8] ἔστι·| καὶ τοῦτό [8] ἐστι τὸ τοῦ [14] ἀντιχρίστου, §§ ὃ [15] ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ [8] ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ [8] ἐστε, τεκνία, καὶ [16] νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων [8] ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
[1]εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ
τοῦ κόσμου λαλοῦσι,
καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
ἀκούει.
6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ
[1]ἐσμέν· ὁ γινώσκων
τὸν Θεὸν, ἀκούει ἡμῶν·
ὃς οὐκ [1]ἔστιν ἐκ τοῦ
Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν.
Ἐκ τούτου γινώσκομεν
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθεί-
ας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς
πλάνης.
7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγά-
πη ἐκ τοῦ Θεοῦ [1]ἐστι·
καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν,* ἐκ
τοῦ Θεοῦ [5]γεγέννηται,
καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.
8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ
[7]ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι
ὁ Θεὸς ἀγάπη [1]ἐστίν.
9 Ἐν τούτῳ [8]ἐφανερώ-
θη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν
ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ τὸν [9]μονογενῆ ἀπ-
έσταλκεν[10] ὁ Θεὸς εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα [11]ζή-
σωμεν δι' αὐτοῦ·
10 Ἐν τούτῳ [1]ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς
[12]ἠγαπήσαμεν τὸν
Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς
[12]ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ
[10]ἀπέστειλε τὸν υἱὸν
αὐτοῦ [14]ἱλασμὸν περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως
ὁ Θεὸς [12]ἠγάπησεν ἡ-
μᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
ἀλλήλους ἀγαπᾷν.
12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε
[16]τεθέαται. Ἐὰν ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους, ὁ
Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ
ἡ ἀγάπη αὐτοῦ [2]τετελει-
ωμένη [1]ἐστὶν ἐν ἡμῖν.
13 Ἐν τούτῳ γινώσκο-
μεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένο-
μεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος
αὐτοῦ [3]δέδωκεν ἡμῖν.
14 Καὶ ἡμεῖς [16]τεθεά-
μεθα, καὶ μαρτυροῦμεν
ὅτι ὁ πατὴρ [10]ἀπέσταλ-
κε τὸν υἱὸν [4]σωτῆρα
τοῦ κόσμου.
15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ
ὅτι Ἰησοῦς [1]ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐ-
τῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν
τῷ Θεῷ.
16 Καὶ ἡμεῖς [7]ἐγνώκα-
μεν καὶ †[6]πεπιστεύκα-
μεν τὴν ἀγάπην ἣν
ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.
Ὁ Θεὸς ἀγάπη [1]ἐστί·
καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγά-
πῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει,
καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.‡
17 Ἐν τούτῳ [2]τετελεί-
ωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡ-
μῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔ-
χωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
κρίσεως· ὅτι καθὼς
ἐκεῖνός [1]ἐστι, καὶ ἡ-
μεῖς [1]ἐσμεν ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ.
18 Φόβος[13] οὐκ [1]ἔστιν
ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τε-
λεία ἀγάπη ἔξω βάλ-
λει τὸν φόβον· ὅτι ὁ
φόβος [15]κόλασιν ἔχει·
ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετε-
λείωται[2] ἐν τῇ ἀγάπῃ.
19 Ἡμεῖς § ἀγαπῶμεν
αὐτὸν,‖ ὅτι αὐτὸς
πρῶτος [12]ἠγάπησεν
ἡμᾶς.

A. D. 68.

1 εἰμί.
2 τελειόω, ver. 17, 18. ch. 2. 5. He. 7. 28. Ja. 2. 22.
3 δίδωμι.
4 Lu. 2. 11. Jno. 4. 42. Ac. 5. 31. Ep. 5. 23. Phi. 3. 20. 2 Ti. 1. 10.
* τὸν Θεὸν,-f.
5 γεννάω.
† πιστευόμενη-n.
6 πιστεύω.
7 γινώσκω.
8 φανερόω.
9 Jno. 1. 14, 18. 3. 16, 18. Ps. 22. 20. 35. 17.
10 ἀποστέλλω.
11 ζάω.
12 ἀγαπάω.
‡ μένει.-f.
13 Ro. 13. 3. 2 Co. 5. 11. 1 Pe. 3. 14.
14 ch. 2. 2. cf. Lu. 18. 13. Ro. 3. 25. He. 2. 17. 9. 5.
15 Mat. 25. 46. cf. Ac. 4. 21. 2 Pe. 2. 9.
§ οὖν-f.
‖ adds τὸν Θεὸν.
16 θεάομαι, ch. 1. 1. Jno. 1. 14, 32. 6. 5; 8. 10. Ac. 1. 11. 8. 18. 22. 9.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι
ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, ϗ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ,
ψεύστης [1]ἐστίν· ὁ γὰρ
μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ὃν [2]ἑώρακε,
τὸν Θεὸν, ὃν οὐχ [2]ἑώ-
ρακε, πῶς δύναται ἀγα-
πᾷν;
21 Καὶ ταύτην τὴν ἐν-
τολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐ-
τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν
Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε΄.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι
Ἰησοῦς [1]ἐστιν ὁ Χριστὸς,
ἐκ τοῦ Θεοῦ [4]γεγέννη-
ται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν
τὸν [4]γεννήσαντα, ἀγα-
πᾷ καὶ τὸν [4]γεγεννημέ-
νον ἐξ αὐτοῦ.
2 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν
ὅτι ἀγαπῶμεν ‡τὰ τέκνα
τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν
ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐν-
τολὰς αὐτοῦ ‖τηρῶμεν.
3 Αὕτη γάρ [1]ἐστιν ἡ
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶ-
μεν· ϗ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ
[6]βαρεῖαι οὐκ [1]εἰσίν.
4 Ὅτι πᾶν τὸ [4]γεγεν-
νημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ,
νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ
αὕτη [1]ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νι-
κήσασα τὸν κόσμον, ἡ
πίστις ‡‡ ἡμῶν.
5 Τίς [1]ἐστιν ὁ νικῶν
τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ
πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
[1]ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;
6 Οὗτός [1]ἐστιν ὁ [11]ἐλ-
θὼν δι' ὕδατος ϗ §§αἵ-
ματος, Ἰησοῦς c ὁ | Χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι
μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ
*ὕδατι καὶ τῷ αἵματι·
καὶ τὸ Πνεῦμά [1]ἐστι
τὸ μαρτυροῦν, ὅτι † τὸ
Πνεῦμά [1]ἐστιν e ἡ |
[3]ἀλήθεια.
7 Ὅτι τρεῖς [1]εἰσιν οἱ
μαρτυροῦντες b ἐν τῷ
οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ
Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον
Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
τρεῖς ἕν [1]εἰσι.
8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ
μαρτυροῦντες ἐν τῇ
γῇ,| τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ
ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα·
e καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν
[1]εἰσιν.|
9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν
τῶν ἀνθρώπων λαμβά-
νομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
Θεοῦ μείζων [1]ἐστίν·
ὅτι αὕτη [1]ἐστὶν ἡ μαρ-
τυρία τοῦ Θεοῦ, §ἣν
[5]μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ.
10 Ὁ πιστεύων εἰς
τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει
τὴν μαρτυρίαν ** ἐν
ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων
τῷ †† Θεῷ, [7]ψεύστην
[8]πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι
οὐ [9]πεπίστευκεν εἰς
τὴν μαρτυρίαν ἣν
[5]μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ.
11 Καὶ αὕτη [1]ἐστὶν ἡ
[10]μαρτυρία, ὅτι ζωὴν
αἰώνιον [12]ἔδωκεν ἡ-
μῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη
ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
[1]ἐστιν.

A. D. 68.

1 εἰμί
* ὕδατι ϗ ἐν τῷ πνεύματι· alii αἵματι καὶ ἐν τ. πν.-n.
† Χριστὸς-n.
2 ὁράω.
3 Jno. 14. 6. 18. 37, 38.
4 γεννάω, ch. 2. 29. 3. 9. 4. 7.
‡ conj. τὸν Θεὸν, ὅταν τὰ τέκνα τ. θ. ἀγαπῶμεν, alii trans. ὅταν et ὅτι.
§ ὅτι-h.
5 μαρτυρέω.
‖ ποιῶμεν·-i.
6 Mat. 23. 4, 23 Ac. 20. 29. 2 Co. 10. 10.
** τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ·-n.
†† υἱῷ-i.
7 ch. 1. 10. 2. 4. Ro. 3. 4. Tit. 1. 12.
8 ποιέω.
9 πιστεύω.
‡‡ ὑμῶν.-n.
10 ver. 9, 10. Jno. 1. 7, 19. 3. 11. 5. 32, 34, 36. Tit. 1. 13. Re. 12. 11. 19. 10.
11 ἔρχομαι.
12 δίδωμι.
§§ πνεύματος, alii αἵματος καὶ πνεύματος (ἁγίου),-n.

12 'Ο ἔχων τὸν υἱὸν,
ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ
ἔχων τὸν υἱὸν τῦ Θεῦ,
τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα [1] ἔγραψα
ὑμῖν, [b] τοῖς πιστεύου-
σιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· | ἵνα
εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε
αἰώνιον, † καὶ ἵνα πι-
στεύητε εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
14 Καὶ αὕτη [5] ἐστὶν ἡ
[6] παῤῥησία ἣν ἔχομεν
πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι
[7] αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέ-
λημα ‡ αὐτοῦ, [8] ἀκούει
ἡμῶν.
15 Καὶ ἐὰν [10] οἴδαμεν
ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ
ἂν [7] αἰτώμεθα, [10] οἴδα-
μεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰ-
τήματα ἃ [7] ἠτήκαμεν
παρ' αὐτοῦ.
16 'Εάν τις [10] ἴδῃ τὸν
ἀδελφὸν αὐτῦ ἁμαρτά-
νοντα ἁμαρτίαν μὴ
πρὸς θάνατον, αἰτήσει,
[c] καὶ [12] δώσει | †† αὐτῷ
ζωὴν, τοῖς ἁμαρτά-
νουσι μὴ πρὸς θάνα-
τον. [5] Ἔστιν ἁμαρτία
πρὸς θάνατον· οὐ περὶ
ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρω-
τήσῃ.*
17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρ-
τία [5] ἐστίν· καὶ [5] ἔστιν
ἁμαρτία [c] οὐ | πρὸς θά-
νατον.
18 Οἴδαμεν [10] ὅτι πᾶς
ὁ [2] γεγεννημένος ἐκ τοῦ
Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει·
ἀλλ' ὁ [2] γεννηθεὶς ἐκ τῦ
Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ
[8] ὁ πονηρὸς οὐχ [4] ἅπτε-
ται αὐτοῦ.
19 Οἴδαμεν [10] ὅτι ἐκ
τοῦ Θεοῦ [5] ἐσμεν, καὶ ὁ
κόσμος ὅλος ἐν τῷ πο-
νηρῷ [8] κεῖται.
20 § Οἴδαμεν [10] δὲ ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει,
καὶ [12] δέδωκεν ἡμῖν δι-
άνοιαν ἵνα γινώσκω-
μεν ‖ τὸν ἀληθινόν· καὶ
[5] ἐσμεν ἐν τῷ [11] ἀληθι-
νῷ, [e] ἐν τῷ | υἱῷ αὐτοῦ
[d] Ἰησοῦ Χριστῷ. | Οὗ-
τός [5] ἐστιν ὁ ἀληθινὸς
[e] Θεὸς, | καὶ ** ἡ ζωὴ
αἰώνιος.
21 Τεκνία, [13] φυλάξατε
‡‡ ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰ-
δώλων. [b] Ἀμήν. | §§

A. D. 68.

* τίς-f.
1 γράφω.
2 γεννάω.
3 ver. 19.
ch. 3. 12.
Mat. 6. 13.
4 ἅπτομαι.
5 εἰμί.
† οἱ πιςεύοντες εἰς-a.
6 Jno. 7. 4.
7 αἰτέω.
‡ ὄνομα-n.
8 Mat. 5. 14.
Lu. 2. 12, 34.
Phi. 1. 17.
1 Ti. 1. 9.
9 Mat. 17. 5.
Jno. 9. 31.
§ Οἴδαμεν, ὅτι-a.
10 εἴδω.
‖ τὸ ἀληθινόν· alii τὸν ἀληθινὸν Θεόν·-n
11 Re. 3. 7, 14.
12 δίδωμι.
** ζωή-i. al. ἡ ζωὴ ἡ.
†† al. καὶ δοθήσεται.
13 φυλάσσω.
‡‡ ἑαυτὰ-n.
§§ Vide App.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ
* ἐκλεκτῇ † κυρίᾳ, καὶ
τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ,
ϗ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ [1] ἐγνωκό-
τες τὴν ἀλήθειαν·
2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν
τὴν μένουσαν ἐν § ἡμῖν,
καὶ μεθ' ἡμῶν [3] ἔσται
εἰς τὸν αἰῶνα.
3 [c] Ἔσται [3] μεθ' ** ἡ-
μῶν χάρις, ἔλεος, εἰρή-
νη παρὰ Θεοῦ πατρὸς,
καὶ παρὰ [c] Κυρίου] Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ
τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ
καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι
[7] εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων
σου ‡‡ περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐν-
τολὴν [8] ἐλάβομεν παρὰ
τοῦ πατρός.
5 Καὶ νῦν [9] ἐρωτῶ σε,
κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν
γράφω σοι καινὴν, ἀλ-
λὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρ-
χῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ-
λήλους.
6 Καὶ αὕτη [3] ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶ-
μεν κατὰ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ. Αὕτη [3] ἐστὶν
ἡ ἐντολὴ, καθὼς [13] ἠ-
κούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἐν αὐτῇ περιπα-
τῆτε·
7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι
*‡ [15] εἰσῆλθον εἰς τὸν
κόσμον, οἱ μὴ ὁμολο-
γȣ̃ντες Ἰησοῦν Χριϛὸν
ἐρχόμενον ἐν σαρκί·
οὗτός [3] ἐϛιν ὁ [2] πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος.
8 Βλέπετε ‡ ἑαυτοὺς,
ἵνα μὴ ‖ [4] ἀπολέσωμεν
ἃ [5] εἰργασάμεθα, ἀλλὰ
μισθὸν πλήρη [6] ἀπολά-
βωμεν.
9 Πᾶς ὁ †† παραβαί-
νων, καὶ μὴ μένων ἐν
τῇ διδαχῇ τοῦ Χριϛȣ̃,
Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μέ-
νων ἐν τῇ διδαχῇ [d] τοῦ
Χριστοῦ,] οὗτος καὶ
τὸν πατέρα καὶ τὸν
υἱὸν ἔχει.
10 Εἴτις ἔρχεται πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν
διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ
λαμβάνετε αὐτὸν εἰς
οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐ-
τῷ μὴ λέγετε·
11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ
χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πο-
νηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν
γράφειν, οὐκ [10] ἠβȣλή-
θην διὰ χάρτȣ καὶ μέ-
λανος· [11] §§ ἀλλὰ ἐλπίζω
‖‖ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ϗ
[12] ϛόμα πρὸς ϛόμα λα-
λῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ *† ἡ-
μῶν [3] ᾖ [14] πεπληρωμένη.
13 Ἀσπάζεταί σε τὰ
τέκνα τῆς ἀδελφῆς
σου [e] τῆς ἐκλεκτῆς.]
*§ [b] Ἀμήν.] *‖

A. D. 69.

* τῇ ἐκλεκτῇ al. Ἐκλε-κτῇ τῇ-n.
† conj. ἐν κυ-ρίῳ,
1 γινώσκω.
2 Mat. 27. 63. 2 Co. 6. 8.
3 εἰμί.
‡ αὐτοὺς-n.
§ ὑμῖν, καὶ μεθ' ὑμῶν-n
‖ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσα-σθε,...ἀπο-λάβητε,-i.
4 ἀπολλύω.
5 ἐργάζομαι.
6 ἀπολαμβά-νω.
** ὑμῶν-a.
†† προάγων-
7 εὑρίσκω. [n
‡‡ περιπα-τοῦντα-n.
8 λαμβάνω.
9 Mat. 15. 23. Lu. 5. 3. Jno. 14. 16.
10 βούλομαι.
11 s. γράφειν
§§ ἐλπίζω γὰρ-l.
‖‖ γενέσθαι-h.
12 s. στρεφό-μενον κατὰ.
13 ἀκούω.
*† ὑμῶν h.
14 πληρόω.
*‡ ἐξῆλθον-h.
15 εἰσέρχο-μαι.
*§ al. τῆς ἐκ-κλησίας. al. Εὐδέκτης.
*‖ Vide App.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

A. D. 69.

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ
Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, [1]ὃν
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-
θείᾳ.
2 Ἀγαπητὲ, [3]περὶ πάν-
των [4]εὔχομαί σε εὐο-
δοῦσθαι ϗ ὑγιαίνειν,
καθὼς [7]εὐοδοῦταί σου
ἡ ψυχή.
3 Ἐχάρην[9] γὰρ λίαν
ἐρχομένων ἀδελφῶν,
ϗ [10]μαρτυρούντων σου
τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ
ἐν ἀληθείᾳ περιπα-
τεῖς.
4 Μειζοτέραν *τύτων
οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα
ἀκύω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν
ἀληθείᾳ περιπατῦντα.
5 Ἀγαπητὲ, πιστὸν
ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ †εἰς
τοὺς ξένους,
6 Οἳ [10]ἐμαρτύρησάν
σῦ τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον
ἐκκλησίας· οὓς καλῶς
ποιήσεις [15]προπέμψας
[16]ἀξίως τοῦ Θεοῦ.
7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνό-
ματος §[18]ἐξῆλθον, μη-
δὲν λαμβάνοντες ἀπὸ
τῶν ‖ἐθνῶν.
8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλο-
μεν **ἀπολαμβάνειν
τοὺς τοιούτους, ἵνα
[21]συνεργοὶ [23]γινώμεθα
τῇ ἀληθείᾳ.
9 Ἔγραψα[24] τῇ ἐκ-
κλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διο-
τρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται
ἡμᾶς.
10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν [2]ἔλ-
θω, [4]ὑπομνήσω αὐτοῦ
τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λό-
γοις πονηροῖς [6]φλυα-
ρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρ-
κούμενος ἐπὶ τούτοις,
οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται
τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὺς
βουλομένους[8] κωλύει,
καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητὲ, μὴ μιμῦ
τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ
ἀγαθόν. Ὁ [11]ἀγαθο-
ποιῶν, ἐκ τοῦ Θεῦ [12]ἐ-
στιν· ὁ *δὲ† κακοποιῶν,
ὐχ [13]ἑώρακε τὸν Θεόν.
12 Δημητρίῳ [10]μεμαρ-
τύρηται ὑπὸ πάντων,
καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀλη-
θείας· ϗ ἡμεῖς δὲ μαρ-
τυροῦμεν, καὶ ‡[14]οἴδατε
ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής [12]ἐστι.
13 Πολλὰ [17]εἶχον γρά-
φειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ
μέλανος καὶ καλάμου
σοι [24]γράψαι.
14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως
[14]ἰδεῖν σε, καὶ [19]στόμα
πρὸς στόμα [20]λαλήσο-
μεν.
15 Εἰρήνη[22] σοι. Ἀ-
σπάζονταί σε οἱ ††φί-
λοι. Ἀσπάζου τὺς φί-
λους κατ' ὄνομα.‡‡

1 s. χαίρειν εὔχεται.
2 ἔρχομαι.
3 Lu. 7. 18. Ac. 1. 1.
4 ὑπομιμνήσκω.
5 Ac. 26. 29 Ro. 9. 3.
6 1 Ti. 5. 13.
7 Ro. 1. 10. 1 Co. 16. 2.
8 s. ἐπιδέχεσθαι αὐτὸς.
9 χαίρω.
10 μαρτυρέω, He. 11. 2, 4, 5.
11 Mar. 3. 4. Lu. 6. 9, 33, 35.
12 εἰμί.
* ταύτης-n.
13 ὁράω.
† καὶ τοῦτο ξένους,-i
‡ οἶδας,-i. al. οἴδαμεν,
14 εἴδω.
15 προπέμπω
16 Ro. 16. 2. Ep. 4. 1.
17 ἔχω.
§ αὐτοῦ-b.
18 ἐξέρχομαι.
19 s. στρεφόμενοι κατὰ.
‖ ἐθνικῶν-i.
20 λαλέω.
** ὑπολαμβάνειν-i.
21 Ro. 16. 3, 9.
22 s. ἔστω.
†† ἀδελφοί-n
23 γίνομαι.
24 γράφω.
‡‡ Vide App.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χρι-
ϛοῦ δȣ̃λος, ἀδελφὸς δὲ
Ἰακώβȣ, τοῖς ἐν Θεῷ
πατρὶ *[3]ἡγιασμένοις, ϗ
Ἰησοῦ ‡ Χριϛῷ [4] τετη-
ρημένοις κλητοῖς·
2 Ἔλεος ὑμῖν ϗ εἰρήνη
ϗ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν
σπȣδὴν ποιȣ́μενος γρά-
φειν [9] § ὑμῖν περὶ τῆς
κοινῆς ‖ σωτηρίας, ἀν-
άγκην [10] ἔσχον [9] γρά-
ψαι ὑμῖν, παρακαλῶν
ἐπαγωνίζεσθαι τῇ [11] ἅ-
παξ [12] παραδοθείσῃ
τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 Παρειςέδυσαν γάρ
τινες ἄνθρωποι οἱ πά-
λαι [14] προγεγραμμένοι
εἰς τοῦτο τὸ [13] κρῖμα,
ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν χάριν [17] μετατι-
θέντες εἰς ἀσέλγειαν,
ϗ τὸν μόνον δεσπότην
[b] Θεὸν ‖ §§ καὶ Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι [21] δὲ
ὑμᾶς βούλομαι, ‖‖ εἰδό-
τας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο,
ὅτι ὁ Κύριος, λαὸν ἐκ
γῆς Αἰγύπτου σώσας,
[23] τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
πιστεύσαντας [24] ἀπώ-
λεσεν.
6 Ἀγγέλους τε τοὺς
μὴ τηρήσαντας τὴν
ἑαυτῶν [1] ἀρχὴν, ἀλλὰ
[2] ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον
οἰκητήριον, εἰς κρίσιν
μεγάλης ἡμέρας, δε-
σμοῖς ἀϊδίοις *ὑπὸ ζό-
φον [4] τετήρηκεν.
7 Ὡς Σόδομα καὶ Γό-
μοῤῥα, καὶ αἱ περὶ αὐ-
τὰς πόλεις τὸν ὅμοιον
τȣ́τοις τρόπον ἐκπορ-
νεύσασαι, καὶ [7] ἀπελθȣ̃-
σαι ὀπίσω σαρκὸς **ἑ-
τέρας, πρόκεινται δεῖ-
γμα, †† πυρὸς αἰωνίου
δίκην ὑπέχουσαι.
8 Ὁμοίως μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι,
σάρκα μὲν μιαίνȣσι, κυ-
ριότητα δὲ ἀθετȣ̃σι, δό-
ξας ‡‡ δὲ βλασφημȣ̃σιν.
9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχ-
άγγελος, ὅτε τῷ δια-
βόλῳ διακρινόμενος δι-
ελέγετο [14] περὶ τȣ̃ Μω-
σέως σώματος, οὐκ [16] ἐ-
τόλμησε κρίσιν [18] ἐπε-
νεγκεῖν [20] βλασφημίας,
ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμή-
σαι σοι Κύριος.
10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν
οὐκ [22] οἴδασι, βλασφη-
μȣ̃σιν· ὅσα δὲ φυσικῶς,
ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπί-
στανται, ἐν τούτοις
φθείρονται.
11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ
ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύ-
θησαν, καὶ τῇ πλάνῃ

A. D. 65.

1 Jno. 8. 44.
2 ἀπολείπω.
* ἠγαπημέ-
νοις-i.
3 ἁγιάζω.
† Vide App.
‡ Χριστοῦ-n.
4 τηρέω.
6 κεδεσμένυς
7 ἀπέρχομαι.
§ ὑμῖν, περὶ
τ. κ. σωτη-
ρίας ἀναγ-a
‖ ἡμῶν-f.
** conj. ἑτέ-
ροις πρό-
κεινται.
†† δεῖγμα
πυρός-n.
9 γράφω.
10 ἔχω. [28-
11 He. 9. 26-
12 παραδίδω-
μι.
13 Mat.23.13.
‡‡ δόξαν-n.
14 διαλέγομαι
15 προγράφω
16 τολμάω [με
17 μετατίθη-
18 ἐπιφέρω.
§§ al. transp.
20 s. τῷ δια-
βόλῳ.
21 ὑπομιμνή-
σκω.
22 εἴδω.
‖‖ εἰδότας, ἅ-
παξ ὅτι ὁ κύ-
ριος (s. Ἰη-
σȣ̃ς) λαὸν-h.
23 s. κατά.
24 ἀπολλύω.

τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξ-
εχύθησαν,[1] καὶ τῇ ἀν-
τιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
λοντο.
12 Οὗτοί [4]εἰσιν *ἐν
ταῖς †ἀγάπαις ‡ὑμῶν
σπιλάδες, **συνευωχού-
μενοι, ††ἀφόβως ἑαυτὲς
ποιμαίνοντες· νεφέλαι
ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων,
‡‡περιφερόμεναι, δέν-
δρα φθινοπωρινὰ, ἄ-
καρπα, δὶς ἀποθανόντα,
[7]ἐκριζωθέντα·
13 Κύματα ἄγρια θα-
λάσσης, ἐπαφρίζοντα
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας·
ἀστέρες πλανῆται, οἷς
ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς [b]τὸν[l] αἰῶνα [11]τε-
τήρηται.
14 Προεφήτευσε[12] δὲ
καὶ τούτοις ἕβδομος
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέ-
γων· Ἰδοὺ, [13]ἦλθε Κύ-
ριος ἐν *†μυριάσιν ἁγί-
αις αὐτοῦ.
15 Ποιῆσαι κρίσιν κα-
τὰ πάντων, καὶ *‡ἐξε-
λέγξαι πάντας τὲς ἀσε-
βεῖς [c]αὐτῶν[l] περὶ πάν-
των τῶν ἔργων [d]ἀσε-
βείας[l] αὐτῶν ὧν [14]ἠσέ-
βησαν, ϗ περὶ πάντων
τῶν σκληρῶν *‖ὧν [17]ἐ-
λάλησαν κατ' αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 Οὗτοί [4]εἰσι γογγυ-
σταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν
πορευόμενοι· ϗ τὸ στόμα
αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
[19]θαυμάζοντες πρόσω-
πα, ὠφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπη-
τοὶ, [2]μνήσθητε τῶν ῥη-
μάτων τῶν [3]προειρη-
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστό-
λων τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
18 Ὅτι [5]ἔλεγον ὑμῖν,
ὅτι §ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ
‖[4]ἔσονται ἐμπαῖκται,
κατὰ τὰς ἑαυτῶν [6]ἐπι-
θυμίας πορευόμενοι
τῶν ἀσεβειῶν.
19 Οὗτοί [4]εἰσιν οἱ
ἀποδιορίζοντες,¶ [8]ψυ-
χικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχον-
τες.
20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπη-
τοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ §§ ὑ-
μῶν πίστει [9]ἐποικοδο-
μοῦντες [10]ἑαυτοὺς, ἐν
Πνεύματι ‖‖ἁγίῳ προσ-
ευχόμενοι,
21 Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ
Θεῦ τηρήσατε, προσδε-
χόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ
Κυρίε ἡμῶν Ἰησῦ Χρι-
στῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον.
22 *§ Καὶ οὓς μὲν ἐλε-
εῖτε διακρινόμενοι·
23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώ-
ζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρ-
πάζοντες, μισῦντες καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς
[16]ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυ-
λάξαι †‡αὐτοὺς ἀπταί-
στους, καὶ [18]στῆσαι κατ-
ενώπιον τῆς δόξης αὐ-
τοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλ-
λιάσει,
25 Μόνῳ [b]σοφῷ[l] Θεῷ
σωτῆρι ἡμῶν †§ δόξα
[c]ϗ[l] μεγαλωσύνη, κρά-
τος καὶ ἐξουσία, †‖ καὶ
νῦν καὶ εἰς πάντας τὲς
αἰῶνας. Ἀμήν.*}

A. D. 65.

1 ἐκχύω.
2 μιμνήσκομαι.
3 προερέω.
4 εἰμί.
* οἱ ἐν-i.
† ἀπάταις-n.
‡ αὐτῶν-n.
5 λέγω.
§ ἐπ' ἐσχάτε (τε) χρόνε, s. τῶν χρόνων-h. [i.
‖ ἐλεύσονται-
¶ ἑαυτὲς-a. c.
** συνευωχούμενοι ἀφόβως,-σ.
†† ὑμῖν-f.
6 2 Pe. 3. 3.
‡‡ παραφερόμεναι-a.
7 ἐκριζόω.
8 1 Co. 2. 14.
§§ ἡμῶν-n.
9 Ac. 20. 32.
10 Ep. 4. 32.
11 τηρέω.
‖‖ ἁγίῳ,-n.
12 προφητεύω
13 ἔρχομαι.
*† ἁγίαις μυριάσιν-a. al. μυριάσιν ἁγίων al. μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων.
*‡ ἐλέγξαι-h.
*§ Vide App.
14 ἀσεβέω.
16 σπιλόω.
*‖ λόγων,-f.
17 λαλέω.
†‡ ὑμᾶς-a.
18 ἵστημι.
†§ διὰ Ἰησοῦ Χριστε τε κυρίε ἡμῶν-m.
19 De. 10. 17.
†‖ πρὸ παντὸς τε αἰῶνος-f. i

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α΄.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ[1] Ἰη-
σοῦ Χριστȣ̃, ἣν [2] ἔδω-
κεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, [3] δεῖ-
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ
ἃ δεῖ [a] γενέσθαι ἐν τά-
χει· χ̓ [6] ἐσήμανεν ἀπο-
στείλας διὰ τοῦ ἀγγέ-
λου αὐτοῦ τῷ δούλῳ
αὐτȣ̃ Ἰωάννῃ·
2 Ὃς [7] ἐμαρτύρησε τὸν
λόγον τȣ̃ Θεοῦ, καὶ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησȣ̃ Χρι-
στȣ̃, ὅσα [b] τε | εἶδε.
3 Μακάριος ὁ ἀναγι-
νώσκων, καὶ οἱ ἀκούον-
τες τοὺς λόγους τῆς
προφητείας, καὶ τηρȣ̃ν-
τες τὰ ἐν αὐτῇ [11] γε-
γραμμένα· ὁ γὰρ και-
ρὸς ἐγγύς.
4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ
ἐκκλησίαις ταῖς [12] ἐν
τῇ Ἀσίᾳ· χάρις [13] ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ [b] τοῦ | ‖
ὁ [16] ὢν καὶ ὁ [15] ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ
τῶν ἑπτὰ πνευμάτων,
ἃ [16] [c] ἐστιν | ἐνώπιον τȣ̃
θρόνου αὐτοῦ·
5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρι-
ςȣ̃, ὁ [17] μάρτυς ὁ πιςὸς,
ὁ πρωτότοκος, [b] ἐκ | τῶν
νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων
τῶν βασιλέων τῆς γῆς·
τῷ ‡‡ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς,
καὶ §§ [19] λούσαντι ἡμᾶς
[a] ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
[c] ἡμῶν | ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ·
6 Καὶ [4] ἐποίησεν † ἡμᾶς
‡ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ·
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ
τῶν νεφελῶν, καὶ [8] ὄψε-
ται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλ-
μὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν
[9] ἐξεκέντησαν· χ̓ [10] κό-
ψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶ-
σαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.
Ναὶ, ἀμήν.
8 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ
τὸ Ω, [b] ἀρχὴ καὶ τέλος, |
λέγει § ὁ Κύριος, ὁ
[16] ὢν καὶ ὁ [15] ἦν καὶ ὁ
ἐρχόμενος, ὁ [14] παντο-
κράτωρ.
9 Ἐγὼ Ἰωάννης ὁ
[b] καὶ | ἀδελφὸς ὑμῶν,
καὶ ** [18] συγκοινωνὸς
ἐν τῇ θλίψει καὶ [b] ἐν
τῇ | βασιλείᾳ καὶ ὑπο-
μονῇ †† Ἰησοῦ Χριστȣ̃,
[a] ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ
τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ,
διὰ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, καὶ [d] διὰ | τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ [c] Χρι-
στοῦ. |
10 Ἐγενόμην [a] ἐν Πνεύ-
ματι ἐν [c] τῇ | [20] κυριακῇ

A. D. 96.

1 Ro. 2. 5.
2 δίδωμι.
3 δεικνύω.
* ἐκ-π.
4 ποιέω.
† ἡμῖν-π.
‡ βασιλείαν, ἱερεῖς-a. al. βασίλειον ἱεράτευμα
5 γίνομαι.
6 σημαίνω. Jno. 12. 33.
7 μαρτυρέω,
8 ὄπτομαι.
9 ἐκκεντέω.
10 κόπτω, ch. 18. 9.
11 γράφω.
12 s. οὔσαις.
13 s. ἔστω.
§ κύριος ὁ Θεὸς, ὁ ὢν-a
‖ al. Θεοῦ al. κυρίου.
14 ch. 4. 8.
15 pro ὃς.
16 εἰμί.
17 pro ὃς ἐςι.
** κοινωνὸς-i
18 Ro. 11. 17.
†† ἐν Χριςῷ, s. ἐν Ἰησοῦ,-h. alii ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃,-i. al. Ἰησοῦ.
‡‡ ἀγαπῶν-τι-a.
§§ λύσαντι-π
19 Jno. 13. 10.
20 1 Co. 11. 20.

ἡμέρᾳ· καὶ [1]ἤκησα ὀπί-
σω μυ φωνὴν μεγάλην
ὡς σάλπιγγος,
11 Λεγούσης· ᵇ Ἐγώ
εἰμι τὸ [2]Α καὶ τὸ Ω, ὁ
πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος·
καί·ǀ Ὃ βλέπεις, γρά-
ψον[12] εἰς βιβλίον, καὶ
ᵇπέμψον ταῖς † ἐκκλη-
σίαις ᵇ ταῖς ἐν Ἀσίᾳ,ǀ
εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς
Σμύρναν, καὶ εἰς Πέρ-
γαμον, καὶ εἰς Θυάτει-
ρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ
εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ
εἰς Λαοδίκειαν.
12 Καὶ ‡ [9]ἐπέστρεψα
βλέπειν τὴν φωνὴν
ἥτις [11]‖ ἐλάλησε μετ'
ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας
[13]εἶδον ἑπτὰ λυχνίας
χρυσᾶς·
13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν
ᶜἑπτὰǀ λυχνιῶν ††ὅμοι-
ον ‡‡υἱῷ ἀνθρώπυ, [15]ἐν-
δεδυμένον [16]ποδήρη, ϗ
[17]περιεζωσμένον πρὸς
τοῖς §§μαστοῖς ζώνην
χρυσῆν.
14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτῦ
καὶ αἱ [23]τρίχες λευκαὶ
*ǀ ὡσεὶ ἔριον λευκὸν,
ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυ-
ρός·
15 Καὶ οἱ [24]πόδες αὐ-
τῦ ὅμοιοι *§[18]χαλκολι-
βάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ
†§[19]πεπυρωμένοι· καὶ ἡ
φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ
[25]ὑδάτων πολλῶν·
16 Καὶ [20]ἔχων ἐν τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀσ-
τέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ
στόματος αὐτῦ ῥομφαία
δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευ-
ομένη καὶ ἡ ὄψις αὐ-
τοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει
ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.
17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐ-
τὸν, [3]ἔπεσα πρὸς τοὺς
[24]πόδας αὐτοῦ ὡς νε-
κρός· ϗ * [4]ἐπέθηκε τὴν
δεξιὰν αὐτῦ ᵇχεῖραǀ ἐπ'
ἐμὲ, λέγων ᵇ μοι·ǀ Μὴ
[6]φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ
πρῶτος ϗ ὁ ἔσχατος·
18 Καὶ ὁ [7]ζῶν, καὶ
[8]ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ
ἰδοὺ [7]ζῶν εἰμι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ᵇ ἀμήν·ǀ καὶ ἔχω τὰς
§κλεῖς τοῦ [10]ᾅδου καὶ
τοῦ θανάτου.
19 Γράψον[12] ** ἃ εἶ-
δες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ
μέλλει [8]γίνεσθαι μετὰ
ταῦτα.
20 Τὸ μυστήριον [14]τῶν
ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ
τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
χρυσᾶς.‖‖ Οἱ ἑπτὰ ἀσ-
τέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ
ἐκκλησιῶν [22]εἰσι· καὶ
*‡ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς
εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι
[22]εἰσί.

Κεφ. β'.

Τῼ ἀγγέλῳ *‖ τῆς
†‡ Ἐφεσίνης ἐκκλησίας
[12]γράψον· Τάδε λέγει
ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ
ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐ-
τοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνι-
ῶν τῶν χρυσῶν·
2 Οἶδα[21] τὰ ἔργα σου,
καὶ τὸν κόπον ᶜ σου,ǀ

A. D. 96.

1 ἀκούω.
2 ver. 8.
ch. 21. 6.
22. 13.
3 πίπτω.
* ἔθηκε-a.
4 ἐπιτίθημι.
5 πέμπω.
† ἑπτα-m.
6 φοβέω.
7 ζάω.
8 γίνομαι.
‡ ἐκεῖ-f.
9 ἐπιστρέφω.
§ κλεῖδας-n.
10 Lu. 16. 23.
‖ ἐλαλει-h.
al. λαλεῖ.
11 λαλέω.
12 γράφω.
** οὖν-m.
13 s. ἐμαυτὸν
14 s. γράψον
†† ὁμοίωμα-n
‡‡ υἱὸν-n.
15 ἐνδύω.
16 s. ἐσθῆτα.
17 περιζώννυμι.
§§ μαζοῖς-n.
‖‖ ταῦτα εἰσίν·-f.
*† ὡς-a.
*‡ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ-a.
*§ conj. χαλκοκλιβάνω.
18 ch. 2. 18.
*‖ τῷ-i.
†‡ ἐν Ἐφέσῳ-a.
†§ πεπυρωμένῳ-n.
19 πυρόω.
20 s. ἦν.
21 εἴδω.
22 εἰμί.
23 θρίξ.
24 πούς.
25 ὕδωρ.

καὶ τὴν ὑπομονήν σου,
καὶ ὅτι οὐ [1]δύνῃ [2]βα-
ϛάσαι κακὀς· καὶ †[3]ἐπ-
ειράσω τὀς φάσκοντας
[4]εἶναι ἀποϛόλους, καὶ
οὐκ [4]εἰσί· καὶ [5]εὗρες
αὐτοὺς ψευδεῖς·
3 Καὶ ‡ἐβάστασας,§
καὶ ὑπομονὴν ἔχεις,
καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου
[7]κεκοπίακας, καὶ οὐ
[8]κέκμηκας.
4 Ἀλλ' ἔχω [9]κατὰ
σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην
σοῦ τὴν πρώτην [11]ἀφ-
ῆκας.
5 Μνημόνευε οὖν πό-
θεν ‡‡[12]ἐκπέπτωκας,
καὶ μετανόησον, καὶ τὰ
πρῶτα ἔργα ποίησον·
εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι
¶ταχὺ,‖ καὶ κινήσω τὴν
λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τό-
που αὐτῆς, ἐὰν μὴ με-
τανοήσῃς.
6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις,
ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα
τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ
κἀγὼ μισῶ.
7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκȣσά-
τω τί τὸ Πνεῦμα λέγει
ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ
νικῶντι [15]δώσω αὐτῷ
φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλȣ τῆς
ζωῆς, ὅ [4]ἐστιν ἐν §§μέ-
σῳ τοῦ [17]παραδείσου
τοῦ Θεοῦ.‖‖
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
‡‡ἐκκλησίας Σμυρναί-
ων [13]γράψον· Τάδε λέ-
γει ὁ πρῶτος, ϗ ὁ ἔσχα-
τος ὃς [19]ἐγένετο νε-
κρὸς, καὶ [20]ἔζησεν·
9 Οἶδά[14] σου τὰ ἔργα
καὶ τὴν θλίψιν ϗ τὴν
πτωχείαν, (*πλȣ́σιος
δὲ [4]εἶ) καὶ τὴν βλασ-
φημίαν ¶τῶν λεγόντων
Ἰουδαίους [4]εἶναι ἑαυ-
τοὺς, καὶ οὐκ [4]εἰσὶν,
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ
Σατανᾶ.
10 ‖Μηδὲν φοβοῦ ἃ
μέλλεις πάσχειν· **ἰ-
δοὺ, μέλλει βαλεῖν
[6]ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος
εἰς φυλακὴν, ἵνα [3]πει-
ρασθῆτε· καὶ [10]ἕξετε
θλίψιν ††ἡμερῶν δέ-
κα· γίνου πιστὸς ἄχρι
θανάτου, καὶ [15]δώσω
σοι τὸν στέφανον τῆς
ζωῆς.
11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις·
Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικη-
θῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
δευτέρου.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας
[13]γράψον· Τάδε λέγει
ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν
τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖ-
αν·
13 Οἶδα[14] τὰ ἔργα
σου, καὶ ποῦ κατοι-
κεῖς, ὅπου ὁ θρόνος
τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρα-
τεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ
οὐκ [16]ἠρνήσω τὴν πί-
στιν μου, καὶ ἐν
†§ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς
†‖Ἀντίπας ὁ μάρτυς
μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀπ-
εκτάνθη [18]παρ' ὑμῖν,
ὅπου κατοικεῖ ὁ Σατα-
νᾶς.
14 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σȣ̃
ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ

A. D. 96.

* ἀλλὰ πλȣ́σιος εἶ,-a.
1 δύναμαι.
2 βαστάζω, Mat. 3. 11. Lu. 7. 14. Jno. 16. 12.
† ἐπείρασας τȣ̀ς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλȣς εἶναι,-a.
3 πειράζω.
4 εἰμί.
5 εὑρίσκω.
‡ Vide App.
§ ἐβάπτισας-n. al. με s. αὐτοὺς-f.
‖ Μὴ-i.
¶ ἐκ-m.
** δὴ,-f.
6 s. τινάς.
7 κοπιάζω.
8 κάμνω, He. 12. 3. Ja. 5. 15.
9 s. τὶ.
10 ἔχω.
†† ἡμέρας-n.
11 ἀφίημι.
‡‡ πέπτωκας,-a.
12 ἐκπίπτω.
13 γράφω.
14 εἴδω.
15 δίδωμι.
16 ἀρνέομαι.
§§ τῷ παραδείσῳ-a.
17 Lu. 23. 43. 2 Co. 12. 4.
‖‖ μου-m.
‡‡ ἐν Σμύρνῃ-a.
†§ al. ἐν αἷς.
†‖ ἀντείπας-n
18 ἀποκτείνω
19 γίνομαι.
20 ζάω.

κρατοῦντας τὴν διδα-
χὴν Βαλαὰμ, ὃς *²ἐδί-
δασκεν ‡ἐν τῷ Βαλὰκ
βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώ-
πιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ
πορνεῦσαι.
15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ
κρατοῦντας τὴν διδα-
χὴν τῶν Νικολαϊτῶν·
§ὃ μισῶ.
16 Μετανόησον· ††εἰ
δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι
ταχὺ, καὶ πολεμήσω
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομ-
φαίᾳ τοῦ στόματός μου.
17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις·
τῷ νικῶντι ³δώσω αὐ-
τῷ ᵇφαγεῖν ἀπὸ | τοῦ
μάννα τοῦ ⁴κεκρυμμέ-
νου, καὶ ³δώσω αὐτῷ
ψῆφον λευκὴν, καὶ
ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα
καινὸν ⁶γεγραμμένον,
ὃ οὐδεὶς ⁷†‖ἔγνω εἰ μὴ
ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ
τῆς ἐν ‡‖Θυατείροις
ἐκκλησίας ⁶γράψον·
Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς
φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ
πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλ-
κολιβάνῳ·
19 Οἶδά⁹ σου ᵈτὰ ἔρ-
γα, καὶ | τὴν ἀγάπην,
καὶ τὴν διακονίαν, καὶ
τὴν πίστιν, καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ τὰ
ἔργα σου, ᵇκαὶ | τὰ
ἔσχατα §*πλείονα τῶν
πρώτων.
20 Ἀλλ' ἔχω κατὰ
σοῦ ᵇὀλίγα, †† ὅτι §ἐᾷς
τὴν γυναῖκα ‖** Ἰεζα-
βὴλ, †† τὴν λέγουσαν
ἑαυτὴν προφῆτιν, ‡‡δι-
δάσκειν καὶ πλανᾶσθαι
ἐμοὺς δούλους, πορνεῦ-
σαι καὶ εἰδωλόθυτα
φαγεῖν.
21 Καὶ ³ἔδωκα αὐ-
τῇ χρόνον ἵνα μετανο-
ήσῃ ‖‖ἐκ τῆς πορνείας
αὐτῆς, καὶ οὐ μετενό-
ησεν.
22 Ἰδοὺ, ἐγὼ| βάλλω
αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ
τοὺς μοιχεύοντας μετ'
αὐτῆς, εἰς θλίψιν με-
γάλην, ἐὰν μὴ μετανο-
ήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων
†§αὐτῶν.
23 Καὶ τὰ τέκνα αὐ-
τῆς ἀποκτενῶ ἐν θα-
νάτῳ, καὶ ⁷γνώσονται
πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευ-
νῶν νεφροὺς καὶ καρ-
δίας· καὶ ³δώσω ὑμῖν
ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
‡§ὑμῶν.
24 Ὑμῖν δὲ λέγω, §‖καὶ
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυα-
τείροις, ‖*ὅσοι οὐκ
ἔχουσι τὴν διδαχὴν
ταύτην, καὶ οἵτινες
οὐκ ⁷ἔγνωσαν τὰ ‖†βά-
θη⁸ τοῦ Σατανᾶ, ὡς
λέγουσιν· Οὐ ‖‡βαλῶ
ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βά-
ρος·
25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρα-
τήσατε ἄχρις οὗ ‖§ἂν
¹⁰ἥξω.
26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ
τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ

A. D. 96.

1 ch. 3. 11. Mar. 7. 3.
* ἐδίδαξε-i.
2 διδάσκω.
† alii πολύ.
‡ τῷ-a. alii τόν.
§ ἀφεῖς-a. al. ἀφῄς s. ἀφῆ-
‖ σου-m. [κας.
** Ἰεζάβελ-a
†† ἡ λέγουσα-a. al. ἢ λέγει.
‡‡ καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ-a.
§§ ὁμοίως.-a. al. ὁμοίως, ὃ μισῶ. al. Ὁμοίως μετανόησον, &c.
3 δίδωμι.
‖‖ καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορ. αὐτῆς-a.
†‡ οὖν·-m.
†§ αὐτῆς,-l.
4 κρύπτω.
5 Ac. 26. 10.
6 γράφω.
†‖ οἶδεν-a.
7 γινώσκω.
‡§ αὐτοῦ.-n.
‡‖Θυατείραις s. Θυατείρῃ-n.
§‖ τοῖς λοιποῖς.a.
‖* καὶ-b.
‖† βαθέα-a.
8 Ro. 8. 39.
‖‡ βάλλω-h.
9 εἴδω.
‖§ ἀνοίξω.-n.
10 ἥκω.
§* κρείττονα alii χείρονα-n.

ἔργα μου, [1] δώσω αὐ-
τῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν
ἐθνῶν·
27 Καὶ [2] ποιμανεῖ αὐ-
τοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·
ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμι-
κὰ † συντρίβεται, ὡς
κἀγὼ [3] εἴληφα παρὰ
τοῦ πατρός μου·
28 Καὶ [1] δώσω αὐτῷ
τὸν ἀστέρα τὸν [4] πρωϊ-
νόν.
29 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ΄.

1 ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας
γράψον· Τάδε λέγει ὁ
ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ
ἀς-έρας· [5] Οἶδά σου τὰ
ἔργα, ὅτι [b] τὸ ‖ ὄνομα
ἔχεις ¶ ὅτι [7] ζῇς, καὶ
νεκρὸς [8] εἶ.
2 Γίνου [9] γρηγορῶν, ϗ
†† στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ
‡‡ μέλλει [11] ἀποθανεῖν·
οὐ γὰρ [13] εὕρηκά σου τὰ
ἔργα [15] πεπληρωμένα
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.‖‖
3 Μνημόνευε οὖν πῶς
[3] εἴληφας [c] καὶ [16] ἤκου-
σας, καὶ τήρει,| ϗ μετα-
νόησον. Ἐὰν οὖν μὴ
γρηγορήσῃς, [17] ἥξω [d] ἐπὶ
σὲ | ὡς κλέπτης, καὶ οὐ
μὴ †§ [21] γνῷς [19] ποίαν
ὥραν [17] ἥξω ἐπὶ σέ.
4 †‖ Ἔχεις ὀλίγα ὀνό-
ματα [b] καὶ | ἐν Σάρδεσιν,
ἃ οὐκ [20] ἐμόλυναν τὰ
ἱμάτια αὐτῶν, ϗ περι-
πατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν

A. D. 96.

1 δίδωμι.
2 ch. 19. 15.
* οὕτως-n.
† συντριβή-
σεται,-i.
3 λαμβάνω.
4 Ge. 49. 27.
‡ ὁμολογή-
σω-a.
5 εἴδω.
§ κλεῖν-a.
6 s. τε̃ οἴκου.
‖ ἄδου-n.
¶ καὶ-n.
** κλείσει
αὐτὴν, εἰ
μὴ ὁ ἀνοί-
γων, (al. καὶ
κλείων,-f.)
καὶ οὐδεὶς
ἀνοίξει-n.
7 ζάω.
8 εἰμί.
9 γίνομαι.
10 ἀνοίγω.
†† ς-ήρισον-a
al. τήρησον.
‡‡ ἔμελλον-a
al. ἔμελλες
ἀποβάλ-
λειν-i.
§§ ἦν-a.
11 ἀποθνή-
σκω.
‖‖ μου.-m.
†‡ οὐ-f.
12 τηρέω.
13 εὑρίσκω.
14 ἀρνέομαι.
15 πληρόω.
16 ἀκούω.
17 ἥκω.
18 s. τινάς.
†§ γνώσῃ-n.
19 s. κατά.
†‖ Ἀλλ'-m.
20 μολύνω.
‡§ ἥξουσι-h.
‡‖ προσκυνή-
σουσιν-i.
21 γινώσκω.

λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί εἰ-
σιν.[8]
5 Ὁ νικῶν, * οὗτος
περιβαλεῖται ἐν ἱμα-
τίοις λευκοῖς· καὶ οὐ
μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου
τῆς ζωῆς, καὶ ‡ ἐξομο-
λογήσομαι τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
πατρός μου, καὶ ἐνώ-
πιον τῶν ἀγγέλων αὐ-
τοῦ.
6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλη-
σίας γράψον· Τάδε λέ-
γει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθι-
νός, ὁ ἔχων τὴν § κλεῖ-
δα [6] τοῦ ‖ Δαβίδ· ὁ
ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς
** κλείει· καὶ κλείει,
καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·
8 Οἶδά [5] σου τὰ ἔρ-
γα· ἰδοὺ, [1] δέδωκα ἐν-
ώπιόν σου θύραν [10] ἀνε-
ῳγμένην §§ καὶ οὐδεὶς
δύναται κλεῖσαι αὐ-
τήν· ὅτι †‡ μικρὰν ἔχεις
δύναμιν, καὶ [12] ἐτήρη-
σάς μου τὸν λόγον, καὶ
οὐκ [14] ἠρνήσω τὸ ὄνο-
μά μου.
9 Ἰδοὺ, δίδωμι [18] ἐκ
τῆς συναγωγῆς τοῦ
Σατανᾶ τῶν λεγόντων
ἑαυτοὺς Ἰουδαίους
[8] εἶναι, καὶ οὐκ [8] εἰσὶν,
ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ,
ποιήσω αὐτοὺς ἵνα
‡§ ἥξωσι [17] καὶ ‡‖ προσ-
κυνήσωσιν ἐνώπιον
τῶν ποδῶν σου, καὶ

[q] [1] γνῶσιν ὅτι [c] ἐγὼ |
[3] ἠγάπησά σε·
10 Ὅτι [s] ἐτήρησας
τὸν λόγον τῆς ὑπομο-
νῆς μου, κἀγώ σε [5] τη-
ρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ
πειρασμοῦ τῆς μελλού-
σης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς
οἰκουμένης ὅλης, πει-
ράσαι τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 [b] Ἰδοὺ, | ἔρχομαι
ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις,
ἵνα μηδεὶς [7] λάβῃ τὸν
στέφανόν σου.
12 Ὁ νικῶν, ποιήσω
αὐτὸν στύλον ἐν τῷ
§ ναῷ τοῦ Θεοῦ μυ, καὶ
ἔξω οὐ μὴ [9] ἐξέλθῃ ἔτι·
καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν
τὸ ὄνομα τοῦ Θευῦ μυ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλε-
ως τοῦ Θεοῦ μυ τῆς
καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ‖ ἡ
καταβαίνουσα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
μου, καὶ τὸ ὄνομά μου
τὸ καινόν.
13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησί-
αις.
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
§§ ἐκκλησίας Λαοδικέων
γράψον· Τάδε λέγει ὁ
[13] Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ
πιςὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ
[15] ἀρχὴ τῆς κτίσεως τῦ
Θεοῦ·
15 Οἶδά [17] συ τὰ ἔργα,
ὅτι οὔτε [19] ψυχρὸς [2] εἶ,
οὔτε ζεστός· ὄφελον
ψυχρὸς †‡ [2] εἴης, †§ ἢ
ζεστός.
16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς
[2] εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς
οὔτε ζεστὸς μέλλω σε
[4] ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόμα-
τός μου·
17 Ὅτι λέγεις· [d] Ὅτι |
πλούσιός εἰμι καὶ πε-
πλούτηκα, [6] καὶ † οὐ-
δενὸς χρείαν ἔχω·
καὶ οὐκ [17] οἶδας ὅτι σὺ
[2] εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ
‡ ἐλεεινὸς, καὶ πτω-
χὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ
γυμνός.
18 Συμβουλεύω σοι
ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ
χρυσίον [8] πεπυρωμένον
ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτή-
σῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ,
ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ
φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη
τῆς γυμνότητός σου·
καὶ ** κολλούριον
†† [10] ἔγχρισον τοὺς
ὀφθαλμούς σου, ἵνα
βλέπῃς.
19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φι-
λῶ, ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω· ‡‡ ζήλωσον οὖν,
καὶ μετανόησον.
20 Ἰδοὺ, [11] ἕστηκα ἐπὶ
τὴν θύραν, καὶ κρούω·
ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς
φωνῆς μου, καὶ [12] ἀνοί-
ξῃ τὴν θύραν, ‖‖ [14] εἰς-
ελεύσομαι πρὸς αὐτὸν,
καὶ δειπνήσω μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς μετ'
ἐμοῦ.
21 Ὁ νικῶν, [18] δώσω
αὐτῷ καθίσαι μετ'
ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου,
ὡς κἀγὼ [18] ἐνίκησα,
καὶ [20] ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρός μου ἐν τῷ
θρόνῳ αὐτοῦ.

A. D. 96.

* γνώσῃ, -π.
1 γινώσκω.
2 εἰμί.
3 ἀγαπάω.
4 ἐμέω.
5 τηρέω.
6 πλουτέω.
† οὐδὲν-ἰ.
‡ ὁ-π.
7 λαμβάνω.
§ ναῷ.
8 πυρόω, ch. 1. 15. Ep. 6. 16. 2 Pe. 3. 12.
9 ἐξέρχομαι.
‖ ἡ καταβαίνυα.
** κολλύριον, -π.
†† ἐγχρίσαι-α alii ἵνα ἐγχρίσῃ.
10 ἐγχρίω, Je. 4. 30.
‡‡ ζήλευε-λ.
‖‖ ἵστημι.
§§ ἐν Λαοδικείᾳ-α.
12 ἀνοίγω.
13 Mat. 6. 5. Jno. 3. 3. 2 Co. 1. 20.
‖‖‖ χ εἰςελεύσομαί-ἰ.
14 εἰςέρχομαι.
15 Col. 1. 18.
16 δίδωμι.
17 εἴδω.
18 νικάω, ch. 2. 7, 11, 17, 26. 11. 7. 12. 11. 13. 7.
19 Mat. 10. 42.
20 καθίζω.
†‡ ἦς-α.
†§ ὁ-π.

22 'Ο ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησί-
αις.

Κεφ. δ'.

ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον,
καὶ ἰδοὺ θύρα [2] ἠνεωγ-
μένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν
[3] ἤκουσα ὡς σάλπιγ-
γος λαλούσης μετ' ἐμοῦ,
† λέγουσα· [4] 'Ανάβα
ὧδε, καὶ [5] δείξω σοι ἃ
δεῖ [6] γενέσθαι ‡ μετὰ
ταῦτα.
2 Καὶ εὐθέως [6] ἐγενό-
μην ἐν πνεύματι· καὶ
ἰδοὺ, θρόνος [7] ἔκειτο ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ
θρόνου καθήμενος.
3 c Καὶ ὁ καθήμενος ‖
ὁ [9] ἦν ‖ ὅμοιος ὁράσει
λίθῳ [10] ἰάσπιδι, καὶ
** [11] σαρδίνῳ· καὶ ἶρις
κυκλόθεν τοῦ θρόνου
†‡ ὅμοιος †§ ὁράσει σμα-
ραγδίνῳ.
4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ
θρόνου θρόνοι εἴκοσι ϗ
τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς
‡§θρόνυς εἶδον τὺς ‖ εἴ-
κοσι καὶ τέσσαρας πρε-
σβυτέρους καθημένυς,
[14] περιβεβλημένους ἐν
ἱματίοις λευκοῖς· καὶ
[15] ἔσχον ‖ ἐπὶ τὰς κεφα-
λὰς αὐτῶν στεφάνους
χρυσοῦς.
5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου
ἐκπορεύονται ἀςραπαὶ
ϗ βρονταὶ ϗ φωναί· ϗ
ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς
καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ
‖* θρόνου ‖‡ αἵ [9] εἰσι

A. D. 96.

* ὡς-m.
1 ch. 15. 2.
2 ἀνοίγω.
3 ἀκούω.
† λέγων·-a.
4 ἀναβαίνω.
5 δεικνύω.
6 γίνομαι.
‡ Μετὰ ταῦ-τα εὐθέως-n.
§ ἀνθρώπυ,-a alii ὡς ἀν-θρώπου,-i.
7 κεῖμαι.
8 πετάω.
9 εἰμί.
‖ τὰ-m. [19.
10 c. 21.11, 15,
** σαρδίῳ·-a
11 cf. c. 21.20.
†† καθ' ἓν αὐ-τῶν ἔχον-a alii καθ' ἓν ἔχον, s. ἔ-χων-i.
‡‡ al. ϗ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν.
§§ γέμουσιν-a.
‖‖ λέγοντες·a
†‡ ὁμοίως-i. al. ὁμοία.
†§ ὅρασις σμαραγδί-νων.-n.
†‖ ἅγιος novi-es repetitur.
‡§ κδ. θρόνυς πρεσβυτέ-ρυς-n. [ἦν-n
‡‖ ὁ ὢν καὶ ὁ
§‖ δῶσι, s. δώσωσι-i.
13 δίδωμι.
14 περιβάλ-
15 ἔχω. [λω.
16 πίπτω. [-i.
‖* θρόνυ αὐτῦ
‖† προςκυνή-σουσι.-a.
‖‡ καὶ τὰ-n. al. τὰ-d.

τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
Θεοῦ.
6 Καὶ ἐνώπιον τῦ θρό-
νου *θάλασσα [1] ὑαλίνη,
ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ
ἐν μέσῳ τοῦ θρόνυ [c] καὶ
κύκλῳ τοῦ θρόνου ‖ τέσ-
σαρα ζῶα γέμοντα
ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν
καὶ ὄπισθεν.
7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ
πρῶτον ὅμοιον λέοντι,
καὶ τὸ δεύτερον ζῶον
ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ
τρίτον ζῶον ἔχον τὸ
πρόςωπον § ὡς ἄνθρω-
πος, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πε-
τωμένῳ.[8]
8 Καὶ ‖ τέσσαρα ζῶα,
ἓν †† καθ' ἑαυτὸ, [15] εἶ-
χον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ
κυκλόθεν, ‡‡ [c] καὶ ἔσω-
θεν ‖ §§ γέμοντα ὀφθαλ-
μῶν· καὶ ἀνάπαυσιν
οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας ϗ
νυκτὸς, ‖‖ λέγοντα·
†‖ Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος
Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ ‡‖ ὁ [9] ἦν καὶ
ὁ [9] ὢν καὶ ὁ ἐρχόμε-
νος.
9 Καὶ ὅταν §‖ [13] δώ-
σουσι τὰ ζῶα δόξαν
καὶ τιμὴν καὶ εὐχαρι-
στίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ
τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων,
10 Πεσοῦνται [16] οἱ εἴ-
κοσι καὶ τέσσαρες πρε-
σβύτεροι ἐνώπιον [c] τοῦ
καθημένου ἐπὶ ‖ τῦ θρό-
νου, καὶ ‖† προσκυνοῦσι
τῷ ζῶντι εἰς τὺς αἰῶ-

νας τῶν αἰώνων, καὶ
*βάλλυσι τὺς ςεφάνυς
αὐτῶν ἐνώπιον τῦ θρό-
νου, λέγοντες·
11 Ἄξιος [11]εἶ, †Κύριε,
[1]λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ
τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύ-
ναμιν· ὅτι σὺ [5]ἔκτισας
[a]τὰ | πάντα, καὶ διὰ τὸ
[3]θέλημά σου § [11]εἰσὶ, ϗ
[5]ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε΄.

ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν
δεξιὰν τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνυ βιβλίον
[7]γεγραμμένον †† ἔσω-
θεν καὶ ὄπισθεν, [9]κατε-
σφραγισμένον σφραγῖ-
σιν ἑπτά.
2 Καὶ εἶδον ἄγγελον
ἰσχυρὸν [10]κηρύσσοντα
‡‡ φωνῇ μεγάλῃ· Τίς
ε[11]ἐστιν| ἄξιος [12a]ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦ-
σαι τὰς σφραγῖδας αὐ-
τοῦ;
3 Καὶ οὐδεὶς [13]ἠδύνα-
το ἐν τῷ |||| οὐρανῷ, οὐδὲ
ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑπο-
κάτω τῆς γῆς, [12]ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ
βλέπειν αὐτό.
4 Καὶ [e]ἐγὼ| [16]ἔκλαιον
*† πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς
ἄξιος [17]εὑρέθη [12]ἀνοῖ-
ξαι [b]ϗ [12]ἀναγνῶναι| τὸ
βιβλίον, οὔτε βλέπειν
αὐτό.
5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρε-
σβυτέρων λέγει μοι·
Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ [20]ἐνίκη-
σεν ὁ λέων ὁ [11b]ὢν| ἐκ
τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥί-
ζα Δαβὶδ, *§ [12]ἀνοῖξαι
τὸ βιβλίον, ϗ λῦσαι |
τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας
αὐτοῦ.
6 Καὶ εἶδον, [b]καὶ
ἰδοὺ | ἐν μέσῳ τοῦ θρό-
νου καὶ τῶν τεσσάρων
ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν
πρεσβυτέρων, ἀρνίον
[2]ἑστηκὸς ὡς ‡ [4]ἐσφαγ-
μένον, ἔχον κέρατα
ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς
ἑπτά· ‖ οἵ [11]εἰσι τὰ
ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύμα-
τα ** τὰ [6]ἀπεσταλ-
μένα εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν.
7 Καὶ [8]ἦλθε, καὶ [1]εἴ-
ληφε [c]τὸ βιβλίον| ἐκ
τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημέ-
νου ἐπὶ τοῦ θρόνου.
8 Καὶ ὅτε [1]ἔλαβε τὸ
βιβλίον, τὰ τέσσαρα
ζῶα καὶ οἱ εἰκοσι-
τέσσαρες πρεσβύτεροι
[22]ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου, ἔχοντες ἕκα-
στος §§ κιθάρας, καὶ φι-
άλας [14] χρυσᾶς γεμού-
σας θυμιαμάτων, αἵ
[11]εἰσιν αἱ προσευχαὶ
τῶν ἁγίων.
9 Καὶ [15]ᾄδουσιν ᾠδὴν
καινὴν, λέγοντες· *Ἄξι-
ος [11]εἶ [1]λαβεῖν τὸ βι-
βλίον, καὶ [12]ἀνοῖξαι
τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ·
ὅτι [4]ἐσφάγης, καὶ [18]ἠ-
γόρασας τῷ Θεῷ [d]ἡμᾶς|
ἐν τῷ αἵματί σου,
ἐκ πάσης φυλῆς καὶ
γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
ἔθνους.
10 Καὶ [21]ἐποίησας
*‡ ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν
*‖ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς·

A. D. 96.

* βαλοῦσι-a.
† ὁ κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν,-n. alii præterea ὁ ἅγιος,-f.
1 λαμβάνω.
2 ἵστημι.
‡ ἐσφραγισμένον,-n.
3 Jno. 6. 38—40.
4 σφάζω.
§ ἦσαν,-a.
5 κτίζω.
‖ ἦ-i.
** ἀποσταλλόμενα-h.
6 ἀποςέλλω.
7 γράφω.
†† ἔσωθεν, ϗ ὄπισθεν-n. alii ἔσωθεν ϗ ἔξωθεν-i.
8 ἔρχομαι.
9 κατασφραγίζω.
10 Mat. 3. 1.
‡‡ ἐν-m.
11 εἰμί.
12 ἀνοίγω.
13 δύναμαι.
§§ κιθάραν,-n
‖‖ οὐρανῷ ἄνω,-i.
14 ch. 15. 7.
15 ᾀείδω.
16 κλαίω.
17 εὑρίσκω.
18 ἀγοράζω, 1 Co. 6. 20.
*† πολὺ,-h.
19 ἀναγινώσκω.
20 νικάω.
21 ποιέω.
*‡ αὐτοὺς-a.
*§ ὁ ἀνοίγων-h.
*‖ βασιλεί-αν-i.
22 πίπτω.

καὶ *βασιλεύσομεν ἐπὶ
τῆς γῆς.
11 Καὶ ³εἶδον, καὶ ¹ ἤ-
κουσα‡ φωνὴν ἀγγέλων
πολλῶν ‖ κυκλόθεν τοῦ
θρόνου καὶ τῶν ζώων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
†† καὶ χιλιάδες χιλιά-
δων.
12 Λέγοντες φωνῇ με-
γάλῃ· Ἄξιόν ⁵ἐστι τὸ
ἀρνίον τὸ ⁷ἐσφαγμέ-
νον ⁹λαβεῖν τὴν δύνα-
μιν καὶ πλοῦτον καὶ
σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ
τιμὴν καὶ δόξαν καὶ
εὐλογίαν.
13 Καὶ πᾶν κτίσμα, ᵉ ὅ
⁵ἐστιν‖ ‡‡ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ |||| ἐν τῇ γῇ, ᶜ καὶ
ὑποκάτω τῆς γῆς,¹ καὶ
ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ
⁵ἐστι, καὶ τὰ ἐν *‡ αὐ-
τοῖς πάντα, ¹ ἤκουσα
*‖ λέγοντας· Τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου
καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλο-
γία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων.†§
14 Καὶ τὰ τέσσαρα
ζῶα †‖ἔλεγον, ‡§Ἀμήν·
καὶ οἱ ᵇεἰκοσιτέσσαρες‖
πρεσβύτεροι ¹⁰ἔπεσαν,
καὶ ¹¹ προσεκύνησαν
ὁ ¹²ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων.¹

Κεφ. ς´.

ΚΑΙ εἶδον ‖*ὅτε ¹⁴ ἤ-
νοιξε τὸ ἀρνίον μίαν
ἐκ τῶν ‖† σφραγίδων,
καὶ ¹ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ
τῶν τεσσάρων ζώων

λέγοντος, ὡς † φωνῆς
βροντῆς· ²Ἔρχου ᵈκαὶ
§βλέπε.¹
2 ᶜ Καὶ ³εἶδον,¹ καὶ ἰδοὺ
ἵππος λευκός· καὶ ὁ κα-
θήμενος ἐπ' ** αὐτῷ
ἔχων τόξον· καὶ ⁴ ἐδό-
θη αὐτῷ στέφανος, καὶ
⁶ἐξῆλθε ⁸ νικῶν, ϗ ἵνα
νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ¹⁴ἤνοιξε τὴν
δευτέραν σφραγῖδα, ¹ἤ-
κουσα τοῦ δευτέρȣ ζώȣ
λέγοντος· Ἔρχου ᵇκαὶ
βλέπε.¹
4 Καὶ ⁶ἐξῆλθεν ἄλλος
ἵππος §§πυῤῥός· καὶ τῷ
καθημένῳ ἐπ' *† αὐτῷ
⁴ ἐδόθη αὐτῷ ⁹ λαβεῖν
τὴν εἰρήνην *§ ἀπὸ
τῆς γῆς, ᶜ καὶ‖ ἵνα ἀλ-
λήλους σφάξωσι· καὶ
⁴ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε ¹⁴ἤνοιξε τὴν
τρίτην σφραγῖδα, ¹ ἤ-
κȣσα τȣ̃ τρίτȣ ζώȣ λέ-
γοντος· ²Ἔρχου καὶ
‡‡ βλέπε. ᶜ Καὶ εἶδον,¹
καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας,
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
** αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
6 Καὶ ¹ ἤκουσα ‡‖ φω-
νὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσ-
σάρων ζώων λέγȣσαν·
Χοῖνιξ σίτου δηναρίȣ,
ϗ τρεῖς χοίνικες §‖κρι-
θῆς δηναρίου· καὶ τὸ
ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον
μὴ ¹³ἀδικήσῃς.
7 Καὶ ὅτε ¹⁴ἤνοιξε τὴν
σφραγῖδα τὴν τετάρ-
την, ¹ ἤκȣσα ὁ φωνὴν ‖
τοῦ τετάρτου ζώȣ ‖‡λέ-

A. D. 96.

* βασιλεύσουσιν-a.
† φωνῇ-a.
1 ἀκούω.
‡ ὡς-f.
2 ἔρχομαι.
§ ἴδε.-a.
3 εἴδω.
‖ κύκλῳ-a.
** αὐτὸν-a.
4 δίδωμι.
†† καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλ.-a.
5 εἰμί.
6 ἐξέρχομαι.
7 σφάζω.
8 νικάω.
9 λαμβάνω.
‡‡ al. ἐςιν-c.
§§ πυρός-n.
|||| ἐπὶ τῆς γῆς-a.
*† αὐτὸν-a.
*‡ αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα-h.
*§ ἐκ-a. al.-c.
*‖ λέγοντα·-[n.
†‡ ἴδε-a.al.-d.
†§ ἀμήν.-f.
†‖ λέγοντα·-i
‡§ τὸ-f.
10 πίπτω.
11 προσκυνέω
12 ζάω, ch. 1.18; 4. 9.
‡‖ ὡς-f.
§‖ κριθῶν,-n
13 ἀδικέω, ch. 2. 11. Lu. 10. 19.
‖* ὅτι-n.
14 ἀνοίγω.
‖† ἑπτὰ-m.
‖‡ λέγοντος·-a.

γουσαν· [1]"Ερχου *d* καὶ
*βλέπε.[1]
8 *c* Καὶ εἶδον,[1] καὶ ἰδὺ
ἵππος [3]χλωρὸς, καὶ ὁ
καθήμενος ἐπάνω αὐ-
τοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ [5]Θά-
νατος· καὶ ὁ [6]"Αδης
ἀκολουθεῖ §μετ' αὐτοῦ·
καὶ [17]ἐδόθη ‖αὐτοῖς
ἐξουσία ἀποκτεῖναι ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς,
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι-
μῷ καὶ ἐν θανάτῳ,
καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων
τῆς γῆς.
9 Καὶ ὅτε [9]ἤνοιξε τὴν
πέμπτην σφραγῖδα, εἶ-
δον ὑποκάτω τοῦ θυ-
σιαστηρίου τὰς ψυχὰς
τῶν [12]ἐσφαγμένων
διὰ τὸν λόγον τȣ̃ Θεȣ̃,
ϗ διὰ τὴν §§μαρτυρίαν
‖‖ ἣν [13]εἶχον·
10 Καὶ *†[14]ἔκραζον
φωνῇ μεγάλῃ, λέγον-
τες· "Εως πότε, ὁ δε-
σπότης[16] ὁ ἅγιος καὶ
ὁ ἀληθινὸς, οὐ κρί-
νεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ
αἷμα ἡμῶν *§ἀπὸ τῶν
κατοικούντων ἐπὶ τῆς
γῆς;
11 Καὶ *‖[17]ἐδόθησαν
†‡ἑκάστοις †§στολαὶ
λευκαὶ, καὶ [18]ἐῤῥέθη
αὐτοῖς ἵνα [19]ἀναπαύ-
σωνται ἔτι χρόνον *b*μι-
κρὸν,[1] ἕως *b* οὗ[1] †‖πλη-
ρώσονται[20] καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτῶν, ‡‖οἱ
μέλλοντες ἀποκτείνε-
σθαι ὡς καὶ αὐτοί.
12 Καὶ *c* εἶδον[1] ὅτε
[9]ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα
τὴν ἕκτην· καὶ *b* ἰδοὺ[1]
[2]σεισμὸς μέγας [4]ἐγέ-
νετο, καὶ ὁ ἥλιος [4]ἐ-
γένετο μέλας ὡς σάκ-
κος τρίχινος, καὶ ἡ
σελήνη †[4]ἐγένετο ‡ὡς
αἷμα·
13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ
οὐρανοῦ [7]ἔπεσαν εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκῆ
**βάλλει τοὺς ὀλύνθȣς
αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλȣ ἀνέ-
μου σειομένη.
14 Καὶ ††οὐρανὸς ἀπ-
εχωρίσθη ὡς βιβλίον
‡‡[10]εἱλισσόμενον, καὶ
πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ
τῶν τόπων αὐτῶν ἐκι-
νήθησαν·[11]
15 Καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιςᾶ-
νες, καὶ οἱ πλούσιοι,
καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ
οἱ *‡δυνατοὶ, καὶ πᾶς
δοῦλος καὶ *c* πᾶς[1] ἐλεύ-
θερος [15]ἔκρυψαν ἑαυ-
τοὺς εἰς τὰ σπήλαια
καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν
ὀρέων·
16 Καὶ λέγουσι τοῖς
ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις·
[7]Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
[15]κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
προσώπου τοῦ καθημέ-
νου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ
ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρ-
νίου·
17 "Οτι [1]ἦλθεν ἡ ἡμέ-
ρα *c* ἡ μεγάλη[1] τῆς ὀρ-
γῆς ‡§αὐτοῦ· καὶ τίς
δύναται §‖σταθῆναι;[21]

Κεφ. ζ'.

ΚΑΙ μετὰ ‖*ταῦτα εἶ-
δον τέσσαρας ἀγγέλȣς

A. D. 96.

* ἴδε.-a.
1 ἔρχομαι.
2 Mat. 8. 24.
3 ch. 8. 7; 9. 4.
4 γίνομαι.
5 ch. 18. 8. Je. 15. 2.
6 ch. 1. 18. Lu. 16. 23.
† ὅλη-m.
‡ εἰς-n.
§ αὐτῷ.-i.
‖ αὐτῷ-a.
7 πίπτω.
** βαλȣ̃σα-i.
†† ὁ-m. [νος-n
‡‡ ἑλισσόμε-
9 ἀνοίγω.
10 εἱλίσσω.
11 κινέω.
12 σφάζω. [n.
§§ ἐκκλησίαν-
‖‖ τȣ̃ ἀρνίȣ-f. al. Ἰησοῦ Χριστοῦ-f.
13 ἔχω
*† ἔκραξαν-a.
14 κράζω.
*‡ ἰσχυροὶ,-a
15 κρύπτω.
16 ch. 3. 7. Ac. 4. 24.
*§ ἐκ-h.
*‖ ἐδόθη-a.
17 δίδωμι.
†‡ αὐτοῖς-a. alii αὐτοῖς ἑκάστῳ-h.
†§ ςολὴ λευκὴ-a.
18 ῥέω.
19 Mat. 11. 28.
†‖ πληρώσωσι-a. alii πληρωθῶσι-i
20 πληρόω.
‡§ αὐτῶν·-n.
‡‖ καὶ-f.
§‖ σωθῆναι;-n
21 ἵστημι
‖* τοῦτο-h.

[1] ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ-
σαρας γωνίας τῆς γῆς,
κρατοῦντας τοὺς τέσ-
σαρας ἀνέμȣς τῆς γῆς,
ἵνα μὴ [2] πνέῃ ἄνεμος
ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, μητε ἐπὶ
* πᾶν δένδρον.
2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγ-
γελον †[3] ἀναβάντα ἀπὸ
ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχον-
τα σφραγῖδα Θεȣ̃ ζῶν-
τος· [4] καὶ [5] ἔκραξε φω-
νῇ μεγάλῃ τοῖς τέσ-
σαρσιν ἀγγέλοις, οἷς
[6] ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆ-
σαι τὴν γῆν καὶ τὴν
θάλασσαν,
3 Λέγων· Μὴ ἀδική-
σητε τὴν γῆν, μήτε
τὴν θάλασσαν, μήτε
τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ
‡ [7] σφραγίζωμεν τοὺς
δούλους τȣ̃ Θεοῦ ἡμῶν
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐ-
τῶν.
4 Καὶ [8] ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν τῶν [7] ἐσφραγι-
σμένων· ρμδʹ χιλιάδες
** [7] ἐσφραγισμένοι ἐκ
πάσης φυλῆς υἱῶν
Ἰσραήλ.
5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβʹ
χιλιάδες ‡‡ [7] ἐσφραγι-
σμένοι· ἐκ φυλῆς
Ῥουβὴν, ιβʹ χιλιάδες
[7] c ἐσφραγισμένοι· [1] ἐκ
φυλῆς *‡Γὰδ, ιβʹ χιλι-
άδες [7] c ἐσφραγισμένοι [1]
6 Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβʹ
χιλιάδες [7] c ἐσφραγι-
σμένοι· [1] ἐκ φυλῆς Νε-
φθαλεὶμ, ιβʹ χιλιάδες
[7] c ἐσφραγισμένοι· [1] ἐκ
φυλῆς Μανασσῆ, ιβʹ

A. D. 96.

1 ἵστημι.
2 πνέω.
* τι-i.
3 ἀναβαίνω.
† ἀναβαί-
νοντα-a.
4 ζάω.
5 κράζω.
6 δίδωμι.
‡ σφραγίσω-
μεν-a.
7 σφραγίζω,
ch. 10. 4.
20. 3.
22. 10.
Jno. 3. 33.
6. 27.
Ro. 15. 28.
2 Co. 1. 22.
Ep. 1. 13.
4. 30.
2 Ki. 22. 4.
8 ἀκούω.
§ ἑστῶτας-n.
‖ περιβεβλη-
μένους-a.
** ἐσφραγι-
σμένων-n.
†† φοίνικας-i
9 Jno. 12. 13.
Ju. 1. 16.
4. 5.
1 Ki. 6. 29.
2 Mac. 10.7.
‡‡ ἐσφραγι-
σμέναι·-n.
§§ κράζȣσι-a.
‖‖ τῷ Θεῷ τῷ
κ. ἐ. τ. θρό-
νου, καὶ-a.
*† τῷ θρό-
νῳ,-i.
*‡ Δὰν,-n.
10 πίπτω.
11 προσκυ-
νέω.
*§ τὰ πρόσω-
πα-a, alii
τὸ πρόσω-
πον.-i.
12 δύναμαι.

χιλιάδες [7] c ἐσφραγι-
σμένοι· [1]
7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν,
ιβʹ χιλιάδες [7] c ἐσφρα-
γισμένοι· [1] ἐκ φυλῆς
Λευὶ, ιβʹ χιλιάδες [7] c ἐ-
σφραγισμένοι· [1] ἐκ φυ-
λῆς Ἰσαχὰρ, ιβʹ χιλιά-
δες [7] c ἐσφραγισμένοι· [1]
8 Ἐκ φυλῆς Ζαβȣλὼν,
ιβʹ χιλιάδες, [7] c ἐσφρα-
γισμένοι· [1] ἐκ φυλῆς
Ἰωσὴφ, ιβʹ χιλιάδες
[7] c ἐσφραγισμένοι· [1] ἐκ
φυλῆς Βενιαμὶν, ιβʹ
χιλιάδες [7] ἐσφραγισμέ-
νοι.
9 Μετὰ ταῦτα εἶδον,
καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς,
ὃν ἀριθμῆσαι d αὐτὸν [1]
οὐδεὶς [12] ἠδύνατο, ἐκ
παντὸς ἔθνους καὶ
φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, § [1] ἑστῶτες
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ϗ
ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
‖ περιβεβλημένοι στο-
λὰς λευκάς· καὶ †† [9] φοί-
νικες ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτῶν·
10 Καὶ §§ κράζοντες
φωνῇ μεγάλῃ, λέγον-
τες· Ἡ σωτηρία ‖‖ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ *† τȣ̃ θρό-
νου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ϗ
τῷ ἀρνίῳ.
11 Καὶ πάντες οἱ ἄγ-
γελοι [1] ἑστήκεσαν κύκλῳ
τοῦ θρόνου καὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν
τεσσάρων ζώων, καὶ
[10] ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
θρόνȣ ἐπὶ *§ πρόσωπον
αὐτῶν, καὶ [11] προσεκύ-
νησαν τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· [e]'Αμὴν·‖
ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα
καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐ-
χαριστία καὶ ἡ τιμὴ ϗ
ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς
[3] αἰῶνας τῶν αἰώνων·
[e] 'Αμήν.‖
13 Καὶ [5] ἀπεκρίθη εἷς
ἐκ τῶν πρεσβυτέρων,
λέγων μοι· Οὗτοι οἱ
[7] περιβεβλημένοι τὰς
στολὰς τὰς λευκὰς, τί-
νες [9]εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλ-
θον; [10]
14 Καὶ εἴρηκα αὐτῷ·
Κύριε,† σὺ [11]οἶδας. Καὶ
εἶπέ μοι· Οὗτοί [9]εἰσιν
οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς
θλίψεως τῆς μεγάλης·
καὶ [13] ἔπλυναν τὰς
στολὰς αὐτῶν, καὶ
[14] ἐλεύκαναν §[c]στολὰς
αὐτῶν‖ ἐν τῷ αἵματι
τοῦ ἀρνίου.
15 Διὰ τοῦτό [9] εἰσιν
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τȣ̃
Θεοῦ, καὶ [17] λατρεύου-
σιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ
νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτȣ̃·
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τȣ̃
θρόνου σκηνώσει ἐπ'
αὐτούς.
16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι,
οὐδὲ διψήσουσιν [e]ἔτι,‖
οὐδὲ μὴ [19] πέσῃ ἐπ' αὐ-
τοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν
[21] καῦμα.
17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ
ἀναμέσον τοῦ θρόνου
§§ ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ
[23] ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ
‖‖[25] ζώσας πηγὰς ὑδά-
των· καὶ ἐξαλείψει
ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον
[e] ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν.

Κεφ. η΄.

ΚΑΙ ὅτε [1]ἤνοιξε [2]τὴν
σφραγῖδα τὴν ἑβδό-
μην, [4] ἐγένετο σιγὴ ἐν
τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώ-
ριον.
2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ
ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ [6] ἑστήκασι·
καὶ [8] ἐδόθησαν αὐτοῖς
ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος
[10] ἦλθε, καὶ [6] ἐστάθη
ἐπὶ ‡ τὸ θυσιαστήριον,
ἔχων [12] λιβανωτὸν
χρυσȣ̃ν· καὶ [8]ἐδόθη αὐ-
τῷ θυμιάματα πολλὰ,
ἵνα [8]δώσῃ ‖ ταῖς προσ-
ευχαῖς τῶν ἁγίων πάν-
των, ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον τὸ χρυσοῦν τὸ
ἐνώπιον τοῦ θρόνου.
4 Καὶ [15] ἀνέβη ὁ κα-
πνὸς τῶν θυμιαμάτων
** [16] ταῖς προσευχαῖς
τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς
τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ.
5 Καὶ [18]εἴληφεν ὁ ἄγ-
γελος ††τὸ λιβανωτὸν,
ϗ ἐγέμισεν αὐτὸ ἐκ τȣ̃
πυρὸς τοῦ θυσιαςηρίȣ,
καὶ [20] ἔβαλεν [22]εἰς τὴν
γῆν· καὶ [4]ἐγένοντο φω-
ναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
ἀςραπαὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγε
λοι ‡‡ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
σάλπιγγας, [24] ἡτοίμα-
σαν ἑαυτοὺς ἵνα [26]σαλ-
πίσωσι.
7 Καὶ ὁ πρῶτος ἄγ-

A. D. 96.

* ἐκ-l.
1 s. τὸ ἀρνίον
2 ἀνοίγω.
3 ch. 4. 9; 5. 13.
10. 6.
11. 15.
14. 11.
15. 7.
4 γίνομαι.
5 ἀποκρίνομαι.
6 ἵστημι.
7 περιβάλλω.
8 δίδωμι.
9 εἰμί.
10 ἔρχομαι.
† μου,-m.
11 εἴδω.
12 ver. 5. cf. Mat. 2. 11.
‡ τοῦ θυσιαστηρίου,-h.
13 πλύνω.
14 λευκαίνω.
§ αὐτὰς-a.
‖ τὰς προσευχὰς-n.
15 ἀναβαίνω
** τῶν προσευχῶν-n.
16 s. σὺν.
17 Mat. 4. 10. Lu. 1. 74. Ro. 1. 9.
18 λαμβάνω.
†† τὸν...αὐτὸν-a.
19 πίπτω.
20 βάλλω.
21 ch. 16. 9.
22 s. αὐτὸ.
23 Jno. 16. 13.
‡‡ οἱ-m.
24 ἑτοιμάζω.
§§ ποιμαίνει...ὁδηγεῖ-i.
25 ζάω.
‖‖ ζωῆς-a.
26 σαλπίζω.

γελος [1]ἐσάλπισε, καὶ
[3]ἐγένετο χάλαζα ϗ πῦρ
[4]μεμιγμένα †αἵματι, ϗ
[5]ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν·
‡καὶ τὸ τρίτον [6]τῶν
δένδρων [9]κατεκάη, καὶ
πᾶς χόρτος χλωρὸς
[9]κατεκάη.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγε-
λος [1]ἐσάλπισε, καὶ ὡς
ὄρος μέγα [c]πυρὶ[l] καιό-
μενον [5]ἐβλήθη εἰς τὴν
θάλασσαν· ϗ [3]ἐγένετο
τὸ τρίτον [6]τῆς θαλάσ-
σης, αἷμα.
9 Καὶ [11]ἀπέθανε τὸ
τρίτον [6]τῶν κτισμά-
των [c]τῶν[l] [c]ἐν[l] τῇ θα-
λάσσῃ,[l] τὰ ἔχοντα ψυ-
χάς· ϗ τὸ τρίτον [c]τῶν
πλοίων ** [13]διεφθάρη.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγ-
γελος [1]ἐσάλπισε, καὶ
[17]ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιό-
μενος ὡς λαμπὰς, καὶ
[17]ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρί-
τον [6]τῶν ποταμῶν, καὶ
ἐπὶ τὰς πηγὰς ‡‡ ὑδά-
των.
11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
ἀστέρος λέγεται ὁ
Ἀψινθος· καὶ ||| [3]γίνε-
ται τὸ τρίτον[6] εἰς *†ἄ-
ψινθον, ϗ πολλοὶ ‡‡ἀν-
θρώπων [11]ἀπέθανον ἐκ
τῶν ὑδάτων, ὅτι [19]ἐπι-
κράνθησαν.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγ-
γελος [1]ἐσάλπισε, καὶ
[21]ἐπλήγη τὸ τρίτον
[6]τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρί-
τον[6] τῆς σελήνης, καὶ
τὸ τρίτον[6] τῶν ἀστέ-
ρων· ἵνα [2]σκοτισθῇ

A. D. 96.

1 σαλπίζω.
2 σκοτίζω.
* τὸ τρίτον αὐτῆς (s. αὐτῶν) μὴ φανῇ· ἡ ἡμέρα καὶ-h.
3 γίνομαι.
4 μίγνυμι.
† ἐν-m.
5 βάλλω.
‡ καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη,-m.
6 s. μέρος.
7 ἀκούω.
§ ἀετοῦ-a.
8 πετάω.
9 κατακαίω.
10 ch. 14. 6. cf. 1Ch. 21. 16.
|| τοὺς κατοικοῦντας-i.
11 ἀποθνήσκω.
12 ch. 11. 7. Lu. 8. 31. Ge. 1. 2.
** διεφθάρησαν-h.
13 διαφθείρω.
14 δίδωμι.
15 ἀνοίγω.
16 ἀναβαίνω.
17 πίπτω.
†† καιομένης,-i.
‡‡ τῶν-m.
§§ ὁ-m.
||| ἐγένετο-i.
*† ἀψίνθιον-n.
18 ἐξέρχομαι.
19 πικραίνω, ch. 10. 9, 10. Col. 3. 19.
20 ῥέω.
21 πλήσσω.
22 Mat. 12. 4. Lu. 4. 26, 27. Jno. 17. 12.

τὸ τρίτον[6] αὐτῶν, καὶ
* ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ
τρίτον[6] αὐτῆς, καὶ ἡ
νὺξ ὁμοίως.
13 Καὶ εἶδον, καὶ [7]ἤκυ-
σα ἑνὸς § ἀγγέλου [8]πε-
τωμένου ἐν [10]μεσουρα-
νήματι, λέγοντος φωνῇ
μεγάλῃ· Οὐαὶ ὐαὶ οὐαὶ
|| τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ
τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν
φωνῶν τῆς σάλπιγγος
τῶν τριῶν ἀγγέλων
τῶν μελλόντων σαλπί-
ζειν.

Κεφ. θ'.

ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγε-
λος [1]ἐσάλπισε, ϗ εἶδον
ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
[17]πεπτωκότα εἰς τὴν
γῆν, ϗ [14]ἐδόθη αὐτῷ ἡ
κλεῖς τῦ φρέατος τῆς
[12]ἀβύσσου.
2 [d]Καὶ [15]ἤνοιξε τὸ
φρέαρ τῆς ἀβύσσου·[l]
καὶ [16]ἀνέβη καπνὸς ἐκ
τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς
καμίνου ††μεγάλης· καὶ
[2]ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος ϗ
ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τῦ
φρέατος.
3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ
[18]ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς
τὴν γῆν, ϗ [14]ἐδόθη αὐ-
ταῖς ἐξυσία, ὡς ἔχυσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι
τῆς γῆς.
4 Καὶ [20]ἐῤῥέθη αὐταῖς
ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν
χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ
πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν
δένδρον· [22]εἰ μὴ τὺς ἀν-
θρώπυς [b]μόνυς[l] οἵτινες
ὐκ ἔχυσι τὴν σφραγῖδα

[d] τοῦ Θεοῦ[l] ἐπὶ τῶν με-
τώπων [d] αὐτῶν.[l]
5 Καὶ [1] ἐδόθη αὐταῖς
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν
αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα †[2]βα-
σανισθῶσι μῆνας πέν-
τε· ϗ ὁ [3]βασανισμὸς
αὐτῶν ὡς βασανισμὸς
σκορπίε, ὅταν §παίσῃ
ἄνθρωπον.
6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θάνατον,
ϗ οὐχ [5]εὑρήσουσιν αὐ-
τόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν
[7]ἀποθανεῖν, ϗ [9]φεύξε-
ται ὁ θάνατος ἀπ' αὐ-
τῶν.
7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα
τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπ-
ποις [10]ἡτοιμασμένοις
εἰς πόλεμον· ϗ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέ-
φανοι §§ὅμοιοι χρυσῷ,
καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν
ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων.
8 Καὶ [12]εἶχον [13]τρίχας
ὡς [13]τρίχας γυναικῶν,
ϗ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς
λεόντων [14]ἦσαν.
9 Καὶ [12]εἶχον [15]θώρα-
κας ὡς θώρακας σιδη-
ροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν
πτερύγων αὐτῶν ὡς
φωνὴ ἁρμάτων [e]ἵππων[l]
πολλῶν τρεχόντων εἰς
πόλεμον.
10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς
ὁμοίας σκορπίοις, καὶ
*§[16]κέντρα [14]ἦν ἐν ταῖς
οὐραῖς αὐτῶν· ϗ ἡ ἐξου-
σία αὐτῶν ἀδικῆσαι
τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
πέντε.
11 [b]Καὶ[l] *ἔχουσιν ἐφ'
αὐτῶν βασιλέα [e]τὸν[l]
ἄγγελον τῆς ἀβύσσου·
ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ
Ἀβαδδὼν, ‡καὶ ἐν τῇ
Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει
Ἀπολλύων.
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία [4]ἀπ-
ῆλθεν, ἰδοὺ ‖ἔρχονται
ἔτι δύο οὐαὶ **μετὰ
ταῦτα.
13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγε-
λος [6]ἐσάλπισε, καὶ [8]ἤ-
κουσα φωνὴν μίαν ἐκ
τῶν [e]τεσσάρων[l] κερά-
των τοῦ θυσιαστηρίου
τοῦ χρυσοῦ τȣ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ,
14 †† Λέγουσαν τῷ ἕκ-
τῳ ἀγγέλῳ, ‡‡ὃς [12]εἶχε
τὴν σάλπιγγα· Λῦσον
τȣς τέσσαρας ἀγγέλȣς
τοὺς [11]δεδεμένους ἐπὶ
τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
Εὐφράτῃ.
15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ
τέσσαρες ἄγγελοι οἱ
[10]ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν
ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ
μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν
ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ
τρίτον [17] τῶν ἀνθρώ-
πων.
16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς
‖‖ στρατευμάτων τοῦ
*† ἱππικοῦ, [e]δύο[l] *‡ μυ-
ριάδες μυριάδων· [b]ϗ[l]
[8]ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
αὐτῶν.
17 Καὶ οὕτως εἶδον
τȣς ἵππους ἐν τῇ ὁρά-
σει, ϗ τοὺς καθημένους
ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας
θώρακας πυρίνους καὶ

A. D. 96.

* ἔχουσαι-i.
1 δίδωμι.
† βασανίσωσι-n.
2 βασανίζω, ch. 11. 10. 12. 2. 14. 10. Mat. 8.6,29. Mar. 5. 7. Lu. 8. 28. 2 Pe. 2. 8.
‡ ἐν δὲ-h.
3 c.18.7,10,15.
4 ἀπέρχομαι.
§ πλήξῃ-n.
‖ ἔρχεται-i.
** Καὶ μετὰ ταῦτα ϗ ὁ-n
5 εὑρίσκω.
6 σαλπίζω.
7 ἀποθνήσκω
8 ἀκούω.
9 φεύγω.
†† λέγοντος, s. λέγοντα-i
‡‡ ὁ ἔχων-a.
10 ἑτοιμάζω.
11 δέω.
§§ χρυσοῖ-l.
12 ἔχω.
13 θρίξ.
14 εἰμί.
15 Ep. 6. 14. 1 Th. 5. 8. 1Sa.17.5,38. Job 41. 17.
‖‖ τῶν-e.
*† ἵππου-i.
*‡ al. δυσμυριάδες.
*§ κέντρα· ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξȣσία αὐτῶν τȣ ἀδικῆσαι-i.
16 Ac. 9. 5. 26. 14. 1Co.15.55,56.
17 s. μέρος.

ὑακινθίνους ϗ θειώ-
δεις· ϗ αἱ κεφαλαὶ τῶν
ἵππων ὡς κεφαλαὶ λε-
όντων, ϗ ἐκ τῶν στο-
μάτων αὐτῶν ἐκπορεύ-
εται πῦρ ϗ καπνὸς καὶ
θεῖον.
18 ‡Ὑπὸ τῶν τριῶν
§τύτων [5]ἀπεκτάνθησαν
τὸ τρίτον [7]τῶν ἀνθρώ-
πων, ‖ἐκ τοῦ πυρὸς ϗ
[b]ἐκ | τοῦ καπνοῦ ϗ [b]ἐκ |
τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευ-
ομένου ἐκ τῶν στομά-
των αὐτῶν.
19 ‡‡Αἱ γὰρ [11]ἐξουσίαι
αὐτῶν ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν ‖‖[13] εἰσιν· *†αἱ
γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοι-
αι ὄφεσιν, ἔχουσαι κε-
φαλάς· καὶ ἐν αὐταῖς
ἀδικοῦσι.
20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
ἀνθρώπων οἳ οὐκ [5]ἀπ-
εκτάνθησαν ἐν ταῖς
πληγαῖς ταύταις, *‡ὔτε
[17]μετενόησαν ἐκ τῶν ἔρ-
γων τῶν χειρῶν αὐ-
τῶν, ἵνα μὴ προσκυνή-
σωσι τὰ δαιμόνια, καὶ
*§εἴδωλα τὰ χρυσᾶ ϗ
τὰ ἀργυρᾶ [e]ϗ τὰ χαλ-
κᾶ | καὶ τὰ λίθινα ϗ τὰ
ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν
δύναται, οὔτε ἀκούειν,
οὔτε περιπατεῖν·
21 Καὶ ὐ [17]μετενόησαν
ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν,
ὔτε ἐκ τῶν †§[23]φαρμα-
κειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῶν,
ὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων
αὐτῶν.

Κεφ. ι΄.

ΚΑΙ εἶδον [d]ἄλλον |
ἄγγελον ἰσχυρὸν κατα-
βαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, [2]περιβεβλημένον
[3]νεφέλην· καὶ *ἶρις
[4]ἐπὶ τῆς κεφαλῆς·† καὶ
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πό-
δες αὐτοῦ ὡς στύλοι
πυρός.
2 Καὶ **[6]εἶχεν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ ††[6]βιβλα-
ρίδιον [9]ἀνεῳγμένον· ϗ
[10]ἔθηκε τὸν πόδα αὐτῦ
τὸν δεξιὸν ἐπὶ §§τὴν
θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τὴν γῆν.
3 Καὶ [12]ἔκραξε φωνῇ
μεγάλῃ ὥσπερ [14]λέων
μυκᾶται· ϗ ὅτε [12]ἔκρα-
ξεν, [15]ἐλάλησαν αἱ
ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυ-
τῶν φωνάς.
4 Καὶ ὅτε [15]ἐλάλησαν
αἱ ἑπτὰ βρονταὶ [b]τὰς
φωνὰς ἑαυτῶν,| ἔμελ-
λον γράφειν· ϗ [16]ἤκου-
σα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, λέγουσάν [b]μοι·|
Σφράγισον[18] ἃ [15]ἐλά-
λησαν αἱ ἑπτὰ βρον-
ταὶ, καὶ μὴ *‖ταῦτα
[19]γράψῃς.
5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν
εἶδον [20]ἑστῶτα ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, [21]ἦρε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ †‡εἰς τὸν οὐρα-
νόν.
6 Καὶ [22]ὤμοσεν [e]ἐν |
τῷ [24]ζῶντι εἰς τὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων, ὃς
[25]ἔκτισε τὸν οὐρανὸν
ϗ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν
γῆν ϗ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ
τὴν θάλασσαν ϗ τὰ ἐν

A. D. 96.

1 Ex. 26. 4.
2 περιβάλλω.
3 s. κατὰ.
* ἡ-e.
4 s. ἦν.
† αὐτοῦ,-e.
‡ Ἀπὸ-a.
§ πληγῶν-e.
5 ἀποκτείνω.
‖ ἀπὸ-i.
** ἔχων-a.
6 ἔχω.
7 s. μέρος.
†† βιβλίον-i.
8 ver. 8.-10.
9 ἀνοίγω.
10 τίθημι.
‡‡ Ἡ γὰρ ἐξυσία τῶν ἵππων ἐν-a.
11 Ro. 13. 1.
§§ τῆς θαλάσσης....τῆς γῆς-a.
‖‖ ἐστι,-a.
12 κράζω.
13 εἰμί.
*† καὶ ἐν ταῖς ὀραῖς αὐτῶν-e.
14 s. ὅτε.
15 λαλέω.
*‡ οὐ-a.
16 ἀκούω.
17 μετανοέω.
*§ τὰ-e.
18 σφραγίζω.
*‖ αὐτὰ-h.
19 γράφω.
20 ἵστημι.
21 αἴρω.
†‡ τὴν δεξιὰν-e.
22 ὀμνύω.
†§ φαρμάκων-n.
23 ch. 18. 23. Ga. 5. 20. Ex. 7. 11.
24 ζάω.
25 κτίζω.

αὐτῇ· "Ὅτι χρόνος *οὐκ
[1]ἔσται ἔτι·
7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις τῆς φωνῆς τοῦ
ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν
μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ
§ τελεσθῇ τὸ μυστή-
ριον τοῦ Θεοῦ, ὡς [3]εὐ-
ηγγέλισε ‖ τοῖς ἑαυτοῦ
δούλοις τοῖς προφή-
ταις.
8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν [5]ἤ-
κουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
πάλιν λαλοῦσα μετ'
ἐμοῦ, ϗ λέγουσα· "Ὕπα-
γε, [6]λάβε τὸ βιβλαρί-
διον τὸ [7]ἠνεῳγμένον ἐν
τῇ χειρὶ ‡‡ ἀγγέλου τοῦ
[9]ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης ϗ ἐπὶ τῆς γῆς.
9 Καὶ [11]ἀπῆλθον πρὸς
τὸν ἄγγελον, λέγων
αὐτῷ· §§ [8]Δός μοι τὸ
βιβλαρίδιον. Καὶ λέ-
γει μοι· [6]Λάβε [13]καὶ
κατάφαγε αὐτό· καὶ
[18]πικρανεῖ σου τὴν κοι-
λίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στό-
ματί σου [1]ἔσται γλυκὺ
ὡς μέλι.
10 Καὶ [6]ἔλαβον τὸ
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς
χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ϗ
[17]κατέφαγον αὐτό· καὶ
[1]ἦν ἐν τῷ στόματί μου
ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ
ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπι-
κράνθη [19] ἡ κοιλία
μου.
11 Καὶ †‡ λέγει μοι·
Δεῖ σε πάλιν προφη-
τεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ
ἔθνεσι καὶ γλώσσαις
καὶ βασιλεῦσι πολ-
λοῖς.

A. D. 96.

* οὐκέτι ἔσται.-a.
1 εἰμί.
† καὶ ὁ ἄγγελος εἱστήκει, al. καὶ εἱστήκει ὁ ἄγγελος-b.
2 ἐγείρω.
‡ μέρισον-n.
§ ἐτελέσθη-a.
3 εὐαγγέλλω
‖ τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.-a
** ἔξωθεν-a.
4 ἐκβάλλω.
5 ἀκούω.
†† μερίσῃς-n.
6 λαμβάνω.
7 ἀνοίγω.
8 δίδωμι.
‡‡ τοῦ-e.
9 ἵστημι.
10 s. ἐξουσίαν.
11 ἀπέρχομαι
12 περιβάλλω.
§§ δοῦναί μοι-a.
13 s. αὐτό.
14 s. κατά.
‖‖ αἱ-e.
15 ch. 8. 11. Col. 3. 19. Job 27. 2.
*† κυρίου-a.
*‡ ἑστῶτες,-a.
*§ θέλει-a.
16 ἀποκτείνω
17 καταφάγω
*‖ τὰς ἡμέρας-a.
18 πατάσσω.
19 πικραίνω, ver. 9.
†‡ λέγουσί μοι-n.
†§ ἐν-e.
20 θέλω.

Κεφ. ια'.

ΚΑΙ [6]ἐδόθη μοι κάλα-
μος ὅμοιος ῥάβδῳ, †λέ-
γων· [2]"Ἔγειραι, ϗ ‡μέ-
τρησον τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ, ϗ τὸ θυσιαστήρι-
ον, ϗ τοὺς προσκυνοῦν-
τας ἐν αὐτῷ.
2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν
**ἔσωθεν τοῦ ναοῦ [4]ἔκ-
βαλε ἔξω, ϗ μὴ αὐτὴν
†† μετρήσῃς, ὅτι [6]ἐδόθη
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν
πόλιν τὴν ἁγίαν πατή-
σουσι μῆνας τεσσαρά-
κοντα δύο.
3 Καὶ [8]δώσω [10]τοῖς
δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ
προφητεύσουσιν ἡμέρας
χιλίας διακοσίας ἑξ-
ήκοντα, [12]περιβεβλη-
μένοι [14]σάκκους.
4 Οὗτοί [1]εἰσιν αἱ δύο
ἐλαῖαι, ϗ ‖‖δύο λυχνί-
αι αἱ ἐνώπιον τοῦ *†Θεοῦ
τῆς γῆς *‡[9]ἑστῶσαι.
5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς
*§ θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ
ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτῶν, καὶ κατε-
σθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐ-
τῶν· ϗ εἴ τις αὐτοὺς θέ-
λῃ*§ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ
αὐτὸν [16]ἀποκτανθῆναι.
6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξου-
σίαν κλεῖσαι τὸν οὐρα-
νὸν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑε-
τὸς *‖ἐν ἡμέραις αὐτῶν
τῆς προφητείας· ϗ ἐξου-
σίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ
εἰς αἷμα, καὶ [18]πατά-
ξαι τὴν γῆν †§ πάσῃ
πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θε-
λήσωσι.[20]

7 Καὶ ὅταν τελέσωσι
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν,
τὸ θηρίον *τὸ ἀναβαῖ-
νον ἐκ τῆς ἀβύσσȣ ποι-
ήσει πόλεμον μετ' αὐ-
τῶν, καὶ νικήσει αὐτȣ̀ς,
καὶ [6]ἀποκτενεῖ αὐτούς.
8 Καὶ ‡τὰ πτώματα
αὐτῶν §ἐπὶ τῆς πλα-
τείας πόλεως τῆς μεγά-
λης, ἥτις καλεῖται
πνευματικῶς Σόδομα ϗ
Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ
Κύριος ‖ἡμῶν [9]ἐσταυ-
ρώθη.
9 Καὶ ** βλέψουσιν
ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυ-
λῶν καὶ γλωσσῶν καὶ
ἐθνῶν, ‡τὰ πτώματα
αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ϗ
ἥμισυ, καὶ τὰ πτώμα-
τα αὐτῶν οὐκ [13]ἀφή-
σουσι [14]τεθῆναι εἰς
‡‡μνήματα.
10 Καὶ οἱ κατοικȣ̃ντες
ἐπὶ τῆς γῆς ‖‖[15]χαρȣ̃-
σιν ἐπ' αὐτοῖς, ϗ *‡εὐ-
φρανθήσονται· [17] καὶ
δῶρα *§πέμψουσιν ἀλ-
λήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ
δύο προφῆται [18]ἐβασά-
νισαν τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς
ἡμέρας ϗ ἥμισυ, πνεῦ-
μα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ
[19]εἰςῆλθεν †‡ἐπ' αὐτȣ́ς·
καὶ [20]ἔστησαν ἐπὶ τȣ̀ς
πόδας αὐτῶν, καὶ φό-
βος μέγας †§[5]ἔπεσεν
ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας
αὐτούς.
12 Καὶ †‖[23]ἤκουσαν
φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ
ȣ̓ρανȣ̃, λέγȣσαν αὐτοῖς·
[1]Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ
[1]ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· ϗ
[2]ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ
ἐχθροὶ αὐτῶν.
13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
†ὥρᾳ [3]ἐγένετο σεισμὸς
μέγας, καὶ τὸ δέκατον
[4]τῆς πόλεως [5]ἔπεσε, ϗ
[6]ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ
σεισμῷ ὀνόματα ἀν-
θρώπων χιλιάδες ἑπτά·
καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι
[3]ἐγένοντο, καὶ [8]ἔδωκαν
δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐ-
ρανοῦ.
14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα
[10]ἀπῆλθεν, ††ἰδοὺ ἡ ȣ̓αὶ
ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγ-
γελος ἐσάλπισε, καὶ
[3]ἐγένοντο φωναὶ μεγά-
λαι ἐν τῷ οὐρανῷ, §§λέ-
γουσαι· [3]Ἐγένοντο αἱ
βασιλεῖαι [e]τȣ̃ κόσμου,‖
τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ
*† τοῦ Χριστοῦ αὐτȣ̃,[16]
καὶ βασιλεύσει εἰς τȣ̀ς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.
16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ
τέσσαρες πρεσβύτεροι
οἱ ἐνώπιον *‖τοῦ Θεοῦ
καθήμενοι ἐπὶ τȣ̀ς θρό-
νȣς αὐτῶν, [5]ἔπεσαν ἐπὶ
τὰ πρόςωπα αὐτῶν,
καὶ προςεκύνησαν τῷ
Θεῷ,
17 Λέγοντες· Εὐχαρι-
στοῦμέν σοι, Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ [22]ὢν καὶ ὁ [22]ἦν [b]καὶ
ὁ ἐρχόμενος·‖ ὅτι [24]εἴ-
ληφας τὴν δύναμίν σου
τὴν μεγάλην, καὶ ἐβα-
σίλευσας.

A. D. 96.

1 ἀναβαίνω.
*τὸ τέταρτον
2 θεωρέω. [-f.
† ἡμέρᾳ-h.
3 γίνομαι.
4 s. μέρος.
5 πίπτω.
‡τὸ πτῶμα-a
§ ἰάσει-f.
6 ἀποκτείνω.
‖ αὐτῶν-a.
8 δίδωμι.
9 σταυρόω.
10 ἀπέρχομαι
** βλέπου-
σιν-a.
†† ἡ οὐαὶ ἡ
τρίτη, ἰδȣ̀,
ἔρχεται-n.
13 ἀφίημι.
14 τίθημι.
‡‡ μνῆμα.-a.
§§ λέγοντες·
Ἐγένετο ἡ
βασιλεία-a.
‖‖ χαίρȣσιν-
15 χαίρω. [a.
*† Ἰησȣ̃ Χρι-
στȣ̃, καὶ βα-
σιλεύει-n.
16 s. αἱ βασι-
λεῖαι.
*‡ εὐφραί-
νονται,-i.
17 εὐφραίνω.
*§ δώσȣσιν-h.
18 βασανίζω.
*‖ τȣ̃ θρόνου
τȣ̃ Θεοῦ, οἵ
κάθηνται-n.
19 εἰςέρχο-
μαι.
†‡ αὐτοῖς-h.
ἐν αὐτοῖς-a
al. εἰς αὐτȣ̀ς.
20 ἵστημι.
22 εἰμί. [h.
†§ ἐπέπεσεν-
†‖ ἤκουσα-h.
23 ἀκούω.
24 λαμβάνω.

18 Καὶ τὰ ἔθνη [1]ὠρ-
γίσθησαν, καὶ [2]ἦλθεν ἡ
ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς
τῶν νεκρῶν, [5]κριθῆναι,
καὶ [6]δοῦναι τὸν μισθὸν
τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις, ϗ τοῖς ἁγί-
οις ϗ τοῖς [7]φοβυμένοις
τὸ ὄνομά συ, τοῖς μι-
κροῖς ϗ τοῖς μεγάλοις·
ϗ διαφθεῖραι τοὺς δια-
φθείροντας τὴν γῆν.
19 Καὶ [9]ἠνοίγη ὁ ναὸς
τῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ [11]ὤφθη ἡ κιβωτὸς
τῆς διαθήκης *c αὐτοῦ |
ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ
[13]ἐγένοντο ἀστραπαὶ
καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
d καὶ σεισμὸς| καὶ χά-
λαζα μεγάλη.

Κεφ. ιβ΄.

ΚΑΙ σημεῖον μέγα
[11]ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ·
γυνὴ [16]περιβεβλημένη
[17]τὸν ἥλιον, ϗ ἡ σελήνη
ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτῆς, ϗ ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτῆς στέφανος
ἀστέρων δώδεκα·
2 Καὶ ἐν γαστρὶ [19]ἔ-
χουσα, ** κράζει ὠδί-
νουσα, ϗ [20]βασανιζομέ-
νη [21]τεκεῖν.
3 Καὶ [11]ὤφθη ἄλλο
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἰδοὺ [23]δράκων μέ-
γας ‡‡ [25]πυῤῥὸς, ἔχων
κεφαλὰς ἑπτὰ ϗ κέρατα
δέκα· ϗ ἐπὶ τὰς κεφα-
λὰς αὐτοῦ διαδήματα
ἑπτά.
4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ
σύρει τὸ τρίτον [27]τῶν
ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ [2]ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν γῆν· ϗ ὁ δράκων
[4]ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλού-
σης [21]τεκεῖν, ἵνα ὅταν
[21]τέκῃ, τὸ τέκνον αὐ-
τῆς καταφάγῃ.
5 Καὶ [21]ἔτεκεν υἱὸν
ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποι-
μαίνειν πάντα τὰ ἔθνη
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
[8]ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐ-
τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
† τὸν θρόνον αὐτοῦ.
6 Καὶ ἡ γυνὴ [10]ἔφυγεν
εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου
ἔχει ‡ τόπον [14]ἡτοιμα-
σμένον ἀπὸ τῦ Θεοῦ,
ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐ-
τὴν ἡμέρας χιλίας δια-
κοσίας ἑξήκοντα.
7 Καὶ [13]ἐγένετο πόλε-
μος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ
Μιχαὴλ ϗ οἱ ἄγγελοι
αὐτῦ § [15]ἐπολέμησαν κα-
τὰ τοῦ δράκοντος, ϗ ὁ
δράκων [15]ἐπολέμησε, ϗ
οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·
8 Καὶ οὐκ ‖ ἴσχυσαν,
οὔτε τόπος [18]εὑρέθη
†† αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ.
9 Καὶ [2]ἐβλήθη ὁ δρά-
κων ὁ μέγας, ὁ [22]ὄφις ὁ
ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος
Διάβολος, ϗ d ὁ| Σατα-
νᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκυ-
μένην [24]ὅλην, [2]ἐβλήθη
εἰς τὴν γῆν· ϗ οἱ ἄγγε-
λοι αὐτοῦ μετ' αὐτῦ
[2]ἐβλήθησαν.
10 Καὶ [26]ἤκουσα φωνὴν
μεγάλην λέγυσαν ἐν τῷ
ὀρανῷ· Ἄρτι [13]ἐγένετο

A. D. 96.

1 ὀργίζω.
2 βάλλω.
3 ἔρχομαι.
4 ἵστημι.
5 κρίνω.
6 δίδωμι.
7 φοβέω.
8 ἁρπάζω.
9 ἀνοίγω.
* τῦ κυρίυ-α. al. τῦ Θεοῦ.
† πρὸς-ε.
10 φεύγω.
11 ὀπτομαι.
12 s. χώραν.
13 γίνομαι.
14 ἑτοιμάζω.
‡ ἐκεῖ-ε.
15 πολεμέω, ch. 2. 16. 13. 4. 17. 14. Ja. 4. 2. 2 Ki. 14.15.
§ τῦ πολεμῆσαι μετὰ τῦ δράκ.-α.
16 περιβάλλω
17 s. κατά.
‖ ἴσχυσεν,-α
18 εὑρίσκω.
19 s. ἐμβρυὸν
** ἔκραξεν s. ἔκραξεν-ι.
†† αὐτῷ-h.
20 ch. 9. 5. 14. 10. 20. 10. Mat. 8. 29. 2 Pe. 2. 8.
21 τίκτω.
22 ch. 20. 2. 2 Co. 11. 3.
23 v. 4,7,9,13, 16, 17. c. 13.2,4,11.
24 s. γῆν.
‡‡ πυρὸς,-n.
25 ch. 6. 4.
26 ἀκούω.
27 s. μέρος.

ἡ σωτηρία ϗ ἡ δύναμις
ϗ ἡ βασιλεία τȣ̃ Θεοῦ
ἡμῶν, ϗ ἡ ἐξουσία τοῦ
Χρις-ȣ̃ αὐτȣ̃· ὅτι †[1]κατ-
εβλήθη ὁ ‡[3]κατήγορος
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ
κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώ-
πιον τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν ἡμέ-
ρας καὶ νυκτός.
11 Καὶ αὐτοὶ [7]ἐνίκη-
σαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα
τοῦ ἀρνίȣ, ϗ § διὰ τὸν
λόγον τῆς μαρτυρίας
αὐτῶν· ϗ οὐκ [9]ἠγάπη-
σαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν
ἄχρι θανάτου.
12 Διὰ τοῦτο εὐφραί-
νεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ
ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες.
Οὐαὶ ** τοῖς κατοικοῦ-
σι τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι [11] κατέβη
ὁ Διάβολος πρὸς ὑμᾶς
ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰ-
δὼς, ὅτι ὀλίγον καιρὸν
ἔχει.
13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δρά-
κων[12] ὅτι [13]ἐβλήθη εἰς
τὴν γῆν, [15] ἐδίωξε τὴν
γυναῖκα ἥτις [16] ἔτεκε
τὸν ἄῤῥενα.
14 Καὶ [17] ἐδόθησαν τῇ
γυναικὶ δύο πτέρυγες
τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλȣ,
ἵνα [19]πέτηται εἰς τὴν
ἔρημον εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς, ||| ὅπου τρέφε-
ται ἐκεῖ καιρὸν καὶ
καιροὺς, καὶ ἥμισυ και-
ροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ
ὄφεως.
15 Καὶ [13] ἔβαλεν ὁ
ὄφις ὀπίσω τῆς γυναι-
κὸς ἐκ τοῦ ςόματος αὐ-
τȣ̃ ὕδωρ ὡς ποταμὸν,
ἵνα * ταύτην ποταμο-
φόρητον ποιήσῃ.
16 Καὶ [2]ἐβοήθησεν ἡ
γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ [4] ἤ-
νοιξεν ἡ γῆ τὸ ςόμα
αὐτῆς, ϗ [5]κατέπιε τὸν
ποταμὸν ὃν [13]ἔβαλεν ὁ
δράκων ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ.
17 Καὶ [6]ὠργίσθη ὁ
δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ,
ϗ [8]ἀπῆλθε ποιῆσαι πό-
λεμον μετὰ τῶν λοιπῶν
τοῦ σπέρματος αὐτῆς,
τῶν τηρούντων τὰς ἐν-
τολὰς τοῦ Θεȣ̃, ϗ ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν
|| τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
18 Καὶ ††[10] ἐςάθην ἐπὶ
τὴν ἄμμον τῆς θαλάσ-
σης.

Κεφ. ιγ'.

ΚΑΙ εἶδον ἐκ τῆς θα-
λάσσης θηρίον ἀναβαῖ-
νον, [14] ἔχον κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα·
καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐ-
τοῦ δέκα διαδήματα,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτοῦ ‡‡ὄνομα βλασφη-
μίας.
2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶ-
δον [18]ἦν ὅμοιον παρδά-
λει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
ὡς §§ [20] ἄρκτου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα
λέοντος. Καὶ [17]ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύ-
ναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν
θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξου-
σίαν μεγάλην.
3 Καὶ εἶδον μίαν
*† τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ
ὡς [21] ἐσφαγμένην εἰς

A. D. 96.

* αὐτὴν-a.
† ἐβλήθη-h.
1 καταβάλλω,
2 Co. 4. 9.
He. 6. 1.
2 βοηθέω.
‡ κατήγωρ-a.
3 Jno. 8. 10.
Ac. 23. 30, 35.
24. 8.
25. 16, 18.
2 Mac. 4. 5.
4 ἀνοίγω.
5 καταπίνω,
Mat. 23. 24.
1 Co. 15.54.
2 Co. 5. 4.
2. 7.
He. 11. 29.
1 Pe. 5. 8.
6 ὀργίζω.
7 νικάω.
§ διὰ τὴν μαρτυρίαν-n
8 ἀπέρχομαι
|| Ἰησοῦ.-a.
9 ἀγαπάω.
** τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ-a.
†† ἐστάθη-i.
10 ἵστημι.
11 καταβαίνω
12 ver. 3.
13 βάλλω.
14 ἔχω.
15 διώκω.
16 τίκτω.
‡‡ ὀνόματα-i
17 δίδωμι.
18 εἰμί.
19 πετάω.
20 s. οἱ πόδες
§§ ἄρκου-a.
||| ὅπως τρέφηται-i.
*† ἐκ-e.
21 σφάζω.

θάνατον. Καὶ ἡ πληγὴ
τοῦ θανάτου αὐτοῦ [1]ἐθε-
ραπεύθη, ϗ [2]ἐθαυμάσθη
ἐν ὅλῃ τῇ γῇ [3]ὀπίσω
τοῦ θηρίου.
4 Καὶ [5]προσεκύνησαν
†τὸν δράκοντα ὃς [8]ἔδω-
κεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ,
ϗ [5]προσεκύνησαν ‡τὸ
θηρίον, λέγοντες· Τίς
ὅμοιος τῷ θηρίῳ; §Τίς
‖ δύναται πολεμῆσαι
μετ᾽ αὐτοῦ;
5 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῷ στό-
μα λαλοῦν μεγάλα καὶ
**βλασφημίας, ϗ [8]ἐδό-
θη αὐτῷ ἐξουσία ††ποι-
ῆσαι | μῆνας τεσσαρά-
κοντα δύο.
6 Καὶ [10]ἤνοιξε τὸ στό-
μα αὐτοῦ εἰς βλασφη-
μίαν πρὸς τὸν Θεόν,
βλασφημῆσαι τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκη-
νὴν αὐτοῦ, ᶜκαὶ | τοὺς
ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
τας.
7 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῷ
πόλεμον ποιῆσαι μετὰ
τῶν ἁγίων, καὶ [12]νικῆ-
σαι αὐτούς· ϗ [8]ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶ-
σαν φυλὴν |||καὶ γλῶσ-
σαν καὶ ἔθνος.
8 Καὶ [5]προσκυνήσουσιν
*†αὐτῷ πάντες οἱ κατοι-
κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
οὐ [13]γέγραπται *‡ τὰ
ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ
τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου*‖
†§ [14]ἐσφαγμένου, ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου.
9 Εἴ τις ἔχει οὖς ἀκου-
σάτω.
10 †‖ Εἴ τις αἰχμαλω-

A. D. 96.

1 θεραπεύω.
2 θαυμάζω.
* εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.-n.
3 s. πορευομένη.
4 ἀποκτείνω.
† τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν-a.
5 προσκυνέω.
6 εἰμί.
7 λαλέω.
‡ τῷ θηρίῳ,-a
§ καί-m.
‖ δυνατὸς-h.
8 δίδωμι.
9 ἔχω.
** βλασφημίαν·-h. al. βλάσφημα.
10 ἀνοίγω. [i.
†† πόλεμον-b
‡‡ ϗ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβῇ εἰς-a.
12 νικάω.
§§ τοὺς ἐμοὺς-f
‖‖ ϗ λαὸν-e.
*† αὐτὸν-a.
13 γράφω.
*‡ τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ-a.
*§ εἶχε-i.
*‖ τοῦ-e.
†‡ καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας-n
†§ ἐσφραγισμένου-n.
14 σφάζω.
15 ζάω.
†‖ Vide App.
‡§ ἵνα-f.
‡‖ τῇ εἰκόνι-a

σίαν συνάγει, εἰς αἰχ-
μαλωσίαν ὑπάγει·
*εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀπο-
κτενεῖ,[4] δεῖ αὐτὸν ἐν
μαχαίρᾳ [4]ἀποκτανθῆ-
ναι· ὧδέ [6]ἐστιν ἡ ὑπομο-
νὴ ϗ ἡ πίστις τῶν ἁγί-
ων.
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θη-
ρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
γῆς, καὶ [9]εἶχε κέρατα
ᶜδύο | ὅμοια ἀρνίῳ· ϗ
[7]ἐλάλει ὡς δράκων.
12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶ-
σαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐ-
τοῦ, ϗ ποιεῖ τὴν γῆν
ϗ τοὺς κατοικοῦντας
ἐν αὐτῇ ἵνα [5]προσκυ-
νήσωσι τὸ θηρίον τὸ
πρῶτον, οὗ [1]ἐθεραπεύ-
θη ἡ πληγὴ τοῦ θανά-
του αὐτοῦ.
13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα
μεγάλα, ‡‡ἵνα καὶ πῦρ
ποιῇ καταβαίνειν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν
γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀν-
θρώπων.
14 Καὶ πλανᾷ §§ τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ
[8]ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
ἐνώπιον τοῦ θηρίου·
λέγων τοῖς κατοικοῦσιν
ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι
εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ *§ἔ-
χει τὴν πληγὴν †‡ τῆς
μαχαίρας, καὶ [15]ἔζησε.
15 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῷ
[8]δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκό-
νι τοῦ θηρίου, ἵνα ϗ λαλή-
σῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου,
ϗ ποιήσῃ, ‡§ὅσοι ἂν μὴ
[5]προσκυνήσωσι ‡‖ τὴν

εἰκόνα τοῦ θηρίȣ, ͤἵνα ¹
¹ἀποκτανθῶσι.
16 Καὶ ποιεῖ πάντας,
τοὺς μικροὺς ϗ τοὺς με-
γάλους, ϗ τοὺς πλου-
σίους ϗ τοὺς πτωχοὺς,
ϗ τοὺς ἐλευθέρους ϗ
τȣ̀ς δούλους, ἵνα *²δώ-
σῃ αὐτοῖς † χάραγμα
ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν
τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ ‡ τῶν
μετώπων αὐτῶν.
17 ᶜ Καὶ ¹ ἵνα μή τις
⁴δύνηται ἀγοράσαι ἢ
πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων
τὸ χάραγμα ᵇ ἢ ¹ § τὸ
ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ
τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ.
18 ʳ Ὧδε ἡ σοφία ⁷ἐςίν·
ὁ ἔχων ᵇ τὸν ¹ νοῦν,
¹⁶ψηφισάτω ††τὸν ἀρι-
θμὸν τοῦ θηρίου· ἀρι-
θμὸς γὰρ ἀνθρώπου
⁷ἐστὶ, ϗ ὁ ἀριθμὸς αὐτȣ̃
‡‡ χξς´.

Κεφ. ιδ´.

ΚΑΙ εἶδον, ϗ ἰδοὺ
|||| ἀρνίον *† ¹⁰ ἑστηκὸς
ἐπὶ τὸ ὄρος Σιὼν, ϗ
μετ' αὐτοῦ *§ ἑκατὸν
τεσσαρακοντατέσσαρες
χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ
ὄνομα †‡ τȣ̃ πατρὸς αὐ-
τοῦ ¹²γεγραμμένον ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν.
2 Καὶ ¹³ ἤκȣσα φωνὴν
ἐκ τȣ̃ οὐρανοῦ, ὡς φω-
νὴν ὑδάτων πολλῶν, ϗ
ὡς φωνὴν βροντῆς με-
γάλης· ||*ϗ φωνὴν ¹³ἤ-
κȣσα κιθαρῳδῶν κιθα-
ριζόντων ἐν ταῖς κι-
θάραις αὐτῶν.
3 Καὶ ᵃᾄδουσιν ᵇ ὡς ¹
ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον
τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπι-
ον τῶν τεσσάρων ζώ-
ων, καὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων· καὶ οὐδεὶς ⁴ ἠδύ-
νατο ⁵μαθεῖν τὴν ᾠδὴν,
εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσα-
ρακοντατέσσαρες χι-
λιάδες, οἱ ⁶ ἠγορασμέ-
νοι ἀπὸ τῆς γῆς.
4 Οὗτοί ⁷ ᵘ εἰσιν ¹ οἳ
μετὰ γυναικῶν οὐκ ⁸ ἐ-
μολύνθησαν· παρθένοι
γάρ ⁷ εἰσιν. Οὗτοί ⁷εἰ-
σιν οἱ ἀκολουθοῦντες
τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπά-
γῃ. Οὗτοι || ⁶ ἠγορά-
σθησαν ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων, **ἀπαρχὴ τῷ
Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ·
5 ᶠ Καὶ ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν ȣ̓χ ⁹εὑρέθη §§δό-
λος· ἄμωμοι ᵈγὰρ ¹ ⁷εἰ-
σιν ᵇἐνώπιον τȣ̃ θρόνȣ
τοῦ Θεοῦ. ¹
6 Καὶ εἶδον ᶜ ἄλλον ¹
ἄγγελον *‡¹¹πετώμενον
ἐν μεσȣρανήματι, ἔχον-
τα εὐαγγέλιον αἰώνι-
ον, εὐαγγελίσαι τοὺς
†§κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
γῆς, ϗ †|| πᾶν ἔθνος καὶ
φυλὴν καὶ γλῶσσαν ϗ
λαόν·
7 ‡§ Λέγοντα ἐν φωνῇ
μεγάλῃ· ¹⁴ Φοβήθητε
τὸν ‡||Θεὸν, ϗ ³δότε αὐ-
τῷ δόξαν, ὅτι ¹⁵ ἦλθεν
ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐ-
τοῦ· καὶ προσκυνήσατε
τῷ ποιήσαντι τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
||† θάλασσαν καὶ πηγὰς
ὑδάτων.

A. D. 96.

1 ἀποκτείνω.
2 δίδω.
3 δίδωμι.
4 δύναμαι.
5 μανθάνω.
* δῶσιν-a. al. δώσουσιν-i
† χαράγματα-i.
6 ἀγοράζω.
‡ τὸ μέτωπον
7 εἰμί. [-a.
8 μολύνω, ch. 3. 4.
1 Co. 5. 7.
Isa. 65. 4.
§ τοῦ ὀνόματος-n.
|| ὑπὸ Ἰησȣ̃-f
** ἀπ' ἀρχῆς-n.
†† τὸ ὄνομα-n
9 εὑρίσκω.
‡‡ χις´.-n.
§§ ψεῦδος·-a.
|||| τὸ-e.
*† ἑστὼς-n.
10 ἵστημι.
*‡ πετόμενον-a.
11 πετάω.
*§ ἀριθμὸς-f.
†‡ αὐτȣ̃ ϗ τὸ ὄνομα-e.
†§ καθημένους-a.
12 γράφω.
13 ἀκούω.
†|| ἐπὶ-e.
‡§ λέγων-a.
14 φοβέω.
‡|| κύριον-h.
15 ἔρχομαι.
||* ϗ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς κιθάρ.-a.
||† τὴν-e.
16 ψηφίζω, Lu. 14. 28.

8 Καὶ ἄλλος * ἄγγελος [1] ἠκολούθησε, λέγων· [3] Ἔπεσεν [3] [e] ἔπεσε | Βαβυλὼν [b] ἡ πόλις | ἡ μεγάλη, [c] ὅτι | ἐκ τοῦ οἴνου [d] τοῦ θυμοῦ | τῆς πορνείας αὐτῆς ‡ [4] πεπότικε πάντα ἔθνη.

9 Καὶ || [d] τρίτος | ἄγγελος [1] ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ ϗ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ϗ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ·

10 Καὶ αὐτὸς [5] πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ [7] κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· ϗ [9] βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν [d] ἁγίων | ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ [13] θηρίον ϗ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 [f] Ὧδε §§ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων [14] ἐστίν· [b] ὧδε | οἱ [15] τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ϗ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ [16] ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης [b] μοι· | Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ † ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· § τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην ** καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, †† ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [6] ἐξῆλθεν [d] ἐκ τοῦ ναοῦ, | ‡‡ κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον [8] τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον· ὅτι [10] ἦλθέ [b] σοι | ἡ ὥρα [c] τοῦ | θερίσαι· ὅτι ἐξηράνθη [11] ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ [18] ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· ϗ [12] ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [6] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ [19] ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [d] [6] ἐξῆλθεν | ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· [e] ϗ | [17] ἐφώνησε κραυγῇ με-

A. D. 96.

* δεύτερος-f.
1 ἀκολουθέω.
2 γράφω.
† ἀποθνήσκοντες· ἀπ' ἄρτι λέγει ναὶ τὸ-n.
3 πίπτω.
‡ ἧς, s. καὶ-f.
4 ποτίζω.
§ τὰ γὰρ-i.
|| ἄλλος-a.
** καθήμενον ὅμοιον-a
†† ἔχοντα al. ἔχοντι-n.
5 πίνω.
6 ἐξέρχομαι.
‡‡ al. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
7 κεραννύω, ch. 18. 6.
8 πέμπω.
9 βασανίζω, ch. 9. 5. Mat. 8. 6, 29.
10 ἔρχομαι.
11 ξηραίνω.
12 θερίζω, Mat. 6. 26. 25. 24, 26. Lu. 12. 24. 19. 21, 22. Jno. 4. 36–38. 1 Co. 9. 11. 2 Co. 9. 6. Ga. 6. 7–9.
§§ ἡ-f.
13 ch. 11. 7. 13. 1. Mar. 1. 13. Ac. 10. 12. 11. 6. 28. 4, 5. Tit. 1. 12.
14 εἰμί.
15 τηρέω.
16 ἀκούω.
17 φωνέω.
18 βάλλω.
19 s. ὄντος.

γάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ
δρέπανον τὸ [1] ὀξὺ, λέ-
γων· [2]Πέμψον σου τὸ
δρέπανον τὸ ὀξὺ, ϗ τρύ-
γησον[3] τοὺς βότρυας
τῆς γῆς, ὅτι *[4]ἤκμασαν
αἱ σταφυλαὶ † αὐτῆς.
19 Καὶ [5]ἔβαλεν ὁ ἄγ-
γελος τὸ δρέπανον αὐ-
τοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ [3]ἐ-
τρύγησε τὴν ἄμπελον
τῆς γῆς, καὶ [5]ἔβαλεν
εἰς §τὴν ληνὸν τοῦ θυ-
μοῦ τȣ̃ Θεȣ̃ ** τὴν με-
γάλην.
20 Καὶ [9]ἐπατήθη ἡ λη-
νὸς ‡‡ἔξω τῆς πόλεως·
ϗ [12]ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ
τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν
χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων
ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε'.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλο ση-
μεῖον ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ μέ-
γα ϗ θαυμαστὸν, ἀγγέ-
λȣς ἑπτὰ, ἔχοντας πλη-
γὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας,
ὅτι ἐν αὐταῖς [15] ἐτελέ-
σθη ὁ θυμὸς τȣ̃ Θεοῦ.
2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασ-
σαν ὑαλίνην [17] μεμιγ-
μένην πυρί· καὶ τοὺς
[19] νικῶντας *§ ἐκ τοῦ
θηρίου ϗ ἐκ τῆς εἰκόνος
αὐτοῦ ϗ [b]ἐκ τȣ̃ χαράγ-
ματος αὐτοῦ,[l] ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ, [21] ἑστῶτας ἐπὶ
τὴν θάλασσαν τὴν ὑα-
λίνην, ἔχοντας κιθά-
ρας τοῦ Θεοῦ·
3 Καὶ ᾄδουσι τὴν
ᾠδὴν Μωσέως ‡‡δȣ́λου
τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες·
Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ
τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ
αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς
τῶν ‡ ἁγίων.
4 Τίς οὐ μὴ [6] φοβηθῇ
[c]σε,[l] [d]Κύριε,[l] καὶ [7]δο-
ξάσῃ τὸ ὄνομά σȣ; ὅτι
μόνος ||ὅσιος· ὅτι πάν-
τα†† τὰ ἔθνη [8]ἥξουσι,
καὶ προσκυνήσουσιν ἐν-
ώπιόν σου· ὅτι τὰ δι-
καιώματά σου [10] ἐφα-
νερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶ-
δον, καὶ [b]ἰδοὺ[l] [11]ἠνοί-
γη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς
τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ
οὐρανῷ.
6 Καὶ [12]ἐξῆλθον οἱ
ἑπτὰ ἄγγελοι §§ἔχον-
τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς,
[c]ἐκ τοῦ ναοῦ,[l] ||||[13]ἐνδε-
δυμένοι*† *‡ λίνον κα-
θαρὸν [b]καὶ[l] λαμπρὸν,
ϗ [14] περιεζωσμένοι πε-
ρὶ τὰ στήθη ζώνας χρυ-
σᾶς.
7 Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ζώων [16] ἔδωκε
τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις
ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς
[18]γεμούσας τȣ̃ θυμȣ̃ τοῦ
Θεοῦ τοῦ [20] ζῶντος εἰς
τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
8 Καὶ [23] ἐγεμίσθη ὁ
ναὸς *|| καπνοῦ ἐκ τῆς
δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ·
καὶ οὐδεὶς [22] ἠδύνατο
[24] εἰσελθεῖν εἰς τὸν να-
ὸν, ἄχρι [15] τελεσθῶσιν

A. D. 96.

1 ch. 1. 16. Ps. 56. 4.
2 πέμπω.
3 τρυγάω, Lu. 6. 44.
* ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ-h.
4 ἀκμάζω.
† τῆς γῆς-i.
‡ ἐθνῶν-a. alij αἰώνων-i.
5 βάλλω.
6 φοβέω.
7 δοξάζω.
§ τὸν-n.
|| ἅγιος εἶ-h.
** τὸν μέγαν.-a.
†† πάντες ἥξουσι-h.
8 ἥκω.
9 πατέω.
‡‡ ἔξωθεν-a.
10 φανερόω.
11 ἀνοίγω.
12 ἐξέρχομαι
§§ οἱ-e.
|||| al. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
13 ἐνδύω.
*† οἳ ἦσαν-f.
14 περιζώννυμι.
*‡ λίθον-n.
15 τελέω.
16 δίδωμι.
17 μίγνυμι.
18 γέμω.
19 νικάω.
*§ ἐκ τῆς εἰκόνος καὶ ἐκ τȣ̃ θηρίȣ αὐ-
20 ζάω. [τȣ̃,-n
21 ἵστημι.
*|| ἐκ τοῦ-f.
22 δύναμαι.
23 γεμίζω.
†‡ τοῦ-f.
24 εἰσέρχομαι.

αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν
ἑπτὰ ἀγγέλων.

Κεφ. ιϛ΄.

ΚΑΙ ⁴ ἤκουσα φωνῆς
μεγάλης ᶜ ἐκ τοῦ ναοῦ,|*
λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγ-
γέλοις· Ὑπάγετε, ᵈ ϗ|
⁵ἐκχέατε τὰς ‡ φιάλας
τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς
τὴν γῆν.
2 Καὶ ⁶ἀπῆλθεν ὁ πρῶ-
τος,§ καὶ ⁵ ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ ‖ἐπὶ τὴν
γῆν· καὶ ⁷ ἐγένετο ἕλ-
κος ⁶ κακὸν καὶ | πονη-
ρὸν ** εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους τοὺς ἔχοντας τὸ
¹¹χάραγμα τοῦ θηρίου,
καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐ-
τοῦ προσκυνοῦντας.
3 Καὶ ὁ δεύτερος ᶜ ἄγ-
γελος| ⁵ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν· καὶ ⁷ἐγένετο
αἷμα ὡς νεκροῦ· ϗ πᾶ-
σα ψυχὴ ‡‡ ¹³ ζῶσα|
¹⁵ ἀπέθανεν ἐν τῇ θα-
λάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτος ᵇἄγγε-
λος| ⁵ ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ εἰς τοὺς πο-
ταμοὺς καὶ εἰς τὰς πη-
γὰς τῶν ὑδάτων· καὶ
*† ⁷ ἐγένετο αἷμα.
5 Καὶ ⁴ ἤκουσα τοῦ
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων,
λέγοντος· Δίκαιος,
ᵇ Κύριε,| ³ εἶ, ὁ ³ ὢν,
καὶ ὁ ³ ἦν, ᵇ καὶ | *‡ ὁ
ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρι-
νας·¹⁷
6 Ὅτι αἷμα ἁγίων
ᵉ ϗ| προφητῶν ⁵ ἐξέχε-
αν, καὶ αἷμα αὐτοῖς
¹ ἔδωκας ² πιεῖν· ἄξιοι
ᵇ γάρ | ³ εἰσι.
7 Καὶ ⁴ ἤκουσα ᵇ ἄλλου
ἐκ| † τοῦ θυσιαστηρίου,
λέγοντος· Ναὶ Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι
αἱ κρίσεις σου.
8 Καὶ ὁ τέταρτος
ᵇ ἄγγελος| ⁵ ἐξέχεε
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ
τὸν ἥλιον καὶ ¹ἐδό-
θη αὐτῷ ⁸ καυματίσαι
τοὺς ἀνθρώπους ἐν
πυρί.
9 Καὶ ⁸ ἐκαυματίσθη-
σαν οἱ ἄνθρωποι ⁹ καῦ-
μα μέγα, καὶ ¹⁰ἐβλασ-
φήμησαν †† τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχον-
τος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς
πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ
¹² μετενόησαν ¹ δοῦναι
αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ πέμπτος ᵇἄγ-
γελος| ⁵ ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ
⁷ ἐγένετο ἡ βασιλεία
αὐτοῦ ¹⁴ ἐσκοτωμένη·
καὶ §§ ¹⁶ἐμασσῶντο τὰς
γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ
πόνου·
11 Καὶ ¹⁰ ἐβλασφήμη-
σαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐκ τῶν πόνων
αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλ-
κῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετ-
ενόησαν ¹² ἐκ τῶν ἔρ-
γων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτος ᵇ ἄγγε-
λος| ⁵ ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν πο-
ταμὸν τὸν μέγαν ᵇ τὸν|
Εὐφράτην· καὶ ¹⁸ἐξη-

A. D. 96.
1 δίδωμι.
2 πίνω.
3 εἰμί.
4 ἀκούω.
* alii ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
† alii φωνὴν ἐκ.
5 ἐκχέω.
‡ ἑπτὰ-e.
6 ἀπέρχομαι.
§ ἄγγελος-f.
‖ εἰς-h.
7 γίνομαι.
8 καυματίζω. Mat. 13. 6. Mar. 4. 6.
9 ch. 7. 16.
** ἐπὶ-i.
10 βλασφημέω, Mat. 9. 3. 26. 65. Mar. 3. 28, 29. Lu. 12. 10. Jno. 10. 36. Ro. 2. 24.
†† οἱ ἄνθρωποι τὸ-i.
11 c. 13. 16, 17. 14. 9, 11. 15. 2. 19. 20. 20. 4. Ac. 17. 29.
12 μετανοέω.
13 ζάω.
14 σκοτόω.
‡‡ ζωῆς-a.-d.
15 ἀποθνήσκω.
§§ ἐμασῶντο-n.
16 μασσάομαι. [n.
*† ἐγένοντο-
*‡ alii καὶ ὁ ἐσόμενος, ὅτι-n.
17 κρίνω.
18 ξηραίνω.

ράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ,
ἵνα [1]ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς
τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
*ἀνατολῶν ἡλίου.
13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ
ϛόματος τȣ̃ δράκοντος,
καὶ ἐκ τοῦ ϛόματος τȣ̃
θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος τοῦ ψευδοπρο-
φήτου, πνεύματα τρία
ἀκάθαρτα †ὅμοια [a]βα-
τράχοις‡
14 Εἰσὶ [6] γὰρ πνεύμα-
τα § δαιμόνων ποιοῦν-
τα σημεῖα ‖ ἐκπορεύε-
σθαι| ἐπὶ τοὺς βασι-
λεῖς [b] τῆς γῆς καὶ| τῆς
οἰκουμένης ὅλης, [9]συν-
αγαγεῖν αὐτοὺς εἰς
**πόλεμον τῆς ἡμέρας
d ἐκείνης| τῆς μεγάλης
τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
κράτορος.[11]
15 †† Ἰδοὺ, ἔρχομαι ὡς
κλέπτης. Μακάριος ὁ
γρηγορῶν, καὶ τηρῶν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα
μὴ γυμνὸς περιπατῇ, ϗ
βλέπωσι τὴν ἀσχημο-
σύνην αὐτοῦ.
16 Καὶ [9] συνήγαγεν
αὐτȣ̀ς εἰς τὸν τόπον
τὸν καλούμενον Ἑβρα-
ϊστὶ §§ Ἀρμαγεδδών.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος [b]ἄγ-
γελος| [14]ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ ‖‖εἰς τὸν
ἀέρα· καὶ [16]ἐξῆλθε φω-
νὴ d μεγάλη | *‡ἀπὸ τοῦ
ναοῦ c τοῦ οὐρανȣ̃,| ἀπὸ
τοῦ θρόνου, λέγουσα·
[2]Γέγονε.
18 Καὶ [2]ἐγένοντο φω-
ναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς
d [2] ἐγένετο| μέγας, οἷος
οὐκ [2] ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ
ἄνθρωποι [2] ἐγένοντο
ἐπὶ τῆς γῆς, [3] τηλικοῦ-
τος σεισμὸς οὕτω μέ-
γας.
19 Καὶ [2]ἐγένετο ἡ πό-
λις ἡ μεγάλη εἰς τρία
μέρη, καὶ αἱ πόλεις
τῶν ἐθνῶν [4] ἔπεσον·
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
[7] ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, [8]δοῦναι αὐτῇ τὸ
ποτήριον τοῦ οἴνου
τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
αὐτοῦ.
20 Καὶ πᾶσα νῆσος
[10]ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ
[19] εὑρέθησαν.
21 Καὶ χάλαζα μεγά-
λη ὡς ταλαντιαία κα-
ταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐπὶ τȣ̀ς ἀνθρώπȣς·
ϗ [12]ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν Θεὸν, ἐκ
τῆς πληγῆς τῆς χαλά-
ζης· ὅτι μεγάλη [6]ἐϛὶν
ἡ πληγὴ ‡‡ αὐτῆς σφό-
δρα.

Κεφ. ιζ΄.

ΚΑΙ [13]ἦλθεν εις ἐκ
τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
λας. καὶ ἐλάλησε μετ'
ἐμοῦ, λέγων [b] μοι·|
Δεῦρο, [15]δείξω σοι τὸ
κρῖμα τῆς πόρνης τῆς
μεγάλης, τῆς καθημέ-
νης *† ἐπὶ τῶν ὑδάτων
τῶν πολλῶν·
2 Μεθ' ἧς [17]ἐπόρνευ-
σαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, ϗ [18] ἐμεθύσθησαν
ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορ-

A. D. 96.

1 ἑτοιμάζω.
2 γίνομαι.
* ἀνατολῆς-h
3 2 Co. 1. 10.
He. 2. 3.
Ja. 3. 4.
4 πίπτω.
† ὡς βάτρα-
χοι·-a.
5 Ps. 78. 45.
‡ ἐκπορευ-
θέντα.-f.
6 εἰμί. [a.
§ δαιμονίων-
7 μιμνήσκο-
μαι.
8 δίδωμι.
‖ ἃ ἐκπορεύ-
εται-a.-d.
9 συνάγω.
10 φεύγω.
** τὸν-e.
11 v. 7. c. 1. 8.
2 Co. 6. 18.
†† Οὕτω γὰρ
ἔλεγεν ὁ κύ-
ριος·-f. alii
Ἰδοὺ ἔρχε-
ται. [μέω.
12 βλασφη-
‡‡ αὕτη-n.
13 ἔρχομαι.
§§ Ἀρμαγε-
δών.-a. alii
Μαγεδών.-i.
14 ἐκχέω.
15 δεικνύω.
‖‖ ἐπὶ-l.
16 ἐξέρχομαι
*† ἐπὶ ὑδά-
των πολ-
λῶν.-i.
*‡ ἐκ-i.
17 πορνεύω.
ch. 18. 3, 9.
Jer. 3. 7.
Deu. 23. 17.
18 μεθύσκω,
Lu. 12. 45.
Ep. 5. 18.
19 εὑρίσκω.

νείας αὐτῆς οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν γῆν.
3 Καὶ [2]ἀπήνεγκέ με
εἰς ἔρημον [*]ἐν[1] πνεύμα-
τι· καὶ εἶδον γυναῖκα
καθημένην ἐπὶ θηρίον
κόκκινον, γέμον * ὀνο-
μάτων βλασφημίας,
ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ ꭓ
κέρατα δέκα.
4 Καὶ ἡ γυνὴ § ἡ [3]πε-
ριβεβλημένη πορφύρᾳ,
καὶ κοκκίνῳ, καὶ [4]κε-
χρυσωμένη ‖ χρυσῷ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα
χρυσοῦν ποτήριον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον
βδελυγμάτων καὶ **ἀ-
καθάρτητος πορνείας
αὐτῆς ††
5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον
αὐτῆς [5]ὄνομα[1] ‡‡ [7]γε-
γραμμένον· Μυςήριον·
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ
μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ
τῶν βδελυγμάτων τῆς
γῆς.
6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖ-
κα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵ-
ματος τῶν ἁγίων, ꭓ ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν μαρ-
τύρων Ἰησοῦ· ꭓ [9]ἐθαύ-
μασα, [11]ἰδὼν αὐτὴν,
θαῦμα μέγα.
7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγ-
γελος· Διατί [9]ἐθαύμα-
σας; ἐγώ σοι [14]ἐρῶ τὸ
μυστήριον τῆς γυναι-
κὸς, ꭓ τοῦ θηρίου τοῦ
βαστάζοντος αὐτὴν,
τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ
κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα
κέρατα.
8 *§ Θηρίον ὃ εἶδες,

A. D. 96.

1 εἰμί.
2 ἀποφέρω.
* ὀνόματα-n
† βλεπόν-
των-a.
‡ καὶ πάρε-
σται.-a. alii
ꭓ πάρεστιν.
§ ἦν περιβε-
βλημένη
πορφυροῦν
καὶ κόκκι-
νον,-a.
3 περιβάλλω.
4 χρυσόω,
ch. 18. 16.
Ex. 26. 32.
2 Ch. 3. 7.
‖ χρυσίῳ-a.
** τὰ ἀκά-
θαρτα τῆς
πορνείας-a.
†† τῆς γῆς,-h
5 πίπτω.
6 ἔρχομαι.
‡‡ γεγραμμέ-
νον μυςή-
ριον·-n.
7 γράφω.
8 μένω.
9 θαυμάζω.
§§ οὐκ-n.
10 λαμβάνω.
11 εἴδω. [n.
‖‖ τὸ θηρίον-
12 ver. 17.
Ac. 20. 3.
1 Co. 1. 10.
7. 25, 40.
2 Co. 8. 10.
Philem. 14.
*† αὐτῶν-h.
*‡ διδόα-
σιν.-a.
13 Lu. 11. 22.
18. 22.
Jno. 6. 11.
Ac. 4. 35.
14 εἴρω.
*§ Τὸ-a.

[1]ἦν, ꭓ οὐκ [1]ἔστι· καὶ
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ
τῆς ἀβύσσου, ꭓ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· ꭓ [9]θαυ-
μάσονται οἱ κατοικοῦν-
τες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν
οὐ [7]γέγραπται τὰ ὀνό-
ματα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου) † βλέπον-
τες τὸ θηρίον, ὅ, τι [1]ἦν
καὶ οὐκ [1]ἔστι, ‡ καίπερ
[1]ἐστίν.
9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων
σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφα-
λαὶ, ὄρη [1]εἰσὶν ἑπτὰ,
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται
ἐπ' αὐτῶν.
10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτά
[1]εἰσιν· οἱ πέντε [5]ἔ-
πεσαν, [6]καὶ ὁ εἷς
[1]ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
[6]ἦλθε· καὶ ὅταν [6]ἔλ-
θῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ
[8]μεῖναι.
11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ
[1]ἦν, ꭓ οὐκ [1]ἔςι. καὶ αὐ-
τὸς ὄγδοός [1]ἐστι, ꭓ ἐκ
τῶν ἑπτά [1]ἐςι, καὶ εἰς
ἀπώλειαν ὑπάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρα-
τα ἃ εἶδες, δέκα βασι-
λεῖς [1]εἰσιν, οἵτινες βα-
σιλείαν §§ οὔπω [10]ἔλα-
βον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς
βασιλεῖς μίαν ὥραν
λαμβάνουσι μετὰ ‖‖ τοῦ
θηρίου.
13 Οὗτοι μίαν [12]γνώ-
μην ἔχουσι, καὶ τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ἐξου-
σίαν, *† ἑαυτῶν τῷ
θηρίῳ *‡ [13]διαδιδώσου-
σιν.
14 Οὗτοι μετὰ τοῦ

A. D. 96.

ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτοὺς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιη'.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυΐ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου·

3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς·

5 Ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.

7 Ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν καὶ ἐστρηνίασε,

τοσοῦτον [1]δότε αὐτῇ βα-
σανισμὸν ϗ πένθος· ὅτι
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέ-
γει· †Κάθημαι βασίλισ-
σα, καὶ χήρα οὐκ εἰ-
μὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ
[2]ἴδω.
8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ [3]ἥξουσιν αἱ πλη-
γαὶ αὐτῆς, θάνατος ϗ
πένθος ϗ λιμός· καὶ ἐν
πυρὶ [5]κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ
Θεὸς ὁ ‖ κρίνων αὐτήν.
9 Καὶ †† [6]κλαύσονται
αὐτὴν, καὶ [7]κόψονται
ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς
πορνεύσαντες ϗ στρη-
νιάσαντες, ὅταν βλέ-
πωσι τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς.
10 Ἀπὸ μακρόθεν [10]ἑ-
στηκότες, διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ,
οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη
Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ
ἰσχυρὰ, ὅτι [b]ἐν μιᾷ
ὥρᾳ [11]ἦλθεν ἡ κρίσις
σου.
11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς
γῆς ‖‖κλαίουσι καὶ πεν-
θοῦσιν *† ἐπ' αὐτῇ, ὅτι
τὸν γόμον αὐτῶν οὐ-
δεὶς *§ ἀγοράζει οὐκ
ἔτι·
12 Γόμον χρυσοῦ, καὶ
ἀργύρου, καὶ λίθου τι-
μίου, καὶ μαργαρίτου,
καὶ ‡‡ βύσσου, ϗ §§ πορ-
φύρας, καὶ σηρικοῦ,
καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν
‖‖ ξύλον θύϊνον, καὶ
πᾶν σκεῦος ἐλεφάντι-
νον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ
* ξύλου τιμιωτάτου, ϗ
χαλκοῦ, καὶ σιδήρου,
καὶ ‡ μαρμάρου,
13 Καὶ κινάμωμον, § ϗ
θυμιάματα, ϗ μύρον, ϗ
λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ
ἔλαιον, ϗ σεμίδαλιν, ϗ
σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ
πρόβατα· καὶ [4]ἵππων,
καὶ **ῥεδῶν, καὶ σωμά-
των, ϗ ψυχὰς ἀνθρώ-
πων.
14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς
ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς
σοῦ [8]ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
ϗ πάντα τὰ λιπαρὰ ϗ
τὰ λαμπρὰ ‡‡ [8]ἀπῆλ-
θεν ἀπὸ σοῦ, ϗ οὐκ
ἔτι οὐ μὴ §§ [9]εὑρήσῃς
αὐτά.
15 Οἱ ἔμποροι τούτων
οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐ-
τῆς, ἀπὸ μακρόθεν στή-
σονται,[10] διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, κλαίοντες ϗ πεν-
θοῦντες,
16 [c]Καὶ ‖ λέγοντες·
Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ
μεγάλη, ἡ [12]περιβε-
βλημένη βύσσινον ϗ
πορφυροῦν καὶ κόκκι-
νον, ϗ [13]κεχρυσωμένη
[c]ἐν ‖ *‡ χρυσῷ καὶ λίθῳ
τιμίῳ ϗ μαργαρίταις·
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ [14]ἠρημώθη
ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνή-
της, καὶ πᾶς *‖ἐπὶ τῶν
πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ
ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν
θάλασσαν ἐργάζονται,
ἀπὸ μακρόθεν [10]ἔστη-
σαν,

A. D. 96.

1 δίδωμι.
* λίθου-n.
† Ὅτι κάθημαι al. Ὅτι καθὼς alii Καθὼς κάθημαι-n.
‡ μαργάρου-n
2 εἴδω.
§ καὶ ἄμωμον,-e.
3 ἥκω.
4 s. γόμον.
5 κατακαίω.
‖ κρίνας-a. al. κοινῶν-n
** ῥαιδῶν,-n.
†† κλαύσουσι-h.
6 κλαίω.
7 κόπτω. [α.
‡‡ ἀπώλετο-
8 ἀπέρχομαι.
§§ εὕρῃς-h.
9 εὑρίσκω.
10 ἵστημι.
11 ἔρχομαι.
12 περιβάλλω.
‖‖ κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν-h.
13 χρυσόω, c. 17. 4.
*† ἐφ' ἑαυτοὺς, al. ἐπ' αὐτοὺς,-n.
*‡ χρυσίῳ-a.
*§ ἀγοράζει· οὐκέτι γόμον-n.
14 ἐρημόω.
*‖ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ-a. alii. ὁ ἐπὶ τῶν πλοίων πλέων, ϗ-n
‡‡ βυσσίνου-a
§§ πορφυρᾶ,-i
‖‖ σκεῦος-n.

18 Καὶ ¹ἔκραζον, *²ὁ-
ρῶντες τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
γοντες· Τίς ὁμοία τῇ
πόλει τῇ μεγάλῃ;
19 Καὶ ⁴ἔβαλον χοῦν
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
τῶν, ϗ ¹ἔκραζον κλαί-
οντες καὶ πενθοῦντες,
†λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ,
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ
⁷ἐπλούτησαν πάντες
οἱ ἔχοντες §πλοῖα
ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ
τῆς τιμιότητος αὐτῆς,
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ⁹ἠρημώ-
θη.
20 Εὐφραίνου ἐπ' ‖αὐ-
τὴν, οὐρανὲ, καὶ οἱ
ἅγιοι ††ἀπόστολοι
καὶ οἱ προφῆται,
ὅτι ¹⁰ἔκρινεν ὁ Θεὸς
τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐ-
τῆς.
21 Καὶ ¹²ἦρεν εἷς
ἄγγελος ἰσχυρὸς λί-
θον ὡς μύλον μέγαν,
καὶ ⁴ἔβαλεν εἰς τὴν
θάλασσαν, λέγων· Οὕ-
τως ὁρμήματι ⁴βληθή-
σεται Βαβυλὼν ἡ με-
γάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
¹⁵εὑρεθῇ ἔτι.
22 Καὶ φωνὴ ¹⁷κιθα-
ρῳδῶν ϗ ¹⁸μουσικῶν
ϗ ¹⁸αὐλητῶν καὶ σαλ-
πιστῶν οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης οὐ μὴ ¹⁵εὑρεθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· ϗ φωνὴ μύ-
λου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν
σοὶ ἔτι·
23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ
μὴ ²²φανῇ ἐν σοὶ ἔτι·
ϗ φωνὴ νυμφίου καὶ
νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· ⁶ὅτι ǀ οἱ
ἔμποροί σου ³ἦσαν οἱ
μεγιστᾶνες τῆς γῆς,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ
σου ⁵ἐπλανήθησαν πάν-
τα τὰ ἔθνη.
24 Καὶ ἐν αὐτῇ ‡αἷμα
προφητῶν ϗ ἁγίων εὑ-
ρέθη,¹⁵ ϗ πάντων τῶν
⁶ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς
γῆς.

Κεφ. ιθ΄.

ᵇΚΑΙ ǀ μετὰ ταῦτα
⁸ἤκουσα ¶φωνὴν ὄχλου
πολλοῦ μεγάλην ἐν
τῷ οὐρανῷ, **λέγον-
τος· ¹¹Ἀλληλούϊα·
ἡ σωτηρία ϗ ἡ ‡‡δόξα
ᵇκαὶ ἡ τιμὴ,ǀ καὶ ἡ δύ-
ναμις ¹² §§Κυρίῳ τῷ
Θεῷ ἡμῶν·
2 ʰὍτι ἀληθιναὶ καὶ
δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐ-
τοῦ· ὅτι ¹⁰ἔκρινε τὴν
πόρνην τὴν μεγάλην,
ἥτις ‖‖ ¹⁴ἔφθειρε τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐ-
τῆς, καὶ ¹⁶ἐξεδίκησε τὸ
αἷμα τῶν δούλων αὐ-
τοῦ ἐκ ᵇτῆς ǀ χειρὸς
αὐτῆς.
3 Καὶ δεύτερον *†εἴ-
ρηκαν· Ἀλληλούϊα.
Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς
ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων.
4 Καὶ ²⁰ἔπεσον οἱ
πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι
ϗ τέσσαρες, ϗ τὰ τέσ-
σαρα ζῶα, ϗ ²¹προσε-
κύνησαν τῷ Θεῷ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ *‡τοῦ

A. D. 96.

1 κράζω.
* βλέποντες-a.
2 ὁράω.
3 εἰμι.
4 βάλλω.
5 πλανάω.
† καὶ λέγοντες-i.
‡ αἵματα-a.
6 σφάζω.
7 πλουτέω.
§ τὰ πλοῖα-h.
8 ἀκούω.
9 ἐρημόω.
‖ αὐτῇ-a.
¶ ὡς φωνὴν-a
** λεγόντων-a.
†† καὶ οἱ-e.
10 κρίνω.
11 ver. 3,4,6. confer. Ps. 104. 35.
‡‡ δύναμις ϗ ἡ δόξα-h.
12 αἴρω.
§§ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν-a.al. τῷ Θεῷ-n.
13 s. βοηθήτω.
‖‖ διέφθειρε-h
14 φθείρω.
15 εὑρίσκω.
16 ἐκδικέω, ch. 6. 10. Lu. 18. 3.5. Ro. 12. 19. 2 Co. 10. 6. 2 Ki. 9. 7. Je. 50. 15.
*† εἴρηκεν-n.
17 ch. 14. 2.
18 1 Mac. 9. 39, 41.
19 Mat. 9. 23.
20 πίπτω.
21 προςκυνέω
22 φαίνω.
*‡ τῷ θρόνῳ,-i.

θρόνῳ, λέγοντες· 'Α-
μήν· Ἀλληλούϊα.
5 Καὶ φωνὴ * ἐκ τοῦ
θρόνου [2]ἐξῆλθε, λέγου-
σα· Αἰνεῖτε †τὸν Θεὸν
ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι
αὐτοῦ, καὶ οἱ [3]φοβούμε-
νοι αὐτὸν [b]καὶ| οἱ μι-
κροὶ ϗ οἱ μεγάλοι.
6 Καὶ [5]ἤκουσα [a]ὡς|
φωνὴν ὄχλου πολλοῦ,
καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων
πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν
βροντῶν ἰσχυρῶν ‡λέ-
γοντας· 'Αλληλούϊα·
ὅτι [6]ἐβασίλευσε Κύρι-
ος ὁ Θεὸς § ὁ παντοκρά-
τωρ.
7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλ-
λιώμεθα, καὶ [8]δῶμεν
τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι
[9]ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ
ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ
[a]αὐτοῦ| [13]ἡτοίμασεν
ἑαυτήν.
8 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῇ ἵνα
[10]περιβάληται βύσσι-
νον[14] καθαρὸν καὶ λαμ-
πρόν· τὸ γὰρ βύσσινον,
τὰ [16]δικαιώματά [17]ἐςι
τῶν ἁγίων.
9 Καὶ λέγει μοι· Γρά-
ψον·[19] Μακάριοι οἱ εἰς
τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου
τοῦ ἀρνίου [21]κεκλημέ-
νοι. Καὶ λέγει μοι·
Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθι-
νοί [17]εἰσι τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ [22]ἔπεσον ἔμ-
προσθεν τῶν ποδῶν αὐ-
τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ·
καὶ λέγει μοι· §§"Ορα
μή·[23] σύνδουλός σου
εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν
σου τῶν ἐχόντων τὴν

A. D. 96.

1 ch. 6. 9. 12. 17.
* ἀπὸ-h.
2 ἐξέρχομαι.
† τῷ Θεῷ-h.
3 φοβέω.
4 ἀνοίγω.
5 ἀκούω.
‡ λέγοντες-a. al. λεγόντων·
6 βασιλεύω.
§ ἡμῶν-e.
|| ὀνόματα γεγραμμένα καὶ-f.
7 εἴδω.
8 δίδωμι.
9 ἔρχομαι.
10 περιβάλλω, ch. 3. 5; 4. 4. 7. 9, 13. 10. 1. 11. 3. 12. 1.
11 s. κατὰ.
12 βάπτω.
13 ἑτοιμάζω.
** κέκληται-h.
14 s. ἔνδυμα.
15 ἀκολουθέω
16 Lu. 1. 6. Ro. 5. 16, 18. 8. 4.
17 εἰμί.
18 s. ἦμενα.
19 γράφω.
20 ἐνδύω.
21 καλέω.
†† δίστομος ὀξεῖα,-h.
‡‡ πατάξῃ-a.
22 πίπτω.
23 s. ποιήσῃς.
§§ "Ορα, μὴ ποιήσῃς· σύνδουλός alii "Ορα, μὴ σύνδουλός-n.

[1]μαρτυρίαν τοῦ 'Ιησοῦ·
τῷ Θεῷ προσκύνησον·
ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ
'Ιησοῦ [17]ἐστι τὸ
πνεῦμα τῆς προφητεί-
ας.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐ-
ρανὸν [4]ἀνεῳγμένον, ϗ
ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, ϗ ὁ
καθήμενος ἐπ' αὐτὸν,
[e]καλούμενος| πιστὸς
καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν
δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
πολεμεῖ.
12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ [c]ὡς| φλὸξ πυρὸς,
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ διαδήματα πολ-
λά· ἔχων|| ὄνομα [19]γε-
γραμμένον, ὃ οὐδεὶς [7]οἶ-
δεν εἰ μὴ αὐτός.
13 Καὶ [10]περιβεβλη-
μένος [11]ἱμάτιον [12]βε-
βαμμένον αἵματι· καὶ
**καλεῖται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ· 'Ο λόγος τοῦ
Θεοῦ.
14 Καὶ τὰ στρατεύμα-
τα ἐν τῷ οὐρανῷ [15]ἠκο-
λούθει αὐτῷ [18]ἐφ' ἵπποις
λευκοῖς, [20]ἐνδεδυμένοι
βύσσινον [14]λευκὸν [b]ϗ|
καθαρόν.
15 Καὶ ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ ἐκπορεύε-
ται ῥομφαία ††ὀξεῖα,
ἵνα ἐν αὐτῇ ‡‡πατάσ-
σῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐ-
τὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
αὐτὸς πατεῖ τὴν λη-
νὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυ-
μοῦ [b]καὶ| τῆς ὀργῆς
τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
κράτορος.

16 Καὶ ἔχει ᵃ ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ¹ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ᵇ τὸ ¹ ὄνομα ² γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ᵈ ἕνα ¹ * ἄγγελον ⁴ ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ⁵ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς ⁷ πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε ‡ καὶ ⁸ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον § τοῦ μεγάλου Θεοῦ·

18 Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων †† ꭓ δούλων, ꭓ μικρῶν, ‡‡ καὶ μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ ¹¹ στρατεύματα αὐτῶν ² συνηγμένα ¹³ ποιῆσαι πόλεμον ‖‖ μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ¹⁴ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ *† μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ¹³ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ¹⁷ ἐπλάνησε τοὺς ¹⁹ λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ²⁰ ζῶντες ἐβλήθησαν ¹ οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν ᵇ τῷ ¹ θείῳ·

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ³ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ † ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ⁶ ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν·

Κεφ. κ'.

ΚΑΙ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν ‖ κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, ꭓ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ⁹ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ²² ἐστι Διάβολος καὶ Σατανᾶς· ** καὶ ¹⁰ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη.

3 Καὶ ¹ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν ᵇ αὐτὸν, ¹ καὶ ¹² ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ §§ ¹⁷ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῇ ᵃ τὰ ¹ χίλια ἔτη· ᶜ καὶ ¹ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους· καὶ ¹⁵ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρῖμα ¹⁶ ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ¹⁸ πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ ²¹ προσεκύνησαν ‡* τῷ θηρίῳ, οὔτε

A. D. 96.

1 βάλλω.
2 γράφω.
3 ἀποκτείνω.
* alii ἄλλον-n.
4 ἵστημι.
† ἐξελθοῦσῃ-a.
5 κράζω.
6 χορτάζω.
7 πετάω.
‡ συνάχθητε-a.
8 συνάγω.
§ τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ-a.
‖ κλεῖν-a.
9 κρατέω.
** ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην,-f.
†† τε-e.
‡‡ τε καὶ-i.
10 δέω.
11 ver. 14. ch. 9. 16. Mat. 22. 7. Lu. 23. 11. Ac. 23. 10, 27.
12 σφραγίζω.
13 ποιέω.
§§ πλανᾷ-a.
‖‖ τὸν πόλεμον-i.
14 πιάζω.
*† ὁ μετ' αὐτοῦ ψευ.-a.
15 καθίζω.
16 δίδωμι.
17 πλανάω.
18 πελεκίζω.
19 λαμβάνω.
20 ζάω.
21 προσκυνέω.
*‡ τὸ θηρίον-a.
22 εἰμί.

τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· καὶ
οὐκ [1]ἔλαβον τὸ χά-
ραγμα ἐπὶ τὸ μέτω-
πον [b]αὐτῶν,[1] καὶ ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ
[3]ἔζησαν, καὶ [5]ἐβασί-
λευσαν μετὰ Χριστοῦ
‡ χίλια ἔτη.
5 [c]Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν
νεκρῶν οὐκ §[6]ἀνέζησαν
|| ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια
ἔτη.[1] **Αὕτη ἡ ἀνάστα-
σις ἡ πρώτη.
6 Μακάριος καὶ ἅγιος
ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ
ἀναστάσει τῇ πρώτῃ·
ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος
ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ἀλλ' [9]ἔσονται
ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ ϗ τοῦ
Χριστοῦ, καὶ βασιλεύ-
σουσι |||| μετ' αὐτοῦ χί-
λια ἔτη.
7 Καὶ *†ὅταν τελεσθῇ
[c]τὰ[1] χίλια ἔτη, λυθή-
σεται ὁ Σατανᾶς ἐκ
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ·
8 Καὶ [14]ἐξελεύσεται
[15]πλανῆσαι τὰ ἔθνη
τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
γωνίαις τῆς γῆς, τὸν
Γὼγ καὶ [c]τὸν[1] Μαγὼγ,
[17]συναγαγεῖν αὐτοὺς
εἰς *‡πόλεμον, ὧν ὁ
ἀριθμὸς *§ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης.
9 Καὶ [18]ἀνέβησαν ἐπὶ
τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ
†‡[19]ἐκύκλωσαν τὴν παρ-
εμβολὴν τῶν ἁγίων,
καὶ τὴν πόλιν τὴν [20]ἠ-
γαπημένην· καὶ [21]κατέ-
βη πῦρ [d]ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,[1]
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατ-
έφαγεν[22] αὐτούς·

10 Καὶ ὁ Διάβολος ὁ
πλανῶν αὐτοὺς [2]ἐβλήθη
εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυ-
ρὸς καὶ θείου, ὅπου †τὸ
θηρίον καὶ ὁ ψευδοπρο-
φήτης· καὶ [4]βασανι-
σθήσονται ἡμέρας καὶ
νυκτὸς [e]εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων.[1]
11 Καὶ εἶδον θρόνον
λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν
καθήμενον ἐπ' ††αὐτοῦ,
οὗ ἀπὸ προσώπου [7]ἔφυ-
γεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς·
καὶ τόπος οὐχ [8]εὑρέθη
αὐτοῖς·
12 Καὶ εἶδον τοὺς νε-
κροὺς, μικροὺς καὶ μεγά-
λους, [10]ἑστῶτας ἐνώπιον
τοῦ ‡‡Θεοῦ, καὶ βιβλία
§§[11]ἠνεῴχθησαν· καὶ
βιβλίον ἄλλο [11]ἠνεῴ-
χθη, ὅ [9]ἐστι τῆς ζωῆς·
ϗ [12]ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ
ἐκ τῶν [13]γεγραμμένων
ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.
13 Καὶ [16]ἔδωκεν ἡ θά-
λασσα τοὺς ἐν αὐτῇ
νεκροὺς, καὶ ὁ θάνατος
καὶ ὁ ᾅδης [16]ἔδωκαν
τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκροὺς·
καὶ [12]ἐκρίθησαν ἕκα-
στος κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν.
14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ
ὁ ᾅδης [2]ἐβλήθησαν εἰς
τὴν λίμνην τοῦ πυρός·
οὗτός *||ἐστιν [9]ὁ δεύτε-
ρος θάνατος.
15 Καὶ εἴ τις οὐχ [8]εὑ-
ρέθη ἐν ¶§τῇ βίβλῳ
τῆς ζωῆς [13]γεγραμμέ-
νος, [2]ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρός.

A. D. 96.

* τὴν εἰκό-
να-h.
1 λαμβάνω.
2 βάλλω.
† καὶ-e.
3 ζάω.
‡ τὰ-a. al. d.
4 βασανίζω.
5 βασιλεύω.
6 ἀναζάω,
Ro. 14. 9.
§ ἔζησαν-a.
|| ἄχρι-a.
** ὅτι αὕτη-n
†† αὐτὸν,-a.
7 φεύγω.
8 εὑρίσκω.
9 εἰμί.
10 ἵστημι.
‡‡ θρόνου-a.
§§ ἠνοίχθη-
σαν-a.
11 ἀνοίγω.
|||| μετὰ ταῦ-
τα-i.
12 κρίνω.
13 γράφω.
*† μετὰ τὰ-h.
14 ἐξέρχομαι
15 πλανάω,
ch. 12. 9.
16 δίδωμι.
17 συνάγω.
*‡ τὸν πόλε-
μον,-i.
*§ αὐτῶν-e.
18 ἀναβαίνω
*|| ὁ θάνατος
ὁ δεύτερος
ἐστι-a. alii
ἐστιν ἡ λί-
μνη τοῦ πυ-
ρός.-f. i.
†‡ ἐκύκλευ-
σαν-i.
19 κυκλόω.
20 ἀγαπάω.
†§ τῷ βι-
βλίῳ-h.
21 καταβαίνω
22 καταφάγω

Κεφ. κα΄.
ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν
καινὸν καὶ γῆν καινήν·
ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς
καὶ ἡ πρώτη γῆ* [1]παρ-
ῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα
οὐκ [3]ἔστιν ἔτι.
2 Καὶ ‖ ἐγὼ Ἰωάν-
νης εἶδον τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν, Ἱερουσα-
λὴμ καινὴν, καταβαί-
νουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [5]ἡτοι-
μασμένην ὡς νύμφην
[7]κεκοσμημένην τῷ ἀν-
δρὶ αὐτῆς.
3 Καὶ [8]ἤκουσα φω-
νῆς μεγάλης ἐκ τοῦ
§§ οὐρανοῦ, λεγούσης·
Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ
Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ σκηνώσει
μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ
*‡λαοὶ αὐτοῦ [3]ἔσονται,
καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς [3]ἔ-
σται μετ' αὐτῶν, [c] Θεὸς
αὐτῶν·‖
4 Καὶ [11] ἐξαλείψει [b] ὁ
Θεὸς ‖ *§ πᾶν δάκρυον
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος
οὐκ [3]ἔσται ἔτι· οὔτε πέν-
θος οὔτε κραυγὴ, οὔτε πό-
νος οὐκ [3]ἔσται ἔτι· ὅτι
τὰ πρῶτα [13]ἀπῆλθον.
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμε-
νος ἐπὶ †‖ τοῦ θρόνου·
Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ.
Καὶ λέγει μοι·‖ [15]Γρά-
ψον· ὅτι οὗτοι οἱ λό-
γοι ἀληθινοὶ καὶ πι-
στοί †§ [3]εἰσι.
6 Καὶ εἶπέ μοι· †‖
[17] Γέγονε. Ἐγώ εἰμι
τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ

A. D. 96.
* ἀπῆλθον-a. al. ἀπῆλθε.
1 παρέρχομαι.
2 δίδωμι.
† αὐτῷ ἐκ-i.
3 εἰμί. [τῷ-i.
‡ δώσω αὐ-
§ ταῦτα,-a.
‖ Vide App.
4 Mat. 8. 26.
** Τοῖς δὲ δειλοῖς-a.
†† ἀπίστοις χ ἁμαρτωλοῖς καὶ-i.
5 ἑτοιμάζω.
6 βδελύσσομαι.
7 κοσμέω.
‡‡ φαρμακοῖς-a.
8 ἀκούω.
§§ θρόνου,-n.
‖‖ ὁ θάνατος ὁ δεύτερος-a.
9 ἔρχομαι.
*† ἐκ τῶν-i.
*‡ λαὸς,-l.
10 λαλέω.
11 ἐξαλείφω.
12 δεικνύω.
*§ ἀπ' αὐτῶν-f.
*‖ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου-h. al. τὴν νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου-i.
13 ἀπέρχομαι
14 ἀποφέρω.
†‖ τῷ θρόνῳ·
15 γράφω. [-a
†§ τοῦ Θεοῦ-f.
16 Phi. 2. 15.
†‖ γέγοναν. Ἐγὼ τὸ-h. alii Γέγονα τὸ-i.
17 γίνομαι.

ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
Ἐγὼ τῷ διψῶντι [2]δώ-
σω † ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ
ὕδατος τῆς ζωῆς δω-
ρεάν.
7 Ὁ νικῶν ‡ κληρονο-
μήσει § πάντα, καὶ [3] ἔ-
σομαι αὐτῷ Θεὸς, καὶ
αὐτὸς [3]ἔσται μοι [c] ὁ ‖
υἱός.
8 **Δειλοῖς [4] δὲ καὶ
††ἀπίστοις χ [6] ἐβδελυγ-
μένοις καὶ φονεῦσι καὶ
πόρνοις χ ‡‡ φαρμακεῦ-
σι καὶ εἰδωλολάτραις,
καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι,
τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ
λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυ-
ρὶ καὶ θείῳ, ὅ [3] ἐστι
‖‖ δεύτερος θάνατος.
9 Καὶ [9]ἦλθε πρός με
εἷς *† τῶν ἑπτὰ ἀγγέ-
λων τῶν ἐχόντων τὰς
ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμού-
σας [d] τῶν ‖ ἑπτὰ πλη-
γῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ
ἐλάλησε [10] μετ' ἐμοῦ, λέ-
γων· Δεῦρο, [12]δείξω
σοι *‖ τὴν νύμφην τοῦ
ἀρνίου τὴν γυναῖκα.
10 Καὶ [14] ἀπήνεγκέ με
ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος
μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ
[12] ἔδειξέ μοι τὴν πό-
λιν [b] τὴν μεγάλην, ‖
τὴν ἁγίαν Ἱερουσα-
λὴμ, καταβαίνουσαν
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ·
11 Ἔχουσαν τὴν δό-
ξαν τοῦ Θεοῦ· [b] καὶ ‖ ὁ
[16]φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος
λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς
λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
λίζοντι·

12 *ʼΕχουσάν τε τεῖ-
χος μέγα καὶ ὑψη-
λὸν, †ἔχουσαν πυλῶ-
νας δώδεκα, καὶ ἐπὶ
τοῖς πυλῶσιν ἀγγέ-
λους δώδεκα, καὶ ὀνό-
ματα [1] ἐπιγεγραμμένα,
ἅ [2] ἐστι § τῶν δώδεκα
φυλῶν τῶν υἱῶν ʼΙσ-
ραήλ.
13 ‖ ʼΑπʼ ἀνατολῆς, πυ-
λῶνες τρεῖς· †† ἀπὸ
βοῤῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς·
†† ἀπὸ νότου, πυλῶνες
τρεῖς· †† ἀπὸ δυσμῶν,
πυλῶνες τρεῖς.
14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς
πόλεως ἔχον θεμελί-
ους δώδεκα, καὶ §§ ἐν
αὐτοῖς ὀνόματα τῶν
δώδεκα ἀποστόλων τοῦ
ἀρνίου.
15 Καὶ ὁ λαλῶν μετʼ
ἐμοῦ [4] εἶχε ‖‖ κάλαμον
χρυσοῦν, ἵνα [5] μετρήσῃ
τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυ-
λῶνας αὐτῆς, [e] καὶ τὸ
τεῖχος αὐτῆς.[1]
16 Καὶ ἡ πόλις τετρά-
γωνος κεῖται, ⁊ τὸ μῆ-
κος[7] αὐτῆς [b] τοσοῦτόν
[a] ἐστιν[1] ὅσον [c] καὶ [1] τὸ
[a] πλάτος· καὶ [5] ἐμέτρη-
σε τὴν πόλιν τῷ καλά-
μῳ ἐπὶ *‡ σταδίων δώ-
δεκα χιλιάδων· *§ τὸ
μῆκος καὶ τὸ πλάτος
[e] καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς [1]
ἴσα [2] ἐστί.
17 Καὶ [e5] ἐμέτρησε [1] τὸ
τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν
τεσσαράκοντα τεσσά-
ρων [e] πηχῶν,[1] †‡ μέτρον
ἀνθρώπου, ὅ [2] ἐστιν
ἀγγέλου.

18 Καὶ [2] ἦν ἡ ἐνδόμη-
σις τοῦ τείχους αὐτῆς,
ἴασπις· καὶ ἡ πόλις
χρυσίον καθαρὸν, ‡ ὁ-
μοία ὑάλῳ καθαρῷ.
19 [d] Καὶ [1] οἱ θεμέλιοι
τοῦ τείχους τῆς πόλεως
παντὶ λίθῳ τιμίῳ [3] κε-
κοσμημένοι· ὁ θεμέ-
λιος ὁ πρῶτος, ἴασπις·
ὁ δεύτερος, σάπφειρος·
ὁ τρίτος, **χαλκηδών·
ὁ τέταρτος, σμάραγ-
δος·
20 ʼΟ πέμπτος, σαρδό-
νυξ· ὁ ἕκτος ‡‡σάρδιος·
ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος·
ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ
ἔνατος, τοπάζιον· ὁ
δέκατος, χρυσόπρασος·
ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος·
ὁ δωδέκατος, ἀμέθυ-
στος.
21 Καὶ οἱ δώδεκα πυ-
λῶνες, δώδεκα μαρ-
γαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκα-
στος τῶν πυλώνων [2] ἦν
ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου·
καὶ ἡ πλατεῖα τῆς
πόλεως, χρυσίον καθα-
ρὸν, ὡς [8] ὕαλος *† δια-
φανής.
22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον
ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος
ὁ Θεὸς ὁ [10] παντοκρά-
τωρ, ναὸς αὐτῆς [2] ἐστι,
καὶ τὸ ἀρνίον.
23 Καὶ ἡ πόλις οὐ
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου
οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα
φαίνωσιν [b] ἐν[1] *‖ αὐτῇ·
ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ
[6] ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ
ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρ-
νίον.

A. D. 96.

* ἔχουσα τεῖχος-a.
† ἔχουσα-a.
‡ ὅμοιον-h.
1 ἐπιγράφω, Mar. 15. 26. Ac. 17. 23. He. 8. 10.
2 εἰμί.
§ ὀνόματα-f.
3 κοσμέω.
‖ ʼΑπὸ ἀνατολῶν-a.
** καρχηδών-i.
†† καὶ ἀπὸ-i. ter.
‡‡ σάρδιον-h
§§ ἐπʼ αὐτῶν δώδεκα-a.
4 ἔχω.
‖‖ μέτρον-e.
5 μετρέω. [a.
*† διαυγής-
*‡ σταδίους-a
*§ δώδεκα-f.
*‖ αὐτὴ γὰρ ἡ δόξα-i.
†‡ al. σταδίων-n.
6 φωτίζω, ch. 18. 1. 22. 5. Lu. 11. 36. Is. 60. 19.
7 Ep. 3. 18. Ge. 6. 15. Je. 52. 22.
8 Hab. 1. 6. 2 Mac. 12.16.
9 ver. 18. Job 28. 17.
10 ch. 1. 8. 4. 8. 11. 17. 15. 3. 16. 7,14. 19. 6,15. 2 Co. 6. 18. 2 Sa. 5. 10. Job 5. 17.

ράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ,
ἵνα [1]ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς
τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
*ἀνατολῶν ἡλίου.
13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ
ϛόματος τῦ δράκοντος,
καὶ ἐκ τοῦ ϛόματος τῦ
θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος τοῦ ψευδοπρο-
φήτου, πνεύματα τρία
ἀκάθαρτα †ὅμοια [4]βα-
τράχοις·‡
14 Εἰσὶ [5] γὰρ πνεύμα-
τα § δαιμόνων ποιοῦν-
τα σημεῖα ‖ ἐκπορεύε-
σθαι ǀ ἐπὶ τοὺς βασι-
λεῖς [b] τῆς γῆς καὶǀ τῆς
οἰκουμένης ὅλης, [9]συν-
αγαγεῖν αὐτοὺς εἰς
** πόλεμον τῆς ἡμέρας
[d] ἐκείνης[l] τῆς μεγάλης
τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
κράτορος.[11]
15 †† Ἰδοὺ, ἔρχομαι ὡς
κλέπτης. Μακάριος ὁ
γρηγορῶν, καὶ τηρῶν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα
μὴ γυμνὸς περιπατῇ, ϗ
βλέπωσι τὴν ἀσχημο-
σύνην αὐτοῦ.
16 Καὶ [8] συνήγαγεν
αὐτὺς εἰς τὸν τόπον
τὸν καλούμενον Ἑβρα-
ϊστὶ §§ Ἀρμαγεδδών.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγ-
γελοςǀ [14]ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ ‖‖εἰς τὸν
ἀέρα· καὶ [18]ἐξῆλθε φω-
νὴ [d]μεγάλη ǀ *‡ἀπὸ τοῦ
ναοῦ cτοῦ οὐρανῦ,[l] ἀπὸ
τοῦ θρόνου, λέγουσα·
[2]Γέγονε.
18 Καὶ [2]ἐγένοντο φω-
ναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς
[d][2] ἐγένετοǀ μέγας, οἷος
οὐκ [2] ἐγένετο ἀφ᾿ οὗ οἱ
ἄνθρωποι [2] ἐγένοιτο
ἐπὶ τῆς γῆς, [3] τηλικοῦ-
τος σεισμὸς οὕτω μέ-
γας.
19 Καὶ [2]ἐγένετο ἡ πό-
λις ἡ μεγάλη εἰς τρία
μέρη, καὶ αἱ πόλεις
τῶν ἐθνῶν [4] ἔπεσον·
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
[7] ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, [8]δοῦναι αὐτῇ τὸ
ποτήριον τοῦ οἴνου
τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
αὐτοῦ.
20 Καὶ πᾶσα νῆσος
[10]ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ
[19] εὑρέθησαν.
21 Καὶ χάλαζα μεγά-
λη ὡς ταλαντιαία κα-
ταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐπὶ τὺς ἀνθρώπυς·
ϗ [12]ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν Θεὸν, ἐκ
τῆς πληγῆς τῆς χαλά-
ζης· ὅτι μεγάλη [6]ἐϛὶν
ἡ πληγὴ ‡‡ αὐτῆς σφό-
δρα.

Κεφ. ιζ΄.

ΚΑΙ [13] ἦλθεν εἰς ἐκ
τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
λας, καὶ ἐλάλησε μετ᾿
ἐμοῦ, λέγων [b] μοι· ǀ
Δεῦρο, [15]δείξω σοι τὸ
κρῖμα τῆς πόρνης τῆς
μεγάλης, τῆς καθημέ-
νης *† ἐπὶ τῶν ὑδάτων
τῶν πολλῶν·
2 Μεθ᾿ ἧς [17]ἐπόρνευ-
σαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, ϗ [18] ἐμεθύσθησαν
ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορ-

A. D. 96.

1 ἑτοιμάζω.
2 γίνομαι.
* ἀνατολῆς-h
3 2 Co. 1. 10.
He. 2. 3.
Ja. 3. 4.
4 πίπτω.
† ὡς βάτρα-
χοι·-a.
5 Ps. 78. 45.
‡ ἐκπορευ-
θέντα.-f.
6 εἰμί. [a.
§ δαιμονίων-
7 μιμνήσκο-
μαι.
8 δίδωμι.
‖ ἃ ἐκπορεύ-
εται-a.-d.
9 συνάγω.
10 φεύγω.
** τὸν-e.
11 v. 7. c. 1. 8.
2 Co. 6. 18.
†† Οὕτω γὰρ
ἔλεγεν ὁ κύ-
ριος-f. alii
Ἰδοὺ ἔρχε-
ται. [μέω.
12 βλασφη-
‡‡ αὕτη-n.
13 ἔρχομαι.
§§ Ἀρμαγε-
δών.-a. alii
Μαγεδών.-i.
14 ἐκχέω.
15 δεικνύω.
‖‖ ἐπὶ-i.
16 ἐξέρχομαι
*† ἐπὶ ὑδά-
των πολ-
λῶν.-i.
*‡ ἐκ-i.
17 πορνεύω,
ch. 18. 3, 9.
Jer. 3. 7.
Deu. 23. 17.
18 μεθύσκω,
Lu. 12. 45.
Ep. 5. 18.
19 εὑρίσκω.

νείας αὐτῆς οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν γῆν.
3 Καὶ [2] ἀπήνεγκέ με
εἰς ἔρημον * ἐν[1] πνεύμα-
τι· καὶ εἶδον γυναῖκα
καθημένην ἐπὶ θηρίον
κόκκινον, γέμον * ὀνο-
μάτων βλασφημίας,
ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ ϗ
κέρατα δέκα.
4 Καὶ ἡ γυνὴ § ἡ [3] πε-
ριβεβλημένη πορφύρᾳ,
καὶ κοκκίνῳ, καὶ [4] κε-
χρυσωμένη ‖ χρυσῷ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα
χρυσοῦν ποτήριον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον
βδελυγμάτων καὶ ** ἀ-
καθάρτητος πορνείας
αὐτῆς ††
5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον
αὐτῆς * ὄνομα[1] ‡‡ [7] γε-
γραμμένον· Μυςήριον·
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ
μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ
τῶν βδελυγμάτων τῆς
γῆς.
6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖ-
κα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵ-
ματος τῶν ἁγίων, ϗ ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν μαρ-
τύρων Ἰησοῦ· ϗ [9] ἐθαύ-
μασα, [11] ἰδὼν αὐτὴν,
θαῦμα μέγα.
7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγ-
γελος· Διατί [9] ἐθαύμα-
σας; ἐγώ σοι [14] ἐρῶ τὸ
μυστήριον τῆς γυναι-
κὸς, ϗ τοῦ θηρίου τοῦ
βαστάζοντος αὐτὴν,
τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ
κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα
κέρατα.
8 *§ Θηρίον ὃ εἶδες,
[1] ἦν, ϗ οὐκ [1] ἔστι· καὶ
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ
τῆς ἀβύσσου, ϗ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· ϗ [9] θαυ-
μάσονται οἱ κατοικοῦν-
τες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν
οὐ [7] γέγραπται τὰ ὀνό-
ματα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου) † βλέπον-
τες τὸ θηρίον, ὅ, τι [1] ἦν
καὶ οὐκ [1] ἔστι, ‡ καίπερ
[1] ἐστίν.
9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων
σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφα-
λαὶ, ὄρη [1] εἰσὶν ἑπτὰ,
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται
ἐπ' αὐτῶν.
10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτά
[1] εἰσιν· οἱ πέντε [5] ἔ-
πεσαν, [b] καὶ ὁ εἷς
[1] ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
[6] ἦλθε· καὶ ὅταν [6] ἔλ-
θῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ
[8] μεῖναι.
11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ
[1] ἦν, ϗ οὐκ [1] ἔςι, καὶ αὐ-
τὸς ὄγδοός [1] ἐστι, ϗ ἐκ
τῶν ἑπτά [1] ἐςι, καὶ εἰς
ἀπώλειαν ὑπάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρα-
τα ἃ εἶδες, δέκα βασι-
λεῖς [1] εἰσιν, οἵτινες βα-
σιλείαν §§ οὔπω [10] ἔλα-
βον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς
βασιλεῖς μίαν ὥραν
λαμβάνουσι μετὰ ‖‖ τοῦ
θηρίου.
13 Οὗτοι μίαν [12] γνώ-
μην ἔχουσι, καὶ τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ἐξου-
σίαν, *† ἑαυτῶν τῷ
θηρίῳ *‡ [13] διαδιδώσου-
σιν.
14 Οὗτοι μετὰ τοῦ

A. D. 96.

1 εἰμί.
2 ἀποφέρω.
* ὀνόματα-n
† βλεπόν-
των-a.
‡ καὶ πάρε-
σται.-a. alii
ϗ πάρεστιν.
§ ἦν περιβε-
βλημένη
πορφυροῦν
καὶ κόκκι-
νον,-a.
3 περιβάλλω.
4 χρυσόω,
ch. 18. 16.
Ex. 26. 32.
2 Ch. 3. 7.
‖ χρυσίῳ-a.
** τὰ ἀκά-
θαρτα τῆς
πορνείας-a.
†† τῆς γῆς,-h
5 πίπτω.
6 ἔρχομαι.
‡‡ γεγραμμέ-
νον μυςή-
ριον·-n.
7 γράφω.
8 μένω.
9 θαυμάζω.
§§ οὐκ-n.
10 λαμβάνω.
11 εἴδω. [n.
‖‖ τὸ θηρίον-
12 ver. 17.
Ac. 20. 3.
1 Co. 1. 10.
7. 25, 40.
2 Co. 8. 10.
Philem. 14.
*† αὐτῶν-h.
*‡ διδόα-
σιν.-a.
13 Lu. 11. 22.
18. 22.
Jno. 6. 11.
Ac. 4. 35.
14 εἴρω.
*§ Τὸ-e.

ἀρνίου πολεμήσουσι,
καὶ τὸ ἀρνίον νική-
σει αὐτοὺς, ὅτι Κύριος
† κυρίων [3] ἐστὶ καὶ Βα-
σιλεὺς βασιλέων· καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ
καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πι-
στοί.
15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ
ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ
πόρνη κάθηται, λαοὶ ϗ
ὄχλοι [3]εἰσὶ, ϗ ἔθνη καὶ
γλῶσσαι.
16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα
ἃ εἶδες ††ἐπὶ τὸ θηρίον,
οὗτοι [5] μισήσουσι τὴν
πόρνην, καὶ [7] ἠρημωμέ-
νην ποιήσουσιν αὐτὴν
‡‡καὶ γυμνὴν,|§§ καὶ τὰς
σάρκας αὐτῆς φάγον-
ται, καὶ αὐτὴν κατα-
καύσουσιν ἐν πυρί.
17 Ὁ γὰρ Θεὸς [10]ἔδω-
κεν εἰς τὰς καρδίας αὐ-
τῶν ποιῆσαι τὴν γνώ-
μην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι
μίαν γνώμην, ϗ [10] δοῦ-
ναι τὴν βασιλείαν αὐ-
τῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι
*‡τελεσθῇ *§τὰ ῥήματα
τοῦ Θεοῦ.
18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶ-
δες, [3]ἔστιν ἡ πόλις ἡ
μεγάλη, ἡ ἔχουσα βα-
σιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιη'.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶ-
δον †§ἄγγελον κατα-
βαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν
μεγάλην· καὶ ἡ γῆ [18] ἐ-
φωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
αὐτοῦ.

A. D. 96.

1 κράζω.
* ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ,-a.al. ἐν ἰσχύϊ,-i
† ὁ Θεός ἐστι-n
2 πίπτω.
3 εἰμί.
4 γίνομαι.
‡ δαιμονίου-f.
§ ϗ μεμισημένου,-f.
‖ θηρίου-n. al. utrumque conjungunt.
5 μισέω.
** alii τοῦ θυμοῦ-e.
†† καὶ τὸ-a.
‡‡ πεπότικε, alii πέπτωκαν s. πεπτώκασι-n
6 πορνεύω.
7 ἐρημόω.
§§ al. καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτὴν
8 πλουτέω.
9 ἀκούω.
10 δίδωμι.
‖‖ Ἐξέλθε-i.
*† βλαβῆτε-n.
13 λαμβάνω.
*‡ τελεσθήσονται-a. al. τελεσθῶσιν-h.
*§ οἱ λόγοι-a.
*‖ ἐκολλήθησαν-a.
14 ἀκολουθέω.
15 μνημονεύω
†‡ αὐτῆς-f.
16 ἀποδίδωμι.
†§ ἄλλον-e.
†‖ al. τὰ.
‡§ αὐτῆς-f.
17 κεραννύω.
18 φωτίζω.
19 δοξάζω.

2 Καὶ [1] ἔκραξεν *ἐν
ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ,
λέγων· [2]†Ἔπεσεν [2]ἔπε-
σε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη,
καὶ [4] ἐγένετο κατοικη-
τήριον δαιμόνων, καὶ
φυλακὴ παντὸς πνεύ-
ματος ‡ ἀκαθάρτου,§ ϗ
φυλακὴ παντὸς ‖ ὀρνέου
ἀκαθάρτου καὶ [5] μεμι-
σημένου·
3 Ὅτι ἐκ [e] τοῦ οἴνου|
** τοῦ θυμοῦ [e]τῆς πορ-
νείας| αὐτῆς ‡‡ πέπω-
κε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
μετ' αὐτῆς [6] ἐπόρνευ-
σαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς
γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
τοῦ στρήνους αὐτῆς
[8] ἐπλούτησαν.
4 Καὶ [9] ἤκουσα ἄλλην
φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
λέγουσαν· ‖‖ Ἐξέλθετε
ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου,
ἵνα μὴ συγκοινωνήση-
τε ταῖς ἁμαρτίαις αὐ-
τῆς, καὶ ἵνα μὴ *†[13]λά-
βητε ἐκ τῶν πληγῶν
αὐτῆς·
5 Ὅτι *‖ [14] ἠκολούθη-
σαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι
ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, ϗ [15]ἐ-
μνημόνευσεν †‡ὁ Θεὸς
τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.
6 Ἀπόδοτε[16] αὐτῇ ὡς
ϗ αὐτὴ [16]ἀπέδωκεν ὑ-
μῖν,| καὶ διπλώσατε
[e] αὐτῇ| †‖διπλᾶ κατὰ τὰ
ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ πο-
τηρίῳ ‡§ ᾧ [17] ἐκέρασε,
[17] κεράσατε αὐτῇ δι-
πλοῦν.
7 Ὅσα [19]ἐδόξασεν ἑ-
αυτὴν, καὶ ἐστρηνίασε,

τοσοῦτον [1]δότε αὐτῇ βα-
σανισμὸν ϗ πένθος· ὅτι
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέ-
γει· †Κάθημαι βασίλισ-
σα, καὶ χήρα οὐκ εἰ-
μὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ
[2]ἴδω.
8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ [3]ἥξουσιν αἱ πλη-
γαὶ αὐτῆς, θάνατος ϗ
πένθος ϗ λιμός· καὶ ἐν
πυρὶ [5]κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ
Θεὸς ὁ ‖κρίνων αὐτήν.
9 Καὶ †† [6]κλαύσονται
[b]αὐτὴν,[!] καὶ [7]κόψονται
ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς
πορνεύσαντες ϗ στρη-
νιάσαντες, ὅταν βλέ-
πωσι τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς.
10 Ἀπὸ μακρόθεν [10]ἑ-
στηκότες, διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ,
οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη
Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ
ἰσχυρὰ, ὅτι [b]ἐν[!] μιᾷ
ὥρᾳ [11]ἦλθεν ἡ κρίσις
σου.
11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς
γῆς ‖‖κλαίουσι καὶ πέν-
θοῦσιν *† ἐπ' αὐτῇ, ὅτι
τὸν γόμον αὐτῶν οὐ-
δεὶς *§ ἀγοράζει οὐκ
ἔτι·
12 Γόμον χρυσοῦ, καὶ
ἀργύρου, καὶ λίθου τι-
μίου, καὶ μαργαρίτου,
καὶ †‡ βύσσου, ϗ †§ πορ-
φύρας, καὶ σηρικοῦ,
καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν
†‖ ξύλον θύϊνον, καὶ
πᾶν σκεῦος ἐλεφάντι-

A. D. 96.

1 δίδωμι.
* ἦλθον-n.
† Ὅτι κάθημαι al. Ὅτι καθῶς alii Καθῶς κάθημαι-n.
‡ μαργάρων-n.
2 εἴδω.
§ καὶ ἄμωμον,-a.
3 ἥκω.
4 s. γόμον.
5 κατακαίω.
‖ κρίνας-a. al. κρινῶν-n.
** ῥαιδῶν,-n.
†† κλαύσουσι-h.
6 κλαίω.
7 κόπτω. [a.
‡‡ ἀπώλετο-
8 ἀπέρχομαι.
§§ εὕρῃς-h.
9 εὑρίσκω.
10 ἵστημι.
11 ἔρχομαι.
12 περιβάλλω.
‖‖ κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν-h.
13 χρυσόω, c. 17. 4.
*† ἐφ' ἑαυτοὺς, al. ἐπ' αὐτοὺς,-n.
*‡ χρυσίῳ-a.
*§ ἀγοράζει· οὐκέτι γόμον-n.
14 ἐρημόω.
*‖ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ-a. alii. ὁ ἐπὶ τῶν πλοίων πλέων, ϗ-n
†‡ βυσσίνου-a
†§ πορφυρᾶς,-i
†‖ σκεῦος-n.

νον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ
* ξύλου τιμιωτάτου, ϗ
χαλκοῦ, καὶ σιδήρου,
καὶ ‡ μαρμάρου,
13 Καὶ κινάμωμον, § ϗ
θυμιάματα, ϗ μύρον, ϗ
λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ
ἔλαιον, ϗ σεμίδαλιν, ϗ
σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ
πρόβατα· καὶ [4]ἵππων,
καὶ ** ῥεδῶν, καὶ σωμά-
των, ϗ ψυχὰς ἀνθρώ-
πων.
14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς
ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς
σου [8]ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
ϗ πάντα τὰ λιπαρὰ ϗ
τὰ λαμπρὰ ‡‡ [8]ἀπῆλ-
θεν ἀπὸ σοῦ, ϗ οὐκ
ἔτι οὐ μὴ §§ [9]εὑρήσῃς
αὐτά.
15 Οἱ ἔμποροι τούτων
οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐ-
τῆς, ἀπὸ μακρόθεν στή-
σονται,[10] διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, κλαίοντες ϗ πεν-
θοῦντες,
16 [c]Καὶ[!] λέγοντες·
Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ
μεγάλη, ἡ [12]περιβε-
βλημένη βύσσινον ϗ
πορφυροῦν καὶ κόκκι-
νον, ϗ [13]κεχρυσωμένη
[c]ἐν[!] *‡ χρυσῷ καὶ λίθῳ
τιμίῳ ϗ μαργαρίταις·
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ [14]ἠρημώθη
ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνή-
της, καὶ πᾶς *‖ ἐπὶ τῶν
πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ
ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν
θάλασσαν ἐργάζονται,
ἀπὸ μακρόθεν [10]ἔστη-
σαν,

18 Καὶ [1]ἔκραζον, *[2]ὁ-
ρῶντες τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
γοντες· Τίς ὁμοία τῇ
πόλει τῇ μεγάλῃ;
19 Καὶ [4]ἔβαλον χοῦν
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
τῶν, ϗ [1]ἔκραζον κλαί-
οντες καὶ πενθοῦντες,
†λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ,
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ
[7]ἐπλούτησαν πάντες
οἱ ἔχοντες §πλοῖα
ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ
τῆς τιμιότητος αὐτῆς.
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ [9]ἠρημώ-
θη.
20 Εὐφραίνου ἐπ' ‖αὐ-
τὴν, οὐρανὲ, καὶ οἱ
ἅγιοι ††ἀπόστολοι
καὶ οἱ προφῆται,
ὅτι [10]ἔκρινεν ὁ Θεὸς
τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐ-
τῆς.
21 Καὶ [12]ἦρεν εἷς
ἄγγελος ἰσχυρὸς λί-
θον ὡς μύλον μέγαν,
καὶ [4]ἔβαλεν εἰς τὴν
θάλασσαν, λέγων· Οὕ-
τως ὁρμήματι [4]βληθή-
σεται Βαβυλὼν ἡ με-
γάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
[15]εὑρεθῇ ἔτι.
22 Καὶ φωνὴ [17]κιθα-
ρῳδῶν ϗ [18]μουσικῶν
ϗ [19]αὐλητῶν καὶ σαλ-
πιστῶν οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης οὐ μὴ [15]εὑρεθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· ϗ φωνὴ μύ-
λου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν
σοὶ ἔτι·
23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ
μὴ [22]φανῇ ἐν σοὶ ἔτι·
ϗ φωνὴ νυμφίου καὶ
νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· [e]ὅτι | οἱ
ἔμποροί σου [3]ἦσαν οἱ
μεγιστᾶνες τῆς γῆς,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ
σου [5]ἐπλανήθησαν πάν-
τα τὰ ἔθνη.
24 Καὶ ἐν αὐτῇ ‡αἷμα
προφητῶν ϗ ἁγίων εὑ-
ρέθη,[15] ϗ πάντων τῶν
[6]ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς
γῆς.

Κεφ. ιθʹ.

[b]ΚΑΙ | μετὰ ταῦτα
[8]ἤκουσα ¶φωνὴν ὄχλου
πολλοῦ μεγάλην ἐν
τῷ οὐρανῷ, **λέγον-
τος· [11]Ἀλληλούϊα·
ἡ σωτηρία ϗ ἡ ‡‡δόξα
[b]καὶ ἡ τιμὴ,| καὶ ἡ δύ-
ναμις [13] §§Κυρίῳ τῷ
Θεῷ ἡμῶν·
2 Ὅτι ἀληθιναὶ καὶ
δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐ-
τοῦ· ὅτι [10]ἔκρινε τὴν
πόρνην τὴν μεγάλην,
ἥτις ‖‖[14]ἔφθειρε τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐ-
τῆς, καὶ [16]ἐξεδίκησε τὸ
αἷμα τῶν δούλων αὐ-
τοῦ ἐκ [b]τῆς | χειρὸς
αὐτῆς.
3 Καὶ δεύτερον *†εἴ-
ρηκαν· Ἀλληλούϊα.
Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς
ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων.
4 Καὶ [20]ἔπεσον οἱ
πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι
ϗ τέσσαρες, ϗ τὰ τέσ-
σαρα ζῶα, ϗ [21]προσε-
κύνησαν τῷ Θεῷ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ *‡τοῦ

A. D. 96.

1 κράζω.
* βλέποντες-a.
2 ὁράω.
3 εἰμι.
4 βάλλω.
5 πλανάω.
† καὶ λέγοντες-i.
‡ αἵματα-a.
6 σφάζω.
7 πλουτέω.
§ τὰ πλοῖα-h.
8 ἀκούω.
9 ἐρημόω.
‖ αὐτῇ-a.
¶ ὡς φωνὴν-a
** λεγόντων-a.
†† καὶ οἱ-e.
10 κρίνω.
11 ver. 3,4,6. confer. Ps. 104. 35.
‡‡ δύναμις ϗ ἡ δόξα-h.
12 αἴρω.
§§ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν-a.al. τῷ Θεῷ.-n.
13 s. δοθήτω.
‖‖ διέφθειρε-h
14 φθείρω.
15 εὑρίσκω.
16 ἐκδικέω, ch. 6. 10. Lu. 18. 3.5. Ro. 12. 19. 2 Co. 10. 6. 2 Ki. 9. 7. Je. 50. 15.
*† εἴρηκεν-n.
17 ch. 14. 2.
18 1 Mac. 9. 39, 41.
19 Mat. 9. 23.
20 πίπτω.
21 προσκυνέω
22 φαίνω.
*‡ τῷ θρόνῳ,-i.

θρόνῳ, λέγοντες· Ἀ-
μήν· Ἀλληλούϊα.
5 Καὶ φωνὴ * ἐκ τοῦ
θρόνου [2]ἐξῆλθε, λέγου-
σα· Αἰνεῖτε †τὸν Θεὸν
ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι
αὐτοῦ, καὶ οἱ [3]φοβούμε-
νοι αὐτὸν b καὶ | οἱ μι-
κροὶ ϗ οἱ μεγάλοι.
6 Καὶ [5]ἤκουσα [c]ὡς |
φωνὴν ὄχλου πολλοῦ,
καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων
πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν
βροντῶν ἰσχυρῶν ‡ λέ-
γοντας· Ἀλληλούϊα·
ὅτι [6]ἐβασίλευσε Κύρι-
ος ὁ Θεὸς § ὁ παντοκρά-
τωρ.
7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλ-
λιώμεθα, καὶ [8]δῶμεν
τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι
[9]ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ
ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ
[e]αὐτοῦ | [13]ἡτοίμασεν
ἑαυτήν.
8 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῇ ἵνα
[10]περιβάληται βύσσι-
νον[14] καθαρὸν καὶ λαμ-
πρόν· τὸ γὰρ βύσσινον,
τὰ [16]δικαιώματά [17]ἐστι
τῶν ἁγίων.
9 Καὶ λέγει μοι· Γρά-
ψον·[19] Μακάριοι οἱ εἰς
τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου
τοῦ ἀρνίου [21]κεκλημέ-
νοι. Καὶ λέγει μοι·
Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθι-
νοί [17]εἰσι τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ [22]ἔπεσον ἔμ-
προσθεν τῶν ποδῶν αὐ-
τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ·
καὶ λέγει μοι· §§ Ὅρα
μή·[23] σύνδουλός σου
εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν
σου τῶν ἐχόντων τὴν
[1]μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ·
τῷ Θεῷ προσκύνησον·
ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ
Ἰησοῦ [17]ἐστι τὸ
πνεῦμα τῆς προφητεί-
ας.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐ-
ρανὸν * ἀνεῳγμένον, ϗ
ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, ϗ ὁ
καθήμενος ἐπ' αὐτὸν,
[c]καλούμενος | πιστὸς
καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν
δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
πολεμεῖ.
12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ [c]ὡς | φλὸξ πυρὸς,
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ διαδήματα πολ-
λά· ἔχων ‖ ὄνομα [19]γε-
γραμμένον, ὃ οὐδεὶς [7]οἶ-
δεν εἰ μὴ αὐτός.
13 Καὶ [10]περιβεβλη-
μένος [11]ἱμάτιον [12]βε-
βαμμένον αἵματι· καὶ
** καλεῖται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ· Ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ.
14 Καὶ τὰ στρατεύμα-
τα ἐν τῷ οὐρανῷ [15]ἠκο-
λούθει αὐτῷ [18]ἐφ' ἵπποις
λευκοῖς, [20]ἐνδεδυμένοι
βύσσινον [14]λευκὸν b ϗ |
καθαρόν.
15 Καὶ ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ ἐκπορεύε-
ται ῥομφαία †† ὀξεῖα,
ἵνα ἐν αὐτῇ ‡‡ πατάσ-
σῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐ-
τὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
αὐτὸς πατεῖ τὴν λη-
νὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυ-
μοῦ b καὶ | τῆς ὀργῆς
τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
κράτορος.

A. D. 96.

1 ch. 6. 9. 12. 17.
* ἀπὸ-h.
2 ἐξέρχομαι.
† τῷ Θεῷ-h.
3 φοβέω.
4 ἀνοίγω.
5 ἀκούω.
‡ λέγοντες-a. al. λεγόντων-
6 βασιλεύω.
§ ἡμῶν-e.
‖ ὀνόματα γεγραμμένα καὶ-f.
7 εἴδω.
8 δίδωμι.
9 ἔρχομαι.
10 περιβάλλω, ch. 3. 5; 4. 4. 7. 9, 13. 10. 1. 11. 3. 12. 1.
11 s. κατά.
12 βάπτω.
13 ἑτοιμάζω.
** κέκληται-h.
14 s. ἔνδυμα.
15 ἀκολουθέω
16 Lu. 1. 6. Ro. 5. 16, 18. 8. 4.
17 εἰμί.
18 s. ἥμενα.
19 γράφω.
20 ἐνδύω.
21 καλέω.
†† δίστομος ὀξεῖα,-h.
‡‡ πατάξῃ-a.
22 πίπτω.
23 s. ποιήσῃς.
§§ Ὅρα, μὴ ποιήσῃς· σύνδουλός alii Ὅρα, μὴ σύνδουλός-n.

Κεφ. κα΄.

ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν
καινὸν καὶ γῆν καινήν·
ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς
καὶ ἡ πρώτη γῆ* [1]παρ-
ῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα
οὐκ [3]ἔστιν ἔτι.
2 Καὶ ‖ ἐγὼ Ἰωάν-
νης εἶδον τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν, Ἱερουσα-
λὴμ καινὴν, καταβαί-
νουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [5]ἡτοι-
μασμένην ὡς νύμφην
[7]κεκοσμημένην τῷ ἀν-
δρὶ αὐτῆς.
3 Καὶ [8]ἤκουσα φω-
νῆς μεγάλης ἐκ τοῦ
§§ οὐρανοῦ, λεγούσης·
Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ
Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ σκηνώσει
μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ
*‡λαοὶ αὐτοῦ [3]ἔσονται,
καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς [3]ἔ-
σται μετ' αὐτῶν, [c]Θεὸς
αὐτῶν·|
4 Καὶ [11]ἐξαλείψει [b]ὁ
Θεὸς | *§ πᾶν δάκρυον
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος
οὐκ [3]ἔσται ἔτι· οὔτε πέν-
θος οὔτε κραυγὴ, οὔτε πό-
νος οὐκ [3]ἔσται ἔτι· ὅτι
τὰ πρῶτα [13]ἀπῆλθον.
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμε-
νος ἐπὶ †‡ τοῦ θρόνου·
Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ.
Καὶ λέγει μοι·| [15]Γρά-
ψον· ὅτι οὗτοι οἱ λό-
γοι ἀληθινοὶ καὶ πι-
στοί †§ [3]εἰσι.
6 Καὶ εἶπέ μοι· †‖
[17]Γέγονε. Ἐγώ εἰμι
τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ
ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
Ἐγὼ τῷ διψῶντι [2]δώ-
σω † ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ
ὕδατος τῆς ζωῆς δω-
ρεάν.
7 Ὁ νικῶν ‡ κληρονο-
μήσει § πάντα, καὶ [3]ἔ-
σομαι αὐτῷ Θεὸς, καὶ
αὐτὸς [3]ἔσται μοι [e]ὁ|
υἱός.
8 **Δειλοῖς [4] δὲ καὶ
†† ἀπίστοις ϗ [6]ἐβδελυγ-
μένοις καὶ φονεῦσι καὶ
πόρνοις ϗ ‡‡ φαρμακεῦ-
σι καὶ εἰδωλολάτραις,
καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι,
τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ
λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυ-
ρὶ καὶ θείῳ, ὅ [3]ἐστι
‖‖ δεύτερος θάνατος.
9 Καὶ [9]ἦλθε [b]πρός με|
εἷς *† τῶν ἑπτὰ ἀγγέ-
λων τῶν ἐχόντων τὰς
ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμού-
σας [d]τῶν| ἑπτὰ πλη-
γῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ
ἐλάλησε [10]μετ' ἐμοῦ, λέ-
γων· Δεῦρο, [12]δείξω
σοι *‖ τὴν νύμφην τοῦ
ἀρνίου τὴν γυναῖκα.
10 Καὶ [14]ἀπήνεγκέ με
ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος
μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ
[12]ἔδειξέ μοι τὴν πό-
λιν [b]τὴν μεγάλην,|
τὴν ἁγίαν Ἱερουσα-
λὴμ, καταβαίνουσαν
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ·
11 Ἔχουσαν τὴν δό-
ξαν τοῦ Θεοῦ· [b]καὶ| ὁ
[16]φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος
λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς
λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
λίζοντι·

A. D. 96.

* ἀπῆλθον-a. al. ἀπῆλθε.
1 παρέρχομαι.
2 δίδωμι.
† αὐτῷ ἐκ-i.
3 εἰμί. [τῷ-i.
‡ δώσω αὐ-
§ ταῦτα,-a.
‖ Vide App.
4 Mat. 8. 26.
** Τοῖς δὲ δειλοῖς-a.
†† ἀπίστοις ϗ ἁμαρτωλοῖς καὶ-i.
5 ἑτοιμάζω.
6 βδελύσσομαι.
7 κοσμέω.
‡‡ φαρμακοῖς-a.
8 ἀκούω.
§§ θρόνου,-n.
‖‖ ὁ θάνατος ὁ δεύτερος-a.
9 ἔρχομαι.
*† ἐκ τῶν-i.
*‡ λαὸς,-l.
10 λαλέω.
11 ἐξαλείφω.
12 δεικνύω.
*§ ἀπ' αὐτῶν-f.
*‖ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου-h. al. τὴν νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου-i.
13 ἀπέρχομαι
14 ἀποφέρω.
†‡ τῷ θρόνῳ·
15 γράφω. [-a
†§ τοῦ Θεοῦ-f.
16 Phi. 2. 15.
†‖ γέγοναν. Ἐγὼ τὸ-h. alii Γέγονα τὸ-i.
17 γίνομαι.

12 *²Ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, †ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ¹ἐπιγεγραμμένα, ‡ ²ἐστι § τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

13 ‖ Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· ††ἀπὸ βοῤῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ††ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· ††ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ §§ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ ⁴εἶχε ‖‖ κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα ⁵μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, ᶜκαὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.¹

16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, ⁷ τὸ μῆκος⁷ αὐτῆς ᵇτοσοῦτόν ²ἐστιν¹ ὅσον ᶜκαὶ¹ τὸ ⁸πλάτος· καὶ ⁸ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ *‡ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· *§ τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος ᵉκαὶ τὸ ὕψος αὐτῆς¹ ἴσα ²ἐστί.

17 Καὶ ᵉ⁵ἐμέτρησε¹ τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων ᵉπηχῶν,¹ ‡‡ μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ²ἐστιν ἀγγέλου.

18 Καὶ ²ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ‡ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ.

19 ᵈ Καὶ ¹ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ ²κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, **χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος ‡‡σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ²ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ²ὕαλος *† διαφανής.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ¹⁰παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ²ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ᵇἐν¹ *‖ αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ⁶ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

A. D. 96.

* ἔχυσα τεῖχος-a.
† ἔχουσα-a.
‡ ὅμοιον-h.
1 ἐπιγράφω, Mar. 15. 26. Ac. 17. 23. He. 8. 10.
2 εἰμί.
§ ὀνόματα-f.
3 κοσμέω.
‖ Ἀπὸ ἀνατολῶν-a.
** καρχηδών-i.
†† καὶ ἀπὸ-i. ter.
‡‡ σάρδιον-h
§§ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα-a.
4 ἔχω.
‖‖ μέτρον-e.
5 μετρέω. [a.
*† διαυγής.-
*‡ σταδίους-a
*§ δώδεκα-f.
*‖ αὐτῇ γὰρ ἡ δόξα-i.
‡‡ al. σταδίων,-n.
6 φωτίζω, ch. 18. 1. 22. 5. Lu. 11. 36. Is. 60. 19.
7 Ep. 3. 18. Ge. 6. 15. Je. 52. 22.
8 Hab. 1. 6. 2 Mac. 12.16.
9 ver. 18. Job 28. 17.
10 ch. 1. 8. 4. 8. 11. 17. 15. 3. 16. 7, 14. 19. 6, 15. 2 Co. 6. 18. 2 Sa. 5. 10. Job 5. 17.

24 Καὶ * τὰ ἔθνη τῶν
σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ
αὐτῆς περιπατήσουσι· ϗ
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
φέρουσι †τὴν δόξαν [c]καὶ
τὴν τιμὴν[1] ‡αὐτῶν εἰς
αὐτήν.
25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐ-
τῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν
ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ
[2]ἔσται ἐκεῖ.
26 Καὶ [4]οἴσουσι τὴν δό-
ξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν
ἐθνῶν εἰς αὐτήν.§§
27 Καὶ οὐ μὴ [6]εἰςέλθῃ
εἰς αὐτὴν πᾶν *†κοι-
νοῦν, ϗ *§ποιοῦν βδέ-
λυγμα, ϗ ψεῦδος· εἰ μὴ
οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
ἀρνίου.

Κεφ. κβʹ.

ΚΑΙ [10]ἔδειξέ μοι [b]κα-
θαρὸν| ποταμὸν ὕδα-
τος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς
κρύσταλλον, ἐκπορευ-
όμενον ἐκ τοῦ θρόνου
τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρ-
νίου.
2 Ἐν μέσῳ τῆς πλα-
τείας αὐτῆς, ϗ τοῦ πο-
ταμοῦ, ἐντεῦθεν †||καὶ
ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς,
ποιοῦν καρποὺς δώδε-
κα, κατὰ μῆνα [b]ἕνα|
‡§ἕκαστον ἀποδιδοῦν
τὸν καρπὸν αὐτοῦ·
καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύ-
λου εἰς θεραπείαν τῶν
ἐθνῶν.
3 Καὶ πᾶν ‡||καταναθε-
μα οὐκ [2]ἔσται §||ἔτι·
καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ
[2]ἔσται· ϗ οἱ δοῦλοι αὐ-
τοῦ λατρεύσουσιν αὐ-
τῷ.
4 Καὶ [3]ὄψονται τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ, ϗ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν
μετώπων αὐτῶν.
5 Καὶ νὺξ οὐκ [2]ἔσται
§c ἐκεῖ·| ϗ ||χρείαν οὐκ
ἔχουσι ** λύχνου καὶ
φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος
ὁ Θεὸς ††φωτίζει ‡‡ αὐ-
τούς· καὶ βασιλεύσου-
σιν εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων.
6 Καὶ |||εἶπέ μοι· Οὗ-
τοι οἱ λόγοι πιστοὶ ϗ
ἀληθινοί· καὶ Κύριος
ὁ Θεὸς τῶν *‡ἁγίων
προφητῶν [5]ἀπέστειλε
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
[10]δεῖξαι τοῖς δούλοις
αὐτοῦ ἃ δεῖ [8]γενέ-
σθαι ἐν τάχει.
7 *|| Ἰδοὺ, ἔρχομαι τα-
χύ· μακάριος ὁ [7]τηρῶν
τοὺς λόγους τῆς προφη-
τείας τοῦ βιβλίου τού-
του.
8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ
†‡βλέπων ταῦτα καὶ
ἀκούων· ϗ ὅτε [11]ἤκουσα
†§ϗ [12]ἔβλεψα, [13]ἔπε-
σα προσκυνῆσαι ἔμπρο-
σθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγ-
γέλου τοῦ δεικνύοντός
μοι ταῦτα.
9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα
μή· σύνδουλός σου [b]γάρ|
εἰμι, ϗ τῶν ἀδελφῶν
σου τῶν προφητῶν, ϗ
τῶν τηρούντων τοὺς
λόγους τοῦ βιβλίου
τούτου· τῷ Θεῷ προς-
κύνησον.

A. D. 96.

* περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς. Kai-a.
2 εἰμί.
3 ὄπτομαι.
† αὐτῷ δόξαν καὶ τιμὴν-n
‡ τῶν ἐθνῶν εἰς-n.
§ ἔτι-a.
|| οὐ χρεία-a. al. οὐχ ἕξουσι χρείαν-i.
4 φέρω.
** φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου,-i. alii λύχνου ϗ φωτός,-n.
†† φωτιεῖ-a.
‡‡ ἐπ'-m.
§§ ἵνα εἰςέλθωσι.-f
||| λέγει-h.
5 ἀποςέλλω.
6 εἰςέρχομαι.
*† κοινὸν-a.
*‡ πνευμάτων τῶν προφ.-a.
*§ ποιῶν-i.
7 Joo. 17. 12.
8 γίνομαι.
9 γράφω.
*|| Kai-m.
†‡ ἀκούων ϗ βλέπων ταῦτα-a.
10 δεικνύω.
11 ἀκούω.
†§ καὶ ὅτε εἶδον, ἔπεσα-i.
12 βλέπω.
13 πίπτω.
†|| καὶ ἐκεῖθεν-h.
‡§ Vide App.
‡|| κατάθεμα-
§|| ἐκεῖ-i. [a.

10 Καὶ λέγει μοι·
Μὴ [1]σφραγίσῃς τοὺς
λόγους τῆς προφητεί-
ας τοῦ βιβλίου τούτȣ·
†ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγὺς
[3]ἐστιν.
11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικη-
σάτω ἔτι· καὶ ὁ §ῥυ-
πῶν, ῥυπωσάτω ἔτι·
ϗ ὁ δίκαιος, ** δικαιω-
θήτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος,
ἁγιασθήτω ἔτι.
12 [b]Καὶ| ἰδοὺ, ἔρ-
χομαι ταχύ· καὶ ὁ
μισθός μου μετ' ἐμοῦ,
[5]ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς
τὸ ἔργον αὐτοῦ [3][d]ἔ-
σται.| §§
13 Ἐγώ [b]εἰμι| τὸ Α
καὶ τὸ Ω, *†ἀρχὴ ϗ
τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ
ἔσχατος.
14 Μακάριοι οἱ *§ποι-
οῦντες τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ, ἵνα [3]ἔσται ἡ ἐξου-
σία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
τῆς ζωῆς, ϗ τοῖς πυλῶ-
σιν [8]εἰςέλθωσιν εἰς τὴν
πόλιν.
15 Ἔξω [b]δὲ| οἱ κύνες
καὶ οἱ φαρμακοὶ ϗ οἱ
πόρνοι ϗ οἱ φονεῖς καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ
πᾶς [c]ὁ| φιλῶν ϗ ποι-
ῶν ψεῦδος.
16 Ἐγὼ Ἰησȣ̃ς [9]ἔπεμ-
ψα τὸν ἄγγελόν μου
μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦ-
τα [d]ἐπὶ| §‖ταῖς ἐκκλη-
σίαις. Ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα
ϗ τὸ γένος [b]τοῦ| Δα-
βὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμ-
πρὸς *καὶ ὀρθρινός.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ
ἡ νύμφη λέγȣσιν· ‡Ἐλ-
θέ· [2] ϗ ὁ ἀκούων εἰ-
πάτω· ‡[2]Ἐλθέ· καὶ
ὁ διψῶν ‖[2]ἐλθέτω,
[b]ϗ| ὁ θέλων †† λαμβα-
νέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς
δωρεάν.
18 ‡‡ Συμμαρτυροῦμαι
γὰρ παντὶ ἀκούοντι
τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου
τούτου· ἐάν τις ‖‖[6]ἐπι-
τιθῇ πρὸς ταῦτα, [6]ἐπι-
θήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐ-
τὸν τας πληγὰς τὰς
[7]γεγραμμένας ἐν *‡βι-
βλίῳ τούτῳ·
19 Καὶ ἐάν τις *‖ἀ-
φαιρῇ ἀπὸ τῶν λό-
γων †‡βίβλου τῆς προ-
φητείας ταύτης, †§ἀφ-
αιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέ-
ρος αὐτοῦ ἀπὸ ‡‡ βί-
βλου τῆς ζωῆς, ϗ ἐκ
τῆς πόλεως τῆς ἁγί-
ας, [b]ϗ| τῶν γεγραμ-
μένων ἐν *‡βιβλίῳ
τούτῳ.
20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν
ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι
‡§ταχύ· ἀμήν. Ναὶ
ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τȣ̃ Κυρίȣ
[b]ἡμῶν| ‡‖Ἰησοῦ Χρι-
στȣ̃ μετὰ πάντων ‖*ὑ-
μῶν. Ἀμήν.

A. D. 96.

1 σφραγίζω.
* ὁ πρωϊνός-a
† ὁ καιρός-a.
al. ὁ καιρὸς γάρ-i.
‡ Ἔρχȣ-a.
2 ἔρχομαι
3 εἰμί.
§ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθή-τω-a.
‖ ἐρχέσθω, a
** δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι-a.
†† λαβέτω ὕδωρ-a.
‡‡ Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ-a.
5 ἀποδίδωμι.
§§ al. ἐστιν.
‖‖ ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά,-a.
6 ἐπιτίθημι.
7 γράφω.
*† ὁ πρῶτος ϗ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος-a.
*‡ τῷ-e.
*§ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν,-i.
*‖ ἀφέλῃ-a.
†‡ τȣ̃ βιβλίȣ-a
8 εἰςέρχομαι.
†§ ἀφελεῖ-a.
†‖ τȣ̃ ξύλου-a.
‡§ ταχύ. Ἀμὴν, ἔρχȣ-a
9 πέμπω.
‡‖ al. τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ι. Χ.-e
§‖ al. ἐν.
‖* Vide App.

ΤΟ

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΤΕΛΟΣ.

Δόξα μόνῳ τῷ Θεῷ.

APPENDIX.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

c. 6. 5. φιλῦσι στῆναι ἐν ταῖς συναγωγαῖς ϗ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατεῖων, ὅπως-n.

— 13. *alii* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. *alii* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

8 13. Καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, εὗρε τὸν παῖδα ὑγιαίνοντα.-*f*.

15. 31. τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντα-n. *al.* τοὺς ὄχλους θαυμάσαι τυφλοὺς βλέποντας.

— — κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους λαλοῦντας-n.

16.11. εἶπον ὑμῖν· Προσέχετε-h. *alii* εἶπον ὑμῖν; Προσέχετε δὲ s. εἶπον ὑμῖν προσέχειν; Προσέχετε δὲ ·-i.

20.28. Ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. Εἰσερχόμενοι δὲ, καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλίνεσθαι εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ, καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι· Ἔτι κάτω χώρει· καὶ καταισχυνθήσῃ· Ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον, καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ· Σύναγε ἔτι ἄνω· καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον.-*f*.

22.13. Δήσαντες αὐτῦ πόδας ϗ χεῖρας, ἐκβάλετε εἰς.-*h*. *alii* Ἄρατε αὐτὸν ποδῶν ϗ χειρῶν, καὶ βάλετε αὐτὸν εἰς.

25.29. *Hic, vel vs.* 30 *post* ὀδόντων· Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω-*f*.

26.60. Καὶ οὐχ εὗρον, πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων. Ὕϛερον-a.

27.28. ἐνδύσαντες αὐτὸν, s. ἐνδύσαντες αὐτὸν ἱμάτιον πορφυροῦν-n.

ΜΑΡΚΟΣ.

2.21. αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα (s. τὸ πλή

ρωμα ἀπ' αὐτοῦ) τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ· *alii*, αἴρει τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν ἀπὸ τȣ̃ παλαιοῦ-*n*.

3. 10. ἅψωνται. Καὶ ὅσοι εἶχον μάστιγας καὶ τὰ-*n*.

— 11. ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον, λέγοντες-*n*.

6. 33. *alii* ἐκεῖ, χ προῆλθον *s*. προσῆλθον αὐτούς· *alii* ἐκεῖ, χ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

— 43. κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, *s*. κλασμάτα δώδεκα κοφίνους πληρώματα-*n*.

7. 30. τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ (ὑπὸ) τὴν κλίνην, χ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.-*n*.

8. 2. ἡμέραι τρεῖς, προσμένουσί μοι, χ οὐκ-*a*. *alii* ἡμέραι τρεῖς εἰσιν, ἀπὸ πότε ὧδέ εἰσι, καὶ οὐκ.

11. 1. Ἱερουσαλὴμ χ εἰς Βηθανίαν, πρὸς-*i*. *alii* Ἱερȣσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποςέλλει.

— 13. οὔπω γὰρ ἦν *alius* ἦν γὰρ *conj*. οὐ γὰρ ἦν.

— 32. Ἀλλ' εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβȣ̃ντο-*h*. *alii* Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα.

12. 21. χ ὁ τρίτος ὡςαύτως· χ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν-*n*. *alii* καὶ ὡςαύτως ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν, *conject*. χ ὡςαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν.

— 22. Ἔσχατον πάντων χ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν-*i*. *alii* Καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.

13. 25. οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες *s*. πίπτοντες-*n*.

16. 9. Ἀναστὰς *usque ad finem libri-c*. *alii*: Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.

ΛΟΥΚΑΣ.

1. 29. Ἡ δὲ διεταράχθη, καὶ-*h*. *alii* Ἡ δὲ ἰδȣ̃σα διεταράχθη, καὶ-*i*. Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ-*a*.

— 50. εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν-*h*. *alii* εἰς γενεὰς χ γενεὰς-*i*.

— 55. ἡμῶν τῷ Ἀβραὰμ χ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) ἕως-*n*.

2. 14. Θεῷ· καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν *s*. Θεῷ χ ἐπὶ γῆς· εἰρήνη ἐν-*n*.

— 43. ἔγνωσαν οἱ γονεῖς

αὐτῷ.-*i*. *Conj.* οὐκ ἔγνωσαν. Νομίσαντες

3. 23. ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα· ὢν υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ, *s.* ἀρχόμενος εἶναι ὡς ἐτῶν τριάκοντα, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, *s.* ὡς ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὡς ἐνομίζετο εἶναι υἱὸς Ἰωσὴφ, *s.* ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, καὶ ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ-*n*.

— — ἀρχόμενος· ὢν, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ *s.* ἀρχόμενος ὢν· ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, τῷ *s.* ἀρχόμενος ὢν, ὡς ἐνομίζετο· υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ-*n*.

6. 5. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου.-*f*.

7. 40. Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε; Εἰπέ· Δύο-*n*. *alii:* Ὁ δέ· Διδάσκαλε εἰπέ. Φησί· Δύο· *alii:* Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε εἰπέ. Ὁ δὲ εἶπε· Δύο.

9. 10. εἰς τόπον ἔρημον Βηθσαϊδά-*h*. *alii* εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά-*i*. *alii* εἰς κώμην λεγομένην Βηθσαϊδά. *alii* εἰς τόπον ἔρημον.

11. 53. ἀποστομίζειν αὐτὸν-*n*. *alii* συμβάλλειν αὐτῷ.

— — περὶ πλειόνων ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαί τι-*n*.

— 54. ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ, ἵνα *conj.* ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ-*e*.

— — *alii* ἵνα εὕρωσι κατηγορῆσαι αὐτοῦ.

12. 1. Πολλῶν δὲ ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ,-*n*. *alii* Περιεστηκότων δὲ τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου.

17. 36. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται-*b*.

20.30,31. Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα,-*i*. *alius* Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν τέκνον,

23. 54. Καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. Ἦν δὲ ἡ ἡμέρα πρὸ σαββάτου. Κατηκολούθησαν δὲ-*f*.

24. 10. Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα-*n*.

24. 43. Καὶ (λαβὼν) τὰ ἐπίλοιπα (περισσεύμα-

τα) ἔδωκεν αὐτοῖς.-f.

ΙΩΑΝΝΗΣ.

1. 1. Conj. ἦν καὶ ὁ λόγος. Οὗτος ἦν. alii ἦν. Ὁ λόγος οὗτος ἦν ἐν
— 9. κόσμον, ἐν τῷ κόσμῳ ἦν· καὶ-n.
— 13. ὃς οὐκ . . . ἐγεννήθη.-n.
— 14. πλήρη-n.
—26,27. οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ ἐγὼ οὐκ-a.
3. 6. ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματός ἐστι.-f. alii ὅτι Θεὸς πνεῦμά ἐστι. alii ὅτι Θεὸς πνεῦμά ἐστι, καὶ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθη.-f.
5. 2. Ἱεροσολύμοις κολυμβήθρα,-n. alii Ἱεροσολύμοις προβατικὴ κολυμβήθρα, alii Ἱεροσ., ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, alii Ἱεροσ. ἐν τῇ προβ. κολ.
— 3. alii ἐκδεχ. ad κίνησιν.-e. alii Ἄγγελος ad νοσήματι-e. alii Ἄγγελος ad ὕδωρ.-e. alii ὁ οὖν πρῶτος ad νοσήματι.-e. alii μετὰ ad ὕδατος.-e. alii ᾧ δήποτε ad νοσήματι-e.
7.37,38. πινέτω ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή. Ποταμοὶ-n. alii πινέτω ὁ πιστ. εἰς ἐμέ. Καθὼς ε. ἡ γραφή· Ποταμοὶ.
8. 4. πειράζοντες·-f. alii ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.-f.
8. 4. ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένην-n.
— 5. Μωσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσε-n.
— — λιθάζειν s. λιθάζεσθαι·-n.
— — σὺ δὲ νῦν τί λέγεις περὶ αὐτῆς;-n.
— 6. εἶπον ἐκπειράζοντες-n.
— — κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ-n.
— — κατέγραφεν s. καταγέγραφεν-n.
— — προσποιούμενος.-f. s. μὴ προσποιούμενος.-f.
— 7. ἐπερωτῶντες, ἀναβλέψας (s. ἀνέκυψε καὶ) λέγει αὐτοῖς·-n.
— — πρῶτον λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλλέτω-n.
— 8. κατακύψας, τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν.-n.
— — ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας.-f.
— 9. alii Ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων.
— — εἷς καθ' εἷς (s. εἷς ἕκαστος αὐτῶν) ἀνεχώρησαν-n.
— — alii ὥστε πάντας ἐξελθεῖν·
— — alii μόνος-e. alii ὁ Ἰησοῦς-e.
— 10. Ἀναβλέψας οὖν ὁ Ἰησοῦς-n.
8. 10. alii εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν. alii πλὴν τῆς γυναικὸς-e.
— — alii ἐκεῖνοι ad σου;-e. alii ἐκεῖνοι-e.
— 11. Κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ-n.

8. 11. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐδέ-n.
— 25. Τὴν ἀρχὴν, ὅτι ϗ λαλῶ ὑμῖν, πολλὰ ἔχω .... κρίνειν. Ἀλλ'-n. alii Τὴν ἀρχὴν ὅτι ϗ λαλῶ ὑμῖν;
— 58. καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο, καὶ παρῆγεν οὕτως.-n.
12. 7. ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφ. μυ τηρήσῃ αὐτό.-n.
13. 2. ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰέδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,-h.
— 10. εἰ μὴ τοὺς πόδας-n. alii τὴν κεφαλὴν νίψασθαι, εἰ μὴ τοὺς πόδας μόνον· ἔστι γὰρ καθαρὸς
— 24. καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ, τίς ἐστι περὶ οὗ-n.
17. 6. ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου, σοὶ ἦσαν, alii ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι, ἐκ τοῦ κόσμυ ἦσαν-n.
18. 13. Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.-f.
19. 28. τετέλεσται ἵνα-a. alii τετελείωται, ἵνα alii τετέλεσται τὰ περὶ αὐτοῦ, ἵνα-n.
— 29. conj. ὕσσωπον περιθέντες. alii conj. ὑσσωτῷ, s. ὑσσωδίῳ περιθ. alii conj. ὑσσῷ, s. ξυστῷ προπεριθ.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

1. 2. ἀποστόλοις, δια πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο,-a.
— 4. ἠκούσατε, φησὶν, διὰ τοῦ ςόματός μου.-n.
— 5. ἡμέρας, ἕως τῆς πεντηκοστῆς. Οἱ-n.
2. 36. ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριςὸν ὁ Θεὸς-a.
4. 25. Ὁ δια πνεύματος ἁγίου, διὰ στόματος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυὶδ, παιδός σου, alii Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου ςόματος Δαυὶδ, παιδός σου,-n.
5. 15. καὶ ῥυσθῶσιν ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ἧς εἶχον.-f. alii ἀπηλλάσσοντο γὰρ ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ὡς εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν.-f.
— 36. προσεκλίθη-h. al. προσεκλήθη, al. προσετέθη-n.
— 38. μὴ μιάναντες (s. μολύνοντες) τὰς χεῖρας ὑμῶν.-f.
8. 37. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ἐὰν πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, σωθήσῃ. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω εἰς τὸν Χριςὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.-n.
10. 6. ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.-n.
— 25. Προσεγγίζοντος δὲ τȣ̃ Πέτρου εἰς τὴν Και-

σάρειαν, προδραμὼν εἷς τῶν δούλων διεσάφησεν, παραγεγονέναι αὐτόν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἐκπηδήσας καὶ συναντήσας αὐτῷ, πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας προσεκύνησεν αὐτόν.-*n.*

11. 2. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος διὰ ἱκανοῦ χρόνȣ ἠθέλησε πορευθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα· ϗ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς, πολὺν λόγον ποιȣ́μενος, διὰ τῶν χωρῶν διδάσκων αὐτούς· ὃς καὶ κατήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τȣ̃ Θεȣ̃. Οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν λέγοντες·-*n.*

— 28. Ἦν δὲ πολλὴ ἀγαλλίασας. Συνεστραμμένων δὲ ἡμῶν, ἔφη εἷς ἐξ-*n.*

12. 25. εἰς Ἱερȣσαλὴμ,-*n. alii* ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, *alii* ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἀντιόχειαν,

13. 6. Βαριησȣ̃ν, *s.* Βαριησȣ̃, *s.* Βαριησουὰν, *s.* Βαρσοῦμα,-*n. alii* ὃ μεθερμηνεύεται Ἐλύμας *s.* ἕτοιμος,-*f.*

— 19. αὐτῶν, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε-*i. alii* αὐτῶν· καὶ ἕως ἔτεσι τετράκ. καὶ πεντήκ. ἔδωκε-*n.*

13. 23. σωτηρίαν, προκηρύξαντος. *alii* σωτηρίαν Ἰησοῦν, προκηρύξ. *al.* σωτῆρα, προκηρύξ-*n.*

— 41. ὅτι ὁ Θεὸς ϛαυρȣ̃ται καὶ ἀποθνήσκει-*f.*

— 44. Ἐγένετο δὲ καθ' ὅλης τῆς πόλεως (*s.* κατὰ πᾶσαν πόλιν) διελθεῖν (*s.* φημισθῆναι) τὸν λόγον (*s.* λόγον τȣ̃ Θεοῦ.)-*f.*

14. 10. Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τȣ̃ κυρίου Ἰησȣ̃ Χριστοῦ,-*f.*

— — ἥλατο,-*a. alii* ἥλλατο, *alii* παραχρῆμα ἐξήλλατο, *al.* εὐθέως παραχρῆμα ἀνήλατο,-*n.*

— 19. ϗ διαλεγομένων αὐτῶν παῤῥησίᾳ, ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἀποστῆναι αὐτῶν, λέγοντες· ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα ψεύδονται.-*f.*

15. 2. ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος, μένειν οὕτως καθὼς ἐπίστευσαν, διϊσχυριζόμενος. Οἱ δὲ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ παρήγγειλαν αὐτοῖς, τῷ Παύλῳ ϗ τῷ Βαρνάβᾳ καί τισιν ἄλλοις, ἀναβαίνειν πρὸς τοὺς ἀποϛ. καὶ πρεσβυτ. εἰς Ἱερουσ. ὅπως κριθῶσιν ἐπ' αὐτοῖς περὶ-*n.*

— 12. Συγκατατεθεμένων δὲ τῶν πρεσβυτέρων τοῖς ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰρημένοις, ἐσίγησεν ἅπαν-*n.*

15.17,18. ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. Διό-a. al. ταῦτα. Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐςι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτῦ. Διὸ alii ταῦτα. Γνωστὸν ἀπ' αἰ. τῷ κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Διὸ alii ταῦτα πάντα, ἅ ἐστι γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ. Διό-n.

— 20. καὶ ὅσα μὴ θέλωσιν ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν-f.

16. 10. Διεγερθεὶς οὖν διηγήσατο τὸ ὅραμα ἡμῖν, καὶ ἐνοήσαμεν, ὅτι προςκέκληται-n.

— 35. συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀναμνησθέντες τὸν σεισμὸν τὸν γεγονότα, ἐφοβήθησαν καὶ ἀπέστειλαν τοὺς-n.

— 38. τὰ ῥηθέντα πρὸς τὸς στρατηγούς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, ἐφοβήθησαν· καὶ παραγενόμενοι μετὰ φίλων πολλῶν εἰς τὴν φυλακὴν, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν, εἰπόντες· Ἠγνοήσαμεν τὰ καθ' ὑμᾶς, ὅτι ἔστε ἄνδρες δίκαιοι. Καὶ ἐξαγαγόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς λέγοντες· ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξέλθατε, μήποτε πάλιν συνστραφῶσιν ἡμῖν ἐπικράζοντες καθ' ὑμῶν. Ἐξελθόντες δὲ-n.

17. 5. Προςλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τῶν,-a. alii transp. ἀπειθοῦντες. alii habent ἀπειθήσαντες s. συςρέψαντες.

— 15. παρῆλθε δὲ τὴν Θεσσαλίαν· ἐκωλύθη γὰρ εἰς αὐτοὺς κηρῦξαι τὸν λόγον-f.

— 31. Ἰησοῦ ᾧ ὥρισε πίςιν παρασχεῖν s. παρέσχειν-n.

18. 21. ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος· ἀνήχθη-i.

— 27. Ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτῦ, παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν. Συγκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ, οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς, ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα· ὃς ἐπιδημήσας εἰς τὴν Ἀχαΐαν, πολὺ συνεβάλλετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Εὐτόνως-n.

19. 1. Θέλοντος δὲ τῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ὑποςρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν. Διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἔρχεται εἰς Ἔφεσον·-n.

— 27. λογισθήσεται, μέλλει τε ϗ καθαιρεῖσθαι-n.

alii λογισθῆναι μέλλει, καθαρ. τε
20. 24. οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τῆς ψυχῆς μου, ὡς-*n.* *alii* οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς
— 28. κυρίου-*l.* *alii* κυρίου καὶ Θεοῦ, *s.* Θεοῦ καὶ κυρίου, *s.* κυρίου Θεοῦ, *alii* Χριστοῦ, *s.* σωτῆρος,
21. 6. ἠσπασάμεθα (*s.* ἀπησπασάμεθα *s.* ἀπησπάσμεθα) ἀλλήλους καὶ ἀνέβημεν-*n.* *Conj.* ἀπεσπάσμεθα ἀλλήλων καὶ ἐπέβημεν
— 16. ἡμᾶς πρὸς οὓς ξενισθῶμεν· καὶ παραγενόμενοι εἴς τινα κώμην, ἐγενόμεθα παρὰ Νάσωνι-*n.*
— 22. Πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας.-*i.*
— 25. οὐδὲν ἔχουσι λέγειν πρός σε, ἡμεῖς γὰρ ἐπεστ.-*n.*
23. 9. τινες τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων,-*i.* *alii* τινες τῶν Φαρισαίων, *alii* γραμματεῖς τοῦ μ. τ. Φαρισαίων,
— 30. ἐπιβουλῆς, ἐξαυτῆς ἔπεμψα-*n.* *alii* ἐπιβ. ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα *alii* εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι (*s.* μέλλειν ἔσεσθαι) ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα
24. 7. βίᾳ πολλῇ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀφείλετο καὶ πρός σε ἀπέστειλε,-*n.*
26. 14. φωνὴν λαλοῦσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι-*i.* *alii* φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβρ.-*n.*
— 26. οὐ πείθομαι· οὐδὲ γὰρ-*n.* *alii* πείθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ

ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ.

1. 29. πορνείᾳ, πλ.-*n.* *alii trans.* *alii* ἀκαθαρσίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ.
3. 2. Πρῶτοι μὲν γὰρ ἐπιστεύθησαν-*n.* *alii* Πρῶτον γὰρ ἐπιστ. *alii* Πρῶτον μὲν, ὅτι ἐπιστ.-*i.*
— 9. Τί οὖν προεχόμεθα; Οὐ παν. προητ.-*n.* *alii* Τί οὖν προκατέχομεν περισσόν; ᾐτιασάμεθα
4. 1. εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πατέρα (προπάτορα-*h.*) ἡμῶν κατὰ-*h.*
5. 6. ἀσθενῶν, ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ-*n.* *alii* ἀσθενῶν (ἔτι) κατὰ καιρὸν, ὑπὲρ
6. 12. ὑπακούειν αὐτῇ· μηδὲ-*n.* *alii* ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ (*s.* αὐτῆς·) μηδὲ· *alii* ὑπακούειν· μηδὲ-*n.*
8. 23. ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔχοντες, αὐτοὶ (*s.* καὶ αὐτοὶ, *s.* ἡμεῖς αὐτοὶ)-*n.* *alii* ἡμεῖς, οἱ τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔχοντες, αὐτοὶ

alii ἡμεῖς (*s.* ἡμεῖς αὐτοὶ) τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, ἡμεῖς αὐτοὶ *alii* αὐτοὶ τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, ϗ αὐτοὶ (*s.* καὶ ἡμεῖς) *alii* αὐτοὶ τὴν ἀπαρ. τοῦ πν. ἔχοντες ἡμεῖς, ϗ αὐτοὶ, *alii* αὐτοὶ, τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες,

9. 5. κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς ε. τ. αἰ.-*n.al.* κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων. Θεὸς εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. *alii* κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός· εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. *al.* κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάντων, Θεός· εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰ.

10. 5. ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτῇ.-*n.*

11. 6. *alii* εἰ δὲ ἐξ ... χάρις·-*e.* *alii* ἐπεὶ τ. ἔ. οὐ. ε. ἔργον-*e.* *alii* εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι χάρις· ἐπεὶ τ. ἔ. οὐ ἐστὶ χάρις.

12. 17. ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ *s.* οὐ μόνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ-*f.*

13. 1. Πάσαις ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτάσσεσθε.-*n.*

16. 21. καὶ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.-*f.*

— 27. Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης, τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρέαις ἐκκλησίας.-*f.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

2. 4. ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ'-*a.* *alii* ἐν πειθοῖ σοφίας, ἀλλ'-*h.* *alii conj.* ἐν πειθοῖ ϗ *s.* ἐν πειστοῖς *s.* ἐν πιθανοῖς (ἀνθρωπίνης) σοφίας λόγοις, ἀλλ'

7. 29. συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν· ἵνα-*a.* *alii* συνεσταλμένος ἐστί· τὸ λοιπὸν, ἵνα (*s.* τὸ λοιπόν ἐστιν ἵνα)-*n.*

— 33, 34. τῇ γυναικί. Καὶ μεμέρισται ϗ ἡ γυνή. Ἡ ἄγαμος (*s.* Ἡ παρθένος *s.* Καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος) μεριμνᾷ-*h.* *alii* τῇ γυναικί, ϗ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ-*i.*

8. 6. ϗ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ.-*f.*

9. 1. Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος;-*l.*

— 10. *conj.* ἐπ' ἐλπίδι, ὁ ἀροτριῶν· ϗ ὁ ἀλοῶν, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.

12. 13. ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.-*i.* *alii* ἓν *s.* εἰς ἓν πόμα ἐποτίσθημεν.*al.* εἰς ἓν πνεῦμα ἐφωτίσθημεν. *alii* ἓν σῶμά ἐσμεν.

15. 51. Πάντες μὲν (*s.* μὲν οὖν) κοιμηθησόμεθα· οὐ πάντες δὲ-*i.* *alii* Πάντες (*s.* Οἱ πάντες) μὲν κοιμ., πάντες (*s.* οἱ πάντες) δὲ *al.* Οἱ

πάντες μ. οὐ κοιμ., *ὁ πάντες δὲ alii* Πάντες μὲν ἀναςησόμεθα, οὐ πάντες δὲ

6. 24. *In Millii editione,* Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ ϰ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, ϰ Τιμοθέου.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

1. 6. *εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων, ὧν ϰ ἡμεῖς πάσχομεν· (καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·)-a. al. τῆς ἐνερ. ἐν ὑπομ. τῶν αὐτῶν παθημ. ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· ϰ ἡ ἐλπὶς ἡμ. βεβ. ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑ. παρακλ. καὶ σωτηρίας· εἰδότες-i.*

7. 13. *παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν-n.*

9. 10. *σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, χορηγήσει ϰ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, ϰ αὐξήσει τὰ γενήματα-a.*

11. 6. *φανερώσαντες s. φανερώσαντες ἑαυτοὺς al. φανερωθεὶς-n.*

13. 13. *In Millii editione,* Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

4. 7. Θεοῦ.-*n. al.* διὰ Θεοῦ. *s.* διὰ Θεόν, *al.* διὰ Χριςοῦ, *al.* μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ.

— 21. *ἀναγινώσκετε;-n.*

— 25. *τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐςὶν-i. al. τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν al. conj. τῇ δὲ Ἄγαρ συςοιχεῖ νῦν Ἱερουσαλήμ,*

— 31. *ἐλευθέρας, τῇ ἐλευθερίᾳ, ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε. Στήκετε οὖν ϰ-h. alii ἐλευθέρας. Ἡ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε, στήκετε, ϰ-i. ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ, ᾗ ἡμᾶς Χριςὸς ἠλευθέρωσε, ςήκετε, καὶ-a*

6. 18. *In editione Milliana,* Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

3. 2. *τοῦ Θεοῦ τῆς χάριτος τῆς-n. alii τῆς χάριτος αὐτοῦ τῆς alii τῆς χάριτος τῆς*

— 12. *προσαγωγὴν εἰς τὴν παῤῥησίαν ἐν πεποιθήσει,-n. al. προσαγ. ϰ τὴν παῤῥησ. ἐν τῷ ἐλευθερωθῆναι,*

4. 28. *ταῖς χερσὶ (s. ἰδίαις*

χερσὶ s. χερσὶν αὐτῷ, τὸ ἀγαθὸν ἵνα-n. alii ταῖς χερσὶ-e. alii τὸ ἀγαθὸν-e. al. conj. τὸν ἄρτον ταῖς χερσὶν, ἵνα

6. 6. Θεοῦ· ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας δουλεύοντες,-n. al. Θεοῦ ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας· δυλεύοντες

— 24. *In Millii editione*, Πρὸς Ἐφεσίυς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

3. 9. δικαιοσύνην· ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ-n.

— 16. κανόνι-e. al. τὸ αὐτὸ φρονεῖν-e. vel transp.

4. 23. *In editione Milliana*, Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

1. 21. τῆς διανοίας ὑμῶν s. τῆς διανοίας αὐτῦ-n.

2. 2. ἐν Χριστῷ· s. ὅ ἐστι Χριστός· s. πατρὸς τοῦ Χριστοῦ·-n. alii aliter.

— 13. συνεζωοποίησεν ὑμᾶς (s. ἡμᾶς) σὺν-i.

— 18. ἑωράκαμεν ἐμβατεύειν,-n. alii conj. ἑώρα κενεμβατεύειν,

3. 16. πλουσίως· ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες, ☧ νουθετ.-a.

4. 18. *In Millii editione*, Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικῦ καὶ Ὀνησίμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

3. 2. ☧ συνεργὸν τῦ Θεοῦ ἐν-a. alii ☧ διάκονον τῦ Θεοῦ ἐν-n.

5. 28. *In Millii editione*, Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

3. 18. *In editione Milliana*, Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

1. 4. οἰκοδομὴν-h. alii οἰκοδομίαν.

— 9. πατρολῴαις ☧ μητρολῴαις,-n. al. πατραλοίαις ☧ μητραλοίαις.

2. 15. σωφροσύνης· πιστὸς ὁ λόγος.-n.

3. 2. νηφάλιον,-a. alii νηφάλαιον.

— 15. ζῶντος· (ςῦλος...μυςήριον·) ὃς ἐφαν.-n. ζῶντος. Στῦλος καὶ ἑδρ. τῆς ἀληθείας ☧ ὁμολ.-a.

4. 3. conj. ἀντέχεσθαι alii ἀπεχόντων

6. 21. *In Millii editione*, Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαο-

δικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

4. 19. Λέκτραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ꞔ Σεμαῖαν καὶ Ζήνωνα τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.-*f*.

— 22. *In Millii editione*, Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

3. 15. *In Millii editione*, Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

25. *In editione Milliana*, Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμȣ οἰκέτου.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

3. 9. ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ, καὶ-*i*.

— 17. ἁμαρτήσασιν;-*a*. *al*. ἀπειθήσασιν;-*n*.

4. 2. συγκεκερασμένους *s*. συγκεκραμένους-*i*.

4. 2. τῶν ἀκουσάντων.-*n*' *alii* τοῖς ἀκȣσθεῖσι.

11. 24. Πίϛει μέγας γενόμενος Μωϋσῆς, ἀνεῖλεν τὸν Αἰγύπτιον, κατανοῶν τὴν ταπείνωσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτȣ̃.-*f*.

13. 25. *In Millii editione*, Πρὸς Ἑβραίȣς ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

ΕΠΙΣΤ. ΙΑΚΩΒΟΥ.

4. 5. λέγει; Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ-*a*. *alii* λέγει πρὸς φθόνον; (*s*. φθόνον·) Ἐπιποθεῖ *s*. Ἐπιποθεῖ δὲ *s*. ὅτι ἐπιποθεῖ-*n*.

5. 3. ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε-*n*. *al*. ὑμῶν ὡς πῦρ, ὃ ἐθησ. *al*. ὑμῶν ὁ ἰός· ὡς πῦρ ἐθησ.

— 20. *In editione Milliana*, Ἰακώβου ἐπιστολὴ ἐγράφη ἐν στίχοις σμβ′.

ΕΠΙΣΤ. ΠΕΤΡΟΥ Α.

5. 14. *In Millii editione*, Πέτρȣ ἐπιϛολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σλϛ′.

ΕΠΙΣΤ. ΠΕΤΡΟΥ Β.

1. 5. αὐτοὶ δὲ-*n*. *al*. *conj*. αὐτοὶ δὲ τούτῳ

3. 18. *In Millii editione*, Πέτρου ἐπιϛολὴ καθολικὴ δευτέρα στίχων ρξ′.

ΕΠΙΣΤ. ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

5. 21. *In editione Milliana*, Ἰωάννȣ ἐπιςολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν ςίχοις σογʹ.

ΕΠΙΣΤ. ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

13. *In Millii editione*, Ἰωάννȣ ἐπιςολὴ δευτέρα ἐγράφη ἐν στίχοις λʹ.

ΕΠΙΣΤ. ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

15. *In Millii editione*, Ἰωάννȣ ἐπιςολὴ καθολικὴ τρίτη στίχων λβʹ.

ΕΠΙΣΤ. ΙΟΥΔΑ.

6. ἀλύτοις ὑπὸ ζόφον ἀγρίων ἀγγέλων τετήρηκεν·-*n*.

22, 23. Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένȣς· οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ, μισȣντες-*h*. *al.* Καὶ ὃς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ, ἐλεεῖτε, μισοῦντες-*i*.

25. *In editione Milliana*, Ἐπιςολὴ Ἰούδα καθολικὴ στίχων οαʹ.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ.

2. 3. ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάςασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. (4) Ἀλλ'-*a*.

13. 10. Εἴ τις (εἰς) αἰχμαλωσίαν ἀπάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει·-*i*. *al.* Εἴ τις ἔχει αἰχμαλωσίαν, ὑπάγει·-*n*.

21. 2. Καὶ τὴν πόλιν τὴ ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνȣσαν ἐκ τȣ̃ ȣ̓ρανοῦ, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένην-*a*.

22. 2. ἀποδιδοὺς ἕκαςος *s*. ἕκαςον-*h*. *al.* ἀποδιδοὺς ἑκάστῳ-*i*.

— 21. τῶν ἁγίων-*a*. *al.* ὑμῶν *s*. τῶν ἁγίων-*d*.

ΤΕΛΟΣ.

LIGATURES OR ABBREVIATIONS
in Ancient Greek MSS. & Editions.

πρῶτος	καν	σσ
πρώτȣ	κατὰ	στ
πρώτῳ	κεφάλαιον	σχ
αλ	κὰν	σω
αλλ	μαρματων	ται
αν	μεθ	ταῖς
ἀρ	μ. μεν. μὲν	ταῦθα
γὰρ	μενος	τε
γεν	μετὰ	τὴν
γες. γει	μω	τῆς
γίνεται	μῶν	τι
γρ	οἱ	τὸ
δὲ	οἷον ον	τὸν
δευ	ος	τȣ
δια	ου. ουκ	τρ
διο	οὐδεοικα	τρο
ει	οὗτος	τῶ
εἶναι	παρ	τῶ
ἐκ	παρα	τῶν
ελ. ελλ	περι	υ. υι
ἐν	πευ	υυ
ἐξ	πο	ὑϖ
ἐπειδὴ	πϖευς	ὑπερ
επευ	ρο	υσι. υσ. υσι
ἐπὶ	σαν	χαρι
ἐστι	σαῦτα	χο
ευ. ευς	σθ	χρι
ή. ην	σθαι	ϖ
θρο. θρω	σο	γράφεται
καὶ	σϖ	ψαν

THE POLYMICRIAN GREEK LEXICON to the NEW TESTAMENT;

in which

THE VARIOUS SENSES OF THE WORDS ARE DISTINCTLY EXPLAINED IN ENGLISH, AND AUTHORIZED BY REFERENCES TO PASSAGES OF SCRIPTURE.

BY
W. GREENFIELD,
Editor of "Bagster's Comprehensive Bible," "The Polymicrian Greek Testament," &c.

ΠΟΛΛΑΙ μεν θνητοις ΓΛΩΤΤΑΙ, μια δ'Αθανατοισιν.
Multæ terricolis linguæ, cœlestibus una.
Earth speaks with many tongues, Heaven knows but one.

PHILADELPHIA:
HENRY PERKINS.
1848.

PRINCIPAL ABBREVIATIONS, &c.

USED IN THE FOLLOWING LEXICON.

absol.	absolutely, without case or adjunct.
al	*alibi*, in other texts.
al. freq.	*alibi frequenter*, in many other texts.
apoc.	apocope.
bis,	twice.
cf.	*confer*, compare.
coll.	*collato*, being compared.
contr.	contraction, or contracted.
dimin.	diminutive.
enclit.	enclitic, throwing the accent on the preceding syllable.
epenth.	epenthesis, or the insertion of letters.
e. g.	*exempli gratia*, for example.
genr.	generally, in a general sense, not affected by adjuncts.
Heb.	Hebrew, or the Hebrew idiom.
impl.	implication.
i. q.	*idem quod*, the same as.
lit.	literally.
met.	metaphorically.
meton.	by metonymy.
metath.	metathesis, the transposition of letters.
opt.	optative mood.
pr.	properly.
preced.	preceding.
q.	*quasi*, as if, as it were.
quater,	four times.
q. d.	*quasi dicas*, as if one should say.
q. v.	*quod vide*, which see.
sc.	*scilicet*, that is to say, that is.
seq.	*sequente*, as, seq. gen. *sequente genitivo*, with a genitive following.
spc.	specially, i. e. in a special and local meaning.
ter,	thrice.
trans.	transitively.
trop.	tropically, i. e. turned aside from its strict literal meaning.
v.	*vel*, or.
viz.	*videlicet*, that is, namely.
ὁ,	masculine.
ἡ,	feminine.
τὸ,	neuter.

Stereotyped by L. Johnson, Philadelphia.

ADVERTISEMENT.

A MANUAL LEXICON to the Greek Testament, suited at once to the wants of the mere learner, and of the more advanced student, has long been a desideratum in the literature of our country. The work, of which this is a reprint, was compiled by the late William Greenfield, of London, and is one of a series of Biblical works, published by Mr. Bagster, which stand as a lasting monument of the piety, diligence, and learning of their editor. The example of Greenfield deserves to be held up to American youth, as affording a noble instance of persevering literary ambition, guided by a spirit of piety, and directed to the best ends. Though the greater part of his life was spent in learning and practising the business of a bookbinder, he contrived to acquire such a knowledge of languages, both ancient and modern, as entitled him to rank with such linguists as Prof. Lee, and Dr. Adam Clarke. Of this, a most striking proof is found in the fact, that at the time of his death, which occurred in 1831, at the early age of thirty-two, he held the highly responsible station of superintendent of translations of the Bible in foreign languages, published under the care of the British and Foreign Bible Society.

The basis of this work is Wahl's Lexicon, as trans-

PR

absol.

al

al. freq.

apoc.

bis,

cf.

coll.

contr.

dimin.

enclit.

epenth.

e. g.

genr.

Heb.

impl.

i. q.

lit.

met.

meton.

lated and improved by the Rev. Dr. Robinson, late Professor of Sacred Literature, in the Theological Seminary of Andover, Mass. It contains all the words in the Greek Testament, with the exception of proper names, as well as those in Griesbach's various readings, with their derivations, principal inflexions, and copious definitions, supported by references to the passages where the word is so applied.

In preparing the present edition, no pains have been spared to render it at once creditable to the American press, and acceptable to the Biblical student. Nearly one thousand corrections have been made upon the stereotype English edition, many of them, indeed, but of little importance in themselves, but others calculated to perplex or mislead the student. It is now offered to the public as a work containing a more valuable apparatus for understanding the original of the New Testament, than is to be found in any volume of the same size ever published.

J. P. ENGLES.

Greek Numerals.

1	α'	I	200	σ'	HH
2	β'	II	300	τ'	HHH
3	γ'	III	400	υ'	HHHH
4	δ'	IIII	500	φ'	𐅄F
5	ε'	Π·Γ	600	χ'	𐅄H
6	ϛ' 3	ΠI	700	ψ'	𐅄HH
7	ζ'	ΠII	800	ω'	𐅄HHH
8	η'	ΠIII	900	ϡι ϡ	𐅄HHHH
9	θ'	ΠIIII	1000	α	X
10	ι'	Δ	2000	β	XX
11	ια'	ΔI	3000	γ	XXX
15	ιε'	ΔΠ	4000	δ	XXXX
19	ιθ'	ΔΠIIII	5000	ε	𐅅F
20	κ'	ΔΔ	6000	ϛ.	𐅅X
24	κδ'	ΔΔIIII	7000	ζ	FXX
30	λ'	ΔΔΔ	8000	η	𐅅XXX
38	λη'	ΔΔΔΠIII	9000	θ'	𐅅XXXX
40	μ'	ΔΔΔΔ	10000	ι·α	M M̈
46	μϛ'	ΔΔΔΔΠI	20000	κ.β	MM
50	ν'	𐅃·F	40000	μ.δ	MMMM
60	ξ'	𐅃Δ·𐅃Δ	50000	ν.ε	𐅆
70	ο'	𐅃ΔΔ	60000	ξ.ϛ	𐅆M
80	π'	𐅃ΔΔΔ	70000	ο.ζ	𐅆MM
90	ϟ' 2	𐅃ΔΔΔΔ	80000	π.η	𐅆MMM
99	ϟθ	𐅃ΔΔΔΔΠIIII	90000	ϟ.θ	𐅆MMMM
100	ρ'	H·Ͱ·F·E	100000	ρ.ι	▲
150	ρν'	II𐅃	1000000	ρ̈	H·X

T 1 Talent ⊤ 5 Talents Δ 10 Talents ⊤ 50 Talents ⊢ Drachma I Obolus ⊢ Fr. of the Obolus.

GREEK AND ENGLISH LEXICON

TO THE

NEW TESTAMENT.

Α, α, *Alpha*, the first letter of the Greek Alphabet, and used for the *first*, Re. 1. 8, 11; 21. 6; 22. 13. In composition, it denotes privation; sometimes augmentation, equality, and collecting or assembling.

'Αβαρὴς, έος, ὺς, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς (α & βάρος) not burdensome, not chargeable, 2 Co. 11. 9.

'Αββᾶ, ὁ, ind. Ch. or Sy. אבא, father, Mar. 14. 36. Ro. 8. 15. Ga. 4. 6.

"Αβυσσος, ου, ἡ, (α & βυσσὸς for βυθὸς) pr. bottomless, profound, deep; abyss; place of the dead, hell.

'Αγαθοεργέω, ῶ, f. ήσω, (ἀγαθὸς & ἔργον) to do good, confer benefits, 1 Ti. 6. 18.

'Αγαθοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ἀγαθὸς and ποιέω) to do good, benefit, do well: *whence*

'Αγαθοποιΐα, ας, ἡ, well-doing, probity, 1 Pe. 4. 19.

'Αγαθοποιὸς, οῦ, ὁ, ἡ, a well-doer, 1 Pe. 2. 14.

'Αγαθὸς, ἡ, ὸν, good, kind, profitable, fertile, pure, virtuous: *whence*

'Αγαθουργέω, ῶ, f. ήσω, (ἔργον) to do good, do well, benefit, Ac. 14. 17, in some editions.

'Αγαθωσύνη, ης, ἡ, goodness.

'Αγαλλίασις, εως, ἡ, exultation, extreme joy: *from*

Αγαλλιάω, ῶ, & ἀγαλλιάομαι, ῶμαι, (ἄγαν & ἅλλομαι) to leap for joy, exult; be transported with desire; celebrate, praise.

"Αγαμος, ου, ὁ, ἡ, (α & γάμος) unmarried, 1 Cor. 7. 8, 11, 32, 34.

'Αγανακτέω, ῶ, f. ήσω (ἄγαν, very & ἄχθος, pain) to be pained; be angry, vexed, indignant: *whence*

'Αγανάκτησις, εως, ἡ, indignation, 2 Co. 7. 11.

'Αγαπάω, ῶ, f. ήσω, p. ἠγάπηκα, to love, delight in; desire, long for; approve, commend: *whence*

'Αγάπη, ης, ἡ, love; pl. love-feasts.

'Αγαπητὸς, ἡ, ὸν, beloved, dear; worthy of love.

'Αγγαρεύω, f. εύσω, (ἄγγαρος, a Persian courier, or messenger, who had authority to press into his service men, horses, &c.) to press or compel another to go somewhere, or to carry some burden.

'Αγγεῖον, ου, τὸ, (ἄγγος, the same) a receptacle, vessel, utensil, Mat. 13. 48; 25. 4.

'Αγγελία, ας, ἡ, a message, commandment, or precept, delivered in the name of any one, 1 Jno. 3. 4, *from*

'Αγγέλλω, f. λῶ, p. κα, a. 1. ἤγγειλα, to tell, deliver a message; not used in the N. T., but *hence*

"Αγγελος, ου, ὁ, ἡ, one sent, a messenger, angel.

Ἄγε, adv. (pr. imperat. of ἄγω) come, come now, Ja. 4. 13; 5. 1.

Ἀγέλη, ης, ἡ, (ἄγω) a drove, flock, herd.

Ἀγενεαλόγητος, ου, ὁ, ἡ, (α & γενεαλογέω) without genealogy, or pedigree, He. 7. 14.

Ἀγενὴς, έος, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, (α & γένος) ignoble, base, 1 Co. 1. 28.

Ἁγιάζω, f. άσω, p. κα, p. pass. ἡγίασμαι (ἅγιος) to separate, consecrate; cleanse, purify, sanctify; regard or reverence as holy: *whence*

Ἁγιασμὸς, ῦ, ὁ, sanctification, sanctity.

Ἅγιον, ου, τὸ, a holy place or thing, a sanctuary: *from*

Ἅγιος, ια, ιον, holy, consecrated, pure, sanctified: *whence*

Ἁγιότης, ητος, ἡ, holiness, sanctity, He. 12. 10.

Ἁγιωσύνη, ης, ἡ, sanctification, sanctity, holiness.

Ἀγκάλη, ης, ἡ, (ἀγκὴ, the same) the arm, Lu. 2. 28.

Ἄγκιστρον, ϋ, τὸ, a hook, fish-hook, Mat. 17. 28.

Ἄγκυρα, ας, ἡ, an anchor, Ac. 27. 29, 30, 40.

Ἄγναφος, ου, ὁ, ἡ, (α & γνάπτω, to full, dress) unfulled, undressed; new, Mat. 9. 16. Mar. 2. 21.

Ἁγνεία, ας, ἡ, (ἁγνὸς) purity, chastity, 1 Ti. 4. 12; 5. 2.

Ἁγνίζω, f. ίσω, p. κα, p. pass. ἥγνισμαι, to purify; to live like one under a vow of abstinence, *as the Nazarites*; to purify in a moral sense, reform, sanctify: *whence*

Ἁγνισμὸς, οῦ, ὁ, purification, abstinence, Ac. 21. 26.

Ἀγνοέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, (α & γνόω) to be ignorant; not to understand; sin through ignorance: *whence*

Ἀγνόημα, ατος, τὸ, error, sin of ignorance, He. 9. 7.

Ἄγνοια, ας, ἡ, ignorance.

Ἁγνὸς, ἡ, ὸν, pure, chaste, modest, innocent, blameless: *whence*

Ἁγνότης, τητος, ἡ, purity, life of purity, 2 Co. 6. 6.

Ἁγνῶς, adv. purely, sincerely, Phi. 1. 16.

Ἀγνωσία, ας, ἡ, (α & γνῶσις) ignorance, 1 Co. 15. 34. 1 Pe. 2. 15.

Ἄγνωστος, ου, ὁ, ἡ, (α & γνωστὸς) unknown, Ac. 17. 23.

Ἀγορὰ, ᾶς, ἡ, (ἀγείρω, to gather together) a place of public concourse, forum, market-place; things sold in the market, provisions: *whence*

Ἀγοράζω, f. άσω, p. κα, p. pass. ἠγόρασμαι, to buy; redeem, acquire *by a ransom or price paid.*

Ἀγοραῖος, ου, ὁ, ἡ, one who visits the forum; a lounger, one who idles away his time in public places, Ac. 17. 5.

Ἀγοραῖος, ου, ὁ, ἡ, pertaining to the forum, judicial, Ac. 19. 38.

Ἄγρα, ας, ἡ, a catching, thing taken, draught *of fishes*, Lu. 5. 4, 9.

Ἀγράμματος, ου, ὁ, ἡ, (α & γράμμα) illiterate, Ac. 4. 13.

Ἀγραυλέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, (ἀγρὸς & αὐλίζομαι) to remain in the fields, properly by night, Lu. 2. 8.

Ἀγρεύω, f. εύσω (ἄγρα) to take in hunting, catch, Mar. 12. 13.

Ἀγριέλαιος, ου, ὁ, (ἄγριος & ἐλαία) a wild olive-tree, oleaster, Ro. 11. 17, 24.

Ἄγριος, ία, ιον, belonging to the field, wild; fierce, raging: *from*

Ἀγρὸς, οῦ, ὁ, a field, espe-

cially a cultivated field; pl. the country; lands, farms, villages.

'Αγρυπνέω, ῶ, f. ήσω, p. κα, (α & ὕπνος) to watch, be awake; be watchful, vigilant: *whence*

'Αγρυπνία, ας, ἡ, want of sleep, watching, 2 Co. 6. 5; 11. 27.

'Αγω, f. ἄξω, p. ἦχα, Att. ἀγήοχα, by epenth. ἀγήοχα, a. 2. ἤγον, Att. ἤγαγον, a. ἀγάγω, f. 1. pass. ἀχθήσομαι, a. 1. pass. ἤχθην, p. pass. ἦγμαι, to lead, bring; lead away, drive off, *as a booty of cattle;* conduct, accompany; lead out, produce; conduct with force, drag, hurry away; conduct, rule, govern; guide, incite, entice; carry or convey oneself, go, go away; pass or spend *as time;* celebrate: *whence*

'Αγωγὴ, ῆς, ἡ, mode of instruction, or course of life, 2 Ti. 3. 10.

'Αγὼν, ῶνος, ὁ, place of contest, race-course, stadium; a contest, strife, contention; peril, toil: *whence*

'Αγωνία, ας, ἡ, contest, violent struggle, agony, anguish, Lu. 22. 44.

'Αγωνίζομαι, f. ίσομαι, to be a combatant in the public games; to strive earnestly, contend, fight.

'Αδάπανος, ου, ὁ, ἡ, (α & δαπανάω) without expense, gratuitous, 1 Co. 9. 18.

'Αδελφὴ, ῆς, ἡ, a sister; near kinswoman or female relative, cousin; a female associate in the same faith: *from*

Αδελφὸς, οῦ ὁ, (α & δελφὺς, the womb) a brother; near kinsman or relative, cousin; one of the same nation or nature; one of equal rank and dignity; one of the same faith; an associate: *whence*

'Αδελφότης, τητος, ἡ, brotherhood, fraternity, 1 Pe. 2. 17; 5. 9.

'Αδηλος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & δῆλος) not apparent or obvious; uncertain, not distinct, Lu. 11. 44. 1 Co. 14. 8: *whence*

'Αδηλότης, τητος, ἡ, uncertainty, inconstancy, 1 Ti. 6. 17.

'Αδήλως, adv. not manifestly, uncertainly, dubiously, irresolutely, 1 Co. 9. 26.

'Αδημονέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, to be depressed or dejected, full of anguish or sorrow.

'Α,δης, or ἀΐδης, οῦ, ὁ, (α & εἴδω, literally unseen) the invisible abode or mansion of the dead, orcus; the place of punishment, hell; the grave; the lowest place or condition.

'Αδιάκριτος, ου, ὁ, ἡ, (α & διακρίνω) undistinguishing, impartial, Ja. 3. 17.

'Αδιάλειπτος, ου, ὁ, ἡ, (α & διαλείπω) unceasing, constant, continual, Ro. 9. 2. 2 Ti. 1. 3.: *whence*

'Αδιαλείπτως, adv. unceasingly, continually.

'Αδιαφθορία, ας, ἡ, (α & διαφθορὰ) incorruptness, genuineness, pureness, Tit. 2. 7.

'Αδικέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, (α & δίκη) to act unjustly; wrong; injure; violate a law: *whence*

'Αδίκημα, ατος, τὸ, an act of injustice, crime.

'Αδικία, ας, ἡ, injustice, wrong; iniquity, falsehood, deceitfulness.

'Αδικος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, unjust, unrighteous; iniquitous, vicious; deceitful, fallacious.

'Αδίκως, adv. unjustly, undeservedly, 1 Pe. 2. 19.

'Αδόκιμος, ου, ὁ, ἡ, (α & δόκιμος) disapproved, rejected; (by implication,) useless, reprobate.

'Αδολος, ου, ὁ, ἡ, (α & δόλος) without deceit, sincere, 1 Pe. 2. 2.

'Αδρότης, τητος, ἡ, (ἁδρὸς, abundant) abundance, 2 Co. 8. 20.

Ἀδυνατέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, strictly, not to be able; to be impossible: *from*

Ἀδύνατος, ȣ, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & δύναμαι) impotent, weak; impossible.

Ἀεὶ, alway, for ever, aye.

Ἀείδω, contr. ᾄδω, f. ᾄσω, p. ἤεικα, contr. ᾖκα, to sing.

Ἀετὸς, οῦ, ὁ, an eagle.

Ἄζυμος, ου, ὁ, ἡ, (α & ζύμη) unleavened, τὰ ἄζυμα, sc. λάγανα, unleavened cakes or bread; metaph. pure from foreign or fermenting matter, genuine, τὸ ἄζυμον, genuineness, 1 Co. 5. 7, 8.

Ἀὴρ, ἀέρος, ὁ, air, atmosphere.

Ἀθανασία, ας, ἡ, (α & θάνατος) immortality, 1 Co. 15. 53, 54. 1 Ti. 6. 16.

Ἀθέμιτος, ȣ, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & θεμιτὸς, lawful) unlawful, criminal, wicked, Ac. 10. 28. 1 Pe. 4. 3.

Ἄθεος, ου, ὁ, ἡ, (α & Θεὸς) without God, an atheist; one estranged from the knowledge and worship of the true God, Ep. 2. 12.

Ἄθεσμος, ου, ὁ, ἡ, (α & θεσμὸς, law) lawless, unrestrained, licentious, 2 Pe. 2. 7; 3. 17.

Ἀθετέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠθέτηκα, (α & τίθημι) pr. to displace, set aside; to abrogate, annul, violate, swerve from; reject, contemn: *whence*

Ἀθέτησις, εως, ἡ, abrogation, annulling, He. 7. 18; 9. 26.

Ἀθλέω, ῶ, f. ήσω, p. ἤθληκα, (ἄεθλος, strife, contest) to strive, contend, be a champion in the public games, 2 Ti. 2. 5: *whence*

Ἄθλησις, εως, ἡ, contest, combat, struggle, conflict, He. 10. 32.

Ἀθυμέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠθύμηκα, (α & θυμὸς) to despond, be disheartened, Col. 3. 21.

Ἀθῶος, ȣ, ὁ, ἡ, (α & θωὴ, a penalty) strictly, unpunished; metaph. innocent, Mat. 27. 4, 24.

Αἴγειος, ου, ὁ, ἡ, & εία, εῖον, (αἴξ, γος, a goat) belonging to a goat, He. 11. 37.

Αἰγιαλὸς, ȣ, ὁ, (ἄγω, to break, & ἅλς, the sea) sea-shore.

Ἀΐδιος, ου, ὁ, ἡ, (ἀεὶ) always existing, eternal, Ro. 1. 20. Jude 6.

Αἰδὼς, οῦς, ἡ, (α & εἴδω) modesty, reverence, 1 Ti. 2. 9. He. 12. 28.

Αἷμα, ατος, τὸ, blood; of the colour of blood; bloodshed; bloodguiltiness; natural descent.

Αἱματεκχυσία, ας, ἡ, (αἷμα & ἐκχύω) an effusion or shedding of blood, He. 9. 22.

Αἱμοῤῥοέω, ῶ, f. ήσω, p. ἡμοῤῥόηκα, (αἷμα & ῥόος, fr. ῥέω) to have a flux of blood, Mat. 9. 20.

Αἴνεσις, εως, ἡ, praise, He. 13. 15: *from*

Αἰνέω, ῶ, f. έσω, & ήσω, p. ᾔνεκα, (αἶνος) to praise, celebrate.

Αἴνιγμα, ατος, τὸ, (fr. αἰνίσσω, to intimate obscurely) an enigma, any thing obscurely expressed or intimated, 1 Co. 13. 12.

Αἶνος, ου, ὁ, praise, Mat. 21. 16. Lu. 18. 43.

Αἵρεσις, εως, ἡ, (αἱρέω) strictly, a choice or option; hence, a sect, faction; by impl. discord, contention.

Αἱρετίζω, f. ίσω, p. ᾑρέτικα, (fr. same) to choose, choose with delight or love, Mat. 12. 18.

Αἱρετικὸς, οῦ, ὁ, (fr. same) one who creates factions, Tit. 3. 10.

Αἱρέω, ῶ, f. ήσω, p. ᾕρηκα, p. pass. ᾕρημαι, mid. αἱρέομαι, οῦμαι, a. 2 εἱλόμην, strictly, to take; to choose: *from*

Αἴρω, f. ἀρῶ, p. ἦρκα, a. 1. ἦρα, to take up, lift, raise; bear,

carry; take away, remove; destroy, kill.

Αἰσθάνομαι, or **αἰσθέομαι**, f. αἰσθήσομαι, p. ᾔσθημαι, (αἴσθω, to perceive) to feel, perceive, understand, Lu. 9. 45: *whence*

Αἴσθησις, εως, ἡ, perception, understanding, Phil. 1. 9.

Αἰσθητήριον, ου, τὸ, an organ of perception, internal sense, He. 5. 14.

Αἰσχροκερδὴς, εος, οῦς, ὁ, ἡ, (αἰσχρὸς & κέρδος) eager for dishonourable gain, sordid, 1 Ti. 3. 3, 8. Tit. 1. 7: *whence*

Αἰσχροκερδῶς, adv. for the sake of base gain, sordidly, 1 Pe. 5. 2.

Αἰσχρολογία, ας, ἡ, (next & λόγος) vile or obscene language or talk, Col. 3. 8.

Αἰσχρὸς, ὰ, ὸν, strictly, deformed, opp. to καλὸς; metaph. indecorous, indecent, dishonourable, vile: *whence*

Αἰσχρότης, τητος, ἡ, indecorum, indecency, obscenity, Ep. 5. 4.

Αἰσχύνη, ης, ἡ, shame, disgrace; cause of shame, dishonourable conduct: *whence*

Αἰσχύνομαι, to be ashamed, confounded.

Αἰτέω, ῶ, f. ήσω, p. ᾔτηκα, a. 1. ᾔτησα, to ask, request; desire, beg; demand, exact: *whence*

Αἴτημα, ατος, τὸ, a thing asked or sought for; petition, request, Lu. 23. 24. 1 Jno. 5. 15.

Αἰτία, ας, ἡ, cause, motive, incitement; accusation, crime; state, condition.

Αἰτίαμα, ατος, τὸ, charge, accusation, Ac. 25. 7: *from*

Αἰτιάομαι, ῶμαι, (fr. αἰτία) to charge, accuse, Ro. 3. 9, in some editions.

Αἴτιον, ου, τὸ, (fr. same) a cause, reason; fault, crime, Lu. 23. 4, 14, 22. Ac. 19. 40.

Αἴτιος, ου, ὁ, ἡ, an author, causer, He. 5. 9.

Αἰτίωμα, ατος, τὸ, i. q. αἰτίαμα, for which it is read by Griesbach, Ac. 25. 7.

Αἰφνίδιος, ου, ὁ, ἡ, (αἴφνης = ἀφανῶς, fr. α & φαίνω) unforeseen, unexpected, sudden, Lu. 21. 34. 1 Th. 5. 3.

Αἰχμαλωσία, ας, ἡ, (fr. αἰχμάλωτος) captivity, state of captivity; captive multitude, Ep. 4. 8. Re. 13. 10.

Αἰχμαλωτεύω, f. εύσω, p. ᾐχμαλώτευκα, to lead captive; met. to captivate, Ep. 4. 8. 2 Ti. 3. 6.

Αἰχμαλωτίζω, f. ίσω, p. ᾐχμαλώτικα, to lead captive; by imp. to subject, Lu. 21. 24. Ro. 7. 23. 2 Co. 10. 5.

Αἰχμάλωτος, ου, ὁ, (αἰχμὴ, a spear & ἁλωτὸς, taken,) a prisoner, captive, Lu. 4. 18.

Αἰὼν, ῶνος, ὁ, (ἀεὶ & ὢν) duration, finite or infinite; unlimited duration, eternity; a period of duration, past or future, time, age, lifetime; the world, universe: *whence*

Αἰώνιος, ίου, ὁ, ἡ, & **αἰώνιος**, ία, ον, unlimited as to duration, eternal, everlasting.

Ἀκαθαρσία, ας, ἡ, (α & καθαίρω,) impurity, uncleanness, lewdness, deceit, sin.

Ἀκαθάρτης, τητος, ἡ, impurity, Re. 17. 4.

Ἀκάθαρτος, ου, ὁ, ἡ, impure, unclean, lewd, vicious, wicked.

Ἀκαιρέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, p. ἠκαίρημαι, (α & καιρὸς,) to be without opportunity, or occasion, Phi. 4. 10.

Ἀκαίρως, adv. unseasonably, 2 Ti. 4. 2.

Ἄκακος, ου, ὁ, ἡ, (α & κακὸς,)

free from evil, innocent, blameless; artless, simple, Ro. 16. 18. He. 7. 26.

*Ἄκανθα, ης, ἡ, a thorn, thorn-bush, Mat. 7. 16: *whence*

Ἀκάνθινος, η, ον, thorny, made of thorns, Mar. 15. 17. Jno. 19. 5.

*Ἄκαρπος, ϐ, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & καρπὸς,) without fruit, unfruitful, barren; by impl. noxious.

Ἀκατάγνωστος, ϐ, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & καταγινώσκω,) pr. not worthy of condemnation *by a judge*; hence, irreprehensible, Tit. 2. 8.

Ἀκατακάλυπτος, ϐ, ὁ, ἡ, (α & κατακαλύπτω,) uncovered, unveiled, 1 Co. 11. 5, 13.

Ἀκατάκριτος, ϐ, ὁ, ἡ, (α & κατακρίνω,) uncondemned, *in a public trial*, Ac. 16. 37; 22. 25.

Ἀκατάλυτος, ου, ὁ, ἡ, (α & καταλύω,) incapable of dissolution, indissoluble; hence, enduring, everlasting, He. 7. 16.

Ἀκατάπαυστος, ου, ὁ, ἡ, (α & καταπαύω,) unceasing, which cannot rest, desist, or be restrained *from any thing*, 2 Pe. 2. 14.

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (α & καθίσταμαι, to be in a fixed and tranquil state,) pr. instability; hence, disorder, commotion, tumult, sedition, Lu. 21. 9. 1 Co. 14. 33. 2 Co. 6. 5; 12. 20. Ja. 3. 16.

Ἀκατάϛατος, ϐ, ὁ, ἡ, unstable, inconstant, Ja. 1. 8.

Ἀκατάσχετος, ϐ, ὁ, ἡ, (α & κατέχω) not coercible, unrestrainable, untameable, unruly, Ja. 3. 8.

Ἀκέραιος, ϐ, ὁ, ἡ, (α & κεράω, to mix,) pr. unmixed; hence, without mixture of vice or deceit, sincere, artless, blameless, Mat. 10. 16. Ro. 16. 19. Phi. 2. 15.

Ἀκλινὴς, έος, ὁ, ἡ, (α & κλίνω,) not declining, unwavering, steady, He. 10. 23.

Ἀκμάζω, f. άσω, p. ἤκμακα, to flourish, ripen, be in one's prime, Re. 14. 18: *from*

Ἀκμὴ, ῆς, ἡ, (ἀκὴ, idem,) pr. the point of a weapon; point of time; ἀκμὴν, for κατ' ἀκμὴν, adv. yet, still, even now, Mat. 15. 16.

Ἀκοὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἀκούω) hearing, the act or sense of hearing; the instrument of hearing, the ear; the thing heard, instruction, doctrine, report; effect of hearing, obedience.

Ἀκολουθέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠκολούθηκα, to follow; follow as a disciple; imitate.

Ἀκούω, f. ούσω, p. ἤκουκα, to hear; hearken, listen to; hear, obey; know, understand.

Ἀκρασία, ας, ἡ, (α & κρᾶσις, temperature, or fr. next) pr. *malum temperamentum*, opp. to εὐκρασία, *bonum temperamentum*; hence, intemperance, incontinence. Mat. 23. 25. 1 Co. 7. 5.

Ἀκρατὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, (α & κράτος) not master of one's self, intemperate, 2 Ti. 3. 3.

*Ἄκρατος, ϐ, ὁ, ἡ, τὸ,-ον (α & κεράω) unmixed, unmingled *wine*, Re. 14. 10.

Ἀκρίβεια, ας, ἡ, accuracy, exactness; or rigour, severe discipline, Ac. 22. 3: *from*

Ἀκριβὴς, έος, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, accurate, exact; severe, rigorous, Ac. 18. 26; 23. 15, 20; 24. 22; 26. 5: *whence*

Ἀκριβόω, ῶ, f. ώσω, p. ἠκρίβωκα, to inquire accurately, or assiduously, Mat. 2. 7, 16; comp. ver. 8.

Ἀκριβῶς, adv. diligently, accurately, assiduously, Mat. 2. 8. Lu. 1. 3. Ac. 18. 25. Ep. 5. 15. 1 Th. 5. 2.

Ἀκρὶς, ίδος, ἡ, a locust, Mat. 3. 4. Mar. 1. 6. Re. 9. 3, 7.

Ἀκροατήριον, ϐ, τὸ, (fr. ἀκρο-

δομαι, to hear,) a place of audience, auditorium, Ac. 25. 23.

'Ακροατὴς, οῦ, ὁ, a hearer, Ro. 2. 13. Ja. 1. 22, 23, 25.

'Ακροβυστία, ας, ἡ, (ἄκρον & *βύω*, to cover,) the prepuce, foreskin; uncircumcision, either the state of being uncircumcised; or, the abstract being put for the concrete, uncircumcised men, i. e. Gentiles.

'Ακρογωνιαῖος, α, ον, (ἄκρος & *γωνία*,) corner-foundation *stone*, Ep. 2. 20. 1 Pe. 2. 6.

'Ακροθίνιον, ου, τὸ, (ἄκρος & *θὶς* or *θὶν*, *θινὸς*, a heap,) the first-fruits of the produce of the ground, which were taken from the top of the heap and offered to the gods; the best and choicest of the spoils of war, usually collected in a heap, He. 7. 4.

"Ακρον, ου, τὸ, the top, tip, end, extremity, Mat. 24, 31. Mar. 13. 27. Lu. 16. 24. He. 11. 21: *from*

"Ακρος, ρα, ρον, (fr. *ἀκὴ*, see *ἀκμὴ*,) what is on a point; hence, extreme, uppermost.

'Ακυρόω, ῶ, f. *ώσω*, p. *ἠκύρωκα*, (α & *κυρόω*,) to deprive of authority, annul, abrogate, Mat. 15. 6. Mar. 7. 13. Ga. 3. 17.

'Ακωλύτως, adv. (α & *κωλύω*,) without hindrance, freely, Ac. 28. 31.

"Ακων, ουσα, ον, (for *ἀέκων*, fr. *α* & *ἑκὼν*,) unwilling, 1 Co. 9. 17.

'Αλάβαστρον, ου, τὸ, alabaster; a vase to hold perfumed ointment, properly made of alabaster, but also of other materials, Mat. 26. 7. Mar. 14. 3. Lu. 7. 37.

'Αλαζονεία, ας, ἡ, ostentation; both in words, boasting; and in living, pomp, Ja. 4. 16. 1 Jno. 2. 16: *from*

'Αλαζὼν, όνος, ὁ, ἡ, ostentatious, vain-glorious, arrogant, boasting, Ro. 1. 30. 2 Ti. 3. 2.

'Αλαλάζω, f. *άσω*, or *άξω*, p. *ακα* or *αχα*, pr. to shout, *ἀλαλὰ*, (probably the same as *Allah*, God,) the cry of soldiers rushing into battle, or returning victorious to their camp; hence, to utter an inarticulate sound, tinkle, ring, 1 Co. 13. 1; to wail, bewail, Mar. 5. 38.

'Αλάλητος, ου, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (α & *λαλέω*,) unspeakable, unutterable, Ro. 8. 26.

"Αλαλος, ου, ὁ, ἡ, (fr. same,) unable to speak, dumb, Mar. 7. 37; making dumb, Mar. 9. 17, 25.

"Αλας, ατος, τὸ, (fr. *ἅλς*,) salt; met. wisdom and prudence, purity.

'Αλείφω, f. *ψω*, p. *ἤλειφα*, to anoint *with oil or ointment*.

'Αλεκτοροφωνία, ας, ἡ, (*ἀλέκτωρ* & *φωνὴ*,) the cock-crowing, the third watch of the night, from twelve at night till three in the morning, Mar. 13. 35.

'Αλέκτωρ, ορος, ὁ, (α & *λέγω*, to cause to rest, or *λέκτρον*, a bed,) a cock, *gallus*, Mat. 26. 34. Mar. 14. 30. Lu. 22. 34. Jno. 13. 36.

"Αλευρον, ου, τὸ, (fr. *ἀλέω*, to grind,) meal, flour, Mat. 13. 33. Lu. 13. 21.

'Αλήθεια, ας, ἡ, (fr. *ἀληθὴς*,) truth, verity, in opposition to what is false or wrong; truth, as opposed to types; love of truth, veracity; uprightness, probity, integrity, rectitude; sincerity.

'Αληθεύω, f. *εύσω*, p. *ἠλήθευκα*, to speak or maintain the truth; act truly or sincerely, Ga. 4. 16. Ep. 4. 15: *from*

'Αληθὴς, έος, ὁ, ἡ, τὸ, -ὲς, true, conformable to truth, and therefore worthy of credit; true, studious of truth, veracious: *whence*

'Αληθινὸς, ἡ, ὀν, true, conformable to truth, and therefore worthy of credit; true, real, genuine; studious of truth, veracious true, sincere, upright, *integer*.

Ἀλήθω, f. ἀλήσω, p. ἤληκα, (fr. ἀλέω, idem,) to grind, Mat. 24. 41. Lu. 17. 35.

Ἀληθῶς, adv. (fr. ἀληθής,) truly, really; certainly, of a truth; truly, veraciously; truly, spiritually.

Ἁλιεύς, έος, έως, ὁ, (ἅλς, the sea,) a fisherman, Mat. 4. 18, 19. Mar. 1. 16, 17: *whence*

Ἁλιεύω, f. εύσω, p. ἡλιεύκα, to fish, Jno. 21. 3.

Ἁλίζω, f. ίσω, p. ἥλικα, (ἅλς,) to salt, season with salt, preserve by salting, Mat. 5. 13. Mar. 9. 49.

Ἀλισγέω, f. ήσω, p. ηκα, to pollute, Da. 1. 8. Mal. 1. 7, 12: *hence*

Ἀλίσγημα, ατος, τό, pollution, defilement, Ac. 15. 20.

Ἀλλά, conj. but, but rather, but what is more, but still, but for all that; yet, nevertheless; come, quæso, age, vero; indeed, vero; yet surely, at certe; unless, nisi.

Ἀλλάσσω, Att. ἀλλάττω, f. άξω, p. ἤλλαχα, a. 2. ἤλλαγον, f. 1. pass. ἀλλαχθήσομαι, a. 1. ἠλλάχθην, f. 2. ἀλλαγήσομαι, (fr. ἄλλος,) to change, alter, transform, Ac. 6. 14. Ro. 1. 23. 1 Co. 15. 51, 52. Ga. 4. 20. He. 1. 12.

Ἀλλαχόθεν, adv. (ἄλλος, & -θεν, denoting *from* a place) from another place or elsewhere, Jno. 10. 1.

Ἀλληγορέω, ῶ, (ἄλλος & ἀγορεύω, to speak,) to speak in such a way that something else shall be intended than is contained in the words literally taken, to allegorize, Ga. 4. 24.

Ἀλληλούϊα, Heb. הללו־יה, Praise ye Jehovah, Re. 19. 1, 3, 4, 6.

Ἀλλήλων, gen. pl. ἀλλήλοις, αις, οις, dat. ἀλλήλους, ας, α, acc. (fr. ἄλλος,) one another, each other.

Ἀλλογενής, έος, ὁ, ἡ, (ἄλλος & γένος,) of another race or nation, i. e. not a Jew; a stranger, foreigner, Lu. 17. 18.

Ἅλλομαι, f. 2. ἁλοῦμαι, imper. ἡλλόμην, to leap, jump, leap up, bubble up, spring, Ac. 3. 8; 14. 10.

Ἄλλος, η, ο, another, some other; ὁ ἄλλος, the other; οἱ ἄλλοι, the others, the rest; *repeated*, one-another; pl. some-others.

Ἀλλοτριοεπίσκοπος, ου, ὁ, ἡ, pr. one who meddles with the affairs of others, a busy-body in other men's matters; seditious, novarum rerum cupidus, 1 Pe. 4. 15. fr. ἐπίσκοπος *and*

Ἀλλότριος, ία, ιον, (fr. ἄλλος) belonging to another, alienus, foreign; a foreigner, alien.

Ἀλλόφυλος, ου, ὁ, ἡ, (ἄλλος & φυλή,) of another race or nation, i. e. not a Jew, a foreigner, Ac. 10. 28.

Ἄλλως, adv. (fr. ἄλλος,) otherwise, aliter, 1 Ti. 5. 25.

Ἀλοάω, ῶ, f. ήσω, & άσω, p. ηκα, to drive round, sc. *the oxen employed to tread out grain;* to tread, or thresh out, 1 Co. 9. 9, 10. 1 Ti. 5. 18.

Ἄλογος, ου, ὁ, ἡ, τό, -ον, (α & λόγος,) without speech or reason, irrational, brute; unreasonable, absurd, Ac. 25. 27. 2 Pe. 2. 12. Jude 10.

Ἀλοή, ῆς, ἡ, vulg. ξυλαλοή, ἀγάλλοχον aloe, lign-aloe, *excoecaria agallochon*, Linn. a tree which grows in India and Cochin-China, the wood of which is soft and bitter, though highly aromatic. It is used by the Orientals as a perfume; and employed for the purposes of embalming, Jno. 19. 39.

Ἅλς, ἁλός, ὁ, salt, Mar. 9. 49, i. q. ἅλας.

Ἁλυκός, ἡ, όν, (fr. ἅλς,) salt, bitter, brackish, Ja. 3. 12.

Ἄλυπος, ου, ὁ, ἡ, (α & λύπη,) free from grief or sorrow, Phi. 2. 28.

"Ἅλυσις, εως, ἡ, (α & λύω,) a chain, Mar. 5. 3, 4.

'Ἀλυσιτελὴς, έος, ὁ, ἡ, (α & λυσιτελὴς, i. e. λύων τὰ τελῆ,) pr. bringing in no revenue or profit; hence, unprofitable, useless; and by impl. destructive, fatal, He. 13. 17.

"Ἅλων, ωνος, ὁ, ἡ, v. ἅλως, ω, ὁ, a threshing-floor, a place where corn is trodden out; meton. the corn which is trodden out, Mat. 3. 12. Lu. 3. 17.

'Ἀλώπηξ, εκος, ἡ, a fox; met. a shrewd, cunning man, Mat. 8. 20. Lu. 9. 58; 13. 32.

"Ἅλωσις, εως, ἡ, (ἁλίσκω) pr. a taking, catching, capture; meton. a snare, 2 Pe. 2. 12.

"Ἅμα, adv. with, together with; at the same time; altogether.

'Ἀμαθὴς, έος, ὁ, ἡ, (α & μανθάνω,) unlearned, uninstructed, rude, 2 Pe. 3. 16.

'Ἀμαράντινος, ου, ὁ, ἡ, &

'Ἀμάραντος, ου, ὁ, ἡ, (α & μαραίνομαι,) unfading; hence, enduring, 1 Pe. 1. 4; 5. 4.

'Ἁμαρτάνω, f. ἁμαρτήσω, p. ἡμάρτηκα, a. 1. ἡμάρτησα, a. 2. ἥμαρτον, pr. to err from, miss the mark; to err, sin; to bear the imputation of sin: *whence*

'Ἁμάρτημα, ατος, τὸ, an error, sin; a wilful offence, opp. to παράπτωμα, Mar. 3. 28; 4. 12. Ro. 3. 25. 1 Co. 6. 18.

'Ἁμαρτία, ας, ἡ, error, aberration from the path of virtue, offence, sin; sp. unbelief, falsehood, lewdness, defection from the true religion; meton. one who commits sin; proneness to sin, sinful propensity, viciosity; guilt or imputation of sin; punishment for sin, sin-offering, expiatory victim.

'Ἀμάρτυρος, ου, ὁ, ἡ, (α & μαρτυρέω,) without testimony or witnesses, without proof, Ac. 14. 17.

'Ἁμαρτωλὸς, ῦ, ὁ, ἡ, (fr. ἁμαρτάνω,) one who deviates from the path of virtue, a vicious person, sinner; depraved, sinful, detestable.

"Ἄμαχος, υ, ὁ, ἡ, (α & μάχομαι) not disposed to fight; not quarrelsome or contentious, 1 Ti. 3. 3. Tit. 3. 2.

'Ἀμάω, ῶ, f. ήσω, p. ἤμηκα, to collect; to reap, mow, or cut down, Ja. 5. 4.

'Ἀμέθυστος, υ, ὁ, (α & μεθύω,) an amethyst, a gem of a deep purple or violet colour, so called from its supposed efficacy in keeping off drunkenness, Re. 21. 20.

'Ἀμελέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠμέληκα, (α & μέλει) not to care for, to neglect, disregard, Mat. 22. 5. 1 Ti. 4. 14. He. 2. 3; 8. 9. 2 Pet. 1. 12.

"Ἄμεμπτος, υ, ὁ, ἡ, (α & μεμπτὸς, fr. μέμφομαι,) blameless, irreprehensible, without defect, Lu. 1. 6. Phi. 2. 15; 3. 6. 1 Th. 3. 13. He. 8. 7.

'Ἀμέμπτως, adv. blamelessly, unblameably, unexceptionably, 1 Th. 2. 10; 5. 23.

'Ἀμέριμνος, ου, ὁ, ἡ, (α & μέριμνα,) free from care or solicitude; secure, easy, Mat. 28. 14. 1 Co. 7. 32.

'Ἀμετάθετος, υ, ὁ, ἡ, (α & μετατίθημι,) unchangeable, immutable, constant, He. 6. 17, 18.

'Ἀμετακίνητος, υ, ὁ, ἡ, (α & μετακινέω,) immoveable, firm, 1 Co. 15. 58.

'Ἀμεταμέλητος, υ, ὁ, ἡ, (α & μεταμέλομαι) not a source of regret, not to be repented of; by imp. irrevocable, enduring, Ro. 11. 29. 2 Co. 7. 10.

'Ἀμετανόητος, υ, ὁ, ἡ, (α & μετανοέω,) impenitent, obdurate, Ro. 2. 5.

"Ἄμετρος, υ, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (α & μέτρον,) without or beyond measure, immoderate, 2 Co. 10. 13, 15.

'Ἀμὴν, (Heb. אמן) truth,

faithfulness; he who is true, verax; in truth, verily, most certainly; so be it, utinam ita fiat.

Ἀμήτωρ, ορος, ὁ, ἡ, (α & μήτηρ,) without mother, one whose mother is not mentioned in the genealogies, He. 7. 3.

Ἀμίαντος, ου, ὁ, ἡ, (α & μιαίνω,) pr. unstained, unsoiled; met. undefiled, unpolluted, pure, blameless; without defect, perfect, integer, He. 7. 26; 13. 4. Ja. 1. 27. 1 Pe. 1. 4.

*Ἄμμος, ου, ἡ, (fr. ψάμμος,) sand.

Ἀμνὸς, οῦ, ὁ, a lamb, Jno. 1. 29, 36. Ac. 8. 32. 1 Pe. 1. 19.

Ἀμοιβὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἀμείβω, to requite,) requital, *of kind offices*, retribution, recompense, 1 Ti. 5. 4.

*Ἄμπελος, ου, ἡ, a vine, grape-vine.

Ἀμπελουργὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (ἄμπελος & ἔργον,) a vine-dresser, Lu. 13. 7.

Ἀμπελὼν, ῶνος, ὁ, a vineyard.

Ἀμύνω, f. υνῶ, p. ἤμυγκα, a. 1. ἤμυνα, to ward off, help, assist; mid. ἀμύνομαι, to repel from one's self, resist, defend; aid, assist, Ac. 7. 24.

Ἀμφιβάλλω, f. βαλῶ, (ἀμφὶ, about, & βάλλω,) to throw around *as a garment*; to cast *a net*, Mar. 1. 16, in some editions: *whence*

Ἀμφίβληστρον, ου, τὸ, pr. whatever is thrown around, e. g. *a garment*; a large kind of fish-net, drag, Mat. 4. 18. Mar. 1. 16.

Ἀμφιέννυμι, f. ἀμφιέσω, (ἀμφὶ & ἕννυμι, to put on,) to clothe, invest, Mat. 6. 30; 11. 8. Lu. 7. 25; 12. 28.

*Ἄμφοδον, ου, τὸ, v. ἄμφοδος, ου, ἡ, (ἀμφὶ, v. ἄμφω, both, & ὁδὸς,) an open place where several ways meet, a street; or a place where two ways meet, *bivium*, Mar. 11. 4.

*Ἀμφότεροι, αι, α, (fr. ἄμφω, both,) both.

Ἀμώμητος, ου, ὁ, ἡ, (α & μῶμος,) spotless, without blemish, unblameable, blameless, irreprehensible, Phi. 2. 15. 2 Pe. 3. 14.

*Ἄμωμον, ου, τὸ, amomum, an odoriferous shrub, from which a precious ointment was prepared, Re. 18. 13, in the later editions.

*Ἄμωμος, ου, ὁ, ἡ, (α & μῶμος,) spotless, without blemish; pure, blameless, *sceleris purus*.

*Ἂν, conj. fr ἐὰν, if, Jno. 20. 23; *joined with the subjunctive mood, preceded by the relatives and pronouns*, ὅς, ὅσος, &c. ever, soever, *siquis, cunque; with the indicative and optative*, may, might, could, would, should: ἕως ἂν, until that; ὅπως ἂν, that, to the end that; ὡς ἂν, as if, even as.

Ἀνὰ, prep. in, through, among, by; *distributively*, a-piece, by, every. *In composition*, up, back again; again and again, *intensively*.

Ἀναβαθμὸς, οῦ, ὁ, pr. the act of ascending; meto. the means of ascent, steps, stairs, Ac. 21. 35, 40: *from*

Ἀναβαίνω, f. βήσω, p. βέβηκα, a. 2. ἀνέβην, (ἀνὰ & βαίνω,) to go up, ascend; climb, embark; to rise, mount upwards, *as smoke*; to grow or spring up, *as plants*; to reach, become known to, *as reports*, &c.; to spring up, arise, *as thoughts*.

Ἀναβάλλω, f. βαλῶ, p. βέβληκα, (ἀνὰ & βάλλω,) to throw back, retard, defer; mid. to put off, defer, adjourn, Ac. 24. 22.

Ἀναβιβάζω, f. άσω, p. βεβίβακα, a. 1. ἀνεβίβασα, (ἀνὰ & βιβάζω,) to cause to come or ascend, draw or bring up or in, Mat. 13. 48.

Ἀναβλέπω, f. ψω, p. φα, a. 1. ψα, (ἀνὰ & βλέπω,) to look upwards; to see again, recover sight;

to look again, or attentively; or simply see, look, i. q. βλέπω: *whence*

Ἀνάβλεψις, εως, ἡ, recovery of sight, Lu. 4. 18, (19.)

Ἀναβοάω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, a. 1. ησα, (ἀνὰ & βοάω,) to cry out or aloud, exclaim, Mat. 27. 46. Mar. 15. 8. Lu. 9. 38.

Ἀναβολὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἀναβάλλω,) delay, Ac. 25. 17.

Ἀνάγαιον, ου, τὸ, (i. e. ἀνὰ τὴν γῆν,) an upper room *for eating, coenaculum*, Mar. 14. 15. Lu. 22. 12, in some editions: see ἀνώγεον.

Ἀναγγέλλω, f. γελῶ, p. ἀνήγγελκα, a. 1. ἀνήγγειλα, a. 2. ἀνήγγελον (ἀνα & ἀγγέλλω,) to tell again or in return, bring back word, announce, relate; to tell, declare, teach, explain by teaching.

Ἀναγεννάω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, p. pass. ἀναγεγέννημαι, (ἀνὰ & γεννάω,) to beget again, regenerate, 1 Pe. 1. 3, 23.

Ἀναγινώσκω, f. γνώσομαι, (ἀνὰ & γινώσκω,) to recognise, know, understand; to know by reading, read.

Ἀναγκάζω, f. άσω, p. ἠνάγκακα, (fr. ἀνάγκη,) to force, compel; force, constrain *by entreaty, advice*, &c.

Ἀναγκαῖος, α, ον, (fr. ἀνάγκη,) necessary, indispensable, 1 Co. 12. 22; necessary, needful, right, proper, advantageous, Ac. 13. 46. 2 Co. 9. 5. Phi. 1. 24; 2. 25. He. 8. 3; near, intimate, closely connected, *necessarius, as friends*, Ac. 10. 24.

Ἀναγκαςῶς, adv. by constraint or compulsion, unwillingly, opp. to ἑκουσίως, 1 Pe. 5. 2: *from*

Ἀνάγκη, ης, ἡ, (fr. ἀνὰ & ἄγχω, to compress,) necessity, constraint, compulsion; obligation of duty, moral or spiritual necessity; distress, calamity affliction.

Ἀναγνωρίζω, f. ίσω, (ἀνὰ & γνωρίζω,) to know again, recognise; pass. to be, or be made known, or to cause one's self to be recognised, Ac. 7. 13

Ἀνάγνωσις, εως, ἡ, (fr. ἀναγινώσκω,) a reading, Ac. 13. 15. 2 Co. 3. 14. 1 Ti. 4. 13.

Ἀνάγω, f. άξω, (ἀνὰ & ἄγω,) to lead, carry or take up, bring from a lower to a higher place; to bring or offer up, *as a sacrifice*; to lead out, produce; to conduct, incite to go; ἀνάγομαι, to be borne *upon the deep*, i. e. to set sail, put to sea; to bring back.

Ἀναδείκνυμι, v. νύω, f. ξω, (ἀνὰ & δείκνυμι,) pr. to shew any thing by raising it aloft, *as a torch*; to manifest, shew plainly, or openly, Ac. 1. 24; to mark out, constitute, appoint *by some outward sign*, Lu. 10. 1: *whence*

Ἀνάδειξις, εως, ἡ, a shewing forth, manifestation; entrance upon the duty or office to which one is consecrated, Lu. 1. 80.

Ἀναδέχομαι, f. ξομαι, (ἀνὰ & δέχομαι,) to receive *with hospitality*, Ac. 28. 7; to receive, He. 11. 17.

Ἀναδίδωμι, f. δώσω, (ἀνὰ & δίδωμι,) to give, hand up; deliver, present, Ac. 23. 33.

Ἀναζάω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & ζάω,) to live again, recover life, Ro. 14. 9. Re. 20. 5; met. to return to the paths of virtue, reform, Lu. 15. 24, 32; to revive, rouse up, be excited, Ro. 7. 9.

Ἀναζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & ζητέω,) pr. to seek again; to seek, seek diligently, inquire after, look for, Lu. 2. 44. Ac. 11. 25.

Ἀναζώννυμι, f. ζώσω, (ἀνὰ & ζώννυμι,) to gird *with a belt or girdle*; mid. ἀναζώννυμαι, to gird one's self, or to be girded, 1 Pe. 1. 13.

Ἀναζωπυρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & ζωπυρέω, to revive a fire, fr.

ζάω & πῦρ,) pr. to kindle up a dormant fire; met. to revive, excite; stir up, cultivate one's powers, 2 Ti. 1. 6.

Ἀναθάλλω, f. θαλῶ, (ἀνὰ & θάλλω, to thrive, flourish,) pr. to recover verdure, flourish again; met. to recover strength, revive, Phi. 4. 10.

Ἀνάθεμα, ατος, τὸ, (fr ἀνατίθημι,) pr. an offering consecrated to the gods; a person or thing separated or excluded from the divine favour, and obnoxious to the direst punishments, i. e. accursed, Ro. 9. 3. 1 Co. 12. 3; 16. 22. Ga. 1. 8, 9; a curse, execration, anathema, Ac. 23. 14: *whence*

Ἀναθεματίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. ἀνατεθεμάτικα, to declare any one to be ἀνάθεμα, to curse, bind by a curse, Mar. 14. 71. Ac. 23. 12, 14, 21.

Ἀναθεωρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & θεωρέω,) to view, behold attentively, contemplate, Ac. 17. 23. He. 13. 7.

Ἀνάθημα, ατος, τὸ, (fr. ἀνατίθημι,) a gift or offering consecrated to God, Lu. 21. 5.

Ἀναίδεια, ας, ἡ, (α & αἰδὼς,) pr. impudence; hence, importunate solicitation, or pertinacious importunity, sc. *without regard to time, place, or person*, Lu. 11. 8.

Ἀναίρεσις, εως, ἡ, pr. a taking away; death, a putting to death, murder, Ac. 8. 1; 22. 20: *from*

Ἀναιρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & αἱρέω,) pr. to take up, lift, *as from the ground*; to take, sc. in order to bring up, to educate, Ac. 7. 21; to take away or off, to put to death, kill, murder; to take away, abolish, abrogate, He. 10. 9.

Ἀναίτιος, ίε, ὁ, ἡ, (α & αἰτία,) guiltless, innocent, Mat. 12. 5. 7.

Ἀνακαθίζω, f. ίσω, (ἀνὰ & καθίζω,) to set up, or erect, Lu. 7. 15. Ac. 9. 40.

Ἀνακαινίζω, f. ίσω, (ἀνὰ & καινίζω, to renew,) to renovate, renew, He. 6. 6.

Ἀνακαινόω, ῶ, f. ώσω, p. ἀνακεκαίνωκα, (ἀνὰ & καινὸς,) to renovate, invigorate, renew, 2 Co. 4. 16. Col. 3. 10: *whence*

Ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, renovation, reformation, Ro. 12. 2. Tit. 3. 5.

Ἀνακαλύπτω, f. ψω, (ἀνὰ & καλύπτω,) to unveil, uncover; met. to remove an impediment to knowledge, cause to understand, 2 Co. 3. 14, 18.

Ἀνακάμπτω, f. ψω, (ἀνὰ & κάμπτω,) pr. to reflect, bend back; hence, to bend back one's course, return, Mat. 2. 12. Lu. 10. 6. Ac. 18. 21. He. 11. 15.

Ἀνάκειμαι, f. είσομαι, (ἀνὰ & κεῖμαι,) to be laid up, *as offerings*; to lie, be in a recumbent posture, recline *at table*.

Ἀνακεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνὰ & κεφάλαιον,) to bring together, or comprehend several things under one, reduce under one head, sum up, comprise, Ro. 13. 9. Ep. 1. 10.

Ἀνακλίνω, f. ινῶ, (ἀνὰ & κλίνω) to lay down, place; to cause to recline *at table*, &c. mid. ἀνακλίνομαι, to recline at table.

Ἀνακόπτω, f. ψω, (ἀνὰ & κόπτω) pr. to beat back; hence, to check, impede, hinder, restrain, Ga. 5. 7.

Ἀνακράζω, f. ξω, (ἀνὰ & κράζω) to cry aloud, exclaim, shout, Mar. 1. 23; 6. 49. Lu. 4. 33; 8. 28; 23. 18.

Ἀνακρίνω, f. ινῶ, (ἀνὰ & κρίνω) to examine, interrogate, question; judge: discern, estimate, determine the value, or worth of a thing: *hence*

Ἀνάκρισις, εως, ἡ, investigation, judicial examination, hearing of a cause, Ac. 25. 26.

Ἀνακύπτω, f. ψω, (ἀνὰ & κύπτω) pr. to raise up one's self,

look up, Lu. 13. 11. Jno. 8. 7, 10; met. to be elated *with joy*, Lu. 21. 28.

'Αναλαμβάνω, f. λήψομαι, to take up, receive up; bear, carry; take *as a companion*, take to one's self, assume: *hence*

'Ανάληψις, εως, ἡ, a taking up, receiving up, Lu. 9. 51.

'Αναλίσκω, f. λώσω, (ἀνὰ & ἁλίσκω, to take,) take away, consume, destroy, Lu. 9. 54. Ga. 5. 15. 2 Th. 2. 8.

'Αναλογία, ας, ἡ, (ἀνὰ & λόγος,) analogy, ratio, proportion, Ro. 12. 6.

'Αναλογίζομαι, f. ίσομαι, (ἀνὰ & λογίζομαι,) to consider attentively, He. 12. 3.

"Αναλος, ον, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & ἅλς) without saltness, or the taste and pungency of salt, insipid, Mar. 9. 50.

'Ανάλυσις, εως, ἡ, pr. dissolution; met. departure, i. e. death, 2 Ti. 4. 6: *from*

'Αναλύω, f. ύσω, (ἀνὰ & λύω) pr. to dissolve; met. to separate, break up, e. g. *as a convivial party*, to depart, come away *from a feast*, Lu. 12. 36; to depart *from this life*, to die, Phi. 1. 23.

'Αναμάρτητος, ον, ὁ, ἡ, (α & ἁμαρτία) without sin, guiltless, Jno. 8. 7.

'Αναμένω, f. ενῶ, (ἀνὰ & μένω) to continue steadfast; to await, wait for, expect, 1 Th. 1. 10.

'Αναμιμνήσκω, f. μνήσω, (ἀνὰ & μιμνήσκω) to remind, cause to remember, 1 Co. 4. 17; in the sense of exhorting, 2 Ti. 1. 6; mid. to call to mind, recollect, remember, Mar. 14. 72. 2 Co. 7. 15. He. 10. 32: *hence*

'Ανάμνησις, εως, ἡ, remembrance, a commemoration, memorial, Lu. 22. 19. 1 Co. 11. 24, 25. He. 10. 3.

'Ανανεόω, ῶ, f. ώσω, to renew; mid. to be renewed, reform, become a new person, Ep. 4. 23.

'Ανανήφω, f. ψω, (ἀνὰ & νήφω) to become sober; met. to recover sobriety of mind, 2 Ti. 2. 26.

'Αναντίῤῥητος, ον, ὁ, ἡ, (α, ἀντὶ & ῥέω) not to be contradicted, indisputable, Ac. 19. 36: *hence*

'Αναντιῤῥήτως, adv. pr. without contradiction or gainsaying; without hesitation, promptly, Ac. 10. 29.

'Ανάξιος, ίου, ὁ, ἡ, (α & ἄξιος) unworthy, inadequate, 1 Co. 6. 2. *hence*

'Αναξίως, adv. unworthily, i. e. in an improper manner, 1 Co. 11. 27, 29.

'Ανάπαυσις, εως, ἡ, rest, quiet, remission, refreshment, Mat. 11. 29. Re. 4. 8; 14. 11; meton. place of rest, fixed habitation, Mat. 12. 43. Lu. 11. 24: *from*

'Αναπαύω, f. αύσω, (ἀνὰ & παύω) to cause to rest, give rest, or quiet; mid. to take rest, repose; to refresh, recreate; mid. to have a fixed place of rest, abide, dwell, 1 Pe. 4. 14.

'Αναπείθω, f. είσω, (ἀνὰ & πείθω) to persuade *to a different opinion*, seduce, convert, Ac. 18. 13.

'Αναπέμπω, f. ψω, (ἀνὰ & πέμπω) to send back or again, send, remit, Lu. 23. 7, 11, 15. Philem. 12.

'Ανάπηρος, ȣ, ὁ, ἡ, (ἀνὰ & πηρὸς, maimed,) maimed, deprived of some member of the body, or at least of its use, Lu. 14. 13, 21.

'Αναπίπτω, f. πεσοῦμαι, (ἀνὰ & πίπτω) to fall or recline backwards; recline *at table*, &c.

'Αναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνὰ & πληρόω) to fill up, complete; fulfil, confirm, *as a prophecy by the event*; fill *the place of any one*, i. e. to be in; to supply, make good; to observe, keep, sc. *the law*.

'Αναπολόγητος, ον, ὁ, ἡ, (α & ἀπολογέομαι) inexcusable. Ro. 1. 20; 2. 1

Ἀναπράσσω, v. ττω, f. ξω, (ἀνὰ & πράσσω) to demand, exact, call in, sc. a debt, Lu. 19. 23.

Ἀναπτύσσω, f. ξω, (ἀνὰ & πτύσσω) to roll back, unroll, unfold, Lu. 4. 17.

Ἀνάπτω, f. ψω, (ἀνὰ & ἅπτω) to light, kindle, set on fire, Lu. 12. 49. Ac. 28. 2. Ja. 3. 5.

Ἀναρίθμητος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἀριθμὸς) innumerable, He. 11. 12.

Ἀνασείω, f. είσω, (ἀνὰ & σείω) pr. to shake; met. to stir up, instigate, Mar. 15. 11. Lu. 23. 5.

Ἀνασκευάζω, f. άσω, (ἀνὰ & σκευάζω, to prepare, fr. σκεῦος,) pr. to collect one's effects or baggage *in order to remove*; lay waste by carrying off or destroying every thing, destroy; met. to withdraw from the truth, pervert, subvert, Ac. 15. 24.

Ἀνασπάω, ῶ, f. άσω, (ἀνὰ & σπάω) to draw up or out, Lu. 14. 5. Ac. 11. 10.

Ἀνάστασις, εως, ἡ, (ἀνίστημι) a rising up; resurrection; meton. the author of resurrection, Jno. 11. 25; met. & meton. the author and cause of felicity, Lu. 2. 34.

Ἀναϛατόω, ῶ, f. ώσω, (fr. same) i. e. ἀνάστατον ποιεῖν, to lay waste, destroy; to disturb the public tranquillity, excite to sedition and tumult, Ac. 17. 6; 21. 38; to disturb the mind of any one *by doubts*, &c.; to subvert, unsettle, Ga. 5. 12.

Ἀνασταυρόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνὰ & σταυρόω) pr. to crucify again or afresh, crucify; met. to treat with the greatest indignity, He. 6. 6.

Ἀναστενάζω, f. ξω, (ἀνὰ & στενάζω) to sigh, groan deeply, Mar. 8. 12.

Ἀναϛρέφω, f. ψω, (ἀνὰ & στρέφω) to overturn, throw down; to turn back, return; mid. versari, to be employed, occupied, engaged; to have intercourse or be conversant with; to live, pass one's life, follow any mode of life: *hence*

Ἀναϛροφή, ῆς, ἡ, conversation, mode of life, conduct, deportment.

Ἀνατάσσομαι, f. τάξομαι, (ἀνὰ & τάσσω) pr. to arrange; hence, to compose, Lu. 1. 1.

Ἀνατέλλω, f. τελῶ, p. ἀνατέταλκα, a. 1. ἀνέτειλα, p. m. ἀνατέτολα, (ἀνὰ & τέλλω, to arise) to cause to rise; to rise, spring up, *as the sun, stars*, &c.

Ἀνατίθεμαι, (ἀνὰ & τίθημι) mid. to communicate, declare, relate, explain, Ac. 25. 14. Ga. 2. 2.

Ἀνατολή, ῆς, ἡ, (fr. ἀνατέλλω) pr. a rising *of the sun*, &c.; the place of rising, the east; met. the dawn or day-spring, Lu. 1. 78.

Ἀνατρέπω, f. ψω, (ἀνὰ & τρέπω) pr. to overturn, overthrow; met. to subvert, corrupt, 2 Ti. 2. 18. Tit. 1. 11.

Ἀνατρέφω, f. θρέψω, (ἀνὰ & τρέφω) to nurse, *as an infant*, Ac. 7. 20; to bring up, educate, Ac. 7. 21; 22. 3.

Ἀναφαίνω, f. φανῶ, (ἀνὰ & φαίνω) to show, point out; mid. to be shown, manifested, made to appear, Lu. 19. 11. Ac. 21. 3.

Ἀναφέρω, f. οίσω, a. 2. ἤνεγκον (ἀνὰ & φέρω) to bear or carry upwards, lead up; to offer *sacrifices*; to bear, take away, expiate, *as sins*.

Ἀναφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & φωνέω) to exclaim, cry out, Lu. 1. 42.

Ἀνάχυσις, εως, ἡ, (ἀναχέω, to pour out,) a sink, place where filth is thrown out; met. a sink of vice, i. e. excessive dissoluteness, 1 Pe. 4. 4.

Ἀναχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνὰ & χωρέω) to return, go back; depart, go away; withdraw, retire.

Ἀνάψυξις, εως, ἡ, pr. a re-

freshing coolness after heat; met. refreshing, recreation, rest, Ac. 3. 19: *from*

'Αναψύχω, f. ξω, (ἀνὰ & ψύχω) to breathe; cool, refrigerate; refresh, render cheerful, 2 Ti. 1. 16.

'Ανδραποδιστὴς, οῦ, ὁ, (ἀνδράποδον, a slave) a manstealer, kidnapper, 1 Ti. 1. 10.

'Ανδρίζω, f. ίσω, (ἀνὴρ) to render brave or manly; to shew or behave one's self like a man, 1 Co. 16. 13.

'Ανδροφόνος, ου, ὁ, (ἀνὴρ & φόνος) a homicide, man-slayer, murderer, 1 Ti. 1. 9.

'Ανέγκλητος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐγκαλέω) pr. not liable to be arraigned; unblameable, irreproachable, 1 Co. 1. 8. Col. 1. 22. 1 Ti. 3. 10. Tit. 1. 6, 7.

'Ανεκδιήγητος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐκδιηγέομαι) which cannot be related, inexpressible, unutterable, 2 Co. 9. 15.

'Ανεκλάλητος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐκλαλέω) unspeakable, ineffable, 1 Pe. 1. 8.

'Ανέκλειπτος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐκλείπω) unfailing, exhaustless, Lu. 12. 33.

'Ανεκτὸς, ἡ, ὸν, (ἀνέχω) tolerable, supportable, Mat. 10. 15; 11. 22, 24. Mar. 6. 11. Lu. 10. 12, 14.

'Ανελεήμων, ονος, ὁ, ἡ, (α & ἐλεήμων) unmerciful, uncompassionate, cruel, Ro. 1. 31.

'Ανεμίζω, f. ίσω, to agitate with the wind; pass. to be agitated or driven by the wind, Ja. 1. 6: *from*

"Ανεμος, ου, ὁ, the wind; met. whatever is vain, empty, and worthless, Ep. 4. 14.

'Ανένδεκτον, ου, τὸ, (α & ἐνδέχεται) impossible, what cannot be, Lu. 17. 1.

'Ανεξερεύνητος, ου, ὁ, ἡ, τὸ, ου, (α & ἐξερευνάω) unsearchable, inscrutable, Ro. 11. 33.

'Ανεξίκακος, ου, ὁ, ἡ, (ἀνέχομαι & κακὸς) enduring, or patient under, evils and injuries, 2 Ti. 2. 24.

'Ανεξιχνίαστος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐξιχνιάζω, to explore) which cannot be explored, inscrutable, incomprehensible, Ro. 11. 33. Ep. 3. 8.

'Ανεπαίσχυντος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐπαισχύνομαι) without cause of shame, irreproachable, 2 Ti. 2. 15.

'Ανεπίληπτος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἐπιλαμβάνω) pr. not to be apprehended; met. irreprehensible, unblameable, 2 Ti. 3. 2; 5. 7; 6. 14.

'Ανέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ἀνὰ & ἔρχομαι) to ascend, go up, Jno. 6. 3. Ga. 1. 17, 18.

"Ανεσις, εως, ἡ, (ἀνίημι) pr. relaxation *from confinement*, Ac. 24. 23; met. ease, rest, peace, tranquillity, 2 Co. 2. 12; 7. 5; 8. 13; 2 Th. 1. 7.

'Ανετάζω, f. άσω, (ἀνὰ & ἐτάζω) to examine *by torture*, Ac. 22. 24, 29.

"Ανευ, without, Mat. 10. 29. 1 Pe. 3. 1; 4. 9.

'Ανεύθετος, ου, ὁ, ἡ, (α & εὔθετος) not commodious, inconvenient, Ac. 27. 12.

'Ανευρίσκω, f. ρήσω, (ἀνὰ & εὑρίσκω) to find, find by diligent search, Lu. 2. 16. Ac. 21. 4.

'Ανέχομαι, f. έξομαι, a. 2. ἠνεσχόμην, (ἀνὰ & ἔχω) to support, endure, bear with; to suffer, i. e. admit, permit, receive.

'Ανεψιὸς, οῦ, ὁ, a nephew, Col. 4. 10.

"Ανηθον, ου, τὸ, anethum, dill, an aromatic plant, Mat. 23. 23.

'Ανήκω, (ἀνὰ & ἥκω) to come up to, to pertain, belong to; ἀνήκει, impers. it is fit, proper, becoming, it ought, Col. 3. 18. Ep. 5. 4. Philem. 8.

Ἀνήμερος, ου, ὁ, ἡ, (α & ἥμερος, gentle, mild,) ungentle, fierce, ferocious, 2 Ti. 3. 3.

Ἀνὴρ, ἀνδρὸς, ὁ, a man, i. e. a male person of full age and stature, as opposed to a child or female; a husband; a man, homo, human being; a certain man; some one; that man, he, ille; used pleonastically with other nouns and adjectives.

Ἀνθίστημι, f. ἀντιστήσω, (ἀντὶ & ἵστημι) to oppose, strive to prevent or overthrow; to resist, stand out against.

Ἀνθομολογέομαι, οῦμαι, (ἀντὶ & ὁμολογέω) to confess, give thanks, praise, celebrate, extol, Lu. 2. 38.

Ἄνθος, εος, ους, τὸ, a flower, Ja. 1. 10, 11. 1 Pe. 1. 24. bis.

Ἀνθρακία, ας, ἡ, a mass or heap of live coals, Jno. 18. 18; 21. 9: *from*

Ἄνθραξ, ακος, ὁ, a coal, burning coal, Ro. 12. 20.

Ἀνθρωπάρεσκος, ου, ὁ, ἡ, (ἄνθρωπος & ἀρέσκω) desirous of pleasing men, Ep. 6. 6. Col. 3. 22.

Ἀνθρώπινος, η, ον, (ἄνθρωπος) human, belonging to man, Ro. 6. 19. 1 Co. 2. 4, 13; 4. 3; 10. 13. Ja. 3. 7. 1 Pe. 2. 13.

Ἀνθρωποκτόνος, ου, ὁ, ἡ, (ἄνθρωπος & κτείνω) a homicide, murderer, Jno. 8. 44. 1 Jno. 3. 15.

Ἄνθρωπος, ου, ὁ, ἡ, (ἄνω τρέπειν ὦπα, turning his face upward) man, homo, an individual of the human race; a man as opposed to a woman or child; a husband; a male child, puer; master or head of a family; a servant, as opposed to a lord or master; a citizen; a certain man, some one; every one, each one; pleonastically united with descriptive words; one of the vulgar; met. disposition of mind, mode of feeling, thinking, and acting, 1 Pe. 3. 4.

Ἀνθυπατεύω, f. εύσω, to be proconsul, Ac. 18. 12: *from*

Ἀνθύπατος, ου, ὁ, (ἀντὶ & ὕπατος, a consul) a proconsul, Ac. 13. 7, 8, 12; 19. 38.

Ἀνίημι, f. ἀνήσω, p. ἀνεῖκα, a. 2. ἀνῆν, s. ἀνῶ, (ἀνὰ & ἵημι) to loose, slacken, Ac. 27. 40; to unbind, unfasten, Ac. 16. 26; to omit, or lessen, Ep. 6. 9; to leave or neglect, He. 13. 5.

Ἀνίλεως, ω, ὁ, ἡ, (α & ἵλεως) uncompassionate, unmerciful, stern, Ja. 2. 13.

Ἄνιπτος, ου, ὁ, ἡ, (α & νίπτω) unwashed, Mat. 15. 20. Mar. 7. 2, 5.

Ἀνίστημι, f. ἀναστήσω, p. ἀνέστηκα, a. 2. ἀνέστην, (ἀνὰ & ἵστημι) to stand up, or again, arise, rise up; to raise up, cause to rise; to rise up against, oppose; to raise up, cause to exist; to be, exist.

Ἀνόητος, ου, ὁ, ἡ, (α & νοέω) unwise, thoughtless, foolish, Lu. 24. 25. Ro. 1. 14. Ga. 3. 1, 3. 1 Ti. 6. 9. Tit. 3. 3.

Ἄνοια, ας, ἡ, (α & νοῦς) want of understanding, folly, rashness, madness, Lu. 6. 11. 2 Ti. 3. 9.

Ἀνοίγω, f. ἀνοίξω, p. ἀνῷχα, Αt. ἀνέῳχα, a. 1. ἀνέῳξα & ἤνοιξα, p. pass. ἀνέῳγμαι & ἠνέῳγμαι, a. 1. pass. ἀνεῴχθην & ἠνεῴχθην, f. 2. pass. ἀνοιγήσομαι, p. mid. ἀνέῳγα, (ἀνὰ & οἴγω, to open) to open; pass. and mid. to be opened; to be open, to stand open.

Ἀνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, p. ἀνῳκοδόμηκα, (ἀνὰ & οἰκοδομέω) to rebuild, Ac. 15. 16. bis.

Ἄνοιξις, εως, ἡ, (ἀνοίγω) an opening, act of opening, Ep. 6. 19.

Ἀνομία, ας, ἡ, violation of a law, iniquity, improbity, sin: *from*

Ἄνομος, ου, ὁ, ἡ, (α & νόμος) lawless, without law, not subject to law; violating the law, wicked, impious, a transgressor: *whence*

Ἀνόμως, adv. without the law, Ro. 2. 12. bis.

Ἀνορθόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνὰ & ὀρθόω, to erect) to make erect, cause to be or stand erect, Lu. 13. 13. He. 12. 12; to erect again, rebuild, Ac. 15. 16.

Ἀνόσιος, ὁ, ἡ, (α & ὅσιος, pious) impious, unholy, 1 Ti. 1. 9. 2 Ti. 3. 2.

Ἀνοχὴ, ῆς, ἡ, (ἀνέχομαι,) forbearance, patience, Ro. 2. 4; 3. 26.

Ἀνταγωνίζομαι, f. ίσομαι, (ἀντὶ & ἀγωνίζομαι) to be an antagonist, to contend, strive against, He. 12. 4.

Ἀντάλλαγμα, ατος, τὸ (ἀνταλλάσσω, to exchange) a price paid in exchange for a thing, compensation, ransom, Mat. 16. 26. Mar. 8. 37.

Ἀνταναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἀντὶ & ἀναπληρόω) to fill up, complete, supply, Col. 1. 24.

Ἀνταποδίδωμι, f. δώσω, (ἀντὶ & ἀποδίδωμι) to restore, repay, requite, recompense, Lu. 14. 14. bis. Ro. 11. 35; 12. 19. 1 Th. 3. 9. 2 Th. 1. 6. He. 10. 30: *whence*

Ἀνταπόδομα, ατος, τὸ, requital, recompense, retribution, retaliation, Lu. 14. 12. Ro. 11. 9.

Ανταπόδοσις, εως, ἡ, recompense, reward, Col. 3. 24.

Ἀνταποκρίνομαι, (ἀντὶ & ἀποκρίνομαι) to answer, speak in answer, Lu. 14. 6; to reply against, contradict, dispute, Ro. 9. 20.

Ἀντέπω, (ἀντὶ & ἔπω) to gainsay, contradict, dispute, call in question, Lu. 21. 15. Ac. 4. 14.

Ἀντέχομαι, f. ἀνθέξομαι, (ἀντὶ & ἔχω) to hold firmly, cling or adhere to, be devoted to any one, Lu. 16. 13. 1 Th. 5. 14. Tit. 1. 9.

Ἀντὶ, against, answerable to, corresponding to; for, on account, for the sake of, in return for; for, in the place of, instead of.

Ἀντιβάλλω, (ἀντὶ & βάλλω) pr. to throw or toss from one to another; met. to agitate, converse or discourse about, Lu. 24. 17.

Ἀντιδιατίθημι, (ἀντὶ & διατίθημι) to oppose or indispose; mid. to be of an opposite opinion, to be adverse or averse to, 2 Ti. 2. 25.

Ἀντίδικος, ου, ὁ, ἡ, (ἀντὶ & δίκη) an opponent, a plaintiff in a law-suit, Mat. 5. 25. bis. Lu. 12. 58; 18. 3. 1 Pe. 5. 8.

Ἀντίθεσις, εως, ἡ, (ἀντὶ & τίθημι) pr. opposition; hence, a question proposed for dispute, disputation, 1 Ti. 6. 20.

Ἀντικαθίστημι, f. ήσω, (ἀντὶ & καθίστημι) to oppose, resist, stand firm against, He. 12. 4.

Ἀντικαλέω, (ἀντὶ & καλέω) to call or invite in return, Lu. 14. 12.

Ἀντικειμαι, f. είσομαι, (ἀντὶ & κεῖμαι) to be opposite or placed in opposition; to oppose, be adverse to.

Ἀντικρὺ, (ἀντὶ & κάρα, the head) opposite to, over against, Ac. 20. 15.

Ἀντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι, (ἀντιλαμβάνω, to take in turn) to aid, assist, help, Lu. 1. 54. Ac. 20. 35; to be active, zealous, strenuous; or to partake, receive, enjoy, 1 Ti. 6. 2.

Ἀντιλέγω, f. λέξω, (ἀντὶ & λέγω) to speak against, contradict; gainsay, deny; to oppose, be adverse to, Lu. 2. 34; 20. 27. Jno. 19. 12. Ac. 13. 45; 28. 19, 22. Ro. 10. 21. Tit. 1. 9; 2. 9.

Ἀντίληψις, εως, ἡ, (ἀντιλαμβάνω,) aid, assistance; met. one who aids or assists, a help, 1 Co. 12. 28.

Ἀντιλογία, ας, ἡ, (ἀντιλέγω) contradiction, question, He. 6. 16; 7. 7; opposition, rebellion, Jude 11; by impl. injurious treatment, contumely, He. 12. 3.

Ἀντιλοιδορέω, ῶ, f. ήσω,

(ἀντὶ & λοιδορέω) to reproach or revile again or in return, 1 Pe. 2. 23.

Ἀντίλυτρον, ου, τὸ, (ἀντὶ & λύτρον) a ransom, 1 Ti. 2. 6.

Ἀντιμετρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀντὶ & μετρέω) to measure again or in return, Lu. 6. 38. and Mat. 7. 2. in some editions.

Ἀντιμισθία, ας, ἡ, (ἀντὶ & μισθὸς) a merited retribution, just recompense, Ro. 1. 27. 2 Co. 6. 13.

Ἀντιπαρέρχομαι, f. ελεύσομαι, a. 2. ῆλθον, (ἀντὶ & παρέρχομαι) to pass by *without stopping*, Lu. 10. 31, 32.

Ἀντίπερα, v. ἀντιπέρας, v. ἀντιπέραν, adv. (ἀντὶ & πέραν) opposite to, over against, Lu. 8. 26.

Ἀντιπίπτω, f. πεσοῦμαι, (ἀντὶ & πίπτω) pr. to fall upon, rush upon *any one*; hence, to resist by force, oppose, strive against, Ac. 7. 51.

Ἀντιϛρατεύομαι, (ἀντὶ & στρατεύω) to war against; contravene, oppose, baffle, Ro. 7. 23.

Ἀντιτάσσω, v. τάττω, f. τάξω, (ἀντὶ & τάσσω) to draw up an army in battle-array against *any one*; mid. to draw up one's own army, &c.; hence, to set one's self in opposition, resist, Ac. 18. 6. Ro. 13. 2. Ja. 5. 6; to be averse, Ja. 4. 6. 1 Pe. 5. 5.

Ἀντίτυπος, ου, ὁ, ἡ, (ἀντὶ & τύπος) corresponding to something which has preceded, similar, figurative, typical, 1 Pe. 3. 21; τὸ ἀντίτυπον, a resemblance, antitype, a copy corresponding to an original, He. 9. 24.

Ἀντίχριϛος, ου, ὁ, (ἀντὶ & χριστὸς) antichrist, an opposer of Christ, 1 Jno. 2. 18, 22; 4. 3. 2 Jno. 7.

Ἀντλέω, ῶ, f. ήσω, p. ἤντληκα, (ἄντλος, a sink) to draw, e. g. wine, *water*, &c. Jno. 2. 8, 9; 4. 7, 15. *Hence*

Ἄντλημα, ατος, τὸ, pr. that which is drawn; a bucket, vessel for drawing water, Jno. 4. 11.

Ἀντοφθαλμέω, ῶ, f. ήσω, p. ἀντωφθάλμηκα, (ἀντὶ & ὀφθαλμὸς) pr. to look in the face, i. e. *rectis oculis*; met. to resist, bear up against *the wind*, Ac. 27. 15.

Ἄνυδρος, ου, ὁ, ἡ, (α & ὕδωρ) without water, dry, 2 Pe. 2. 17. Jude 12. τόποι ἄνυδροι, dry places, *and therefore, in the East*, barren, desert, Mat. 12. 43. Lu. 11. 24.

Ἀνυπόκριτος, ου, ὁ, ἡ, (α & ὑποκρίνομαι) without hypocrisy, unfeigned, real, sincere, Ro. 12. 9. et al.

Ἀνυπότακτος, ου, ὁ, ἡ, (α & ὑποτάσσω) not subjected, not made subordinate, He. 2. 8; insubordinate, refractory, disorderly, contumacious, lawless, 1 Ti. 1. 9. Tit. 1. 6, 10.

Ἄνω, adv. above; up, upwards; ὁ, ἡ, τὸ, ἄνω, that which is above, higher.

Ἀνώγεον, v. ἀνώγαιον, v. ἀνώγεων, τὸ, (ἄνω, v. ἀνὰ, & γῆ) an upper room, or chamber, cœnaculum, Mar. 14. 15. Lu. 22. 12.

Ἄνωθεν, adv. *of place*, from above, from a higher place; *of time*, from the first, or beginning; again, anew, as before; *with a preposition*, the top or upper part, Mat. 27. 51.

Ἀνωτερικὸς, ἡ, ὀν, upper, higher, Ac. 19. 1.

Ἀνώτερος, α, ον, (comp. of ἄνω) higher, superior; to a higher place, Lu. 14. 10; above, before, He. 10. 8.

Ἀνωφελὴς, έος, ὁ, ἡ, τὸ, -ές, (α & ὠφελέω) useless, unprofitable, serving no purpose, Tit. 3. 9. He. 7. 18.

Ἀξίνη, ης, ἡ, an axe, Mat. 3. 10. Lu. 3. 9.

Ἄξιος, ία, ιον, worthy, deserving; obnoxious to; deserved, due; fit, suitable, consistent with;

worthy of comparison, comparable, æquiparabilis: *whence*

Ἀξιόω, ῶ, f. ώσω, p. ἠξίωκα, to judge or esteem worthy or deserving, fit or proper; to desire, be willing, Ac. 15. 38; 28. 22.

Ἀξίως, adv. worthily, suitably, properly, in a becoming manner.

Ἀόρατος, ου, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (α & ὁράω) invisible, Ro. 1. 20. Col. 1. 15, 16. 1 Ti. 1. 17. He. 11. 27.

Ἀπαγγέλλω, f. γελῶ, (ἀπὸ & ἀγγέλλω) to bring back word, report, relate; make known, declare; praise, celebrate.

Ἀπάγχω, f. άγξω, (ἀπὸ & ἄγχω, to compress) to strangle; mid. to strangle one's self, sc. *by hanging*, hang one's self, Mat. 27. 5.

Ἀπάγω, f. ξω, (ἀπὸ & ἄγω) to lead away, conduct; met. lead away, instigate, incite.

Ἀπαίδευτος, υ, ὁ, ἡ, (α & παιδεύω) pass. uninstructed, ignorant; act. uninstructive, inept, 2 Ti. 2. 23.

Ἀπαίρω, f. αρῶ, p. ἦρκα, (ἀπὸ & αἴρω) to take away; pass. to be taken away, *in the sense of* departing, Mat. 9. 15. Mar. 2. 20. Lu. 5. 35.

Ἀπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & αἰτέω) to demand back, require, Lu. 6. 30; 12. 20.

Ἀπαλγέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & ἀλγέω, to be in pain, grieve) pr. to desist from grief; hence, to harden one's self, become insensible or callous, Ep. 4. 19.

Ἀπαλλάσσω, v. άττω, f. ξω, (ἀπὸ & ἀλλάσσω) to let go, dismiss, *in a judicial sense*, Lu. 12. 58; to deliver, set at liberty, He. 2. 15; mid. to dismiss one's self, i. e. to leave, depart, remove from, Ac. 19. 12.

Ἀπαλλοτριόω, ῶ, f. ώσω, (ἀπὸ & ἀλλοτριόω, to alienate) to alienate; pass. to be alienated from, be a stranger to, Ep. 2. 12; 4. 18. Col. 1. 21.

Ἁπαλὸς, ἡ, ὸν, soft, tender, Mat. 24. 32. Mar. 13. 28.

Ἀπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & ἀντάω, to meet) to meet, encounter: *whence*

Ἀπάντησις, εως, ἡ, a meeting, encounter; εἰς ἀπάντησιν, i. q. ἀπαντᾷν, to meet, Mat. 25. 1, 6. Ac. 28. 15. 1 Th. 4. 17.

Ἅπαξ, adv. (α & πᾶς) pr. sometimes, rarely; in N. T. once, once for all; once, one time; once, i. e. already; or wholly, entirely Jude 3, 5.

Ἀπαράβατος, υ, ὁ, ἡ, (α & παραβαίνω) without transition, not transient; or immutable, inviolable, He. 7. 24.

Ἀπαρασκεύαστος, υ, ὁ, ἡ, (α & παρασκευάζω) unprepared, 2 Co. 9. 4.

Ἀπαρνέομαι, ῦμαι, f. ήσομαι, ἀπὸ & ἀρνέομαι) to deny, disown; renounce, disregard.

Ἀπάρτι, adv. (ἀπὸ & ἄρτι) from this time, henceforth, Jno. 1. 52. Re. 14. 13.

Ἀπαρτισμὸς, ῦ, ὁ, (ἀπαρτίζω, to perfect, fr. ἀπὸ & ἄρτιος) completion, perfection, Lu. 14. 28.

Ἀπαρχὴ, ῆς, ἡ, (ἀπὸ & ἀρχὴ) pr. an offering of first-fruits; hence, the first fruits, Ro. 8. 23. et al.

Ἅπας, ασα, αν, (α & πᾶς, all, the whole, totus.

Ἀπατάω, ῶ, f. ήσω, p. ἠπάτηκα, to deceive, seduce into error, Ep. 5, 6. 1 Ti. 2. 14. Ja. 1. 26: *whence*

Ἀπάτη, ης, ἡ, pr. seduction to error; hence, fallacy, deceit, deception, delusion.

Ἀπάτωρ, ορος, ὁ, ἡ, (α & πατὴρ) without father, fatherless; one whose father is not recorded in the genealogies, He. 7. 3.

Ἀπαύγασμα, ατος, τὸ, (ἀπὸ

& αὐγάζω) pr. reflected splendour, effulgence; met. one in whom any thing is conspicuous, and seen as it were ἐν ἐσόπτρῳ, He. 1. 3.

Ἀπείδω, (ἀπὸ & εἴδω) pr. to avert one's eyes from one object and fix them on another; in N. T. to see, perceive, discern, i. e. *in the sense of* knowing, Ph. 2. 23.

Ἀπείθεια, ας, ἡ, (ἀπειθής) that disposition of mind which will not be persuaded, which refuses belief and obedience, obstinacy, contumacy, disobedience, unbelief, Ro. 11. 30, 32. Ep. 2. 2; 5. 6. He. 4. 6, 11. Col. 3. 6.

Ἀπειθέω, ῶ, f. ήσω, pr. not to suffer one's self to be persuaded; to refuse belief, disbelieve, be incredulous; to refuse obedience through unbelief, disobey; refuse belief and obedience, be contumacious: *from*

Ἀπειθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (α & πείθω) who will not be persuaded, who refuses belief and obedience, unbelieving, disobedient, contumacious.

Ἀπειλέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠπείληκα, a. 1. ἠπείλησα, to threaten, menace, rebuke, Ac. 4. 17. 1 Pe. 2. 23: *whence*

Ἀπειλή, ῆς, ἡ, threat, commination, Ac. 4. 17, 29; 9. 1; meton. harshness, severity, Ep. 6. 9.

*Ἄπειμι, f. ἔσομαι, (ἀπὸ & εἰμί) to be absent.

Ἄπειμι, pluperfect ἀπήειν (ἀπὸ & εἶμι to go) to go away, depart, Ac. 17. 10.

Ἀπείπω, (ἀπὸ & ἔπω) to forbid; mid. a. 1. ἀπειπάμην, to renounce, disclaim, 2 Co. 4. 2.

Ἀπείραστος, ου, ὁ, ἡ, (α & πειράζω) unsusceptible of temptation, incapable of being tempted, Ja. 1. 3.

*Ἄπειρος, ου, ὁ, ἡ, (α & πεῖρα) unexperienced, unskilful, immature, not yet able to comprehend, He. 5. 13.

Ἀπεκδέχομαι, f. έξομαι, (ἀπὸ & ἐκδέχομαι) to expect, wait or look for, Ro. 8. 19, 23, 25. 1 Co. 1. 7. Ga. 5. 5. Ph. 3. 20. He. 9. 28.

Ἀπεκδύομαι, f. ύσομαι, (ἀπὸ & ἐκδύω) to put off, strip, divest, renounce, Col. 2. 15; 3. 9: *whence*

Ἀπέκδυσις, εως, ἡ, a putting or stripping off, renunciation, Col. 2. 11.

Ἀπελαύνω, v. ἀπελάω, f. ελάσω, (ἀπὸ & ἐλαύνω) to drive away, Ac. 18. 16.

Ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, (ἀπελέγχω, to refute, fr. ἀπὸ & ἐλέγχω) pr. refutation; by impl. disesteem, contempt, disgrace, Ac. 19. 27.

Ἀπελεύθερος, ου, ὁ, ἡ, (ἀπὸ & ἐλεύθερος) a freed-man, 1 Co. 7. 22.

Ἀπελπίζω, f. ίσω, (ἀπὸ & ἐλπίζω) to lay aside hope, despond, despair; others, i. q. ἐλπίζω ἀπό τινος, to hope for something in return, Lu. 6. 35.

Ἀπέναντι, adv. (ἀπὸ & ἔναντι) opposite to, over against, Mat. 21. 2; 27. 61; contrary to, in opposition to, against, Ac. 17. 7; before, in the presence of, Mat. 27. 24. Ac. 3. 16.

Ἀπέραντος, ου, ὁ, ἡ, (α & πέρας, an end) unlimited, interminable, endless, 1 Ti. 1. 4.

Ἀπερισπάστως, adv. (α & περισπάω) without distraction, i. e. without care or solicitude, 1Co. 7. 35.

Ἀπερίτμητος, ου, ὁ, ἡ, τό, -ον, (α & περιτέμνω) pr. uncircumcised; met. obdurate, pertinacious, Ac. 7. 51.

Ἀπέρχομαι, f. ελεύσομαι, a. 2. ἦλθον, (ἀπὸ & ἔρχομαι) to go away, depart; to go forth, pervade, *as a rumour;* to pass away, disappear; to come to, approach, i. q. ἔρχομαι; to go back, return; ἀπέρχομαι ὀπίσω, to follow.

Ἀπέχω, f. ἀφέξω, (ἀπὸ & ἔχω) to receive, or obtain from another, to have, possess, enjoy, *with the idea of compensation;* to be absent, be distant from; to pass away, *as pain or distress;* ἀπέχει,

it is gone, it is over; or, according to others, it is enough, sufficient, Mar. 14. 41; met. to be alienated from, averse to; mid. to abstain, or refrain.

'Ἀπιστέω, ῶ, f. ήσω, (α & πίστις) to refuse belief, be incredulous, disbelieve; Mar. 16. 11, 16. Lu. 24. 11, 41. Ac. 28. 24; to prove false, violate one's faith, be unfaithful, 2 Ti. 2. 13. Ro. 3. 3.

'Ἀπιστία, ας, ἡ, (fr. same) incredulity, unbelief, want of trust and confidence; meton. want of knowledge, 1 Ti. 1. 13; violation of faith, perfidy, Ro. 3. 3. He. 3. 12, 19.

'Ἄπιστος, ε, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & πιστὸς) unbelieving, incredulous, without confidence *in any one;* violating one's faith, unfaithful, false, treacherous; pass. incredible, Ac. 26. 8; one who has not embraced the Christian faith, an unbeliever, infidel, pagan.

'Ἁπλόος, όη, όον, contr. οῦς, ῆ, οῦν, simple, i. e. *not intricate or involved, uncompounded;* met. clear, sound, perfect, i. e. *not affected by disease,* Mat. 6. 22. Lu. 11. 34: *whence*

'Ἁπλότης, ητος, ἡ, simplicity, sincerity, purity or probity of mind, Ro. 12. 8. 2 Co. 1. 12; 11. 3. Ep. 6. 5. Col. 3. 22; liberality, sc. *as arising from simplicity and frankness of character,* 2 Co. 8. 2; 9. 11, 13.

'Ἁπλῶς, adv. in simplicity, i. e. sincerely, really; others, liberally, bountifully, Ja. 1. 5.

'Ἀπὸ, prep. from, out of; since, ever since, after; of, from, by; for, on account of; by, with; according to; when, at; towards, versus, *before nouns denoting the points of the compass.*

'Ἀποβαίνω, f. βήσομαι, (ἀπὸ & βαίνω) to descend *from a ship,* disembark, Lu. 5. 2. Jno. 21. 9; to become, result, happen, Lu. 21. 13. Ph. 1. 19.

'Ἀποβάλλω, f. βαλῶ, (ἀπὸ & βάλλω) to cast or throw off, cast aside, Mar. 10. 50.

'Ἀποβλέπω, f. ψω, (ἀπὸ & βλέπω) pr. to look back upon; to look towards, behold attentively, have regard to, He. 11. 26.

'Ἀπόβλητος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (ἀποβάλλω) to be rejected, abjiciendus; met. to be contemned, despicable, spernendus, 1 Ti. 4. 4.

'Ἀποβολὴ, ῆς, ἡ, (fr. same) a casting off; rejection, reprobation, Ro. 11. 15; loss, deprivation, *of life,* &c. Ac. 27. 22.

'Ἀπογίνομαι, v. γίγνομαι, a. 2. ἀπεγενόμην, (ἀπὸ & γίνομαι) to be absent, away; to die; met. to die to, or renounce, *any thing,* 1 Pe. 2. 24.

'Ἀπογραφὴ, ῆς, ἡ, pr. an index, catalogue, description, *as of household furniture;* or a record, or register, *of a public collector;* hence, an enrolment *in a public register,* census, Lu. 2. 2. Ac. 5. 37: *from*

'Ἀπογράφω, f. ψω, (ἀπὸ & γράφω) to inscribe *in a public register,* register, enrol; mid. to inscribe one's name in a public register, i. e. give one's name to the censors, Lu. 2. 1, 3, 5. He. 12. 23.

'Ἀποδείκνυμι, f. δείξω, to shew openly, or publicly; exhibit *as on a stage;* point out, shew plainly; prove, evince, demonstrate; to constitute, appoint, Ac. 2. 22; 25. 7. 1 Co. 4. 9. 2 Th. 2. 4: *whence*

'Ἀπόδειξις, εως, ἡ, demonstration, indubitable proof, 1 Co. 2. 4.

'Ἀποδεκατόω, ῶ, f. ώσω, (ἀπὸ & δεκατόω) to pay or give tithes, Mat. 23. 23. Lu. 11. 42; 18. 12; to tithe, levy tithes, He. 7. 5.

'Ἀπόδεκτος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, acceptable, pleasing, grateful, 1 Ti 2. 3; 5. 4: *from*

'Ἀποδέχομαι, f. δέξομαι, (ἀπὸ & δέχομαι) to receive *any one kindly* or *heartily,* welcome, Lu.

8. 40. Ac. 15. 4; 18. 27; 28. 30; o receive with approbation, assent to, approve, Ac. 2. 41; to proclaim as worthy of reception, praise, extol, Ac. 24. 3.

Ἀποδημέω, ῶ, f. ήσω, to go from one's home or country, to travel into foreign countries, Mat. 21. 33; 25. 14, 15. Mar. 12. 1. Lu. 15. 13; 20. 9: *from*

Ἀπόδημος, ου, ὁ, ἡ, (ἀπὸ & δῆμος) *one* who has gone from his own people, or into foreign countries, Mar. 13. 34.

Ἀποδίδωμι, f. δώσω, (ἀπὸ & δίδωμι) to give back, restore; refund, make good; render back, requite, retaliate; pay a debt; discharge an obligation, perform whatever is to be performed; to give away, bestow, yield; mid. to sell.

Ἀποδιορίζω, f. ίσω, (ἀπὸ & διορίζω, to set bounds) pr. to separate by intervening boundaries; to separate, Jude 19.

Ἀποδοκιμάζω, f. άσω, (ἀπὸ & δοκιμάζω) to reject, throw aside *as worthless*, Mat. 21. 42. Mar. 12. 10. Lu. 20. 17. 1 Pe. 2. 4, 7; to repulse, refuse credence or admittance, disallow, Lu. 9. 22; 17. 25. He. 12. 17.

Ἀποδοχή, ῆς, ἡ, (ἀποδέχομαι) pr. reception, welcome; met. assent, approbation, 1 Ti. 1. 15; 4. 9.

Ἀπόθεσις, εως, ἡ, (ἀποτίθημι) a putting off, or away, laying aside, 1 Pe. 3. 21. 2 Pe. 1. 14.

Ἀποθήκη, ης, ἡ, (fr. same) a place where any thing is laid up for preservation, repository, granary, storehouse, barn, Mat. 3. 12; 6. 26; 13. 30. Lu. 3. 17; 12. 18, 24.

Ἀποθησαυρίζω, f. ίσω, (ἀπὸ & θησαυρίζω) pr. to lay up in store, hoard; met. to collect abundantly, treasure up, 1 Ti. 6. 19.

Ἀποθλίβω, f. ψω, (ἀπὸ & θλίβω) pr. to press out; to press close, press upon, crowd, Lu. 8. 45.

Ἀποθνήσκω, f. 2. θανοῦμαι, a. 2. ἔθανον, (ἀπὸ & θνήσκω) to die; to become putrescent, rot, *as seeds*, Jno. 12. 24. 1 Co. 15. 36; to wither, become dry, *as a tree*, Jude 12, met. to be obnoxious to condemnation and punishment, be exposed to misery or the second death, Jno. 6. 50; 8. 21, 24; to die to any thing, i. e. to renounce, refuse submission to, Ro. 6. 2. Ga. 2. 19. Col. 3. 3.

Ἀποκαθίστημι, f. στήσω, (ἀπὸ & καθίστημι) to restore any thing to its former place or state, Mat. 12. 13; 17. 11. Mar. 3. 5; 8. 25. et al.

Ἀποκαλύπτω, f. ψω, (ἀπὸ & καλύπτω) pr. to uncover, bring to light what was hidden; to disclose, manifest, reveal, render conspicuous, make known: *whence*

Ἀποκάλυψις, εως, ἡ, a disclosure, revelation; met. illumination, instruction; appearance, manifestation.

Ἀποκαραδοκία, ας, ἡ, (ἀπὸ, καραδοκέω, to attend earnestly, expect, fr. κάρα, the head, and δοκέω, to expect, hope) earnest expectation, hope, Ro. 8. 19. Phi. 1. 20.

Ἀποκαταλλάσσω, v. ττω, f. ξω, (ἀπὸ & καταλλάσσω) to reconcile, restore to favour, Ep. 2. 16. Col. 1. 20, 21.

Ἀποκατάστασις, εως, ἡ, (ἀποκαθίστημι) pr. a restitution or restoration of any thing to its former state; hence, change from worse to better, melioration, introduction of a new and better era, Ac. 3. 21.

Ἀπόκειμαι, f. είσομαι, (ἀπὸ & κεῖμαι) to be laid up, preserved, Lu. 19. 20; to be in store for, reserved, await *any one*, Col. 1. 5. 2 Ti. 4. 8. He. 9. 27.

Ἀποκεφαλίζω, f. ίσω, p. κεκεφάλικα, (ἀπὸ & κεφαλή) to behead, decapitate, Mat. 14. 10. Mar. 6. 16, 27. Lu. 9. 9.

Ἀποκλείω, f. είσω, (ἀπὸ & κλείω) to close, shut, Lu. 13. 25.

Ἀποκόπτω, f. ψω, (ἀπὸ &

κόπτω) to cut off, abscind, amputate, Mar. 9. 43, 45. Jno. 18. 10, 26. Ac. 27. 32. Ga. 5. 12.

Ἀπόκριμα, ατος, τὸ, a sentence *of death*, 2 Co. 1. 9: *from*

Ἀποκρίνομαι, a. 1. mid. ἀπεκρινάμην, a. 1. pass. ἀπεκρίθην, (ἀποκρίνω, to separate, judge, fr. ἀπὸ & κρίνω) to answer, reply, or speak, *after deliberation*: *whence*

Ἀπόκρισις, εως, ἡ, an answer, reply, Lu. 2. 47; 20. 26. Jno. 1. 22; 19. 9.

Ἀποκρύπτω, f. ψω, (ἀπὸ & κρύπτω) to hide, conceal, withhold from sight or knowledge, Mat. 11. 25; 25. 18. et al.: *whence*

Ἀπόκρυφος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, hidden, concealed, Mar. 4. 22. Lu. 8. 17; laid up, hoarded, or treasured up, Col. 2. 3.

Ἀποκτείνω, f. κτενῶ, a. 1. pass. ἀπεκτάνθην, (ἀπὸ & κτείνω) to kill, put to death, murder, destroy, abolish.

Ἀποκυέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & κυέω) pr. to bring forth *as women*, bear; beget, generate; met. to be the cause of, produce, Ja. 1. 15; to adopt, assume as one's child, Ja. 1. 18.

Ἀποκυλίω, v. κυλίζω, v. κυλινδέω, f. ίσω, (ἀπὸ & κυλίω) to roll away, Mat. 28. 2. Mar. 16. 3, 4. Lu. 24. 2.

Ἀπολαμβάνω, f. λήψομαι, a. 2. ἔλαβον, (ἀπὸ & λαμβάνω) to receive back, recover; to receive, obtain, i. q. λαμβάνω; to receive in hospitality, welcome, 3 Jno. 8; to take aside, lead away, Mar. 7. 33.

Ἀπόλαυσις, εως, ἡ, (ἀπολαύω, to derive pleasure from the use of a thing, enjoy, fr. ἀπὸ & λαύω, or λάω, to eye with desire; wish for, covet; enjoy) pr. fruition, enjoyment; advantage, good, 1 Ti. 6. 17. He. 11. 25.

Ἀπολείπω, f. ψω, (ἀπὸ & λείπω) to leave, leave behind, pass. to be left, remain, 2 Ti. 4. 13, 20. He. 4. 6, 9; 10. 26; to relinquish, for sake, desert, Jude 6.

Ἀπολείχω, f. ξω, (ἀπὸ & λείχω, to lick) to lick, *as dogs*, Lu. 16. 21.

Ἀπολλύω & ἀπόλλυμι, f. ολέσω, a. 1. ἀπώλεσα, p. 1. ἀπολώλεκα, p. 2. ἀπόλωλα, mid. ἀπολλύμαι, f. ολοῦμαι, a. 2. ἀπωλόμην, (ἀπὸ & ὀλλύω, to destroy, kill) to destroy, and intrans. to be destroyed, perish; to kill, put to death; to render vain, bring to nought, 1 Co. 1. 19; to lose, be deprived of, mid. to be lost, parted with, *and in the sense of* wandering with the accessory idea of misery, Mat. 10. 6; 15. 24: *whence*

Ἀπολλύων, οντος, ὁ, Apollyon, the destroyer, i. q. Ἀβαδδὼν, Re. 9. 11.

Ἀπολογέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, p. pass. ἀπολελόγημαι, a. 1. mid. ἀπελογησάμην, a. 1. pass. ἀπελογήθην, (ἀπὸ & λόγος) to defend one's self by speech; apologise, excuse, Lu. 12. 11; 21. 14. et al.: *whence*

Ἀπολογία, ας, ἡ, a verbal defence, apology, Ac. 22. 1; 25. 16, et al.

Ἀπολούω, f. ούσω, (ἀπὸ & λούω) to wash, wash away, cleanse, met. to set free, Ac. 22. 16. 1 Co. 6. 11.

Ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, (ἀπολυτρόω, to dismiss any one for a ransom paid, fr. ἀπὸ & λυτρόω) redemption, i. e. a deliverance procured by the payment of a ransom; meton. a redeemer, i. e. the author of redemption, 1 Co. 1. 30; deliverance, *simply, the idea of a ransom being excluded*, Lu. 21. 28. Ro. 8. 23. He. 11. 35.

Ἀπολύω, f. ύσω, (ἀπὸ & λύω) pr. to loose, separate by loosing; to dismiss, send away, mid. to depart, go away; to dissolve the matrimonial connexion, repudiate, divorce, met. to dismiss *from life*, permit to die, Lu. 2. 29; to release, set at

liberty, acquit; to free from *any thing*, Lu. 13. 12.

Ἀπομάσσω, v. ττω, f. ξω, (ἀπὸ & μάσσω, to wipe) to wipe off, Lu. 10. 11.

Ἀπονέμω, f. νεμῶ, (ἀπὸ & νέμω, to allot,) to allot, distribute; to give, bestow, confer upon, 1 Pe. 3. 7.

Ἀπονίπτω, f. ψω, mid. ἀπονίπτομαι, (ἀπὸ & νίπτω) to wash *one's hands*, Mat. 27. 24.

Ἀποπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 2. ἀπέπεσον, (ἀπὸ & πίπτω) to fall off, or from, Ac. 9. 18.

Ἀποπλανάω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & πλανάω) to cause to wander; met. to deceive, pervert, seduce, Mar. 13. 22; pass. to wander; met. to swerve from, apostatize, 1 Ti. 6. 10.

Ἀποπλέω, f. πλεύσω, (ἀπὸ & πλέω) to depart by ship, sail away, Ac. 13. 4; 14. 26; 20. 15; 27. 1.

Ἀποπλύνω, f. υνῶ, (ἀπὸ & πλύνω) to wash, rinse, Lu. 5. 2.

Ἀποπνίγω, f. ξω, (ἀπὸ & πνίγω) to choke, suffocate, strangle, Mat. 13. 7. Lu. 8. 7, 33.

Ἀπορέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠπόρηκα, (α & πόρος, a way) pr. to be ignorant of the way; met. to hesitate, be at a stand, be in doubt and perplexity, Jno. 13. 22. Ac. 25. 20. 2 Co. 4. 8. Ga. 4. 20: *whence*

Ἀπορία, ας, ἡ, doubt, uncertainty, perplexity, Lu. 21. 25.

Ἀποῤῥίπτω, f. ψω, (ἀπὸ & ῥίπτω) to throw aside, or down, cast from, out, or down, Ac. 27. 43.

Ἀπορφανίζω, f. ίσω, (ἀπὸ & ὀρφανος,) to deprive, bereave, 1 Th. 2. 17.

Ἀποσκευάζομαι, f. άσομαι, (ἀποσκευάζω, to take away baggage, fr. ἀπὸ & σκευάζω to prepare, fr. σκευὴ) to pack or collect one's baggage, prepare for a journey, Ac. 21. 15.

Ἀποσκίασμα, ατος, τὸ, (ἀπὸ & σκιάζω, to overshadow, fr. σκία) a shade, shadow, adumbration; met. the slightest trace or vestige, Ja. 1. 17.

Ἀποσπάω, ῶ, f. άσω, (ἀπὸ & σπάω) to draw out or forth, Mat. 26. 51; draw away, seduce, Ac. 20. 30; pass. to be withdrawn, to depart, go away, retire, Lu. 22. 41. Ac. 21. 1.

Ἀποστασία, ας, ἡ, (ἀφίστημι) a departure, defection, apostasy, Ac. 21. 21. 2 Th. 2. 3.

Ἀποστάσιον, ίυ, τὸ, (fr. same) defection, desertion *as of a freed man from a patron;* the act of putting away a wife, repudiation, divorce, Mat. 19. 7. Mar. 10. 4; meton. a bill of repudiation, deed of divorce, Mat. 5. 31.

Ἀποστεγάζω, f. άσω, (ἀπὸ & στέγη) to remove or break through the roof, uncover, unroof, Mar. 2. 4.

Ἀποστέλλω, f. στελῶ, (ἀπὸ & στέλλω) to send as a messenger or agent; to send any thing to any one, order to be delivered or imparted to any one; to send away, dismiss, cause to be led away, thrust forth.

Ἀποστερέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & στερέω, to deprive) to deprive, defraud, *in a bad sense*, Mar. 10. 19. 1 Co. 6. 8. Ja. 5. 4. mid. to suffer one's self to be deprived or defrauded, 1 Co. 6. 7; *simply*, to deprive, 1 Co. 7. 5. pass. to be deprived, be destitute or devoid of, 1 Ti. 6. 5.

Ἀποστολὴ, ῆς, ἡ, (ἀποςέλλω) a sending, expedition; office or duty of one sent as a messenger or agent; office of an apostle, apostleship, Ac. 1. 25. Ro. 1. 5. 1 Co. 9. 2. Ga. 2. 8.

Ἀπόστολος, ου, ὁ, (fr. same) one sent with commands or a message, messenger, apostle.

Ἀποστοματίζω, f. ίσω, (ἀπὸ & στόμα) to propose questions and require unpremeditated answers, to entice or provoke to speak off hand, or without premeditation, Lu. 11. 53.

Ἀποστρέφω, f. ψω, (ἀπὸ & στρέφω) to turn away, remove, Ac. 3. 26. Ro. 11. 26. 2 Ti. 4. 4; to turn *a people from their allegiance to their sovereign*, pervert, incite to revolt, Lu. 23. 14; to return, put or bring back, restore, Mat. 26. 52; 27. 3; mid. to turn away from any one, to slight, reject, repulse, Mat. 5. 42. Tit. 1. 14. He. 12. 25.

Ἀποστυγέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & στυγέω, to shudder, hate) to abhor, detest, Ro. 12. 9.

Ἀποσυνάγωγος, ου, ὁ, ἡ, (ἀπὸ & συναγωγή) expelled or excluded from the synagogue, i. e. excommunicated, cut off from the rights and privileges of a Jew, and excluded from society, Jno. 9. 22; 12. 42; 16. 2.

Ἀποτάσσομαι, f. ξομαι, (ἀποτάσσω, to set apart, arrange. fr. ἀπὸ & τάσσω) to take leave of, bid farewell or adieu to, valedicere, Lu. 9. 61. Ac. 18. 18, 21. 2 Co. 2. 13; to dismiss, send away, Mar. 6. 46, where it is i. q. ἀπολύω, Mat. 14. 23; to renounce, forsake, Lu. 14. 33.

Ἀποτελέω, ῶ, f. έσω, (ἀπὸ & τελέω) to perfect, complete; pass. to be perfected, to arrive at full stature or measure, Ja. 1. 15.

Ἀποτίθημι, f. θήσω, & mid. ἀποτίθεμαι, to lay off, lay down or aside *as garments*, Ac. 7. 58; met. to lay aside, put off, renounce *with aversion*, abstain from, Ro. 13. 12. Ep. 4. 22, 25. Col. 3. 8, et al.

Ἀποτινάσσω, f. ξω, (ἀπὸ & τινάσσω, to shake) to shake off, Lu. 9. 5. Ac. 28. 5.

Ἀποτίω, f. ίσω, (ἀπὸ & τίω) to repay, refund, make good, Philem. 19.

Ἀποτολμάω, ῶ, f. ήσω, (ἀπὸ & τολμάω) to dare, be fearless, bold, Ro. 10. 20.

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ἀποτέμνω, to cut off, fr. ἀπὸ & τέμνω) a cutting off; met. rigour, severity, *which excludes from blessings*, Ro. 11. 22.

Ἀποτόμως, adv. sharply, severely, 2 Co. 13. 10. Tit. 1. 13.

Ἀποτρέπω, f. ψω, (ἀπὸ & τρέπω) to turn any one away from a thing; mid. to turn one's self away *from any one*, avoid, shun, 2 Ti. 3. 5.

Ἀπουσία, ας, ἡ, (ἄπειμι) absence, Phi. 2. 12.

Ἀποφέρω, f. οίσω, a. 1. ἤνεγκα, (ἀπὸ & φέρω) to bear or carry away, conduct away, Mar. 15. 1. Lu. 16. 22. 1 Co. 16. 3. Re. 17. 3; 21. 10.

Ἀποφεύγω, f. ξω, (ἀπὸ & φεύγω) to flee from, escape; met. to renounce, be free from, 2 Pe. 1. 4; 2. 18, 20.

Ἀποφθέγγομαι, f. έγξομαι, (ἀπὸ & φθέγγομαι) to speak, utter, declare, *particularly pithy sayings or apophthegms*, Ac. 2. 4, 14; 26. 25.

Ἀποφορτίζομαι, f. ίσομαι, (ἀπὸ & φορτίζω) to unlade, Ac. 21. 3.

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, (ἀποχράομαι, to abuse, consume by use, *or simply*, to use) a using, use; or, abuse, Col. 2. 22.

Ἀποχωρέω, ῶ, ήσω, (ἀπὸ & χωρέω) to go from or away, depart, Mat. 7. 23. Lu. 9. 39. Ac. 13. 13.

Ἀποχωρίζω, f. ίσω, (ἀπὸ & χωρίζω) to separate; pass. to be separate, disjoined, Re. 6. 14; to depart, Ac. 15. 39.

Ἀποψύχω, f. ξω, (ἀπὸ & ψύχω) pr. to faint away, expire, die; met. to faint, fail, sink into dejection, Lu. 21. 26.

Ἀπρόσιτος, ου, ὁ, ἡ, τό,-ον, (ἀπὸ & πρόσιτος, accessible, fr. πρόσειμι, to approach) unapproached, unapproachable, inaccessible, 1 Ti. 6. 16.

Ἀπρόσκοπος, ου, ὁ, ἡ, (α & προσκοπή) not occasioning any one to stumble, met. giving no occasion to others to fall into sin, 1 Co. 10.

32; not stumbling, advancing without stumbling, met. not turning aside from the path of virtue, not conscious of any offence, Ac. 24. 16. Phi. 1. 10.

Ἀπροσωπολήπτως, adv. (α & προσωποληπτέω) without respect of persons, impartially, 1 Pe. 1. 17.

ˇἌπταιστος, ου, ὁ, ἡ, (α & πταίω) free from stumbling or falling; met. free from offence and sin, irreprehensible, Jude 24.

ˇἍπτομαι, f. ψομαι, a. 1. ἡψάμην, to touch; to take *as food*, Col. 2. 21; to have to do with, γυναικὸς ἅπτεσθαι, to take a wife, marry, 1 Co. 7. 1; met. to have intercourse with, 2 Co. 6. 17; by impl. to hurt, harm, injure, 1 Jno. 5. 18.

ˇἍπτω, f. ψω, to light, kindle, Lu. 8. 16; 11. 33; 15. 8; 22. 55.

Ἀπώθω, v. ἀπωθέω, ῶ, f. ώσω, & mid. ἀπωθέομαι, οῦμαι, (ἀπὸ & ὤθω, to thrust,) to thrust away, repel from one's self, repulse, Ac. 7. 27; to refuse, reject, cast off, Ac. 7. 39; 13. 46. Ro. 11. 1, 2. 1 Ti. 1. 19.

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (fr. ἀπόλλυμι) consumption, destruction; waste, profusion, Mat. 26. 8. Mar. 14. 4; destruction, i. e. state of being destroyed, Ac. 25. 16; perdition, misery, eternal ruin, Mat. 7. 13. Ac. 8. 20. et al.

Ἀρά, ας, ἡ, curse, cursing, imprecation, Ro. 3. 14.

ˇἌρα, therefore, then, in that case, igitur; thence, thence it follows, thence it appears, since; indeed, truly, assuredly; perhaps, forsooth, possibly; ἄραγε, therefore, certainly; *preceded by εἰ, expressive of doubt or uncertainty*, perhaps; ἄρα οὖν, truly, assuredly; therefore, hence it follows.

ˇἎρα, an interrogative particle, num, whether? is it so?

Ἀργέω, ῶ, f. ήσω, pr. to abstain from manual labour; to desist, delay, linger, loiter, 2 Pe. 2. 3: *from*

Ἀργὸς, ἡ, ὸν, (α & ἔργον) i. q. ἀεργὸς, pr. abstaining from manual labour, not engaged in labour, inactive, unemployed, Mat. 20. 3, 6; idle, averse from labour, 1 Ti. 5. 13. Tit. 1. 12, met. 2 Pe. 1. 8; unprofitable, useless, by impl. injurious, Mat. 12. 36.

Ἀργύρεος, έα, εον, contr. οῦς, ᾶ, οῦν, (fr. ἄργυρος) silver, made of silver, Ac. 19. 24. 2 Ti. 2. 20. Re. 9. 20.

Ἀργύριον, ίου, τὸ, (fr. same) silver; meton. money, pecunia; spc. a piece of silver money, a shekel.

Ἀργυροκόπος, ου, ὁ, (same & κόπτω) a forger of silver, silversmith, Ac. 19. 24.

ˇἌργυρος, ου, ὁ, silver; meton. any thing made of silver; money.

ˇἌρειος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ˇἌρης, Mars) of or belonging to Mars, Ac. 17. 19, 22.

Ἀρέσκεια, ας, ἡ; a pleasing, desire of pleasing, Col. 1. 10: *from*

Ἀρέσκω, f. ἀρέσω, imperf. ἤρεσκον, p. ἤρεκα, a. 1. ἤρεσα, to please, gratify, obtain the approbation of any one, or one's self: *whence*

Ἀρεστὸς, ἡ, ὸν, pleasing, acceptable, grateful, 1 Jno. 3. 22. Ac. 12. 3; right, fit, proper, Ac. 6. 2.

Ἀρετὴ, ῆς, ἡ, goodness, good quality *of any kind;* excellence, pre-eminence, transcendence, *as of the divine perfections*, 1 Pe. 2. 9; of divine benignity, 2 Pe. 1. 3; virtue, uprightness, Phi. 4. 8. 2 Pe. 1. 5.

Ἀριθμέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠρίθμηκα, a. 1. ἠρίθμησα, to number. Mat. 10. 30. Lu. 12. 7. Re. 7. 9: *from*

Ἀριθμὸς, οῦ, ὁ, a number, Lu. 22. 3. Jno. 6. 10. Ac. 4. 4. Re. 20. 8; 13. 18.

Ἀριστάω, ῶ, f. ήσω, p. ἠρίστηκα, a. 1. ἠρίστησα, (fr. ἄρισ-

τον) to take the first meal, breakfast, or dine, Jno. 21. 12, 15; *according to the Alex. dialect*, to take the principal meal, sup, Lu. 11. 37.

Ἀριστερὸς, ὰ, ὸν, left, lævus; ἀριστερὰ, sc. χεὶρ, the left hand, Mat. 6. 3; so ἐξ ἀριστερῶν, sc. μέρων, Lu. 23. 33. 2 Co. 6. 7.

Ἄριστον, ου, τὸ, a meal, or slight refreshment, *which among the Jews corresponded sometimes to our breakfast, and sometimes to dinner; being taken sometimes in the morning, or a little before noon, or just after noon, as circumstances might vary*, Lu. 11. 38; 14. 12; *according to the Alex. dialect*, i. q. δεῖπνον, a supper, Mat. 22. 4.

Ἀρκετὸς, ή, ὸν, sufficient, enough, Mat. 6. 34; 10. 25. 1 Pe. 4. 3: *from*

Ἀρκέω, ῶ, f. ήσω, p. ἤρκεκα, a. 1. ἤρκεσα, to restrain, ward off; in N. T. to aid, assist, help, 2 Co. 12. 9; to afford what is sufficient, suffice, be sufficient or enough, Mat. 25. 9. Jno. 6. 7; 14. 8. pass. or mid. to have sufficient, be sufficed, or suffice one's self, be satisfied, contented, Lu. 3. 14. 1 Ti. 6. 8. He. 13. 5. 3 Jno. 10.

Ἄρκτος, v. ἄρκος, ου, ὁ, ἡ, a bear, Re. 13. 2.

Ἅρμα, ατος, τὸ, a chariot, vehicle, Ac. 8. 28, 29, 38.

Ἁρμόζω, f. όσω, to fit or join together with nicety; mid. ἁρμόζομαι, a. 1. ἡρμοσάμην, to join, unite *in marriage*, espouse, betroth, 2 Co. 11. 2: *whence*

Ἁρμὸς, οῦ, ὁ, a joint or articulation *of the bones*, He. 4. 12.

Ἀρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, p. ἤρνημαι, a. 1. ἠρνησάμην, to deny, contradict, affirm not to be; by impl. to reject, renounce, disown; to be unwilling, refuse, He. 11. 24.

Ἀρνίον, ου, τὸ, (dimin. of ἄρς) a young lamb, lambkin, lamb, Jno. 21. 15. Re. 5. 6, 8.

Ἀροτριάω, ῶ, f. άσω, p. ἠροτρίακα, to plough, Lu. 17. 7. 1 Co. 9. 10: *from*

Ἄροτρον, ου, τὸ, (fr. ἀρόω, to plough) a plough, Lu. 9. 62.

Ἁρπαγὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἁρπάζω) plunder, pillage, rapine; the act of plundering, He. 10. 34; prey, spoil, Mat. 23. 25. Lu. 11. 39.

Ἁρπαγμὸς, οῦ, ὁ, rapine, robbery, thing plundered; met. & meton. what is retained with an eager grasp, or eagerly claimed and conspicuously exercised, Phi. 2. 6: *from*

Ἁρπάζω, f. άσω & ξω, p. ἥρπακα & ἥρπαχα, a. 1. ἥρπασα, a. 2. pass. ἡρπάγην, to seize as *a wild beast*, Jno. 10. 12; take away by force, snatch away, Mat. 13. 19. Jno. 10. 28, 29. Ac. 23. 10. Jude 23; met. to seize on with avidity, claim, vindicate one's right, Mat. 11. 12; to convey away suddenly, transport hastily, Jno. 6. 15, et al.: *whence*

Ἅρπαξ, αγος, ὁ, ἡ, τὸ, pr. ravenous, ravening, *as a wild beast*, Mat. 7. 15; met. rapacious, given to extortion and robbery, an extortioner, Lu. 18. 11. 1 Co. 5. 10, 11; 6. 10.

Ἀῤῥαβὼν, ῶνος, ὁ, (Hebrew, ערבון) a pledge, earnest, 2 Co. 1. 22; 5. 5. Ep. 1. 14.

Ἄῤῥαφος, ου, ὁ, ἡ, (α & ῥάπτω, to sew) not sewed, without seam, Jno. 19. 23.

Ἄῤῥην, ἄῤῥεν, ενος, ὁ, τὸ, male, of the male sex, Ro. 1. 27. Re. 12. 5, 13.

Ἄῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & ῥέω, or εἴρω) pr. not spoken, or what ought not to be spoken, secret; which cannot be spoken or uttered, ineffable, 2 Co. 12. 4.

Ἄῤῥωστος, ου, ὁ, ἡ, (α & ῥώννυμι) infirm, sick, an invalid, Mat. 14. 14. Mar. 6. 5, 13; 16. 18. 1 Co. 11. 30.

Ἄρς, ἀρνὸς, ὁ, ἡ, a lamb, Lu. 10. 3.

'Αρσενοκοίτης, ου, ὁ, (fr. next & κοίτη) one who lies with a male, a sodomite, 1 Co. 6. 9. 1 Ti. 1. 10.

"Αρσην, ἄρσεν, ενος, ὁ, τό, male, of the male sex, Mat. 19. 4. Mar. 10. 6. Lu. 2. 23. Ro. 1. 27. Ga. 3. 28.

"Αρτεμις, ιδος v. ιος, ἡ, Artemis or Diana, Ac. 19. 24, 27, 28, 34.

'Αρτέμων, ονος, ὁ, (fr. ἀρτάω, to suspend) a topsail, artemon, supparum; or, according to others, the dolon of Pliny and Pollux, a small sail near the prow of the ship, which was hoisted when the wind was too strong to use larger sails, Ac. 27. 40.

"Αρτι, adv. of time, just now, recently, lately, already, 1 Th. 3. 6; now, at present, nunc, Mat. 3. 15; 9. 18. et al.; ἕως ἄρτι, until now, hitherto, Mat. 11. 12. Jno. 2. 10, et al.; ἀπ' ἄρτι, v. ἀπάρτι, from this time, henceforth, Mat. 23. 39, et al.

'Αρτιγέννητος, ου, ὁ, ἡ, (ἄρτι & γεννάω) just born, new born, 1 Pe. 2. 2.

"Αρτιος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ἄρω, to fit, adapt) complete, perfect, 2 Ti. 3. 17.

"Αρτος, ου, ὁ, bread; a loaf or thin cake of bread, Mat. 26. 26, et al.; food, Mat. 15. 2. Mar. 3. 30, et al.. support, maintenance, living, necessaries of life, Mat. 6. 11. Lu. 11. 3. 2 Th. 3. 8.

'Αρτύω, v. ἀρτύνω, f. ύσω, (fr. ἄρω, to fit) to fit, prepare; to preserve, season, impart pungency or saltness, Mar. 9. 50. Lu. 14. 34. Col. 4. 6.

'Αρχάγγελος, ου, ὁ, (ἀρχή & ἄγγελος) an archangel, chief angel, 1 Th. 4. 16. Jude 9.

'Αρχαῖος, αία, αῖον, old, ancient, preceding, of a former age, Mat. 5. 21, 27, 33, et al.: *from*

'Αρχή, ῆς, ἡ, beginning, commencement, Mat. 19. 4, 8; 24. 8, et al.; extremity *of any thing*, end, edge, side, corner, Ac. 10. 11; 11. 5; *with another noun*, as στοιχεῖα, λόγος, κτίσις, &c. i. q. πρῶτος, first, He. 5. 12; 6. 1. Re. 3. 14; first, or original state, or state of dignity, Jude 6; head, author, efficient cause, Re. 1. 8; 3. 14; 21. 6; 22. 13; power, authority, rule, dominion, Lu. 20. 20; meton. abstract for concrete, one invested with authority or dignity, ruler, magistrate, Lu. 12. 11. Ep. 3. 10, et al.; τὴν ἀρχὴν sc. κατὰ, used adverbially, verily, assuredly, indeed, altogether, Jno. 8. 25.

'Αρχηγός, οῦ, ὁ, (ἀρχή & ἄγω) a chief, leader, prince, sovereign, Ac. 5. 31. Ep. 1. 20, 21; author, efficient cause, Ac. 3. 15. He. 2. 10; 12. 2.

'Αρχιερατικός, ἡ, όν, pontifical, belonging to, or connected with the high priest or his office, Ac. 4. 6: *from*

'Αρχιερεύς, εως, ὁ, (ἀρχή & ἱερεύς) a high priest, chief priest.

'Αρχιποίμην, ενος, ὁ, (ἀρχή & ποιμήν) chief shepherd, 1 Pe. 5. 4

'Αρχισυνάγωγος, ου, ὁ, (ἀρχή & συναγωγή) a ruler of the synagogue, presiding officer over the religious assemblies of the Jews, Mar. 5. 22, 35, 36, 38. Lu. 8. 49, et al.

'Αρχιτέκτων, ονος, ὁ, (ἀρχή & τέκτων) architect, head or master-builder, 1 Co. 3. 10.

'Αρχιτελώνης, ου, ὁ, (ἀρχή & τελώνης) a chief publican, chief collector of the customs or taxes, Lu. 19. 2.

'Αρχιτρίκλινος, ου, ὁ, (ἀρχή & τρίκλινος, triclinium, a dining room in which three couches or mats were placed round the table, &c.) director, or ruler of a feast, Jno. 2. 8, 9.

"Αρχομαι, f. ἄρξομαι, to begin, enter upon any action or state, Mat. 4. 17; 14. 30, et al. freq. *from*

"Αρχω, f. ξω, p. ἦρχα, a. 1.

ἦρξα, (fr. ἀρχὴ) to begin, i. e. to be foremost in doing any thing; to govern, rule, Mar. 10. 42. Rom. 15. 12: *whence*

"Αρχων, οντος, ὁ, one invested with power and dignity, a person of rank and influence, chief, ruler, lord, prince, magistrate, leader, Mat. 9. 23; 20. 25, et al. freq.

"Αρωμα, ατος, τὸ, any aromatic substance, spices, &c. Mar. 16. 1. Lu. 23. 56; 24. 1. Jno. 19. 40.

'Ασάλευτος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & σαλεύω) unshaken, immoveable, Ac. 27. 41; met. firm, stable, enduring, He. 12. 28.

"Ασβεστος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον (α & σβέννυμι) inextinguishable, unquenchable, by impl. eternal, Mat. 3. 12. Mar. 9. 43, 45. Lu. 3. 17.

'Ασέβεια, ας, ἡ, (fr. ἀσεβὴς) impiety, ungodliness, improbity, wickedness, Ro. 1. 18; 11. 26. 2 Ti. 2. 16. Tit. 2. 12. Jude 15, 18.

'Ασεβέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠσέβηκα, a. 1. ἠσέβησα, to be impious, to act impiously or wickedly, live an impious life, 2 Pe. 2. 6. Jude 15: *from*

'Ασεβὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ες, (α & σέβομαι) impious, ungodly, wicked, sinful, Ro. 4. 5; 5. 6, et al.

'Ασέλγεια, ας, ἡ, (the state or disposition of one who is ἀσελγὴς, i. e. given to excess, intemperate, lascivious) intemperance, lasciviousness, lewdness, debauchery, Ro. 13. 13, et al.; insolence, injurious behaviour, outrageous injury, Mar. 7. 22.

"Ασημος, ου, ὁ, ἡ, (α & σῆμα) pr. not marked, non signatus; met. not noted, not remarkable, unknown to fame, ignoble, mean, inconsiderable, Ac. 21. 39.

Ἀσθένεια, ας, ἡ (fr. ἀσθενὴς) want of strength, infirmity, weakness, feebleness, 1 Co. 15. 43; bodily infirmity, state of ill health, sickness, Mat. 8. 17. Lu. 5. 15, et al.; met. infirmity, frailty, imperfection, *intellectual and moral*, Ro. 6. 19. 1 Co. 2. 3. He. 5. 2; 7. 28; by impl. suffering, affliction, distress, calamity, Ro. 8. 26, et al.

'Ασθενέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠσθένηκα, a. 1. ἠσθένησα, (fr. same) to be weak, infirm, deficient in strength, sick, Mat. 25. 36, et al.; met. to be weak *in faith*, to doubt, hesitate, be scrupulous, Ro. 14. 1. 1 Co. 8. 9, 11, 12. 2 Co. 11. 29; to be weak or deficient *in riches*, indigent, needy, poor, Ac. 20. 35; to be weak, deficient, imperfect, *generally*, Ro. 8. 3, et al.; to be deficient in authority, dignity, or power, be contemptible, 2 Co. 11. 21; 13. 3, 9; by impl. to be afflicted, distressed, oppressed with calamities, 2 Co. 12. 10; 13. 4, 9: *whence*

'Ασθένημα, ατος, τὸ, pr. weakness, infirmity; met. doubt, scruple, hesitation, Rom. 15. 1.

'Ασθενὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ες, (α & σθένος, strength,) without strength, weak, infirm, Mat. 26. 41. Mar. 14. 38. 1 Pe. 3. 7; *with the accessory idea of* imperfection, Ga. 4. 9; of timidity, 2 Co. 10. 10; infirm in body, sick, sickly, Mat. 25. 39. 43, 44, et al.; weak, *mentally or spiritually*, dubious, hesitating, scrupulous, 1 Co. 8. 7, 10; 9. 22. 1 Th. 5. 14; by impl. afflicted, distressed, oppressed with calamities, 1 Co. 4. 10; exposed to misery, Ro. 5. 6.

'Ασιανὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (fr. Ἀσία, Asia Minor) Asiatic, belonging to Asia Minor, Ac. 20. 4.

'Ασιάρχης, ου, ὁ, (Ἀσία & ἀρχὴ) an Asiarch, an officer in the eastern provinces of the Roman empire, selected, with others, from the more opulent citizens, to preside over the things pertaining to religious worship, and to exhibit annual public games at their own expense in honour of the gods, in the manner of the ædiles at Rome, Ac. 19. 31.

'Ασιτία, ας, ἡ, abstinence from food, fasting, Ac. 27. 21: *from*

Ἄσιτος, ȣ, ὁ, ἡ, (α & σῖτος) abstaining from food, fasting, Ac. 27. 33.

Ἀσκέω, ῶ, f. ήσω, p. ἤσκηκα, a. 1. ἤσκησα, to exercise or exert one's self, endeavour, Ac. 24. 16.

Ἀσκος, ου, ὁ, a leather bag or bottle, bottle of skin, Mat. 9. 17. Mar. 2. 22. Lu. 5. 37, 38.

Ἀσμένως, adv. (fr. ἀσμένος, glad, for ἡσμένος, p. part. pass. of ἥδω, to delight) gladly, with joy, joyfully, Ac. 2. 41; 21. 17.

Ἄσοφος, ου, ὁ, ἡ, (α & σόφος) unwise, foolish, destitute of true wisdom, pagan, Ep. 5. 15.

Ἀσπάζομαι, f. σομαι, a. 1. ἠσπασάμην, p. pass. ἤσπασμαι, (α collect. & σπάω) pr. to draw to one's self, take hold of; met. to retain with firm persuasion, or embrace mentally, lay hold of with desire and affection, He. 11. 13; to salute, greet, welcome, express one's good wishes, pay one's respects, Mat. 10. 12. Mar. 9. 15, et al. freq.; to bid farewell, Ac. 20. 1; 21. 6; to love, treat with affection, Mat. 5. 47: *whence*

Ἀσπασμὸς, οῦ, ὁ, salutation, greeting, Mat.23.7. Mar.12.38, et al.

Ἄσπιλος, ȣ, ὁ, ἡ, (α & σπῖλος) spotless, unblemished, pure, 1 Ti. 6. 14. Ja. 1. 27. 1 Pe. 1. 19. 2 Pe. 3. 14.

Ἀσπὶς, ίδος, ἡ, an asp, a species of serpent of the most deadly venom, Ro. 3. 14.

Ἄσπονδος, ȣ, ὁ, ἡ, (α & σπονδὴ, a libation, *usually conjoined with sacrifices, or with the making of a treaty,*) pr. unwilling to make a treaty; hence, implacable, irreconcileable, Ro. 1. 31. 2 Ti. 3. 3; others, a violator of covenants.

Ἀσσάριον, ίȣ, τὸ, (fr. the Lat. assarius or as) an as, a Roman brass coin of the value of one tenth of a denarius or δραχμὴ, and equal to 3 and one-tenth farthings of our money, Mat. 10. 29. Lu. 12. 6.

Ἆσσον, adv. nearer, very nigh, close, Ac. 27. 13; used as the comp. of ἀγχοῦ or ἐγγύς.

Ἀστατέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠστάτηκα, a. 1. ἠστάτησα, (ἄστατος, unfixed, unstable, fr. α & ἵστημι) to be unsettled, have no fixed residence, wander about without a home, 1 Co. 4. 11.

Ἀστεῖος, ου, ὁ, ἡ, (ἄςυ, a city) pr. belonging to, or living in a city, well-bred, polite, polished; hence, elegant, fair, comely, beautiful, handsome, Ac. 7. 20. He. 11. 23.

Ἀστὴρ, έρος, ὁ, a star, luminous body like a star, luminary, Mat. 2. 2, 7, 9, 10. Re. 1. 16, et al.

Ἀστήρικτος, ου, ὁ, ἡ, (α & στηρίζω) not confirmed, unsettled, unstable, unsteady, 2 Pe.2.14; 3.16.

Ἄστοργος, ου, ὁ, ἡ, (α & ςοργὴ, natural or instinctive affection) devoid of natural or instinctive affection, without affection to kindred, Ro. 1. 31. 2 Ti. 3. 3.

Ἀστοχέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠςόχηκα, a. 1. ἠστόχησα, (α & στόχος, a mark) pr. to miss the mark; met. to err, deviate, swerve from, 1 Ti. 1. 6; 6. 21. 2 Ti. 2. 18.

Ἀςραπὴ, ῆς, ἡ, lightning, Mat. 24. 27; by impl. light, brightness, lustre, Lu. 11. 36: *from*

Ἀστράπτω, f. ψω, p. ἤςραφα, a. 2. ἤστραπον, p. mid ἤστραπα, to lighten, flash as lightning, Lu. 17. 24; to be bright, shining, Lu. 24. 4.

Ἄστρον, ου, τὸ, (fr. ἀστὴρ) a constellation; a star, Lu. 21. 25. Ac. 7. 43; 27. 20. He. 11. 12.

Ἀσύμφωνος, ȣ, ὁ, ἡ, (α & σύμφωνος) discordant in sound or speech; disagreeing, of a different opinion, Ac. 28. 25.

Ἀσύνετος, ου, ὁ, ἡ, (α & συνετὸς fr. συνίημι) without understanding, dull of apprehension, stupid, Mat. 15. 16. Mar. 7. 18. Ro. 1. 21; foolish, wicked, ungodly, corrupt, Ro. 1. 31; 10. 19.

Ἀσύνθετος, ου, ὁ, ἡ, (α & συντίθημι) a violator of covenants, covenant breaker, perfidious, Ro. 1. 31.

Ἀσφάλεια, ας, ἡ, pr. state of one who is secure from falling, firmness; safety, security, 1 Th. 5. 3; certainty, truth, Lu. 1. 4; diligence, i. e. carefulness, vigilance, Ac. 5. 23: *from*

Ἀσφαλὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ, -ές, (α & σφάλλω, to throw down, mid. to stumble, fall) pr. firm, secure from falling; firm, sure, steady, immoveable, He. 6. 19; met. certain, sure, Ac. 21. 34; 22. 30; 25. 26; act. strengthening, adapted to confirm; or safe, as others, Phi. 3. 1: *whence*

Ἀσφαλίζω, f. ίσω, p. ἠσφάλικα, to make fast, safe, or secure, Mat. 27. 64—66. Ac. 16. 24.

Ἀσφαλῶς, adv. securely, safely, i. e. with care and diligence, Mar. 14. 44. Ac. 16. 23; certainly, assuredly, Ac. 2. 36.

Ἀσχημονέω, ῶ, f. ήσω, (to be ἀσχήμων, indecorous,) to behave in an unbecoming manner, or indecorously, 1 Co. 13. 5; to be obnoxious to censure, be ill spoken of, 1 Co. 7. 36.

Ἀσχημοσύνη, ης, ἡ, pr. external indecorum; nakedness, shame, pudenda, Re. 16. 15; indecency, infamous lust, or lewdness, Ro. 1. 27: *from*

Ἀσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (α & σχῆμα) indecorous, uncomely, indecent, 1 Co. 12. 23.

Ἀσωτία, ας, ἡ, (pr. the disposition and life of one who is ἄσωτος, prodigal, not knowing how to preserve his fortune, fr. α & σώζω) prodigality, profligacy, luxury, dissoluteness, debauchery, Ep. 5. 18. Tit. 1. 6. 1 Pe. 4. 4.

Ἀσώτως, adv. luxuriously, dissolutely, profligately, Lu. 15. 13.

Ἀτακτέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠτάκτηκα, a. 1. ἠτάκτησα, (α & τάσσω) pr. to desert one's ranks; met. to neglect one's duties, behave disorderly, 2 Th. 3. 7: *whence*

Ἄτακτος, ου, ὁ, ἡ, pr. *spoken of soldiers* who desert their ranks; met. neglectful of duties, dissolute, disorderly, abandoned, 1 Th. 5. 14.

Ἀτάκτως, adv. disorderly, dissolutely, 2 Th. 3. 6, 11.

Ἄτεκνος, ου, ὁ, ἡ, (α & τέκνον) childless, Lu. 20. 28, 29, 30.

Ἀτενίζω, f. ίσω, p. ἠτένικα, a. 1. ἠτένισα (α & τείνω) to fix one's eyes upon, to look earnestly or attentively, gaze intently, Lu. 4. 20, et al.

Ἄτερ, without, Lu. 22. 6, 35.

Ἀτιμάζω, f. άσω, p. ἠτίμακα, a. 1. ἠτιμάσα, (fr. ἄτιμος) to dishonour, treat with contumely or indignity, Lu. 20. 11. Jno. 8. 49, et al.

Ἀτιμάω, ῶ, v. ἀτιμόω, ῶ, p. ἠτίμωκα, a. 1. ἠτίμωσα, to dishonour, treat with contumely, Mar. 12. 4.

Ἀτιμία, ας, ἡ, dishonour, disgrace, ignominy, contumely, reproach, infamy, flagitiousness, Ro. 1. 26; 9. 21. 1 Co. 11. 14, et al.: *from*

Ἄτιμος, ου, ὁ, ἡ, (α & τιμὴ) unhonoured, without honour, exposed to contumelious treatment, Mat. 13. 57. Mar. 6. 4. 1 Co. 4. 10; 12. 23.

Ἀτμὶς, ίδος, ἡ, an exhalation, vapour, smoke, Ac. 2. 19. Ja. 4. 14.

Ἄτομος, ου, ὁ, ἡ, (α & τέμνω) indivisible, and by impl. exceedingly minute: ἐν ἀτόμῳ sc. χρόνῳ, in an indivisible point of time, in an instant or moment, 1 Co. 15. 52.

Ἄτοπος, ου, ὁ, ἡ, (α & τόπος) pr. out of place, inopportune, unsuitable, absurd; new, unusual, strange; in N. T. noxious, hurtful, evil, Ac. 28. 6; improper, amiss, wrong, impious, wicked, Lu. 23. 41. 2 Th. 3. 2.

Αὐγάζω, f. άσω, to shine

upon, illuminate, irradiate, 2 Co. 4. 4: *from*

Αὐγὴ, ῆς, ἡ, light, splendour; twilight or day-break, Ac. 20. 11.

Αὐθαδὴς, εος, ὃς, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & ἀδέω, to please) one who pleases himself, self-complacent, self-willed; by impl. assuming, supercilious, arrogant, imperious, Ti. 1. 7. 2 Pe. 2. 10.

Αὐθαίρετος, ου, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & αἱρέω) *one* who acts voluntarily, or of his own accord, acting from choice, 2 Co. 8. 3, 17.

Αὐθεντέω, ῶ, f. ήσω, (to be αὐθέντης, one acting by his own authority or power, fr. αὐτὸς & εἷς, ἕντος, sending himself, fr. ἕω, ἵημι,) to have authority over, domineer, 1 Ti. 2. 12.

Αὐλέω, ῶ, f. ήσω, p. ηὔληκα, a. 1. ηὔλησα, (fr. αὐλὸς) to play on a pipe or flute, pipe, Mat. 11. 17. Lu. 7. 32. 1 Co. 14. 7.

Αὐλὴ, ῆς, ἡ, a space before a house, open and exposed to the winds; an open enclosure *where sheep were brought at night*, sheepfold, Jno. 10. 1, 16; an exterior court, a yard, i. q. προαύλιον, i. e. *an enclosed place between the door and the street*, Re. 11. 2; an interior court, hall, atrium, i. e. *the open court in the middle of oriental houses, which are commonly built in the form of a square enclosing this court*, Mat. 26. 58, 69, et al.; by synecd. a house, mansion, palace, Mat. 26. 3. Lu. 11. 21.

Αὐλητὴς, οῦ, ὁ, (fr. αὐλέω) a player on a pipe or flute, tibicen, Mat. 9. 23. Re. 18. 22.

Αὐλίζομαι, f. ίσομαι, p. pass. ηὔλισμαι, a. 1. ηὐλίσθην, (fr. αὐλὴ) to lodge at night, pass or remain through the night, Mat. 21. 17. Lu. 21. 37.

Αὐλὸς, οῦ, ὁ, a pipe or flute, tibia, 1 Co. 14. 7.

Αὐξάνω, v. αὔξω, v. αὐξέω, f. ήσω, p. ηὔξηκα, a. 1. ηὔξησα, trans. to increase, cause to grow or increase; pass. to be increased, enlarged, Mat. 13. 32. 1 Co. 3. 6, 7, et al.; intrans. to increase, grow, Mat. 6. 28. Mar. 4. 8, et al.: *whence*

Αὔξησις, εως, ἡ, increase, increment, Ep. 4. 16. Col. 2. 19.

Αὔριον, adv. to-morrow, for, or in a short time, Mat. 6. 30, et al.; ἡ αὔριον sc. ἡμέρα, the morrow, the next day, Mat. 6. 34, et al.

Αὐστηρὸς, ὰ, ὸν, pr. harsh, rough, tart, *as unripe fruit, wine,* &c.: met. harsh, rigid, severe, austere, Lu. 19. 21, 22.

Αὐτάρκεια, ας, ἡ, a mind contented with its lot, contentment, 1 Ti. 6. 6; a competence, or abundance of the necessaries of life, 2 Co. 9. 8: *from*

Αὐτάρκης, εος, ὃς, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & ἀρκέω) pr. sufficient or adequate in one's self, self-sufficient; contented with one's lot, Phi. 4. 11.

Αὐτοκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & κατακρίνω) self-condemned, Tit. 3. 11.

Αὐτόματος, ου, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & μάω, to be excited) self-excited, acting spontaneously, spontaneous, of his own accord, Mar. 4. 8. Ac. 12. 10.

Αὐτόπτης, ου, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & ὄπτομαι) an eye-witness, Lu. 1. 2.

Αὐτὸς, ἡ, ὁ, *reciprocal pron.* self, ipse, *with various pronouns,* myself, thyself, himself, herself, itself, &c.; *pron. of the 3d per.* he, she, it, is, ea, id; alone, by one's self, Mar. 6. 31; *with the article,* the same, idem, eadem, idem; met. always the same, immutable, He. 1. 12; 13. 8; κατὰ τὸ αὐτὸ, at the same time, una, altogether, Ac. 14. 1; ἐπὶ τὸ αὐτὸ, v. ἐπιτοαυτὸ, in one and the same place, Mat. 22. 34; at the same time, together, Ac. 3. 1.

Αὑτοῦ, ῆς, οῦ, *recip. pron. for* ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, himself, herself, itself, Mat. 1. 21, et al. freq.; for

σεαυτοῦ, ῆς, οῦ, thyself, Mat. 23. 37.

Αὐτοῦ, *adv. of place*, here, there, in this, or that place, Mat. 26. 36. Ac. 15. 34; 18. 19; 21. 4.

Αὐτόχειρ, ρος, ὁ, ἡ, (αὐτὸς & χείρ) acting or doing any thing with one's own hands, Ac. 27. 19.

Αὐχμηρὸς, ὰ, ὸν, (fr. αὐχμέω, to be dry, squalid, filthy) squalid, filthy; by impl. dark, obscure, murky, 2 Pe. 1. 19.

Ἀφαιρέω, ῶ, f. ήσω, f. 2. ἀφελῶ, a. 2. ἀφεῖλον, (ἀπὸ & αἱρέω) to take away, remove, Lu. 1. 25; 10. 42, et al.; to take off, cut off, remove by cutting off, Mat. 26. 51. Mar. 14. 47. Lu. 22. 50.

Ἀφανὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, (α & φαίνω) out of sight; not manifest, hidden, concealed, He. 4. 13: *whence*

Ἀφανίζω, f. ίσω, p. ἠφάνικα, a. 1. ἠφανίσα, to remove out of sight, cause to disappear, pass. to disappear, vanish, Ja. 4. 14; by impl. to destroy, consume, *so that nothing shall be left visible*, Mat. 6. 19, 20; met. to spoil, deform, disfigure, Mat. 6. 16; ἀφανίζομαι, to wonder, be astonished, Ac. 13. 41: *whence*

Ἀφανισμὸς, οῦ, ὁ, a disappearing, vanishing away; met. destruction, abolition, abrogation, He. 8. 13.

Ἄφαντος, ου, ὁ, ἡ, (α & φαίνω) not appearing, not seen, invisible; hence, ἄφαντος γενέσθαι, to disappear, vanish, Lu. 24. 31.

Ἀφεδρὼν, ῶνος, ὁ, (ἀπὸ & ἕδρα, a seat) a privy, Mat. 15. 17. Mar. 7. 19.

Ἀφειδία, ας, ἡ, (α & φείδομαι) pr. the disposition of one who is ἀφειδὴς, unsparing, rigid; hence, rigour, severity, austerity, Col. 2. 23.

Ἀφελότης, τητος, ἡ, (ἀφελὴς, not rough, plain, met. simple, sincere, fr. α & φελλεὺς, a rough, stony region) sincerity, simplicity Ac. 2. 46.

Ἄφεσις, εως, ἡ, (fr. ἀφίημι, dismission, deliverance *from captivity*, Lu. 4. 18, *bis*; remission, forgiveness, pardon, Mat. 26. 28, et al.

Ἁφὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἅπτω) a ligature, vinculum, *sc. by which the different members are connected*, commissure, joint, Ep. 4. 16. Col. 2. 19.

Ἀφθαρσία, ας, ἡ, (α & φθείρω) incorruptibility, incorruptness; by impl. immortality, 1 Co. 15. 42, 53, 54, *with the accessory idea of* felicity, Ro. 2. 7, et al.; ἐν ἀφθαρσίᾳ, *as an adv.* constantly, unceasingly; *others by impl.* sincerely, Ep. 6. 24.

Ἄφθαρτος, ου, ὁ, ἡ, (fr. same) incorruptible, immortal, imperishable, undying, enduring, Ro. 1. 23. 1 Co. 9. 25; 15. 52, et. al.

Ἀφθορία, ας, ἡ, (fr. same) pr. incapability of decay; met. incorruptness, integrity, genuineness, purity, Tit. 2. 7, *in some MSS.*

Ἀφίημι, f. ἀφήσω, (ἀπὸ & ἵημι) to send away, dismiss, suffer to depart; to emit, send forth, τὴν φωνὴν, the voice, cry out, utter an exclamation, Mar. 15. 37; τὸ πνεῦμα, the spirit, to expire, Mat. 27. 50; to omit, pass over or by, neglect, care not, Mat. 15. 14; 23. 23. He. 6. 1; to permit, suffer, let, forbid not; to give up, yield, resign, Mat. 5. 40; to remit, forgive, pardon; to relax, suffer to become less intense, Re. 2. 4; to leave, depart from; to desert, forsake; to leave remaining, or alone; to leave behind, *sc. at one's death*, Mar. 12. 19, 20, 21, 22. Jno. 14. 27.

Ἀφικνέομαι, οῦμαι, f. ίξομαι, (ἀπὸ & ἱκνέομαι, to come, arrive) to come, arrive at, reach, spread abroad, *as a report*, Ro. 16. 19.

Ἀφιλάγαθος, οῦ, ὁ, ἡ, (α, φίλος, & ἀγαθὸς) not a lover of, or inimical to, good and good men, 2 Ti. 3. 3.

Ἀφιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, (α, φίλος & ἄργυρος) not fond of money, not covetous, liberal, generous, 1 Ti. 3. 3. He. 13. 5.

Ἄφιξις, εως, ἡ, (fr. ἀφικνέομαι) arrival; departure, Ac. 20. 29.

Ἀφίστημι, f. ἀποστήσω, (ἀπὸ & ἵστημι) to draw off or away, withdraw, induce to revolt, Ac. 5. 37; to depart, go away from, Lu. 2. 37, et al.; met. to desist or refrain from, let alone, Ac. 5. 38; 22. 29. 2 Co. 12. 8; to make defection, fall away, apostatize, Lu. 8. 13. 1 Ti. 4. 1. He. 3. 12; to withdraw from, have no intercourse with, 1 Ti. 6. 5; to abstain from, 2 Ti. 2. 19.

Ἄφνω, adv. q. d. ἀφανῶς, (fr. α & φαίνω) suddenly, unexpectedly, Ac. 2. 2; 16. 26; 28. 6.

Ἀφόβως, adv. (ἄφοβος, fearless, fr. α & φόβος) without fear, fearlessly, boldly, intrepidly, Phi. 1. 14; securely, peacefully, tranquilly, Lu. 1. 74. 1 Co. 16. 10; impudently, shamefully, Jude 12.

Ἀφομοιόω, ῶ, f. ώσω, (ἀπὸ & ὁμοιόω) to assimilate, to cause to resemble, He. 7. 3.

Ἀφοράω, ῶ, άσω, (ἀπὸ & ὁράω) to look away from; to look steadfastly, behold, i. e. to look away from all other things and fix the view on a particular object, He. 12. 2.

Ἀφορίζω, f. ίσω, Att. f. ἀφοριῶ, (ἀπὸ & ὁρίζω) to describe limits; to separate, sever from the rest, Mat. 13. 49, et al.; to separate from society, cut off from all intercourse, excommunicate, Lu. 6. 22; to set apart, select, choose, Ac. 13. 2. Ro. 1. 1. Ga. 1. 15.

Ἀφορμή, ῆς, ἡ, (ἀπὸ & ὁρμή) means to accomplish an object; occasion, opportunity, Ro. 7. 8, 11, et al.

Ἀφρίζω, f. ίσω, to froth, foam, Mar. 9. 18, 20: *from*

Ἀφρός, οῦ, ὁ, froth, foam, Lu. 9. 39.

Ἀφροσύνη, ης, ἡ, folly, *in the sense of* ostentation, boasting, 2 Co. 11. 1, 17, 21; foolishness, levity, wickedness, impiety, Mar. 7. 22: *from*

Ἄφρων, ονος, ὁ, ἡ, (α & φρονέω, fr. φρήν) unwise, inconsiderate, simple, foolish, Lu. 11. 40; 12. 20. 1 Co. 15. 36; ignorant, destitute of the knowledge of the true religion, Ro. 2. 20. Ep. 5. 17. 1 Pe. 2. 15; vain, ostentatious, 2 Co. 11. 16, 19; 12. 6, 11.

Ἀφυπνόω, ῶ, f. ώσω, (ἀπὸ & ὕπνος) to sleep, fall asleep, Lu. 8. 23.

Ἄφωνος, ου, ὁ, ἡ, (α & φωνή) dumb, destitute of the power of speech, 1 Co. 12. 2. 2 Pe. 2. 16; silent, mute, uttering no voice, Ac. 8. 32; inarticulate, consisting of inarticulate sounds, 1 Co. 14. 10.

Ἀχάριστος, ου, ὁ, ἡ, (α & χάρις) unthankful, ungrateful, Lu. 6. 35. 2 Ti. 3. 2.

Ἀχειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, (α & χειροποίητος) not made with hands, Mar. 14. 58. 2 Co. 5. 1. Col. 2. 11.

Ἀχλύς, ύος, ἡ, a thick mist, fog, darkness; meton. what causes darkness, blindness, Ac. 13. 11.

Ἀχρεῖος, α, ον, (α & χρεία) useless, unprofitable, worthless, unmeritorious, wicked, Mat. 25. 30. Lu. 17. 10: *whence*

Ἀχρειόω, ῶ, f. ώσω, p. ἠχρείωκα a. 1. ἠχρειώσα, to render useless, make unprofitable; met. to corrupt, pass. to become corrupt, depraved, Ro. 3. 12.

Ἄχρηστος, ου, ὁ, ἡ, (α & χρηστός) unuseful, useless, unprofitable, *and by impl.* detrimental, causing loss, Philem. 11.

Ἄχρι, v. ἄχρις, *pr. ad. of time*, until, till, while, during, in, within, Lu. 1. 20, et al.; *adv. of place*, to, unto, even to, Ac. 13. 6, et al.

Ἄχυρον, ου, τό, chaff, straw

broken up *by treading out the grain*, Mat. 3. 12. Lu. 3. 17.

Ἀψευδὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (α & ψευδὴς) that cannot lie or deceive, incapable of falsehood, Tit. 1. 2.

Ἄψινθος, ου, ὁ, ἡ, (q. d. ἄπινθος, not to be drunk, fr. α & πίνω) wormwood, Re. 8. 11.

Ἄψυχος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (α & ψυχὴ) void of life or sense, inanimate, 1 Co. 14. 7.

B

Βαθμὸς, οῦ, ὁ, (fr. βαίνω) a step, grade; met. grade of dignity, degree, rank, standing, 1 Ti. 3. 13.

Βάθος, εος, ους, τὸ, depth, a deep, profundity, Mat. 13. 5, et al.; met. depth, greatness, immensity, infinitude, Ro. 11. 33. 2 Co. 8. 2; depth, profundity, inscrutability, profound, secret things, 1 Co. 2. 10. Re. 2. 24.

Βαθύνω, f. νῶ, to deepen, excavate, Lu. 6. 48: *from*

Βαθὺς, εῖα, ὑ, (fr. βάθος) deep, Jno. 4. 11; met. deep, profound, Ac. 20. 9; ὄρθρου βαθέος, lit. deep twilight, i. e. the earliest dawn, Lu. 24. 1.

Βαΐον, ου, τὸ, a palm branch, Jno. 12. 13.

Βαλάντιον, ου, τὸ, a money bag, purse, Lu. 10. 4; 12. 33; 22. 35, 36: *from*

Βάλλω, f. βαλῶ, v. βλήσω, p. βέβληκα, a. 2. ἔβαλον, a. 1. pass. ἐβλήθην, p. mid. βέβολα, to throw, cast, Jno. 8. 7, 59, et al.: p. pass. βέβλημαι, to be thrown, cast down, or laid, *as upon a bed;* to lie, be in a recumbent posture, Mat. 8. 6, 14. Mar. 7. 30. Lu. 16. 20; seq. ἀπὸ, to cast off, throw from *one*, Mat. 5. 29, 30; 18. 8, 9; seq. ἐκ v. ἔξω, to cast out, throw away, Mat. 5. 13; met. to expel, banish, 1 Jno. 4. 18; seq. εἰς *expressed or implied*, to cast or throw in or into, Mat. 4. 18, et al.; to put in, insert, Mat. 27. 6; to put into, pour in, *as fluids*, Mat. 9. 17; met. to introduce, suggest, Mat. 10. 34. Jno. 13. 2; intrans. to assail, rush *as wind*, Ac. 27. 14; seq. κάτω v. εἰς, to cast, or throw down, Mat. 4. 6. Jno. 21. 6; to put out *at interest*, intrust, deliver to, Mat. 25. 27.

Βαπτίζω, f. ίσω, p. βεβάπτικα, a. 1. ἐβάπτισα, (fr. βαπτω) to immerse, immerge, submerge, sink; in N. T. to wash, perform ablution, cleanse, Mar. 7. 4. Lu. 11. 38; to immerse, baptize, administer the rite of baptism, Mar. 1. 4, et al.; *with the accessory idea of obligation imposed*, to bind to the performance of some duty, to impose obligation by baptism, Mat. 3. 11. Lu. 3. 16. Jno. 4. 1, et al.; pass. to receive the rite of baptism, be baptized, Mar. 16. 16. Ac. 8. 12, 13, 36; 10. 47; 22. 16; seq. εἰς, to be baptized to *any one*, to bind one's self to honour, obey, and follow any one, Ro. 6. 3. 1 Co. 10. 2. Ga. 3. 27; seq. εἰς τὸ ὄνομά τινος, Ac. 19 5; 8. 16. 1 Co. 1. 13; seq. ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος, Ac. 2. 38; 10. 48; met. to overwhelm *one with any thing*, to bestow liberally, imbue largely, Mat. 3. 11. Mar. 1. 8. Lu. 3. 16; pass. to be immersed in, or overwhelmed with miseries, oppressed with calamities, Mat. 20. 22, 23. Mar. 10. 38, 39. Lu. 12. 50: *whence*

Βάπτισμα, ατος, τὸ, pr. what is immersed; hence, immersion, baptism, ordinance of baptism, Mat. 3. 7. Ro. 6. 4, et al; met. misery, calamity, Mat. 20. 22, 23. Mar. 10. 38, 39.

Βαπτισμὸς, οῦ, ὁ, immersion, baptism, He. 6. 2; a washing, ablution, Mar. 7. 4, 8. He. 9. 10.

Βαπτιστὴς, οῦ, ὁ, one who baptizes, baptist, Mat. 3. 1; 11. 11, 12, et al.

Βάπτω, f. ψω, p. βέβαφα, a. 1. ἔβαψα, f. 2. βαφῶ, a. 2. ἔβαφον, to dip, plunge, Jno. 13 26. Lu. 16. 24; to dye, Re. 19. 13

Βὰρ, indec. ὁ, (בַּר, Chald. or Syr.) a son, Mat. 16. 17.

Βάρβαρος, ου, ὁ, a barbarian, i. e. one who speaks a foreign language, or belongs to a different nation, a stranger, foreigner, Ac. 28. 2, 4. Ro. 1. 14. 1 Co. 14. 11. Col. 3. 11.

Βαρέω, ῶ, f. ήσω, p. βεβάρηκα, a. 1. ἐβαρήσα, (fr. βάρος) to be heavy upon, weigh down, burden, oppress, *as sleep*, Mat. 26. 43. Mar. 14. 40. Lu. 9. 32; *surfeiting*, Lu. 21. 34; *calamities*, 2 Co. 1. 8; 5. 4; *or trouble, care, expense*, &c. 1 Ti. 5. 16.

Βαρέως, adv. heavily; met. with difficulty, dully, stupidly, Mat. 13. 15. Ac. 28. 27: *from*

Βάρος, εος, ους, τὸ, (fr. βαρὺς) weight, heaviness; a burden, any thing grievous and hard to be borne, Mat. 20. 12. Ac. 15. 28. Re. 2. 24; burden, charge; or weight, influence, dignity, honour, *as others*, 1 Th. 2. 6; *with another noun, and used for an adjective*, whatever is great and excellent, 2 Co. 4. 17.

Βαρύνω, f. υνῶ, p. βεβάρυγκα, to be heavy, weigh down, oppress, overload, overcharge, Lu. 21. 34: *from*

Βαρὺς, εῖα, ὺ, heavy; met. burdensome, oppressive, or difficult of observance, *as precepts*, Mat. 23. 4. 1 Jno. 5. 3; weighty, important, momentous, Mat. 23. 23. Ac. 25. 7; grievous, oppressive, afflictive, violent, rapacious, Ac. 20. 29; authoritative, strict, stern, severe, 2 Co. 10. 10.

Βαρύτιμος, η, ον, v. ου, ὁ, ἡ, (βαρὺς & τιμὴ) of great price, precious, valuable, Mat. 26. 7.

Βασανίζω, f. ίσω, p. βεβασάνικα, (fr. βάσανος) pr. to apply a touch-stone; met. to examine, scrutinize, try *either by words or torture*; in N. T. to afflict, torment, pass. to be afflicted, tormented, pained, *by diseases*, Mat. 8. 6, 29, et al.; to be tossed, agitated, *as by the waves*, Mat. 14. 24: *whence*

Βασανισμὸς, οῦ, ὁ, pr. examination *by a touch-stone or by torture*; torment, torture, Re. 9. 5; 14. 11; 18. 7, 10, 15.

Βασανιστὴς, οῦ, ὁ, pr. an inquisitor, tormentor; in N. T. a keeper of a prison, gaoler, Mat. 18. 34.

Βάσανος, ου, ἡ, pr. lapis Lydius, *a species of stone from Lydia, which being applied to metals was thought to indicate any alloy which might be mixed with them, and therefore used in the trial of metals*; hence, examination *by the lapis Lydius*, or *by torture*; in N. T. torture, torment, severe pain, Mat. 4. 24. Lu. 16. 23, 28.

Βασιλεία, ας, ἡ, (fr. βασιλεὺς) a kingdom, realm, i. e. *the region or country governed by a king*; kingly power, authority, dominion, reign; royal dignity, the title and honour of king; ἡ βασιλεία, Mat. 8. 12, i. q. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, v. τοῦ Χριστοῦ, v. τοῦ οὐρανοῦ, v. τῶν οὐρανῶν, the divine kingdom, a kingdom of which Jehovah is the supreme head, the illustrious reign of the Messiah; by synecd. the eternal felicity which will be enjoyed in the Redeemer's kingdom, Mat. 5. 3, 10; admission or entrance into this kingdom, Mat. 6. 33; its commencement or introduction, Mat. 3. 2; 4. 17; its laws, institutes, doctrines, and precepts, Mat. 12. 28. Ro. 14. 17; meton. the gospel dispensation, the Christian religion, Mat. 13. 52; its extension and general diffusion, Mat. 16. 28; those who have embraced its doctrines, the followers of Jesus, the church, Mat. 11. 11. Lu. 7. 28; the nature and character of this divine kingdom, Mat. 13. 44, 45; its reception on earth, the result, event, of preaching the gospel, Mat. 13. 24, et al.

Βασίλειος, ου, ὁ, ἡ, royal, regal; met. *in the sense of*, distin-

guished, illustrious, enjoying felicity, 1 Pe. 2. 9; τὰ βασίλεια sc. δώματα, regal mansions, palaces, Lu. 7. 25: *from*

Βασιλεὺς, έως, ὁ, (βάσις τοῦ λαοῦ) a king, monarch, one possessing regal authority: *whence*

Βασιλεύω, f. εύσω, p. βεβασίλευκα, to possess regal authority, be a king, reign; to rule, govern, Mat. 2. 22; met. to be in force, predominate, prevail, Ro. 5. 14, 17, 24; 6. 12; to be in a state of tranquillity and prosperity, peace and happiness, 1 Co. 4. 8.

Βασιλικὸς, ή, όν, royal, regal, Ac. 12. 20, 21; ὁ βασιλικὸς sc. ὑπηρέτης, a person attached to the king, courtier; by impl. of the highest excellence, præstantissimus, Ja. 2. 8.

Βασίλισσα, ης, ἡ, a queen, Mat. 12. 42. Lu. 11. 31. Ac. 8. 27. Re. 18. 7.

Βάσις, εως, ἡ, (fr. βαίνω) pr. a step, passus; the foot, Ac. 3. 7.

Βασκαίνω, f. ανῶ, p. γκα, a. 2. ἐβάσκανον, to deceive *by magic arts*, bewitch *with the eye*, fascinate, mislead *by delusive pretences*, Ga. 3. 1.

Βαστάζω, f. άσω, v. άξω, p. βεβάστακα, a. 1. ἐβάστασα, v. ἐβάσταξα, to bear, carry; to support, Ro. 11. 18; to announce, declare, publish, Ac. 9. 15; to bear with, endure, suffer, tolerate, Mat. 20. 12, et al.; met. to understand, Jno. 16. 12; to bear, take away, remove, Mat. 8. 17. Jno. 20. 15; to take up, assume, Jno. 10. 31. Ga. 6. 2. Lu. 14. 27.

Βάτος, ου, ἡ, a bush, thorn-bush, bramble. Mar. 12. 26, et al.

Βάτος, ου, ὁ, (Heb. בת) a bath, a measure for liquids, which is stated by Josephus (Ant. l. viii. c. 2, 9.) to contain 72 sextarii, or about 13 and a half gallons. Others make it about 9 gallons; and others, 7 and a half gallons, Lu. 16. 6.

Βάτραχος, ου, ὁ, a frog, Re. 16. 13.

Βαττολογέω, ῶ, f. ήσω, (Βάττος, name of a silly, loquacious poet, & λέγω) pr. to speak as Battus did; to be verbose or prolix, use a multitude of words, or vain repetitions, Mat. 6. 7.

Βδέλυγμα, ατος, τὸ, (βδελύσσομαι) an abomination, an abominable thing, Mat. 24. 15. Mar. 13. 14, et al.; idolatry with all its pollutions, Re. 17. 4, 5; 21. 27.

Βδελυκτὸς, ή, όν, abomina-ble, detestable, abhorred, Tit. 1. 16: *from*

Βδελύσσομαι, v. ττομαι, f. ξομαι, p. ἐβδέλυγμαι, to abominate, loathe, detest, abhor, Ro. 2. 22; pass. to be abominable, detestable, Re. 21. 8.

Βέβαιος, αία, ον, (βέβαα, Ion. p. of βαίνω) firm, stable, stedfast, He. 3. 6, 14; 6. 19; sure, certain, established, Ro. 4. 16, et al.: *whence*

Βεβαιόω, ῶ, f. ώσω, p. βεβεβαίωκα, a. 1. ἐβεβαίωσα, to confirm, establish; render constant and unwavering, 1 Co. 1. 8, et al.; to strengthen or establish by arguments or proofs, ratify, Mar. 16. 20, et al.; to keep, verify, *as promises*, Ro. 15. 8.

Βεβαίωσις, εως, ἡ, confirma-tion, firm establishment, Phi. 1. 7. He. 6. 16.

Βέβηλος, ου, ὁ, ἡ, (fr. βηλὸς, a threshold) pr. what is open and accessible to all; hence, profane, i. e. not religious, not connected with religion, unholy; a despiser, scorner, 1 Ti. 1. 9; 4. 7, et al.: *whence*

Βεβηλόω, ῶ, f. ώσω, p. βεβεβήλωκα, a. 1. ἐβεβήλωσα, to profane, pollute, violate, Mat. 12. 5. Ac. 24. 6.

Βελόνη, ης, ἡ, pr. the point of a spear; a needle, Lu. 18. 25, in some editions.

Βέλος, εος, ους, τὸ, a missive weapon, dart, arrow, Ep. 6. 16.

Βελτίων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (comp. of ἀγαθὸς) better; *βελτίον, as an adv.* very well, best, 2 Ti. 1. 18.

Βῆμα, ατος, τὸ, (βαίνω) a step, foot-step, foot-breadth, space to set the foot on, Ac. 7. 5; an elevated place ascended by steps, tribunal, throne, Mat. 27. 19. Ac. 12. 21, et al.

Βήρυλλος, ου, ὁ, ἡ, a beryl, a precious stone of a sea green colour, found chiefly in India, Re. 21. 20.

Βία, ας, ἡ, force, impetus, violence, Ac. 5. 26; 21. 35, et al.: *hence*

Βιάζω, f. άσω, p. βεβίακα, to force, urge, subdue; pass. to be compelled, forced, desired or sought with the greatest zeal and ardour, Mat. 11. 12; mid. met. to rush impetuously upon, rush into, Lu. 16. 16.

Βίαιος, α, ον, violent, vehement, Ac. 2. 2.

Βιαστὴς, οῦ, ὁ, (fr. βιάζω) one who uses violence, or is impetuous, a violent person; one who feels an eager, vehement desire for any thing, Mat. 11. 12.

Βιβλαρίδιον, ου τὸ, (dimin. of βιβλάριον, a roll of parchment, fr. βίβλος) a small volume or scroll, a little book, Re. 10. 2, 8, 9, 10.

Βιβλίον, ου, τὸ, (pr. dim. of βίβλος) a written volume or roll, book, Lu. 4. 17, 20, et al.; a scroll, bill, billet, Mat. 19. 7. Mar. 10. 4.

Βίβλος, ου, ἡ, pr. the inner bark or rind of the papyrus, which was anciently used instead of paper; hence, a written volume, or roll, book, catalogue, account, Mat. 1. 1. Mar. 12. 26, et al.

Βίος, ου, ὁ, (fr. βία) life, i. e. the present state of existence, Lu. 8. 14, et al.; means of living; sustenance, maintenance, substance, goods, Mar. 12. 44, et al.: *whence*

Βιόω, ῶ, f. ώσω, p. βεβίωκα, a. 1. ἐβίωσα, to live, 1 Pe. 4. 2.

Βίωσις, εως, ἡ, life, i. e. mode or manner of life, Ac. 26. 4.

Βιωτικὸς, ἡ, ὸν, pertaining to this life, or the things of this life, Lu. 21. 34. 1 Co. 6. 3, 4.

Βλαβερὸς, ὰ, ὸν, noxious, injurious, hurtful, 1 Ti. 6. 9: *from*

Βλάπτω, f. ψω, f. 2. βλαβῶ, p. βέβλαφα, a. 1. ἔβλαψα, a. 2. ἔβλαβον, a. 1. pass. ἐβλάφθην, to impede, hinder; to hurt, harm, injure, Mar. 16. 18. Lu. 4. 35.

Βλαςάνω, v. βλαςάω, v. βλαστέω, f. ήσω, p. βεβλάστηκα, a. 1. ἐβλάστησα, a. 2. ἔβλαστον, intrans. to germinate, bud, sprout, spring up, Mat. 13. 26. Mar. 4. 27. He. 9. 4; trans. & causat. to cause to shoot, produce, yield, Ja. 5. 18.

Βλασφημέω, ῶ, f. ήσω, p. βεβλασφήμηκα, a. 1. ἐβλασφήμησα, (i. e. βλάπτειν τὴν φήμην, to injure the reputation) to calumniate, rail, revile, treat with calumny and contumely, Mat. 27. 39, et al.; to speak of God or divine things in terms of impious irreverence, to blaspheme, Mat. 9. 3; 26. 65, et al.: *whence*

Βλασφημία, ας, ἡ, calumny, railing, reproach, Mat. 15. 19. Mar. 7. 22, et al.; blasphemy, Mat. 12. 31; 26. 65, et al.

Βλάσφημος, ου, ὁ, ἡ, calumnious, railing, reproachful, 2 Ti. 3. 2. 2 Pe. 2. 11; blasphemous, Ac. 6. 11, 13. 1 Ti. 1. 13.

Βλέμμα, ατος, τὸ, look, countenance, vultus; that which is seen, object of sight, 2 Pe. 2. 8: *from*

Βλέπω, f. ψω, p. βέβλεφα, a. 1. ἔβλεψα, to see, discern with the eyes; to see, possess the faculty of seeing, or sense of sight; *spoken of the blind,* to recover sight; to see, view, *with the accessory idea of* admiration, Mat. 24. 2. Mar. 13. 2; met. to perceive, observe, notice; to understand, comprehend, know; to

consider, reflect upon; to take care, take heed, be cautious, vigilant, beware; to look at or upon *a thing*, view with attention, gaze upon, i. q ἐμβλέπω; to regard, behold mentally, Col. 2. 5; to look towards, i. e. be situated towards, Ac. 27. 12; βλέπω, εἰς v. κατὰ πρόσωπόν τινος, to have respect to the external condition of any one, to be influenced by a regard to the circumstances of any one, Mat. 22. 16, et al.; βλέπειν τὸ πρόσωπόν τινος, to be in the presence of, or appear before any one, Mat. 18. 10.

Βλητέος, α, ον, (fr. 3. sing. p. pass. of βάλλω) to be cast or put, Mar. 2. 22. Lu. 5. 38.

Βοάω, ῶ, f. ήσω, p. βεβόηκα, a. 1. ἐβόησα, to cry out or aloud, exclaim, proclaim, Mat. 3. 3; 15. 34. Ac. 8. 7, et al.; βοάω πρός τινα, to invoke, implore the aid of any one, Lu. 18. 7, 38: *whence*

Βοὴ, ῆς, ἡ, a cry, outcry, exclamation, *sc. for help*, Ja. 5. 4.

Βοήθεια, ας, ἡ, help, aid, assistance, succour, He. 4. 16; meton. pl. helps, means of help, e. g. *ropes, chains, hooks*, &c. Ac. 27. 17: *from*

Βοηθέω, ῶ, f. ήσω, p. βεβοήθηκα, a. 1. ἐβοήθησα, (βοὴ & θέω, to run) pr. to run to the aid of those who cry for help; to advance to the assistance of any one, help, aid, succour, Mat. 15. 25. Mar. 9. 22, 24, et al.: *whence*

Βοηθὸς, ῦ, ὁ, a helper, He. 13. 6.

Βόθυνος, ȣ, ὁ, (fr. βαθύνω) a pit, well, or cistern, *for the collection and preservation of rain water*, Mat. 12. 11; 15. 14. Lu. 6. 39.

Βολὴ, ῆς, ἡ, (fr. βάλλω) a cast, a throw, i. e. the distance to which any thing can be thrown, Lu. 22. 41.

Βολίζω, f. ίσω, p. βεβόλικα, a. 1. ἐβόλισα, to heave the lead, sound, fathom, Ac. 27. 28: *from*

Βολὶς, ίδος, ἡ, (fr. βάλλω) a missile weapon, dart, javelin, He. 12. 20; also a plummet, lead for sounding.

Βόρβορος, ου, ὁ, mud, mire, dirt, filth, pr. *such as accumulates where animals are kept*, 2 Pe. 2. 22.

Βοῤῥᾶς, ᾶ, ὁ, i. q. βορέας, pr. the north, or N. N. E. wind; meton. the north, Lu. 13. 29. Re. 21. 13.

Βόσκω, f. βοσκήσω, p. βεβόσκηκα, a. 1. ἐβόσκησα, to feed, pasture, tend while grazing; βόσκομαι, to feed, be feeding, Mat. 8. 30, 33. Lu. 8. 32, 34, et al.

Βοτάνη, ης, ἡ, (fr. βότος, food) herb, herbage, produce, sc. *of the earth*, He. 6. 7.

Βότρυς, υος, ὁ, a bunch or cluster of grapes, Re. 14. 18.

Βουλευτὴς, ȣ, ὁ, a counsellor, senator, Mar. 15. 43. Lu. 23. 50, 51: *from*

Βουλεύω, f. εύσω, to purpose, consult; mid. βουλεύομαι, to deliberate *with one's self*, to consult *with one another*, Lu. 14. 31. Jno. 12. 10. Ac. 5. 33; to purpose, determine, form a conclusion, sc. *after deliberation*, Ac. 15. 37; 27. 39. 2 Co. 1. 17: *from*

Βουλὴ, ῆς, ἡ, (fr. βούλομαι) counsel, purpose, design, determination, decree, Lu. 7. 30; 23. 51, et al. freq.; by impl. secret thoughts, cogitations *of the mind*, 1 Co. 4. 5: *whence*

Βούλημα, ατος, τὸ, purpose, will, determination, Ac. 27. 43. Ro. 9. 19.

Βούλομαι, f. βουλήσομαι, imperf. ἐβουλόμην & At. ἠβουλόμην, a. 1. pass. ἐβουλήθην & ἠβουλήθην, p. pass. βεβούλημαι, to will, wish, desire; to prescribe, direct, decree, ordain, 1 Ti. 2. 8; 5. 14. Tit. 3. 8; to conclude, determine, be determined, Mat. 1. 19; 11. 27. Ac. 12. 4; 28. 18. 1 Co. 12. 11; to be willing, desirous, have a benevolent desire, be favourably inclined, Ja. 1. 18.

Βουνὸς, οῦ, ὁ, a hill, hillock, rising ground, Lu. 3. 5; 23. 30.

Βοῦς, βοὸς, ὁ, ἡ, an ox, a bull or cow, i. e. an animal of the ox kind, Lu. 13. 15, et al.

Βραβεῖον, ου, τὸ, (fr. βραβεὺς, a judge or arbiter in the public games) a prize bestowed on victors in the public games, such as a crown, wreath, chaplet, garland, &c. 1 Co. 9. 24. Phi. 3. 14.

Βραβεύω, f. εύσω, p. βεβράβευκα, a. 1. ἐβραβευσα, (fr. same) pr. to be a director, or arbiter in the public games; in N. T. to preside, direct, rule, govern, be predominant, Col. 3. 15.

Βραδύνω, f. υνῶ, p. υγκα, a. 1. ἐβράδυνα, (fr. βραδὺς) to be slow, to delay, 1 Ti. 3. 15. 2 Pe. 3. 9.

Βραδυπλοέω, ῶ, f. ήσω, to sail slowly, Ac. 27. 7: fr. πλέω &

Βραδὺς, εῖα, ὺ, slow, not hasty, Ja. 1. 19; slow of understanding, heavy, stupid, Lu. 24. 25: *whence*

Βραδυτὴς, τῆτος, ἡ, slowness, tardiness, delay, 2 Pe. 3. 9.

Βραχίων, ονος, ὁ, the arm, sc. *from the elbow to the wrist;* meton. strength, might, power, Lu. 1. 51, Jno. 12. 38. Ac. 13. 17: *fr. comp. of*

Βραχὺς, εῖα, ὺ, short, brief; few, small, Lu. 22. 58. Jno. 6. 7, et al.

Βρέφος, εος, ους, τὸ, (fr. φέρβω, to feed, nourish) a child, whether unborn, an embryo, fœtus, Lu. 1. 41, 44; or just born, an infant, Lu. 2. 12, 16. Ac. 7. 19; or partly grown, Lu. 18. 15. 2 Ti. 3. 15; met. one who has just embraced the Christian faith, 1 Pe. 2. 2.

Βρέχω, f. ξω, f. 2. βραχῶ, p. βέβρεχα, a. 1. ἔβρεξα, to wet, moisten, Lu. 7. 38; to rain, cause or send rain, Mat. 5. 45. Lu. 17. 29, et al.

Βροντὴ, ῆς, ἡ, (for βρομτὴ, fr. p. m. of βρέμω, to roar) thunder, Mar. 3. 17. Jno. 12. 29, et al.

Βροχὴ, ῆς, ἡ, (fr. βρέχω) rain, Mat. 7. 25, 27.

Βρόχος, ου, ὁ, a cord, noose, snare, gin, 1 Co. 7. 35.

Βρυγμὸς, οῦ, ὁ, a grating, or gnashing of the teeth, Mat. 8. 12; 13. 42, 50, et al.: *from*

Βρύχω, f. ξω, p. χα, a. 1. ἔβρυξα, to grate or gnash *the teeth*. Ac. 7. 54.

Βρύω, f. ύσω, p. βέβρυκα, to abound; grow; to emit, send forth, produce, Ja. 3. 11.

Βρῶμα, ατος, τὸ, (fr. βρώσκω) meat, food, Mat. 14. 15. Mar. 7. 19, et al.; trop. delight, satisfaction, Jno. 4. 34; met. instruction, 1 Co. 3. 2; 10. 3, βρῶμα πνευματικὸν, divine instruction, i. e. *the Mosaic law; others,* manna.

Βρώσιμος, η, ον, v. ου, ὁ, ἡ, (fr. same) eatable, what may be eaten, Lu. 24. 41.

Βρῶσις, εως, ἡ, eating, i. e. the act of eating, Ro. 14. 17. 1 Co. 8. 4, et al.; meat, food, Jno. 6. 27. He. 12. 16; trop. delight, satisfaction, Jno. 4. 32; met. the benefits, &c. of which Jesus is the author, Jno. 6. 27, 55; a canker or rust, ærugo, Mat. 6. 19, 20; *others,* the weevil: *from*

Βρώσκω, f. βρώσω, p. βέβρωκα, to eat, Jno. 6. 13.

Βυθίζω, f. ίσω, p. βεβύθικα, a. 1. ἐβύθισα, to immerse, submerge, sink, cause to sink, drown, Lu. 5. 7. 1 Ti. 6. 9: *from*

Βυθὸς, οῦ, ὁ, the bottom, lowest part; the deep, sea, 2 Co. 11. 25.

Βυρσεὺς, έως, ὁ, (fr. βύρσα, a hide) a tanner, leather-dresser, Ac. 9. 43; 10. 6, 32.

Βύσσινος, η, ον, made of byssus, or fine cotton, Re. 18. 16: *from*

Βύσσος, ου, ἡ, byssus, a species of fine cotton highly prized by the ancients, Lu. 16. 19. Re. 18. 12, in some editions.

Βωμὸς, ȣ̃, ὁ, a slightly elevated spot, base, pedestal; hence, an altar, Ac. 17. 23.

Γ

Γάγγραινα, ης, ἡ, (fr. γράω, to eat, devour) gangrene, mortification, 2 Ti. 2. 17.

Γάζα, ης, ἡ, a treasure, treasury, Ac. 8. 27.

Γαζοφυλάκιον, ου, τὸ, (γάζα & φυλακή) pr. a treasury; the sacred treasury, Mar. 12. 41, 43. Lu. 21. 1. Jno. 8. 20.

Γάλα, γάλακτος, τὸ, milk, 1 Co. 9. 7; met. the elementary parts of Christian instruction, 1 Co. 3. 2. He. 5. 12, 13; intellectual nutriment, food for the mind, 1 Pe. 2. 2.

Γαλήνη, ης, ἡ, tranquillity of the sea, a calm, Mat. 8. 26. Mar. 4. 39. Lu. 8. 24.

Γαμέω, ῶ, f. ήσω, & έσω, f. 2. γαμῶ, p. γεγάμηκα, a. 1. ἐγάμησα & ἔγημα, to marry, take a wife; to marry, enter the marriage state; mid. to marry, be married, Mar. 10. 12. 1 Co. 7. 9, 10, 28, 39, et al.: *whence*

Γαμίζω, f. ίσω, to give in marriage, permit to marry, 1 Co. 7. 38, in some editions.

Γαμίσκομαι, to be given in marriage, i. q. γαμίζομαι, Mar. 12. 25.

Γάμος, ου, ὁ, a wedding, nuptials, i. e. the nuptial ceremonies, including the banquet, &c. Mat. 25. 10. Jno. 2. 1, 2. Re. 19. 7, 9; marriage, i. e. the marriage state, the conjugal union, He. 13. 4; *fr. the Heb.* any feast or banquet, Mat. 22. 2, 3, 4, et al.; meton. triclinium, i. e. the room in which a banquet is held, Mat. 22. 10.

Γὰρ, *a causative conjunction,* for, because, therefore; indeed, verily, truly, forsooth, Mat. 1. 18; 3. 3, et al.

Γαστὴρ, τερος, τρὸς, ἡ the belly, stomach; meton. a glutton, gormandiser, Tit. 1. 12; the womb, Lu. 1. 31; ἐν γαστρὶ ἔχειν, to be with child, Mat. 1. 18, 23; 24. 19, et al.

Γὲ, *an enclitic particle,* at least, certainly, truly, indeed; yet indeed, even, Ro. 8. 32.

Γεέννα, ης, ἡ, (Heb. גיא הנם) Gehenna, pr. the valley of Hinnom *south of Jerusalem, once celebrated for the horrid worship of Moloch, and afterwards polluted with every species of filth, as well as the carcasses of animals, and dead bodies of malefactors; to consume which, in order to avert the pestilence which such a mass of corruption would occasion, constant fires were kept burning; hence,* hell, the fires of Tartarus, the place of punishment in Hades, Mat. 5. 22, 29, 30; 10. 28; 18. 9, et al.

Γείτων, ονος, ὁ, ἡ, a neighbour, Lu. 14. 12; 15. 6, 9. Jno. 9. 8.

Γελάω, ῶ, f. άσω, p. γεγέλακα, a. 1. ἐγέλασα, to laugh, smile; by impl. to be merry, happy, to rejoice, Lu. 6. 21, 25: *whence*

Γέλως, ωτος, ὁ, laughter; by impl. mirth, joy, rejoicing, Ja. 4. 9.

Γεμίζω, f. ίσω, p. γεγέμικα, a. 1. ἐγέμισα, to fill, Mar. 4. 37; 15. 36, et al.: *from*

Γέμω, f. γεμῶ, p. mid. γέγομα, to be full, to abound, Mat. 23. 27. Lu. 11. 39, et al.

Γενεὰ, ᾶς, ἡ, (fr. γίνομαι) a family, generation, descent, Mat. 1. 17; an age, race, or generation of men, *including upon the average a space of 30 years,* Lu. 1. 50; 7. 31, et al.

Γενεαλογέω, ῶ, f. ήσω, (γενεὰ & λέγω) to reckon one's descent, derive one's origin, He. 7. 6: *whence*

Γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy, catalogue of ancestors, history of one's descent, 1 Ti. 1. 4. Tit. 3. 9.

Γενέσια, ων, τὰ, (fr. γίνομαι) celebration of one's birth day, birth day festival, Mat. 14. 6. Mar. 6. 21.

Γένεσις, **εως**, **ἡ**, **(fr. same)** birth, nativity, Mat. 1. 18. Lu. 1. 14. Ja. 1. 23; successive generation, descent, lineage, Mat. 1. 1; meton. life, Ja. 3. 6.

Γενετὴ, **ῆς**, **ἡ**, **(fr. same)** birth, nativity, Jno. 9. 1.

Γεννάω, **ῶ**, **f. ήσω**, **p. γεγέννηκα**, a. 1. ἐγέννησα, *spoken of men*, to beget, generate, Mat. 1. 2—16, et al.; *of women*, to bring forth, bear, give birth to, Lu. 1. 13, 57, et al.; pass. to be born, produced, Mat. 2. 1, 4, et al.; met. to produce, excite, give occasion to, effect, 2 Ti. 2. 23; by impl. to be a parent to *any one*; pass. to be a son or child to any one, Jno. 1. 13. 1 Co. 4. 15, et al.: *whence*

Γέννημα, **ατος**, **τὸ**, **what is** born or produced, offspring, progeny, brood, Mat. 3. 7; 12. 34, et al.; fruit, produce, Mat. 26. 29. Mar. 14. 25, et al.; met. the benefit or reward of virtue or liberality, 2 Co. 9. 10.

Γέννησις, **εως**, **ἡ**, **birth**, **nativity**, Mat. 1. 18. Lu. 1. 14.

Γεννητὸς, **ἡ**, **ὸν**, **born**, **or** produced of, descended from, Mat. 11. 11. Lu. 7. 28.

Γένος, **εος**, **ους**, **τὸ**, **(fr. γίνομαι)** race, genus, i. e. offspring, progeny, Ac. 17. 28, 29; family, kindred, lineage, Ac. 7. 13, et al.; race, nation, people, Mar. 7. 26. Ac. 4. 36, et al.; kind, sort, species, Mat. 13. 47, et al.

Γερουσία, **ας**, **ἡ**, **a senate**, assembly of elders, the elders *of Israel collectively*, Ac. 5. 21: *from*

Γέρων, **οντος**, **ὁ**, **an old man**, senex, Jno. 3. 4.

Γεύομαι, **f. γεύσομαι**, **a. 1.** ἐγευσάμην, (fr. γεύω, to cause to taste) to taste, Mat. 27. 34. Jno. 2. 9; by impl. to eat, take food, Ac. 10. 10, et al.; met. to taste, i. e. to have perception of, experience, He. 6. 4, 5. 1 Pe. 2. 3; θανάτου γεύεσθαι, to experience death, to die, Mat. 16. 28, et al.

Γεωργέω, **ῶ**, **f. ήσω**, **p. γεγεώργηκα**, (fr. γεωργὸς) to cultivate, till the earth, He. 6. 7

Γεώργιον, **ου**, **τὸ**, **cultivated** field, or ground, a farm, 1 Co. 3. 9: *from*

Γεωργὸς, **οῦ**, **ὁ**, **(γῆ & ἔργον)** a husbandman, one who tills the earth, 2 Ti. 2. 6. Ja. 5. 7; spc. a vine-dresser, keeper of a vineyard, i. q. ἀμπελουργὸς, Mat. 21. 33, 34, et al.

Γῆ, **γῆς**, **ἡ**, **(contr. fr. γαῖα**, v. γέα, fr. γάω, to produce) the land, *as opposed to the sea or a lake*, Lu. 5. 11. Jno. 21. 8, 9, 11; the earth, world, Mat. 5. 18, 35, et al.; *by synecd.* the inhabitants of the earth, Mat. 5. 13; 6. 10; 10. 34; a land, region, tract, country, territory, Mat. 2. 20; 14. 34; *by way of eminence*, Canaan or Palestine, Mat. 5. 5; 24. 30; 27. 45. Ep. 6. 3; *by synecd.* a city, Mat. 2. 6; the inhabitants of any region or country, Mat. 10. 15; 11. 24, et al.; land which may be tilled, soil, field, Mat. 13. 5. Mar. 4. 5, 31; meton. fruit or produce of the earth, Re. 14. 16; the ground, humus, Mat. 10. 29; 15. 35; met. εἶναι ἐκ τῆς γῆς, to be of the earth, i. e. to be inferior, imperfect, transient, perishable, Jno. 3. 31.

Γῆρας, **αος**, **ως**, **τὸ**, ***and with** an Ionic inflexion, gen.* γήρεος, *dat.* γήρεϊ, γήρει, (fr. γέρων) old age, Lu. 1. 36: *whence*

Γηράσκω, **v. γηράω**, **ῶ**, **f.** άσω, p. γεγήρακα, a. 1. ἐγήρασα, to be or become old, Jno. 21. 18. He. 8. 13.

Γίνομαι, **v. γίγνομαι**, **f. γενήσομαι**, p. γέγονα, a. 1. ἐγενήθην, a. 2. ἐγενόμην, to come into existence, be created, exist by creation, Jno. 1. 3, 10. He. 11. 3. Ja. 3. 9; to be born, produced, grow, Mat. 21. 19. Jno. 8. 58, et al.; to arise, come on, occur, *as the phenomena of nature*, &c. Mat. 8. 24, 26; 9. 16, et al.; to come, approach, *as morning or evening*, Mat. 8. 16; 14. 15, 23; to be appointed, consti-

tuted, established, Mar. 2. 27. Ga. 3. 17, et al.; to take place, come to pass, happen, occur, Mat. 1. 22; 24. 6, 20, 21, 34, et al. freq.; to be done, performed, effected, Mat. 21. 42, et al.; to be fulfilled, satisfied, Mat. 6. 10; 26. 42, et al.; to become, assume the character and appearance *of any thing*, Mat. 5. 45; 12. 45, et al.; to become or be made *any thing*, be changed or converted, Mat. 4. 3; 21. 42. Mar. 1. 17, et al.; with εἰς, ἐν, ἐπὶ, κατὰ, ἐγγὺς, ὧδε, &c. to go or come to *some place*, draw near, come hither, &c.; with ἀπὸ, to go away, or depart from *any place or person*, Lu. 10. 32; 22. 40, et al.; *as denoting simply* a state of existence, to be, esse, Mat. 11. 26; 19. 8. Jno. 13. 2, δείπνου γενομένου, during supper; γίνομαι ὑπό τινα, to be subject to, Ga. 4. 4; γίνομαί τις, v. τί τινι, to be any thing to any one, i. e. to behave towards any one, bear one's self, 1 Co. 9. 20, 22. 1 Th. 2. 7; γίνεταί τινί τι, v. τις, to belong to any one, i. e. to be possessed or owned by any one, Mat. 18. 12. Ro. 7. 3; or to be subject to any one, Ro. 7. 4; or, to be to any one, i. e. to happen to, be the lot of, Ac. 20. 16; or to be granted to, bestowed on, Mat. 15. 28; 9. 29, et al.; γίνεσθαί τινος, to be of any one, belong to any one, Lu. 20. 33; γίνεσθαι μετά τινος, to be with one, i. e. to be the companion or follower of any one, Mar. 16. 10; or to behave, conduct one's self towards any one, Ac. 20. 18; γίνεσθαι ὥς τις, to be as or like any one, i. e. to have the same fate, receive the same treatment, Mat. 10. 25; γίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ, to come to one's self, i. e. to recover from a trance or surprise, Ac. 12. 11; μὴ γένοιτο, let it not be, far be it from, God forbid, Lu. 20. 16. Ro. 3. 4, 31, et al.; to be kept, celebrated, solemnized, *as festivals*, Mat. 26. 2, et al.; to remain, be occupied or employed, *in a place, or with a person*, Mat. 26. 6. Mar. 9. 33, et al.; to be finished, completed, ended, He. 4. 3.

Γινώσκω, f. γνώσω, p. ἔγνωκα, a. 1. ἔγνωσα, a. 2. ἔγνων, p. mid. γέγωνα, p. pass. ἔγνωσμαι, a. 1. pass. ἐγνώσθην, to know, have a knowledge of, be acquainted with, Mat. 6. 3; 16. 3, et al. freq.; to be skilled *in any thing*, Jno. 7. 49. Ac. 21. 37. 1 Co. 8. 2; to perceive, feel, Mar. 5. 29. Lu. 8. 46; to learn, acquire a knowledge, find out, come to a knowledge of, Mat. 9. 30; 10. 26, et al.; to inquire into, investigate *judicially*, Jno. 7. 51. Ac. 22. 30; to distinguish, discern, 1 Co. 14. 7; to estimate, judge of, 2 Co. 5. 16; to understand, comprehend, know the meaning of, perceive mentally, Mat. 12. 7; 13. 11, et al.; to know, be conscious of, 2 Co. 5. 21; to draw a conclusion, conclude, Mat. 24. 32, 33, et al.; to expect, be aware, Mat. 24. 50. Lu. 12. 46; to think, consider, reflect upon, Mat. 24. 39. Jno. 15. 18; *causat.* to cause to know, teach, 1 Co. 8. 3. Ga. 4. 9; *fr. the Heb.* to know or acknowledge with approbation, approve, love, Mat. 7. 23. Jno. 10. 14, 15, 27. 2 Ti. 2. 19; to know carnally, lie with, Mat. 1. 25, Lu. 1. 34.

Γλεῦκος, εος, ους, τὸ, pr. the unfermented juice of grapes, must; hence, sweet wine, Ac. 2. 13: *from*

Γλυκὺς, εῖα, ὺ, sweet, Ja. 3. 11, 12. Re. 10. 9, 10.

Γλῶσσα, v. γλῶττα, ης, ἡ, the tongue, Mar. 7. 33, 35, et al.; meton. a tongue, speech, language, Ac. 2. 11. 1 Co. 13. 1, et al.; meton. the gift or faculty of speaking other languages, 1 Co. 13. 8; met. a flame, *from its shape*, Ac. 2. 3; *fr. Heb.* a nation, i. e. all who use the same language, Phi. 2. 11.

Γλωσσόκομον, ου, τὸ, (fr. γλῶσσα & κομέω, to keep, preserve) pr. a box for keeping the tongues, mouth-pieces, or reeds &c. of musical instruments; *hence*, *genr.* any box or receptacle; in N. T. a coffer, box, or purse, Jno. 12. 6; 13. 29.

Γναφεὺς, έως, ὁ, (fr. γνάφος,

a teasel, or thistle) a fuller, clothier, *part of whose business was to raise a nap by means of teasels, &c.* Mar. 9. 3.

Γνήσιος, ου, ὁ, ἡ, (fr. *γίνομαι*) lawful, legitimate, *as children;* genuine, sc. *in faith, &c.* 1 Ti. 1. 2. Tit. 1. 4; true, sincere, 2 Co. 8. 8. Phi. 4. 3: *whence*

Γνησίως, adv. genuinely, sincerely, Phi. 2. 20.

Γνόφος, ου, ὁ, (fr. *νέφος*) a thick cloud, darkness, He. 12. 18.

Γνώμη, ης, ἡ, (fr. *γινώσκω*) knowledge; the mind; hence, mind, i. e. emotion of mind, mode of thinking, 1 Co. 1. 10. Re. 17. 13, will, desire, purpose, Ac. 20. 3. Philem. 14. Re. 17. 17; opinion, judgment, 1 Co. 7. 40; advice, counsel, 1 Co. 7. 25. 2 Co. 8. 10.

Γνωρίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. *ἐγνώρικα,* a. 1. *ἐγνώρισα* (fr. *γινώσκω*) to make known, reveal, declare, inform, Jno. 15. 15; 17. 26, et al.; to know, Phi. 1. 22.

Γνῶσις, εως, ἡ, (fr. same) knowledge, Lu. 1. 77; 11. 52, et al.; meton. that which is known, e. g. doctrine, religion, &c. 2 Co. 11. 6; 2. 14, et al.; meton. the power of knowing, faculty of understanding, intelligence, Ro. 11. 33. Ep. 3. 19; prudence, 1 Pe. 3. 7. 2 Pe. 1. 5, 6.

Γνώστης, ου, ὁ, (fr. same) one acquainted with *any thing,* knowing, skilful, Ac. 26. 3.

Γνωστὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) known, Jno. 18. 15, 16, et al.; *τὸ γνωστὸν,* i. q. *ἡ γνῶσις,* that which is or may be known, Ro. 1. 19; subst. an acquaintance, friend, Lu. 2. 44; 23. 49; certain, incontrovertible, Ac. 4. 16.

Γογγύζω, f. ύσω, p. *γεγόγγυκα,* a. 1. *ἐγόγγυσα,* to speak privately and in a low voice, mutter, Jno. 7. 32; to utter secret and sullen discontent, express indignant complaint, murmur, grumble, Mat. 20. 11. Lu. 5. 30. Jno. 6. 41, 43, 61: *whence*

Γογγυσμὸς, οῦ, ὁ, a muttering, murmuring, low and suppressed discourse, Jno. 7. 12; the expression of secret and sullen discontent, murmuring, grumbling, complaint, Ac. 6. 1. Phi. 2. 14. 1 Pe. 4. 9.

Γογγυστὴς, οῦ, ὁ, a murmurer, grumbler, Jude 16.

Γόης, ητος, ὁ, a juggler, diviner; *hence, by impl.* an impostor, cheat, 2 Ti. 3. 13.

Γόμος, ου, ὁ, (fr. *γέμω*) the lading of a ship, Ac. 21. 3; by impl. merchandise, Re. 18. 11, 12.

Γονεὺς, έως, ὁ, (fr. *γίνομαι*) a parent, father, Mat. 10. 21. Lu. 2. 27, 41. 2 Co. 12. 14.

Γόνυ, νος, & ατος, τὸ, the knee, Lu. 22. 41. He. 12. 12, et al.

Γονυπετέω, ῶ, f. ήσω, p. *γεγονυπέτηκα,* a. 1. *ἐγονυπέτησα,* (*γόνυ* & obs. *πέτω,* i. q. *πίπτω*) to fall upon one's knees, to kneel, Mat. 17. 14; 27. 29. Mar. 1. 40; 10. 17.

Γράμμα, ατος, τὸ, (fr. *γράφω*) a letter, character of the alphabet, Lu. 23. 38. 2 Co. 3. 7; a writing, book, Jno. 5. 47; an acknowledgment of a debt, an account, a bill, note, Lu. 16. 6, 7; an epistle, letter, Ac. 28. 21. Ga. 6. 11; *ἱερὰ γράμματα,* holy writ, the sacred books of the Old Testament, the Jewish Scriptures, 2 Ti. 3. 15; spc. the law of Moses, or the letter of the law, i. e. the literal sense and outward ordinances, Ro. 2. 27, 29. 2 Co. 3. 6; pl. letters, learning, Jno. 7. 15. Ac. 26. 24: *whence*

Γραμματεὺς, εως, ὁ, a scribe, a clerk, town-clerk, register, recorder, Ac. 19. 35; one skilled in the Jewish law, a teacher or interpreter of the law, Mat. 2. 4; 5. 20, et al. freq.; genr. a religious teacher, Mat. 13. 52; by synecd. any one distinguished for learning or wisdom, 1 Co. 1. 20.

Γραπτὸς, ἡ, ὸν, (fr. *γράφω*) written, Ro. 2. 15.

Γραφή, ῆς, ἡ, a writing, scripture; in N. T. the Holy Scriptures, i. e. the Jewish Scriptures or books of the Old Testament, Mat. 21. 42. Jno. 5. 39, et al.; by synecd. the doctrines, declarations, oracles, or promises *contained in the sacred books*, Mat. 22. 29. Mar. 12. 24, et al.; spc. a prophecy, Mat. 26. 54. Mar. 14. 49. Lu. 4. 21; 24. 27, 32; *with the addition of* προφητική, Ro. 16. 26, of τῶν προφητῶν, Mat. 26. 56: *from*

Γράφω, f. ψω, p. γέγραφα, a. 1. ἔγραψα to engrave, write, i. e. *according to the ancient method of writing on plates of metal, waxed tablets*, &c. Jno. 8. 6, 8; to write on *parchment, paper*, &c. *generally*, Mat. 27. 37, et al.; to write letters to another, Ac. 23. 25. 2 Co. 2. 9; 13. 10, et al.; to describe in writing, Jno. 1. 46. Ro. 10. 5; to inscribe *in a catalogue*, &c. Lu. 10. 20. Re. 13. 8; 17. 8, et al.; to write or impose a law, command or enact in writing, Mar. 10. 5; 12. 19. Lu. 2. 23, et al.

Γραώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, τὸ,-ες, (fr. γραῦς, an old woman) of, or belonging to an old woman, anilis, i. e. by impl. silly, absurd, 1 Ti. 4. 7.

Γρηγορέω, ῶ, f. ήσω, p. ἐγρηγόρηκα, a. 1. ἐγρηγόρησα (for ἐγηγορέω, fr. ἐγείρω) to watch, be awake, Mat. 26. 38, 40, 41. Mar. 14. 34, 37, 38; met. to be watchful, attentive, vigilant, circumspect, Mat. 25. 13. Mar. 13. 35, et al.; to wake, be awake, i. e. alive, 1 Th. 5. 10.

Γυμνάζω, f. άσω, p. γεγύμνακα, a. 1. ἐγύμνασα, (fr. γυμνός) pr. to exercise one's self naked in the palæstra, accustom one's self to gymnastic exercises; hence, to exercise *in any thing*, train to use, practise in order to habitual skill, 1 Ti. 4. 7. He. 5. 14; 12. 11. 2 Pe. 2. 14: *whence*

Γυμνασία, ας, ἡ, pr. exercise in the palæstra; hence, exercise *of the body by ascetic severities*, 1 Ti. 4. 8.

Γυμνητεύω, f. εύσω, to be naked; by synecd. to be poorly clad, or destitute of proper and sufficient clothing, 1 Co. 4. 11: *from*

Γυμνός, ή, όν, naked, without clothing, in a state of nudity, Mar. 14. 51, 52; naked or destitute of an upper garment, and clad only with an inner garment or tunic, Jno. 21. 7; poorly or meanly clad, destitute of proper and sufficient clothing, Mat. 25. 36, 38, 43, 44. Ac. 19. 16. Ja. 2. 15; met. without a body, 2 Co. 5. 3; not covered, uncovered, open, manifest, He. 4. 13; bare, mere, 1 Co. 15. 37; naked of spiritual clothing, Re. 3. 17; 16. 15; 17. 16: *whence*

Γυμνότης, τητος, ἡ, state of nudity, nakedness; deficiency of proper and sufficient clothing, Ro. 8. 35. 2 Co. 11. 27; spiritual nakedness, want of spiritual clothing, Re. 3. 18.

Γυναικάριον, ου, τὸ, (dimin. of γυνή) a little woman, muliercula; a trifling, weak, silly woman, 2 Ti. 3. 6.

Γυναικεῖος, εία, εῖον, pertaining to women, female, 1 Pe. 3. 7: *from*

Γυνή, γυναικός, ἡ, (q. γονή fr. γίνομαι) a woman, one of the female sex, Mat. 5. 28, et al.; *with the genitive of a noun or pron. or after ἔχειν, or the adj. ὕπανδρος, it indicates the relation in which the woman stands to a man*, a woman betrothed, Mat. 1. 20. Lu. 2. 5; a married woman, wife, Mat. 5. 31, 32; 14. 3, et al.; a widow, Mat. 22. 24, 27, *or with* χήρα *added*, Lu. 4. 26; γυνὴ πατρός, a step-mother; *in the voc.* ὦ γύναι, O woman! *spoken in indignation*, Lu. 22. 57; *in token of affection*, Jno. 2. 4; 19. 26; met. the church, as united to Christ, Re. 19. 7; 21. 9.

Γωνία, ας, ἡ, an exterior angle, projecting corner, Mat. 6. 5; 21. 42, et al.; an interior angle; *by impl.* a dark corner, obscure place, Ac. 26. 26; corner, extremity, or quarter *of the earth*, Re. 7. 1; 20. 8.

Δ

Δαιμονίζομαι, f. ίσομαι, p. pass. δεδαιμόνισμαι, a. 1. pass. ἐδαιμονίσθην, to be possessed, afflicted, vexed by a demon, evil spirit, or devil; i. q. δαιμόνιον ἔχειν, Mat. 4. 24; 8. 16, 28, 33, et al.: *from*

Δαιμόνιον, ίου, τὸ, (fr. δαίμων) a heathen god, deity, numen, Ac. 17. 18. 1 Co. 10. 20, 21. Re. 9. 20; a demon, evil spirit, devil, Mat. 7. 22; 9. 33, 34; 10. 8; 12. 34, et al.: *whence*

Δαιμονιώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, pertaining to the gods, divine; pertaining to or proceeding from demons, demoniacal, devilish, Ja. 3. 15.

Δαίμων, ονος, ὁ, ἡ, (fr. δαήμων, knowing, fr. δαίω, to know) a god, tutelary genius; hence, a malignant demon, evil angel, devil, Mat. 8. 31. Mar. 5. 12. Lu. 8. 29. Re. 16. 14; 18. 2.

Δάκνω, f. 1. δήξω, f. 2. δακῶ, a. 1. ἔδηξα, a. 2. ἔδακον, p. δέδηχα, to bite, sting; met. to thwart, molest, vex, injure, Ga. 5. 15.

Δάκρυ, υος, τὸ, v. δάκρυον, ύου, τὸ, a tear, pl. tears; meton. weeping, Mar. 9. 24. Ac. 20. 19, et al.: *whence*

Δακρύω, f. ύσω, p. υκα, a. 1. ἐδάκρυσα, to shed tears, weep, Jno. 11. 35.

Δακτύλιος, ου, ὁ, a ring for the finger, Lu. 15. 22: *from*

Δάκτυλος, ου, ὁ, a finger, Mat. 23. 4. Mar. 7. 33, et al.: synecd. power, Lu. 11. 20.

Δαμάζω, f. άσω, p. δεδάμακα, a. 1. ἐδάμασα, (fr. δαμάω, the same) to subdue, tame, Mar. 5. 4. Ja. 3. 7; met. to restrain within proper limits, govern, Ja. 3. 8: *whence*

Δάμαλις, εως, ἡ, a heifer, He. 9. 13.

Δανείζω, f. είσω, At. ειῶ, p. δεδάνεικα, a. 1. ἐδάνεισα, to lend money, Lu. 6. 34, 35; mid. to borrow money, Mat. 5. 42: *from*

Δάνειον, ου, τὸ, (fr. δάνος, a gift, loan) a loan, debt, Mat. 18. 27

Δανειστὴς, οῦ, ὁ, (fr. δανείζω) a lender, creditor, Lu. 7. 41.

Δαπανάω, ῶ, f. ήσω, p. δεδαπάνηκα, a. 1. ἐδαπάνησα, (fr. δάπτω, to devour, to expend, be at expense, Mar. 5. 26. Ac. 21. 24. 2 Co. 12. 15; to spend, waste, consume by extravagance, Lu. 15. 14. Ja. 4. 3: *whence*

Δαπάνη, ης, ἡ, expense, cost, Lu. 14. 28.

Δὲ, conj. but, nevertheless, Mat. 6. 15, 17; 23. 25. Lu. 15. 17, *in which signification δὲ is often put after μὲν, in a former member of a sentence;* and, also, Mat. 3. 4; 8. 24; 21. 3; moreover, now, further, besides, Mat. 1. 18; 3. 1. Lu. 4. 1; then, therefore, Lu. 13. 7; 15. 3. Ro. 5. 8; *it is used as an intensive particle in interrogations, and in answers and affirmations,* indeed, 2 Co. 6. 14—16. Ga. 4. 20; *instead of* γὰρ, for, Mat. 23. 5, et al. freq.

Δέησις, εως, ἡ, (fr. δέομαι) want; prayer, supplication, Lu. 1. 13; 2. 37; 5. 33, et al.

Δεῖ, imperson. see δέω.

Δεῖγμα, ατος, τὸ, (fr. δείκνυμι) pr. that which is shown, a specimen, sample; met. an example, warning, Jude 7: *whence*

Δειγματίζω, f. ίσω, p. δεδειγμάτικα, a. 1. ἐδειγμάτισα, to make a public show or spectacle, expose, sc. *to ignominy*, Col. 2. 15.

Δεικνύω, v. δείκνυμι, f. δείξω, p. δέδειχα, a. 1. ἔδειξα, to show, point out, present to the sight, Mat. 4. 8; 8. 4, et al.; to exhibit, permit to see, cause to be seen, Jno. 2. 18; 10. 32. 1 Ti. 6. 15; to demonstrate, prove, Ja. 2. 18; 3. 13; met. to teach, make known, declare, announce, Mat. 16. 21. Jno. 5. 20. Ac. 10. 28, et al.

Δειλία, ας, ἡ, (fr. δειλός,) timidity, pusillanimity, cowardice, 2 Ti. 1. 7.

Δειλιάω, ῶ, f. άσω, p. δεδειλίακα, a. 1. ἐδειλίασα, to be timid, be in fear, Jno. 14. 27: *from*

Δειλός, ἡ, όν, timid, fearful, pusillanimous, cowardly, Mat. 8. 26. Mar. 4. 40. Re. 21. 8.

Δεῖνα, ὁ, ἡ, τό, gen. δεῖνος, dat. δεῖνι, acc. δεῖνα, some one, such a one, any one, a certain one, quidam, Mat. 26. 18.

Δεινῶς, adv. (fr. δεινός, terrible, vehement) dreadfully, grievously, greatly, vehemently, Mat. 8. 6. Lu. 11. 53.

Δειπνέω, ῶ, f. ήσω, p. δεδείπνηκα, a. 1. ἐδείπνησα, to sup, take an evening meal, Lu. 17. 8; 22. 20. 1 Co. 11. 25. Re. 3. 20: *from*

Δεῖπνον, ου, τό, a morning repast; dinner, prandium; in N. T. supper, the principal meal of the Hebrews, and taken by them in the evening, Lu. 14. 12. Jno. 13. 2, 4, et al.; meton. food, 1 Co. 11. 21; fr. the Heb. a feast. banquet, Mat. 23. 6. Mar. 6. 21; 12. 39, et al.

Δεισιδαίμων, ονος, ὁ, ἡ, (δείδω, to fear, & δαίμων) reverencing the gods and divine things, religious; *in a bad sense*, superstitious; in N. T. religious, studious of paying due homage to the gods, Ac. 17. 22: *whence*

Δεισιδαιμονία, ας, ἡ, religion, religious worship, reverence towards the deity, Ac. 25. 19; others, religious superstition.

Δέκα, οἱ, αἱ, τὰ, ten, Mat. 20. 24; 25. 1, et al.; ἡμερῶν δέκα, ten days, i. e. a few days, a short time, Re. 2. 10.

Δεκαδύο, οἱ, αἱ, τὰ, (δέκα & δύω) i. q. δώδεκα, twelve, Ac. 19. 7; 24. 11.

Δεκαπέντε, οἱ, αἱ, τὰ, (δέκα & πέντε) fifteen, Jno. 11. 18. Ac. 27. 28. Ga. 1. 18.

Δεκατέσσαρες, ων, οἱ, αἱ, & τὰ δεκατέσσαρα, (δέκα & τέσσαρες) fourteen, Mat. 1. 17. 2 Co. 12. 2. Ga. 2. 1.

Δεκάτη, ης, ἡ, a tenth part, tithe, He. 7. 2, 4, 8, 9: *from*

Δέκατος, η, ον, (fr. δέκα) tenth, Jno. 1. 40. Re. 11. 13; 21. 20: *whence*

Δεκατόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδεκάτωκα, to tithe, cause to pay tithes; pass. to be tithed, pay tithes, He. 7. 6, 9.

Δεκτός, ἡ, όν, accepted, acceptable, agreeable, approved, pleasing, grateful, Lu. 4. 24. Ac. 10. 35. Phi. 4. 18; by impl. καιρὸς, v. ἐνιαυτὸς ὁ δεκτὸς, a time or year when God will show himself benign, Lu. 4. 19. 2 Co. 6. 2: fr. δέχομαι.

Δελεάζω, f. άσω, (fr. δέλεαρ, a bait) pr. to entrap, take or catch *with a bait;* met. allure, entice, delude, Ja. 1. 14. 2 Pe. 2. 14, 18.

Δένδρον, ου, τό, a tree, Mat. 3. 10; 7. 17; 13. 32.

Δεξιολάβος, ου, ὁ, (δεξιός & λαμβάνω) an attendant, *spoken of those who* cover and protect one's right side; *hence, genr.* a guard, life-guard, Ac. 23. 23; others, a soldier who takes and carries a spear in his right hand, a spearman.

Δεξιός, ά, όν, right, *as opposed to left*, dexter, Mat. 5. 29, 30. Lu. 6. 6, et al.; ἡ δεξιά, sc. χεὶρ, the right hand, Mat. 6. 3; 27. 29, et al.; τὰ δεξιά, sc. μέρη, the parts towards the right hand, i. e. the right hand side; καθίζειν v. καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν (μέρων) τινος, to sit at the right hand of any one, i. e. to enjoy with any one the highest honour and dignity which he can bestow, Mat. 20. 21; 26. 64, et al.; εἶναι τινὶ ἐκ δεξιῶν (μέρων), to be at one's right hand, i. e. to be one's helper, to afford aid to any one, Ac. 2. 25; δεξιὰς (χεῖρας) διδόναι, to give the right hand *to any one, sc. as a pledge of sincerity in one's promises*, Ga. 2. 9.

Δέομαι, see *δέω*.

Δέον, οντος, τὸ, (fr. *δεῖ*) proper, necessary, 1 Pe. 1. 6; just, agreeable to laws, righteous, Ac. 19. 36. 1 Ti. 5. 13.

Δέος, δέους, τὸ, (fr. *δείδω*, to fear) fear, He. 12. 28, in some MSS.

Δέρμα, ατος, τὸ, (fr. *δέρω*) the skin of an animal, He. 11. 37: *whence*

Δερμάτινος, η, ον, made of skin, leathern, coriaceus, Mat. 3. 4. Mar. 1. 6.

Δέρω, f. *δερῶ*, f. 2. *δαρῶ*, p. *δέδαρκα*, a. 1. *ἔδειρα*, a. 2. *ἔδαρον*, to skin, flay; hence, to beat, strike, scourge, pr. to scourge so as to remove the skin, flay by beating, Mat. 21. 35. Mar. 12. 3, 5; 13. 9, et al.

Δεσμεύω. f. *εύσω*, (fr. *δεσμὸς*) to bind, bind up, *as a bundle*, Mat. 23. 4; to bind, confine, Ac. 22. 4.

Δεσμέω, ῶ, f. *ήσω*, (fr. same) to bind, confine, i. q. *δεσμεύω*, Lu. 8. 29.

Δεσμὴ, ῆς, ἡ, (fr. *δέω*) a bundle, *as of tares*, Mat. 13. 30.

Δέσμιος, ίου, ὁ, (fr. same) one bound, a prisoner, captive, Mat. 27. 15, 16. Mar. 15. 6, et al.

Δεσμὸς, ῦ, ὁ, pl. *τὰ δεσμὰ*, (fr. same) a bond, i. e. any thing by which one is bound, as a cord, chain, fetters, &c.; and by meton. imprisonment, Lu. 8. 29. Ac. 16. 26; 20. 23, et al.; a string or ligament, *as of the tongue*, Mar. 7. 35; met. an impediment, obstruction, infirmity, Lu. 13. 16.

Δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, (*δεσμὸς* & *φυλάσσω*) a keeper of a prison, jailer, Ac. 16. 23, 27, 36.

Δεσμωτήριον, ίου, τὸ, (fr. *δεσμὸς*) a prison, Mat. 11. 2. Ac. 5. 21, 23; 16. 26.

Δεσμώτης, ου, ὁ, (fr. same) a prisoner, i. q. *δέσμιος*, Ac. 27. 1, 42.

Δεσπότης, ȣ, ὁ, a lord, master, *of servants*, head of a family, paterfamilias, 1 Ti. 6. 1, 2. 2 Ti. 2. 21. Tit. 2. 9. 1 Pe. 2. 18; *by impl. as denoting the possession of supreme authority*, Lord, sovereign, *spoken of God*, Lu. 2. 29. Ac. 4. 24. Re. 6. 10, *and of Christ*, 2 Pe. 2. 1. Jude 4.

Δεῦρο, adv. hither, here; *used also as a sort of imperative, like our word* here! i. e. come, come hither! Mat. 19. 21. Mar. 10. 21, et al.; *spoken of time*, *ἄχρι τοῦ δεῦρο*, sc. *χρόνȣ*, to the present time, Ro. 1. 13.

Δεῦτε, pl. of *δεῦρο*, i. e. *δεῦρ' ἴτε*, come, venite, Mat. 4. 19; 11. 28, et al.; *as a particle of exhortation, incitement, &c. and followed by an imperative*, come up, up now, &c. Mat. 21. 38; 28. 6, et al.

Δευτεραῖος, αία, αῖον, (fr. *δεύτερος*) doing any thing on the second day, Ac. 28. 13.

Δεύτερον, *pr. neut. of δεύτερος, but used as an adv.* the second time, again, Jno. 3. 4; 21. 16, et al.

Δευτερόπρωτος, ȣ, ὁ, ἡ, (*δεύτερος* & *πρῶτος*) the first (sabbath) after the second *day of the passover*, Lu. 6. 1.

Δεύτερος, α, ον, (fr. *δύο*) second, Mat. 22. 26, et al.; *τὸ δεύτερον*, again, the second time, another time, Jude 5; so *ἐκ δευτέρȣ*, Mat. 26. 42, et al.; & *ἐν τῷ δευτέρῳ*, Ac. 7. 13.

Δέχομαι, f. *ξομαι*, p. pass. *δέδεγμαι*, a. 1. *ἐδεξάμην*, to take, sc. *into one's hands, &c.* Lu. 2. 28; 16. 6, 7, et al.; to receive, Ac. 22. 5; 28. 21. Phi. 4. 18; to receive into and retain, contain, Ac. 3. 21; met. to receive, sc. *by the hearing*, learn, acquire a knowledge of, 2 Co. 11. 4. Ja. 1. 21; to receive, i. e. admit, grant access to, to receive kindly, welcome, Mat. 10. 40, 41; 18. 5, et al.; to receive in hospitality, entertain, Lu. 9. 53. He. 11. 31; to bear with, bear patiently, 2 Co. 11. 16; met. to receive, approve, assent to, Mat. 11. 14. Lu. 8. 13. Ac. 8. 14;

11. 1 et al.; to admit, *and by impl.* to embrace, follow, 1 Co. 2. 14. 2 Co. 8. 17, et al.

Δέω, f. δέσω, v. δήσω, p. δέδεκα, v. δέδηκα, a. 1. ἔδεσα, v. ἔδησα, to bind, tie, Mat. 13. 30; 21. 2, et al.; to bind, confine, Mat. 27. 2; 14. 3, et al.; met. to bind, oblige, *morally, as by the marriage tie*, Ro. 7. 2. 1 Co. 7. 27, 39; to impede, hinder, 2 Ti. 2. 9; to affect with disease, Lu. 13. 16; by impl. to impel, compel, Ac. 20. 22; *by a Chaldaism*, to pronounce or declare any thing to be binding or obligatory; *or*, to declare any thing prohibited and unlawful, *in the sense of* excluding from privileges, social intercourse, &c. Mat. 16. 19; 18. 18.

Δέω, f. δεήσω, a. 1. pass. ἐδεήθην, p. pass. δεδέημαι, to have need, want; δεῖ, *impersonal*, there is need, opus est; it is necessary or proper, it ought, it behoveth, it becometh, it pleaseth, Mat. 16. 21; 17. 10; 18. 33. Lu. 13. 14; 19. 5, et al.; pass. δέομαι, f. δεήσομαι, to be in want, to need; in N. T. to ask, request, Mat. 9. 38. Lu. 5. 12; 8. 28, 38, et al.; to pray, offer prayer, beseech, supplicate, Lu. 21. 36; 22. 32. Ac. 4. 31; 8. 22, 24, et al.

Δὴ, *a particle of exhortation, serving to give energy and vivacity to the expression*, come, come on, up now, well then, Lu. 2. 15. Ac. 13. 2; 15. 36. 1 Co. 6. 20; indeed, truly, I admit, 2 Co. 12. 1; namely, to wit, that is to say, Mat. 13. 23.

Δῆλος, η, ον, plain, manifest, evident, Mat. 26. 73. 1 Co. 15. 27. Ga. 3. 11. 1 Ti. 6. 7: *whence*

Δηλόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδήλωκα, a. 1. ἐδήλωσα, to lay open, render manifest or evident, make known, i. e. to tell, relate, declare, 1 Co. 1. 11. Col. 1. 8; to show, point out, bring to light, 1 Co. 3. 13; to imply, signify, He. 12. 27.

Δημηγορέω, ῶ, f. ήσω, (δῆμος & ἀγορέω, to speak in the forum, harangue) to hold an assembly; to address a public assembly, to deliver a harangue or public oration, Ac. 12. 21.

Δημιουργὸς, οῦ, ὁ, (δῆμος & ἔργον) pr. one who labours for the public good; one who effects or produces any thing, an author, builder, architect, He. 11. 10.

Δῆμος, ου, ὁ, (fr. δέω) the people, Ac. 12. 22; 17. 5; 19. 30, 33: *whence*

Δημόσιος, ία, ον, public, i. e. belonging to the public, for public use, common, Ac. 5. 18; δημοσίᾳ, sc. χώρᾳ, in a public place, publicly, in public, Ac. 16. 37; 18. 28; 20. 20.

Δηνάριον, ίου, τὸ, the Lat. *denarius*, or penny, a Roman silver coin, equal at first, as its name imports, *denis assibus*, to ten *asses*, and afterwards to twelve, and even sixteen: it was of the same value as the Greek δραχμὴ, and equivalent to about 7*d*. three farthings of our money, Mat. 18. 28.

Δήποτε, adv. (δὴ & πότε) -soever, in fine, in short, demum, *used as an intensive*, Jno. 5. 4.

Δήπου, adv. (δὴ & πού) indeed, truly, surely, He. 2. 16.

Διὰ, *prep. with a genitive*, through, by *a place*, Mat. 2. 12; 7. 13, et al.; through, throughout, during *a certain time*, Mat. 18. 10. Ac. 2. 25, et al.; after, at the expiration of *some time*, Mat. 26. 61. Mar. 14. 58, et al.; within, by, in, *the time any thing is done, i. e. the time when*, Ac. 5. 19; 16. 9, et al.; through, by, of, from, *as referring to the efficient or first cause, i. e. the author, creator, or bestower of any thing*, Jno. 1. 3, 7; 3. 17. Ro. 11. 36, et al.; through, by, by means of, with, *referring to the means or instrument*, Mat. 1. 22; 2. 5, 15. Mar. 6. 2, et al.; through, on account of, because of, in consequence of, Ro. 4. 13; 5. 18; 8. 3, et al.; through, by, with, in, according to, *to denote manner*, Ro. 2. 12; 8. 25, et al.: *it also forms a periphrasis*

for an adjective or participle, qualifying the preceding noun, Jno. 19. 23. Ro. 2. 27; 4. 11, et al.; *with an accusative*, on account of, because of, in consequence of, for the sake of, Mat. 10. 22; 13. 58, et al.; *spc.* for, in respect of, He. 5. 12; through, i. e. by, or through the aid, kindness, favour, &c. *of any one, referring to the efficient cause*, Jno. 6. 57. 1 Jno. 2. 12, &c.; by, with, in, according to, *denoting manner*, Ro. 3. 25. Ga. 4. 13.

Διαβαίνω, f. βήσομαι, (διὰ & βαίνω) to pass, pass over, or through, Lu. 16. 26. Ac. 16. 9. He. 11. 29.

Διαβάλλω, f. βαλῶ, (διὰ & βάλλω) to transmit; to report any thing one to another, inform against, accuse, calumniate, Lu. 16. 1.

Διαβεβαιόω, ῶ, & διαβεβαιόομαι, (διὰ & βεβαιόω) to affirm, assert strongly, urge, 1 Ti. 1. 7. Tit. 3. 8.

Διαβλέπω, f. ψω, (διὰ & βλέπω) to see through, or plainly, observe narrowly, view a thing in all its parts, to see clearly, Mat. 7. 5. Lu. 6. 42.

Διάβολος, ου, ὁ, ἡ, (fr. διαβάλλω) an accuser, calumniator, slanderer, 1 Ti. 3. 11. 2 Ti. 3. 3. Tit. 2. 3: an adversary, enemy, Jno. 6. 70; Satan, the devil, Mat. 4. 1, 5, 8, 11, et al.

Διαγγέλλω, f. γελῶ, (διὰ & ἀγγέλλω) to tell, announce, give notice of, divulge, publish abroad, Ac. 21. 26; to declare, promulgate, teach, Lu. 9. 60; *fr. the Heb.* to celebrate, praise, Ro. 9. 17.

Διάγε, (διὰ & γὲ) at least, nevertheless, Lu. 11. 18; 18. 5, et al.

Διαγίνομαι, f. γενήσομαι, (διὰ & γίνομαι) to pass, pass over or away, elapse, Mar. 16. 1. Ac. 25. 13; 27. 9.

Διαγινώσκω, f. γνώσομαι, (διὰ & γινώσκω) to view carefully or accurately; to examine, inquire into, discuss, *judicially*, Ac. 23. 15; 24. 22.

Διαγνωρίζω, f. ίσω, (διὰ & γνωρίζω) to make known, relate, tell, disclose, publish, Lu. 2. 17.

Διάγνωσις, εως, ἡ, (fr. διαγινώσκω) pr. exact knowledge; hence, discussion, cognizance, examination *judicially*, hearing, trial, Ac. 25. 21.

Διαγογγύζω, f. ύσω, (διὰ & γογγύζω) to murmur greatly, give utterance to secret and sullen discontent, Lu. 15. 2; 19. 7.

Διαγρηγορέω, ῶ, (διὰ & γρηγορέω) to remain awake; to wake thoroughly, wake from sleep, Lu. 9. 32.

Διάγω, f. ξω, (διὰ & ἄγω) to lead or carry over, transport *across a river*; to pass or spend *one's time*, live, 1 Ti. 2. 2. Tit. 3. 3.

Διαδέχομαι, f. δέξομαι, (διὰ & δέχομαι) to take the place of another, follow in succession; to receive by succession, Ac. 7. 45.

Διάδημα, ατος, τὸ, (fr. διαδέω, to bind round, fr. διὰ & δέω) a diadem, tiara, i. e. a white band or fillet *worn by kings around their usual head-dress*, Re. 12. 3; 13. 1; 19. 12.

Διαδίδωμι, f. δώσω, (διὰ & δίδωμι) to deliver from one to another; distribute, divide, Lu. 11. 22; 18. 22. Jno. 6. 11. Ac. 4. 35; to give, bestow, deliver to, Re. 17. 13, in some copies.

Διάδοχος, ου, ὁ, ἡ, (fr. διαδέχομαι) a successor, Ac. 24. 27.

Διαζώννυμι, v. ζωννύω, f. ζώσω, (διὰ & ζώννυμι) to gird, gird up, i. e. to fasten one's garments with a girdle, Jno. 13. 4, 5; mid. to gird one's self, Jno. 21. 7.

Διαθήκη, ης, ἡ, (fr. διατίθημι) pr. any disposition, arrangement, institution, or dispensation; hence, a testament, will, He. 9. 16, 17; a covenant, i. e. mutual pro-

mises on mutual conditions, or promises with conditions annexed, Mat. 26. 28. Mar. 14. 24. Ro. 9. 4. Ep. 2. 12. Ga. 4. 24, et al.; meton. a body of laws and precepts, sc. *to which certain promises are annexed*, Ac. 7. 8. He. 9. 4; promises, sc. *which are annexed to certain laws*, Lu. 1. 72. Ac. 3. 25. Ro. 11. 27. Ga. 3. 15, 17; the books in which the divine laws and promises are contained, the Old Testament, and especially the Pentateuch, 2 Co. 3. 14.

Διαίρεσις, εως, ἡ, a division, distinction, difference, diversity, 1 Co. 12. 4, 5, 6: *from*

Διαιρέω, ῶ, f. ήσω, (διὰ & αἱρέω) to divide, Lu. 15. 12; to divide out, distribute, 1 Co. 12. 11.

Διακαθαρίζω, f. ίσω, (διὰ & καθαρίζω) to clean, free from dirt, cleanse, Mat. 3. 12. Lu. 3. 17.

Διακατελέγχομαι, f. έγξομαι, (διὰ, κατὰ & ἐλέγχομαι) to refute, confute strenuously or thoroughly, convince, Ac. 18. 28.

Διακονέω, ῶ, f. ήσω p. δεδιηκόνηκα, (διὰ & κονέω, to minister) to minister, i. e. to be an attendant to afford assistance, or give supplies of necessary things, Mat. 20. 28; 25. 44. Mar. 10. 45, et al.; spc. to serve, wait upon, *at table*, &c. Mat. 8. 15. Mar. 1. 13. Lu. 4. 39, et al.; to minister to another's necessities, relieve, assist, or supply with the necessaries of life, provide the means of living, Mat. 4. 11; 27. 55. Mar. 1. 13; 15. 41. Lu. 8. 3; to fill the office of ὁ διάκονος, deacon, perform the duties of that office, 1 Ti. 3. 10, 13. 1 Pe. 4. 11; meton. to collect and make distribution of alms, Ro. 15. 25. 2 Co. 8, 19, 20. He. 6. 10: *whence*

Διακονία, ας, ἡ, ministry, serving, service, waiting, attendance, the act of rendering friendly offices, Lu. 10. 40. 2 Co. 11. 8; 16. 15. 2 Ti. 4. 11, et al.; employment, business, office, province, charge, function Ac. 6. 4. Ro. 12. 7; 11. 13. 1 Co. 12. 5, et al.; by impl. relief, support, aid, Ac. 11. 29. Re. 2. 19; ministry in the church, deaconship, the office of collecting and distributing alms to the poor, or of inquiring into and relieving their wants, Ac. 12. 25. Ro. 15. 31, et al.; the act of distributing alms, Ac. 6. 1.

Διάκονος, ου, ὁ, ἡ, a minister, one who renders service to another, an attendant, servant, Mat. 20. 26; 22. 13. Jno. 2. 5, 9, et al.; with Χριστȣ, Θεȣ, ἐν κυρίῳ, &c. a religious instructor, preacher of the gospel, 1 Co. 3. 5. 2 Co. 3. 6; 6. 4, et al.; a follower, disciple, Jno. 12. 26; a deacon or deaconess, one who collects and distributes alms to the poor, overseer of the poor, almoner, Ro. 16. 1. Phi. 1. 1. 1 Ti. 3. 8, 12.

Διακόσιοι, αι, α, (δὶς & ἑκατὸν) two hundred, Mar. 6. 37. Jno. 6. 7, et al.

Διακούω, f. ούσω, & mid. διακούομαι, f. ούσομαι, (διὰ & ἀκούω) to hear a thing through, listen patiently; to hear *judicially*, Ac. 23. 35.

Διακρίνω, f. ινῶ, (διὰ & κρίνω) to distinguish, discern, judge of, Mat. 16. 3; to make a distinction or difference, Ac. 15. 9. 1 Co. 11. 29. Jude 22; to make to differ, distinguish, prefer, confer a superiority, 1 Co. 4. 7; to examine, scrutinize, estimate, 1 Co. 11. 31; 14. 29. Ja. 2. 4; to judge, act as a judge, hear and decide a cause, determine, 1 Co. 6. 5; mid. to dispute, contend, Ac. 11. 2. Jude 9; to hesitate, be in doubt, doubt, Mat. 21. 21. Mar. 11. 23, et al.: *whence*

Διάκρισις, εως, ἡ, a discerning, the act of discerning or distinguishing, Ro. 14. 1. He. 5. 14; the faculty of distinguishing and estimating, 1 Co. 12. 10; doubt, Ro. 14. 1, as some.

Διακωλύω, f. ύσω, (διὰ & κωλύω) to hinder, restrain, prohibit, Mat. 3. 14.

Διαλαλέω, ῶ, f. ήσω, (διὰ & λαλέω) to converse about, com-

mune; by impl. to consult, deliberate, Lu. 6. 11; to divulge, publish, spread by rumour, Lu. 1. 65.

Διαλέγομαι, f. λέξομαι, (διὰ & λέγω) to discourse, reason, argue, Ac. 17. 2, 17; 24. 12, et al.; to address, speak to, He. 12. 5; to contend, dispute, Mar. 9. 34. Jude 9.

Διαλείπω, f. ψω (διὰ & λείπω) to leave intermediate, interpose an interval, intermit, cease, Lu. 7. 45.

Διάλεκτος, ου, ἡ, speech, manner of speaking, peculiar language of a nation, dialect, vernacular idiom, Ac. 1. 19; 2. 6, 8; 21. 40; 22. 2; 26. 14.

Διαλλάσσω, (διὰ & ἀλλάσσω) to change, exchange, substitute a successor; pass. to reconcile one's self or be reconciled to another, Mat. 5. 24.

Διαλογίζομαι, f. ίσομαι, (διὰ & λογίζομαι) to reason, discourse, deliberate, ponder, consider, Mat. 16. 7, 8. Mar. 2. 6, 8. Jno. 11. 50, et al.; to dispute, contend, Mar. 9. 33: *whence*

Διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, ratiocination, thought, cogitation, purpose, Mat. 15, 19. Mar. 7. 21, et al.; discourse, dispute, disputation, contention, Lu. 9. 46; doubt, hesitation, scruple, Lu. 24. 38. Phi. 2. 14, et al.

Διαλύω, f. ύσω, (διὰ & λύω) to dissolve, dissipate, disperse, Ac. 5. 36.

Διαμαρτύρομαι, f. ροῦμαι, (διὰ & μαρτύρομαι) to make solemn affirmation, protest; to obtest, charge, exhort with entreaty, admonish solemnly, Lu. 16. 28. Ac. 2. 40, et al.; to give testimony to anything, prove, demonstrate; *and by impl.* to testify or teach earnestly, enforce publicly, proclaim, Ac. 8. 25; 18. 5, et al.

Διαμάχομαι, f. χήσομαι, (διὰ & μάχομαι) to fight fiercely; met. to contend vehemently, dispute earnestly, Ac. 23. 9.

Διαμένω, f. ενῶ, (διὰ & μένω) to remain, to be permanent or unchanged, Lu. 1. 22. Ga. 2. 5. He. 1. 11. 2 Pe. 3. 4; to remain constant in attachment, endure, Lu. 22. 28.

Διαμερίζω, f. ίσω, (διὰ & μερίζω) to divide into parts and distribute, part, Mat. 27. 35. Mar. 15. 24, et al.; to separate by dividing, Ac. 2. 3: met. to cause dissension; pass. to disagree, be in a state of dissension, Lu. 11. 17, 18; 12. 52, 53: *whence*

Διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, portion; met. dissension, Lu. 12 51.

Διανέμω, f. εμῶ, (διὰ & νέμω) to distribute; to divulge spread abroad, Ac. 4. 17.

Διανεύω, f. εύσω, (διὰ & νεύω) to signify by a nod, nod beckon, make signs with the head, Lu. 1. 22.

Διανόημα, ατος, τὸ, (fr. διανοέω, to turn over in the mind, think, fr. διὰ & νοέω) thought, reflection, cogitation, Lu. 11. 17.

Διάνοια, ας, ἡ, (fr. same) pr. meditation; the mind, intellect, understanding, Mat. 22. 37. Mar. 12. 30. Lu. 10. 27, et al.; an operation of the understanding, thought, imagination, Lu. 1. 51; insight, comprehension, 1 Jno. 5. 20; mode of thinking and feeling, disposition of mind and heart, the affections, Ep. 2. 3. Col. 1. 21.

Διανοίγω, f. οίξω, (διὰ & ἀνοίγω) to open, Mar. 7. 34, 35. Lu. 2. 23; 24. 31; met. to open the sense *of any thing*, explain, expound, Lu. 24. 32. Ac. 17. 3; διανοίγειν τὸν νοῦν, v. τὴν καρδίαν, to open the mind or the understanding, i. e. to render more intelligent and prompt, so as to understand, Lu. 24. 45. Ac. 16. 14.

Διανυκτερεύω, f. εύσω, (διὰ & νὺξ) to pass the night, spend the whole night, Lu. 6. 12.

Διανύω, f. ύσω, (διὰ & ἀνύω,

to perform) to complete, finish, Ac. 21. 7.

Διαπαντὸς, (i. e. διὰ παντὸς sc. χρόνου) always, daily, constantly, continually, Ac. 24. 16. Mar. 5. 5, et al.

Διαπαρατριβὴ, ῆς, ἡ, (διὰ & παρατριβὴ, altercation, fr. παρατρίβω, to rub against, collide, altercate, fr. παρὰ & τρίβω) useless disputation, vehement contention about trivial questions, 1 Ti. 6. 5, in some MSS.

Διαπεράω, ῶ, f. άσω, (διὰ & περάω) to pass, pass through or over, Mat. 9. 1; 14. 34. Mar. 5. 21, et al.

Διαπλέω, f. εύσω, (διὰ & πλέω) to sail through or over, Ac. 27. 5.

Διαπονέομαι, ῦμαι, f. ήσομαι, (fr. διαπονέω, to elaborate, exercise, exhaust by fatigue, fr. διὰ & πονέω) to be exercised, exhausted, fatigued; met. to be wearied, disturbed, grieved, indignant, Ac. 4. 2; 16. 18.

Διαπορεύομαι, f. εύσομαι, (διὰ & πορεύομαι) to go or pass through, Lu. 6. 1; 13. 22. Ac. 16. 4; to pass by, Lu. 18. 36, i. q. παρέρχομαι, v. 37.

Διαπορέω, ῶ, f. ήσω, (διὰ & ἀπορέω) to hesitate, doubt, be in doubt and perplexity, Lu. 9. 7; 24. 4, et al.

Διαπραγματεύομαι, f. εύσομαι, (διὰ & πραγματεύομαι) to devote one's care and labour to any thing; to make profit in business, gain in trade, Lu. 19. 15.

Διαπρίω, f. ίσω, (διὰ & πρίω) to divide with a saw, saw asunder; to grate the teeth in a rage; pass. met. to be cut *to the heart*, to be indignant, enraged, moved with vehement anger, Ac. 5. 33; 7. 54.

Διαρθρόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. pass. διηρθρώθην, (διὰ & ἄρθρον, a joint) to articulate, speak distinctly, Lu. 1. 64, in some editions.

Διαρπάζω, f. άσω, (διὰ & ἁρπάζω) to plunder, spoil, pillage, Mat. 12. 29, *bis*. Mar. 3. 27, *bis*.

Διαῤῥήγνυμι, v. διαῤῥήσσω, f. ήξω, (διὰ & ῥήγνυμι) to break through, rend, tear, burst, Mat. 26. 65, et al.

Διασαφέω, ῶ, f. ήσω, p. διασεσάφηκα, a. 1. διεσάφησα, (διὰ & σαφέω, to declare, fr. σαφὴς, manifest) to make known, declare, tell plainly, or fully, Mat. 18. 31.

Διασείω, f. σω, (διὰ & σείω) to shake; to use with violence, treat with insolence, disturb, vex, fill with uneasiness and terror, Lu. 3. 14; *others*, to spoil, pillage, as in 3 Mac. 7. 20.

Διασκορπίζω, f. ίσω, (διὰ & σκορπίζω) to disperse, scatter, Mat. 26. 31. Mar. 14. 27, et al.; to dissipate, waste, Lu. 15. 13; 16. 1; to winnow, i. e. *to throw up the grain against the wind for the purpose of cleansing it*, Mat. 25. 24, 26; others, to scatter abroad, strew, sow, *as seed*.

Διασπάω, ῶ, f. άσω, (διὰ & σπάω) to pull, or tear asunder or in pieces, burst, Mar. 5. 4. Ac. 23. 10.

Διασπείρω, f. ερῶ, (διὰ & σπείρω) to scatter abroad or in every direction, *as seed*; to disperse, disseminate, Ac. 8. 1, 4; 11. 19: *whence*

Διασπορὰ, ᾶς, ἡ, pr. a scattering *of seed*; dispersion, state of being scattered, Jno. 7. 35. Ja. 1. 1. 1 Pe. 1. 1.

Διαστέλλω, (διὰ & στέλλω) to send different ways; to separate, distinguish; mid. διαστέλλομαι, a. 1. διεστειλάμην, to state or explain distinctly and accurately; *hence*, to admonish, direct, charge, command, Ac. 15. 24. He. 12. 20; *when followed by a negative*, to

interdict, prohibit, Mat. 16. 20. Mar. 5. 43, et al.

Διάστημα, ατος, τὸ, (fr. διΐστημι) interval, space, distance, Ac. 5. 7.

Διαστολὴ, ῆς, ἡ, (fr. διαστέλλω) distinction, difference, Ro. 3. 22; 10. 12. 1 Co. 14. 7.

Διαστρέφω, f. ψω, (διὰ & στρέφω) to distort, turn awry; met. to pervert, corrupt, Mat. 17. 17. Lu. 9. 41, et al.; to impede, interrupt, Ac. 13. 10; to turn out of the way, cause to make defection, Lu. 23. 2. Ac. 13. 8.

Διασώζω, f. σώσω, (διὰ & σώζω) to save, preserve in safety, Ac. 28. 4. 1 Pe. 3. 20; to heal, restore to health, Mat. 14. 36. Lu. 7. 3; to convey in safety; pass. to reach in safety, Ac. 23. 24; 27. 43, 44; 28. 1.

Διαταγὴ, ῆς, ἡ, (fr. διατάσσω) an ordinance, precept, that which is instituted or commanded, Ro. 13. 2; meton. disposition, or promulgation, the act of promulgating, Ac. 7. 53.

Διάταγμα, ατος, τὸ, (fr. same) a mandate, commandment, order, ordinance, He. 11. 23.

Διαταράσσω, v. άττω, f. ξω, (διὰ & ταράσσω) to disturb, throw into a state of perturbation, to move or trouble greatly, Lu. 1. 29.

Διατάσσω, v. τάττω, f. ξω, (διὰ & τάσσω) to dispose, arrange, put in order, regulate, 1 Co. 11. 34; to appoint, direct, order, prescribe, ordain, 1 Co. 7. 17; 9. 14, et al.; to commission, Mat. 11. 1; to order, direct, command, Lu. 3. 13; 8. 55, et al.; to promulgate, Ga. 3. 19.
by im-
ly, enforέω, ῶ, f. έσω, (διὰ &
8. 25; 18. complete, finish; to re-
Διαμάχομαι, e, persevere, Ac. 27. 33.
(διὰ & μάχομαι f, ήσω, (διὰ &
met. to contend carefully, guard
pute earnestly, Ac. serve with care,
τὸν ἔκ τινος,

to keep one's self from, i. e. to abstain from, beware of, Ac. 15. 29.

Διατί, i. e. διὰ τί, *interrog.* for what? why? wherefore? Mat. 9. 14; 13. 10. Lu. 19. 23, 31.

Διατίθημι, (διὰ & τίθημι) to constitute in a particular manner, appoint, arrange; mid. διατίθεμαι, f. θήσομαι, to dispose or arrange one's affairs, arrange by will or testament, He. 9. 16; to make an arrangement with another party, διατίθεμαι διαθήκην, to make a covenant, Ac. 3. 25. He. 8. 10; 10. 16; to promise, confirm by promise, Lu. 22. 29.

Διατρίβω, f. ψω, (διὰ & τρίβω) to rub, wear away by friction; met. to pass or spend *time*, to remain, stay, tarry, continue, Jno. 3. 22; 11. 54. Ac. 12. 19; 14. 3, 28, et al.

Διατροφὴ, ῆς, ἡ, (διατρέφω, to nourish) food, living, 1 Ti. 6. 8.

Διαυγάζω, f. άσω, (διὰ & αὐγάζω) to shine out, dawn, 2 Pe. 1. 19.

Διαυγὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (διὰ & αὐγὴ) translucent, transparent, pellucid, Re. 21. 21, *in some edit. for*

Διαφανὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (fr. διαφαίνω, to show distinctly; pass. to appear through) transparent, pellucid.

Διαφέρω, f. οίσω, p. ἤνεγκα, (διὰ & φέρω) to carry different ways or into different parts, separate; pass. to be borne, driven, or tossed hither and thither, Ac. 27. 27; to promulgate, proclaim, publish, Ac. 13. 49; met. to differ, excel, be better or of greater value, be superior, Mat. 6. 26; 10. 31, et al.; τὰ διαφέροντα, optima, i. e. excellence, Ro. 2. 18; *impers.* διαφέρει, it makes a difference, it is of consequence, *with* οὐδὲν, it makes no difference, it is nothing, Ga. 2. 6; to carry through, Mar. 11. 16.

Διαφεύγω, f. ξω, (διὰ & φεύγω) to betake one's self to flight, fly from, escape by flight, Ac. 27. 42.

Διαφημίζω, f. ίσω, p. διαπεφήμικα, a. 1. διεφήμισα, (διὰ & φημὴ) to report, proclaim, publish, spread one's fame abroad, Mat. 9. 31; 28. 15. Mar. 1. 45.

Διαφθείρω, f. φθερῶ, (διὰ & φθείρω) to corrupt, spoil, cause to decay, destroy, Lu. 12. 33. Re. 8, 9; 11. 18; pass. to be destroyed, decay, perish, 2 Co. 4. 16; met. to be corrupt, perverse, 1 Ti. 6. 5: *whence*

Διαφθορὰ, ᾶς, ἡ, the act of corrupting, corruption, dissolution, Ac. 2. 27, 31; 13. 35, 37; met. state of corruption, i. e. death, Ac. 13. 34.

Διάφορος, ου, ὁ, ἡ, (fr. διαφέρω) different, diverse, of different kinds, Ro. 12. 6. He. 9. 10; excellent, superior, præstans, He. 1. 4; 8. 6.

Διαφυλάσσω, v. άττω, f. ξω, (διὰ & φυλάσσω) to keep or guard carefully or with vigilance; to guard, protect, defend, Lu. 4. 10.

Διαχειρίζομαι, f. ίσομαι, (fr. διαχειρίζω, to administer, i. e. to turn or apply one's hand to, fr. διὰ & χειρίζω, to handle, fr. χεὶρ) by impl. to kill, dispatch, put to death, *pr. with the hand*, Ac. 5. 30; 26. 21.

Διαχλευάζω, f. άσω, (fr. διὰ & χλευάζω) to deride, mock, scoff, Ac. 2. 13, *in some editions.*

Διαχωρίζομαι, f. ίσομαι, (fr. διαχωρίζω, to place any thing by itself, separate, fr. διὰ & χωρίζω) to depart, go away, Lu. 9. 33.

Διδακτικὸς, ἡ, ὸν, (fr. διδάσκω) skilful in teaching, apt or qualified to teach, 1 Ti. 3. 2. 2 Ti. 2. 24.

Διδακτὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) taught, instructed, Jno. 6. 45. 1 Co. 2. 13.

Διδασκαλία, ας, ἡ, instruction, i. e. the giving of instruction, teaching, Ro. 12. 7; 15. 4, et al.; instruction, i. e. what is taught, doctrine, principle, Mat. 15. 9, et al.: *from*

Διδάσκαλος, ου, ὁ, a teacher, master, instructer, preceptor, Mat. 12.38. Lu.3.12. 1 Ti.2.7, et al.: *from*

Διδάσκω, f. διδάξω, p. δεδίδαχα, a. 1. ἐδίδαξα, a. 1. pass. ἐδιδάχθην, to teach, instruct, Mat. 4. 23; 22. 16, et al.; to teach or speak in a public assembly, 1 Ti. 2. 12; to direct, appoint, 1 Co. 4. 17; ἑαυτὸν διδάσκειν, to teach one's self, i. e. to impose upon one's self the obligation of doing what one requires of another, Ro. 2. 21: *whence*

Διδαχὴ, ῆς, ἡ, instruction, the giving of instruction, teaching, Mar. 4. 2; 12. 38, et al.; instruction, what is taught, doctrine, principle, Mat. 16. 12. Jno. 7. 16, 17, et al.; meton. mode of teaching and kind of doctrine taught, Mat. 7. 28. Mar. 1. 22, 27.

Δίδραχμον, ου, τὸ, (sc. νόμισμα, fr. δὶς & δραχμὴ) a didrachmon, or double drachm, a silver coin equal to the drachm of Alexandria, to two Attic drachms, to two Roman denarii, or the half-shekel or siclus of the Jews, in value about 15*d.* half-penny of our money, Mat. 17. 24, *bis.*

Δίδυμος, ου, ὁ, ἡ, (fr. δύο) a twin, gemellus, Jno. 11. 16; 20. 24; 21. 2.

Δίδωμι, f. δώσω, p. δέδωκα, a. 1. ἔδωκα, f. 1. pass. δοθήσομαι, a. 1. pass. ἐδόθην, to give, bestow, present, Mat. 4. 9; 6. 11. Jno. 3. 16; 17. 2, et al. freq.; to give, cast, throw, Mat. 7. 6; to suggest, Mat. 10. 19. Mar. 13. 11; to distribute *alms*, Mat. 19. 21. Lu. 11. 41, et al.; to pay tribute, &c. Mat. 22. 17. Mar. 12. 14. Lu. 20. 22; to be the author or source *of a thing*, Lu. 12. 51. Ro. 11. 8, et al.; to grant, permit, allow, Ac. 2. 27; 13. 35; to enable, confer power, Mat. 13. 11; 19. 11, et al.; to deliver to, intrust, commit to the charge *of any one*, Mat. 25. 15. Mar. 12. 9, et al.; to give or deliver up, Lu. 22. 19. Jno. 6. 51, et al.; met. to make known, teach, Jno. 17. 8. Ac. 7. 38; to place, appoint, constitute, Ep. 1. 22; 4. 11;

to consecrate, devote, offer in sacrifice, 2 Co. 8. 5. Ga. 1. 4. Re. 8. 3, et al.; to betake *oneself* to a place, repair to, Ac. 19. 31; to give back, restore, Lu. 7. 15. Re. 18. 7; 20. 13; to recompense, Re. 2. 23; to attribute, ascribe, Jno. 9. 24. Re. 11. 13; *fr. the Heb.* to place, put, impart, infix, impose, inscribe, He. 8. 10; 10. 16, et al.; to infix, impress, 2 Co. 12. 7. Re. 13. 16; to inflict, Jno. 18. 22; 19. 3. 2 Th. 1. 8; to give in charge, direct, enjoin, appoint, commission, Jno. 5. 36: 17. 4. Re. 9. 5; to exhibit, put forth, Mat. 24. 24. Ac. 2. 19; to yield, bear *fruit*, Mat. 13. 8; *fr. the Latin idiom*, διδόναι ἐργασίαν, operam dare, to endeavour, strive, Lu. 12. 58; διδόναι ἀπόκρισιν, responsum dare, to answer, reply, Jno. 1. 22; διδόναι τόπον, locum dare, to give place, yield, Lu. 14. 9. Ro. 12. 19.

Διεγείρω, f. διεγερῶ, (διὰ & ἐγείρω) to excite, i. e. to awake *any one* from sleep, Mat. 1. 24. Mar. 4. 38, 39. Lu. 8. 24; pass. to be raised, excited, agitated, *as a sea*, Jno. 6. 18; met. to stir up, arouse, animate, admonish, 2 Pe. 1. 13; 3. 1.

Διενθυμέομαι, ῦμαι, (διὰ & ἐνθυμέομαι) to revolve in one's mind, consider carefully, Ac. 10. 19, *in the later editions*.

Διέξοδος, ου, ἡ, (διὰ & ἔξοδος) a place where waters issue from the ground. 2 Ki. 2. 21, LXX.; an outlet, passage outwards, ways leading into the country; *others*, an open place in the town where several ways or streets meet, compitum, Mat. 22. 9.

Διερμηνευτὴς, οῦ, ὁ, an interpreter, 1 Co. 14. 28: *from*

Διερμηνεύω, f. εύσω, (διὰ & ἑρμηνεύω) to explain, interpret, translate, Lu. 24. 27. Ac. 9. 36. 1 Co. 14. 5, 13, 27: to be able to interpret, 1 Co. 12. 30.

Διέρχομαι, f. ελεύσομαι, (διὰ & ἔρχομαι) to pass through *a place*, Mar. 10. 25. Lu. 4. 30, et al.; to pass over, cross *a lake*, Mar. 4. 35. Lu. 8. 22; to pass along, pass by, Lu. 19. 4; seq. ἕως, εἰς ἀπὸ, to go to or from, to come to, or depart from, Lu. 2. 15. Ac. 9. 38; 13. 14, et al.; met. to extend to, be propagated, Ro. 5. 12; to travel through or over *a country*, wander about, Mat. 12. 43. Lu. 9. 6, et al.; to pass into, i. q. εἰσέρχομαι, He. 4. 14; trop. to pierce, Lu. 2. 35: to go or spread abroad, be prevalent, *as a rumour*, Lu. 5. 15.

Διερωτάω, ῶ, f. ησω, (διὰ & ἐρωτάω,) to inquire out, and ascertain by inquiry, Ac. 10. 17.

Διετὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, (δὶς & ἔτος) two years old, of the age of two years, Mat. 2. 16: *whence*

Διετία, ας, ἡ, the space of two years, biennium, Ac. 24. 27; 28. 30.

Διηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (διὰ & ἡγέομαι) to declare thoroughly, recount, relate, tell, Mar. 5. 16; 9. 9. Lu. 8. 39, et al.; to speak of, describe, Ac. 8. 33. He. 11. 32: *whence*

Διήγησις, εως, ἡ, a narration, relation, history, Lu. 1. 1.

Διηνεκὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, (διὰ & ἠνεκὴς, extended, prolonged) continuous, uninterrupted; *of time*, perpetual, He. 7. 3, εἰς τὸ διηνεκὲς sc. μέρος χρόνου, continually, for ever.

Διθάλασσος, ου, ὁ, ἡ, (δὶς & θάλασσα) bimaris, washed on both sides by the sea, Ac. 27. 41, τόπος διθάλασσος, prob. a shoal or sandbank formed by the confluence of opposite currents at some distance from the coast.

Διϊκνέομαι, οῦμαι, f. ίξομαι, (διὰ & ἱκνέομαι, to come) to come, go, or pass through, i. e. to pierce, penetrate, He. 4. 12.

Διΐστημι, f. διαστήσω, (διὰ & ἵστημι) to be separated, sepa-

rate one's self, part, depart, Lu. 24. 51; to intervene, be interposed, Lu. 22. 59; to separate, cause to intervene, i. e. to advance, proceed, Ac. 27. 28.

Διϊσχυρίζομαι, f. ίσομαι, (διά & ἰσχυρίζομαι, to corroborate, fr. ἰσχυρός) to affirm or assert strongly, asseverate, Lu. 22. 59. Ac. 12. 15.

Δικαιοκρισία, ας, ἡ, (δίκαιος & κρίσις) just or righteous judgment, Ro. 2. 5.

Δίκαιος, αία, αιον, pr. having nothing superfluous nor deficient, being perfect and in just proportion; just, i. e. observing justice, Jno. 5. 30, et al. freq.; blameless, innocent, Mat. 27. 19. Lu. 23. 47, et al.; good, upright, righteous, Mat. 5. 45; 9.13, et al.; humane, benevolent, benign, indulgent, Mat. 1. 19. Jno. 17. 25. Ro. 3. 26. 1 Jno. 1. 9; regarding the real nature of things, true, verus, Jno. 7. 24; *fr. the Heb.* one approved of God, who enjoys the divine favour, and has received forgiveness of sins, justified, Ro. 1. 17; 2. 13; 5. 19. He. 11. 4, et al.: *whence*

Δικαιοσύνη, ης, ἡ, the state of being perfect and in just proportion, perfection, He. 5. 13; justice, i. e. the disposition of one who observes justice, Ac. 24. 25. He. 11. 33, et al.; veracity, faithfulness, Ro. 3. 5; righteousness, virtue, piety to God, sanctity of life and integrity of conduct, Mat. 5. 6, 10, 20; 6. 33; 21, 32, et al. freq.; benignity, mercy, compassion, benevolence, liberality, bounty, 2 Co. 9. 10. Mat. 6. 1, *in the later editions*, et al.; whatever is just and right, duty, Jno. 16. 8, 10. Mat. 3. 15; *others*, precept, institution, i. q. δικαίωμα; divine favour; pardon *of sin*, justification, Ro. 4. 11; 8. 10, et al.; meton. the mode of obtaining the divine favour, Ro. 10. 3, 5, 6; *for* ὁ δικαιῶν, the bestower of forgiveness or justification, 1 Co. 1. 30; *for* ὁ λόγος τῆς δικαιοσύνης, v. περὶ τῆς δικαιοσύνης, the doctrine or declaration which promises forgiveness or justification, 2 Co. 3. 9; *for* ὁ δικαιωθείς, one who is forgiven or justified, 2 Co. 5. 21.

Δικαιόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδικαίωκα, a. 1. ἐδικαίωσα, to acknowledge and declare any one to be what he ought to be, and to treat him as such, Mat. 11. 19. Lu. 7. 35; to declare one to be blameless or innocent, and to treat him as such, acquit, absolve, Mat. 12. 37. 1 Co. 4. 4; to declare free, set at liberty, Ro. 6. 7; to declare one to be good, upright, pious, and to treat him as such, commend, applaud, Lu. 7. 29; 10. 29; 16. 15; to bestow approbation and favour, pass. to obtain approbation and favour, so as to receive benefit, Lu. 18. 14. Ro. 4. 2; *spc.* to grant forgiveness, pardon sin, free from its consequences, justify, Ac. 13. 39. Ro. 2. 13; 3. 20, et al.; to do that which is right, act virtuously; pass. or mid. to be upright, righteous, virtuous, Re. 22. 11: *whence*

Δικαίωμα, ατος, τὸ, pr. what is done or made in such a manner that nothing is superfluous or deficient; a law, precept, statute, ordinance, Lu. 1. 6. Ro. 1. 32; 2. 26. He. 9. 1, 10; a sentence pronounced by a judge, judgment, Re. 15. 4; absolution, deliverance from the consequences of sin, justification, Ro. 5. 16; probity, purity of heart and life, righteousness, piety, sanctity, Ro. 5. 18. Re. 19. 8.

Δικαίως, adv. justly, with strict justice, 1 Pe. 2. 23; deservedly, Lu. 23. 41; as it is right, fit, or proper, 1 Co. 15. 34; uprightly, honestly, piously, religiously, 1 Th. 2. 10. Ti. 2. 12.

Δικαίωσις, εως, ἡ, absolution, acquittal; forgiveness, remission of sin, justification, Ro. 4. 25; 5. 18.

Δικαστής, οῦ, ὁ, (fr. δικάζω, to judge, fr. δίκη) a judge, Lu. 12. 14. Ac. 7. 27, 35.

Δίκη, ης, ἡ, judicial punish-

ment, vengeance, 2 Th. 1. 9. Jude 7; sentence of punishment, judgment, Ac. 25. 15; the goddess of justice or vengeance, Nemesis, Ac. 28. 4.

Δίκτυον, ου, τὸ, (fr. δίκω, to cast) a net, fishing-net, Mat. 4. 20, 21, et al.

Δίλογος, ου, ὁ, ἡ, (δὶς & λόγος) pr. *one* who says the same thing twice; hence, double-tongued, speaking one thing and meaning another, deceitful in words, 1 Ti. 3. 8.

Διὸ, (i. e. δι' ὅ,) on which account, wherefore, therefore, Mat. 27. 8. 1 Co. 12. 3, et al.

Διοδεύω, f. εύσω, (διὰ & ὁδεύω) to journey, travel, or pass through *a place*, traverse, Lu. 8. 1. Ac. 17. 1.

Διόπερ, conj. (διὸ & πὲρ) on this very account, for this very reason, wherefore, truly, by all means, or especially, 1 Co. 8. 13; 10. 14; 14. 13.

Διοπετὴς, έος, οῦς, ὁ ἡ, τὸ-ές, (Ζεὺς, Διὸς, & obsol. πέτω, i. q. πίπτω) which fell from Jupiter, or heaven, Ac. 19. 37, *where sc.* ἄγαλμα.

Διόρθωμα, ατος, τὸ, (fr. διορθόω, to correct, fr. διὰ & ὀρθόω, to make right, fr. ὀρθὸς) correction, emendation, reformation, Ac. 24. 3, *in some MSS.*

Διόρθωσις, εως, ἡ, (fr. same) emendation, amendment, reformation, He. 9. 10.

Διορύσσω, v. ττω, f. ξω, (διὰ & ὀρύσσω) to dig or break through, Mat. 6. 19, 20; 24. 43. Lu. 12. 39.

Διόσκουροι, v. διόσκοροι, ων, οἱ, (Ζεὺς, Διὸς, & κοῦρος, a young man) the Dioscuri, i. e. Castor & Pollux, the brothers of Helen, sons of Jupiter by Leda, and patrons of sailors, Ac. 28. 11.

Διότι, conj. (διὰ, ὅ, & τὶ) on this account that, wherefore, therefore, because, Lu. 2. 7; 21. 28; for, in as much as, Lu. 1. 13. Ac. 18. 10, et al.

Διπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, (δὶς & πλόος, a termination denoting times or fold) double, Mat. 23. 15. 1 Ti. 5. 17. Re. 18. 6: *whence*

Διπλόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδίπλωκα, a. 1. ἐδίπλωσα, to double, i. e. to render back double, Re. 18. 6.

Δὶς, adv. (fr. δύω) twice, Mar. 14. 30, 72, et al.; *in the sense of* entirely, utterly, Jude 12; ἅπαξ καὶ δὶς, once and again, often, Phi. 4. 16.

Διστάζω, f. άσω, a. 1. ἐδίστασα, (δὶς & obs. στάω, i.q. ἵστημι) to doubt, waver, hesitate, Mat. 14. 31; 28. 17.

Δίστομος, ου, ὁ, ἡ, (δὶς & στόμα) having two mouths or edges, two-edged, He. 4. 12. Re. 1. 16; 2. 12.

Δισχίλιοι, αι, α, (δὶς & χίλιος) two thousand, Mar. 5. 13.

Διϋλίζω, f. ίσω, p. διΰλικα, (διὰ & ὑλίζω, to strain, filter, fr. ὕλη, fæces) to strain, filter, pass through a strainer; *hence*, to separate by straining, strain out or off, Mat. 23. 34.

Διχάζω, f. άσω, δεδίχακα, (fr. δίχα, severally, fr. δὶς) to divide in two; met. to cause a division, cause to disagree, set at variance, Mat. 10. 35.

Διχοστασία, ας, ἡ, (δίχα & στάσις) a division, dissension, faction, Ro. 16. 17. 1 Co. 3. 3. Ga. 5. 20.

Διχοτομέω, ῶ, f. ήσω, (δίχα & τέμνω) pr. to cut into two parts, cut asunder; in N. T. to scourge severely, Mat. 24. 51. Lu. 12. 46.

Διψάω, ῶ, f. ήσω, p. δεδίψηκα, a. 1. ἐδίψησα, (fr. δίψα, thirst) to thirst, be thirsty, Mat. 25. 35, 37, 42, 44, et al.; met. to de-

sire or long for ardently, Mat. 5. 6. Jno. 4. 14; 6. 35, et al.

Δίψος, εος, ους, τὸ, (fr. same) thirst, 2 Co. 11. 27.

Δίψυχος, ου, ὁ, ἡ, (δὶς & ψυχή) double-minded, inconstant, fickle, Ja. 1. 8; 4. 8.

Διωγμὸς, οῦ, ὁ, (fr. διώκω) persecution, state of being harassed, Mat. 13. 21. Mar. 4. 17; 10. 30. et al.

Διώκτης, ου, ὁ, a persecutor, 1 Ti. 1. 13: *from*

Διώκω, f. ώξω, p. δεδίωχα, a. 1. ἐδίωξα, a. 1. pass. ἐδιώχθην, to seek; to pursue; to pursue with malignity or enmity, persecute, Mat. 5. 10, 11, 12, 44, et al.; met. to follow, adhere to, become the disciple of, Lu. 17. 23; to follow, desire eagerly, endeavour earnestly to acquire, Ro. 9. 30, 31; 12. 13, et al.

Δόγμα, ατος, τὸ, (fr. δοκέω) a decree, statute, ordinance, Lu. 2. 1. Ac. 16. 4; 17. 7. Ep. 2. 15. Col. 2. 14: *whence*

Δογματίζω, f. ίσω, to decree, make a decree, impose a law; mid. to suffer laws to be imposed on one's self, to be subject, submit to, or obey ordinances, Col. 2. 20.

Δοκέω, ῶ, f. δοκήσω, & δόξω, a. 1. ἔδοξα, to seem to one's self, i. e. to think, imagine, suppose, have in mind, Mat. 3. 9; 6. 7, et al.; to seem, appear, *and impers.* δοκεῖ, it seems, appears, i. e. to be thought, judged, Mat. 17. 25; 18. 12; to be considered, regarded, Lu. 10. 36; to be accounted, reckoned, esteemed, Ga. 2. 9. 1 Co. 12. 22, et al.; to think proper, be disposed, determine, 1 Co. 11. 16; δοκεῖ, it seems good, best or right, it pleases, Lu. 1. 3. Ac. 15. 22, 25, et al.

Δοκιμάζω, f. άσω, p. δεδοκίμακα, a. 1. ἐδοκίμασα, to prove *by trial*, try, assay *metals*, 1 Pe. 1. 7; to prove, try, examine, scrutinize, experience, Lu. 14. 19. Ro. 12. 2, et al., to tempt, He. 3. 9; to approve *after trial*, esteem, judge worthy, choose, Ro. 14. 22. 1 Co. 16. 3. 2 Co. 8. 22, et al.; to decide upon *after examination*, judge of, distinguish, discern, Lu. 12. 56. Ro. 2. 18. Phi. 1. 10: *from*

Δοκιμὴ, ῆς, ἡ, (fr. δοκέω) trial, proof by trial, 2 Co. 8. 2; the state or disposition of that which has been tried and approved, approved character or temper, Ro. 5. 4. 2 Co. 2. 9, et al.; proof, document, evidence, 2 Co. 13. 3.

Δοκίμιον, ου, τὸ, that by means of which any thing is tried, proof, criterion, test; trial, i. e. the act of trying or putting to proof, Ja. 1. 3; approved character, 1 Pe. 1. 7: *from*

Δόκιμος, ου, ὁ, ἡ, (fr. δοκέω) proved, tried; approved *after examination and trial*, of approved faith and probity, worthy of approbation, Ro. 16. 10. Ja. 1. 12, et al.; by impl. acceptable, grateful, Ro. 14. 18.

Δοκὸς, οῦ, ἡ, a beam *of timber*; met. a great fault or vice, Mat. 7. 3, 4, 5. Lu. 6. 41, 42.

Δόλιος, ία, ιον, (fr. δόλος) fraudulent, deceitful, 2 Co. 11. 13: *whence*

Δολιόω, ῶ, f. ώσω, to deceive, use fraud or deceit, Ro. 3. 13.

Δόλος, ου, ὁ, fraud, deceit, insidious artifice, guile, iniquity, Mat. 26. 4. Mar. 7. 22; 14. 1, et al: *whence*

Δολόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδόλωκα, a. 1. ἐδόλωσα, to deceive; to adulterate, corrupt, falsify, 2 Co. 4. 2.

Δόμα, ατος, τὸ, (fr. δίδωμι) a gift, present, Mat. 7. 11, et al.

Δόξα, ης, ἡ, (fr. δοκέω) opinion; *hence*, esteem, applause, honour, praise given in adoration, glory, Lu. 2. 14. Jno. 5. 41, 44;

12. 43, et al.; meton. the author or source of glory, decus, Lu. 2. 32. 2 Co. 8. 23. 1 Th. 2. 20; the matter or ground of honour or praise, Ro. 3. 23; those qualities, virtues, attributes in any one which are deserving of praise and celebration, Ac. 7. 2. Ro. 1. 23; spc. the divine majesty, e. g. divine power and omnipotence, Mat. 16. 27. Ro. 6. 4; the divine benevolence and beneficence, Ro. 9. 23. Ep. 1. 12; divine majesty and dignity *of Jesus*, Jno. 1. 14; 2. 11; honour or dignity, illustrious rank or station, 1 Co. 11. 7, et al.; whatever is conspicuous in honour and dignity, eminence, 2 Pe. 2. 10. Jude 8; excellence, magnificence, Mat. 4. 8; 19. 28, et al.; by impl. future glory or felicity, 1 Co. 2. 7. 2 Co. 4. 17, et al.; visible glory, splendour, brightness, dazzling light, Lu. 9. 31. Ac. 22. 11. 1 Co. 15. 40, 41, et al.; splendour, ornament, brilliant decoration, Mat. 6. 29: *whence*

Δοξάζω, f. άσω, p. δεδόξακα, a. 1. ἐδόξασα, to glorify, to cause honour, &c. to be attributed to *any one*, i. e. to commend, applaud, praise, celebrate, Mat. 5. 16; 6. 2, et al. freq.; to worship, adore, Ro. 1. 21; to render conspicuous the dignity, station, or character of any one, cause that the true state, disposition, dignity, and excellence of any person or thing should be known, acknowledged, and honoured by others, Jno. 8. 54; 12. 28; 16. 14, et al.; to cause any person or thing to be distinguished for excellence; pass. to be distinguished for excellence, be excellent, illustrious, splendid, transcendent, 2 Co. 3. 10. 1 Pe. 1. 8; by imp. to glorify, render happy or blessed, bestow felicity, admit to the eternal state of glory, Ro. 8. 30; to ornament, adorn, 1 Co. 12. 26, cf. v. 23.

Δορκὰς, άδος, ἡ, a gazelle or antelope, Ac. 9. 36, 39.

Δόσις, εως, ἡ, (fr. δίδωμι) pr. a giving, the act of giving; a donation, gift, Phi. 4. 15. Ja. 1. 17.

Δότης, ου, ὁ, (fr. same) a giver, 2 Co. 9. 7.

Δυλαγωγέω, ῶ, f. ήσω, (δοῦλος & ἄγω) pr. to lead away into slavery; to bring into servitude or bondage, subdue, treat as a slave, 1 Co. 9. 27.

Δουλεία, ας, ἡ, (fr. δοῦλος) servitude, slavery, bondage, servile condition; in N. T. met. Ro. 8. 15, 21. Ga. 4. 24; 5. 1. He. 2. 15.

Δυλεύω, f. εύσω, p. δεδύλευκα, a. 1. ἐδούλευσα, (fr. same) to be a slave or servant, be in a servile condition, serve, Mat. 6. 24. Lu. 16. 13; to be in subjection or bondage, Jno. 8. 33; met. καιρῷ δυλεύειν, to serve the time, i. e. to make the best use of time, to do every thing in its proper season, Ro. 12. 11, *in some editions*; to yield voluntary service, be serviceable, Lu. 15. 29. Ac. 20. 19. Ga. 5. 13, et al.; met. to yield obedience, Ro. 6. 6; 7. 6. 25, et al., to serve *spiritually*, venerate, worship, Mat. 6. 24. Lu. 16. 13, et al.

Δούλη, ης, ἡ, a female slave or servant, handmaid, Lu. 1. 38, 48. Ac. 2. 18: *from*

Δοῦλος, ου, ὁ, a man in a servile state, male slave or servant, Mat. 8. 9; 10. 24, et al.; met. one who is subservient, addicted, or devoted to *any thing*, Jno. 8. 34. Ro. 6. 16, 17, et al.; one who yields a servile assent to the authority and opinions *of any one*, 1 Co. 7. 23; one who yields service to another, an attendant, assistant, agent, minister, Mat. 18. 23; 20. 27, et al.; *fr. the Heb.* a servant *of God or Christ*, i. e. a sincere follower and worshipper *of God or Christ*, one entirely devoted to his service, Lu. 2. 29. Ac. 2. 18, et al.; spc. the teachers of the Christian religion, Ro. 1. 1. Ga. 1. 10, et al.: *whence*

Δοῦλος, η, ον, subservient, submissive, obedient, Ro. 6. 19, *bis*.

Δουλόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδούλωκα, a. 1. ἐδούλωσα, to reduce to

servitude, enslave, oppress by retaining in servitude, Ac. 7. 6. 2 Pe. 2. 19; met. δουλοῦν ἑαυτόν τινι, to subject one's self to any one, i. e. to accommodate or adapt one's self to any one, 1 Co. 9. 19; pass. to be in bondage, be subservient, addicted, or devoted to *any person or thing*, Ro. 6. 18, 22. 1 Co. 7. 15. Ga. 4. 3. Tit. 2. 3.

Δοχὴ, ῆς, ἡ, (fr. δέχομαι) pr. reception *of guests*; in N. T. a banquet, feast, Lu. 5. 29; 14. 13.

Δράκων, οντος, ὁ, (fr. δέρκω, to see) a dragon, or large serpent; met. the devil or Satan, Re. 12. 3, 4, et al. 13, 16, 17; 13. 2, 4, 11; 16. 13; 20. 2.

Δράσσομαι, v. ττομαι, f. δράξομαι, to lay hold of, seize, take, *pr. with the hand*, 1 Co. 3. 19.

Δραχμὴ, ῆς, ἡ, a drachm, *an Attic silver coin of the same weight and value as the Roman* denarius, i. e. about 7d. three farthings of our money, Lu. 15. 8, 9.

Δρέμω, *obsol.* **to run:** *see* τρέχω.

Δρέπανον, ου, τὸ, (fr. δρέπω, to crop, pluck off) a knife with a curved edge, pruning-hook, scythe, sickle, Re. 14. 14, 15, 16, 17, 18, 19; meton. reapers, Mar. 4. 29.

Δρόμος, ου, ὁ, (fr. δρέμω) a course, race, race-course; met. course of life or ministry, career, Ac. 13. 25; 20. 24. 2 Ti. 4. 7.

Δύναμαι, f. δυνήσομαι, imperf. ἐδυνάμην, At. ἠδυνάμην, a. 1. ἐδυνησάμην, a. 1. pass. ἐδυνήθην & ἐδυνάσθην, At. ἠδυνήθην & ἠδυνάσθην, to be able, i. e. to have intrinsic ability, power, or strength to do or suffer *any thing*, Mat. 3. 9; 8. 2; 17. 19, et al.; to be able from the nature and circumstances of the case, *mostly in a moral sense*, Mat. 5. 14. Mar. 6. 5, et al.; to be skilled *in any thing*, Mat. 16. 3. Ac. 27. 43; *fr. the Heb.* to be fit, proper, becoming, to behove, it ought, Mat. 9. 15. Mar. 2. 7. Lu. 16. 2, et al.: *whence*

Δύναμις, εως, ἡ, power, i. e. faculty, ability, strength, Mat. 25. 15. Lu. 24. 49, et al.; power, i. e. might, potency, strength, Mat. 22. 29. Ac. 8. 10. 1 Co. 12. 10, et al.; meton. the Almighty, Mat. 26. 64; Mar. 14. 62; power, authority, right, Ac. 4. 7. 1 Co. 5. 4; power, i. e. efficacy, efficiency, energy, Ac. 4. 33. Ro. 1. 16, et al.; meton. one who possesses power and authority, Ep. 1. 21. 1 Co. 15. 24. Ro. 8. 38; power *of language*, i. e. sense, signification, 1 Co. 14. 11; *fr. the Heb.* a miracle, i. e. a remarkable occurrence resulting from the exercise of supernatural power, Mat. 7. 22; 11. 20, 21, 23, et al.; meton. the power of working miracles, Mat. 13. 54; 14. 2. Mar. 6. 14; one who possesses the power of working miracles, 1 Co. 12. 28; *fr. the Heb.* pl. the hosts *of heaven*, the celestial bodies, stars, Mat. 24. 29: *whence*

Δυναμόω, ῶ, f. ώσω, p. δεδυνάμωκα, to strengthen, confirm, Col. 1. 11.

Δυνάστης, ου, ὁ, a potentate, sovereign, prince, Lu. 1. 52. 1 Ti. 6. 15; a person of rank and authority, a great man, grandee, Ac. 8. 27.

Δυνατέω, ῶ, f. ήσω, to be powerful, mighty, to show one's self powerful, 2 Co. 13. 3: *from*

Δυνατὸς, ἡ, ὸν, (fr. δύναμαι) able, having power, powerful, mighty; δυνατός εἰμι, to be able, i. q. δύναμαι, Lu. 14. 31. Ac. 11. 17, et al.; ὁ δυνατὸς, the Almighty, Lu. 1. 49; τὸ δυνατὸν, power, i. q. ἡ δύναμις, Ro. 9. 22; valid, powerful, efficacious, 2 Co. 10. 4; distinguished for rank, authority, or influence, Ac. 25. 5. 1 Co. 1. 26; distinguished for skill or excellence, Lu. 24. 19. Ac. 7. 22. Ro. 15. 1; δυνατὸν & δυνατὰ, possible, capable of being done, Mat. 19. 26; 24. 24, et al.

Δύνω, v. δῦμι, v. δύω, f. δύσω, p. δέδυκα, a. 1. ἔδυσα, to sink, go down, set *as the sun*, Mar. 1. 32. Lu. 4. 40.

Δύο, in N.T. indeclin. v. gen.

and dat. δυοῖν, v. gen. δύων, dat. δυσὶ, two, Mat. 6. 24; 21. 28, 31, et al. freq.; οἱ δύο, both, Jno. 20. 4; δύο ἢ τρεῖς, two or three, i. e. some, a few, Mat. 18. 20; *fr. the Heb.* δύο δύο, two and two, i. q. ἀνὰ δύο, Lu. 10. 1, and κατὰ δύο, 1 Co. 14. 27.

Δὺς, an inseparable particle denoting what is ill, difficult, grievous, &c. opp. to εὖ.

Δυσβάστακτος, ου, ὁ, ἡ, (δὺς & βαστάζω) difficult or grievous to be borne, oppressive, Mat. 23. 4, et al.

Δυσεντερία, ας, ἡ, (δὺς & ἔντερον, an intestine) a dysentery, bloody flux, Ac. 28. 8.

Δυσερμήνευτος, ου, ὁ, ἡ, (δὺς & ἑρμηνεύω) hard or difficult to be explained or comprehended, He. 5. 11.

Δύσκολος, ου, ὁ, ἡ, (δὺς & κόλον, food) pr. peevish about food, squeamish; in N. T. difficult, Mar. 10. 24: *whence*

Δυσκόλως, adv. with difficulty, hardly, Mat. 19. 23. Mar. 10 23, et al.

Δυσμὴ, ῆς, ἡ, & pl. **δυσμαὶ**, αἱ, (fr. δύνω) the setting of the sun; hence, the west, Mat. 8. 11; 24. 27, et al.

Δυσνόητος, ου, ὁ, ἡ, (δὺς & νοητὸς, fr. νοέω) hard or difficult to be understood or comprehended, 2 Pe. 3. 16.

Δυσφημέω, ῶ, f. ήσω, pr. to use words of ill omen; to reproach, revile, 1 Co. 4. 13, *in some MSS: from*

Δυσφημία, ας, ἡ, (δὺς & φήμη) words of ill omen; reproach, contumely, ill fame, infamy, 2 Co. 6. 8.

Δύω: see **δύνω**: *also*, to invest, put on clothes, clothe.

Δώδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, (δύο & δέκα) twelve, Mat. 9. 20; 10. 1, et al.; οἱ δώδεκα, the twelve *apostles*, Mat. 26. 14, 20, et al.: *whence*

Δωδέκατος, η, ον, the twelfth, Re. 21 20.

Δωδεκάφυλον, ου, τὸ, (δώδεκα & φυλή) twelve tribes, Ac. 26. 7.

Δῶμα, ατος, τὸ, (fr. δέμω) pr. a house; synecd. a roof, Mat. 10. 27; 24. 17, et al.

Δωρεὰ, ας, ἡ, (fr. δῶρον) a gift, free gift, benefit, Jno. 4. 10. Ac. 2. 38, et al.; by impl. benignity, beneficence, Ep. 4. 7.

Δωρεὰν, pr. accus. of **δωρεὰ**, sc. κατὰ, adv. gratis, gratuitously, freely, Mat. 10. 8. Ro. 3. 24, et al.; *fr. the Heb.* undeservedly, without cause, Jno. 15. 25; in vain, frustra, Ga. 2. 21.

Δωρέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (fr. δῶρον) to give freely, grant, Mar. 15. 45. 2 Pe. 1. 3, 4: *whence*

Δώρημα, ατος, τὸ, a gift, free gift, benefit, Ro. 5. 16. Ja. 1. 17.

Δῶρον, ου, τὸ, (fr. δόω, i. q. δίδωμι) a gift, present, Mat. 2. 11. Ep. 2. 8. Re. 11. 10; an offering, sacrifice, Mat. 5. 23, 24; 8, 4, et al.; δῶρον sc. ἐστὶ, i. e. it is consecrated to God, Mat. 15. 5. Mar. 7. 11; contribution *to the temple*, Lu. 21. 1; synecd. the treasury, i. q. γαζοφυλάκιον, Lu. 21. 4.

Ε

Ἔα, interj. ah, alas! Mar. 1. 24. Lu. 4. 34; *others*, let alone, fr. ἐάω.

Ἐὰν, conj. if, on condition that, Mat. 4. 9; 5. 13, 23, et al. freq.; though, although, 1 Co. 4. 15. 2 Co. 10. 8; *with the subjunctive, in the sense of ἄν*, soever, cunque, Mat. 5. 32; 8. 19, et al.; *fr. the Heb.* except that, but that, Mar. 4. 22; when, quando, i. q. ὅταν, Jno. 6. 62; 12. 32, et al.; if, i. q. εἰ, *where no uncertainty is indicated*, 1 Jno. 5. 15; ἐὰν μὴ, if not, Mat. 18. 35. Jno. 7. 51; unless, except, Mat. 18. 3. Mar. 3. 27; *fr. Heb.* i. q. ἀλλὰ, but rather, Ga. 2. 16, et al.; ἐὰν δὲ μὴ, but if not, but unless, Mat. 6. 15, et al.; ἐάν τε—

ἐάν τε, whether—or whether, Ro. 14. 8, quater.

Ἐάνπερ, (ἐὰν & πὲρ) if now, if indeed, if truly, He. 3. 6, 14; 6. 3.

Ἑαυτοῦ, ῆς, ȣ̃, contr. αὑτȣ̃, ῆς, ȣ̃, pl. ἑαυτῶν, himself, herself, itself, Mat. 8. 22; 12. 26; 9. 21, et al.; pl. for ἡμῶν αὐτῶν, ourselves, Ro. 8. 23. 1 Co. 11. 31, et al.; for σεαυτȣ̃, ῆς, ȣ̃, thyself, Mat. 23. 37. Lu. 13, 34, et al.; pl. for ὑμῶν αὐτῶν, yourselves, Mat. 3. 9; 23. 31, et al.; *it is interchanged with* ἀλλήλων, one another, *so that* πρὸς ἑαυτοὺς *is* i. q. ἕτερος πρὸς ἕτερον, one to another, i. e. with one another, among themselves, Mar. 10. 26. Ep. 4. 32, et al.; ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀφ' ἑαυτῶν, of himself, themselves, i. e. voluntarily, spontaneously, Lu. 12. 57; 21. 30, et al.; of one's own will, merely, Jno. 5. 19; δι' ἑαυτοῦ, per se, of itself, i. e. in its own nature, Ro. 14. 14; ἐξ ἑαυτῶν, of one's self merely, 2 Co. 3. 5; καθ' ἑαυτὸν, by one's self, alone, Ac. 28. 16. Ja. 2. 17; παρ' ἑαυτῷ, with one's self, i. e. at home, 1 Co. 16. 2; πρὸς ἑαυτὸν, to one's self, i. e. to one's home, Lu. 24. 12. Jno. 20. 10; or, with one's self, Lu. 18. 11.

Ἐάω, ῶ, f. άσω, p. εἴακα, a. 1. εἴασα, to let, allow, permit, suffer to be done, Mat. 24. 43. Lu. 4. 41, et al.; to let be, let alone, desist from, Lu. 22. 51. Ac. 5. 38; to let remain, leave, relinquish, Ac. 27. 40.

Ἑβδομήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (fr. ἕβδομος) seventy, Ac. 7. 14; et al. οἱ ἑβδομήκοντα, the seventy *disciples*, Lu. 10. 1, 17.

Ἑβδομηκονταὲξ, (preced. & ἕξ) seventy-six, Ac. 27. 37.

Ἑβδομηκοντάκις, adv. seventy times, Mat. 18. 22.

Ἕβδομος, η, ον, (fr. ἑπτὰ) seventh, Jno. 4. 52. He. 4. 4, et al.

Ἑβραϊκὸς, ή, όν, Hebrew, Lu. 23. 38: *from*

Ἑβραῖος, αία, αῖον, v. ου, ὁ, a Hebrew, a native Jew, one descended from Abraham the Hebrew, Ac. 6. 1. 2 Co. 11. 22. Phi. 3. 5: *whence*

Ἑβραῒς, ΐδος, ἡ, sc. διάλεκτος, the Hebrew *dialect*, Ac. 21. 40, et al.

Ἑβραϊστὶ, adv. in Hebrew, Hebraice, Jno. 5. 2; 19. 13, et al.

Ἐγγίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. ἤγγικα, a. 1. ἤγγισα, (fr. ἐγγὺς) to cause to approach; in N. T. to approach, draw near, Mat. 21. 1. Lu. 18. 35, et al.; met. to be at hand, impend, Mat. 3. 2; 4. 17, et al.; μέχρι θανάτου ἐγγίζειν, to be at the point of death, Phi. 2. 30; *fr. Heb.* to draw near *to God*, i. e. to offer him reverence and worship, Mat. 15. 8. He. 7. 19. Ja. 4. 8; Θεὸς ἐγγίζει τοῖς ἀνθρώποις, God draws near to men, i. e. assists them, bestows favours on them, Ja. 4. 8.

Ἐγγράφω, f. ψω, (ἐν & γράφω) to engrave, write in, inscribe; met. to infix or impress deeply, 2 Co. 3. 2, 3.

Ἔγγυος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ἐγγύη, a pledge) a surety, sponsor, He. 7. 22.

Ἐγγὺς, adv. near, *as to place*, Lu. 19. 11, et al.; close at hand, in promptu, Ro. 10. 8; near, *in the sense of* affording aid and bestowing favour, Phi. 4. 5; near, *as to time*, Mat. 24. 32, 33, et al.; οἱ ἐγγὺς, those who are accustomed to the worship of the true God, i. e. the Jews, or Gentiles who have embraced the Christian religion, Ep. 2. 13, 17. He. 6. 8.

Ἐγγύτερον, adv. (pr. neut. of ἐγγύτερος, comp. of ἐγγὺς) nearer, Ro. 13. 11.

Ἐγείρω, f. ἐγερῶ, p. ἤγερκα, At. ἐγήγερκα, a. 1. ἤγειρα, p.

mid. ἤγορα, At. ἐγήγερα, *and by epenth.* ἐγρήγορα, to excite, arouse, awaken, and mid. to awake, Mat. 2. 13, 20, 21, et al.; met. mid. to rouse one's self to a better course of conduct, Ro. 13. 11. Ep. 5. 14; to raise from the dead, restore to life, and mid. to rise from the dead, Mat. 27. 52. Jno. 5. 21, et al.; met. to raise as it were from the dead, 2 Co. 4. 14; to raise up, cause to rise up *from a recumbent posture*, and mid. to rise up, Mat. 17. 7, et al.; to restore to health, *in vulg. Eng.* to set one up again, Ja. 5. 15; met. et seq. ἐπὶ, to excite to war, mid. to rise up against, Mat. 24. 7, et al.; to raise up again, rebuild, Jno. 2. 19, 20; to raise up from a lower place, i. e. to draw up or out of *a ditch*, Mat. 12. 11; *fr. Heb.* to raise up, i. e. to cause to arise or exist, to produce; mid. to arise, exist, appear, Mat. 3. 9; 11. 11, et al.: *whence*

*Ἔγερσις, εως, ἡ, pr. the act of rising up: resurrection, resuscitation, Mat. 27. 53.

Ἐγκάθετος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & κάθημαι) pr. *one* who sits in ambush; in N. T. suborned to tempt and deceive any one, i. e. an emissary, spy, Lu. 20. 20.

Ἐγκαίνια, ίων, τὰ, (ἐν & καινὸς) initiation, consecration; in N. T. encœnium, the feast of dedication, an annual festival of eight days, beginning on the 25th of the month Kisleu, Jno. 10. 22.

Ἐγκαινίζω, f. ίσω, p. ἐγκεκαίνικα, a. 1. ἐνεκαίνισα, pr. to renew; to initiate, consecrate, dedicate; in N. T. to institute, sanction, ratify, He. 9. 18; 10. 20.

Ἐγκαλέω, ῶ, f. έσω, (ἐν & καλέω) to call in question, accuse, to institute judicial proceedings, Ac. 19. 38, 40; 23. 28, 29; 26. 2, 7. Ro. 8. 33.

Ἐγκαταλείπω, f. ψω, a. 1. ἐγκατέλειψα, (ἐν & καταλείπω) to leave *one in any place*, Ac. 2. 27; to leave, i. e. to forsake, abandon, Mat. 27. 46, et al.; *fr. the Heb* to leave, i. e. to let remain, Ro. 9. 29.

Ἐγκατοικέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & κατοικέω) to dwell in or among, 2 Pe. 2. 8.

Ἐγκεντρίζω, f. ίσω, (ἐν & κεντρίζω, to prick) to ingraft; met. Ro. 11. 17, 19, 23, 24.

*Ἔγκλημα, ατος, τὸ, (fr. ἐγκαλέω) an accusation, charge, crimination, Ac. 23, 29; 25. 16.

Ἐγκομβόομαι, οῦμαι, f. ώσομαι, (fr. ἐν & κομβόω, to tie in a knot, fr. κόμβος, a knot; *whence* ἐγκόμβωμα, a garment which is fastened by tying, &c. an apron) pr. to put on a garment which is to be tied; in N. T. to put on, clothe, met. 1 Pe. 5. 5.

Ἐγκοπὴ, ῆς, ἡ, pr. an incision, e. g. *a trench, &c. cut in the way of an enemy;* an impediment, hinderance, 1 Co. 9. 12: *from*

Ἐγκόπτω, f. ψω, (ἐν & κόπτω) pr. to cut in; hence, to impede *the advance of an enemy;* in N. T. to impede, interrupt, hinder, Ro. 15. 22. 1 Th. 2. 18. 1 Pe. 3. 7. Ga. 5. 7.

Ἐγκράτεια, ας, ἡ, (ἐν & κρατέω) moderation, continence, self-control, temperance, Ac. 24. 25, et al.

Ἐγκρατεύομαι, f. εύσομαι, a. 1. ἐνεκρατευσάμην, to be temperate, abstinent, continent, 1 Co. 7. 9; 9. 25.

Ἐγκρατὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, pr. ὁ ἐν κράτει ὢν, i. e. strong, robust; hence, temperate, continent, i. e. *having the control over one's passions and evil affections,* Tit. 1. 8.

Ἐγκρίνω, f. ινῶ, (ἐν & κρίνω) to judge or reckon among, consider as belonging to, adjudge to the number of, class with, place in the same rank, 2 Co. 10. 12.

Ἐγκρύπτω, f. ψω, (ἐν &

κρύπτω) to conceal in any thing; to mix, intermix, Mat. 13. 33. Lu. 13. 21.

Ἔγκυος, ου, ἡ, (ἐν & κύω) with child, pregnant, Lu. 2. 5.

Ἐγχρίω, f. ίσω, (ἐν & χρίω) to anoint, rub in, Re. 3. 18.

Ἐγώ, gen. ἐμοῦ & μοῦ, I, Mat. 3. 11, 14, et al. freq.; *μοῦ is often used for ἐμὸς*, Mat. 2. 6; 21. 13, et al.; τί ἐμοὶ καὶ σοί, sc. ἐστι κοινὸν, v. πρᾶγμα, i. e. what have I to do with thee? what connexion or business have I with thee? Mat. 8. 29. Mar. 5. 7. Jno. 2, 4; ἰδοὺ ἐγὼ, lo I; here am I, *a formula of answering when called*, Ac. 9. 10.

Ἐδαφίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. ἠδάφικα, a. 1. ἠδάφισα, to level with the ground, i. e. overthrow, raze, destroy, Lu. 19. 44: *from*

Ἔδαφος, εος, ους, τὸ, (fr. ἕζομαι, to sit) pr. basis; hence, the ground, Ac. 22. 7.

Ἑδραῖος, αία, αῖον, (fr. ἕδρα, a seat) sedentary; met. settled, steady, firm, stedfast, constant, 1 Co. 7. 37; 15. 58. Col. 1. 23.

Ἑδραίωμα, ατος, τὸ, (fr. ἑδραιόω, to establish, fr. preceding) a firm support, stay, basis, foundation, 1 Ti. 3. 15.

Ἐθελοθρησκεία, ας, ἡ, (ἐθέλω & θρησκεία) will or voluntary worship, i. e. invented by men, supererogation, Col. 2. 23.

Ἐθέλω, see θέλω.

Ἐθίζω, f. ίσω, p. εἴθικα, (fr. ἔθος) to accustom; ἐθίζομαι, to be customary, Lu. 2. 27.

Ἐθνάρχης, ου, ὁ, (ἔθνος & ἄρχων) a governor, chief, or head of any tribe or nation, prefect, 2 Co. 11. 32.

Ἐθνικὸς, ἡ, ὸν, (fr. ἔθνος) national, gentilis; in N. T. gentile, heathen, pagan, not Israelitish, Mat. 6 7; 18. 17: *whence*

Ἐθνικῶς, adv. in a manner peculiar to any nation, nationally; hence, after the manner of the gentiles, heathenishly, Ga. 2. 14.

Ἔθνος, εος, ους, τὸ, a multi-tude, company, Ac. 17. 26. 1 Pe. 2. 9. Re. 21. 24; a nation, people, Mat. 20.25; 21.43, et al.; pl. ἔθνεα, contr. ἔθνη, τὰ, *fr. the Heb.* nations or people, *as distinguished from the Jews*, the heathen, gentiles, pagans, Mat. 4. 15; 10. 5. Lu. 2. 32, et al.

Ἔθος, εος, ους, τὸ, a custom, usual practice, manner, Lu. 2. 42; 22. 39, et al.; an institute, precept, rite, Lu. 1. 9. Ac. 6. 14; 15. 1, et al

Ἔθω, perf. mid. εἴωθα, to use, be accustomed, be wont, Mat. 27. 15. Mar. 10. 1; part. τὸ εἰωθὸς, a custom, what is customary, Lu. 4. 16. Ac. 17. 2.

Εἰ, conj. if, Mat. 4. 3, 6; 12. 7. Ac. 27. 37, et al. freq.; that, because, quod, Mar. 15. 44. Ac. 26. 8, 23, et al.; because, since, propterea quod, Jno. 13. 32. Ac. 4. 9. Ro. 8. 31; even if, though, although, Mat. 26. 33. 1 Co. 9. 2, et al.; if so be, whether, Mar. 8. 23. Ac. 17. 11, et al.; O if! O that! Lu. 19. 42; 22. 42; *fr. the Heb.* not, never, Mar. 8. 12. He. 3. 11; 4. 3; εἰ δὲ μὴ, but if not, Jno. 14. 2, 11. Re. 2. 5, 16; if otherwise, Mar. 2. 21, 22; εἰ καὶ, if even, if it be so that, i. e. though, although, Lu. 18. 4, et al.; if indeed, if even, supposing even that, Mat. 26. 33, et al.; if perhaps, whether indeed, Phi. 3. 12; εἰ μὴ, unless, except, Mat. 11. 27, et al.; if not, Jno. 15. 22; *fr. the Heb.* but, Mat. 12. 4. Mar. 13. 32, et al.; εἰ μήτι, unless perhaps, unless it be, Lu. 9. 13, et al.; εἴ τις, εἴ τι, pr. if any one, or thing, whosoever, whatsoever, Mat. 18. 28, et al.

Εἶδος, εος, ους, τὸ, form, ex-ternal appearance, Lu. 3. 22; 9. 29. Jno. 5. 37; kind, species, genus, 1 Th. 5. 22; the sight, vision, 2 Co. 5. 7: *from*

Εἴδω, & εἰδέω, 2. a. ind. εἶ-

δον & ἴδον, imper. ἰδὲ & ἴδε, opt. ἴδοιμι, subj. ἴδω, inf. ἰδεῖν, part. ἰδὼν, p. 2. ind. οἶδα, opt. εἰδείην, subj. εἰδῶ, inf. εἰδέναι, part. εἰδὼς, plup. ᾔδειν, f. 1. εἰδήσω; mid. a. 2. ind. εἰδόμην, inf. ἰδέσθαι, imper. ἰδοῦ, to see, i. e. discern with the eyes, Mat. 2. 2, 9, 10, et al.; to look at or upon, view, behold, Mat. 28. 6. Mar. 14. 67, et al.; met. to see, i. e. observe, take notice of, Ac. 13. 41. 1 Jno. 3. 1; ἰδεῖν περί τινος, to look or see to something; met. to consider or deliberate about any thing, Ac. 15. 6; to see, i. e. to come into the presence of *any one*, converse with, visit, Lu. 8. 20. Jno. 12. 21, et al.; *fr. the Heb.* to experience, *as death or corruption*, i. e. to die, Lu. 2. 26. Ac. 2. 27, et al.; to enjoy *good days*, *i. e. prosperity*, 1 Pe. 3. 10. Lu. 17. 22; to be admitted to the joys and privileges *of the divine kingdom*, Jno. 3. 3; to understand, comprehend, know, Mat. 2. 16; 9. 2, 4; 13. 14, et al.; to know, be acquainted with, Mat. 6. 8, 32; 27. 18, et al.; to foreknow, foresee, Mat. 24. 43. Jno. 18. 4, et al.; to know how, or be able *to do a thing*, have skill, Mat. 7. 11. Lu. 12. 56, et al.; to reflect upon, bear in mind, recollect, Ac. 23. 5; 7. 18, et al.; *fr. the Heb.* to approve, esteem, regard with affection, love, Mat. 25. 12. 2 Co. 5. 16; to concern one's self about, take care of, take an interest in, 1 Th. 5. 12; to own, acknowledge *God*, yield him reverence and worship, 1 Th. 4. 5. 2 Th. 1. 8, et al.

Εἰδωλεῖον, ου, τὸ, (fr. εἴδωλον) a temple for idol-worship, 1 Co. 8. 10.

Εἰδωλόθυτον ου, τὸ, (εἴδωλον & θύω) pr. a victim sacrificed to an idol; meton. the remains of victims sacrificed to idols, i. e. the flesh that remained after the usual portions had been burnt on the altar or given to the priests, Ac. 15. 29; 21. 25, et al.

Εἰδωλολατρεία, ας, ἡ, (εἴδωλον & λατρεία) idolatry, worship of idols, 1 Co. 10. 14. Ga. 5. 20, et al.

Εἰδωλολάτρης, ου, ὁ, (εἴδωλον & λάτρις, a servant, worshipper, fr. λατρεύω) an idolater, worshipper of idols, 1 Co. 5. 10, 11; 6. 9; 10. 7, et al.

Εἴδωλον, ου, τὸ, (fr. εἶδος) pr. any image or statue; hence, an idol, image of a god, Ac. 7. 41, et al.; meton. a heathen god, deaster, 1 Co. 8. 4, 7. et al.; *for* εἰδωλόθυτον, the flesh of victims sacrificed to idols, Ac. 15. 20.

Εἰκῆ, adv. (fr. εἴκω) **without cause**, lightly, rashly, Mat. 5. 22. Col. 2. 18; to no purpose, in vain, Ro. 13. 4. 1 Co. 15. 2. Ga. 3. 4; 4. 11.

Εἴκοσι, οἱ, αἱ, τὰ, twenty, Lu. 14. 31, et al.

Εἰκοσιπέντε, (εἴκοσι & πέντε) twenty-five, Jno. 6. 19.

Εἰκοσιτέσσαρες, (εἴκοσι & τέσσαρες) twenty-four, Re. 5. 8, 14.

Εἰκοσιτρεῖς, (εἴκοσι & τρεῖς) twenty-three, 1 Co. 10. 8.

Εἴκω, f. ξω, to yield, give place, submit, Ga. 2. 5.

Εἴκω, p. 2. ἔοικα, to be like, resemble, Ja. 1. 6, 23: *whence*

Εἰκὼν, όνος, ἡ, an image, likeness, effigy, representation, Mat. 22. 20. Mar. 12. 16, et al.; met. an exemplar, model, pattern, standard, Ro. 8. 29. 2 Co. 3. 18. Col. 3. 10; meton. the state of one who resembles another, one who bears the exact likeness of another, 1 Co. 11. 7, et al.

Εἰλικρινεία, ας, ἡ, brightness, purity; met. sincerity, integrity, ingenuousness, 1 Co. 5. 8, et al.: *from*

Εἰλικρινὴς, έος, οῦς, ἡ, (εἵλη v. ἕλη, sunshine, and κρίνω) pr. *that* which being viewed in the sunshine is found pure and bright;

met. spotless, sincere, ingenuous, integer, Phi. 1. 10. 2 Pe. 3. 1.

Εἱλίσσω, v. ττω, f. ξω, p. εἵλιχα, (fr. εἱλέω, to turn, roll) to roll up *a scroll*, Re. 6. 14.

Εἰμί, imper. & a. 2. ἦν, a. 2. sub. ὦ, plu. p. ἤμην, f. m. ἔσομαι, pres. imp. ἴσθι, ἔστω, Al. ἤτω, inf. εἶναι, to be, *denoting the nature, quality, rank, situation, &c. of the person or thing*, Mat. 2. 6; 3. 3; 20. 15. Lu. 1. 18, 19, et al. freq.; to be present, near at hand, Lu. 24. 29. Jno. 4. 23, et al.; to pass, be passing *as time*, Jno. 5. 10. Ac. 2. 15; to consist, be contained, Jno. 1. 19; 6. 40, et al.; *with adverbs of place*, to be in a place, stay, remain, dwell, Mat. 2. 2, 13, 14; 6. 21, et al.; *with* ἄνωθεν and πόθεν, to derive one's existence or origin, Jno. 7. 27, 28. Ja. 1. 17, et al.; to signify, mean, Mat. 13. 38, 39. Lu. 8. 9, 11, 12, et al.; to be named, called, Mat. 16. 18. Jno. 1. 43; to be considered as, be accounted, Jno. 10. 1, 2; to be present, i. q. πάρειμι, Mar. 8. 1; to be, exist, have existence, Jno. 1. 1. Col. 1. 17. He. 11. 6; to live, possess life, Mat. 23. 30. Ac. 17. 28; to be found, be met with, Mat. 7. 9. Lu. 1. 61, et al.; to have place, be admitted, Mat. 22. 23. Mar. 12. 18, et al.; to come into existence, Jno. 17. 5; to be, come to be, i. e. to be done, be effected, Lu. 1. 34. Ac. 21. 22. 1 Co. 14. 15; to become, Lu. 1. 66. Ro. 4. 11; to occur, take place, come to pass, Mat. 13. 40, 49. Lu. 21. 7, et al.; ἐστί, *impers.* licet, it is proper, or to the purpose, He. 9. 5; *with a participle, it forms a periphrasis for a finite form of a verb, corresponding exactly to the English auxiliary verb*, Mat. 7. 29. Lu. 9. 18, et al.; *with a noun or adjective, it constitutes a periphrasis for a form of the corresponding verb*, Mat. 23. 30. Ro. 1. 16, et al.; εἰμί τις, to be some one, i. e. to be distinguished, Ac. 5. 36; εἰμί τι, to be something, i. e. to be of moment, be distinguished, excellent, 1 Co. 3. 7; 10. 19, et al.; οὐδὲν εἰμι, to be nothing, i. e. to be of no moment or consequence, Mat. 23. 18. Jno. 8. 54, et al.; ὁ ὤν and τὰ ὄντα, distinguished, influential, Ro. 12. 3; τὰ μὴ ὄντα, despised, contemned, slighted, 1 Co. 1. 28; εἰμί τινος, to be of any one, i. e. to belong or pertain to any one, Mat. 5. 3, 10, et al.; εἰμί τινί τι, to be something to any one, i. e. to be accounted or reckoned as any thing by any one, Mat. 18. 17, et al.; or, to serve as any thing, Lu. 11. 30. Phi. 1. 28; ἐστί τινί τι, to be to any one, i. e. to belong to any one, Jno. 17. 9, et al.; or, to be in any one's possession, possess, have, Lu. 1. 7. Ac. 8. 21, et al.; or, to occur, happen, befal any one, Mat. 10. 15; 19. 27, et al.; εἰμί εἴς τι, to be in or for any thing, 1 Pe. 1. 21; or, to be, become, or be made any thing, Mat. 19. 5. Mar. 10. 8, et al.; *fr. the Heb.* εἰμί τινι εἴς τι, to be something to any one, i. e. to be accounted or reckoned as any thing by any one, 1 Co. 4. 3; or, to serve as any thing, 1 Co. 14. 22. Col. 2. 22; or, to become something to any one, 2 Co. 6. 18; εἶναι ἔκ τινος, to be of or from any one, i. e. to derive one's existence or descent from any one, Mat. 1. 20; 21. 25, et al.; or, to pertain or belong to any one, Mat. 26. 73. 1 Co. 12. 15, 16, et al.; met. to resemble or be like any one, Jno. 8. 23; 13. 44, et al.; or, to be in any state or condition, Jno. 3. 31; or, to be studious of, Ga. 3. 2, 10; εἶναι ἐν τινι, to be in *a place, condition*, &c. Phi. 4. 11; to be in or among, Ro. 1. 6; met. to be engaged in, be devoted to, 2 Co. 13. 5. 1 Ti. 4. 15; to be in the most intimate intercourse and connexion with any one, Jno. 14. 10, 11, 17; 15. 4, et al.; εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτό, to come to the same place, come together, 1 Co. 7. 5; εἶναι κατά τινος, to be against any one, be adverse, oppose, Mat. 12. 30. Mar. 9. 40; εἶναι μετά τινος, to be with any one, be engaged or occupied with any one, Mat. 5. 25; 17. 17, et al.; to remain in, inhere,

2 Jno. 2; to act with any one, be a companion or follower of any one, Mat. 12. 30; 26. 69; or, to be present with any one, afford assistance by one's presence and support, Mat. 28. 40. Jno. 3. 2, et al.; *εἶναι παρά τινος*, to be sent from any one, Jno. 7. 29, et al.; *εἶναι πρός τινα*, to be with any one, to live or be engaged with, Mat. 13. 56, et al. freq.; *εἶναι σύν τινι*, to be with any one, i. e. to accompany or be engaged with any one, Lu. 8. 38; 24. 44, et al.; to be on the side, or a partisan of any one, Ac. 5. 17; 14. 4; *εἶναι ὑπέρ τινος*, to be for, or act with any one, Mar. 9. 40, et al.; *εἶναι ὑπό τινι* v. *ὑπό τι*, to be subject or obnoxious to any person or thing, Mat. 8. 9, et al.

Εἶμι, to go, depart, Jno. 7. 34, 36, in some MSS. and editions.

Εἵνεκεν, *same as ἕνεκα*, on account of, 2 Co. 7. 12, ter.

Εἴπερ, (εἰ & πὲρ) if truly, if indeed, if it be so that, Ro. 8. 9. 1 Co. 15. 15; since indeed, since, 2 Th. 1. 6. 1 Pe. 2. 3; although indeed, 1 Co. 8. 5.

Εἴπω, *v. defect. referred by some to a theme ἔπω*, a. 1. *εἶπα*, a. 2. *εἶπον*, imper. *εἰπέ*, opt. *εἴποιμι*, sub. *εἴπω*, inf. *εἰπεῖν*, part. *εἰπών*, to say, speak, Mat. 12. 2; 21. 30, et al.; *by impl.* to answer, Mat. 2. 5; 12. 3, 11, 48, et al.; to predict, foretell, Mat. 28. 6. Mar. 16. 7, et al.; to tell, declare, make known, Mat. 16. 20. Mar. 7. 36, et al.; to speak against, Mat. 21. 3; to utter reprehension, Jno. 6. 36; to utter complaint, Lu. 10. 40; to ask, interrogate, Mat. 11. 3; 20. 21, et al.; to order, command, Mat. 20. 21; 22. 24, et al.: to call *by an appellation*, Jno. 10. 35; to profess one's belief, 1 Co. 12. 3; *fr. the Heb.* *εἰπεῖν ἐν ἑαυτῷ*, v. *τῇ καρδίᾳ*, to say within oneself, or in one's heart, i. e. to think, Mat. 9. 3. Ro. 10. 6, et al.

Εἴπως, (εἰ & πως) if by any means, if possibly, Ac. 27. 12, et al.

Εἰρηνεύω, f. *εύσω*, p. *εἰρήνευκα*, to be at peace or peaceable, cultivate peace, concord, or harmony, Mar. 9. 50. Ro. 12. 18, et al.: *from*

Εἰρήνη, ης, ἡ, peace, Lu. 14. 32. Ac. 12. 20, et al.; tranquillity, Lu. 11. 21. Jno. 16. 33. 1 Th. 5. 3; concord, unity, love of peace, Mat. 10. 34. Lu. 12. 51, et al.; meton. the author of peace or concord, Ep. 2. 14; *fr. the Heb.* felicity, every kind of blessing and good, Lu. 1. 79; 2. 14, 29, et al.; meton. a salutation expressive of good wishes, a benediction, blessing, Mat. 10. 13, et al.: *whence*

Εἰρηνικὸς, ἡ, ὀν, pertaining to peace; peaceable, disposed to peace and concord, Ja. 3. 17; *fr. the Heb.* profitable, blissful, He. 12. 11.

Εἰρηνοποιέω, ῶ, f. ήσω, (εἰρήνη & ποιέω) to make peace, restore concord, Col. 1. 20: *whence*

Εἰρηνοποιὸς, οῦ, ὁ, ἡ, a peacemaker, one who desires and cultivates peace and concord, Mat. 5. 9.

Εἴρω, f. ἐρῶ, to say, speak, Mat. 7. 4. Lu. 12. 10, et al.; *by impl.* to object, Lu. 4. 23. Ro. 9. 19, et al.; to ask, interrogate, Mat. 21. 25. 1 Co. 15. 35, et al.; to answer, reply, Lu. 13. 27; to tell, declare, Mar. 11. 29; to explain, Re. 17. 7; to order, command, Mat. 13. 30.

Εἰς, prep. on, into, upon, &c. Mat. 2. 11, 13, et al. freq.; in, among, Lu. 10. 36; 13. 21; to, towards, upon, near to, by, Mat. 6. 26; 21. 1; et al.; in, on, towards *a person*, Jno. 5. 45. Ac. 24. 15; towards, against, Mat. 18. 15. Mar. 3. 29, et al.; to, even to, until, Mat. 10. 22; to, for, Mat. 26. 18; *εἰς τί*, for what? why? wherefore? Mat. 26. 8; that, so that, in order that, for the purpose that, Mat. 20. 19; 26. 2; for, about, concerning, as to, in respect to, on account of, Mat. 6. 34. Lu. 7. 30; in, at, among,

Mat. 23. Mar. 1. 9; before, in the presence of, Ac. 22. 30. 2 Co. 8. 24; according to, in accordance with, Ro. 6. 17; *in forms of swearing*, by, Mat. 5. 35, et al. freq.

Εἷς, μία, ἕν, gen. ἑνός, μιᾶς, ἑνός, one, unus, a, um, Mat. 10. 29, et al. freq.; only, unicus, Mar. 12. 6; one, or united *in family, mind*, &c. Mat. 19. 5, 6. Jno. 10. 30; εἷς μὲν—ὁ δὲ, the one—the other, Ga. 4. 24; εἷς, one and the same, Lu. 12. 52. Ro. 3. 30, et al.; of one and the same standing or value, 1 Co. 3. 8; the first, Mat. 28. 1. Mar. 16. 2, et al.; some one, any one, Mat. 8. 19; 16. 14, et al.; a, an, Mat. 21. 19. Ja. 4. 13, et al.; εἷς καὶ ὁ αὐτὸς, one and the same, 1 Co. 11. 5; 12. 11, et al.; εἷς ἕκαστος, each one, every one, Lu. 4. 40. Ac. 2. 3, et al.; εἷς τὸν ἕνα, one another, 1 Th. 5. 11; εἷς καὶ εἷς, the one and the other, Mat. 20. 21, et al.; εἷς καθ' εἷς & ὁδὲ καθ' εἷς, one by one, one after another, in succession, Mar. 14. 19. Jno. 8. 9, et al.

Εἰσάγω, f. ξω, (εἰς & ἄγω) to lead or bring in, introduce, conduct or usher in or to a place or person, Lu. 2. 27; 14. 21; 22. 54, et al.

Εἰσακούω, f. ούσω, (εἰς & ἀκούω) to hear or hearken to, i. e. obey, 1 Co. 14. 21; to listen to *the prayers of any one*, accept one's petition, Mat. 6. 7. Lu. 1. 13. Ac. 10. 31. He. 5. 7.

Εἰσδέχομαι, f. δέξομαι, (εἰς & δέχομαι) to receive into *favour*, receive kindly, accept with favour, 2 Co. 6. 17.

Εἴσειμι, (εἰς & εἶμι) to go in, enter, Ac. 3. 3; 21. 18, 26. He. 9. 6.

Εἰσέρχομαι, f. ελεύσομαι, a. 2. εἰσῆλθον, (εἰς & ἔρχομαι) to go or come in, enter, Mat. 7. 13; 8. 5, 8, et al.; spc. to enter by force, break in, Mar. 3. 27. Ac. 20. 29; met. *with* εἰς κόσμον, to begin to exist, come into existence Ro. 5. 12. 2 Jno. 7; or, to make one's appearance on earth, He. 10. 5; to enter into or take possession of, Lu. 22. 3. Jno. 13. 27; to enter into, enjoy, partake of, Mat. 19. 23, 24, et al.; to enter into *any one's labour*, i. e. be his successor, Jno. 4. 38; to fall into, be placed in *certain circumstances*, Mat. 26. 41, et al.; to be put into, Mat. 15. 11. Ac. 11. 8; to go forth, present one's self before, Ac. 19. 30; met. to arise, spring up, occur, happen, Lu. 9. 46; *fr. the Heb.* εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι, to go in and out with *any one*, i. e. to be with, live with, be conversant with, Ac. 1. 21; to extend to, reach unto, He. 6. 19.

Εἰσκαλέω, ῶ, f. έσω, & mid. εἰσκαλέομαι, οῦμαι, (εἰς & καλέω) to call in, invite in, Ac. 10. 23.

Εἴσοδος, ου, ἡ, (εἰς & ὁδός) a place of entrance; the act of bringing in or introducing; admission, reception, 1 Th. 1. 9. He. 10. 19. 2 Pe. 1. 11; a coming, i. e. approach, access, appearance, 1 Th. 2. 1; entrance upon office, commencement of official duties, Ac. 13. 24.

Εἰσπηδάω, ῶ, f. ήσω, (εἰς & πηδάω, to leap) to leap or spring in, rush in eagerly, Ac. 14. 14 16. 29.

Εἰσπορεύομαι, f. εύσομαι, (εἰς & πορεύομαι) to go or come in, enter, Mar. 1. 21; 5. 40, et al.; to come to, visit, Ac. 28. 30; to be put in, Mat. 15. 17. Mar. 7. 15, 18, 19; met. to arise, spring up, Mar. 4. 19; *fr. the Heb.* εἰσπορεύομαι καὶ ἐκπορεύομαι, to go in and out with *any one*, i. e. to be with, live with, be conversant with, Ac. 9. 28.

Εἰστρέχω, a. 2. εἰσέδραμον, (εἰς & τρέχω) to run in, Ac. 12. 14.

Εἰσφέρω, f. οἴσω, a. 1. ἤνεγκα, (εἰς & φέρω) to bring in, to, or into, Lu. 5. 18, 19. 1 Ti. 6. 7. He. 13. 11; trop. to bring to *the ears of any one*, i. e. to tell, declare, Ac. 17. 20; met. to lead into, permit to

come or fall into, Mat. 6. 13. Lu. 11. 4.

Εἶτα, adv. then, afterwards, after that, Mar. 4. 17, 28. Lu. 8. 12, et al.; tum, then too, moreover, is it so then? He. 12. 9.

'Εκ, *before a consonant*, **ἐξ** *before a vowel*, *prep.* from, out of, *a place*, Mat. 2. 15; 3. 17; of, from, out of, *denoting origin or source*, Mat. 1. 3; 21. 19; of, from *some material*, Mat. 3. 9. Ro. 9. 21; of, from, among, *partitively*, Mat. 6. 27; 21. 31. Mar. 9. 17; for, on account of, because of, Ro. 1. 17; 4. 16; of, from, with, *denoting cause*, Re. 8. 11; 17. 6; from, out of, *denoting manner*, Mat. 12. 34; from, by, *denoting means or instrument*, Mat. 12. 33, 37; by, through, *denoting the author or efficient cause*, Mat. 1. 18. Jno. 10. 32; *of time*, after, 2 Co. 4. 6. Re. 17. 11; from, after, since, Mat. 19. 12. Lu. 8. 27; for, with, *denoting price*, Mat. 20. 2; 27. 7; at, on, upon, *denoting relation, or position*, Mat. 20. 21, 23; *after passive verbs*, by, of, from, *marking the agent*, Mat. 15. 5. Mar. 7. 11; *used in place of a simple genitive*, Mat. 13. 47. Lu. 2. 35; *forming a periphrasis for an adjective*, Mat. 16. 1. Lu. 11. 13, 16; *or for an adverb*, Mat. 26. 42, 44; *put after verbs of freeing*, Ro. 7. 24. 2 Co. 1. 10; *used partitively after verbs of eating, drinking*, &c. Jno. 6. 26. 1 Co. 9. 7; i. q. χωρὶς, without, Ja. 2. 18, *in the older editions*: al. freq.

***Ἕκαστος**, η, ον, (fr. ἑκὰς, separated) each one, every one separately, Mat. 16. 27. Lu. 13. 15, et al.

'Εκάστοτε, adv. (preced.) always, 2 Pe. 1. 15.

'Εκατὸν, οἱ, αἱ, τὰ, one hundred, Mat. 13. 8. Mar. 4. 8, et al.

'Εκατονταέτης, ου, v. έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ἑκατὸν & ἔτος) a hundred years old, Ro. 4. 19.

'Εκατονταπλασίων, ονος, ὁ, ἡ, (ἑκατὸν & πλάσιος, i. q. πλήσιος) a hundred fold, centuple, Mat. 19. 29, et al.

'Εκατοντάρχης, ου, ὁ, *and*

'Εκατοντάρχος, ου, ὁ, (ἑκατὸν & ἄρχων) a centurion, commander of 100 men, Mat. 8. 5, 8, 13. Lu. 7. 2, 6. et al.

'Εκβάλλω, f. βαλῶ, a. 2. ἐξέβαλον, (ἐκ & βάλλω) to cast out, eject by force, Mat. 15. 17. Ac. 27. 38; to expel, force away, Lu. 4. 29. Ac. 7. 58; to cast down, overthrow, Jno. 12. 31; to refuse, Jno. 6. 37; to extract, Mat. 7. 4; to reject with contempt, despise, contemn, Lu. 6. 22; to send forth, send out, Mat. 9. 38. Lu. 10. 2; to order to depart, send away, dismiss, impel to go, Mat. 9. 25. Mar. 1. 12; met. to spread abroad, Mat. 12. 20; to bring out, produce, Mat. 12. 35; 13. 52, et al.

***Ἔκβασις**, εως, ἡ, (fr. ἐκβαίνω) way out, egress; *hence*, result, end, event, termination, 1 Co. 10. 13. He. 13. 7.

'Εκβολὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἐκβάλλω) a casting out, Ac. 27. 18.

'Εκγαμίζω, f. ίσω, (ἐκ & γαμίζω) to give in marriage, Mat. 22. 30; 24. 38. Lu. 17. 27. 1 Co. 7. 38, *in some editions*.

'Εκγαμίσκω, (ἐκ & γαμίσκω) i. q. ἐκγαμίζω, Lu. 20. 34, 35.

***Ἔκγονα**, ων, τὰ, (fr. ἐκγείνομαι, to be born) offspring, descendants, posterity, e. g. grandchildren, 1 Ti. 5. 4.

'Εκδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & δαπανάω) to spend, expend entirely, consume, exhaust, 2 Co. 12. 15.

'Εκδέχομαι, f. ξομαι, (ἐκ & δέχομαι) to receive, receive and entertain *at a feast*, 1 Co. 11. 33; to expect, look or wait for, Ac. 17. 16, et al.

***Ἔκδηλος**, ου, ὁ, ἡ, (ἐκ & δῆλος) manifest, evident, 2 Ti. 3. 9.

Ἐκδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & δῆμος) pr. to be absent from one's people, go abroad, travel; *hence*, to be absent from *any one*, 2 Co. 5. 6, 8, 9.

Ἐκδίδωμι, f. ἐκδώσω, (ἐκ & δίδωμι) to deliver up, let out, give in charge, Mat. 21. 33, 41, et al.

Ἐκδιηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐκ & διηγέομαι) to recount, rehearse, narrate, declare fully, Ac. 13. 41; 15. 3.

Ἐκδικέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & δίκη) to vindicate, avenge, punish, dispense or administer retributive justice, Lu. 18. 3, 5, et al.: *whence*

Ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, punishment, retributive justice, Lu. 21. 22. Ro. 12. 19. et al.; ἐκδίκησιν ποιεῖν, to vindicate, avenge, Lu. 18. 7, 8, et al.; διδόναι ἐκδ. to take vengeance, 2 Th. 1. 8.

Ἔκδικος, ου, ὁ, ἡ, an avenger, one who inflicts punishment, Ro. 13. 4. 1 Th. 4. 6.

Ἐκδιώκω, f. ώξω, (ἐκ & διώκω) pr. to pursue; to persecute, vex, harass, Lu. 11. 49. 1 Th. 2. 15.

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ἐκδίδωμι) delivered up, Ac. 2. 23.

Ἐκδοχή, ῆς, ἡ, (fr. ἐκδέχομαι) expectation, He. 10. 27.

Ἐκδύω, v. δύνω, f. ύσω, (ἐκ & δύνω) to go out from; to take off, strip, unclothe, Mat. 27. 31; 27. 28, et al.; met. to lay aside, divest, 2 Co. 5. 4.

Ἐκεῖ, adv. there, in that place, Mat. 2. 13, 15, et al.; thither, Mat. 2. 22; 17. 20, et al.; *by impl.* then, at that time, Lu. 13. 28: *whence*

Ἐκεῖθεν, adv. from there, thence, Mat. 4. 21; 5. 26, et al.; *for* ἐκεῖ, there, Ac. 20. 13.

Ἐκεῖνος, η, ο, (ἐκεῖ & ὅς) lit. that there; that, that one, this; he, she, it, Mat. 26. 24; 27. 63, et al.; *for* τοιοῦτος, such, Mat. 10. 14, 15. Ja. 1. 7.

Ἐκεῖσε, adv. there, at or to that place, Ac. 21, 3; 22. 5.

Ἐκζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & ζητέω) pr. to seek for diligently; to seek out, investigate diligently, scrutinize, 1 Pe. 1. 10; to ask for, beseech humbly, He. 12. 17; to seek diligently or earnestly after *God*, Ac. 15. 17. Ro. 3. 11. He. 11. 6; to require, exact, demand, Lu. 11. 50, 51.

Ἐκθαμβέομαι, οῦμαι, (ἐκ & θαμβέω) to be amazed, astonished, be struck with fear or wonder, Mar. 9. 15; 14. 33; 16. 5, 6.

Ἔκθαμβος, ου, ὁ, ἡ, (ἐκ & θάμβος) amazed, astonished, struck with fear or wonder, Ac. 3. 11.

Ἔκθετος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (fr. ἐκτίθημι) exposed, cast out, abandoned, Ac. 7. 19.

Ἐκκαθαίρω, f. αρῶ, (ἐκ & καθαίρω) to cleanse thoroughly, purify, 2 Ti. 2. 21; *by impl.* to remove, put away, 1 Co. 5. 7.

Ἐκκαίομαι, a. 1. pass. ἐξεκαύθην, (fr. ἐκκαίω, to kindle up, burn out, fr. ἐκ & καίω) to burn, be inflamed, Ro. 1. 27.

Ἐκκακέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & κακὸς) to faint, fail, i. e. to flag, be remiss, indolent, slothful, Lu. 18. 1. Ga. 6. 9. 2 Co. 4. 1, 16. 2 Th. 3. 13; to be timid, despond, Ep. 3. 13.

Ἐκκεντέω, v. τάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & κεντέω) to stab, pierce deeply, transfix, Jno. 19. 37. Re. 1. 7.

Ἐκκλάω, v. άζω, f. άσω, (ἐκ & κλάω) to break off, Ro. 11. 17, 19, 20.

Ἐκκλείω, f. είσω, (ἐκ & κλείω) to shut out, exclude, i. e. restrain, keep back, Ga. 4. 17; met. to take away, cause to vanish, Ro. 3. 27.

Ἐκκλησία, ας, ἡ, (fr. ἐκκαλέω, to convoke) any public assem-

bly, a congregation, Ac. 7. 38; 19. 32, 39, et al.; a Christian assembly, a church, Mat. 16. 18; 18. 17. Ac. 8. 1, et al.

Ἐκκλίνω, f. ινῶ, (ἐκ & κλίνω) to decline, deflect, deviate, turn aside, Ro. 3. 12; to decline or turn away from, avoid, Ro. 16. 17. 1 Pe. 3. 11.

Ἐκκολυμβάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & κολυμβάω) to swim out, i. e. to land, Ac. 27. 42.

Ἐκκομίζω, f. ίσω, (ἐκ & κομίζω) to carry out *a corpse for burial*, Lu. 7. 12.

Ἐκκόπτω, f. ψω, (ἐκ & κόπτω) to cut off, Mat. 3. 10; 5. 30, et al.; met. to cut off *occasion*, remove, prevent, 2 Co. 11. 12; to render ineffectual, hinder, 1 Pe. 3. 7.

Ἐκκρέμαμαι, (ἐκ & κρέμαμαι) to hang upon *a speaker*, fondly listen to, be earnestly attentive, Lu. 19. 48.

Ἐκλαλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & λαλέω) to speak out, i. e. to tell, utter, divulge, Ac. 23. 22.

Ἐκλάμπω, f. ψω, (ἐκ & λάμπω) to shine out or forth, illuminate, be resplendent, Mat. 13. 43.

Ἐκλανθάνομαι, f. λήσομαι, (ἐκ & λανθάνω) to forget entirely, He. 12. 5.

Ἐκλέγω, f. ξω, to pick out; in N.T. mid. ἐκλέγομαι, a. 1. ἐξελεξάμην, to choose, elect, select, Lu. 6. 13; 10. 42, et al.; *fr. the Heb.* to have pleasure in, will, volo, Ac. 15. 7; to separate by some mark of approbation, distinguish by peculiar favour, Mar. 13. 20. Lu. 9. 35, *in some MSS.* Ac. 13. 17. 1 Co. 1. 27, et al.

Ἐκλείπω, f. ψω, (ἐκ & λείπω) to fail entirely, come to an end, cease, Lu. 22. 32. He. 1. 12; to die, Lu. 16. 9.

Ἐκλεκτὸς, ή, όν, (fr. ἐκλέγομαι) chosen, elect, select; *hence*, beloved, dear, Lu. 18. 7; 23. 35, et al.; chosen, approved, choice, distinguished, excellent, Mat. 20. 16; 22. 14. 1 Pe. 2. 4, 6, et al.

Ἐκλογὴ, ῆς, ἡ, (fr. same) election, choice, Ro. 11. 28. 1 Th. 1. 4. 2 Pe. 1. 10; meton. persons elected or chosen, Ro. 11. 7; *used for an adjective*, choice, excellent, distinguished, Ro. 11. 5; chosen, approved, beloved, Ac. 9. 15; *by impl.* choice, free will, volition, Ro. 9. 11.

Ἐκλύομαι, (fr. ἐκλύω, to loosen, release, debilitate, fr. ἐκ & λύω) to be weary, exhausted, faint, Mat. 9. 36; 15. 32. Mar. 8. 3. Ga. 6. 9; to faint, despond, He. 12. 3, 5.

Ἐκμάσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐκ & μάσσω, to wipe) to wipe off or dry, Lu. 7. 38, 44. Jno. 11. 2; 12. 3; 13. 5.

Ἐκμυκτηρίζω, f. ίσω, (ἐκ & μυκτηρίζω, fr. μυκτὴρ, the nose, met. scorn) to mock, deride, scoff, *literally*, to toss up one's nose, Lu. 16. 14; 23. 35.

Ἐκνεύω, v. ἐκνέω, f. εύσω, (ἐκ & νεύω, v. νέω) to decline, go aside, withdraw privately, Jno. 5. 13.

Ἐκνήφω, f. ψω, (ἐκ & νήφω) to awake sober after intoxication, to become sober, come to one's self; met. return to a right mode of thinking, feeling, acting, &c. 1 Co. 15. 34.

Ἑκούσιος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ἑκὼν) voluntary, spontaneous, Phile. 14: *whence*

Ἑκουσίως, adv. voluntarily, spontaneously, He. 10. 26. 1 Pe. 5. 2.

Ἔκπαλαι, adv. (ἐκ & πάλαι) of old, long since, 2 Pe. 2. 3; 3. 5.

Ἐκπειράζω, f. άσω, (ἐκ & πειράζω) to try, prove, tempt, Mat. 4. 7. Lu. 4. 12; 10. 25. 1 Co. 10. 9.

Ἐκπέμπω, f. ψω, (ἐκ & πέμπω) to send out, or away, Ac. 13. 4; 17. 10.

Ἐκπερισσῶς, adv. fr. ἐκπερισσός, very or overabundant, fr. ἐκ & περισσὸς) abundantly, exceedingly, vehemently, Mar. 14. 31, in some MSS.

Ἐκπετάω, v. ἄννυμι, f. άσω, (ἐκ & πετάω) to stretch forth, expand, extend, Ro. 10. 21.

Ἐκπηδάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & πηδάω, to leap, spring) to leap forth, rush out, Ac. 14. 14.

Ἐκπίπτω, f. πεσοῦμαι, p. πέπτωκα, a. 1. ἐξέπεσα, a. 2. ἐξέπεσον, to fall off or from, Mar. 13. 25. Ac. 12. 7; 27. 32, et al.; met. to fall from, lose, Ga. 5. 4. 2 Pe. 3. 17. Re. 2. 5; to cease, fail, 1 Co. 13. 8; to fall upon, strike upon, be cast upon, Ac. 27. 17, 26, 29; *fr. the Heb.* to fall to the ground, be fruitless, ineffectual, Ro. 9. 6.

Ἐκπλέω, f. εύσω, (ἐκ & πλέω) to sail out from *a place*, Ac. 15. 39; 18. 18; 20. 6.

Ἐκπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἐκ & πληρόω) to fill out, complete, fill up; met. to fulfil, perform, accomplish, Ac. 13. 32: *whence*

Ἐκπλήρωσις, εως, ἡ, pr. a filling up, completion; *hence*, a fulfilling, accomplishment, Ac. 21. 26.

Ἐκπλήσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐκ & πλήσσω) pr. to dash *any one* from his place; hence, to strike with astonishment, amaze, confound; pass. Mat. 7. 28; 13. 54, et al.

Ἐκπνέω, ῶ, f. εύσω, (ἐκ & πνέω) to breathe out; to expire, die, Mar. 15. 37, 39. Lu. 23. 46.

Ἐκπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐκ & πορεύομαι) to go from or out of *a place*, depart from, Mar. 11. 19; 13. 1, et al.; to be voided, Mar. 7. 19; to proceed from, be spoken, Mat. 4. 4; 15. 11, et al.; to burst forth, Re. 4. 5; to be spread abroad, Lu. 4. 37; to flow out, Re. 22. 1; to go or come *simply*, Mat. 3. 5. Jno. 15. 26, et al.; *fr. the Heb.* ἐκπορ. καὶ εἰσπορ. to go out and in, be conversant *with any one*, Ac. 9. 28.

Ἐκπορνεύω, f. εύσω, (ἐκ & πορνεύω) to be given to lewdness, commit fornication, Jude 7.

Ἐκπτύω, f. ύσω, (ἐκ & πτύω) to spit out; met. to reject, Ga. 4. 14.

Ἐκριζόω, ῶ, f. ώσω, (ἐκ & ῥιζόω) to root up, eradicate, Mat. 13. 29; 15. 13. Lu. 17. 6. Jude 12.

Ἔκστασις, εως, ἡ, (fr. ἐξίστημι) pr. a removing or throwing down; hence, an ecstasy, trance, Ac. 10. 10; 11. 5; 22. 17; amazement, astonishment, Mar. 5. 42; fear, terror, Mar. 16. 8. Lu. 5. 26. Ac. 3. 10.

Ἐκστρέφω, f. ψω, (ἐκ & στρέφω) pr. to turn inside out; met. to change one's character, reform; in N. T. to change for the worse, become corrupt, be perverted, Tit. 3. 11.

Ἐκταράσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐκ & ταράσσω) to disturb, disquiet, throw into confusion, Ac. 16. 20.

Ἐκτείνω, f. τενῶ, (ἐκ & τείνω) to stretch out, Mat. 8. 3; 12. 13, et al.; to lay *hands on any one*, i. e. to apprehend, exercise violence towards, Lu. 22. 53; to exert *power and energy*, Ac. 4. 30; to cast out, let down *an anchor*, Ac. 27. 30.

Ἐκτελέω, ῶ, f. έσω (ἐκ & τελέω) to finish, complete, Lu. 14. 29, 30.

Ἐκτένεια, ας, ἡ, (fr. ἐκτείνω) pr. the state of being extended; in N. T. intenseness, intentness; ἐν ἐκτενείᾳ, intently, assiduously, Ac. 26. 7.

Ἐκτενέστερον, adv. more intently, more earnestly, Lu. 22. 44: *pr. neut. comp. of.*

Ἐκτενὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ, -ὲς, (fr. ἐκτείνω) pr. extended; met. intense, earnest, fervent, Ac. 12. 5. 1 Pe. 4. 8: *whence*

Ἐκτενῶς, adv. intensely, fervently, earnestly, 1 Pe. 1. 22.

Ἐκτίθημι, f. ἐκθήσω, (ἐκ & τίθημι) to expose *an infant to perish*, Ac. 7. 21; met. to tell, declare, explain, Ac. 11. 4; 18. 26; 28. 23.

Ἐκτινάσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐκ & τινάσσω, to shake) to shake, shake off, Mat. 10. 14. Mar. 6. 11, et al.

Ἕκτος, η, ον, (fr. ἕξ) sixth, Mat. 20. 5; 27. 45, et al.

Ἐκτὸς, adv. (fr. ἐκ) without, on the outside; τὸ ἐκτὸς, the exterior, outside, Mat. 23. 26. 1 Co. 6. 18. met. without, except, besides, Ac. 26. 22. 1 Co. 15. 27; ἐκτὸς εἰ μὴ, unless, except, 1 Co. 14. 5, et al.

Ἐκτρέπω, f. ψω, (ἐκ & τρέπω) to turn out or away; to dislocate, sprain, He. 12. 13; mid. to turn away or aside, swerve from, avoid, 1 Ti. 1. 6; 5. 15. 2 Ti. 4. 4; to turn from, avoid, 1 Ti. 6. 20.

Ἐκτρέφω, f. ἐκθρέψω, (ἐκ & τρέφω) to nourish, promote health and strength, Ep. 5. 29; to bring up, educate, Ep. 6. 4.

Ἔκτρωμα, ατος, τὸ, (fr. ἐκτιτρώσκω, to cause abortion) an abortion, fœtus prematurely born, 1 Co. 15. 8.

Ἐκφέρω, f. ἐξοίσω, a. 1. ἐξήνεγκα, (ἐκ & φέρω) to bring forth, carry out, Lu. 15. 22. Ac. 5. 15. 1 Ti. 6. 7; to carry out for burial, Ac. 5. 6, 9, 10; to produce, yield, He. 6. 8.

Ἐκφεύγω, f. ξω, (ἐκ & φεύγω) to flee, run from danger, Ac. 16. 27; 19. 16; to escape, avoid, Lu. 21. 36. Ro. 2. 3. et al.

Ἐκφοβέω, ῶ, f. ήσω, to terrify, put in fear, 2 Co. 10. 9: *from*

Ἔκφοβος, ου, ὁ, ἡ, (ἐκ & φόβος) alarmed, affrighted, terrified, Mar. 9. 6. He. 12. 21.

Ἐκφύω, f. ύσω, (ἐκ & φύω) to put forth, shoot, produce, Mat. 24. 32. Mar. 13. 28.

Ἐκχέω, & ἐκχύω, v. ἐκχύνω, f. ἐκχεύσω & ἐκχεῶ, a. 1. ἐξέχεα, p. ἐκκέχυκα, pass. p. ἐκκέχυμαι, a. 1. ἐξεχύθην, to pour out, Mat. 9. 17. Re. 16. 1, 2, 3, et al.; to shed *blood*, Mat. 26. 28. Mar. 14. 24, et al.; pass. to be dashed out, gush out, Ac. 1. 18; to pour forth, scatter, Jno. 2. 15; met. to pour out, i. e. to give largely, bestow liberally, Ac. 2. 17, 18, 33; 10, 45, et al.; pass. to be poured out, i. e. to rush headlong *into any thing*, be devoted to, Jude 11.

Ἐκχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ & χωρέω) to go out, depart from, flee, Lu. 21. 21.

Ἐκψύχω, f. ξω, (ἐκ & ψύχω) pr. to suffer deliquium; to breathe out sc. *the life*, expire, die, Ac. 5. 5, 10; 12. 23.

Ἑκὼν, οῦσα, ὸν, willing, voluntary, Ro. 8. 20. 1 Co. 9. 17.

Ἐλαία, ας, ἡ, an olive tree, Mat. 21. 1; 24. 3, et al.; an olive, fruit of the olive tree, Ja. 3. 12: *whence*

Ἔλαιον, ου, τὸ, oil, olive oil, Mat. 25. 3, 4, 8. Mar. 6. 13, et al.

Ἐλαιὼν, ῶνος, ὁ, an olive garden; Olivet, Ac. 1. 12.

Ἐλάσσων, v. ττων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ-ον, (comp. of ἐλαχὺς) less, minor, less *in age*, younger, Ro. 9. 12; less *in dignity*, inferior, He. 7. 7; less *in quality*, inferior, worse, cheaper, Jno. 2. 10: *whence*

Ἔλαττον, adv. (pr. neut. of preced.) less, minus, 1 Ti. 5. 9.

Ἐλαττονέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἠλαττόνησα, to be less, inferior; to have too little, want, lack, 2 Co. 8. 15.

Ἐλαττόω, ῶ, f. ώσω, p. ἠλάττωκα, to make less or inferior; pass. to be made less or inferior, He. 2. 7, 9; to decrease, Jno. 3. 30.

Ἐλαύνω, v. ἐλάω, f. ἐλάσω, p. ἤλακα, At. ἐλήλακα, to drive, urge forward, spur on, Lu. 8. 29. Ja. 3. 4. 2 Pe. 2. 17; to impel *a vessel by oars*, to row, Mar. 6. 48. Jno. 6. 19.

Ἐλαφρία, ας, ἡ, lightness *in weight*; hence, lightness of mind, levity, inconstancy, 2 Co. 1. 17: *from*

Ἐλαφρός, ὰ, όν, light, not heavy, Mat. 11. 30. 2 Co. 4. 17.

Ἐλάχιστος, η, ον, (sup. of μικρός, fr. ἐλαχύς) smallest, least, minimus, Mat. 2. 6; 5. 19, et al.

Ἐλαχιστότερος, α, ον, (comp. of preced.) far less, far inferior, less than the least, Ep. 3. 8.

Ἔλεγξις, εως, ἡ, (fr. ἐλέγχω) reproof, conviction, confutation, 2 Pe. 2. 16.

Ἔλεγχος, ου ὁ, pr. whatever serves to convince or confute, an argument, proof, demonstration; meton. a certain persuasion, He. 11. 1; refutation, conviction, 2 Ti. 3. 16: *from*

Ἐλέγχω, f. ξω, fr. ἤλεγχα, a. 1. ἤλεγξα, to put to shame; to convince, prove irrefragably to *any one*, convict, Jno. 8. 9, 46; 16. 8; to convince of error, refute, show to be erroneous, Mat. 18. 15; to reprove, reprehend, rebuke, Lu. 3. 19. 1 Ti. 5. 20; to discipline, correct by chastisement, chastise, He. 12. 5. Re. 3. 19; to bring into notice and reprehension, manifest, bring to light, discover, Jno. 3. 20. Ep. 5. 11, 13, et al.

Ἐλεεινός, ἡ, όν, (fr. ἔλεος) deserving of compassion, pitiable, wretched, miserable, 1 Co. 15. 19. Re. 3. 17.

Ἐλεέω, ῶ, f. ήσω, p. ἠλέηκα, a. 1. ἠλέησα, (fr. same) to pity, commiserate, have compassion on, pass. to receive pity, experience compassion, Mat. 5. 7; 9. 27; 15. 22, et al.; to be favourable or gracious to *any one*, show favour and beneficence towards; pass. to be an object of favour and beneficence, Ro. 9. 15, 16, 18; 11. 30, 31, 32, et al.; spc. to obtain pardon and forgiveness, 1 Ti. 1. 13, 16.

Ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, pity, compassion; alms, almsgiving, charity, Mat. 6. 2, 3, 4. Lu. 11. 41, et al.: *from*

Ἐλεήμων, ονος, ὁ, ἡ, (fr. ἐλεέω) merciful, pitiful, compassionate, Mat. 5. 7. He. 2. 17.

Ἔλεος, ου, ὁ, pity, mercy, compassion, Mat. 9. 13; 12. 7, et al.

Ἔλεος, έος, έους, τό, mercy, compassion, Lu. 1. 50, 78, et al.; meton. benefit *which results from compassion*, kindness, favour conferred, Lu. 1. 54, 58, 72; 10. 37. Ro. 9. 23, et al.

Ἐλευθερία, ας, ἡ, liberty, freedom, 1 Co. 10. 29. Ga. 2. 4, et al.: *from*

Ἐλεύθερος, α, ον, (fr. ἐλεύθειν ὅπου ἐρῶ, to go where one pleases,) free, i. e. free born, inheriting liberty, 1 Co. 12. 13. Ga. 3. 28, et al.; freed, manumitted, Jno. 8. 33. 1 Co. 7. 21, 22; free, exempt from obligation, immunis, Mat. 17. 26. 1 Co. 7. 39, et al.; free, *morally, from the dominion of sin*, &c. Jno. 8. 36. Ro. 6. 20. 1 Pe. 2. 16; not subject to the Mosaic law, Ga. 4. 26: *whence*

Ἐλευθερόω, ῶ, f. ώσω, p. ἠλευθέρωκα, to free, set free, or at liberty, Jno. 8. 32, 36. Ro. 6. 18, 22, et al.

Ἔλευσις, εως, ἡ, (fr. ἔρχομαι) a coming, advent, Ac. 7. 52.

Ἐλεφάντινος, η, ον, (fr. ἔλεφας, an elephant, meton. ivory) ivory, made of ivory, Re. 18. 12.

Ἑλίσσω, v. ττω, f. ξω, to roll, fold up, *as garments; by impl.* to remove, cause to disappear, He. 1. 12.

Ἕλκος, εος, ους, τό, (fr. ἕλκω) a wound whence blood or matter

flows; an ulcer, sore, Lu. 16. 21. Re. 16. 2, 11: *whence*

Ἑλκόω, ῶ, f. ώσω, to ulcerate, exulcerate; pass. to be full of ulcers, Lu. 16. 20.

Ἑλκύω, f. ύσω, a. 1. εἵλκυσα, to draw, drag, Jno. 21. 6, 11. Ac. 16. 19; to draw *a sword*, unsheath, Jno. 18. 10; met. to draw, induce to come, persuade, Jno. 6. 44; 12. 32: *from*

Ἕλκω, imp. εἷλκον, f. ξω, p. χα, to draw, drag, force along with violence, Ac. 21. 30. Ja. 2. 6.

Ἑλλὰς, άδος, ἡ, Hellas, Greece, Ac. 20. 2.

Ἕλλην, ηνος, ὁ, pr. pertaining to or sprung from Greece; a Greek, Ac. 18. 17. Ro. 1. 14; one not a Jew, a pagan, gentile, Ac. 14. 1; 16. 1, 3, et al.; one formerly a pagan, but who has embraced the Jewish religion, i. e. a proselyte Jno. 12. 20. Ac. 17. 4.

Ἑλληνικὸς, ἡ, ὸν, Greek, Grecian, Lu. 23. 38. Re. 9. 11.

Ἑλληνὶς, ίδος, ἡ, a female Greek, Grecian woman; a gentile, pagan, Mar. 7. 26. Ac. 17. 12.

Ἑλληνιστὴς, οῦ, ὁ, (fr. ἑλληνίζω, to imitate the Greeks) pr. one who uses the language and follows the customs of the Greeks; in N. T. a Jew residing out of Palestine and using the Greek language, Ac. 6. 1; 9. 29; a Greek; *others*, a Gentile, Ac. 11. 20.

Ἑλληνιστὶ, adv. Greek, in the Greek language, Jno. 19. 20. Ac. 21. 37.

Ἐλλογέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐνελόγησα, (ἐν & λόγος) to put to one's account, make liable for, Philem. 18; to reckon, impute, Ro. 5. 13.

Ἐλπίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. ἤλπικα, a. 1. ἤλπισα, to hope, expect, Lu. 23. 8; 24. 21, et al.; to repose hope and confidence in, trust, confide, Mat. 12. 21. Jno. 5. 45, et al.: *from*

Ἐλπὶς, ίδος, ἡ, hope, expectation, Ac. 24. 15. Ro. 5. 4, et al.: meton. the object of hope, thing hoped for, Ro. 8. 24. Ga. 5. 5, et al.: the author or source of hope, Col. 1. 27. 1 Ti. 1. 1, et al.; trust, confidence, 1 Pe. 1. 21; confidence, security, ἐπ' ἐλπίδι, securely, in safety, Ac. 2. 26.

Ἐλωΐ, interj. (Syr. אֱלָהִי) Eloi, my God! Mar. 15. 34.

Ἐμαυτοῦ, ῆς, οῦ, recipr. pron. (ἐμοῦ & αὐτοῦ) myself, mei ipsius, Lu. 7. 7. Jno. 5. 31, et al.; ἀπ' ἐμαυτοῦ, of myself, i. e. of my own accord, power, or authority, Jno. 5. 30, et al.

Ἐμβαίνω, a. 2. ἐνέβην, (ἐν & βαίνω) to enter, go on board *a ship*, embark, Mat. 8. 23; 9. 1; 13. 2, et al.

Ἐμβάλλω, f. βαλῶ, (ἐν & βάλλω) to cast into, Lu. 12. 5.

Ἐμβάπτω, f. ψω, (ἐν & βάπτω) to dip in, immerse, Mat. 26. 23, et al.

Ἐμβατεύω, f. εύσω, (ἐν & βατεύω, to tread) pr. to enter; met. to intrude into, pry or inquire into, investigate, Col. 2. 18.

Ἐμβιβάζω, f. άσω, (ἐν & βιβάζω) to cause to enter or embark, put on board, Ac. 27. 6.

Ἐμβλέπω, f. ψω, (ἐν & βλέπω) to view, look on, fix the eyes on, Mat. 19. 26. Mar. 10. 21, 27, et al.; to behold, observe, consider, Mat. 6. 26; to see, discern, Mar. 8. 25. Ac. 22. 11.

Ἐμβριμάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (ἐν & βριμάομαι, to roar, storm) to groan deeply, or be filled with indignation mingled with sorrow, Jno. 11. 33; to charge or forbid strictly and earnestly, Mat. 9. 30. Mar. 1. 43; to express indignation, to censure, blame, upbraid, Mar. 14. 5.

Ἐμέω, ῶ, f. έσω, p. ἤμεκα. At. ἐμήμεκα, to vomit, Re. 3. 16.

Ἐμμαίνομαι, f. ἂμαι, (ἐν & μαίνομαι) to be mad against, be furious towards, Ac. 26. 11.

Ἐμμένω, f. ενῶ, (ἐν & μένω) pr. to remain in one's place; met. to continue firm in, persevere in, Ac. 14. 22. Ga. 3. 10. He. 8. 9.

Ἐμός, ή, όν, (fr. ἐμοῦ, gen. of ἐγὼ) my, mine, meus, a, um, Jno. 7. 16; 8. 37, et al.

Ἐμπαιγμονή, ῆς, ἡ, (fr. ἐμπαίζω) mocking, scoffing, derision, 2 Pe. 3. 3, in some MSS. and later editions.

Ἐμπαιγμός, οῦ, ὁ, mocking, scoffing, scorn, He. 11. 36: *from*

Ἐμπαίζω, f. αίξω, (ἐν & παίζω) to play upon, deride, mock, treat with scorn and contumely, Mat. 20. 19; 27. 29, et al.; by impl. to illude, delude, deceive, Mat. 2. 16: *whence*

Ἐμπαίκτης, ου, ὁ, a mocker, derider, scoffer, 2 Pe. 3. 3. Jude 18.

Ἐμπεριπατέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & περιπατέω) pr. to walk about in a place or among a people; met. to be habitually occupied or conversant with *any one*, remain with, 2 Co. 6. 16.

Ἐμπίμπλημι, v. ἐμπίπλημι, v. ἐμπιπλάω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & πιμπλάω, to fill) to fill, make full; met. to bestow profusely, Ac. 14. 17.

Ἐμπίπτω, f. πεσοῦμαι, (ἐν & πίπτω) to fall into, Mat. 12. 11. Lu. 14. 5; to fall into, be thrown into, or be placed in *certain circumstances*, Lu. 10. 36. 1 Ti. 3. 6, 7; 6. 9. He. 10. 31.

Ἐμπλέκω, f. ξω, (ἐν & πλέκω) pr. to intertwine; met. to implicate, entangle, involve; pass. to be implicated, involved, or to entangle one's self in, 2 Ti. 2. 4. 2 Pe. 2. 20.

Ἐμπλήθω, f. ήσω, (ἐν & πλήθω) to fill, fill up, satiate, satisfy, Lu. 1. 53; 6. 25. Jno. 6. 12; *by impl. pass.* to be recreated, invigorated, Ro. 15. 24.

Ἐμπλοκή, ῆς, ἡ, (fr. ἐμπλέκω) braiding or plaiting *of hair*, 1 Pe. 3. 3.

Ἐμπνέω, f. εύσω, (ἐν & πνέω) to breathe, inspire; met. to be full of, purpose, Ac. 9. 1.

Ἐμπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐν & πορεύομαι) to march, proficiscor; to trade, traffic, follow the business of a merchant, Ja. 4. 13; *by impl.* to make a gain of, deceive for one's own advantage, 2 Pe. 2. 3: *whence*

Ἐμπορία, ας, ἡ, merchandize, traffic, trade, Mat. 22. 5.

Ἐμπόριον, a mart, market-place, emporium; meton. traffic, Jno. 2. 16.

Ἔμπορος, ου, ὁ, pr. a traveller, viator; in N. T. a merchant, trader, one who travels about for traffic, Mat. 13. 45. Re. 18. 3, 11, 15, 23.

Ἐμπρήθω, f. σω, (ἐν & πρήθω, to burn) to set on fire, burn, Mat. 22. 7.

Ἔμπροσθεν, adv. before, in front of, in advance of, Lu. 19. 4. Phi. 3. 14; before, in the presence of, Mat. 5. 24; 23. 13; before, previous to, Jno. 1. 15, 27, 30, *where others*, before, in preference to; *fr. the Heb. used with its genitive instead of a dative, where any thing is said to be an object of purpose or of complacency* before *any one*, *instead of* to *him*, Mat. 11. 26; 18. 14, et al.

Ἐμπτύω, f. ύσω, (ἐν & πτύω) to spit upon, Mat. 26. 67; 27. 30, et al.

Ἐμφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τό, -ές, (ἐν & φαίνω) apparent, conspicuous, obvious to the sight, Ac. 10. 40; met. manifest, known, comprehended, Ro. 10. 20: *whence*

Ἐμφανίζω, f. ίσω, a. 1. ἐνεφάνισα, to cause to appear or be

seen; pass. to appear, be seen openly, Mat. 27. 53. Jno. 14. 21, 22; *with ὑπέρ τινος*, to appear for or in behalf of any one, i. e. to intercede for, plead the cause of any one, He. 9. 24; *with κατά τινος*, to appear against any one, Ac. 24. 1; 25. 2, 15; to manifest, make known, signify, declare, Ac. 23. 15, 22. He. 11. 14.

Ἔμφοβος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & φόβος) in fear, afraid, terrified, affrighted, Lu. 24. 5, 37. Ac. 10. 4; 22. 9, et al.

Ἐμφυσάω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & φυσάω, to breathe) to blow or breathe upon, inspire, Jno. 20. 22.

Ἔμφυτος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & φυτός) implanted, ingrafted, infixed, Ja. 1. 21.

Ἐν, prep. *as referring to place*, in, at, Mat. 2. 1; 2. 19; in, among, Mat. 9. 33. Lu. 7. 16; at, by, near to, Lu. 13. 4. Ro. 8. 34; in the presence of, before, Mat. 9. 35. 1 Ti. 4. 15; *as denoting state or condition*, in, Mat. 16. 27; 25. 31; *as referring to dress or clothing*, in, Mat. 6. 29; 7. 15; *as referring to time*, when, in, at, Mat. 2. 1; 3. 1; in the mean time, then, Lu. 12. 1; while, as, when, Mat. 13. 4. Lu. 1. 8; after, when, Lu. 9. 36; 11. 37; in, within, Mat. 27. 40. Mar. 15. 29; with, together with, attended by, Mar. 5. 2. Lu. 14. 31; by, through, by means of, Mat. 9. 34; 13. 2; by, through, by the example of, Ac. 4. 2; 1 Co. 4. 6; with, by, in, *denoting cause, manner, or instrument*, Mat. 3. 11; 22. 37. Lu. 14. 34; by, through, *in oaths*, Mat. 5. 34, 35; according to, in conformity with, Jno. 3. 21; as to, in respect to, in reference to, about, concerning, Lu. 16. 15; on account of, because of, for the sake of, Mat. 6. 7. Ac. 7. 29; *with its dative, it forms a periphrasis for a noun, adjective, participle or adverb*, Lu. 4. 32. Ga. 1. 22. Mat. 22. 16; for εἰς, into, in, among, throughout, Mat. 9. 31; 10. 16. Mar. 1. 16; to, towards, into, Mar. 5. 30. Lu. 1. 17; to, in order to, 1 Co. 7. 15; to, towards, *denoting disposition of mind*, 2 Co. 8. 7; to, up to, about, *of number*, Ac. 7. 14; *used for the dative simply*, Ac. 4. 12. 1 Co. 2. 6. 2 Co. 4. 3, et al. freq.

Ἐναγκαλίζομαι, f. ίσομαι, (ἐν & ἀγκάλη) to take into or embrace in one's arms, Mar. 9. 36; 10. 16.

Ἐνάλιος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & ἅλς) marine, living in the sea, Ja. 3. 7.

Ἔναντι, adv. (ἐν & ἀντί) before, in the presence of, Lu. 1. 8.

Ἐναντίον, adv. (pr. neut. of ἐναντίος) before, in the presence of, Mar. 2. 12. Lu. 20. 26. Ac. 8. 32; *by impl.* with, Ac. 7. 10; *fr. the Heb.* with τοῦ Θεοῦ, *as an intensive expression*, Lu. 24. 19.

Ἐναντίος, α, ον, (ἐν & ἀντί) opposite to, over against, Mar. 15. 39; contrary, *as the wind*, Mat. 14. 24; of a contrary mind, adverse, hostile, Tit. 2. 8; ἐναντία πράσσειν, to act against, annoy, injure, Ac. 28. 17, et al.

Ἐνάρχομαι, f. ξομαι, (ἐν & ἄρχομαι) to begin, commence, Ga. 3. 3. Phi. 1. 6.

Ἔνατος, *see* ἔννατος.

Ἐνδεής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ἐν & δέω) indigent, poor, needy, Ac. 4. 34.

Ἔνδειγμα, ατος, τό, a token, evidence, proof, 2 Th. 1. 5: *from*

Ἐνδείκνυμι, f. δείξομαι, (mid. fr. ἐνδείκνυμι, to show, demonstrate, fr. ἐν & δείκνυμι) to show, exhibit, make manifest, demonstrate, declare by words and deeds, Ro. 2. 15; 9. 17, et al.; *by impl.* to manifest towards, do to, perform, 2 Ti. 4. 14: *whence*

Ἔνδειξις, εως, ἡ, the act of pointing out, *pr. with the finger*; met. manifestation, public declaration, Ro. 3. 25, 26; a token, sign, demonstration, evidence, proof, i. q. ἔνδειγμα, 2 Co. 8. 24. Phi. 1. 28.

*Ἕνδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, (εἷς, ἓν & δέκα) eleven, Mat. 28. 16. Mar. 16. 14, et al.: *whence*

Ἐνδέκατος, άτη, ατον, eleventh, Mat. 20. 6, 9. Re. 21. 20.

Ἐνδέχομαι, f. δέξομαι, (ἐν & δέχομαι) to take upon one's self, admit; *impers.* ἐνδέχεται, it is admissible, i. e. it is possible, Lu. 13. 33.

Ἐνδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & δῆμος) pr. to be among one's own people, be at home; in N. T. to be in any place, be present, 2 Co. 5. 6, 8, 9.

Ἐνδιδύσκω, & ἐνδιδύσκομαι, fr. ἐνδύω) to put on, clothe one's self with, Lu. 8. 27; 16. 19. & Mar. 15. 17, in some MSS.

*Ἔνδικος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & δίκη) just, righteous, Ro. 3. 8. He. 2. 2.

Ἐνδόμησις, εως, ἡ, (ἐν & δομέω, to build, fr. δέμω) a building, structure, Re. 21. 18.

Ἐνδοξάζω, f. άσω, (ἐν & δοξάζω) to glorify, render conspicuous and illustrious; pass. to be glorified, be rendered conspicuous and illustrious, be exalted by praise and adoration, 2 Th. 1. 10, 12.

*Ἔνδοξος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & δόξα) glorious, honoured, respected, noble, 1 Co. 4. 10; honourable, distinguished, memorable, extraordinary, Lu. 13. 17; splendid, gorgeous, Lu. 7. 25; met. pure, untarnished, Ep. 5. 27.

*Ἔνδυμα, ατος, τὸ, (fr. ἐνδύω) clothing, vesture, raiment, a garment, Mat. 6. 25, 28; 22. 11. 12, et al.; an outer garment, cloak, mantle, for ἱμάτιον, Mat. 3. 4.

Ἐνδυναμόω, ῶ, f. ώσω, (ἐν & δυναμόω) to render strong, strengthen; pass. to acquire strength, be invigorated, be strong, Ac. 9. 22. Ep. 6. 10. He. 11. 34, et al.

Ἐνδύνω, v. ἐνδύω, f. ύσω, (ἐν & δύω) to enter, 2 Ti. 3. 6; to put on, clothe, invest, array; pass. or mid. to be clothed or clothe one's self, Mat. 22. 11; 27. 31, et al.; trop. to assume a new body or character, 1 Co. 15. 53, 54. Ep. 4. 24. Col. 3. 10; met. to be intimately conjoined with *any one*, Ro. 13. 14. Ga. 3. 27; to indue, furnish, supply with; & mid. to supply one's self with, or, being furnished with, to stand in constant readiness to exercise one's self, Lu. 24. 49. Ro. 13. 12, et al.: *whence*

*Ἔνδυσις, εως, ἡ, a putting on, or wearing *of clothes*, 1 Pe. 3. 3.

Ἐνέδρα, ας, ἡ, (ἐν & ἕδρα) pr. a sitting down in any place; an ambush, ambuscade, or lying in wait, Ac. 23. 16; 25. 3: *whence*

Ἐνεδρεύω, f. εύσω, a. 1. ἐνήδρευσα, to lie in wait or ambush, Lu. 11. 54. Ac. 23. 21.

*Ἔνεδρον, ου, τὸ, i. q. ἐνέδρα, *for which it occurs in the earlier editions*, Ac. 23. 16.

Ἐνειλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & εἰλέω) to inwrap, envelope, Mar. 15. 46.

*Ἔνειμι, (ἐν & εἰμὶ) to be in or within; [κατὰ] τὰ ἐνόντα, according to your means, Lu. 11. 41.

*Ἕνεκα, v. ἕνεκεν, & εἵνεκα, v. εἵνεκεν, adv. on account of, for the sake of, by reason of, Mat. 5. 10, 11; 10. 18, 39, et al.; in respect to, in regard of, 2 Co. 3. 10.

Ἐνέργεια, ας, ἡ, (fr. ἐνεργής) energy, efficacy, power, Phi. 3. 21. Col. 2. 12; active energy, efficiency, operation, Ep. 4. 16. Col. 1. 29, et al.

Ἐνεργέω, ῶ, f. ήσω, p. ἐνήργηκα, a. 1. ἐνήργησα, & mid. ἐνεργέομαι, (fr. same) to exert one's energies, act, operate, Mat. 14. 2. Mar. 6. 14; to effect, accomplish, produce, Ep. 1. 11. Phi 2. 13, et al.; part. ἐνεργούμενος, efficient, strenuous, fervent, Ja. 5. 16: *whence*

Ἐνέργημα, ατος, τὸ, an effect, thing effected, 1 Co. 12. 6; operation, the faculty of effecting or performing, 1 Co. 12. 10.

Ἐνεργὴς, έος, ῦς, ὁ, ἡ, (ἐν & ἔργον) efficient, energetic, operative, He. 4. 12. Phile. 6; adapted to accomplish *any thing*, effectual, 1 Co. 16. 9.

Ἐνευλογέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & εὐλογέω) to bless, render happy, Ac. 3. 25. Ga. 3. 8.

Ἐνέχω, f. ξω, (ἐν & ἔχω) to hold, retain, i. e. to coerce, subject, pass. Ga. 5. 1; ἐνέχειν τινί, to have at *any one*, i. e. to have resentment against, be angry, Mar. 6. 19. Lu. 11. 53.

Ἐνθάδε, adv. (ἔνθα) here, there, fr. ἐν, & δε an enclitic intensive particle) here, in this place, Lu. 24. 41. Ac. 16. 28; hither, to this place, Jno. 4. 15, 16, et al.; there, in that place, Ac. 10. 18.

Ἔνθεν, adv. (fr. ἔνθα) hence, from this place, Lu. 16. 26, in some MSS.

Ἐνθυμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, p. ἐντεθύμημαι, (ἐν & θυμὸς) to have or revolve in one's mind, think of, meditate on, Mat. 1. 20; 9. 4. Ac. 10. 19: *whence*

Ἐνθύμησις, εως, ἡ, thought, cogitation, reflection, Mat. 9. 4; 12. 25. He. 4. 12; the result of thought, invention, ingenuity, device, Ac. 17. 29.

Ἔνι, (contr. for ἔνεστι, fr. ἔνειμι) impers. there is in, there is, Ga. 3. 28, ter. Col. 3. 11. Ja. 1. 17.

Ἐνιαυτὸς, οῦ, ὁ, (ἐν ἑαυτῷ εἶσι, it goes or returns upon itself) a year, Jno. 11. 49, 51; 18. 13, et al.; καιροὶ καὶ ἐνιαυτοὶ, i. e. *by Hendiadys*, annual seasons, anniversaries, Ga. 4. 10.

Ἐνίστημι, f. ἐνστήσω, (ἐν & ἵστημι) to place in or upon; to stand near, be at hand, impend, 2 Th. 2. 2. 2 Ti. 3. 1; perf. part. ἐνεστηκὼς, κυῖα, κος, Ion. ἐνεσταὼς, contr. ἐνεστὼς, ῶσα, ὼς, present, now existing, Ro. 8. 38. 1 Co. 3. 22, et al.

Ἐνισχύω, f. ύσω, (ἐν & ἰσχύω) to strengthen, impart strength and vigour, Lu. 22. 43; to gain, acquire, or recover strength and vigour, be strengthened, Ac. 9. 19.

Ἔννατος, v. ἔνατος, άτη, ον, ninth, Mat. 20. 5. Re. 21. 20, et al.: *from*

Ἐννέα, οἱ, αἱ, τὰ, nine, Lu. 17. 17.

Ἐννενήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (fr. ἐννέα & ηκοντα, a termination of decimal numbers) ninety.

Ἐννενηκονταεννέα, οἱ, αἱ, τὰ, (fr. two preced.) ninety-nine, Mat. 18. 12, 13. Lu. 15. 4, 7.

Ἐννεὸς, ὰ, ὸν, (& ἐνεὸς for ἀνεὸς, fr. ἄναυος, fr. α & αὔω, to cry) dumb, speechless, *sc. from terror and amazement*, Ac. 9. 7.

Ἐννεύω, f. εύσω, (ἐν & νεύω) to nod, beckon, signify by a nod, make signs with the head, Lu. 1. 62.

Ἔννοια, ας, ἡ, (ἐν & νοέω, fr. νόος) notion, idea; thought, purpose, intention, He. 4. 12. 1 Pe. 4. 1.

Ἔννομος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & νόμος) subject to or under a law, obedient to a law, 1 Co. 9. 21; legal, lawful, conformable to law, Ac. 19. 39.

Ἔννυχος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & νὺξ) nocturnal; *neut.* ἔννυχον *for* κατὰ τὸν ἔννυχον χρόνον, in the night, by night, Mar. 1. 35.

Ἐνοικέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & οἰκέω) to dwell in, inhabit, Lev. 26. 32, LXX.; met. Ro. 8. 11. 2 Ti. 1. 14. 2 Co. 6. 16; met. to exist in, abide or continue in, Col. 3. 16.

Ἑνότης, τητος, ἡ, (fr. εἷς, ἑνὸς) unity, union, concord, Ep. 4. 3, 13.

Ἐνοχλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & ὀχλέω) to excite a tumult, disturb, occasion trouble in or to, He. 12. 15.

Ἔνοχος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ἐνέχω) bound, subject to, or a subject of, He. 2. 15; obnoxious, subject, liable, exposed to, Mat. 5. 21, 22; 26.

66. Mar. 3. 29; 14. 64; guilty, justly chargeable with offence or sin, 1 Co. 11. 27. Ja. 2. 10.

"Ενταλμα, ατος, τὸ, (fr. ἐντέλλομαι) a precept, commandment, ordinance, Mat. 15. 9. Mar. 7. 7. Col. 2. 22.

'Ενταφιάζω, f. άσω, p. ἐντεταφίακα, (ἐν & ταφὴ fr. θάπτω) to prepare for burial, regulate the ἐντάφια, i. e. things pertaining to sepulture, *among the Jews the enveloping of the body in linen with spices and unguents*, Mat. 26. 12. Jno. 19. 40: *whence*

'Ενταφιασμὸς, οῦ, ὁ, the preparation of a corpse for burial, Mar. 14. 8. Jno. 12. 7.

'Εντέλλομαι, f. τελοῦμαι, a. 1. ἐνετειλάμην, p. ἐντέτολα, p. pass. ἐντέταλμαι, (ἐν & τέλλω, to charge, command) to charge, command, direct, Mat. 4. 6; 15. 4; 17. 9, et al.; to direct by way of sufferance, Mat. 19. 7. Mar. 10. 3; ἐντέλλομαι διαθήκην, for διατίθημι διαθήκην, to enjoin a covenant upon, or make a covenant with, *any one*, He. 9. 20.

'Εντεῦθεν, adv. (i. q. ἔνθεν, fr. ἔνθα & θεν, an adverbial termination) hence, from this place, Mat. 17. 20. Lu. 4. 9, et al.; ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, hence and hence, i. e. on each side, Re. 22. 2; hence, from this cause, Ja. 4. 1.

"Εντευξις, εως, ἡ, (fr. ἐντυγχάνω) pr. access, audience; *by impl.* address, prayer, supplication, intercession, 1 Ti. 2. 1; thanksgiving, 1 Ti. 4. 5.

"Εντιμος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & τιμὴ) honoured, estimable, dear, Lu. 7. 2; 14. 8. Phi. 2. 29; highly esteemed, precious, costly, 1 Pe. 2. 4, 6.

'Εντολὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἐντέλλομαι) a precept, commandment, law, Mat. 5. 19; 15. 3, 6; instruction in one's duties, 1 Ti. 6. 14. 2 Pe. 2. 21; a command, direction, Jno. 10. 18. Ac. 17. 15; an edict, Jno. 11. 57; a direction by way of sufferance, Mar. 10. 5; a commission, instructions committed to any one to be proclaimed, a charge, Jno. 12. 49, 50, et al.

'Εντόνως, adv. (fr. ἐντείνω) strenuously, with violent exertion, vehemently, Lu. 23. 10, in some MSS.

'Εντόπιος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & τόπος) i. q. ἔντοπος, one who lives in any place, an inhabitant, citizen, Ac. 21. 12.

'Εντὸς, adv. (fr. ἐν) in, within, Lu. 17. 21; τὸ ἐντὸς, the interior, inside, Mat. 23. 26.

'Εντρέπω, f. ψω, (ἐν & τρέπω) pr. to turn one back upon himself; hence, to excite shame in *any one*, put to shame, make ashamed; pass. to be ashamed, be suffused with shame, 1 Co. 4. 14. 2 Th. 3. 14; mid. to revere, reverence, regard with respect and reverence, Mat. 21. 37. Mar. 12. 6, et al.

'Εντρέφω, f. ἐνθρέψω, (ἐν & τρέφω) to nourish in, bring up or educate in; *and by impl.* to imbue, 1 Ti. 4. 6.

"Εντρομος, ου, ὁ, ἡ, (ἐν & τρόμος) agitated with fear, trembling, terrified, Ac. 7. 32; 16. 29. He. 12. 21.

'Εντροπὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἐντρέπω) shame, reproach, 1 Co. 6. 5; 15. 34.

'Εντρυφάω, ῶ, f. ήσω, (ἐν & τρυφάω) to live luxuriously, riot, banquet, revel, 2 Pe. 2. 13.

'Εντυγχάνω, f. τεύξομαι, (ἐν & τυγχάνω) to fall in with, meet; to come to *any one for the purpose of making supplication or complaint*, address or apply to any one on account of another, Ac. 25. 24; *by synecd. with* ὑπὲρ τινος, to intercede for any one, plead the cause of, or support or assist any one, Ro. 8. 27, 34. He. 7. 25; *with* κατά τινος, to intercede against any one, i.e. to accuse, complain of, Ro. 11. 2.

'Εντυλίσσω, v. ττω, f. ξω, p. ἐντετύλιχα, (ἐν & τυλίττω, to

roll, wrap round) to wrap up in, inwrap, envelope, Mat. 27. 59. Lu. 23. 53; to wrap up, roll or fold together, Jno. 20. 7.

'Εντυπόω, ῶ, f. ώσω, (ἐν & τυπόω, to form, fr. τύπος) to impress any figure, instamp, engrave, 2 Co. 3. 7.

'Ενυβρίζω, f. ίσω, (ἐν & ὕβρις) to treat or injure contumeliously, contemn, He. 10. 29.

'Ενυπνιάζω, f. άσω, & ἐνυπνιάζομαι, to dream, i. e. to receive some supernatural impression or information in a dream, Ac. 2. 17; to cherish vain opinions, Jude 8: *from*

'Ενύπνιον, ου, τὸ, (pr. neut. of ἐνύπνιος, presented during sleep, fr. ἐν & ὕπνος) & i. q. τὸ ἐνύπνιον εἶδος, a vision during sleep, dream, i. e. a supernatural suggestion or impression received during sleep, Ac. 2. 17.

'Ενώπιον, adv. v. prep. (pr. neut. of ἐνώπιος, in sight or front, fr. ἐν & ὠπί, dat. of ὤψ) before, i. e. in the presence of, Lu. 5. 25; 8. 47; in front of, Re. 4. 5, 6; *spoken of time*, before, Lu. 1. 17; with. Ac. 10. 31. Re. 16. 19; *fr. the Heb. it stands with its genitive for a simple dative*, Lu. 24. 11. Ac. 6. 5; judice aliquo, in the sight or judgment of, Lu. 1. 15. Ac. 4. 19; *for* εἰς, towards, against, Lu. 15. 18, 21; to, unto, Ac. 9. 15, et al.

'Ενωτίζομαι, f. ίσομαι, At. ιοῦμαι, a. 1. ἐνωτισάμην, (ἐν & οὖς,) to give ear, listen, hearken to, Ac. 2. 14.

'Εξ, see ἐκ.

"Εξ, οἱ, αἱ, τὰ, six, Mat. 17. 1. Mar. 9. 2, et al.

'Εξαγγέλλω, f. γελῶ, (ἐξ & ἀγγέλλω) pr. to announce to those without what is done within; to declare abroad, publish, celebrate, 1 Pe. 2. 9.

'Εξαγοράζω, f. άσω, (ἐξ & ἀγοράζω) to buy from, redeem, set free, Ga. 3. 13; mid. pr. to redeem for one's self or one's own use; *by impl.* to use, employ, Ep. 5. 16. Col. 4. 5.

'Εξάγω, f. ξω, (ἐξ & ἄγω) to bring or lead forth, conduct out of, Mar. 8. 23; 15. 20. Lu. 24. 50, et al.

'Εξαιρέω, ῶ, f. ήσω, a. 2. ἐξεῖλον, (ἐξ & αἱρέω) to take or pluck out, extract, tear out, Mat. 5. 29; 18. 9; to take out of, select, choose, mid. Ac. 26. 17; met. to rescue, deliver, Ac. 7. 10, 34; 12. 11; 23. 27. Ga. 1. 4.

'Εξαίρω, f. αρῶ, (ἐξ & αἴρω) pr. to take up and carry off; to take out or away, remove, i. e. excommunicate, 1 Co. 5. 2, 13.

'Εξαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & αἰτέω) to ask for, require, demand, Lu. 22. 31.

'Εξαίφνης, adv. (ἐξ & αἴφνης, i. q. ἀφανῶς, v. ἀφανής) suddenly, unexpectedly, Mar. 13. 36. et al.

'Εξακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & ἀκολουθέω) to follow, i. e. to imitate, 2 Pe. 2. 2, 15; to observe as a guide, use, employ, 2 Pe. 1. 16.

'Εξακόσιοι, αι, α, (ἓξ & ἑκατὸν) six hundred, Re. 13. 18; 14. 20.

'Εξαλείφω, f. ψω, (ἐξ & ἀλείφω) pr. to remove or wipe off ointment; *hence*, to wipe off or away, Re. 7. 17; 21. 4; to blot out, obliterate, expunge, Col. 2. 14. Re. 3. 5; *in the sense of* pardoning, Ac. 3. 19.

'Εξάλλομαι, f. αλοῦμαι, (ἐξ & ἅλλομαι) to leap or spring up or forth, Ac. 3. 8.

'Εξανάστασις, εως, ἡ, (ἐξ & ἀνάστασις) a rising up; a resurrection from *the dead*, Phi. 3. 11.

'Εξανατέλλω, f. τελῶ, (ἐξ & ἀνατέλλω) to rise up, sprout, spring up or forth, Mat. 13. 5. Mar. 4. 5.

Ἐξανίστημι, f. ἐξαναστήσω, a. 2. **ἐξανέστην**, (ἐξ & ἀνίστημι) to cause to rise up, raise up; *and fr. the Heb.* to cause to exist, i. e. to procreate, Mar. 12. 19. Lu. 20. 28; to rise up from, stand forth, Ac. 15. 5.

Ἐξαπατάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & ἀπατάω) to seduce from *the right way*, i. e. deceive, delude, beguile, Ro. 7. 11; 16. 18. 1 Co. 3. 18, et al.

Ἐξάπινα, adv. (fr. ἐξαίφνης) suddenly, immediately, unexpectedly, Mar. 9. 8.

Ἐξαπορέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐξ & ἀπορέομαι) to be in the utmost perplexity, be utterly at a loss, to despair, 2 Co. 1. 8; 4. 8.

Ἐξαποστέλλω, f. στελῶ, (ἐξ & ἀποστέλλω) to send, send out or forth, *as an agent*, &c. Ac. 7. 12; 9. 30; met. to give, impart, bestow, Ga. 4. 6; to send away, dismiss, Lu. 1. 53, et al.

Ἐξαρτίζω, f. ίσω, p. ἐξήρτικα, (ἐξ & ἀρτίζω) to perfect, complete, spend *time*, Ac. 21. 5; pass. to be completely furnished, fitted or prepared, 2 Ti. 3. 17.

Ἐξαστράπτω, f. ψω, (ἐξ & ἀστράπτω) pr. to lighten; *hence*, to shine, glisten, be splendid, Lu. 9. 29.

Ἐξαυτῆς, adv. (ἐξ αὐτῆς, sc. ὥρας) lit. from that very time or hour; presently, instantly, immediately, Mar. 6. 25. Ac. 10. 33; 11. 11, et al.

Ἐξεγείρω, f. γερῶ, (ἐξ & ἐγείρω) to excite, arouse *from sleep*; to raise up *from the dead*, 1 Co. 6. 14; to raise up, cause to exist, Ro. 9. 17; *others*, to preserve alive.

Ἔξειμι (ἐξ & εἰμί) to be lawful, right; **ἔξεστι**, *impers.* licet, it is lawful, it is permitted, Mat. 12. 2, 4, 10, 12, et al.; *part.* **ἐξόν**, lawful, Ac. 2. 29. 2 Co. 12. 4.

Ἔξειμι, (ἐξ & εἶμι) to go out or forth, Ac. 13. 42; to depart, Ac. 17. 15; 20. 7; ἐπὶ τὴν γῆν, to get to land, sc. *from the water*, Ac. 27. 43.

Ἐξελέγχω, f. ξω, (ἐξ & ἐλέγχω) to convince or convict of error, *by impl.* to punish, Jude 15.

Ἐξέλκω, f. ξω, (ἐξ & ἕλκω) to draw or drag out; met. to withdraw, allure, hurry away, Ja. 1. 14.

Ἐξέραμα, ατος, τό, (fr. ἐξεράω, to vomit, fr. ἐξ & ἐράω, to empty) vomit, 2 Pe. 2. 22.

Ἐξερευνάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & ἐρευνάω) to search or inquire diligently, examine closely, 1 Pe. 1. 10.

Ἐξέρχομαι, f. ἐξελεύσομαι, (ἐξ & ἔρχομαι) to go or come out of *a place*, Mat. 5. 26; 8. 34; to depart, Mar. 6. 12; to go out, be cast out, Mat. 8. 32. Mar. 7. 29; to shine forth, Mat. 24. 27; to emanate, flow out, Mar. 5. 30. Lu. 6. 19; to spread abroad, be propagated, Mat. 9. 26. Mar. 1. 28; *with* ἐκ τῆς χειρός τινος, to escape, Jno. 10. 39; to disappear, vanish, Ac. 16. 19; to go or come forth, proceed from, Mat. 8. 28; to crawl forth, Ac. 28. 3; to arise, proceed from, Mat. 15. 18, 19; to go abroad, be promulgated, Lu. 2. 1; to be sent forth, or come from, Mar. 1. 38. Jno. 8. 42; *fr. the Heb. with* ἐκ τῆς ὀσφύος τινός, to come forth from the loins of any one; i. e. to derive one's origin from any one, He. 7. 5; ἐκ μέσου τινῶν, to go out from any one, i. e. to separate one's self from any one, 2 Co. 6. 17; et al.

Ἐξετάζω, f. άσω, (ἐξ & ἐτάζω, to inquire, examine) to inquire by interrogation, examine strictly, Mat. 2. 8; 10. 11; *by synecd.* to interrogate, ask, Jno. 21. 12.

Ἐξηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐξ & ἡγέομαι) to be a leader or chief; in N. T. to declare, i. e. to tell, narrate, recount, Lu. 24. 35. Ac. 10. 8; et al.; to make known, Jno. 1. 18.

'Εξήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (fr. ἕξ) sixty, Mat. 13. 8, 23, et al.

'Εξῆς, adv. (pr. gen. of obs. ἑξή, series, order, succession, fr. ἔχομαι, to follow closely, adhere to) successively, in order; *as an adj.* ὁ, ἡ, τὸ ἑξῆς, following in order, next, Lu. 7. 11; 9. 37, et al.

'Εξηχέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & ἠχέω) to sound forth, or abroad, i. e. to propagate, *pass.* 1 Th. 1. 8.

*Ἕξις, εως, ἡ, (fr. ἔχω) habit *of body*, state; state of mind acquired by long exercise and experience, practice, use, He. 5. 14.

'Εξίστημι, f. ἐκστήσω, a. 1. ἐξέστησα, (ἐξ & ἵστημι) to remove, throw out of *any state*; to amaze, astonish, fill with wonder, Lu. 24. 22. Ac. 8. 9; to be amazed, astonished, filled with wonder, Mat. 12. 23. Mar. 2. 12, et al.; to be out of one's mind, be in a state of mental aberration, Mar. 3. 21; to be extravagant, sc. *in speaking of one's self*, 2 Co. 5. 13.

'Εξισχύω, f. ύσω, (ἐξ & ἰσχύω) to be fully able, Ep. 3. 18.

*Ἔξοδος, ου, ἡ, (ἐξ & ὁδὸς) an exit, passage out of *any place*; in N. T. a going out, departure, He. 11. 22; met. a departure from life, decease, death, Lu. 9. 31. 2 Pe. 1. 15.

'Εξολοθρεύω, f. εύσω, (ἐξ & ὀλοθρεύω) to destroy utterly, exterminate, Ac. 3. 23.

'Εξομολογέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & ὁμολογέω) to promise, i. e. to confess one's self bound, Lu. 22. 6; mid. to confess, Mat. 3. 6; to profess openly, Phi. 2. 11. Re. 3. 5; to praise, celebrate, Mat. 11. 25. Lu. 10. 21, et al.

Ἐξορκίζω, f. ίσω, (ἐξ & ὁρκίζω) pr. to exact an oath from *any one*; to adjure, Mat. 26. 63: *whence*

'Εξορκιστὴς, οῦ, ὁ, pr. one who exacts an oath from another; in N. T. an exorcist, i. e. one who by various kinds of incantations, &c. pretended to expel demons, Ac. 19. 13.

'Εξορύσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐξ & ὀρύσσω) to dig out or through, force up, Mar. 2. 4; to dig or pluck out, met. Ga. 4. 15.

'Εξουδενόω, see 'Εξουθενόω.

'Εξουθενέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ & οὐθεν, i. q. οὐδεὶς, οὐδὲν) to make light of, set at nought, i. e. despise, contemn, treat with contempt and scorn, Lu. 18. 9, et al.; to neglect, disregard, 1 Th. 5. 20; ἐξουθενημένος, abject, contemptible, 2 Co. 10. 10; *by impl.* to reject with contempt, Ac. 4. 11.

'Εξουθενόω, ῶ, f. ώσω, same as preceding, *pass.* Mar. 9. 12.

'Εξουσία, ας, ἡ, (fr. ἔξειμι) power, i. e. the power, ability, or faculty of doing any thing, Mat. 9. 8; 10. 1; the power of doing as one pleases, liberty, licence, Jno. 10. 18. Ac. 5. 4; power vested in any one, authority, rule, dominion, jurisdiction, Mat. 8. 9; 28. 18; meton. one who possesses power and authority, a prince, chief, Lu. 12. 11. 1 Co. 15. 24. Ep. 1. 21; right, authority, full power, Mat. 9. 6; 21. 23; dignity, privilege, prerogative, Jno. 1. 12; meton. what is in one's power, property, goods, wealth, 1 Co. 9. 12; an emblem of power, honour and dignity, i. e. a veil, 1 Co. 11. 10, et al.: *whence*

'Εξουσιάζω, f. άσω, p. ἐξουσίακα, to have or exercise power or authority over *any one*, Lu. 22. 25. 1 Co. 7. 4, bis; *pass.* to be under the authority of, be subject to, 1 Co. 6. 12.

'Εξοχὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἐξέχω, to be prominent) pr. prominency, any thing prominent, a point, corner, &c.; in N. T. eminence, distinction, reputation, Ac. 25. 23.

'Εξυπνίζω, f. ίσω, to awake, arouse *from sleep*, Jno. 11. 11: *from*

*Ἔξυπνος, ου, ὁ, ἡ, (ἐξ & ὕπνος) awake, aroused *from sleep*, Ac. 16. 27.

*Ἔξω, adv. (fr. ἐξ) without, out of doors, Mat. 12. 46, 47; ὁ, ἡ, τὸ ἔξω, outer, external, foreign, Ac. 26. 11. 2 Co. 4. 16; met. not belonging to one's school or community, Mar. 4. 11. 1 Co. 5. 12, 13; out, away, i. e. from a place or person, Mat. 5. 13; 13. 48; *as a prep.* out of, Mat. 5. 10; *used pleonastically* after various verbs, Mat. 21. 17, 39, et al.: *whence*

*Ἔξωθεν, adv. outwardly, externally, Mat. 23. 27, 28. Mar. 7. 15; ὁ, ἡ, τὸ ἔξωθεν, outer, external, Mat. 23. 25. Lu. 11. 39; met. τὸ ἔξωθεν, the exterior *of a man*, i. e. the body, Lu. 11. 40; οἱ ἔξωθεν, those who do not belong to the Christian community, 1 Ti. 3. 7, et al.

Ἐξωθέω, ῶ, f. ήσω, & ἐξώθω, f. ώσω, (ἐξ & ὠθέω, v. ὤθω) to expel, drive out, Ac. 7. 45; to propel, urge forward, Ac. 27. 39.

*Ἐξώτερος, α, ον, (comp. of ἔξω) outer, exterior, external, Mat. 8. 12; 22. 13; 25. 30.

Ἑορτάζω, f. άσω, to keep a feast, celebrate a festival, 1 Co. 5. 8: *from*

Ἑορτὴ, ῆς, ἡ, a solemn feast, public festival, holyday, Lu. 2. 41; 22. 1. Jno. 13. 1; *spc. spoken of* the passover, Mat. 26. 5; 27. 15, et al.

Ἐπαγγελία, ας, ἡ, annunciation, 2 Ti. 1. 1; a promise, act of promising, Ac. 13. 23, 32; 23. 21; meton. the thing promised, promised favour and blessing, Lu. 24. 49. Ac. 1. 4, et al.: *from*

Ἐπαγγέλλω, f. ελῶ, (ἐπὶ & ἀγγέλλω) to declare, announce; mid. to promise, undertake, pledge one's self for, Mar. 14. 11. Ro. 4. 21, et al.; to profess, follow, 1 Ti. 2. 10: *whence*

Ἐπάγγελμα, ατος, τὸ, a promise, 2 Pe. 3. 13; meton. promised favour or blessing, 2 Pe. 1. 4.

Ἐπάγω, f. άξω, (ἐπὶ & ἄγω) to bring upon, cause to come upon, 2 Pe. 2. 1, 5; met. to cause to be imputed or attributed to, Ac. 5. 28.

Ἐπαγωνίζομαι, f. ίσομαι, (ἐπὶ & ἀγωνίζομαι) to contend strenuously, strive earnestly, Jude 3.

Ἐπαθροίζω, f. οίσω, (ἐπὶ & ἀθροίζω, to gather together) to collect; mid. to assemble, congregate, crowd together or upon, Lu. 11. 29.

Ἐπαινέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ & αἰνέω) to praise, commend, applaud, Lu. 16. 8. Ro. 15. 11. 1 Co. 11. 2, 17, 22, *bis.*

*Ἔπαινος, ου, ὁ, (ἐπὶ & αἶνος) praise, applause, honour paid, Ro. 2. 29. 2 Co. 8. 18, et al.; meton. ground or reason of praise or commendation, Phi. 4. 8; *by impl.* reward, Ro. 13. 3. 1 Pe. 2. 14; retribution, recompense, 1 Co. 4. 5.

Ἐπαίρω, f. αρῶ, to lift up, raise, elevate; to hoist, Ac. 27. 40; *with* τὴν φωνὴν, to lift up the voice, i. e. to speak in a loud voice, Lu. 11. 27; *with* τὰς χεῖρας, to lift up the hands, i. e. *by impl.* to offer prayer, Lu. 24. 50. 1 Ti. 2. 8; *with* τοὺς ὀφθαλμοὺς, to lift up the eyes, i. e. to look, Mat. 17. 8; *with* τὴν κεφαλὴν, to lift up the head, i. e. to be encouraged, animated, Lu. 21. 28; *with* τὴν πτέρναν, to lift up the heel, i. e. to attack, assault; or, to seek one's overthrow or destruction, Jno. 13. 18; to take, or bear upwards, Ac. 1. 9; met. mid. to exalt one's self, assume consequence, be elated, 2 Co. 10. 5, et al.

Ἐπαισχύνομαι, f. θήσομαι, ἐπὶ & αἰσχύνομαι) to be ashamed of, Mat. 8. 38. Lu. 9. 26, et al.

Ἐπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & αἰτέω) to ask for more; to ask alms, beg, Lu. 16. 3.

Ἐπακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & ἀκολουθέω) to follow, i. e. to ac-

company, Mar. 16. 20; to be subsequent or posterior in time, ensue, 1 Ti. 5. 24; met. to follow *one's steps*, i. e. to imitate, 1 Pe. 2. 21; to follow *a work*, pursue, prosecute, be studious of, devoted to, 1 Ti. 5. 10.

'Επακούω, f. ούσω, (ἐπὶ & ἀκούω) to listen or hearken to, hear with favour, 2 Co. 6. 2.

'Επακροάομαι, ῶμαι, (ἐπὶ & ἀκροάομαι, to hear) to hear, hearken, listen to, Ac. 16. 25.

'Επὰν, conj. (ἐπεὶ & ἂν) if, after, when, Mat. 2. 8. Lu. 11. 22, 34.

'Επάναγκες, adv. (ἐπὶ & ἀνάγκη) of necessity, necessarily; τὸ ἐπάναγκες, necessary, Ac. 15. 28.

'Επανάγω, f. ξω, (ἐπὶ & ἀνάγω) to bring back, reconduct; to return, Mat. 21. 18; to put off from shore, thrust or launch forth, Lu. 5. 3, 4.

'Επαναμιμνήσκω, f. ἐπαναμνήσω, (ἐπὶ & ἀναμιμνήσκω) to remind, cause to remember, put in remembrance, Ro. 15. 15.

Επαναπαύομαι, f. αύσομαι, (ἐπὶ & ἀναπαύομαι) pr. to rest or lean on *any thing;* met. to rest upon *any one*, i. e. to happen to *any one*, Lu. 10. 6; to lean upon, i. e. to rely on, confide, glory in, Ro 2. 17.

'Επανέρχομαι, a. 2. ἐπανῆλθον, (ἐπὶ & ἀνέρχομαι) to come back, return, Lu. 10. 35; 19. 15.

'Επανίστημι, (ἐπὶ & ἀνίστημι) to erect; mid. to rise up against, Mat. 10. 21. Mar. 13. 12.

Επανόρθωσις, εως, ἡ, (fr. ἐπανορθόω, to straighten; to restore to a pristine state, fr. ἐπὶ & ἀνορθόω) correction, emendation, amendment, reformation, 2 Ti. 3. 16.

'Επάνω, adv. (ἐπὶ & ἄνω) above, over, upon, *of place*, Mat. 2. 9; 5. 14; over, *of dignity*, Lu. 19. 17, 19; above, more than, Mar. 14. 5, et al.

'Επαρκέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ & ἀρκέω) to ward off; to assist, relieve, afford aid, supply, 1 Ti. 5. 10, 16, *bis*.

'Επαρχία, ας, ἡ, (pr. the dignity of ὁ ἔπαρχος, a prefect, &c. fr. ἐπὶ & ἄρχομαι) province, jurisdiction, Ac. 23. 34; 25. 1.

"Επαυλις, εως, ἡ, (ἐπὶ & αὐλίζομαι) a cottage; a stall; in N. T. a dwelling, habitation, Ac. 1. 20.

'Επαύριον, adv. (ἐπὶ & αὔριον) to-morrow; ἡ ἐπαύριον, sc. ἡμέρα, the next or following day, Mat. 27. 62. Mar. 11. 12, et al.

'Επαυτοφώρῳ, adv. (ἐπὶ & αὐτόφωρος, fr. αὐτὸς & φώρ, a thief) pr. in the very theft; in N. T. the very act, Jno. 8. 4.

'Επαφρίζω, f. ίσω, (ἐπὶ & ἀφρίζω) to foam out, pour out like foam; met. to prate, blab out, Jude 13.

'Επεγείρω, f. γερῶ, (ἐπὶ & ἐγείρω) to raise or stir up against, excite or instigate against, Ac. 13. 50; 14. 2.

'Επεὶ, adv. & conj. (ἐπὶ & εἰ) when, after, as soon as, Lu. 7. 1; since, because, in as much as, Mat. 18. 32; 27. 6; for, for then, for else, otherwise, since in that case, or, on that supposition, Ro. 3. 6; 11. 6, et al.

'Επειδὴ, conj. (ἐπεὶ & δὴ) since, because, in as much as, for truly, Mat. 21. 46. Lu. 11. 6. Ac. 13. 46, et al.

'Επειδήπερ, conj. (ἐπειδὴ & περ) since now, since indeed, since in truth, Lu. 1. 1.

'Επείδω, a. 2. ἐπεῖδον, (ἐπὶ & εἴδω) to look upon, regard, pay attention to, Lu. 1. 25. Ac. 4. 29.

"Επειμι, (fr. ἐπὶ & εἶμι) to come to, succeed, follow: see ἐπιοῦσα & ἐπιούσιος.

Ἐπείπερ, conj. (ἐπεὶ & περ) since indeed, since in truth, Ro. 3. 30.

Ἐπεισαγωγὴ, ῆς, ἡ, (ἐπὶ & & εἰσάγω) a superinduction, an introduction of something additional, He. 7. 19.

Ἔπειτα, adv. (ἐπὶ & εἶτα) thereupon, then, after that, next, Mar. 7. 5. Lu. 16. 7, et al.

Ἐπέκεινα, adv (i. e. ἐπ' ἐκεῖνα sc. μέρη, to those further parts,) beyond, Ac. 7. 43.

Ἐπεκτείνω, f. ενῶ, (ἐπὶ & ἐκτείνω) to extend towards; mid. to protend one's self, i. e. to stretch, press, or reach forward towards, Phi. 3. 14.

Ἐπενδύτης, ου, ὁ, the outer or upper tunic, *worn between the inner tunic and the external garments*, Jno. 21. 7: *from*

Ἐπενδύω, f. ύσω, (ἐπὶ & ἐνδύω) to clothe upon, put on over or in addition to; trop. pass. to be clothed upon, to assume a new or spiritual body, 2 Co. 5. 2, 4.

Ἐπέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ἐπὶ & ἔρχομαι) to come to, Ac. 14. 19; to come upon, Lu. 1. 35. Ac. 1. 8; to come unexpectedly, overtake, Lu. 21. 35; to impend, be at hand, be soon to occur though future, Lu. 21. 26. Ep. 2. 7. Ja. 5. 1; to occur, happen to, Ac. 8. 24; 13. 40; to come against, invade, attack, Lu. 11. 22.

Ἐπερωτάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & ἐρωτάω) to interrogate, inquire, question, Mat. 12. 10; 17. 10, et al.; to ask, demand, require, Mat. 16. 1; *fr. the Heb.* ἐπερ. τὸν Θεὸν, pr. to consult the oracle of God; *by impl.* to be desirous of knowing and worshipping God, Ro. 10. 20: *whence*

Ἐπερώτημα, ατος, τὸ, pr. an interrogation, question; in N. T. answer, promise, engagement, profession, 1 Pe. 3. 21.

Ἐπέχω, f. ἐφέξω & ἐπισχήσω, (ἐπὶ & ἔχω) to put, set, place, apply; met. τὸν νοῦν, to fix the mind or attention on, i. e. to observe, take heed to, attend to, Lu. 14. 7. Ac. 3. 5. 1 Ti. 4. 16; to restrain, retain, confine; *intrans. or with recipr. pron. implied*, to restrain, stay, delay, Ac. 19. 22; to present, i. e. to exhibit, bear before one, Phi. 2. 16.

Ἐπηρεάζω, f. άσω, p. ἐπηρεάκα, (ἐπὶ & Ἄρης, Mars, meton. war) to injure, harass, insult, affect with contumelious injury, accuse falsely, calumniate, Mat. 5. 44. Lu. 6. 28. 1 Pe. 3. 16.

Ἐπὶ, prep. on, upon, Mat. 4. 6; 14. 11; 18. 12; on, at, in, by, near, Mat. 9. 16; 21. 19; on, upon, to, unto, Mat. 3. 16; 26. 12; *denoting disposition*, towards, Lu. 6. 35; against, Mat. 10. 21. Lu. 12. 53; for, tending to, contributing to, 2 Ti. 2. 14; for, for the purpose of, for the sake of, in order that, Mat. 3. 7; 26. 50. Lu. 23. 48; on account of, because of, Lu. 5. 5; 9. 48; *spoken of time*, at, about, in the time or age of, Mar. 2. 26. Lu. 3. 2; after, Ac. 11. 19; at, in, during, Mar. 15. 1. Jno. 4. 27; for, during, Lu. 4. 25. He. 9. 15; before, in the presence of, Mat. 28. 14; *with numerals*, towards, about, Ac. 10. 16. Ro. 21. 16; besides, in addition to, Lu. 16. 26. He. 8. 1; *spoken of power, authority, &c.* over, Mat. 25. 21, 23. Lu. 12. 14, 42; in, by, under, Mat. 24. 5. Ac. 2. 38; of, about, concerning, Mar. 9. 12. Jno. 12. 16. 2 Co. 7. 14; as to, in respect to, concerning, 2 Co. 2. 5. 2 Th. 3. 4; for, on account of, Ja. 5. 14; *with its gen. dat. or accus. it forms a periphrasis for an adverb*, Mar. 12. 32. Ac. 2. 26. Ro. 11. 13; *with its dative or accus. it is used for the simple* dative, Mat. 4. 4; 7. 28; 27. 43. He. 8. 8, et al. freq.

Ἐπιβαίνω, f. βήσομαι, p. βέβηκα, (ἐπὶ & βαίνω) to go upon, mount, Mat. 21. 5; to embark, Ac.

21. 6; 21. 2; 27. 2; to go or come into, enter, Ac. 20. 18.

Ἐπιβάλλω, f. βαλῶ, (ἐπὶ & βάλλω) to cast or throw upon, Mar. 11. 7. 1 Co. 7. 35; to put on, sew on, Mat. 9. 16. Lu. 5. 36; *with* τὴν χεῖρα, v. τὰς χεῖρας, to lay hands on, offer violence to, seize, Mat. 26. 50, et al.; to undertake, attempt, Lu. 9. 62. Ac. 12. 1; to rush, dash, beat into, Mar. 4. 37; to rush out, Mar. 14. 72; to fall to one's share, belong, pertain to, Lu. 15. 12.

Ἐπιβαρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & βαρέω) to burden; met. to be burdensome, chargeable to, 1 Th. 2. 9. 2 Th. 3. 8; to overburden, overcharge, 2 Co. 2. 5.

Ἐπιβιβάζω, f. άσω, (ἐπὶ & βιβάζω) to cause to ascend, or mount, set upon, Lu. 10. 34; 19. 35. Ac. 23. 24.

Ἐπιβλέπω, f. ψω, (ἐπὶ & βλέπω) to look upon, i. e. to regard with partiality, honour. Ja. 2. 3; to regard with kindness and favour, compassionate, relieve, Lu. 1. 48; 9. 38.

Ἐπίβλημα, ατος, τὸ, (fr. ἐπιβάλλω) that which is put upon, or added to *any thing*, a patch, Mat. 9. 16. Mar. 2. 21. Lu. 5. 36, *bis*.

Ἐπιβοάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & βοάω) to cry out or aloud, exclaim, vociferate, Ac. 25. 24.

Ἐπιβουλὴ, ῆς, ἡ, (ἐπὶ & βουλὴ) a purpose or design against any one, conspiracy, plot, ambush, Ac. 9. 24; 20. 3, 19; 23. 30.

Ἐπιγαμβρεύω, f. εύσω, (ἐπὶ & γαμβρεύω, to marry) to marry *a wife* by the law of affinity, Mat. 22. 24.

Ἐπίγειος, είου, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (ἐπὶ & γέα, γῆ) earthly, terrestrial, 1 Co. 15. 40. Phi. 2. 10; *hence by impl.* plain, obvious, common, Jno. 3. 12; *with the idea of* frailty and liability to decay, 2 Co. 5. 1; or imperfection, imbecility, viticsity, Phi. 3. 19. Ja. 3. 15.

Ἐπιγίνομαι, (ἐπὶ & γίνομαι) to come on, spring up or forth, arise, *as the wind*, to blow, Ac. 28. 13.

Ἐπιγινώσκω, f. γνώσομαι, (ἐπὶ & γινώσκω) to know, be acquainted with, have a knowledge of, Lu. 1. 4, 22; 23. 7; to distinguish, Mat. 7. 16, 20; to have a full and accurate knowledge of, know perfectly, Mat. 11. 27. 1 Co. 13. 12; to understand, comprehend, perceive mentally, Mar. 2. 8. Ac. 9. 30; to recognize, acknowledge, Mat. 14. 35; *fr. the Heb.* to take an interest in, regard with interest and affection, Mat. 17. 12. 1 Co. 16. 18; pass. to be well known; *by impl.* to be respected, honoured, 2 Co. 6. 9, et al: *whence*

Ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, pr. exact knowledge, Ro. 1. 28, et al.

Ἐπιγραφὴ, ῆς, ἡ, an inscription, superscription, Mat. 22. 20. Mar. 12. 16; 15. 26. Lu. 20. 24; 23. 38: *from*

Ἐπιγράφω, f. ψω, (ἐπὶ & γράφω) to imprint a mark on; to inscribe, engrave, write on, Mar. 15. 26. Ac. 17. 23. Re. 21. 12; met. to infix, impress deeply upon, He. 8. 10; 10. 16.

Ἐπιδείκνυμι, v. νύω, & ἐπιδείκνυμαι, f. δείξω, (ἐπὶ & δείκνυμι) to show plainly, present to the sight, exhibit, point out, Mat. 22. 19; 24. 1, et al.; to demonstrate, prove, Ac. 18. 28. He. 6. 17.

Ἐπιδέχομαι, f. δέξομαι, (ἐπὶ & δέχομαι) to receive, i. e. to receive kindly, welcome, entertain, 3 Jno. 10. and Ac. 28. 30, *in the earlier editions*; met. to admit, approve, assent to, 3 Jno. 9.

Ἐπιδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & δῆμος) to reside in a country not one's own, sojourn as a stranger among another people, Ac. 2. 10; 17. 21.

Ἐπιδιατάσσομαι, v. ττομαι,

f. ξομαι, (ἐπὶ & διατάσσω) to enjoin *any thing* additional, superadd to any injunction, &c. Ga. 3. 15.

Ἐπιδίδωμι, f. δώσω, (ἐπὶ & δίδωμι) to give in addition, add; to give to, deliver to, give into one's hands, Lu. 4. 17; 24. 30, 42, et al.; trop. to give up, commit or abandon to, Ac. 27. 15; to give, sc. *in kindness, or in answer to a request*, Mat. 7. 9, 10. Lu. 11. 11, 12.

Ἐπιδιορθόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπὶ & διορθόω) to put in complete order, complete an arrangement already begun, Tit. 1. 5.

Ἐπιδύω, f. δύσω, (ἐπὶ & δύω) to go down upon *as the sun*, i. e. to set during, Ep. 4. 26.

Ἐπιείκεια, ας, ἡ, gentleness, mildness, lenity, clemency, Ac. 24. 4. 2 Co. 10. 1: *from*

Ἐπιεικὴς, έος, ȣ̃ς, ὁ, ἡ, τὸ,-ὲς, (ἐπὶ & εἴκω) easily yielding, gentle, mild, patient, 1 Ti. 3. 3. Tit. 3. 2. Ja. 3. 17. 1 Pe. 2. 18; τὸ ἐπιεικὲς, facility, mildness, gentleness, Phi. 4. 5.

Ἐπιζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & ζητέω) to seek for, inquire for, require, Ac. 12. 19; to require, demand, Mat. 12. 39; 16. 4; to desire, endeavour to obtain, Ro. 11. 7. He. 11. 14, et al.; to seek with care and anxiety, Mat. 6. 32; to inquire about, dispute, debate about, Ac. 19. 39.

Ἐπιθανάτιος, ου, ὁ, ἡ, (ἐπὶ & θάνατος) condemned to death, under sentence of death, 1 Co. 4. 9.

Ἐπίθεσις, εως, ἡ, (fr. ἐπιτίθημι) the act of placing upon, imposition *of hands*, Ac. 8. 18, et al.

Ἐπιθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & θυμέω) to desire, long for, have earnest desire, Mat. 13. 17. Lu. 15. 16, et al.; to have unlawful desire, lust after, Mat. 5. 28. Ro. 7. 7; spc. to desire what belongs to another, covet, Ro. 13. 9: *whence*

Ἐπιθυμητὴς, ȣ̃, ὁ, one who has an ardent desire for, or, is addicted or devoted to *any thing*, 1 Co. 10. 6.

Ἐπιθυμία, ας, ἡ, earnest desire, Lu. 22. 15; irregular or violent desire, cupidity, Mar. 4. 19; spc. impure desire, lust, Ro. 1. 24; met. the object of desire, what enkindles desire, 1 Jno. 2. 16, 17, et al.

Ἐπικαθίζω, f. ίσω, (ἐπὶ & καθίζω) to sit upon; or, to cause to sit upon, set or place on, Mat. 21. 7.

Ἐπικαλέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ & καλέω) to surname, Mat. 10. 3. Lu. 22. 3. Ac. 1. 23; 10. 5; to call, denominate, He. 11. 16. Ja. 2. 7; mid. to call upon, invoke, 2 Co. 1. 23; to implore, Ac. 7. 59; to appeal to, Ac. 25. 11, 12, 21; *fr. the Heb.* ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά μȣ ἐπί τινα, v. τι, my name is called upon any person or thing, i. e. the person or thing is called by my name; *met. for* the person or thing pertains to me, i. e. is consecrated to me, is mine, Ac. 15. 17.

Ἐπικάλυμμα, ατος, τὸ, a covering, veil; met. a cloak, pretext, 1 Pe. 2. 16: *from*

Ἐπικαλύπτω, f. ψω, (ἐπὶ & καλύπτω) to cover over; met. to pardon, forgive, Ro. 4. 7.

Ἐπικατάρατος, ȣ, ὁ, ἡ, (ἐπὶ & κατάρατος) cursed, accursed, i. e. obnoxious to the heaviest punishments, Jno. 7. 49. Ga. 3. 10; infamous, execrable, abominable, Ga. 3. 13.

Ἐπίκειμαι, f. κείσομαι, (ἐπὶ & κεῖμαι) to lie upon, be placed upon, Jno. 11. 38; 21. 9; to press, urge upon, Lu. 5. 1. Ac. 27. 20; be urgent, importunate upon, Lu. 23. 23; to be imposed upon; be imposed by law, He. 9. 10; or necessity, 1 Co. 9. 16.

Ἐπικȣ́ρειος, ȣ, ὁ, an Epicurean, a follower of the sect of Ἐπίκουρος, Epicurus, Ac. 17. 18.

Ἐπικȣρία, ας, ἡ, (fr. ἐπίκȣρος, a helper) help, assistance, Ac. 26. 22.

Ἐπικρίνω, f. ινῶ, (ἐπὶ & κρίνω) to approve or confirm by giving a similar judgment; in N. T. to decree, give judgment, Lu. 23. 24.

Ἐπιλαμβάνω, f. λήψομαι, & mid. ἐπιλαμβάνομαι, (ἐπὶ & λαμβάνω) to take, take hold of by the hand, Mat. 14. 31. Mar. 8. 23; to lay hold of, seize, Lu. 23. 26. Ac. 16. 19, et al.; met. to seize on *one's words*, catch *in one's words*, i. e. to cavil, carp at, Lu. 20. 20, 26; to get possession of, obtain as if by seizure, 1 Ti. 6. 12, 19; to take hold of, i. e. protect, afford assistance to, He. 2. 16.

Ἐπιλανθάνομαι, f. λήσομαι, (ἐπὶ & λανθάνω) to forget, Mat. 16. 5; to neglect, Phi. 3. 14. He. 6. 10, et al.

Ἐπιλέγω, f. ξω, (ἐπὶ & λέγω) to call, denominate, Jno. 5. 2; mid. to select for one's self, choose, Ac. 15. 40.

Ἐπιλείπω, f. ψω, (ἐπὶ & λείπω) to fail, be deficient, He. 11. 32.

Ἐπιλησμονὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἐπιλανθάνομαι) forgetfulness, oblivion, Ja. 1. 25.

Ἐπίλοιπος, ꙋ, ὁ, ἡ, (fr. ἐπιλείπω) remaining, left behind, 1 Pe. 4. 2.

Ἐπίλυσις, εως, ἡ, solution; met. interpretation, 2 Pe. 1. 20: *from*

Ἐπιλύω, f. ύσω, (ἐπὶ & λύω) to loose, set loose; met. to solve, explain, interpret, Mar. 4. 34; to settle, decide, determine, put an end to, Ac. 19. 39.

Ἐπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & μαρτυρέω) pr. to attest before *any one*; to bear testimony to, testify, affirm, 1 Pe. 5. 12.

Ἐπιμελεία, ας, ἡ, care, attention, Ac. 27. 3: *from*

Ἐπιμέλομαι, v. ἐπιμελέομαι, ꙋμαι, (ἐπὶ & μέλει) to take care of, Lu. 10. 34, 35. 1 Ti. 3. 5: *whence*

Ἐπιμελῶς, adv. carefully, diligently, Lu. 15. 8.

Ἐπιμένω, f. νῶ, (ἐπὶ & μένω) to remain, abide, continue *in a place*, Ac. 10. 48; 15. 34; met. to be constant, or, persevere, in, Ac. 13. 43; to continue, persist in, Ac. 12. 16, et al.

Ἐπινεύω, f. εύσω, (ἐπὶ & νεύω) to nod or beckon to; met. to assent to, consent, Ac. 18. 20.

Ἐπίνοια, ας, ἡ, (ἐπὶ & νοῦς) cogitation, purpose, device, Ac. 8. 22.

Ἐπιορκέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & ὅρκος) pr. to take oath upon oath; to violate one's oath, perjure one's self, Mat. 5. 33.

Ἐπίορκος, ꙋ, ὁ, ἡ, (fr. same) one who violates his oath, perjured, 1 Ti. 1. 10.

Ἐπιꙋσα, ης, ἡ, (pr. fem. part. of ἔπειμι, to follow, succeed) following, subsequent, next, Ac. 7. 26, et al.

Ἐπιꙋσιος, ίꙋ, ὁ, ἡ, (ἐπὶ & ꙋσία, substance, being) what will support existence; *by impl.* sufficient or necessary for one's support; *others*, (fr. ἔπειμι) successive, i. e. daily; *others*, (fr. ἔπειμι, to be in, be at hand) semper paratus, always prepared, Mat. 6. 11. Lu. 11. 3.

Ἐπιπίπτω, f. πεσꙋμαι, (ἐπὶ & πίπτω) to fall upon, Lu. 15. 20. Ac. 20. 37; to come upon, seize upon, Lu. 1. 12; to lean or incline upon or over, Ac. 20. 10; to recline upon, Jno. 13. 25; to press, urge upon, Mar. 3. 10; to descend upon, Ac. 8. 16, et al.

Ἐπιπλήσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐπὶ & πλήσσω) pr. to inflict blows upon; met. to chide, reprove, blame, 1 Ti. 5. 1.

Ἐπιπνίγω, f. ξω, (ἐπὶ & πνίγω) pr. to strangle; met. to suffocate, choke, obstruct the growth of, Lu. 8. 7.

Ἐπιποθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ &

ποθέω) to desire more; to desire earnestly, long for, 2 Co. 5. 2; *with* πρὸς, to have earnest desires against, Ja. 4. 5; *by impl.* to love, have affection for, 2 Co. 9. 14, et al.: *whence*

Ἐπιπόθησις, εως, ἡ, earnest desire, strong affection, 2 Co. 7. 7, 11.

Ἐπιπόθητος, ου, ὁ, ἡ, τὸ·ον, earnestly desired, longed for, Phi. 4. 1.

Ἐπιποθία, ας, ἡ, earnest desire, Ro. 15. 23.

Ἐπιπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐπὶ & πορεύομαι) to come to, Lu. 8. 4.

Ἐπιῤῥάπτω, f. ψω, (ἐπὶ & ῥάπτω) to sew upon, Mat. 2. 21.

Ἐπιῤῥίπτω, f. ψω, (ἐπὶ & ῥίπτω) to throw or cast upon, Lu. 19. 35; met. to devolve upon, commit to, give up to, sc. *in confidence*, 1 Pe. 5. 7.

Ἐπίσημος, ου, ὁ, ἡ, (ἐπὶ & σῆμα) stamped, signatus; noted, celebrated, eminent, remarkable, Ro. 16. 7. Mat. 27. 16.

Ἐπισιτισμὸς, οῦ, ὁ, (fr. ἐπισιτίζω, to procure provisions, fr. ἐπὶ & σιτίζω, to feed, fr. σῖτος) food, provisions, Lu. 9. 12.

Ἐπισκέπτομαι, f. ψομαι, (ἐπὶ & σκέπτομαι) to inspect; to look out for, select with circumspection, Ac. 6. 3; to go to see, visit, Ac. 7. 23; 15. 36; to visit, look upon, regard with favour, exercise beneficence towards, Mat. 25. 36, 43. Lu. 1. 68, 78, et al.

Ἐπισκευάζομαι, f. άσομαι, (fr. ἐπισκευάζω, to put in readiness; to load; to saddle, harness, fr. ἐπὶ & σκευάζω, to prepare, fr. σκευὴ) to collect one's baggage, &c. prepare for a journey, Ac. 21. 15, in some editions.

Ἐπισκηνόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπὶ & σκηνόω) pr. to live in a tent; to inhabit, dwell in; met. to remain in, abide upon, 2 Co. 12. 9.

Ἐπισκιάζω, f. άσω, (ἐπὶ & σκιάζω, to shade, fr. σκιὰ) to overshadow, envelop in shade, Mat. 17. 5, et al.; met. to rest upon, envelop, *like a cloud, including also the idea of* procreative energy, Lu. 1. 35.

Ἐπισκοπέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & σκοπέω) to oversee, inspect; to look carefully around; met. to be circumspect, be on one's guard, He. 12. 15; to have the charge of, superintend and provide for the welfare of *any one*, i. e. exercise the office of a bishop, 1 Pe. 5. 2: *whence*

Ἐπισκοπὴ, ῆς, ἡ, inspection, visitation; visitation *of the destitute and oppressed*, provident care, beneficent purpose, deliverance, Lu. 19. 44; visitation *of justice on the oppressor and wicked*, retributive justice. punishment, vengeance, 1 Pe. 2. 12; the office of an inspector, overseer, or bishop, 1 Ti. 3. 1; *fr. the Heb.* an office, charge, function, Ac. 1. 20.

Ἐπίσκοπος, ου, ὁ, pr. an inspector, overseer: *hence*, a curator, guardian, patron, i. e. one who superintends and provides for the welfare of *any one*, 1 Pe. 2. 25; an overseer, superintendent, bishop, i. e. a chief officer in the Christian church, Ac. 20. 28. Phi. 1. 1. 1 Ti. 3. 2. Tit. 1. 7.

Ἐπισπάω, ῶ, f. άσω, (ἐπὶ & σπάω) to draw upon; mid. to draw to or upon one's self, draw *the prepuce* over *the glans, and so* become as it were uncircumcised, 1 Co. 7. 18.

Ἐπίσταμαι, σαι, ται, (ἐπὶ & ἵστημι) to know, be acquainted with, Ac. 10. 28; 15. 7, et al.; to remember, comprehend, understand, Mar. 14. 68.

Ἐπιστάτης, ου, ὁ (fr. ἐφίστημι) pr. one who is set over, and has authority over another; a master, teacher, preceptor, Lu. 5. 5; 8. 24, 45, et al.

Ἐπιστέλλω, f. ελῶ, (ἐπὶ &

στέλλω) to send orders; to give directions by letter, Ac. 15. 20; 21. 25; to write to, write a letter, He. 13. 22.

'Ἐπιστήμων, ονος, ὁ, ἡ, (fr. ἐπίσταμαι) knowing, endued with knowledge, intelligent, Ja. 3. 13.

'Ἐπιστηρίζω, f. ίξω, (ἐπὶ & στηρίζω) pr. to cause to stand firmly upon; pass. to rest or lean on; met. to confirm, strengthen, establish, Ac. 14. 22; 15. 32, 41; 18. 23.

'Ἐπιστολὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἐπιστέλλω) an order, command; an epistle, letter, Ac. 9. 2; 15. 30, et al.

'Ἐπιστομίζω, f. ίσω, (ἐπὶ & στόμα) to stop the mouth, muzzle; met. to restrain, put to silence, Tit. 1. 11.

'Ἐπιστρέφω, f. ψω, (ἐπὶ & στρέφω) to turn *any one* about; mid. to turn one's self about, face about, Mar. 5. 30; 8. 33; Ac. 16. 18; to turn, lead, or bring back, met. Lu. 1. 16, 17; met. to turn to *the Lord*, be converted, embrace the Christian religion, Ac. 11. 21; 14. 15; to return, go back, Mat. 12. 44; to turn back from, revolt, 2 Pe. 2. 21; trop. pass. in mid. sense, to return to one's self, Mat. 10. 13; met. to turn to a better state of thinking, feeling, and acting, to reform, be converted, Mat. 13. 15. Lu. 22. 32, et al: *whence*

'Ἐπιστροφὴ, ῆς, ἡ, a turning about, return; met. conversion, Ac. 15. 3.

'Ἐπισυνάγω, f. ξω, (ἐπὶ & συνάγω) to collect in addition; to collect, gather together, assemble, convene, Mat. 23. 37; 24. 31, et al.: *whence*

'Ἐπισυναγωγὴ, ῆς, ἡ, collection, the act of being gathered together or assembled, 2 Th. 2. 1; an assembly, religious assembly, He. 10. 25.

Ἐπισυντρέχω, f. θρέξομαι, (ἐπὶ & συντρέχω) to run together, upon, or to, Mar. 9. 25.

'Ἐπισύστασις, εως, ἡ, (fr. ἐπισυνίσταμαι, to run together, concurro) a concourse, i. e. the concourse or rushing together *of many people*, tumult, insurrection, Ac. 24. 12; a constant influx *of visitors*, &c. 2 Co. 11. 28.

'Ἐπισφαλὴς, έος, ὁῦς, ὁ, ἡ, τὸ, -ὲς, (ἐπὶ & σφάλλω) not firm, easily overthrown; met. insecure, hazardous, dangerous, Ac. 27. 9.

'Ἐπισχύω, f. ύσω, (ἐπὶ & ἰσχύω) to impart additional strength, strengthen; met. to be more strong, violent, or urgent, Lu. 23. 5.

'Ἐπισωρεύω, f. εύσω, (ἐπὶ & σορεύω) to heap up, accumulate largely; met. to procure in abundance, 2 Ti. 4. 3.

'Ἐπιταγὴ, ῆς, ἡ, a precept, order, direction, command, Ro. 16. 26. 1 Co. 7. 6, 25, et al.: *from*

'Ἐπιτάσσω, v. ττω, f. ξω, (ἐπὶ & τάσσω) to draw up a rank in the rear of another, &c.; to direct, order, give orders, command, Mar. 1. 27; 6. 39. Lu. 4. 36, et al.

'Ἐπιτελέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ & τελέω) to bring to an end, finish, accomplish, perfect, Ro. 15. 28. 2 Co. 8. 6, 11; to perform, do, make, Lu. 13. 32. 2 Co. 7. 1. He. 8. 5, et al.; pass. to be undergone, endured, 1 Pe. 5. 9.

'Ἐπιτήδειος, εία, ειον, (fr. ἐπιτηδὲς, adv. sufficiently) fit, suitable, convenient, necessary, Ja. 2. 16.

'Ἐπιτίθημι, f. ἐπιθήσω, (ἐπὶ & τίθημι) to put, place, or lay upon, lade, impose, Mat. 9. 18. Lu. 4. 40, et al.; to inflict, Ac. 16. 23. Lu. 10. 30; to add to, superadd, Re. 22. 18; mid. to set or fall upon, assail, assault, attack, Ac. 18. 10.

'Ἐπιτιμάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ &

τιμάω) to reprove, chide, censure, rebuke, reprimand, Mat. 19. 13. Lu. 23. 40; *by impl.* to admonish strongly, enjoin strictly, Mat. 12. 16. Lu. 17. 3; to restrain, repress, Mat. 8. 26. Mar. 4. 39, et al.: *whence*

Ἐπιτιμία, ας, ἡ, a rebuke, censure; a punishment, penalty, 2 Co. 2. 6.

Ἐπιτρέπω, f. ψω, (ἐπὶ & τρέπω) to commit or give in charge to, intrust to; to permit, allow, suffer, Mat. 8. 21. Mar. 5. 13, et al.; *whence*

Ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, permission, commission, i. e. power intrusted to *any one*, Ac. 26. 12.

Ἐπίτροπος, ου, ὁ, one to whom any charge is committed; a steward, bailiff, agent, manager, Mat. 20. 8; a steward or overseer of the revenue, treasurer, Lu. 8. 3; a guardian, a servant who had the charge of the sons of any one, Ga. 4. 2.

Ἐπιτυγχάνω, a. 2. ἐπέτυχον, (ἐπὶ & τυγχάνω) to light upon, find; to acquire, obtain, attain, be successful, Ro. 11. 7. He. 6. 15; 11. 33. Ja. 4. 2.

Ἐπιφαίνω, f. φανῶ, (ἐπὶ & φαίνω) to shine upon, give light to, i. e. met. to enlighten, instruct, Lu. 1. 79; *by impl. pass.* to appear to, Ac. 27. 20; met. to be manifested, become known, Tit. 2. 11: *whence*

Ἐπιφάνεια, ας, ἡ, brightness, splendour, 2 Th. 2. 8; an appearance, i. e. the act of appearing, manifestation; 1 Ti. 6. 14. 2 Ti. 1. 10, et al.

Ἐπιφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ,-ἐς, glorious, illustrious, memorable, Ac. 2. 20.

Ἐπιφαύσκω, v. αύω, f. αύσω, to shine upon, give light to, enlighten, Ep. 5. 14.

Ἐπιφέρω, f. ἐποίσω, (ἐπὶ & φέρω) to bring upon or against, Ac. 25. 18. Jude 9; to inflict, Ro. 3. 5; to bring to, Ac. 19. 12; to bring in addition, add, superadd, Phi. 1. 16.

Ἐπιφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & φωνέω) to cry aloud, shout, raise a shout in favour of or against *any one*, Lu. 23. 21. Ac. 12. 22; 22. 24.

Ἐπιφώσκω, (ἐπὶ & φώσκω, to shine) to begin to shine, grow light, dawn, Mat. 28. 1. Lu. 23. 54.

Ἐπιχειρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & χείρ) to reach out the hand upon; to take in hand, i. e. to undertake, attempt, Lu. 1. 1. Ac. 9. 29; 19. 13.

Ἐπιχέω, ῶ, f. εύσω, (ἐπὶ & χέω) to pour upon, or in, infuse, Lu. 10. 34.

Ἐπιχορηγέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & χορηγέω) to supply, furnish, give, 2 Co. 9. 10. Ga. 3. 5. 2 Pe. 1. 11; to exhibit, manifest, *or, as others*, to supply, add to, 2 Pe. 1. 5; *by impl.* to assist, supply aid, Col. 2. 19: *whence*

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, supply, assistance, help, Ep. 4. 16. Phi. 1. 19.

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ἐπὶ & χρίω) to anoint, smear, besmear, Jno. 9. 6, 11.

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ & οἰκοδομέω) to build upon; *pass. met.* to be built upon, rest firmly on, Ep. 2. 20. Col. 2. 7; to build up, carry up a building, complete a structure; met. to edify, amplify, instruct further, complete a system of instruction, Ac. 20. 32, et al.

Ἐποκέλλω, f. ελῶ, a. 1. ἐπώκειλα, (ἐπὶ & ὀκέλλω, idem) to bring to land, run *a ship* aground, Ac. 27. 41.

Ἐπονομάζω, f. άσω, (ἐπὶ & ὀνομάζω) to call or name after, impose a cognomen, surname, Ro. 2. 17.

Ἐποπτεύω, f. εύσω, (ἐπὶ & ὄπτομαι) to look upon, behold, ob-

serve, be an eye-witness of, 1 Pe. 2. 12; 3. 2.

Ἐπόπτης, ου, ὁ, (fr. same) a spectator, eye-witness, 2 Pe. 1. 16.

Ἔπος, εος, ους, τὸ, (fr. ἔπω, v. εἴπω) a word, expression, He. 7. 9.

Ἐπουράνιος, ίου, ὁ, ἡ (ἐπὶ & οὐρανός) heavenly, celestial, Mat. 18. 35. 1 Co. 15. 40, 48. Ep. 6. 12, et al.; met. perfect, divine, beyond the reach of human investigation, Jno. 3. 12.

Ἑπτὰ, οἱ, αἱ, τὰ, seven, Mat. 15. 34, 37, et al.; *put for* several, many, Mat. 12. 45. Lu. 11. 26: *whence*

Ἑπτάκις, adv. seven times, Mat. 18. 21, 22. Lu. 17. 4, *bis*.

Ἑπτακισχίλιοι, αι, α, (ἑπτάκις & χίλιοι) seven thousand, Ro. 11. 4.

Ἔπω, *see* εἴπω.

Ἐργάζομαι, f. άσομαι, a. 1. εἰργασάμην, p. pass. εἴργασμαι, (fr. ἔργον) to work, labour, Mat. 21. 28. Lu. 13. 14; to trade, traffic, do business, Mat. 25. 16. Re. 18. 17; to be employed or engaged in, 1 Co. 9. 13; to act, exert one's power, be active, Jno. 5. 17; to do, perform, commit, Mat. 26. 10. Jno. 6. 28; to acquire, gain by one's labour, Jno. 6. 27, et al.: *whence*

Ἐργασία, ας, ἡ, work, labour, pains: *fr. the Lat.* ἐργασίαν διδόναι, operam dare, to give diligence, take pains, endeavour, strive, Lu. 12. 58; the act of doing *any thing*, performance, commission, Ep. 4. 19; a trade, business, craft, Ac. 19. 25; gain, *sc. acquired by labour or trade*, profit, Ac. 16. 16, 19; 19. 24, 25.

Ἐργάτης, ου, ὁ, a workman, labourer, Mat. 9. 37, 38; 20. 1, 2, 8; met. a spiritual workman, or labourer, 2 Co. 11. 13, et al.; a workman, artisan, artificer, Ac. 19. 25; one who does, performs, or commits *any thing*, worker, practiser, Lu. 13. 27.

Ἔργον, ου, τὸ, a work, i. e. any thing done or to be done, Ac. 5. 38. 1 Co. 15. 58. He. 1. 10; a deed, work, action, Jno. 3. 21. Ep. 2. 10. 2 Co. 9. 8; met. earnest application and exertion, eagerness, zeal, 1 Th. 1. 3. 2 Th. 1. 11; duty enjoined, office, charge, business, Mar. 13. 34. Jno. 4. 34, et al. freq.; an effect, Ja. 1. 4.

Ἐρεθίζω, f. ίσω, a. 1. ἠρέθισα, (fr. ἐρέθω, idem, fr. ἔρις) to provoke, i. e. to excite, incite, stimulate, 2 Co. 9. 2; to irritate, exasperate, Col. 3. 21.

Ἐρείδω, f. είσω, p. ἤρεικα, a. 1. ἤρεισα, to fix firmly; to become firmly fixed, stick fast, Ac. 27. 41.

Ἐρεύγομαι, f. ξομαι, to belch, vomit; to effuse, throw out, boil, bubble up; met. to pour out words, to utter, declare openly, Mat. 13. 35.

Ἐρευνάω, ῶ, f. ήσω, p. ἠρεύνηκα, to search, trace, investigate, scrutinize, Jno. 5. 39; 7. 52, et al.

Ἐρημία, a solitude, uninhabited region, waste, desert, Mat. 15. 33, et al.: *from*

Ἔρημος, ου, ὁ, ἡ, & η, ον, solitary, desert, waste, uninhabited Mat. 14. 13, 15. Mar. 6. 31, 32, 35; met. solitary, single, unmarried, Ga. 4. 27; *as a subs.* a desert, uninhabited region, waste, Mat. 3. 1; 24. 26. Ac. 7. 36, et al.: *whence*

Ἐρημόω, ῶ, f. ώσω, p. ἠρήμωκα, a. 1. ἠρήμωσα, to lay waste, make desolate, desolate, destroy, Mat. 12. 25. Lu. 11. 17. Re. 18. 16, 19; ἠρημωμένον ποιεῖν τινα, to plunder, despoil any one, Re. 17. 16: *whence*

Ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation, Mat. 24. 15. Mar. 13. 14, et al.

Ἐρίζω, f. ίσω, p. ικα, (fr. ἔρις) to contend *for a prize*, &c.; to dispute, cry aloud, Mat. 12. 19.

Ἐριθεία, v. ἐρίθεια, ας, ἡ,

(fr. ἐριθεύω, to do any thing for gain or from ambition, contend, dispute, fr. ἔρις) contention, altercation, strife, 2 Co. 12. 20; love or desire of contention or altercation, contentious disposition, Ja. 3. 14, et al.; *by impl.* disobedience, Ro. 2. 8.

Ἔριον, ου, τὸ, (fr. εἶρος, idem) wool, He. 9. 19. Re. 1. 14.

Ἔρις, ιδος, ἡ, contention, altercation, strife, Ro. 13. 13; desire of altercation, contentious disposition, Ro. 1. 29. Phil. 1. 15, et al.

Ἐρίφιον, ίου, τὸ, a goat, kid, Mat. 25. 33: *from*

Ἔριφος, ου, ὁ, ἡ, a goat, kid, Mat. 25. 32. Lu. 15. 29.

Ἑρμηνεία, ας, ἡ, interpretation, 1 Co. 14. 26; meton. the power or faculty of interpreting, 1 Co. 12. 10: *from*

Ἑρμηνεύω, f. εύσω, p. ἡρμήνευκα, (fr. ἑρμηνεὺς, an interpreter, fr. Ἑρμῆς) to explain, interpret, translate, Jno. 1. 39, 43; 9. 7. He. 7. 2.

Ἑρμῆς, ῦ, ὁ, Hermes or Mercury, *son of Jupiter and Maia, the messenger and interpreter of the gods, and the patron of eloquence, learning,* &c. Ac. 14. 12.

Ἑρπετὸν, οῦ, τὸ, (fr. ἕρπω, to creep) a reptile, Ac. 10. 12, et al.

Ἐρυθρὸς, ὰ, ὸν, (fr. ἔρευθος, redness) red, Ac. 7. 36. He. 11. 29.

Ἔρχομαι, f. ἐλεύσομαι, a. 2. ἦλυθον, by sync. ἦλθον, p. ἐλήλυθα, to come, Mat. 2. 2; 8. 9; *with* εἰς, to come in, enter, Mat. 2. 11. Jno. 1. 9; to come to, *met.* 2 Co. 12. 1. 2 Ti. 3. 7; *with* ἐπὶ, to come against, Lu. 14. 31; *met.* to come upon, happen, occur to, befal, Mat. 10. 13. Jno. 18. 4; to recoil upon, be imputed to, Mat. 23. 35; *with* κατὰ, to come past, Lu. 10. 33; *with* πρὸς, to come to, Mat. 3. 14; *met.* to be the follower, or disciple of, Lu. 6. 47; *or*, to know fully, be acquainted with, Jno. 14. 6; *with* ὀπίσω, to come after, follow, Mat. 3. 11; to be the follower or disciple of, Mat. 16. 24; *by impl.* to fly, come by flying, Mat. 13. 4; to come suddenly or unexpectedly, rush upon, Mat. 7. 25. Lu. 12. 39; to descend, Ac. 11. 5; to come into existence, arise, make one's appearance, Mat. 11. 18, 19; to be brought, Mar. 4. 21; to come as an envoy, fulfil a commission, Mat. 5. 17; to be heard, Mar. 9. 7; to become known, Ro. 7. 9; to be coming, be at hand, impend, Mar. 10. 30; to go, Lu. 2. 16; *by impl.* to go away, depart, Mat. 14. 12; *met.* abire in aliquid, to become *any thing*, to grow *worse*, Ac. 19. 27; to come back, return, Mat. 2. 21; *met.* to return to *one's self*, i. e. return to a better state of mind, Lu. 15. 17; to go or come forth, 1 Co. 15. 35, et al. freq.

Ἐρωτάω, ῶ, f. ήσω, p. ἠρώτηκα, (fr. εἴρω) to ask, interrogate, inquire of, Mat. 21. 24. Lu. 20. 3; to ask, request, beg, beseech, implore, pray, Mat. 15. 23. Lu. 4. 38. Jno. 14. 16, et al.

Ἐσθὴς, ῆτος, ἡ, (fr. ἕννυμι, to clothe) a robe, vestment, raiment, Lu. 23. 11. Ac. 1. 10, et al.: *whence*

Ἔσθησις, εως, ἡ, a garment, robe, raiment, Lu. 24. 4.

Ἐσθίω, f. ἔδομαι, p. ἤσθικα, (fr. ἔδω) to eat, Mat. 12. 1; 15. 27; ἐσθίειν καὶ πίνειν, to eat and drink, i. e. to eat and drink in the usual manner, follow the common mode of living, Mat. 11. 18; *also including the notion of* supposed security, Lu. 17. 27; to feast, banquet, Mat. 24. 49; met. to devour, consume, He. 10. 27; *fr. the Heb.* ἄρτον ἐσθίειν, to eat bread, i. e. to take food, take the usual meals, Mat. 15. 2, et al.

Ἔσοπτρον, ου, τὸ, (fr. εἰσόπτομαι, to look on or into) a mirror, speculum, Ja. 1. 23. 1 Co. 13. 12.

Ἑσπέρα, ας, ἡ, (fr. ἕσπερος, the evening star) evening, Lu. 24. 29. Ac. 4. 3; 28. 23.

Ἔσχατος, η, ον, last, latest, Mat 12. 45. Mar. 12. 6; lowest, infimus, Mat. 19. 30; 20. 16, et al.: *whence*

Ἐσχάτως, adv. in the last extremity, Mar. 5. 23.

Ἔσω, adv. (fr. εἰς) in, within, in the interior of, Jno. 20. 26; ὁ, ἡ, τὸ ἔσω, inner, interior, internal; *met.* within the pale of community, 1 Co. 5. 12; ὁ ἔσω ἄνθρωπος, the inner man, i. e. the mind, soul, Ro. 7. 22; within, into, into the interior of, Mat. 26. 58, et al.: *whence*

Ἔσωθεν, adv. from within, from the interior, Mar. 7. 21, 23; within, in the internal parts, Mat. 7. 15, et al.; ὁ, ἡ, τὸ ἔσωθεν, interior, internal, Lu. 11. 39, 40; ὁ ἔσωθεν ἄνθρωπος, the mind, soul, 2 Co. 4. 16.

Ἐσώτερος, α, ον, inner, interior, Ac. 16. 24. He. 6. 19.

Ἑταῖρος, ου, ὁ, a companion, associate, fellow, comrade, friend, Mat. 11. 16; 20. 13; 22. 12; 26. 50.

Ἑτερόγλωσσος, ου, ὁ, ἡ, (ἕτερος & γλῶσσα) one who speaks another, or foreign language, 1 Co. 14. 21.

Ἑτεροδιδασκαλέω, ῶ, f. ήσω, (ἕτερος & διδασκαλία) to teach other or different doctrine, and *spc.* what is foreign to the Christian religion, 1 Ti. 1. 3; 6. 3.

Ἑτεροζυγέω, ῶ, (ἕτερος & ζυγὸς) to be unequally yoked or matched, 2 Co. 6. 14.

Ἕτερος, α, ον, other, another, some other, Mat. 8. 21; 12. 45; *met.* different, Lu. 9. 29; new, strange, foreign, Ac. 7. 18; ὁ ἕτερος, the other, Mat. 6. 24; *after* εἷς, πρῶτος, δευτέρος, &c. another in succession, Lu. 14. 19, 20, et al.: *whence*

Ἑτέρως, adv. otherwise, differently, Phi. 3. 15.

Ἔτι, adv. yet, still, even now, Mat. 12. 46; besides, moreover, in addition, Mat. 18. 16; much, much more, still more, Phi. 1. 9; more, further, longer, Mat 5. 13, et al.

Ἑτοιμάζω, f. άσω, p. ἡτοίμακα, (fr. ἕτοιμος) to make ready, prepare, Mat. 22. 4; 26. 17, et al.: *whence*

Ἑτοιμασία, ας, ἡ, preparation; state of preparation, promptness of mind, alacrity, Ep. 6. 15.

Ἕτοιμος, η, ον, v. ἑτοῖμος, ου, ὁ, ἡ, ready, prepared, prompt, Mat. 22. 4, 8. Mar. 14. 15, et al.; *whence*

Ἑτοίμως, adv. in readiness, readily, preparedly, Ac. 21. 13, et al.

Ἔτος, εος, ους, τὸ (fr. ἔω, v εἶμι, to go) a year, Lu. 2. 41; 3. 23, et al.

Εὖ, adv. well, good, happily, rightly, Mar. 14. 7. Ac. 15 29; well! well done! Mat. 25. 21 23, et al.

Εὐαγγελίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. εὐηγγέλικα, & *mid.* εὐαγγελίζομαι, f. ίσομαι, to bring joyful news, announce glad tidings, Lu. 1. 19; 4. 18; to proclaim the gospel, evangelize, Lu. 9. 6. Ac. 14. 7. Ro. 1. 15, et al.; *from*

Εὐαγγέλιον, ου, τὸ, (εὖ & ἀγγελία) glad tidings, good or joyful news, Mat. 4. 23; 9. 35; the gospel, doctrines of the gospel, Mat. 26. 13. Mar. 8. 35; *meton.* the preaching of, or instruction in the gospel, 1 Co. 4. 15; 9. 14, et al.; *meton.* a gospel, i. e. the history of the life and instructions of Jesus Christ, titles of Mat. Mar. Lu. and Jno. Mar. 1. 1.

Εὐαγγελιστής, οῦ, ὁ, (fr. εὐαγγελίζω) pr. one who announces glad tidings; an evangelist, preacher of the gospel, teacher of the Christian religion, Ac. 21. 8. Ep. 4. 11. 2 Ti. 4. 5.

Εὐαρεστέω, ῶ, f. ήσω, p. εὐηρέστηκα, to please well, He. 11. 5. 6; mid. to take pleasure in, be well pleased with, He. 13. 16: *from*

Εὐάρεστος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (εὖ & ἀρεστὸς) well-pleasing, acceptable, grateful, Ro. 12. 1, 2, et al.: *whence*

Εὐαρέστως, adv. acceptably, He. 12. 28.

Εὐγενὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (εὖ & γένος) noble, well-born, of high rank, Lu. 19. 12. 1 Co. 1. 26; generous, ingenuous, magnanimous, Ac. 17. 11.

Εὐδία, ας, ἡ, (εὖ & Ζεὺς, Διὸς, Jupiter, lord of the air and heavens) serenity of the heavens, a cloudless sky, fair or fine weather, Mat. 16. 2.

Εὐδοκέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ & δοκέω) pr. to be of good reputation; to think well of, approve, acquiesce in, take delight or pleasure in, rejoice in, Mat. 3. 17; 17. 5. Mar. 1. 11. Lu. 3. 22; 12. 32, et al.: *whence*

Εὐδοκία, ας, ἡ, the state of being pleased with, approbation, good will or pleasure, Lu. 2. 14; *meton.* the object of pleasure, what is done according to the pleasure *of any one*, Mat. 11. 26. Lu. 10. 21, et al.; kind intention, benevolent purpose, Ep. 1. 5, 9. Phi. 1. 15; 2. 13; *by impl.* affectionate desire, longing, Ro. 10. 1.

Εὐεργεσία, ας, ἡ, a good deed, benefit conferred, Ac. 4. 9; duty, good offices, 1 Ti. 6. 2: *from*

Εὐεργετέω, ῶ, f. ήσω, p. εὐηργέτηκα, (εὖ & ἔργον) to do good, exercise beneficence, Ac. 10. 38: *whence*

Εὐεργέτης, ου, ὁ, a benefactor, Lu. 22. 25.

Εὔθετος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & θετὸς, fr. τίθημι) pr. well situated; rightly disposed, fit, proper, adapted, Lu. 9. 62; 14. 35; useful, grateful, He. 6. 7.

Εὐθέως, adv. (fr. εὐθὺς) immediately, forthwith, instantly, at once, Mat. 8. 3; 13. 5, et al.

Εὐθυδρομέω, ῶ, f. ήσω, (εὐθὺς & τρέχω) to run on a straight course; to sail on a direct course, Ac. 16. 11; 21. 1.

Εὐθυμέω, ῶ, f. ήσω, to be cheerful, be in good spirits, take courage, be without anxiety, Ac. 27. 22, 25. Ja. 5. 13: *from*

Εὔθυμος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & θυμὸς) of good cheer or courage, cheerful, not anxious, Ac. 27. 36: *whence*

Εὐθυμότερον, adv. (pr. neut. comp. of preced.) more cheerfully, with more alacrity, Ac. 24. 10.

Εὐθύμως, adv. cheerfully, with alacrity, Ac. 24. 10, *in Griesbach.*

Εὐθύνω, f. υνῶ, p. υγκα, a. 1. υνα, to make straight, straighten, level, Jno. 1. 23; to direct, guide, steer *a ship*, Ja. 3. 4: *from*

Εὐθὺς, εῖα, ὺ, straight, level, Mat. 3. 3. Mar. 1. 3. met. right, upright, true, Ac. 8. 21, et al.: *whence*

Εὐθὺς, adv. straight forwards, directly, immediately, instantly, forthwith, Mat. 3. 16; 13. 20, 21, et al.

Εὐθύτης, τητος, ἡ, rectitude, righteousness, equity, He. 1. 8.

Εὐκαιρέω, ῶ, f. ήσω, p. ηὐκαίρηκα, a. 1. ηὐκαίρησα, (fr. εὔκαιρος) to have convenient time or opportunity, have leisure, Mar. 6. 31. 1 Co. 16. 12; to be at leisure for *any thing*, give one's self up to *any thing*, employ one's leisure time, Ac. 17. 21.

Εὐκαιρία, ας, ἡ, convenient opportunity, favourable occasion, Mat. 26. 16. Lu. 22. 6: *from*

Εὔκαιρος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & καιρὸς) timely, opportune, seasonable,

convenient, Mar. 6. 21. He. 4. 16: *whence*

Εὐκαίρως, adv. opportunely, seasonably, conveniently, Mat. 14. 11. 2 Ti. 4. 2.

Εὐκοπώτερος, α, ον, (comp. of εὔκοπος, easy, facile, fr. εὖ & κόπος) easier, more feasible, Mat. 9. 5; 19. 24. Mar. 2. 9, et al.

Εὐλάβεια, ας, ἡ, the disposition of one who is εὐλαβής, caution, circumspection; fear, solicitude, He. 5. 7; *fr. the Heb.* reverence *to God*, piety, He. 12. 28: *from*

Εὐλαβέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, imp. At. ηὐλαβεόμην, p. pass. ηὐλάβημαι, (εὖ & λαβέω, v. λαμβάνω) pr. to be easily laid hold of, *whether things or persons; hence, because such are timorous and cautious*, to be cautious or circumspect; in N. T. to fear, be afraid or apprehensive, Ac. 23. 10; *fr. the Heb.* to reverence *God*, exercise piety, He. 11. 7: *whence*

Εὐλαβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, pr. easily to be laid hold of: *hence*, cautious, circumspect; in N. T. timid, fearful, *and fr. the Heb.* full of reverence *towards God*, devout, pious, religious, Lu. 2. 25. Ac. 2. 5; 8. 2.

Εὐλογέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, a. 1. ησα, At. ηὐλόγησα, (εὖ & λόγος) pr. to speak well of any one; to praise, celebrate, give thanks, Mat. 14. 19; 26. 26; to bless, i. e. to render happy, bestow felicity; pass. to be blessed, be rendered happy, &c. Ga. 3. 8, 9. Ep. 1. 3; to bless, i. e. to express good wishes, invoke a blessing upon, Mat. 5. 44. Mar. 10. 16; *in salutatory acclamations*, hail! Mat. 21. 9; 23. 39, et al.: *whence*

Εὐλογητός, οῦ, ὁ, ἡ, worthy of praise or blessing, blessed, Mar. 14. 61. Lu. 1. 68, et al.

Εὐλογία, ας, ἡ, blessing, i. e. praise, celebration, 1 Co. 10. 16. Re. 5. 12, 13; false praise, flattery, Ro. 16. 18; invocation of good, benediction, Ja. 3. 10; a favour conferred, gift, present, benefit, Ro. 15. 29. 2 Co. 9. 5, 6, et al.

Εὐμετάδοτος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & μεταδίδωμι) ready to impart or give, liberal, bountiful, 1 Ti. 6. 18.

Εὐνοέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ & νοέω) to have kind thoughts, be well affected or kindly disposed *towards any one*, Mat. 5. 25: *whence*

Εὔνοια, ας, ἡ, good will, kind intention, benevolence, alacrity in the performance of duty and kind offices, Ep. 6. 7, and 1 Co. 7. 3, *in the earlier editions.*

Εὐνουχίζω, f. ίσω, εὐνούχικα. a. 1. εὐνούχισα, to emasculate, make a eunuch, Mat. 19. 12: *from*

Εὐνοῦχος, ου, ὁ, (εὐνή, a bed, & ἔχω) pr. one who has charge of the bedchamber; *hence*, a eunuch, one emasculated, Mat. 19. 12; *as eunuchs in the East often rose to places of power and trust, hence*, a minister of a court, Ac. 8. 27, 34.

Εὐοδόομαι, οῦμαι, f. ώσομαι, (fr. εὐοδόω, to give one a prosperous journey; cause one to prosper or be successful, fr. εὖ & ὁδός) to be prospered, go on prosperously, Ro. 1. 10. 1 Co. 16. 2. 3 Jno. 2, *bis.*

Εὐπάρεδρος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & πάρεδρος, one who sits by or waits on, an assistant, assessor, fr. παρά & ἕδρα, a seat) constantly attending; assiduous, devoted to; τὸ εὐπάρεδρον, assiduity, devotedness, 1 Co. 7. 35, *in the later editions.*

Εὐπειθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (εὖ & πείθω) easily persuaded, facile, pliant, Ja. 3. 17.

Εὐπερίστατος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & περιΐστημι) easily or constantly environing or besetting, He. 12. 1.

Εὐποιΐα, ας, ἡ, (εὐποιέω, to do good, benefit, fr. εὖ & ποιέω) doing good, beneficence, He. 13. 16.

Εὐπορέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι,

(fr. εὐπορέω, idem, fr. εὔπορος, expeditious, abundant, fr. εὖ & πείρω) to have wealth, be in prosperous circumstances, enjoy plenty, Ac. 11. 29.

Εὐπορία, ας, ἡ, (fr. same) property, wealth, abundance, Ac. 19. 25.

Εὐπρέπεια, ας, ἡ, (fr. εὐπρεπής, graceful, elegant, fr. εὖ & πρέπει) gracefulness, elegance, beauty, Ja. 1. 11.

Εὐπρόσδεκτος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & προσδέχομαι) acceptable, grateful, pleasing, Ro. 15. 16, 31. 2 Co. 8. 12. 1 Pe. 2. 5; *fr. the Heb.* favourable, 2 Co. 6. 2.

Εὐπρόσεδρος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & πρόσεδρος, an assessor) constantly attending, assiduous, devoted to, 1 Co. 7. 35: see εὐπάρεδρος.

Εὐπροσωπέω, ῶ, f. ήσω, (εὐπρόσωπος, of a fair countenance, fr. εὖ & πρόσωπον) to carry or make a fair appearance, strive to please, Ga. 6. 12.

Εὑρίσκω, f. εὑρήσω, p. εὕρηκα, a. 1. εὕρησα, a. 2. εὗρον, mid. a. 1. εὑράμην, (fr. εὑρέω, idem) to find, Mat. 2. 8; 18. 13; to find, i. e. meet with, light upon, Mat. 18. 28; 20. 6; to find, i. e. to detect, discover, Lu. 23. 2, 4, 14; *met. and reflexive*, to find for one's self, i. e. acquire, obtain, Lu. 1. 30; 9. 12; to save, preserve, Mat. 10. 39; 16. 25; to cause to be found, i. e. to effect, prepare, cause to be, Ac. 7. 46. He. 9. 12; met. to find mentally, i. e. to understand, comprehend, recognise, Ac. 17. 27. Ro. 7. 21; to know by experience, observe, see, Ro. 7. 18; pass. to be found in any place, state, &c. i. e. *simply*, to be, Mat. 1. 18. Lu. 17. 18, et al.

Εὐροκλύδων, (fr. εὖρος, the east wind, & κλύδων, a wave) v. Εὐρυκλύδων, ωνος, ὁ, (fr. εὐρὺς broad, & κλύδων) Euroclydon or Euryclydon, name of a tempestuous wind, an eastern tempest, Ac. 27. 14.

Εὐρύχωρος, ου, ὁ, ἡ, (εὐρὺς, broad, & χώρα) broad, wide, spacious, covering a broad space, Mat. 7. 13.

Εὐσέβεια, ας, ἡ, (fr. εὐσεβής) piety, devotion, godliness, Ac. 3. 12. 1 Ti. 2. 2; 4. 7, 8, et al.; religion, the Christian religion, 1 Ti. 3. 16.

Εὐσεβέω, ῶ, f. ήσω, to exercise piety towards, worship, Ac. 17. 23; to fulfil relative duties, perform good offices, 1 Ti. 5. 4: *from*

Εὐσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (εὖ & σέβομαι) pious, devout, religious, Ac. 10. 2, 7; 22. 12. 2 Pe. 2. 9: *whence*

Εὐσεβῶς, adv. piously, religiously, 2 Ti. 3. 12. Tit. 2. 12.

Εὔσημος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & σῆμα) pr. impressed, marked; met. remarkable, significant, intelligible, perspicuous, 1 Co. 14. 9.

Εὔσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & σπλάγχνον) tender hearted, inclined to pity, compassionate, Ep. 4. 32. 1 Pe. 3. 8.

Εὐσχημόνως, adv. (fr. εὐσχήμων) in a becoming manner, with propriety, decently, gracefully, Ro. 13. 13. 1 Co. 14. 40. 1 Th. 4. 12.

Εὐσχημοσύνη, ης, ἡ, pr. decorum; in N. T. comeliness, decoration, care in dress, 1 Co. 12. 23: *from*

Εὐσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, (εὖ & σχῆμα) decorous, of good appearance, pleasing to look upon, comely, 1 Co. 12. 24; met. becoming, decent; τὸ εὔσχημον, decorum, propriety, 1 Co. 7. 35; honourable, reputable, of high standing and influence, Mar. 15. 43. Ac. 13. 50; 17. 12.

Εὐτόνως, adv. (fr. εὔτονος, intense, firm, fr. εὖ & τείνω) intensely, vehemently, strenuously, earnestly, Lu. 23. 10. Ac. 18. 28.

Εὐτραπελία, ας, ἡ, (εὖ & τρέπω) politeness, urbanity; *hence*,

facetiousness, pleasantry; in N. T. buffoonery, jesting, scurrility, Ep. 5. 4.

Εὐφημία, ας, ἡ, pr. words of good omen; *hence*, good report or fame, praise, commendation, 2 Co. 6. 8: *from*

Εὔφημος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & φήμη) pr. of good omen, auspicious; *hence*, of good report, commendable, laudable, reputable, Phi. 4. 8.

Εὐφορέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ & φορέω) to bear or bring forth well or plentifully, yield abundantly, produce largely, Lu. 12. 16.

Εὐφραίνω, f. ανῶ, p. αγκα, a. 1. ανα, At. ηνα, (εὖ & φρὴν) to gladden, make joyful, cause to rejoice; pass. to be glad, exult, rejoice, Lu. 12. 19. Ac. 2. 26; εὐφραίνομαι, to feast in token of joy, keep a day of rejoicing, Lu. 15. 23, 24, 29, 32, et al.: *whence*

Εὐφροσύνη, ης, ἡ, joy, gladness, rejoicing, Ac. 2. 28; 14. 17.

Εὐχαριστέω, ῶ, f. ήσω, p. ηκα, a. 1. ησα, (fr. εὐχάριστος) to make requital; to thank, give thanks, Mat. 15. 36; 26. 27, et al.: *whence*

Εὐχαριστία, ας, ἡ, the act of making requital; thanks, the act of giving thanks, thanksgiving, Ac. 24. 3. 1 Co. 14. 16, et al.; decorous and instructive conversation, Ep. 5. 4.

Εὐχάριστος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & χάρις) grateful, i. e. entertaining; grateful, mindful of benefits, thankful; *hence*, gentle, courteous, Col. 3. 15; *others*, liberal, beneficent.

Εὐχὴ, ῆς, ἡ, a wish, prayer, Ja. 5. 15; a vow, Ac. 21. 23: *whence*

Εὔχομαι, f. ξομαι, p. εὖγμαι, a. 1. εὐξάμην, At. ηὐξάμην, to make a vow, vow; to pray, offer prayer, Ac. 26. 29. 2 Co. 13. 7, 9. Ja. 5. 16; to wish, desire, Ac. 27. 29. Ro. 9. 3. 3 Jno. 2.

Εὔχρηστος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & χρηστὸς) highly useful, very profitable, 2 Ti. 2. 21; 4. 11. Phile. 11.

Εὐψυχέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ & ψυχὴ) to be animated, encouraged, invigorated, gratified, Phi. 2. 19.

Εὐωδία, ας, ἡ, (εὖ & ὄζομαι) a good or sweet smell, grateful odour, fragrance, 2 Co. 2. 15. Ep. 5. 2. Phi. 4. 18.

Εὐώνυμος, ου, ὁ, ἡ, (εὖ & ὄνομα) of good name or omen, *used by the superstitious Greeks instead of ἀριστερὸς, which was a word of bad import, as all omens on the left denoted misfortune;* the left, Mat. 20. 21, 23; 25. 33, 41, et al.

Ἐφ', used for ἐπὶ before an aspirate.

Ἐφάλλομαι, f. αλοῦμαι, (ἐπὶ & ἅλλομαι) to leap or spring upon, assault, Ac. 19. 16.

Ἐφάπαξ, adv. (ἐπὶ & ἅπαξ) once for all, not more than once, Ro. 6. 10; at once, at the same time, 1 Co. 15. 6.

Ἐφεσῖνος, η, ον, Re. 2. 1, and

Ἐφέσιος, ία, ιον, Ephesian, of Ἔφεσος, ου, ἡ, Ephesus, a city of Asia Minor, Ac. 19. 28, 34, 35; 21. 29.

Ἐφευρετὴς, οῦ, ὁ, (fr. ἐφευρίσκω, to come upon, find, discover, fr. ἐπὶ & εὑρίσκω) an inventor, deviser, Ro. 1. 30.

Ἐφημερία, ας, ἡ, pr. daily service; daily service for a week, weekly ministration; meton. those who performed such ministration, Lu. 1. 5, 8: *from*

Ἐφήμερος, ου, ὁ, ἡ, (ἐπὶ & ἡμέρα) daily, sufficient for a day, Ja. 2. 15.

Ἐφικνέομαι, οῦμαι, f. ίξομαι, a. 2. ἐφικόμην, (ἐπὶ & ἱκνέομαι, to come) to come or reach to, advance as far as, 2 Co. 10. 13, 14.

Ἐφίστημι, f. ἐπιστήσω, a. 2.

ἐπέστην, p. ἐφέστηκα, mid. ἐφίσταμαι, (ἐπὶ & ἵστημι) to cause to stand still, or halt; *intrans.* to stand by or near, Lu. 2. 38; 4. 39; to be suddenly present, come suddenly upon, Lu. 2. 9; 24. 4; to come upon, assault, Ac. 6. 12; 17. 5; to come near, approach, Lu. 10. 40; to impend, be instant, be at hand, 1 Th. 5. 3; to be present, Ac. 28. 2; to be pressing, urgent, earnest, 2 Ti. 4. 2, et al.

Ἐφφαθὰ, Heb. הִפָּתַח, or Syr. אֶתְפְּתַח, be thou opened, Mar. 7. 34.

Ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, discord, Lu. 23. 12. Ga. 5. 20; meton. the cause or source of enmity or discord, Ep. 2. 15, 16. Ja. 4. 4; the object of enmity or aversion, Ro. 8. 7.

Ἐχθρὸς, ὰ, ὸν, inimical, hostile; *as a subs.* an enemy, adversary, Mat. 5. 43, 44; 10. 36. Lu. 6. 27, 35, et al.

Ἔχιδνα, ης, ἡ, (fr. ἔχις, the male viper) a viper, poisonous serpent, Ac. 28. 3; met. an impious and mischievous man, Mat. 3. 7.

Ἔχω, f. ἕξω & σχήσω, imperf. εἶχον, a. 2. ἔσχον, p. ἔσχηκα, to hold, i. e. to seize and hold possession of, Mar. 16. 8; to hold fast or firmly, 1 Ti. 1. 19; to hold mentally, to hold in one's knowledge, understand, bear in mind, Jno. 14. 21; to stop, halt; to remain, stay, continue, Jno. 11. 17; to have *property*, &c. possess, Mat. 3. 9; 9. 6. Mar. 10. 22; to have a *husband or wife*, be married, Mar. 14. 3. 1 Co. 7. 2; to have *years*, be of a certain age, Jno. 8. 57; to have in *one's self*, contain, He. 9. 4; to have *in the womb*, be pregnant, Mat. 1. 18, 23; met. to have *in mind*, consider, regard, hold as being *any one*, Mat. 14. 5; 21. 26, 46; to have intercourse with *any one*, be closely connected with, Mar. 3. 22, 30. 1 Jno. 2. 23; 4. 18; to have *what is earned or deserved*, receive, obtain, acquire, Mat. 5. 46; 6. 1; to have in *one's power*, be able, Mar. 14. 8. Lu. 7. 42; to have or find one's self *in certain circumstances*, be circumstanced, be situated, *or simply*, to be, Mat. 4. 24; 5. 23; *for* ἀπέχω, to be distant, Ac. 1. 12; ἔχομαι, to be held, adhere to, adjoin, be next, Lu. 13. 33; ἐχόμενος, adjoining, next, Mar. 1. 38: *followed by an accus.* or ἐν *with its dat. it forms a periphrasis for the* verb *corresponding to the noun*, Mat. 7. 29. Phi. 1. 30. Col. 2. 1, et al. freq.

Ἕως, *adv. & prep., of time*, until, unto, even to, Mat. 1. 17; 2. 9. Lu. 15. 4; ἕως ἂν, till, until, Mat. 2. 3; 5. 18, 26; ἕως ἄρτι, until now, Mat. 11. 12; ἕως πότε, until when, how long, Mat. 17. 17; ἕως σήμερον, until this day, to this time, 2 Co. 3. 15; ἕως τοῦ νῦν, even to this time, Mat. 24. 21; ἕως οὗ, ἕως ὅτου, until, while, Mat. 1. 25; 14. 22; *of place*, unto, even to, Mat. 11. 23. Lu. 2. 15; ἕως ἄνω, to the brim, Jno. 2. 7; ἕως εἰς, even to, as far as, Lu. 24. 50; ἕως κάτω, to the bottom; ἕως ὧδε, to this place, Lu. 23. 5; *for* εἰς, to, unto, Ac. 9. 38; 23. 23; *of state*, unto, even to, Mat. 26. 38; *of number*, even, so much as, Ro. 3. 12, et al. freq.

Z

Ζάω, ζῶ, ζῇς, ζῇ, f. ζήσομαι, a. 1. ἔζησα, p. ἔζηκα, to live, i. e. to have life, be alive, Mat. 27. 63. Ac. 10. 42; τὸ ζῆν, life, He. 2. 15; οἱ ζῶντες, the living, 2 Co. 5. 15; ζῶ ἐγὼ, as I live, by my life, Ro. 14. 11; to live, i. e. not to die, to continue to live, Mat. 9. 18; 22. 32; ζῶν, ζῶσα, ζῶν, living, never dying, i. e. immortal, eternal, He. 3. 12; 9. 14; constant, unfailing, perennial *water*, Jno. 4. 10, 11; to live, i. e. to support one's life, receive sustenance, Mat. 4. 4. Lu. 4. 4; to live, i. e. to pass one's life in a certain manner, with regard to habits good or ill, &c. Ro. 6. 11. 2 Co. 5. 15; spc. to live virtuously,

Ro. 6. 13. Re. 3. 1; to live, i. e. to live again, recover life, revive, Re. 2. 8; 13. 14; 20. 4; to enjoy a prosperous and happy life, be blessed, be for ever happy, Lu. 10. 28. Jno. 6. 51, 58; *fr. the Heb.* to bestow life and happiness, be the source or author of eternal life and happiness, Jno. 6. 51, 57, et al. freq.

Ζεστὸς, ἡ, ὸν, (fr. ζέω) **hot,** boiling; met. fervid, glowing with zeal, Re. 3. 15, 16.

Ζεῦγος, εος, ὑς, τὸ, a yoke *of animals;* a pair, couple, Lu. 2. 24; 14. 19.

Ζευκτηρία, ας, ἡ, (fr. ζεύγνυμι, to yoke, join) a fastening band, Ac. 27. 40.

Ζεὺς, Διὸς, ὁ, Jupiter, *the supreme God of the Greeks and Romans*, Ac. 14. 12, 13.

Ζέω, f. ζέσω, p. ἔζεκα, to be hot, boil; met. to be fervent, ardent, zealous, Ac. 18. 25. Ro. 12. 11.

Ζηλεύω, f. εύσω, i. q. ζηλόω, Re. 3. 19, *in some editions: from*

Ζῆλος, ου, ὁ, (fr. ζέω) **fervour,** ardent desire, strong affection, zeal, Jno. 2. 17. Ro. 10. 2; jealousy, envy, malice, Ac. 13. 45. Ro. 13. 13; indignation, wrath, Ac. 5. 17, et al.: *whence*

Ζηλόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐζήλωκα, to have strong affection towards, desire earnesty, be zealous, 1 Co. 12. 31. 2 Co. 11. 2. to emulate, be envious, envy, Ac. 7. 9. 1 Co. 13. 4, et al.: *whence*

Ζηλωτὴς, οῦ, ὁ, one eagerly desirous of, or passionately ardent in, a zealot, Ac. 21. 20. 1 Co. 14. 12, et al.

Ζημία, ας, ἡ, damage, loss, detriment, Ac. 27. 10, 21. Phi. 3. 7, 8: *whence*

Ζημιόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐζημίωκα, to injure, harm; pass. to suffer loss, or detriment, Mat. 16. 26. Mar. 8. 36. et al.

Ζητέω, ῶ, f. ήσω, imperf. ἐζήτουν, p. ἐζήτηκα, to seek, look for, Mat. 18. 12. Lu. 2. 48, 49; to look for, expect, 1 Co. 4. 2; *by impl.* to miss, perceive to be absent, Jno. 7. 11; 8. 21; to inquire after, Mat. 13. 45; to desire, wish, want, Mat. 12. 47; to seek, strive for, endeavour, attempt, Mat. 6. 33; 21. 46; to require, demand, ask for, Mar. 8. 11. Lu. 11. 16; 12. 48; to inquire or ask questions about, question, Mat. 2. 13. Jno. 16. 19; to deliberate, Mar. 11. 18; *fr. the Heb.* ζητεῖν τὴν ψυχήν τινος, to seek the life of any one, i. e. to purpose his destruction, Mat. 2. 20: *whence*

Ζήτημα, ατος, τὸ, a question, i. e. a subject of debate or controversy, Ac. 15. 2; 18. 15; 23. 29, et al.

Ζήτησις, εως, ἡ, a question, i. e. a dispute, debate, discussion, Jno. 3. 25. 1 Ti. 1. 4; a subject of dispute or controversy, Ac. 25. 20, et al.

Ζιζάνιον, ου, τὸ, zizanium, darnel, spurious wheat, *a plant found in Palestine, which resembles wheat both in its stalk and grain, but which is worthless and deleterious*, Mat. 13. 26, 27, 29, 30, 36, 38, 40.

Ζόφος, ου, ὁ, intense darkness, 2 Pe. 2. 4, 17. Jude 6, 13.

Ζυγὸς, οῦ, ὁ, (fr. ζεύγω, **to** join, yoke) a yoke, *pr. for cattle;* met. a yoke of bondage, i. e. state of slavery, servile condition, 1 Ti. 6. 1; obligation or duty imposed, Matt. 11. 29, 30. Ac. 15. 10. Ga. 5. 1; the beam of a balance; *by synecd.* a balance, pair of scales, Re. 6. 5.

Ζύμη, ης, ἡ, leaven, sour dough, Mat. 16. 12; 13. 33; met any thing which tends to corrupt and pervert, Mat. 16. 6, 11. 1 Co 5. 6, et al.: *whence*

Ζυμόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐζύμωκα, to leaven, cause to ferment

Mat. 13. 33. Lu. 13. 21; met. to corrupt, pervert, 1 Co. 5. 6. Ga. 5. 9.

Ζωγρέω, ῶ, f. ήσω, p. ἐζώγρηκα, (ζωὸς alive & ἀγρεύω) pr. to take alive; met. to take, catch, seize *the affections*, Lu. 5. 10; to take captive, subdue, render subject, 2 Ti. 2. 26.

Ζωὴ, ῆς, ἡ, (fr. ζάω) life, i. e. animated existence, state of being alive, Lu. 16. 25. Ac. 17. 25; eternal life, immortality, Ro. 8. 10. 2 Co. 5. 4; met. perpetuity, perennitas, Re. 22. 1; meton. the power of imparting life, Jno. 5. 26; mode of life, conduct, deportment, Ro. 6. 4; prosperity, happiness, felicity, Lu. 12. 15; eternal happiness, Mat. 7. 14; 18. 8, 9; meton. the author or bestower of happiness, Jno. 11. 25; a source or principle of happiness, Jno. 6. 53, 54.

Ζώνη, ης, ἡ, a zone, belt, girdle, Mat. 3. 4; 10. 9, et al.: *whence*

Ζώννυμι, v. ζωννύω, f. ζώσω, imperf. ἐζώννυον, p. ἔζωκα, a. 1. ἔζωσα, to gird, gird on, put on one's girdle, Jno. 21. 18, *bis*.

Ζωογονέω, ῶ, f. ήσω, (ζωὸς & γόνος) pr. to bring forth alive; to preserve alive, save, Lu. 17. 33. Ac. 7. 19.

Ζῶον, ου, τὸ, (fr. ζάω) a living creature, animal, beast, He. 13. 11. 2 Pe. 2. 12, et al.

Ζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ζωὸς & ποιέω) to impart life, make alive, vivify, animate, enliven, Ro. 4. 17; 8. 11. 1 Co. 15. 36; *fr. the Heb.* to impart happiness, render happy for ever, Jno. 6. 63. 2 Co. 3. 6, et al.

Η

Ἦ, adv. an? an forte? whether? is it so that? Mat. 20. 15. Ro. 2. 4; *conj.* than, Mat. 11. 22; 18. 13; rather than, more than, Mat. 18. 8, 9. Mar. 9. 4; or, either, Mat. 5. 17, 18. Jno. 4. 27; ἢ—ἢ, either—or, Mat. 12. 33; ἀλλ' ἢ, unless, except, Lu. 12. 51; ἢ καὶ, or also? Lu. 12. 41; or also, or else, Lu. 11. 11, et al.; ἦ μὴν, truly, assuredly, He. 6. 14.

Ἡγεμονεύω, f. εύσω, p. κα, (fr. ἡγεμὼν) to be leader, lead the way; to be governor, prefect, or procurator, Lu. 2. 2; 3. 1.

Ἡγεμονία, ας, ἡ, government, reign, administration, imperatorship, Lu. 3. 1: *from*

Ἡγεμὼν, όνος, ὁ, a leader; a governor, prefect, president; a proconsul, propraetor, Mat. 10. 18. Mar. 13. 9; a procurator, Mat. 27. 2, 11, 14, 15, 21, 23, 27; 28. 14, et al.; *by impl.* one who is distinguished, a noble, prince, Mat. 2. 6: *from*

Ἡγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, p. ἥγημαι, to lead the way; to be over, i. e. have authority over, be leader, chief, to preside, govern, rule, Mat. 2. 6. Ac. 7. 10; λόγου ἡγέμενος, the leading or principal speaker, Ac. 14. 12; ἡγέμενος, a chief officer in the church, He. 13. 7, 17, 24; *by impl.* to be respected, have influence and authority, Lu. 22. 26. Ac. 15. 22; met. to think, consider, count, esteem, regard, Ac. 26. 2. 2 Co. 9. 5, et al.

Ἡδέως, adv. (fr. ἡδὺς) with pleasure, gladly, willingly, Mar. 6. 20; 12. 37. 2 Co. 11. 19.

Ἤδη, adv. even now, already, Mat. 3. 10; 5. 28, et al.; shortly, in good time, Ro. 1. 10.

Ἥδιστα, adv. pr. neut. pl. superlat. of ἡδὺς) with the greatest pleasure, most gladly, 2 Co. 12. 9, 15.

Ἡδονὴ, ῆς, ἡ, (fr. ἡδὺς) pleasure, physical gratification, Lu. 8. 14. Tit. 3. 3. Ja. 4. 3. 2 Pe. 2. 13; the desire of pleasure, cupidity, appetite, passion, lust, Ja. 4. 1.

Ἡδύοσμον, ου, τὸ, (ἡδὺς & ὀσμὴ) garden mint, Mat. 23. 23. Lu. 11. 42.

Ἦθος, εος, ες, τό, (fr. ἔθος) custom, manner, 1 Co. 15. 33.

Ἥκω, f. ἥξω, imperf. ἧκον, p. ἧκα, a. 1. ἧξα, to have come, have arrived, be present, Mar. 8. 3. Lu. 15. 27; to come, *as future*, Mat. 8. 11; 24. 14, 50; *with ἐπί*, to come upon, fall upon, overtake, Mat. 23. 36; *with ἐπί implied*, 2 Pe. 3. 10, et al.

Ἠλί, (Heb. אֵלִי) my God! Mat. 27. 46.

Ἡλικία, ας, ἡ, age, full age, years, life, Mat. 6. 27. Lu. 2. 52, et al.; met. maturity, Ep. 4. 13; stature, Lu. 19. 3: *from*

Ἡλίκος, η, ον, *correl. pron.* how great, Col. 2. 1. Ja. 3. 5.

Ἥλιος, ε, ὁ, the sun, Mat. 13. 43; 17. 2. Mar. 1. 32, et al.; meton. light of the sun, light, Ac. 13. 11.

Ἧλος, ε, ὁ, a nail, Jno. 20. 25, *bis.*

Ἡμέρα, ας, ἡ, (fr. ἦμαρ, idem) day, a day, i. e. the interval from sunrise to sunset, *opp. to νύξ*, Mat. 4. 2; 12. 40. Lu. 2. 44; the interval of twenty-four hours, comprehending day and night, Mat. 6. 34; 15. 32; νυκτὸς καὶ ἡμέρας, day and night, i. e. constantly, assiduously, Lu. 18. 7; *fr. the Heb.* ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, day by day, every day, 2 Co. 4. 16; τὴν ἡμέραν, for the day, Mat. 20. 2; ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, in one day, i. e. at once, suddenly, Re. 18. 8; ἡ ἐν ἡμέρᾳ, daily, 2 Pe. 2. 13; ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, from day to day, continually, 2 Pe. 2. 8; καθ' ἡμέραν, sc. πᾶσαν, v. ἑκάστην, every day, daily, Ac. 17. 17. He. 3. 13; ὅλην τὴν ἡμέραν, all the day, constantly, ever, Ro. 8. 36; a holy day, public festival, Ac. 2. 1. Ga. 4. 10; *any appointed day, e. g.* day of public trial, 1 Co. 4. 3; meton. the light of day, light, dawn, Lu. 4. 42; 6. 13; met. opportunity, Jno. 9. 4; a more perfect apprehension and practice of the Christian religion, moral light, Ro. 13. 12; ἡμέρα *& pl.* ἡμέραι, time, *as measured by days, as in the phrase* in our days, Lu. 2. 6; 19. 43; life, i. e. time of life, age, years, Lu. 1. 18; 2. 36, et al. freq.

Ἡμέτερος, α, ον, *poss. pron.* our, noster, tra, trum, Ac. 2. 11; 24. 6, et al.

Ἡμιθανής, έος, ὲς, ὁ, ἡ, (ἡμι, contr. for ἥμισυς & ἔθανον, a. 2. of θνήσκω) half dead, Lu. 10. 30.

Ἥμισυς σεια, συ, half, dimidius, Mar. 6. 23. Lu. 19. 8. Re. 11. 9; 12. 14.

Ἡμιώριον, ε, τό, (ἡμι for ἥμισυς & ὥρα) half an hour, Re. 8. 1.

Ἡνίκα, adv. when, 2 Co. 3. 15, 16.

Ἤπερ, adv. (ἤ & περ) than, than indeed, Jno. 12. 43.

Ἤπιος, ε, ὁ, ἡ, placid, mild, gentle, affectionate, 1 Th. 2. 7. 2 Ti. 2. 24.

Ἤρεμος, ε, ὁ, ἡ, (i. q. ἥμερος, by metathesis) placid, tranquil, quiet, mild, 1 Ti. 2. 2.

Ἡρωδιανοί, ῶν, οἱ, Herodians, courtiers, attendants, or partisans of Ἡρώδης, Herod Antipas, Mat. 22. 16. Mar. 3. 6; 12. 13.

Ἡσυχάζω, f. άσω, p. ακα, (fr. ἥσυχος) to rest, i. e. to abstain from labour, Lu. 23. 56; to be silent or quiet, acquiesce, i. e. desist from discussion, cavil, &c. Lu. 14. 4. Ac. 11. 18; 21. 14; to live quietly and in peace, lead a tranquil life, 1 Th. 4. 11.

Ἡσυχία, ας, ἡ, rest, quiet, tranquillity, i. e. silence, Ac. 22. 2. 1 Ti. 2. 11, 12; a quiet tranquil life, 2 Th. 3. 12: *from*

Ἡσύχιος, ου, ὁ, ἡ, quiet, tran-quil, peaceful, 1 Ti. 2. 2. 1 Pe. 3. 4: *from*

Ἥσυχος, ε, ὁ, ἡ, quiet, tran-quil.

Ἤτοι, adv. (ἤ & τοι) whether truly, whether; ἤτοι—ἤ, either—or, whether—or, Ro. 6. 16.

Ἡττάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (fr. ἥττων) to be less, inferior, yield the palm to, 2 Co. 12. 13; *by impl.* to be overcome, vanquished, 2 Pe. 2. 19; to serve, be subject to; *met.* to indulge, 2 Pe. 2. 20: *whence*

Ἥττημα, ατος, τὸ, inferior condition, diminution, decline, failure, degeneracy, Ro. 11. 12. 1 Co. 6. 7.

Ἥττων, v. ἥσσων, ονος, ὁ, ἡ, less, inferior, 2 Co. 12. 15; worse, 1 Co. 11. 17.

Ἠχέω, ῶ, f. ήσω, p. κα, a. 1. ἤχησα, to sound, 1 Co. 13. 1; to roar, *as the sea*, Lu. 21. 25: *from*

Ἦχος, ου, ὁ, sound, noise, Ac. 2. 2. He. 12. 19; report, fame, rumour, Lu. 4. 37.

Θ

Θάλασσα, v. θάλαττα, ης, ἡ, the sea, Mat. 23. 15. Mar. 9. 42; a sea, Ac. 7. 36; an inland sea, lake, Mat. 8. 24, et al.

Θάλπω, f. ψω, to impart warmth, *as a hen by brooding*; *met.* to cherish, nurse, take care of, Ep. 5. 29. 1 Th. 2. 7.

Θαμβέω, ῶ, f. ήσω, p. τεθάμβηκα, a. 1. ἐθάμβησα, to be astonished, amazed, Ac. 9. 6; to astonish; *pass.* to be astonished, amazed, Mar. 1. 27; 10. 24, 32: *from*

Θάμβος, εος, ους, τὸ, astonishment, amazement, Lu. 4. 36, et al.

Θανάσιμος, ου, ὁ, ἡ, (fr. θάνατος) deadly, mortal, fatal, Mar. 16. 18.

Θανατηφόρος, ου, ὁ, ἡ, (θάνατος & φορέω) mortiferous, bringing or causing death, deadly, fatal, Ja. 3. 8.

Θάνατος, ου, ὁ, (fr. θνήσκω) death, i. e. the extinction of life, *whether naturally*, Lu. 2. 26. Mar. 9. 1; *or violently*, Mat. 10. 21; 15. 4; trop. exposure to, or danger of death, 2 Co. 4. 11, 12; 11. 23; meton. cause of death, disease, pestilence, Re. 6. 8; 18. 8; the necessity of dying, 1 Co. 15. 21; spiritual death, Jno. 5. 24. 1 Jno. 3. 14; unhappiness, misery, condemnation, punishment, Ro. 1. 32; 5. 12, 17, 21. 2 Co. 3. 7; eternal death, an unchanging eternal state of wretchedness and misery, Jno. 8. 52. Ja. 5. 20. 1 Jno. 5. 16, 17; meton. the source or cause of condemnation and exposure to misery, Ro. 7. 10, 13; 8. 6, et al. freq.: *whence*

Θανατόω, ῶ, f. ώσω, p. τεθανάτωκα, a. 1. ἐθανάτωσα, to put to death, deliver to death, Mat. 10. 21; 26. 59. Mar. 13. 12; pass. to be exposed to a violent death, Ro. 8. 36; met. to kill, i. e. to put an end to, repress, subdue, mortify, Ro. 8. 13; pass. to die *to any thing*, i. e. to renounce, have no further connection with, Ro. 7. 4, et al.

Θάπτω, f. ψω, f. 2. ταφῶ, p. τέταφα, a. 1. ἔθαψα, a. 2. ἔταφον, to bury, inter, Mat. 8. 21, 22; 14. 12, et al.

Θαῤῥέω, ῶ, f. ήσω, p. τεθάῤῥηκα, (fr. θάῤῥος, i. q. θάρσος) to be of good courage, be full of hope and confidence, 2 Co. 5. 6, 8. He. 13. 6; to be confident, bold, intrepid, 2 Co. 10. 1, 2; to be confident, have or repose confidence in, 2 Co. 7. 16.

Θαρσέω, ῶ, f. ήσω, to be of good courage, be full of hope and confidence, Mat. 9. 2, 22; 14. 27. Mar. 6. 50, et al.: *from*

Θάρσος, εος, ους, τὸ, (fr. θέρω, to warm) courage, confidence, encouragement, Ac. 28. 15.

Θαῦμα, ατος, τὸ, a wonder; wonder, admiration, astonishment, Re. 17. 6: *whence*

Θαυμάζω, f. άσω, p. τεθαύμακα, a. 1. ἐθαύμασα, to admire, view or listen to with admiration, wonder at, Lu. 7. 9. Ac. 7. 31; to reverence, adore, praise, 2 Th. 1. 10;

to wonder, be filled with wonder, admiration, or astonishment, Mat. 8. 10. Lu. 4. 22, et al.: *whence*

Θαυμάσιος, α, ον, wonderful, admirable, marvellous; τὸ θαυμάσιον, a wonder, wonderful work, Mat. 21. 15.

Θαυμαστὸς, ή, όν, worthy of admiration, i. e. admirable, wondrous, great, splendid, magnificent, 1 Pe. 2. 9. Re. 15. 1; exciting admiration, wonderful, marvellous, strange, Mat. 21. 42. Mar. 12. 11.

Θεὰ, ᾶς, ἡ, (fr. θεὸς) a goddess, dea, Ac. 19. 27, 35, 37.

Θεάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, p. τεθέαμαι, a. 1. pass. ἐθεάθην, to look at, view with attention, observe, Mat. 6. 1; 23. 5. Lu. 7. 24; to see, discern with the eyes, Mar. 16. 11, 14. Lu. 5. 27. Jno. 1. 14, 32, 38, et al.; to see, visit, Ro. 15. 24.

Θεατρίζω, f. ίσω, pr. to exhibit in a theatre; in N. T. pass. to be exposed as in a theatre, be made a public spectacle, He. 10. 33: *from*

Θέατρον, ου, τὸ, (fr. θεάομαι) a theatre, a place where public games and spectacles are exhibited, or public assemblies held, Ac. 19. 29, 31; meton. a public show or spectacle; one exposed to public observation and scorn, 1 Co. 4. 9.

Θεῖον, ου, τὸ, brimstone, sulphur, Lu. 17. 29. Re. 9. 17, 18, et al.

Θεῖος, α, ον, (fr. Θεὸς) divine, pertaining to God, 2 Pe. 1. 3, 4; τὸ θεῖον, the divine nature, divinity, Ac. 17. 29: *whence*

Θειότης, τητος, ἡ, divinity, deity, godhead, divine majesty, Ro. 1. 20.

Θειώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, (fr. θεῖον) of brimstone, sulphurous, Re. 9. 17.

Θέλημα, ατος, τὸ, (fr. θέλω) will, i. e. purpose, design, intention, 1 Co. 1. 1. 2 Co. 1. 1; desire, inclination, Jno. 1. 13; that which one wishes to have done, the object of one's will, Mat. 26. 42. Lu. 22. 42; *in the sense of* command, order, direction, Jno. 4. 34; 5. 30; precept, statute, ordinance, Mat. 7. 21; 12. 50; pleasure, that which is one's pleasure, Lu. 23. 25; ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, Deo volente, if God please or permit, Ro. 1. 10, et al.

Θέλησις, εως, ἡ, will, pleasure, He. 2. 4: *from*

Θέλω, v. θελέω, & ἐθελέω, f. θελήσω, imperf. ἤθελον, p. τεθέληκα, a. 1. ἠθέλησα, At. ἠθέλησα, to will, be willing, volo, Mat. 1. 19; 2. 18; *in the sense of*, to desire, wish, Mat. 12. 38; 15. 28; to require, demand, Mat. 27. 15; *to direct*, order, Mat. 13. 28; to permit, Ja. 4. 15. 1 Co. 4. 19; to decide, determine, 2 Pe. 3. 5; *with an infin. is sometimes to be rendered adverbially*, willingly, gladly, Jno. 6. 21; 8. 44; to endeavour, attempt, strive, Mat. 16. 25. Mar. 8. 35; *fr. the Heb.* to delight in, be delighted with, regard with affection, love, Mat. 9. 13; 27. 43; to be fond of, make a show of, affect to be or do, Mar. 12. 38, et al.

Θεμέλιον, ίου, τὸ, &

Θεμέλιος, ίου, ὁ, a foundation, Lu. 6. 48, 49. He. 11. 10; met. a certain good, happiness firm and stable, 1 Ti. 6. 19; a fundamental doctrine, doctrines on which the Christian religion is founded, 1 Co. 3. 11, 12; elementary doctrines or instruction, rudiments of Christian knowledge, Ro. 15. 20. He. 6. 1; meton. that which has foundations, i. e. an edifice, met. 2 Ti. 2. 19, et al.: *whence*

Θεμελιόω, ῶ, f. ώσω, p. τεθεμελίωκα, a. 1. ἐθεμελίωσα, to found, lay the foundation of, Mat. 7. 25. Lu. 6. 48. He. 1. 10; met. to establish, render firm and unwavering, Ep. 3. 17. Col. 1. 23. 1 Pe. 5. 10.

Θεοδίδακτος, ου, ὁ, ἡ, (Θεὸς & διδακτὸς) taught of God, divinely instructed, 1 Th. 4. 9.

Θεόλογος, ου, ὁ, (θεὸς & λέγω) a theologian, divine, one who

treats of the nature of God or of Christ, title of Revelation.

Θεομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θεὸς & μάχομαι) to fight or contend against God, to seek to counteract the divine will, Ac. 23. 9: *whence*

Θεομάχος, ου, ὁ, one who fights or contends against God, and seeks to counteract the divine will, Ac. 5. 39.

Θεόπνευστος, ου, ὁ, ἡ, (θεὸς & πνέω) divinely inspired, 2 Ti. 3. 16.

Θεός, οῦ, ὁ, God, the Deity, the supreme God, Mar. 15. 34. Lu. 18, 11, 13; meton. what belongs to God and his worship and ordinances, &c. Ac. 22. 3. Ro. 10. 2; a god, pl. θεοί, gods, heathen deities, Ac. 7. 43; 14. 11; meton. an image of a god, Ac. 7. 40; *fr. the Heb.* a vicegerent of God, a king, Jno. 10. 34, 35; *after adjectives, τῷ θεῷ constitutes a periphrasis for the superlative*, judice Deo, Ac. 7. 20. 2 Co. 10. 4; *τοῦ θεοῦ, used for an adjective*, divine, Ro. 1. 16. 1 Co. 1. 18; *fr. the Heb. an intensive expression*, splendid, excellent in the highest degree, 1 Th. 4. 16. Re. 15. 2, et al. freq.

Θεοσέβεια, ας, ἡ, worshipping of God, reverence towards God, piety, 1 Ti. 2. 10: *from*

Θεοσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (θεὸς & σέβομαι) reverencing God, pious, godly, devout, a sincere worshipper of God, Jno. 9. 31.

Θεοστυγής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (θεὸς & στυγέω to hate) impious, a hater and contemner of God, Ro. 1. 30.

Θεότης, τητος, ἡ, (fr. θεὸς) the divinity, deity, godhead, divine nature or majesty, Col. 2. 9.

Θεραπεία, ας, ἡ, service, attendance, aid, help, Lu. 9. 11; *by impl.* relief, healing, cure, Re. 22. 2; *meton.* those who render service, servants, domestics, family, household, Mat. 24. 45. Lu. 12. 42: *from*

Θεραπεύω, f. εύσω, p. τεθεράπευκα, a. 1. ἐθεράπευσα, to serve, minister to, assist, render service and attendance, worship, Ac. 17. 25; *by impl.* to heal, cure, Mat. 4. 23, 24; 8. 16, et al.: *whence*

Θεράπων, οντος, ὁ, a servant, minister, He. 3. 5.

Θερίζω, f. ίσω, p. τεθέρικα, a. 1. ἐθέρισα, (fr. θέρος) to pass the summer; to gather in the harvest, reap, Mat. 6. 26; 25. 24, 26; *met.* to obtain the reward of labour, receive a recompense, 1 Co. 9. 11. 2 Co. 9. 6; *by impl. & met.* to carry on a work which another has begun, Jno. 4. 36, 38; *by impl.* to cut off, destroy, Re. 14. 15, 16, et al.: *whence*

Θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, i. e. act of gathering the harvest, reaping, Jno. 4. 35; the time of harvest, harvest-home, Mat. 13. 30, 39. Mar. 4. 29. Jno. 4. 35; the produce of the harvest, grain gathered; *met.* the multitudes to be instructed in the Christian religion and gathered into the Messiah's kingdom, Mat. 9. 37, 38. Lu. 10. 2; those whose iniquity is ripe for punishment, i. e. for their destruction, Re. 14. 15.

Θεριστής, οῦ, ὁ, one who gathers in the harvest, a reaper, Mat. 13. 30, 39.

Θερμαίνω, f. ανῶ, to warm; *mid.* to warm one's self, Mar. 14. 54, 67. Jno. 18. 18, 25. Ja. 2. 16: *from*

Θέρμη, ης, ἡ, heat, warmth, Ac. 28. 3: *from*

Θέρος, εος, ους, τὸ, summer or autumn, the warm season of the year, Mat. 24. 32. Mar. 13. 28. Lu. 21. 30.

Θεωρέω, ῶ, f. ήσω, p. τεθεώρηκα, to look upon, behold, view, Mat. 27. 55. Lu. 21. 6; to see, discern with the eyes, Mar. 5. 15, 38. Lu. 23. 48; to perceive, comprehend, know, Jno. 4. 19; 6. 40; to consider, reflect, He. 7. 4;

fr. the Heb. to experience, undergo, Jno. 8. 51, et al.: *whence*

Θεωρία, ας, ἡ, a sight, spectacle, Lu. 23. 48.

Θήκη, ης, ἡ, (fr. τίθημι) a repository, receptacle; a case, sheath, scabbard, Jno. 18. 11.

Θηλάζω, f. άσω, p. τεθήλακα, a. 1. ἐθήλασα, (fr. θηλὴ, a nipple) to suckle, give suck, Mat. 24. 19. Mar. 13. 17; to suck, Mat. 21. 16, et al.

Θῆλυς, θήλεια, θῆλυ, (fr. same) female; τὸ θῆλυ, sc. γένος, a female, Mat. 19. 4. Mar. 10. 6. Ga. 3. 28; ἡ θήλεια, a female, a woman, Ro. 1. 26, 27.

Θήρα, ας, ἡ, (fr. θὴρ, a wild beast) hunting, the chase; a snare, trap, gin; *met.* a cause of destruction, Ro. 11. 9: *whence*

Θηρεύω, f. εύσω, p. τεθήρευκα, to hunt, catch; *met.* to seize on, lay hold of, Lu. 11. 54.

Θηριομαχέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐθηριομάχησα, (θηρίον & μάχομαι) to fight with wild beasts, 1 Co. 15. 32.

Θηρίον, ου, τὸ, (fr. θὴρ, idem) a beast, wild animal, Mar. 1. 13. Ac. 10. 12, et al.; *met.* a brutal, savage man, Tit. 1. 12.

Θησαυρίζω, f. ίσω, p. τεθησαύρικα, a. 1. ἐθησαύρισα, to collect and lay up stores or wealth, treasure up, Mat. 6. 19, 20; to heap up, accumulate, Ro. 2. 5. 1 Co. 16. 2; to reserve, keep in store, 2 Pe. 3. 7, et al.: *from*

Θησαυρὸς, οῦ, ὁ, a treasury, i. e. a place, box, casket, &c. in which precious articles are kept, Mat. 2. 11; a store house, horreum, Mat. 12. 35; treasure, wealth, abundance, Mat. 6. 19, 20, 21, et al.

Θιγγάνω, v. θίγω, f. θίξω, p. τέθιχα, a. 1. ἔθιξα, a. 2. ἔθιγον, to touch, Col. 2. 21. He. 12. 20; to strike smite, hurt, He. 11. 28.

Θλίβω, f. ψω, p. τέθλιφα, a. 1. ἔθλιψα, p. pass. τέθλιμμαι, to press upon, encumber, throng, crowd, Mar. 3. 9; *met.* to oppress, afflict, 2 Co. 1. 6; 4. 8, et al.; to compress, confine in narrow limits; *pass.* to be compressed, narrow Mat. 7. 14: *whence*

Θλῖψις, εως, ἡ, pr. pressure, compression; *met.* affliction, distress, calamity, Mar. 13. 19. Jno. 16. 21, et al.

Θνήσκω, f. θανοῦμαι, p. τέθνηκα, a. 2. ἔθανον, to die, be dead, Mat. 2. 20. Mar. 15. 44, et al.: *whence*

Θνητὸς, ἡ, ὸν, mortal, obnoxious to death, 1 Co. 15. 53, 54. 2 Co. 4. 11; 5. 4; dead, Ro. 8. 11; *met.* θνητός τινι, dead to any thing, i. e. having renounced and abjured any thing, Ro. 6. 12.

Θορυβέω, ῶ, f. ήσω, p. τεθορύβηκα, to excite popular tumults, disturb, throw into commotion, Ac. 17. 5; *met.* pass. to be agitated, alarmed, Ac. 20. 10; *met. & by impl.* pass. to make a noise, utter lamentations, bewail, Mat. 9. 23. Mar. 5. 39: *from*

Θόρυβος, ου, ὁ, (fr. θρόος, a noise, uproar) a murmur; a tumult, i. e. noise, uproar, confusion, Mat. 27. 24. Mar. 5. 38; sedition, popular excitement, Mat. 26.5, et al.

Θραύω, f. αύσω, p. τέθραυκα, a. 1. ἔθραυσα, to break, bruise; *met.* to afflict, oppress; *part.* τεθραυσμένος, afflicted, oppressed, Lu. 4. 18.

Θρέμμα, ατος, τὸ, (fr. τρέφω) cattle, a flock, herd, Jno. 4. 12.

Θρηνέω, ῶ, f. ήσω, p. τεθρήνηκα, a. 1. ἐθρήνησα, to lament, bewail, Mat. 11. 17. Lu. 7. 32. Jno. 16. 20: *from*

Θρῆνος, ου, ὁ, v. εος, ους, τὸ, (fr. θρέω, to shriek) wailing, lamentation, Mat. 2. 18.

Θρησκεία, ας, ἡ, (fr. θρησ-

κεύω, to worship, live piously) piety, religion, religious worship, Ac. 26. 5. Col. 2. 18. Ja. 1. 26, 27.

Θρῆσκος, ου, ὁ, ἡ, (fr. same) religious, devout, pious, a worshipper, Ja. 1. 26.

Θριαμβεύω, f. εύσω, (fr. θρίαμβος, a hymn in honour of Bacchus; a triumph;) pr. to celebrate a triumph; to triumph, triumph over, Col. 2. 15; to cause to triumph, 2 Co. 2. 14.

Θρὶξ, τριχὸς, ἡ, a hair, lock of hair, *pl.* αἱ τριχὲς, the hair *of the head*, Mat. 5. 36; 10. 30, et al; *or of an animal*, Mat. 3. 4. Mar. 1. 6.

Θροέω, ῶ, f. ήσω, p. τεθρόηκα, (fr. θροὸς, an uproar, fr. θρέω, to make a clamour) to disturb, disquiet; *pass.* to be disturbed, disquieted, alarmed, terrified, Mat. 24. 6. Mar. 13. 7. 2 Th. 2. 2.

Θρόμβος, ου, ὁ, a large drop, clot *of blood*, Lu. 22. 44.

Θρόνος, ȣ, ὁ, (fr. θράω, to sit) a throne, i. e. an elevated seat with a footstool, Mat. 5. 34; 19. 28. Lu. 1. 52; *meton.* power, dominion, Lu. 1. 32. He. 1. 8; a potentate, Col. 1. 16, et al.

Θυγατὴρ, ατέρος, ατρὸς, ἡ, a daughter, Mat. 9. 18; 10. 35, 37; *in the vocative, an expression of affection and kindness*, Mat. 9. 22; *fr. the Heb.* one of the female posterity *of any one*, *pl.* family, progeny, Lu. 1. 5; *met.* a city, Mat. 21. 5. Jno. 12. 15; *pl.* female inhabitants, Lu. 23. 28, et al.: *whence*

Θυγάτριον, ίȣ, τὸ, a little daughter, female child, Mar. 5. 23; 7. 25.

Θυέλλα, ης, ἡ, (fr. θύω & ἄελλα, a storm) a tempest, whirlwind, hurricane, He. 12. 18.

Θύϊνος, η, ον, thyine, of θυΐα, (fr. θύω, to burn incense) thyia, *an aromatic evergreen tree, arbor vitæ, resembling the cedar, and found in Lybia, the wood of which was used in burning incense*, Re. 18. 12.

Θυμίαμα, ατος, τὸ, (fr. θυμιάω) incense, i. e. any odoriferous substance burnt in religious worship, Re. 5. 8; 8. 3, 4; 18. 13; *or*, the act of burning incense, Lu. 1. 10, 11.

Θυμιατήριον, ίου, τὸ, a censer *for burning incense*, He. 9. 4: *from*

Θυμιάω, ῶ, f. άσω, (fr. θύω, idem) to burn incense, Lu. 1. 9.

Θυμομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θυμὸς & μάχομαι) to wage war fiercely; to be hostile to, be enraged, Ac. 12. 20.

Θυμὸς, οῦ, ὁ, (fr. θύω) pr. the soul, mind; *hence*, a violent passion or emotion of the mind, intrepidity, eager courage; anger, wrath, Lu. 4. 28. Ac. 19. 28, et al.; *fr. the Heb. by meton.* punishment, Ro. 2. 8. Re. 15. 1: *whence*

Θυμόω, ῶ, f. ώσω, p. τεθύμωκα, to provoke to anger; *pass.* to be angry, enraged, Mat. 2. 16.

Θύρα, ας, ἡ, a door, Mat. 6. 6. Mar. 1. 33; *by impl.* entrance, access, i. e. *met.* occasion, opportunity, Ac. 14. 27. 1 Co. 16. 9, et al.; *meton.* one who is the medium of access, Jno. 10. 7, 9: *whence*

Θυρεὸς, ȣ̃, ὁ, a stone placed over the entrance of a cave for a door; a shield, *large and oblong like a* door, Ep. 6. 16.

Θυρὶς, ίδος, ἡ, a small door; a window, Ac. 20. 9. 2 Co. 11. 33.

Θυρωρὸς, ȣ̃, ὁ, ἡ (θύρα & οὖρος, a keeper) door-keeper, porter, Mar. 13. 34. Jno. 10. 3; 18. 16, 17.

Θυσία, ας, ἡ, (fr. θύω) sacrifice, i. e. the act of sacrificing, He. 9. 26; the thing sacrificed, a victim, Mat. 9. 13; 12. 7; *met.* whatever is exhibited or undertaken in honour of God or in reference to his

will, Phi. 4. 18. He. 13. 15, 16, et al.; i. q. εἰδωλόθυτον, the flesh which remained of victims sacrificed, 1 Co. 10. 18.

Θυσιαστήριον, ίυ, τὸ, an altar, Mat. 5. 23, 24. Lu. 1. 11, et al.; *spc.* the altar of burnt offering, Mat. 23. 35. Lu. 11. 51; *meton.* a victim, i. q. θυσία, He. 13. 10: *from*

Θύω, f. θύσω, p. τέθυκα, a. 1. ἔθυσα, pass. p. τέθυμαι, a. 1. ἐτύθην, to rage; to kill, slay, slaughter, Mat. 22. 4. Lu. 15. 23, 27, 30; to kill in sacrifice, sacrifice, immolate, Ac. 14. 13, 18, et al.

Θώραξ, ακος, ὁ, the breast, chest; a breastplate, armour for the body, *consisting of two parts, one covering the breast, and the other the back,* Re. 9. 9, 17. Ep. 6. 14. 1 Th. 5. 8.

I

Ἴαμα, ατος, τὸ, healing, cure, 1 Co. 12. 9, 28, 30: *from*

Ἰάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, imp. ἰαόμην, ώμην, p. pass. ἴαμαι, a. 1. ἰάθην, to heal, cure, Mat. 8. 8. Lu. 9. 2; met. to free from moral evils, render happy, Mat. 13. 15. He. 12. 13, et al.: *whence*

Ἴασις, εως, ἡ, healing, cure, Lu. 13. 32. Ac. 4. 22, 30.

Ἴασπις, ιδος, ἡ, jasper, a precious stone of various colours, as purple, cerulean, green, &c. Re. 4. 3; 21. 11, 18, 19.

Ἰατρὸς, ῦ, ὁ, (fr. ἰάομαι) a physician, Mat. 9. 12. Mar. 2. 17; 5. 26, et al.

Ἴδε, *interj.* (fr. εἴδω) lo! behold! Jno. 11. 36; 16. 29; 19. 4, 5, et al.

Ἰδέα, ας, ἡ, (fr. same) aspect, appearance, Mat. 28. 3.

Ἴδιος, ία, ιον, belonging to any one, one's own, Mat. 9. 1. Jno. 10. 3; *spoken of* domestics, i. e. one's household, 1 Ti. 5. 8; τὰ ἴδιά τινος, sc. οἰκήματα, one's own house or home, Jno. 16. 32; *spoken of* friends, associates, Jno. 13. 1; 15. 19; peculiar, particular, Mat. 22. 5. Jno. 8. 44; appropriate, fit, suitable, proper, destined, Ga. 6. 9. 1 Th. 4. 11; separate, single; ἰδίᾳ, *adverbially,* separately, i. e. severally, respectively, 1 Co. 12. 11; κατ' ἰδίαν, *adv.* separately, i. e. privately, aside, by one's self, alone, Mat. 14. 13, 23, et al.: *whence*

Ἰδιώτης, ȣ, ὁ, pr. one in private life, a plebeian; one uneducated, illiterate, unlearned, ignorant, Ac. 4. 13. 1 Co. 14. 16, 23, 24. 2 Co. 11. 6.

Ἰδὺ, *interj.* (fr. εἴδω) lo! i. e. see! behold, Mat. 1. 23; 7. 4; lo! i. e. know! be assured, Lu. 1. 31; 2. 34; *with* ἐγὼ, lo! here am I, Lu. 1. 38. Ac. 9. 10, et al.

Ἱδρὼς, ῶτος, ὁ, (fr. ἴδος, sweat, & ῥέω) sweat, Lu. 22. 44.

Ἱερατεία, ας, ἡ, (fr. ἱερατεύω) priesthood, sacerdotal office, Lu. 1. 9.

Ἱεράτευμα, ατος, τὸ, a priesthood; *meton.* priests, 1 Pe. 2. 5, 9: *from*

Ἱερατεύω, f. εύσω, to officiate as a priest, perform the sacred rites, Lu. 1. 8: *from*

Ἱερεὺς, έως, ὁ, (fr. ἱερὸς) a priest, one who performs the sacred rites, Mat. 8. 4. Lu. 1. 5. Jno. 1. 19, et al.

Ἱερόθυτος, ȣ, ὁ, ἡ, (ἱερὸς & θύω) sacrificed, immolated, 1 Co. 9. 19, 28, *in some MSS.*

Ἱερὸν, ῦ, τὸ, (fr. ἱερὸς) a temple, Mat. 4. 5. Lu. 4. 9. Ac. 19. 27, et al.

Ἱεροπρεπὴς, έος, ῦς, ὁ, ἡ, (ἱερὸς & πρέπει) conformed to sacred things, becoming holy persons, or a religious profession, Tit. 2. 3.

Ἱερὸς, ὰ, ὸν, sacred, holy,

consecrated, devoted to God, 1 Co. 9. 13, *bis.* 2 Ti. 3. 15.

Ἱεροσολυμίτης, ου, ὁ, an inhabitant of Ἱεροσόλυμα, v. Ἱερουσαλήμ, Jerusalem, Mar. 1. 5. Jno. 7. 25.

Ἱεροσυλέω, ῶ, f. ήσω, (ἱερὸν & συλάω) to despoil temples, commit sacrilege, Ro. 2. 22: *whence*

Ἱερόσυλος, ου, ὁ, ἡ, one who despoils temples, or commits sacrilege, Ac. 19. 37.

Ἱερουργέω, ῶ, f. ήσω, (ἱερὸς & ἔργον) to offer sacrifice, immolate; to officiate as priest, discharge a sacred office, Ro. 15. 16.

Ἱερωσύνη, ης, ἡ, (fr. ἱερεὺς) priesthood, sacerdotal office, He. 7. 11, 12, 14, 24.

Ἰησοῦς, οῦ, ὁ, (Heb. יְהוֹשׁוּעַ contr. יֵשׁוּעַ) a Saviour, Jesus, Mat. 1. 21, 25; 2. 1, et al. freq.; Joshua, Ac. 7. 45. He. 4. 8; Jesus a Jewish Christian, Col. 4. 11.

Ἱκανὸς, ἡ, ὸν, (fr. ἱκνέομαι, v. ἱκάνω, to reach) pr. reaching or extending to *any thing;* sufficient, enough, Lu. 22. 38; ἱκανὸν ποιεῖν τινα, to satisfy, gratify, Mar. 15. 15; τὸ ἱκανὸν λαμβάνειν, to take security or bail *of any one,* Ac. 17. 9; sufficient, i. e. adequate, competent, qualified, 2 Co. 2. 16; fit, worthy, Mat. 3. 11; 8. 8; considerable, large, great, much, *and pl.* many, Mat. 28. 12. Mar. 10. 46, et al.: *whence*

Ἱκανότης, τητος, ἡ, sufficiency, ability, fitness, qualification, 2 Co. 3. 5.

Ἱκανόω, ῶ, f. ώσω, p. ἱκάνωκα, a. 1. ἱκάνωσα, to make sufficient or competent, qualify, 2 Co. 3. 6. Col. 1. 12.

Ἱκετηρία, ας, ἡ, (fr. ἱκέτης, suppliant, fr. ἵκω, to come) *pr.* an olive branch wrapped in wool and decked with ribands, *borne by suppliants in their hands;* supplication, He. 5. 7.

Ἰκμὰς, άδος, ἡ, moisture, Lu. 8. 6.

Ἱλαρὸς, ὰ, ὸν, (fr. ἱλάω, to be propitious) pr. disposed to be propitious, cheerful, prompt, 2 Co. 9. 7: *whence*

Ἱλαρότης, τητος, ἡ, cheerfulness, hilarity, Ro. 12. 8.

Ἱλάσκομαι, v. ἱλάομαι, f. ἱλάσομαι, & ἱλάξομαι, p. pass. ἵλασμαι, a. 1. ἱλάσθην, (fr. ἱλάω, v. ἵλημι) to render propitious in respect to *any thing; by impl.* to expiate, make an atonement or expiation for, He. 2. 17; *pass.* to be rendered propitious, be propitious or merciful, show mercy, pardon, Lu. 18. 13: *whence*

Ἱλασμὸς, οῦ, ὁ, propitiation, expiation; *meton.* one who makes expiation, propitiatory sacrifice, 1 Jno. 2. 2; 4. 10.

Ἱλαστήριον, ίου, τὸ, (fr. ἱλαστήριος, expiatory, fr. ἱλάσκομαι) the cover of the ark of the covenant, the mercy-seat, He. 9. 5.

Ἱλαστήριος, ίου, ὁ, (fr. same) one who makes expiation, a propitiator, or propitiatory sacrifice, Ro. 3. 25.

Ἵλεως, ω, ὁ, ἡ, (At. for ἵλαος, fr. ἱλάω) propitious, favourable, merciful, clement, He. 8. 12; *fr. the Heb.* ἵλεώς σοι (ὁ Θεὸς,) God have mercy on thee, i. e. God forbid, far be it from thee, Mat. 16. 22.

Ἱμὰς, άντος, ὁ, a strap or thong of leather; a shoe-latchet, Mar. 1. 7. Lu. 3. 16. Jno. 1. 27; a scourge, whip made of thongs, Ac. 22. 25.

Ἱματίζω, f. ίσω, p. ἱμάτικα, to clothe; *pass.* to be clothed, Mar. 5. 15. Lu. 8. 35: *from*

Ἱμάτιον, ίου, ὁ, (fr. ἕννυμι, εἷμαι) a garment, i. e. the upper garment, mantle, Mat. 5. 40; 9.

16, 20, 21; *pl.* the mantle and tunic together, Mat. 26. 65; *pl. genr.* garments, raiment, Mat. 11. 8; 24. 18, et al.

Ἱματισμός, ῦ, ὁ, (fr. ἱματίζω) a garment; *put for* ἡ χιτὼν, a tunic, inner garment, Mat. 27. 35. Jno. 19. 24; *genr.* raiment, garments, apparel, clothing, Lu. 7. 25; 9. 29, et al.

Ἱμείρω & ἱμείρομαι, (fr. ἵμερος, desire) to desire earnestly; *by impl.* to have a strong affection for, love fervently, 1 Th. 2. 8.

Ἵνα, *conj.* that, in order that, Mat. 19. 13. Mar. 1. 38. Jno. 1. 22; 3. 15; 17. 1; ἵνα μὴ, that not, lest, Mat. 7. 1; so that, so as that, to such a degree, or, in such a manner that, Lu. 9. 45. Jno. 5. 20; with this result or consequence that, so that it came to pass that, Lu. 11. 50. Ro. 11. 31; *for* ὅτι, that, quod, Lu. 1. 43. Jno. 4. 34. Re. 14. 13; *adv., of place,* where; *of time,* when, Jno. 12. 23; 16. 2, 32, et al. freq.

Ἱνατί, adv. (ἵνα & τί) why is it that? wherefore? why? Mat. 9. 4; 27. 46, et al.

Ἰὸς, ῦ, ὁ, (fr. ἵημι, to send, throw) a missile weapon, arrow, dart; *and, since the ancients sometimes used poisoned arrows, hence,* poison, Ro. 3. 13. Ja. 3. 8; rust, ærugo, Ja. 5. 3.

Ἰυδαία, ας, ἡ, (fr. Ἰυδαῖος) Judea, Mat. 2. 1, 5, 22; 3. 1, et al.; *meton.* the inhabitants of Judea, Mat. 3. 5.

Ἰουδαΐζω, f. ίσω, (fr. same) to judaize, live like a Jew, follow the manners and customs of the Jews, Ga. 2. 14.

Ἰυδαϊκὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) Jewish, current among the Jews, Tit. 1. 14: *whence*

Ἰυδαϊκῶς, adv. Jewishly, in the manner of Jews, Ga. 2. 14.

Ἰυδαῖος, ου, ὁ, (fr. Heb. יְהוּדִי) pr. one sprung from the tribe of Judah, or a subject of the kingdom of Judah; in N. T. a descendant of Jacob, a Jew, Mat. 28. 15. Mar. 7. 3. Ac. 19. 34. Ro. 2. 28, 29, et al.: *whence*

Ἰουδαῖος, αία, αῖον, Jewish, Mar. 1. 5. Jno. 3. 22. Ac. 16. 1; 24. 24.

Ἰουδαϊσμὸς, ῦ, ὁ, Judaism, the character and condition of a Jew; *spoken of* a zeal for the rites and forms of the Jewish religion, Ga. 1. 13, 14.

Ἱππεὺς, έως, ὁ, (fr. ἵππος) a horseman; pl. ἱππεῖς, horsemen, cavalry, Ac. 23. 23, 32.

Ἱππικὸς, ἡ, ὸν, equestrian; τὸ ἱππικὸν, cavalry, horse, Re. 9. 16: *from*

Ἵππος, ου, ὁ, a horse, Ja. 3. 3. Re. 6. 2, 4, 5, 8, et al.

Ἶρις, ἴριδος, v. ἴριος, v. ἴρεως, a rainbow, iris, Re. 4. 3; 10. 1.

Ἰσάγγελος, υ, ὁ, ἡ, (ἴσος & ἄγγελος) equal, or similar to angels, Lu. 20. 36.

Ἴσημι, (fr. εἴσω, 1. f. of εἴδω) to know, Ac. 26. 4. He. 12. 17.

Ἴσος, η, ον, equal, like, Mat. 20. 12. Lu. 6. 34, et al.; *neut. pl.* ἴσα, *adverbially,* like, as, Phi. 2. 6; *met.* consistent, Mar. 14. 56, 59: *whence*

Ἰσότης, τητος, ἡ, equality, equal proportion, 2 Co. 8. 13, 14; fairness, equity, what is equitable, Col. 4. 1.

Ἰσότιμος, υ, ὁ, ἡ, (ἴσος & τιμὴ) of equal price, equally precious or valuable, 2 Pe. 1. 1.

Ἰσόψυχος, υ, ὁ, ἡ, (ἴσος & ψυχὴ) like-minded, of the same mind and spirit, Phi. 2. 20.

Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, an Israelite, a descendant of Ἰσραὴλ,

Israel or Jacob, Jno. 1. 48. Ac. 2. 22, et al.

Ἵστημι, f. στήσω, p. ἕστηκα, p. part. ἑστηκὼς, κυῖα, κὸς, by contr. ἑστὼς, ῶσα, ὼς, p. inf. ἑστάναι for ἑστακέναι, a. 2. ἔστην, to set, place, cause to stand, Mat. 4. 5; 18. 2. Ac. 4. 7; *met.* to constitute, appoint, Ac. 17. 31; to be placed on, rest upon, Mat. 18. 16. 2 Co. 13. 1; to cause to stand firm, confirm, strengthen, establish, Ro. 3. 31; 14. 4; to weigh, Mat. 26. 15; *met.* to impute, lay to one's charge, Ac. 7. 60; *intrans.* to stand, Mat. 6. 5; 12. 46; to stop or stand still, Mat. 20. 32. Mar. 10. 49; *met.* to stand firm, i. e. persevere, endure, hold fast, Jno. 8. 44. Ro. 5. 2; to be secure, 1 Co. 10. 12; to make stand, hold one's place, hold out, sustain one's self, Ep. 6. 11, 13; *for εἰμὶ*, to be, versor, Jno. 1. 26; to stand by, be present, Mat. 26. 73, et al.

Ἱστορέω, ῶ, f. ήσω, (fr. ἵστωρ, knowing) to ascertain by inquiry and ocular examination; to tell, narrate; in N. T. to visit, sc. *in order to become acquainted with*, Ga. 1. 18.

Ἰσχυρὸς, ὰ, ὸν, strong, mighty, robust, Mat. 12. 29. Lu. 11. 21; strong, powerful, mighty, *morally*, 1 Co. 1. 27; 4. 10. 1 Jno. 2. 14; strong, fortified, Re. 18. 10; *trop.* great, vehement, mighty, Mat. 14. 30; sure, firm, He. 6. 18, et al.: *from*

Ἰσχὺς, ύος, ἡ, strength, might, power of body, Re. 18. 2; power of mind, faculty, ability, 1 Pe. 4. 11. Mar. 12. 30, 33. Lu. 10. 27; power, pre-eminence, majesty, Ep. 1. 19. 2 Pe. 2. 11, et al.: *whence*

Ἰσχύω, f. ύσω, p. ἴσχυκα, a. 1. ἴσχυσα, to be strong, be well, be in good health, Mat. 9. 12; to have power, be able, Mat. 8. 28; 26. 40; to have power or efficiency, avail, be valid, Ga. 5. 6. He. 9. 17; to have value; *with a negative*, to be worthless, Mat. 5. 13; to exert one's strength or influence, Ac. 19. 16, 20; *meton.* to prevail over, be victorious, Re. 12. 8, et al.

Ἴσως, adv. (fr. ἴσος) equally; perhaps, it may be that, Lu. 20. 13.

Ἰταλικὸς, ἡ, ὸν, Italian, of Ἰταλία, Italy, Ac. 10. 1.

Ἰχθύδιον, ου, τὸ, a small fish, Mat. 15. 34. Mar. 8. 7: *dimin. of*

Ἰχθὺς, ύος, ὁ, a fish, Mat. 15. 36; 17. 27. Lu. 5. 6, et al.

Ἴχνος, εος, ευς, τὸ, (fr. ἴκω, to go) a footstep, vestige; *met.* an example, 1 Pe. 2. 21.

Ἰῶτα, indec. τὸ, iota, (Heb. יוד) *the smallest letter in the Heb. alphabet*; *met.* the least or minutest part, a jot, Mat. 5. 18.

K

Κἀγὼ, (by crasis for καὶ ἐγὼ) dat. κἀμοὶ, accus. κἀμὲ, and I, i. e. I also, I too, Mat. 2. 8; 10. 32; I even I, Mat. 16. 18; is it so then? *others*, me then? Jno. 7. 28; that I, so that I, Mat. 11. 28; *preceded by* καθὼς, as, so I, Jno. 6. 57; 10. 15, et al.

Καθὰ, adv. (by crasis for καθ' ἃ) *lit.* according to what, i. e. as, according as, Mat. 27. 10.

Καθαίρεσις, εως, ἡ, pr. a taking down; a pulling down, overthrow, demolition, &c. 2 Co. 10. 4; *met.* destruction, detriment, 2 Co. 10. 8; 13. 10: *from*

Καθαιρέω, ῶ, f. ήσω, a. 2. καθεῖλον, (κατὰ & αἱρέω) to take down, Mar. 15. 36, 46. Lu. 23. 53. Ac. 13. 29; to pull down, demolish, Lu. 12. 18; to throw or cast down, Lu. 1. 52; *met.* to destroy, put an end to, Ac. 19. 27; to overthrow, conquer, Ac. 13. 19; to refute, 2 Co. 10. 5.

Καθαίρω, f. αρῶ, p. κεκάθαρκα, (κατὰ & αἴρω) to cleanse *from filth;* to clear a vine by pruning, prune, Jno. 15. 2; *met.* to cleanse from sin, make expiation, He. 10. 2.

Καθάπερ, adv. (by crasis for καθ' ἅπερ) as, even as, Ro. 4. 6, et al.

Καθάπτω, f. ψω, (κατὰ & ἅπτω, necto) to join, connect to; to fix one's self upon, fasten upon, Ac. 28. 3.

Καθαρίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. κεκαθάρικα, a. 1. ἐκαθάρισα, (fr. καθαρὸς) to cleanse, render pure, Mat. 23. 25. Lu. 11. 39; *trop. & by impl.* to heal *the leprosy*, Mat. 8. 2, 3; 10. 8; *met.* to cleanse from sin, purify by an expiatory offering, make expiation for, He. 9. 22, 23. 1 Jno. 1. 7; to cleanse from sin, free from the influence of error and sin, Ac. 15. 9. 2 Co. 7. 1; to pronounce clean, declare to be lawful, Ac. 10. 15; 11. 9, et al.: *whence*

Καθαρισμὸς, οῦ, ὁ, cleansing, purification, ablution, Lu. 2. 22. Jno. 2. 6; *spoken of* baptism, Jno. 3. 25; *& of* healing *lepers*, Mar. 1. 44; *met.* expiation, He. 1. 3. 2 Pe. 1. 9, et al.

Κάθαρμα, ατος, τὸ, (fr. καθαίρω) offscouring, filth; *met.* a mean and abject person, an outcast, outlaw, 1 Co. 4. 13.

Καθαρὸς, ὰ, ὸν, (fr. same) pure, i. e. clear, unsoiled, unalloyed, Mat. 23. 26; 27. 59; *met.* guiltless, innocent, Ac. 18. 6; 20. 26; sincere, unfeigned, upright, virtuous, void of evil, Mat. 5. 8. Jno. 15. 3; clean, *levitically*, lawful, not forbidden, Ro. 14. 20, et al.: *whence*

Καθαρότης, τητος, ἡ, purity, cleanness, He. 9. 13.

Καθέδρα, ας, ἡ, (κατὰ & ἕδρα) a seat, stool, bench, &c. Mat. 21. 12; 23. 2. Mar. 11. 15.

Καθέζομαι, imp. ἐκαθεζόμην, f. 2. mid. καθεδοῦμαι, (fr. καθέζω, to cause to sit, seat, fr. κατὰ & ἕζω) to sit, be seated, Mat. 26. 55. Lu. 2. 46, et al.

Καθεῖς, i. q. καθ' εἷς, one by one, one after another, 1 Co. 14. 31. Ep. 5. 33.

Καθεξῆς, adv. (κατὰ & ἑξῆς) in a continual order or series, successively, consecutively, Lu. 1. 3. Ac. 11. 4; 18. 23; ὁ, ἡ καθεξῆς, successive, succeeding, subsequent, Lu. 8. 1. Ac. 3. 24.

Καθεύδω, f. ευδήσω, (κατὰ & εὕδω, to sleep) to sleep, be fast asleep, Mat. 8. 24; 9. 24, et al.; *met.* to be slothful, careless, secure, Ep. 5. 14. 1 Th. 5. 6; *fr. the Heb.* to be dead, 1 Th. 5. 10.

Καθηγητὴς, οῦ, ὁ, (fr. καθηγέομαι, to lead, conduct, fr. κατὰ & ἡγέομαι) pr. a guide, leader; in N. T. a teacher, instructor, Mat. 23. 8, 10.

Καθήκω, (κατὰ & ἥκω) to reach, extend to; καθήκει, *impers.* it is right, convenient, or proper, it ought, Ac. 22. 22; τὸ καθῆκον, what is right, duty, virtue; τὰ μὴ καθήκοντα, *by litotes for* what is abominable or detestable, Ro. 1. 28.

Κάθημαι, 2 per. κάθησαι & κάθῃ, imperat. κάθησο & κάθου, (κατὰ & ἧμαι, to sit) to sit, Mat. 9. 9. Lu. 10. 13; to sit near or by, 1 Co. 14. 30, to sit down, Jno. 6. 3; to be settled, dwell, remain, be, Mat. 4. 16. Lu. 1. 79; 21. 35, et al.

Καθημερινὸς, ἡ, ὸν, fr. καθ' ἡμέραν, daily) daily, day by day, Ac. 6. 1.

Καθίζω, f. ίσω, p. κεκάθικα, a. 1. ἐκάθισα, (κατὰ & ἵζω, to set) to cause to sit, place; καθίζομαι, to be seated, sit, Mat. 19. 28. Lu. 22. 30; to cause to sit *as judges*, place, appoint, 1 Co. 6. 4; *intrans.* to sit, sit down, Mat. 13. 48; 26. 36; to remain, stay, continue, Lu. 24. 49, et al.

Καθίημι, f. καθήσω, (κατὰ & ἵημι) to let down, lower, Lu. 5. 19. Ac. 9. 25; 10. 11; 11. 5.

Καθίστημι, f. καταστήσω, p. καθέστηκα, a. 1. κατέστησα, a. 2. κατέστην, (κατὰ & ἵστημι) to place, set; to set one over *any thing*, constitute, appoint, Mat. 24. 45, 47. Lu. 12. 14; to set one down *in any place*, accompany, conduct, Ac. 17. 15; to make, render, or cause to be; *pass.* to be rendered, i. e. *simply*, to be, Ro. 5. 19. Ja. 3. 6, et al.

Καθὸ, (i. e. καθ' ὅ) as, Ro. 8. 26; according as, in proportion as, 2 Co. 8. 12. 1 Pe. 4. 13.

Καθολικὸς, ἡ, ὸν, (κατὰ & ὅλος) catholic, universal, general; titles of the Epistles of Ja. Pe. Jno. and Jude.

Καθόλου, (i. e. καθ' ὅλου) altogether, entirely; *and with a negative*, not at all, Ac. 4. 18.

Καθοπλίζω, f. ίσω, (κατὰ & ὁπλίζω) to arm, invest with armour, Lu. 11. 21.

Καθοράω, ῶ, f. άσω, (κατὰ & ὁράω) pr. to look down upon; in N. T. to discern, discover, see, Ro. 1. 20.

Καθότι, (i. e. καθ' ὅτι) because, since, inasmuch as, Lu. 1. 7; 19. 9. Ac. 2. 24; according as, in proportion as, Ac. 2. 45; 4. 35.

Καθὼς, (κατὰ & ὡς) as, in the manner that, Mat. 21. 6; 26. 24; how, in what manner, Ac. 15. 14; according as, Mar. 4. 33; because, since, inasmuch as, Jno. 17. 2; *of time*, as, i. e. when, Ac. 7. 17, et al.

Καὶ, *conj.* and, Mat. 2. 2, 3, 11; 4. 22; and indeed, and truly, Mat. 23. 13. 1 Co. 3. 5; then, in that case, now, Mat. 12. 27. Mar. 10. 26. Lu. 20. 44; also, etiam, Mat. 18. 33; even, very, self, Mat. 10. 30. Jno. 5. 37; yea, truly, verily, Mat. 23. 32; though, although, Lu. 18. 7. Jno. 3. 32; ἐὰν καὶ, if too, if also, if perhaps, if it be so that, 1 Co. 7. 11; imprimis, particularly, especially, Lu. 11. 45, 46; now, just now, even, now, Jno. 8. 25; and moreover, further, Mat. 23. 18. Mar. 3. 25, 26; and so, and then, Mat. 6. 33; 13. 15; then, when, therefore, that, Mat. 28. 9. Lu. 5. 17; therefore, on that account, Mat. 22. 16. Mar. 9. 5; for, nam, 1 Co. 14. 32; but, sed, Mat. 1. 25; 2. 12; yet, nevertheless, Mat. 6. 26; 12. 5; namely, to wit, Mat. 21. 5; 13. 41; *in comparisons, put for* ὡς, as, even as, Mar. 9. 49; *and for* ὅτως, so, ita, Mat. 6. 10. Ac. 7. 51; then, thereupon, after that, afterwards, Mat. 10. 1; 18. 2; 15. 23; *put for* ὅς, ἥ, ὅ, who, ᾗ, how, ὅπου, where, ὅτε, when, &c. Mat. 26. 45. Mar. 1. 15; 15. 25; that, in order that, Mat. 5. 15; 11. 28; so that, Mat. 12. 45; καὶ—καὶ, both—and, Ac. 5. 32. Ro. 11. 33; whether—or, Ac. 26. 29; and though—yet, Mat. 7. 25. Jno. 1. 10; *preceded by a negative*, nor, Ga. 3. 28, et al. freq.

Καίγε, (καὶ & γε) and at least, and certainly, Lu. 19. 42; and even, so that even, Ac. 2. 18.

Καινὸς, ἡ, ὸν, new, i. e. recent, recently made, not had before, not impaired by time, Mat. 9. 17. Mar. 2. 22; unheard of, unusual, Mar. 1. 27. Ac. 17. 19; foreign, of other nations, Mar. 16. 17; *met.* renovated, better, of higher excellence, 2 Co. 5. 17. Re. 5. 9, et al.: *whence*

Καινότερος, α, ον, *pr. comparat. of preced.* newer, more recent; *but used for the positive*, new, Ac. 17. 21.

Καινότης, τητος, ἡ, state of being new, newness, Ro. 6. 4; 7. 6.

Καίπερ, conj. (καὶ & περ) though, although, Phi. 3. 4. Re. 17, 8, et al.

Καιρὸς, οῦ, ὁ, a point or period of time, a fixed, definite, cer-

tain time, appointed season, Mat. 8. 29. Mar. 1. 15; 12. 2; a convenient, suitable, opportune time, favourable, convenient, proper season, opportunity, Jno. 7. 6. Ac. 24. 25; time, season, *generally*, i. q. χρόνος, Mat. 11. 25; 12. 1, et al. freq; a year, Re. 12. 14.

Καίτοι, conj. (καὶ & enclit. τοι) though, although, He. 4. 3.

Καίτοιγε, conj. (καίτοι & γε) although indeed, although truly, Jno. 4. 2. Ac. 14. 17; 17. 27.

Καίω, f. καύσω, p. κεκαύκα, pass. a. 1. ἐκαύθην, a. 2. ἐκάην, to burn, consume with fire, Jno. 15. 6. 1 Co. 13. 3; to cause to burn, kindle, light; pass. to be kindled, burn, flame, Mat. 5. 15. Lu. 12. 35; *met.* καίομαι, to burn, be inflamed, Jno. 5. 35; to experience strong emotions, Lu. 24. 32.

Κἀκεῖ, (by crasis for καὶ ἐκεῖ) and there, Mat. 5. 23; 10 11; there also, Mar. 1. 38; thither also, Ac. 17. 13, et al.

Κἀκεῖθεν, (by crasis for καὶ ἐκεῖθεν) and thence, Mar. 10. 1. Ac. 7. 4; 14. 26; 20. 15; 21. 1; 27. 4, 12; 28. 15; and then, i. e. afterwards, Ac. 13. 21.

Κἀκεῖνος, είνη, εινο, (by crasis for καὶ ἐκεῖνος) and he, she, it; and this, and that, Mat. 15. 18; 23. 23; he, she, it also; this also, that also, Mat. 20. 4; then he, Lu. 22. 12, et al.

Κακία, ας, ἡ, (fr. κακός) worthlessness, cowardice; malice, malignity, Ro. 1. 29. Ep. 4. 31; wickedness, improbity, vitiosity, Ac. 8. 22. 1 Co. 5. 8; evil, i. e. trouble, care, affliction, calamity, Mat. 6. 34, et al.

Κακοηθεία, ας, ἡ, (κακός & ἦθος) evil manners or morals; disposition for mischief, malignant cunning, Ro. 1. 29.

Κακολογέω, ῶ, f. ήσω, (κακός & λέγω) to speak evil of, revile, abuse, assail with reproaches, Mar. 9. 39. Ac. 19. 9; to treat with disrespect, contemn, Mat. 15. 4. Mar. 7. 10.

Κακοπαθεία, ας, ἡ, pr. a state of suffering, affliction, trouble; *by impl.* a suffering of evil or affliction, constancy in suffering, Ja. 5. 10: *from*

Κακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκακοπάθηκα, a. 1. ἐκακοπάθησα (κακός & πάσχω) to suffer evil or afflictions, be afflicted, vexed, troubled, 2 Ti. 2. 9. Ja. 5. 13; to endure trials and afflictions, bear up under evils, 2 Ti. 2. 3.

Κακοποιέω, ῶ, f. ήσω, (κακός & ποιέω) to cause evil to any one, injure, do harm, Mar. 3. 4. Lu. 6. 9; to do evil, commit sin, 1 Pe. 3. 17: *whence*

Κακοποιός, οῦ, ὁ, ἡ, guilty of crimes, criminal, an evil-doer, malefactor, Jno. 18. 30. 1 Pe. 2. 12, et al.

Κακός, ἡ, όν, (fr. χάζω, to retreat in battle) cowardly, dastardly; evil, bad, i. e. of a bad quality or disposition, worthless, corrupt, depraved, faithless, Mat. 21. 41; 24. 48. Mar. 7. 21; wicked, criminal, morally bad, τὸ κακόν, evil, wickedness, cunning, crime, Mat. 27. 23. Ac. 23. 9; *in the sense of* falsehood, Jno. 18. 23; malediction, cursing, 1 Pe. 3. 10; mischievous, harmful, τὸ κακόν, evil, mischief, harm, injury, Tit. 1. 12; afflictive, τὸ κακόν, evil, misery, affliction, suffering, Lu. 16. 25; foul, loathsome, Re. 16. 2, et al.

Κακοῦργος, ου, ὁ, ἡ, (κακός & ἔργον) criminal, an evil-doer, malefactor, Lu. 23. 32, 33, 39. 2 Ti. 2. 9.

Κακουχέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκακούχηκα, (κακός & ἔχω) to maltreat, afflict, harass; pass. to be afflicted, be oppressed with evils, He. 11. 37; 13. 3.

Κακόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. ἐκάκωσα, (fr. κακός) to evil entreat,

maltreat, cause evil to, oppress, Ac. 7. 6, 19; 12. 1; 18. 10. 1 Pe. 3. 13; to disaffect, cause to be evil affected, exasperate, exacerbate, Ac. 14. 2.

Κακῶς, adv. (fr. same) ill, badly, i. e. *physically*, ill, sick, Mat. 4. 24; 8. 16, et al.; grievously, vehemently, Mat. 15. 22; wretchedly, miserably, Mat. 21. 41; wickedly, reproachfully, Ac. 23. 5; wrongly, falsely, Jno. 18. 23; amiss, Ja. 4. 3.

Κάκωσις, εως, ἡ, (fr. κακόω) ill treatment, affliction, misery, Ac. 7. 34.

Καλάμη, ης, ἡ, the stalk *of grain*, straw, 1 Co. 3. 12: *from*

Κάλαμος, ου, ὁ, a reed, i. e. a plant with a jointed hollow stalk, growing in wet grounds, Mat. 11. 7; 12. 20. Lu. 7. 24; *meton.* a rod, long staff, Mat. 27. 29, 30, 48. Mar. 15. 19, 36; a measuring rod, Re. 11. 1; a writer's reed, calamus, 3 Jno. 13.

Καλέω, ῶ, f. έσω & ήσω, p. κεκάληκα, contr. κέκληκα, a. 1. ἐκάλησα, to call, Jno. 10. 3; to call out, Mat. 2. 15; to call, name, surname, Mat. 2. 23; Lu. 8. 2; καλέομαι, to be called or named, i. e. *simply*, to be, Mat. 5. 9, 19; to call, direct to come, summon, Mat. 2. 7; 20. 8. Ac. 4. 18; to call, invite, Mat. 22. 3, 8; *in the sense of*, to invite to follow as a disciple, Mat. 4. 21. Mar. 1. 20; to call to any duty, appoint, constitute, choose, Ga. 1. 15. He. 5. 4; to call *into existence*, to cause to be, effect, Ro. 4. 17, et al.

Καλλιέλαιος, ου, ὁ, ἡ, (καλὸς & ἐλαία) a good, fruitful, or cultivated olive-tree, Ro. 11. 24.

Καλλίων, ονος, ὁ, ἡ, (comp. of καλὸς) better; *neu. used adverbially for the superlative*, Ac. 25. 10.

Καλοδιδάσκαλος, ου, ὁ, ἡ, (καλὸς & διδάσκαλος) teaching, or a teacher of what is good, virtuous, decorous, &c. Tit. 2. 3.

Καλοποιέω, ῶ, f. ήσω, (καλὸς & ποιέω) to do well, act uprightly, live virtuously, 2 Th. 3. 13.

Καλὸς, ή, όν, beautiful; good, i. e. of good quality or disposition; fertile, rich, Mat. 13. 8, 23; useful, profitable, valuable, Lu. 14. 34; καλόν ἐστι, it is profitable, it is well, Mat. 18. 8, 9; excellent, choice, select, goodly, pre-eminent, Mat. 7. 17, 19; καλόν ἐστι, it is pleasant, delightful, Mat. 17. 4; just, full *measure*, Lu. 6. 38; honourable, distinguished, Ja. 2. 7; good, possessing moral excellence, worthy, upright, virtuous, real, Jno. 10. 11, 14. 1 Ti. 4. 6; τὸ καλὸν & τὸ καλὸν ἔργον, what is good and right, a good deed, rectitude, virtue, Mat. 5. 16. Ro. 7. 18, 21; right, duty, propriety, Mat. 15. 26; benefit, favour, good bestowed, Jno. 10. 32, 33, et al.

Κάλυμμα, ατος, τὸ, a covering, veil, 2 Co. 3. 13; *met.* an impediment, obstruction, 2 Co. 3. 14, 15, 16: *from*

Καλύπτω, f. ψω, p. κεκάλυφα, a. 1. ἐκάλυψα, a. 2. ἐκάλυβον, p. pass. κεκάλυμμαι, to cover, Mat. 8. 24. Lu. 8. 16; 23. 30; to hide, conceal, Mat. 10. 26. 2 Co. 4. 3; met. to hide, i. e. to prevent, cause not to exist; others, to cause to be pardoned, Ja. 5. 20. 1 Pe. 4. 8.

Καλῶς, adv. pr. elegantly; well, i. e. rightly, suitably, with propriety, becomingly, Jno. 18. 23. 1 Co. 7. 37; truly, justly, correctly, not amiss, Mat. 15. 7. Mar. 7. 6; honourably, with distinction, Ja. 2. 3; in the best manner, wonderfully, Mar. 7. 37; καλῶς εἰπεῖν, to speak well, praise, applaud, Lu. 6. 26; καλῶς ἔχειν, bene se habere, to be convalescent, Mar. 16. 18; καλῶς ποιεῖν, to do good, confer benefits, Mat. 5. 44; 12. 12; to do well, act virtuously, Phi. 4. 14, et al.

Καμὲ, for καὶ ἐμὲ, see κἀγώ.

Κάμηλος, ου, ὁ, ἡ, (fr. Heb.

גמל) a camel, Mat. 3. 4; 23. 24, et al.

Κάμινος, ου, ἡ, (for καύμινος, fr. καίω) a smelting furnace, furnace, Mat. 13. 42, 50. Re. 1. 15; 9. 2.

Καμμύω, f. ύσω, p. κεκάμμυκα, a. 1. ἐκάμμυσα, (contr. for καταμύω, fr. κατὰ & μύω) to shut, close *the eyes*, Mat. 13. 15. Ac. 28. 27.

Κάμνω, f. καμῶ, p. κεκάμηκα, contr. κέκμηκα, a. 2. ἔκαμον, to labour, be fatigued, wearied, tired out, exhausted, He. 12. 3. Re. 2. 3; to labour under disease, be sick, Ja. 5. 15.

Κἀμοὶ, (for καὶ ἐμοὶ) see κἀγώ.

Κάμπτω, f. ψω, p. κέκαμφα, a. 1. ἔκαμψα, *trans.* to bend, inflect *the knee*, Ro. 11. 4. Ep. 3. 14; *intrans.* to bend, bow, Ro. 14. 11. Phi. 2. 10.

Κἂν, (by crasis for καὶ ἐὰν) and if, Mar. 16. 18; also if, Mat. 21. 21; even if, if even, i. e. though, although, Jno. 10. 38; if so much as, He. 12. 20; at least, Mar. 5. 28, et al.

Κανανίτης, ου, ὁ, (Chald. קַנְאָן fr. Heb. קָנָא to be zealous) Canaanite, i. e. a zealot, i. q. ζηλωτὴς, Mat. 10. 4. Mar. 3. 18; coll. Lu. 6. 15. & Ac. 1. 13.

Κανὼν, όνος, ὁ, (fr. κάννα, a cane) a measure, rule, standard; in N. T. prescribed limits, duty or province assigned, sphere of action or duty, 2 Co. 10. 13, 15, 16; *met.* rule of conduct or doctrine, a precept, Ga. 6. 16.

Καπηλεύω, f. εύσω, (pr. to be ὁ κάπηλος, *either* an innkeeper, *or* a retailer, huckster; *and as these persons, in ancient as well as modern times, seem to have had the reputation of increasing their profits by adulteration, hence*) to corrupt, adulterate, 2 Co. 2. 17.

Καπνὸς, οῦ, ὁ, (fr. κάπω, to breathe out) smoke, Ac. 2. 19. Re. 8. 4, et al.

Καρδία, ας, ἡ, (fr. κέαρ, idem) the heart; the mind, heart, animus, Mat. 5. 8; 15. 8. Lu. 16. 15; *by synecd.* the desires, affections, purpose of mind, Mat. 6. 21. 1 Co. 7. 37; the mind, i. e. understanding, intellect, comprehension, Ro. 1. 21. 2 Co. 4. 6; *in the sense of* conscience, Ro. 2. 15. 1 Jno. 3. 20, 21; *fr. the Heb. it is used instead of the personal pronouns*, Ac. 14. 17. Ja. 5. 5; the heart, i. e. the inner part, middle, centre, Mat. 12. 40, et al.

Καρδιογνώστης, ου, ὁ, (καρδία & γνώστης) one who knows the heart, the searcher of hearts, Ac. 1. 24; 15. 8.

Καρπὸς, οῦ, ὁ, fruit, Mat. 3. 10; 21. 19, 34; *fr. the Heb.* καρπὸς κοιλίας, fruit of the womb, i. e. fœtus, offspring, Lu. 1. 42; καρπὸς ὀσφύος, fruit of the loins, i. e. offspring, posterity, Ac. 2. 30; καρπὸς χειλέων, fruit of the lips, i. e. words, language, He. 13. 15; *met.* effect, result, consequence, e. g. a course of life, conduct, actions, Mat. 3. 8; 7. 16. Ro. 6. 22; benefit, profit, emolument, Ro. 1. 13; 6. 21; reward, Phi. 4. 17, et al.

Καρποφορέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκαρποφόρηκα, a. 1. ἐκαρποφόρησα, (καρπὸς & φορέω, fr. φέρω) to bear fruit, yield, Mar. 4. 28; *met.* to bring forth or exhibit actions or conduct corresponding to the disposition of the mind and heart, whether good, Mat. 13. 23, or bad, Ro. 7. 5; *spoken of the gospel as* yielding fruit, i. e. effecting the reformation of men, Col. 1. 6, et al.

Καρποφόρος, ου, ὁ, ἡ, (fr. same) fruitful, i. e. adapted to bring forth fruit, Ac. 14. 17.

Καρτερέω, ῶ, ήσω, p. κεκαρτέρηκα, a. 1. ἐκαρτέρησα, (fr. καρτερὸς, by metath. fr. κράτος)

to endure patiently, bear up with fortitude, He. 11. 27.

Κάρφος, εος, ους, τὸ, (fr. κάρφομαι, to be dry) pr. any small dry thing, as chaff, stubble, splinter, mote, &c.; *opposed to ἡ δοκὸς,* a small dry twig, *used met. for* smaller or more trivial vices, *while δοκὸς is put for* greater vices, Mat. 7. 3, 4, 5. Lu. 6. 41, 42.

Κατὰ, *prep., with a genitive,* from, down, down from, Mat. 8. 32; on, upon, down upon, Mar. 14. 3; into, through, throughout, Lu. 4. 14; 23. 5; of, about, concerning, in respect to, 1 Co. 15. 15; against, to the disadvantage of, Mat. 5. 11; 10. 35; by, per, *in oaths,* He. 6. 13, 16; *with a substantive it forms a periphrasis for an* adjective, 2 Co. 8. 2; *and with an adjective, for an* adverb, Ac. 4. 18; *with an accusative,* before, over against, 2 Co. 10. 1; in, upon, Lu. 10. 4; through, throughout, Lu. 8. 39; near, along, Ac. 27. 2; among, Ac. 21. 21; to, into, at, Lu. 10. 32, 33; to, towards, Ac. 8. 26; *of time,* at, about, during, Ac. 14. 1; 16. 25; *as denoting relations,* according to, i. e. in conformity with, agreeably to, Mat. 9. 29; spc. in accordance with the mind, will, example, manner, or likeness of *any one,* Ro. 8. 12, 27; according to the prescription or directions of, Lu. 2. 22; in proportion to, with reference to, Mat. 2. 16; in accordance with, in consequence of, through, Ro. 2. 5; according to, from, by, *denoting the source or author,* Ga. 1. 11; as it respects, 1 Pe. 4. 14; as to, in reference to, by, through, in, Lu. 1. 18. He. 3. 3; on account of, for, from, out of, Mat. 19. 3. Ac. 3. 17; *used distributively,* by, each, *as καθ' ἕνα,* one by one, every one, 1 Co. 14. 31; εἷς καθ' εἷς, one by one, one after another, Mar. 14. 19; ὁ δὲ καθ' εἷς, each one, Ro. 12. 5; *with ἐμαυτὸν, σεαυτὸν, ἑαυτὸν,* by one's self, alone, Ac. 28. 16; *before nouns,* each, every, Mat. 26. 55. Ac. 13. 27; *with a substantive, it constitutes a periphrasis for an* adjective, Ac. 27. 23. Ro. 9. 11; *and with a substantive or adjective, for an* adverb, *and indicates* manner *of action,* &c. Mat. 1. 27; 6. 31; *fr. the Heb.* κατὰ πρόσωπόν τινος, *is put for a* dative, Lu. 2. 31, et al. freq.

Καταβαίνω, f. βήσομαι, a. 2. κατέβην, (κατὰ & βαίνω) to come or go down, descend, Mat. 8. 1; 17. 9; to descend, lead down, Ac. 8. 26; to descend, fall, rush down, Mat. 7. 25, 27, et al.

Καταβάλλω, f. βαλῶ, (κατὰ & βάλλω) to cast down, Re. 12. 10; to prostrate, 2 Co. 4. 9; *mid.* to lay down, fix deep, lay *a foundation,* He. 6. 1.

Καταβαρέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & βαρέω) pr. to bear or weigh down with one's weight; to be heavy upon, oppress; *met.* to burden, be burdensome, 2 Co. 12. 16.

Καταβαρύνω, f. υνῶ, (κατὰ & βαρύνω) to weigh down, oppress; *pass.* to be weighed down *by sleep,* be drowsy, Mar. 14. 40, *in some editions.*

Κατάβασις, εως, ἡ, (fr. καταβαίνω) the act of descending; place of descending, descent, Lu. 19. 37.

Καταβιβάζω, f. άσω, (κατὰ & βιβάζω) to cause to descend, bring or thrust down, Mat. 11. 23. Lu. 10. 15.

Καταβολὴ, ῆς, ἡ, (fr. καταβάλλω) pr. a casting down; a casting, i. e. ejection, emission, He. 11. 11; laying the foundation, foundation; *by impl.* the beginning, commencement, Mat. 13. 35; 25. 34, et al.

Καταβραβεύω, f. εύσω, (κατὰ & βραβεύω) pr. to be a judge or arbiter against, deprive of the palm; *hence,* to defraud, deceive, circumvent, Col. 2. 18; *others,* to condemn unjustly.

Καταγγελεὺς, έως, ὁ, one

who announces *any thing*, a proclaimer, publisher, Ac. 17. 18: *from*

Καταγγέλλω, f. γελῶ, (κατὰ & ἀγγέλλω) to announce, proclaim, Ac. 13. 38; *including the idea of* praise, or celebration, Ro. 1. 8. 1 Co. 11. 26; to set forth, teach, inculcate, preach, Ac. 4. 2; 13. 5, et al.

Καταγελάω, ῶ, f. άσω, (κατὰ & γελάω) to laugh at, deride, Mat. 9. 24. Mar. 5. 40. Lu. 8. 53.

Καταγινώσκω, f. γνώσομαι, (κατὰ & γινώσκω) to determine against, condemn, blame, reprehend, Ga. 2. 11. 1 Jno. 3. 20, 21.

Κατάγνυμι, v. κατάγω, f. κατάξω, At. κατεάξω, a. 1. At. κατέαξα, a. 2. pass. κατεάγην, subj. κατεάγω, (κατὰ & ἄγω, v. ἄγνυμι, to break) to break, break in pieces, Mat. 12. 20. Jno. 19. 31, 32, 33.

Κατάγω, f. ξω, (κατὰ & ἄγω) to lead, bring, or conduct down, Ac. 9. 30; 22. 30; 23. 15, 20, 28; to bring a ship to land; κατάγομαι, to come to land, land, touch, Lu. 5. 11, et al.

Καταγωνίζομαι, f. ίσομαι, a. 1. κατηγωνισάμην, (κατὰ & ἀγωνίζομαι) to subdue, vanquish, conquer, He. 11. 33.

Καταδέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & δέω) to bind or fasten to; to bind up *a wound*, dress, Lu. 10. 34.

Κατάδηλος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (κατὰ & δῆλος) quite manifest or evident, He. 7. 15.

Καταδικάζω, f. άσω, (κατὰ & δικάζω) to give judgment against, condemn, Mat. 12. 7, 37. Lu. 6. 37. Ja. 5. 6.

Καταδίκη, ης, ἡ, (κατὰ & δίκη) condemnation, sentence of condemnation, Ac. 25. 15, *in some MSS.*

Καταδιώκω f. ξω, (κατὰ & διώκω) to pursue; to follow earnestly, go after, Mar. 1. 36.

Καταδουλόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ & δουλόω) to reduce to absolute servitude, make a slave of, 2 Co. 11. 20.

Καταδυναστεύω, f. εύσω, (κατὰ & δυναστεύω, to rule, reign) to use one's power against, tyrannize over, oppress, afflict, vex, Ac. 10. 38. Ja. 2. 6.

Κατάθεμα, ατος, τὸ, (fr. κατατίθημι) pr. a laying down; in N. T. execration, curse; *by meton.* what is worthy of execration and punishment, i. q. κατανάθεμα, *for which it is read by Griesbach*, Re. 22. 3: *whence*

Καταθεματίζω, f. ίσω, to declare any one to be κατάθεμα, to curse, Mat. 26. 74, *in Griesbach.*

Καταισχύνω, f. υνῶ, (κατὰ & αἰσχύνω) to shame, put to shame, put to the blush; *pass.* to be ashamed, be put to the blush, Lu. 13. 17. 1 Co. 1. 27; *fr. the Heb.* to confound, frustrate the hope *of any one*, disappoint, Ro. 5. 5; 9. 33; to dishonour, debase, 1 Co. 11. 4, 5. et al.

Κατακαίω, f. καύσομαι, a. 2. κατεκάην, (κατὰ & καίω) to burn, burn up, consume with fire, Mat. 3. 12; 13. 30, 40, et al.

Κατακαλύπτομαι, (mid. of κατακαλύπτω, to veil, fr. κατὰ & καλύπτω) to veil one's self, i. e. to be veiled or covered, 1 Co. 11. 6, 7.

Κατακαυχάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (κατὰ & καυχάομαι) to glory or boast one's self against, i. e. to boast in such a way as to imply disrespect *to another*, Ro. 11. 18. Ja. 3. 14; *by impl.* to contemn, not to fear, Ja. 2. 13.

Κατάκειμαι, f. είσομαι, (κατὰ & κεῖμαι) to lie, be in a recumbent posture, be laid down, Mar. 1. 30; 2. 4; to lie down, recline *at table*, Mar. 2. 15; 14. 3, et al.

Κατακλάω, ῶ, f. άσω, (κατὰ & κλάω) to break, break in pieces, Mar. 6. 41. Lu. 9. 16.

Κατακλείω, f. είσω, (κατὰ & κλείω) to shut up, confine, imprison, Lu. 3. 20. Ac. 26. 10.

Κατακληροδοτέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ, κλῆρος, & δίδωμι) to divide out by lot, distribute by lot, Ac. 13. 19.

Κατακληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ, κλῆρος, & νέμω, to distribute) same as preceding, *for which it occurs in some MSS.*

Κατακλίνω, f. ινῶ, a. 1. κατέκλινα, (κατὰ & κλίνω) to cause to lie down, cause to recline *at table*, Lu. 9. 14; *mid.* to lie down, recline, Lu. 14. 8; 24. 30.

Κατακλύζω, f. ύσω, (κατὰ & κλύζω, to lave, wash) to inundate, deluge, 2 Pe. 3. 6: *whence*

Κατακλυσμὸς, οῦ, ὁ, an inundation, deluge, Mat. 24. 38, 39, et al.

Κατακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & ἀκολουθέω) to follow, Lu. 23. 55, et al.

Κατακόπτω, f. ψω, (κατὰ & κόπτω) to cut or dash in pieces; in N. T. to beat, bruise, wound, Mar. 5. 5.

Κατακρημνίζω, f. ίσω, (κατὰ & κρημνὸς) to cast down headlong, precipitate, Lu. 4. 29.

Κατάκριμα, ατος, τὸ, condemnation, condemnatory sentence, Ro. 5. 16, 18; 8. 1: *from*

Κατακρίνω, f. ινῶ, (κατὰ & κρίνω) to give judgment against, condemn, Mat. 27. 3. Jno. 8. 10, 11; *by impl.* to subject to condemnation and punishment, punish, pass. Mar. 16. 16, et al.: *whence*

Κατάκρισις, εως, ἡ, condemnation, 2 Co. 3. 9; accusation, censure, blame, reprehension, 2 Co. 7. 3.

Κατακυριεύω, f. εύσω, (κατὰ & κυριεύω) to get into one's power, bring under, master, overcome, Ac. 19. 16; to exercise authority over, rule imperiously, Mat. 20. 25, et al.

Καταλαλέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & λαλέω) to speak against, backbite, calumniate, Ja. 4. 11. 1 Pe. 2. 12; 3. 16: *whence*

Καταλαλία, ας, ἡ, evil-speaking, detraction, backbiting, calumny, 2 Co. 12. 20. 1 Pe. 2. 1.

Κατάλαλος, ου, ὁ, ἡ, a detractor, backbiter, calumniator, Ro. 1. 30.

Καταλαμβάνω, f. λήψομαι, (κατὰ & λαμβάνω) to apprehend, get into one's possession, acquire, obtain, attain, Ro. 9. 30. 1 Co. 9. 24; to seize, Mar. 9. 18; to come suddenly upon, overtake, Jno. 12. 35; to lay hold of, detect in the act, seize, Jno. 8. 3, 4; to receive, admit; *met.* to comprehend, apprehend, Jno. 1. 5; *mid.* to understand, perceive, know, Ac. 4. 13; 10. 34, et al.

Καταλέγω, f. ξω, (κατὰ & λέγω) to select, receive into a number, enter in a list or catalogue, enrol, 1 Ti. 5. 9.

Κατάλειμμα, ατος, τὸ, pr. a remnant; a small part, a few, Ro. 9. 27: *from*

Καταλείπω, f. ψω, (κατὰ & λείπω) to leave, i. e. to leave behind, relinquish, let remain, Mar. 12. 19; 14. 52; to quit, depart from, forsake, Mat. 4. 13; 16. 4; to neglect, Ac. 6. 2; to leave alone, or without assistance, Lu. 10. 40; to reserve, Ro. 11. 4, et al.

Καταλιθάζω, f. άσω, (κατὰ & λιθάζω) to stone, kill by stoning, Lu. 20. 6.

Καταλλαγὴ, ῆς, ἡ, reconciliation, restoration to favour, Ro. 5. 11; 11. 15. 2 Co. 5. 18, 19: *from*

Καταλλάσσω, v. άττω, f. άξω,

(κατὰ & ἀλλάσσω) to change, exchange; to reconcile, restore to the favour of, *pass.* to be reconciled, Ro. 5. 10. 1 Co. 7. 11. 2 Co. 5. 18. 20.

Κατάλοιπος, ου, ὁ, ἡ, (fr. καταλείπω) remaining; pl. the rest, Ac. 15. 17.

Κατάλυμα, ατος, τὸ, a lodging, inn, place of entertainment, guest-chamber, cœnaculum, Mar. 14. 14. Lu. 2. 7; 22. 11: *from*

Καταλύω, f. ύσω, (κατὰ & λύω) to loose, dissolve, i. e. to destroy, demolish, overthrow, throw down, Mat. 24. 2; 26. 61; *met.* to render vain or null, abrogate, Mat. 5. 17. Ac. 5. 38, 39, et al.; to unloose *one's girdle, &c. for the night*, to stop for the night, lodge, Lu. 9. 12.

Καταμανθάνω, f. θήσω, a. 2. κατέμαθον, (κατὰ & μανθάνω) to learn; to consider accurately and diligently, contemplate, Mat. 6. 28.

Καταμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & μαρτυρέω) to witness or testify against, Mat. 26. 62; 27. 13, et al.

Καταμένω, f. ενῶ, (κατὰ & μένω) to remain, abide, Ac. 1. 13.

Καταμόνας, adv. (κατὰ & μόνος, i. e. κατὰ μόνας χώρας) alone, in private, Mar. 4. 10. Lu. 9. 18.

Κατανάθεμα, ατος, τὸ, (κατὰ & ἀνάθεμα) a curse, execration; *meton.* one accursed, execrable, Re. 22. 3: *whence*

Καταναθεματίζω, f. ίσω, to declare any one to be κατανάθεμα, curse, execrate, Mat. 26. 74, *in some editions.*

Καταναλίσκω, f. λώσω, (κατὰ & ἀναλίσκω) to consume, devour, *as fire*, He. 12. 29.

Καταναρκάω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & ναρκάω, to be affected with torpor) pr. to render torpid; in N. T. to be torpid to the disadvantage of *any one*; *met.* to be slothful, idle; *by impl.* to be troublesome, burdensome to *any one*, 2 Co. 11. 8; 12. 13, 14.

Κατανεύω, f. εύσω, (κατὰ & νεύω) pr. to nod, signify by a nod; *genr.* to make signs, beckon, Lu. 5. 7.

Κατανοέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & νοέω) to perceive, understand, comprehend, Lu. 20. 23; to observe, consider accurately, examine closely, contemplate, Lu. 12. 24, 27; to see, discern, descry, Mat. 7. 3; to regard, bear in mind, attend to, Ro. 4. 19, et al.

Καταντάω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & ἀντάω) to come to, arrive at, Ac. 16. 1; 20. 15; *trop.* to come to or upon, happen in the time of, 1 Co. 10. 11; *met.* to reach, attain to, Ac. 26. 7, et al.

Κατάνυξις, εως, ἡ, (fr. κατανυστάζω, to be drowsy, nod, fr. κατὰ & νυστάζω) deep sleep, stupor; *met.* dulness, stupidity, Ro. 11. 8.

Κατανύσσω, v. ττω, f. ξω, (κατὰ & νύσσω) to prick, pierce, stab, *pass. met.* Ac. 2. 37.

Καταξιόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ & ἀξιόω) to account worthy, esteem fit, Lu. 20. 35; 21. 36. Ac. 5. 41 2 Th. 1. 5.

Καταπατέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & πατέω) to trample upon, tread down or under feet, Mat. 5. 13; 7. 6. Lu. 8. 5; 12. 1; *met.* to treat with contumely, spurn, He. 10. 29.

Κατάπαυσις, εως, ἡ, pr. the act of giving rest; rest, quiet, i.e. *fr. the Heb.* a fixed station, place of rest, place of abode, dwelling, habitation, Ac. 7. 49; *spoken of* that happy abode, that eternal felicity in which believers are to dwell with God, He. 3. 11, 18; 4. 3, 5; κατάπαυσις τοῦ Θεοῦ, that rest, that felicity, which God himself enjoys, He. 4. 1, 10, 11: *from*

Καταπαύω, f. αύσω, (κατὰ

& παύω) to cause to cease, restrain, Ac. 14. 18; to cause to rest, give rest, introduce into a state of rest and felicity, He. 4. 8; to rest, desist from, He. 4. 4, 10.

Καταπέτασμα, ατος, τὸ, (fr. καταπετάννυμι, to expand, fr. κατὰ & πετάω) a veil, curtain, Mat. 27. 51. Mar. 15. 38. Lu. 23. 45. He. 6. 19; 10. 20.

Καταπίνω, f. πίομαι, a. 1. κατεπόθην, a. 2. κατέπιον, p. καταπέπωκα, (κατὰ & πίνω) to drink up, swallow, gulp down, Mat. 23. 24; to swallow up, absorb, Re. 12. 16. 2 Co. 5. 4; to ingulf, submerge, overwhelm, He. 11. 29; to swallow greedily, devour, raven, 1 Pe. 5. 8; to overcome, destroy, annihilate, 1 Co. 15. 54. 2 Co. 2. 7.

Καταπίπτω, f. πεσοῦμαι, p. πέπτωκα, (κατὰ & πίπτω) to fall down, fall prostrate, Ac. 26. 14; 28. 6.

Καταπλέω, f. εύσω, (κατὰ & πλέω) to sail towards land, bring a ship to land, Lu. 8. 26.

Καταπονέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & πονέω) to exhaust by labour; to oppress, afflict, grieve, Ac. 7. 24. 2 Pe. 2. 7.

Καταποντίζω, f. ίσω, (κατὰ & ποντίζω, to sink, fr. πόντος) to sink in the sea, Mat. 14. 30; 18. 6.

Κατάρα, ας, ἡ, (κατὰ & ἀρὰ) a cursing, execration, imprecation, He. 6. 8. Ja. 3. 10; *fr. the Heb.* condemnation, punishment, Ga. 3. 10, 13. 2 Pe. 2. 14; *meton.* one obnoxious to punishment, Ga. 3. 13: *whence*

Καταράομαι, ῶμαι, f. άσομαι, to curse, to wish evil to, imprecate evil upon, Mat. 5. 44. Mar. 11. 21, et al.; *pass. part.* κατηραμένος, *fr. the Heb.* accursed, i. e. obnoxious to punishment, Mat. 25. 41.

Καταργέω, ῶ, f. ήσω, p. κατήργηκα, a. 1. κατήργησα, (κατὰ & ἀργὸς) to render inactive, make useless or unproductive, Lu. 13. 7; to cause to cease, bring to an end; *pass.* to cease, come to an end, pass away, 1 Co. 6. 13; 13. 8, 10; to remove, take away, Ga. 5. 11; to render null and void, annul, abrogate, Ro. 3. 3, 31; 4. 14; to vanquish, destroy, Ro. 6. 6. 1 Co. 15. 24, 26; to reject, cast away, 1 Co. 13. 11; *pass. with* ἀπὸ, to cease from, i. e. to be freed from, Ro. 7. 2, 6; to be separated or disunited from, Ga. 5. 4.

Καταριθμέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & ἀριθμέω) to annumerate, number with, count with, Ac. 1. 17.

Καταρτίζω, f. ίσω, a. 1. κατήρτισα, (κατὰ & ἀρτίζω) to repair, i. e. restore from breach and decay, mend, Mat. 4. 21. Mar. 1. 19; *met.* to recover, bring back into the right way, Ga. 6. 1; to prepare, dispose, adapt, form, ordain, appoint, Mat. 21. 16. Ro. 9. 22; to perfect, render perfect, instruct perfectly, Lu. 6. 40. 1 Co. 1. 10; to supply, make good, 1 Th. 3. 10, et al.: *whence*

Κατάρτισις, εως, ἡ, pr. the act of repairing, reformation; perfection, state of being perfect, 2 Co. 13. 9.

Καταρτισμὸς, ῦ, ὁ, a perfecting, act of rendering perfect, Ep. 4. 12.

Κατασείω, f. σείσω, (κατὰ & σείω) to shake, cause to totter; *with* τὴν χεῖρα *or* τῇ χειρὶ, *to* move or wave the hand, beckon, *to obtain silence*, i. e. to impose silence by waving the hand, Ac. 12. 17, et al.

Κατασκάπτω, f. ψω, (κατὰ & σκάπτω) pr. to dig under, undermine; *by impl.* to overthrow, demolish, destroy, raze, Ac. 15. 16. Ro. 11. 3.

Κατασκευάζω, f. άσω, (κατὰ & σκευάζω, fr. σκεῦος) to prepare, put in readiness, Mat. 11. 10. Mar. 1. 2. Lu. 1. 17; 7. 27; to construct, form, build, He. 3. 3, 4; 9. 2, 6. 11. 7. 1 Pe. 3. 20.

Κατασκηνόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ & σκηνόω) to pitch one's tent; to rest in *a place*, dwell, remain, continue, Ac. 2. 26; to haunt, roost, Mat. 13. 32. Mar. 4. 32. Lu. 13. 19: *whence*

Κατασκήνωσις, εως, ἡ, pr. the act of pitching a tent; a tent; a place where one may rest or dwell; a haunt, nest, roost, Mat. 8. 20. Lu. 9. 58.

Κατασκιάζω, f. άσω, (κατὰ & σκιάζω, idem) to overshadow, He. 9. 5.

Κατασκοπέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & σκοπέω) to inspect, explore; spy, spy out, Ga. 2. 4: *whence*

Κατάσκοπος, ου, ὁ, a scout, spy, He. 11. 31.

Κατασοφίζομαι, f. ίσομαι, κατὰ & σοφίζω) to be wise, κατά τινος, i. e. to the detriment of *any one*, to deal insidiously with, use subtlety or craft against, Ac. 7. 19.

Καταστέλλω, f. στελῶ, (κατὰ & στέλλω) to send down, let fall, lower *a sail;* to repress, appease, quiet, pacify, Ac. 19. 35, 36.

Κατάστημα, ατος, τὸ, (fr. καθίστημι) state, condition, appearance; deportment, conduct, behaviour, Tit. 2. 3.

Καταστολὴ, ῆς, ἡ, (fr. καταστέλλω) a letting down, lowering; a long robe falling down around the feet; *put genr. for* clothing, raiment, apparel, dress, 1 Ti. 2. 9.

Καταστρέφω, f. ψω, (κατὰ & στρέφω) to turn over, e. g. *the soil with a plough;* to overturn, overthrow, throw down, Mat. 21. 12. Mar. 11. 15.

Καταστρηνιάω, ῶ, v. άζω, f. άσω, (κατὰ & στρηνιάω) to revel, grow wanton, or become luxurious or lascivious against, i. e. to the disadvantage or neglect of *any one*, 1 Ti. 5. 11.

Καταστροφὴ, ῆς, ἡ, (fr. καταστρέφω) a catastrophe, overthrow, subversion, desolation, 2 Pe. 2. 6; *met.* detriment, destruction, 2 Ti. 2. 14.

Καταστρώννυμι, v. νύω, v. όω, f. καταστρώσω, (κατὰ & στρόω) to lay prostrate, strew upon the ground; *by impl.* to throw down, overthrow, destroy, slay, 1 Co. 10. 5.

Κατασύρω, f. συρῶ, (κατὰ & σύρω) to drag along, draw or conduct by force, hale, force along, Lu. 12. 58.

Κατασφάζω, v. σφάττω, (κατὰ & σφάζω, v. σφάττω) to slaughter, slay, kill, Lu. 19. 27.

Κατασφραγίζω, f. ίσω, (κατὰ & σφραγίζω) to seal, seal up, Re. 5. 1.

Κατάσχεσις, εως, ἡ, (fr. κατέχω) a possession, thing possessed, Ac. 7. 5.

Κατατίθημι, f. θήσω, (κατὰ & τίθημι) to lay down, deposit, Mar. 15. 46; *mid.* to deposit or lay up against one's future exigencies; *met. with* χάριν, v. χάριτας, to gain the favour of, acquire popularity among, *sc. against future emergencies*, curry favour with, Ac. 24. 27; 25. 9.

Κατατομὴ, ῆς, ἡ, (fr. κατατέμνω, to cut through or off, fr. κατὰ & τέμνω) concision, a cutting off, excision, Phi. 3. 2.

Κατατοξεύω, f. εύσω, (fr. κατὰ & τοξεύω, to shoot with a bow) pr. to attack with arrows; in N. T. to strike or pierce through, transfix *with an arrow or dart*, He. 12. 20.

Κατατρέχω, f. θρέξω, a. 2. ἔδραμον, (κατὰ & τρέχω) to run upon, attack; to run down to, Ac. 21. 32.

Καταφάγω, a. 2. κατέφαγον, (κατὰ & φάγω) to eat up, devour, Mat. 13. 4. Mar. 4. 4. Lu. 8. 5.

Re. 12. 4; *met.* to eat up, e. g. *words or a book*, receive eagerly, Re. 10. 9, 10; to consume *as fire or zeal*, Jno. 2. 17. Re. 20. 9; *met.* to consume, squander, spend, Lu. 15. 30.

Καταφέρω, f. κατοίσω, p. ἐνήνοχα, pass. p. ἐνήνεγμαι, a. 1. κατηνέχθην, (κατὰ & φέρω) to bear down, cause to sink, overpower, oppress, *as sleep*, Ac. 20. 9; καταφέρειν ψῆφον, to give one's vote against, Ac. 26. 10.

Καταφεύγω, f. ξομαι, a. 2. κατέφυγον, (κατὰ & φεύγω) to flee to *any one for refuge*, Ac. 14. 6. He. 6. 18.

Καταφθείρω, f. φθερῶ, (κατὰ & φθείρω) to corrupt, deprave, 2 Ti. 3. 8; to destroy, cause to perish, pass. to perish, 2 Pe. 2. 12.

Καταφιλέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & φιλέω) to kiss repeatedly or affectionately, Lu. 7. 38, 45; *for* φιλέω, to kiss, Mat. 26. 49, et al.

Καταφρονέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & φρονέω) pr. to think against; to contemn, think lightly of, scorn, despise, Mat. 18. 10. Ro. 2. 4; to neglect, not care for, Mat. 6. 24. Lu. 16. 13; to disregard, not to dread, He. 12. 2, et al.: *whence*

Καταφρονητής, οῦ, ὁ, a contemner, despiser, scorner, Ac. 13. 41.

Καταχέω, f. εύσω, (κατὰ & χέω) to pour down, or out upon, Mat. 26. 7. Mar. 14. 3.

Καταχθόνιος, ίου, ὁ, ἡ, (κατὰ & χθὼν, the earth) being under the earth, subterranean, i. e. infernal, of the infernal regions, Phi. 2. 10.

Καταχράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (κατὰ & χράομαι) to abuse; to use immoderately, 1 Co. 7. 31; 9. 18.

Καταψύχω, f. ξω, (κατὰ & ψύχω) to cool, refresh, Lu. 16. 24.

Κατείδωλος, ου, ὁ, ἡ, (κατὰ & εἴδωλον) full of idols, Ac. 17. 16.

Κατέναντι, adv. v. prep. (κατὰ & ἔναντι) over against, opposite to, Mar. 11. 2; 12. 41; 13. 3; ὁ, ἡ, τὸ κατέναντι, opposite, Lu. 19. 30; before, in the presence of, i. e. *fr. the Heb.* judice aliquo, in the judgment of *any one*, Ro. 4. 17.

Κατενώπιον, adv. v. prep. κατὰ & ἐνώπιον) in the presence of, in the sight of, 2 Co. 2. 17; 12. 19; *fr. the Heb.* judice aliquo, in the judgment of *any one*, Ep. 1. 4, et al.

Κατεξουσιάζω, f. άσω, (κατὰ & ἐξουσιάζω) to exercise arbitrary authority over, Mat. 20. 25. Mar. 10. 42.

Κατεργάζομαι, f. άσομαι, κατὰ & ἐργάζομαι) to work out, effect, produce, be the cause or author of, Ro. 4. 15; 5. 3; to finish, overcome, vanquish, Ep. 6. 13; to work, perform, practise, do, Ro. 1. 27; 2. 9, et al.; to exhibit, manifest, 2 Co. 12. 12; κατεργάζεσθαι τινὰ εἴς τι, to form one for any purpose, create, 2 Co. 5. 5.

Κατέρχομαι, f. ελεύσομαι, (κατὰ & ἔρχομαι) to come or go down, descend, Lu. 4. 31; 9. 37; *simply*, to go or come to, Ac. 8. 5; 9. 32, et al.

Κατεσθίω, (κατὰ & ἐσθίω) to eat up, devour; *met.* to seize greedily, plunder, Mat. 23. 14. Mar. 12. 40. Lu. 20. 47. 2 Co. 11. 20; to vex, injure, Ga. 5. 15; to consume, Re. 11. 5.

Κατευθύνω, f. υνῶ, (κατὰ & εὐθύνω) to direct, guide well or prosperously, Lu. 1. 79. 1 Th. 3. 11. 2 Th. 3. 5.

Κατεφίστημι, a. 2. κατεπίστην, (κατὰ & ἐφίστημι) to come upon suddenly, rush upon, assault, Ac. 18. 12.

Κατέχω, f. καθέξω, v. κατασχήσω, (κατὰ & ἔχω) to hold

fast, detain, retain, Lu. 4. 42. Philem. 13; to impede, Ro. 1. 18; to hinder, restrain, 2 Th. 2. 6; *met.* to preserve, hold fast, 1 Co. 11. 2; to seize, get possession of, take for one's self, Mat. 21. 38. Lu. 14. 9; *met. of disease*, Jno. 5. 4; to have, hold, possess, 1 Co. 7. 30; *met.* to bear or keep in mind, Lu. 8. 15; to bind, hold bound, Ro. 7. 6, et al.; κατέχειν sc. τὴν ναῦν, to bring a ship *to land*, make for *the shore*, Ac. 27. 40.

Κατηγορέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & ἀγορέω, to harangue) to speak against, accuse, Mat. 12. 10; 27. 12. Jno. 5. 45, et al.: *whence*

Κατηγορία, ας, ἡ, an accusation, crimination, Lu. 6. 7, et al.

Κατήγορος, ου, ὁ, an accuser, Jno. 8. 10. Ac. 23. 30, 35; 24. 8, et al.

Κατήγωρ, ορος, ὁ, an accuser, Re. 12. 10, *in the later editions.*

Κατήφεια, ας, ἡ, (κατὰ & φάος, the eye) dejection, sorrow, grief, Ja. 4. 9.

Κατηχέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & ἠχέω) pr. to sound round about or aloud; to instruct by words, inform, teach, Lu. 1. 4. 1 Co. 14. 19, et al.; κατηχέομαι, to hear of, learn by report, Ac. 21. 21, 24.

Κατιόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ & ἰὸς) to cover with rust; *pass.* to rust, become rusty, Ja. 5. 3.

Κατισχύω, f. ύσω, (κατὰ & ἰσχύω) pr. to be strong against; to overcome, prevail against, vanquish, subdue, Mat. 16. 18; *intrans.* to predominate, get the upper hand, Lu. 23. 23.

Κατοικέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ & οἰκέω) to dwell in, inhabit, have a fixed and permanent abode, Mat. 2. 23. Ac. 1. 19; 2. 9; to dwell or exist in *any one*, and exert an influence, Mat. 12. 45; 23. 21. Ep. 3. 17, et al.; to dwell for a time in *any place*, sojourn, Ac. 2. 5, 14: *whence*

Κατοίκησις, εως, ἡ, a place of abode, dwelling, habitation, Mar. 5. 3.

Κατοικητήριον, ίου, τὸ, the same, Ep. 2. 22. Re. 18. 2.

Κατοικία, ας, ἡ, habitation, act of inhabiting; in N. T. i. q. κατοίκησις, Ac. 17. 27.

Κατοπτρίζομαι, f. ίσομαι, (fr. κάτοπτρον, a mirror, fr. κατὰ & ὄπτομαι) to view one's self in a mirror; to behold as in a mirror, 2 Co. 3. 18.

Κατόρθωμα, ατος, τὸ, (fr. κατορθόω, to go straight to an object, accomplish happily, fr. κατὰ & ὀρθόω, to make straight) any thing happily and successfully accomplished, an illustrious and worthy deed, Ac. 24. 3.

Κάτω, adv. & prep. (fr. κατὰ) down, downwards, Mat. 4. 6. Lu 4. 9; beneath, below, under, Mat. 27. 51. Mar. 14. 66, et al.; ὁ, ἡ, τὸ κάτω, what is below, i. e. earthly, Jno. 8. 23.

Κατώτερος, α, ον, (comparat. fr. κάτω) lower, Ep. 4. 9.

Κατωτέρω, adv. (compar. of κάτω) *of time*, under, beneath, Mat. 2. 16.

Καῦμα, ατος, τὸ, (fr. καίω) heat, scorching or burning heat, Re. 7. 16; 16. 9: *whence*

Καυματίζω, f. ίσω, to scorch, burn, Mat. 13. 6. Mar. 4. 6. Re. 16. 8, 9.

Καῦσις, εως, ἡ, (fr. καίω) burning, being burned, conflagration, He. 6. 8: *whence*

Καυσόω, ῶ, f. ώσω, to set on fire, burn, cause to burn, 2 Pe. 3. 10, 12.

Καύσων, ωνος, ὁ, fervent scorching heat, heat of the sun, Mat. 20. 12. Lu. 12. 55; a hot wind, the east wind, Eurus, Ja. 1. 11.

Καυτηριάζω, f. άσω, p. κεκαυτηρίακα, (fr. καυτήριον, an instrument for burning in marks, fr. καίω) to cauterize, brand, or burn in marks with a hot iron, sear, 1 Ti. 4. 2.

Καυχάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, a. 1. ἐκαυχησάμην, to glory, boast, Ro. 2. 17, 23; *with* ὑπὲρ τινος, to boast of any *person or thing*, i. e. commend, praise, 2 Co. 12. 5; *by impl.* to rejoice, exult, Ro. 5. 2, 3, 11, et al.: *whence*

Καύχημα, ατος, τὸ, a glorying, boasting, i. e. the act of glorying, 1 Co. 5. 6; ground or matter of glorying or boasting, Ro. 4. 2; *by impl.* joy, exultation, Phi. 1. 26; praise, commendation, 1 Co. 9. 15, 16; matter or ground of praise, 2 Co. 9. 3, et al.

Καύχησις, εως, ἡ, a glorying or boasting, i. e. the act of glorying, 2 Co. 7. 4; ground or matter of glorying or boasting, Ro. 3. 27; praise, commendation, 2 Co. 7. 14; ground or matter of praise, 2 Co. 11. 10, et al.

Κέδρος, ου, ἡ, a cedar, Jno. 18. 1, *in the common text.*

Κεῖμαι, f. κείσομαι, to lie, i. e. to be laid, placed, set, put in, at, or on, *any place, thing*, &c. Mat. 3. 10. Lu. 3. 9. Jno. 2. 6, et al.; to be placed, situated, *as a city*, Mat. 5. 14. Re. 21. 16; to be laid up, be reposited, Lu. 12. 19; *met.* to be constituted, be enacted, established *as a law*, 1 Ti. 1. 9; to be constituted, destined *of God*, Lu. 2. 34. Phi. 1. 17; to be in any particular state, versor; *met.* to be devoted to *any thing*, 1 Jno. 5. 19; *others*, to be in the power of *any one.*

Κειρία, ας, ἡ, a bandage, strip of cloth, swathe, roller, Jno. 11. 44: *from*

Κείρω, f. κερῶ, p. κέκαρκα, a. 1. ἔκειρα, to cut off, shear, shave, Ac. 8. 32; 18. 18. 1 Co. 11. 6, *bis.*

Κέλευσμα, ατος, τὸ, a shout, clamour, 1 Th. 4. 16: *from*

Κελεύω, f. εύσω, p. κεκέλευκα, a. 1. ἐκέλευσα, (fr. κέλω, idem) to order, command, direct, give orders or directions, Mat. 8. 18; 14. 19, 28, et al.

Κενοδοξία, ας, ἡ, vain glory, desire or love of vain glory or empty pride, Phi. 2. 3: *from*

Κενόδοξος, ου, ὁ, ἡ, (κενὸς & δόξα) vain-glorious, desirous of vain glory, Ga. 5. 26.

Κενός, ή, όν, empty, containing or having nothing, Mar. 12. 3; *met.* vain, i. e. fruitless, void of effect, productive of no advantage, Ac. 4. 25. 1 Co. 15. 10; εἰς κενόν, in vain, to no purpose, 2 Co. 6. 1, et al.; false, insincere, dissembling, Ep. 5. 6. Col. 2. 8; inconsiderate, foolish, Ja. 2. 20.

Κενοφωνία, ας, ἡ, (κενὸς & φωνή) vain, empty babbling, vain disputation, fruitless discussion, 1 Ti. 6. 20. 2 Ti. 2. 16.

Κενόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. ἐκένωσα, (fr. κενός) to empty, evacuate; *with* ἑαυτόν, to divest one's self of one's native dignity, descend to an inferior condition, Phi. 2. 7; to render vain, fruitless, or useless, deprive of its native efficacy, Ro. 4. 14. 1 Co. 1. 17; κενοῦν καύχημα, to make void, show to be without foundation, 1 Co. 9. 15. 2 Co. 9. 3.

Κέντρον, ου, τὸ, (fr. κεντέω, to prick, stimulate) a sting, Re. 9. 10; a prick, stimulus, goad, Ac. 9. 5; 26. 14; *fr. the Heb.* power of destruction, fatal power, 1 Co. 15. 55, 56.

Κεντυρίων, ωνος, ὁ, (Lat. *centurio*, fr. *centum*, a hundred) a centurion, a commander of 100 men, Mat. 15. 39, 44, 45.

Κενῶς, adv. (fr. κενός) in vain, to no purpose, Ja. 4. 5.

Κεραία, ας, ἡ, (fr. κέρας) pr.

corniculum, a point, extremity; in N. T. an apex, or fine point, *as of the letters*, ב, ר, *to distinguish them from* כ, ד; *put for* the minutest part, Mat. 5. 18. Lu. 16. 17.

Κεραμεὺς, έως, ὁ, (fr. κέραμος) a potter, Mat. 27. 7, 10. Ro. 9. 21.

Κεραμικὸς, ή, όν. (fr. same) made of potters' clay, made by a potter, earthen, Re. 2. 27.

Κεράμιον, ίυ, τὸ, pr. an earthen vessel; in N. T. a pitcher, jug, water-pot, Mar. 14. 13. Lu. 22. 10: *from*

Κεράμιος, α, ον, fictilis, made of potters' clay, earthen: *from*

Κέραμος, υ, ὁ, potter's clay; *by meton.* a tile, Lu. 5. 19.

Κεράννυμι, v. ννύω, v. κεράω, f. κεράσω, to mix, mingle, *pr. in cups of* horn; *by meton.* to pour from one vessel into another, pour out, Re. 14. 10; 18. 6, *bis: from*

Κέρας, ατος, αος, ως, τὸ, a horn, Re. 5. 6; 12. 3, et al.: *trop.* an extremity, extreme point, Re. 9. 13; *fr. the Heb. put for* strength, power, Lu. 1. 69: *whence*

Κεράτιον, ίυ, τὸ, pr. corniculum; in N. T. siliqua, i. e. a carob, the fruit of the carob tree, or Ceratonia siliqua *of Linnæus, a common tree in the East and the south of Europe, growing to a considerable size, and producing long slender pods, with a pulp of a sweetish taste, and several brown shining seeds like beans, sometimes eaten by the poorer people in Syria and Palestine, and commonly used for fattening swine*, Lu. 15. 16.

Κερδαίνω, v. κερδέω, ῶ, f. ἀνῶ, v. ήσω, p. κεκέρδηκα, a. 1. ἐκέρδησα, to gain, acquire, make profit, Mat. 16. 26; 25. 17, et al.; κερδῆσαι ὕβριν, to gain harm, i. e. to incur, to bring on *one's self*, Ac. 27. 21; *met.* to gain or win Christ, i. e. his favour, attain to the privileges which Christ bestows, Phi. 3. 8; to gain *any one*, i. e. recover to the path of duty; *and spc.* to introduce to the hopes and privileges of the Christian religion, bring to a proper state of thinking, feeling, and acting, &c. Mat. 18. 15 1 Co. 9, 19, 20, 21, 22. 1 Pe. 3. 1: *from*

Κέρδος, εος, ὕς, τὸ, gain, profit, Phi. 1. 21; 3. 7. Tit. 1. 11.

Κέρμα, ατος, τὸ, (fr. κείρω) small change, or small pieces of money, *used, like our word* change, *for* money, coin, Jno. 2. 15: *whence*

Κερματιστὴς, οῦ, ὁ, a money changer, broker, Jno. 2. 14.

Κεφάλαιον, υ, τὸ, (fr. κεφαλὴ) a head, top: sum total; a sum of money, capital, Ac. 22. 28; the sum of any thing, i. e. *either*, a summary, recapitulation, *or*, what is most important and essential, He. 8. 1: *whence*

Κεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω, to sum up, reduce to one sum; to smite, wound on the head, Mar. 12. 4.

Κεφαλὴ, ῆς, ἡ, the head, Mat. 5. 36; 6. 17, et al.; the head, top, κεφαλὴ γωνίας, the head of the corner, i. e. the chief corner stone, Mat. 21. 42. Lu. 20. 17; *met.* the head, superior, chief, principal, one to whom others are subordinate, 1 Co. 11. 3. Ep. 1. 22, et al.: *whence*

Κεφαλὶς, ίδος, ἡ, pr. capitulum, a head, top; *trop.* the knob or extremity *of the rod or cylinder on which the volumes of the Hebrews were rolled; by synecd.* a roll, volume, He. 10. 7.

Κημόω, ῶ, f. ώσω, (fr. κημὸς, a curb, bridle, muzzle) to bridle, muzzle, 1 Co. 9. 9, *in some MSS.*

Κῆνσος, υ, ὁ, (Lat. *census*) a census, assessment, enumeration of

the people, and a valuation of their property; in N. T. a tribute, tax, Mat. 17. 25; a poll-tax, Mat. 22. 17, 19. Mar. 12. 14.

Κῆπος, ȣ, ὁ, a garden, any place planted with trees and herbs, Lu. 13. 19. Jno. 18. 1, 26; 19. 41.

Κηπȣρὸς, ȣ̃, ὁ, (κῆπος & ȣ̃ρος) a garden-keeper, gardener, Jno. 20. 15.

Κηρίον, ου, τὸ, (fr. κηρὸς, beeswax) a honeycomb, i. e. comb filled with honey, Lu. 24. 42.

Κήρυγμα, ατος, τὸ, (fr. κηρύσσω) proclamation, proclaiming, public annunciation, exhortation, Mat. 12. 41; public inculcation, preaching, instruction, 1 Co. 2. 4; 15. 14; *meton.* what is publicly inculcated or taught, doctrine, &c. Ro. 16. 25, et al.

Κήρυξ, υκος, ὁ, a herald, public messenger, ambassador; in N. T. a proclaimer, publisher, preacher, 1 Ti. 2. 7. 2 Ti. 1. 11. 2 Pe. 2. 5: *from*

Κηρύσσω, v. ττω, f. ξω, p. κεκήρυχα, a. 1. ἐκήρυξα, to publish, proclaim, *as a herald*, announce openly and publicly, Mar. 1. 4. Lu. 4. 18; to inculcate publicly, teach with earnestness, preach, Mat. 24. 14. Mar. 1. 38; 13. 10; to exclaim, call or cry out, Re. 5. 2; to admonish, exhort, Ro. 2. 21; to divulge, declare publicly, cause to be publicly known, or celebrated, Mar. 1. 45; 5. 20, et al.

Κῆτος, εος, ȣς, τὸ, a large fish, sea monster, whale, Mat. 12. 40.

Κηφᾶς, ᾶ, ὁ, (Syr. and later Heb. כֵּיפָא) Cephas, a rock, i. q. Πέτρος, Jno. 1. 43. 1 Co. 1. 12, et al.

Κιβωτὸς, ȣ̃, ἡ, a hollow vessel, ark, chest, coffer, Mat. 24. 38. Lu. 17. 27. He. 9. 4, et al.

Κιθάρα, ας, ἡ, a harp, lyre, 1 Co. 14. 7. Re. 5. 8; 14. 2; 15. 2: *whence*

Κιθαρίζω, f. ίσω, to harp, play on a harp or lyre, 1 Co. 14. 7. Re. 14. 2.

Κιθαρωδὸς, ȣ̃, ὁ, (κιθάρα & ἀείδω) a harper, one who plays on the harp, and accompanies it with his voice, Re. 14. 2; 18. 22.

Κινάμωμον, v. κιννάμωμον, ȣ, τὸ, cinnamon, *the aromatic bark of the* Laurus cinnamomum, *which grows in Arabia, India*, &c. Re. 18. 13.

Κινδυνεύω, f. εύσω, p. κεκινδύνευκα, to be in danger or peril, Lu. 8. 23. Ac. 19. 27, 40. 1 Co. 15. 30: *from*

Κίνδυνος, ȣ, ὁ, danger, peril, Ro. 8. 35. 2 Co. 11. 26.

Κινέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκίνηκα, a. 1. ἐκίνησα, (κίω to go) to move, move one's self, have motion, Mat. 27. 39. Mar. 15. 29. Ac. 17. 28; *met.* κινεῖν στάσιν, v. πόλιν, to excite, instigate, agitate, Ac. 24. 5; 21. 30; to move from a place, remove, Mat. 23. 4. Re. 2. 5; 6. 14: *whence*

Κίνησις, εως, ἡ, a moving, motion, commotion, Jno. 5. 3.

Κιννάμωμον, *see* κινάμωμον.

Κλάδος, ȣ, ὁ, a bough, branch, shoot, Mat. 13. 32; 21. 8, et al.; *met.* offspring, progeny, posterity, Ro. 11. 16, 17, 18, 19, 21: *from*

Κλάζω, v. κλάω, f. άσω, p. κέκλακα, a. 1. ἔκλασα, a. 2. ἔκλαδον, to break *bread*, Mat. 14. 19; 15. 36, et al.; *meton.* to eat, take food, Ac. 2. 46; 20. 7, 11; *met.* to kill, slay, 1 Co. 11. 24.

Κλαίω, f. κλαύσω, p. κέκλαυκα, a. 1. ἔκλαυσα, to weep, shed tears, Mat. 26. 75. Mar. 5. 38, 39, et al.; *with* ἐπί τινι, v. τι, to

weep over, be moved to tears on account of, Lu. 19. 41; 23. 28; to weep for, bewail, Mat. 2. 18.

Κλάσις, εως, ἡ, (fr. κλάζω) a breaking, the act of breaking, Lu. 24. 35. Ac. 2. 42.

Κλάσμα, ατος, τὸ, (fr. same) a fragment, bit, piece broken off, Mat. 14. 20; 15. 37. Mar. 6. 43, et al.

Κλαυθμὸς, οῦ, ὁ, (fr. κλαίω) weeping, Mat. 2. 18; 8. 12, et al.

Κλάω, *see* κλάζω.

Κλεὶς, κλειδὸς, κλειδὶ, κλεῖδα & κλεῖν, ἡ, pl. κλεῖδες & κλεῖς, a key, *used in the N. T. as the symbol of power, authority,* &c. Mat. 16. 19. Re. 1. 18; 3. 7; 9. 1; 20. 1; *met.* opportunity of attaining *knowledge,* Lu. 11. 52: *from*

Κλείω, f. είσω, p. κέκλεικα, a. 1. ἔκλεισα, to close, shut, Mat. 6. 6; 25. 10, et al.; to shut up *a person,* Re. 20. 3; *met. spoken of the* heavens, Lu. 4. 25. Re. 11. 6; κλεῖσαι τὰ σπλάγχνα, to shut up one's bowels, i. e. to be hard hearted, void of compassion, 1 Jno. 3. 17; κλείειν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, i. e. to exclude from the divine kingdom, Mat. 23. 13, (14.)

Κλέμμα, ατος, τὸ, (fr. κλέπτω) a theft, i. e. the thing stolen; in N. T. the act of stealing, Re. 9. 21.

Κλέος, έεος, έυς, τὸ, (fr. κλείω, to celebrate) pr. fame; in N. T. praise, honour, glory, 1 Pe. 2. 20.

Κλέπτης, ου, ὁ, a thief, Mat. 6. 19, 20; 24. 43, et al.; *by impl.* an abandoned man, a deceiver, Jno. 10. 8: *from*

Κλέπτω, f. ψω, p. κέκλεφα, a. 1. ἔκλεψα, a. 2. ἔκλαπον, to steal, Mat. 6. 19, 20; 19. 18, et al.; to take away privately, remove secretly, Mat. 28. 64; 28. 13.

Κλῆμα, ατος, τὸ, (fr. κλάω,) a branch, shoot, tendril, *pr. of the vine,* Jno. 15. 2, 4, 5, 6.

Κληρονομέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκληρονόμηκα, a. 1. ἐκληρονόμησα, (κλῆρος & νέμω) pr. to acquire by lot; to inherit, obtain by inheritance; in N. T. to obtain, acquire, possess, receive, or take possession of, Mat. 5. 5; 19. 29, et al.: *whence*

Κληρονομία, ας, ἡ, an inheritance, patrimony, Mat. 21. 38. Mar. 12. 7; a possession, portion, property, Ac. 7. 5; 20. 32, et al.; κληρονομίαν ἔχειν ἔν τινι, to be a partaker in, have a share in, Ep. 5. 5.

Κληρονόμος, ου, ὁ, an heir, Mat. 21. 38. Ga. 4. 1; a possessor, associate, partaker, Ro. 4. 13, 14; 8. 17, et al.

Κλῆρος, ου, ὁ, a lot, i. e. a casting of lots; in N. T. a die, any thing used in determining chances, Mat. 27. 35. Mar. 15. 24, et al.; lot, i. e. what falls to any one, state assigned, function, destiny, Ac. 1. 17, 25. Col. 1. 12; a part, portion, share, Ac. 8. 21; 26. 18; *fr. the Heb.* the church or people of God, *which are said to be his* peculiar possession or property, 1 Pe. 5. 3: *whence*

Κληρόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. *pass.* ἐκληρώθην, to take or choose by lot; *pass.* to be taken as by lot; *others, with a mid. signification,* to acquire for one's self by lot; to obtain, receive, Ep. 1. 11.

Κλῆσις, εως, ἡ, (fr. καλέω) a call, calling, invitation, Ro. 11. 29. Ep. 1. 18; *meton.* the blessings or privileges to which one is invited, 2 Th. 1. 11. 2 Pe. 1. 10; a calling, condition, employment, 1 Co. 7. 20, et al.

Κλητὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) called, invited, Mat. 20. 16; 22. 14; *fr. the Heb.* selected, chosen, constituted, Ro. 1. 1, 6, 7. 1 Co. 1. 1, 2, et al.

Κλίβανος, ου, ὁ, (At. κρί-

βανος, fr. κρὶ, v. κριθὴ & βαῦνος, a furnace) an oven, Mat. 6. 30. Lu. 12. 28.

Κλίμα, ατος, τὸ, (fr. κλίνω) inclining, inclination; a tract or region of the heavens; a tract or region *of country*, climate, Ro. 15. 23. 2 Co. 11. 10. Ga. 1. 21.

Κλίνη, ης, ἡ, (fr. same) a couch, sofa, bed, Mat. 9. 2, 6. Mar. 4. 21, et al.

Κλινίδιον, ίυ, τὸ, (dim. of κλίνη) a small couch or bed, Lu. 5. 19, 24.

Κλίνω, f. ινῶ, p. κέκλικα, a. 1. ἔκλινα, to recline, lie down, Mat. 8. 20. Lu. 9. 58; to decline, bow down, Lu. 24. 5. Jno. 19. 30; to incline, decline, *as the day towards evening*, Lu. 9. 12; 24. 29; to put to flight, rout, He. 11. 34: *whence*

Κλισία, ας, ἡ, pr. a place for reclining, e. g. a tent, seat, throne; in N. T. a reclining, a company of persons reclining *at table*, Lu. 9. 14.

Κλοπὴ, ῆς, ἡ, (fr. κλέπτω) theft, Mat. 15. 19. Mar. 7. 22.

Κλύδων, ωνος, ὁ, (fr. κλύζω, to roar like the waves) the agitation or raging of the sea; a wave, billow, surge, Ja. 1. 6: *whence*

Κλυδωνίζομαι, f. ίσομαι, to roll in billows; *met.* to fluctuate, be agitated, tossed to and fro, Ep. 4. 14.

Κνήθω, v. κνάω, f. κνήσω, p. κέκνηκα, to scratch, rub; to tickle, cause titillation; pass. to be tickled, feel a prurient sensation, 2 Ti. 4. 3.

Κοδράντης, ȣ, ὁ, (Lat. quadrans) a Roman brass coin, *equivalent to the* fourth part *of an* as, or ἀσσάριον, or to δύο λέπτα, *and equal to about three-fourths of a farthing*, Mat. 5. 26. Mar. 12. 42.

Κοιλία, ας, ἡ, (fr. κοῖλος, hollow) the belly, Mat. 15. 17. Mar. 7. 19; *spc.* the stomach, Mat. 12. 40. Lu. 15. 16; *synecd.* the womb, Mat. 19. 12. Lu. 1. 15, et al.; *fr. the Heb. the inward part*, the heart, breast, Jno. 7. 38.

Κοιμάω, ῶ, f. ήσω, p. κεκοίμηκα, a. 1. ἐκοίμησα, (fr. κεῖμαι) to cause to sleep, lull to rest; pass. to sleep, fall asleep, be asleep, Mat. 28. 13. Lu. 22. 45; *met.* to die, be dead, Ac. 7. 60; 13. 36, et al.: *whence*

Κοίμησις, εως, ἡ, sleep; *meton.* rest, repose, Jno. 11. 13.

Κοινὸς, ὴ, ὸν, common, belonging equally to several, Ac. 2. 44; 4. 32; common, i. e. profane, unholy, *opposed to* holy, consecrated, He. 10. 29; *by impl.* impure, unclean, polluted, *levitically*, Mar. 7. 2. Ac. 10. 14, et al.: *whence*

Κοινόω, ῶ, f. ώσω, p. κεκοίνωκα, a. 1. ἐκοίνωσα, to communicate, share; to render common or unholy, profane, desecrate, Ac. 21. 28; *spc.* to render impure or unclean, defile, pollute, *levitically*, Mat. 15. 11, 18, 20; to pronounce unclean, or unlawful, *levitically*, Ac. 10. 15; 11. 9, et al.

Κοινωνέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκοινώνηκα, a. 1. ἐκοινώνησα, (fr. κοινωνὸς) to have in common, partake, share in, participate in, Ro. 15. 27. He. 2. 14; to communicate, cause to partake, impart, bestow, Ro. 12. 13. Ga. 6. 6, et al.; *whence*

Κοινωνία, ας, ἡ, community, fellowship, society, participation, communion, Ac. 2. 42. 1 Co. 1. 9; 10. 16; communication, imparting of benefits, liberality; *meton.* alms, charity, Ro. 15. 26, et al.

Κοινωνικὸς, ὴ, ὸν, inclined to society, social; ready to communicate or impart benefits, liberal, beneficent, 1 Ti. 6. 18.

Κοινωνὸς, ȣ, ὁ, ἡ, (fr. κοινόω) a partaker, partner, compa-

nion, associate, Mat. 23. 30. Lu. 5. 10, et al.

Κοίτη, ης. ἡ, (fr. κεῖμαι) a bed, Lu. 11. 7; the conjugal bed; *by impl.* marriage, He. 13. 4; *meton.* sexual intercourse, concubitus, lewdness, whoredom, chambering, Ro. 13. 13; conjugal intercourse, including the idea of conception, Ro. 9. 10: *whence*

Κοιτὼν, ῶνος, ὁ, a bed-chamber, cubiculum, Ac. 12. 20.

Κόκκινος, η, ον, (fr. κόκκος, kermes, the coccus ilicis *of Linnæus, a small insect, found on the leaves of the* quercus coccifera, or holm oak, *which was used by the ancients, as the cochineal insect now is, for dyeing a beautiful crimson or deep scarlet colour, and supposed by them to be the* berry *of a plant or tree*) dyed with coccus, i. e. crimson, scarlet, Mat. 27. 28. He. 9. 19. Re. 17. 3, 4; 18. 12, 16.

Κόκκος, ου, ὁ, a seed, grain, berry, kernel, Mat. 13. 31; 17. 20, et al.

Κολάζω, f. άσω, p. κεκόλακα, a. 1. ἐκόλασα, to chastise, punish, Ac. 4. 21. 2 Pe. 2. 9.

Κολακεία, ας, ἡ, (fr. κόλαξ, a flatterer) flattery, adulation, obsequiousness, 1 Th. 2. 5.

Κόλασις, εως, ἡ, (fr. κολάζω) chastisement, punishment, Mat. 25. 46; apprehension of punishment, torment, 1 Jno. 4. 18.

Κολαφίζω, f. ίσω, p. κεκολάφικα, (fr. κόλαφος, a blow) to beat with the fist, buffet, Mat. 26. 67. Mar. 14. 65; *met.* to maltreat, treat with contumely and ignominy, afflict, depress, 1 Co. 4. 11. 2 Co. 12. 7. 1 Pe. 2. 20.

Κολλάω, ῶ, f. ήσω, (fr. κόλλα, glue) to glue, together; *pass. pr.* to be glued together; in N. T. to adhere, cleave, or cling to, Lu. 10. 11; *met.* to join one's self to, unite with, adhere to, associate with, Lu. 15. 15. Ac. 5. 13, et al.

Κολλύριον, v. κολλούριον, ου, τὸ, (dimin. of κολλύρα, a cake, paste) pr. a small loaf; in N. T. collyrium, eye-salve, Re. 3. 18.

Κολλυβιστὴς, οῦ, ὁ, (fr. κόλλυβος, a species of small coin, *also*, rate of exchange) a money changer, broker, Mat. 21. 12. Mar. 11. 15. Jno. 2. 15.

Κολλύριον, *see* κολλούριον.

Κολοβόω, ῶ, f. ώσω, p. κεκολόβωκα, (fr. κολοβὸς, curtailed, mutilated, fr. κολούω, to cut off, maim) to cut off, cut short, shorten, contract, Mat. 24. 22. Mar. 13. 20.

Κόλπος, ου, ὁ, the bosom, breast, Lu. 16. 22, 23. Jno. 1. 18; 13. 23; the bosom of a garment, Lu. 6. 38; a bay, creek, inlet, Ac. 27. 39.

Κολυμβάω, ῶ, f. ήσω, p. κεκολύμβηκα, to swim, Ac. 27. 43: *whence*

Κολυμβήθρα, ας, ἡ, a place where one may swim; a pond, pool, Jno. 9. 7, 11; a bath, Jno. 5. 2, 4, 7.

Κολωνία, ας, ἡ, (Lat. *colonia*) a colony, Ac. 16. 12.

Κομάω, ῶ, f. ήσω, p. κεκόμηκα, to have long hair, wear the hair long, 1 Co. 11. 14, 15: *from*

Κόμη, ης, ἡ, the hair, a head of long hair, 1 Co. 11. 15.

Κομίζω, f. ίσω, p. κεκόμικα, a. 1. ἐκόμισα, (fr. κομέω, to take care of, cherish) to bring, *as in the hand*, Lu. 7. 37; *mid.* to bring for one's self, regain, receive again, recover, Mat. 25. 27. He. 11. 19; to receive, obtain, *including the idea of* reward or recompense, 2 Co. 5. 10. Ep. 6. 8, et al.

Κομψότερον, adv. (comp. of κόμψως, elegantly, well) better, Jno. 4. 52.

Κονιάω, ῶ, f. άσω, p. κεκονίακα, (fr. κόνις, v. κονία, dust,

chalk) to whiten with chalk, &c. white-wash, Mat. 23. 27. Ac. 23. 3.

Κονιορτὸς, οῦ, ὁ, (κόνις & ὄρω, to raise) pr. dust excited, dust, Mat. 10. 14. Lu. 9. 5; 10. 11. Ac. 13. 51; 22. 23.

Κοπάζω, f. άσω, p. κεκόπακα, (fr. κόπος) pr. to rest after labour, cease through fatigue; to cease, be lulled, be hushed, Mat. 14. 32. Mar. 4. 39; 6. 51.

Κοπετὸς, ῦ, ὁ, (fr. κόπτω) great lamentation, moaning, sc. *with beating the breast*, &c. Ac. 8. 2.

Κοπὴ, ῆς, ἡ, (κόπτω) smiting, slaughter, carnage, He. 7. 1.

Κοπιάω, ῶ, f. άσω, p. κεκοπίακα, a. 1. ἐκοπίασα, to be wearied or spent with labour, faint from weariness, Mat. 11. 28. Jno. 4. 6; to labour, work, toil, exert one's self, Lu. 5. 5. Jno. 4. 38, et al.: *from*

Κόπος, ου, ὁ, (fr. κόπτω) the weariness which follows severe toil; in N. T. trouble, care, perplexity, vexation, uneasiness, Mat. 26. 10. Mar. 14. 6; labour, wearisome labour, travail, toil, 1 Co. 3. 8; 15. 58, et al.; *meton.* the fruit or consequences of labour, Jno. 4. 38. 2 Co. 10. 15.

Κοπρία, ας, ἡ, filth, dung, manure, Lu. 13. 8; 14. 35.

Κόπριον, ου, τὸ, the same, Lu. 13. 8, *in some MSS.*

Κόπτω, f. ψω, p. κέκοφα. a. 1. ἔκοψα, p. mid. κέκοπα, to cut, cut off or down, Mat. 21. 8. Mar. 11. 8; *mid.* to cut or beat one's self in mourning, mourn, lament, bewail, Lu. 8. 52; 23. 27, et al.

Κόραξ, ακος, ὁ, a raven, crow, Lu. 12. 24.

Κοράσιον, ίου, τὸ, (fr. κόρη, idem) a girl, damsel, maiden, Mat. 9. 24, 25; 14. 11, et al.

Κορβᾶν, ὁ, indec. v. **κορβανᾶς, ᾶ, ὁ,** (Heb. קָרְבָּן) corban, i. e. a gift, offering, oblation, any thing consecrated to God, Mar. 7. 11; *meton.* the sacred treasury; *by synecd.* the chests, coffers, *which stood in the court of the women in the temple, and into which offerings were thrown*, Mat. 27. 6.

Κορέννυμι, f. κορέσω, p. κεκόρεκα, to satiate, satisfy, fill, Ac. 27. 38. 1 Co. 4. 8.

Κορίνθιος, ία, ιον, Corinthian, an inhabitant of Κορίνθος, Corinth, Ac. 18. 8. 2 Co. 6. 11.

Κόρος, ου, ὁ, (Heb. כֹּר) a cor, *the largest Jewish measure for things dry, equal to the homer, and about 15 bushels English, according to Josephus,* (Ant. 1. xv. c. 9. § 2); *or, according to Bp. Cumberland, 32 pecks, 1 pint,* Lu. 16. 7.

Κοσμέω, ῶ, f. ήσω, p. κεκόσμηκα, a. 1. ἐκόσμησα, (fr. κόσμος) to arrange, set in order; to adorn, decorate, embellish, Mat. 12. 44; 23. 29; to prepare, put in readiness, trim *lamps*, Mat. 25. 7; *met.* to honour, dignify, Tit. 2. 10, et al.

Κοσμικὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) pr. pertaining to ornament, ornamental; in N. T. accommodated to the present state of things, adapted to this world, worldly, Tit. 2. 12. He. 9. 1.

Κόσμιος, ία, ιον, v. **ου, ὁ, ἡ,** (fr. κοσμέω) desirous of order and decorum, modest, 1 Ti. 3. 2; decorous, orderly, decent, becoming, 1 Ti. 2. 9.

Κοσμοκράτωρ, ορος, ὁ, (κόσμος & κρατέω) pr. monarch of the world; in N. T. the prince or ruler of this world or age, Ep. 6. 12.

Κόσμος, ου, ὁ, order, regularity, regular disposition; ornament, decoration, embellishment, 1 Pe. 3. 3; the world, universe,

mundus, Mat. 13. 35; 25. 34. Lu. 11. 50; *meton.* the earth, globe, Mat. 26. 13. 2 Pe. 2. 5; *spc.* a region, country, Palestine, Mat. 4. 8. Ro. 4. 13; the inhabitants of the earth, human race, Mat. 13. 38. Jno. 1. 10; the many, multitude, public, Jno. 12. 19; 14. 22; a multitude of things, vast collection or aggregate, Ja. 3. 6; *fr. the Heb.* the present world, or age, or period of the world, as marked by imperfection, weakness, vice, &c. Jno. 18. 36; *by synecd.* the men of this world, as imperfect, ignorant, vicious, &c. Jno. 14. 31; 17. 21; the things of this age or world, as being frail, transient, and unsatisfying, Mat. 16. 26. 1 Co. 7. 31, et al.

Κοῦμι, (Heb. קוּמִי 2 pers. fem. sing. imperat. Kal. of קוּם, to arise) cumi, i. e. arise, Mar. 5. 41.

Κουστωδία, ας, ἡ, (Lat. *custodia*) custody; *meton.* a watch, guard, sentinel, Mat. 27. 65, 66; 28. 11.

Κουφίζω, f. ίσω, p. *κεκούφικα*, a. 1. *ἐκούφισα*, (fr. *κοῦφος*, light) to lighten, make light or less heavy, Ac. 27. 38.

Κόφινος, ου, ὁ, a basket, Mat. 14. 20; 16. 9. Mar. 6. 43, et al.

Κράββατος, ου, ὁ, (Lat. *grabbatus*) a small couch *capable of holding one person*, Mar. 2. 4, 9, 11, 12, et al.

Κράζω, f. άξω, p. κέκραγα, a. 1. *ἔκραξα*, to cry aloud, exclaim, vociferate, Mat. 9. 27; 14. 26. Lu. 19. 40. Jno. 1. 15, et al.; *trop.* to cry for vengeance, implore help, Ja. 5. 4; *fr. the Heb.* to cry in supplication, supplicate, offer prayer, Ro. 8. 15. Ga. 4. 6.

Κραιπάλη, ης, ἡ, (κάρα, the head & πάλλω, to agitate) caput vino grave, intoxication, surfeiting; *meton* carousing, revelling, excessive eating or drinking, Lu. 21. 24.

Κρανίον, ου, τὸ, (fr. κάρηνον, the head) a skull, cranium, Mat. 27. 33. Mar. 15. 22. Lu. 23. 33. Jno. 19. 17.

Κράσπεδον, ου, τὸ, a fringe, tuft, tassel, Mat. 9. 20; 14. 36; 23. 5, et al.

Κραταιὸς, ὰ, ὸν, (fr. κράτος) strong, mighty, powerful, 1 Pe. 5. 6.

Κραταιόω, ῶ, f. ώσω, p. *κεκραταίωκα*, a. 1. *ἐκραταίωσα*, (fr. same) to strengthen, render strong, corroborate, confirm; *pass.* to grow strong, acquire constantly new power, Lu. 1. 80; 2. 40. 1 Co. 16. 13. Ep. 3. 16.

Κρατέω, ῶ, f. ήσω, p. *κεκράτηκα*, a. 1. *ἐκράτησα*, (fr. same) to be superior to any one, subdue, vanquish, Ac. 2. 24; to get into one's power, lay hold of, seize, apprehend, Mat. 14. 3; 18. 28; 21. 46; to gain, acquire, obtain, Ac. 27. 13; to take, lay hold of, grasp, clasp, Mat. 9. 25. Mar. 1. 31; 5. 41; to hold, retain; to keep in mind, Mar. 9. 10; *met.* to hold fast, observe, Mar. 7. 3, 8. 2 Th. 2. 15; to hold to, adhere to, not to leave, Ac. 3. 11. Col. 2. 19; to restrain, hinder, repress, Lu. 24. 16. Re. 7. 1.; to retain, not to remit, *as sins*, Jno. 20. 23, et al.

Κράτιστος, η, ον, most excellent, noble, or illustrious, Lu. 1. 3. Ac. 23. 26; 24. 3; 26. 25: *a superlat. formed from*

Κράτος, εος, ους, τὸ, (fr. κέρας) strength, power, might, force, influence, Ac. 19. 20. Ep. 1. 19; *meton.* a mighty deed, mighty works, wonderful deeds, Lu. 1. 51; power, dominion, government, He. 2. 14. 1 Pe. 4. 11; 5. 11, et al.

Κραυγάζω, f. άσω, p. *κεκραύγακα*, a. 1. *ἐκραύγασα*, to cry out, exclaim, vociferate, Mat. 12. 19; 15. 22, et al.: *from*

Κραυγὴ, ῆς, ἡ, (fr. κράζω) a cry, outcry, clamour, vociferation, Mat. 25. 6. Ac. 23. 9. Ep. 4. 31. Re. 14. 18; a cry of sorrow, wail

ing, lamentation, Re. 21. 4; a cry for help, earnest supplication, He. 5. 7.

Κρέας, ατος, έαος, έως, τὸ, meat, flesh, Ro. 14. 21. 1 Co. 8. 13.

Κρείττων, v. σσων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ-ον, (used as the comp. of ἀγαθὸς) better, i. e. more useful or profitable, more conducive to good, 1 Co. 7. 9, 38; superior, more excellent, of a higher nature, more valuable, He. 1. 4; 6. 9; 7. 7, 19, 22, et al.

Κρεμάννυμι, v. κρεμάω, ῶ, f. άσω, a. 1. ἐκρέμασα, to hang, suspend, *pass.* to be hung, suspended, Mat. 18. 6. Lu. 23. 39; mid. κρέμαμαι, to hang, be suspended, Ac. 28. 4. Ga. 3. 13, et al.; *met.* κρέμαμαι ἔν τινι, to hang upon any thing, i. e. to depend from or on, be contained in, derive authority from, Mat. 22. 40.

Κρημνὸς, οῦ, ὁ, (f. κρεμάμενος, hanging) a steep place, precipice, Mat. 8. 32. Mar. 5. 13. Lu. 8. 33.

Κρὴς, ητὸς, ὁ, pl. κρῆτες, a Cretan, an inhabitant of Κρήτη, Crete or Candia, Ac. 2. 11. Tit. 1. 12.

Κριθὴ, ῆς, ἡ, barley, Re. 6. 6: *whence*

Κρίθινος, η, ον, barley, made of barley, Jno. 6. 9, 13.

Κρίμα, ατος, τὸ, (fr. κρίνω) distinction, separation; judgment, severe or rigid judgment, censure, Mat. 7. 2. 1 Ti. 3. 6; judgment, judicial trial, a day or time of judgment, Ac. 24. 25. He. 6. 2; a judicial sentence, Ro. 2. 2, 3; 5. 16; *meton.* power or authority to act as a judge, judicial authority, Re. 20. 4; *fr. the Heb.* condemnation, condemnatory sentence, *and by impl.* punishment, Mat. 23. 13. Mar. 12. 40, et al.; a cause, suit at law, 1 Co. 6. 7; determination, purpose, counsel, decree, Ro. 11. 33; right, justice, equity, Jno. 9. 39.

Κρίνον, ου, τὸ, a lily, Mat. 6. 28. Lu. 12. 27.

Κρίνω, f. ινῶ, p. κέκρικα, a. 1. ἔκρινα, to separate, divide; to judge, i. e. to form or express an opinion, form an estimate of, determine, decide respecting, Lu. 7. 43. 1 Co. 4. 5; to express an unfavourable opinion of, censure, reproach, Mat. 7. 1. Lu. 6. 37. Jno. 8. 26; to condemn, pronounce guilty, Ro. 2. 1, 3; 14. 22; to judge, try judicially, sit as a judge, hold a trial, pass sentence upon, &c. Jno. 5. 22, 30. Ac. 17. 31; *since in the East the king is judge, hence,* to regulate, rule, reign, judge with regal power and splendour, Mat. 19. 28. Lu. 22. 30; to condemn, pass sentence of condemnation on, Jno. 7. 51; 16. 11; to judge, i. e. *by impl.* to proceed against, punish, Jno. 12. 48; 18. 31; to render miserable, Jno. 3. 17; 12. 47; to summon to a court of justice, accuse, arraign; *pass.* to be arraigned, Ac. 23. 6; 24. 21; to judge, deem, consider, esteem, think, Ac. 13. 46; 15. 19. Ro. 14. 5; to intend, purpose, resolve, decree, Ac. 3. 13; 16. 4. 1 Co. 2. 2, et al.; κρίνομαί τινι, to go to law with any one, litigate, Mat. 5. 40: *whence*

Κρίσις, εως, ἡ, pr. distinction, separation; judgment, opinion formed or expressed, decision, sentence, Jno. 7. 24; 5. 30; condemnatory sentence, condemnation, Jno. 12. 31; judgment, the act of giving judgment, Jno. 5. 27. 2 Th. 1. 5; *meton.* the day of judgment, Mat. 12. 41, 42; the power or authority to sit as judge, Jno. 5. 22; a court of justice, body of judges, tribunal, Mat. 5. 21, 22; *by impl.* the consequences of condemnation, punishment, Mat. 23. 33. Jno. 5. 24, 29; *fr. the Heb.* calamity, suffering, Ac. 8. 33; *meton.* cause of punishment, Jno. 3. 19; *fr. the Heb.* right, justice, equity, Mat. 23. 23. Lu. 11. 42; *in the sense of* truth, *spc.* divine truth, Mat. 12. 18, 20, et al.

Κριτήριον, ίυ, τὸ, pr. a

standard by which to judge, criterion; a court of justice, tribunal, Ja. 2. 6; judgment, the act of judging or determining, 1 Co. 6. 2; judicial contest, cause, controversy, lawsuit, litigation, 1 Co. 6. 4: *from*

Κριτὴς, οῦ, ὁ, (fr. κρίνω) a judge, Mat. 5. 25; 12. 27. Lu. 12 58, et al.; *fr. the Heb.* a leader, ruler, prince, chief, Ac. 13. 20: *whence*

Κριτικὸς, ἡ, ὀν, able or quick to discern or judge, a discerner, He 4. 12.

Κρούω, f. ούσω, p. κεκρόυκα, a. 1. ἔκρουσα, to knock *at a door*, Mat. 7. 7, 8. Lu. 11. 9, 10; 13. 25, et al.

Κρυπτὸς, ἡ, ὀν, hidden. concealed, secret, clandestine, Mat. 6 4, 6, 18, et al.; ἡ κρύπτη, sc. χώρα, a secret, concealed place, Lu. 11. 33; τὰ κρυπτὰ, secret thoughts, Ro. 2. 16. 1 Co. 14. 25: *from*

Κρύπτω, f. ψω, a. 1. ἔκρυψα, to hide, conceal, Mat. 5. 14; 13. 44: part. κεκρυμμένος, hidden, secret, Jno. 12. 36, 19. 38. Re. 2. 17; *met.* hidden, recondite, difficult to be understood, Mat. 13. 35. Lu. 18. 34, et al.

Κρυσταλλίζω, f. ίσω, to be clear, brilliant, shine like crystal, Re. 21. 11; *from*

Κρύσταλλος, v. κρύσταλος, ου, ὁ, (κρύος, cold, κρυσταίνω, to freeze) pr. any thing concreted and pellucid, e. g. ice, glass; crystal, Re. 4. 6; 22. 1.

Κρυφαῖος, αία, αῖον, (fr. κρύπτω) secret, hidden, concealed clandestine, Mat. 6, 18, *in some MSS.*

Κρυφῆ, adv. (fr. same) in secret, secretly, not openly, Ep. 5. 12.

Κτάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, p. κέκτημαι & ἔκτημαι, to get, acquire, obtain, provide, Mat. 10. 9; to be the cause or occasion of acquiring or purchasing, Ac. 1. 18; t possess, Lu. 18. 12; to keep, preserve, save, Lu. 21. 19, et al.: *whence*

Κτῆμα, ατος, τὸ, a possession, property, wealth, Mat. 19. 22. Mar. 10. 22; *spc.* a farm, real estate, Ac. 2. 45; 5. 1.

Κτῆνος, εος, ες, τὸ, flocks and herds; domestic animal, beast; *pl.* cattle, Lu. 10. 34. Ac. 23. 24, et al.

Κτήτωρ, ορος, ὁ, a possessor, owner, Ac. 4. 34.

Κτίζω, f. ίσω, p. ἔκτικα, a. 1. ἔκτισα, to create, cause to exist, Mar. 13. 19. Col. 1. 16; to make form, cause to come, compose, 1 Co. 11. 9. Ep. 2. 15; to form anew, regenerate, Ep. 2. 10; 4. 24, et al.: *whence*

Κτίσις, εως, ἡ, creation, i. e. the act of creating, production from nothing, Ro. 1. 20; *meton.* creation, i. e. that which is created, a creature, any thing created, Ro. 1. 25; 8. 39; the universe, Mar. 10. 6; the intelligent creation, as including different orders of intelligent beings, Col. 1. 15; *spc* the material creation, things visible, He. 9. 11; *others*, formation, structure; a human creature, man, Mar. 16. 15; καινὴ κτίσις, regeneration, renovation, a better state of thinking, feeling, and acting, 2 Co. 5. 17, et al.; ἀνθρωπίνη κτίσις, a human institution or ordinance; *others*, a human creature, 1 Pe. 2. 13.

Κτίσμα, ατος, τὸ, a created being, creature, 1 Ti. 4. 4. Ja. 1. 18, et al.

Κτιστὴς, οῦ, ὁ, a creator, 1 Pe. 4. 19.

Κυβεία, ας, ἡ, (fr. κυβεύω, to play at dice; cheat, fr. κύβος, a cube, die) pr. a game of dice; *met.* inconstancy, unsteadiness, *sc. which causes uncertainty to others*, Ep. 4. 14; *others*, sleight, cheating, artifice, craft.

Κυβέρνησις, εως, ἡ, (fr. *κυβερνάω*, to govern) government, office of a governor or director; *meton.* a director, master, superintendant, 1 Co. 12. 28.

Κυβερνήτης, ου, ὁ, (fr. same) a pilot, helmsman, Ac. 27. 11. Re. 18. 17.

Κυκλόθεν, adv. around, round about, Re. 4. 3, 4, 8; 5. 11: *from*

Κύκλος, ου, ὁ, a circle; *κύκλῳ, for ἐν κύκλῳ, adverbially,* round, round about, around, Mar. 3. 34; 6. 6, 36, et al.: *whence*

Κυκλόω, ῶ, f. ώσω, p. κεκύκλωκα, a. 1. ἐκύκλωσα, to encircle, surround, encompass, come around, Jno. 10. 24. Ac. 14. 20; *spc.* to besiege, Lu. 21. 20. He. 11. 30. Re. 20. 9.

Κύλισμα, ατος, τὸ, pr. a rolling, wallowing; in N. T. a place of rolling or wallowing, wallowing-place, 2 Pe. 2. 22: *from*

Κυλίω, f. ίσω, p. κεκύλικα, a. 1. ἐκύλισα, to roll, wallow, Mar. 9. 20.

Κυλλὸς, ἡ, ὸν, maimed, lame, crippled, Mat. 18. 8, et al.

Κῦμα, ατος, τὸ, a wave, surge, billow, Mat. 8. 24; 14. 24, et al.

Κύμβαλον, ου, τὸ, (fr. *κύμβος*, a hollow vessel, fr. *κύπτω*) a cymbal, 1 Co. 13. 1.

Κύμινον, ου, τὸ, cumin, cuminum sativum *of Linnæus, a plant, a native of Egypt and Syria, whose seeds are of an aromatic, warm, bitterish taste, with a strong but not disagreeable smell, and used by the ancients as a condiment,* Mat. 23. 23.

Κυνάριον, ίυ, τὸ, (dimin. of *κύων*) a young dog, whelp, puppy, Mat. 15. 26, 27. Mar. 7. 27, 28.

Κύπριος, ου, ὁ, a Cyprian, or Cypriot, an inhabitant of Κύπρος, Cyprus, Ac. 4. 36; 11. 20; 21. 16.

Κύπτω, f. ψω, a. 1. ἔκυψα, to incline, bend forwards, stoop down, Mar. 1. 7. Jno. 8. 6, 8.

Κυρηναῖος, ȣ, ὁ, a Cyrenian, an inhabitant of Κυρήνη, Cyrene, Mat. 27. 32, et al.

Κυρία, ας, ἡ, (fr. *κύριος*) a lady, 2 Jno. 1, 5; *others, a pr. name,* Cyria.

Κυριακὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) of or pertaining to the Lord, i. e. the Messiah, the Lord's, 1 Co. 11. 20. Re. 1. 10.

Κυριεύω, f. εύσω, p. κεκυρίευκα, a. 1. ἐκυρίευσα, to be lord over, exercise authority or dominion over, rule over, Lu. 22. 25. Ro. 14. 9; to have influence or power over, Ro. 6. 9, 14, et al.: *from*

Κύριος, ίȣ, ὁ, a lord, i. e. a possessor, owner, master, Mat. 6. 24; 15. 27; 21. 40. Ep. 6. 5, 9; *spoken of* God, *as the* Lord *of all things*, Mat. 4. 7, 10; 11. 25; *of* Jesus, *as the expected* Messiah, Lu. 1. 43, 76; 2. 11; *as* Lord *of all things*, Ro. 10. 12. Re. 17. 14; *and as a* master *or* teacher, Mat. 7. 21; 8. 25; *in salutations*, Sir, Mat. 8. 2; 21. 30. Jno. 4. 19, et al. freq.: *whence*

Κυριότης, τητος, ἡ, lordship, dominion, supremacy, power, authority, *pl. by meton.* lords, princes, powers, those who are exalted, Ep. 1. 21. Col. 1. 16. 2 Pe. 2. 10. Jude 8.

Κυρόω, ῶ, f. ώσω, p. κεκύρωκα, (fr. *κῦρος*, authority, confirmation) to confirm, ratify, establish, sanction, Ga. 3. 15; to confirm, evince, exhibit proof of, 2 Co. 2. 8.

Κύων, κυνὸς, ὁ, ἡ, (fr. *κύω*, to be pregnant, be with young) a

dog, Lu. 16. 21. 2 Pe. 2. 22; *met.* an impudent, shameless person, Phi. 3. 2; one who is impious, irreligious, &c. whose heart is opposed to the reception of divine truth, Mat. 7. 6; a male prostitute, Re. 22. 15.

Κῶλον, ου, τὸ, a member or limb of the body; *by synecd.* the body, carcase, He. 3. 17.

Κωλύω, f. ύσω, p. κεκώλυκα, a. 1. ἐκώλυσα, to impede, hinder, Mat. 19. 14. Lu. 11. 52; to restrain, 2 Pe. 2. 16; to withhold, keep back, Lu. 6. 29; to dissuade, Lu. 23. 2; to forbid, Mar. 9. 38, 39, et al.

Κώμη, ης, ἡ, a village, hamlet, *in distinction from* ἡ πόλις, Mat. 9. 35; 10. 11. Lu. 8. 1; *meton.* the inhabitants of a village, Ac. 8. 25; a town or city, *probably inclosed with a wall*, Mar. 8. 23, 26, et al.

Κωμόπολις, εως, ἡ, (κώμη & πόλις) a large village, open country town, Mar. 1. 38.

Κῶμος, ου, ὁ, pr. a festive procession in honour of Bacchus, (*which was led through the villages*, κῶμαι, *with songs, games*, &c.) in N. T. a nocturnal revel, lascivious feasting and revellings with songs and music, Ro. 13. 13. Ga. 5. 21. 1 Pe. 4. 3.

Κώνωψ, ωπος, ὁ, ἡ, a gnat, small fly, culex, *which is found in wine when acescent*, Mat. 23. 24.

Κωφὸς, ἡ, ὸν, dull, *as a weapon*; dull of hearing, deprived of hearing, deaf, Mat. 11. 5. Mar. 7. 32, 37. Lu. 7. 22; dumb, mute, unable to speak, *dumbness being usually consequent on deafness*, Mat. 9. 32, 33, et al.; *meton.* making dumb, causing dumbness, Lu. 11. 14.

Λ

Λαγχάνω, f. 1. mid. λήξομαι, p. εἴληχα, p. mid. λέλογχα, a. 2. ἔλαχον, to obtain, acquire, receive, Ac. 1. 17. 2 Pe. 1. 1; to obtain by lot, have fall to one by lot, Lu. 1. 9; to cast lots, Jno. 19. 24.

Λάθρα, adv. (fr. λανθάνω) privately, secretly, Mat. 1. 19; 2. 7, et al.

Λαίλαψ, απος, ἡ, a whirlwind, tempest, hurricane, Mat. 4. 37, et al.

Λακέω, ῶ, f. ήσω, a. 1 ἐλάκησα, to break, crush; to burst, burst open or in pieces, Ac. 1. 18.

Λακτίζω, f. ίσω, p. λελάκτικα, (fr. λὰξ, with the heel) to kick, kick up; *with* πρὸς, to kick against, Ac. 9. 5; 26. 14.

Λαλέω, ῶ, f. ήσω, p. λελάληκα, a. 1. ἐλάλησα, to prattle, be loquacious, *as a child*; to speak, utter words, talk, Mat. 9. 33. Mar. 2. 7; 7. 35; *with a dat. of person*, *or* μετὰ, to speak with, talk or converse with, Mat. 9. 18. Jno. 4. 27; to speak in answer, to answer, Jno. 19. 10; to promise, Lu. 1. 45, 70; *with* περὶ, to speak of or about, Jno. 7. 13; 8. 26; *with a dat.* μετὰ, or πρὸς, to speak to, address, accost, Mat. 14. 27. Mar. 6. 50. Ac. 8. 26; to speak, discourse, discuss in a set manner, harangue, plead, &c. Ac. 9. 29; 21. 39. 1 Co. 14. 13, 34, 35; to deliver, set forth, recount, narrate, recite, declare, Lu. 12. 3. He. 9. 19; to celebrate by words, Mat. 26. 13. Mar. 14. 9; to speak, teach, preach, Mar. 2. 2; 4. 33. Lu. 5. 4; to direct, command, Ac. 3. 22; to signify, make known by words, tell, Lu. 2. 17, 18, 20; to foretell, predict, Lu. 24. 6, 25; to announce, He. 12. 24; to promulgate, He. 2. 2; met. to utter a sound or voice, to sound, Re. 10. 3, 4; *by impl.* to signify by a sound, Re. 10. 4, et al. freq.: *whence*

Λαλιὰ, ᾶς, ἡ, loquacity; talk, speech; what is spoken, account, relation, narration, Jno. 4. 42; 8. 43; speech, language, i. e. mode of speaking, dialect, Mat. 26. 73.

Λαμὰ, v. λαμμᾶ, (Heb. לָמָה) for what? why? wherefore? Mat. 27. 46. Mar. 15. 34.

Λαμβάνω, f. λήψομαι, p. λέληφα, At. εἴληφα, a. 2. ἔλαβον, a. 1. pass. ἐλήφθην, to take, take to one's self, assume, Mat. 13. 31, 33; 14. 19; 16. 5, 7, 8. Mar. 15. 23; to take, claim, arrogate, Jno. 3. 27. He. 5. 4; γυναῖκα λαμβάνειν, to take a wife, marry, Mar. 12. 19, 22; to take, catch, *as prey*, Lu. 5. 5; *met.* to catch at, studiously seek for, try to gain, Jno. 5. 34, 41, 44; to take by force, seize, lay hold of, apprehend, Mat. 21. 35; to take, seize upon, come upon, Lu. 7. 16; 5. 26; to take away, snatch from, deprive of, Mat. 5. 40; 15. 26; to take, select, choose, Ac. 15. 14; λαμβάνειν ἀρχὴν, to take a beginning, begin, He. 2. 3; λαμβάνειν πεῖραν, to make trial of, attempt, He. 11. 29; to experience, He. 11. 36; λαμβάνειν συμβούλιον, to take counsel, consult, Mat. 12. 14; λαμβάνειν λήθην, to forget, 2 Pe. 1. 9; λαμβάνειν ὑπόμνησιν, to recollect, call to mind, 2 Ti. 1. 5; to receive, take or obtain from another, acquire, get, Mat. 7. 8; 19. 29. 1 Co. 9. 24, 25; to receive, take *an office, trust, &c.* Ac. 1. 20. He. 7. 5; λαμβάνειν περιτομὴν, to receive circumcision, be circumcised, Jno. 7. 23; λαμβάνειν καταλλαγὴν, to be reconciled, Ro. 5. 11; λαμβάνειν κρίμα, to receive condemnation or punishment, be punished, Mar. 12. 40; λαμβάνειν ἐντολὴν, v. παραγγελίαν, to receive orders or directions, Jno. 10. 18. Ac. 16. 24; to receive, take into one's possession, collect, exact *tribute*, Mat. 17. 24, 25; to receive, occupy, Lu. 19. 12, 15; *met.* to be taught, Re. 3. 3; to receive, take again, recover, Ac. 28. 15; to receive to one's self, i. e. *into one's house or company*, Jno. 6. 21. 2 Jno. 10; *met.* to admit, yield assent to, Mat. 13. 20. Jno. 1. 12; to take upon one's self, permit to be imposed on one's self, bear, Mat. 8. 17; *fr. the Heb.* πρόσωπον λαμβάνειν, to accept, or respect the person *of any one*, i. e. show partiality towards, Lu. 20. 21, et al. freq.

Λαμμᾶ, *see* λαμὰ.

Λαμπὰς, άδος, ἡ, a torch, Re. 4. 5; 8. 10; a lamp, Mat. 25. 1, 3, 4, et al.

Λαμπρὸς, ά, όν, (fr. λάμπω) bright, shining, resplendent, glittering, Re. 22. 16; clear, pellucid, Re. 22. 1; white, Lu. 23. 11; *by impl.* splendid, magnificent, sumptuous, Ja. 2. 2, 3, et al.: *whence*

Λαμπρότης, τητος, ἡ, brightness, splendour, Ac. 26. 13.

Λαμπρῶς, adv. splendidly, magnificently, sumptuously, Lu. 16. 19.

Λάμπω, f. ψω, a. 1. ἔλαμψα, to shine, give light, Mat. 5. 15, 16; 17. 2. Lu. 17. 24, et al.

Λανθάνω, f. λήσω, a. 2. ἔλαθον, p. mid. λέληθα, to lie hid, be hidden, be concealed, be unknown, Mar. 7. 24. Ac. 26. 26, et al.; *with a participle of another verb, adverbially*, clam, unconsciously, He. 13. 2.

Λαξευτὸς, ή, όν, (λᾶς, a stone, & ξέω, to cut, hew) cut in stone, hewn out of stone or rock, Lu. 23. 53.

Λαοδικεὺς, έως, ὁ, a Laodicean, an inhabitant of Λαοδίκεια, Laodicea, Col. 4. 16. Re. 3. 14.

Λαὸς, οῦ, ὁ, a people, nation, Lu. 2. 10, 31. Jno. 11. 50; a multitude, the people, i. e. the many, the public, the common people, Mat. 27. 25, Mar. 11. 32, et al.

Λάρυγξ, υγγος, ὁ, the throat, gullet, larynx, Ro. 3. 13.

Λατομέω, ῶ, f. ήσω, p. λελατόμηκα, a. 1. ἐλατόμησα, (fr. λᾶς, a stone, & τέμνω) to hew stones; to cut out of stone, hew from stone, Mat. 27. 60. Mar. 15. 46.

Λατρεία, ας, ἡ, service, religious service, worship, Jno. 16. 2. Ro. 9. 4; 12. 1. He. 9. 1, 6: *from*

Λατρεύω, f. εύσω, p. λελάτρευκα, a. 1. ἐλάτρευσα, (fr. λατρὶς, a servant) to be the servant or slave of, serve; to render religious service and homage, worship, Mat. 4. 10. Lu. 1. 74; spc. to offer sacrifices, present offerings, He. 8. 5; 9. 9; to serve, perform the will of, fulfil one's duty towards, Ac. 27. 23, et al.

Λάχανον, ου, τὸ, an herb, plant, Mat. 13. 32. Lu. 11. 42. Ro. 14. 2.

Λεγεὼν, ῶνος, ὁ, (Lat. *legio*) a legion, pr. *a body of soldiers, containing at different times* 3000, 4200, &c.; in N. T. legion *is used indefinitely for a great number, as we use the words* thousand, million, &c. i. e. a host, company, multitude, Mat. 26. 53. Mar. 5. 9, 15. Lu. 8. 30.

Λέγω, f. ξω. p. λέλεχα, a. 1. ἔλεξα, a. 2. ἔλεγον, to say, utter in words, Mat. 3. 2, 3; 4. 6, 9; 14. 26. Jno. 6. 6; to affirm, assert, maintain, Mat. 3. 9; 11. 22; *followed by* μ , to deny, Mar. 12. 18; *in the sense of* to ask, interrogate, Jno. 18. 34; to boast, Ac. 5. 36; to narrate, tell, Mar. 1. 30; to signify by words, intend, mean, Jno. 6. 71; 8. 26, 27; to order, direct, command, give in charge, Mat. 8. 9; 23. 3. Mar. 2. 11; to advise, persuade, Ac. 27. 11; to teach, Mat. 10. 27; to speak, hold discourse, converse, Mat. 11. 7; to speak of, or concerning, Mar. 10. 32; *with a dat.* to speak to, converse with, Ac. 9. 4; to declare openly, profess, Ro. 9. 1; to call, name, Mar. 12. 37; 15. 7; to explain, interpret, Mat. 27. 33. Jno. 4. 25; to suppose, deem, esteem, judge, think, Jno. 9. 17. Ac. 10. 28; λέγειν ἐν ἑαυτῷ, v. ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, v. λέγειν, *simply,* to think, Mat. 3. 9. Mar. 5. 28; to name to *any office, duty,* &c. to appoint, select, choose, He. 7. 11, et al. freq.

Λεῖμμα, ατος, τὸ, (fr. λείπω) pr. a remnant, residue; *in N. T. by impl.* a few, a small part, Ro. 11. 5.

Λεῖος, εία, εῖον, smooth, level, plain, Lu. 3. 5.

Λείπω, f. ψω, p. λέλειφα, a. 1. ἔλειψα, a. 2. ἔλιπον, to leave, forsake; *pass.* to be left, deserted; *by impl.* to be destitute, deficient, to need, Ja. 1. 4, 5; 2. 15; to fail, be wanting, be deficient, Lu. 18. 22, et al.

Λειτουργέω, ῶ, f. ήσω, p. λελειτούργηκα, (fr. λειτουργὸς) pr. to perform some public service at one's own expense; to perform the duties of one's office, officiate, He. 10. 11; to minister, i. e. to worship, perform acts of worship, Ac. 13. 2; to minister to, assist, succour, Ro. 15. 27.

Λειτουργία, ας, ἡ, (fr. same) pr. any public service undertaken by a citizen at his own expense; public ministration, ministry, service, office, Lu. 1. 23. 2 Co. 9. 12, et al.

Λειτουργικὸς, ἡ, ὸν, performing public service, ministering publicly, rendering service to others, used in service, He. 1. 14: *from*

Λειτουργὸς, οῦ, ὁ, (λεῖτος, public, & ἔργον,) pr. a person of property chosen by the people to perform some public duty, or supply the necessities of the state at his own expense, of which there were 1200 in Athens; in the N. T. a public officer, minister, or servant, Ro. 13. 6, et al.

Λέντιον, ίου, τὸ, a coarse cloth, *with which servants were girded,* a towel, napkin, apron, Jno. 13. 4, 5.

Λεπὶς, ίδος, ἡ, a scale, shell, bark, crust, incrustation, Ac. 9. 18: *whence*

Λέπρα, ας, ἡ, the leprosy, Mat. 8. 3. Mar. 1. 42. Lu. 5. 12, 13.

Λεπρὸς, ȣ̃, ὁ, (fr. same) leprous; a leper, Mat. 8. 2; 10. 8, et al.

Λεπτὸν, ȣ̃, τὸ, (fr. λεπτὸς, small, slender) a mite, *the smallest Jewish coin, equal to half a κοδράντης, and consequently to about three-eighths of a farthing*, Mar. 12. 42, et al.

Λευΐτης, ου, ὁ, a Levite, one of the posterity of Λευΐ, Levi, Lu. 10. 32. Jno. 1. 19. Ac. 4. 36: *whence*

Λευϊτικὸς, ἡ, ὸν, Levitical, pertaining to the Levites, He. 7. 11.

Λευκαίνω, f. ανῶ, a. 1. ἐλεύκανα, to whiten, to make white, Mar. 9. 3. Re. 7. 14: *from*

Λευκὸς, ἡ, ὸν, white, Mat. 5. 36; 17. 2, et al.; whitening, growing white, Jno. 4. 35.

Λέων, οντος, ὁ, a lion, He. 11. 33. 1 Pe. 5. 8, et al.; *met. spoken of* a cruel adversary, tyrant, 2 Ti. 4. 17; *of* a hero, deliverer, Re. 5. 5.

Λήθη, ης, ἡ, (fr. λανθάνω) forgetfulness, oblivion, 2 Pe. 1. 9.

Ληνὸς, ȣ̃, ὁ, ἡ, a wine-press, *into which grapes were cast and trodden*, Re. 14. 19, 20; 19. 15; *meton.* a wine-vat, i. q. ὑπολήνιον, *the lower vat into which the juice of the trodden grapes flowed*, Mat. 21. 33.

Λῆρος, ου, ὁ, an idle tale, trifle, mockery, Lu. 24. 11.

Ληστὴς, οῦ, ὁ, (fr. λήζω, to prey) a plunderer, robber, highwayman, Mat. 21. 13; 26. 55, et al.: *met.* an impious, shameless man, Jno. 10. 1, 8.

Λῆψις, εως, ἡ, (fr. λαμβάνω) receiving, the act of receiving, Phi. 4. 15.

Λίαν, adv. much, greatly, exceedingly, Mat. 2. 16; 4. 8; 8. 28, et al.

Λιβανὸς, οῦ, ὁ, arbor thurifera, the tree producing frankincense, *growing in Arabia and mount Lebanon; in N. T.* frankincense, *the transparent gum which distils from incisions in the tree*, Mat. 2. 11. Re. 18. 13: *whence*

Λιβανωτὸς, ȣ̃, ὁ, v. λιβανωτὸν, οῦ, τὸ, frankincense; *by meton.* a censer, Re. 8. 3, 5.

Λιβερτῖνος, ȣ, ὁ, (Lat. *libertinus*) a freed-man, i. e. one who having been a slave has obtained his freedom, or whose father was a freed-man; *in N. T. the* λιβερτῖνοι *probably denote* Jews *who had been carried captive to Rome, and having been manumitted were accustomed to visit Jerusalem in such numbers as to erect a synagogue for their particular use*, Ac. 6. 9; *others suppose them to have been freed Jews who had been carried captive to Egypt and Libya; and others, Jews who inhabited a city or tract called Libertum in Africa proconsularis.*

Λιθάζω, f. άσω, p. λελίθακα, a. 1. ἐλίθασα, (fr. λίθος) to stone, pelt or kill with stones, Jno. 10. 31, 32, 33, et al.

Λίθινος, η, ον, (fr. same) stone, made of stone, Jno. 2. 6, et al.

Λιθοβολέω, ῶ, f. ήσω, p. λελιθοβόληκα, a. 1. ἐλιθοβόλησα, (λίθος & βάλλω) to stone, pelt with stones, *in order to kill*, Mat. 21. 35; 23. 37, et al.

Λίθος, ου, ὁ, a stone, Mat. 3. 9; 4. 3, 6; a precious stone, Re. 4. 3; *met. spoken of Jesus*, Mat. 21. 42, 44; *of believers*, 1 Pe. 2. 5; *and of the doctrines of Christianity*, 1 Co. 3. 12; *meton.* a tablet of stone, 2 Co. 3. 7, et al. freq.

Λιθόστρωτον, ου, τὸ, (λίθος & στρώννυμι) paved with stone; a tesselated marble pavement, Jno. 19. 13.

Λικμάω, ῶ, f. ήσω, p. λελίκ-

μηκα, a. 1. ἐλίκμησα, to winnow grain; to scatter like chaff any thing broken fine, &c.; *by impl.* to grind to powder, dash in pieces, destroy, Mat. 21. 44. Lu. 20. 18.

Λιμὴν, ένος, ὁ, a port, haven, harbour, Ac. 27. 8, 12.

Λίμνη, ης, ἡ, a tract of standing water, pool, lake, Lu. 5. 1, 2, et al.

Λιμὸς, ῦ, ὁ, famine, scarcity of food, want of grain, Mat. 24. 7; famine, hunger, famishment, Lu. 15. 17. Ro. 8. 35, et al.

Λίνον, υ, τὸ, linen, flax; *by meton.* a wick *of a lamp*, &c. Mat. 12. 20; linen raiment, Re. 15. 6.

Λιπαρὸς, ὰ, ὸν, (fr. λίπος, fat, fatness) fat; dainty, delicate, excellent, sumptuous, Re. 18. 14.

Λίτρα, ας, ἡ, a pound, libra, *equivalent to about* 12 *ounces avoirdupois*, Jno. 12. 3; 19. 39.

Λὶψ, λιβὸς, ὁ, pr. the south-west wind; *meton.* the south-west quarter of the heavens, Ac. 27. 12.

Λογία, ας, ἡ, (fr. λέγω, to collect) a gathering, collection, 1 Co. 16. 1, 2.

Λογίζομαι, f. ίσομαι, a. 1. ἐλογισάμην, pass. 1. f. λογισθήσομαι, p. λελόγισμαι, (fr. λόγος) to compute, count; to count or number with, i. e. reckon as one of the same kind, Mar. 15. 28; to count or reckon up, ascertain by counting, &c.; *met.* to conclude from arguments and reasonings, draw a conclusion, come to a conclusion, infer, Ro. 3. 28. 2 Co. 10. 7; to reason, argue, discourse, Mar. 11. 31. 1 Co. 13. 11; to think, judge, i. e. to suppose, believe, be persuaded, determine, Ro. 2. 3; 8. 18; to account, esteem, regard, consider as having a certain character, Ac. 19. 27. Ro. 2. 26; *passively*, to be accounted, esteemed, Mar. 15. 28. Ro. 2. 26; εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, to be set at nought, despised, Ac. 19. 27; to value, prize, hold in high estimation, Phi. 4. 8; to impute, attribute, reckon to, Ro. 4. 6, 8. 2 Co. 5. 19; *passively*, to be imputed, reckoned, Ro. 4. 3, 4, 5, 8, 9, 10; to excogitate, invent, produce by thinking, 2 Co. 3. 5. et al.

Λογικὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) rational, reasonable, spiritual, pertaining to the mind and soul, Ro. 12. 1. 1 Pe. 2. 2.

Λόγιον, ίυ, τὸ, (fr. same) an oracle, a divine communication or revelation, Ac. 7. 38. Ro. 3. 2, et al.

Λόγιος, υ, ὁ, ἡ, (fr. same) fluent, eloquent, Ac. 18. 24.

Λογισμὸς, ῦ, ὁ, (fr. λογίζομαι) computation, act of computing; cogitation, opinion, imagination, reasoning, Ro. 2. 15. 2 Co. 10. 5.

Λογομαχέω, ῶ, f. ήσω, (λόγος & μάχομαι) to contend about words, i. e. *by impl.* to dispute about trivial things, 2 Ti. 2. 14: *whence*

Λογομαχία, ας, ἡ, contention or strife about words, i. e. *by impl.* a dispute about trivial things, unprofitable controversy, 1 Ti. 6. 4.

Λόγος, ου, ὁ, (fr. λέγω,) a word, Mat. 8. 8, 16. Lu. 7. 7; 23. 9; a saying, i. e. a declaration, assertion, affirmation, Mat. 24. 35. Lu. 1. 20; *spoken of* a prophetic declaration, prophecy, Ac. 15. 15. Jno. 12. 38; a precept, law, Jno. 8. 55; a direction, command, 1 Th. 4. 15; a testimony, Jno. 5. 38; a promise, Ro. 9. 6; a threat, commination, He. 4. 12; a decree, sentence, Ro. 9. 28; a proverbial saying, Jno. 4. 37; ὁ λόγος κατά τινος, calumny, detraction, Mat. 12. 32; discourse, speech, language, Mat. 5. 37; 12. 37; *spoken of* doctrine, *spe.* Christian doctrines, the gospel, Mat. 13. 22, 23; *meton.* profession of Christian doc-

trines, Mat. 13. 21; the faculty or occasion of imparting or inculcating Christian doctrines, Ep. 6. 19; instruction in doctrine, inculcation of doctrine, Jno. 17. 20; an account, i. e. a narrative or relation, Jno. 4. 39; *by synecd.* a written historical narrative, Ac. 1. 1; fame, rumour, report, Lu. 5. 15; 7. 17; account *of one's actions*, &c. Mat. 12. 36. Lu. 16. 2; account, value, regard, consideration, Ac. 20. 24; a pecuniary account, reckoning, Mat. 18. 23; 25. 19; reason, i. e. a cause, motive, Mat. 5. 32. Ac. 10. 29; argument, ground of persuasion, 1 Pe. 3. 15; right, equity, e. g κατὰ λόγον, agreeably to reason, reasonably, justly, Ac. 18. 14; a thing, i. e. an affair, deed, matter, transaction, event, Mat. 19. 11. Mar. 1. 45; business, dealing, He. 4. 13; a matter of inquiry, question, matter of dispute or discussion, Mat. 21. 24; a matter of complaint or controversy, a cause, Ac. 19. 38; a pretext, pretence, show, appearance, Col. 2. 23; the Divine Word, *by whom God created all things, and revealed his will to man*, Jno. 1. 1, 14. 1 Jno. 1. 1, 7, et al. freq.

Λόγχη, ης, ἡ, (fr. λαγχάνω) pr. the triangular iron head of a javelin; in N. T. a spear, lance, Jno. 19. 34.

Λοιδορέω, ῶ, f. ήσω, p. λελοιδόρηκα, a. 1. ἐλοιδόρησα, (fr. λοίδορος) to revile, reproach, rail at, insult by opprobrious and abusive language, Jno. 9. 28. Ac. 23. 4, et al.

Λοιδορία, ας, ἡ, reviling, reproach, railing, opprobrious and abusive language, 1 Ti. 5. 14. 1 Pe. 3. 9: *from*

Λοίδορος, ου, ὁ, a reviler, railer, one who uses opprobrious and abusive language, 1 Co. 5. 11; 6. 10.

Λοιμός, οῦ, ὁ, a pestilence, plague, Mat. 24. 7. Lu. 21. 11; *met.* a pest, pestilent fellow, mischievous and malignant person, Ac. 24. 5.

Λοιπός, ή, όν, (fr. λείπω) remaining, *and by impl.* other, Mat. 25. 11. Ac. 2. 37; *as a subs. pl.* the rest, remainder, other persons, other things, Mat. 22. 6; 27. 49, et al.; *as an adv.* τοῦ λοιποῦ, hereafter, henceforth, Ga. 6. 17; τὸ λοιπὸν, v. λοιπὸν, hereafter, afterwards, Mat. 26. 45. 2 Ti. 4. 8; at length, Ac. 27. 20; as to the rest, with respect to what remains, 1 Th. 4. 1.

Λουτρόν, οῦ, τό, a laver; water for washing or bathing; in N. T. a washing, ablution, Ep. 5. 26. Tit. 3. 5: *from*

Λούω, f. σω, p. λέλουκα, a. 1. ἔλουσα, to wash, cleanse, Jno. 13. 10. Ac. 9. 37, et al.; *met.* to render pure, sc. *from sin*, i. e. deliver from its consequences, Re. 1. 5.

Λυκαονιστί, adv. in the dialect of Λυκαονία, Lycaonia, Ac. 14. 11.

Λύκος, ου, ὁ, a wolf, Mat. 10. 16. Lu. 10. 3. Jno. 10. 12; *met.* a violent, rapacious person, Mat. 7. 15. Ac. 20. 29.

Λυμαίνομαι, f. οῦμαι, (fr. λύμη, destruction) to ravage, lay waste, desolate, despoil; in N. T. to persecute, treat with cruelty, make havoc of, Ac. 8. 3.

Λυπέω, ῶ, f. ήσω, p. λελύπηκα, a. 1. ἐλύπησα, to grieve, occasion grief or sorrow to, make sorrowful, embitter; *pass.* to be grieved, sorrowful, sad, Mat. 17. 23; 19. 22. 2 Co. 2. 2, 5; to provoke to anger; *pass.* to be angry, take any thing ill, Mat. 14. 9; 18. 31; to offend, Ep. 4. 30; to aggrieve, hurt, harm, injure, Ro. 14. 15, et al.: *from*

Λύπη, ης, ἡ, grief, sorrow, Jno. 16. 6, 20, 21, 22, et al.; *meton.* cause of grief, trouble, affliction, inconvenience, 1 Pe. 2. 19.

Λύσις, σεως, ἡ, (fr. λύω,) a

being loosed or dissolved, solution, disjunction; divorce, dissolution of the conjugal union, 1 Co. 7. 27.

Λυσιτελέω, ῶ, f. ήσω, (fr. λύω, to pay, & τὰ τέλη, imposts) pr. to pay taxes, imposts, &c.; *by impl.* to be advantageous, well, profitable, q. d. to quit the cost, *impers.* Lu. 17. 2.

Λύτρον, ου, τὸ, (fr. λύω, to pay) pr. price paid; in N. T. a ransom, Mat. 20. 28. Mar. 10. 45.

Λυτρόομαι, οῦμαι, f. ώσομαι, (fr. λυτρόω, to release for a ransom, fr. λύτρον) to ransom, redeem; to deliver, set free, Lu. 24. 21. Tit. 2. 14. 1 Pe. 1. 18: *whence*

Λύτρωσις, εως, ἡ, redemption, liberation, deliverance, Lu. 1. 68. He. 9. 12; *meton.* a redeemer, deliverer, vindicator, Lu. 2. 38.

Λυτρώτης, ου, ὁ, a redeemer, deliverer, vindicator, Ac. 7. 35.

Λυχνία, ας, ἡ, a stand for a light, candlestick, lamp-stand, Mat. 5. 15, et al.; *met. used for* a Christian church, Re. 1. 12, 13, 20; *for* a Christian teacher, Re. 11. 4: *from*

Λύχνος, ου, ὁ, a light, i.e. lamp, candle, &c. Mat. 5. 15. Mar. 4. 21, et al.; *met. put for* a distinguished teacher, Jno. 5. 35.

Λύω, f. ύσω, p. λέλυκα, a. 1. ἔλυσα, to loose, unbind, untie, unfasten, Mat. 21. 2. Jno. 11. 44; *met.* to set free, set at liberty, deliver, Lu. 13. 16; to dissolve, disunite, disjoin, break, Ac. 27. 41. 1 Co. 7. 27. Re. 5. 2, 5; to break up, dismiss, Ac. 13. 43; to do away, remove, put an end to, destroy, Jno. 2. 19. Ep. 2. 14; *met.* to violate, infringe, injure by irreverence, &c. Mat. 5. 19. Jno. 5. 18; to make void, nullify, Jno. 10. 35; *by a Chaldaism*, to declare any thing to be lawful and allowable, admit to the enjoyment of privileges, social intercourse, &c. Mat. 16. 19, et al.

M

Μαγεία, ας, ἡ, magic, Ac. 8. 11: *from*

Μαγεύω, f. εύσω, to be a magician, use magical arts, practise magic, sorcery, &c. Ac. 8. 9: *from*

Μάγος, ου, ὁ, (Pers. מג, *mogh*) a magus, wise man, philosopher, sage of the magian religion, Mat. 2. 1, 7, 16; a magician, sorcerer, Ac. 13. 6, 8.

Μαθητεύω, f. εύσω, p. μεμαθήτευκα, a. 1. ἐμαθήτευσα, to be the disciple of, follow any one as a disciple, Mat. 27. 57; to make, or cause to be a disciple; *by impl.* to teach, instruct, Mat. 13. 52; 28. 19. Ac. 14. 21: *from*

Μαθητὴς, οῦ, ὁ, (fr. μανθάνω) a disciple, Mat. 10. 24, 42, et al.; *whence*

Μαθήτρια, ας, ἡ, a female disciple, female Christian, Ac. 9. 36.

Μαίνομαι, f. μανοῦμαι, p. μέμηνα, to be disordered in mind, mad, insane, furious, Jno. 10. 20, et al.

Μακαρίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. μεμακάρικα, a. 1. ἐμακάρισα, to pronounce happy, congratulate, celebrate, Lu. 1. 48. Ja. 5. 11: *from*

Μακάριος, ία, ιον, (fr. μάκαρ, idem) happy, blessed, Mat. 5. 3, 4, 5, 7. Lu. 1. 45, et al.

Μακαρισμὸς, οῦ, ὁ, (fr. μακαρίζω) a calling happy, the act of pronouncing happy, congratulation, felicitation; *also*, happiness, blessedness, Ro. 4. 6, 9. Ga. 4. 15.

Μάκελλον, ου, τὸ, (Lat. *macellum*) a place where all kinds of provisions are exposed to sale, market, shambles, 1 Co. 10. 25.

Μακρὰν, adv. (fr. μακρὸς) far, far off, at a distance, far distant, Mat. 8. 30. Mar. 12. 34, et al.; *met.* οἱ μακρὰν, remote, foreign, alien from, Ep. 2. 13, 17.

Μακρόθεν, adv. (fr. same) far off, at a distance, from afar, from a distance, Mar. 8. 3; 11. 13; *preceded by* ἀπὸ, *in the same sense*, Mat. 26. 58.

Μακροθυμέω, ῶ, f. ήσω, p. μεμακροθύμηκα, (fr. μακρόθυμος) to be slow towards, be long enduring, i. e. to exercise patience, be long-suffering, clement, or indulgent, to forbear, Mat. 18. 26, 29. 1 Co. 13. 4. 1 Th. 5. 14. 2 Pe. 3. 9; to have patience, endure patiently, wait with patient expectation, He. 6. 15. Ja. 5. 7, 8; μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς, Lu. 18. 7. though he exercise patience towards them, i. e. their persecutors.

Μακροθυμία, ας, ἡ, patience, i. e. patient enduring of evil, fortitude, Col. 1. 11; *spc.* patience in enduring and slowness of avenging injuries, long-suffering, forbearance, clemency, Ro. 2. 4; 9. 22. 2 Co. 6. 6; patient expectation, He. 6. 12, et al.: *from*

Μακρόθυμος, ον, ὁ, ἡ, (μακρὸς & θυμὸς) long-suffering, forbearing, patient, Ex. 34. 6, in LXX: *whence*

Μακροθύμως, adv. patiently, with indulgence, with clemency, Ac. 26. 3.

Μακρὸς, ὰ, ὸν, (fr. μῆκος) long, i. e. far, distant, remote, Lu. 15. 13; 19. 12; μακρὰ, adv. of long duration, prolix, Mat. 23. 14. Mar. 12. 40. Lu. 20. 47.

Μακροχρόνιος, ον, ὁ, ἡ, (μακρὸς & χρόνος) enduring a long time, of long duration, long lived, Ep. 6. 3.

Μαλακία, ας, ἡ, softness; languor, indisposition, weakness, infirmity of body, Mat. 4. 23, et al.: *from*

Μαλακὸς, ἡ, ὸν, (fr. μαλάσσω, to soften) soft, i. e. soft to the touch, delicate, Mat. 11. 8. Lu. 7. 25; *met.* effeminate, 1 Co. 6. 9.

Μάλιστα, adv. (superlat. of μάλα, much) most, most of all, chiefly, especially, Ac. 20. 38; 25. 26, et al.

Μᾶλλον, adv. (comparat. of μάλα) more, *as referring to* quantity *or* intensity, *or* comparison, Mat. 6. 30. Mar. 9. 42; rather, Mat. 10. 6, 28; 25. 9; μᾶλλον δὲ, yea more, yea rather, Ro. 8. 34, et al.; μᾶλλον καὶ μᾶλλον, more and more, Phi. 1. 9; *used for the superlat.* μάλιστα, 1 Co. 14. 1, 5.

Μάμμη, ης, ἡ, a grandmother, 2 Ti. 1. 5.

Μαμμωνᾶς, v. **Μαμωνᾶς**, ᾶ, ὁ, (Chald. ממון Mammon, *name of a deity supposed to preside over wealth, like the Greek* Πλοῦτος, Mat. 6. 24. Lu. 16. 13; *meton.* wealth, riches, Lu. 16. 9, 11.

Μανθάνω, f. μαθήσω, a. 2. ἔμαθον, p. μεμάθηκα, to learn, be taught, Mat. 9. 13; 11. 29; 24. 32; to learn by practice or experience, acquire a custom or habit, Phi. 4. 11. 1 Ti 5. 4, 13; to ascertain, be informed, Ac. 23. 27, et al.; to understand, Re. 14. 3; *others*, to learn by heart.

Μανία, ας, ἡ, (fr. μαίνομαι) madness, distraction, insanity, Ac. 26. 24.

Μάννα, v. μὰν, τὸ, indec. (Heb. מן, Exod. 16. 15) manna, *the miraculous food of the Israelites while in the desert*, Jno. 6. 31, 49, 58, et al.

Μαντεύομαι, f. εύσομαι, a. 1. ἐμαντευσάμην, (fr. μάντις, a soothsayer, diviner) to consult an oracle; to utter oracles, practise divination, divine, Ac. 16. 16.

Μαραίνω, f. ανῶ, p. μεμάραγκα, to cause to decay, fade, or wither; *pass.* to wither, pine away; *met.* to fade away, disappear, perish, Ja. 1. 11.

Μαρὰν ἀθὰ, (Syr. מרן אתא) i. q. κύριος ἔρχεται, the Lord cometh, or will come. sc. *to judgment, and will punish those who contemn his religion*, &c. 1 Co. 16. 22.

Μαργαρίτης, ου, ὁ, (fr. μάργαρον, idem) a pearl, *a stony concretion in a species of oyster, highly valued for its beautiful whiteness and smoothness*, Mat. 7. 6; 13. 45, 46, et al.

Μάρμαρον, ου, τὸ, & -ος, ου, ὁ, (fr. μαρμαίρω, to glisten, shine) pr. splendour; a stone, rock; marble, Re. 18. 12.

Μάρτυρ, υρος, ὁ, a witness, one who bears testimony, Mat. 18. 16; 26 65, et al.; *spc.* a martyr, *one who, by yielding up his life, testified to the truth of the religion of Jesus*, Ac. 22. 20. Re. 17. 6: *whence*

Μαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, p. μεμαρτύρηκα, a. 1. ἐμαρτύρησα, to witness, bear witness, testify, Jno. 3. 28; 5. 32, 33; *in the sense of* to declare, profess, Jno. 4. 44; 7. 7; to confirm, Ac. 14. 3. He 10. 15; to bear honourable testimony to, speak well of, applaud, celebrate, Lu. 4. 22; 11. 48; *by impl.* to teach, instruct, Jno. 1. 7; 15. 26, 27; to convince, convict, Jno. 18. 23; *pass.* pr. to obtest, call as a witness; in N. T. to charge, implore, beseech, entreat, exhort earnestly, 1 Th. 2. 12, et al.

Μαρτυρία, ας, ἡ, a bearing witness, testimony, evidence, Mar. 14. 55, 56, 59. Lu. 22. 71; *in the sense of* instruction, teaching, i. e. what is taught, doctrine, Jno. 3. 11, 32, 33, *meton.* the office or employment of teaching or declaring the divine counsels, Re. 11. 7; profession, declaration, public attestation, Re. 12. 11; 6. 9, et al.

Μαρτύριον, ίου, τὸ, testimony, evidence, Mat. 8. 4. Mar. 1. 44; public exhortation, declaration, promulgation, He. 3. 5; teaching, what is taught, doctrine, 1 Co. 1. 6; 2. 1. 2 Ti. 1. 8; ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, *put* f. τ. the tabernacle of the congregation, Ac. 7. 44. Re. 15. 5.

Μαρτύρομαι, to call as a witness, take to record; to testify, protest, make a solemn affirmation or declaration, Ac. 20. 26; to obtest, beseech, charge, entreat earnestly, exhort solemnly, Ep. 4. 17.

Μάρτυς, υρος, ὁ, ἡ, a witness, one who bears testimony, Ac. 10. 41; 22. 15; *spc.* a martyr, Re. 2. 13; *in the sense of* teacher, instructor, Re. 1. 5, et al.

Μασσάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, to chew, masticate; in N. T. to bite, gnaw, Re. 16. 10.

Μαστιγόω, ῶ, f. ώσω, p. μεμαστίγωκα, a. 1. ἐμαστίγωσα, (fr. μάστιξ) to scourge, Mat. 10. 17; 20. 19, et al.; *met.* to chastise, afflict, He. 12. 6.

Μαστίζω, f. ίξω, p. μεμάστιχα, to scourge, Ac. 22. 25: *from*

Μάστιξ, ιγος, ἡ, a scourge, whip, Ac. 22. 24. He. 11. 36; *met.* a scourge, i. e. pain, disease, affliction, &c. Mar. 3. 10; 5. 29, 34. Lu. 7. 21.

Μαστὸς, οῦ, ὁ, (fr. μαζὸς, idem) the breast, pap, Lu. 11. 27, et al.

Ματαιολογία, ας, ἡ, (μάταιος & λέγω) vain talking, idle disputation, 1 Ti. 1. 6.

Ματαιολόγος, ου, ὁ, ἡ, (fr. same) a vain talker, given to vain talking or trivial disputation, &c. Tit. 1. 10.

Μάταιος, αία, αιον, vain, i. e. ineffective, liable to disappointment, 1 Co. 3. 20; groundless, without foundation, 1 Co. 15. 17; useless, fruitless, unprofitable, Tit. 3. 9. Ja. 1. 26; *fr. the Heb.* evil, depraved, perverse, 1 Pe. 1. 18; τὰ μάταια, superstition, idolatry, Ac. 14. 15: *whence*

Ματαιότης, τητος, ἡ, vanity, i. e. uselessness, unprofitableness, 2 Pe. 2. 18; *in the sense of* frailty, mortality, Ro. 8. 20; *fr. the Heb.* perverseness, improbity, depravity, Ep. 4. 17; *others*, a want of real wisdom, foolishness.

Ματαιόω, ῶ, f. ώσω, to make vain; *fr. the Heb.* to render foolish, i. e. perverse, to deprave; *pass.* to become perverse, depraved, &c. Ro. 1. 21.

Μάτην, adv. in vain, i. e. fruitlessly, without profit, Mat. 15. 9. Mar. 7. 7.

Μάχαιρα, ας, ἡ, (fr. *μάχομαι*) a large knife, poniard; a sword, Mat. 26. 47, 51, et al.; *meton.* φορεῖν μάχαιραν, to bear the sword, i. e. to have the power of life and death, Ro. 13. 4; fear of death, Ro. 8. 35; *met.* τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, *i. e. either* a spiritual sword, *or* the sword which the Spirit provides, Ep. 6. 17; *meton.* war, dissension, discord, Mat. 10. 34.

Μάχη, ης, ἡ, a fight, battle; contention, strife, dispute, controversy, 2 Co. 7. 5. 2 Ti. 2. 23, et al.: *from*

Μάχομαι, f. οῦμαι, v. έσομαι, v. ήσομαι, to fight, Ac. 7. 26; to contend, dispute, strive, Jno. 6. 52, et al.

Μεγαλαυχέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐμεγαλαύχησα, (μέγας & αὐχέω, to boast) to boast, be elated, haughty, arrogant; to boast of accomplishing great things, make a great ado, Ja. 3. 5.

Μεγαλεῖος, εία, εῖον, (fr. μέγας) great, magnificent, splendid, glorious, illustrious, wonderful; τὰ μεγαλεῖα, great things, wonderful works, Lu. 1. 49. Ac. 2. 11: *whence*

Μεγαλειότης, τητος, ἡ, greatness, majesty, magnificence, glory, Lu. 9. 43. Ac. 19. 27. 2 Pe. 1. 16.

Μεγαλοπρεπής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (μέγας & πρέπει) becoming a great man, great, magnificent, glorious, most splendid, 2 Pe. 1. 17.

Μεγαλύνω, f. υνῶ, a. 1. ἐμεγάλυνα, (fr. μέγας) to enlarge, amplify, Mat. 23. 5; to magnify, render conspicuous, distinguish, Lu. 1. 58; to exalt, extol, praise, celebrate with praises, Lu. 1. 46, 58. Ac. 5. 13, et al.

Μεγάλως, adv. (fr. same) greatly, very much, vehemently, Phi. 4. 10.

Μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, magnificence, majesty, He. 1. 3; 8. 1: *in ascriptions*, praise, glory, Jude 25: *from*

Μέγας, μεγάλη, μέγα, compar. μείζων, superl. μέγιστος, great, i e. large, ample, spacious, broad, loud, Mat. 27. 46. Mar. 4. 32; great, much, numerous, Mar. 5. 11. He. 11. 24; great, grown up, adult, old, Ro. 9. 12; great, vehement, intense, ardent, &c. Mat. 2. 10; 28. 8; great, sumptuous, Lu. 5. 29; great, important, weighty, of moment, 1 Co. 9. 11; 13. 13; great, splendid, magnificent, Re. 15. 3; wonderful, causing wonder, 2 Co. 11. 15; great, solemn, memorable, Jno. 7. 37; 19. 31; great *in rank*, noble, of high rank, Re. 11. 18; 13. 16; great, *in dignity*, distinguished, eminent, illustrious, powerful, of high worth and dignity, Mat. 5. 19; 18. 1, 4, et al. freq.: *whence*

Μέγεθος, εος, ους, τὸ, greatness, vastness, immensity, Ep. 1. 19.

Μεγιστᾶνες, ων, οἱ, great men, lords, chiefs, nobles, princes, Mar. 6. 21. Re. 6. 15; 18. 23.

Μέγιστος, η, ον, greatest, pre-eminent, 2 Pe. 1. 4: *super. of* μέγας.

Μεθερμηνεύω, f. εύσω, (μετὰ & ἑρμηνεύω) to translate, interpret, Mat. 1. 23. Mar. 5. 41, et al.

Μέθη, ης, ἡ, (fr. μέθυ) intem-

perance, drunkenness, intoxication, Lu. 21. 34. Ro. 13. 13. Ga. 5. 21.

Μεθίστημι, v. μεθιστάνω, f. μεταστήσω, p. μεθέστηκα, a. 1. μετέστησα, (μετὰ & ἵστημι, v ἱστάνω) to move from one place to another, remove, transfer, 1 Co. 13. 2. Col. 1. 13; *met.* to cause to pass from one mode of thinking to another, cause to change sides, *by impl.* to pervert, mislead, Ac. 19. 26; to remove *from office*, dismiss, discard, Lu. 16. 4. Ac. 13. 22.

Μεθοδεία, ας, ἡ, (fr. μεθοδεύω, to trace, investigate; to excogitate, invent; to use artifices, to deceive, circumvent, fr. μετὰ & ὁδὸς) fraudulent artifice, stratagem, device, art, wile, Ep. 4. 14; 6. 11.

Μεθόριον, ου, τὸ, (μετα & ὅρος) space adjacent to a boundary, confine, border, limit, Mar. 7. 24.

Μέθυ, υος, τὸ, wine: *whence*

Μεθύσκω, f. μεθύσω, a. 1. ἐμέθυσα, to intoxicate, inebriate, make drunk; *pass.* to be intoxicated, made drunk, Lu. 12. 45. 1 Th. 5. 7, et al.

Μέθυσος, ου, ὁ, ἡ, a drunkard, intemperate person, 1 Co. 5. 11; 6. 10: *from*

Μεθύω, f. ύσω, (fr. μέθυ) to be intoxicated, be drunk, Mat. 24. 49, et al.

Μειζότερος, α, ον, greater, 3 Jno. 4: *comparat. of*

Μείζων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, greater, *comparat. of* μέγας.

Μέλαν, ανος, τὸ, ink, 2 Co. 3. 3. 2 Jno. 12. 3 Jno. 13: *neut. of*

Μέλας, αινα, αν, black, Mat. 5. 36. Re. 6. 5, 12.

Μέλει, f. μελήσει, *impers. verb*, to care for, take care of, it is a care, it concerns, Mat. 22. 16. Ac. 18. 17. 1 Co. 9. 9, et al.: *whence*

Μελετάω, ῶ, f. ήσω, p. μεμελέτηκα, a. 1. ἐμελέτησα, to think upon, meditate, revolve in the mind, premeditate, Mar. 13. 11, et al.

Μέλι, ιτος, τὸ, honey, Mat. 3. 4. Mar. 1. 6. Re. 10. 9, 10: *whence*

Μελίσσιος, ίου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, of honey or bees, made by bees, Lu. 24. 42.

Μέλλω, f. ήσω, imperf. ἔμελλον, At. ἤμελλον, to be about to do, be on the point of doing, Mat. 2. 13. Jno. 4. 47; *it corresponds to the auxiliaries* will, shall, must, *and may sometimes be expressed by* to intend, &c. Mat. 16. 27; 17. 12, et al. freq.; *particip.* μέλλων, ουσα, ον, to come, future, Mat. 3. 7. Lu. 13. 9, et al.; to be always, as it were, about to do, to delay, linger, Ac. 22. 16.

Μέλος, εος, ους, τὸ, a member, limb, any part of the body, Mat. 5. 29, 30. Ro. 12. 4. 1 Co. 6. 15; 12. 12, et al.

Μεμβράνα, ης, ἡ, (Lat. *membrana*) membrane, parchment, vellum, 2 Ti. 4. 13.

Μέμφομαι, f. ψομαι, a. 1. ἐμεμψάμην, p. pass. μέμεμμαι, to complain of, impute as a fault; to find fault with, blame, censure, Ro. 9. 19. He. 8. 8.

Μεμψίμοιρος, ου, ὁ, ἡ, (μέμψις, a finding fault, fr. μέμφομαι & μοῖρα, a portion, lot) finding fault or being discontented with one's lot, querulous, complaining, a discontented querulous person, Jude 16.

Μὲν, *conj.* truly, indeed, μὲν—δὲ, indeed—but, Mat. 3. 11; 9. 37. Ac. 1. 1; ὁ μὲν—ὁ δὲ, this—that, the one—the other, Phi. 1. 17; one—another, οἱ μὲν—οἱ δὲ, some—others, Mat. 22. 5, 6; ὃς μὲν—ὃς δὲ, one—another, pl. some, others, Mat. 13. 8; 21. 35; ἄλλος μὲν—ἄλλος δὲ, one—another, 1 Co. 15. 39; ὧδε μὲν—ἐκεῖ δὲ, here—there, He. 7. 8; τοῦτο μὲν—τοῦτο δὲ, partly—partly, He. 10. 33, et al. freq.

Μενοῦν, v. μὲν οὖν, indeed

therefore, indeed then, Lu. 3. 18. Ac. 1. 6; therefore then, Ac. 1. 18; 9. 31; yea, yea indeed, yea truly, 1 Co. 6. 7; further, moreover, Jno. 20. 30, et al.

Μενοῦνγε, conj. (*μενοῦν* & *γὲ*) yea indeed, yea truly, yea rather, Lu. 11. 28. Ro. 9. 20; 10. 18. Phi. 3. 8.

Μέντοι, conj. (*μὲν* & *τοι*) indeed, truly, certainly; yet indeed, yet, nevertheless, however, Jno. 4. 27, et al.

Μένω, f. *μενῶ*, p. *μεμένηκα*, a. 1. *ἔμεινα*, p. mid. *μέμονα*, to remain, continue, Jno. 1. 32, 33; to stay, abide, dwell, Mat. 10. 11. Mar. 6. 10; 14. 34; to put up with, stay, lodge, Lu. 19. 5; to be with, be conversant with, Jno. 14. 25; *met.* *μένειν ἔν τινι*, to remain in any person or thing, i. e. to remain closely conjoined with any one, remain united in thought, feeling, purpose, action, &c. Jno. 15. 4. 1 Jno. 2. 6, 24; *including the idea* of aid, assistance, &c. Jno. 14. 10, 16; to be in, continue to exist in, be fixed in, inhere, 1 Jno. 3. 15, 17; to remain in, continue firm in, be constant in, persevere in, Jno. 15. 9, 10; to remain alive, continue in existence, survive, Mat. 11. 23. Jno. 12. 34; to endure, last, be permanent, 1 Co. 3. 14; 13. 13; to remain, be left in any particular state, Ac. 5. 4; *μένω τινὰ*, to wait for, expect, await, Ac. 20. 5, et al.

Μερίζω, f. *ίσω*, p. *μεμέρικα*, a. 1. *ἐμέρισα*, (fr. *μερὶς*) to divide, separate; *met.* to disunite by discord; *pass.* to be divided, disunited, disagree, be at variance, Mat. 12. 25, 26; to distinguish; *pass.* to differ, 1 Co. 7. 34; to divide out, divide into portions and distribute, Mar. 6. 41; *by impl.* to give, bestow, grant, Ro. 12. 3, et al.: *whence*

Μέριμνα, *ης*, *ἡ*, care, anxiety, solicitude, Mat. 13. 22. Lu. 8. 14, et al.: *whence*

Μεριμνάω, ῶ, f. *ήσω*, p. *μεμερίμνηκα*, a. 1. *ἐμερίμνησα*, to care for, take care of, 1 Co. 7. 32, 34; to be careful, anxious, or solicitous, Mat. 6. 27, 31, et al.

Μερὶς, *ίδος*, *ἡ*, (fr. *μείρω*, to divide) a part, a division of a country, district, region, tract, Ac. 16. 12; *met.* share, participation, society, Ac. 8. 21. Col. 1. 12; society, intercourse, fellowship, consort, connection, 2 Co. 6. 15; a part assigned, lot, portion, Lu. 10. 42.

Μερισμὸς, *οῦ*, *ὁ*, (fr. *μερίζω*) a dividing, act of dividing, separation, He. 4. 12; distribution, gifts distributed, He. 2. 4.

Μεριστὴς, *ῦ*, *ὁ*, (fr. same) a divider, one who divides and makes distribution, an arbiter, Lu. 12. 14.

Μέρος, *εος*, *ϋς*, *τὸ*, (fr. *μείρω*, to divide) a part, portion, piece, Lu. 11. 36; 15. 12; *μέρος τι*, partly, in some part, 1 Co. 11. 18; *ἀνὰ μερος*, alternately, one after another, 1 Co. 14. 27; *ἀπὸ μέρες*, partly, in some part or measure, 2 Co. 1. 14; *ἐκ μέρους*, individually, in particular, 1 Co. 12. 27; partly, imperfectly, 1 Co. 13. 9; *κατὰ μέρος*, particularly, in detail, He. 9. 5; a part *of the body*, member, Ep. 4. 16; a part *of a country*, district, region, tract, Mat. 2. 22; 15. 21; *met.* participation, share, Re. 20. 6; society, intercourse, fellowship, consort, connexion, Jno. 13. 8; a part assigned, lot, portion, destiny, Mat. 24. 51. Re. 21. 8; business, occupation, calling, Ac. 19. 27; a part *of a general topic*, particular, head, respect, 2 Co. 3. 10; 9. 3; a part or portion *of a class of men*, a sect, party, Ac. 23. 9, et al.

Μεσημβρία, *ας*, *ἡ*, (*μέσος* & *ἡμέρα*) mid-day, noon, Ac. 22. 6; *meton.* the south, Ac. 8. 26.

Μεσίας, *see* **Μεσσίας.**

Μεσιτεύω, f. *εύσω*, p. *μεμεσίτευκα*, a. 1. *ἐμεσίτευσα*, to be a mediator, mediate, compose a difference; to intervene, interpose, He. 6. 17: *from*

Μεσίτης, ου, ὁ, (fr. μέσος) a mediator, one who intervenes between, and reconciles two adverse parties, 1 Ti. 2. 5; *spoken of* an internuncius or interpreter, one who is the medium of communication between two parties, Ga. 3. 19, 20. He. 8. 6, et al.

Μεσονύκτιον, ίου, τὸ, (μέσος & νὺξ) midnight, Lu. 11. 5, et al.

Μέσος, η, ον, mid, middle, Mat. 25. 6. Ac. 26. 13: *adverbially*, in the middle, the midst, Mat. 14. 24; ἀνὰ μέσον, in the midst; *fr. the Heb.* in, among, Mat. 13. 25; *met.* among, between, 1 Co. 6. 5; διὰ μέσου τινὸς, through the midst of, Lu. 4. 30; εἰς τὸ μέσον, into, or in the midst, Mar. 3. 3. Lu. 6. 8; ἐκ μέσου, from the midst, out of the way, Col. 2. 14. 2 Th. 2. 7; *fr the Heb.* from, from among, Mat. 13. 49; ἐν τῷ μέσῳ, into, or in the midst, Mat. 10. 16; in the midst, in public, publicly, Mat. 14. 6; ἐν μέσῳ τινῶν, in the midst of a company, among, Mat. 18. 20; κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, about midnight, Ac. 27. 27, et al.

Μεσότοιχον, ου, τὸ, (μέσος & τοῖχος) a middle wall, partition wall; *met.* a cause of separation, Ep. 2. 14.

Μεσουράνημα, ατος, τὸ, (μέσος & οὐρανὸς) the mid-heaven, midst of the heavens, meridian, Re. 8. 13, et al.

Μεσόω, ῶ, f. ώσω, (fr. μέσος) to be in the middle or midst, be midway between two extremes, Jno. 7. 14.

Μεσσίας, ου, ὁ, (Heb. מָשִׁיחַ, fr. מָשַׁח, to anoint) the Messiah, i. e. the anointed, i. q. ὁ Χριστὸς, Jno. 1. 42; 4. 25.

Μεστὸς, ή, ὸν, full, full of, filled with, replete, Mat. 23. 28. Jno. 19. 29, et al.: *whence*

Μεστόω, ῶ, ώσω, to fill; *pass.* to be filled, be full, Ac. 2. 13.

Μετὰ, *prep., with a genitive*, with, together with, Mat. 16. 27; 12. 41; 26. 55; with, on the same side or party with, in aid of, Mat. 12. 30; 20. 20; with, by means of, Ac. 13. 17; with, against, Re. 11. 7; with, among, Lu. 24. 5; with, to, towards, Lu. 1. 58, 72; *of time*, after, Mar. 10. 30; *of manner, and forming a periphrasis, with its genitive, for an* adverb, Mat. 13. 20; 14. 7; *put with its genitive instead of a* dative, Lu. 1. 72. Jno. 6. 43; *with an accusative*, after, *of place*, behind, He. 9. 3; *of time*, after, Mat. 17. 1; 24. 29; *followed by an infin. with the neut. article*, after, after that, Mat. 26. 32. Lu. 22. 20; within *a certain time*, Mat. 27. 63, et al.

Μεταβαίνω, f. βήσομαι, (μετὰ, over, & βαίνω) to go or pass from one place to another, Jno. 5. 24; to pass away, be removed, Mat. 17. 20; to go away, depart, Mat. 8. 34, et al.

Μεταβάλλω, (μετὰ & βάλλω) to change; *mid.* to change one's mind, Ac. 28. 6.

Μετάγω, f. ξω, (μετὰ & ἄγω) to lead or move from one place to another; to move round, turn about, *as horses or ships*, Ja. 3. 3, 4.

Μεταδίδωμι, f. δώσω, (μετὰ & δίδωμι) to impart, communicate, distribute, bestow, Lu. 3. 11, et al.

Μετάθεσις, εως, ἡ, (fr. μετατίθημι) a removal, translation, He 11. 5; a mutation, change, i. e. the abolition, or abrogation of one thing and the substitution of an other, He. 7. 12.

Μεταίρω, f. αρῶ, (μετὰ & αἴρω) to remove, transfer; *intrans.* to go away, depart, Mat. 13. 53.

Μετακαλέω, ῶ, f. έσω, (μετὰ & καλέω) to call from one place into another; *mid.* to call or send for, invite to come to one's self, Ac. 7. 14, et al.

Μετακινέω, ῶ, f. ήσω, (μετὰ & κινέω) to move away, remove, change; *pass. met.* to be fallen away, be wavering, Col. 1. 23.

Μεταλαμβάνω, f. λήψομαι, (μετὰ & λαμβάνω) to partake of, share in, enjoy, Ac. 2. 46. 2 Ti. 2 6, et al.; to get, obtain, find, Ac. 24. 25: *whence*

Μετάληψις, εως, ἡ, a partaking of, a being partaken of, 1 Ti. 4. 3.

Μεταλλάσσω, v. ττω, f. ξω, (μετὰ & ἀλλάσσω) to exchange, put one thing in the place of another, change for or into, transmute, Ro. 1. 25, 26.

Μεταμέλομαι, f. ήσομαι, a. 1. μετεμελήθην, (μετὰ & μέλομαι, fr. μέλει) to repent, i. e. to change one's mind and purpose, Mat. 21. 29, 32. He. 7. 21; to change one's mind from a painful motive, feel penitence, sorrow, or remorse, Mat. 27. 3, et al.

Μεταμορφόω, ῶ, f. ώσω, (μετὰ & μορφόω) to change the external form *of any one*, transfigure; *mid.* to change one's form, be transfigured, Mat. 17. 2. Mar. 9. 2; to transform, change, Ro. 12. 2. 2 Co. 3. 18.

Μετανοέω, ῶ, f. ήσω, (μετὰ & νοέω) to change one's opinion; to repent, i. e. to change one's mode of thinking, feeling, and acting, reform one's life, Mat. 3. 2; 4. 17; 11. 20; *meton.* to feel penitence, sorrow, or remorse, Lu. 17. 3, 4, et al.: *whence*

Μετάνοια, ας, ἡ, repentance, i. e. a change of mind and purpose, He. 12. 17; a change of one's mode of thinking, feeling, and acting, reformation of life, Mat. 3. 8, 11, et al.

Μεταξὺ, adv. & prep. (fr. μετὰ) between, Mat. 23. 35. Lu. 11. 51; 16. 26. Ac. 15. 9; **ὁ μεταξὺ**, intervening *time*, **ἐν τῷ μεταξὺ, sc. χρόνῳ** in the mean time, mean while, Jno. 4. 31; by turns, mutually, Ro. 2. 15; **ὁ μεταξὺ**, subsequent, following, succeeding, next, Ac. 13. 42, et al.

Μεταπέμπω, f. ψω, (μετὰ & πέμπω) to send after *any one*; *mid.* to send after or for *any one*, invite to come to one's self, Ac. 10. 5, et al.

Μεταστρέφω, f. ψω, (μετὰ & στρέφω) to turn about, convert; to convert into something else, change, Ac. 2 20. Ja. 4. 9; *by impl.* to pervert, corrupt, Ga. 1. 7.

Μετασχηματίζω, f. ίσω, p. μετεσχημάτικα, a. 1. μετεσχημάτισα, (μετὰ & σχηματίζω, to fashion, fr. σχῆμα) to transfigure, transform; *mid.* to transform one's self, Phi. 3. 21. 2 Co. 11. 13, 14, 15; to transfer figuratively to any one, speak by way of accommodation, 1 Co. 4. 6.

Μετατίθημι, f. θήσω, (μετὰ & τίθημι) to transfer, transport, translate, Ac. 7. 16. He. 11. 5; *mid. met.* to transfer one's self, i. e. to go, pass, remove, Ga. 1. 6; *met.* to transfer, convert to other purposes, abuse, Jude 4; to change, abolish one thing, and substitute another in its place, He. 7. 12.

Μετέπειτα, adv. (μετὰ & ἔπειτα) afterwards, He. 12. 17.

Μετέχω, f. μεθέξω, p. μετέσχηκα, a. 2. μετέσχον, (μετὰ & ἔχω) to partake, share in, enjoy, 1 Co. 9. 10, 12; 10. 17, 21, et al.

Μετεωρίζω, f. ίσω, (fr. μετέωρος, lofty, elevated, elated, fr. μετὰ, and ἀείρω) to raise aloft, elevate; to lift up, render erect, elate, inflate; to cause to fluctuate in mind; *mid.* to put one's self into a state of suspense, fluctuate between hope and fear, be in anxious suspense, Lu. 12. 29.

Μετοικεσία, ας, ἡ, (μετοικέω, i. q. μετοικίζω, fr. μετὰ & οἰκέω) change of abode or country, emigration; *by impl.* exile, captivity, Mat. 1. 11, 12, 17.

Μετοικίζω, f. ίσω, Att. ιῶ, (μετὰ & οἶκος) to cause one to change his abode, remove from one habitation or country to another, cause to emigrate, Ac. 7. 4.

Μετοχὴ, ῆς, ἡ, (fr. μετέχω) a partaking, participation, consort, communion, 2 Co. 6. 14.

Μέτοχος, ου, ὁ, (fr. same) a partaker, He. 3. 1, 14; 12. 8; an associate, partner, fellow, Lu. 5. 7. He. 1. 9.

Μετρέω, ῶ, f. ήσω, p. μεμέτρηκα, a. 1. ἐμέτρησα, (fr. μέτρον) to mete, measure, Mat. 7. 2. Re. 11. 1, 2, et al.; *met.* to estimate, judge of, 2 Co. 10. 12: *whence*

Μετρητὴς, οῦ, ὁ, pr. a measurer; a measure, metretes, i. e. the Attic amphora, *a measure for liquids, containing* 36 ξέσται, *sextarii, being nearly equal to the Heb.* בת *or* Βάτος, *& equivalent to about* 7 *gallons and a half*, Jno. 2. 6.

Μετριοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (μέτριος & πάθος) to moderate one's passions towards, treat with mildness, be gentle, compassionate, indulgent, He. 5. 2.

Μέτριος, α, ον, (fr. μέτρον) by measure, moderate: *whence*

Μετρίως, *adv.* moderately, with moderation; little, οὐ μετρίως, no little, not a little, i. e. much, greatly, Ac. 20. 12.

Μέτρον, ου, τὸ, a measure, Mat. 7. 2. Mar. 4. 24. Lu. 6. 38. Re. 21. 17; measure, limit assigned, Mat. 23. 32; ἐκ μέτρου, by measure, moderately, sparingly, Jno. 3. 34; measure assigned, allotment, proportion, Ro 12. 3. 2 Co. 10. 13. Ep. 4. 7, 13, 16.

Μέτωπον, ου, τὸ, (μετὰ & ὤψ) forehead, front, brow, Re. 7. 3; 9. 4, et al.

Μέχρι, *before a consonant*, μέχρις, *before a vowel, adv., of place*, unto, even to, Ro. 15. 19; *of time*, until, till, *sometimes excluding, and sometimes including what is beyond any intermediate time*, Mat. 11. 23; 13. 30, et al.

Μὴ, *adv.* of *negation and prohibition*, not, non, *denying conditionally or subjectively, not absolutely and objectively as* οὐ, Mat. 1. 19; 3. 10; 22. 23; *after* ἵνα, so that, &c. Mar. 4. 12. Lu. 9. 45; *after verbs of* denying, &c. *it is used* pleonastically, Lu. 20. 27; 22. 34; οὐ μὴ, *an emphatic negative*, not at all, by no means, &c. Mat. 16. 22; 24. 2; *as a conjunction*, not, lest, that not, Mat. 5. 29, 30; 18. 10; 24. 6. Mar. 13. 36; *as a mere sign of interrogation*, whether? an? num? Mat. 7. 9, et al. freq.

Μήγε, adv. (μὴ & γὲ) but truly; εἰ δὲ μήγε, but if truly, but if otherwise indeed, i. e. otherwise, alioquin, Mat. 6. 1; 9. 17, et al.

Μηδαμῶς, adv. (fr. μηδαμὸς, i. q. μηδεὶς) by no means, Ac. 10. 14; 11. 8.

Μηδὲ, conj. (μὴ & δὲ) and not, neither, *and repeated*, neither—nor, Mat. 6. 25; 7. 6; 10. 9, 10; not even, not so much as, Mar. 2. 2, et al.

Μηδεὶς, μηδεμία, μηδὲν, (μὴ & εἷς) not one, no one, none, no person or thing, nothing, Mat. 8. 4, et al.

Μηδέποτε, adv. (μηδὲ & ποτὲ) not at any time, never, 2 Ti. 3. 7.

Μηδέπω, adv. (μηδὲ & πω) not yet, not as yet, He. 11. 7.

Μηκέτι, adv. (μὴ & ἔτι) no more, no longer, non amplius, Mar. 1. 45; 2. 2; lest further, no more, no longer, ne amplius, Mat. 21. 19, et al.

Μῆκος, εος, ους, τὸ, length, Ep. 3. 18. Re. 21. 16: *whence*

Μηκύνω, f. υνῶ, a. 1. ἐμήκυνα, to lengthen, prolong; *mid.* to grow up, *as plants*, Mar. 4. 27.

Μηλωτή, ῆς, ἡ, (fr. μῆλον, a sheep) a sheepskin, He. 11. 37.

Μὴν, μηνὸς, ὁ, a month, Lu. 1. 24, 26, 36, 56, et al.; the new moon, the day of the new moon, Ga. 4. 10.

Μὴν, conj. (fr. μὲν) ἦ μὴν, truly, verily, assuredly, certainly, He. 6. 14.

Μηνύω, f. ύσω, p. μεμήνυκα, a. 1. ἐμήνυσα, to indicate, show, signify, make known, declare, Lu. 20. 37. Jno. 11. 57. Ac. 23. 30. 1 Co. 10. 28.

Μήποτε, adv. (μὴ & ποτὲ) never, He. 9. 17; lest ever, lest perhaps, Mat. 4. 6. Lu. 14. 29; so that not, Mat. 13. 15; whether indeed, if so be, if perhaps, Lu. 3. 15. Jno. 7. 26, et al.

Μήπω, adv. (μὴ & πω) not yet, not as yet, Ro. 9. 11. He. 9. 8.

Μήπως, conj. (μὴ & πως) lest in any way or means, peradventure, that in no way, Ac. 27. 29. Ro. 11. 21. 1 Co. 8. 9; 9. 27, et al.; whether indeed, whether perhaps, 1 Th. 3. 5.

Μηρὸς, οῦ, ὁ, the thigh, Re. 19. 16.

Μήτε, conj. (μὴ & τε) neither, μήτε—μήτε, v. μὴ—μήτε, v. μηδὲ—μήτε, neither—nor, Mat. 5. 34, 35, 36. Ac. 23. 8. 2 Th. 2. 2; not even, not so much as, Mar. 3. 20, et al.

Μήτηρ, τέρος, τρὸς, ἡ, a mother, Mat. 1. 18; 12. 49, 50, et al. freq.; *fr. the Heb.* a mother city, metropolis, Ga. 4. 26. Re. 17. 5.

Μήτι, adv. (μὴ & τι) whether? is it not? Mat. 7. 16; 12. 23; εἰ μήτι, unless perhaps, Lu. 9. 13.

Μήτιγε, adv. μήτι & γὲ) how much more or less? how much rather? 1 Co. 6. 3.

Μήτις, interrog. pron. (μὴ & τὶς) numquis? has or is any one? Jno. 4. 33; 7. 48.

Μήτρα, ας, ἡ, (fr. μήτηρ) the womb, Lu. 2. 23. Ro. 4. 19.

Μητραλοίας, v.-λώας, v.-λῴης, ου, ὁ, (μήτηρ & ἀλοάω, v. ἀλοιάω, to strike, smite) a matricide, murderer, striker of his mother; *by impl.* one devoid of natural affection to his mother, 1 Ti. 1. 9.

Μία, *see in* εἷς.

Μιαίνω, f. ανῶ, p. μεμίαγκα, a. 1. ἐμίηνα, to tinge, dye, stain; to pollute, defile, Jno. 18. 28; to corrupt, deprave, Tit. 1. 15. He. 12. 15. Jude 8: *whence*

Μίασμα, ατος, τὸ, tincture, colour, stain; pollution, defilement, abomination, 2 Pe. 2. 20.

Μιασμὸς, οῦ, ὁ, pollution, defilement, 2 Pe. 2. 10.

Μίγμα, ατος, τὸ, a mixture, Jno. 19. 39: *from*

Μίγνυμι, f. μίξω, p. μέμιχα, a. 1. ἔμιξα, (fr. μίσγω, idem) to mix, mingle, Mat. 27. 34. Lu. 13. 1. Re. 8. 7.

Μικρὸς, ὰ, ὸν, little, small, *in size, quantity*, &c. Mat. 13. 32; small, little *in age*, young, not adult, Mar. 15. 40; little, short *in time*, Jno. 7. 33; μικρὸν, sc. χρόνον, a little while, a short time, Jno. 13. 33; μετὰ μικρὸν, after a little while, a little while afterwards, Mat. 26. 73; little *in number*, Lu. 12. 32; small, little *in dignity*, low, humble, mean, Mat. 10. 42; 11. 11; μικρὸν, *as an adv.* little, a little, Mat. 26. 39, et al.

Μίλιον, ίου, τὸ, (Lat. *milliare*, fr. *mille*, 1000) a Roman mile, *which contained* mille passus, 1000 *paces, or* 8 *stadia, i. e. about* 1611 two-thirds *English yards*, Mat. 5. 41.

Μιμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (fr. μῖμος, an imitator) to imitate, follow, strive to resemble, 2 Th. 3. 7, 9. He. 13. 7. 3 Jno. 11: *whence*

Μιμητὴς, οῦ, ὁ, an imitator, follower, 1 Co. 4. 16. Eph. 5. 1, et al.

Μιμνήσκομαι, f. μνήσομαι, a. 1. ἐμνήσθην, (mid. of μιμνήσκω, v. μνάω, to put in mind, remind,) to be mindful, remember, recollect, call to mind, Mat. 26. 75. Lu. 1. 54, 72; 16 25; *in a passive sense*, to be called to mind, be borne in mind *by any one*, Ac. 10. 31. Re. 16. 19, et al.

Μισέω, ῶ, f. ήσω, p. μεμίσηκα, a. 1. ἐμίσησα, to hate, regard with ill-will, Mat. 5. 43, 44; 10. 22; to detest, abhor, Jno. 3. 20. Ro. 7. 15; to regard with less affection, love less, esteem less, slight, Mat. 5. 44. Lu. 14. 26, et al.

Μισθαποδοσία, ας, ἡ, (μισθὸς & ἀποδίδωμι) pr. the payment of a recompense; a recompense, remuneration, requital, i. e. *in the sense of* reward, He. 10. 35; 11. 26; punishment, He. 2. 2.

Μισθαποδότης, ου, ὁ, (fr. same) a bestower of remuneration, recompenser, rewarder, He. 11. 6.

Μίσθιος, ία, ιον, v. ίου, ὁ, ἡ, hired, a hired servant, hireling, labourer for hire, Lu. 15. 17, 19: *from*

Μισθὸς, οῦ, ὁ, hire, wages, recompense, requital, Mat. 20. 8. Lu. 10. 7; *in the sense of* reward, Mat. 5. 12, 46. 6. 1, 2, 5, 16; punishment, 2 Pe. 2. 13, et al.: *whence*

Μισθόω, ῶ, f. ώσω, to hire out, let out to hire; *mid.* to hire, engage to labour for wages, Mat. 20. 1, 7: *whence*

Μίσθωμα, ατος, τὸ, hire, rent; any thing hired or rented, a lodging, hired house or dwelling, Ac. 28. 30.

Μισθωτὸς, οῦ, ὁ, a hired servant, hireling, one who serves for wages, Mar. 1. 20. Jno. 10. 12, 13.

Μνᾶα, μνᾶ, ᾶας, ᾶς, ἡ, a mina, pound, *probably the* Attic mina, *equivalent* to 3*l.* 4*s.* 7*d.* *according to Abp. Cumberland*, Lu. 19. 13, et al.

Μνάω, μνάομαι, *see* μιμνήσκομαι.

Μνεία, ας, ἡ, (fr. μιμνήσκομαι) remembrance, recollection, Ph. 1. 3. 1 Th. 3. 6. 2 Ti. 1. 3; mention, μνείαν ποιεῖσθαι, to make mention, Ro. 1. 9. Eph. 1. 16. 1 Th. 1. 2. Philem. 4; *others*, to call to mind, bear in mind.

Μνῆμα, ατος, τὸ, (fr. μνάω) pr. a memorial, monument; a cenotaph, tomb, sepulchre, Mar. 5. 5, et al.

Μνημεῖον, ου, τὸ, (fr. same) the same, Mat. 8. 28; 23. 29, et al.

Μνήμη, ης, ἡ, (fr. same) remembrance, recollection; mention, μνήμην ποιεῖσθαι, to make mention, 2 Pe. 1. 15; *others*, to call to mind, retain in memory: *whence*

Μνημονεύω, f. εύσω, a. 1. ἐμνημόνευσα, to remember, recollect, call to mind, Mat. 16. 9. Lu. 17. 32. Ac. 20. 31, et al.; to be mindful of, He. 11. 15; to make mention, mention, speak of, He. 11. 22.

Μνημόσυνον, ου, τὸ, (fr. same) a monument, memorial; remembrance, recollection, memory, Ac. 10. 4; honourable remembrance, fame, Mat. 26 13. Mar. 14. 9.

Μνηστεύω, f. εύσω, a. 1. *pass.* ἐμνηστεύθην, to ask in marriage; *mid.* to ask in marriage for one's self, woo; *pass.* to be betrothed, affianced, Mat. 1. 18. Lu. 1. 27; 2. 5.

Μογιλάλος, ου, ὁ, ἡ, (μόγις & λαλέω) having an impediment in one's speech, one who speaks with difficulty, a stammerer, Mar. 7. 32.

Μόγις, adv. (fr. μόγος, labour, toil) with difficulty, scarcely, hardly, Lu. 9. 39.

Μόδιος, ου, ὁ, (Lat. *modius*) a modius, *a Roman measure for things dry, containing* 16 *sextarii*, ξέσται, *and equivalent to about* a peck, Mat. 5. 15. Mar. 4. 21. Lu. 11. 33.

Μοιχαλὶς, ίδος, ἡ, (fr. μοιχὸς) an adulteress, Ro. 7. 3. Ja. 4. 4; *by meton. according to some*, adultery, 2 Pe. 2. 14; *as an adj. from the Heb.* adulterous, faithless, false, impious, Mat. 12. 39; 16. 4. Mar. 8. 38.

Μοιχάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (fr. mid of μοιχάω, to defile a married woman, fr. μοιχὸς) to commit or be guilty of adultery, Mat. 5. 32, et al.

Μοιχεία, ας, ἡ, (fr. μοιχὸς) adultery, Mat. 15. 19. Mar. 7. 21, et al.

Μοιχεύω, f. εύσω, p. μεμοίχευκα, a. 1. ἐμοίχευσα, to commit adultery, Mat. 5. 27; 19. 18, et al.; to commit adultery with, debauch, Mat. 5. 28; to commit spiritual adultery, i. e. be guilty of idolatry, Re. 2. 22: *from*

Μοιχὸς, οῦ, ὁ, an adulterer, Lu. 18. 11. 1 Co. 6. 9. He. 13. 4. Ja. 4. 4.

Μόλις, adv. (fr. μόλος, labour) with difficulty, scarcely, hardly, Ac. 14. 18; 27. 7, 8, 16. Ro. 5. 7. 1 Pe. 4. 18.

Μολύνω, f. υνῶ, p. μεμόλυγκα, a. 1. ἐμόλυνα, to pollute, defile, contaminate, soil, 1 Co. 8. 7. Re. 3. 4; 14. 4: *whence*

Μολυσμὸς, οῦ, ὁ, pr. the act of defiling, defilement; pollution, filth, 2 Co. 7. 1.

Μομφὴ, ῆς, ἡ, (fr. μέμφομαι) a complaint, cause or ground of complaint, Col. 3. 13.

Μονὴ, ῆς, ἡ, (fr. μένω) a stay in any place; an abode, dwelling, mansion, Jno. 14. 2, 23.

Μονογενὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (μόνος & γίνομαι) only begotten, only born, Lu. 7. 12; 8. 42; 9. 38. He. 11. 17; *by impl.* most dear, most beloved, Jno. 1. 14, 18; 3. 16, 18. 1 Jno. 4. 9.

Μόνον, *adv.* only, Mat. 5. 47; 8. 8; οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ, not only—but also, Mat. 21. 21. Jno. 5. 18; μὴ μόνον—ἀλλὰ, not only—but, Ph. 2. 12, et al.: *from*

Μόνος, η, ον, only, alone, single, Mat. 4. 4, 10; 12. 4. Lu. 24. 12, 18; alone, without company, solitary, Mat. 14. 23. Mar. 6. 47; 9. 2; alone, forsaken, desolate, Jno. 8. 29; 16. 32; alone, barren, not prolific, without increase, Jno. 12. 24, et al.

Μονόφθαλμος, ου, ὁ, ἡ, (μόνος & ὀφθαλμὸς) one-eyed, having but one eye, deprived of an eye, Mat. 18. 9. Mar. 9. 47.

Μονόω, ῶ, f. ώσω, p. μεμόνωκα, (fr. μόνος) to leave alone; *pass.* to be left alone, be desolate, 1 Ti. 5. 5.

Μορφὴ, ῆς, ἡ, form, shape, external appearance, Mar. 16. 12. Phi. 2. 6, 7: *whence*

Μορφόω, ῶ, f. ώσω, p. μεμόρφωκα, a. 1. ἐμόρφωσα, to form, fashion, Ga. 4. 19: *whence*

Μόρφωσις, εως, ἡ, pr. formation; form, external form, appearance, 2 Ti. 3. 5; form, rule, system, Ro. 2. 20.

Μοσχοποιέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐμοσχοποίησα, (μόσχος & ποιέω) to form an image of a calf, Ac. 7. 41.

Μόσχος, ου, ὁ, or ἡ, a tender branch, shoot; a calf, young bullock or animal of the ox kind, Lu. 15. 23, 27, 30. He. 9. 12, 19. Re. 4. 7.

Μουσικὸς, ή, όν, v. ου, ὁ, ἡ,

(fr. μοῦσα, a muse, song, music) musical, skilled in music, a musician, singer, Re. 18. 22.

Μόχθος, ου, ὁ, (fr. μόγος, labour) wearisome labour, toil, travail, *including the idea of* pain and sorrow, 2 Co. 11. 27. 1 Th. 2. 9. 2 Th. 3. 8.

Μυελὸς, οῦ, ὁ, the marrow, He. 4. 12.

Μυέω, ῶ, f. ήσω, p. pass. μεμύημαι (fr. μύω, to shut *the mouth*) to initiate, instruct *into the sacred rites and mysteries*, Phi. 4. 12: *whence*

Μῦθος, ου, ὁ, word, speech; a tale, fable, figment, 1 Ti. 1. 4, et al.

Μυκάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, to low, bellow, *as a bull;* to roar, *as a lion*, Re. 10. 13.

Μυκτηρίζω, f. ίσω, p. μεμυκτήρικα, a. 1. ἐμυκτήρισα, (fr. μυκτὴρ, a nostril) to contract the nostrils in contempt and derision, i. e. *as we say*, toss up the nose; *by impl.* to mock, sneer, deride, Ga. 6. 7.

Μυλικὸς, ὴ, ὸν, (fr. μύλη, a mill, hand-mill) of a mill, belonging to a mill, Mar. 9. 42.

Μύλος, ου, ὁ, (fr. same) a mill-stone, a mill, Mat. 18. 6, et al.: *whence*

Μύλων, ωνος, ὁ, a mill-house, i. e. *a place where the grinding of corn was performed, chiefly by female slaves*, Mat. 24. 41.

Μυριὰς, άδος, ἡ, (fr. μυρίος, innumerable) a myriad, ten thousand, Ac. 19. 19; *indefinitely*, a vast multitude, Lu. 12. 1. Ac. 21. 20, et al.

Μυρίζω, f. ίσω, (fr. μύρον) to anoint *for burial*, Mar. 14. 8.

Μυρίοι, αι, α, (fr. μυρίος, innumerable) a myriad, ten thousand, Mat. 18. 24; *indefinitely*, a great number, 1 Co. 4. 15 · 14. 19.

Μύρον, ου, τὸ, (fr. μύρω, to flow) pr. the aromatic juice which distils of itself from the tree which produces myrrh, σμύρνα, Æol. μύῤῥα, *used in ointments;* in N. T. ointment, unguent, *usually perfumed*, Mat. 26. 7, 12. Mar. 14. 3, 4, et al.

Μυστήριον, ίου, τὸ, (fr. μύεω) a mystery, i. e. any thing hidden or obscurely revealed, that of which the sense is not obvious, Mat. 13. 11. Ro. 11. 25, et al.

Μυωπάζω, f. άσω, (μύω, to shut, close, & ὤψ) pr. to close the eyes, contract the eyelids, wink, twinkle, *as is often the case with nearsighted persons; by impl.* to be nearsighted, dimsighted, purblind, 2 Pe. 1. 9.

Μώλωψ, ωπος, ὁ, the mark of a blow, stripe; a wound, 1 Pe. 2. 24.

Μωμάομαι, ῶμαι, or **έομαι, οῦμαι,** f. ήσομαι, a. 1. ἐμωμήθην, to censure, blame, 2 Co. 8. 20; *passively*, 2 Co. 6. 3: *from*

Μῶμος, ου, ὁ, a spot, blemish, fault; *as in Eng.* a stain *on society*, a disgrace *to society*, 2 Pe. 2. 13.

Μωραίνω, f. ανῶ, p. μεμώρανκα, a. 1. ἐμώρανα, At. ἐμώρηνα, (fr. μωρὸς) to render insipid, *pass.* to become insipid, Mat. 5. 13. Lu. 14. 34; *met.* to infatuate, render or show to be foolish and contemptible, 1 Co. 1. 20; *pass.* to become foolish, act like fools, Ro. 1. 22.

Μωρία, ας, ἡ, (fr. same) insipidity; *met.* folly, foolishness, contemptibleness, 1 Co. 1. 18, 21, 23, et al.

Μωρολογία, ας, ἡ, (μωρὸς & λόγος) foolish talking or discourse, babble, Ep. 5. 4.

Μωρὸς, ὰ, ὸν, tasteless, insipid; *met.* foolish, stupid, *and as a substantive*, a fool, Mat. 7. 26;

23. 17, 19. 2 Ti. 2. 23, et al.; *fr. the Heb.* a fool, i. e. a wicked, impious man, a despiser of God, Mat. 5. 22.

N

Ναζαρηνὸς, ῦ, ὁ, v. **Ναζωραῖος,** ου, ὁ, a Nazarene, Nazarite, an inhabitant of Ναζαρὲθ, Nazareth, *a term of contempt among the Jews of Jerusalem, like* Γαλιλαῖος, Mar. 1. 24. Mat. 2. 23. *compare* Jno. 1. 47; 7. 52.

Ναὶ, adv. yes, yea, verily, truly, indeed, assuredly, Mat. 5. 37, et al.

Ναὸς, οῦ, ὁ, (fr. ναίω, to dwell) a temple, fane, Mat. 23. 16, 17, 21; 27. 51. Ac. 17. 24; a model of a temple, a shrine, Ac. 19. 24; *met. spoken of the human body, viz. of Christians.* 1 Co. 3, 16, *of Jesus,* Jno. 2. 19, 21, et al.

Νάρδος, ȣ, ἡ, (Heb. נרד) spikenard, andropogon nardus *of Linn. a species of aromatic plant with grassy leaves and a fibrous root, of which the best and strongest grows in India;* in the N. T. oil of spikenard, *an oil extracted from the plant, which was highly prized and used as an ointment either pure or mixed with other substances,* Mar. 14. 3. Jno. 12. 3.

Ναυαγέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐναυάγησα, (ναῦς & ἄγνυμι, to break) to make shipwreck, be shipwrecked, 2 Co. 11. 25. 1 Ti. 1. 19.

Ναύκληρος, ου, ὁ, (ναῦς & κλῆρος) the master or owner of a ship, or trading vessel, Ac. 27. 11.

Ναῦς, ναὸς, ἡ, (fr. νάω, to move, swim) a ship, vessel, Ac. 27. 41: *whence*

Ναύτης, ȣ, ὁ, a shipman, sailor, seaman, Ac. 27. 27, 30. Re. 18. 17.

Νεανίας, ȣ, ὁ, (fr. νέος, young) a young man, youth, Ac. 20. 9; 23. 17, 18, 22; *spoken of* one who is in the prime and vigour of life, i. e. *from* 23 *to* 40, Ac. 7. 58.

Νεανίσκος, ου, ὁ, (fr. same) a young man, youth, Mar. 14. 51; 16. 5, et al.; *spoken of* one in the prime of life, Mat. 19. 20, 22; *of* a soldier, Mar. 14. 51.

Νεκρὸς, ὰ, ὸν, (from νέκυς, idem) dead, without life, Mat. 11. 5; 22. 31; *met.* νεκρός τινι dead to any thing, i. e. no longer devoted to, or under the influence of any thing, Ro. 6. 11; *in the sense of* vain, fruitless, powerless, inefficacious, Ja. 2. 17, 20, 26; morally or spiritually dead, i. e. sinful, vicious, impious, Ro. 6. 13. Ep. 5. 14; obnoxious to death, mortal, Ro. 8. 10; *met. and including the idea of* future punishment and misery, Ep. 2. 1, 5. Col. 2. 13; causing death and misery, fatal, having a destructive power, He. 6. 1; 9. 14, et al.: *whence*

Νεκρόω, ῶ, f. ώσω, p. νενέκρωκα, a. 1. ἐνέκρωσα, to put to death, kill; *met.* to mortify, deprive of power or strength, render impotent, Ro. 4. 19. Col. 3. 5. He. 11. 12: *whence*

Νέκρωσις, εως, ἡ, pr. a putting to death; death, the being put to death, 2 Co. 4. 10; deadness, impotency, Ro. 4. 19.

Νέος, α, ον, new, i. e. newly made, fresh, Mat. 9. 17; new in mind, disposition, nature, &c. 1 Co. 5. 7. Col. 3. 10; young, youthful, Tit. 2. 4, et al.: *whence*

Νεοσσὸς, οῦ, ὁ, the young of birds, a young bird, youngling, chicken, Lu. 2. 24.

Νεότης, ητος, ἡ, youth, Mat. 19. 20. Ac. 26. 4, et al.

Νεόφυτος, ου, ὁ, ἡ, (νέος & φυτὸς) newly or recently planted; *met.* a neophyte, one newly implanted into the Christian Church, a new convert, 1 Ti. 3. 6.

Νεύω, f. νεύσω, a. 1. ἔνευσα,

to beckon, nod, signify by a nod, Jno. 13. 24. Ac. 24. 10.

Νεφέλη, ης, ἡ, a cloud, Mat. 17. 5; 24. 30; 26. 64, et al.: *pr. dim. of*

Νέφος, εος, ους, τὸ, a cloud; *trop.* a multitude, great company, He. 12. 1.

Νεφρὸς, οῦ, ὁ, a kidney; *pl.* νεφροί, the kidneys, reins; *fr. the Heb. put for,* the inmost parts, the most secret thoughts, desires, and affections, Re. 2. 23.

Νεωκόρος, ου, ὁ, (ναὸς, At. νεὼς & κορέω, to sweep clean) pr. one who sweeps or cleanses a temple, keeper of a temple; *hence,* one who decorates a temple or takes care that it receives all proper decorations, &c.; *in N. T.* one dedicated to the service of a god or goddess, a worshipper, devotee, Ac. 19. 35.

Νεωτερικὸς, ἡ, ὸν, youthful, juvenile, 2 Ti. 2. 22: *from*

Νεώτερος, α, ον, (compar. of νέος) younger, more youthful, Lu. 15. 12, 13, et al.; inferior in rank or authority, lower, more humble, Lu. 22. 26.

Νὴ, *adv. of obtestation, used in affirmative oaths,* by, per, 1 Co. 15. 31: *in composition,* no, not.

Νήθω, f. νήσω, p. νένηκα, (fr. νέω, idem) to spin, Mat. 6. 28. Lu. 12. 27.

Νηπιάζω, f. άσω, to be a child, be like a child, 1 Co. 14. 20: *from*

Νήπιος, ίου, ὁ, (νὴ & ἔπω) an infant, babe, child, Mat. 21. 16. 1 Cor. 13. 11; *spoken of* one below the age of manhood, Ga. 4. 1; *by impl.* one unlearned, uninformed, unenlightened, or ignorant, Mat. 11. 25. Ro. 2. 20, et al.

Νησίον, ου, τὸ, a small island, Ac. 27, 16: *dimin. of*

Νῆσος, ου, ἡ, (fr. νέω, to float) an island, Ac. 13. 6; 27. 26, et al.

Νηστεία, ας, ἡ, fasting, a fast, i. e. religious abstinence from food, Mat. 17. 21. Lu. 2. 37, et al.; *spc.* the annual public fast of the Jews, the great day of atonement, *occurring in the month Tisri, corresponding to part of our September and October,* Ac. 27. 9: *from*

Νηστεύω, f. εύσω, p. νενήστευκα, a. 1. ἐνήστευσα, to fast, abstain from food, keep a fast, Mat. 4. 2; 6. 16, 17, 18; *including the idea of* grief, mourning, &c. Mat. 9. 15, et al.: *from*

Νῆστις, εως, ὁ, ἡ, (νὴ & ἐσθίω) not having eaten, fasting, having taken no food, Mat. 15. 32. Mar. 8. 3.

Νηφάλεος, v. νηφάλιος, v. νηφάλαιος, ον, ὁ, ἡ, sober, temperate, abstinent in respect to wine, &c.; *met.* vigilant, circumspect, prudent, 1 Ti. 3. 2, 11. Tit. 2. 2: *from*

Νήφω, f. ψω, p. νένηφα, a. 1. ἔνηψα, (νὴ & πίνω) to be sober, not intoxicated; *met.* to be vigilant, circumspect, prudent, 1 Th. 5. 6, 8, et al.

Νικάω, ῶ, f. ήσω, p. νενίκηκα, a. 1. ἐνίκησα, (νὴ & εἴκω) to conquer, overcome, vanquish, subdue, Lu. 11. 22. Jno. 16. 33; to overcome, prevail, come off superior, Ro. 3. 4. Re. 5. 5, et al.: *whence*

Νίκη, ης, ἡ, victory; *meton.* the cause, ground, or pledge of victory, 1 Jno. 5. 4.

Νῖκος, εος, ους, τὸ, victory, Mat. 12. 20. 1 Co. 15. 54, 55, 57.

Νιπτὴρ, ῆρος, ὁ, a basin or ewer for washing the hands or feet, &c. Jno. 13. 5: *from*

Νίπτω, f. ψω, p. νένιφα. a. 1. ἔνιψα, (fr. νείφω, v. νίφω, to wet) to wash *the face, hands, feet, &c. differing from* λόω, to

wash the whole body, bathe, and *from* πλύνω, to wash clothes, &c. Mat. 6. 17, et al.

Νοέω, ῶ, f. ήσω, p. νενόηκα. a. 1. ἐνόησα, (fr. νόος) to revolve in the mind, consider, attend to, ponder, Mat. 24. 15. 2 Ti. 2. 7; to receive into the mind, understand, apprehend, comprehend, conceive, Mat. 15. 17; 16. 9, 11, et al.: *whence*

Νόημα, ατος, τὸ, the mind, i. e. the understanding, intellect, 2 Co. 3. 14; 4. 4; the heart, soul, affections, feelings, disposition, 2 Co. 11. 3; a conception of the mind, thought, cogitation, counsel, purpose, device, contrivance, 2 Co. 2. 11; 10. 5.

Νόθος, ου, ὁ, ἡ, spurious, illegitimate, a bastard, He. 12. 8.

Νομὴ, ῆς, ἡ, (fr. νέμω) the act of pasturing; pasture, feed, *met.* enjoyment, Jno. 10. 9; *meton.* the power of feeding on *any thing*, a devouring tendency, ἔχειν νομὴν, to spread, waste, 2 Ti. 2. 17.

Νομίζω, f. ίσω, p. νενόμικα, a. 1. ἐνόμισα, (fr. νόμος) to have in customary use, *pass.* to be in customary use, be accustomed, be wont, Ac. 16. 13; to think, be of opinion, suppose, imagine, take for granted, Mat. 5. 17; 10. 34; 20. 10, et al.

Νομικὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) legal, pertaining to law, Tit. 3. 9.

Νομικὸς, οῦ, ὁ, (fr. same) one skilled in law, a jurist, lawyer, Tit. 3. 13; *spc.* an interpreter and teacher of the Mosaic law, Mat. 22. 35, et al.

Νομίμως, adv. (fr. same) lawfully, agreeably to law or custom, properly, 1 Ti. 1. 8. 2 Ti. 2. 5.

Νόμισμα, ατος, τὸ, (fr. νομίζω, to establish by law, &c.) pr. any thing sanctioned by law or custom; lawful money, coin, Mat. 22. 19.

Νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (νόμος & διδάσκαλος) a teacher and interpreter of the Mosaic law, Lu. 5. 17, et al.

Νομοθεσία, ας, ἡ, legislation, appointment of law, act of imposing law, Ro. 9. 4; others, the Mosaic law: *from*

Νομοθετέω, ῶ, f. ήσω, p. νενομοθέτηκα, to impose a law, give laws; *pass.* to have a law imposed on one's self, receive a law, He. 7. 11; to ordain by law, establish, sanction, He. 8. 6: *from*

Νομοθέτης, ου, ὁ, (νόμος, τίθημι) a legislator, lawgiver, Ja. 4. 12.

Νόμος, ου, ὁ, (fr. νέμω) a law, edict, decree, statute, Lu. 2 22; 10. 26. Jno. 8. 5. Ro. 4. 15; a law, i. e. rule or standard of acting or judging, Ro. 3. 27; 7. 23, 25; a mode of life, education, discipline, Phi. 3. 5; an express statute, a written law, Ro. 2. 14; *fr. the Heb.* the Mosaic code of laws, Mat. 5. 18; 22. 36. Ro. 2. 13, 15, 17, 18, 20, 23, 25, 26, 27: *put for* the Mosaic economy or dispensation, Ro. 10. 4. He. 7. 5; 10. 1; the Christian dispensation, the Christian code, precepts, doctrines, &c. Ga. 2. 19; 6. 2: *meton.* the books which contain the divine law, the Old Testament, Jno. 7. 49; 10. 34; 12. 34; 15. 25; *spc.* the Pentateuch or five books of Moses, Mat. 5. 17; 12. 5. Lu. 24. 44, et al. freq.

Νόος *see* νοῦς.

Νοσέω, ῶ, f. ήσω, p. νενόσηκα, a. 1. ἐνόσησα, (fr. νόσος) to be sick, infirm; *met.* to have a diseased appetite or a craving for *any thing*, have an excessive and vicious fondness for *any thing*, to dote, be excessively and improperly occupied with, 1 Ti. 6. 4: *whence*

Νόσημα, ατος, τὸ, a disease, sickness, Jno. 5. 4.

Νόσος, ου, ἡ, (νὴ & σόος, sound) a disease, sickness, distemper, Mat. 4. 23, 24; 8. 17; 9. 35, et al.

Νοσσιὰ, ᾶς, ἡ, (by sync. for At. *νεοσσιὰ*, fr. *νεοσσὸς*) pr. a nest; *meton.* the young birds in a nest, a brood, Lu. 13. 34.

Νοσσίον, ου, τὸ, (At. *νεοσσίον*, fr. same) the young of birds, a chicken. *pl.* a brood of young birds, chickens, Mat. 23. 37.

Νοσσὸς, οῦ, ὁ, (by sync. for *νεοσσὸς*) the young of birds, a youngling, chicken, Lu. 2. 24, *in some MSS.*

Νοσφίζω, f. ίσω, (fr. *νόσφι*, apart, separate) to separate; *mid.* to separate for one's self, i. e. to keep back any thing unlawfully, secrete, purloin, embezzle, Ac. 5. 2, 3. Tit. 2. 10.

Νότος, ου, ὁ, the south wind, Lu. 12. 55. Ac. 27. 13; *meton.* the south, the southern quarter of the heavens, Mat. 12. 42. Lu. 11. 31; 13. 29. Re. 21. 13.

Νουθεσία, ας, ἡ, instruction, admonition, exhortation, reproof, counsel, 1 Co. 10. 11. Ep. 6. 4. Tit. 3. 10: *from*

Νουθετέω, ῶ, f. ήσω, p. νενουθέτηκα, a. 1. ἐνουθέτησα, (*νοῦς* & *τίθημι*) *lit.* to place upon the mind; to instruct, admonish, exhort, warn, reprove, incite by admonition and counsel, Ac. 20. 31. Ro. 15. 14, et al.

Νουμηνία, ας, ἡ, (*νέος* & *μήν*) a new month, the new moon, Col. 2. 16.

Νουνεχῶς, adv. (*νοῦς* & *ἔχω*) understandingly, wisely, judiciously, discreetly, intelligently, Mar. 12. 34.

Νοῦς, νοῦ, v. νοὸς, dat. νοΐ, acc. *νοῦν*, ὁ, (contr. fr. *νόος*) the mind, understanding, intellect, Lu. 24. 45. Phi. 4. 7; mind, i. e. mode of thinking and feeling, affection of mind, moral inclination or disposition, Ro. 1. 28; 12. 2; sentiment, opinion, belief, Ro. 14. 5; sense, meaning, 1 Co. 14. 14, 15, 19; *meton.* counsel, purpose, intention, design, will, Ro. 11. 34. 1 Co. 2. 16; state of mind, presence of mind, 2 Th. 2. 2; the rational soul with all its powers, faculties, and affections, Ro. 7. 23, 25, et al.

Νύμφη, ης, ἡ. a bride, Jno. 3. 29. Re. 18. 23; 21. 2, 9; 22. 17; *when opposed to ἡ πενθερὰ,* a daughter-in-law, Mat. 10. 35. Lu. 12. 53: *whence*

Νυμφίος, ου, ὁ, a bridegroom, Mat. 9. 15; 25. 1, 5, 6, 10, et al.

Νυμφὼν, ῶνος, ὁ, a bridal chamber, *υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος*, sons of the bridal chamber, i. e. those who had charge of the bridal chamber, Mat. 9. 15. i. q. *οἱ φίλοι τοῦ νυμφίου*, Jno. 3. 29, *called by the Greeks, παρανύμφιοι*, cf. Judg. 14. 11.

Νῦν & νυνὶ, adv. now, i. e. at present, at this very time, Mar. 10. 30. Lu. 2. 29; 6. 21, 25; *ἀπὸ τοῦ νῦν*, from this time, henceforth, Lu. 1. 48; 5. 10; *ἕως τοῦ νῦν*, & *ἄχρις τοῦ νῦν*, until now, until this time, Mat. 24. 21. Mar. 13. 19; *ὁ, ἡ, τὸ νῦν*, *as an adj.* now existing, present, Ac. 22. 1. Ro. 3. 26; 8. 18. Gal. 4. 25; *τὸ νῦν*, v. *τὰ νῦν*, *simply*, now, Ac. 4. 29; 5. 38; 17. 38; *νῦν*, just now, lately, already, Jno. 11. 8; 14. 29. Ac. 7. 52; very soon, immediately, Jno. 12. 31; 13. 31; *with an imperative, merely a particle of affirmation, incitement,* &c. now, Jno. 2. 8. Ac. 7. 34; *with δὲ, νῦν δὲ*, v. *νυνὶ δὲ*, *in antithesis*, but now, now indeed, Lu. 16. 25; 19. 42, et al.

Νὺξ, νυκτὸς, ἡ, night, Mat. 2. 14; 28. 13. Jno. 3. 2; *trop.* a time which is unsuitable, unseasonable, inopportune, for doing any thing, *according to some*, death, Jno. 9. 4; *met.* a time of mental darkness, ignorance, and vice, Ro. 13. 12. 1 Th. 5. 5, et al.

Νύσσω, v. ττω, f. ξω, p.

νένυχα, a. 1. ἔνυξα, to prick, stab, pierce, Jno. 19. 34.

Νυστάζω, f. ξω, p. νενύσταχα, a. 1. ἐνύσταξα, (fr. νεύω, to nod) to slumber, to be drowsy, have the eyes heavy, Mat. 25. 5; *trop.* to slumber, *for* to delay, linger, 2 Pe. 2. 3.

Νυχθήμερον, ου, τὸ, (νὺξ & ἡμέρα) a day and night, twenty-four hours, 2 Co. 11. 25.

Νωθρὸς, ὰ, ὸν, (fr. νωθὴς, idem) slow, slothful, sluggish, He. 6. 12; slow, dull, heavy, He. 5. 11.

Νῶτος, ου, ὁ, the back *of men or animals*, Ro. 11. 10.

Ξ

Ξενία, ας ἡ, (fr. ξένος) pr. the state of being a guest or stranger; *then*, the reception of a guest or stranger, hospitality; a table spread for strangers; *in N. T.* a lodging, Ac. 28. 23.

Ξενίζω, f. ίσω, p. ἐξένικα, a. 1. ἐξένισα, (fr. same) to receive as a guest, entertain, *pass.* to be entertained as a guest, lodge or reside with, Ac. 10. 6, 18, 23, 32; 21. 16; 28. 7. He. 13. 2; to be strange, unheard of, surprising, Ac. 17. 20; *trop.* to surprise by any thing new and strange, *pass.* or *mid.* to think strange of, be surprised or amazed at any thing new or strange, 1 Pe. 4. 4, 12.

Ξενοδοχέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐξενοδόχησα, (ξένος & δοχὴ, fr. δέχομαι) to receive and entertain strangers, exercise hospitality, 1 Ti. 5. 10.

Ξένος, η, ον, strange, foreign, and ὁ ξένος, ου, a stranger, foreigner, Mat. 25. 35. Ac. 17. 18, 21, et al.; *trop.* alien, remote, not allied, Ep. 2. 12, 19. He. 13. 9; ὁ ξένος, a host, one who entertains strangers, Ro. 16. 23; *trop.* strange, i. e. new, unheard of, surprising, 1 Pe. 4. 12.

Ξέστης, ου, ὁ, (Lat. *sextus*, v. *sextarius*) a sextarius, a *Roman measure, containing about one pint and a half English; put for* a small measure or vessel, cup, pot, pitcher, &c. Mar. 7. 4, 8.

Ξηραίνω, f. ανῶ, p. ἐξήραγκα, a. 1. ἐξήρανα, to dry, make dry, dry up, *pass.* to be dried up, Mar. 5. 29. Re. 16. 12; to dry up, cause to wither, *pass.* to wither, Mat. 13. 6; 21. 19, 20. Lu. 8. 6; *pass.* to be dry, ripe, Re. 14. 15; *pass.* to pine away, be withered, wasted, tabid, Mar. 3. 1, 3; 9. 18, et al.: *from*

Ξηρὸς, ὰ, ὸν, dry, Lu. 23. 31; ἡ ξηρὰ, sc. γῆ, the dry land, land, Mat. 23. 15. He. 11. 29; withered, wasted, tabid, Mat. 12. 10, et al.

Ξύλινος, ίνη, ινον, wooden, of wood, made of wood, 2 Ti. 2. 20. Re. 9. 20: *from*

Ξύλον, ου, τὸ, wood, 1 Co. 3. 12. Re. 18. 12; *spoken of* the stocks, *or perhaps* wooden fetters, Ac. 16. 24; *of* a club, Mat. 26. 47, 55; *of* a post, cross, gibbet, Ac. 5. 30; 10. 39; 13. 29; a tree, Lu. 23. 31. Re. 2. 7, et al.

Ξυράω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐξύρησα, p. pass. ἐξύρημαι, (fr. ξυρὸς, a razor, fr. ξύω, v. ξέω, to scrape, shave) to cut off the hair, shear, shave, Ac. 21. 24. 1 Co. 11. 5, 6.

O

Ὁ, ἡ, τὸ, *as a demon. pron.* this, that; hic, hæc, hoc, Ac. 17. 28; ὁ μὲν—ὁ δὲ, that one—this one, the one—the other, Phi. 1. 16, 17. He. 7. 5, 6, 20, 21, 23, 24; one—another, *pl.* some—others, Mat. 13. 23; 22. 5, 6; ὁ μὲν—ἄλλος δὲ, v. ἕτερος δὲ, one—another, *pl.* some—others, Mat. 16. 14. Jno. 7. 12; ὃς μὲν—ὁ δὲ, one—another, Ro. 14. 2; ὁ δὲ, but he, Mat. 4. 4; 12. 48; οἱ δὲ, but others, *or*, some, Mat. 28. 17, et al.; *as the definite article*, the, *used generally as in*

English, Mat. 2. 5; 12. 35; 13. 25, 26. Jno. 1. 1, 4; *used also before proper names of persons, places, &c.* Mat. 4. 1. Jno. 3. 3, 4, 5; 12. 27; *prefixed by way of emphasis*, Jno. 18. 15. 1 Jno. 2. 8; *and also used before adjectives*, Mat. 3. 17. Ro. 1. 19; *possessive pronouns*, Mat. 13. 27. Jno. 7. 16; *participles*, Mat. 4. 3; 10. 20; *adverbs*, Mat. 11. 23. Ac. 13. 4, 25. Ro. 7. 22. Col. 3. 1, 2; *prepositions*, Mat. 6. 9; 21. 11. Ac. 4. 18; 13. 13. Ro. 12. 18. Ph. 2. 23; *the infinitive mood*, Mat. 13. 3. Ro. 1. 24; 2 Co. 7. 12; *and used for the vocative*, Mat. 27. 29, et al. freq. *For other usages see the Grammars and larger Lexicons.*

Ὀγδοήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, eighty, Lu. 2. 37; 16. 7; *from*

Ὄγδοος, η, ον, (fr. ὀκτὼ) the eighth, Lu. 1. 59. Ac. 7. 8, et al.

Ὄγκος, ου, ὁ, a tumour, swelling; *met.* pride, haughtiness; a weight, burden, impediment, He. 12. 1.

Ὅδε, ἥδε, τόδε, demon. pron. (ὁ, ἡ, τὸ & δὲ) this, that, he, she, it, hic, hæc, hoc, Lu. 10. 39; 16. 25. Ac. 15. 23, et al.; *put for* ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα, such and such, this or that, certain, Ja. 4. 13.

Ὁδεύω, f. εύσω, p. ὥδευκα, (fr. ὁδὸς) to pass along a road, journey, travel, Lu. 10. 33.

Ὁδηγέω, ῶ, f. ήσω, p. ὡδήγηκα, (ὁδὸς & ἡγέομαι) pr. to conduct along a road; to lead, guide, Mat. 15. 14. Lu. 6. 39. Re. 7. 17; *met.* to instruct, teach, Jno. 16. 13. Ac. 8. 31: *whence*

Ὁδηγὸς, οῦ, ὁ, a guide, leader, Ac. 1. 16; *met.* an instructor, teacher, Mat. 15. 14; 23. 16, 24. Ro. 2. 19.

Ὁδοιπορέω, ῶ, f. ήσω, (ὁδὸς & πείρω) to pass along a road, journey, travel, Ac. 10. 9: *whence*

Ὁδοιπορία, ας, ἡ, a journey, journeying, travel, Jno. 4. 6. 2 Co. 11. 26.

Ὁδὸς, οῦ, ἡ, a way, road, highway, &c. Mat. 2. 12; 7. 13, 14; 8. 28; 22. 9, 10; *with a genitive*, a way leading to, Mat. 4. 15; 10. 5; *meton.* a guide, leader of the way, Jno. 14. 6; way, journey, travel, being on the way, Mat. 10. 10; 15. 32. Lu. 2. 44; *met.* way, method, manner, mode, Lu. 1. 79. Ac. 2. 28; 16. 17; *fr. the Heb.* way or manner of life, conduct, actions, Ac. 13. 10. Ro 3. 17; 11. 33. Ja. 1. 8. 2 Pe. 2. 15. Jude 11; *fr. the Heb.* that mode of thinking, feeling, and acting which any one exhibits towards God, religion, doctrine, religious walk, Mat. 21. 32; 22. 16. Ac. 14. 16; 19. 9, 23, et al. freq.

Ὀδοὺς, ὀδόντος, ὁ, (i. e. ἐδοὺς, fr. ἔδω) a tooth, Mat. 5. 38; 8. 12, et al.

Ὀδυνάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, to be pained *either bodily or mentally*, be tormented, be greatly distressed or grieved, Lu. 2. 48; 16. 24, 25. Ac. 20. 38: *from*

Ὀδύνη, ης, ἡ, pain, distress *of body or mind*, sorrow, grief, Ro. 9. 2. 1 Ti. 6. 10.

Ὀδυρμὸς, οῦ, ὁ, (fr. ὀδύρομαι, to lament, bewail) bitter lamentation, wailing, Mat. 2. 18; *meton.* sorrow, mourning, 2 Co. 7.7.

Ὄζω, f. ὀζήσω, v. ὀζέσω, p. ὤζηκα, to smell, emit an odour; to have an offensive smell, stink, Jno. 11. 39.

Ὅθεν, adv. (ὃς) whence, Mat. 12. 44. Ac. 14. 26; thence where, where, Mat. 25. 24, 26; whence, whereby, 1 Jno. 2. 18; whence, wherefore, whereupon, Mat. 14. 7, et al.

Ὀθόνη, ης, ἡ, a piece of linen, a linen cloth, e. g. a sheet, sail, &c. Ac. 10. 11; 11. 5: *whence the dimin.*

Ὀθόνιον, ου, τὸ, a linen

cloth, swath, bandage, Lu. 24. 12, et al.

Οἰκεῖος, εία, εῖον, (fr. *οἶκος*) domestic, belonging to a family or household, Ep. 2. 19. 1 Ti. 5. 8; *met.* closely conjoined with another in any thing, an associate, Ga. 6. 10.

Οἰκέτης, ου, ὁ, one living in the same house with any one; *by impl.* a domestic servant, household slave, Lu. 16. 13. Ac. 10. 7. Ro. 14. 4. 1 Pe. 2. 18: *from*

Οἰκέω, ῶ, f. *ήσω,* p. *ᾤκηκα,* a. 1. *ᾤκησα,* (fr. *οἶκος*) to dwell in, inhabit, 1 Ti. 6. 16; *met. spoken of the divine Spirit,* Ro. 8. 9, 11. 1 Co. 3. 16, *and of sin,* &c. Ro. 7. 17, 18, 20; *by impl.* to live with, keep company with, cohabit, 1 Co. 7. 12, 13: *whence*

Οἴκημα, ατος, τὸ, an edifice, house; *in the Attic usage,* a prison, Ac. 12. 7.

Οἰκητήριον, ου, τὸ, a habitation, dwelling, abode, place where one dwells, Jude 6; *trop. spoken of the* body, 2 Co. 5. 2.

Οἰκία, ας, ἡ, (fr. *οἶκος*) a house, dwelling, Mat. 2. 11; 7. 24, 27; *οἱ ἐν* (v. *ἐκ*) *τῇ οἰκίᾳ,* those in (or, of) the house, i. e. the household, Mat. 5. 15. Ph. 4. 22; *trop. spoken of the* body, 2 Co. 5. 1; *meton.* the persons living in a house, a household, family, Mat. 10. 13; 12. 25; *meton.* goods, property, movables, furniture, means, Mat. 23. 14, et al. *whence*

Οἰκιακὸς, κὴ, κὸν, living in, or belonging to a house, a domestic, *pl.* those of one's household or family, domestics, Mat. 10. 25, 36.

Οἰκοδεσποτέω, ῶ, f. *ήσω,* p. *ᾠκοδεσπότηκα,* pr. to be master of a family; to have charge of, govern, or manage a household, superintend a family, 1 Ti. 5. 14: *from*

Οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, (*οἶκος* & *δεσπότης*) the master or head of a house or family, Mat. 10. 25; 13. 27, 52, et al.

Οἰκοδομέω, ῶ, f. *ήσω,* p. *ᾠκοδόμηκα,* a. 1. *ᾠκοδόμησα,* (*οἶκος* & *δομέω,* i. q. *δέμω*) to build, construct, erect, Mat. 7. 24, 26; 21. 33, 42; *like Heb.* בנה, to rebuild, renew, Mat. 23. 29; 26. 61; 27. 40. Lu. 11. 47, 48; *met.* to build up, found, establish, Mat. 16. 18. Ro. 15 20. Ga. 2. 18; to add to, augment, cause to increase, *pass.* to be augmented, increase, Ac. 9. 31; to cause to increase in piety, &c. cause to improve in the divine life, conduce to spiritual advantage, edify, *pass.* to increase in piety, &c. be edified, 1 Co. 8. 1; 10. 23; 14. 4, 17; to increase one's propensity *for any thing,* encourage, embolden, *pass.* to be encouraged, emboldened, 1 Co. 8. 10, et al.: *whence*

Οἰκοδομὴ, ῆς, ἡ, pr. the act of building; *met.* edification, improvement in piety, &c. advancement in the divine life, Ro. 14. 19; 15. 2; *meton.* what promotes edification and Christian improvement, 1 Co. 14. 3; an edifice, building, Mat. 24. 1. Mar. 13. 1, 2; *met.* the Christian church, whole body of Christians, 1 Co. 3. 9. Ep. 2. 21; a habitation, dwelling, 2 Co. 5. 1, et al.

Οἰκοδομία, ας, ἡ, pr. a building up; *met.* edification, spiritual advancement, Christian improvement, 1 Ti. 1. 4.

Οἰκοδόμος, ου, ὁ, a builder, architect, Ac. 4. 11, *in some MSS.*

Οἰκονομέω, ῶ, f. *ήσω,* p. *ᾠκονόμηκα,* (*οἶκος* & *νέμω*) to superintend domestic affairs; to manage the affairs of *any one,* be steward, Lu. 16. 2: *whence*

Οἰκονομία, ας, ἡ, management of any one's affairs, administration, stewardship, Lu. 16. 2, 3, 4; a charge or trust committed to

any one, 1 Co. 9. 17. Col. 1. 25; disposition of things, dispensation, method of operation, plan, scheme, Ep. 1. 10, and 1 Ti. 1. 4, *in the later editions;* manner, fashion, circumstances, peculiar character, ratio, Ep. 3. 2, and 9, in *the later editions.*

Οἰκονόμος, ου, ὁ, an overseer of one's affairs, manager, agent, steward, Lu. 12. 42; 16. 1, 3, 8. 1 Co. 4. 2; a minister, one to whom any thing is intrusted for the benefit of others, Ro. 16. 23. 1 Co. 4. 1. Tit. 1. 7. 1 Pe. 4. 10.

Οἶκος, ου, ὁ, a house, dwelling, home, Mat. 9. 6, 7. Mar. 2. 1, 11; 3. 20; place of abode, seat, site, Mat. 23. 38. Lu. 13. 35; *meton.* those who live together in a house, household, family, Lu. 10. 5; 11. 17; family, posterity, lineage, Lu. 1. 27, 69; 2. 4; *fr. the Heb.* a people, nation, Mat. 10. 6; 15. 24; the house *of God,* the temple, sanctuary, Mat. 21. 13. Mar. 2. 26; *meton.* the family of God, the church, 1 Ti. 3. 15, et al. freq.

Οἰκουμένη, ης, ἡ, (pr. fem. part. pass. of οἰκέω) *with* γῆ *understood,* the habitable earth, world, Mat. 24. 14. Ro. 10. 18. He. 1. 6, et al.; *spoken of particular parts of the habitable earth,* as Judea or Palestine, Lu. 2. 1; 4. 5, the Roman empire, Ac. 17. 6; 24. 5; *meton.* the inhabitants of the earth, the whole human race, mankind, Ac. 17. 31; 19. 27. Re. 3. 10.

Οἰκουργὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (οἶκος & ἔργον) one who attends to domestic affairs, Tit. 2. 5, *in some MSS. for*

Οἰκουρὸς, ὄ, ὁ, ἡ, (οἶκος & οὖρος, a keeper) pr. a keeper or guard of a house; *by impl.* a keeper at home, one who is of domestic habits.

Οἰκτείρω, f. οἰκτερῶ, & οἰκτειρήσω, (fr. οἶκτος, compassion) to compassionate, have compassion on, exercise grace or favour towards *any one,* Ro. 9. 15: *whence*

Οἰκτιρμὸς, οῦ, ὁ, compassion, mercy, i. e. kindness in relieving sorrow and want, Ph. 2. 1. Col. 3. 12; *genr.* favour, grace, benignity, mercy, Ro. 12. 1. 2 Co. 1. 3.

Οἰκτίρμων, ονος, ὁ, ἡ, compassionate, merciful, kind, beneficent, Lu. 6. 36. Ja. 5. 11.

Οἰνοπότης, ου, ὁ, (οἶνος & πίνω) given to wine, a wine-bibber, tippler, Mat. 11. 19. Lu. 7. 34.

Οἶνος, ου, ὁ, wine, Mat. 9. 17. Mar. 2. 22, et al.; *meton.* the vine and its clusters, Re. 6. 6; *met.* οἶνος τοῦ θυμοῦ, wine of fury, i. e. wine which inflames and renders infuriate, *with* τοῦ Θεοῦ, the divine judgments, the severest divine punishment, Re. 14. 10; 16. 19; 19. 15; *with* τῆς πορνείας, a philter, enchanted potion, inflaming to furious lust, or spiritual fornication or idolatry, Re. 14. 8; 18. 3; *so simply* οἶνος τῆς πορνείας, Re. 17. 2.

Οἰνοφλυγία, ας, ἡ, (οἶνος & φλύω, v. φλέζω, to be hot, boil) state of being heated with wine, excess of wine, a debauch with wine, drunkenness, 1 Pe. 4. 3.

Οἴομαι, contr. **οἶμαι,** f. οἰήσομαι, pres. imperat. οἴου, οἴεσθω, to think, suppose, imagine, Jno. 21. 25. Phil. 1. 16. Ja. 1. 7.

Οἷος, οἷα, οἷον, rel. pron. what, of what kind or sort, as, such as, Mat. 24. 21. Mar. 9. 3, et al.; as if, as though, or, it is possible, Ro. 9. 6.

Οἴω, *see* φέρω.

Ὀκνέω, ῶ, f. ήσω, p. ὤκνηκα, a. 1. ὤκνησα, (fr. ὄκνος, sloth) pr. to be slothful, indolent; to be slow, loth, delay, hesitate, Ac. 9. 38: *whence*

Ὀκνηρὸς, ά, όν, slow, slothful, indolent, idle, Mat. 25. 26. Ro. 12. 11; tedious, troublesome, grievous, Ph. 3. 1.

Ὀκταήμερος, ου, ὁ, ἡ, (ὀκτὼ & ἡμέρα) pr. continuing for eight days; on the eighth day, Ph. 3. 5.

Ὀκτὼ, οἱ, αἱ, τὰ, eight, Lu. 2. 21; 9. 28, et al.

Ὄλεθρος, ου, ὁ, (fr. ὀλέω, v. ὄλλυμι, to destroy) perdition, destruction, ruin, misery, 1 Co. 5. 5, et al.

Ὀλίγον, adv. pr. neut. of ὀλίγος) a little, Mar. 1. 19; 6. 31, et al.

Ὀλιγόπιστος, ου, ὁ, ἡ, (ὀλίγος & πίστις) of little faith, one whose faith is small and weak, and who does not place full confidence in *any* one, Mat. 6. 30; 8. 26, et al.

Ὀλίγος, η, ον, little, small, *in number*, &c. *pl.* few, Mat. 7. 14; 9. 37; 20. 16. Lu. 13. 23; δι' ὀλίγων, sc. λόγων, in a few words, briefly, 1 Pe. 5. 12; little *in time*, short, brief, Ac. 14. 28. Re. 12. 12; πρὸς ὀλίγον, sc. χρόνον, for a short time, for a little while, Ja. 4. 14; ἐν ὀλίγῳ, sc. χρόνῳ, in a little time, soon, shortly, Ac. 26. 28, 29; little small, light, &c. *in magnitude, amount*, &c. Lu. 7. 47. Ac. 12. 18; 15. 2; ἐν ὀλίγῳ, concisely, briefly, Ep. 3. 3, et al.

Ὀλιγόψυχος, ου, ὁ, ἡ, (ὀλίγος & ψυχή) feeble-minded, weak-minded, desponding, 1 Th. 5. 14.

Ὀλιγωρέω, ῶ, f. ήσω, (ὀλίγος & ὤρα, care) to neglect, regard slightly, make light of, despise, contemn, He. 12. 5.

Ὀλίγως, adv. (fr. ὀλίγος) scarcely, hardly, 2 Pe. 2. 18, *in later editions.*

Ὀλοθρευτὴς, οῦ, ὁ, a destroyer, 1 Co. 10. 10: *from*

Ὀλοθρεύω, f. εύσω, p. ὠλόθρευκα, (fr. ὄλεθρος) to destroy, cause to perish, He. 11. 28.

Ὁλοκαύτωμα, ατος, τὸ, (fr. ὁλοκαυτόω, to consume the whole victim, fr. ὅλος & καίω) a holocaust, whole burnt offering, Mar. 12. 33. He. 10. 6, 8.

Ὁλοκληρία, ας, ἡ, perfect soundness, Ac. 3. 16: *from*

Ὁλόκληρος, ου, ὁ, ἡ, (ὅλος & κλῆρος) pr. one who has all that falls to him by lot; *hence*, whole, having all its parts, sound, perfect, complete in every part; in N. T. the whole, entire, 1 Th. 5. 23; *morally*, perfect, faultless, blameless, Ja. 1. 4.

Ὀλολύζω, f. ξω, p. ὠλόλυχα, a. 1. ὠλόλυξα, to howl, yell, utter cries of distress, lament, bewail, Ja. 5. 1.

Ὅλος, η, ον, all, the whole of *any thing*, totus, Mar. 1. 22; 4. 23, 24, et al. freq.

Ὁλοτελὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ὅλος & τελέω) perfect, complete, all, the whole, 1 Th. 5. 23.

Ὄλυνθος, ου, ὁ, (fr. ὄλλυμαι, to perish) an unripe or unseasonable fig, i. e. *such as lying under the foliage, do not ripen at the usual season, but hang on the trees during winter, and are often gathered in January*, an early or winter fig, Re. 6. 23.

Ὅλως, adv. (fr. ὅλος) wholly, altogether, at all, *with* οὐ, v. μὴ, not at all, Mat. 5. 34; by all means, indeed, *others*, generally, every where, 1 Co. 5. 1; 6. 7; 15. 29.

Ὄμβρος, ου, ὁ, (ὁμοῦ ῥεῖν, to flow together) a violent shower, heavy rain, Lu. 12. 54.

Ὁμείρομαι, to covet, desire earnestly, have a strong affection for, 1 Th. 2. 8, *in some editions.*

Ὁμιλέω, ῶ, f. ήσω, p. ὡμίληκα, a. 1. ὡμίλησα, (fr. ὅμιλος) to be in company with, associate with; to converse with, talk with, Lu. 24. 14, 15. Ac. 20. 11; 24. 26.

Ὁμιλία, ας, ἡ, a meeting,

collection; intercourse, communication, conversation, discourse, 1 Co. 15. 33: *from*

"Ὅμιλος, ου, ὁ, (fr. ὁμοῦ) a multitude, company, crowd, Re. 18. 17, *in some editions.*

Ὀμίχλη, ης, ἡ, (fr. μίγω, to mix, with ο prefixed) a turbid state of the air, mist, fog; a dark cloud, 2 Pe. 2. 17, *in some copies.*

ˇὌμμα, ατος, τὸ, (fr. ὄπτομαι) pr. an object of sight; the instrument of sight, eye, Mar. 8. 23.

Ὀμνύω, v. ὄμνυμι, f. ὀμόσω, p. ὤμοκα, At. ὀμώμοκα, a. 1. ὤμοσα, to swear, take an oath, Mat. 26. 74. Mar. 14. 71; to swear by, *with* κατὰ, ἐν, *or* an accus. Mat. 5. 34, 36. He. 6. 13, 16. Ja. 5. 12; to promise with an oath, Mar. 6. 23. Ac. 2. 30; 7. 17, et al.

Ὁμοθυμαδὸν, adv. (ὁμὸς & θυμὸς) with one mind, with one accord, unanimously, Ac. 1. 14. Ro. 15. 6; together, at once, at the same time, Ac. 2. 1, 46; 4. 24, et al.

Ὁμοιάζω, f. άσω, p. ὡμοίακα, (fr. ὅμοιος) to be like, resemble, Mar. 14. 70.

Ὁμοιοπαθὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ὅμοιος & πάθος) being affected in the same way as another, subject to the same incidents, of like infirmities, obnoxious to the same frailties and evils, Ac. 14. 15. Ja. 5. 17.

"Ὅμοιος, οία, οιον, (fr. ὁμὸς, idem) like, similar, resembling, Mat. 11. 16; 13. 31, 33, 44, 45, 47, 52. Jno. 8. 55, et al. freq.; like, equal, of equal rank, authority, &c. Mat. 22. 39. Mar. 12. 31: *whence*

Ὁμοιότης, τητος, ἡ, likeness, similitude, He. 4. 15; 7. 15.

Ὁμοιόω, ῶ, f. ώσω, p. ὡμοίωκα, a. 1. ὡμοίωσα, to make like, cause to be like or resemble, assimilate; *pass.* to be made like, resemble, Mat. 6. 8; 13. 24; 18. 23; to liken, compare, Mat. 7. 24, 26; 11. 16, et al.: *whence*

Ὁμοίωμα, ατος, τὸ, pr. that which is conformed or assimilated; form, shape, figure, Re. 9. 7; likeness, resemblance, similitude, Ro. 1. 23; 5. 14; 6. 5; 8. 3. Ph. 2. 7.

Ὁμοίως, adv. (fr. ὅμοιος) like, likewise, in a similar manner, Mat. 22. 26; 27. 41. Mar. 4. 16, et al.

Ὁμοίωσις, εως, ἡ, (fr. ὁμοιόω) pr. assimilation; likeness, resemblance, image, form, Ja. 3. 9.

Ὁμολογέω, ῶ, f. ήσω, p. ὡμολόγηκα, a. 1. ὡμολόγησα, (ὁμὸς, like, & λόγος) to use the same language or words as another; *by impl.* to profess the same things as another, admit what another professes, Mat. 10. 32. Lu. 12. 8; *where others,* to profess, declare openly, acknowledge publicly, *as* Jno. 9. 22; 12. 42. Ac. 23. 8; to confess *sins,* 1 Jno. 1. 9; to assent to a request, promise, Mat. 14. 7; *fr. the Heb.* to praise, laud, celebrate publicly, He. 13. 15, et al.: *whence*

Ὁμολογία, ας, ἡ, assent, consent; a confession, profession, public declaration, 2 Co. 9. 13. 1 Ti. 6. 12, 13; *meton.* the thing professed, a covenant, *in the sense of* religion, He. 3. 1; 4. 14; 10. 23.

Ὁμολογουμένως, adv. confessedly, by the consent or confession of all, without controversy, 1 Ti. 3. 16.

Ὁμότεχνος, ου, ὁ, ἡ, (ὁμὸς, like, similar, & τέχνη) of the same trade or occupation, Ac. 18. 3.

Ὁμοῦ, adv. (fr. ὁμὸς) together, i. e. at the same time, Jno. 4. 36; 20. 4; in the same place, Jno. 21. 2.

Ὁμόφρων, ονος, ὁ, ἡ, (ὁμὸς & φρονέω, fr. φρὴν) of like mind, of the same mind, united, unanimous, thinking, feeling, and acting alike, 1 Pe. 3. 8.

Ὀμόω, *see* ὀμνύω.

*Ὅμως, conj. (fr. ὁμὸς) yet, nevertheless, even, Ga. 3. 15; *with μέντοι*, but nevertheless, but for all that, Jno. 12. 42; *put for ὁμῶς, cont. for ὁμοίως*, in like manner, so also, so likewise, 1 Co. 14. 7.

*Ὄναρ, τὸ, *indec.* a dream, Mat. 1. 20; 2. 12, 13, 19, 22; 27. 19.

Ὀνάριον, ίυ, τὸ, (dimin. of ὄνος) a young ass, an ass's colt, Jno. 12. 14.

Ὀνειδίζω, f. ίσω, p. ὠνείδικα, a. 1. ὠνείδισα, (fr. ὄνειδος) to censure, inveigh against, Mat. 11. 20. Mar. 16 14; to upbraid, reproach, Ja. 1. 5; to revile, scoff at, insult with opprobrious language, Mat. 5. 11, et al.: *whence*

Ὀνειδισμὸς, οῦ, ὁ, censure, invective, 1 Ti. 3. 7; reproach, reviling, contumely, Ro. 15. 3, et al.

*Ὄνειδος, εος, ους, τὸ, fame, reputation; *usually*, reproach, disgrace, Lu. 1. 25.

Ὀνίνημι, v. ὄνημι, v. ὀνάω, f. ὀνήσω, to help, profit, benefit; *mid.* ὀνίναμαι, a. 2. ὠνήμην & ὠνάμην, opt. ὀναίμην, to receive profit, pleasure, &c.; *with a gen.* to have joy of any one, i. e. to rejoice in, or on account of any one, Phile. 20.

Ὀνικὸς, ὴ, ὸν, (fr. ὄνος) asinine, of or pertaining to an ass, μύλος ὀνικὸς, a millstone turned by an ass, i. e. an upper millstone, Mat. 18. 6. Lu. 17. 2.

*Ὄνομα, ατος, τὸ, a name, i. e. the proper name *of a person*, &c. Mat. 1. 23, 25; 10. 2; 27. 32, 57; a celebrated name, reputation, celebrity, renown, Mar. 6. 14; a splendid name, lofty dignity, glory, Ep. 1. 21. Ph. 2. 9, 10. He. 1. 4; a name, character, *as described by* a name, Mat. 10. 41, 42; a person, *of which a name is the representative, whether divine, as of* God, the divine majesty, supreme divinity, Christ, the Holy Spirit, Mat. 6. 9; 21. 9; 28. 19. Mar. 9. 38; 16. 17; *or human*, Ac. 1. 15; 4. 7, 12. 1 Co. 1. 13; name, appearance, show, Re. 3. 1; a cause, reason, sake, Mar. 9. 41, et al. freq.: *whence*

Ὀνομάζω, f. άσω, p. ὠνόμακα, to name, call, denominate, *pass.* to be named, called, &c. Lu. 6. 13, 14. 1 Co. 5. 11. Ep. 3. 15; to call or use the name *of any one*, Ac. 19. 13; to name, mention, *pass.* to be named, mentioned, *or*, to be heard of, be known, *or, simply*, to be, exist, Ro. 15. 20. 1 Co. 5. 1. Ep. 1. 21; 5. 3; *fr. the Heb. with τὸ ὄνομα κυρίου*, to call upon, invoke the name of the Lord, i. e. to worship the Lord, 2 Ti. 2. 19.

*Ὄνος, ὐ, ὁ, ἡ, an ass, male or female, Mat. 21. 2, 5, 7, et al.

*Ὄντως, adv. (fr. ὤν, ὄντος, pres. part. of εἰμί) really, in truth, truly, certainly, Mar. 11. 32. Lu. 23. 47, et al.

*Ὄξος, εος, ὐς, τὸ, vinegar; sour wine, posca, i. e. *cheap, sour wine, which, being mixed with water, constituted the ordinary drink of the Roman soldiers; and was often mixed with bitter herbs*, &c. *to impart to it inebriating qualities, and thus given to condemned criminals in order to stupify them, and lessen their sufferings*, Mat. 27. 34, 48. Mar. 15. 36. Lu. 23. 36. Jno. 19. 29, 30: *from*

Ὀξὺς, εῖα, ὺ, sharp, keen, Re. 1. 16; 2. 12; 14. 14, 17, 18; 19. 15; swift, nimble, Ro. 3. 15.

Ὀπὴ, ῆς, ἡ, (fr. ὄπτομαι) a hole, aperture for light, window; a hole, opening, fissure in the earth, Ja. 3. 11; a hole, cavern, He. 11. 38.

*Ὄπισθεν, *adv. of place*, from behind, behind, after, at the back of, Mat. 9. 20; 15. 23, et al.: *from*

Ὀπίσω, *adv.* behind, after, at one's back, Mat. 4. 19. Lu. 7. 38. Re. 1. 10; τὰ ὀπίσω, the things which are behind, Phi. 3. 14;

ὀπίσω & εἰς τὰ ὀπίσω, back, backwards, Mat. 24. 18. Mar. 13. 16. Lu. 9. 62, et al.

Ὁπλίζω, f. ίσω, p. ὥπλικα, to arm, furnish with arms, &c.; equip; *mid.* to arm one's self, furnish one's self with *any thing*, equip one's self, 1 Pe. 4. 1: *from*

Ὅπλον, ου, τὸ, pl. τὰ ὅπλα, arms, armour, weapons, *whether offensive or defensive*, Jno. 18. 3. Ro. 13. 12. 2 Co. 10. 4; instruments, with which any thing is effected, Ro. 6. 13. 2 Co. 6. 7.

Ὁποῖος, οία, οῖον, (fr. ποῖος) what, of what sort or manner, 1 Co. 3. 13. Ga. 2. 6. 1 Th. 1. 9. Ja. 1. 24; *after* τοιοῦτος, as, Ac. 26. 29.

Ὁπότε, adv. (fr. πότε) when, Lu. 6. 3.

Ὅπου, adv. (fr. ποῦ) where, in which place, in what place, Mat. 6. 19, 20, 21. Re. 2. 13; whither, to what place, Jno. 8. 21; 14. 4; ὅπου ἂν, v. ἐὰν, wherever, in whatever place, Mat. 24. 28; whithersoever, Mat. 8. 19. Ja. 3. 4; *met.* where, in which thing, state, &c. Col. 3. 11; *as a conj.* when, whereas, since, 1 Co. 3. 3. 2 Pe. 2. 11, et al.

Ὀπτάνομαι, (fr. ὄπτομαι) to permit one's self to be seen, to be seen, appear, Ac. 1. 3: *whence*

Ὀπτασία, ας, ἡ, a vision, supernatural appearance, apparition, Lu. 1. 22; 24. 23. Ac. 26. 19. 2 Co. 12. 1.

Ὄπτομαι, f. ὄψομαι, a. 1. ὠψάμην, pass. a. 1. ὤφθην, f. 1. ὀφθήσομαι. (fr. obsol. ὄπτω, fr. ὄψ, v. ὤψ, the eye) to see, behold with the eyes; *pass.* to be seen, permit one's self to be seen, appear, Mat. 24. 30; 26. 64; 28. 7, 10. Mar. 14. 62; 16. 7, et al. freq.; to visit, come to see *any one*, Jno. 16. 22. He. 13. 23; to see to, look to, take care of, Mat. 27. 4, 24. Ac. 18. 15; *met.* to see, have experience, enjoy, partake of, participate in, Lu. 17. 22. Jno. 3. 36; to s[ee] *God, or the Lord*, enjoy his pr[e]sence, dwell with him, sc. *with t[he] highest degree of felicity*, Mat. 5. [8.] He. 12. 14; to perceive, understan[d,] comprehend, know, Ro. 15. 21. 1 Jno. 3. 2; to cause to know, mak[e] known, show, reveal, Ac. 26. 16.

Ὀπτὸς, ἡ, ὸν, (fr. ὀπτάω, to roast, &c.) dressed by fire, roasted, broiled, &c. Lu. 24. 42.

Ὀπώρα, ας, ἡ, autumn; *meton.* fruits which ripen in autumn, autumnal fruits, Re. 18. 14.

Ὅπως, (fr. πῶς) *adv.* how, in what way or manner, by what means, Mat. 22. 15. Lu. 24. 20; *conj.* that, so that, in order that, *and* ὅπως μὴ, that not, lest, Mat. 6. 2, 4, 5, 16, 18. Ac. 9. 2; with this result that, so that, and thus, Mat. 23. 35. Lu. 16. 26. Ac. 3. 19; *for* ὅτι, that, quod. Mat. 8. 34; 9. 38. Phil. 6, et al. freq.

Ὅραμα, ατος, τὸ, (fr. ὁράω) a thing seen, sight, appearance, Ac. 7. 31; a supernatural appearance, vision, Mat. 17. 9. Ac. 9. 10, 12, et al.

Ὅρασις, εως, ἡ, (fr. same) the sight; appearance, aspect, Re. 4. 3; a supernatural appearance, vision, Ac. 2. 17. Re. 9. 17.

Ὁρατὸς, ἡ, ὸν, visible, Col. 1. 16: *from*

Ὁράω, ῶ, f. άσω, imperf. At. ἑώραον, ἑώρων, p. ὥρακα, At. ἑώρακα, to see, behold, perceive, discern with the eyes, Lu. 1. 22. Jno. 6. 46; 8. 57; *met.* to see, take heed, beware, guard against, Mat. 9. 30; 16. 6; to see, take care, to cause *any thing to be done*, He. 8. 5; to see mentally, perceive, understand, comprehend, know, Jno. 1. 18. Ac. 8. 23. Col. 2. 18, et al. freq.

Ὀργὴ, ῆς, ἡ, anger, indignation, ire, wrath, Ep. 4. 31. Col. 3. 8; μετ' ὀργῆς, indignantly, Mar.

3. 5; *by impl.* punishment, i. e. the effect of anger or wrath, Mat. 3. 7. Lu. 3. 7; 21. 23. Ro. 13. 4, 5, et al.: *whence*

'Οργίζω, f. ίσω, to provoke to anger, irritate; *pass.* to be angry, indignant, enraged, Mat. 5. 22; 18. 34, et al.

'Οργίλος, η, ον, v. ȣ, ὁ, ἡ, prone to anger, irascible, passionate, Tit. 1. 7.

'Οργυιὰ, ᾶς, ἡ, the space which one can cover with his arms laterally extended, i. e. six feet, a fathom, Ac. 27. 28, bis: *from*

'Ορέγω, f. ξω, p. ὤρεχα, to extend, stretch out; *mid.* to stretch one's self forward in order to lay hold of *any thing, as it were,* i. e. *met.* to desire earnestly, long after, 1 Ti. 3. 1. He. 11. 16; *by impl.* to indulge in, be devoted to, 1 Ti. 6. 10.

Ορεινὸς, ἡ, ὸν, (fr. ὄρος) mountainous, hilly, Lu. 1. 39.

"Ορεξις, εως, ἡ, (fr. ὀρέγομαι) desire, longing; lust, concupiscence, Ro. 1. 27.

'Ορθοποδέω, ῶ, f. ήσω, (ὀρθὸς & ποὺς) to walk in a straight course; to walk uprightly, pursue a correct course of conduct, Ga. 2. 14.

'Ορθὸς, ἡ, ὸν, (fr. ὄρω, to excite) erect, upright, Ac. 14. 10; plain, level, straight, He. 12. 13.

'Ορθοτομέω, ῶ, f. ήσω, (ὀρθὸς & τέμνω) to cut straight or rightly, divide aright; *by impl.* to handle aright, pursue a proper course in the management or administration of *any thing,* 2 Ti. 2. 15.

'Ορθρίζω, f. ίσω, p. ὤρθρικα, a. 1. ὤρθρισα, (fr. ὄρθρος) to rise early in the morning, do any thing, or come to any one, early in the morning, i. e. *at day-break or twilight,* Lu. 21. 38.

'Ορθρινὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) of or belonging to the morning, morning, Re. 22. 16, *in the earlier editions.*

"Ορθριος, ία, ιον, early, matutinus, Lu. 24. 22: *from*

"Ορθρος, ȣ, ὁ, morning twilight, early dawn, day-break, Lu. 24. 1. Jno. 8. 2. Ac. 5. 21.

'Ορθῶς, adv. (fr. ὀρθὸς) recte, in a straight course; rightly, correctly, accurately, Mar. 7. 35 Lu. 7. 43, et al.

'Ορίζω, f. ίσω, pass. a. 1. ὡρίσθην, p. ὥρισμαι, (fr. ὅρος, a bound, limit) to bound, limit, define the limits or bounds *of any place or thing;* to determine, fix or assign definitely, mark out, ordain, appoint, constitute, decree, Lu. 22. 22. Ac. 2. 23; 10. 42, et al.

"Οριον, ου, τὸ, (fr. same) a limit, bound, border of a territory or country; pl. τὰ ὅρια, borders. *in the sense of* region, territory, district, Mat. 2. 16; 4. 13; 8. 34, et al.

'Ορκίζω, f. ίσω, p. ὥρκικα, a. 1. ὥρκισα, to exact an oath from *any one;* to obtest, adjure, conjure, Mar. 5. 7. Ac. 19. 13. 1 Th. 5. 27: *from*

"Ορκος, ȣ, ὁ, an oath, Mat. 14. 7, 9; 26. 72, et al.; *meton.* that which is promised with an oath, *perhaps,* a vow, Mat. 5. 33.

'Ορκωμοσία, ας, ἡ, (ὅρκος & ὄμνυμι) pr. the act of taking an oath; an oath, He. 7. 20, 21, 28.

'Ορμάω, ῶ, f. ήσω, p. ὥρμηκα, a. 1. ὥρμησα, to incite, impel; to rush forwards, move on impetuously, Mat. 8. 32. Mar. 5. 13. Lu. 8. 33, et al.: *from*

'Ορμὴ, ῆς, ἡ, (fr. ὄρω, to excite) impetus, impulse; impetuous motion, assault, violent attempt, Ac. 14. 5; *met.* impulse *of mind,* purpose, inclination, will, Ja. 3. 4.

"Ορμημα, ατος, τὸ, (fr. ὁρ-

μὴ) impetus, violent or impetuous motion, violence, Re. 18. 21.

῎Ορνεον, ου, τὸ, a bird, fowl, Re. 18. 2; 19. 17, 21: *pr. dimin. of*

῎Ορνις, ιθος, ὁ, ἡ, a bird, fowl; the domestic hen, Mat. 23. 37. Lu. 13. 34.

Ὀροθεσία, ας, ἡ, (ὄρος, a bound, limit, & τίθημι) pr. the act of fixing boundaries; a bound set, certain bound, fixed limit, Ac. 17. 26.

῎Ορος, εος, ους, τὸ, a mountain, hill, Mat. 5. 1, 14; 8. 1; 17. 20, et al.

Ὀρύσσω, v. **ττω,** f. **ξω,** p. ὤρυχα, a. 1. ὤρυξα, a. 2. ὤρυγον, to dig. excavate, Mat. 21. 33; 25. 18. Mar. 12. 1.

Ὀρφανὸς, ἡ, ὸν, v. **οῦ, ὁ, ἡ,** bereaved *of parents*, an orphan, Ja. 1. 27; bereaved, destitute, desolate, Jno. 14. 18.

Ὀρχέομαι, οῦμαι, f. **ήσομαι,** a. 1. ὠρχησάμην, (fr. ὀρχέω, to lift up *from the ground*) to dance, Mat. 11. 17, et al.

῞Ος, ἥ, ὅ, *rel. pron.* who, which, that, qui, quæ, quod, Jno. 5. 28; 6. 51. Ga. 3. 16; ὃς μὲν—ὃς δὲ, the one—the other, 2 Co. 2. 16; one—another, pl. some—other, Mat. 13. 8. Ac. 27. 44; ὃν μὲν—ὃν δὲ one—and another—and another, Mat. 21. 35; ὃς μὲν—ἄλλος δὲ, one—another, 1 Co. 12. 8; *neut.* ὅ, *put like the Lat.* quod, *at the beginning of a clause*, in that, in respect to this that, &c. Ro. 6. 10. Ga. 2. 20; *as a double relative*, what, that which, Jno. 13. 7, et al. freq.

Ὁσάκις, adv. (fr. ὅσος) as often as, and ὁσάκις ἂν, however often, as often as, 1 Co. 11. 25, 26. Re. 11. 6.

῞Οσγε, ἥγε, ὅγε, (ὃς & γὲ) who indeed, who forsooth, Ro. 8 32.

῞Οσιος, ία, ιον, pious, i. e. pure, incorrupt, holy, just towards God, *as* δίκαιος, is *just towards men*, sacredly performing all the duties of piety towards God, Ac. 2. 27; 13.35. 1 Ti.2. 8. Tit.1.8. He.7. 26; *spoken of God*, sacred, holy, inviolable, deserving of the most perfect and inviolable homage, Re. 15. 4; 16. 5; *fr. the Heb.* τὰ ὅσια, bounties, favours, mercies, kindnesses, Ac. 13. 34: *whence*

Ὁσιότης, τητος, ἡ, piety, sacred observance of all duties towards God, holiness; δικαιοσύνη *denoting* relative duties, Lu. 1. 75. Ep. 4. 24.

Ὁσίως, *adv.* piously, in a holy manner, 1 Th. 2. 10.

Ὀσμὴ, ῆς, ἡ, (fr. ὄζω) smell, odour, fragrant odour, Jno. 12. 3. Ep. 5. 2. Phi. 4. 18; *met.* 2 Co. 2. 14, 16.

῞Οσος, η, ον, (fr. ὅς) *as a correlative pron. answering to* τοσοῦτος, how great, how much, as great as, Mar. 7. 36. Jno. 6. 11. He. 1. 4; 8. 6; 10. 25; ἐφ' ὅσον, χρόνον, for how long a time, i. e. while, as long as, Ro. 7. 1; so ἐφ' ὅσον, sc. χρόνον, Mat. 9. 15; ὅσον χρόνον, how long, Mar. 2. 19; *neut.* ὅσον, *repeated*, ὅσον ὅσον, *used to give intensity to other qualifying words*, e. g. μικρὸν, the very least, a very very little while, He. 10. 37; ἐφ' ὅσον, in as much as, Mat. 25. 40, 45; καθ' ὅσον, by how much, so far as, He. 3. 3; or, in as much as, as, so, He. 7. 20; 9. 27; *pl.* ὅσα, so far as, as much as, Re. 1. 2; 18. 7; how great, how much, how many, what, Mar. 3. 8; 5. 19, 20; *as a relat. pron.* who, which, what; whoever, whatsoever, Ac. 9. 39; how many soever, as many as, i. e. all, all who, 2 Co. 1. 20. Ph. 3. 15. 1 Ti. 6. 1; ὅσος ἂν, v. ἐὰν, whosoever, whatsoever, Mat. 7. 12; 18. 18, et al. freq.

῞Οσπερ, ἥπερ, ὅπερ, (ὃς & περ) whosoever, whatsoever, Mat. 15. 6.

Ὀστέον, οῦν, έου, οῦ, τὸ, a bone, Mat. 23. 27. Lu. 24. 39. et al.

῞Οστις, ἥτις, ὅ,τι, gen. *οὗτινος, ἧστινος, οὗτινος,* rel. pron. (*ὅς* & *τις*,) whoever, whatever; whosoever, whatsoever, Mat. 5. 39, 41; 13. 12; 18. 4; *sometimes employed in assigning a reason,* who, which, i. e. as being one who, as being that which, ut qui, Mat. 7. 15. Ro. 16. 6, 7, 12; *as a simpl. rel.* who, which, that, Mat. 2. 6; 7. 15, 24; *put for οἷος,* qualis, as, 1 Co. 5. 1; *ἕως ὅτου, for οὗτινος,* sc. *χρόνου,* until, Lu. 13. 8; while, Mat. 5. 25, et al. freq.

᾿Οστράκινος, η, ον, (fr. *ὄστρακον,* a shell *of an oyster,* &c. *also,* an earthen vessel) earthen, of earthenware, made of burnt clay, 2 Co. 4. 7. 2 Ti. 2. 20.

῎Οσφρησις, εως, ἡ, (fr. *ὀσφραίνομαι,* to smell) the smell, the sense of smelling, 1 Co. 12. 17.

᾿Οσφὺς, ύος, ἡ, & pl. *αἱ ὀσφύες,* the loins, the lower region of the back, the hips, Mat. 3. 4. Mar. 1. 6, et al.

῞Οταν, conj. (*ὅτε* & *ἄν*) when, whenever, if ever, as often as, Mat. 5. 11: 6. 2. Mar. 3. 11. Re. 4. 9, et al. freq.; while, as long as, Jno. 9. 5.

῞Οτε, *adv.* when, at the time that, at what time, Mat. 7. 28; 9. 25. Lu. 13. 35, et al. freq.

῞Ο,τε, ἥτε, τό,τε, (the article *ὁ* & *τε,* so written to distinguish them from *ὅτε* & *τότε*) both, Ac. 5. 24; 17. 10; *by impl.* namely, to wit, Lu. 23. 12. Ac. 1. 13; even, etiam, Ro. 1. 26, et al.

῞Οτι, conj. (fr. *ὅστις*) that, Mat. 2. 16, 22, 23; 6. 5, 16; *often used pleonastically, in reciting another's words,* Mat. 9. 18. Lu. 19. 42. Ac. 5. 23; *used for διότι,* how? wherefore? why? Mar. 9. 11, 28; *as a causative,* that, for, because, Mat. 2. 18; 5. 3, 4, 5; 13. 13; because, seeing that, since, Lu. 23. 40. Ac. 1. 17. 1 Co. 3. 13, et al. freq.

῞Οτου, *see in ὅστις.*

Οὗ, adv. (pr. gen. of *ὅς*) *of place,* where, in what place, Mat. 2. 19; 18. 20; whither, to what place, Lu. 10. 1; 22. 10; 24. 28; *οὗ ἐὰν,* whithersoever, 1 Co. 16. 6; *of time,* when, at which or what time, He. 3. 9, et al.

Οὐ *before a consonant,* **οὐκ** *before a vowel with a lenis,* & **οὐχ** *with an aspirate, adv. of* negation, *denying absolutely and objectively,* not, no, Mat. 5. 37; 12. 43; 23. 37; *often with other negatives for the sake of emphasis,* Mat. 16. 22. Mar. 3. 27. Lu. 23. 53. Ac. 8. 39. 1 Co. 6. 10. Re. 18. 14; *prohibitive,* not, ne, Mat. 5. 21, 27; *interrogative,* not? is it not? nonne? Mat. 6. 26, 30; 7. 3. 22. 1 Co. 11. 22; *pleonastic after verbs of denying,* 1 Jno. 2. 22, et al. freq.

Οὐὰ, *interj.* ah! aha! *expressive of insult and derision,* Mar. 15. 29.

Οὐαὶ, *interj.* wo! alas! Mat. 11. 21; 18. 7; 23. 13—16, et al.; *ἡ οὐαὶ, subs.* a woe, calamity, Re. 9. 12; 11. 14.

Οὐδαμῶς, adv. (fr. *οὐδαμὸς,* no one) by no means, Mat. 2. 6.

Οὐδὲ, adv. or conj. (*οὐ* & *δὲ*) neither, nor, and not, also not, Mat. 5. 15; 6. 15, 20, 26, 28; not even, Mat 6. 29; 8. 10; *interrogative,* nonne? is it not? not so much as? Mat. 12. 10, et al. freq.

Οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδὲν, (*οὐδὲ* & *εἷς*) not one, no one, none, nothing, Mat. 5. 13; 6. 24; 19. 17; *put for,* almost none, very few, almost nothing, Jno. 3. 32. 1 Co. 4. 4; *met. οὐδὲν,* nothing, i. e. of no account, unimportant, vain, empty, trivial, vile, Jno. 8. 54. Ac. 21. 24; in no way, in no respect, Ac. 25. 10; *εἰς οὐδὲν γίνεσθαι,* to come to nought, Ac. 5. 36; *joined with other negatives, so as to strengthen the negation,* Mar. 3. 27; 5. 37; 16. 8. Lu. 4. 2, et al. freq.

μάω) impetus, violent or impetuous motion, violence, Re. 18. 21.

Ὄρνεον, ου, τὸ, a bird, fowl, Re. 18. 2; 19. 17, 21: *pr. dimin. of*

Ὄρνις, ιθος, ὁ, ἡ, a bird, fowl; the domestic hen, Mat. 23. 37. Lu. 13. 34.

Ὁροθεσία, ας, ἡ, (ὅρος, a bound, limit, & τίθημι) pr. the act of fixing boundaries; a bound set, certain bound, fixed limit, Ac. 17. 26.

Ὄρος, εος, ους, τὸ, a mountain, hill, Mat. 5. 1, 14; 8. 1; 17. 20, et al.

Ὀρύσσω, v. ττω, f. ξω, p. ὤρυχα, a. 1. ὤρυξα, a. 2. ὤρυγον, to dig, excavate, Mat. 21. 33; 25. 18. Mar. 12. 1.

Ὀρφανὸς, ἡ, ὸν, v. οῦ, ὁ, ἡ, bereaved *of parents*, an orphan, Ja. 1. 27; bereaved, destitute, desolate, Jno. 14. 18.

Ὀρχέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, a. 1. ὠρχησάμην, (fr. ὄρχος, to lift up *from the ground*) to dance, Mat. 11. 17, et al.

Ὅς, ἥ, ὅ, *rel. pron.* who, which, that, qui, quæ, quod, Jno. 5. 28; 6. 51. Ga. 3. 16; ὃς μὲν—ὃς δὲ, the one—the other, 2 Co. 2. 16; one—another, pl. some—other, Mat. 13. 8. Ac. 27. 44; ὃν μὲν—ὃν δὲ one—and another—and another, Mat. 21. 35; ὃς μὲν—ἄλλος δὲ, one—another, 1 Co. 12. 8; *neut.* ὅ, *put like the Lat.* quod, *at the beginning of a clause*, in that, in respect to this that, &c. Ro. 6. 10. Ga. 2. 20; *as a double relative*, what, that which, Jno. 13. 7, et al. freq.

Ὁσάκις, adv. (fr. ὅσος) as often as, and ὁσάκις ἂν, however often, as often as, 1 Co. 11. 25, 26. Re. 11. 6.

Ὅσγε, ἥγε, ὅγε, (ὅς & γὲ) who indeed, who forsooth, Ro. 8 32.

Ὅσιος, ία, ιον, pious, i. e. pure, incorrupt, holy, just towards God, *as* δίκαιος, is *just towards men*, sacredly performing all the duties of piety towards God, Ac. 2. 27; 13.35. 1 Ti. 2. 8. Tit. 1.8. He. 7. 26; *spoken of God*, sacred, holy, inviolable, deserving of the most perfect and inviolable homage, Re. 15. 4; 16. 5; *fr. the Heb.* τὰ ὅσια, bounties, favours, mercies, kindnesses, Ac. 13. 34: *whence*

Ὁσιότης, τητος, ἡ, piety, sacred observance of all duties towards God, holiness; δικαιοσύνη *denoting* relative duties, Lu. 1. 75. Ep. 4. 24.

Ὁσίως, *adv.* piously, in a holy manner, 1 Th. 2. 10.

Ὀσμὴ, ῆς, ἡ, (fr. ὄζω) smell, odour, fragrant odour, Jno. 12. 3. Ep. 5. 2. Phi. 4. 18; *met.* 2 Co. 2. 14, 16.

Ὅσος, η, ον, (fr. ὅς) *as a correlative pron. answering to* τοσοῦτος, how great, how much, as great as, Mar. 7. 36. Jno. 6. 11. He. 1. 4; 8. 6; 10 25; ἐφ' ὅσον χρόνον, for how long a time, i. e. while, as long as, Ro. 7. 1; *so* ἐφ' ὅσον, sc. χρόνον, Mat. 9. 15; ὅσον χρόνον, how long, Mar. 2. 19; *neut.* ὅσον, *repeated*, ὅσον ὅσον, *used to give intensity to other qualifying words, e. g.* μικρὸν, the very least, a very very little while, He. 10. 37; ἐφ' ὅσον, in as much as, Mat. 25. 40, 45; καθ' ὅσον, by how much, so far as, He. 3. 3; *or*, in as much as, as, so, He. 7. 20; 9. 27; *pl.* ὅσα, so far as, as much as, Re. 1. 2; 18. 7; how great, how much, how many, what, Mar. 3. 8; 5. 19, 20; *as a relat. pron.* who, which, what: whoever, whatsoever, Ac. 9. 39; how many soever, as many as, i. e. all, all who, 2 Co. 1. 20. Ph. 3. 15. 1 Ti. 6. 1; ὅσος ἂν, v. ἐὰν, whosoever, whatsoever, Mat. 7. 12; 18. 18, et al. freq.

Ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, (ὅς & περ) whosoever, whatsoever, Mat. 15. 6.

Ὀστέον, οῦν, έου, οῦ, τὸ, a bone, Mat. 23. 27. Lu. 24. 39, et al.

Ὅστις, ἥτις, ὅ,τι, gen. *οὗτινος, ἧστινος, οὗτινος*, rel. pron. (*ὅς* & *τις*,) whoever, whatever; whosoever, whatsoever, Mat. 5. 39, 41; 13. 12; 18. 4; *sometimes employed in assigning a reason*, who, which, i. e. as being one who, as being that which, ut qui, Mat. 7. 15. Ro. 16. 6, 7, 12; *as a simpl. rel.* who, which, that, Mat. 2. 6; 7. 15, 24; *put for οἷος*, qualis, as, 1 Co. 5. 1; *ἕως ὅτου*, *for οὗτινος*, sc. *χρόνου*, until, Lu. 13. 8; while, Mat. 5. 25, et al. freq.

Ὀστράκινος, η, ον, (fr. *ὄστρακον*, a shell *of an oyster*, &c. *also*, an earthen vessel) earthen, of earthenware, made of burnt clay, 2 Co. 4. 7. 2 Ti. 2. 20.

Ὄσφρησις, εως, ἡ, (fr. *ὀσφραίνομαι*, to smell) the smell, the sense of smelling, 1 Co. 12. 17.

Ὀσφὺς, ύος, ἡ, & pl. *αἱ ὀσφύες*, the loins, the lower region of the back, the hips, Mat. 3. 4. Mar. 1. 6, et al.

Ὅταν, conj. (*ὅτε* & *ἄν*) when, whenever, if ever, as often as, Mat. 5. 11: 6. 2. Mar. 3. 11. Re. 4. 9, et al. freq.; while, as long as, Jno. 9. 5.

Ὅτε, *adv.* when, at the time that, at what time, Mat. 7. 28; 9. 25. Lu. 13. 35, et al. freq.

Ὅ,τε, ἥτε, τό,τε, (the article *ὁ* & *τε*, so written to distinguish them from *ὅτε* & *τότε*) both, Ac. 5. 24; 17. 10; *by impl.* namely, to wit, Lu. 23. 12. Ac. 1. 13; even, etiam, Ro. 1. 26, et al.

Ὅτι, conj. (fr. *ὅστις*) that, Mat. 2. 16, 22, 23; 6. 5, 16; *often used pleonastically, in reciting another's words*, Mat. 9. 18. Lu. 19. 42. Ac. 5 23; *used for διότι*, how? wherefore? why? Mar. 9. 11, 28; *as a causative*, that, for, because, Mat. 2. 18; 5. 3, 4, 5; 13. 13; because, seeing that, since, Lu. 23. 40. Ac. 1. 17. 1 Co. 3. 13, et al. freq.

Ὅτου, *see in ὅστις.*

Οὗ, adv. (pr. gen. of *ὅς*) *of place*, where, in what place, Mat. 2. 19; 18. 20; whither, to what place, Lu. 10. 1; 22. 10; 24. 28; *οὗ ἐὰν*, whithersoever, 1 Co. 16. 6; *of time*, when, at which or what time, He. 3. 9, et al.

Οὐ *before a consonant, οὐκ before a vowel with a lenis, & οὐχ with an aspirate, adv. of negation, denying absolutely and objectively*, not, no, Mat. 5. 37; 12. 43; 23. 37; *often with other negatives for the sake of emphasis*, Mat. 16. 22. Mar. 3. 27. Lu. 23. 53. Ac. 8. 39. 1 Co. 6 10. Re. 18. 14; *prohibitive*, not, ne, Mat. 5. 21, 27; *interrogative*, not? is it not? nonne? Mat. 6 26, 30; 7. 3. 22. 1 Co. 11. 22; *pleonastic after verbs of denying*, 1 Jno. 2. 22, et al. freq.

Οὐὰ, *interj.* ah! aha! *expressive of insult and derision*, Mar. 15. 29.

Οὐαὶ, *interj.* wo! alas! Mat. 11. 21; 18. 7; 23. 13—16, et al.; *ἡ οὐαί*, *subs.* a woe, calamity, Re. 9. 12; 11. 14.

Οὐδαμῶς, adv. (fr. *οὐδαμός*, no one) by no means, Mat. 2. 6.

Οὐδὲ, adv. or conj. (*οὐ* & *δὲ*) neither, nor, and not, also not, Mat. 5. 15; 6. 15, 20, 26, 28; not even, Mat 6. 29; 8. 10; *interrogative*, nonne? is it not? not so much as? Mat. 12. 10, et al. freq.

Οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδὲν, (*οὐδὲ* & *εἷς*) not one, no one, none, nothing, Mat. 5. 13; 6. 24; 19. 17; *put for*, almost none, very few, almost nothing, Jno. 3. 32. 1 Co. 4. 4; *met. οὐδὲν*, nothing, i. e. of no account, unimportant, vain, empty, trivial, vile, Jno. 8. 54. Ac. 21. 24; in no way, in no respect, Ac. 25. 10; *εἰς οὐδὲν γίνεσθαι*, to come to nought, Ac. 5. 36; *joined with other negatives, so as to strengthen the negation*, Mar. 3. 27; 5. 37; 16. 8. Lu. 4. 2, et al. freq.

Οὐδέποτε, adv. (οὐδὲ & ποτὲ) never, Mat. 7. 23; 21. 16, 42, et al. freq.

Οὐδέπω, adv. (οὐδὲ & πω, yet) not yet, never yet, never, Lu. 23. 53. Jno. 7. 39, et al.

Οὐθεὶς, οὐθεμία, οὐθὲν, (οὔτε & εἷς) not one, no one, nothing; οὐθὲν, nothing, of no value or worth, 1 Co. 13. 2, *in some MSS. and editions.*

Οὐκ, *see* οὐ.

Οὐκέτι, adv. (οὐκ & ἔτι) no longer, no more, Mat. 22. 46, et al.

Οὐκοῦν, (οὐκ & οὖν) *a particle denoting interrogation of inference*, not therefore? is it not then? Jno. 18. 37.

Οὖν, *conj.* therefore, then, consequently, Mat. 1. 7; 3. 8, 10; 5. 23; 6. 8, 9. 31; 7. 11; now, but, Mat. 12. 12; *as a particle of transition from one part of a subject to another*, therefore, then, moreover, &c. Mat. 10. 32; 17. 10. Lu. 20. 44; 22. 36; *used in repetitions after a parenthesis*, therefore, then, I say then, Jno. 18. 24; 19. 24. 1 Co. 8. 4, et al. freq.

Οὔπω, adv. (οὐ & πω) not yet, Mat. 15. 17; 16. 9; 24. 6. Jno. 2. 4, et al.

Οὐρὰ, ᾶς, ἡ, a tail, Re. 9. 10, 19; 12. 4.

Οὐράνιος, ία, ιον, v. ίυ, ὁ, ἡ, (fr. οὐρανὸς) heavenly, celestial, Mat. 6. 14, 26, 32; 15. 13, et al.

Οὐρανόθεν, *adv.* from heaven, Ac. 14. 17; 26. 13: *from*

Οὐρανὸς, οῦ, ὁ, & pl. οὐρανοὶ, ῶν, οἱ, heaven, the heavens, i. e. *genr.* including the visible heavens and all their phenomena, Ac. 2. 5. He. 1. 10. 2 Pe. 3. 5, 7; *met.* power, dignity, pre-eminence, Mat. 11. 23. Lu. 10. 15. Re. 18. 5; *spoken of* the space beneath the whole visible expanse of the firmament, the air, atmosphere, *in which the clouds and tempests gather, the birds fly*, &c. Mat. 6. 26; 16. 1, 2, 3; 24. 29, 31; *of* the apparent concave hemisphere, the firmament; *in which the sun, moon and stars are fixed*, Mat. 24. 29. Ac. 7. 42, 56. He. 11. 12; *of* the regions above the visible firmament, as being the peculiar seat and abode of God, of angels, of glorified spirits, &c. Mat. 5. 34, 45, 48; 6. 1, 9, 10; 12. 50. Jno. 3. 13, 31; 6. 32, 38, 41, 42, 50, 51, 58; *in the manner of the later of the Hebrews, put for* Θεὸς, God, Mat. 19. 23; 21. 25. Lu. 20. 4, 5. Jno. 3. 27, et al. freq.

Οὖς, ὠτὸς, τὸ, the ear, Mat. 10. 27. Mar. 7. 33. Lu. 22. 50. Ac. 7. 57; *trop. fr. the Heb. put for* a person, Mat. 13. 16. Ac. 11. 22. 1 Co. 2. 9; *met.* the ear of the mind, i. e. the faculty of understanding and attentively considering, Mat. 11. 15; 13. 9, 15, 43, et al.

Οὐσία, ας, ἡ, (fr. ὤν, οὖσα, ὄν, part. of εἰμὶ) substance, essence; substance, property, wealth, goods, fortune, Lu. 15. 12, 13.

Οὔτε, conj. (οὐ & τε) neither, nor, Lu. 20. 36; οὔτε—οὔτε, v. οὐδὲ—οὔτε, neither—nor, Lu. 20. 35; Ga. 1. 12; not even, Mat. 5. 3. Lu. 12, 26, et al.

Οὗτος, αὕτη, τοῦτο, demons. pron. (ὁ, ἡ, τὸ & αὐτὸς, ἡ, ὁ) this, this person or thing, hic, hæc, hoc, Mat. 3. 3, 9, 17; 8. 9; 10. 2; 24. 34; *used pleonastically by way of emphasis*, Mat. 5. 19; 10. 22; *spoken of persons by way of contempt*, this fellow, Mat. 13. 55; 27. 47; αὐτὸ τοῦτο, this very thing, this same thing, 2 Co. 2. 3; 7. 11; εἰς αὐτὸ τοῦτο, *and elliptically*, αὐτὸ τοῦτο; for this same purpose, on this account, Ep. 6. 18, 22. 2 Pe. 1. 5; καὶ οὗτος, and this one indeed, and this one moreover, Lu. 7. 12; 16. 1; this also, Lu. 20. 3. 2 Ti. 3. 8; *emphatically and in a kind of adverbial sense*, and this to, and all this, and in addition to this, Ro. 13. 11. 1 Co. 6

6, 8; *τȣ̃το μὲν—τȣ̃το δὲ*, partly—partly, He. 10. 33; i. q. *τοῖος*, v. *τοιȣ̃τος*, such, qualis, Lu. 9. 48. Jno. 4. 15; 7. 4, et al. freq.: *whence*

Οὕτω, & *οὕτως before a vowel, adv.* so, thus, in this way, in like manner, Mat. 1. 18; 2 5; 5.16; *ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως*, one so, and another so, i. e. one in one way, and another in another, 1 Co. 7. 7, 26, 40; 9. 14; *preceded or sometimes followed by words to which it has a relative sense*, e. g. *ὡς, ὥσπερ, καθὼς*, &c. however, or in what way—so, as—so, &c. Mat. 7. 12; 12. 40; 24. 27, 37; *at or near the close of a sentence, it is sometimes pleonastically inserted as an intensive*, Jno. 4. 6. Ac. 20. 11; 27. 17; *joined with verbs and adjectives for the sake of intensity*, Mar. 2. 7; 4. 40; 15. 39; *in interrogations*, is it so? &c. Mat. 26. 40. Mar. 7. 18, et al. freq.

Οὐχ, *see in οὐ.*

Οὐχὶ. adv. (fr. *οὐ*) not, Jno. 13. 10, 11; *when followed by ἀλλὰ*, nay, not so, by no means, Lu. 1. 60; 12. 51; *in negative interrogations*, is it not? has not? shall not? &c. Mat. 5. 46, 47; 6. 25, et al. freq.

Ὀφειλέτης, ου, ὁ, (fr. *ὀφείλω*) a debtor, one who owes another, Mat. 18. 24; *met.* one who is in any way bound, or under obligation to perform any duty towards another, Ro. 1. 14; 8. 12; 15. 27. Ga. 5. 3; *fr. the Chald.* one who fails in duty towards any one, a delinquent, offender, and *by impl.* a wicked person, sinner, Mat. 6. 12. Lu. 13. 4, cf. v. 2.

Ὀφειλὴ, ῆς, ἡ, (fr. same) a debt, Mat. 18. 32; *met.* a duty, due, officium, Ro. 13. 7. 1 Co. 7. 3.

Ὀφείλημα, ατος, τὸ, pr. what one has lent; a debt, what is justly due *to any one*, Ro. 4. 4; *fr. the Chald.* a delinquency, offence, fault, sin, Mat. 6. 12: cf. v. 14. Lu. 11. 4: *from*

Ὀφείλω, f. ήσω, p. ὠφείληκα, a. 2. *ὤφελον*, Ion. *ὄφελον*, to owe, be indebted, Mat. 18. 28, 30, 34; *met.* to be bound to the performance of some duty, be obliged, be under obligation, I ought, &c. Mat. 23. 16, 18. Lu. 17. 10; *spoken of what the circumstances of time, person, &c. render proper;* to be proper, I ought, 1 Co. 7. 36. 2 Co. 12. 11. He. 5. 12; *of what is required by the nature of things*, &c. to be requisite, necessary, 1 Co. 5. 10. He. 2. 17; 5. 3; *of what is proper*, &c. I ought, I must, I may, to be allowed, Ac. 17. 29. 1 Co. 11. 7, et al.; *fr. the Chald.* to be delinquent, be in fault towards, to injure, Lu. 11. 4.

Ὄφελον, (pr. a. 2. Ion. of *ὀφείλω*) *as an interj.* I wish! O that! would that! 1 Co. 4. 8. Ga. 5. 12, et al.

Ὄφελος, εος, ȣς, τὸ, (fr. *ὀφέλλω*, to heap up, increase, profit) profit, utility, advantage, 1 Co. 15. 32, et al.

Ὀφθαλμοδουλεία, ας, ἡ, (*ὀφθαλμὸς* & *δουλεία*) eye-service, i. e. service rendered only while under inspection, Ep. 6. 6. Col. 3. 22.

Ὀφθαλμὸς, ȣ, ὁ, (fr. *ὄπτομαι*) an eye, Mat. 5. 29, 38; 6. 23; 7. 3, 5; *εἶναι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τινος*, to appear to any one, seem, Mat. 21. 42; *εἶναι ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν τινος*, to be before the eyes of any one, be regarded, Ro. 3. 18; *τιθέναι v. ἔχειν τȣ̀ς ὀφθαλμὸς ἐπί τινα*, to direct the eyes upon any one, look graciously upon, 1 Pe. 3. 12; *ὀφθαλμὸς πονηρὸς*, an evil eye, i. e. an envious eye, envy, Mat. 20. 15. Mar. 7. 22; *fr. the Heb. put for* the whole person, Mat. 13. 16. Lu. 2. 30; 10. 23; *met.* the intellectual eye, the power of perceiving and understanding, perception, understanding, Mat. 13. 15. Mar. 8. 18. Jno. 12. 40. Ac. 26. 18, et al. freq.

Ὄφις, εως, ὁ, a serpent,

Mat. 7. 10; 10. 16; an artificial serpent, Jno. 3. 14; *spoken of* the devil or Satan, Re. 12. 9, 14, 15; 20. 2; *met. put for* an insidious, wicked man, who assumes the appearance of piety and probity, Mat. 23. 33, et al.

Ὀφρῦς, ύος, ἡ, a brow, eye-brow; *trop.* the brow of a mountain, edge of a precipice, Lu. 4. 29.

Ὀχετὸς, ῦ, ὁ, (fr. ὀχέω, to carry, convey) a canal, aqueduct; a common sewer, sink, Mar. 7. 19, *in some MSS.*

Ὀχλέω, ῶ, f. ήσω, p. ὤχληκα, (fr. ὄχλος) to disturb, vex, trouble, afflict, Lu. 6. 18. Ac. 5. 16.

Ὀχλοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ὄχλος & ποιέω) to collect a crowd or mob, create or excite a tumult, Ac. 17. 5.

"Οχλος, ου, ὁ, a crowd, a confused multitude of people, Mat. 4. 25; 5. 1; 7. 28; *spc.* the common people, vulgar herd, plebs, Jno. 7. 49, col. v. 48; a multitude, great number, Lu. 5. 29; 6. 17. Ac. 1. 15; *by impl.* a mob, tumult, uproar, Lu. 22. 6. Ac. 24. 18, et al.

Ὀχύρωμα, ατος, τὸ, (fr. ὀχυρόω, to fortify, fr. ὀχυρὸς, strong) a strong-hold, fortification; *met. spoken of* that which opposes itself like a bulwark against any thing, 2 Co. 10. 4.

Ὀψάριον, ίου, τὸ, (dimin. of ὄψον, any thing eaten with bread, as flesh, fish, &c.) a little fish, Jno. 6. 9, 11; 21. 9, 10, 13.

Ὀψὲ, adv. late, *viz. put for* the first watch, at evening, Mar. 11. 19; 13. 35; ὀψὲ σαββάτων, late in the sabbath, i. e. after or at the end of the sabbath, Mat. 28. 1: *whence*

"Οψιμος, ου, ὁ, ἡ, late, lat-ter, Ja. 5. 7.

"Οψιος, ία, ιον, late, Mar. 11. 11; ἡ ὀψία, sc. ὥρα, evening, *two of which were reckoned by the Hebrews; one from the ninth hour,* (3 *o'clock*) *until sunset,* Mat. 8. 16; 14. 15; *and the other, from sunset until dark,* Mat. 14. 23; 16. 2, et al.: cf. Ex. 30. 8. Le. 23. 5.

"Οψις, εως, ἡ, (fr. ὄπτομαι) the sight; the face, visage, countenance, Jno. 11. 44. Re. 1. 16; external appearance, Jno. 7. 24.

Ὀψώνιον, ίυ, τὸ, (ὄψον & ὠνέομαι) pr. what is bought to be eaten with bread; a stipend or pay *of soldiers, which was at first paid in grain, meat, and fruit,* Lu. 3. 14. 1 Co. 9. 7; *trop.* wages *of any kind,* 2 Co. 11. 8; reward, recompense, i. e. fruit, consequence, Ro. 6. 23.

Π

Παγιδεύω, f. εύσω, p. πεπα-γίδευκα, to ensnare, entrap; *met.* to involve in difficulty, Mat. 22. 15: *from*

Παγὶς, ίδος, ἡ, (fr. πήγνυμι) a snare, trap, gin, Lu. 21. 35; *met.* artifice, stratagem, device, wile, of Satan, 1 Ti. 3. 7; 6. 9. 2 Ti. 2. 26; *met.* cause of evil, source of destruction, Ro. 11. 9.

Πάγος, ου, ὁ, (fr. same) a hill; Ἄρειος πάγος, Areopagus, the hill of Mars; *and meton.* the supreme tribunal of justice among the Athenians, *which sat on that hill,* Ac. 17. 19, 22.

Πάθημα, ατος, τὸ, (fr. πάσχω) that which one suffers; suffering, i. e. evil endured, affliction, calamity, distress, Ro. 8. 18. 2 Co. 1. 5, 6, 7. Ph. 3. 10, et al.; that which affects the mind, i. e. affection of mind, feeling, emotion, passion, Ro. 7. 5. Ga. 5. 24.

Παθητὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (fr. same) passible, capable of suffering, liable to suffer; in N. T. destined to suffer, who must needs suffer, Ac. 26. 23.

Πάθος, εος, ους, τὸ, (fr. same) suffering, evil endured; affection of

mind, emotion, passion; *and spc.* lust, concupiscence, Ro. 1. 26.

Παιδαγωγός, οῦ, ὁ, (παῖς & ἀγωγός, a leader, fr. ἄγω) a pedagogue, i. e. pr. *a person, usually a slave or freedman, to whom the care of the boys of a family was committed, who trained them up and formed their manners, attended them at their play, led them to and from the public school, and when they were grown up became their companions, noted for their imperiousness and severity;* in N. T. a director, governor, instructor, leader, 1 Co. 4. 15; *trop. spoken of* the Mosaic law, Ga. 3. 24, 25.

Παιδάριον, ίου, τό, (dimin. of παῖς) a little boy, child; a boy, lad, Mat. 11. 16. Jno. 6. 9.

Παιδεία, ας, ἡ, (fr. παιδεύω) education, training up, nurture *of children,* Ep. 6. 4; instruction, 2 Ti. 3. 16; discipline, correction, chastisement, He. 12. 5, 7, 8, 11.

Παιδευτής, οῦ, ὁ, a preceptor, instructor, teacher, *pr. of boys; genr.* Ro. 2. 20; a corrector, chastiser, one who inflicts chastisement, He. 12. 9: *from*

Παιδεύω, f. εύσω, p. πεπαίδευκα, a. 1. ἐπαίδευσα, (fr. παῖς) to educate, instruct *children,* Ac. 7. 22; 22. 3; *genr.* παιδεύομαι, to be taught, learn, 1 Ti. 1. 20; to admonish, instruct by way of admonition, improve, 2 Ti. 2. 25. Tit. 2. 12; to instruct by chastisement, chastise, chasten, 1 Co. 11. 32. 2 Co. 6. 9. He. 12. 6, 7, 10. Re. 3. 19; *spoken of prisoners and criminals,* to scourge, Lu. 23. 16, 22.

Παιδιόθεν, adv. from childhood, from a child, Mar. 9. 21: *from*

Παιδίον, ου, τό, (dimin. of παῖς) a child, infant, *male or female,* Mat. 2. 8, 9, 11. Mar. 5. 39, 40, 41. Lu. 1. 59, 66, 76, 80, et al. freq.; *pl. voc. used* as an affectionate compellation, Jno. 21. 5. 1 Jno. 2. 18.

Παιδίσκη, ης, ἡ, (fr. same) a girl, damsel, maiden; a young female slave or servant, a maid, Mat. 26. 69. Mar. 14. 66, 69, et al.

Παίζω, f. παίσω & παίξω, p. πέπαιχα, a. 1. ἔπαιξα, to play, *pr.* in the manner of children, to sport, dance, *as a part of the rites of idolatrous worship,* 1 Co. 10. 7: *from*

Παῖς, παιδός, ὁ, ἡ, a child, *either male or female, and of all ages from infancy up to manhood,* a boy, youth, girl, maiden, Mat. 2. 16; 17. 18. Lu. 2. 43; 8. 51, 54; ὁ, ἡ παῖς τινος, the son or daughter of any one, Jno. 4. 51. Ac. 3. 13, 26; *by impl.* one beloved, a darling, Lu. 1. 54; a servant, slave, Mat. 8. 6, 8, 13; cf. v. 9. Lu. 7. 7 cf. v. 3, 10; an attendant, minister, Mat. 14. 2. Lu. 1. 69, et al.

Παίω, f. παίσω, p. πέπαικα, a. 1. ἔπαισα, to strike, smite, *with the fist,* Mat. 26. 68. Lu 22. 64; *or a sword,* Mar. 14. 47. Jno. 18. 10; to strike *as a scorpion,* to sting, Re. 9. 5.

Πάλαι, *adv.* of old, formerly, long ago, He. 1. 1. Jude 4; οἱ πάλαι, old, former, 2 Pe. 1. 9; already, ere now, Mat. 11. 21. Mar. 15. 44. Lu. 10. 13: *whence*

Παλαιός, ά, όν, old, former, not new or recent, ancient, Mat. 9. 16, 17; 13. 52. Lu. 5. 36, et al.: *whence*

Παλαιότης, τητος, ἡ, oldness, state of being old, Ro. 7. 6.

Παλαιόω, ῶ, f. ώσω, p. πεπαλαίωκα, (fr. same) to make old, cause to become old; *pass.* to grow or become old, Lu. 12. 33. He. 1. 11; *met.* to render antiquated, i. e. to abolish, He. 8. 13.

Πάλη, ης, ἡ, (fr. πάλλω, to shake, move backward and forward) wrestling; struggle, contest, Ep. 6. 12.

Παλιγγενεσία, ας, ἡ, (πάλιν

& γένεσις) a being born again, new birth, regeneration, renovation, Mat. 19. 28. Tit. 3. 5.

Πάλιν, *adv.* again, i. e. back again, back, Mar. 7. 31. Jno. 4. 3; again, another time, once more, Mat. 4. 8; 19. 24; 20. 5; *as a particle of continuation*, again, further, moreover, also, likewise, Mat. 5. 33; 13. 44, 45, 47; 18. 19; *by impl.* on the contrary, on the other hand, Mat. 4. 7. Ga. 5. 3, et al. freq.

Παμπληθεὶ, adv. (πᾶς & πλῆθος) the whole multitude together, all at once, altogether, Lu. 23. 18.

Πάμπολυς, παμπόλλη, πάμπολυ, (πᾶς & πολὺς) very many, very great, vast, Mar. 8. 1.

Πανδοχεῖον, ου, τὸ, (πᾶς & δέχομαι) a public inn, place where travellers may lodge, *called in the East by the name of* menzil, khan, caravanserai, Lu. 10. 34.

Πανδοχεὺς, έως, ὁ, (fr. same) the keeper of a public inn or caravanserai, a host, Lu. 10. 35.

Πανήγυρις, ιδος, ἡ, (πᾶς & ἄγυρις, an assembly) a general assembly, public convocation, congregation, He. 12. 23.

Πανοικὶ, adv. (πᾶς & οἶκος) with one's whole household, or family, Ac. 16. 34.

Πανοπλία, ας, ἡ, (πᾶς & ὅπλον) panoply, complete armour, a complete suit of armour, *both offensive and defensive, as the shield, sword, spear, helmet, breastplate,* &c. Lu. 11. 22. Ep. 6. 11, 13.

Πανουργία, ας, ἡ, shrewdness, skill; craft, craftiness, cunning, Lu. 20. 23. 1 Co. 3. 19, et al.: *from*

Πανοῦργος, ε, ὁ, ἡ, (πᾶς & ἔργον) one who can do every thing, shrewd, skilful, wise; crafty, cunning, artful, wily, 2 Co. 12. 16.

Πανταχόθεν, *adv.* from all parts, from every quarter, Mar. 1. 45: *from*

Πανταχοῦ, adv. (fr. πᾶς) in all places, every where, Mar. 16. 20. Lu. 9. 6, et al.

Παντελὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (πᾶς & τελέω) omnia perficiens; perfect, complete; εἰς τὸ παντελὲς, *adverbially*, perfectly, completely, wholly, at all, Lu. 13. 11; at all times, always, He. 7. 25.

Πάντῃ, adv. (fr. πᾶς) wholly; every way, in every quarter; by all means; or, at all times, always, Ac. 24. 3.

Πάντοθεν, adv. (fr. πᾶς) from every place, from all parts, Jno. 18. 20, *in some editions*; on all sides, on every side, round about, Lu. 19. 43. He. 9. 4.

Παντοκράτωρ, ορος, ὁ, (πᾶς & κράτος) almighty, omnipotent, 2 Co. 6. 18. Re. 1. 8; 4. 8, et al.

Παντότε, adv. (fr. πᾶς) always, at all times, ever, Mat. 26. 11. Mar. 14. 7. Lu. 15. 31; 18. 1, et al.

Πάντως, adv. (fr. πᾶς) wholly, entirely, altogether, 1 Co. 5. 10; 16. 12; in every way, by all means, Ro. 3. 9. 1 Co. 9. 22; *by impl.* surely, assuredly, certainly, Ac. 18. 21, et al.

Παρὰ, *prep., with a genitive*, from, of, *indicating source or origin*, Mat. 2. 4, 7. Mar. 8. 11. Lu. 2. 1; by, Mat. 21. 42; *with its genitive it forms a periphrasis for a possessive pronoun, as,* οἱ παρ' αὐτε, his relatives or kinsmen, Mar. 3. 21; τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, all her substance, property, &c. Mar. 5. 26; *with a dative*, with, by, nigh to, in, among, &c. Mat. 6. 1; 15. 29; 19. 26; 21. 25; 22. 25; παρ' ἑαυτῷ, at home, 1 Co. 16. 2; with, i. e. in the sight of, in the judgment or estimation of, 1 Co. 3. 19. 2 Pe. 2. 11; 3. 8; *with an accusative, indicating motion by a place*, near to, by,

along, Mat. 4. 18; *or motion towards a place*, to, towards, at, Mat. 15. 30. Mar. 2. 13; at, by, near, by the side of, Mar. 4. 1, 4. Lu. 5. 1; 8. 5; beyond, besides, by *or* beyond *a place; in the sense of* other than, contrary to, against, Ac. 18. 13. Ro. 1. 26; 11. 24; above, more than, Lu. 13. 2, 4. Ro. 1. 25; *for* ἤ, than, in comparison of, Lu. 3. 13. 1 Co. 3. 11; except, beside, save, 2 Co. 11. 24; *of time*, beyond, past, He. 11. 11; on account of, 1 Co. 12. 15, 16, et al. freq.

Παραβαίνω, f. βήσομαι, a. 2. παρέβην, (παρὰ & βαίνω) to pass by or over; *met.* to transgress, violate, Mat. 15. 2, 3. 2 Jno. 9; to go from, depart, i. e. to forsake, desert, or fall from one's *station*, Ac. 1. 25.

Παραβάλλω, f. βαλῶ, (παρὰ & βάλλω) to cast or throw to; to go, or come to, pass to, arrive at, Ac. 20. 15; to cast or place one thing by the side of another; i. e. *met.* to compare, Mar. 4. 30.

Παράβασις, εως, ἡ, (fr. παραβαίνω) a passing, transit; a transgression, violation of law, Ro. 2. 23; 4. 15, et al.

Παραβάτης, ου, ὁ, (fr. same) a transgressor, violator of law, &c. Ro. 2. 25, 27. Ga. 2. 18. Ja. 2. 9, 11.

Παραβιάζομαι, f. άσομαι, (παρὰ & βιάζω) to force, compel, press *with urgent entreaties*, Lu. 24. 29. Ac. 16. 15.

Παραβολεύομαι, f. εύσομαι, (fr. παράβολος, rash, adventurous) to expose one's self to danger, Ph. 2. 30.

Παραβολή, ῆς, ἡ, (fr. παραβάλλω) collocation, the act of placing one thing by the side of another; *met.* a comparison, simile, similitude, Mar. 4. 30. He. 11. 19; *spc.* a parable, a short relation under which something else is figured, *or*, in which that which is fictitious is employed to represent that which is real, Mat. 13. 3, 10, 13, 18, 24, 31, 33, 34, 36, 53; 21. 33, 45; 22. 1; 24. 32, et al.; figurative discourse in general, Mat. 13. 35; *meton.* that which serves as the image or similitude of something else, a type, pattern, emblem, He. 9. 9; a sentiment, grave and sententious precept, maxim, Lu. 14. 7; an obscure and enigmatical saying, any thing expressed in remote and ambiguous terms, an enigma, Mat. 15. 15. Mar. 7. 17; a proverb, by-word, adage, Lu. 4. 23.

Παραβουλεύομαι, f. εύσομαι, (παρὰ & βουλεύω) to disregard, overlook, not provide for, neglect, Ph. 2. 30.

Παραγγελία, ας, ἡ, a command, i. e. an order, charge, Ac. 5. 28; direction, precept, 1 Th. 4. 2, et al.: *from*

Παραγγέλλω, f. ελῶ, (παρὰ & ἀγγέλλω) to announce, notify, communicate intelligence; to command, direct, charge, Mat. 10. 5. Mar. 6. 8; 8. 6. Lu. 9. 21, et al.; to charge, obtest, entreat solemnly, 1 Ti. 6. 13.

Παραγίνομαι, f. γενήσομαι, (παρὰ & γίνομαι) to come, approach, arrive, Mat. 2. 1; 3. 13. Mar. 14. 43. Lu. 7. 4, et al.; seq. ἐπὶ to come upon, or against *any one, in order to seize him*, Lu. 22. 52; *in the sense of*, to come forth in public, appear publicly, Mat. 3. 1. He. 9. 11; to return, Lu. 14. 21.

Παράγω, f. άξω, (παρὰ & ἄγω) to lead along or by; *mid.* to pass along, by, or away, 1 Jno. 2. 8; *met.* to disappear, vanish, perish, 1 Jno. 2. 17; *intrans.* to pass along or by, Mat. 20. 30. Jno. 9. 1; to pass or go away, depart, Mat. 9. 9, 27; *met.* to disappear, vanish, perish, 1 Co. 7. 31, et al.

Παραδειγματίζω, f. ίσω, (fr. παράδειγμα, an example, an example proposed for one's admonition) to propose as an example; to make a public example of, i. e. expose to ignominy and shame, Mat. 1. 19. He. 6. 6.

Παράδεισος, ου, ὁ, (Pers. in Heb. פרדס) a park, a forest where wild beasts were kept for hunting; a pleasure park, a garden of trees of various kinds; delightful grove, Eccl. 2. 5. Ca. 4. 13; *used in the* LXX. *for* the Garden of Eden, or of delight, Ge. 2. 8; *in N. T.* the celestial paradise, that part of Hades in which the souls of believers enjoy happiness, and where God dwells, Lu. 23. 43. 2 Co. 12. 4. Re. 2. 7.

Παραδέχομαι, f. ξομαι, (παρὰ & δέχομαι) to receive *into one's hands, or house; met.* to receive, admit, yield assent to, Mar. 4. 20. Ac. 16. 21; 22. 18. 1 Ti. 5. 19; to receive or embrace with favour, approve, love, He. 12. 6.

Παραδιατριβή, ῆς, ἡ, (παρὰ & διατριβή) useless disputation, unprofitable occupation, 1 Ti. 6. 5.

Παραδίδωμι, f. δώσω, (παρὰ & δίδωμι) to give or deliver over *to prison, judgment, punishment,* &c. Mat. 4. 12; 5. 25; 10. 21; to betray, Mat. 10. 4; 26. 2, 15, 23, 46, 48; to give up, expose, hazard, Ac. 15. 26; to give over, abandon, i. e. to permit, suffer, Ac. 7. 42. Ro. 1. 24, 26, 28; to commit, commend, *to kindness, love, or favourable notice,* Ac. 14. 26; 15. 40. 1 Pe. 2. 23; to deliver to, commit, intrust, Mat. 25. 14, 20, 22. Lu. 4. 6; to yield itself, (sc. ἑαυτὸν) i. e. to be ripe, Mar. 4. 29; *met.* to deliver information, narrate, recount, tell, Lu. 1. 2; to deliver instruction, instruct, teach, Ac. 16. 4. Ro. 6. 17; to give back, yield up *the spirit,* &c. Jno. 19. 30. 1 Co. 15. 24; to give, *simply,* i. q. δίδωμι, *trop.* to give or prescribe *laws, rites,* &c. Ac. 6. 14; *met.* to give one's self up to, devote one's self to, to indulge in, Ep. 4. 19, et al. freq.

Παράδοξος, ου, ὁ, ἡ, (i. e. ὁ παρὰ τὴν δόξαν ὤν) exceeding one's opinion or expectation, unexpected, incredible; wonderful, astonishing, strange, stupendous, Lu. 5. 26.

Παράδοσις, εως, ἡ, (fr. παραδίδωμι) delivery, the act of delivering; oral instruction, unwritten precept; i. e. tradition, traditionary law, oral instruction *handed down from age to age,* Mat. 15. 2, 3, 6, et al.; *genr.* precept, instruction, doctrine, 1 Co. 11. 2. 2 Th. 2. 15; 3. 6.

Παραζηλόω, ῶ, f. ώσω, (παρὰ & ζηλόω) to provoke to jealousy, Ro. 10. 19; to excite to emulation, Ro. 11. 11, 14; to provoke to indignation, or jealous anger, irritate, 1 Co. 10. 22.

Παραθαλάσσιος, ία, ιον, (παρὰ & θάλασσα) by the sea-side, situated on the sea-coast, maritime, Mat. 4. 13.

Παραθεωρέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ & θεωρέω) to look at things placed side by side, *as in comparison,* compare in thus looking; to regard less in comparison, overlook, neglect, Ac. 6. 1.

Παραθήκη, ης, ἡ, (fr. παρατίθημι) a deposit, any thing committed to one's charge; *met.* the soul, *others,* ministry, apostleship, 2 Ti. 1. 12; and 1 Ti. 6. 20. 2 Ti. 1. 14, *in the later editions.*

Παραινέω, ῶ, f. έσω, imperf. ᾔνεον, p. ᾔνεκα, (παρὰ & αἰνέω) to exhort, admonish, persuade, Ac. 27. 9, 22.

Παραιτέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (παρὰ & αἰτέω) to deprecate, i. e. to beg off, excuse one's self, Lu. 14. 18, 19; to pray to be delivered from, beg or entreat against, decline, endeavour to avoid, Ac. 25. 11. He. 12. 19; to decline receiving, refuse, reject, 1 Ti. 4. 7; 5. 11. Tit. 3. 10. He. 12. 25; *by impl.* to disapprove, dislike, be averse to, i. e. to avoid, shun, 2 Ti. 2. 23.

Παρακαθίζω, f. ίσω, (παρὰ

& καθίζω) to sit by the side of, sit down at, sit near, Lu. 10. 39.

Παρακαλέω, ῶ, f. έσω, (παρὰ & καλέω) to call for, invite to come to *one's self*, send for, Ac. 28. 20; to call upon, invite, exhort, admonish, persuade, Lu. 3. 18. Ac. 2. 40; 11. 23; to beg, beseech, entreat, implore, Mat. 8. 5, 31; 18. 29. Mar. 1. 40; to animate, encourage, i. e. to comfort, console, Mat. 2. 18; 5. 4. 2 Co. 1. 4, 6; to cheer, exhilarate, fill with joy, Lu. 16. 25. Ac. 20. 12. 2 Co. 7. 13, et al.

Παρακαλύπτω, f. ψω, (παρὰ & καλύπτω) to cover over, veil; to hide, conceal from, *met.* Lu. 9. 45.

Παρακαταθήκη, ης, ἡ, (fr. παρακατατίθημι, to lay down by, deposit) a deposit, any thing committed to one's charge, *met.* ministry *of the gospel*, i. q. παραθήκη, *which is the reading in some editions*, 1 Ti. 6. 20. 2 Ti. 1. 14.

Παράκειμαι, f. κείσομαι, (παρὰ & κεῖμαι) to lie near, be adjacent; *met.* to be near at hand, be present, Ro. 7. 18, 21.

Παράκλησις, εως, ἡ, (fr. παρακαλέω) a calling for, invitation; a calling upon, exhortation, incitement, persuasion, Ro. 12. 8. 1 Co. 14. 3; instruction, teaching, i. e. hortatory instruction, Ac. 13. 15; 15. 31; entreaty, importunity, earnest supplication, 2 Co. 8. 4; aid, help, assistance, Ac. 9. 31; *meton.* a helper, adjutor, deliverer, Lu. 2. 25; solace, comfort, consolation, Ro. 15. 4, 5. 2 Co. 1. 3, 7; *by impl.* joy, gladness, rejoicing, 2 Co. 7. 13; *meton.* cause of joy or rejoicing, Lu. 6. 24, et al.

Παράκλητος, ου, ὁ, pr. one invited; one called or sent for to assist another, an advocate, one who pleads the cause of another, 1 Jno. 2. 1; a monitor, instructor, guide, *others*, a helper, supporter, *and others*, a comforter, Jno. 14. 16, 26; 15. 26; 16. 7.

Παρακοή, ῆς, ἡ, (fr. παρακούω) disobedience, Ro. 5. 19; *meton.* πᾶσα παρακοή, all who are disobedient, 2 Co. 10. 6. He. 2. 2.

Παρακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ & ἀκολουθέω) to follow or accompany one closely, so as never to be absent; *met.* to follow, i. e. to accompany, attend, be present with, Mar. 16. 17; to follow with one's thoughts, investigate, trace out, attain the knowledge of, Lu. 1. 3; to approve, embrace, 1 Ti. 4. 6; to imitate, 2 Ti. 3. 10.

Παρακούω, f. ούσω, (παρὰ & ἀκούω) to hear negligently; to refuse to listen, neglect to obey, disregard, Mat. 18. 17.

Παρακύπτω, f. ψω, (παρὰ & κύπτω) to stoop down towards, bend forwards, *particularly for examination*, Lu. 24. 12. Jno. 20. 5, 11; *met.* to look into by way of examination, consider, *and by impl.* to comprehend, know, Ja. 1. 25. 1 Pe. 1. 12.

Παραλαμβάνω, f. λήψομαι, (παρὰ & λαμβάνω) to take, receive to one's self, Mat. 1. 20. Jno. 14. 3; to take with one, assume, Mat. 2. 13, 14, 20, 21; 4. 5, 8; to receive, obtain, acquire to one's self, He. 12. 28; to take upon one's self *an office*, &c. engage in, Col. 4. 17; *met.* to receive intellectually, i. e. to learn, be instructed, Mar. 7. 4. 1 Co. 11. 23. 15. 3; to receive, admit, assent to, acknowledge, Jno. 1. 11. 1 Co. 15. 1. Col. 2. 6; to seize, take, carry captive, Mat. 24. 40, 41. Lu. 17. 34, 36, et al.

Παραλέγομαι, f. ξομαι, (παρὰ & λέγω) to sail by or near *a place*, coast along, Ac. 27. 8, 13.

Παράλιος, ίου, ὁ, ἡ, (παρὰ & ἅλς) adjacent to the sea, maritime; ἡ παράλιος, sc. χώρα, the seacoast, Lu. 6. 17.

Παραλλαγή, ῆς, ἡ, (fr. παραλλάσσω, to change, deviate from) mutation, change, variableness, Ja. 1. 17.

Παραλογίζομαι, f. ίσομαι, (παρὰ & λογίζομαι) to make a wrong computation, falsify an account, defraud by a false reckoning; *by impl.* to impose upon, deceive, delude, circumvent, Col. 2. 4. Ja. 1. 22.

Παραλυτικὸς, ἡ, ὸν, pr. pertaining to the solution of any thing; paralytic, palsied, labouring under a paralysis of the nerves, or palsy, Mat. 4. 24; 8. 6; 9. 2, 6, et al.: *from*

Παραλύω, f. ύσω, (παρὰ & λύω) to unloose, loosen, dissolve; *met.* to relax, enervate, debilitate, enfeeble, He. 12. 12; *pass. part.* παραλελυμένος, paralytic, Lu. 5. 18, 24, et al.

Παραμένω, f. μενῶ, to remain, continue, stay, abide, 1 Co. 16. 6. He. 7. 23; *met.* to remain constant in, persevere in, Ja. 1. 25.

Παραμυθέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (παρὰ & μυθέομαι, to speak, fr. μῦθος) to speak to kindly, soothe, cheer, comfort, console, Jno. 11. 19, 31. 1 Th. 5. 14; to excite by words, exhort, advise, 1 Th. 2. 11: *whence*

Παραμυθία, ας, ἡ, kind address, incitement; solace, comfort, consolation, 1 Co. 14. 3.

Παραμύθιον, ίου, τὸ, comfort, solace, consolation, Ph. 2. 1.

Παρανομέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ & νόμος) to act contrary to law, violate or transgress the law, Ac. 23. 3: *whence*

Παρανομία, ας, ἡ, violation of law, transgression, improbity, impiety, 2 Pe. 2. 16.

Παραπικραίνω, f. ανῶ, a. 1. παρεπίκρανα, (παρὰ & πικραίνω) to render bitter; *met.* to imbitter greatly, exacerbate, exasperate, *and by impl.* to be refractory, rebel, He. 3. 16: *whence*

Παραπικρασμὸς, οῦ, ὁ, the act of rendering bitter; *met.* exacerbation, exasperation, provocation, *and by impl. and fr. the Heb.* contumacy, rebellion, insurrection, He. 3. 8, 15.

Παραπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 2. παρέπεσον, (παρὰ & πίπτω) pr. to fall near, or by the side of; *hence*, to fall in with, light upon, find; to turn aside from, deflect; *met.* to fall off or away from, apostatize, He. 6. 6.

Παραπλέω, ῶ, f. εύσω, (παρὰ & πλέω) to sail by or past *a place*, Ac. 20. 16.

Παραπλήσιος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον (παρὰ & πλήσιος, near) approaching near to, like, similar; *neut.* παραπλήσιον, *adverbially*, near to, like, in a similar manner, Ph. 2. 27: *whence*

Παραπλησίως, *adv.* near to, like, in the same or like manner, He. 2. 14.

Παραπορεύομαι, f. εύσομαι, (παρὰ & πορεύομαι) to pass by the side of, pass along, pass by, Mat. 27. 39. Mar. 11. 20; 15. 29; *with* διὰ, to pass through, Mar. 2. 23; 9. 30.

Παράπτωμα, ατος, τὸ, (fr. παραπίπτω) a fall; *met.* a fall, fault, offence, transgression, *pr.* a casual fault, Mat. 6. 14, 15. Mar. 11. 25, 26; *genr.* transgression, sin, Ro. 4. 25, et al.

Παραῤῥέω, f. ῥεύσομαι, a. 2. παρεῤῥύην, (παρὰ & ῥέω) to flow by, glide along, *as a river*; *met.* to let glide away, let pass from the mind, He. 2. 1; *others*, to glide from, i. e. to deflect, turn aside from, fall off or away, *as* Pr. 3. 21, in LXX.

Παράσημος, ου, ὁ, ἡ, (παρὰ & σῆμα) of bad fame, unlucky note; in N. T. distinguished *by some mark*, marked; τὸ παράσημον, a signal *flag*, ensign; a sign *of a ship*, Ac. 28. 11.

Παρασκευάζω, f. άσω, (παρὰ & σκευάζω) to prepare, make

ready, Ac. 10. 10. 2 Co. 9. 2, 3; *mid.* to prepare one's self, get in readiness, 1 Co. 14. 8.

Παρασκευὴ, ῆς, ἡ, apparatus, materials, military store; preparation *for a feast,* &c. day of preparation, Mat. 27. 62. Mar. 15. 42, et al.

Παρατείνω, f. τενῶ, (παρὰ & τείνω,) to extend, stretch out; to prolong, continue, Ac. 20. 7.

Παρατηρέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ & τηρέω) to observe any thing near at hand, or narrowly, Ac. 9. 24; to observe or watch insidiously, or with sinister design, Mar. 3. 2. Lu. 6. 7; 14. 1; 20. 20; to observe scrupulously and superstitiously, Ga. 4. 10: *whence*

Παρατήρησις, εως, ἡ, observation, Lu. 17. 20.

Παρατίθημι, f. παραθήσω, (παρὰ & τίθημι) to place by the side of, or near *any one;* to set *food* before *any one,* Mar. 6. 41; 8. 6, 7. Lu. 9. 16; *met.* to set or lay before, propose, deliver, offer to consideration, Mat. 13. 24, 31; to allege, cite, prove by allegations, or citations, Ac. 17. 3; to deposit, commit to the charge of, intrust, Lu. 12. 48; 23. 46; to commend, recommend, Ac. 14. 23, et al.

Παρατυγχάνω, a. 2. παρέτυχον, (παρὰ & τυγχάνω) to be or come near, i. e. in the way, to happen to be present, chance to meet, Ac. 17. 17.

Παραυτίκα, adv. (παρὰ & αὐτίκα, idem, fr. αὐτὸς) instantly, immediately; ὁ, ἡ, τὸ παραυτίκα, instant, *and by impl.* momentary, transient, 2 Co. 4. 17.

Παραφέρω, f. οίσω, a. 2. παρήνεγκον, (παρὰ & φέρω) to bear along, cause to pass along or away, *pass.* to be borne along, pass away, Jude 12; *met.* to remove, cause to pass away, Mar. 14. 36. Lu. 22. 42. *pass.* to be borne along hither and thither, be driven about, be agitated, He. 13. 9.

Παραφρονέω, ῶ, f. ήσω. (παρὰ & φρονέω) to be unwise, foolish, be beside one's self; i. e. to speak or act doatingly or foolishly, *in the sense of* to be ostentatious, 2 Co. 11. 23: *whence*

Παραφρονία, ας, ἡ, a being beside one's self, madness, folly, 2 Pe. 2. 16.

Παραχειμάζω, f. άσω, (παρὰ & χειμάζω) to winter, spend the winter, Ac. 27. 12; 28. 11. 1 Co. 16. 6. Tit. 3. 12: *whence*

Παραχειμασία, ας, ἡ, a wintering, spending of the winter, Ac. 27. 12.

Παραχρῆμα, adv. (παρὰ & χρῆμα) in the very thing, i. e. *as in Engl.* on the spot, instantly, immediately, Mat. 21. 19, 20. Lu. 1. 64, et al.

Πάρδαλις, εως, ἡ, (fr. πάρδος, a leopard) a leopard, or panther, Re. 13. 2.

Παρεδρεύω, f. εύσω, (fr. πάρεδρος, one who sits by, or waits on, fr. παρὰ & ἕδρα) to sit near, i. e. to be near, attend, serve, 1 Co. 9. 13, *in some MSS.*

Πάρειμι, f. έσομαι, (παρὰ & εἰμὶ) to be present, have come, Lu. 13. 1. Ac. 10. 33; *part.* παρὼν, οῦσα, όν, present, 1 Co. 5. 3; ὁ παρὼν εἰς, v. πρός τινα, being present with, or coming to *any one,* Col. 1. 6; τὸ παρὸν, the present time, the present, He. 12. 11; τὰ παρόντα, present things, i. e. property, fortune, He. 13. 5.

Παρεισάγω, f. άξω, (παρὰ & εἰσάγω) to introduce; to introduce clandestinely, bring in secretly or craftily, 2 Pe. 2. 1: *whence*

Παρείσακτος, ου, ὁ, ἡ, clandestinely introduced, brought in privily, surreptitious, Ga. 2. 4.

Παρεισδύω, v. δύνω, f. δύσω, (παρὰ & εἰσδύω) to enter privily, or clandestinely, creep in by stealth, Jude 4.

Παρεισέρχομαι, f. ελεύσομαι, (παρὰ & εἰσέρχομαι) to enter clandestinely, come in by stealth or craft, Ga. 2. 4; to come in addition, be superadded, Ro. 5. 20.

Παρεισφέρω, f. οίσω, a. 1. παρεισήνεγκα, (παρὰ & εἰσφέρω) to bring in besides, superinduce, exhibit in addition, 2 Pe. 1. 5.

Παρεκτὸς, adv. (παρὰ & ἐκτὸς) without, on the outside; besides, except, Mat. 5. 32. Ac. 26. 29; τὰ παρεκτὸς, sc. γινόμενα, those things that occur besides, i. e. other things, 2 Co. 11. 28; *others*, those things that are without.

Παρεμβολὴ, ῆς, ἡ, (fr. παρεμβάλλω, to interpose or insert any thing; to pitch tents, encamp, fr. παρὰ & ἐμβάλλω) an insertion, parenthesis; a camp, He. 13. 11, 13. Re. 20. 9; *spoken of* a standing camp, fortress, citadel, castle, or tower, Ac. 21. 34, 37; 22. 24; 23. 10, 16, 32; *meton.* an army, host, He. 11. 34.

Παρενοχλέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ & ἐνοχλέω) to cause disturbance to, disquiet, trouble, vex, Ac. 15. 19.

Παρεπίδημος, ου, ὁ, ἡ, (παρὰ & ἐπιδημέω) residing in a country not one's own, i. e. a sojourner, stranger, foreigner, He. 11. 13. 1 Pe. 1. 1; 2. 11.

Παρέρχομαι, f. ελεύσομαι, a. 2. παρῆλθον, (παρὰ & ἔρχομαι) to pass, pass along, pass by, Mat. 5. 28. Mar. 6. 48; to pass, elapse, *as time*, Mat. 14. 15. Ac. 27. 9; *met.* to pass away, disappear, vanish, i. e. perish, Mat. 5. 18; 24. 34, 35; to become vain, be rendered void, Mat. 5. 18. Mar. 13. 31; to pass by, disregard, neglect, transgress, violate, Lu. 11. 42; 15. 29; to pass away, go away, depart, Mat. 26. 39, 42. Mar. 14. 35; to come to, come to the side of, Lu. 12. 37; 17. 7, et al.

Πάρεσις, εως, ἡ, (fr. παρίημι) pr. pretermission; remission, forgiveness, pardon, Ro. 3. 25.

Παρέχω, f. έξω, (παρὰ & ἔχω) to have or hold near to, exhibit; to hold out to, offer, present, Lu. 6. 29; to afford, furnish, bestow, exhibit, be the cause of, occasion, do, make, &c. Mat. 26. 10. Mar. 14. 6. Lu. 7. 4; 11. 7. Ac. 16. 16; 17. 31; 22. 2, et al.

Παρηγορία, ας, ἡ, (fr. παρηγορέω, to exhort; to console, fr. παρὰ & ἀγορέω, to speak, address) pr. exhortation; comfort, solace, consolation, Col. 4. 11.

Παρθενία, ας, ἡ, virginity, Lu. 2. 36: *from*

Παρθένος, ου, ἡ, a virgin, maid, Mat. 1. 23; 25. 1, 7, 11. Ac. 21. 9, et al.; a person in a virgin state, *including* unmarried persons *of both sexes*, 1 Co. 7. 25; *met.* one who is chaste, pure, uncontaminated, Re. 14. 4.

Παρίημι, f. παρήσω, (παρὰ & ἵημι, to send) to pretermit, pass by or over; to remit, *met.* to relax; *pass.* to be relaxed, be weary, He. 12. 12.

Παρίστημι, v. παριστάνω, f. παραστήσω (παρὰ & ἵστημι, v. ἱστάνω) to place near or at hand; i. e. have in readiness, provide, Ac. 23. 24; to present, offer, i. e. cause to be present, deliver, place at the disposal of, Mat. 26. 53. Ac. 9. 41; to present *to God*, dedicate, consecrate, devote, Lu. 2. 22. Ro. 6. 13, 19; to yield, devote, *in a bad sense*, Ro. 6. 13, 19; *met.* to cause to appear, i. e. to prove, demonstrate, shew, Ac. 1. 3; 24. 13; to commend, recommend, 1 Co. 8. 8; *intrans.* to stand by or before, Ac. 27. 24. Ro. 14. 10; to stand near, i. e. to be present, Mar. 14. 47, 69, 70; to attend, wait, i. e. to be present to receive and execute orders, Lu. 1. 19; 19. 24. Ac. 23. 2, 4; *of time*, to be present, have come, Mar. 4. 29; *met.* to stand by, i. e. to aid, assist, support, Ro. 16. 2, et al.

Πάροδος, ου, ἡ, (παρὰ & ὁδὸς) entrance, a way leading to *a place*; a passing along, or by, 1 Co. 16. 7.

Παροικέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ & οἰκέω) to dwell near, or in the vicinity of *any one;* to reside in a place as a stranger, sojourn, be a stranger or sojourner, Lu. 24. 18. He. 11. 9: *whence*

Παροικία, ας, ἡ, pr. a dwelling in the vicinity of *any one;* a sojourning, temporary residence in a foreign land, Ac. 13. 17. 1 Pe. 1. 17.

Πάροικος, ου, ὁ, ἡ, a stranger, sojourner, temporary resident, Ac. 7. 6, 29. Ep. 2. 19. 1 Pe. 2. 11.

Παροιμία, ας, ἡ, (παρὰ & οἶμος, a way) pr. any thing common or trite; a by-word, proverb, adage, 2 Pe. 2. 22; *by impl.* an obscure and ambiguous saying, enigma, Jno. 16. 25, 29; a parable, similitude, comparison, *or* figurative discourse, Jno. 10. 6.

Πάροινος, ου, ὁ, ἡ, (παρὰ & οἶνος) pr. pertaining to wine, revelry, &c.; given to wine, prone to intemperance, drunken, 1 Ti. 3. 3. Tit. 1. 7.

Παροίχομαι, f. οιχήσομαι, p. ῳχημαι. (παρὰ & οἴχομαι, to go, go away) to pass, pass away, Ac. 14. 16.

Παρομοιάζω, f. άσω, to be like, to resemble, Mat. 23. 27: *from*

Παρόμοιος, ου, ὁ, ἡ, (παρὰ & ὅμοιος) nearly resembling, similar, like, Mar. 7. 8, 13.

Παροξύνω, f. υνῶ, (παρὰ & ὀξύνω, to sharpen, fr. ὀξὺς) to sharpen, *met.* to incite, stir up, Ac. 17. 16; to excite indignation, irritate, provoke, 1 Co. 13. 5: *whence*

Παροξυσμὸς, οῦ, ὁ, an inciting, incitement, excitation, He. 10. 24: a sharp fit of anger, sharp contention, angry dispute, Ac. 15. 39.

Παροργίζω, f. ίσω, (παρὰ & ὀργίζω) to provoke to anger, irritate, exasperate, Ro. 10. 19. Ep. 6. 4: *whence*

Παροργισμὸς, οῦ, ὁ, pr. provocation to anger; in N. T. anger excited, angry passion, irritation, indignation, wrath, Ep. 4. 26.

Παροτρύνω, f. υνῶ, (παρὰ & ὀτρύνω, to excite) to stir up, incite, instigate, Ac. 13. 50.

Παρουσία, ας, ἡ, (fr. πάρειμι) presence, 1 Co. 16. 17. 2 Co. 7. 6, 7; a coming, arrival, advent, Ph. 1. 26. Mat. 24. 3, 27, 37, 39. 1 Co. 15. 23, et al.

Παροψὶς, ίδος, ἡ, (παρὰ & ὄψον) any thing eaten with bread, *spc.* sauce, condiment; *meton.* a dish, plate, platter, &c. sc. *in which sauce is served up*, Mat. 23. 25, 26.

Παῤῥησία, ας, ἡ, (πᾶς & ῥῆσις, a speaking, fr. ῥέω) freedom in speaking, boldness of speech, Ac. 4. 13. 1 Ti. 3. 13; παῤῥησίᾳ, *as an adv.* freely, boldly, Jno. 7. 13, 26; so μετὰ παῤῥησίας, Ac. 2. 29; 4. 29, 31; *in the sense of* freedom, liberty, He. 10. 19; licence, authority, Philem. 8; confidence, boldness, 2 Co. 7. 4. Ep. 3. 12. He. 3. 6; openness; παῤῥησίᾳ, & ἐν παῤῥησίᾳ, *adverbially*, openly, i. e. plainly, perspicuously, unambiguously, Mar. 8. 32. Jno. 10. 24; publicly, before all, Jno. 7. 4, et al.: *whence*

Παῤῥησιάζομαι, f. άσομαι, to use freedom and boldness in speaking, speak plainly, freely, boldly, and confidently, Ac. 13. 46; 14. 3, et al.

Πᾶς, πᾶσα, πᾶν, gen. παντὸς, πάσης, παντὸς, all, i. e. every one, Mat. 3. 15; 7. 21; 15. 13; *pl.* πάντες, all, every one, Mat. 14. 20; 21. 26. 1 Ti. 2. 2; πάντα, all things, every thing, Mat. 8. 33; 17. 11. Ro. 9. 5; εἰς πάντα, in all things, 2 Co. 2. 9: ἐν πᾶσιν, in all places, every where, 1 Co. 15. 28; *or*, at all times, always, 2 Co.

11. 6; *or*, in all things, in every way, 1 Pe. 4. 11; ἐπὶ πᾶσιν, on account of all things, Lu. 2. 20; *or*, besides all, above all, Lu. 3. 20; κατὰ πάντα, in all things, Col. 3. 20; περὶ πάντων, concerning all things, in respect to every thing, Lu. 3. 19; πρὸ πάντων, before all things, Ja. 5. 12; πάντα, *absol. as an adv.* in all things, in every respect, Ac. 20. 35; all, the whole; i. q. ὅλος, Mat. 1. 17; 3. 5; 6. 29; 8. 32; all, the whole, *in a qualified sense as in the Fr. and Eng.* tout le monde, all the world, every body, i. e. a great many, most, Mat. 2. 3; 4. 8, 24; 10. 22. Mar. 1. 37; i. q. παντοῖος, of all sorts, of every kind, various, different, Mat. 4. 23; 9. 35. Ac. 10. 12; *intensively*, all possible, i. e. the greatest, utmost, highest, pre-eminent, Col. 1. 11. 1 Ti. 1. 15, 16; 2. 2; *fr. the Heb.* any, any one, whosoever, whatsoever, *and with a negative*, no, none, none at all, Mat. 13. 19; 18. 19; 24. 22. Jno. 6. 37, et al. freq.

Πάσχα, τὸ, indec. (Heb. פֶּסַח, Aram. פִּסְחָא, fr. פָּסַח, to pass over, pass by, spare) the passover, i. e. the paschal lamb, Mat. 26. 17. Mar. 14. 12; *met. spoken of* Christ, the true paschal lamb, 1 Co. 5. 7; the feast of the passover, i. e. the day on which the paschal lamb was slain and eaten, *the fourteenth of Nisan*, Mat. 26. 18. Mar. 14. 14. He. 11. 28; *more genr.*, the whole paschal festival, *including the seven days of* the feast of unleavened bread, Mat. 26. 2. Lu. 2. 41. Jno. 2. 13, et al.

Πάσχω, f. πείσομαι, a. 2. ἔπαθον, p. πέπονθα, to be affected by *any thing whether good or bad*, be the subject of; to receive, experience, or enjoy good, Ga. 3. 4; to suffer, endure evil, Mat. 16. 21; 17. 12, 15; 27. 19; *spc.* to suffer *death*, to be put to death, Lu. 22. 15; 24. 26, et al.

Πατάσσω, f. άξω, p. πεπάταχα, a. 1. ἐπάταξα, to strike, beat upon, pulso; to smite, wound, Mat. 26. 51. Lu. 22. 49, 50; *by impl.* to kill, slay, Mat. 26. 31. Mar. 14. 27. Ac. 7. 24; to strike gently, tap, Ac. 12. 7; *fr. the Heb.* to smite, inflict evil, afflict with disease, plagues, &c. Ac. 12. 23. Re. 11. 6; 19. 15.

Πατέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπάτηκα, a. 1. ἐπάτησα, (i. e. βατέω, fr. βαίνω) to tread, trample upon, Lu. 10. 19; to tread *the wine press*, Re. 14. 20; 19 15; πατεῖν τὴν πόλιν, to tread the city, i. e. to dwell in it, hold possession of it, Lu. 21. 24. Re. 11. 2; *others*, to trample under foot, treat ignominiously.

Πατὴρ, τέρος, τρὸς, ὁ, a father, Mat. 2. 22; 4. 21, 22; *spc. spoken of* God, *as the* Father *of man, by creation, preservation*, &c. Mat. 5. 16, 45, 48; *and peculiarly as the* Father *of our Lord Jesus Christ*, Mat. 7. 21. 2 Co. 1. 3; the founder of a race, remote progenitor, forefather, ancestor, Mat. 3. 9; 23. 30, 32; an elder, senior, father, *in age*, 1 Jno. 2. 13, 14; *met.* one who exhibits paternal affection *towards another, or* a spiritual father, 1 Co. 4. 15; the father *of any thing*, i. e. its author, cause, source, Jno. 8. 44. He. 12. 9. Ja. 1. 17; a prototype, example, pattern, Jno. 8. 44; *an appellation of honour, bestowed* on persons respectable for age or dignity, Mat. 23. 9. Ac. 7. 2, et al. freq.

Πατραλῴας, ου, ὁ, (πατὴρ & ἀλοάω, v. ἀλοιάω, to smite) a parricide, striker of his father; *impl.* one devoid of natural affection, 1 Ti. 1. 9.

Πατριὰ, ᾶς, ἡ, (fr. πατὴρ) descent, lineage; a family, tribe, race, Lu. 2. 4. Ac. 3. 25. Ep. 3. 15.

Πατριάρχης, ου, ὁ, (i. e. πατριᾶς ἀρχὴ) a patriarch, head or founder of a family, Ac. 2. 29; 7. 8, 9. He. 7. 4.

Πατρικὸς, ἡ, ὸν, (fr. πατὴρ)

paternal, of, belonging to, or received from one's fathers or ancestors, Ga. 1. 14.

Πατρὶς, ίδος, ἡ, (fr. same) one's native place, country, or city, Mat. 13. 54, 57. Mar. 6. 1, 4. Lu. 4. 23, 24. Jno. 4. 44.

Πατροπαράδοτος, ου, ὁ, ἡ, (*πατὴρ* & *παράδοτος*, fr. *παραδίδωμι*) handed down, or received by tradition from one's fathers or ancestors, 1 Pe. 1. 18.

Πατρῷος, α, ον, (fr. *πατὴρ*) paternal, patrimonial, hereditary, received in succession from one's ancestors, Ac. 22. 3; 24. 14; 28. 17.

Παύω, f. *παύσω*, p. *πέπαυκα*, a. 1. *ἔπαυσα*, a. 2. *ἔπαον*, to cause to pause or cease, restrain, prohibit, 1 Pe. 3. 10; *mid.* to cause one's self to cease, i. e. to cease, leave off, desist, refrain, Lu. 5. 4; 8. 24, et al.

Παχύνω f. *υνῶ*, p. *πεπάχυγκα*, (fr. *παχὺς*, fat, gross) to fatten, make gross, *pass.* to become fat and gross; *met.* to become heavy, dull, stupid, &c. Mat. 13. 15. Ac. 28. 27.

Πέδη, ης, ἡ, (fr. *ποῦς*) a fetter, shackle *for the feet*, Mar. 5. 4. Lu. 8. 29.

Πεδινὸς, ἡ, ὸν, (fr. *πεδίον*, a plain, fr. *πέδον*, the ground) champaign, level, open, plain, Lu. 6. 17.

Πεζεύω, f. *εύσω*, (fr. *πέζα*, the sole of the foot, fr. *ποῦς*) to travel on foot, *vulg. Eng.* to foot it, Ac. 20. 13.

Πεζῆ, adv. (pr. dat. fem. of *πεζὸς*, ἡ, ὸν, pedestrian, fr. *πέζα*) on foot, Mat. 14. 13. Mar. 6. 33.

Πειθαρχέω, ῶ, f. *ήσω*, p. *πεπειθάρχηκα*, a. 1. *ἐπειθάρχησα*, (i. e. *πείθομαι ἄρχοντι*) to obey a ruler or one in authority, yield submission to one's authority, Ac. 5. 29, 32. Tit. 3. 1; *genr.* to obey, follow, or conform to advice, Ac. 27. 21.

Πειθὸς, ἡ, ὸν, (fr. *πείθω*) persuasive, adapted to persuade, 1 Co. 2. 4.

Πειθὼ, όος, οῦς, ἡ, Suada, the goddess of persuasion; persuasion, persuasive discourse, 1 Co. 2. 4, *in some MSS.*: *from*

Πείθω, f. *πείσω*, p. *πέπεικα*, a. 1. *ἔπεισα*, a. 2. *ἔπιθον*, to persuade, use persuasion, seek to persuade, endeavour to convince, Ac. 18. 4; 19. 8, 26; 28. 23; to persuade, prevail on, or influence by persuasion, Mat. 27. 20. Ac. 13. 43; 26. 28; to incite, instigate, Ac. 14. 19; to appease, soothe, render tranquil, 1 Jno. 3. 19; to strive to conciliate, aspire to the favour of, Ga. 1. 10; to pacify, conciliate, win over, gain the favour of, make a friend of, Mat. 28. 14. Ac. 12. 20; *pass.* to be persuaded of, be confident of, Lu. 20. 6. Ro. 8. 38. He. 6. 9; to suffer one's self to be persuaded, yield to persuasion, i. e. to be influenced, induced, Ac. 21. 14; to believe, yield belief, Lu. 16. 31. Ac. 17. 4; to assent, listen to, obey, follow, Ac. 5. 36, 37, 40; *mid.* p. *πέποιθα*, to be persuaded of, be confident, 2 Co. 2. 3. Ph. 1. 6. He. 13. 18; to confide in, trust, rely on, place hope and confidence in, Mat. 27. 43. Mar. 10. 24. Ro. 2. 19, et al.

Πεινάω, ῶ, f. *άσω*, & *ήσω*, a. 1. *ἐπείνασα*, (fr. *πεῖνα*, hunger) to hunger, be hungry, Mat. 4. 2. Mar. 11. 12; *by impl.* to be needy, be destitute of the necessaries and comforts of life, 1 Co. 4. 11. Phi. 4. 12; *met.* Lu. 6. 21, 25. Jno. 6. 35; *met.* to desire earnestly, long for, Mat. 5. 6, et al. freq.

Πεῖρα, ας, ἡ, (fr. *πείρω*, to pass through, pierce) a passing through; effort, experiment, trial, attempt, endeavour, He. 11. 29; experience, *λαμβάνειν πεῖραν*, to experience, undergo, He. 11. 36: *whence*

Πειράζω, f. *άσω*, p. *πεπείρακα*, a. 1. *ἐπείρασα*, to make

trial, try, i. e. to attempt, endeavour, assay, Ac. 16. 7; 24. 6; to try, prove, put to the proof, Mat. 16. 1; 19. 3; 22. 18, 35. He. 11. 17; to prove, tempt, *and by impl.* to distrust *God*, Ac. 15. 10. 1 Co. 10. 9. He. 3. 9; to try *by inflicting evils*, subject to calamities, 1 Co. 10. 13. He. 2. 18; to prove *by soliciting to sin*, solicit to sin, tempt, Mar. 1. 13. 1 Co. 7. 5. Ja. 1. 13, et al.: *whence*

Πειρασμὸς, οῦ, ὁ, a trying, putting to the proof, proof, trial, 1 Pe. 4 12. He. 3. 8; temptation, solicitation to sin, Mat. 6. 13; 26. 41; trial, calamity, affliction, Lu. 8. 13; 22. 28, et al.

Πειράομαι, ῶμαι, f. άσομαι, (i. q. Act. πειράω, fr. πεῖρα) to try, attempt, assay, endeavour, Ac. 9. 26; 26. 21.

Πεισμονὴ, ῆς, ἡ, (fr. πείθω) a desire of persuading, sedulous attempt to persuade, sedulous persuasion, Ga. 5. 8.

Πέλαγος, εος, ους, τὸ, the deep, the depth, deepest part *of the sea*, Mat. 18. 6; the sea, Ac. 27. 5.

Πελεκίζω, f. ίσω, p. πεπελέκικα, (fr. πέλεκυς, a battle-axe, two-edged weapon) to strike or cut with an axe, i. e. *by impl.* to behead, Re. 20. 4.

Πέμπτος, η, ον, (fr. πέντε) fifth, Re. 6. 9; 9. 1; 16. 10; 21. 20.

Πέμπω, f. ψω, p. πέπεμφα, a. 1. ἔπεμψα, p. mid. πέπομπα, to send, i. e. to despatch on any message, embassy, business, &c. Mat. 2. 8; 11. 2; 14. 10; to transmit, Ac. 11. 29. Re. 1. 11; to dismiss, permit to go, Mar. 5. 12; to bestow, impart as from a distance, Jno. 14. 26; to send in or among, 2 Th. 2. 11; to thrust in, or put forth, Re. 14. 15, et al. freq.

Πένης, ητος, ὁ, ἡ, (fr. πένομαι, to labour *for one's bread*, be poor) pr. one who labours for his bread; poor, needy, 2 Co. 9. 9.

Πενθερὰ, ᾶς, ἡ, a mother-in-law, i. e. a wife's mother, Mat. 8. 14. Mar. 1. 30. Lu. 4. 38; *in antithesis with* νύμφη, a husband's mother, Mat. 10. 35. Lu. 12. 53: *from*

Πενθερὸς, οῦ, ὁ, a wife's father, father-in-law, Jno. 18. 13.

Πενθέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπένθηκα, a. 1. ἐπένθησα, *intran.* to mourn, lament, i. e. to bewail *the death of any one*, Mar. 16. 10; *genr.* to be sad, sorrowful, Mat. 5. 4; 9. 15; *trans.* to cause to mourn, grieve, affect with sadness, 2 Co. 12. 21, et al.: *whence*

Πένθος, εος, ους, τὸ, mourning, sorrow, sadness, grief, Ja. 4. 9, et al.

Πενιχρὸς, ὰ, ὸν, (fr. πένομαι, *see* πένης) poor, needy, Lu. 21. 2.

Πεντάκις, adv. (fr. πέντε) five times, 2 Co. 11. 24.

Πεντακισχίλιοι, αι, α, (πεντάκις & χίλιοι) five times one thousand, five thousand, Mat. 14. 21; 16. 9, et al.

Πεντακόσιοι, αι, α, (πέντε & ἑκατὸν) five hundred, Lu. 7. 41. 1 Co. 15. 6.

Πέντε, οἱ, αἱ, τὰ, *indec.* five, Mat. 14. 17, 19; 16. 9, et al.

Πεντεκαιδέκατος, η, ον, (πέντε, καὶ, & δέκατος) fifteenth, Lu. 3. 1.

Πεντήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (πέντε and the enclit. ηκοντα) fifty, Mar. 6. 40. Lu. 7. 41, et al.

Πεντηκοστὴ, ῆς, ἡ, (fem. of πεντηκοστὸς, fiftieth, fr. πεντήκοντα) the pentecost, *one of the three great Jewish festivals, so called because it was celebrated on the* fiftieth *day, reckoning from the second day of the feast of unleavened bread, or the passover*, i. e. *from the 16th day of Nisan*, Ac. 2. 1; 20. 16. 1 Co. 16. 8.

Πεποίθησις, εως, ἡ, (fr. πέποιθα, p. mid. of πείθω) trust, confidence, reliance, 2 Co. 1. 15, et al.

Πέρ, *enclit. particle*, ever, soever, truly, indeed, &c. *found only united with pronouns and particles, see* ἐάνπερ, εἴπερ, ἐπείπερ, ἤπερ, καίπερ, &c.

Πέραν, adv. v. prep. (fr. περάω, to pass, pass over) beyond, over, on the other side, Mat. 4. 15, 25; 19. 1. Jno. 6. 1, 17; ὁ, ἡ, τὸ πέραν, farther, on the farther side, *and* τὸ πέραν, the farther side, the other side, Mat. 8. 18, 28; 14. 22, et al.

Πέρας, ατος, τὸ, a limit, extremity, end, bound, border, frontier, Mat. 12. 42. Lu. 11. 31. Ro. 10. 18; an end, conclusion, termination, He. 6. 16.

Περὶ, *prep.*, *with a genitive*, about, i. e. concerning, respecting, Mat. 2. 8; 11. 10; 15. 7; about, i. e. as it respects, in relation to, towards, Mat. 9. 36; 20. 24; 22. 31; about, i. e. on account of, because of, Mat. 4. 6. Mar. 1. 44. Lu. 3. 19; *spc.* for the sake of, in behalf of, Mat. 26. 28. Lu. 4. 38; *with an accusative*, about, around, round about, in the region of, Mat. 3. 4. Mar. 3. 34. Lu. 13. 8; about, *of time*, Mat. 20. 3, 5, 6, 9; οἱ περί τινα, those about or with, i. e. the person mentioned and his companions, Ac. 13. 13; *or*, simply the person mentioned, Jno. 11. 19; *or, only* the companions *of the person mentioned, exclusive of himself*, Lu. 22. 49; τὰ περί τινα, the condition, circumstances of any one, Ph. 2. 23; τὰ περὶ τὸν τόπον τινὰ, the vicinity of any place, Ac. 28. 7:—*met.* about, i. e. in respect to, 1 Ti. 1. 19; 6. 21; in respect to, as to, *in the sense of* in, Tit. 2. 7; *in the phrase* to be occupied about, in, *or* with, *any thing*, 1 Ti. 6. 4; *it forms with its accus. a periphrasis for a* genitive, Mar. 4. 19, et al. freq.

Περιάγω, f. άξω, (περὶ & ἄγω) to lead around, carry about, 1 Co. 9. 5; to go about, go up and down, Mat. 4. 23; 9. 35; 23. 15. Mar. 6. 6. Ac. 13. 11.

Περιαιρέω, ω, f. ήσω, a. 2. περιεῖλον, (περὶ & αἱρέω) to take entirely away, make away with, 2 Co. 3. 16; to cut away or off, Ac. 27. 40; *met.* to cut off *all hope*, Ac. 27. 20; *met.* to take away *sin*, i. e. remove the guilt of sin, make expiation for sin, He. 10. 11.

Περιαστράπτω, f. ψω, (περὶ & ἀστράπτω) to lighten around, shine like lightning around, Ac. 9. 3; 22. 6.

Περιβάλλω, f. βαλῶ, (περὶ & βάλλω) to cast around, i. e. to put about, put on garments, clothe; *mid.* to put on one's garments, clothe one's self; *pass.* to be clothed, Mat. 6. 29, 31; 25. 36, 43. Lu. 23. 11. Jno. 19. 2. Ac. 12. 8. Re. 4. 4, et al.; to cast around *a city*, i. e. to surround with, encircle with, Lu. 19. 43.

Περιβλέπομαι, f. ψομαι, (i.q. περιβλέπω, fr. περὶ & βλέπω) *intran.* to look around, Mar. 5. 32; 9. 8; 10. 23; *trans.* to look round upon, Mar. 3. 5, 34; 11. 11. Lu. 6. 10.

Περιβόλαιον, ου, τὸ, (fr. περιβάλλω) that which is thrown around *any one*, clothing, covering, vesture; *spoken of the* pallium or upper garment, ἱμάτιον, cloak, mantle, He. 1. 12; *of* a veil, 1 Co. 11. 15.

Περιδέω, f. ήσω, p. περιδέδεκα, p. pass. δέδεμαι, (περὶ & δέω) to bind round about; *pass.* to be bound around, be bound up, Jno. 11. 44.

Περιεργάζομαι, f. άσομαι, (περὶ *intensive*, & ἐργάζομαι) to do any thing with great or excessive care; to do that which is superfluous, busy one's self in what is unnecessary and improper, be a busy-body, 2 Th. 3. 11.

Περίεργος, ου, ὁ, ἡ, (περὶ & ἔργον) over-careful, officious, curious, prying, a busy-body, intermeddler, 1 Ti. 5. 13; *of things*, done with too much care, superfluous, curious, *spoken of* magic arts, sorcery, Ac. 19. 19.

Περιέρχομαι, f. ελεύσομαι, a. 2. ἦλθον, (περὶ & ἔρχομαι) to go about, go round, i. e. make a circuit, fetch a compass, Ac. 28. 13; to go about, visit *from house to house*, 1 Ti. 5. 13; to go about, wander about, Ac. 19. 13. He. 11. 37.

Περιέχω, f. περιέξω, (περὶ & ἔχω) pr. to have one's self around *any thing*, encompass, enclose; to embrace, have within one's self, contain, *as a writing*, Ac. 23. 25; *pass.* to be contained, 1 Pe. 2. 6: *met.* to encompass, have possession of, seize, *as astonishment*, Lu. 5. 9.

Περιζώννυμι, f. ζώσω, (περὶ & ζώννυμι) to bind round *with a girdle*, gird; *mid.* to gird one's self, Lu. 12. 37; 17. 8, et al.; *hence, because those who had girded their garments around them were ready for action*, to have the loins girded *is put for* to be in a constant state of preparation and expectation, Lu. 12. 35. Ep. 6. 14.

Περίθεσις, εως, ἡ, (fr. περιτίθημι) a placing round; a putting on, wearing *of dress*, &c. 1 Pe. 3. 3.

Περιΐστημι, f. περιστήσω, (περὶ & ἵστημι) to place around; to stand around, Jno. 11. 42. Ac. 25. 7; *mid. met.* to stand at a distance from, keep aloof from, avoid, shun, 2 Ti. 2. 16. Tit. 3. 9; *others*, to restrain, repress.

Περικάθαρμα, ατος, τὸ, (fr. περικαθαίρω, to cleanse, purify, fr. περὶ & καθαίρω) pr. refuse, sweeping, offscouring, filth; *met.* a vile and abject person, outcast, 1 Co. 4. 13.

Περικαλύπτω, f. ψω, (περὶ & καλύπτω) to cover round about, cover over, overlay, He. 9. 4; to cover *the face*, Mar. 14. 65; to blindfold, Lu. 22. 64.

Περίκειμαι, f. κείσομαι, (περὶ & κεῖμαι) to lie around, be circumjacent; to be laid around, i. e. to be put or placed around, Mar. 9. 42. Lu. 17. 2; to surround, He. 12. 1; to be encompassed or surrounded with, Ac. 28. 20; *trop.* to be encompassed, be oppressed on every side, He. 5. 2.

Περικεφαλαία, ας, ἡ, (περὶ & κεφαλή) a helmet, Ep. 6. 17. 1 Th. 5. 8.

Περικρατής, έος, ῦς, ὁ, ἡ, (περὶ & κρατέω) very robust; holding possession of, master of, retaining in one's power, Ac. 27. 16.

Περικρύπτω, f. ψω, (περὶ & κρύπτω) to hide, conceal; to conceal *one's self*, live in retirement, Lu. 1. 24.

Περικυκλόω, f. ώσω, (περὶ & κυκλόω) to encircle, surround, Lu. 19. 43.

Περιλάμπω, f. ψω, (περὶ & λάμπω) to shine around, Lu. 2. 9. Ac. 26. 13.

Περιλείπω, f. ψω, (περὶ & λείπω) to leave; *pass.* to be left, i. e. to remain, survive, 1 Th. 4. 15, 17.

Περίλυπος, ου, ὁ, ἡ, (περὶ & λύπη) greatly grieved, exceedingly sorrowful, deeply oppressed with sorrow, Mat. 26. 38. Mar. 6. 26; 14. 34, et al.

Περιμένω, f. ενῶ, (περὶ & μένω) to await, wait for, expect, Ac. 1. 4.

Πέριξ, adv. (fr. περὶ) round about; ὁ, ἡ, τὸ πέριξ, circumjacent, neighbouring, Ac. 5. 16.

Περιοικέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ & οἰκέω) to dwell around, or in the vicinity, i. e. to be a neighbour, Lu 1. 65: *whence*

Περίοικος, ου, ὁ, ἡ, one who dwells in the vicinity, a neighbour, Lu. 1. 58.

Περιούσιος, ου, ὁ, ἡ, (fr. περιουσία, abundance, wealth, fr. περίειμι, to superabound) superabundant, excellent. In N. T. peculiar, one's own, Tit. 2. 14.

Περιοχὴ, ῆς, ἡ, (fr. περιέχω) ambitus, complexus; contents, argumentum; *by impl.* a place, passage, portion *of Scripture*, Ac. 8. 32.

Περιπατέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ & πατέω) to walk, walk about, walk along, be walking, Mat. 4. 18; 9. 5; 11. 5; 14. 25, 26, 29; to rove, roam, 1 Pe. 5. 8; to remain, continue, be present, Jno. 7. 1; 11. 54. Re. 2. 1; *with* μετά τινος, to walk with any one, i. e. to accompany, follow, have intercourse with, Jno. 6. 66. Re. 3. 4; to live, pass one's life, 1 Co. 7. 17. 2 Co. 5. 7; 10. 3; *fr. the Heb.* to live in any particular manner, follow any course of life or conduct, have one's conversation, behave, exhibit a certain character, Ro. 6. 4; 8. 1, et al. freq.

Περιπείρω, f. περῶ, (περὶ & πείρω) to pierce through, transfix; *met.* to affect deeply, 1 Ti. 6. 10.

Περιπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 2. περιέπεσον, (περὶ & πίπτω) to fall around, i.e. to fall upon and embrace; to fall in with or among, Lu. 10. 30; to fall into, Ac. 27. 41. Ja. 1. 2.

Περιποιέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ & ποιέω) to cause to remain over and above, to reserve, save, lay up, acquire; *mid.* to acquire for one's self, gain, purchase, Ac. 20. 28. 1 Ti. 3. 13: *whence*

Περιποίησις, εως, ἡ, the act of acquiring or obtaining, acquisition, 1 Th. 5. 9. 2 Th. 2. 14; a saving, preservation, He. 10. 39; *as an adj. or part.* acquired, purchased, Ep. 1. 14; property, a possession held in one's own right, 1 Pe. 2. 9.

Περιῤῥήγνυμι, f. ῥήξω, (περὶ & ῥήγνυμι) to break or tear off from around *any one*, e. g. *fetters, garments*, &c.; to tear or pull off, strip off *the clothes of any one*, Ac. 16. 22.

Περισπάω, ῶ, f. άσω, (περι & σπάω) to pull off from around *any thing*; to draw different ways at one time, *pass.* to be drawn different ways, *met.* to be distracted, perplexed, Lu. 10. 40.

Περισσεία, ας, ἡ, (fr. περισσεύω) abundance, 2 Co. 10. 5; pre-eminence, transcendent excellence, Ro. 5. 17. 2 Co. 8. 2; 10. 15. superfluity, excrescence, Ja. 1. 21.

Περίσσευμα, ατος, τὸ, more than enough, superabundance, exuberance, affluence, overflowing abundance, Mat. 12. 34. Lu. 6. 45. 2 Co. 8. 13, 14; that which is left, remnant, remains, Mar. 8. 8: *from*

Περισσεύω, f. εύσω, to abound, i. e. to be in abundance or affluence, Lu. 12. 15; 15. 17; τὸ περισσεῦον, abundance, affluence, Mar. 12. 44; to remain over, be more than enough, be left; τὸ περισσεῦον, remnant, remains, Mat. 14. 20; to abound more, i. e. to be better, excel, be of higher excellence, surpass, Mat. 5. 20. Ro. 3. 7; *with* εἰς, to abound to, i. e. to be or occur to any one in abundance, Ro. 5. 15. 2 Co. 1. 5; to conduce or yield abundantly to, redound greatly to, 2 Co. 8. 2; to increase, be increased, augmented, Ac. 16. 5; *trans.* to cause to abound, cause to be in abundance, render affluent, augment; *pass.* to be in abundance or affluence, be augmented, Mat. 13. 12; 25. 29. 2 Co. 4. 15, et al.: *from*

Περισσὸς, ἡ, ὸν, (fr. περὶ) superabundant, remaining over and above, Mat. 5. 37; περισσὸν ἔχειν, to have a superabundance, enjoy the highest privileges and blessings. Jno. 10. 10; superfluous, 2 Co. 9. 1; abundant, much, *and compar.* περισσότερος, έρα, ερον, more abundant, more, Lu. 12. 4, 48. Mar. 12. 40; *adverbially*, ἐκ περισσοῦ, much, vehemently, Mar. 6. 51; 14. 31; *comp.* περισσότερον, more, more abundantly, more earnestly, more vehemently, Mar. 7. 36. 2 Co.

10. 8; excellent, extraordinary, distinguished, pre-eminent; τὸ περισσὸν, what is pre-eminent, pre-eminence, privilege, advantage, Mat. 5. 47. Ro. 3. 1; *comp.* περισσότερος, more eminent, greater, Mat. 11. 9, et al.: *whence*

Περισσοτέρως, *adv.* more, more abundantly, more earnestly, more vehemently, Mar. 15. 14. 2 Co. 7. 13, &c.

Περισσῶς, *adv.* much, abundantly, vehemently, Ac. 26. 11; more, more abundantly, &c. Mat. 27. 23. Mar. 10. 26.

Περιστερὰ, ᾶς, ἡ, a dove, pigeon, Mat. 3. 16; 10. 16, et al.

Περιτέμνω, f. τεμῶ, p. περιτέτμηκα, a. 2. περιέτεμον, (περὶ & τέμνω) to cut around; to circumcise, remove the prepuce; *and mid.* to suffer or cause one's self to be circumcised, Lu. 1. 59; 2. 21, et al.; *met.* Col. 2. 11.

Περιτίθημι, f. περιθήσω, (περὶ & τίθημι) to place around, put about or around, Mat. 21. 33; 27. 28, et al.; *met.* to place around, i. e. to bestow, attribute, exhibit towards, 1 Co. 12. 23.

Περιτομὴ, ῆς, ἡ, (fr. περιτέμνω) circumcision, i. e. the act or custom of circumcision, Jno. 7. 22, 23. Ac. 7. 8; the state of being circumcised, the being circumcised, Ro. 2. 25, 26, 27; 4. 10; *meton.* the circumcision, those who are circumcised, i. e. the Jews, Ro. 3. 30; 4. 9, 12; *met.* spiritual circumcision *of the heart and affections*, Ro. 2. 29. Col. 2. 11; *meton.* persons thus spiritually circumcised, Phi. 3. 3.

Περιτρέπω, f. ψω, (περὶ & τρέπω) to turn about; to convert into *any thing*, i. e. to make or cause to come into any state, Ac. 26. 24.

Περιτρέχω, a. 2. περιέδραμον, (περὶ & τρέχω) to run about, run up and down, Mar. 6. 55.

Περιφέρω, f. περιοίσω, a. 2. περιήνεγκον, (περὶ & φέρω) to bear or carry around, Mar. 6. 55; *met.* to bear about with one's self, 2 Co. 4. 10; *pass.* to be borne about hither and thither, i. e. to be agitated, unstable, Ep. 4. 14. He. 13. 9. Jude 12.

Περιφρονέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ & φρὴν) to fix the mind around or on *any thing*, contemplate, regard; to look down upon, contemn, despise, Tit. 2. 14.

Περίχωρος, ȣ, ἡ, (fr. περίχωρος, ὁ, ἡ, adjacent, circumjacent, fr. περὶ & χώρα) an adjacent or circumjacent region, country round about, Mat. 14. 35. Mar. 1. 28; *meton.* inhabitants of the region round about, Mat. 3. 5.

Περίψημα, ατος, τὸ, (fr. περιψάω, to wipe or scrape on every side, scour off) pr. filth which is wiped or scraped off, scrapings; *genr.* filthy refuse, scum, offscouring; *met.* a mean, abject, and contemptible person, 1 Co. 4. 13.

Περπερεύομαι, f. εύσομαι, to be ὁ πέρπερος, a vain, arrogant trifler, or boaster; to boast one's self, play the braggadocio, 1 Co. 13. 4.

Πέρυσι, adv. (fr. περάω) during the past year, a year ago, 2 Co. 8. 10; 9. 2.

Πετάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, (mid. of πετάω, to expand, stretch out) to be expanded, expand *the wings*, fly, Re. 4. 7; 14. 6; 19. 17.

Πετεινὸν, οῦ, τὸ, (fr. πετεινὸς, ἡ, ὸν, winged, flying, fr. πέτομαι) a bird, fowl, Mat. 6. 26; 8. 20, et al.

Πέτομαι, i. q. πετάομαι, to fly, He. 12. 14.

Πέτρα, ας, ἡ, a stone; a rock, Mat. 7. 24, 25, et al.; *met.* Ro. 9. 33. 1 Pe. 2. 7; *spoken of* caverns among the rocks, Re. 6. 15, 16; *put for* τὸ πετρῶδες, stony ground, Lu. 8. 6, 13: *from*

Πέτρος, ου, ὁ, a stone, rock; Peter, Mat. 4. 18. Jno. 1. 43, et al.

Πετρώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, τὸ, -ες, (πέτρος & εἶδος) pr. having the form or appearance of a rock; stony, rocky, Mat. 13. 5, 20. Mar. 4. 5, 16.

Πήγανον, ου, τὸ, rue, *a plant*, ruta graveolens *of Linn.* Lu. 11. 42.

Πηγὴ, ῆς, ἡ, a source, spring, fountain, Ja. 3. 11, 12; *in the sense of* a well, Jno. 4. 6; an issue, flux, flow, Mar. 5. 29; *met.* Jno. 4. 14, et al.

Πήγνυμι & πήγω, f. ξω, a. 1. ἔπηξα, to fix, infix, fasten together; to erect by fastening together the different parts, pitch *a tent*, construct, build, He. 8. 2.

Πηδάλιον, ίου, τὸ, (fr. πηδὸν, an oar) a rudder, helm, Ac. 27. 40. Ja. 3. 4.

Πηλίκος, η, ον, (from ἡλίκος) how great, how much, Ga. 6. 11. He. 7. 4.

Πηλὸς, οῦ, ὁ, mud, mire, slime, Jno. 9. 6, 11, 14, 15; clay, potter's clay, Ro. 9. 21.

Πήρα, ας, ἡ, a scrip, satchel, leather bag or sack, *for provisions*, wallet, Mat. 10. 10. Mar. 6. 8, et al.

Πῆχυς, εος, ν. εως, ὁ, pr. cubitus, the fore-arm; *hence*, a cubit, *a measure of length, equal to the distance from the elbow to the extremity of the middle finger, usually considered as equivalent to a foot and a half, or 17 inches and a half*, Jno. 21. 8. Re. 21. 17; *met. according to some*, a short time, *like our* handbreadth and span, Mat. 6. 27. Lu. 12. 25.

Πιάζω, f. άσω, p. πεπίακα, a. 1. ἐπίασα, to press one's hand on; to take or lay hold of, Ac. 3. 7; to take, catch *fish*, &c. Jno. 21. 3, 10. Re. 19. 20; to take, seize, apprehend, arrest, Jno. 7. 30, 32, 44, et al.: *Doric for*

Πιέζω, f. έσω, p. πεπίεκα, to press, press or squeeze down, make compact by pressure, Lu. 6. 38.

Πιθανολογία, ας, ἡ, (πιθανὸς, persuasive, fr. πείθω, & λόγος) persuasive speech or language, plausible discourse, Col. 2. 4.

Πικραίνω, f. ανῶ, a. 1. ἐπίκρανα, (fr. πικρὸς) to imbitter, render bitter, Re. 10. 9; *pass.* to be imbittered, be made bitter, Re. 8. 11; 10. 10; *met.* to imbitter, irritate; *pass.* to be imbittered, become bitter, i. e. to be angry, harsh, stern, severe, Col. 3. 19.

Πικρία, ας, ἡ, bitterness, Ac. 8. 23. He. 12. 15; *met.* bitterness of language, acerbity, bitter anger, Ro. 3. 14. Ep. 4. 31: *from*

Πικρὸς, ὰ, ὸν, bitter, *opp. to* γλυκὺς, Ja. 3. 11; *met.* bitter, harsh, cruel, malignant, Ja. 3. 14: *whence*

Πικρῶς, *adv.* bitterly; *met.* painfully, vehemently, Mat. 26. 75. Lu. 22. 62.

Πίμπρημι, v. πιμπράω, f. πρήσω, (fr. the obs. πράω, to burn) to set on fire, burn, inflame; *pass.* to be set on fire, burn, be inflamed; to swell from inflammation, Ac. 28. 6.

Πινακίδιον, ίου, τὸ, a small tablet for writing, Lu. 1. 63: *dimin. of*

Πίναξ, ακος, ὁ, (fr. πῖνος, a pine tree) pr. a board or plank of pine; a tablet for writing, originally made of pine and covered with wax; in N. T. a plate, platter, *on which food was served*, Mat. 14. 8, 11, et al.

Πίνω, f. πίομαι & πώσω, a. 2. ἔπιον, p. πέπωκα, to drink, Mat. 6. 25, 31; 26. 27, 29; *trop. spoken of the earth*, to drink in, imbibe, be watered by, He. 6. 7; *met.* to partake of, undergo, or submit or yield obedience to *the allotments of Providence, represented*

by a cup, &c. Mat. 20. 22, 23; 26. 42. Jno. 18. 11. Re. 14. 10; *fr. the Heb.* ἐσθίειν, v. τρώγειν, v. φαγεῖν καὶ πίνειν, to eat and drink, i. e. to live in the usual manner, use the ordinary kinds of food and drink, Mat. 11. 19. Lu. 5. 33; *hence*, μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, to live abstemiously, Mat. 11. 18; to live luxuriously, revel, Mat. 24. 38, 49; *with* μετά τινος, to associate with, have familiar intercourse with, Mar. 2. 16; to enjoy the highest felicity *in the kingdom of heaven*, Lu. 22. 30, et al. freq.

Πιότης, τητος, ἡ, (fr. πῖος, the fat) fatness, i. e. richness, abundance, Ro. 11. 17.

Πιπράσκω, f. πράσω, p. πέπρακα, pass. p. πέπραμαι, a. 1. ἐπράθην, (fr. πράω, for περάω, to bring from a distance to sell) to sell, Mat. 13. 46; 18. 25, et al.; *met. with* ὑπὸ, *pass.* to be sold under, i. e. to be a slave to, be addicted or devoted to, Ro. 7. 14.

Πίπτω, f. πεσοῦμαι, p. πέπτωκα, a. 1. ἔπεσα, a. 2. ἔπεσον, to fall, Mat. 15. 27. Lu. 10. 18; seq. ἐπὶ, to fall upon, Mat. 10. 29; to fall over, or around, Lu. 23. 30; *met.* to fall upon, i. e. to seize, take possession of, Re. 11. 11; seq. παρὰ, to fall near, or by the side of, Mat. 13. 4; to fall, fall prostrate, fall down, Mat. 17. 6; 18. 29. Lu. 17. 16; to fall down dead, Lu. 21. 24; to fall, fall in ruins, Mat. 7. 25, 27. Lu. 11. 17; met. to fall, i. e. come by chance, light upon, *as a lot*, Ac. 1. 26; to fall, i. e. to fail, become null and void, *as the Eng.* to fall to the ground, Lu. 16. 17; to fall, i. e. to come into a worse state, lose, Re. 2. 5; to come to ruin, be destroyed, be rendered miserable, Ro. 11. 11; He. 4. 11; to fall into sin, commit sin, Ro. 11. 22. 1 Co. 10. 12; to fall *in judgment*, be condemned and punished, Re. 14. 8; seq. ὑπό τινα, to fall under, i. e. to be subjected to, Ja. 5. 12.

Πιστεύω, f. εύσω, p. πεπίστευκα, (fr. πίστις) to believe, give credit to, have confidence in the truth, veracity, &c. *of any one*, Mar. 1. 15; 16. 13. Lu. 24. 25; *intrans.* to believe, have a mental persuasion, Mat. 8. 13; 9. 28. Ja. 2. 19; to believe, be of opinion, Ro. 14. 2; to believe on, confide in, trust, have implicit and unwavering hope and confidence in, Mat. 9. 28. Ro. 4. 5; 9. 33. 2 Ti. 1. 12; to believe in or on *Christ*, i. e. to credit, and confide in, and rely on him, Mat. 18. 6; 27. 42. Jno. 3. 15, 16, 18; *absol.* to believe, *put absolutely for* to believe in Christ, profess the religion of Jesus, Ac. 2. 44; 4. 4, 32; 13. 48; to intrust, commit to the charge or power of, Lu. 16. 11. Jno. 2. 24; *pass.* to be intrusted with, Ro. 3. 2. 1 Co. 9. 17, et al. freq.

Πιστικὸς, ἡ, ὸν, persuasive; trusty, deserving of confidence; genuine, pure, unadulterated, Mar. 14. 3. Jno. 12. 3: *from*

Πίστις, εως, ἡ, (fr. πέπεισται, per. pass. of πείθω) faith, i. e. belief, firm persuasion of the truth and veracity of any one, Lu. 22. 32. Ro. 1. 5; 10. 17. Ga. 3. 26; *meton. for* ὁ πιστεύων, one who believes in *Jesus*, Ro. 1. 17; faith, i. e. that which is believed, the doctrines of faith or the gospel, the Christian religion, Ac. 6. 7; 14. 22, 27. Ga. 3. 23; faith, i. e. assurance, confidence, trust, implicit and unwavering hope and confidence in any one, or exercised in respect to any thing, Mat. 17. 20. Mar. 11. 22. Ac. 20. 21. Ro. 3. 25. 2 Co. 5. 7; faith, i. e. faithfulness, fidelity, truth, *and spoken of men*, a profound reverence towards God, piety, Mat. 23. 23. Ac. 6. 5, 8; 11. 24; *meton.* a cause or occasion of belief, argument, proof, Ac. 17. 31; belief or persuasion of the lawfulness of an action, Ro. 14. 23; *meton.* faith pledged, promise, engagement, allegiance, 1 Ti. 1. 19; 5. 12, et al. freq.: *whence*

Πιστὸς, ἡ, ὸν, faithful, true, of true fidelity, firm in adherence to duty, truth, &c. Mat. 24. 45; 25. 21, 23. Lu. 12. 42; deserving of confidence, worthy of belief or credit, 2 Ti. 2. 2. Re. 1. 5; 2. 13; credible, sure, certain, indubitable, Ac. 13. 34. 1 Ti. 1. 15; i. q. ὁ πιστεύων, believing, yielding belief and confidence, Jno. 20. 27. Ga. 3. 9; *spc.* believing in Jesus, a believer, Christian, Ac. 10. 45; 16. 1, 15. πιστὸν, *adv.* faithfully, 3 Jno. 5, et al. freq.: *whence*

Πιστόω, ῶ, f. ώσω, to make faithful, or worthy of belief, confirm, establish, strengthen one's confidence; *pass.* to be confirmed in, assured of, give credit to, believe, 2 Ti. 3. 14.

Πλανάω, ῶ, f. ήσω, p. πεπλάνηκα, a. 1. ἐπλάνησα, to lead astray, cause to wander, *pass.* to go astray, wander about, stray, Mat. 18. 12, 13. 1 Pe. 2. 25; *met.* to mislead, deceive, cause to err, *pass.* to be deceived, err, mistake, Mat. 22. 29; 24. 4, 5, 11, 24. Jno. 7. 12; to seduce from the path of virtue, delude, *pass.* to be seduced or wander from the path of virtue, to sin, transgress, Tit. 3. 3. He. 5. 2. Ja. 5. 19, et al.: *from*

Πλάνη, ης, ἡ, a wandering; deceit, deception, delusion, imposture, fraud, Mat. 27. 64. 1 Th. 2. 3; seduction, deceiving, Ep. 4. 14. 2 Th. 2. 11. 1 Jno. 4. 6; error, false opinion, 1 Th. 2. 3. 2 Pe. 3. 17; seduction from the path of truth and virtue, perverseness, wickedness, sin, Ro. 1. 27. Ja. 5. 20. 2 Pe. 2. 18. Jude 11.

Πλανήτης, ου, ὁ, (fr. πλανάω) a rover, roving; a wanderer, wandering, as ἀστὴρ πλανήτης, a wandering star, *put met. for* one who is inconstant, who wavers from the true faith, a false teacher, Jude 13.

Πλάνος, ου, ὁ, ἡ, (fr. πλάνη) a wanderer, vagabond; deceiving, seducing, a deceiver, impostor, Mat. 27. 63. 2 Co. 6. 8. 1 Ti. 4. 1. 2 Jno. 7.

Πλὰξ, ακὸς, ἡ, a table tablet, *of stone, wood,* &c. 2 Co. 3. 3. He. 9. 4.

Πλάσμα, ατος, τὸ, a thing formed or fashioned, *spc.* a vessel of clay, potter's vessel, Ro. 9. 20: *from*

Πλάσσω, v. ττω, f. πλάσω, p. πέπλακα, a. 1. ἔπλασα, to form, fashion, mould, make, Ro. 9. 20. 1 Ti. 2. 13; *met.* to feign, invent: *whence*

Πλαστὸς, ἡ, ὸν, formed, fashioned, artificial; *met.* feigned, fictitious, i. e. delusive, artful, deceitful, 2 Pe. 2. 3.

Πλατεῖα, ας, ἡ, (pr. fem. of πλατὺς) a wide street, broad way, Mat. 6. 5; 12. 19. Lu. 10. 10, et al.

Πλάτος, εος, ους, τὸ, (fr. same) breadth, Ep. 3. 18. Re. 20. 9; 21. 16, *bis.*

Πλατύνω, f. υνῶ, p. πεπλάτυγκα, a. 1. ἐπλάτυνα, to make broad, widen, enlarge, Mat. 23. 5; *met.* to enlarge *the heart,* i. e. deliver from distress, exhilarate; *pass.* to be enlarged, dilated, i. e. be freed from distress, exhilarated, to rejoice, 2 Co. 6. 11, 13: *from*

Πλατὺς, εῖα, ὺ, broad, wide, Mat. 7. 13.

Πλέγμα, ατος, τὸ, (fr. πλέκω) any thing interwoven, *as a* net, toil, &c.; a plaiting or braiding, a being plaited or braided, locks of hair braided or curled, ornamental curls, 1 Ti. 2. 9.

Πλεῖστος, η, ον, most, Mat. 11. 20; 21. 8; τὸ πλεῖστον, *as an adv.* at most, 1 Co. 14. 27: *superlat. of* πολὺς, *from*

Πλείων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ,-ον & πλέον, (comp. of πολὺς) more *in number,* Mat. 21. 36; 26. 53; more *in quantity,* Mar. 12. 43. Lu. 21.

8; οἱ πλείονες v. πλείους, the greater part, the majority, Ac. 19. 32; 27. 12; the more, 1 Co. 9. 19; *for the positive*, many, 2 Co. 4. 15; *neut.* πλεῖον, *as an adv.* more, Lu. 7. 42; ἐπὶ πλεῖον, more *of time*, longer, further, Ac. 24. 4; *of space*, more widely, Ac. 4. 17; *for the pos.* much *of time*, long, Ac. 20. 9; *of space*, further, 2 Ti. 3. 9; more, higher, greater, more excellent, of higher value, more eminent, &c. Mat. 5. 20; 6. 25, et al.

Πλέκω, f. ξω, p. πέπλεχα, to interweave, weave, braid, plait, Mar. 15. 17. Jno. 19. 2.

Πλεονάζω, f. άσω, a. 1. ἐπλεόνασα, (fr. πλείων, πλέον) to have more than enough, have in abundance, superabound, have a surplus, 2 Co. 8. 15; to abound, be abundant, i. e. to increase, be augmented, accumulated, Ro. 5. 20; 6. 1; to cause to abound or increase, to augment, 1 Th. 3. 12, et al.

Πλεονεκτέω, ῶ, f. ήσω, (πλείων, πλέον & ἔχω) to have more than another; to desire to possess more; to circumvent for the sake of gain, make a gain of, defraud, 2 Co. 7. 2; 12. 17, 18. 1 Th. 4. 6; to circumvent, get the better, or an advantage of, deceive, delude, 2 Co. 2. 11: *whence*

Πλεονέκτης, ου, ὁ, one who has more than another; one who has an inordinate desire for gain, a covetous, avaricious person; *and by impl.* one who defrauds for the sake of gain, 1 Co. 5. 10, 11; 6. 10; one inordinately attached to carnal lusts, a lewd, lascivious libertine, Ep. 5. 5.

Πλεονεξία, ας, ἡ, some good which one possesses more than another, a larger portion; an inordinate desire of gain or riches, covetousness, Mar. 7. 22. Lu. 12. 15, et al.; avarice, avaricious disposition, *or* a gift exacted by importunity and conferred with grudging, 2 Co. 9. 5; inordinate lust, Ep. 4. 19; 5. 3. Col. 3. 5.

Πλευρά, ας, ἡ, the side, *sc. of the body*, Jno. 19. 34; 20. 20, 25, 27. Ac. 12. 7.

Πλέω, f. πλεύσω, p. πέπλευκα, to sail, Lu. 8. 23. Ac. 21. 3; 27. 2, 6, 24.

Πληγὴ, ῆς, ἡ, (fr. πλήσσω) a blow, stroke, stripe, Lu. 10. 30; 12. 48; *meton.* a wound, Ac. 16. 33. Re. 13. 3, 12, 14; *fr. the Heb.* a plague, i. e. distress, affliction, calamity, Re. 9. 20; 11. 6, et al.

Πλῆθος, εος, ους, τὸ, (fr. πλήθω) amplitude, magnitude; a multitude, i. e. a great number, Lu. 1. 10; 2. 13; 5. 6; a multitude, i. e. a crowd, throng, Mar. 3. 7, 8. Lu. 6. 17, et al.: *whence*

Πληθύνω, f. υνῶ, p. πεπλήθυγκα, a. 1. ἐπλήθυνα, *trans.* to multiply, cause to increase, augment; *pass.* to be multiplied, increase, be accumulated, Mat. 24. 12. Ac. 6. 7; 7. 17, et al.; *intrans.* to multiply, increase, be augmented, Ac. 6. 1.

Πλήθω, f. πλήσω, p. πέπληκα, a. 1. ἔπλησα, a. 1. *pass.* ἐπλήσθην, (fr. πλάω, v. πλέω, to fill) to be full; to fill, make full, Mat. 22. 10; 27. 48; *met. pass.* to be filled, be full, i. e. to be filled with, be fully occupied with, be wholly under the influence of, Lu. 1. 15, 41, 67; 5. 26; 6. 11. Ac. 3. 10; 5. 17; 19. 29; to be fulfilled, have an accomplishment; *of time*, to be fulfilled, i. e. to be fully past, be completed, ended, Lu. 1. 23; 2. 6, 21, 22, et al.

Πλήκτης, ου, ὁ, (fr. πλήσσω) a striker, one apt to strike; *met.* one who is contentious, *or* censorious, *or* given to reproaches, 1 Ti. 3. 3. Tit. 1. 7.

Πλημμύρα, ας, ἡ, (fr. πλήμμη, the rise of the sea, fr. πλήμι, to fill; and μύρω, to flow,) the tide, i. e. the flood tide; *by impl.* a flood, inundation, Lu. 6. 48.

Πλὴν, adv. (fr. πλείων,

πλέον) besides, except, Mar. 12. 32. Ac. 8. 1; but only, unless, Ac. 20. 23; *as a conj.* but, Lu. 6. 24, 35; 23. 28; but indeed, Ep. 5. 33; yet, nevertheless, Mat. 18. 7; 26. 39; but nevertheless, but in the meantime, Mat. 11. 22, 24, et al.

Πλήρης, εος, ους, ὁ, ἡ, (fr. πλέω, to fill) full, i. e. filled, Mat. 14. 20; 15. 37; *met.* full of, i. e. abounding in, wholly occupied with, completely under the influence of or affected by, Lu. 4. 1; 5. 12. Jno. 1. 14; full, i. e. complete, perfect, Mar. 4. 28, et al.

Πληροφορέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπληροφόρηκα, a. 1. ἐπληροφόρησα, (πλήρης & φορέω) to render full; to fulfil, i. e. to perform perfectly, 2 Ti. 4. 5; to render fully certain, i. e. to fully persuade, convince by certain and indisputable arguments, *pass.* to be fully persuaded, &c. Ro. 4. 21; 14. 5; to fully confirm and establish, prove by indisputable arguments, Lu. 1. 1. 2 Ti. 4. 17: *whence*

Πληροφορία, ας, ἡ, pr. a filling up; full conviction, firm persuasion, assurance, 1 Th. 1. 5. Col. 2. 2, et al.

Πληρόω, ῶ, f. ώσω, p. πεπλήρωκα, a. 1. ἐπλήρωσα, (fr. πλήρης) to fill, make full, *pass.* to be filled, be full, Mat. 13. 48; *in the sense of*, to pervade, be diffused through, *as odours*, &c. Jno. 12. 3. Ac. 2. 2; to be widely diffused or disseminated, Ac. 5. 28; *met.* to fill, bestow abundantly, furnish liberally, Lu. 2. 40. Ro. 1. 29. Ep. 1. 23; 3. 19. Phi. 1. 11; 4. 18; to take possession of, Jno. 16. 6. Ac. 5. 3; to fill up, *as a valley*, Lu. 3. 5; to fill up, supply what is wanting, make full or whole, Mat. 23. 32. Phi. 4. 19. Re. 6. 11; to fill up, render perfect, complete, Mat. 5. 17. Jno. 15. 11. Phi. 2. 2; to fulfil, complete, perform perfectly, Mat. 3. 15. Lu. 9. 31. Ac. 14. 26; to fulfil, cause *prophecies*, &c. to have an accomplishment, Mat. 1. 22; 2. 15, 17, 23; to fulfil, accomplish, i. e. to spend, complete *time*, *pass.* to be completed, elapse, Mar. 1. 15. Lu. 21. 24. Jno. 7. 8; to bring to a close, end, finish, complete, Lu. 7. 1. Ac. 12. 25; *fr. the Chald.* to teach, preach, inculcate fully, Ro. 15. 19. Col. 1. 25, et al.: *whence*

Πλήρωμα, ατος, τὸ, fulness, plenitude, i. e. that of which any thing is full, 1 Co. 10. 26, 28; *put for an adj.* Mar. 8. 20. Ro. 15. 29; a supplement, i. e. something put in to fill up, or added to supply defects, or to make whole, *spoken of garments*, a patch, Mat. 9. 16; fulness, i. e. abundance, multitude, Ro. 11. 25; τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ, v. τοῦ Χριστοῦ, i. e. the multitude of those who worship God, the whole body of Christians, the church, Ep. 1. 23; 4. 13; the divine blessings in the fullest abundance, completeness of the divine favour and blessing, Ep. 3. 19. Col. 1. 19; *met.* better condition, prosperous state, Ro. 11. 12; fulness *of times*, i. e. the end or completion of an appointed period, Ga. 4. 4; a fulfilment, fulfilling, i. e. exact observance, Ro. 13. 10, et al.

Πλησίον, adv. (fr. πέλας, idem) near, near by, Jno. 4. 5; ὁ πλησίον, a neighbour, fellow-being, any other person, Mat. 19. 19. Ro. 15. 2, et al.; i. q. ὁ ἄλλος, v. ἕτερος, the other, Ac. 7. 27; *fr. the Heb.* a friend, Mat. 5. 43.

Πλησμονὴ, ῆς, ἡ, (fr. πλήθω) pr. that with which any thing is filled; *met.* a repletion, satisfying, act of satiating, gratification, Col. 2. 23.

Πλήσσω, v. ττω, f. ξω, p. πέπληχα, a. 1. ἔπληξα, a. 2. ἔπληγον, to strike, smite; *fr. the Heb.* to smite, i. e. to deprive of qualities or properties possessed by nature, Re. 8. 12.

Πλοιάριον, ου, τὸ, a little ship, small vessel, Mar. 3. 9, et al.: *dimin. of*

Πλοῖον, ου, τὸ, (fr. πλέω) a vessel, ship, bark, *whether large or small*, Mat. 4. 21, 22. Ac. 21. 2, 3, et al.

Πλόος, ῦς, όη, ῦ, & πλῦς, πλοός, ὁ, (fr. same) sailing, navigation, voyage, Ac. 21. 7; 27. 9, 10.

Πλούσιος, α, ον. (fr. πλοῦτος) rich, opulent, wealthy; *and pl.* οἱ πλούσιοι, the rich, Mat. 19. 23, 24; 27. 57, et al.; *met.* rich, i. e. abounding in, distinguished for, Ep. 2. 4. Ja. 2. 5. Re. 2. 9; 3. 17; *meton. spoken of one who is* in a state of glory, dignity, happiness, &c. 2 Co. 8. 9: *whence*

Πλουσίως, *adv.* richly, i. e. largely, abundantly, Col. 3. 16, et al.

Πλουτέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπλούτηκα, a. 1. ἐπλούτησα, (fr. πλοῦτος) to be, or become rich, Lu. 1. 53. 1 Ti. 6. 9; *trop.* Lu. 12. 21; *met.* to abound in, be abundantly furnished with, be distinguished for, &c. 1 Co. 4. 8. 1 Ti. 6. 18; *by impl.* to be in a state of happiness and prosperity, 2 Co. 8. 9, et al.

Πλουτίζω, f. ίσω, p. πεπλούτικα, a. 1. ἐπλούτισα, to make rich, enrich, render affluent, 2 Co. 9. 11; *met.* to cause to abound in, furnish abundantly, 1 Co. 1. 5. 2 Co. 6. 10: *from*

Πλοῦτος, ου, ὁ, Plutus, the god of wealth; riches, wealth, opulence, Mat. 13. 22. Lu. 8. 14; πλοῦτος τοῦ Θεοῦ, v. Χριστοῦ, those rich benefits, those abundant blessings which flow from God or Christ, Ep. 3. 8. Phi. 4. 19; *met.* richness, abundance, copiousness, *usually followed in N. T. by a genitive, and may be rendered as an adjective*, rich, abundant, distinguished, pre-eminent, &c. Ro. 2. 4; 11. 33. 2 Co. 8. 2; *meton.* prosperous state, happiness, felicity, Ro. 11. 12, et al.

Πλύνω, f. υνῶ, p. πέπλυγκα, a. 1. ἔπλυνα, to wash *garments*, Re. 7. 14.

Πνεῦμα, ατος, τὸ, (fr. πέπνευμαι. p. of πνέω) wind, air in motion, Jno. 3. 8. He. 1. 7; a breathing, breath, expiration, respiration, 2 Th. 2. 8; spirit, i. e. the human soul; *spoken of* the animal soul or vital principle in man, life, Mat. 27. 50. Re. 13. 15; *of* the rational soul, mind, that principle in man which thinks, feels, desires, wills, &c. Mat. 5. 3; 26. 41; *of* the human soul *after its departure from the body*, a spirit, soul, Ac. 23. 8, 9. He. 12. 23; *spe.* spirit, i. e. temper, disposition, affections, feelings, inclination, qualities of mind, Lu. 9. 55. Ac. 18. 25; *with* μοῦ, σοῦ, &c. *it forms a periphrasis for the corresponding personal pronoun*, Mar. 2. 8. Lu. 1. 47; a spirit, i. e. a simple, spiritual, incorporeal, intelligent being; *spoken of* God, Jno. 4. 24; *of* angels, He. 1. 14; *of* evil spirits, Mat. 8. 16. Mar. 9. 20; a divine spirit, *spoken of* the spiritual nature of Christ, 1 Co. 15. 45. 1 Pe. 3. 18; *of* the Holy Spirit, Mat. 3. 16; 28. 19. Jno. 15. 26. Ac. 1. 8; 5. 3. Ro. 9. 1. 1 Co. 2. 10, 11. Ep. 4. 30; *by meton.* the operations of the Holy Spirit, divine influence, energy, power, &c. which results from the agency of the Holy Spirit, Mat. 22. 43. Lu. 1. 15, 35; 4. 1. Jno. 7. 39. Ac. 1. 5; 4. 8; 8. 29, 39. Ep. 3. 5; the spirit, temper, disposition of mind, produced in Christians by the influence of the Holy Spirit, Jno. 3. 6; 6. 63. Ep. 1. 17; *by meton.* a person who acts or professes to act under a divine influence, or by inspiration, 2 Th. 2. 2. 1 Jno. 4. 1, 2, 3, 6; *meton. spoken of Christ as* the bestower of all the gifts, blessings, &c. resulting from the influences of the Holy Spirit, 2 Co. 3. 17; the spirit *of the law*, i. e. its spiritual import, Ro. 2. 29, et al. freq.: *whence*

Πνευματικὸς, ὴ, ὸν, spiritual, i. e. pertaining or relating to the mind, not corporeal or material,

Ro. 15. 27. 1 Co. 9. 11; spiritual, i. e. pertaining to the nature of spirits, 1 Co. 15. 44; τὰ πνευματικά, *put for* τὰ πνεύματα, spirits; τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, i. q. τὰ πνεύματα τὰ πονηρά, evil spirits, Ep. 6. 12; spiritual, i. e. pertaining or relating to the influences of the Holy Spirit, i. e. *spoken of things*, pertaining to that spirit or disposition of mind produced in Christians by the Holy Spirit, Ro. 1. 11; 7. 14; suggested by, or proceeding from a divine influence, inspired, 1 Co. 2. 13. Col. 1. 9; τὰ πνευματικά, spiritual gifts, 1 Co. 12. 1; 14. 1; procured by divine aid, miraculous, 1 Co. 10. 3; *spoken of persons*, possessed of that spirit, temper, and disposition, and those elevated views and affections produced by the influences of the Holy Spirit, 1 Co. 2. 13, 15; endowed with spiritual gifts, inspired, 1 Co. 14. 37, et al.: *whence*

Πνευματικῶς, *adv.* spiritually, i. e. through the enlarged and elevated views and affections imparted by the Holy Spirit, 1 Co. 2. 14; spiritually, i. e. in a spiritual sense, allegorically, Re. 11. 8.

Πνέω, f. πνεύσω, p. πέπνευκα, a. 1. ἔπνευσα, to breathe; to blow, *as the wind*, Mat. 7. 25, 27, et al.

Πνίγω, f. ξω, p. πέπνιχα, a. 1. ἔπνιξα, a. 2. ἔπνιγον, to strangle, suffocate, choak, Mar. 5. 13; to seize by the throat, *so as almost to cause* strangulation, Mat. 18. 28: *whence*

Πνικτός, ή, όν, strangled, suffocated; τὸ πνικτόν, the flesh of animals killed by strangulation or suffocation, Ac. 15. 20, 29; 21. 25.

Πνοή, ῆς, ἡ, (fr. πνέω) breath, respiration, Ac. 17. 25; a wind, a blast of wind, breeze, Ac. 2. 2.

Ποδήρης, εος, ους, ὁ, ἡ, (πούς & ἄρω, to fit) reaching to the feet; ποδήρη, sc. ἐσθῆτα, long, flowing robes reaching down to the feet, Re. 1. 13.

Πόθεν, adv. (ποῦ vel ὅθεν) whence? whence, *spoken of place*, &c. Mat. 15. 33; *met. of a state of dignity*, Re. 2. 5; *spoken of origin*, Mat. 21. 25; *of cause, source, author*, &c. Mat. 13. 27, 54, 56. Lu. 1. 43; how? in what way? Mar. 8. 4; 12. 37, et al.

Ποία, ας, ἡ, grass, herb, herbage, Ja. 4. 14; *others refer* ποία to ποῖος.

Ποιέω, ῶ, f. ήσω, p. πεποίηκα, a. 1. ἐποίησα, to make, form, construct, Mat. 17. 4. Mar. 9. 5. Jno. 2. 15; *spoken of God*, to create, Mat. 19. 4. Ac. 4. 24; *absol.* to work, labour, Mat. 20. 12; to make, prepare *a feast*, &c. Mat. 22. 2. Mar. 6. 21; to form, fashion, Lu. 11. 40; *met.* to make, establish, ratify, *a covenant*, He. 8. 9; to make, i. e. assume, consider, regard, Mat. 12. 33; to make, effect, i. e. bring to pass, cause to take place, do, accomplish, &c. Mat. 7. 22; 21. 21. Mar. 3. 8; 6. 5; 7. 37; *met.* to perfect, accomplish, fulfil, put in execution *a purpose, promise*, &c. Lu. 6. 11; 19. 48; to cause, make, Mat. 5. 32. Jno. 11. 37. Ac. 3. 12; to make *gain*, gain, acquire, profit, Mat. 25. 16. Lu. 19. 18; to cause any thing to any one, cause to one's self, i. e. to get, procure, Lu. 12. 33. Ac. 15. 3; to make, i. e. to cause to be or become *any thing*, Mat. 21. 13; 23. 15; to use, treat, regard, *or* esteem as, Lu. 15. 19. 1 Co. 6. 15; to make, constitute, appoint, *to some office*, Mat. 4. 19. Mar. 3. 14; to make, declare to be, &c. 1 Jno. 1. 10; 5. 10; to do, i. e. to perform, execute, practise, act, Mat. 5. 46, 47; 6. 2, 3; to commit *evil*, Mat. 13. 41; 27. 23; to be devoted to, follow, pursue, practise, Jno. 3. 21; 5. 29. Ro. 3. 12; to do, execute, fulfil, keep, observe, obey, *precepts*, &c. Mat. 1. 24; 5. 19; 7. 21, 24, 26; to do for,

with, or towards *any one;* exercise any course of conduct towards, deal with, treat *any one*, Mat. 6. 1, 2, 3; 7. 12; 17. 12; 18. 35. Lu. 1. 72; to bring *evil* upon, inflict, Ac. 9. 13; to keep, celebrate *a festival*, Mat. 26. 18; to institute the celebration of *a festival*, He. 11. 28; ποιεῖν τινα ἔξω, to cause to leave a *place*, i. q. ἔξω ἄγειν, to lead or conduct out, Ac. 5. 34; to pass, spend *time*, continue *for a time*, Ac. 15. 33; 18. 23; to bear, *as trees*, yield, produce, Mat. 3. 8, 10; 7. 17, 18, 19; *with a substantive or adjective it forms a periphrasis for the verb corresponding to the noun or adjective*, e. g. δῆλον ποιεῖν, i. q. δηλοῦν, to make manifest, betray, Mat. 26. 73; ἐκδίκησιν π., i. q. ἐκδικεῖν, to vindicate, avenge, Lu. 18. 7, 8; ἔκθετον π., i. q. ἐκτιθέναι, to expose *infants*, Ac. 7. 19; ἐνέδραν π., i. e. ἐνεδρεύειν, to lie in wait, Ac. 25. 3; ἐξουσίαν π., i. e. ἐξουσιάζειν, to exercise power or authority, Re. 13. 12; εὐθείας π. τὰς τρίβους, *for* εὐθύνειν τὰς τρίβους, to make straight and level the paths, Mat. 3. 3; τὸ ἱκανὸν π., i. e. ἱκανοῦν, to satisfy, gratify, Mar. 15. 15; κρίσιν π., i. q. κρίνειν, to judge, act as judge, Jno. 5. 27; λευκὸν, v. μέλαν π., i. q. λευκαίνειν, v. μελαίνειν, to make white *or* black, Mat. 5. 36; λύτρωσιν π., i. q. λυτροῦν, to deliver, set free, Lu. 1. 68; μονὴν π., i. q. μένειν, to remain, dwell, Jno. 14. 23; ὁδὸν, π., i. q. ὁδοποιεῖν, to form a way; to journey, pass along, Mar. 2. 23; πόλεμον π., i. q. πολεμεῖν, to make or wage war, fight, Re. 11. 7; συμβούλιον π., i. q. συμβουλεύεσθαι, to consult together, deliberate, Mar. 3. 6; συνωμοσίαν π., i. q. συνομνῦναι, & συστροφὴν π., i. q. συστρέφειν, to conspire together, form a conspiracy, Ac. 23. 12, 13; ὑγιῆ π., i. q. ὑγιάζειν, to heal, cure, Jno. 5. 11, 15; φανερὸν π., i. q. φανεροῦν, to make known, betray, Mat. 12. 16; *so mid.* ποιέομαι, οῦμαι, ἀναβολὴν ποιεῖσθαι, i. q. ἀναβάλλεσθαι, to delay, procrastinate, Ac. 25. 17; αὔξησιν π., i. q. αὐξάνειν, to increase, enlarge, Ep. 4. 16; βέβαιον π., i. q. βεβαιοῦν, to confirm, render firm and sure, 2 Pe. 1. 10; δεήσεις π., i. q. δεῖσθαι, to pray, offer prayer, Lu. 5. 33; ἐκβολὴν π., i. q. ἐκβάλλειν, to cast out, throw overboard, Ac. 27. 18; καθαρισμὸν π., i. e. καθαρίζειν, to cleanse *from sin*, deliver from its consequences, He. 1. 3; κοινωνίαν, π., i. q. κοινωνεῖν, to communicate in liberality, bestow alms, Ro. 15. 26; κοπετὸν, π., i. q. κόπτεσθαι, to lament, bewail, Ac. 8. 2; λόγον π., i. q. λογίζεσθαι, to regard, make account of, Ac. 20. 24; μνείαν π., i. q. μνᾶσθαι, to call to mind, bear in mind, Ro. 1. 9; μνήμην π., to remember, retain in memory, 2 Pe. 1. 15; πορείαν π., i. q. πορεύεσθαι, to go, journey, travel, Lu. 13. 22; πρόνοιαν π., i. q. προνοεῖσθαι, to take care of, provide for, Ro. 13. 14; σπουδὴν π., i. e. σπουδάζειν, to do any thing with diligence and earnestness, Jude 3, et al. freq.: *whence*

Ποίημα, ατος, τὸ, that which is made, a work, workmanship, creation, Ro. 1. 20; *met.* Ep. 2. 10.

Ποίησις, εως, ἡ, the act of making; an acting, doing, performance, i. e. observance *of a law*, Ja. 1. 25.

Ποιητὴς, οῦ, ὁ, a maker *of any thing;* the maker or author of a song or poem, a poet, Ac. 17. 28; a doer *of any thing*, performer, one who observes *a law* and complies with its requisitions, Ro. 2. 13, et al.

Ποικίλος, η, ον, various, of various colours, variegated; various, different, diverse, Mat. 4. 24, et al.

Ποιμαίνω, f. ανῶ, a. 1. ἐποίμανα, (ποῦ, a flock, & μάω, to

care, mind) to feed, cause to feed, pasture, tend a flock, Lu. 17. 7. 1 Co. 9. 7; *trop.* to nourish, promote the interest of, Jude 12; *met.* to feed, tend, i. e. to govern, direct, guide, provide for the welfare of, cherish, Mat. 2. 6. Jno. 21. 16, et al.: *whence*

Ποιμὴν, ένος, ὁ, one who tends flocks or herds, a shepherd, herdsman, Mat. 9. 36; 25. 32; *met.* a pastor, protector, guide. one who has the care of others and provides for their welfare, Jno. 10. 11, 14, 16, et al.

Ποίμνη, ης, ἡ, a flock *of sheep*, Lu. 2. 8. 1 Co. 9. 7; *met.* a flock, band or company of followers or disciples, Mat. 26. 31. Jno. 10. 16: *whence the dimin.*

Ποίμνιον, ου, τὸ, contr. for *ποιμένιον*, a flock, *pr.* a little flock; *met.* a band or company of followers, the church of Christ, Lu. 12. 32. Ac. 20. 28, 29. 1 Pe. 5. 2, 3.

Ποῖος, οία, οῖον, correl. pron. corresponding to *οἷος* & *τοῖος*, what, of what kind, sort, or species, Jno. 12. 33; 21. 19; what? which? Mat. 19. 18; 21. 23, 24, 27. *διὰ ποίας, adv.* how, Lu. 5. 19, et al.

Πολεμέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπολέμηκα, a. 1. ἐπολέμησα, to make or wage war, fight, Re. 2. 16; 12. 7, et al.; to contend, quarrel, Ja. 4. 2: *from*

Πόλεμος, ου, ὁ, war, Mat. 24. 6. Mar. 13. 7; *by impl.* a battle, engagement, combat, 1 Co. 14. 8. He. 11. 34; contention, quarrel, Ja. 4. 1, et al.

Πόλις, εως, ἡ, (fr. πολὺς) a city, an enclosed and walled town, Mat. 10. 5, 11; 11. 1; *meton.* the inhabitants of a city, Mat. 8. 34; 10. 15; *with a gen. of person, or a personal pron.* the city of any one, the city of one's birth or residence, Mat. 9. 1. Lu. 2. 4, 11; ἡ πόλις, the city, i. e. κατ' ἐξοχὴν, Jerusalem, Mat. 21. 18; 28. 11; *met.* heaven, He. 11. 10, 16; 12. 22. Re. 3. 12; a place of permanent residence, abode, home, He. 13. 14, et al.

Πολιτάρχης, ου, ὁ, (i. e. ὁ τῶν πολιτῶν ἄρχων) a ruler or prefect of a city, city magistrate, Ac. 17. 6, 8.

Πολιτεία, ας, ἡ, (fr. πολιτεύω) the state of being a citizen; the administration of a state; a state, commonwealth, Ep. 2. 12; citizenship, the right or privilege of being a citizen, freedom of a city or state, Ac. 22. 28.

Πολίτευμα, ατος, τὸ, any institution, &c. belonging to a commonwealth; a state, community, commonwealth, Phi. 3. 20: *from*

Πολιτεύω, f. εύσω, to be a citizen; to cause to be a citizen; to govern a city or state, administer the affairs of a state; *pass.* to live in conformity to the laws and customs of a state or society; to order one's life and conduct, converse, live, *in any certain manner as to habits and principles*, Ac. 23. 1. Ph. 1. 27: *from*

Πολίτης, ου, ὁ, (fr. πόλις) a citizen, Lu. 15. 15; 19. 14. Ac. 21. 39.

Πολλὰ, *see* πολὺς.

Πολλάκις, adv. (fr. πολὺς) many times, often, frequently, Mat. 17. 15. Mar. 5. 4; 9. 22, et al.

Πολλαπλασίων, ονος, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (πολὺς & πλάσιος, for πλήσιος, side by side) manifold, many times more, Lu. 18. 30.

Πολυεύσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, (πολὺς, εὖ, & σπλάγχνον) very merciful, very compassionate, Ja. 5. 11, *in some MSS.*

Πολυλογία, ας, ἡ, (πολὺς & λόγος) much speaking, verbosity, loquacity, exuberance of words, Mat. 6. 7.

Πολυμερῶς, adv. (fr. πολυμερὴς, consisting of many parts, fr. πολὺς & μέρος) in many parts *or* parcels; in many and various ways, He. 1. 1.

Πολυποίκιλος, ου, ὁ, ἡ, (πολὺς & ποικίλος) exceedingly various, multifarious, multiform, manifold; *by impl.* immense, infinite, Ep. 3. 10.

Πολὺς, πολλὴ, πολὺ, *gen.* πολλοῦ, πολλῆς, πολλοῦ, great *in magnitude or quantity*, much, large, Mat. 13. 5. Jno. 3. 23; 15. 8; *in number*, many, numerous, Mat. 3. 7; 20. 16. 28; 26. 28. Ro. 8. 29; *in time*, long, Mat. 25. 19. Mar. 6. 35. Jno. 5. 6; great, i. e. vehement, distinguished, Mat. 2. 18; 5. 12; 9. 37; οἱ πολλοί, the many, the multitude, Ro. 5. 15; 12. 5; the most, very many, 1 Co. 10. 33; τὸ πολὺ, the greatest part; much, 2 Co. 8. 15; πολὺ, *as an adv.* much, greatly, Mar. 12. 27. Lu. 7. 47; *of time*, ἐπὶ πολὺ, a long time, Ac. 28. 6; μετ' ὀ. πολὺ, not long after, Ac. 27. 14; *followed by a compar.* much, 2 Co. 8. 22; πολλῷ, much, by much, Mat. 6. 30. Mar. 10. 48; τὰ πολλὰ, *as an adv.* often, most frequently; in many ways, Ro. 15. 22; πολλὰ, *as an adv.* much, greatly, vehemently, Mar. 1. 45; 3. 12; *of time*, many times, frequently, often, Mat. 9. 14, et al. freq.

Πολύσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, (πολὺς & σπλάγχνον) very merciful, very compassionate, of great pity and compassion, of distinguished beneficence, Ja. 5. 11.

Πολυτελὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (πολὺς & τέλος) precious, i. e. expensive, costly, Mar. 14. 3. 1 Ti. 2. 9; of great value, highly estimable, 1 Pe. 3. 4.

Πολύτιμος, ου, ὁ, ἡ, (πολὺς & τιμὴ) of great price, costly, of great value, precious, Mat. 13. 46. Jno. 12. 3.

Πολυτρόπως, adv. (fr. πολύτροπος, versatile, wily; various, fr. πολὺς & τρόπος) in many and various ways, He. 1. 1.

Πόμα, ατος, τὸ, (fr. πέπομαι, p. pass. of πόω, v. πίνω) what is drunk, drink, beverage, 1 Co. 10. 4. He. 9. 10.

Πονηρία, ας, ἡ, pr. inherent badness, bad quality; in N. T. evil disposition of mind, wickedness, mischief, malignity, Mat. 22. 18. Mar. 7. 22, et al.; improbity, *and pl.* αἱ πονηρίαι, sins, wicked deeds, Ac. 3. 26: *from*

Πονηρὸς, ὰ. ὸν, evil, i. e. bad, unsound, defective, diseased, Mat. 6. 23; 7. 17, 18; evil, i. e. calamitous, afflictive, distressing, *and* τὸ πονηρὸν, calamity, affliction, distress, Ga. 1. 4. Ep. 5. 16; 6. 13; evil, i. e. unjust, injurious, calumnious, malignant, malevolent, Mat. 5. 11, 39. Ac. 28. 21; evil, i. e. wicked, impious, *and* τὸ πονηρὸν, evil, wrong, wickedness, Mat. 5. 37, 45; 9. 4; *in the sense of* remiss, slothful, inactive, Mat. 25. 26. Lu. 19. 22; ὁ πονηρὸς, the evil one, i. e. the devil, Mat. 13. 19, 38. Jno. 17. 15; evil *eye*, i. q. φθονερὸς, envious, Mat. 20. 15. Mar. 7. 22; *impl.* covetous, niggardly, Mat. 7. 11, et al. freq.: *from*

Πόνος, ου, ὁ, (fr. πένομαι, *see* πένης) labour, travail: pain, misery, anguish, Re. 16. 10, 11; 21. 4.

Ποντικὸς, ἡ, ὸν, belonging to, or an inhabitant of Πόντος, Ac. 18. 2.

Πορεία, ας, ἡ, a setting out, departure; a journey, travel, Lu. 13. 22; *fr. the Heb.* journey of life, i. e. way or manner of life, business, occupation, Ja. 1. 11: *from*

Πορεύω, f. εύσω, (fr. πέπορα, p. mid. of πείρω) to carry, convey, transport; *mid.* to go, pass from one

place to another, Mat. 17. 27; 18. 12; to go away, depart, Mat. 24. 1; 25. 41. Jno. 14. 2, 3; *trop.* to go away, depart *from life*, i. e. to die, Lu. 22. 22; to go, pass on one's way, journey, travel, Mat. 2. 8, 9. Lu. 1. 39; 2. 41; πορεύομαι ὀπίσω τινός, to go after any one, i. e. to become the follower or partisan of any one, Lu. 21. 8; *or*, to pursue after, be devoted to, 2 Pe. 2. 10; to come, Lu. 11. 5; *fr. the Heb.* to go or proceed in any way or course of life, walk, or live in any manner, Lu. 1. 6. Ac. 9. 31; *fr. the Heb. the part.* πορευόμενος, *joined with a finite verb, expresses the continuation or continual increase of the action of that verb*, going on, increasing, Lu. 8. 14, et al. freq.

Πορθέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπόρθηκα, (fr. πέρθω, to lay waste) to lay waste, overthrow, destroy; *impl.* to harass, vex, persecute, Ac. 9. 21. Gal. 1. 13, 23.

Πορισμὸς, ῦ, ὁ, (fr. πορίζομαι, to furnish one's self with, acquire, gain, *mid. of* πορίζω, to furnish, supply) gain, profit; *meton.* source of gain, 1 Ti. 6. 5, 6.

Πορνεία, ας, ἡ, fornication, whoredom, i. e. unlawful intercourse with an unmarried woman, Mat. 15. 19. Mar. 7. 21. Ac. 15. 20, 29; *met.* Jno. 8. 41; *in the sense of* adultery, Mat. 5. 32; 19. 9; *of* incest, 1 Co. 5. 1; *of* lewdness, uncleanness, *genr.* Ro. 1. 29; *from the Heb. put symbolically for* idolatry, the worship of idols, Re. 2. 21; 14. 8, et al.; *from*

Πορνεύω, f. εύσω, p. πεπόρνευκα, a. 1. ἐπόρνευσα, to commit fornication or whoredom, 1 Co. 6. 18; 10. 8. Re. 2. 14, 20; *fr. the Heb.* to commit spiritual fornication, practise idolatry, Re. 17. 2; 18. 3, 9: *from*

Πορνὴ, ῆς, ἡ, (fr. περνάω, v. πέρνημι, to sell) one who prostitutes herself for gain, an unchaste female, a harlot, courtezan, Mat. 21. 31, 32; *fr. the Heb.* an idolatress, idolatrous church, Re. 17 1, 5, 15, et al.

Πόρνος, ου, ὁ, (fr. same) one who prostitutes himself for gain; a fornicator, impure person, 1 Co. 5. 9, 10, 11; 6. 9. Re. 21. 8; 22. 15, et al.

Πόῤῥω, adv. (fr. πρὸ) forward, in advance, far advanced; far, far off, at a distance, Mat. 15. 8. Mar. 7. 6: *whence*

Πόῤῥωθεν, *adv.* from a distance, from afar, He. 11. 13; at a distance, far, far off, Lu. 17. 12.

Ποῤῥωτέρω, adv. (compar. of πόῤῥω) farther, beyond, Lu. 24. 28.

Πορφύρα, ας, ἡ, purpura, murex, *a species of shell fish that yields a liquid, contained in a white vein near its throat, and used as a beautiful purple dye, highly esteemed by the ancients; in N. T.* a purple garment, robe of purple, Lu. 16. 19. Re. 17. 4; 18. 12; a crimson garment, or robe, Mar. 15. 17, 20, col. Mat. 27. 28, 31: *whence*

Πορφύρεος, οῦς; έα, ᾶ; εον, οῦν, purple, Re. 17. 4, *in later editions*; 18. 16; crimson, dyed with coccus, Jno. 19. 2, 5, col. Mat. 27. 28, 31.

Πορφυρόπωλις, εως, ἡ, (πορφύρα & πωλέω) a seller of purple clothes or garments, Ac. 16. 14.

Ποσάκις, adv. (fr. πόσος) how many times? how often? Mat. 18. 21; 23. 37. Lu. 13. 34.

Πόσις, εως, ἡ, (fr. πόω, v. πίνω) the act of drinking; drink, beverage, Jno. 6. 55. Ro. 14. 17. Col. 2. 16.

Πόσος, η, ον, (from ὅσος) a correlative pron. answering to ὅσος & τόσος, how great? how much? Mat. 6. 23. Lu. 16. 5, 7. 2 Co. 7. 11; πόσῳ, *adverbially before a comparative*, how much?

by how much? Mat. 7. 11; 10. 25. He. 10. 29; *of time*, how long? Mar. 9. 21; *of number, pl.* how many? Mat. 15. 34; 16. 9, 10, et al.

Ποταμὸς, οῦ, ὁ, (q. ποτισμὸς, fr. ποτος, drink, fr. πίνω) a river, stream, Mar. 1. 5. Ac. 16. 13; *met. and allegor.* Jno. 7. 38. Re. 22. 1, 2; a flood, winter torrent, *for* χείμαῤῥος ποταμὸς, Mat. 7. 25, 27, et al.

Ποταμοφόρητος, ου, ὁ, ἡ, (ποταμὸς & φορητὸς, fr. φορέω) borne along, or carried away by a flood or torrent, Re. 12. 15.

Ποταπὸς, ἡ, ὸν, (πῦ & δάπεδον, a soil) of what soil or country; what? i. e. of what manner? of what kind or sort? Lu. 1. 29; 7. 39; *denoting admiration*, what? what kind of? how great? Mat. 8. 27. Mar. 13. 1, et al.

Πότε, adv. (from ὅτε) **when?** at what time? Mat. 24. 3; 25. 37, 38, 39, 44; ἕως πότε, till when? how long? Mat. 17. 17, et al.

Ποτὲ, *an enclitic indefinite particle of time*, once, some time or other, *either past or future*, formerly, at length, &c. Lu. 22. 32. Jno. 9. 13; at any time, ever, *and preceded by* μὴ, lest at any time, that never, Ep. 5. 29. He. 2. 1; *intensively in an interrogative sentence*, ever, 1 Co. 9. 7. He. 1. 5, et al.

Πότερος, α, ον, which of the two? whether? πότερον, *adverbially*, whether? Jno. 7. 17.

Ποτήριον, ίου, τὸ, (fr. πέποται, 3 sing. per. pass. of πόω, v. πίνω) a vessel for drinking, cup, Mat. 10. 42; 23. 25, 26; *meton.* the contents of a cup, liquor contained in a cup, Lu. 22. 20. 1 Co. 10. 16; *met.* the allotments of Providence, Mat. 20. 22, 23. Re. 14. 10, et al.

Ποτίζω, f. ίσω, At. ιῶ, p. πεπότικα, a. 1. ἐπότισα, (fr. same) to cause to drink, give drink to, Mat. 10. 42, et al.; *met.* 1 Co. 3. 2. Re. 14. 8; to water, irrigate, *met.* 1 Co. 3. 6, 7, 8.

Πότος, ϐ, ὁ, (fr. same) pr. the act of drinking; a drinking together, drinking-bout, compotation, 1 Pe. 4. 3.

Ποὺ, *an enclitic indefinite particle*, somewhere, in a certain place, He. 2. 6; 4. 4; almost, about, near, *of time*, Ro. 4. 19.

Πῦ, *adv. of place*, **where?** in what place? *and without an interrogation*, where, Mat. 2. 2, 4; 8. 20. Lu. 8. 25. Jno. 1. 39, 40; whither, to what place, *with or without an interrogation*, Jno. 3. 8; 7. 35; 13. 36, et al.

Ποὺς, πόδος, ὁ, the foot, Mat. 4. 6; 5. 35; 7. 6; 22. 44; 28. 9; *fr. the Heb. οἱ πόδες is put for* the whole person, Lu. 1. 79. Ac. 5. 9. Ro. 3. 15, et al.

Πρᾶγμα, ατος, τὸ, (fr. πράσσω) a thing done, fact, deed, work, transaction, Lu. 1. 1. 2 Co. 7. 11; a thing to be done, business, matter, affair, Mat. 18. 19. Ro. 16. 2; *spoken of* a suit at law, law-suit, 1 Co. 6. 1; a thing, *genr.* He. 10. 1; 11. 1, et al.

Πραγματεία, ας, ἡ, a treating of any thing, e. g. a historical narrative, &c.; in N. T. business, affair, transaction, 2 Ti. 2. 4: *from*

Πραγματεύομαι, f. εύσομαι, (fr. πρᾶγμα) to be occupied with, or employed in any business, do business; to trade, traffic, Lu. 19. 13.

Πραιτώριον, ίϐ, τὸ, (Lat. *prætorium*, fr. prætor) *when spoken in reference to a camp*, the tent of the general or commander-in-chief; *in reference to a province*, the edifice or palace in which the prætor, or governor of the province resided, and where he administered justice, a judgment hall, &c., Mat. 27. 27. Mar. 15. 16. Ac. 23. 35, et al.; the camp occupied by the prætorian cohorts at Rome,

and by meton. the soldiers, &c. in the prætorian camp, Phi. 1. 13; *others,* the Roman emperor's palace.

Πράκτωρ, ορος, ὁ, (fr. πράσσω) a lictor, i. e. an officer attendant on a magistrate, whose duty was to inflict punishment, &c., *equivalent to the modern* constable, beadle, &c. Lu. 12. 58.

Πρᾶξις, εως, ἡ, (fr. same) business, office, use, Ro. 12. 4; *αἱ πράξεις,* acts, transactions, *inscription to the Acts;* πρᾶξις & αἱ πράξεις, actions, mode of acting, ways, deeds, practice, behaviour, Mat. 16. 27. Lu. 23. 51, et al.

Πρᾶος, v. πραῖος, ον, meek, mild, i. e. ready to forgive; gentle, kind, benevolent, humane, Mat. 11. 29: *whence*

Πραότης, τητος, ἡ, meekness, lenity, clemency, i. e. mildness, forbearance, readiness to forgive, &c. 1 Co. 4. 21. Ga. 5. 23; gentleness, kindness, benevolence, 2 Co. 10. 1, et al.

Πρασιὰ, ᾶς, ἡ, a small area or bed in a garden; *trop.* an area or square, a company of persons disposed in squares, *fr. the Heb.* πρασιαὶ πρασιαί, by areas, i. e. by squares, like beds in a garden, Mar. 6. 40.

Πράσσω, v. ττω, f. ξω, p. πέπραχα, a. 1. ἔπραξα, to do, execute, perform, practise, act, transact, *and when spoken of evil,* to commit, Lu. 22. 23; 23. 15. Jno. 3. 20. Ac. 26. 9, 20, 26, 31, et al.; to fulfil, obey, observe *a law,* Ro. 2. 25; to do to *any one,* i. e. to treat, deal with, *and spoken of injury,* to inflict, Ac. 16. 28; 5. 35; to occupy one's self with, be engaged in, busy one's self about, Ac. 19. 19. 1 Th. 4. 11; to do, i. e. to be in any state good or bad, to fare, Ac. 15. 29. Ep. 6. 21; to exact, require, collect, *tribute, money lent,* &c. Lu. 3. 13; 19. 23.

Πραϋπάθεια, ας, ἡ, (πραΰς & πάσχω) meekness, gentleness of mind, kindness, benevolence, 1 Ti. 6. 11, *in some MSS.*

Πραΰς, εῖα, ὺ; έος, οῦς, είας; έος, οῦς, i. q. πρᾶος, meek, i. e. of a gentle, kind, forgiving disposition, Mat. 5. 5; mild, benevolent, humane, Mat. 21. 5. 1 Pe. 3. 4: *whence*

Πραΰτης, τητος, ἡ, i. q. πραότης, meekness, lenity, i. e. mildness, forbearance, a forgiving spirit, 1 Pe. 3. 15; gentleness, kindness, a benevolent spirit, Ja. 1. 21; 3. 13.

Πρέπει, *impers. verb.* it becomes, it is fitting, it is proper, it is right, &c. *and part.* τὸ πρέπον, becoming, suitable, decorous, &c. Mat. 3. 15. 1 Co. 11. 13. Ep. 5. 3. 1 Ti. 2. 10, et al.

Πρεσβεία, ας, ἡ, seniority, primogeniture; an embassy, legation, *and by meton.* ambassadors, legates, Lu. 14. 32; 19. 14: *from*

Πρεσβεύω, f. εύσω, p. πεπρέσβευκα, to be older; to be an ambassador, perform the duties of an ambassador, 2 Co. 5. 20. Ep. 6. 20: *from*

Πρέσβυς, υος, ὁ, (qu. πέρας βίου, *boundary of life*) a man of advanced age, old man; *and because such persons were usually selected for an embassy,* an ambassador.

Πρεσβυτέριον, ίυ, τὸ, a body of old men, an assembly of elders, *spoken of* the Jewish Sanhedrim, Lu. 22. 66. Ac. 22. 5; *and of the* elders or chief persons in the Christian church, a presbytery, 1 Ti. 4. 14: *from*

Πρεσβύτερος, τέρα, τερον, (comp. of πρέσβυς) elder, senior; i. e. older, more advanced in years, Lu. 15. 25. Jno. 8. 9. Ac. 2. 17; an elder *in respect to age,* persons advanced in years, 1 Ti. 5. 1, 2; *pl. spc.* ancients, ancestors, fathers, Mat. 15. 2. He. 11. 2; *as an appellation of dignity,* an elder, senior,

spoken of the elders of the Jews, i. e. chief men of the tribes, heads of families, &c. Lu. 7. 3, *where it is perhaps* i. q. ἀρχισυνάγωγος; *of* the elders, seniors or senators of the Jewish Sanhedrim, Mat. 16. 21; 21. 23; 26. 3, 47, 57, 59; *of* the elders, or presbyters of the Christian church, Ac. 11. 30; 14. 23, et al. freq.

Πρεσβύτης, ου, ὁ, (fr. same) an old man, aged person, Lu. 1. 18. Tit. 2. 2. Phile. 9: *whence*

Πρεσβῦτις, ιδος, ἡ, an aged woman, female far advanced in life, Tit. 2. 3.

Πρηνὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, prone, prostrate, πρηνὴς γενόμενος, becoming prostrate, i. e. falling headlong, Ac. 1. 18.

Πρίζω, v. πρίω, f. ίσω, p. πέπρικα, to saw, saw asunder, divide with a saw, He. 11. 37.

Πρὶν, *conj*. before, *of time*, Mat. 26. 34, 75. Mar. 14. 72; πρὶν ἢ, sooner than, before, Mat. 1. 18. Lu. 2. 26, et al.

Πρὸ, *prep. with a gen*. before, *of place*, in front of, in advance of, Mat. 11. 10. Lu. 1. 76. Ac. 5. 23; before, *of time*, earlier, Mat. 5. 12. Lu. 11. 38; *before an infin. with the gen. of the article*, before, before that, Mat. 6. 8. Lu. 2. 21; before, above, *in preference, and by way of emphasis*, Ja. 5. 12. 1 Pe. 4. 8, et al.

Προάγω, f. άξω, (πρὸ & ἄγω) to lead, bring, or conduct forth before *any one*, produce, Ac. 12. 6; 16. 30; 25. 26; *intrans*. to take the lead, go before, precede, i. e. to be in advance of *any one*, Mat. 2. 9; 21. 9; to go before, precede *in time*, Mar. 6. 45. 1 Ti. 5. 24; *part*. προάγων, ουσα, ον, preceding, previous, former, antecedent, 1 Ti. 1. 18. He. 7. 18, et al.

Προαιρέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (πρὸ & αἱρέω) to prefer, choose; *met*. to determine previously, purpose, 2 Co. 9. 7.

Προαιτιάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, (πρὸ & αἰτιάομαι) to convict previously; *in the past tenses*, to have alleged or proved before, to have already proved a charge by sufficient arguments, &c. Ro. 3. 9.

Προακούω, f. σω (πρὸ & ἀκούω) to hear before, a. 1. προήκουσα, to have heard of previously, or already, Col. 1. 5.

Προαμαρτάνω, f. ήσω (πρὸ & ἁμαρτάνω) to sin before, p. προημάρτηκα, to have already sinned, have sinned heretofore, 2 Co. 12. 21; 13. 2.

Προαύλιον, ίυ, τὸ, (πρὸ & αὐλὴ) the exterior court *before an edifice*, Mar. 14. 68, *col*. Mat. 26. 71.

Προβαίνω, f. βήσομαι, (πρὸ & βαίνω) to go forward, advance, Mat. 4. 21. Mar. 1. 19; to advance *in life*, &c. Lu. 1. 7, 18; 2. 36.

Προβάλλω, f. βαλῶ, (πρὸ & βάλλω) to cast before, project; to put or urge forward, propel, Ac. 19. 33, *where others*, to propose, recommend; to put forth, *as a tree its blossoms*, &c. Lu. 21. 30.

Προβατικὸς, ἡ, ὸν, belonging, or pertaining to sheep, Jno. 5. 2: *from*

Πρόβατον, ου, τὸ, a sheep, Mat. 7. 15; 9. 36; 10. 16; *met. spoken of* persons who belong to any people, or who are followers of any one, Mat. 10. 6; 15. 24, et al. freq.

Προβιβάζω, f. άσω, (πρὸ & βιβάζω) to cause any one to advance or stand forth, cause to come forth, draw out, Ac. 19. 33; *met*. to push forward, incite, urge, instigate, Mat. 14. 8.

Προβλέπω, f. ψω, (πρὸ & βλέπω) to foresee; *mid*. to provide beforehand, He. 11. 40.

Προγίνομαι, p. προγέγονα

(πρὸ & γίνομαι) to be previous; to be done before, be previously done or committed, be former or past, Ro. 3. 25.

Προγινώσκω, f. γνώσομαι, (πρὸ & γινώσκω) to know beforehand, i. e. to be previously acquainted with, Ac. 26. 5. 2 Pe. 3. 17; to know before, foreknow, Ro. 8. 29; to constitute or appoint beforehand, fore-ordain, 1 Pe. 1. 20; *fr. the Heb. in the past tenses*, to have previously chosen or approved, long loved, Ro. 11. 2: *whence*

Πρόγνωσις, εως, ἡ, foreknowledge, prescience, *and by impl.* previous determination, purpose, Ac. 2. 23. 1 Pe. 1. 2.

Πρόγονος, ου, ὁ, ἡ, (fr. προγίνομαι) a progenitor, *pl.* progenitors, i. e. parents, 1 Ti. 5. 4; forefathers, ancestors, 2 Ti. 1. 3.

Προγράφω, f. ψω, (πρὸ & γράφω) to depict or exhibit any thing in such a manner as to place it, as it were, before the eyes *of any one*, exhibit vividly, describe or represent clearly and openly, Ga. 3. 1; to write before or aforetime, *and in the past tenses*, to have before written, Ro. 15. 4. Ep. 3. 3; *met.* to previously describe or designate, destine, ordain, Jude 4, *where others*, to post up publicly in writing, proscribe.

Πρόδηλος, ου, ὁ, ἡ, τό-ον, (πρὸ & δῆλος) previously manifest, before known; manifest before the eyes, plainly and evidently manifest, very clear, prominently conspicuous, 1 Ti. 5. 24, 25. He. 7. 14.

Προδίδωμι, f. δώσω, (πρὸ & δίδωμι) to give before or first, precede in giving, Ro. 11. 35; to give or deliver up, betray: *whence*

Προδότης, ου, ὁ, a betrayer, traitor, Lu. 6. 16. Ac. 7. 52. 2 Ti. 3. 4.

Προδρέμω, i. q. προτρέχω, q. v.: *whence*

Πρόδρομος, ου, ὁ, ἡ, a precursor, forerunner, one who precedes another as a guide or leader, He. 6. 20.

Προείδω, a. 2. προεῖδον, (πρὸ & εἴδω) to see far ahead, or from a distance; to provide, take previous care; to foresee, foreknow, Ac. 2. 31. Ga. 3. 8.

Προελπίζω, f. ίσω, (πρὸ & ἐλπίζω) to repose hope and confidence in any person or thing beforehand, *and in the past tenses*, to have already, or first, reposed hope and confidence, Ep. 1. 12.

Προενάρχομαι, f. ξομαι, (πρὸ & ἐνάρχομαι) to begin before any particular time, to have already begun, 2 Co. 8. 6, 10.

Προεπαγγέλλομαι, a. 1. προεπηγγειλάμην, (πρὸ & ἐπαγγέλλομαι) to promise beforehand, or aforetime, Ro. 1. 2.

Προέπω, a. 2. προεῖπον, (πρὸ & ἔπω) to tell before or formerly, *and in the past tenses*, to have said or told before, Ga. 5. 21. 1 Th. 4. 6; to foretel, predict, Ac. 1. 16.

Προερέω, (πρὸ & ἐρέω, v. εἴρω) *in the* p. προείρηκα, to have said before, have already declared, 2 Co. 7. 3. Ga. 1. 9; to foretel, predict, announce beforehand, Mat. 24. 25, et al.

Προέρχομαι, f. ελεύσομαι, a. 2. ῆλθον, (πρὸ & ἔρχομαι) to go forwards, advance, proceed, Mat. 26. 39. Mar. 14. 35. Ac. 12. 10; to precede, go before *any one*, Lu. 22. 47; to precede *in time*, Lu. 1. 17; to outgo, outstrip in going, Mar. 6. 33; to travel in advance of *any one*, set off first, precede, Ac. 20. 5, 13. 2 Co. 9. 5.

Προετοιμάζω, f. άσω, (πρὸ & ἑτοιμάζω) to form, fashion, prepare beforehand for *any thing*, destine, ordain, Ro. 9. 23. Ep. 2. 10.

Προευαγγελίζομαι, f. ίσομαι,

(πρὸ & εὐαγγελίζω) to predict joyful events, preach the gospel before, Ga. 3. 8.

Προέχω, f. ξω, (πρὸ & ἔχω) to have beforehand; to excel, surpass; to extend, reach forwards, e. g. *the hands; mid.* to extend or hold any thing before as a screen or shield; *met.* to allege as an excuse, urge in one's own defence, Ro. 3. 9, *where others,* to have an advantage.

Προηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (πρὸ & ἡγέομαι) to go before, prevent, precede, lead onward; *met.* to precede in example, excite by example, Ro. 12. 10; *others,* to think or esteem before, prefer.

Πρόθεσις, εως, ἡ, (fr. προτίθημι) a setting forth or before, exposure, exposing to view, οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως, & ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, *equivalent to* οἱ ἄρτοι οἱ προτιθέμενοι, the shew-bread, i. e. *the twelve loaves of bread, corresponding to the twelve tribes, which were* set out, *or* exposed *in two rows upon the golden table in the sanctuary,* Mat. 12. 4. Mar. 2. 26. Lu. 6. 4. He. 9. 2; predetermination, purpose, counsel, Ac. 27. 13. Ro. 8. 28; *in the sense of* firmness of purpose, ardent resolution, Ac. 11. 23. 2 Ti. 3. 10, et al.

Προθεσμία, ας, ἡ, (pr. fem. of προθέσμιος, before appointed, fr. προτίθημι) sc. ἡμέρα, v. ὥρα, a time before appointed, set or appointed time, Ga. 4. 2.

Προθυμία, ας, ἡ, promptness, readiness, alacrity of mind, willingness, Ac. 17. 11. 2 Co. 8. 11, 12; 9. 2; *as exhibited in conferring favours on others,* liberality, 2 Co. 8. 19: *from*

Πρόθυμος, ου, ὁ, ἡ, (πρὸ & θυμός) ready in mind, prepared, prompt, willing, Mat. 26. 41. Mar. 14. 38; τὸ πρόθυμον, i. q. ἡ προθυμία, readiness, alacrity of mind, Ro. 1. 15: *whence*

Προθύμως, *adv.* promptly, with alacrity, readily, willingly cheerfully, 1 Pe. 5. 2.

Προΐστημι, f. προστήσω, (πρὸ & ἵστημι) to set before; *met.* to set over, appoint with authority, *and intrans.* to be set over, preside, govern, superintend, Ro. 12. 8. 1 Th. 5. 12. 1 Ti. 3. 4, 5, 12; 5. 17; *mid.* προΐσταμαι, to set one's self over *any thing,* i. e. to occupy one's self with, be devoted to, practise, Tit. 3. 8, 14.

Προκαλέομαι, οῦμαι, f. έσομαι, (fr. προκαλέω, to call forth, invite to stand forth, fr. πρὸ & καλέω) to call out, challenge to fight; to provoke, irritate, excite by offensive language, Ga. 5. 26.

Προκαταγγέλλω, f. γελῶ, (πρὸ & καταγγέλλω) to declare or announce beforehand, foretel, predict, Ac. 3. 18, 24; 7. 52. 2 Co. 9. 5.

Προκαταρτίζω, f. ίσω, (πρὸ & καταρτίζω) to make ready, prepare, or complete beforehand, 2 Co. 9. 5.

Πρόκειμαι, f. είσομαι, (πρὸ & κεῖμαι) to lie or be placed before; *met.* to be proposed or set before, *as a duty, example, reward,* &c. He. 6. 18; 12. 1, 2. Jude 7; to be at hand, be present, 2 Co. 8. 12.

Προκηρύσσω, f. ξω, (πρὸ & κηρύσσω) to announce beforehand by a crier or herald; to announce before, *and in the past tenses* to have before proclaimed or preached, Ac. 3. 20; 13. 24.

Προκοπή, ῆς, ἡ, advance upon a way; *met.* progress, advancement, furtherance, improvement, Phi. 1. 12. 1 Ti. 4. 15: *from*

Προκόπτω, f. ψω, (πρὸ & κόπτω) pr. to draw out by hammering; to move or impel forwards; *intrans.* to advance, make progress, *pr. of place; to advance as time,* to be far spent, well nigh

past, Ro. 13. 12; *met.* to advance *in wisdom, age, or stature*, Lu. 2. 52; *seq.* ἐν, to make progress or proficiency in, Ga. 1. 14; *with* ἐπὶ πλεῖον, to proceed or advance further, 2 Ti. 2. 16; 3. 9; with ἐπὶ τὸ χεῖρον, to grow worse and worse, 2 Ti. 3. 13.

Πρόκριμα, ατος, τὸ, (fr. προκρίνω, to prejudge, prefer) previous judgment, prejudice, prepossession, preference, 1 Ti. 5. 21.

Προκυρόω, ῶ, f. ώσω, (πρὸ & κυρόω) to sanction and establish previously, ratify and confirm before, Ga. 3. 17.

Προλαμβάνω, f. λήψομαι, a. 2. ἔλαβον, (πρὸ & λαμβάνω) to take before *another*, take first, preoccupy, 1 Co. 11. 21; *trop.* to anticipate, do beforehand, Mar. 14. 8; to take by surprise, *pass.* to be taken unexpectedly, be overtaken, be taken by surprise, Ga. 6. 1.

Προλέγω, f. ξω, (πρὸ & λέγω) to tell beforehand, forewarn, 2 Co. 13. 2. Ga. 5. 21. 1 Th. 3. 4.

Προμαρτύρομαι, f. οῦμαι, (πρὸ & μαρτύρομαι) pr. to witness or testify beforehand; to declare beforehand, predict, 1 Pe. 1. 11.

Προμελετάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ & μελετάω) to premeditate, Lu. 21. 14.

Προμεριμνάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ & μεριμνάω) to be anxious or solicitous beforehand, Mar. 13. 11.

Προνοέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ & νοέω) to perceive beforehand, foresee; to regard, provide for, take care of, 1 Ti. 5. 8; *mid.* to provide for one's self; *by impl.* to apply one's self to *any thing*, practise, strive to exhibit, Ro. 12. 17. 2 Co. 8. 21; *others*, to take thought or care beforehand: *whence*

Πρόνοια, ας, ἡ, providence, provident care, Ac. 24. 3; provision, Ro. 13. 14.

Προοράω, ῶ, f. άσω, (πρὸ & ὁράω) to foresee; to see from a distance, view; *in the past tenses*, to have seen before, or formerly, Ac. 21. 29; to have before one's eyes, *spoken of what is vividly in one's mind*, to be mindful of, Ac. 2. 25.

Προορίζω, f. ίσω, (πρὸ & ὁρίζω) to fix or describe the limits beforehand; to determine or ordain beforehand, predetermine, predestine, Ac. 4. 28. Ro. 8. 29, 30, et al.

Προπάσχω, (πρὸ & πάσχω) a. 2. προέπαθον, to have happened to one before *a certain time*; to have suffered evil before, 1 Th. 2. 2.

Προπέμπω, f. ψω, (πρὸ & πέμπω) to send on before; to send forward, i. e. to accompany or attend out of respect, escort, accompany for a certain distance on setting out on a journey, *and perhaps sometimes*, to send persons to accompany *any one*, Ac. 15. 3; 20. 38; 21. 5, et al.; *in the sense of*, to furnish with things necessary for a journey, Tit. 3. 13. 3 Jno. 6.

Προπετὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ, -ές, (πρὸ & πέτω, v. πίπτω) inclining to fall; *met.* precipitate, rash, Ac. 19. 36. 2 Ti. 3. 4.

Προπορεύομαι, f. εύσομαι, (πρὸ & πορεύομαι) to precede, go before, Ac. 7. 40. Lu. 1. 76.

Πρὸς, *prep. with a genitive*, on the part of, by; *met.* for, for the benefit of, Ac. 27. 34; *with a dative*, near, by, at, by the side of, in the vicinity of, Mar. 5. 11. Lu. 19. 37; *with an accusative, spoken of the place to which any thing tends*, to, unto, towards, Mat. 2. 12; 3. 5, 13; at, upon, Mat. 3. 10. Mar. 5. 22; near to, in the vicinity of, Mar. 6. 45; *after verbs of speaking, praying, answering to a charge, &c.* to, Mat. 3. 15; 27. 14; *of place where*, with, in, among, by, at, &c. Mat. 26. 55, Mar. 11. 4. Lu. 1. 80; *spoken of time*, for, during, Lu. 8. 13. 1 Co. 7. 5; near, towards, Lu. 24. 29;

spoken of the end, object, purpose for which an action is exerted, or to which any quality, &c. *has reference,* to, Jno. 4. 35. Ac. 3. 10; 27. 12; *before an infin. with* τὸ, in order to, that, in order that, Mat. 6. 1; 13. 30; 26. 12; so as to, so that, Mat. 5. 28; *spoken of the relation which any action, state, quality,* &c. *bears to any person or thing,* in relation to, of, concerning, in respect to, with reference to, Lu. 12. 41; 18. 1; 20. 19; as it respects, as it concerns, with relation to, Mat. 27. 4. Jno. 21. 22, 23; according to, in conformity with, Lu. 12. 47. 2 Co. 5. 10; in comparison with, in relation to, Ro. 8. 18; *spoken of the actions, dispositions,* &c. *exhibited with respect to any one, whether friendly,* towards, Ga. 6. 10. Ep. 6. 9; or *unfriendly,* with, against, Lu. 23. 12. Ac. 23. 30; *after verbs signifying to converse, dispute, make a covenant,* &c. with, Lu. 24. 14. Ac. 2. 7; 3. 25; on account of, because of, Mat. 19. 8. Jno. 13. 28; *denoting proof,* by, Ep. 3. 4: *with its accusative, and preceded by* τὰ, *it forms a periphrasis for* a noun, *or* adjective, Lu. 14. 32. Ro. 15. 17, et al. freq.

Προσάββατον, ου, τὸ, (πρὸ & σάββατον) the day before the Sabbath, Mar. 15. 42.

Προσαγορεύω, f. εύσω, (πρὸς & ἀγορεύω, to speak) to speak to, call; to name, denominate; to nominate, appoint, constitute, He. 5. 10.

Προσάγω, f. ξω, (πρὸς & ἄγω) to lead or conduct to, bring, Lu. 9. 41. Ac. 16. 20; to conduct to the presence of, *met.* 1 Pe. 3. 18; *intrans.* to come to, approach, Ac. 27. 27: *whence*

Προσαγωγὴ, ῆς, ἡ, approach, access, admission *to the presence of any one,* Ro. 5. 2. Ep. 2. 18.

Προσαιτέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & αἰτέω) to ask for something in addition; to ask earnestly beg, beg alms, Mar. 10. 46. Lu. 18. 35. Jno. 9. 8: *whence*

Προσαίτης, ου, ὁ, a beggar, mendicant, Jno. 9. 8.

Προσαναβαίνω, f. βήσομαι, a. 2. ἔβην, (πρὸς & ἀναβαίνω) to go up to, ascend; *trop.* to take a more honourable seat, Lu. 14. 10.

Προσαναλίσκω, v. προσαναλόω, f. λώσω, (πρὸς & ἀναλίσκω) to consume over and above, or in addition to; to consume, spend, expend entirely, Lu. 8. 43.

Προσαναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (πρὸς & ἀναπληρόω) to fill up by adding to, i. e. *met.* to supply abundantly, sc. *deficiencies,* 2 Co. 9. 12; 11. 9.

Προσανατίθημι, f. θήσω, (πρὸς & ἀνατίθημι) to lay upon over and above; *mid.* to superadd, communicate or impart in addition, Ga. 2. 6; to hold communication with, confer with, advise or consult with, Ga. 1. 16.

Προσαπειλέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & ἀπειλέω) to threaten in addition, utter additional threats, Ac. 4. 21.

Προσδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & δαπανάω) to spend besides, expend in addition, or over and above, Lu. 10. 35.

Προσδέομαι, f. δεήσομαι, (πρὸς & δέομαι) to want besides, need something additional, stand in need of, Ac. 17. 25.

Προσδέχομαι, f. δέξομαι, (πρὸς & δέχομαι) to receive, obtain; to receive, admit, grant access to, Lu. 15. 2; to receive, admit, accept, *and with* οὐ, to reject, He. 11. 35; to submit to, suffer patiently, put up with, endure, He. 10. 34; to receive kindly, *as a guest,* entertain, Ro. 16. 2; to receive, admit, *as a hope,* Ac. 24. 15; to look or wait for, expect, await, Mar. 15. 43. Lu. 2. 25, et al.

Προσδοκάω, ῶ, f. ήσω, (πρ

& δοκάω, to look for) to look or wait for, expect, wait with expectation, Mat. 11. 3. Lu. 1. 21; 3. 15, et al.; to ponder or think upon, think of, beware of, Mat. 24. 50. Lu. 12. 46: *whence*

Προσδοκία, ας, ἡ, a looking for, expectation, anticipation, Lu. 21. 26; *meton.* expectation, i. e. what is expected or anticipated, Ac. 12. 11.

Προσδρέμω, *see* προστρέχω.

Προσεάω, ῶ, f. άσω, (πρὸς & ἐάω) pr. to permit further; to permit, suffer, Ac. 27. 7.

Προσεγγίζω, f. ίσω, (πρὸς & ἐγγίζω) to approach, come near, Mar. 2. 4.

Προσεδρεύω, f. εύσω, (πρὸς & ἕδρα) to sit with or near; *met.* to wait or attend upon, minister to, have charge of, 1 Co. 9. 13.

Προσεργάζομαι, f. άσομαι, (πρὸς & ἐργάζομαι) pr. to labour in addition; to obtain in addition, gain in addition *in trade*, Lu. 19. 16.

Προσέρχομαι, a. 2. προσῆλθον, (πρὸς & ἔρχομαι) to come or go to *any one*, approach, Mat. 4. 3, 11; 5. 1; 8. 19, 25, et al. freq.; *trop.* to come, or go to, approach, draw near, *spiritually to God or Christ*, He. 7. 25; 11. 6; 4. 16. 1 Pe. 2. 4; *met.* to assent to, accede to, concur in, 1 Ti. 6. 3.

Προσευχή, ῆς, ἡ, prayer to God, i. q. εὐχὴ πρὸς τὸν Θεὸν, Mat. 17. 21; 21. 13, 22. Lu. 6. 12. Ac. 1. 14, et al.; *meton.* a place where prayer is offered, an oratory, public place for prayer, Ac. 16. 13, 16.

Προσεύχομαι, f. εὔξομαι, (i. e. εὔχομαι πρός τινα) to pray to God, offer prayer, Mat. 5. 44; 6. 5, 6, et al.

Προσέχω, f. ξω, p. προσέσχηκα, (προς & ἔχω) to have in addition; to move, or impel towards *any place*; *met.* to apply the mind to *any thing*, τὸν νοῦν *being implied*, i. e. to give heed to, attend to, observe, consider, Ac. 5. 35. He. 2. 1. 2 Pe. 1. 19; to take of, provide for, Ac. 20. 28; *when followed by* ἀπό τινος, μή, v. μήποτε, to beware of, take heed of, guard against, Mat. 6. 1; 7. 15; *by impl.* to assent to, yield credence to, follow, adhere or be attached to, Ac. 8. 6, 10, 11; 16. 14; to give one's self up to, be addicted to, engage in, be occupied with, 1 Ti. 1. 4; 3. 8, et al.

Προσηλόω, ῶ, f. ώσω, (πρὸς & ἡλόω, to nail, fr. ἧλος) to nail to, affix with nails, Col. 2. 14.

Προσήλυτος, ου, ὁ, ἡ, (fr. προσέρχομαι) pr. a stranger, foreigner; *in N. T. in the Jewish sense*, a proselyte, convert from paganism to Judaism, Mat. 23. 15. Ac. 2. 11; 6. 5; 13. 43.

Πρόσκαιρος, ον, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (πρὸς & καιρὸς) continuing for a limited time, temporary, transient, Mat. 13. 21. Mar. 4. 17. 2 Co. 4. 18. He. 11. 25.

Προσκαλέομαι, οῦμαι, f. έσομαι, (mid. of προσκαλέω, to call to, summon, invite, fr. πρὸς & καλέω) to call to one's self, summon, &c. Mat. 10. 1; 15. 10, 32; 18. 2, et al.; to invite, Ac. 2. 39; to call to the performance of *any thing*, call or select for, constitute, appoint, Ac. 13. 2; 16. 10.

Προσκαρτερέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & καρτερέω) to continue unremittingly in, i. e. to be intently engaged in, attend constantly to, Ac. 1. 14; 2. 42. Ro. 13. 6, et al.; to remain constantly in *a place*, Ac. 2. 46; to constantly attend upon, continue near to, be at hand, Mar. 3. 9. Ac. 8. 13; 10. 7: *whence*

Προσκαρτέρησις, εως, ἡ, perseverance, unremitting continuance in *any thing*, Ep. 6. 18.

Προσκεφάλαιον, ου, τὸ, (πρὸς

& κεφαλή) a cushion for the head, pillow, Mar. 4. 38.

Προσκληρόω, ῶ, f. ώσω, (πρὸς & κληρόω) pr. to add or adjoin by lot; *in N. T.* to adjoin, *and a. 1. pass. in a middle sense*, to adjoin one's self to, associate with, follow as a disciple, Ac. 17. 4.

Προσκλίνω, f. ινῶ, (πρὸς & κλίνω) pr. to incline or lean upon or against *any thing; met. and a. 1. pass. in a middle sense*, to join one's self to, follow as an adherent, Ac. 5. 36, *in the later editions: whence*

Πρόσκλισις, εως, ἡ, pr. a leaning upon or against *any thing; met.* a leaning towards *any one*, inclination *of mind* towards, i. e. partiality, party spirit, 1 Ti. 5. 21.

Προσκολλάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & κολλάω) pr. to glue together; in N. T. to join to, *and in a. 1. pass. in a middle sense*, to join one's self to *any one*, follow as an adherent, Ac. 5. 36; *f. 1. pass.* to be joined to, united with, *or in a middle sense*, to join one's self to, cleave closely to, Mat. 19. 5. Mar. 10. 7. Ep. 5. 31.

Πρόσκομμα, ατος, τὸ, (fr. προσκόπτω) that against which any one may stumble, a stumbling-block, occasion of stumbling, i. e. *met.* an occasion of ruin, Ro. 9. 32, 33. 1 Pe. 2. 8; an occasion of sinning, means of inducing to sin, Ro 14. 13, 20. 1 Co. 8. 9.

Προσκοπὴ, ῆς, ἡ, offence, i. e. state of being offended, indignation; *meton.* offence, i. e. cause or occasion of offence, *διδόναι προσκοπὴν*, to give offence, offend, 2 Co. 6. 3: *from*

Προσκόπτω, f. ψω, (πρὸς & κόπτω) to strike against, Mat. 4. 6. Lu. 4. 11; to stumble, Jno. 11. 9, 10; *met.* to take offence at, be indignant at, Ro. 9. 32; 14. 21. 1 Pe. 2. 8; *by impl.* to beat upon with violence, dash against, Mat. 7. 27.

Προσκυλίω, f. ίσω, (πρὸς & κυλίω) to roll to or upon *any thing, trans.* Mat. 27. 60. Mar. 15. 46.

Προσκυνέω, ῶ, f. ήσω, p. προσκεκύνηκα, a. 1. προσεκύνησα, (πρὸς & κυνέω, to crouch, fawn; to kiss) to do reverence or homage by kissing the hand; *in N. T.* to bow down or prostrate one's self upon the earth, do reverence or homage, Mat. 2. 2, 8, 11; 20. 20. Lu. 4. 7; 24. 52; to pay divine homage, worship, adore, *whether by prostration, prayer, or otherwise*, Mat. 4. 10. Jno. 4. 20, 21. He. 1. 6, et al.; *by impl.* to incline one's self, lean upon *any thing*, He. 11. 21: *whence*

Προσκυνητής, οῦ, ὁ, a worshipper, Jno. 4. 23.

Προσλαλέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & λαλέω) to speak to, converse with, Ac. 13. 43; 28. 20.

Προσλαμβάνω, & *mid.* προσλαμβάνομαι, f. λήψομαι, to take to one's self, assume, take as a companion or associate, Ac. 17. 5; 18. 26; to take, *as food*, Ac. 27. 33, 34, 36; to receive kindly or hospitably, admit to one's society and friendship, treat with kindness, Ac. 28. 2. Ro. 14. 1, 3; 15. 7. Philem. 12, 17; to take, *as by the hand, in the manner of familiar and affectionate admonition*, Mat. 16. 22. Mar. 8. 32; *where others*, to take aside: *whence*

Πρόσληψις, εως, ἡ, an assuming, taking; a receiving, reception, acceptance, Ro. 11. 15.

Προσμένω, f. ενῶ, (πρὸς & μένω) to continue, remain, stay *in a place*, 1 Ti. 1. 3; to remain or continue with *any one*, Mat. 15. 32. Mar. 8. 2. Ac. 18. 18; to adhere to, Ac. 11. 23; *met.* to remain constant in, persevere in, Ac. 13. 43. 1 Ti. 5. 5.

Προσορμίζω, f. ίσω, (πρὸς & ὁρμίζω, idem, fr. ὅρμος, a station

for ships) to bring a ship to its station or to land; *mid.* to come to the land, Mar. 6. 53.

Προσοφείλω, f. ήσω, (πρὸς & ὀφείλω) to owe besides, or in addition, Philem. 19.

Προσοχθίζω, f. ίσω, (πρὸς & ὀχθίζω, to be grieved, offended, fr. ὀχθέω, idem) to be grieved or offended at, *in the sense of*, to be disgusted with, detest, abhor, He. 3. 10.

Πρόσπεινος, ου, ὁ, ἡ, (πρὸς & πεινάω) very hungry, Ac. 10. 10.

Προσπήγνυμι, f. πήξω, (πρὸς & πήγνυμι) to fix to, affix to, Ac. 2. 23.

Προσπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 2. ἔπεσον, (πρὸς & πίπτω) to fall or impinge upon or against *any thing*; to fall down to *any one*, Mar. 3. 11; 7. 25, et al.; to fall upon, i. e. to rush violently upon, beat against, Mat. 7. 25.

Προσποιέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & ποιέω) to do or make any thing in addition; *mid.* to acquire for one's self; to claim or arrogate to one's self; to add somewhat to one's self, assume the appearance of, make a shew of, pretend, Lu. 24. 28.

Προσπορεύομαι, f. εύσομαι, (πρὸς & πορεύομαι) to go or come to *any one*, Mar. 10. 35.

Προσρήγνυμι, f. ήξω, (πρὸς & ῥήγνυμι) to break or burst upon, dash against, Lu. 6. 48.

Προστάτις, ιδος, ἡ, (fr. mas. προστάτης, one who presides, a leader; a patron of foreigners in judicial proceedings; a patron, helper, coadjutor, fr. προΐστημι) a patroness, protectress, Ro. 16. 2.

Προστάσσω, v. ττω, f. ξω, (πρὸς & τάσσω) to enjoin or impose in addition; to enjoin upon, command, direct, Mat. 1. 24; 8. 4; 21. 6. Mar. 1. 44, et al.; to assign, constitute, appoint, limit, Ac. 17. 26.

Προστίθημι, f. θήσω, (πρὸς & τίθημι) to place near, or by the side of *any thing*, Ac. 13. 36; to add, superadd, adjoin, Mat. 6. 27, 33. Lu. 3. 20. Ac. 2. 41, et al.; *fr. the Heb.* προστίθεμαι, *before an infinitive, and the part.* προσθεὶς *before a finite verb, denote* continuation, *or* repetition, *and are used in an adverbial sense for* again, moreover, further, Lu. 19. 11; 20. 11, 12. Ac. 12. 3.

Προστρέχω, a. 2. προσέδραμον, (πρὸς & τρέχω) to run to, *or* up, Mar. 9. 15; 10. 17. Ac. 8. 30.

Προσφάγιον, ου, τὸ, (πρὸς & φάγω) what is eaten besides, i. e. with bread, *as fish*, &c.; *hence, genr.* victuals, food, Jno. 21. 5.

Πρόσφατος, ου, ὁ, ἡ, (πρὸ & σφάζω, v. σφάττω) recently killed; *spoken of flesh, esculent vegetables*, &c. fresh, recent; *in N. T.* recent, new, newly or lately made, He. 10. 20: *whence*

Προσφάτως, *adv.* newly, recently, lately, Ac. 18. 2.

Προσφέρω, a. 1. προσήνεγκα, a. 2. προσήνεγκον, (πρὸς & φέρω) to bear or bring to *any one*, Mat. 4. 24; 25. 20; to bring to or before *magistrates*, Lu. 12. 11; 23. 14; to bring near to, apply to, Jno. 19. 29; to offer, tender, proffer, *as money*, Ac. 8. 18; to offer, present, *as gifts, oblations*, &c. Mat. 2. 11; 5. 23. He. 5. 7; *in the sense of* to offer sacrifice, Mar. 1. 44. Lu. 5. 14; to offer up any one as a sacrifice to God, He. 9. 25, 28; 11. 17, et al.; *mid.* to bear one's self towards, behave or conduct one's self towards, i.e. to deal with, treat *any one*, He. 12. 7.

Προσφιλὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (πρὸς & φίλος) friendly, amiable, grateful, acceptable, Phi. 4. 8.

Προσφορὰ, ᾶς, ἡ, (fr. προσφέρω) an offering up, sacrifice, i. e. the act of offering up or sacrificing, He. 10. 10. *trop.* Ro. 15. 16; an

offering, oblation, i. e. the thing offered, Ep. 5. 2. He. 10. 5, 8; a sacrifice, victim offered, Ac. 21. 26; 24. 17.

Προσφωνέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς & φωνέω) to call for *any one*, call to *one's self*, Lu. 6. 13; to speak to, address, Mat. 11. 16. Lu. 7. 32; 13. 12, et al.; to address, harangue, Ac. 22. 2.

Πρόσχυσις, εως, ἡ, (fr. προσχέω, v. προσχύω, to pour out upon, besprinkle, fr. πρὸς & χέω, v. χύω) a pouring out upon, effusion, sprinkling, He. 11. 28.

Προσψαύω, f. αύσω, (πρὸς & ψαύω, idem) to touch, touch lightly, Lu. 11. 46.

Προσωποληπτέω, ῶ, f. ήσω, (πρόσωπον & λαμβάνω) to accept or respect the person *of any one*, i. e. to regard his external appearance, condition, circumstances, &c. *and not his moral worth*, to shew partiality to, Ja. 2. 9: *whence*

Προσωπολήπτης, ου, ὁ, a respecter of persons, Ac. 10. 34.

Προσωποληψία, ας, ἡ, respect of persons, partiality, Ro. 2. 11, et al.

Πρόσωπον, ου, τὸ, (πρὸς & ὤψ) the face, countenance, visage, Mat. 6. 16, 17; 17. 2, 6; *fr. the Heb.* πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, face to face, i. e. *met.* clearly, perfectly, 1 Co. 13. 12; *meton. put for* the body, person, 1 Th. 2. 17; face, i. e. *met.* surface, external form, figure, appearance, Mat. 16. 3. Lu. 12. 56; external circumstances, or condition *of any one*, Mat. 22. 16. Mar. 12. 14; *so in* πρόσωπον λαμβάνειν, to have respect to the external circumstances *of any one*, Lu. 20. 21. Ga. 2. 6; a person, man, individual, 2 Co. 1. 11; ἐν προσώπῳ, in the person, i. e. in the name, or by the authority, 2 Co. 2. 10; presence, ἀπὸ προσώπου, from the presence of, from, Ac. 3. 19; from before, Ac. 7. 45; εἰς πρόσωπόν τινος, in the presence of, before, 2 Co. 8. 24; κατὰ πρόσωπόν τινος, in the presence of, before, Ac. 3. 13; openly, Ga. 2. 11; κατὰ πρόσωπον ἔχειν τινὰ, to have before one's face, to have any one present, Ac. 25. 16; κατὰ πρόσωπον, sc. ὤν, present, 2 Co. 10. 1; *fr. the Heb. when followed by another word in the genitive, it often forms with it a mere periphrasis for some other case of that word*, Lu. 1. 76; 7. 27; ἀπὸ προσώπου, from, Re. 12. 14; ἐπὶ πρόσωπον, on, upon, Lu. 21. 35; κατὰ πρόσωπον, *put for a simple dative*, Lu. 2. 31; πρὸ προσώπου, before, Ac. 13. 24, et al.

Προτάσσω, v. ττω, f. ξω, (πρὸ & τάσσω) to place or arrange before *any one;* to assign beforehand, prescribe, foreordain, Ac. 17. 26.

Προτείνω, f. ενῶ, (πρὸ & τείνω) to protend, stretch out; to produce, extend; to hold out to present, expose, deliver over to, Ac. 22. 25.

Πρότερον, *adv.* before, first, Jno. 7. 51. 2 Co. 1. 15; ὁ, ἡ, πρότερον, former, He. 10. 32, et al. *pr. neut. of*

Πρότερος, α, ον, (com. of πρὸ) former, prior, Ep. 4. 22; τὸ πρότερον, *as an adv.* before, formerly, Jno. 6. 62, et al.

Προτίθημι, f. προθήσω, (πρὸ & τίθημι) to place before *any one*, to set forth, propose publicly, Ro. 3. 25; προτίθεμαι, to propose *to one's mind*, i. e. to purpose, determine, design beforehand, Ro. 1. 13. Ep. 1. 9.

Προτρέπω, f. ψω, (πρὸ & τρέπω) to impel forwards, propel, i. e. to incite; *mid.* to impel, i. e. to excite, exhort, entreat, persuade, Ac. 18. 27.

Προτρέχω, a. 2. προέδραμον, (πρὸ & τρέχω) to run before, or in advance, Lu. 19. 4. Jno. 20. 4.

Προϋπάρχω, f. ξω, (πρὸ

φπάρχω) imperf. προϋπῆρχον, to have been before, or formerly, Lu. 23. 12. Ac. 8. 9.

Πρόφασις, εως, ἡ, (πρὸ & φάσις) a pretence, pretext, excuse, Jno. 15. 22. Ac. 27. 30; *trop.* appearance, show, *and dat.* προφάσει, *adverbially*, for a pretence, for a show, for the sake of appearance, Mat. 23. 14, et al.

Προφέρω, f. οίσω, (πρὸ & φέρω) to bring forth or out, produce, disclose, Lu. 6. 45, bis.

Προφητεία, ας, ἡ, prophecy, i. e. a prediction of future events, an oracle, Mat. 13. 14. 2 Pe. 1. 20, 21; *in the sense of* augury, prognostication, high expectation formed and expressed, 1 Ti. 4. 14; language or discourse uttered through the influence of divine inspiration, and in a lofty energetic style, 1 Co. 14. 6. Re. 11. 6; prophesying, the exercise of the gift of prophecy, in this sense, 1 Th. 5. 20; *meton.* the faculty or gift of speaking through divine inspiration, &c. Ro. 12. 6. 1 Co. 12. 10; 13. 2, 8; 14. 22: *from*

Προφητεύω, f. εύσω, a. 1. προεφήτευκα, to be, ὁ προφήτης; to prophesy, i. e. foretel future events, predict, Mat. 11. 13; 15. 7; to prophesy, i. e. to speak from the impulse of divine inspiration, &c. Mat. 7. 22. Lu. 1. 67. Ac. 2. 17, 18; to prophesy, i. e. *by impl. and spoken by way of derision*, to divine, conjecture, guess, Mat. 26. 68, et al.: *from*

Προφήτης, ου, ὁ, (πρὸ & φημί) *in the Greek writers*, an interpreter of the gods, or of those things which ὁ μάντις utters as coming from the gods; i. q. ὁ μάντις, one who communicates the responses of the gods; a prophet, one who foretels future events; *in the N. T.* a prophet, a person divinely inspired, to whom God reveals future things and events, *and spoken κατ' ἐξοχὴν of* the prophets of the O. T. Mat. 1. 22; 2. 5, 15, 17, 23. Lu. 1. 70. Ro. 1. 2. He. 1. 1; *meton.* the prophetical books of the O. T. Mar. 1. 2. Lu. 16. 29, 31; *by synecd.* the doctrines, declarations, requisitions, &c. contained in the prophetic books of the O. T. Mat. 5. 17; 7. 12; 22. 40; *genr.* an inspired person who is an interpreter of the divine will, a divine teacher, Mat. 10. 41; 11. 9; 21. 11; *spoken of* a false prophet, 2 Pe. 2. 16; a prophet, i. e. one who speaks from the impulse of divine inspiration and in a lofty energetic style, whether predictively or not, Ac. 11. 27; 21. 10; 13. 1. 1 Co. 12. 28, 29; a poet, bard, minstrel, *the efforts of poetic genius being anciently ascribed to inspiration*, Tit. 1. 12: *whence*

Προφητικός, ή, όν, prophetic, uttered by prophets, Ro. 16. 26. 2 Pe. 1. 19.

Προφῆτις, ιδος, ἡ, a female who interprets the responses of the gods; *met.* history; *in N. T.* a prophetess, i. e. *fr. the Heb.* a female who has consecrated herself to God, the friend of God, &c. Lu. 2. 36; a female who foretels future events, *or perhaps*, an inspired female teacher, Re. 2. 20.

Προφθάνω, f. άσω, (πρὸ & φθάνω) to come before, prevent, anticipate *any one* in doing or saying *any thing*, do or say first, be beforehand with, Mat. 17. 25.

Προχειρίζομαι, f. ίσομαι, (fr. πρόχειρος, at hand, ready, fr. πρὸ & χείρ) to cause to be at hand, bring forth; to choose out, select, appoint, constitute, destine, Ac. 22. 14; 26. 16.

Προχειροτονέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ & χειροτονέω) to choose beforehand, fore-appoint, Ac. 10. 41.

Πρύμνα, ης, ἡ, (fr. πρυμνός, extreme, last, hindermost) the hinder part of a vessel, stern, Mar 4. 38, et al.

Πρωΐ, *adv.* in the morning, early, Mat. 16. 3; 20. 1. Mar. 15.

1. Ac. 28. 23, et al.; the fourth or morning watch, sc. *which ushers in the dawn*, Mar. 13. 35: *whence*

Πρωΐα, ας, ἡ, (pr. fem. of πρώϊος, α, ον, in the morning, early) sc. ὥρα, morning, the morning hour, Mat. 21. 18; 27. 1. Jno. 18. 28; 21. 4.

Πρώϊμος, η, ον, of the morning, morning; early, former, Ja. 5. 7.

Πρωϊνὸς, ἡ, ὸν, belonging to the morning, morning, Re. 2. 28; 22. 16.

Πρώρα, ας, ἡ, (fr. πρὸ) the forepart of a vessel, prow, Ac. 27. 30, 41.

Πρωτεύω, f. εύσω, p. πεπρώτευκα, (fr. πρῶτος) to be first, i. e. to hold the first rank or highest dignity, have the pre-eminence, be chief, Col. 1. 18.

Πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, (πρῶτος & καθέδρα) the first or uppermost seat, i. e. the most honourable seat, Mat. 23. 6. Mar. 12. 39. Lu. 11. 43; 20. 46.

Πρωτοκλισία, ας, ἡ, (πρῶτος & κλισία) the first place of reclining *at table*, i. e. the most honourable place at table, *which was the middle place on each of the couches on which the guests reclined*, Mat. 23. 6. Mar. 12. 39. Lu. 14. 7, 8; 20. 46.

Πρῶτον, *adv.* first *in time*, in the first place, Mar. 4. 28; 16. 9; τὸ πρῶτον, at the first, formerly, Jno. 12. 16; 19. 39; first *in dignity, importance*, &c. i. e. before all things, Mat. 6. 33. Lu. 12. 1; *the superlative being put for the comparative*, before, sooner, Mat. 5. 24; 8. 21, et al.; *pr. neut. of*

Πρῶτος, η, ον, (for πρότατος superl. of πρὸ) first *in time, order*, &c. Mat. 10. 2; 26. 17; first *in dignity, importance*, &c. i. e. chief, principal, most important, Mar. 6. 21. Lu. 19. 47. Ac. 13. 50; 16. 12; *the superlative being put for the comparative*, i. q. πρότερος, prior, preceding, former, Mat. 12. 45; 27. 64; *adverbially*, first, *or* before, Jno. 1. 42; 5. 4; 8. 7, et al.

Πρωτοστάτης, ου, ὁ, (πρῶτος & ἵστημι) pr. one stationed in the first rank *of an army*; a leader, i. e. a chief, author, ringleader, Ac. 24. 5.

Πρωτοτόκια, ων, τὰ, the rights of primogeniture, birthright, He. 12. 16: *from*

Πρωτότοκος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (πρῶτος & τίκτω) first-born, Mat. 1. 25. Lu. 2. 7. He. 11. 28; *by impl.* first, chief, principal, &c. Ro. 8. 29. Col. 1. 15, 18. He. 1. 6. Re. 1. 5; beloved, dear, *according to some*, He. 12. 23.

Πταίω, f. αίσω, a. 1. ἔπταισα, (fr. πέτω, v. πίπτω) to stumble, stagger, fall; to err, *pr.* to miss *a mark*; *met.* to fall or swerve from truth or duty, offend, transgress, sin, Ro. 11. 11. Ja. 2. 10; 3. 2, bis; *met.* to fall, i. e. to be deprived of former or anticipated happiness, be rendered miserable, 2 Pe. 1. 10.

Πτέρνα, ης, ἡ, pr. the heel-bone; *meton.* the heel, Jno. 13. 18.

Πτερύγιον, ου, τὸ, a little wing; a fin; feather *of an arrow*; a wing, or appendage to a building, or *by impl.* the extremity, the extreme point or summit *of any thing*, a pinnacle, Mat. 4. 5. Lu. 4. 9: *dimin. of*

Πτέρυξ, υγος, ἡ, (fr. πτερὸν, q. πετερὸν, idem, fr. πέτομαι) a wing, pinion, Mat. 23. 37. Lu. 13. 34, et al.

Πτηνὸν, οῦ, τὸ, (pr. neut. of πτηνὸς, ἡ, ὸν, winged, fr. πτῆμι, to fly) a bird, fowl, 1 Co. 15. 39.

Πτοέω, ῶ, f. ήσω, p. ἐπτόηκα, a. 1. pass. ἐπτοήθην, to terrify, affright, *pass.* to be terrified, be in consternation, Lu. 21. 9; 24. 37: *whence*

Πτόησις, εως, ἡ, terror, consternation, fear, 1 Pe. 3. 6.

Πτύον, ου, τὸ, (fr. πτύω) a fan, winnowing-shovel, Mat. 3. 12. Lu. 3. 17.

Πτύρω, f. υρῶ (fr. πτοέω) to affright, terrify, *pass.* to be terrified, be in consternation, Phi. 1. 28.

Πτύσμα, ατος, τὸ, (fr. πτύω) spittle, saliva, Jno. 9. 6.

Πτύσσω, f. ξω, p. πέπτυχα, a. 1. ἔπτυξα, *to* roll or fold up *a scroll,* Lu. 4. 20.

Πτύω, f. ύσω, a. 1. ἔπτυσα, to spit, spit out, Mat. 7. 33; 8. 23. Jno. 9. 6.

Πτῶμα, ατος, τὸ, (fr. πίπτω) any thing fallen down, a ruin; a fall; a dead body, carcass, corpse, Mat. 24. 28. Mar. 6. 29. Re. 11. 8, 9.

Πτῶσις, εως, ἡ, (fr. same) a fall, falling, crash, ruin, Mat. 7. 27; *met.* a fall, ruin, misery, Lu. 2. 34.

Πτωχεία, ας, ἡ, mendicity, the life of a beggar; poverty, 2 Co. 8. 2, 9. Re. 2. 9: *from*

Πτωχεύω, f. εύσω, p. πεπτώχευκα, to be a beggar; to be or become poor, be in poverty, 2 Co. 8. 9: *from*

Πτωχὸς, ἡ, ὸν, reduced to beggary, mendicant; poor, indigent, destitute of the necessaries of life, Mat. 19. 21; 26. 9, 11, et al.; *met.* spiritually poor, Re. 3. 17; *by impl.* a person of inferior condition, Mat. 11. 5. Lu. 4. 18; 7. 22; *met.* beggarly, worthless, despicable, vile, imperfect, insufficient, Ga. 4. 9; *met.* πτωχὸς τῷ πνεύματι, poor in spirit, i. e. humble, lowly of mind, conscious of spiritual poverty, ignorance, and imbecility, Mat. 5. 3. Lu. 6. 20.

Πυγμὴ, ῆς, ἡ, (fr. πὺξ, with the fist,) the fist, Mar. 7. 3.

Πύθων, ωνος, ὁ, Python, or Apollo, *so called either from πυνθάνομαι, or from the serpent Πύθων, said to have been originally the guardian of the oracle of Delphos, and afterwards slain by Apollo, who took his place; meton.* a soothsayer, diviner, one who tells fortunes, &c. πνεῦμα πύθωνος, i. q. δαιμόνιον μαντικὸν, a soothsaying demon, Ac. 16. 6.

Πυκνὸς, ἡ, ὸν, (fr. πύκα, close together) dense, thick, frequent, 1 Ti. 5. 23; πυκνὰ, *as an adverb,* frequently, often, Lu. 5. 33; *so the compar.* πυκνότερον, the more frequently, Ac. 24. 26.

Πυκτεύω, f. εύσω, (fr. πύκτης, a boxer, fr. πὺξ, with the fist) to box, fight as a pugilist, 1 Co. 9. 26.

Πύλη, ης, ἡ, a gate, Mat. 7. 13, 14. Lu. 7. 12. Ac. 12. 10, et al.; *as it was in the gate that the Orientals assembled to pass away time, and to hold their market and the courts of judgment; hence* πύλαι ᾅδου, the gates of hades or hell, *denotes,* i. q. ᾅδης, *and by meton.* hades with its inhabitants, i. e. Satan with all his armies of subordinate demons, Mat. 16. 18; *others,* the powers of hell: *whence*

Πυλὼν, ῶνος, ὁ, the gateway, court, or porch before a house, vestibule, Mat. 26. 71. Lu. 16. 20; a gate, Ac. 14. 13. Re. 21. 12, 13, 15, 21, 25, et al.

Πυνθάνομαι, f. πεύσομαι, a. 2. ἐπυθόμην, to ask, inquire, Mat. 2. 4. Lu. 15. 26, et al.; to investigate, examine *judicially,* Ac. 23. 20; to ascertain by inquiry, understand, Ac. 23. 34.

Πῦρ, πυρὸς, τὸ, fire, Mat. 3. 10; 7. 19; 13. 40; *as an adjective,* fiery, burning, flaming, Re. 4. 5; 10. 1; *in the sense of* burning, conflagration, Ac. 2. 19. Jude 23; heat, *as of the sun,* Re. 16. 8; lightning, Lu. 9. 54; 17. 29; *met.* whatever produces damage and destruction, *and spc.* the severest punishment,

hopeless misery in hades, Mat. 3. 11, 12; 5. 22; 13. 42, 50; the greatest peril, danger of life, *or* the fiery trial of persecution, 1 Co. 3. 13, 15; *trop. and emblem.* discord, dissension, Lu. 12. 49; *put for* suffering, calamity, Mar. 9. 49; *met.* fervour, vehemence, He. 10. 27, et al.: *whence*

Πυρὰ, ᾶς, ἡ, a fire, i. e. a pile of burning wood, pyre, Ac. 28. 2, 3.

Πύργος, ου, ὁ, a tower, lofty building, Mat. 21. 33. Mar. 12. 1. Lu. 13. 4; *genr.* any large edifice, a palace, Lu. 14. 28.

Πυρέσσω, v. ττω, f. ξω, to be feverish, be sick of a fever, Mat. 8. 14. Mar. 1. 30: *from*

Πυρετὸς, οῦ, ὁ, (fr. πῦρ) scorching and noxious heat, *as of Sirius;* a fever, Mat. 8. 15; Mar. 1. 31, et al.

Πύρινος, η, ον, (fr. same) pr. of fire, fiery, burning; shining, glittering, Re. 9. 17.

Πυρόω, ῶ, f. ώσω, p. πεπύρωκα, (fr. same) to set on fire, burn; *pass.* to be kindled, be on fire, burn, flame, Ep. 6. 16. 2 Pe. 3. 12. Re. 1. 15; *met. spoken of anger,* to be inflamed, incensed, provoked, 2 Co. 11. 29; *of lust,* to be inflamed, burn, 1 Co. 7. 9; to be tried with fire, be assayed, *as metals,* Re. 3. 18.

Πυῤῥάζω, f. άσω, to be or look red, be fiery red, glowing, Mat. 16. 2, 3: *from*

Πυῤῥὸς, ὰ, ὸν, (fr. πῦρ) red, of the colour of fire, fiery-red, Re. 6. 4; 12. 3.

Πύρωσις, εως, ἡ, (fr. πυρόω) a burning, conflagration, Re. 18. 9, 18; *met.* a trial as by fire, fiery trial, calamity, suffering, 1 Pe. 4. 12.

Πω, *an enclitic particle,* yet, ever, *see in* μήπω, μηδέπω, οὔπω, οὐδέπω, πώποτε.

Πωλέω, ῶ, f. ήσω, p. πεπώληκα, to sell, Mat. 10. 29; 13. 44, et al.

Πῶλος, ου, ὁ, ἡ, the young of an animal, a youngling; a foal or colt of an ass, Mat. 21. 2, 5, 7. Mar. 11. 2, et al.

Πώποτε, adv. (πω & ποτὲ) ever yet, ever, at any time, Lu. 19 30. Jno. 1. 18, et al.

Πωρόω, ῶ, f. ώσω, (fr. πῶρος, callus, the osseous cement of broken bones) to render callous, indurate, harden; *and pass.* to be rendered callous; *met.* to harden in mind; render insensible, *and pass.* to be hardened, insensible, *in the sense of* stupidity, dulness of comprehension, Mar. 6. 52; 8. 17. Jno. 12. 40; contumacy, perverseness, Ro. 11. 7. 2 Co. 3. 14; *in the two last passages others render,* to be blinded, fr. πηρὸς, blind: *whence*

Πώρωσις, εως, ἡ, callous-ness; *met.* hardness of heart insensibility, *in the sense of* perverseness, contumacy; *others,* blindness, Mar. 3. 5. Ro. 11. 25. Ep. 4. 18.

Πως, *an enclitic particle,* in a manner, by any means, *see* εἴπως, μήπως.

Πῶς, *adv.* how? in what manner? by what means? why? for what reason? Mat. 7. 4; 22. 12. Jno. 6. 52; *used in interrogations which imply a* negative, Mat. 12. 26, 29, 34; 22. 45; 23. 33. Ac. 8. 31; *put concisely for* how is it that? how does it come to pass that? Mat. 16. 11; 22. 43. Mar. 4. 40. Jno. 7. 15; *without an interrogation,* how, in what manner, Mat. 6. 28; 10. 19. Mar. 11. 18; *put for* τί, what? Lu. 10. 26; *put for* ὡς, *as an intensive particle,* how, how much, how greatly, Mar. 10. 23, 24, et al.

Ρ

Ῥαββὶ, ὁ, indec. (Heb. רַבִּי, fr. רַב, which was deemed less

honourable;) Rabbi, my master, teacher, doctor, Mat. 23. 7, 8; 26. 25, 49, et al.

Ῥαββουνὶ, in the Galilean dialect, Ῥαββουνί, (Heb. רִבּוֹנִי, fr. רִבּוֹן) Rabboni, my master, *the highest title of honour in the Jewish schools*, Mar. 10. 51. Jno. 20. 16.

Ῥαβδίζω, f. ίσω, p. ἐῤῥάβδικα, a. 1. ἐῤῥάβδισα, to beat with rods, scourge, Ac. 16. 22. 2 Co. 11. 25: *from*

Ῥάβδος, ου, ἡ, a rod, wand, any thing long and slender, He. 9. 4. Re. 11. 1; a rod of correction, 1 Co. 4. 21; a staff, Mat. 10. 10. He. 11. 21; a sceptre, He. 1. 8. Re. 2. 27, et al.

Ῥαβδοῦχος, ου, ὁ, (ῥάβδος & ἔχω) a lictor, sergeant, i. e. a public servant who bore a bundle of rods before the magistrates as the insignia of their office, and carried into execution the sentences they pronounced, Ac. 16. 35, 38.

Ῥᾳδιούργημα, ατος, τὸ, (ῥᾴδιος, easy, light, & ἔργον) pr. any thing done lightly, levity; wickedness, fraud, villany, crime, Ac. 18. 14.

Ῥᾳδιουργία, ας, ἡ, (fr. same) facility of doing *any thing*; levity in doing, negligence; any thing easily acquired; craftiness, subtilty, profligate cunning, wickedness, Ac. 13. 10; *others*, temerity, impertinent boldness.

Ῥακὰ, (Chald. רֵיקָא, Heb. רֵיק, empty, vain, worthless, foolish) raca, *a term of contempt*, a vain, worthless, wicked fellow, Mat. 5. 22.

Ῥάκος, εος, ους, τὸ, (fr. ῥήγνυμι) a part torn off, a torn garment; a piece of cloth, sc. cut off *from a larger piece*, remnant of cloth, Mat. 9. 16. Mar. 2. 21.

Ῥαντίζω, f. ίσω, p. ἐῤῥάντικα, a. 1. ἐῤῥάντισα, (fr. ῥαντὸς, sprinkled, fr. ῥαίνω, idem) to sprinkle, besprinkle, He. 9. 13, 19, 21; *met. and by impl.* to cleanse by sprinkling, purify, free from pollution, He. 10. 22: *whence*

Ῥαντισμὸς, οῦ, ὁ, pr. a sprinkling; *met.* a cleansing, purification, lustration, He. 12. 24. 1 Pe. 1. 2.

Ῥαπίζω, f. ίσω, p. ἐῤῥάπικα, a. 1. ἐῤῥάπισα, (fr. ῥαπὶς, a rod) to scourge with rods; to strike with the fist, buffet; to strike with the palm of the hand, cuff, slap, Mat. 5. 39; 26. 67: *whence*

Ῥάπισμα, ατος, τὸ, a blow with a rod, or with the palm of the hand, cuff, slap, Mar. 14. 65. Jno. 18. 22; 19. 3.

Ῥαφὶς, ίδος, ἡ, (fr. ῥάπτω, to sew, sew together) a needle, Mat. 19. 24. Mar. 10. 25. Lu. 18. 25.

Ῥέδα, v. ῥέδη, ης, ἡ, (a Gallic word) rheda, i. e. a coach or carriage with four wheels for travelling or for pleasure, Re. 18. 13.

Ῥεμφὰν, v. Ῥαιφὰν, v. Ῥεφὰν, ὁ, indec. (a Coptic word) Remphan or Rephan, i. q. *Heb.* כִּיּוּן *in Arabic* כיואן Saturn, Ac. 7. 43.

Ῥέω, f. ῥεύσω, a. 1. ἔῤῥευσα, to flow, Jno. 7. 38.

Ῥέω, f. ῥήσω, p. εἴῤῥηκα, At. εἴρηκα, pass. f. 1. ῥηθήσομαι, f. 3. εἰρήσομαι, a. 1. ἐῤῥήθην, v. ἐῤῥέθην, p. εἴρημαι, to say, speak, speak of, Mat. 1. 22; 26. 75. Jno. 11. 13; *in the sense of* to answer, 2 Co. 12. 9. Re. 7. 14; *of* to direct, command, prescribe, Mat. 5. 21, 27, 31, 33, 38, 43. Lu. 2. 24; *of* to threaten, Ac. 8. 24; to address one as *any thing*, i. e. to call, name, Jno. 15. 15, et al.

Ῥῆγμα, ατος, τὸ, what is broken, a breaking down, breach, ruin, Lu. 6. 49: *from*

'Ρήγνυμι, v. ῥήσσω, f. ξω, p. ἔῤῥηχα, a. 1. ἔῤῥηξα, a. 2. ἔῤῥαγον, to break, i. e. to break or burst in pieces, Mat. 9. 17. Mar. 2. 22. Lu. 5. 37, et al.; *trop.* to break forth *into praise and rejoicing*, Ga. 4. 27; to tear, rend, lacerate, Mat. 7. 6; to cast or dash *upon the ground*, distort, convulse, Mar. 9. 18. Lu. 9. 42.

Ῥῆμα, ατος, τὸ, (fr. ῥέω) that which is spoken, declaration, saying, speech, word, Mat. 12. 36; 26. 75. Mar. 9. 32; 14. 72; *in the sense of*, command, mandate, direction, Lu. 3. 2; 5. 5; *of* a promise, Lu. 1. 38; 2. 29; *of* prediction, prophecy, 2 Pe. 3. 2; *of* the doctrine of *God or Christ*, i. e. the doctrines of the gospel, Jno. 3. 34; 5. 47; 6. 63, 68. Ac. 5. 20; *of* accusation, charge, crimination, Mat. 5. 11; 27. 14; a thing, Mat. 4. 4. Lu. 4. 4; a matter, affair, transaction, business, Mat. 18. 16. Lu. 1. 65. 2 Co. 13. 1; *from the Heb.* something, οὐ ῥῆμα, nothing, *and* οὐ πᾶν ῥῆμα, nothing at all, Lu. 1. 37, et al.

'Ρήσσω, *see* ῥήγνυμι.

'Ρήτωρ, ορος, ὁ, (fr. ῥέω) an orator, advocate, Ac. 24. 1.

'Ρητῶς, adv. (fr. same) in words, i. e. in express words, expressly, 1 Ti. 4. 1.

'Ρίζα, ης, ἡ, a root *of a tree*, Mat. 3. 10; 13. 6; *met.* depth, permanency, ἔχειν ῥίζαν, v. ἔχειν ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ sc. τοῦ λόγυ, to suffer the doctrines of the gospel to take root in one's self, i. e. to be deeply and permanently imbued with them, Mat. 13. 21. Mar. 4. 17. Lu. 8. 13; *met.* cause, source, origin, 1 Ti. 6. 10; *meton.* what springs from the root, i. e. a plant, shoot, *met.* He. 12. 15; *by synecd.* the trunk, stock *of a tree*, *met.* Ro. 11. 16, 17, 18; *met.* offspring, progeny, a descendant, Ro. 15. 12. Re. 5. 5; 22. 16, *where others*, basis, foundation; et al.: *whence*

'Ριζόω, ῶ, f. ώσω, to root, cause to take root, *and pass. part. perf.* ἐῤῥιζωμένος, firmly rooted, strengthened with roots; *met.* firm, constant, firmly fixed, Ep. 3. 18. Col. 2. 7.

'Ριπὴ, ῆς, ἡ, (fr. ῥίπτω) pr. a quick motion, jerk; a wink, twinkling *of the eye*, 1 Co. 15. 52.

'Ριπίζω, f. ίσω, (fr. ῥιπὶς, a fan or bellows, fr. ῥίπτω) to kindle a fire by blowing; to fan, blow, ventilate; to toss, agitate, e. g. *the ocean by the wind*, Ja. 1. 6.

'Ριπτέω, ῶ, to cast off or away, Ac. 22. 23; *others*, to throw or toss *one's garments in token of approbation: Att. for*

'Ρίπτω, f. ψω, p. ἔῤῥιφα, a. 1. ἔῤῥιψα, to move quickly, jerk; to throw, cast, i. e. to throw or cast down, Mat. 27. 5. Lu. 4. 35; 17. 2; to throw or cast out, Ac. 27. 19, 29; *in the sense of*, to lay down, place, Mat. 15. 30; to disperse, scatter, Mat. 9. 36; *where others*, to throw up, expose, abandon.

'Ροιζηδὸν, adv. (fr. ῥοιζέω, to make a noise, whiz, fr. ῥοῖζος, a noise, whizzing, &c.) i. q. μετὰ ῥοίζυ, with a noise, with a crash, &c. 2 Pe. 3. 10.

'Ρομφαία, ας, ἡ, a sword, *pr.* a long sword or weapon, *usually borne on the right shoulder*, Re. 1. 16; 2. 12; *by meton.* war, Re. 6. 8; *met.* bitter grief, extreme anguish, Lu. 2. 35; *met.* the word of Christ, or his wrath and vengeance *on the wicked*, Re. 2. 16; 19. 15, 21.

'Ρύμη, ης, ἡ, (fr. ῥύω) *anciently*, i. q. ὁρμὴ, φορὰ, impetus, onset; a street, *pr.* a narrow street, lane, alley, *as distinguished from* ἡ πλατεῖα, Mat. 6. 2. Lu. 14. 21. Ac. 9. 11; 12. 10.

'Ρυπαρεύω, f. εύσω, (fr. ῥύπος) to be filthy, squalid, *met.* to be polluted, contaminated, Re. 22. 11, *in the later editions.*

'Ρυπαρία, ας, ἡ, foulness, filth, squalor; *met.* pollution, contamination, viciousness, Ja. 1. 21: *from*

'Ρυπαρὸς, ὰ, ὸν, filthy, squalid, sordid, dirty, Ja. 2. 2; *met.* defiled, polluted, contaminated, Re. 22. 11, *in the later editions: from*

'Ρύπος, ου, ὁ, (fr. ῥύπτω, to absterge, cleanse off) filth, squalor, sordes, 1 Pe. 3. 21: *whence*

'Ρυπόω, ῶ, f. ώσω, to be filthy; *met.* polluted, i. q. ῥυπαρεύω, *for which it is read in the common text*, Re. 22. 11, bis.

'Ρύσις, εως, ἡ, (fr. ῥέω) a flowing, flux, Mar. 5. 25. Lu. 8. 43, 44.

'Ρυτὶς, ίδος, ἡ, a wrinkle; *met.* a fault, defect, blemish, vice, Ep. 5. 27: *from*

'Ρύω, *mid.* ῥύομαι, f. ῥύσομαι, to draw, contract; to take or snatch from, sc. *danger*, &c. i. e. to rescue, deliver, set free, *and* a. 1. ἐῤῥύσθην, *in a passive sense*, to be rescued, delivered, Mat. 6. 13; 27. 43, et al.

'Ρωμαϊκὸς, ὴ, ὸν, Roman, Latin, Lu. 23. 38: *from*

'Ρωμαῖος, ου, ὁ, (fr. 'Ρώμη, Rome) a Roman, Roman citizen, Jno. 11. 48. Ac. 2. 10; 16. 21, et al.: *whence*

'Ρωμαϊστὶ, *adv.* in the Roman language, in Latin, Jno. 19. 20.

'Ρώννυμι, f. ῥώσω, p. ἔῤῥωκα, a. 1. ἔῤῥωσα, to strengthen, render firm; *pass. perf.* ἔῤῥωμαι, to be well, enjoy firm health, *used in the imperative at the end of letters like the Lat.* vale, farewell, Ac. 15. 29; 23. 30.

Σ

Σαβαχθανὶ, (Chald. שְׁבַקְתַּנִי, *fr.* שְׁבַק, to leave, forsake) sabacthani, i. e. thou hast forsaken me; *or interrogatively*, hast thou forsaken me? Mat. 27. 46. Mar. 15. 34.

Σαβαὼθ, v. σαββαὼθ, (Heb. צְבָאוֹת, pl. of צָבָא) hosts, armies, Ro. 9. 29. Ja. 5. 4.

Σαββατισμὸς, οῦ, ὁ, (fr. σαββατίζω, i. q. Heb. שָׁבַת, *whence it is formed*, to cease or rest from labour, *and thus* keep the Sabbath) cessation from labour, rest as on the Sabbath, a sabbatism, *spoken of* an eternal rest with God, He. 4. 9.

Σάββατον, ου, τὸ, (Heb. שַׁבָּת) pr. cessation from labour, rest; the Sabbath, i. e. the Jewish Sabbath, the seventh day of the week, *both in the sing. and pl.* Mat. 12. 2, 5, 8; 28. 1. Lu. 4. 16; a period of seven days, a week, *sing. and pl.* Mat. 28. 1. Mar. 16. 9, et al.; *pl.* all the Sabbaths or times of sacred rest, Col. 2. 16.

Σαγήνη, ης, ἡ, (fr. σέσαγα, p. mid. of σάττω, to equip, to load) a large net, drag, Mat. 13. 47.

Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, a Sadducee, one belonging to the sect of the Sadducees, *which, according to the Talmudists, was founded by one* צָדוֹק, Sadoc, *about three centuries before the Christian era: they were directly opposed in sentiments to the Pharisees*, Mat. 3. 7; 16, 1, 6, 11, 12; 22. 23, 34, et al.

Σαίνω, f. σανῶ, a. 1. ἔσανα, to move, shake, wag *the tail;* to fawn, flatter, cajole; *pass.* to be moved, sc. *backwards and forwards; met.* to be shaken in mind, agitated, disturbed; *or as others*, to be flattered, cajoled, moved by flattery, 1 Th. 3. 3.

Σάκκος, ου, ὁ, (Heb. שַׂק) a sack, sackcloth, a garment of sackcloth, i. e. *a species of very coarse black cloth made of hair. formed*

into a garment like a sack, with arm-holes; which being thrown over the person, extended below the knees; (Jos. bel. Jud. I. 17) Mat. 11. 21. Lu. 10. 13. Re. 6. 12; 11.3.

Σαλεύω, f. εύσω, p. σεσάλευκα, a. 1. ἐσάλευσα, to move, shake, i. e. to put into a state of waving, rocking, vibratory motion, *like the sea, or as in earthquakes or thunder,* &c., Mat. 11. 7; 24. 29. Lu. 6. 48. Ac. 4. 31, et al.; to shake down or together, Lu. 6. 38; *met.* to stir up, excite *the people,* to instigate, cause them to be in an uneasy, restless state, Ac. 17. 13; to agitate, disturb mentally, put into an uneasy posture of mind, Ac. 2. 25. 2 Th. 2. 2; *impl.* to totter, be ready to fall, be near to ruin, *met.* He. 12. 27: *whence*

Σάλος, ου, ὁ, agitation, tossing, rolling, *spc. of the sea,* Lu. 21. 25.

Σάλπιγξ, ίγγος, ἡ, (σάλος & ἔπος. a sound) a trumpet, 1 Co. 14. 8; Mat. 24. 31. 1 Th. 4. 16, et al.: *whence*

Σαλπίζω, f. ίσω, At. ιῶ, a. 1. ἐσάλπισα, to sound a trumpet, Re. 8. 6, 7, 8, 10, 12, 13. 1 Co. 15. 52, et al.; *met.* to do any thing with great noise and ostentation, in order to excite people's attention, Mat. 6. 2: *whence*

Σαλπιστὴς, οῦ, ὁ, a trumpeter, Re. 18. 22.

Σαμαρείτης, ου, ὁ, a Samaritan, an inhabitant of the city or region of Σαμάρεια, Samaria, *applied by the Jews as a term of reproach and contempt,* Mat. 10. 5. Jno. 4. 9; 8. 48, et al.: *whence*

Σαμαρεῖτις, ιδος, a Samaritan woman, Jno. 4. 9, bis.

Σανδάλιον, ου, τὸ, (pr. dimin. of σάνδαλον) a sandal, i. e. a sole of wood or hide, covering the bottom of the foot, and bound on with leather thongs, Mar. 6. 9. Ac. 12. 8.

Σανὶς, ίδος, ἡ, (i. e. τανὶς, fr. τείνω) a board, plank, Ac 27. 44.

Σαπρὸς, ὰ, ὸν, (fr. σήπω) pr. rotten, putrid; *hence,* bad, of a bad quality, defective, liable to rot, Mat. 7. 17, 18; 12. 33, bis; 13. 48. Lu. 6. 43, bis; *met.* corrupt, depraved, vicious, foul, impure, Ep. 4. 29.

Σάπφειρος, ου, ἡ, (Heb. ספיר) a sapphire, *a precious stone of a blue colour in various shades, next in hardness and value to the diamond,* Re. 21. 19.

Σαργάνη, ης, ἡ, a twisted cord, vinculum; a network of cords like a basket, basket of ropes, &c. 2 Co. 11. 33.

Σάρδινος, v. σάρδιος, ου, ὁ, a sardine or carnelian, *a precious stone of a blood-red and sometimes flesh colour,* Re. 4. 3; 21. 20.

Σαρδόνυξ, υχος, ἡ, (σάρδιος & ὄνυξ) sardonyx, *a gem exhibiting the colour of the carnelian and the white of the chalcedony intermingled, either in shades or alternate layers,* Re. 21. 20.

Σαρκικὸς, ἡ, ὸν, (fr. σὰρξ) fleshly, carnal, i. e. pertaining to the body, corporeal, physical, Ro. 15. 27. 1 Co. 9. 11; pertaining to the body as the occasion of sin, or the seat of sinful appetites and passions, Ro. 7. 14. 1 Pe. 2. 11; human, i. e. weak, frail, imbecile, imperfect, 1 Co. 3. 1, 3, 4. 2 Co. 1. 12; 10. 4; *in the sense of* transient, He. 7. 16.

Σάρκινος, η, ον, fleshly, of flesh; *by impl.* soft, yielding to impression, 2 Co. 3. 3; human, i. e. frail, infirm, imperfect, 1 Co 3. 1. He. 7. 16: *from*

Σὰρξ, σαρκὸς, ἡ, flesh, Lu. 24. 39. Ep. 5. 30; the human body, person, Mat. 19. 5, 6; 26. 41; *in accordance with the theological opinions of the Jews,* the body, flesh,

considered as the seat and occasion of moral imperfection and vitiosity, as inducing men to sin through the influence of its appetites and passions, i. e. that proneness to sin which has its seat in our corporeal nature, Ro. 6. 19; 7. 5, 18, 25; 8. 1, 3, 9, 12, 13; a mortal, i. e. a man, mankind, Jno. 3. 6. 1 Co. 1. 26. 2 Co. 1. 17; *so with*, αἷμα, Mat. 16. 17; *genr.* man, mankind, Ac. 2. 30. Ro. 1. 3; πᾶσα σὰρξ, all men, all mankind, Lu. 3. 6. Jno. 17. 2; οὐ πᾶσα σὰρξ, no one at all, not even one, Mat. 24. 22; the exterior of man, viz. *spoken of* external actions, Ro. 4. 1. 1 Co. 10. 18; *of* external appearance, condition, circumstances, character, &c. Jno. 6. 63; 8. 15. 2 Co. 5. 16. Ga. 6. 12, 13; *of* birth, lineage, descent, consanguinity, Ro. 9. 3, 8. Ep. 2. 11; *fr. the Heb.* ἡ σάρξ μου, kinsman, *and collect.* kinsmen, *in the sense of* fellow-countrymen, fellow-citizens, Ro. 11. 14, et al. freq.

Σαρόω, ῶ, f. ώσω, p. pass. σεσάρωμαι, (i. q. σαίρω, fr. σάρον, a broom) to sweep, cleanse with a broom, &c. Mat. 12. 44. Lu. 11. 25; 15. 8.

Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, *and once*, 2 Co. 12. 7, Σατᾶν, ὁ, indec. (Heb. שָׂטָן) an adversary, opponent, enemy, Mat. 16. 23. Mar. 8. 33; Satan, the devil, the grand adversary of the human race, Mat. 4. 10. Mar. 1. 13; *used collectively for* evil spirits or devils, Mat. 12. 26. Mar. 3. 23, 26, et al.

Σάτον, ου, τὸ, (Heb. סאה, Chald. סאתא) a satum or seah, *a Hebrew measure for things dry, containing, as Josephus testifies,* (Ant. l. ix. c. 4. § 5) *an Italian modius and a half, or 24 sextarii, and therefore equivalent to one peck and a half English,* Mat. 13. 33. Lu. 13. 21.

Σαυτοῦ, ῆς, οῦ, *contr. from* σεαυτοῦ.

Σβέννυμι, f. σβέσω, a. 1. ἔσβεσα, p. ἔσβεκα & ἔσβηκα, to extinguish, quench, Mat. 12. 20; 25. 8. Mar. 9. 44, 46, 48, et al.; *met.* to restrain, obstruct, impede, hinder, 1 Th. 5. 19.

Σεαυτοῦ, ῆς, οῦ, reflexive pron. (fr. σεο for σου & αὐτοῦ) of thyself, *and dat.* σεαυτῷ, ῇ, ῷ, to thyself, &c. Mat. 4. 6; 8. 4; 19. 19, et al.

Σεβάζομαι, f. άσομαι, p. σεσέβασμαι, (fr. σέβω) to stand in awe; to venerate, adore, worship, Ro. 1. 25: *whence*

Σέβασμα, ατος, τὸ, an object of religious veneration and worship, Ac. 17. 23. 2 Th. 2. 4.

Σεβαστὸς, ὴ, ὸν, pr. venerable; august; ὁ Σεβαστὸς, i. q. *Lat.* Augustus, *a title first assumed by Cæsar Octavianus, and retained by his successors on the Roman throne; applied to* Nero, Ac. 25. 21, 25; Augustan, pertaining to Augustus, Ac. 27. 1.

Σέβω, to worship *a deity*; *mid.* to stand in awe; to venerate, reverence, worship, adore, *and part.* σεβόμενος, η, ον, worshipping, devout, pious, Mat. 15. 9. Ac. 13. 43, et al.

Σειρὰ, ᾶς, ἡ, a cord, rope, band; in N. T. a chain, 2 Pe. 2. 4.

Σεισμὸς, οῦ, ὁ, pr. motion, agitation, concussion; an earthquake, Mat. 24. 7; 27. 54, et al.; a tempest, hurricane, tornado, Mat. 8. 24: *from*

Σείω, f. σείσω, p. σέσεικα, a. 1. ἔσεισα, to shake, agitate, put in violent motion, cause to shake or tremble, Mat. 27. 51. He. 12. 26. Re. 6. 13; *met.* to put in commotion, agitate, confound, Mat. 21. 10.

Σελήνη, ης, ἡ, (fr. σέλας, light, splendour) the moon, Mat. 24. 29. Mar. 13. 24. Re. 6. 12, et al.: *whence*

Σεληνιάζομαι, f. άσομαι, to

be lunatic, i. e. to be epileptic, or subject to epilepsy, *supposed to increase in strength with the increase of the moon*, Mat. 4. 24; 17. 15.

Σεμίδαλις, εως, ἡ, flour, *prob.* the finest flour, Re. 18. 13.

Σεμνὸς, ἡ, ὸν, (i. e. σεβνὸς, fr. σέβω) august, venerable; grave, serious, dignified, honourable, Phi. 4. 8. 1 Ti. 3. 8, 11. Tit. 2. 2: *whence*

Σεμνότης, τητος, ἡ, sanctity, claim to be venerated; gravity, dignity, dignified seriousness, 2 Ti. 2. 2 · 3. 4.

Σημαίνω, f. ανῶ, a. 1. ἐσήμανα, (fr. σῆμα, a sign, mark) to signify, i. e. to give a signal or sign, *in the sense of*, to indicate, intimate, declare, give notice of, announce, Jno. 12. 33. Ac. 11. 28; 25. 27, et al.

Σημεῖον, ου, τὸ, (fr. same) a sign, i. e. a mark, token, *by which any thing is known or distinguished*, Mat. 16. 3; 24. 3. 2 Th. 3. 17; a token, pledge, assurance, Lu. 2. 12; a proof, evidence, convincing token, Mat. 12. 38; 16. 1. Jno. 2. 18; a sign, wonder, i. e. a remarkable event, wonderful appearance, extraordinary phenomenon, 1 Co. 14. 22. Re. 12. 1, 3; 15. 1; a portent, prodigy, Mat. 24. 30. Ac. 2. 19; a wonderful work, miraculous operation, miracle, Mat. 24. 24. Mar. 16. 17, 20; *meton.* a sign, i. e. a distinguished person, Lu. 2. 34: *whence*

Σημειόω, ῶ, f. ώσω, to mark, inscribe marks upon; *mid.* to mark for one's self, note; to point out, make known, give notice of, 2 Th. 3. 14.

Σήμερον, Att. τήμερον, adv. (i. e. τῇδε ἡμέρᾳ) to-day, this day, Mat. 6. 11, 30; 16. 3; 21. 28; now, at present, He. 13. 8. 2 Co. 3. 15; ἡ σήμερον, sc. ἡμέρα, *sometimes expressed*, this day, the present day, Ac. 19. 40; 20. 26; ἕως, v. ἄχρι τῆς σήμερον, until this day, i. e. until our times, Mat. 11. 23; 27. 8, et al. freq.

Σημικίνθιον, *see* σιμικίνθιον.

Σήπω, f. ψω, to cause to putrefy, make rotten; *mid.* σήπομαι, p. m. σέσηπα, to putrefy, rot, be corrupted, rotten, Ja. 5. 2.

Σηρικὸς, ἡ, ὸν, (fr. σὴρ, a silk-worm) silk, of silk, silken; τὸ σηρικὸν, silk, Re. 18. 12.

Σὴς, σητὸς, ὁ, (Heb. סס) a moth, Mat. 6. 19, 20. Lu. 12. 33.

Σητόβρωτος, ου, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (σὴς & βρωτὸς, eaten, fr. βρώσκω) moth-eaten, Ja. 5. 2.

Σθενόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐσθένωκα, a. 1. ἐσθένωσα, (fr. σθένος, strength) to strengthen, impart strength, 1 Pe. 5. 10.

Σιαγὼν, όνος, ἡ, the jaw-bone; the cheek, Mat. 5. 39. Lu. 6. 29.

Σιγάω, ῶ, f. ήσω, p. σεσίγηκα, to be silent, keep silence, Lu. 9. 36; 20. 26, et al.; to keep in silence, i. e. not to reveal, to conceal, *pass.* to be concealed, be not revealed, Ro. 16. 25: *whence*

Σιγὴ, ῆς, ἡ, silence, Ac. 21. 40. Re. 8. 1.

Σιδήρεος, οῦς; έα, ᾶ; εον, οῦν, iron, made of iron, Ac. 12. 10. Re. 2. 27; 9. 9; 12. 5; 19. 15: *from*

Σίδηρος, ου, ὁ, iron, Re. 18. 12.

Σιδώνιος, ου, ὁ, a Sidonian, an inhabitant of Σιδών, Sidon, Ac. 12. 20.

Σικάριος, ου, ὁ, Lat. *sicarius*, fr. *sica*, a dagger, poniard) an assassin, bandit, robber, Ac. 21. 38.

Σίκερα, τὸ, indec. (Heb. שֵׁכָר, fr. שָׁכַר, to be intoxicated) sikera, i. e. strong or inebriating drink, Lu. 1. 15.

Σιμικίνθιον, v. σημικίνθιον, ου, τὸ, (Lat. *semicinctium*, fr. *semi*, half, & *cingo*, to surround) an apron, Ac. 19. 12.

Σίναπι, εως, τὸ, mustard, sinapis orientalis *of Linn. a plant belonging to the same genus as our mustard, but of a different species, and in the fertile soil of Palestine often growing to a very considerable height*, Mat. 13. 31; 17. 20, et al.

Σινδὼν, όνος, ἡ, (Heb. סדין) sindon, i. e. cloth of fine linen; *by meton.* a linen garment, an upper garment or wrapper of fine linen, *worn in summer by night, and used to envelope dead bodies*, Mat. 27. 59. Mar. 14. 51, 52; 15. 46. Lu. 23. 53.

Σινιάζω, f. άσω, p. σεσινίακα, (fr. σίνιον, a fan, or sieve) to fan, sift; *met.* to subject to violent trials and temptations, Lu. 22. 31.

Σιτευτὸς, ἡ, ὸν, (fr. σιτεύω, to feed or fatten with corn, fr. σῖτος) fed, fatted, Lu. 15. 23, 27, 30.

Σιτίον, ου, τὸ, (fr. σῖτος) grain, corn, provision of corn, food, Ac. 7. 12, *in some editions.*

Σιτιστὸς, ἡ, ὸν, (fr. σιτίζω, to feed, nourish, fr. σῖτος) fed, fatted, a fatling, Mat. 22. 4.

Σιτομέτριον, ου, τὸ, (σῖτος, & μετρέω) a certain measure, or an allotted portion of grain, *distributed for food at set times to the slaves of a family*, Lu. 12. 42.

Σῖτος, ου, ὁ, corn, grain, *spc.* wheat and barley, Mat. 3. 12; 13. 25, 29, 30. Mar. 4. 28, et al.; pl. τὰ σῖτα, bread, food, Ac. 7. 12.

Σιωπάω, ῶ, f. ήσω, p. σεσιώπηκα, a. 1. ἐσιώπησα, to be silent, keep silence, hold one's peace, Mat. 20. 31; 26. 63, et al.; σιωπῶν, silent, dumb, Lu. 1. 20; *met.* to be silent, still, hushed, calm, *as the sea*, Mar. 4. 39.

Σκανδαλίζω, f. ίσω, p. ἐσκανδάλικα, a. 1. ἐσκανδάλισα, to place a stumbling-block in the way *of any one*, to cause to stumble; *met.* to cause any one to fall into sin, induce to sin, lead astray, Mat. 5. 29, 30; 18. 6, 8, 9; *pass.* to be so far led into sin, as to be induced to desert the cause of *any one*, fall away, make defection, Mat. 13. 21; 24. 10. Jno. 16. 1; *with* ἔν τινα, to commit sin with respect to any one, i. e. to desert, abandon him, Mat. 26. 31, 33; *in the sense of*, to cause others to entertain or express a wrong and injurious opinion of *any one*, to afford occasion of scandal to, Mat. 17. 27; *with* ἔν τινι, to be seduced into false and injurious opinions respecting any one, Mat. 11. 6; 13. 57; to scandalize, offend, render indignant, provoke to anger, *pass.* to be indignant, &c. Mat. 15. 12. Jno. 6. 61, et al.: *from*

Σκάνδαλον, ου, τὸ, pr. a trap, snare, springe, &c. *or rather*, that part of a trap by striking against which the animal brings it down upon itself; *also genr.* a stumbling-block, any thing against which one stumbles, an impediment; *met.* a cause of ruin, destruction, misery, &c. Ro. 9. 33; 11. 9; a cause or occasion of sinning, an inducement to commit sin, Mat. 18. 7 ter, Lu. 17. 1; scandal, offence, cause of indignation, object of abhorrence, 1 Co. 1. 23. Ga. 5. 11, et al.

Σκάπτω, f. σκάψω, p. ἔσκαφα, a. 1. ἔσκαψα, to dig, excavate, Lu. 6. 48; 13. 8; 16. 3: *whence*

Σκάφη, ης, ἡ, pr. an excavated trunk of a tree, canoe; a boat, skiff, Ac. 27. 16, 30, 32.

Σκέλος, εος, ους, τὸ, pl. τὰ σκέλη, the leg, *from the hip to the foot*, Jno. 19. 31, 32, 33.

Σκέπασμα, ατος, τὸ, (fr. σκεπάζω, i. q. σκέπω, to cover) covering, i. e. clothing, raiment, shelter, &c. 1 Ti. 6. 8.

Σκευὴ, ῆς, ἡ, apparatus, e. g. warlike preparation, stores; changes of raiment, &c.; utensils, furniture; baggage, Ac. 27. 19: *from*

Σκεῦος, εος, ους, τὸ, a vessel, utensil *for containing any thing,* Mar. 11. 16. Lu. 8. 16. Ro. 9. 21; *by synecd.* any utensil, instrument, &c. viz. τὰ σκεύη, *spoken of* household stuff, furniture, goods, &c. Mat. 3. 27. Mar. 3. 27, et al.; *of* the mast of a ship, *or as others,* the sails, Ac. 27. 17; *met.* an instrument, means, organ, minister, Ac. 9. 15; σκεύη ὀργῆς & σκεύη ἐλέυς, vessels of wrath, *or* of mercy, i. e. persons deserving the wrath of God, or objects of the divine favour, Ro. 9. 22, 23; *spoken of the* human body, 2 Co. 4. 7; *of* a wife, 1 Th. 4. 4. 1 Pe. 3. 7.

Σκηνὴ, ῆς, ἡ, a tent, taber-nacle, i. e. *genr.* any temporary dwelling; a tent, booth, Mat. 17. 4. He. 11. 9; *spoken of* the tabernacle of the covenant, He. 8. 5; 9. 1, 21; 13. 10; *allegor. of* the celestial or true tabernacle, He. 8. 2; 9. 11; *of* the first apartment of the tabernacle, sanctuary, He. 9. 2, 6, 8; *of* the inner apartment of the tabernacle, holy of holies, He. 9. 3; *of* a small portable tent or shrine, Ac. 7. 43; a house, i. e. *trop.* a family, lineage, race, Ac. 15. 16; a mansion, habitation, abode, dwelling, Lu. 16. 9. Re. 13. 6, et al.

Σκηνοπηγία, ας, ἡ, (σκῆνος & πήγνυμι) pr. a pitching of tents or booths; *hence,* the feast of tabernacles, *instituted in memory of the 40 years' wandering of the Israelites in the desert, and as a season of gratitude for the ingathering of harvest, celebrated during eight days, commencing on the 15th of Tisri,* Jno. 7. 2.

Σκηνοποιὸς, οῦ, ὁ, (σκῆνος & ποιέω) a tent-maker, Ac. 18. 3.

Σκῆνος, εος, ους, τὸ, (fr. σκηνὴ) a tent, tabernacle; *met. spoken of* the human body, 2 Co. 5. 1, 4: *whence*

Σκηνόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐσκήνωκα, a. 1. ἐσκήνωσα, to pitch one's tent; to tabernacle, dwell as in a tent, dwell, have one's abode, Jno. 1. 14. Re. 7. 15; 12. 12; 13. 6; 21. 3: *whence*

Σκήνωμα, ατος, τὸ, a tent, tabernacle; *met. spoken of* the human body, *as the temporary residence of the soul,* 2 Pe. 1. 13, 14; a habitation, abode, dwelling, Ac. 7. 46.

Σκιὰ, ᾶς, ἡ, a shade, shadow, Mar. 4. 32. Ac. 5. 15; *met.* a shadow, i. e. a shadowing forth, adumbration, *in distinction from* ὁ εἰκὼν, the perfect image or delineation, and τὸ σῶμα, the reality, Col. 2. 17. He. 8. 5; 10. 1; darkness, σκιὰ θανάτυ, death-shade, i. e. the thickest darkness, *put for* the grossest ignorance, or moral darkness, Mat. 4. 16. Lu. 1. 79.

Σκιρτάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐσκίρτησα, to leap, Lu. 1. 41, 44; to leap, skip, bound for joy, Lu. 6. 23.

Σκληροκαρδία, ας, ἡ, (σκληρὸς & καρδία) hardness of heart, obduracy, obstinacy, perverseness, Mat. 19. 8. Mar. 10. 5; 16. 14.

Σκληρὸς, ὰ, ὸν, hard, *pr.* not yielding to the touch; *met.* harsh, severe, stern, Mat. 25. 24; vehement, violent, fierce, Ja. 3. 4; grievous, painful, hurtful, destructive, Ac. 9. 5; 26. 14; difficult, grating to the mind, harsh, odious, offensive, Jno. 6. 60: wicked, impious, Jude 15: *whence*

Σκληρότης, τητος, ἡ, hard-ness; *met.* σκληρότης τῆς καρδίας, hardness of heart, obduracy, obstinacy, perverseness, Ro. 2. 5.

Σκληροτράχηλος, υ, ὁ, ἡ, (σκληρὸς & τράχηλος) stiff-necked, obstinate, refractory, Ac. 7. 51.

Σκληρύνω, f. υνῶ, a. 1. ἐσκλή-

ρυνα, to harden; *met.* σκληρύνειν τὴν καρδίαν, to harden the heart, *and mid.* to harden one's self, i. e. to become obdurate, perverse, &c. Ac. 19. 9. He. 3. 8, 13, 15; 4. 7; to give over to hardness of heart, Ro. 9. 18.

Σκολιὸς, ὰ, ὸν, crooked, tortuous, Lu. 3. 5; *met.* perverse, froward, Ac. 2. 40. Phi. 2. 15; hard to please, peevish, morose, 1 Pe. 2. 18.

Σκόλοψ, οπος, ὁ, any thing pointed, e. g. a stake; a thorn; *met.* severe distress, extreme anguish, 2 Co. 12. 7.

Σκοπέω, ῶ, f. ήσω, to view attentively, watch, reconnoitre; to see, observe, take care, beware, Lu. 11. 35. Ga. 6. 1; to behold, observe, regard, have respect to, 2 Co. 4. 18. Phi. 2. 4; to mark, note, *or as others*, to avoid, shun, Ro. 16. 17. Ph. 3. 17: *from*

Σκοπὸς, οῦ, ὁ, (fr. σκέπτομαι) pr. an object set up at a distance on which the eye is kept fixed; a mark at the end of a race course, goal, Ph. 3. 14.

Σκορπίζω, f. ίσω, p. ἐσκόρπικα, a. 1. ἐσκόρπισα, to disperse, scatter, Jno. 10. 12; 16. 32; *in the sense of* to waste, destroy, Mat. 12. 30. Lu. 11. 23; to scatter abroad one's gifts, give liberally, 2 Co. 9. 9.

Σκορπίος, ȣ, ὁ, a scorpion, scorpio Afer *of Linn. a large insect, sometimes several inches in length, shaped somewhat like a lobster, and furnished with a tail terminating with a sting, whence it emits a dangerous poison*, Lu. 10. 19; 11. 12, et al.

Σκοτεινὸς, ὴ, ὸν, (fr. σκότος) dark, without light, Mat. 6. 23. Lu. 11. 34, 36.

Σκοτία, ας, ἡ, (fr. same) darkness, Jno. 6. 17; 20. 1; *by impl.* a dark place, obscure corner, *or* secrecy, privacy, Mat. 10. 27. Lu. 12. 3; *met.* moral or spiritual darkness, i. e. a state of ignorance, vice, and consequent misery, Jno. 8. 12; 12. 35, 46, et al.; *meton.* persons enveloped in moral darkness, Jno. 1. 5, bis.

Σκοτίζω, f. ίσω, p. ἐσκότικα, to darken, shroud in darkness; *pass.* to be darkened, obscured, Mat. 24. 29. Lu. 23. 45; *met.* to be shrouded in moral darkness, i. e. to be in a state of ignorance, vice, and misery, Ro. 1. 21, et al.: *from*

Σκότος, ȣ, ὁ, darkness, He. 12. 18.

Σκότος, εος, ους, τὸ, darkness, Mat. 27. 45. Ac. 2. 20; a dark place, place where darkness reigns, *and by impl.* a state of punishment and misery, Mat. 8. 12. 2 Pe. 2. 17; *met.* moral or spiritual darkness, i. e. ignorance, vice, and misery, Mat. 4. 16. Jno. 3. 19. Ep. 5. 11; *meton.* men in a state of moral darkness, i. e. ignorance and vice, Ep. 5. 8; 6. 12; the author of moral darkness, i. e. Satan, Col. 1. 13, et al.: *whence*

Σκοτόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐσκότωκα, to darken, shroud in darkness, Re. 16. 10.

Σκύβαλον, ου, τὸ, (κύων & βάλλω) offal, dung, dross, dregs, sweepings, refuse, Phi. 3. 8.

Σκυθρωπὸς, ὴ, ὸν, (σκυθρὸς, grim, stern, gloomy, & ὤψ) of a stern, morose, sour, gloomy, or dejected countenance, Mat. 6. 16. Lu. 24. 17.

Σκύλλω, f. υλῶ, p. pass. ἔσκυλμαι, to pluck off, *as the hair*, &c. dress hides; to lacerate; *met.* to harass, i. e. to fatigue, weary, tire, exhaust, Mat. 9. 36, *in the later editions; by impl.* to vex, trouble, annoy, Mar. 5. 35. Lu. 7. 6; 8. 49: *whence*

Σκῦλον, ȣ, τὸ, pr. a skin, or hide taken off; spoil, plunder, booty, sc. *taken from an enemy*, Lu. 11. 22.

Σκωληκόβρωτος, (σκώληξ & βρωτὸς, fr. βρώσκω) eaten of

worms, consumed by worms, Ac. 12. 23.

Σκώληξ, ηκος, ὁ, a worm, *and met.* torture, anguish, Mar. 9. 44, 46, 48.

Σμαράγδινος, ίνη, ινον, of or made of smaragdus or emerald, Re. 4. 3: *from*

Σμάραγδος, ου, ὁ, smaragdus, the emerald, *a gem of a pure green colour; but under this name the ancients appear to have comprised all stones of a fine green colour,* Re. 21. 19.

Σμύρνα, ης, ἡ, (Heb. מוֹר) myrrh, *an aromatic bitter resin or gum, issuing by incision, and sometimes spontaneously, from the trunk and larger branches of a small thorny tree growing in Egypt, Arabia, and Abyssinia, much used by the ancients in unguents,* Mat. 2. 11. Jno. 19. 39.

Σμυρναῖος, ου, ὁ, a Smyrnean, an inhabitant of Σμύρνα, Smyrna, now Ismir, Re. 1. 11; 2. 8.

Σμυρνίζω, f. ίσω, (fr. σμύρνα) to mingle or impregnate with myrrh, Mar. 15. 23.

Σορὸς, οῦ, ἡ, a coffer, coffin, *also* an urn for receiving the ashes of the dead; an open coffin, bier, Lu. 7. 14.

Σὸς, σὴ, σὸν, (fr. σὺ) thine, tuus, a, um, Mat. 7. 3, 22, et al.; οἱ σοὶ, thy kindred, friends, &c. Mar. 5. 19; τὸ σὸν & τὰ σὰ, thine own, i. e. what is thine, thy property, goods, &c. Mat. 20. 14; 25. 25. Lu. 6. 30.

Σουδάριον, ου, τὸ, (Lat. sudarium, fr. *sudo,* to sweat) a cloth for wiping off the sweat, handkerchief, napkin, &c. Lu. 19. 20. Jno. 11. 44, et al.

Σοφία, ας, ἡ, (fr. σοφὸς) wisdom, i. e. learning, erudition, skill, science, Mat. 13. 54. Mar. 6. 2. Ac. 6. 10; wisdom, i. e. knowledge, intelligence, illumination of mind, Mat. 12. 42. Lu. 2. 40, 52. Col. 1. 9; wisdom as exercised in forming the best plans and in the selection of the best means, *spoken only of God,* Ro. 11. 33. 1 Co. 1. 21; wisdom as reduced to practice, prudence, discretion, wise management, Mat. 11. 19. Lu. 21. 15. Ac. 6. 3; wisdom, i. e. the doctrine which is the result of wisdom, wise doctrine, 1 Co. 1. 24; 2. 6, 7; *meton.* the author or bestower of wise doctrine, 1 Co. 1. 30, et al.

Σοφίζω, f. ίσω, p. σεσόφικα, a. 1. ἐσόφισα, to make wise, instruct, enlighten, 2 Ti. 3. 15; *mid.* to excogitate, invent skilfully, devise artfully, *pass.* 2 Pe. 1. 16: *from*

Σοφὸς, ἡ, ὸν, wise, i. e. expert, skilful, knowing, 1 Co. 3. 10; 6. 5; learned, erudite, intelligent, of cultivated mind, Mat. 11. 25. Ro. 1. 14, 22; truly wise, imbued with true knowledge, or wisdom, Mat. 23. 34. 1 Co. 1. 25; wise, i. e. forming the best plans and selecting the best means, *spoken only of God,* Ro. 16. 27. 1 Ti. 1. 17; wise *in conduct,* prudent, discreet, Ja. 3. 13, et al.

Σπαράσσω, v. ττω, f. ξω, p. ἐσπάραχα, a. 1. ἐσπάραξα, (σπάω & ἀράσσω, to cut off, beat) pr. to tear, lacerate; *by impl.* to agitate greatly, convulse, distort by convulsions, Mar. 1. 26; 9. 20, 26. Lu. 9. 39.

Σπαργανόω, ῶ, f. ώσω, (fr. σπάργανον, a bandage; swaddling-cloth) to swathe, wrap in swaddling-clothes, Lu. 2. 7, 12.

Σπαταλάω, ῶ, f. ήσω, p. ἐσπατάληκα, (fr. σπατάλη, delicious fare, luxury) to live luxuriously, voluptuously, &c. 1 Ti. 5. 6. Ja. 5. 5.

Σπάω, ῶ, f. άσω, p. ἔσπακα, a. 1. ἔσπασα, to draw, pull; to draw *a sword,* Mar. 14. 47. Ac. 16. 27.

Σπεῖρα, ας, ἡ, any thing

twisted or wreathed, a cord, coil, band, &c.; a band of soldiers, company, troop, *spoken of the Roman* maniple, manipulus, *the third part of a cohort, or the 30th part of a legion, and therefore containing from* 130 *to* 210 *men;* Mat. 27. 27. Ac. 10. 1; *of* any military band or company, Jno. 18. 3, 12, et al.

Σπείρω, f. σπερῶ, f. 2. σπαρῶ, p. ἔσπαρκα, a. 1. ἔσπειρα, a. 2. ἔσπαρον, p. mid. ἔσπορα, to scatter *as seed,* sow, Mat. 6. 26; 13. 3, 4, 18, 24, 25, 27, 31, 37, 39; *met.* to employ labour and care about any thing whence fruits or effects may be produced, regulate one's life and conduct, live, Ga. 6. 7, 8. Ja. 3. 18; to propagate, teach, impart instruction, Mat. 13. 19, 20, 22, 23. Mar. 4. 14, 15. Jno. 4. 36, 37; *trop.* to commit *the body* to the earth, bury, inter, 1 Co. 15. 42, 43, 44; to scatter abroad, distribute, give alms, 1 Co. 9. 11. 2 Co. 9. 6, et al.

Σπεκουλάτωρ, ωρος, ὁ, (Lat. *spiculator,* fr. *spiculum,* a javelin or spear, or *speculator,* fr. speculor, to look about, spy, *as others*) a spearman, or centinel, life-guardman, *a kind of soldiers who formed the body-guard of princes, &c. one of whose duties was to put criminals to death,* Mar. 6. 27.

Σπένδω, f. σπείσω, a. 1. ἔσπεισα, to pour out, make a libation; *mid. met.* to pour out one's life as a libation or drink-offering, i. e. *either* to expend or exhaust all one's powers, *or* yield up or sacrifice one's life, Phi. 2. 17. 2 Ti. 4. 6.

Σπέρμα, ατος, τὸ, (fr. σπείρω) seed, Mat. 13. 24, 27, 37, 38; καταβολὴ σπέρματος, conception, He. 11. 11; *met.* the vital principle of holy life, 1 Jno. 3. 9; offspring, progeny, posterity, Mat. 22. 24, 25. Jno. 7. 42; a remnant, a few survivors, the seed of future generations, Ro. 9. 29, et al.

Σπερμολόγος, ου, ὁ, ἡ, (σπέρμα & λέγω, to collect) pr. a seed-gatherer, *spoken of birds that pick up seed when sown, such as crows, rooks,* &c.; *hence spoken of* poor persons who frequent the markets and warehouses, and pick up what is accidentally dropped; a worthless, abject person; a trifler, babbler, prater, chatterer, *so called either because the* σπερμολόγοι *were a noisy, talkative sort of men, or because of uttering many words without connection, like a chattering bird,* Ac. 17. 18; *others derive it fr.* σπέρμα & λέγω, to speak, i. e. one who utters words as a man sows seed, i. e. *without order and connection.*

Σπεύδω, f. σπεύσω, a. 1. ἔσπευσα, to urge on, impel; to urge one's self on, i. e. to press forward, hasten, be in haste, Ac. 20. 16; *fr. the Heb. when joined with another verb, it must be rendered as an adverb,* hastily, quickly, Lu. 2. 16; 19. 5, 6. Ac. 22. 18; to expect with vehement desire, wish earnestly for, 2 Pe. 3. 12.

Σπήλαιον, ου, τὸ, (fr. σπέος) a cave, cavern, den, Mat. 21. 13, et al.

Σπιλὰς, άδος, ἡ, a rock at sea, a sunken rock; *met.* a concealed source of evil, cause of destruction, Jude 12; *others suppose it,* i. q.

Σπῖλος, ου, ὁ, a spot, stain, blot; *met.* sin, vice, Ep. 5. 27; *meton.* a wicked person, impious man, a stain on a society, 2 Pe. 2. 13: *whence*

Σπιλόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐσπίλωκα, to spot, soil, contaminate, defile, Ja. 3. 6. Jude 23.

Σπλαγχνίζομαι, f. ίσομαι, a. 1. ἐσπλαγχνίσθην, to pity, compassionate, be moved with tender pity or compassion, Mat. 9. 36; 14. 14; 18. 27; 20. 34. Lu. 7. 13, et al.: *from*

Σπλάγχνον, ου, τὸ, *in N. T. only in pl.* τὰ σπλάγχνα, ων, the chief intestines, viscera, e. g.

the heart, liver, &c.; in N. T. the entrails, bowels, Ac. 1. 18; *met.* the heart, mind, 1 Jno. 3. 17. 2 Co. 6. 12. Phile. 7, 20; *met.* tender affection, benevolence, mercy, pity, compassion, love, Lu. 1. 78. 2 Co. 7. 15. Col. 3. 12; *meton.* an object of love or affection, one beloved, Phile. 12, et al.

Σπόγγος, ου, ὁ, a sponge, Mat. 27. 48. Mar. 15. 36. Jno. 19. 29.

Σποδὸς, οῦ, ὁ, (i. e. σβεδὸς, fr. σβέννυμι) ashes, Mat. 11. 21, et al.

Σπορὰ, ᾶς, ἡ, (fr. σπείρω) a sowing; seed sown; *met.* doctrine delivered, 1 Pe. 1. 23.

Σπόριμος, ου, ὁ, ἡ, (fr. same) *land* that may be sown, arable ground; *in N. T.* sown, and τὰ σπόριμα, fields which are sown, i. e. fields of grain, corn fields, Mat. 12. 1. Mar. 2. 23. Lu. 6. 1.

Σπόρος, ου, ὁ, (fr. same) a sowing; seed, that which is sown, Mar. 4. 26, 27. Lu. 8. 5; *met.* the word of God, Lu. 8. 11; alms, *which* produce fruit to *the giver,* 2 Co. 9. 10.

Σπουδάζω, f. άσω, p. ἐσπούδακα, a. 1. ἐσπούδασα, (fr. σπουδὴ) to hasten; to speak or act in earnest, or seriously; to be in earnest, i. e. to exert one's self, use diligence, be assiduous, endeavour earnestly, strive, Ga. 2. 10. Ep. 4. 3, et al.

Σπȣδαῖος, α, ον, (fr. same) grave, serious; earnest, i. e. diligent, eager, sedulous, 2 Co. 8. 17, 22; *comparat. neut.* σπουδαιότερον, *as an adv.* earnestly, sedulously, 2 Ti. 1. 17: *whence*

Σπȣδαίως, *adv.* earnestly, eagerly, diligently, sedulously, Lu. 7. 4. Ti. 3. 13; *compar.* σπουδαιότερως, more earnestly, Phi. 2. 28.

Σπουδὴ, ῆς, ἡ, (fr. σπεύδω) zeal; haste, e. g. μετὰ σπουδῆς, with haste, i. e. hastily, quickly, Mar. 6. 25. Lu. 1. 39; earnestness, earnest application, diligence, industry, strong endeavour, sedulous effort, Ro. 12. 8, 11. 2 Co. 7. 11, 12, et al.

Σπυρὶς, ίδος, ἡ, a basket, hand-basket, *in which bread, &c. was kept,* Mat. 15. 37; 16. 10. Mar. 8. 8, 20. Ac. 9. 25.

Στάδιος, ȣ, ὁ, v. **στάδιον, ȣ, τὸ,** a stadium, circus, *the place in which were held the public games of running, wrestling, boxing,* &c. 1 Co. 9. 24; a stadium, i. e. a *measure of distance, the eighth part of a mile, and nearly equal to a furlong, containing* 201.45 *yards,* Lu. 24. 13, et al.

Στάμνος, ου, ὁ, ἡ, a vessel for containing liquids; *spc.* a vessel in which wine was kept; a pot, jar, urn, vase, *with two handles,* diota, He. 9. 4.

Στάσις, εως, ἡ, (fr. ἵστημι) a standing, ἔχειν στάσιν, to hav[e] a standing, i. e. to stand, He. 9. 8; an insurrection, sedition, popula[r] commotion, Mar. 15. 7. Lu. 23. 19, 25. Ac. 19. 40; *in the sense o[f]* contention, dissension, controvers[y,] violent dispute, Ac. 15. 2; 23. 7, 1[0.]

Στατὴρ, ῆρος, ὁ, (fr. ἵστημ[ι,] to weigh) a stater, *a Grecian co[in,] equal in value to the Jewish shek[el,] or to 4 Attic or 2 Alexandri[an] drachms, and equivalent to abo[ut] 2s. 6d. of our money,* Mat. 17. 2[7.]

Σταυρὸς, οῦ, ὁ, a pointe[d] stake; a cross, Mat. 27. 32, 40, Phi. 2. 8; *by impl.* the punishm[ent] of the cross, crucifixion, Ep. 2. He. 12. 2; *meton.* the doctrine [of] the cross, i. e. the doctrine of Ch[rist] crucified, 1 Co. 1. 17, 18. Ga. 5. 6. 12, 14; *met. in the phr[ase]* αἴρειν, v. βαστάζειν, v. λ[αμ]βάνειν τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, [to] take up, or bear one's cross, [i. e.] to be ready to undergo the seve[rest] trials, sufferings, &c. to exp[ose] one's self to the most immin[ent] dangers, Mat. 10. 38; 16. 24, et [al.] *whence*

Σταυρόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐσταύρωκα, a. 1. ἐσταύρωσα, to crucify, affix to the cross, Mat. 20. 19; 23. 34; *met.* to crucify *the flesh,* i. e. to mortify, destroy or extirpate the power of a depraved disposition, Ga. 5. 24; ἐσταύρωμαί τινι, to be crucified to any thing, i. e. to have utterly renounced it, Ga. 6. 14, et al.

Σταφυλὴ, ῆς, ἡ, (fr. σταφὶς, a dried grape, raisin) a grape, a cluster or bunch of grapes, Mat. 7. 16. Lu. 6. 44. Re. 14. 18.

Στάχυς, υος, ὁ, an ear of corn, Mat. 12. 1. Mar. 2. 23; 4. 28. Lu. 6. 1.

Στέγη, ης, ἡ, pr. a covering, cover; a roof, flat roof *of a house,* Mat. 8. 8. Mar. 2. 4. Lu. 7. 6: *from*

Στέγω, f. ξω, p. ἔστεχα, a. 1. ἔστεξα, to cover; *met.* to cover over, conceal, 1 Co. 13. 7; to keep in silence, be silent under, i. e. to forbear, sustain, endure, 1 Co. 9. 12. 1 Th. 3. 1, 5.

Στεῖρος, α, ον, (fr. στερέω, to bereave) sterile, barren, not bearing children, Lu. 1. 7, 36; 23. 29. Ga. 4. 27.

Στέλλω, f. στελῶ, f. 2. σταλῶ, p. ἔσταλκα, a. 1. ἔστειλα, to send; *also,* to stop, bring to a stand; *mid.* to bring one's self to a stand; *by impl.* to draw back, withdraw one's self from, depart from, avoid, shun, 2 Co. 8. 20. 2 Th. 3. 6.

Στέμμα, ατος, τὸ, (fr. στέφω, to crown) a crown, garland, fillet, riband, wreath, Ac. 14. 13.

Στεναγμὸς, οῦ, ὁ, a groaning, groan, expression of anguish, Ac. 7. 34; *spoken of those who offer silent prayer,* sighing, aspiration, Ro. 8. 26: *from*

Στενάζω, f. άξω, a. 1. ἐστέναξα, to groan, sigh, utter expressions of anguish, Ro. 8. 23. 2 Co. 5. 2, 4. He. 13. 17; *with* κατὰ, to groan or sigh against, be impatient or indignant against, Ja. 5. 9; to offer silent prayer, utter silent aspirations, Mar. 7. 34.

Στενὸς, ἡ, ὸν, narrow, strait, contracted, Mat. 7. 13, 14. Lu. 13. 24.

Στενοχωρέω, ῶ, f. ήσω, (στενὸς & χωρέω) to crowd together into a narrow place, straiten; *met.* to distress, press with evils, put in a state of perplexing anxiety, 2 Co. 4. 8; 6. 12, bis: *whence*

Στενοχωρία, ας, ἡ, pr. narrowness of place, a narrow place; *met.* straits, distress, calamity, anguish, Ro. 2. 9; 8. 35. 2 Co. 6. 4; 12. 10.

Στερεὸς, ὰ, ὸν, firm, stable, steadfast, strong, 2 Ti. 2. 19. 1 Pe. 5. 9; solid *food,* i. e. not liquid, He. 5. 12, 14: *whence*

Στερεόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐστερέωκα, a. 1. ἐστερέωσα, to render firm, strengthen, confirm, Ac. 3. 7, 16; 16. 5: *whence*

Στερέωμα, ατος, τὸ, pr. what is solid and firm; the firmament; *met.* firmness, steadfastness, constancy, Col. 2. 5.

Στέφανος, ου, ὁ, (fr. στέφω, to crown) a crown, Mat. 27. 29. Re. 4. 4, 10; a garland, chaplet, wreath, &c. *conferred on a victor in the public games,* 1 Co. 9. 25; *met.* a reward, prize, &c. 2 Ti. 4. 8. Ja. 1. 12; ornament, i. e. honour, glory, that of which one may glory, Phi. 4. 1, et al.: *whence*

Στεφανόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. ἐστεφάνωσα, to crown *as victor in the public games,* 2 Ti. 2. 5; *met.* to adorn, decorate, He. 2. 7, 9.

Στῆθος, εος, ους, τὸ, the breast, *and* τὰ στήθη, the breasts, paps, Lu. 18. 13; 23. 48. Jno. 13. 25, et al.

Στήκω, *defect. verb,* (fr. ἕστηκα, p. of ἵστημι) to stand, Mar.

11. 25; *met.* to stand, i. e. to keep one's self from sin, conduct one's self uprightly, Ro. 14. 4; to stand firm, be constant, persevere, 1 Co. 16. 13, et al.

Στηριγμὸς, οῦ, ὁ, pr. the act of making firm; state of firmness, fixedness; *met.* steadfastness, stability, firmness of belief, firm persuasion, 2 Pe. 3. 17: *from*

Στηρίζω, f. ίξω, p. ἐστήριχα, a. 1. ἐστήριξα, (fr. ἵστημι) to fix firmly, set in a firm position, Lu. 9. 51; *perf. pass.* ἐστήριγμαι, to be fixed, stand fast, fixed; *met.* to render firm and constant, to confirm, strengthen the mind, Lu. 22. 32. Ro. 1. 11, et al.

Στίγμα, ατος, τὸ, (fr. στίζω, to prick; to burn in marks, brand) a mark, brand, Ga. 6. 17.

Στιγμὴ, ῆς, ἡ, (fr. same) pr. a point; *met.* a point *of time,* moment, instant, smallest interval, Lu. 4. 5.

Στίλβω, f. στίλψω, p. ἔστιλφα, to shine, glisten, be resplendent, Mar. 9. 3.

Στοὰ, ᾶς, ἡ, (fr. ἵστημι) a porch, portico, piazza, cloister, covered walk supported by columns, Jno. 5. 2; 10. 23. Ac. 3. 11; 5. 12.

Στοιβὰς, άδος, ἡ, (fr. στείβω, to tread, trample upon) any thing strewed upon the ground to rest on, a couch of leaves, boughs, &c.; *meton.* a bough, branch, Mar. 11. 8.

Στοιχεῖον, ου, τὸ, (dimin. of στοῖχος, a row, order, fr. στείχω, to go, proceed in order) an element, elementary part, e. g. *of discourse,* i. e. an elementary sound, letter of the alphabet; the elements *of nature, as water, earth,* &c.; *in N. T.* an element, *viz.: spoken of the stars,* 2 Pe. 3. 10, 12; elementary instruction, the first principles, or lowest rudiments of any knowledge, science, &c. He. 5. 12; *spoken of the philosophy of Jews and Gentiles, including the idea of* incompleteness, imperfection, i. e. the mere rudiments, Ga. 4. 3, 9. Col. 2. 8, 20.

Στοιχέω, ῶ, f. ήσω, (fr. same) to advance in order; to walk, proceed after, follow, i. e. *met.* to live, regulate one's life and conduct, *and seq. dat.* to live in conformity with, conform one's self to, Ac. 21. 24. Ro. 4. 12. Ga. 5. 25; 6. 16. Phi. 3. 16.

Στολὴ, ῆς, ἡ, (fr. στέλλω, to send or let down; *also,* to dress, adorn, decorate) ornament, apparatus, arms used for ornament; a long garment, flowing robe, external vestment reaching to the feet, *worn by priests, kings, and persons of distinction,* Mat. 12. 38; 16. 5, et al.

Στόμα, ατος, τὸ, the mouth, Mat. 12. 34; 15. 11, 17, 18; 21. 16; *met.* Mat. 4. 4; ἀνοίγειν τὸ στόμα, to open the mouth, *denoting* speaking *in general,* Ac. 8. 32; *freedom of speech,* 2 Co. 6. 11; *speaking aloud or plainly,* Mat. 5. 2; 13. 35; *a restoration of speech,* Lu. 1. 64; *the earth,* ἡ γῆ *is said* ἀνοῖξαι τὸ στόμα αὐτῆς, to open its mouth, *when it is rent or opens in chasms,* Re. 12. 16; στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, to speak mouth to mouth, i. e. to converse face to face, have personal intercourse, 2 Jno. 12. 3 Jno. 14; *meton.* that which issues from the mouth, i. e. words, speech, language, discourse, Lu. 11. 54; 19. 22; 21. 15; an edge, e. g. στόμα μαχαίρας, the edge of the sword, Lu. 21. 24, et al.

Στόμαχος, ου, ὁ, (from στόμα) the throat, *pr.* the gullet leading to the stomach; *hence,* the stomach *itself,* 1 Ti. 5. 23.

Στρατεία, ας, ἡ, (fr. στρατεύω) a military expedition, campaign; *and genr.* military service, warfare; *met. applied to* the Christian warfare, 2 Co. 10. 4. 1 Ti. 1. 18.

Στράτευμα, ατος, τὸ, an army, armed forces, body of soldiers, Mat. 22. 7. Ac. 23. 10, et al.; *by impl.* the body guard *of a king,* &c. *and by meton.* the soldiers of a king's guard, life-guards, &c. Lu. 23. 11: *from*

Στρατεύω, f. εύσω, (fr. στρατὸς, an army) to undertake a military expedition; *also genr.* to war, wage war; *mid.* to perform military duty, serve as a soldier, *and* ὁ στρατευόμενος, a soldier, Lu. 3. 14. 1 Co. 9. 7. 2 Ti. 2. 4: *met. applied to* the Christian soldier, 2 Co. 10. 3. 1 Ti. 1. 18; *met. and by impl.* to war, i. e. to be in a state of hostility, oppose vehemently, Ja. 4. 1. 1 Pe. 2. 11.

Στρατηγὸς, ȣ̃, ὁ, (στρατὸς & ἡγέομαι) a leader or commander of an army, general; a civil ruler, prætor, provincial magistrate, Ac. 16. 20, 22, 35, 36, 38; στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, the captain or prefect of the temple, i. e. *the chief of the Levites and priests who kept guard in and around the temple,* Lu. 22. 4, 52. Ac. 4. 1; 5. 24, 26.

Στρατιὰ, ᾶς, ἡ, (fr. στρατὸς, idem) an army, host; στρατιὰ οὐράνιος, v. τοῦ οὐρανοῦ, the heavenly host, the host of heaven, i. e. *from the Heb.* angels, the hosts of angels, Lu. 2. 13; the stars, &c. Ac. 7. 42: *whence*

Στρατιώτης, ου, ὁ, a soldier, Mat. 8. 9; 27. 27, et al.; *met.* a soldier *of Christ,* i. e. *one who supports, defends, and promotes his cause,* 2 Ti. 2. 3.

Στρατολογέω, ῶ, f. ήσω, (στρατὸς & λέγω) to collect or levy an army, enlist troops, 2 Ti. 2. 4.

Στρατοπεδάρχης, ου, ὁ, (στρατόπεδον & ἄρχων) the prefect of the prætorian camp, the commander of the prætorian cohorts, or emperor's guards, at Rome, Ac. 28. 16.

Στρατόπεδον, ου, τὸ, (στρατὸς & πέδον, ground, field) an encampment, military camp; *in N. T.* a camp. i. e. *by meton.* an army, Lu. 21. 20.

Στρεβλόω, ῶ, f. ώσω, p. ἐστρέβλωκα, (fr. στρεβλὴ, an instrument of torture, rack, wrench) pr. to rack, distort the limbs on a rack; *met.* to distort, pervert, 2 Pe. 3. 16.

Στρέφω, f. ψω, p. ἔστρεφα, a. 1. ἔστρεψα, to turn, turn around, *and mid.* στρέφομαι, to turn one's self round, turn round, Mat. 5. 39; 7. 6; 16. 23, et al. freq.; to turn back, return, Ac. 7. 39; *met.* to turn, i. e. to wrest, change, Re. 11. 6; *pass.* to be changed *in mind,* be converted, Mat. 18. 3; *genr.* to change one's mind, i. e. to adopt another mode of conduct, Ac. 7. 42.

Στρηνιάω, ῶ, f. άσω, p. ἐστρηνίακα, (fr. στερεῖν ἡνίαν, taking away the rein) to live luxuriously, lead an abandoned, luxurious life, revel, riot, Re. 18. 7, 9: *whence*

Στρῆνος, εος, ους, τὸ, profligate luxury, voluptuousness, Re. 18. 3.

Στρουθίον, ίȣ, τὸ, (pr. dimin. of στρουθὸς, a sparrow) any small bird, *spc.* a sparrow, Mat. 10. 29, 31. Lu. 12. 6, 7.

Στρωννύω, v. στρώννυμι, f. στρώσω, p. ἔστρωκα, a. 1. ἔστρωσα, (fr. the obs. στρόω, idem) to strow, or strew, Mat. 21. 8. Mar. 11. 8; *spc.* to strew for a couch, spread a couch, sc. κλίνην, Ac. 9. 34; *spoken of a supper chamber, pass.* to be prepared, furnished, i. e. to have the mats or couches spread round the table, Mar. 14. 15. Lu. 22. 12.

Στυγητὸς, ἡ, ὸν, (fr. στυγέω, to hate) hateful, odious, detested, Tit. 3 3.

Στυγνάζω, f. άσω, a. 1. ἐσ-

τύγνασα, (fr. στυγνὸς, stern, severe, sullen, sad) to be or become gloomy, dejected, sad, Mar. 10. 22; *trop.* to lower, be lowering, appear dark, cloudy, stormy, *as the sky*, Mat. 16. 3.

Στύλος, ου, ὁ, a pillar, column, Re. 10. 1; *met.* that on which any thing rests, or by which it is supported, *spoken of persons of authority, influence,* &c. Ga. 2. 9. Re. 3. 12; *of* a doctrine on *which the Christian religion rests,* a most important doctrine, 1 Ti. 3. 15.

Στωϊκὸς, ἡ, ὸν, Stoic, belonging to the sect of the Stoics, *founded by Zeno, and deriving their name from the portico,* στοὰ, *where he taught,* Ac. 17. 18.

Σὺ, gen. σοῦ, dat. σοὶ, acc. σὲ, pl. ὑμεῖς, *pron.* 2 *per.* thou, Mat. 1. 20; 2. 6, et al. *freq.*

Συγγένεια, ας, ἡ, relationship, kindred; in N. T. kindred, i. e. kinsmen, relatives, Lu. 1. 61. Ac. 7. 3, 14: *from*

Συγγενὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (σὺν & γένος) kindred, related; *as a subs.* a kinsman or kinswoman, relative, Mar. 6. 4. Lu. 1. 36, 58, et al.; *put for* a fellow-countryman, one of the same country or nation, Ro. 9. 3.

Συγγνώμη, ης, ἡ, (fr. συγγινώσκω, to consent, pardon, &c. fr. σὺν & γινώσκω) concession, indulgence, pardon; *impl.* advice, counsel, 1 Co. 7. 6.

Συγκάθημαι, (σὺν & κάθημαι) to sit with, i. e. in company with, Mar. 14. 54. Ac. 26. 30.

Συγκαθίζω, f. ίσω, (σὺν & καθίζω) *trans.* to cause to sit with, set or place in company with, Ep. 2. 6; *intrans.* to sit with, i. e. in company with, *and spoken of more than one,* to sit down together, Lu. 22. 55.

Συγκακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & κακοπαθέω) to suffer evils along with *any one,* to bear up with any one under afflictions, trials, &c. 2 Ti. 1. 8.

Συγκακουχέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & κακουχέω) to treat ill, or afflict together with; *or,* to be badly off in company with *any one; pass.* to be ill treated in company with, be subjected to evils and sufferings along with *any one,* He. 11. 25.

Συγκαλέω, ῶ, f. έσω, (σὺν & καλέω) to call together, convoke, Mar. 15. 16; *mid. the same,* Lu. 9. 1, et al.

Συγκαλύπτω, f. ψω, (σὺν & καλύπτω) to cover at the same time, i. e. simultaneously; *met.* to cover, conceal, Lu. 12. 2.

Συγκάμπτω, f. ψω, (σὺν & κάμπτω) to bend or bow together; to bow down *the back of any one,* i. e. *met.* to oppress, afflict, Ro. 11. 10.

Συγκαταβαίνω, f. βήσομαι, (σὺν & καταβαίνω) to go down or descend with *any one,* Ac. 25. 5.

Συγκατάθεσις, εως, ἡ, pr. a placing together, composition; *also,* approbation, consent; in N. T. agreement, concord, common sentiment, accord, 2 Co. 6. 16: *from*

Συγκατατίθημι, (σὺν & κατατίθημι) to put or let down together with; *mid.* to give one's vote with, ψῆφον *being implied,* i. e. to approve by one's vote, assent to, consent, Lu. 23. 51.

Συγκαταψηφίζω, f. ίσω, (σὺν, κατὰ & ψῆφος, or ψηφίζω) pr. to choose by a common suffrage, i. e. by a united voice; to count, number with, Ac. 1. 26.

Συγκεράννυμι, v. **συγκεράω,** f. κεράσω, p. κέκραμαι, (σὺν & κεράω, v. κεράννυμι) to mix with, mingle together, commingle; *tr.* to attemper, conjoin, compound

gether, modify, join together in such a manner as that one part or ingredient may qualify another, 1 Co. 12. 24. He. 4. 2.

Συγκινέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & κινέω) to move together, commove, put in commotion, i. e. to excite, instigate, Ac. 6. 12.

Συγκλείω, f. είσω, (σὺν & κλείω) to shut in, enclose, Lu. 5. 6; *met.* to include, comprise, i. e. *in the sense of* to give over to, or make subject to, Ro. 11. 32. Ga. 3. 22.

Συγκληρονόμος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν & κληρονομὸς) pr. a coheir; in N. T. one who participates with another in the possession of any thing, a joint possessor, co-partner, associate, Ro. 8. 17. Ep. 3. 6. He. 11. 9. 1 Pe. 3. 7.

Συγκοινωνέω, ῶ, f. ήσω, to be a joint partaker, participate with; have fellowship with, Ep. 5. 11. Re. 18. 4; to communicate with, cause to partake, impart, bestow, Phi. 4. 14: *from*

Συγκοινωνὸς, ῦ, ὁ, ἡ, (σὺν & κοινωνὸς) one who participates with, a partaker with, co-partner, associate, Ro. 11. 17. 1 Co. 9. 23. Phi. 1. 7. Re. 1. 9.

Συγκομίζω, f. ίσω, (σὺν & κομίζω) to bring together, collect, *as fruits or grain, or the dead bodies on a field of battle for burning; hence,* to prepare for burial, take charge of the funeral *of any one,* bury, Ac. 8. 2.

Συγκρίνω, f. ινῶ, (σὺν & κρίνω) to compare, i. e. to estimate by comparing with *something else,* 2 Co. 10. 12, *bis; by impl.* to explain as by comparison, illustrate, interpret, 1 Co. 2. 13.

Συγκύπτω, f. ψω, (σὺν & κύπτω) to bend or form a curve at the same time with another, i. e. to approach, be contracted; to be bowed together, bent double, Lu. 13. 11.

Συγκυρία, ας, ἡ, (fr. συγκυρέω, to happen, fall out; to happen to come together at the same time, arrive accidentally together, fr. σὺν & κυρέω, to happen) concurrence, coincidence, chance, accident, κατὰ συγκυρίαν, by chance, accidentally, Lu. 10. 31.

Συγχαίρω, f. χαρήσομαι, a. 2. συνεχάρην, (σὺν & χαίρω) to rejoice with *any one,* sympathise in one's joy, Lu. 15. 6, 9; Phi. 2. 17, 18; *met.* 1 Co. 12. 26; to rejoice in, delight in, 1 Co. 13. 6; to congratulate, Lu. 1. 58.

Συγχέω, ύω, & ύνω, imperf. συνέχεον & συνέχυνον, pass. p. συγκέχυμαι, a. 1. συνεχύθην, (σὺν & χέω, v. χύω) to pour together, mingle by pouring together; *hence,* to confound, disturb, i. e. to perplex, throw into consternation, amaze, astonish, Ac. 2. 6; to excite, throw into confusion, cause to be tumultuous, Ac. 19. 32; 21. 27, 31; to confound in a dispute, confute, Ac. 9. 22.

Συγχράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (σὺν & χράομαι) to use at the same time with another, use in common; to have intercourse with, associate with, Jno. 4. 9.

Συγχύνω, *see* συγχέω: *whence*

Σύγχυσις, εως, ἡ, pr. a pouring together; *hence,* confusion, commotion, tumult, uproar, Ac. 19. 29.

Συζάω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ζάω) to live with, continue in life with *any one,* 2 Co. 7. 3; to live as another lives, live with and in the same manner as another, Ro. 6. 8. 2 Ti. 2. 11.

Συζεύγνυμι, a. 1. συνέζευξα, (σὺν & ζεύγνυμι, to yoke) to yoke together; *trop.* to conjoin, join together, unite, Mat. 19. 6. Mar. 10. 9.

Συζητέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ζητέω) to seek, ask, or inquire with another; *spoken of more than*

one, to ask one another, make mutual inquiries, Mar. 1. 27; 9. 10; to hold discourse with, argue, reason, Mar. 8. 11; 12. 28. Ac. 6. 9; to question, dispute, cavil, Mar. 9. 14, 16, et al.: *whence*

Συζήτησις, εως, ἡ, mutual discussion, disputation, controversy, altercation, Ac. 15. 2, 7; 28. 29.

Συζητητὴς, οῦ, ὁ, a disputant, controversial reasoner, disputer, sophist, 1 Co. 1. 20.

Σύζυγος, ου, ὁ, ἡ, (fr. συζεύγνυμι) a yoke-fellow, i. e. an associate, fellow-labourer, coadjutor, Phi. 4. 3.

Συζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ζωοποιέω) to recal to life together with or as another, make alive and happy together with, Ep. 2. 5. Col. 2. 13.

Συκάμινος, ου, ἡ, a sycamine-tree, i. q. συκομοραία, q. v. Lu. 17. 6.

Συκέη, ῆ, έης, ῆς, ἡ, a fig-tree, ficus carica *of Linn.* Mat. 21. 19, et al.

Συκομοραία, v. συκομωραία, v. συκομορέα, ας, ἡ, (συκῆ & μορέα, a mulberry-tree) a sycamore-tree, ficus sycamorus *of Linn. a tree whose leaves resemble those of the mulberry, and its fruit that of the fig-tree,* Lu. 19. 4.

Σῦκον, ου, τὸ, (fr. συκῆ) a fig, Mat. 7. 16, et al.

Συκοφαντέω, ῶ, f. ήσω, (σῦκον & φαίνω) *pr. among the Athenians,* to inform against those who exported figs contrary to law; *hence,* to accuse falsely, *and by impl.* to wrong by false accusations or insidious arts, extort money from any one unjustly, defraud, Lu. 3. 14; 19. 8.

Συλαγωγέω, ῶ, f. ήσω, (fr. σύλη, q. v. in συλάω, & ἄγω) to carry off as a prey or booty, *met.* Col. 2. 8; *others,* to spoil, rob, deprive of, *sc. the firm persuasion spoken of in v.* 7.

Συλάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐσύλησα, fr. σύλη, the right of seizing the goods of a merchant in payment; *also,* a prey, spoil) to seize property for payment; *genr.* to spoil, rob, plunder, 2 Co. 11. 8.

Συλλαλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & λαλέω) to talk, converse, or confer with, Mat. 17. 3. Mar. 9. 4, et al.

Συλλαμβάνω, & λαμβάνομαι, f. λήψομαι, (σὺν & λαμβάνω) to take with one's self; to take, i. e. to seize, apprehend, Mat. 26. 55. Ac. 1. 16, et al.; to catch, *as prey,* Lu. 5. 9; to conceive, become pregnant, Lu. 1. 24, 31, 36; 2. 21; *met.* Ja. 1. 15; *mid.* to take hold with *another,* i. e. to help, aid, assist, Lu. 5. 7. Phi. 4. 3.

Συλλέγω, f. ξω, (σὺν & λέγω) to collect, gather, Mat. 7. 16; 13. 28, et al.

Συλλογίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν & λογίζομαι) to reckon up an account, compute; to consider, deliberate, discourse, reason, Lu. 20. 5.

Συλλυπέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (σὺν & λυπέομαι) to be grieved with, sympathize with; to be grieved, Mar. 3. 5.

Συμβαίνω, f. βήσομαι, a. 2. συνέβην, (σὺν & βαίνω) to walk or advance with the feet near together; in N. T. to happen, befall, fall out, occur, take place, Mar. 10. 32, et al.

Συμβάλλω, f. βαλῶ, (σὺν & βάλλω) pr. to throw together; to meet, come at the same time as *another,* Ac. 20. 14; to meet *in war,* i. e. to encounter, engage with, Lu. 14. 31; to confer with, i. e. *gen.* to discourse with, encounter in dispute, Ac. 17. 18; to consult together, Ac. 4. 15; *mid.* to confer, i. e. to contribute, conduce, be of service to, aid, Ac. 18. 27; *with ἐν τῇ καρδίᾳ,* to revolve in mind, ponder upon, Lu. 2. 19.

Συμβασιλεύω, f. εύσω, (σὺν & βασιλεύω) to reign with; *met.* to enjoy felicity with, 1 Co. 4. 8. 2 Ti. 2. 12.

Συμβιβάζω, f. άσω, (σὺν & βιβάζω) pr. to cause to ascend together; to cause to come together; unite, knit together, Ep. 4. 16. Col. 2. 2, 19; to infer from a comparison of circumstances, conclude, Ac. 16. 10; *by impl.* to prove, demonstrate, *in the sense of* to show, teach, instruct, Ac. 9. 22. 1 Co. 2. 16.

Συμβυλεύω, f. εύσω, (σὺν & βυλεύω) to give one's opinion in a consultation, i. e. to counsel, advise, exhort, Jno. 18. 14. Re. 3. 18; *mid.* to consult together, plot, determine after consultation, Mat. 26. 4, et al.: *whence*

Συμβούλιον, ίου, τὸ, counsel, consultation, mutual consultation, Mat. 12. 14; 22. 15, et al.; a council, i. e. *by meton.* counsellors, Ac. 25. 12.

Σύμβουλος, ου, ὁ, a counsellor, one associated in counsel, i.e. who knows and shares one's counsel, Ro. 11. 34.

Συμμαθητὴς, οῦ, ὁ, (σὺν & μαθητὴς) a fellow-disciple, Jno. 11. 16.

Συμμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & μαρτυρέω) to testify or bear witness together or at the same time with another, add one's testimony to that of another, Ro. 2. 15; 8. 16; 9. 1.

Συμμερίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν & μερίζω) to divide with another so as to receive a part to one's self, share with, partake with, 1 Co. 9. 13.

Συμμέτοχος, υ, ὁ, ἡ, (σὺν & μέτοχος) a partaker with *any one of any thing*, a joint partaker, Ep. 3. 6; 5. 7.

Συμμιμητὴς, οῦ, ὁ, (σὺν & μιμητὴς) a fellow-imitator, joint-follower, Phi. 3. 17.

Συμμορφίζω, f. ίσω, (σὺν & μορφίζω) to conform, render similar, assimilate, Phi. 3. 10, *in some editions*.

Σύμμορφος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν & μορφὴ) of the same form, similar, like, conformable, Ro. 8. 29. Phi. 3. 21.

Συμμορφόω, ῶ, f. ώσω, (σὺν & μορφόω) to conform to, render similar, Phi. 3. 10.

Συμπαθέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & πάσχω) to be affected in the same manner as another, sympathize with, He. 4. 15; *by impl.* to compassionate, have compassion on, He. 10. 34, *where others*, to suffer with another, undergo the same or similar evils: *whence*

Συμπαθὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, sympathizing, i. e. *by impl.* mutually compassionate, 1 Pe. 3. 8.

Συμπαραγίνομαι, a. 2. συμπαρεγενόμην, (σὺν & παραγίνομαι) to come together, convene, collect, Lu. 23. 48; to be present with, adhere to, stand by or support *one judicially*, 2 Ti. 4. 16.

Συμπαρακαλέω, ῶ, f. έσω, (σὺν & παρακαλέω) to invite at the same time; to exhort an army along with others; to animate, impart joy to any one in company with others; *pass.* to be animated, cheered, comforted, in the society of others, Ro. 1. 12.

Συμπαραλαμβάνω, a. 2. συμπαρέλαβον, (σὺν & παραλαμβάνω) to take along with, take as a companion, Ac. 12. 25; 15. 37, 38. Ga. 2. 1.

Συμπαραμένω, f. μενῶ, (σὺν & παραμένω) to remain or continue with *any one*, Phi. 1. 25.

Συμπάρειμι, (σὺν & πάρειμι) to be present with *any one*, Ac. 25. 24.

Συμπάσχω, f. πείσομαι, (σὺν & πάσχω) to suffer with, sympathize, 1 Co. 12. 26; to suffer *as another*, endure similar sufferings, Ro. 8. 17.

Συμπέμπω, f. ψω, (σὺν & πέμπω) to send with *any one*, 2 Co. 8. 18, 22.

Συμπεριλαμβάνω, f. λήψομαι, (σὺν & περιλαμβάνω) to comprehend together; to embrace, *pr.* at the same time, Ac. 20. 10.

Συμπίνω, a. 2. συνέπιον, (σὺν & πίνω) to drink with *any one*, Ac. 10. 41.

Συμπίπτω, a. 2. συνέπεσον, (σὺν & πίπτω) to fall together, i.e. in ruins, Lu. 6. 49, *in some MSS.*

Συμπληρόω, ῶ, f. ώσω, (σὺν & πληρόω) to fill, fill up, fill full, Lu. 8. 23; to fulfil *as to time; pass.* to be fulfilled, i. e. to be completed, have fully come, Lu. 9. 51. Ac. 2. 1.

Συμπνίγω, f. ίξω, (σὺν & πνίγω) to suffocate, choke; *trop.* to prevent the growth or increase *of seed or plants*, Mat. 13. 22. Mar. 4. 7, 19. Lu. 8. 14; *by impl.* to press upon, crowd, throng, Lu. 8. 42.

Συμπολίτης, ου, ὁ, (σὺν & πολίτης) a fellow-citizen, *met.* Ep. 2. 19.

Συμπορεύομαι, f. εύσομαι, (σὺν & πορεύομαι) to go with, accompany, Lu. 7. 11; 14. 25; 24. 15; to come together, collect, assemble, Mar. 10. 1.

Συμπόσιον, ίου, τὸ, (συμπίνω) a drinking together; a feast, banquet; a banqueting hall; a festive company; *pl.* συμπόσια, ranks or rows of guests, Mar. 6. 39.

Συμπρεσβύτερος, ου, ὁ, (σὺν & πρεσβύτερος) a fellow-elder, fellow-presbyter, 1 Pe. 5. 1.

Συμφάγω, a. 2. συνέφαγον, (σὺν & φάγω) to eat with, Ac. 10. 41; 11. 3.

Συμφέρω, f. συνοίσω, a. 2. συνήνεγκον. (σὺν & φέρω) to bring together, collect, Ac. 19. 19 to conduce to, i. e. to be for the benefit of *any one*, be profitable, advantageous, useful, expedient, 1 Co. 6. 12. 2 Co. 8. 10; *particip. neut.* τὸ συμφέρον, a good, benefit, profit, advantage, Ac. 20. 20. 1 Co. 7. 35; *imper.* συμφέρει, it is profitable, advantageous, well, expedient, proper, becoming, &c. Mat. 5. 29, 30; 19. 10, et al.

Σύμφημι, (σὺν & φῆμι) pr. to speak with; to assent to, consent to, Ro. 7. 16.

Συμφυλέτης, ου, ὁ, (σὺν & φυλή) pr. one of the same tribe; a fellow-citizen, fellow-countryman, 1 Th. 2. 14.

Σύμφυτος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν & φύω) pr. planted, produced, or growing together; *in N. T.* conjoined, closely allied, intimately associated, Ro. 6. 5.

Συμφύω, pass. a. 2. συνεφύην, (fr. the same) to grow or spring up with, Lu. 8. 7.

Συμφωνέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & φωνέω) to sound together, i. e. to be in unison, be in accord: *trop.* to agree with, accord with *in speaking or declaring*, Ac. 15. 15; to harmonize with, be congruous, suit with, be suitable to, Lu. 5. 36; to agree with, i. e. to make an agreement, Mat. 18. 19; 20. 2, 13. Ac. 5. 9: *whence*

Συμφώνησις, εως, ἡ, unison, accord, agreement, concord, 2 Co. 6. 15.

Συμφωνία, ας, ἡ, symphony, i. e. harmony of sounds, concert of instruments, music, Lu. 15. 25.

Σύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, agreeing in sound, in unison; *met.* accordant, harmonious, agreeing, &c. *and neut.* τὸ σύμφωνον, accord, agreement, 1 Co. 7. 5.

Συμψηφίζω, f. ίσω, (σὺν & ψηφίζω) to calculate together, compute, reckon up, Ac. 19. 19.

Σύμψυχος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν &

ψυχῇ) of the same soul or mind, one accord, unanimous, Phi. 2. 2.

Σὺν, *prep. governing a dat.* with, together with, Mat. 25. 27; 26. 35; 27. 38; with, at the house of, Lu. 1. 56; with, besides, Lu. 24. 21; with, i. e. with the assistance of, through, 1 Co. 5. 4; with, i. e. in the same manner as, Ga. 3. 9; *εἶναι σύν τινι*, to be with any one, i. e. to be in company with, accompany, &c. Lu. 2. 13; 8. 38; *or*, to be on the side of, be a partizan of any one, Ac. 4. 13; 14. 4; *οἱ σύν τινι*, those with any one i. e. the companions of any one, Mar. 3. 26. Ac. 22. 9; the colleagues, associates of any one, Ac. 5. 17, 21, et al.

Συνάγω, f. άξω, (σὺν & ἄγω) to bring together, collect, gather, *as grain, fruits*, &c. Mat. 3. 12; 6. 26; 13. 30, 47; to collect *an assembly*, convoke, *and pass.* to convene, come together, meet, Mat. 2. 4; 13. 2; 18. 20; 22. 10; to receive as a guest, or with kindness and hospitality, welcome, Mat. 25. 35, 38, 43, et al.: *whence*

Συναγωγὴ, ῆς, ἡ, a collecting, gathering *of fruits*, &c.; a place of assembly, place of public meeting, Mat. 6. 2, 5; *and spc.* a synagogue, Mat. 4. 23; 9. 35; 10. 17; *meton.* an assembly, sc. *in a synagogue*, a congregation, Ac. 13. 43. Re. 2. 9; 3. 9, et al.

Συναγωνίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν & ἀγωνίζομαι) to combat in company with *any one*; to strive together with, exert one's strength with, i. e. to aid, assist, Ro. 15. 30.

Συναθλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ἀθλέω) pr. to contend with, i. e. on the side of *any one*; *in N. T.* to contend, *by impl.* to exert one's power and energies in company with *any one*, Phi. 4. 3, *where others*, to endure evils with *any one*; *spoken of several persons*, to strive together for, make united exertions in behalf of *any thing*, Phi. 1. 27.

Συναθροίζω, f. οίσω, (σὺν & ἀθροίζω, to gather) to gather or cause to come together, convoke; *pass.* to come together, convene, Lu. 24. 33. Ac. 12. 12; 19. 25.

Συναίρω, f. αρῶ, (σὺν & αἴρω) to take up *any thing* with *any one*; *hence*, to aid, assist; *with λόγον*, to take up an account, compare or adjust accounts with, reckon *in order to payment*, Mat. 18. 23, 24; 25. 19.

Συναιχμάλωτος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν & αἰχμάλωτος) a fellow-prisoner, Ro. 16. 7. Col. 4. 10 Phile. 23.

Συνακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ἀκολουθέω) to follow in company with, accompany, Mar. 5. 37. Lu. 23. 49.

Συναλίζομαι, f. ίσομαι, (fr. συναλίζω, idem, fr. σὺν & ἁλίζω, to collect) to cause to come together, collect, assemble, congregate, Ac. 1. 4.

Συναναβαίνω, f. βήσομαι, (σὺν & ἀναβαίνω) to go up, ascend with *any one*, Mar. 15. 41. Ac. 13. 31.

Συνανάκειμαι, f. είσομαι, (σὺν & ἀνάκειμαι) to recline with *any one at table*, Mat. 9. 10; 14. 9, et al.

Συναναμίγνυμι, (σὺν & ἀναμίγνυμι, to mix, mingle) to mix together with, commingle; *mid. met.* to mingle one's self with, i. e. to associate with, converse with, have familiar intercourse with, 1 Co. 5. 9, 11. 2 Th. 3. 14.

Συναναπαύομαι, f. αύσομαι, (σὺν & ἀναπαύομαι) to be refreshed together with, *or*, to refresh or recreate one's self in company with *any one*, Ro. 15. 32.

Συναντάω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ἀντάω) to meet with, i. e. *simply* to meet, Lu. 9. 37; 22. 10. Ac. 10

25. He. 7. 1, 10; *impl.* to occur, happen to, fall out to, befall, Ac. 20. 22: *whence*

Συνάντησις, εως, ἡ, a meeting, the act of meeting, Mat. 8. 34.

Συναντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι, (σὺν & ἀντιλαμβάνομαι) pr. to take hold of any business with *any one; by impl.* to support, help together, assist jointly, aid, Lu. 10. 40. Ro. 8. 26.

Συναπάγω, f. άξω, (σὺν & ἀπάγω) to lead or conduct away at the same time or along with, &c.; *met.* to lead away, seduce, *pass.* to be led away, sc. *to do the same things as others, follow the example of others*, Ga. 2. 13. 2 Pe. 3. 17; *mid. by impl.* to go with, join one's self with, follow the same course of life and conduct, imitate, Ro. 12. 16.

Συναποθνήσκω, a. 2. συναπέθανον, (σὺν & ἀποθνήσκω) to die together with *any one*, Mar. 14. 31. 2 Co. 7. 3; to die with, i. e. to die as any one has died, 2 Ti. 2. 11.

Συναπόλλυμι, a. 2. mid. συναπωλόμην, (σὺν & ἀπόλλυμι) to destroy together with *others; mid.* to perish, or be destroyed with *others*, He. 11. 31.

Συναποστέλλω, f. στελῶ, (σὺν & ἀποστέλλω) to send together with *any one*, 2 Co. 12. 18.

Συναρμολογέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ἁρμολογέω, to compact fitly, fit nicely, construct with symmetry, fr. ἁρμὸς & λόγος) to join together fitly, fit or frame together, sc. *parts adapted to each other*, compact with symmetry, Ep. 2. 21; 4. 16.

Συναρπάζω, f. άσω, (σὺν & ἁρπάζω) to seize, take suddenly, Ac. 6. 12; to seize with force and violence, Lu. 8. 29; *pass.* to be seized and driven, *as a ship before the wind*, Ac. 27. 15.

Συναυλίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν & αὐλίζομαι) to lodge with, dwell, remain, or stay with, Ac. 1. 4

Συναυξάνομαι, f. ήσομαι, (σὺν & αὐξάνω) to grow together i. e. in company, Mat. 13. 30.

Σύνδεσμος, ου, ὁ, a bond, band, ligature, connecting link, Ep. 4. 3. Col. 2. 19; 3. 14; a bundle, *met.* a bundle, mass *of wickedness*, Ac. 8. 23: *from*

Συνδέω, f. δήσω, (σὺν & δέω) to bind together, sc. *in a bundle*, &c.; to bind in company with; *pass.* to be in bonds together with, He. 13. 3.

Συνδοξάζω, f. άσω, (σὺν & δοξάζω) to glorify together with, to exalt to a state of dignity and happiness, in company with, *or*, as *any one*, Ro. 8. 17.

Σύνδουλος, ου, ὁ, (σὺν & δοῦλος) a fellow-slave, fellow-servant, Mat. 24. 49; a colleague, Mat. 18. 28, 29, 31, 33. Col. 1. 7, et al.

Συνδρομή, ῆς, ἡ, (fr. συντρέχω) a running together, concourse, Ac. 21. 30.

Συνεγείρω, f. γερῶ, (σὺν & ἐγείρω) to raise up with *any one*, i. e. to raise from the dead as another has been raised from the dead, Ep. 2. 6. Col. 2. 12; 3. 1.

Συνέδριον, ίου, τὸ, (σὺν & ἕδρα) pr. a sitting together, assembly, &c.; the Sanhedrin, the supreme council of the Jewish nation, *consisting of 72 members, selected from the chief priests, elders, and scribes, who took cognizance of causes both civil and ecclesiastical, pr.* the assembled members of the Sanhedrin, Mat. 5. 22; 26. 59; *meton.* the Sanhedrin as including the members and place of meeting, Lu. 22. 66. Ac. 4. 15, et al.; *genr.* a council, i. e. a body of judges, tribunal, Mat. 10. 17. Mar. 13. 9.

Συνείδησις, εως, ἡ, conscience, i. e. *pr.* that faculty of the soul which distinguishes between

right and wrong, and prompts one to approve of and pursue the former, and to disapprove of and avoid the latter, Ro. 2. 15; 9. 1; 13. 5; *meton* a mind conscious of good or evil thoughts, feelings, conduct, &c. Jno. 8. 9. Ac. 23. 1; 24. 16; *by impl.* consciousness, judgment, opinion, 1 Co. 8. 7. 2 Co. 4. 2, et al.: *from*

Συνείδω, a. 2. συνεῖδον, part. συνιδὼν, (σὺν & εἴδω) to see; *met.* to perceive, know, be aware of, Ac. 12. 12; 14. 6; σύνοιδα, part. συνειδὼς, to be privy to, be conscious of *any thing*, Ac. 5. 2. 1 Co. 4. 4.

Σύνειμι, f. ἔσομαι, (σὺν & εἰμὶ) to be with, be in company with, Lu. 9. 18. Ac. 22. 11.

Σύνειμι, part. συνιὼν, (σὺν εἶμι) to come together, assemble, convene, Lu. 8. 4.

Συνεισέρχομαι, a. 2. συνεισῆλθον, (σὺν & εἰσέρχομαι) to enter with *any one*, Jno. 18. 15; to embark with, Jno. 6. 22.

Συνέκδημος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν & ἔκδημος, a traveller to foreign countries, fr. ἐκδημέω) one who accompanies another to foreign countries, fellow-traveller, Ac. 19. 29. 2 Co. 8. 19.

Συνεκλεκτὸς, ἡ, ὸν, (σὺν & ἐκλεκτὸς) chosen along with others, elected along with, 1 Pe. 5. 13.

Συνελαύνω, f. ελάσω, (σὺν & ἐλαύνω) pr. to drive together, urge onward together; *met.* to urge, persuade, exhort *to any thing*, Ac. 7. 26.

Συνεπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ἐπιμαρτυρέω) to bear witness with, exhibit at the same time additional testimony, i. e. to confirm, sanction, He. 2. 4.

Συνεπιτίθεμαι, (σὺν & ἐπιτίθημι) to set upon along with, assail at the same time, Ac. 24. 9, *in some editions.*

Συνέπομαι, imperf. συνειπόμην, (σὺν & ἕπομαι, to follow) to follow with, attend, accompany, Ac. 20. 4.

Συνεργέω, ῶ, f. ήσω, to work or labour together, be the associate of any one in any labour, duty, &c. 1 Co. 16. 16. 2 Co. 6. 1; *by impl.* to co-operate with, assist, afford aid to, Mar. 16. 20. Ja. 2. 22; to have an efficacy in producing or promoting *any thing*, tend, Ro. 8. 28: *from*

Συνεργὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (σὺν & ἔργον) a fellow-labourer, associate, coadjutor, Ro. 16. 3, 9, 21. 2 Co. 1. 24, et al.

Συνέρχομαι, a. 2. συνῆλθον, (σὺν & ἔρχομαι) to come together, i. e. to assemble, convene, collect together, Mar. 3. 20; 6. 33; 14. 53; to cohabit with *matrimonially*, Mat. 1. 18. 1 Co. 7. 5, *where others*, to come together so as to live in the same house, to live together; to go or come with *any one*, to accompany, Lu. 23. 55. Ac. 9. 39; to be in company with, associate with, Ac. 1. 21, et al.

Συνεσθίω, (σὺν & ἐσθίω) to eat with, *and by impl.* to associate with, live in familiar terms with, Lu. 15. 2. 1 Co. 5. 11. Ga. 2. 12.

Σύνεσις, εως, ἡ, (fr. συνίημι) pr. a sending together, i. e. a junction, *as of streams; met.* understanding, intelligence, discernment, sagaciousness, Lu. 2. 47. 1 Co. 1. 19; *meton.* the understanding, intellect, mind, Mar. 12. 33, et al.

Συνετὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) intelligent, discerning, sagacious, wise, prudent, Mat. 11. 25. Lu. 10. 21, et al.

Συνευδοκέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & εὐδοκέω) to take pleasure with another *in any thing*, join in approving, agree with, assent, consent to, Lu. 11. 48. Ac. 8. 1; 22. 20. Ro. 1. 32; to be well pleased

with what another is pleased with, 1 Co. 7. 12, 13.

Συνευωχέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (σὺν & εὐωχέομαι, to feast, banquet) to feast together with, 2 Pe. 2. 13. Jude 12.

Συνεφίστημι, a. 2. συνεπέστην, (σὺν & ἐφίστημι) to rise up, or come upon together against *any one*, assail together, make a united assault, Ac. 16. 22.

Συνέχω, f. ἕξω, (σὺν & ἔχω) pr. to hold together; to confine, shut up close, *as* τὰ ὦτα, i. e. to stop the ears, Ac. 7. 57; to confine, straiten, *as a besieged city*, Lu. 19. 43; to hold, hold fast, have the custody of *any one*, Lu. 22. 63; to hem in, confine in a narrow space, urge, press upon, Lu. 8. 45; *met.* to straiten, distress, perplex, Lu. 12. 50. Phi. 1. 23; to constrain, incite, excite, impel, 2 Co. 5. 14; *pass.* to be held in constraint, be shackled; *met.* to be seized with, be affected with, *as fear, disease*, &c. Mat. 8. 37. Lu. 4. 38, et al.; to be occupied with, devoted, ardently engaged with, Ac. 18. 5, *in Griesbach*.

Συνήδομαι, f. ήσομαι, (σὺν & ἥδομαι. to be pleased, delighted) to be pleased along with others, to congratulate; to be pleased with, regard with approbation, delight in, Ro. 7. 22.

Συνήθεια, ας, ἡ, (fr. συνηθὴς, customary, accustomed, familiar, fr. σὺν & ἦθος) a custom, common custom, customary manner, practice, Jno. 18. 39. 1 Co. 11. 16.

Συνηλικιώτης, ου, ὁ, (σὺν & ἡλικιώτης, idem, fr. ἡλικία) one of the same age, an equal in age, Ga. 1. 14.

Συνθάπτω, f. ψω, (σὺν & θάπτω) to bury with, i. e. as another has been buried; *pass.* Ro. 6. 4. Col. 2. 12.

Συνθλάω, ῶ, f. άσω, (σὺν & θλάω, to break) to break, break in pieces, shatter, bruise, Mat. 21. 44. Lu. 20. 18.

Συνθλίβω, f. ψω, (σὺν & θλίβω) to press upon, crowd, throng, Mar. 5. 24, 31.

Συνθρύπτω, f. ψω, (σὺν & θρύπτω, idem) to break, crush, enfeeble; *met.* to break *the heart of any one*, i. e. to dishearten, destroy all one's fortitude of mind and purpose, Ac. 21. 13.

Συνίημι, f. συνήσω, (σὺν & ἵημι, to send, put) pr. to send together, join; *met.* to join in the mind, compare; to understand, comprehend, Mat. 13. 13, 14, 15, 19, 23, 51; 15. 10, et al.; *by impl.* to have understanding in respect to divine things, be wise, i. e. to be religious, pious, Ro. 3. 11.

Συνίστημι, v. συνιστάνω, f. συστήσω (σὺν & ἵστημι) to place with, cause to stand with, *and intrans.* to stand together with *any one*, Lu. 9. 32; to place with or before *any one*, present, i. e. to commend, mention with approbation, 2 Co. 3. 1; 4. 2; 5. 12; to commend, recommend, commit to the care or kindness of *another*, Ro. 16. 1; to set forth, exhibit, render conspicuous, show, make manifest, Ro. 3. 5; 5. 8. 2 Co. 6. 4; to constitute, i. e. cause to exist, create, *and intrans.* to exist, come into existence, subsist, be created, 2 Pe. 3. 5, and Col. 1. 17, *where others*, to continue to exist, be preserved, endure; et al.

Συνοδεύω, f. εύσω, (σὺν & ὁδεύω) to journey or travel with, accompany on a journey, Ac. 9. 7.

Συνοδία, ας, ἡ, (σὺν & ὁδὸς) pr. a journeying together; *meton.* a company of fellow-travellers, caravan, Lu. 2. 44.

Συνοικέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & οἰκέω) to dwell with, live or cohabit with, 1 Pe. 3. 7.

Συνοικοδομέω, ῶ, (σὺν & οἰκοδομέω) to build in company

with *any one; pass. met.* to be built up along with, form a part of structure of which another is also a part, Ep. 2. 22.

Συνομιλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ὁμιλέω) pr. to be in company with; to talk or converse with, Ac. 10. 27.

Συνομορέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ὁμορέω, to border upon, fr. ὁμὸς & ὅρος) to be contiguous, adjoin, join upon, Ac. 18. 7.

Συνοχὴ, ῆς, ἡ, (fr. συνέχω) pr. narrowness of place; *met.* distress of mind, disquiet, anxiety, Lu. 21. 25. 2 Co. 2. 4.

Συντάσσω, v. ττω, f. ξω, (σὺν & τάσσω) pr. to arrange or place in order with; in N. T. to order, charge, direct, command, Mat. 26. 19; 27. 10.

Συντέλεια, ας, ἡ, a finishing, perfecting, completion, accomplishment, consummation, end, Mat. 13. 39, 40, 49; 24. 3; 28. 20. He. 9. 26: *from*

Συντελέω, ῶ, f. έσω, (σὺν & τελέω) pr. to complete along with *any one;* to complete, i. e. to finish, end, bring to an end, Mat. 7. 28. Mar. 13. 4. Lu. 4. 2, 13. Ac. 21. 27; to accomplish, perform, fulfil, Ro. 9. 28; to ratify, establish, confirm, *a covenant,* He. 8. 8.

Συντέμνω, f. τεμῶ, p. τέτμηκα, (σὺν & τέμνω) pr. to cut off, contract by cutting off; *met.* to execute speedily, *or as others fr. the Heb.* to determine, decide, decree, Ro. 9. 28.

Συντηρέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & τηρέω) to preserve together, Mat. 9. 17. Lu. 5. 38; to preserve safely, protect, Mar. 6. 20; to preserve in memory, keep carefully in mind, remember, Lu. 2. 19.

Συντίθημι, f. ήσω, p. εικα, (σὺν & τίθημι) to place together, arrange; *mid.* to agree together, come to a mutual agreement, Jno. 9. 22. Ac. 23. 20; *in the sense of* to promise, *or as others,* to bargain, Lu. 22. 5; to assent to Ac. 24. 9.

Συντόμως, adv. (fr. συντέμνω) concisely, briefly, Ac. 24. 4.

Συντρέχω, a. 2. συνέδραμον, (σὺν & τρέχω) to run together, flock together, Mar. 6. 33. Ac. 3. 11; to run in company with *others, met.* 1 Pe. 4. 4.

Συντρίβω, f. ψω, (σὺν & τρίβω) to break, break in pieces, Mar. 5. 4; 14. 3; to break down, crush, bruise, Mat. 12. 20; *met.* to break the power of *any one,* deprive of strength, debilitate, Lu. 9. 39. Ro. 16. 20, *where others,* to bruise, wound; *pass.* to be broken *in heart,* be depressed, contrite, Lu. 4. 18, et al.; *whence*

Σύντριμμα, ατος, τὸ, a breaking, bruising; *by impl.* destruction, ruin, Ro. 3. 16.

Σύντροφος, ου, ὁ, ἡ, (fr. συντρέφω, to nurse, bring up together, fr. σὺν & τρέφω) one nursed or suckled with *another;* one brought up or educated with *another,* Ac. 13. 1.

Συντυγχάνω, a. 2. συνέτυχον, (σὺν & τυγχάνω) to meet with *any one,* i. e. to come to or before *any one,* get to, approach, Lu. 8. 19.

Συνυποκρίνομαι, (σὺν & ὑποκρίνομαι) a. 1. pass. συνυπεκρίθην, *in a middle sense,* to dissemble, feign with, or in the same manner as *another,* Ga. 2. 13.

Συνυπουργέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & ὑπουργέω, to help, v. ὑπουργὸς, a coadjutor, fr. ὑπὸ & ἔργον) to aid along with *another,* help together, assist at the same time, 2 Co. 1. 11.

Συνωδίνω, f. ινῶ, (σὺν & ὠδίνω) pr. to travail at the same time with; *trop.* to be in pain, sorrow, distress, together with, Ro. 8. 22.

Συνωμοσία, ας, ἡ, (fr. συνόμνυμι, to swear together, conspire, fr. σὺν & ὄμνυμι) a swearing together, i. e. a combination, conspiracy, Ac. 23. 13.

Σύρος, ου, ὁ, a Syrian, an inhabitant of Συρία, Syria, Lu. 4. 27.

Συροφοινίκισσα, v. Συροφοίνισσα, ης, ἡ, a Syrophenician woman, *Phenicia being included in Syria; and the two names are used in combination in the same sense as Phenicia alone*, Mar. 7. 26, col. Mat. 15. 21, 22.

Σύρτις, ιος, v. εως, ἡ, a syrtis, i. e. a shoal, sand-bank, any place dangerous on account of shoals or hidden rocks; *two of which were particularly famous on the northern coast of Africa, one lying near Carthage, and the other*, the syrtis major, *lying between Cyrene and Leptis, which is probably referred to in* Ac. 27. 17: *from*

Σύρω, f. συρῶ, p. σέσυρκα, draw, drag, Jno. 21. 8. Re. 12. 4; to pull or drag along, force away, hale *before magistrates*, &c. Ac. 8. 3; 14. 19; 17. 6.

Συσπαράσσω, v. ττω, f. ξω, (σὺν & σπαράσσω) to tear, lacerate; *by impl.* to convulse violently, distort by convulsions, Lu. 9. 42.

Σύσσημον, ου, τὸ, (σὺν & σῆμα) a sign, signal, token, sc. *previously agreed upon with others*, Mar. 14. 44.

Σύσσωμος, ου, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, (σὺν & σῶμα) of, belonging to, or united to the same body; *met.* belonging to one and the same church or body, Ep. 3. 6.

Συστασιαστὴς, οῦ, ὁ, (fr. συστασιάζω, to join in a sedition with, fr. σὺν & στασιάζω, to excite a sedition, fr. στάσις) a companion in sedition, associate in insurrection, Mar. 15. 7.

Συστατικὸς, ἡ, ὸν, (fr. συνίστημι) commendatory, recommendatory, 2 Co. 3. 1, bis.

Συσταυρόω, ῶ, f. ώσω, (σὺν & σταυρόω) to crucify with another, Mat. 27. 44. Mar. 15. 32. Jno. 19. 32; to be crucified with or as another, *met.* and *spiritually*, Ro. 6. 6. Ga. 2. 20.

Συστέλλω, f. ελῶ, (σὺν & στέλλω) to send together, i. e. to draw together, contract, reduce into a narrow space; *met.* to distress, render gloomy, &c. *pass. part.* συνεσταλμένος, gloomy, distressing, grievous, calamitous, *as a time or season*, 1 Co. 7. 29; to place, swathe, or wind around *any thing*, envelope, &c. i. q. περιστέλλω, *by impl.* to lay out, prepare for burial, Ac. 5. 6.

Συστενάζω, f. ξω, (σὺν & στενάζω) to groan or sigh together, i. e. in company with, Ro. 8. 22.

Συστοιχέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν & στοιχέω) to march with, be in the same order or rank with; *met.* to be in conformity with, resemble, answer or correspond to, Ga. 4. 25.

Συστρατιώτης, ου, ὁ, (σὺν & στρατιώτης) a fellow-soldier; *met.* a companion and associate in labour and danger, colleague, Phi. 2. 25. Phile. 2.

Συστρέφω, f. ψω, (σὺν & στρέφω) to turn or roll together; to collect, gather, Ac. 28. 3: *whence*

Συστροφὴ, ῆς, ἡ, a coming together, collection, concourse, tumultuous assembly, Ac. 19. 40; a combination, conspiracy, Ac. 23. 12, col. v. 13.

Συσχηματίζω, (σὺν & σχηματίζω, to form, fr. σχῆμα) to give the same form which another has; *mid.* to take the same form as *another*, conform or assimilate one's self to, *met.* Ro. 12. 2. 1 Pe. 1. 14.

Σφαγὴ, ῆς, ἡ, (fr. σφάζω)

slaughter, Ac. 8. 32. Ro. 8. 36. Ja. 5. 5.

Σφάγιον, ου, τὸ, a victim *slaughtered in sacrifice*, Ac. 7. 42: *from*

Σφάζω, v. σφάττω, f. ξω, p. ἔσφαχα, a. 1. ἔσφαξα, a. 2. ἐσφάγον, to slaughter, kill, slay, *pr. spoken of animals killed in sacrifice*, &c. Re. 5. 6, 9, 12; 13. 8; *spoken of persons*, &c. 1 Jno. 3. 12. Re. 6. 4, 9; 18. 24; *in the sense of* to wound, Re. 13. 3.

Σφόδρα, adv. (pr. neut. of σφοδρὸς, vehement, violent, strong) much, greatly, exceedingly, Mat. 2. 10; 17. 6, et al.

Σφοδρῶς, adv. (fr. same) exceedingly, vehemently, Ac. 27. 18.

Σφραγίζω, f. ίσω, p. ἐσφράγικα, a. 1. ἐσφράγισα, to seal, stamp with a seal, Mat. 27. 66; to seal up, i. e. to close up, conceal, Re. 10. 4; 22. 10. *by impl.* to set a mark upon, distinguish by a mark, Re. 7. 3, 8; to set one's seal to any thing, i. e. to give one's sanction to, confirm, *spoken of things*, to ratify, establish, Jno. 3. 33; *of persons*, to sanction and confirm as being what one professes to be, &c. Jno. 6. 27, et al.; to make sure to *any one*, deliver safely to *any one*, Ro. 15. 28: *from*

Σφραγὶς, ῖδος, ἡ, (prob. fr. φράσσω, to shut up,) a seal, i. e. the impression of a seal, *for the sake of security*, Re. 5. 1, 2, 5, 9; 6. 1, 3, 5, 7, 9, 12; 8. 1; *meton.* a seal, i. e. signet ring, Re. 7. 2; a mark, stamp, badge, Re. 9. 4; *met.* an inscription on a seal, mark, motto, 2 Ti. 2. 19; a seal, i. e. a token, pledge, Ro. 4. 11. 1 Co. 9. 2.

Σφυρὸν, οῦ, τὸ, (fr. σφύρα, a hammer, mallet) the ankle; pl. τὰ σφυρὰ, the ankle bones, malleoli, Ac. 3. 7.

Σχεδὸν, adv. (fr. σχέω, i. q. ἔχω) pr. near, *spoken of place:* *hence*, nearly, almost, Ac. 13. 44; 19. 26. He. 9. 22.

Σχῆμα, ατος, τὸ, (fr. same) habitus, i. e. fashion, form, appearance, state, condition in life, 1 Co. 7. 31. Phi. 2. 8.

Σχίζω, f. ίσω, p. ἔσχικα, a. 1. ἔσχισα, to split, rend, tear asunder, Mat. 27. 51. Mar. 1. 10. Lu. 5. 36, et al.; to divide; *met.* to divide into parties or factions, render discordant, Ac. 14. 4; 23. 7: *whence*

Σχίσμα, ατος, τὸ, a rent, rupture, Mat. 9. 16. Mar. 2. 21; *met.* a division, dissension, schism, Jno. 7. 43; 9. 16, et al.

Σχοινίον, ου, τὸ, (fr. σχοῖνος, a bulrush) pr. a cord made of bulrushes; *genr.* a rope, cord, Jno. 2. 15. Ac. 27. 32.

Σχολάζω, f. άσω, p. ἐσχόλακα, to be at leisure, be idle; to be at leisure for *any thing*, i. e. to be divested of cares and hindrances in order to devote one's self entirely to *any thing*, 1 Co. 7. 5; to be vacant, unoccupied, empty, Mat. 12. 44: *from*

Σχολὴ, ῆς, ἡ, ease, leisure, otium; a school, Ac. 19. 9.

Σώζω, v. σώω, f. σώσω, p. σέσωκα, a. 1. ἔσωσα, a. 1. pass. ἐσώθην, to save, i. e. to preserve safe and unharmed, Mat. 8. 25; 10. 22; 24. 22; 27. 40, 42, 49; σώζειν εἰς, to bring safely to, 2 Ti. 4. 18; *in the sense of*, to make whole, to cure, heal, restore to health, Mat. 9. 21, 22. Mar. 5. 23, 28, 34; 6. 56; *spoken of the soul*, to save from misery and punishment, i. e. to render happy, admit to felicity, Mat. 18. 11; 19. 25. Ro. 5. 9, 10; to save, preserve from being lost, Mat. 16. 25. Mar. 3. 4; 8. 35; *with* ἀπὸ, to save from, i. e. to deliver from, set free from, &c. Mat. 1. 21. Jno. 12. 27. Ac. 2. 21, et al. freq.

Σῶμα, ατος, τὸ, the body, i. e. *pr.* an animal body, Mat. 5.

29, 30; 6. 22, 23, 25. Ja. 3. 3; *spoken of* a dead body, corpse, carcass, Mat. 14. 12; 27. 52, 58. He. 13. 11; *in conformity with the Jewish theology*, the body considered as the seat and occasion of moral imperfection and vice, as inducing to sin through its appetites and passions, Ro. 7. 24; 8. 13; *met.* a body, i. e. a material substance, whether organized or not, 1 Co. 15. 37, 38, 40; a whole collective mass, an aggregate, assembly, *spoken of* the body of the church *of which Christ is* the head, Ro. 12. 5. Col. 1. 18, 24; a person, individual, 1 Co. 6. 16; a slave, mancipium, Re. 18. 13; the substance, reality, *as opp. to ἡ σκιὰ*, Col. 2. 17; *with a genitive of the personal pronouns, it forms a periphrasis for the pronouns themselves*, Ro. 12. 1. Ep. 5. 28, et al. freq.: *whence*

Σωματικός, ή, όν, bodily, i. e. of or belonging to the body, 1 Ti. 4. 8; corporeal, material, Lu. 3. 22.

Σωματικῶς, *adv.* bodily, corporeally, Col. 2. 9; *where others*, really, truly.

Σωρεύω, f. εύσω, p. σεσώρευκα, (fr. σωρός, a heap) to heap or pile up, Ro. 12. 20; to accumulate upon, fill with, heap up, or cover with; *met. pass.* to be covered or laden *with sins*, 2 Ti. 3. 6.

Σωτήρ, ῆρος, ὁ, (fr. σώζω, v. σώω) a saviour, preserver, deliverer, one who saves from danger, and brings into a better state, Lu. 1. 47; 2. 11. Ac. 5. 31, et al.; *whence*

Σωτηρία, ας, ἡ, a saving, safety, preservation, Ac. 27. 34. He. 11. 7; deliverance, Lu. 1. 69, 71. Ac. 7. 25; well-being, advantage, benefit, 2 Co. 1. 6; 7. 10; *by impl.* favour, beneficence, 2 Co. 6. 2, bis; salvation, spiritual and eternal, Lu. 1. 77; 19. 9. Ac. 4. 12. Re. 7. 10; *by meton.* put for ὁ σωτήρ, a saviour, deliverer, the author of salvation, one who leads men to salvation, Jno. 4. 22, et al.

Σωτήριον, ίυ, τό, salvation, spiritual and eternal, Ep. 6. 17; *meton.* a saviour, the author of salvation, Lu. 2. 30; the doctrine which announces salvation and promises happiness, the Christian religion, Ac. 28. 28: *pr. neut. of*

Σωτήριος, ου, ὁ, ἡ, (fr. σωτήρ) pertaining to salvation or a saviour, imparting salvation, saving, Tit. 2. 11.

Σωφρονέω, ῶ, f. ήσω, p. σεσωφρόνηκα, a. 1. ἐσωφρόνησα, (fr. σώφρων) to be of a sound mind, be in one's right mind, be sane, Mar. 5. 15; to be sober-minded, sedate, exhibit moderation of mind, Tit. 2. 6. 1 Pe. 4. 7; to be of a modest, humble mind, Ro. 12. 3. 2 Co. 5. 13.

Σωφρονίζω, f. ίσω, p. σεσωφρόνικα, (fr. same) pr. to render any one σώφρων, i. e. to restore to a right mind; to make one sober-minded, cause to regulate one's desires, &c. restrain within one's duty, *and by impl.* to exhort, instruct, teach, Tit. 2. 4: *whence*

Σωφρονισμός, ῦ, ὁ, a bringing to soundness of mind, admonition, correction, 2 Ti. 1. 7.

Σωφρόνως, adv. (fr. σώφρων) in the manner of a person in his right mind; soberly, with moderation of mind, calmly, Tit. 2. 12.

Σωφροσύνη, ης, ἡ, sanity, soundness of mind, a sane mind, Ac. 26. 25; sobriety of mind, temperance, moderation of desires, &c. modesty, 1 Ti. 2. 9, 15: *from*

Σώφρων, ονος, ὁ, ἡ, (σαός, σῶς, sound, & φρήν) of a sound mind, sane; sober-minded, temperate, having a well-regulated mind, collected, discreet, 1 Ti. 3. 2. Tit. 1. 8; 2. 2, 5.

Σώω, *see* σώζω.

Τ

Ταβέρνη, ης, ἡ, (Lat. *taberna*) a tavern, inn; Τρεῖς Ταβέρναι, the Three Taverns, *the name of a small place on the Appian road, according to Antoninus, 33 Roman miles, or a little less than 31 English miles from Rome*, Ac. 28. 15.

Ταβιθὰ, ἡ, (Syr. טביתא) i. q. Δορκὰς, an antelope, Ac. 9. 36, 40.

Τάγμα, ατος, τὸ, (fr. τάσσω) pr. any thing placed in order; *hence*, a body of troops drawn up in military order; band, cohort; order, appointed succession, series, 1 Co. 15. 23.

Τακτὸς, ἡ, ὸν, (fr. same) pr. placed in order; *met.* constituted, fixed, appointed, set, Ac. 12. 21.

Ταλαιπωρέω, ῶ, f. ήσω, p. τεταλαιπώρηκα, (fr. ταλαίπωρος) to endure severe labour and hardship; to be in sorrow and suffering, be miserable, afflicted, *and by impl.* to feel and acknowledge one's self to be wretched, to afflict, Ja. 4. 9: *whence*

Ταλαιπωρία, ας, ἡ, trouble, difficulty, hardship; calamity, misery, distress, suffering, sorrow, Ro. 3. 16. Ja. 5. 1.

Ταλαίπωρος, ου, ὁ, ἡ, (ταλάω, v. τλάω, to sustain, & πῶρος, a stone, hard substance, and *also* calamity, grief) pr. enduring, or capable of enduring severe labour and hardship; *hence*, wretched, miserable, afflicted, Ro. 7. 24. Re. 3. 17.

Ταλαντιαῖος, αία, αῖον, of a talent weight, weighing a talent, Re. 16. 21: *from*

Τάλαντον, ου, τὸ, (fr. ταλάω, to sustain) the scale of a balance; a talent, *which as a weight was among the Jews equivalent to 3000 shekels, i. e. as usually estimated, 114 lbs. 15 dwts. troy, while the Attic talent, on the usual estimate, was only equal to 56 lbs. 11 oz. troy; and as a denomination of money, it was equal among the former to 342l. 3s. 9d. or if reckoned of gold, 5475l., and among the latter to 193l. 15s. or 225l. sterling*, Mat. 18. 24; 25. 15, 16, 20. 24, 25, 28.

Ταλιθὰ, (Syr. טליתא) talitha, i. q. κοράσιον, a damsel, maiden, Mar. 5. 41.

Ταμεῖον, ου, τὸ, (for ταμιεῖον, fr. ταμιεύω, to be quæstor, have charge of finances, *and mid.* to lay up, store, and preserve) a storehouse, granary, barn, Lu. 12. 24; a chamber, closet, place of retirement and privacy, Mat. 6. 6; 24. 26. Lu. 12. 3.

Ταννῦν, i. e. τὰ νῦν, q. v.

Τάξις, εως, ἡ, (fr. τάσσω) order, i. e. regular disposition, arrangement; *in N. T.* order, i. e. pr. series, succession, Lu. 1. 8; an order, rank, class, *as of priests*, He. 5. 6; 7. 11; *met.* order, i. e. good order, well regulated life, 1 Co. 14. 40. Col. 2. 5.

Ταπεινὸς, ἡ, ὸν, humble, i. e. low, not high, not rising much above the ground; *spoken of condition*, humble, i. e. poor, mean, depressed, afflicted, despised, &c. Lu. 1. 52. 2 Co. 7. 6. Ja. 1. 9; *met. spoken of the mind*, humble, lowly, i. e. modest, not arrogant, Mat. 11. 29. Ro. 12. 16, et al.

Ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, (fr. ταπεινοφρονέω, to be lowly in mind, to feel and exhibit humility, be humble in thought and conduct, fr. ταπεινὸς & φρονέω) lowliness or humility of mind and deportment, modesty, Ac. 20. 19. Ep. 4. 2. Phi. 2. 3, et al.

Ταπεινόω, ῶ, f. ώσω, p. τεταπείνωκα, a. 1. ἐταπείνωσα, (fr. ταπεινὸς) to humble, bring low, depress, Lu. 3. 5; *met.* to humble,

abase, &c. *and mid.* to descend to, or live in a humble condition, 2 Co. 11. 7. Phi. 4. 12; to humble, depress the pride of *any one, and mid.* to humble one's self, exhibit humility of mind and deportment, Mat. 18. 4; 23. 12, et al.; to humble *with respect to hopes and expectations,* &c. i. e. to disappoint, *and by impl.* to affect with grief, afflict, 2 Co. 12. 21: *whence*

Ταπείνωσις, εως, ἡ, depression, humiliation; humble circumstances, low estate, abject condition, Lu. 1. 48. Ac. 8. 33. Phi. 3. 21. Ja. 1. 10.

Ταράσσω, v. ττω, f. ξω, p. τετάραχα, a. 1. ἐτάραξα, to agitate, trouble, disturb, stir up, put in commotion *as water,* Jno. 5. 4, 7; *met.* to agitate, trouble *the mind, viz. with fear,* to terrify, put in consternation, Mat. 2. 3; 14. 26; *with grief,* &c. to disquiet, affect with grief, anxiety, &c. Jno. 12. 27; 13. 21; *with doubt,* &c. to agitate with doubt, disturb and perplex the mind, Ac. 15. 24. Ga. 1. 7, et al.: *whence*

Ταραχὴ, ῆς, ἡ, agitation, troubling, commotion *of water,* Jno. 5. 4; *met.* commotion, tumult, sedition, Mar. 13. 8.

Τάραχος, ου, ὁ, agitation, commotion, i. e. perturbation, consternation, terror, Ac. 12. 18; excitement, tumult, disturbance, public contention, Ac. 19. 23.

Ταρσεὺς, έως, ὁ, of, or a native of Τάρσος, Tarsus, *the metropolis of Cilicia,* Ac. 9. 11; 21. 39.

Ταρταρόω, ῶ, f. ώσω, (fr. Τάρταρος, Tartarus, *which in the mythology of the ancients was that part of Hades where the souls of the wicked were confined and tormented*) to cast or thrust down to Tartarus or Gehenna, hell, 2 Pe. 2. 4.

Τάσσω, v. ττω, f. ξω, p. τέταχα, a. 1. ἔταξα, p. mid. τέταγα, to arrange, order, place in a certain order; *met.* to place, sc. *relatively to something else,* to set, constitute, i. e. seq. ὑπό τινα, to set under, subject to *any one,* Lu. 7. 8; to constitute, appoint any thing to be done or to take place, direct, order, prescribe, Mat. 28. 16. Ac. 22. 10; 28. 23; to constitute, appoint any one for *any purpose,* &c. Ro. 13. 1; *by impl.* to devote, consecrate, 1 Co. 16. 15; *in the sense of,* to destine, Ac. 13. 48; to determine, decide, Ac. 15. 2.

Ταῦρος, ου, ὁ, (Chald. תּוֹר, Heb. שׁוֹר) a bull, beeve, Mat. 22. 4, et al.

Ταὐτὰ, by crasis for τὰ αὐτὰ, the same things, 1 Th. 2. 14; κατ ταὐτὰ, after the same manner, thus, so, Lu. 6. 23, 26; 17. 30.

Ταφὴ, ῆς, ἡ, (fr. θάπτω) burial, i. e. the act of burying, sepulture, Mat. 27. 7.

Τάφος, ου, ὁ, (fr. same) a sepulchre, Mat. 23. 27, 29; 27. 61, 64, 66; 28. 1; *met. applied to* the throat *of the wicked as the image of death, destruction,* &c. Ro. 3. 13.

Τάχα, adv. (fr. ταχὺς) pr. quickly, soon; *in N. T.* perhaps, possibly, Ro. 5. 7. Phile. 15.

Ταχέως, adv. (fr. same) quickly, speedily, i. e. soon, shortly, 1 Co. 4. 19. Ga. 1. 6; *in the sense of* hastily, Lu. 14. 21; 16. 6, et al.; *by impl.* easily, lightly, readily, 1 Ti. 5. 22.

Ταχινὸς, ἡ, ὁν, (fr. same) swift, speedy, near at hand, impending, shortly to happen, 2 Pe. 1. 14; 2. 1.

Τάχιον, adv. (pr. neut. of ταχίων, comparat. of ταχὺς) more swiftly, more quickly, more speedily, Jno. 20. 4. He. 13. 19; *put for the positive,* quickly, speedily, Jno. 13. 27, et al.

Τάχιστα, adv. (pr. neut. of the superlat. of ταχὺς) most quickly, most speedily, very quick-

ly; ὡς τάχιστα, as soon as possible, Ac. 17. 15.

Τάχος, εος, ους, τὸ, (fr. ταχὺς) swiftness, speed, quickness, celerity; ἐν τάχει, with speed, quickly, speedily, i. e. soon, shortly, Lu. 18. 8. Ac. 25. 4; hastily, immediately, Ac. 12. 7, et al.

Ταχὺ, *adv.* quickly, speedily, hastily, Mat. 28. 7, 8; *in the sense of*, soon, shortly, immediately, Mat. 5. 25; suddenly, Re. 2. 5, 16; 3. 11, et al.; *by impl.* easily, readily, Mar. 9. 39: *pr. neut. of*

Ταχὺς, εῖα, ὺ, swift, fleet, quick; *met.* ready, prompt, Ja. 1. 19.

Τὲ, *conj. and enclitic particle*, and, que, Ac. 1. 15; 2. 3; also, Ac. 18. 26; for, Ac. 2. 43; 4. 13; τὲ, καὶ, v. τὲ—καὶ, not only—but also, i. e. both—and, Lu. 24. 20. Ac. 1. 1; *sometimes simply*, i. q. καὶ, and, &c. Lu. 12. 45; 22. 66; also, Ac. 21. 28; τὲ—τὲ, both—and, Ac. 26. 16, et al. freq.

Τεῖχος, εος, ους, τὸ, (fr. τεύχω, to build) a wall *of a city*, Ac. 9. 25, et al.

Τεκμήριον, ίου, τὸ, (fr. τέκμαρ, v. τέκμαρ, an end; a sign, token, pledge) a sign, indubitable token, infallible proof, Ac. 1. 3.

Τεκνίον, ου, τὸ, (dimin. of τέκνον) a little child; *met.* τεκνία, *spoken in endearing compellations*, little children, carissimi, Jno. 13. 33. Ga. 4. 19. 1 Jno. 2. 1, et al.

Τεκνογονέω, ῶ, f. ήσω, (τέκνον & γείνω, v. γίνω) to bear children, *and by impl.* to be the mother of a family, *including all the maternal circumstances and duties*, 1 Ti. 5. 14: *whence*

Τεκνογονία, ας, ἡ, the bearing of children, διὰ τῆς τεκνογονίας, by the raising of children, i. q. the seed of the woman, i. e. Christ: *others*, in childbirth, 1 Ti. 2. 15.

Τέκνον, ου, τὸ, (fr. τίκτω) a child, a son or daughter, Mat. 2. 18; 7. 11; 10. 21; a descendant, *pl.* descendants, offspring, posterity, Mat. 3. 9. Ac. 2. 39; *including the idea of* moral likeness, similarity, Jno. 8. 39; *met.* a child, i. e. one who has received his religious knowledge, education, character, &c. from any one, a beloved disciple, 1 Co. 4. 17. 2 Ti. 1. 2; *used in the vocative in affectionate compellations, as in Eng.* my son, my daughter, my child, &c. Mat. 9. 2. Mar. 2. 5; 10. 24; *with the names of cities, put by impl. for* a native, inhabitant, citizen, Mat. 23. 37. Lu. 13. 34; τέκνα τοῦ Θεοῦ, children of God, i. e. persons beloved of God, or pre-eminently favoured by him, Jno. 1. 12; 11. 52. Ro. 8. 16; *as implying similarity*, those who are like God, those who are conformed to his character, 1 Jno. 5. 2; 3. 10; *τέκνον is often put before a genitive to indicate the relation in which a person stands to that which the genitive expresses, viz.* possession, liability, habitual exercise, resemblance, &c. Mat. 11. 19. Ep. 2. 3; 5. 8. 1 Pe. 1. 14, et al. freq.

Τεκνοτροφέω, ῶ, f. ήσω, (τέκνον & τρέφω) to bring up children, *and by impl.* to fulfil all the maternal duties, 1 Ti. 5. 10.

Τέκτων, ονος, ὁ, (fr. τίκτω, v. τεύχω, to build) a generator, begetter; one who works in wood, brass, stone, &c. an artizan; *and spc.* one who works in wood, a carpenter, joiner, &c. Mat. 13. 55. Mar. 6. 3.

Τέλειος, εία, ειον, (fr. τελέω) pr. finished, perfected; complete, perfect, full, deficient in nothing, Ja. 1. 4, 17. 1 Jno. 4. 18, τὸ τέλειον, perfect condition, state of perfection, 1 Co. 13. 10; *compar.* τελειότερος, more perfect, i. e. superior, of higher excellence, He. 9. 11; morally perfect, Mat. 5. 48; 19. 21. Ro. 12. 2; of full or mature age, adult, grown up; *met. applied*

to the mind, state of knowledge, virtue, &c. 1 Co. 2. 6; 14. 20. Ep. 4. 13, et al. · *whence*

Τελειότης, τητος, ἡ, perfection, perfectness, Col. 3. 14; something perfect or complete, perfect doctrine or instruction, He. 6. 1.

Τελειόω, ῶ, f. ώσω, p. τετελείωκα, a. 1. ἐτελείωσα, to perfect, complete, i. e. to bring to an end, finish, close, Lu. 2. 43; 13. 32. Phi. 3. 12; to accomplish, fully perform *duties*, &c. Jno. 4. 34; 5. 36; to accomplish, fulfil *predictions*, &c. &c. Jno. 19. 28; to render perfect, bring to a state of perfection or completeness, Jno. 17. 23. 2 Co. 12. 9; *spoken of the mind*, &c. to render perfect in respect to sin, i. e. to render pure from sin, make sinless, spotless, He. 7. 19; to render perfectly tranquil as to the consequences of sin, remove the fear of punishment on account of sin, He. 9. 9; 10. 1, 14; *spoken of state or condition*, to render one's condition such that nothing more can be desired; render perfectly happy, advance to a state of perfect happiness, glory, &c. He. 2. 10; 5. 9, et al.

Τελείως, *adv.* perfectly, 1 Pe. 1. 13.

Τελείωσις, εως, ἡ, perfection, completion, i. e. a fulfilment, accomplishment *of predictions, promises*, &c. Lu. 1. 45; a perfect expiation, He. 7. 11.

Τελειωτὴς, οῦ, ὁ, a finisher, perfecter, one who completes and perfects *any thing*; *met.* one who advances another to a state of perfect happiness, He. 12. 2; cf. ch. 2. 10.

Τελεσφορέω, ῶ, f. ήσω, (τέλος & φορέω) to bring to an end; to bring to maturity, perfect, *as fruits, children*, &c.; *met.* to bring to perfection, *in a moral sense*, Lu. 8. 14.

Τελευτάω, ῶ, f. ήσω, p. τετελεύτηκα, a. 1. ἐτελεύτησα, to end, finish, complete; to end one's life, sc. βίον, to die, Mat. 2. 19; 15. 4; 22. 25, et al.; to be near death, be at the point of death, Mat. 9. 18: *from*

Τελευτὴ, ῆς, ἡ, pr. an end; *hence*, end of life, sc. βίου, death, decease, Mat. 2. 15: *from*

Τελέω, ῶ, f. έσω, p. τετέλεκα, a. 1. ἐτέλεσα, to end, bring to an end, finish, complete, conclude, Mat. 11. 1; 13. 53; 19. 1; to finish a journey, *or*, to go over, travel completely through, Mat. 10. 23; *pass. spoken of time*, to be ended, past, elapse, Re. 20. 3, 5, 7; to fulfil, accomplish, cause to come to pass, Lu. 18. 31; 22. 37; to fulfil, perform, act agreeably to, observe, follow out, Ro. 2. 27. Ga. 5. 16; to pay *taxes, tribute*, &c. Mat. 17. 24, et al.: *from*

Τέλος, εος, ους, τὸ, an end, termination, Mat. 10. 22; 24. 6, 13; end *of life*, decease, death, Jno. 13. 1. 1 Co. 1. 8, 13; *meton. put for* one who puts an end to, or abolishes *any thing*, Ro. 10. 4, *where others*, one who accomplishes or completes *any thing*; *for* the last, Re. 21. 6; an end, result, issue, event, Mat. 26. 58. Ja. 5. 11; an accomplishment, Lu. 22. 37; *met.* the end, scope, object, principal point, the sum of *any thing*, Ro. 10. 4. 1 Ti. 1. 5; retribution, recompense, wages, i. e. *either* reward, *or* punishment, Ro. 6. 21, 22; impost, custom, revenue derived from duties on merchandise, &c. Mat. 17. 25. Ro. 13. 7; τὸ τέλος, at last, finally, 1 Pe. 3. 8; εἰς τέλος, at length, at last, ultimately, 1 Th. 2. 16; constantly, perpetually, Lu. 18. 5.

Τελώνης, ου, ὁ, (τέλος & ὠνέομαι) one who farms the public revenues, a publican, collector of imposts, tax-gatherer, Mat. 5. 46; 9. 10, 11; 10. 3, et al.: *whence*

Τελώνιον, ίου, τὸ, a place for receiving the customs, tolls, &c. a custom-house, toll-house, col-

lector's office, Mat. 9. 9. Mar. 2. 14. Lu. 5. 27.

Τέρας, ατος, τὸ, a prodigy, portent, Ac. 2. 19; a signal act, wonder, miracle, Jno. 4. 48. Ac. 2. 43, et al.

Τεσσαράκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (fr. *τέσσαρες*) forty, Mat. 4. 2, et al.

Τεσσαρακονταετής, έος, ὃς, ὁ, ἡ, (preced. & *ἔτος*) of forty years, Ac. 7. 23; 13. 18.

Τέσσαρες, At. *τέτταρες, ων,* οἱ, αἱ, neut. *τέσσαρα,* At. *τέτταρα, ων,* four, Mat. 24. 31. Mar. 2. 3, et al.

Τεσσαρεσκαιδέκατος, η, ον, (*τέσσαρες, καὶ* & *δέκατος*) the fourteenth, Ac. 27. 27, 33.

Τεταρταῖος, αία, αῖον, being in any state, or doing any thing on the fourth day, Jno. 11. 39: *from*

Τέταρτος, η, ον, (fr. *τέσσαρες*) fourth, Mat. 14. 25, et al.

Τετράγωνος, ου, ὁ, ἡ, (*τετρὰς,* the number four, fr. *τέσσαρες* & *γωνία*) four-cornered, quadrangular, in the form of a square, Re. 21. 16.

Τετράδιον, ίου, τὸ, (fr. *τετρὰς*) a quaternion, i. e. a detachment of four men, Ac. 12. 4.

Τετρακισχίλιοι, αι, α, (*τετράκις,* four times, fr. *τέσσαρες,* & *χίλιοι*) four thousand, Mat. 15. 38, et al.

Τετρακόσιοι, αι, α, (*τετρὰς* & *ἑκατὸν*) four hundred, Ac. 5. 36, et al.

Τετράμηνος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, (*τετρὰς* & *μὴν*) of four months, four months in duration, Jno. 4. 35.

Τετραπλόος, ὃς; όη, ῆ; όον, ὃν, (fr. *τετρὰς*) quadruple, fourfold, Lu. 19. 8.

Τετράπους, οδος, ὁ, ἡ, τὸ-ουν, (*τετρὰς* & *ποὺς*) four-footed; *pl.* *τὰ τετράποδα,* sc. *ζῶα,* quadrupeds, Ac. 10. 12; 11. 6. Ro. 1. 23.

Τετραρχέω, ῶ, f. *ήσω,* to be tetrarch, Lu. 3. 1, ter: *from*

Τετράρχης, ου, ὁ, (*τέτρας* & *ἀρχὴ*) a tetrarch, i. e. pr. a ruler or governor of the fourth part of a kingdom; in N. T. a general title of those who governed any part of a kingdom under the Roman emperor, Mat. 14. 1. Lu. 3. 19; 9. 7. Ac. 13. 1.

Τεύχω, *see τυγχάνω.*

Τεφρόω, ῶ, f. *ώσω,* (fr. *τέφρα,* ashes) to reduce to ashes, i. e. to consume, destroy, 2 Pe. 2. 6.

Τέχνη, ης, ἡ, art, i. e. skill, ingenuity, Ac. 17. 29; an art, trade, occupation, craft, Ac. 18. 3. Re. 18. 22: *whence*

Τεχνίτης, ου, ὁ, an artist, artificer, workman, mechanic, Ac. 19. 24, 38. Re. 18. 22; an architect, builder, *spoken of God,* He. 11. 10.

Τήκω, f. *ξω,* p. *τέτηχα,* to dissolve, render liquid; *pass.* to become liquid, melt, 2 Pe. 3. 12.

Τηλαυγῶς, adv. (fr. *τηλαυγὴς,* widely resplendent, fr. *τῆλε,* afar, & *αὐγὴ*) clearly, plainly, distinctly, Mar. 8. 25.

Τηλικοῦτος, αύτη, οῦτο, (fr. *τηλίκος,* so great, & *οὗτος*) so great, 2 Co. 1. 10. He. 2. 3. Ja. 3. 4. Re. 16. 18.

Τηρέω, ῶ, f. *ήσω,* p. *τετήρηκα,* a. 1. *ἐτήρησα,* to keep, i. e. to watch, guard, keep guard over, Mat. 27. 36, 54; *met.* to observe, fulfil, not violate, *as commandments,* &c. Mat. 19. 17. Jno. 14. 15, 21; *met.* to keep watch upon, regard, observe narrowly, 1 Jno. 5. 18. Re. 1. 3; to keep *in any state,* preserve, maintain, continue to hold, 2 Co. 11. 9. Jude 6; *with a dat. and ἐν,* to keep for *any one,* i. e. to cause to adhere or remain faithful to, *pass.* to remain faithful or devoted to, persevere in adherence to, Jno. 17. 11, 12. Jude 1,

21; *with* ἐκ, to keep from *any thing*, to preserve in safety from, Jno. 17. 15. Re. 3. 10; to keep, reserve, retain, Jno. 2. 10. 1 Co. 7. 37; *p. pass.* τετήρημαι, *with a dat.* v. εἰς, to be reserved for, i. e. to await *any one*, 1 Pe. 1. 4. 2 Pe. 2. 17; to keep in confinement, confine, Ac. 12. 5; 24. 23, et al.: *whence*

Τήρησις, εως, ἡ, a keeping, custody, i. e. *by meton.* a place where one is confined, prison, hold, ward, Ac. 4. 3; *met.* observance, 1 Co. 7. 19.

Τίθημι, f. θήσω, a. 1. ἔθηκα, p. τέθεικα, pass. a. 1. ἐτέθην, p. τέθειμαι, plu. p. ἐτεθείμην, to place, put, set, lay, Lu. 6. 48; 11. 33. Ac. 5. 15; τίθεσθαι ἐν φυλακῇ, v. εἰς τὴν φυλακὴν, v. ἐν τῇ τηρήσει, v. εἰς τὴν τήρησιν, to put in prison, imprison, Mat. 14. 3. Ac. 4. 3; 5. 18; 12. 4; τιθέναι ἐν μνημείῳ, v. εἰς μνημεῖον, to lay in a sepulchre, entomb, Mat. 27. 60. Mar. 6. 29; θέσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ, v. εἰς τὴν καρδίαν ἑαυτȣ, &c. to place or fix in one's mind, remember, bear in mind, Lu. 1. 66; 21. 14; θέσθαι εἰς τὰ ὦτα ἑαυτȣ, to place in one's ears, i. e. to hear and regard attentively, retain in mind, Lu. 9. 44; to fix, fasten *upon*, Jno. 19. 19; to bestow *upon*, impart, put *into or within any one*, Mat. 12. 18; to lay down, put or place, Mar. 6. 56. Lu. 5. 18; τιθέναι τὰ γόνατα, to place the knees *on the ground*, bend the knee, kneel, Mar. 15. 19; τιθέναι τὰ ἱμάτια ἑαυτȣ, to lay aside or put off one's outer garments, Jno. 13. 4; *met.* τιθέναι τὴν ψυχὴν, to lay down one's life, i. e. to submit to death, Jno. 10. 11, 15, 17, 18; to set on, set before *one food or drink*, Jno. 2. 10; to set forth, i. e. to exhibit publicly as, make, 2 Pe. 2. 6; *met.* τίθεσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ, v. ἐν τῷ πνεύματι, to purpose in one's mind, Ac. 5. 4; 19. 21; to lay *in a sepulchre*, entomb, Mar. 15. 47; 16. 6; to lay by, lay aside, reserve, 1 Co. 16. 2; *mid.* τίθεμαι, to place, set, i. e. to constitute, appoint, designate, Jno. 15. 16. Ac. 1. 7. 1 Ti. 1. 12; τίθημί τινά τι, v. *from the Heb.* εἴς τι, to place or set any one for any thing, i. e. to make or cause any one to be or become any thing, Mat. 22. 44. Ro. 4. 17; *or*, to make, i. e. to appoint, name, *to any duty, office*, &c. constitute, Ac. 13. 47; 20. 28; to place, assign, bestow, give, Mat. 24. 51; *mid.* τίθεσθαι βούλην, to give mutual counsel, i. e. to consult together, deliberate, Ac. 27. 12; τίθεσθαί τι ἔν τινι, to give or assign to any one, to commit, intrust, 2 Co. 5. 19, et al. freq.

Τίκτω, f. τέξομαι, p. τέτεχα, a. 2. ἔτεκον, p. mid. τέτοκα, (fr. τέκω, idem) to bear, bring forth *children*, Mat. 1. 21, 23, et al.; *trop.* to bear, produce, *as the earth*, cause to spring up, yield, He. 6. 7; *met.* to cause to exist, be the cause or occasion of, Ja. 1. 15.

Τίλλω, f. τιλῶ, p. τέτιλκα, to pull, pluck, or break off, Mat. 12. 1. Mar. 2. 23. Lu. 6. 1.

Τιμάω, ῶ, f. ήσω, p. τετίμηκα, a. 1. ἐτίμησα, to estimate, fix a price on, value at, Mat. 27. 9; to hold in estimation, respect, honour, reverence, Mat. 15. 4, 5, 8; 19. 19. Mar. 7. 10, et al.; *in the sense of* to honour any one by yielding implicit credit to his declarations, and by receiving and obeying all his precepts, Jno. 5. 23, quater; 8. 49; to treat with honour, i. e. to bestow distinguished marks of favour upon, Jno. 12. 26. Ac. 28. 10: *from*

Τιμή, ῆς, ἡ, (fr. τίω) a price, value, Mat. 27. 9; a price paid, money, Mat. 27. 6; *meton.* a thing of price, *i. e. collectively*, precious things, Re. 21. 24, 26; honour, i. e. state of honour, dignity, Ro. 9. 21. He. 5. 4; honour conferred, token of respect, observance, veneration, Ro. 2. 7, 10; 12. 10; ἐν τιμῇ, ad-

verbially, honourably, 1 Th. 4. 4; *by impl.* something estimable, important, deserving honour, &c. Col. 2. 23; *meton.* the author or cause of honour, 1 Pe. 2. 7, *where others*, preciousness; honour, i. e. a distinguished mark of favour, reward, presents, Ac. 28. 10, et al.: *whence*

Τίμιος, α, ον, precious, i. e. costly, of great price, 1 Co. 3. 12. Re. 18. 12; *met.* precious, dear, valuable, Ac. 20. 24. 1 Pe. 1. 7, 19; honoured, esteemed, respected, Ac. 5. 34; honourable, i. e. deserving honour, estimable, He. 13. 4, et al.: *whence*

Τιμιότης, τητος, ἡ, preciousness, costliness; *by meton.* precious things, i. e. valuable merchandise, Re. 18. 19.

Τιμωρέω, ῶ, f. ήσω, p. τετιμώρηκα, (fr. τιμωρὸς, an avenger, fr. τιμὴ & ὁράω) to punish for *any one*, i. e. to avenge an injury done to *any one*; *in N.T.* to punish, Ac. 22. 5; 26. 11: *whence*

Τιμωρία, ας, ἡ, punishment, He. 10. 29.

Τὶς, ὁ, ἡ, τὸ,-τὶ, gen. τινὸς, *indefinite pron.* some one, any one, *and neut.* something, any thing, *pl.* some, any, Mat. 5. 23; 9. 3; 11. 27, et al.; *spoken of time*, some, several, Ac. 9. 19. 1 Co. 16. 7; a certain *person or thing*, one, some one, &c. Mar. 5. 25. Ac. 21. 16; a certain, a kind of, a species of, Ja. 1. 18; *for* ἕκαστος, any one, each one, every one, Ac. 2. 45; 4. 35; *with numerals*, some, about, &c. Lu. 7. 19. Ac. 19. 14; 23. 23; *for* εἴ τις, v. ἐὰν τὶς, if any one, whosoever, 1 Co. 7. 18. Ja. 5. 13; τινὲς—ἄλλοι; & τινὲς μὲν—τινὲς δὲ, some—others, Lu. 9. 7, 8. Phi. 1. 15; τὶ *put for* in something, somewhat, a little, 1 Co. 7. 5. 2 Co. 13. 5; *met.* τὶς, τὶ, something, any thing, i. e. some great one, some great thing, some distinguished *person or thing*, Ac. 5. 36. 1 Co. 3. 7. Ga. 2. 6, et al. freq.

Τίς, τί, τίνος, *interrogative pron. used whether in the direct or indirect inquiry*, who? what? Mat. 3. 7; 5. 13; 9. 13; 19. 27, 20. 22; what? i. e. of what kind? of what sort? what manner of? Mat. 24. 3. Ro. 8. 27; whether? which? sc. *of two things*, Mat. 9. 5. Phi. 1. 22; *neut.* τί, why? wherefore? i. q. διὰ τί, Mat. 8. 26; 9. 11, 14; εἰς τί, why? Mat. 14. 31; πρὸς τί, why? Jno. 13. 28; τί ὅτι, i. e. τί γέγονε ὅτι, what is then that? why is it that? Mar. 2. 16. Jno. 14. 22; *neut.* τί what? *as an emphatic interrogative*, Ac. 26. 8; τί, how? Lu. 1. 62; how indeed? Mar. 2. 7; τί οὖν, how then? how therefore? Mat. 19. 7. Jno. 1. 21; how! i. e. how much! how very! Mat. 7. 14. Lu. 12. 49, et al. freq.

Τίτλος, ου, ὁ, (Lat. *titulus*) a title, inscription, superscription, Jno. 19. 19, 20.

Τίω, f. ίσω, p. τέτικα, to hold in estimation, honour; to pay, discharge a debt, obligation, &c.; δίκην τίειν, to pay, i. e. to undergo or suffer punishment, be punished, 2 Th. 1. 9.

Τοιγαροῦν, conj. (τοὶ, *originally* i. q. τῷ, in consequence of, therefore, indeed, truly, γάρ & οὖν) wherefore truly, therefore indeed, consequently, as a certain consequence, 1 Th. 4. 8. He. 12. 1.

Τοίνυν, conj. (τοὶ & νῦν) now then, but now, therefore now, therefore, Lu. 20. 25. 1 Co. 9. 26, et al.

Τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε, (τοῖος, such, & δὲ) such, of this kind or sort, 2 Pe. 1. 17.

Τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο & τοιοῦτον, (τοῖος & οὗτος) such, such like, of this kind or sort, Mat. 18. 5; 19. 14; such, so great, Mat. 9. 8. Mar. 6. 2; *put for* οὗτος, this one, 2 Co. 12. 2, et al.

Τοῖχος, ου, ὁ, (fr. τεῖχος) a wall, Ac. 23. 3.

Τόκος, ου, ὁ, (fr. τέτοκα, p. mid. of τίκτω) a bringing forth; offspring; *met.* the produce of money lent, gain, interest, Mat. 25. 27. Lu. 19. 23.

Τολμάω, ῶ, f. ήσω, p. τετόλμηκα, a. 1. ἐτόλμησα, to sustain, dare, i. e. to bring one's self to do *any thing*, persuade one's self, be inclined, Ac. 5. 13. Ro. 5. 7; to have courage, boldness, or confidence to do *any thing*, be bold, Mat. 22. 46. Mar. 12. 34; 15. 43; *by impl. and seq.* ἔν τινι, to confide in, have confidence in, 2 Co. 11. 21, et al.

Τολμηρότερος, α, ον, (compar. of τολμηρός, bold, fr. τολμάω) bolder; *neut.* τολμηρότερον, *as an adv.* more boldly, with more confidence, more freely, Ro. 15. 15.

Τολμητὴς, οῦ, ὁ, (fr. τολμάω) one who is bold, *in a bad sense*, i. e. a daring, presumptuous, audacious person, 2 Pe. 2. 10.

Τομώτερος, α, ον, (compar. of τομός, cutting, i. e. sharp, keen, fr. τέμνω) keener, sharper, He. 4. 12.

Τόξον, ου, τὸ, a bow, Re. 6. 2.

Τοπάζιον, ου, τὸ, a topaz, *a gem of a yellowish green colour, now called* chrysolite, *and different from the modern topaz*, Re. 21. 10.

Τόπος, ου, ὁ, a place, *spoken of a tract, district, region, country, or any particular place in any region, city*, &c. Mat. 12. 43; 24. 7, 15; 27. 33. Jno. 19. 20, 41; ὁ τόπος, *for* ἅγιος τόπος, the temple, Jno. 11. 48; the place *which one occupies*, space, room, &c. Lu. 2. 7; 14. 9, 10, 22. Ro. 12. 19. Ep. 4. 27; the place *where one dwells*, &c. abode, mansion, dwelling, seat, Jno. 14. 2, 3. Ac. 1. 25; 4. 31; *the* place *in which a sword is kept*, sheath, scabbard, Mat. 26. 52; *met.* a place, i. e. a passage *in a book*, Lu. 4. 17; place, i. e. opportunity, possibility, Ac. 25. 16. Ro. 15. 23; place, i. e. state, condition, 1 Co. 14. 16, et al.

Τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο & τοσοῦτον, (τόσος, so great, & οὗτος) so great, so much, Mat. 8. 10; 15. 33; so long, *of time*, Jno. 14. 9; *pl.* so many, Mat. 15. 33, et al.

Τότε, adv. of time, (for τὸ ὅτε) then, at that time, Mat. 2. 17; 3. 5; 11. 20; then, i. e. afterwards, immediately after, upon that, in consequence, &c. Mat. 12. 29; 13. 26; 25. 31; ἀπὸ τότε, from that time, Mat. 4. 17; 16. 21; ὁ τότε, *as an adj.* which then was, 2 Pe. 3. 6, et al.

Τοὐναντίον, by crasis for τὸ ἐναντίον, that which is opposite; *as an adv.* on the contrary, on the other hand, 2 Co. 2. 7. Ga. 2. 7. 1 Pe. 3. 9.

Τοὔνομα, by crasis for τὸ ὄνομα, the name; *in the acc.* κατὰ, *understood*, by name, Mat. 27. 57.

Τουτέστι, by crasis for τοῦτ' ἔστι, *as it is in* Mat. 27. 46, et al.; id est, that is, which signifies, which implies, &c. Ac. 1. 19; 19. 4, et al.

Τράγος, ου, ὁ, (fr. τραχὺς) a he-goat, He. 9. 12, 13, 19; 10. 4.

Τράπεζα, ης, ἡ, (τετρὰς, four, & πέζα, a foot) a table, an eating-table, Mat. 15. 27. Mar. 7. 28. He. 9. 2; a table or counter *of a money-changer*, Mat. 21. 12; *by impl.* a feast, banquet, Ro. 11. 9. 1 Co. 10. 21; a public table, or place where money is invested, bank, Lu. 19. 23; *by impl.* money, or pecuniary affairs, Ac. 6. 2, et al.: *whence*

Τραπεζίτης, ου, ὁ, a money-changer, broker, banker, one who exchanges or loans money for a premium, Mat. 25. 27.

Τραῦμα, ατος, τὸ, (fr. τιτρώσκω) a wound, Lu. 10. 34: *whence*

Τραυματίζω, f. ίσω, a. 1. ἐτραυμάτισα, to wound, Lu. 20. 12. Ac. 19. 16.

Τραχηλίζω, f. ίσω, p. pass. τετραχήλισμαι, pr. to bend the neck back so as to make bare or expose the fore-part, or the throat, *as in slaughtering animals*, &c.; *met.* to expose, lay open, make manifest, He. 4. 13: *from*

Τράχηλος, ου, ὁ, the neck, collum, Mat. 18. 6, et al.; ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλόν τινος, to put a yoke upon the neck of any one, *i. e. met.* to bind to the observance of *any thing*, impose unnecessary and burdensome obligations, Ac. 15. 10; ὑποτιθέναι τὸν τράχηλον ἑαυτοῦ, to lay down one's neck, sc. *under the axe of the executioner*, i. e. to expose one's self to imminent danger, Ro. 16. 4.

Τραχὺς, εῖα, ὺ, rough, rugged, uneven, Lu. 3. 5; εἰς τραχεῖς τόπȣς, i. e. upon rocks, breakers, Ac. 27. 29.

Τρεῖς, οἱ, αἱ, τὰ, τρία, three, Mat. 12. 40, et al.

Τρέμω, f. εμῶ, p. mid. τέτρομα, (fr. τρέω, idem) to tremble, be agitated from fear, Mar. 5. 33. Lu. 8. 47. Ac. 9. 6; *by impl.* to fear, be afraid, 2 Pe. 2. 10.

Τρέφω, f. θρέψω, p. τέτρεφα, a. 1. ἔθρεψα, p. pass. τέθραμμαι, p. mid. τέτροφα, to nurse, nourish, i. e. to feed, support, cherish, provide for, Mat. 6. 26; 25. 37, et al.; *by impl.* to bring up, educate, Lu. 4. 16.

Τρέχω, f. θρέξομαι, a. 2. ἔδραμον, f. 2. δραμοῦμαι, p. mid. δέδρομα, to run, Mat. 27. 48; 28. 8; *met. in comparisons drawn from the public races in the stadium, and applied to the Christian* race, 1 Co. 9. 24, 26. Ga. 2. 2; 5. 7, et al.; *met.* to proceed swiftly, have free course, be speedily propagated, *as doctrines*, &c. 2 Th. 3. 1; *met. and by impl.* to exert one's self vehemently, make intense efforts, Ro. 9. 16.

Τριάκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (fr. τρεῖς) thirty, Mat. 13. 8, 23, et al.

Τριακόσιοι, αι, α, (fr. τρεῖς) 300, Mar. 14. 5. Jno. 12. 5.

Τρίβολος, ου, ὁ, (τρεῖς & βολή) pr. having three points or spines; a caltrop, crowfoot, i. e. *an instrument of war, consisting of three or four iron spikes or prongs, so placed that when cast upon the ground one must always stand upward, and thus annoy the approach of an enemy, particularly cavalry*; a machine for threshing or rubbing out grain, *having teeth or spikes beneath*, tribula; *in N. T.* tribulus, land caltrop, tribulus terrestris *of Linn. a low thorny shrub*, thorn-bush, bramble-bush, Mat. 7. 16. He. 6. 8.

Τρίβος, ȣ, ἡ, (fr. τρίβω, to rub,) a beaten path, road, way, Mat. 3. 3. Mar. 1. 3. Lu. 3. 4: *from*

Τριετία, ας, ἡ, (τρεῖς & ἔτος) the space of three years, Ac. 20. 31.

Τρίζω, f. ίσω, to creak, utter a creaking, stridulous, grating sound; *by impl.* to gnash, grind *the teeth*, Mar. 9. 18.

Τρίμηνον, ου, τὸ, (τρεῖς & μήν) the space of three months, He. 11. 23.

Τρὶς, adv. (fr. τρεῖς) three times, thrice, Mat. 26. 34, 75, et al.; ἐπὶ τρὶς, pr. as far as the third time, i. q. εἰς τρὶς, to the third time, i. e. not less than three times; three times, thrice, Ac. 10. 16; 11. 10.

Τρίστεγον, ου, τὸ, (pr. neut. of τρίστεγος, having three roofs, fr. τρεῖς & στεγή) the third floor, third story, Ac. 20. 9.

Τρισχίλιοι, αι, α, (τρεῖς & χίλιοι) three thousand, Ac. 2. 41.

Τρίτος, η, ον, (fr. τρεῖς) third, Mat. 20. 3; 27. 64; ἐκ τρίτου, the third time, for the third time, Mat. 26. 44; τὸ τρίτον, sc. μέρος, the third part, Re. 8. 7, 12; τρίτον & τὸ τρίτον, *as an adv.* the third time, for the third time, Mar. 14. 41. Lu. 20. 12, et al.

Τρίχινος, η, ον, (fr. θρὶξ, τριχὸς) of hair, made of hair, Re. 6. 12.

Τρόμος, ου, ὁ, (fr. τρέμω) pr. a trembling *of the body; by impl.* fear, terror, agitation of mind, Mar. 16. 8; timidity, diffidence, 1 Co. 2. 3; reverence, respect, veneration, 2 Co. 7. 15. Ep. 6. 5. Phi. 2. 12.

Τροπὴ, ῆς, ἡ, (fr. τρέπω, to turn,) a turning, turning back, flight *of an enemy;* change, mutation, Ja. 1. 17.

Τρόπος, ου, ὁ, (fr. same) pr. a turning; mode, manner, way, Jude 7; ὃν τρόπον, & καθ' ὃν τρόπον, in which manner, i. e. in the same manner, as, *and simply,* as, even as, Mat. 23. 37. Ac. 15. 11, et al.; κατὰ μηδένα τρόπον, in no way, by no means, 2 Th. 2. 3; ἐν παντὶ τρόπῳ, & παντὶ τρόπῳ, in every way, by every means, Phi. 1. 18. 2 Th. 3. 16; mode of thinking, feeling, acting, &c. disposition, character, behaviour, course of life, He. 13. 5.

Τροποφορέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐτροποφόρησα, (τρόπος & φορέω) to bear with the disposition, manners and conduct of *any one,* Ac. 13. 18.

Τροφὴ, ῆς, ἡ, (fr. τρέφω) nutriment, nourishment, food, provisions, sustenance, Mat. 3. 4; 6. 25; 10. 10, et al.; *met.* nutriment *of the mind,* i. e. instruction, He. 5. 12, 14.

Τροφὸς, οῦ, ὁ & ἡ, (fr. same) a nurse, 1 Th. 2. 7.

Τροφοφορέω, ῶ, f. ήσω, (τροφὸς & φορέω) to carry in one's arms as a nurse or mother does her children, &c.; *met.* to feed, provide for, take care of, Ac. 13. 18, *in the later editions.*

Τροχιὰ, ᾶς, ἡ, the track of a wheel, rut; a road, way, path, foot-path, *met.* He. 12. 13: *from*

Τροχὸς, οῦ, ὁ, (fr. τρέχω) a wheel; *met.* a course, circle, circuit, Ja. 3. 6.

Τρυβλίον, ίου, τὸ, (pr. dimin. of τρύψ, a cup) a dish, platter, Mat. 26. 23. Mar. 14. 20.

Τρυγάω, ῶ, f. ήσω, p. τετρύγηκα, a. 1. ἐτρύγησα, (fr. τρύγη, fruits, vintage) to cut down, cut off, harvest, gather, *fruits, and spc. grapes,* Lu. 6. 44. Re. 14. 18, 19.

Τρυγὼν, όνος, ἡ, (fr. τρύζω, to murmur, mourn) a turtle-dove, Lu. 2. 24.

Τρυμαλιὰ, ᾶς, ἡ, (fr. τρύμα, a hole, fr. τρύω, to break) a hole, perforation, eye *of a needle,* Mar. 10. 25. Lu. 18. 25.

Τρύπημα, ατος, τὸ, (fr. τρῦπα, a hole, fr. τρυπάω, to perforate) a hole, eye *of a needle,* Mat. 19. 24.

Τρυφάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐτρύφησα, to live delicately and luxuriously, take one's fill of pleasure, Ja. 5. 5: *from*

Τρυφὴ, ῆς, ἡ, (fr. θρύπτω, to break) delicate living, luxury, *sc. as breaking down body and mind, and rendering one effeminate,* Lu. 7. 25. 2 Pe. 2. 13.

Τρώγω, f. τρώξω, p. τέτρωχα, a. 2. ἔτραγον, to eat, *pr. spoken of food which requires cracking or crushing with the teeth, as raw beans, nuts, &c.* Mat. 24. 38; *fr. the Heb.* ἄρτον

τρώγων, to take food, sup, Jno. 13. 18; *met.* Jno. 6. 54, 56, 57, 58.

Τυγχάνω, f. τεύξομαι, p. τετύχηκα, v. τέτευχα, a. 2. ἔτυχον, to strike an object aimed at; to attain to, i. e. to obtain, acquire, receive, partake of, enjoy, Lu. 20. 35. Ac. 24. 2, et al.; *met.* to happen, fall out, chance, *and impers.* τυγχάνει, it happens, &c.; *hence part.* τυχὼν, οῦσα, ὸν, fortuitous, happening any where and at all times, i. e. common, ordinary; οὐ τυχὼν, uncommon, peculiar, distinguished, Ac. 19. 11; 28. 2; *neut.* τυχὸν, pr. fortuitous; *as an adv.* it may be, perchance, perhaps, 1 Co. 16. 6; εἰ τύχοι, pr. if it so happen; it may be, if it be so, i. e. *by impl.* for example, 1 Co. 14. 10; 15. 37; to be, i. q. εἰμί, Lu. 10. 30.

Τυμπανίζω, f. ίσω, p. τετυμπάνικα, (fr. τύμπανον, a drum; *also*, an instrument of torture, *on which criminals were extended to be scourged and beaten even to death*) pr. to beat a drum; *in N. T.* to bastinade, scourge or beat with rods and clubs when stretched on the τύμπανον, He. 11. 35.

Τύπος, ου, ὁ, a mark, impression, print *of a stroke or blow*, Jno. 20. 25; a form, image, effigy, i. e. a statue, Ac. 7. 43; pattern, model, Ac. 7. 44. He. 8. 5; *met.* a type, figure, emblem, that which exhibits a representation or likeness *of any thing*, Ro. 5. 14; a pattern, example, i. e. something worthy of or proposed for imitation, Phi. 3. 17. 1 Th. 1. 7, et al.; admonition, warning, something exhibited by way of admonition, 1 Co. 10. 6, 11; example, form, contents, argument, *of an epistle*, Ac. 23. 25; a rule, form, system, *of doctrine*, Ro. 6. 17: *from*

Τύπτω, f. ψω, p. τέτυφα, a. 1. ἔτυψα, to beat, strike, smite, Mat. 24. 49; 27. 30, et al.; to beat *the breast, as expressive of grief, or strong emotion*, Lu. 18. 13; 23. 48; *met.* to wound or offend *the conscience of any one*, 1 Co. 8. 12; *fr. the Heb.* to smite, i. e. to inflict punishment, punish, Ac. 23. 3.

Τυρβάζω, f. άσω, (fr. τύρβη, a tumult) to agitate, i. e. to stir up, render turbid; to throw into a state of perturbation, disturb, disquiet; *mid.* to trouble one's self, be troubled, be in a state of perturbation, Lu. 10. 41.

Τύριος, ου, ὁ, ἡ, a Tyrian, an inhabitant of Τύρος, Tyre, Ac. 12. 20.

Τυφλὸς, ἡ, ὸν, blind, Mat. 9. 27, 28; 11. 5; 12. 22; *met.* blind, i. e. ignorant, stupid, dull of apprehension, Mat. 15. 14; 23. 16, et al.: *whence*

Τυφλόω, ῶ, f. ώσω, p. τετύφλωκα, to blind, render blind; *met.* to render stupid or dull of apprehension, Jno. 12. 40. 1 Jno. 2. 11. 2 Co. 4. 4.

Τυφόω, ῶ, f. ώσω, p. τετύφωκα, (fr. τῦφος, smoke; *met.* empty pride, haughtiness, fr. τύφω) to raise a smoke; *met.* to inflate with foolish pride; *pass.* to be inflated, puffed up with empty pride, 1 Ti. 3. 6; 6. 4. 2 Ti. 3. 4.

Τύφω, f. θύψω, p. τέθυφα, a. 1. ἔθυψα, to kindle, set on fire; to raise a smoke; *pass.* to emit smoke, smoke, burn faintly, Mat. 12. 20.

Τυφωνικὸς, ἡ, ὸν, (fr. τυφὼν, typhon, a strong wind, whirlwind, hurricane) resembling a hurricane, stormy, tempestuous, Ac. 27. 14.

Τυχὸν, *see* τυγχάνω.

Υ

Ὑακίνθινος, η, ον, hyacinthine, resembling the hyacinth in colour, purplish, Re. 9. 17: *from*

Ὑάκινθος, ου, ὁ, a hyacinth,

jacinth, a gem resembling the colour of the hyacinth flower, nearly related to zircon and to amethyst, Re. 21. 20.

'Υάλινος, η, ον, glassy, resembling glass, i. e. transparent, brilliant, Re. 4. 6: from

"Υαλος, ου, ἡ, a transparent stone, soft kind of crystal; also glass, Re. 21. 18, 21.

'Υβρίζω, f. ίσω, p. ὕβρικα, a. 1. ὕβρισα, to conduct with insolence and petulance; to treat with contumely and ignominy, or insolent reproach, Mat. 22. 6. Lu. 11. 45, et al.: from

"Υβρις, εως, ἡ, pride, arrogance, insolence; contumelious treatment, injury, annoyance, 2 Co. 12. 10; by impl. injury, damage, harm, loss, Ac. 27. 10.

'Υβριστὴς, οῦ, ὁ, (fr. ὑβρίζω) one who is proud and insolent; one who is contumelious, who treats others with contumely and ignominy, an injurious, despiteful person, Ro. 1. 30. 1 Ti. 1. 13.

'Υγιαίνω, f. ανῶ, to be well, be in health, Lu. 5. 31; 7. 10; met. to be healthful or sound in faith, doctrine, &c. Tit. 1. 13; 2. 2; part. ὑγιαίνων, ουσα, ον, sound instruction or doctrine, i. e. pure, uncorrupted, unadulterated, 1 Ti. 1. 10, et al.: from

'Υγιὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, τὸ-ές, sound, well, in health, not morbid, Mat. 12. 13; 15. 31, et al.; met. sound doctrine, i. e. pure, wholesome, uncorrupted, unadulterated, Tit. 2. 8.

'Υγρὸς, ὰ, ὸν, (fr. ὕω, to rain) pr. wet, moist, humid; spoken of a tree, green, i. e. full of sap, Lu. 23. 31.

'Υδρία, ας, ἡ, (fr. ὕδωρ) a water-pot, pitcher, Jno. 2. 6, 7; a bucket, pail, &c. Jno. 4. 28.

Ὑδροποτέω, ῶ, f. ήσω, (ὕδωρ & πίνω) to drink water, 1 Ti. 5. 23.

'Υδρωπικὸς, ή, ὸν, (fr. ὕδρωψ, the dropsy, fr. ὕδωρ & ὤψ) dropsical, diseased from extravasated water, Lu. 14. 2.

"Υδωρ, ὕδατος, τὸ, water, Mat. 3. 11, 16; 14. 28, 29; 17. 15. Jno. 5. 3, 4, 7; trop. a fluid resembling water, found in the pericardium, Jno. 19. 34; met. aliment for the mind, spoken of the doctrines of the gospel, with all their attendant privileges and blessings, Jno. 4. 10, 14; 7. 38. Re. 7. 17; allegor. many waters denote many people, Re. 17. 1, 15, et al.

'Υετὸς, οῦ, ὁ, (fr. ὕω, to rain) rain, Ac. 14. 17, et al.

Υἱοθεσία, ας, ἡ, (υἱὸς & θέσις, fr. τίθημι) adoption, the taking, or being taken for a son; others, sonship, the state of being a child, condition of children, met. Ro. 8. 15, 23; 9. 4. Ga. 4. 5. Ep. 1. 5.

Υἱὸς, οῦ, ὁ, a son, Mat. 1. 21, 25; 7. 9; 13. 55; in antithesis, including the idea of legitimacy, He. 12. 8; spoken of an adopted son, Ac. 7. 21. He. 11. 24; of one who takes the place of a son, in filial duties, &c. Jno. 19. 26; fr. the Heb. a disciple, pupil, 1 Pe. 5. 13; spoken of the young of animals, e. g. of an ass, a foal, Mat. 21. 5; a child, offspring, male and female, Re. 12. 5; genr. a descendant, and pl. of υἱοί, descendants, progeny, posterity, Mat. 1. 1, 20; 9. 27; Lu. 1. 16; including the idea of legitimacy, genuineness, and resemblance to one's ancestors, Ga. 3. 7; fr. the Heb. υἱὸς is often put before a genitive to indicate the relation in which a person stands to what the genitive expresses, e. g. to indicate possession, resemblance, participation, liability, habitual exercise, intimacy, instruction, office, desire, &c. see Mat. 8. 12; 9. 15; 12. 27; 23. 15. Lu. 10. 6; 16. 8; Ep. 2. 2; υἱὸς τοῦ Θεοῦ, son of God, spoken of one who derives his origin immediately from God, Lu. 1. 35; 3. 38; of one begotten

again by the Spirit of God, or who resembles God, and is approved and cherished by him, Mat. 5. 9, 45. Lu. 6. 35; 20. 36. Ro. 8. 14; *of* the Messiah as the only son and vicegerent of God, the Saviour and Lord of men, &c. Mat. 3. 17; 16. 16; 17. 5. Ac. 13. 33. Ro. 1. 3, 4, 9; **υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου**, son of man, i. e. *fr. the Heb.* a man, Mar. 3. 28. Ep. 3. 5; the Messiah, Mat. 8. 20; 9. 6, et al. freq.

"Υλη, ης, ἡ, matter, materials; a grove, forest; wood, i. e. firewood, fuel, Ja. 3. 5.

'Υμέτερος, α, ον, possess. pron. (fr. ὑμεῖς) your, yours, vester, ra, rum, Lu. 6. 20. Jno. 7. 6; 15. 20, et al.

'Υμνέω, ῶ, f. ήσω, p. ὕμνηκα, a. 1. ὕμνησα, to hymn, sing a hymn, praise, celebrate or worship with hymns, Mat. 26. 30. Mar. 14. 26. Ac. 16. 25. He. 2. 12: *from*

"Υμνος, ου, ὁ, (fr. ὕδω, to celebrate in song, praise) verse, carmen; a hymn, song of praise *to God*, Ep. 5. 19. Col. 3. 16.

'Υπάγω, f. ξω, (ὑπὸ & ἄγω) to lead or bring under, *as a yoke;* to lead or conduct away; to go away, depart, Mat. 8. 4, 13; 9. 6; **ὕπαγε ὀπίσω μου**, get behind me! away! begone! Mat. 4. 10; 16. 23; *met.* to depart, i. e. to depart from life, die, Mat. 26. 24; *simply* to go, Mat. 5. 41. Lu. 12. 58, et al.

'Υπακοή, ῆς, ἡ, a listening; obedience, submission, observance, Ro. 1. 5; 5. 19, et al.: *from*

'Υπακούω, f. ούσω, (ὑπὸ & ἀκούω) to listen, Ac. 12. 13; to listen or hearken to submissively, obey, observe, Mat. 8. 27. Mar. 1. 27, et al.

"Υπανδρος, ου, ἡ, (ὑπὸ & ἀνήρ) under or subject to a husband, married, Ro. 7. 2.

'Υπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ & ἀντάω) to meet, Mat. 8. 28. Lu. 8. 27. Jno. 11. 20, 30; 12. 18: *whence*

'Υπάντησις, εως, ἡ, a meeting, i. e. the act of meeting, Jno. 12. 13.

"Υπαρξις, εως, ἡ, goods one possesses, substance, possession, property, Ac. 2. 45. He. 10. 34: *from*

'Υπάρχω, f. ξω, (ὑπὸ & ἄρχω) to begin, to have a beginning; to be present, to be in readiness *in N. T.* to be, subsist, Lu. 8. 41; 9. 48; 11. 13; **ὑπάρχει μοί τι**, something is (i. e. belongs) to me, i. e. to have, possess, Ac. 3. 6; 4. 37; *part. neut. pl.* **τὰ ὑπάρχοντα**, things which one has, goods, possessions, property, Mat. 19. 21. Lu. 8. 3; **ὑπάρχειν ἔν τινι**, to be in *any thing, as to state, circumstances*, or *form of dress*, Lu. 7. 25; 16. 23; **ὑπάρχειν πρός τινος**, to be for *any thing*, i. e. to conduce to, Ac. 27. 34, et al.

'Υπείκω, f. ξω, (ὑπὸ & εἴκω) to yield, give way, cease to fight; to yield, i. e. not to oppose, submit to, obey submissively, He. 13. 17.

'Υπεναντίος, ία, ίον, (ὑπὸ & ἐναντίος) opposite to, contrary, adverse; **ὁ ὑπεναντίος**, an adversary, opposer, enemy, He. 10. 27; **ὑπεναντίος εἰμί**, to be an adversary, i. e. to oppose, withstand, Col. 2. 14.

'Υπέρ, prep. *with a genitive*, upon, above, over; *met.* as to, de, i. e. of, concerning, respecting, Ro. 9. 27; in respect to, in relation, 2 Co. 1. 6, 8: for, i. e. in behalf of, Mat. 5. 44; for, i. e. on the part of; on the side of, Mar. 9. 40; for i. e. in the place of, instead of, 1 Co. 5. 20; for, i. e. according to, in accordance with, Phi. 2. 13; on account of, because of, for the sake of, Ac. 5. 41; through, by, for the sake of, *in prayers and obtestations*, 2 Co. 5. 20; for, to the end that, *denoting the final cause*, Jno. 11. 4; *with an accusative*, over, above, *pr. of place; met.* over, above, i. e. be-

yond, more than, greater than, superior to, Mat. 10. 24, 37; than, *in comparisons*, Lu. 16. 8. 2 Co. 12. 13; *as an adv.* above, more, much more, exceedingly, eminently, 2 Co. 11. 23, et al. freq.

Ὑπεραίρω, f. αρῶ, (ὑπὲρ & αἴρω) to raise or lift up above or over *any thing; and intrans.* to lift up one's self, rise above; *mid.* to lift up one's self, i. e. *met.* to exalt one's self, be lifted up, *by impl.* to be proud, conceited, arrogant, insolent, &c. 2 Co. 12. 7. 2 Th. 2. 4.

Ὑπέρακμος, ου, ὁ, ἡ, (ὑπὲρ & ἀκμή, a point, acme, *and met.* flower of life) past the flower of life, 1 Co. 7. 36.

Ὑπεράνω, adv. (ὑπὲρ & ἄνω) up above, far above, above, over, *of place*, Ep. 4. 10. He. 9. 5, *of rank, dignity*, &c. Ep. 1. 21.

Ὑπεραυξάνω, f. ξήσω, (ὑπὲρ & αὐξάνω) to increase more and more, grow or augment exceedingly, 2 Th. 1. 3.

Ὑπερβαίνω, f. βήσομαι, (ὑπὲρ & βαίνω) to cause to pass over, put over; *intrans.* to pass over, *pr. mountains; met.* to go beyond, transgress, violate, *law, justice, right*, &c. 1 Th. 4. 6.

Ὑπερβαλλόντως, *adv.* exceedingly above, above measure, 2 Co. 11. 23: *from*

Ὑπερβάλλω, f. βαλῶ, (ὑπὲρ & βάλλω) pr. to cast or throw over or beyond; *intrans.* to pass over, *as a mountain; met.* to surpass, exceed, excel, *part.* ὑπερβάλλων, ουσα, ον, surpassing, distinguished, pre-eminent, 2 Co. 3. 10; 9. 14, et al.: *whence*

Ὑπερβολή, ῆς, ἡ, pr. a passing over, *e. g. a river;* abundance, excess, exuberance, 2 Co. 12. 7; surpassing excellence, pre-eminence, 2 Co. 4. 7; καθ' ὑπερβολὴν, *adverbially*, exceedingly, preeminently, vehemently, Ro. 7. 13. 2 Co. 1. 8, et al.

Ὑπερείδω, a. 2. ὑπερεῖδον, (ὑπὲρ & εἴδω) to look over or above *any thing; met.* to overlook, wink at, pass over, not regard, *and by impl.* to bear with, not to punish, Ac. 17. 30.

Ὑπερέκεινα, adv. (i. e. ὑπὲρ ἐκεῖνα, sc. μέρη) beyond, 2 Co. 10. 16.

Ὑπερεκπερισσοῦ, adv. (ὑπὲρ, ἐκ & περισσός) beyond all measure, superabundantly, vehemently, in the highest possible degree, Ep. 3. 20. 1 Th. 3. 10; 5. 13.

Ὑπερεκτείνω, f. τενῶ, (ὑπὲρ & ἐκτείνω) to stretch or extend beyond measure or bounds, 2 Co. 10. 14.

Ὑπερεκχύνω, (ὑπὲρ & ἐκχύνω) to pour out above measure or abundantly; *pass.* to run over, overflow, Lu. 6. 38.

Ὑπερεντυγχάνω, f. τεύξομαι, (ὑπὲρ & ἐντυγχάνω) to be present to any one for *any thing*, i. e. to aid, assist, intercede for, plead one's cause, Ro. 8. 26.

Ὑπερέχω, f. ξω, (ὑπὲρ & ἔχω) to hold over *any thing, as the fire;* to be prominent, project, jut out or beyond *any thing;* to surpass, excel, be superior, be more excellent, Phi. 2. 3; 4. 7; τὸ ὑπερέχον, excellence, pre-eminence, Phi. 3. 8; to be above, higher, superior, supreme, Ro. 13. 1. 1 Pe. 2. 13.

Ὑπερηφανία, ας, ἡ, pride, arrogance, insolence, Mar. 7. 22. *from*

Ὑπερήφανος, ου, ὁ, ἡ, (ὑπὲρ & φαίνω) pr. conspicuous above, supereminent; *met.* proud, arrogant, insolent, assuming, haughty, Lu. 1. 51. Ro. 1. 30. 2 Ti. 3. 2. Ja. 4. 6. 1 Pe. 5. 5.

Ὑπερλίαν, adv. (ὑπὲρ & λίαν) very much, in the highest degree, pre-eminently; ὁ ὑπερλίαν, pre-eminent; distinguished, chief, 2 Co. 11. 5; 12. 11.

Ὑπερνικάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὲρ & νικάω) to be far superior, more than conquer, be more than conqueror, Ro. 8. 37.

Ὑπέρογκος, ου, ὁ, ἡ, (ὑπὲρ & ὄγκος) tumid, swelling, pompous, boastful, *as language*, 2 Pe. 2. 18. Jude 16.

Ὑπεροχή, ῆς, ἡ, (fr. ὑπερέχω) an eminence, *e. g. a tumulus; met.* eminence, i. e. surpassing excellence, pre-eminence, 1 Co. 2. 1; eminent station, authority, 1 Ti. 2. 2.

Ὑπερπερισσεύω, f. εύσω, (ὑπὲρ & περισσεύω) to abound more, be in greater abundance, Ro. 5. 20; *mid.* to superabound, abound exceedingly, have in great abundance, 2 Co. 7. 4.

Ὑπερπερισσῶς, adv. (ὑπὲρ & περισσῶς) superabundantly, i. e. most vehemently, above all measure, Mar. 7. 37.

Ὑπερπλεονάζω, f. άσω, (ὑπὲρ & πλεονάζω) to abound exceedingly, be in exceeding abundance, be superabundant, exuberant, 1 Ti. 1. 14.

Ὑπερυψόω, ῶ, f. ώσω, (ὑπὲρ & ὑψόω) to exalt very highly, advance to a state of dignity and glory, Phi. 2. 9.

Ὑπερφρονέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὲρ & φρονέω) to think highly of one's self, have lofty thoughts, assume, arrogate too much to one's self, Ro. 12. 3.

Ὑπερῷον, ου, τό, (pr. neut. of ὑπερῷος, i. q. ὕπερος, superior, upper, fr. ὑπὲρ) sc. οἴκημα, the upper part of a house, upper room, or chamber, i. q. ἀνάγαιον, Ac. 1. 13; 9. 37, 39; 20. 8.

Ὑπέχω, f. ὑφέξω, (ὑπὸ & ἔχω) to put under; to be subjected to, undergo, suffer, Jude 7.

Ὑπήκοος, ου, ὁ, ἡ, (fr. ὑπακούω) listening, i. e. obedient, submissive, observant, Ac. 7. 39. 2 Co. 2. 9. Ph. 2. 8.

Ὑπηρετέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ὑπηρέτησα, (ὑπὸ & ἐρέσσω, v. ττω, to row) pr. to row under the direction of *any one*, be a rower; *by impl.* to minister to, assist, serve, i. e. to promote the welfare of, subserve the interests of *any one*, Ac. 13. 36; 20. 34; 24. 23.

Ὑπηρέτης, ου, ὁ, (ὑπὸ & ἐρέτης, a rower) a species of rowers; *by impl.* a minister, attendant, servant, *spoken of* an attendant *on a magistrate*, &c. a lictor, apparitor, officer, constable, &c. Mat. 5. 25; *of* an attendant or officer *of the Sanhedrin*, Mat. 26. 58; *of* an attendant, or servant *of a synagogue*, Lu. 4. 20; *genr. of* a minister, attendant, associate, assistant *in any work*, Lu. 1. 2. Jno. 18. 36, et al.

Ὕπνος, ου, ὁ, sleep, Mat. 1. 24, et al.; *met.* spiritual sleep, inactivity, and sloth *with respect to the things of religion*, Ro. 13. 11.

Ὑπὸ, *prep. with a genitive, pr. it refers to what is done* under or below; *in N. T.* by, from, *denoting the agent or efficient cause*, Mat. 1. 22; 2. 15, 17; 3. 6, 13, 14; *or instrumental cause*, Re. 6. 8; *with an accusative*, under, beneath, *spoken of place* whither, Mat. 5. 15. Mar. 4. 21; *of place* where, Mar. 4. 32. Lu. 17. 24; *of time*, when, at, about, in, Ac. 5. 21; *met. of power, authority*, &c. under, Mat. 8. 9. Ga. 4. 2; *of subjection to a law*, &c. under, Ro. 3. 9; 6. 14, et al.

Ὑποβάλλω, f. βαλῶ, (ὑπὸ & βάλλω) to put under; *met.* to suggest, instigate; to suborn, Ac. 6. 11.

Ὑπογραμμός, οῦ, ὁ, (fr. ὑπογράφω, to set a copy in writing, fr. ὑπὸ & γράφω) pr. a copy to write after; *met.* an example for imitation, pattern, 1 Pe. 2. 21.

Ὑπόδειγμα, ατος, τό, pr. that which is submitted to the eye

an image, effigy, copy corresponding to the original, typical representation, He. 8. 5; an example, sc. *proposed for imitation or admonition*, Jno. 13. 15. He. 4. 11. Ja. 5. 10. 2 Pe. 2. 6: *from*

Ὑποδείκνυμι, f. δείξω, (ὑπὸ & δείκνυμι) to show, point out; *met.* to show plainly, teach, instruct, make known, warn, Mat. 3. 7. Lu. 3. 7; 6. 47; 12. 5. Ac. 9. 16; 20. 35.

Ὑποδέχομαι, f. ξομαι, p. ὑποδέδεγμαι, (ὑπὸ & δέχομαι) to receive hospitably or as a guest, entertain, Lu. 10. 38; 19. 6. Ac. 17. 7. Ja. 2. 25.

Ὑποδέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ & δέω) to bind under, i. e. to fasten to the sole of the foot, shoe; *mid.* to bind on or under one's own feet, i. e. to put on one's sandals, Ac. 12. 8. Ep. 6. 15; *pass.* to be shod *with sandals*, Mar. 6. 9: *whence*

Ὑπόδημα, ατος, τὸ, any thing bound underneath; a sandal, i. e. a sole of hide or wood fastened to the bottom of the foot with thongs, i. q. σανδάλιον, Mat. 3. 11; 10. 10, et al.

Ὑπόδικος, ου, ὁ, ἡ, (ὑπὸ & δίκη) one who has lost his cause, guilty, convicted, condemned, Ro. 3. 19.

Ὑποζύγιον, ίου, τὸ, (pr. neut. of ὑποζύγιος, under a yoke, fr. ὑπὸ & ζυγὸς) any animal subject to the yoke, a beast of burden; *spc.* an ass, Mat. 21. 5. 2 Pe. 2. 16.

Ὑποζώννυμι, f. ζώσω, (ὑπὸ & ζώννυμι) to gird under, *spoken of persons*, to gird under the breast; to undergird *the whole body of a ship with cables, chains, &c.* Ac. 27. 17.

Ὑποκάτω, adv. (ὑπὸ & κάτω) under, beneath, underneath, Mar. 6. 11; 7. 28, et al.; *met.* He. 2. 8.

Ὑποκρίνομαι, f. οῦμαι, (ὑπὸ & κρίνω) to answer, respond; to answer for, or represent another, personate, act *upon the stage with a mask*; *hence*, to counterfeit, pretend, feign, Lu. 20. 20: *whence*

Ὑπόκρισις, εως, ἡ, a response, answer; histrionic personification, acting; hypocrisy, dissimulation, Mat. 23. 28. Mar. 12. 15, et al.

Ὑποκριτὴς, οῦ, ὁ, one who personates a character, a stage-player, actor; a hypocrite, dissembler, one who assumes, and speaks and acts under, a feigned character, Mat. 6. 2, 5, 16; 7. 5, et al.

Ὑπολαμβάνω, f. λήψομαι, (ὑπὸ & λαμβάνω) to take up, sc. *by placing something underneath what is taken up*, to receive up and bear away, Ac. 1. 9; to take up the discourse, i. e. to continue the conversation, *and by impl.* to answer, Lu. 10. 30; to conceive, i. e. *met.* to think, suppose, be of opinion, judge, Lu. 7. 43. Ac. 2. 15.

Ὑπολείπω, f. ψω, (ὑπὸ & λείπω) to leave, let remain; *pass.* to be left, remain, survive, Ro. 11. 3.

Ὑπολήνιον, ου, τὸ, (ὑπὸ & ληνὸς) a wine-vat, i. e. *the lower ληνὸς, vat or wine-press, into which the juice of the grapes flowed when trodden in the upper vat*, Mar. 12. 1.

Ὑπολιμπάνω, (ὑπὸ & λιμπάνω, to leave) to leave, leave behind, 1 Pe. 2. 21.

Ὑπομένω, f. νῶ, (ὑπὸ & μένω) to remain or stay behind, sc. *when others have departed*, Lu. 2. 43; to sustain, endure, i. e. to undergo, be subject to, suffer patiently, 1 Co. 13. 7. He. 10. 32; to bear up under, support with patience and constancy, remain constant, persevere, Mat. 10. 22; 24. 13, et al.

Ὑπομιμνήσκω, f. ὑπομνήσω, (ὑπὸ & μιμνήσκω) to put in mind of, bring to remembrance, cause to

remember, remind, suggest, *and* ὑπομιμνήσκομαι, a. 1. pass. ὑπεμνήσθην, to call to mind, recollect. remember, Lu. 22. 61. Jno. 14. 26. 2 Ti. 2. 14. Tit. 3. 1, et al.: *whence*

Ὑπόμνησις, εως, ἡ, remembrance, recollection, 2 Ti. 1. 5; a putting in mind, act of reminding, 2 Pe. 1. 13; 3. 1.

Ὑπομονή, ῆς, ἡ, (fr. ὑπομένω) patient endurance, patient continuance, perseverance, Lu. 21. 19. Ro. 2. 7; 5. 3, 4; ἐν ὑπομονῇ & δι' ὑπομονῆς, with constancy, i. e. constantly, perseveringly, Lu. 8. 15. Ro. 8. 25; an enduring *of affliction*, &c. i. e. the act of suffering, undergoing, &c. 2 Co. 1. 6.

Ὑπονοέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό & νοέω) to suspect, suppose, think, conjecture, Ac. 13. 25; 25. 18; 27. 27: *whence*

Ὑπόνοια, ας, ἡ, suspicion, conjecture, surmise, 1 Ti. 6. 4.

Ὑποπλέω, f. εύσομαι, (ὑπό & πλέω) to sail under, i. e. to sail under the lee *of a coast, island*, &c. Ac. 27. 4, 7.

Ὑποπνέω, f. εύσω, (ὑπό & πνέω) to breathe softly; to blow gently, *as the wind*, Ac. 27. 13.

Ὑποπόδιον, ίυ, τό, (ὑπό & πούς) a footstool, Mat. 5. 35. Ja. 2. 3, et al.

Ὑπόστασις, εως, ἡ, (fr. ὑφίστημι, to place under, fr. ὑπό & ἵστημι) pr. something placed under; a basis, foundation; *met.* a certain persuasion, firm or implicit confidence, constancy, He. 3. 14; confidence, i. e. assured expectation, confident anticipation, 2 Co. 9. 4; 11. 17. He. 11. 1; hypostasis, substance, essence, being, something of which we can say it is, *opp. to* ἡ φαντασία, mere appearance, He. 1. 3.

Ὑποστέλλω, f. στελῶ, (ὑπό & στέλλω) pr. to send down, let down; to keep back, draw back, withdraw, shrink back, Ga. 2. 12. He. 10. 38; *mid.* to shrink back from, avoid, shun, *and by impl.* to keep back, conceal, dissemble, *from fear*, Ac. 20. 20, 27: *whence*

Ὑποστολή, ῆς, ἡ, a drawing back, withdrawing; *or as others*, a shrinking back, timidity, He. 10. 39.

Ὑποστρέφω, f. ψω, (ὑπό & στρέφω) to turn back, return, Mar. 14. 40. Lu. 1. 56; 2. 39, 43, 45, et al.

Ὑποστρώννυμι, v. ννύω, f. στρώσω, (ὑπό & στρώννυμι) to strow under, strew underneath, Lu. 19. 36.

Ὑποταγή, ῆς, ἡ, subordination, subjection, submission, obedience, 2 Co. 9. 13. Ga. 2. 5. 1 Ti. 2. 11; 3. 4: *from*

Ὑποτάσσω, v. ττω, f. ξω, (ὑπό & τάσσω) to place or arrange under *any thing*; *met.* to put under, subdue, subject, make subordinate, Ro. 8. 20. 1 Co. 14. 32; *mid.* to submit one's self, obey, Lu. 2. 51; 10. 17, et al.

Ὑποτίθημι, f. ὑποθήσω, (ὑπό & τίθημι) to place, put, or lay down under, e. g. *as the neck beneath the sword of the executioner*, Ro. 16. 4; *mid.* to suggest, i. e. to exhort, advise, persuade, teach, inculcate, 1 Ti. 4. 6.

Ὑποτρέχω, a. 2. ὑπέδραμον, (ὑπό & τρέχω) to run under, i. e. to sail under a lee shore, Ac. 27. 16.

Ὑποτύπωσις, εως, ἡ, (fr. ὑποτυπόω, to draw a sketch, give a faint likeness, represent faintly; to express summarily, fr. ὑπό & τυπόω) *met.* a sketch, representation, delineation, form, 2 Ti. 1. 13; a pattern, example, precedent, 1 Ti. 1. 16.

Ὑποφέρω, a. 1. ὑπήνεγκα, a. 2. ὑπήνεγκον, (ὑπό & φέρω) to sustain, endure, i. e. to suffer, undergo, 2 Ti. 3. 11. 1 Pe. 2. 19; to bear up under, support, 1 Co. 10. 13.

Ὑποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ & χωρέω) to withdraw, retire, Lu. 5. 16; 9. 10.

Ὑπωπιάζω, f. άσω, (fr. ὑπώπιον, the part of the face below the eyes, fr. ὑπὸ & ὤψ) pr. to strike one upon the face so as to discolour the parts beneath the eye; *hence*, to treat with severity, subject to hardship, subdue, *as the body by self-denial*, 1 Co. 9. 27; *met.* to weary *by continual importunities*, tease, exhaust one's patience, Lu. 18. 5.

Ὗς, ὑὸς, ὁ, ἡ, a hog, swine, boar or sow, 2 Pe. 2. 22.

Ὕσσωπος, ȣ, ἡ, (Heb. אזוב) hyssop, hyssopus officinalis *of Linn. a low shrubby plant growing in the south of Europe and the East, the stem of which usually rises to the height of a foot and a half, though in Palestine it sometimes exceeds two feet*, Jno. 19. 29. He. 9. 19.

Ὑστερέω, ῶ, f. ήσω, p. ὑστέρηκα, a. 1. ὑστέρησα, (fr. ὕστερος) to be posterior in time, be later, *and by impl.* to be too late, come short of, fail of attaining, He. 4. 1; 12. 15; to be inferior, worse off, 1 Co. 8. 8. 2 Co. 11. 5; 12. 11; to be wanting, be deficient, lack, be lacking, Mar. 10. 21. Jno. 2. 3; ὑστερέω & ὑστεροῦμαι, to want, be without, be destitute of, be deficient in, lack, Mat. 19. 20. Lu. 22. 35. 1 Co. 1. 7; to be in want, be destitute, be without the means of subsistence, Lu. 15. 14, et al.: *whence*

Ὑστέρημα, ατος, τὸ, what is wanting, deficiency, defect, Col. 1. 24. Phi. 2. 30; *spoken of persons*, absence, 1 Co. 16. 17; want, need, poverty, penury, Lu. 21. 4. 2 Co. 8. 13, 14, et al.

Ὑστέρησις, εως, ἡ, want, need, poverty, penury, Mar. 12. 44. Phi. 4. 11.

Ὑστέρον, *adv.* after, afterwards, last, Mat. 4. 2; 22. 27, et al.: *pr. neut. of*

Ὕστερος, α, ον, posterior *in time*, later, subsequent, *and by impl.* future, 1 Ti. 4. 1.

Ὑφαντὸς, ἡ, ὸν, (fr. ὑφάω, v. ὑφαίνω, to weave) woven, Jno. 19. 23.

Ὑψηλὸς, ἡ, ὸν, (fr. ὕψος) high, lofty, elevated, Mat. 4. 8; 17. 1, et al.; τὰ ὑψηλὰ, *put for* τὰ ὕψιστα, the highest heaven, He. 1. 3; *met.* lofty, exalted, distinguished, pre-eminent, Ac. 13. 17. He. 7. 26; highly esteemed, Lu. 16. 15; φρονεῖν τὰ ὑψηλὰ, to have lofty thoughts, be high-minded, be proud, to assume, Ro 12. 16.

Ὑψηλοφρονέω, ῶ, f. ήσω, (ὑψηλὸς & φρονέω) to have lofty thoughts, be high-minded, proud, assuming, Ro. 11. 20. 1 Ti. 6. 17.

Ὕψιστος, η, ον, highest, loftiest, most elevated; τὰ ὕψιστα, the highest, i. e. *fr. the Heb.* the highest heaven, Mat. 21. 9. Mar. 11. 10; *met.* ὁ ὕψιστος, the Most High, Mar. 5. 7, et al.: *superlat. formed from*

Ὕψος, εος, ȣς, τὸ, height, altitude, elevation, Ep. 3. 18. Re. 21. 16; *met.* exaltation, dignity, eminence, Ja. 1. 9; on high, i. e. heaven, the highest heaven, Lu. 1. 78; 24. 49. Ep. 4. 8: *whence*

Ὑψόω, ῶ, f. ώσω, p. ὕψωκα, a. 1. ὕψωσα, to raise aloft, lift up, elevate, Jno. 3. 14; 8. 28; *met.* to elevate to a state of dignity or prosperity, exalt, Mat. 11. 23. Lu. 1. 52; to exalt, i. e. to commend, honour, Mat. 23. 12, et al.: *whence*

Ὕψωμα, ατος, τὸ, height, any thing lofty or elevated, Ro. 8. 39; *trop.* elevation, pride, 2 Co. 10. 5.

Φ

Φάγος, ου, ὁ, a glutton, Mat. 11. 19. Lu. 7. 34: *from*

Φάγω, f. φάγομαι, a. 2. ἔφαγον, to eat, Mat. 14. 16, 20; 15. 20, 37; to eat, live upon, Mat. 6. 25, 31; 15. 32; *spoken of carnivorous birds*, to devour, Re. 19. 18; to eat *the whole of a thing*, eat up, devour, Re. 10. 10; to eat *a part of a thing*, eat of *any thing*, Mat. 12. 4. Mar. 2. 26. 1 Co. 10. 3; *seq.* ἀπὸ, v. ἐκ, to eat of *any thing*, Lu. 22. 16. Re. 2. 17; *trop. put for* to live, have one's food or living, He. 13. 10; ἄρτον φαγεῖν παρά τινος, to have one's living from, to live upon *any one*, 2 Th. 3. 8; ἄρτον, v. ἄρτους φαγεῖν, to take food, take a meal, sup, &c. Mar. 3. 20; 6.44; *spoken of the banquets of the divine kingdom, in order to denote the highest enjoyment*, Lu. 14. 15; *met.* to eat *spiritually*, feed on *by faith*, Jno. 6. 50, 51, 53; *met.* to corrode, consume, destroy, Ja. 5. 3. Re. 17. 16, et al. freq.

Φαιλόνης, φαιλώνης, φαλάνης, φελόνης, v. φελώνης, ου, ὁ, (by metath. for φαινόλης) penula, a cloak for *travelling with a hood to protect one against the weather*, 2 Ti. 4. 13; *others*, a portmanteau, or a case for books, i. e. *to carry on a journey*.

Φαίνω, f. φανῶ, p. πέφαγκα & φαίνομαι, to shine, give light, 2 Pe. 1. 19. Re. 1. 16; *pass.* to shine, be conspicuous, Mat. 24. 27; *met. spoken of persons who by their instructions* illuminate *men's minds, and lead them to virtue*, Jno. 1. 5; 5. 35. Ph. 2. 15; to shew, cause to be seen; *pass.* to be seen, appear, be visible, Mat. 1. 20; 2. 7, 13, 19; 6. 5, 16, 18; τὰ φαινόμενα, things visible, things obvious to the senses, He. 11. 3; φαίνομαι, to appear, seem, be in appearance, Mat. 23. 27. Lu. 24. 11; to seem, appear, be thought, Mar. 14. 64, et al.: *whence*

Φανερὸς, ὰ, ὸν, apparent, conspicuous, manifest, clear, known, well known, Mar. 4. 22; 6. 14. Ga. 5. 19, et al.; public, open, ἐν φανερῷ, openly, Mat. 6. 4, 6; apparent, external; ἐν φανερῷ, in appearance, externally, Ro. 2. 28: *whence*

Φανερόω, ῶ, f. ώσω, p. πεφανέρωκα, a. 1. ἐφανέρωσα, to manifest, i. e. to make manifest, bring to light, disclose, shew forth, make known, Mar. 4. 22; 16. 12, 14. Jno. 1. 31, et al.

Φανερῶς, *adv.* manifestly, i. e. clearly, plainly, distinctly, Ac. 10. 3; openly, publicly, Mar. 1. 45. Jno. 7. 10.

Φανέρωσις, εως, ἡ, (fr. φανερόω) manifestation, disclosure, exhibition, 1 Co. 12. 7. 2 Co. 4. 2.

Φανὸς, οῦ, ὁ, (fr. φαίνω) a torch, lantern, light, Jno. 18. 3.

Φαντάζω, f. άσω, (fr. φαίνω) to cause to appear; *pass.* to appear, be seen, τὸ φανταζόμενον, that which was seen, i. e. the appearance, sight, spectacle, He. 12. 21: *whence*

Φαντασία, ας, ἡ, pr. manifestation; ostentation, show, display, pomp, parade, Ac. 25. 23.

Φάντασμα, ατος, τὸ, a phantom, supernatural appearance, apparition, spectre, ghost, Mat. 14. 26. Mar. 6. 49.

Φάραγξ, αγγος, ἡ, a valley, dell, i. e. a narrow valley with rocky and precipitous banks, Lu. 3. 5.

Φαρισαῖος, ου, ὁ, a Pharisee, a follower of the sect of the Pharisees, *a numerous and powerful sect of the Jews, distinguished for their ceremonial observances, and apparent sanctity of life, and for being rigid interpreters of the Mosaic law; but who not unfrequently violated its spirit by their traditional interpretations and precepts, to which they ascribed nearly an equal authority with the O. T. Scriptures*, Mat. 5. 31, 43; 12. 2; 23. 14, et al.

Φαρμακεία, ας, ἡ, (fr. φάρμα-

κον, a drug, medicine; a poison) medicine, a dose of medicine; a poisoning, veneficium; sorcery, magic, incantation with drugs, pharmaceutic enchantment, Ga. 5. 20. Re. 9. 21; 18. 23.

Φαρμακεὺς, έως, ὁ, (fr. same) pr. one who prepares drugs; an enchanter, magician, sorcerer, Ac. 21. 8.

Φαρμακὸς, ȣ̃, ὁ, idem, Re. 21. 8; 22. 15.

Φάσις, εως, ἡ, (fr. φάω, v. φημὶ) word, intelligence, report, information, Ac. 21. 31.

Φάσκω, defective verb, (fr. φάω, idem) to say, i. e. to assert, affirm, Ac. 24. 9; 25. 19; to boast, Ro. 1. 22. Re. 2. 2, *in some editions*.

Φάτνη, ης, ἡ, (q. φάγνη, fr. φάγω) a manger, crib; *others*, a stall, stable, Lu. 2. 7, 12, 16; 13. 15.

Φαῦλος, η, ον, vile, refuse, worthless; *by impl.* evil, wicked, flagitious, Jno. 3. 20; 5. 29. Tit. 2. 8. Ja. 3. 16.

Φέγγος, εος, ȣς, τὸ, (fr. φέγγω, to shine) a shining light, splendour, Mat. 24. 29. Mar. 13. 24. Lu. 11. 33.

Φείδομαι, f. **φείσομαι,** to spare, i. e. to forbear, treat with tenderness, Ac. 20. 29. Ro. 8. 32; to spare, *implying* forgiveness, to forgive, Ro. 11. 21. 2 Co. 13. 2; to forbear, abstain, 2 Co. 12. 6, et al.: *whence*

Φειδομένως, *adv.* sparingly, i. e. frugally, not bountifully, parsimoniously, 2 Co. 9. 6, bis.

Φελόνης, *see* **φαιλόνης.**

Φέρω, f. **οἴσω,** a. 1. **ἤνεγκα,** a. 2. **ἤνεγκον,** to bear *a burden*, carry, Lu. 23. 26; to bear along or away, urge, impel, drive, *pass.* to be driven, Ac. 27. 15, 17; *met. pass.* to be impelled, actuated *by the Holy Spirit*, 2 Pe. 1. 21; *pass.* to proceed, advance, He. 6. 1; to bear, *as trees or plants*, produce, yield, Mar. 4. 8. Jno. 12. 24; *met.* to yield fruits of virtue, piety, &c. Jno. 15. 2, 5, 8, 16; to bear *any one's disposition and conduct*, bear with, endure, Ro. 9. 22. He. 13. 13; to bear *a command, threatened penalty*, &c. endure, sustain, support, He. 12. 20; *spoken of a judgment, accusation*, &c. to bear, i. e. to give, offer, present, 2 Pe. 2. 11; *of a way, road*, &c.; to carry, lead, conduct, Ac. 12. 10; *fr. the Heb.* to bear, i. e. to uphold, support, sustain, preserve and govern, He. 1. 3; to bear, i. e. to bring, Mat. 14. 11; to bring near, i. e. to reach out, apply, *the hand*, Jno. 20. 27; *with a dat.*, εἰς, v. πρὸς, to bring to *any one*, Mat. 14. 18. Mar. 1. 32. Re. 21. 24, 26; *seq.* κατὰ, to bring against *any one an accusation*, Jno. 18. 29; φέρειν τινὰ ἐπὶ τόπον τινὰ, to bring or conduct one to any place, Mar. 15. 22; *met.* φέρειν τὴν διδαχὴν, to exhibit, teach, 2 Jno. 10; *with a dat.* to bring to, i. e. to proffer, bestow, 1 Pe. 1. 13; to bring forth, i. e. to produce, cause to exist; *pass.* to be produced, i. e. to arise from, originate, 2 Pe. 1. 21; to cause to come; *pass.* to come, i. e. to be heard, *as a voice*, 2 Pe. 1. 17, 18; to rush, *as wind*, Ac. 2. 2; φέρομαι, i. q. γίνομαι, to be, He. 9. 16, et al. freq.

Φεύγω, f. **ξω,** a. 2. **ἔφυγον,** p. mid. **πέφυγα,** to flee, fly, i. e. to depart hastily *from danger or for fear*, attempt escape, Mat. 2. 13; 8. 33; 10. 23; 24. 16; *met.* to shun, avoid, 1 Co. 6. 18; 10. 14; *in the sense of* to vanish, Re. 16. 20; 20. 11; to escape, obtain exemption or security, Mat. 3. 7; 23. 33, et al.

Φήμη, ης, ἡ, fame, rumour, report, Mat. 9. 26. Lu. 4. 14: *from*

Φημὶ, f. **φήσω,** a. 2. **ἔφην.** (fr. φάω, idem) to say, speak, Mat. 8. 8; 14. 8; 26. 34, 61; to say, affirm, Ro. 3. 8, et al.

Φθάνω, v. **άω,** f. **άσω,** p.

ἔφθακα, a. 1. ἔφθασα, a. 2. ἐφθην, to come or be before, prevent, anticipate, 1 Th. 4. 15; to come, have come, arrive; *with* ἄχρι, to come to, or as far as, 2 Co. 10. 14; *with* εἰς, *met.* to come or attain to, acquire, Ro. 9. 31. Phi. 3. 16; *with* ἐπὶ, to come to, be with, Mat. 12. 28. Lu. 11. 20; *or*, to come upon, come suddenly, overtake, happen to, 1 Th. 2. 16.

Φθαρτὸς, ἡ, ὸν, (fr. φθείρω) corruptible, perishable, liable to decay, mortal, Ro. 1. 23. 1 Co. 9. 25, et al.

Φθέγγομαι, f. γξομαι, p. ἔφθογγα, a. 1. ἐφθεγξάμην, to sound, emit sound; to speak, utter, Ac. 4. 18. 2 Pe. 2. 16, 18.

Φθείρω, f. φθερῶ, p. ἔφθαρκα, a. 1. ἔφθειρα, a. 1. ἔφθαρον, (fr. φθέω, idem) to injure, spoil, destroy, 1 Co. 3. 17. 2 Co. 7. 2; to corrupt, deprave, vitiate *the disposition, morals*, &c. 1 Co. 15. 33. 2 Co. 11. 3, et al.

Φθινοπωρινὸς, ἡ, ὸν, (fr. φθινόπωρον, autumn, the season when the fruits of the earth decline, fr. φθίνω, to decay, fail, and ὀπώρα) autumnal, i. e. stripped of fruit and verdure, Jude 12.

Φθόγγος, ου, ὁ, (fr. φθέγγομαι) sound, 1 Co. 14. 7; *meton.* voice, Ro. 10. 18.

Φθονέω, ῶ, f. ήσω, p. ἐφθόνηκα, a. 1. ἐφθόνησα, to envy, Ga. 5. 26, and Ja. 4. 2, *in some editions: from*

Φθόνος, ου, ὁ, (fr. φθίνω, to decay, pine away) envy, malice, malignity, Mat. 27. 18. Mar. 15. 10, et al.

Φθορὰ, ᾶς, ἡ, (fr. φθείρω) decay, corruption, *as of the body*, mortality, Ro. 8. 21. 1 Co. 15. 42; *meton.* what is corruptible, or liable to corruption, 1 Co. 15. 50; a being destroyed, killing, slaughter, 2 Pe. 2. 12; destruction, ruin, i. e. *in the sense of* misery, punishment, Ga. 6. 8. Col. 2. 22; *met.* moral corruption, corruptness, depravity, perverseness, wickedness, 2 Pe. 1. 4; 2. 12, 19.

Φιάλη, ης, ἡ, a bowl, goblet, &c. Re. 5. 8; 15. 7; 16. 1. 4, et al.

Φιλάγαθος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & ἀγαθὸς) a lover of good, or goodness, one studious of virtue, Tit. 1. 8.

Φιλαδελφία, ας, ἡ, fraternal affection, brotherly love; love to Christian brethren, Ro. 12. 10. 1 Th. 4. 9, et al.: *from*

Φιλάδελφος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & ἀδελφὸς) exercising fraternal affection, loving one's brethren; full of or exhibiting that mutual affection Christians owe to each other, 1 Pe. 3. 8.

Φίλανδρος, ου, ἡ, (φίλος & ἀνὴρ) loving one's husband, *and by impl.* fulfilling all the conjugal duties, Tit. 2. 4.

Φιλανθρωπία, ας, ἡ, (fr. φιλάνθρωπος, loving mankind, humane, fr. φίλος & ἄνθρωπος) philanthropy, love of mankind, benevolence, humanity, Ac. 28. 2. Tit. 3. 4.

Φιλανθρώπως, adv. (fr. same) humanely, benevolently, with kindness, Ac. 27. 3.

Φιλαργυρία, ας, ἡ, love of money, eager desire for wealth, covetousness, 1 Ti. 6. 10: *from*

Φιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & ἄργυρος) loving or fond of money, inordinately desirous of wealth, covetous, Lu. 16. 14.

Φίλαυτος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & αὐτὸς) loving one's self, self-conceited, selfish, 2 Ti. 3. 2.

Φιλέω, ῶ, f. ήσω, p. πεφίληκα, a. 1. ἐφίλησα, to love, regard with affection, have affection for, Mat. 10. 37. Jno. 5. 20; to like, be fond of, delight in *any thing*, Mat. 23. 6. Re. 22. 15; *including the idea of* overweening

fondness, Jno. 12. 25; *followed by an infin.* to love to do *any thing*, i. e. to do willingly, gladly, *or*, to be wont, used, accustomed, Mat. 6. 5, to kiss, salute with a kiss, Mat. 26. 48, et al.

Φίλη, ης, ἡ, (fr. φίλος) a female friend, Lu. 15. 9.

Φιλήδονος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & ἡδονή) loving pleasure, a lover of pleasure, 2 Ti. 3. 4.

Φίλημα, ατος, τό, (fr. φιλέω) a kiss, *given as a token and pledge of love and friendship*, Lu. 7. 45; 22. 48. Ro. 16. 16, et al.

Φιλία, ας, ἡ, (fr. φίλος) friendship, affection, fondness, love, Ja. 4. 4.

Φιλιππήσιος, ου, ὁ, a Philippian, citizen of Φίλιπποι, Philippi, Phi. 4. 15.

Φιλόθεος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & θεός) loving God, pious, a lover of God, 2 Ti. 3. 4.

Φιλονεικία, ας, ἡ, a love of contention, emulation, rivalry; a contention, dispute, Lu. 22. 24: *from*

Φιλόνεικος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & νεῖκος, contention,) fond of contention or altercation, contentious, disputatious, 1 Co. 11. 16.

Φιλοξενία, ας, ἡ, kindness to strangers, hospitality, Ro. 12. 13. He. 13. 2: *from*

Φιλόξενος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & ξένος) kind to strangers, hospitable, 1 Ti. 3. 2. Tit. 1. 8. 1 Pe. 4. 9.

Φιλοπρωτεύω, f. εύσω, (φίλος & πρωτεύω) to love or desire to be first or chief, affect the pre-eminence, 3 Jno. 9.

Φίλος, ου, ὁ, (fr. φιλέω) a friend, Lu. 7. 6; 11. 5, 6, 8, et al.; *in the sense of* an associate, companion, Mat. 11. 19. Lu. 7. 34; *of* one who delights in, or has an inordinate fondness for *any thing*, Ja. 4. 4; *as a word of courtesy*: compellation, Lu. 14. 10.

Φιλοσοφία, ας, ἡ, pr. a love of wisdom; philosophy, knowledge, natural and moral, Col. 2. 8: *from*

Φιλόσοφος, ου, ὁ, ἡ, (i.e. φίλος σοφίας) a lover of wisdom; a wise man, philosopher, Ac. 17. 18.

Φιλόστοργος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & στοργή, natural affection) exercising kind affection, tenderly affectionate, Ro. 12. 10.

Φιλότεκνος, ου, ὁ, ἡ, (φίλος & τέκνον) loving one's children, *and by impl.* fulfilling all the parental duties, Tit. 2. 4.

Φιλοτιμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (fr. φιλότιμος, studious of honour or distinction, ambitious; *also*, eager to excel, diligent, fr. φίλος & τιμή) to be studious of honour, make it one's ambition, i.e. to consider as an honour, esteem any course of conduct honourable 1 Th. 4. 11; *by impl.* to exert oneself to accomplish *any thing*, use one's utmost efforts, be diligent, endeavour earnestly, Ro. 15. 20. 2 Co. 5. 9.

Φιλοφρόνως, *adv.* with a benevolent mind, in a friendly, kind, hospitable manner, courteously, Ac. 28. 7: *from*

Φιλόφρων, ονος, ὁ, ἡ, (φίλος & φρήν) friendly-minded, of a friendly disposition, benign, affectionate, 1 Pe. 3. 8.

Φιμόω, ῶ, f. ώσω, p. πεφίμωκα, a. 1. ἐφίμωσα, (fr. φιμός, a muzzle) to muzzle, 1 Co. 9. 9. 1 Ti. 5. 18; *met. and by impl.* to silence, put to silence; *pass.* to be silent, speechless, Mat. 22. 12, 34. Mar. 1. 25, et al.; *trop. pass.* to be quiet, still, calm, hushed, *as winds and waves*, Mar. 4. 39.

Φλογίζω, f. ίσω, At. ιῶ, a. 1. ἐφλόγισα, to set in a flame, set on fire, kindle, inflame, *met.* Ja. 3. 6, *bis*: *from*

Φλὸξ, φλογὸς, ἡ, (fr. φλέγω, to burn, blaze, shine) a flame, Lu. 16. 24. Ac. 7. 30, et al.

Φλυαρέω, ῶ, f. ήσω, to trifle, talk with folly, prate; to prate about or against *any one*, 3 Jno. 10: *from*

Φλύαρος, ȣ, ὁ, ἡ, (fr. φλύω, i. q. φλέω, to boil over, bubble; *met.* to blab, trifle, prate) a trifler, one who talks with folly, a prater, tattler, 1 Ti. 5. 13.

Φοβερὸς, ὰ, ὸν, fearful, terrible, dreadful, inspiring terror, terrific, He. 10. 27, 31; 12. 21: *from*

Φοβέω, ῶ, f. ήσω, (fr. φόβος) to terrify, frighten; *mid.* & a. 1. pass. ἐφοβήθην, & f. *pass.* φοβηθήσομαι, *in a middle sense, pr.* to frighten one's self; to fear, i. e. to be in fear, be afraid, affrighted, terrified, Mar. 5. 36. Lu. 1. 13, 30. Ro. 13. 4; *with an accusative* or ἀπὸ, to be afraid of, fear, Mat. 10. 28; 21. 26; *with* μὴ, μήπως, μήποτε, &c. to fear lest, fear that, Ac. 27. 17, 29; *in the sense of*, to be on one's guard, be cautious, beware, Ro. 11. 20. He. 4. 1; to fear, dread, i. e. to stand in awe of, Lu. 23. 40; *seq. infin.* to fear, i. e. to be in doubt, hesitate to do *any thing*, Mat. 1. 20; 2. 22; to revere, reverence, respect, venerate, Mar. 6. 20. Ep. 5. 33; to revere *God*, to be pious, &c. Lu. 1. 50; 18. 2, 4, et al.: *whence*

Φόβητρον, ου, τὸ, something which inspires terror, an object of terror, a terrible sight, terrific prodigy or portent, Lu. 21. 11.

Φόβος, ȣ, ὁ, (fr. πέφοβα, p. mid. of φέβομαι, to flee, run from) fear, terror, affright, Mat. 14. 26. Lu. 1. 12; astonishment, amazement, Mat. 28. 8. Mar. 4. 41; *in the sense of* timidity, diffidence, 1 Co. 2. 3; *joined with* τρόμος, trembling solicitude, anxious care, 2 Co. 7. 15; *by meton.* a terror, terribleness, i. e. an object or cause of terror, a person or thing that inspires fear, Ro. 13. 3. 1 Pe. 3. 14; reverential fear, awe, reverence, veneration, i. e. *spoken of God*, piety, religion, Ac. 9. 31. Ro. 3. 18; *of superiors*, &c. respect, deference, Ro. 13. 7. 1 Pe. 2. 18; 3. 2, 15, et al.

Φοῖνιξ, ικος, ὁ, the palm-tree, the date-palm, phœnix dactylifera *of Linn.*, Jno. 12. 13. Re. 7. 9.

Φονεὺς, έως, ὁ, a homicide, murderer, Mat. 22. 7. Ac. 3. 14, et al.: *from*

Φονεύω, f. εύσω, p. πεφόνευκα, a. 1. ἐφόνευσα, to put to death, kill, slay, sc. *persons*, i. e. to murder, Mat. 5. 21; 19. 18; 23. 31, 35, et al.; *by impl.* to persecute unto death, Ja. 5. 6; *from the Heb. joined with another verb it may be rendered adverbially*, mortally, Ja. 4. 2: *from*

Φόνος, ου, ὁ, (fr. φένω, to kill, murder,) a killing, slaughter, murder, Mat. 15. 19. Mar. 7. 21; 15. 7, et al.

Φορέω, ῶ, f. έσω, & ήσω, p. πεφόρεκα, a. 1. ἐφόρεσα, to bear, i. e. to wear, Mat. 11. 8. 1 Co. 15. 49, et al.: *whence*

Φόρον, ου, τὸ, a forum, market-place; Φόρον Ἀππίου, Forum Appii, *the name of a small town on the Appian way, according to Antoninus*, 43 *Roman miles from Rome, or about* 40 *English miles*, Ac. 28. 15.

Φόρος, ȣ, ὁ, tribute, tax, *viz. which is levied on every one, different from* τέλος, *which was only levied on travellers and merchandise*, Lu. 20. 22; 23. 2. Ro. 13. 6, 7.

Φορτίζω, f. ίσω, p. pass. πεφόρτισμαι, to load, lade, burden, impose a load or burden on *any one*, *met.* Mat. 11. 28. Lu. 11. 46: *from*

Φορτίον, ου, τὸ, a load,

burden, i. e. *pr. spoken of a ship*, freight, lading, cargo, Ac. 27. 10, *in the later editions; met.* a burden, *spoken of precepts*, &c. Mat. 11. 30; 23. 4. Lu. 11. 46, *bis; of one's faults, sins*, &c. Ga. 6. 5: *from*

Φόρτος, ου, ὁ, (fr. φέρω) a load, burden, lading, cargo, Ac. 27. 10.

Φραγέλλιον, ίυ, τὸ, (Lat. *flagellum*) a whip, scourge, Jno. 2. 15: *whence*

Φραγελλόω, ῶ, f. ώσω, to flagellate, whip, scourge, Mat. 27. 26. Mar. 15. 15.

Φραγμὸς, οῦ, ὁ, (fr. φράσσω) a fence, hedge, Mat. 21. 33. Mar. 12. 1; *by impl.* a place enclosed with a hedge, an enclosure, fields, country, Lu. 14. 23; *met.* a partition, cause of separation, Ep. 2. 14.

Φράζω, f. άσω, p. πέφρακα, a. 1. ἔφρασα, a. 2. ἔφραδον, to tell, utter, declare, communicate by language; *in N. T.* to tell, i. e. to explain, interpret, expound, Mat. 13. 36; 15. 15.

Φράσσω, v. ττω, f. ξω, p. πέφραχα, a. 1. ἔφραξα, a. 2. ἔφραγον, to fence up, obstruct by a fence; *by impl.* to obstruct, stop, restrain, e. g. τὸ στόμα, to stop the mouth, i. e. to render harmless, He. 11. 33; *met.* to silence, put to silence, Ro. 3. 19. 2 Co. 11. 10.

Φρέαρ, φρέατος, τὸ, a well, pit, cistern, Lu. 14. 5. Jno. 4. 11, 12. Re. 9. 1, 2.

Φρεναπατάω, ῶ, f. ήσω, (φρὴν & ἀπατάω) to deceive the mind of *any one*, i. e. *simply*, to deceive, impose on, seduce to error, Ga. 6. 3: *whence*

Φρεναπάτης, ου, ὁ, a deceiver, impostor, Tit. 1. 10.

Φρὴν, ενὸς, ἡ, the diaphragm, midriff; the mind, i. e. *in a general sense, including the intellect, disposition*, &c. 1 Co. 14. 20, bis.

Φρίσσω, v. ττω, f. ξω, p. πέφριχα, a. 1. ἔφριξα, to stand erect, bristle, *as the hair through fear*, &c. *by impl.* to shudder, quake from fear, horror, or aversion, Ja. 2. 19.

Φρονέω, ῶ, f. ήσω, p. πεφρόνηκα, a. 1. ἐφρόνησα, (fr. φρὴν) to think, i. e. understand, to judge, conclude, be of opinion, Ac. 28. 22. Ro. 12. 3; to think, i. e. *including the exercise of the affections*, to feel, relish, affect, be animated by, &c. Phi. 2. 5. Phi. 3. 15; τὸ αὐτὸ φρονεῖν, v. τὸ ἓν φρονεῖν, to think the same thing, i. e. to be of one mind or opinion, Ro. 12. 16. Phi. 2. 2; 3. 16; φρονεῖν τά τινος, to think the same things, i. e. to be of the same mind and feelings *as another*, to follow, be on the side of, Mat. 16. 23; *by impl.* to mind, regard, care for, be devoted to, Ro. 8. 5; *so with* ὑπέρ τινος, to care for any one, Phi. 4. 10; *spoken of time*, to regard, heed, observe, consider as sacred, Ro. 14. 6, quater; et al.: *whence*

Φρόνημα, ατος, τὸ, that which one thinks or feels, i. e. thought, feeling, purpose, desire, will, &c. Ro. 8. 6, 7, 27.

Φρόνησις, εως, ἡ, mode of thinking, feeling, &c. feeling of mind, Lu. 1. 17; intelligence, understanding, comprehension, wisdom, prudence, Ep. 1. 8.

Φρόνιμος, η, ον, intelligent, wise, prudent, discreet, provident, Mat. 7. 24; 10. 16; 24. 45, et al.: *whence*

Φρονίμως, *adv.* wisely; prudently, providently, Lu. 16. 8.

Φροντίζω, f. ίσω, p. πεφρόντικα, a. 1. ἐφρόντισα, (fr. φροντὶς, thought, care, solicitude, fr. φρονέω) to take care, be careful, diligent, watchful, solicitous, studious, Tit. 3. 8.

Φρουρέω, ῶ, f. ήσω, p. πεφρούρηκα, (fr. φρουρὸς, a guard, sentinel, fr. πρὸ & οὖρος, a keeper) to

keep, i. e. guard, watch, *with a military guard*, 2 Co. 11. 32; *met. pass.* to be kept in ward, be bound or subject to *a law*, Ga. 3. 23; to keep, i. e. to preserve, Phi. 4. 7; *with εἴς τι*, to preserve for, destine, 1 Pe. 1. 5.

Φρυάσσω, v. ττω, f. ξω, p. πεφρύαχα, a. 1. ἐφρύαξα, *pr.* to make a noise, i. e. to snort, neigh, stamp, &c. *as a high-spirited horse; hence*, to be noisy, fierce, insolent, and tumultuous, to rage, tumultuate, Ac. 4. 25.

Φρύγανον, ου, τὸ, (fr. φρύγω, v. φρύσσω, to burn) a dry twig, branch, &c. faggot, Ac. 28. 3.

Φυγὴ, ῆς, ἡ, (fr. φεύγω) a fleeing, flight, Mat. 24. 20. Mar. 13. 18.

Φυλακὴ, ῆς, ἡ, (fr. φυλάσσω) a keeping watch, ward, guard, Lu. 2. 8; *meton.* a watch, guard, i.e. guards, Ac. 12. 10; ward, custody, i. e. a place of custody, prison, Mat. 14. 10; 25. 39, 44, *et al.*; *in the sense of* a den, cage, hold, Re. 18. 2, bis; *of* imprisonment, 2 Co. 6. 5; 11. 23. He. 11. 36; *spoken of* the prison of spirits, 1 Pe. 3. 19. Re. 20. 7; a watch or division *of the night, which in the time of our Saviour, was divided into four watches of three hours each, called* ὀψὲ, μεσονύκτιον, ἀλεκτοροφωνία, & πρωΐα, v. πρωΐ, Mat. 14. 25; 24. 43. Mar. 6. 48. Lu. 12. 38, *bis: whence*

Φυλακίζω, f. ίσω, p. πεφυλάκικα, to deliver into custody, put in prison, imprison, Ac. 22. 19.

Φυλακτήριον, ίυ, τὸ, (fr. φυλάσσω) the station of a guard or watch; *by meton.* a protection, safeguard; *and hence*, an amulet; *pl.* phylacteries *of the Jews, which consisted of four strips or scrolls of parchment, on each of which was written a certain portion of the law, and which were then folded up, deposited in a leather case, and worn upon the forehead and the left wrist, especially while in prayer, and were esteemed* as amulets, *and as efficacious in keeping off evil spirits*, Mat. 23. 5.

Φύλαξ, ακος, ὁ, a keeper, watchman, guard, sentinel, Ac. 5. 23; 12. 6, 19: *from*

Φυλάσσω, v. ττω, f. ξω, p. πεφύλαχα, a. 1. ἐφύλαξα, to keep, guard, watch, keep watch over, Lu. 2. 8; 8. 29; 11. 21; *met.* to keep, i. e. to keep in safety, preserve, not to lose, Jno. 12. 25; 17. 12; to keep, observe, not to violate, *as a command*, Mat. 19. 20. Mar. 10. 20; φυλάσσομαι, & φυλάσσω ἑμαυτὸν, to keep one's self, i. e. to keep on one's guard in respect to *any person or thing*, beware of, avoid, Lu. 12. 15. Ac. 21. 25. 2 Pe. 3. 17, et al.

Φυλὴ, ῆς, ἡ, (fr. φύω) a tribe, division or distinct part of a people, Mat. 19. 28; 24. 30. Lu. 2. 36; a people, nation, Re. 1. 7; 5. 9, et al.

Φύλλον, ϋ, τὸ, (fr. same) a leaf, *pl.* τὰ φύλλα, leaves, foliage, Mat. 21. 19, et al.

Φύραμα, ατος, τὸ, (fr. φυράω, to macerate, mix, mingle by kneading, &c.) that which is mingled and reduced to a uniform consistence by kneading, beating, treading, &c. a mass, *as of potters' clay*, Ro. 9. 21; *of dough*, 1 Co. 5. 6. Ga. 5. 9; *met.* Ro. 11. 16. 1 Co. 5. 7.

Φυσικὸς, ἡ, ὸν, (fr. φύσις) natural, i. e. agreeable to nature, Ro. 1. 26, 27; following the instinct of nature, *as animals*, 2 Pe. 2. 12: *whence*

Φυσικῶς, *adv.* naturally, from nature, by natural instinct, Jude 10.

Φυσιόω, ῶ, f. ώσω, p. πεφυσίωκα, (fr. φυσάω, idem) pr. to breathe hard, pant; to inflate, puff up; *met.* to inflate with pride and vanity; *pass.* to be inflated with pride, &c. be proud, vain, insolent,

arrogant, 1 Co. 4. 6, 19; 5. 2; 8. 1; 13. 4, et al.

Φύσις, εως, ἡ, (fr. φύω) pr. procreative power; birth, origin, nativity, Ro. 2. 27. Ga. 2. 15; nature, i. e. the order of nature, the regular constitution and course of things, the law of nature; *hence*, κατὰ φύσιν, by nature, according to nature, *and* παρὰ φύσιν, contrary to nature; ὁ κατὰ φύσιν, natural, ὁ παρὰ φύσιν, unnatural, Ro. 1. 26; 11. 21, 24; nature, essence, native qualities, properties, &c. Ga. 4. 8. 2 Pe. 1. 4; native disposition, instinct, propensity, Ro. 2. 14. Ep. 2. 3; *spoken of* a native feeling of decorum, a native sense of propriety, 1 Co. 11. 14; *by impl.* a kind, sort, species, Ja. 3. 7, bis.

Φυσίωσις, εως, ἡ, (fr. φυσιόω) pr. a swelling, inflation; *met.* elation of mind, pride, boasting, 2 Co. 12. 20.

Φυτεία, ας, ἡ, plantation, the act of planting; a plant, *met.* Mat. 15. 13: *from*

Φυτεύω, f. εύσω, p. πεφύτευκα, a. 1. ἐφύτευσα, (fr. φυτὸν, a plant, fr. φύω) to plant, set, Mat. 21. 33. Lu. 13. 6, et al.; *met.* to plant, i. e. to establish, authorise, Mat. 15. 13; to plant *the Gospel*, i. e. to be the first to preach it *in any place*, 1 Co. 3. 6. 8.

Φύω, f. φύσω, p. πέφυκα, a. 2 ἔφυον & ἔφυν, a. 2. pass. ἐφύην, to cause to be, beget, generate, produce; *pass.* to be generated, produced, *and spoken of plants*, to germinate, sprout, spring up, Lu. 8. 6; *intrans.* to germinate, spring or grow up, He. 12. 15.

Φωλεὸς, οῦ, ὁ, a hole, *of animals*, a lurking place, den, lair, burrow, Mat. 8. 20. Lu. 9. 58.

Φωνέω, ῶ, f. ήσω, p. πεφώνηκα, a. 1. ἐφώνησα, to sound, utter a sound, *spoken of musical sounds and the notes of birds; spoken of the cock*, to crow, Mat. 26. 34, 74, 75; to call, i. e. to call, or cry out, exclaim, Lu. 8. 8, 54; 16. 24; 23. 46; to call, i. e. to call for, summon, invite, Mat. 20. 32; 27. 47; *in the sense of*, to invite to a feast, Lu. 14. 12; to call, i. e. to name, denominate, call by an appellation, Jno. 13. 13, et al.: *from*

Φωνὴ, ῆς, ἡ, (fr. φάω, i. q. φημί) a sound, Mat. 24. 31. Jno. 3. 8; a noise, roaring, rumbling, *as of thunder*, Re. 4. 5; 8. 5; an articulate sound, voice, Mat. 3. 3, 17; 17. 5; 27. 46, 50; *meton.* one who speaks, or utters a voice, Re. 1. 12; voice, i. e. the thing uttered, word, language, speech, discourse, Jno. 10. 16, 27. Ac. 7. 31; 12. 22; 13. 27. He. 3. 7, 15; voice, i. e. mode or manner of discoursing, Ga. 4. 20; language, i. e. tongue, dialect, 1 Co. 14. 10; voice, i. e. cry, outcry, clamour, exclamation, Mat. 2. 18, et al.

Φῶς, φωτὸς, τὸ, (contr. for φάος, fr. φάω) light, Mat. 17. 2. Ep. 5. 13; *meton.* a place which is light, where light shines, Jno. 3. 20, 21; ἐν φωτὶ, v. ἐν τῷ φωτὶ, in the light, i. e. openly, publicly, Mat. 10. 27; a light, i. e. what causes light, a luminous substance, &c. *spoken of* fire, Mar. 14. 54; *of* a torch or lamp, Ac. 16. 29; *of* lightning, or a supernatural flash of light, Ac. 9. 3; 22. 9, 11; *of* the sun, Jno. 11. 9, 10; *of* the splendour *around the throne of God*, 1 Ti. 6. 16; *trop.* τὸ φῶς τὸ ἐν ἀνθρώπῳ, i. e. the mind, Mat. 6. 23. Lu. 11. 35; *met.* light, i. e. what enlightens the mind, instruction, doctrine, &c. which illuminates and fills the mind with higher and more perfect knowledge, Lu. 16. 8. Ep. 5. 8; *meton.* the author and dispenser of moral light, a moral teacher, instructor, Mat. 5. 14. Lu. 2. 32; *put for* a higher and more perfect knowledge, mental and moral illumination, Mat. 5. 16. Jno. 3. 19; *for* one enlightened, Ep. 5. 8. Col. 1. 12; *by impl.* purity of mind, sanctity, holiness, 2 Co. 11. 14. 1 Jno. 1. 5, 7; *from the Heb.* happiness, felicity, joy,

Mat. 4. 16. Ac. 26. 23. Ja. 1. 17; *metom.* the author or cause of happiness and joy, Jno. 9. 5: *whence*

Φωστὴρ, ῆρος, ὁ, a door or window through which light is admitted; a light, i. e. a cause of light, luminary, Phi. 2. 15; splendour, brightness, Re. 21. 11.

Φωσφόρος, ου, ὁ, ἡ, (φῶς & φέρω) pr. bearing light; giving light, bright, brilliant, resplendent, *and with* ἀστὴρ *implied*, the resplendent star, lucifer, the morning star, or planet Venus, *met.* 2 Pe. 1. 19.

Φωτεινὸς, ἡ, ὸν, (fr. φῶς) light, i. e. bright, radiant, shining, resplendent, luminous, diffusing light, Mat. 17. 5; made light, enlightened, illuminated, Mat. 6. 22. Lu. 11. 34, 36, *bis.*

Φωτίζω, f. ίσω, p. πεφώτικα, a. 1. ἐφώτισα, (fr. same) to light, give light to, illuminate, shine upon, Lu. 11. 36. Re. 18. 1; *met.* to enlighten the mind, impart moral light, teach, instruct, Jno. 1. 9. Ep. 1. 18; 3. 9; to bring to light, i. e. to expose to view, make known, 1 Co. 4. 5, et al.: *whence*

Φωτισμὸς, οῦ, ὁ, illumination, i. e. the act of illuminating; *met.* the imparting of moral light, 2 Co. 4. 6; light, lustre, splendour, *met.* 2 Co. 4. 4.

X

Χαίρω, f. χαρῶ, & χαιρήσω, a. 2. ἔχαρον, *pass.* f. 2. χαρήσομαι, a. 2. ἐχάρην, p. κεχάρμαι, to rejoice, be glad, be joyful, be full of joy, Mat. 2. 10; 5. 12; 18. 13. Mar. 14. 11. Ro. 12. 12. 2 Co. 2. 3; *as a word of salutation, in the imperat.* χαῖρε, χαίρετε, hail, save you, salve, salvete, Mat. 26. 49; *in the infin.* χαίρειν, i. q. τὸ χαίρειν, health, welfare, prosperity, &c. *absol.* i. e. health, *put for* λέγω χαίρειν, to wish health, salute, Ac. 15. 23; *in full*, λέγω χαίρειν, 2 Jno. 10. 11, et al.

Χάλαζα, ης, ἡ, hail, Re. 8. 7; 11. 19; 16. 21, bis: *from*

Χαλάω, ῶ, v. χαλάζω, f. άσω, a. 1. ἐχάλασα, p. κεχάλακα, to remit, relax, loosen; to let down, lower, Mar. 2. 4. Lu. 5. 4, et al.

Χαλεπὸς, ἡ, ὸν, hard, difficult; harsh, stern, severe; violent, fierce, furious, ferocious, Mat. 8. 28; intolerable, perilous, full of danger, 2 Ti. 3. 1; *where others,* grievous, afflictive.

Χαλιναγωγέω, ῶ, f. ήσω, (χαλινός & ἄγω) pr. to guide with a bridle; to rein in, *and met.* to bridle, curb, i. e. to check, moderate, restrain, govern, Ja. 1. 26; 3. 2.

Χαλινὸς, οῦ, ὁ, a bridle, bit, curb, Ja. 3. 3.

Χάλκεος, έα, εον, contr. οῦς, ῆ, οῦν, (fr. χαλκος) brazen, made of brass, Re. 9. 20.

Χαλκεὺς, έως, ὁ, (fr. same) pr. a worker in brass, coppersmith; *hence genr.* a worker in metals, smith, 2 Ti. 4. 14.

Χαλκηδὼν, όνος, ὁ, chalcedony, *the name of a gem, generally of a whitish, bluish, or smoky-grey colour, susceptible of a high and beautiful polish, and of which there are several varieties, as the onyx, modern carnelian,* &c. Re. 21. 19.

Χαλκίον, ου, τὸ, (fr. χαλκὸς) a vessel of brass or copper, brazen vessel, Mar. 7. 4.

Χαλκολίβανον, ου, τὸ, orichalcum, fine brass, *a factitious metal formed of the same ingredients as brass, but of different proportions, of which there were several species, the white being of the highest repute,* Re. 1. 15; 2. 18.

Χαλκὸς, οῦ, ὁ, copper, native brass, Re. 18. 12; *metom.* any

thing made of brass, *viz. spoken of* a brazen trumpet, 1 Co. 13. 1; *of* money, brass-coin, copper, Mat. 10. 9; *of* money *in general*, Mar. 6. 8; 12. 41.

Χαλκοῦς, *see* **Χάλκεος.**

Χαμαὶ, *adv.* **on the ground,** to the earth, humi, Jno. 9. 6; 18. 6.

Χαναναῖος, αία, αῖον, Canaanitish, a Canaanite, inhabitant of Χαναὰν, Canaan, Mat. 15. 22.

Χαρὰ, ᾶς, ἡ, (fr. χαίρω) **joy,** gladness, rejoicing, exultation, Mat. 2. 10; 13. 20, 44; 28. 8. Ga. 5. 22. χαρὰ τῆς πίστεως, Phi. 1. 25. joy of faith, i. e. joy springing from faith; joy, i. e. the imparting of joy, desire of making others happy, Ro. 14. 17; *meton.* joy, i. e. the cause of joy, occasion of rejoicing, happiness, felicity, Mat. 25. 21, 23. Lu. 2. 10, et al.

Χάραγμα, ατος, τὸ, (fr. χαράσσω, to cut in, engrave, mark) something graven or sculptured, engraving, sculpture, sculptured work, Ac. 17. 29; a mark cut in or impressed, stamp, sign, Re. 13. 16, et al.

Χαρακτὴρ, ῆρος, ὁ, (fr. same) a graver, graving tool; a character, impression, *cut in or impressed on coin;* a mark, stamp, sign; an impress, impression, effigy, exact likeness, express image, He. 1. 3.

Χάραξ, ακος, ὁ, (fr. same) a stake, pale; a pale, palisado; a rampart, fence, bulwark, circumvallation, i. e. *a military fortification round a besieged city, formed from the earth thrown out of the ditch, and stuck with sharp stakes or palisades,* Lu. 19. 43.

Χαρίζομαι, f. ίσομαι, a. 1. ἐχαρισάμην, pass. f. χαρισθήσομαι, a. 1. ἐχαρίσθην, (fr. χάρις) to gratify; to bestow in kindness, confer a favour, give freely, grant, Lu. 7. 21. Ro. 8. 32; to give up, remit, forgive, not exact, *as a debt,* Lu. 7. 42; to remit, i. e. to pardon, forgive freely, *as sins or offences,* 2 Co. 2. 7, 10; to give up *a person to any one,* i. e. to let go free, dismiss, *or* set at liberty *any one,* out of regard or complaisance, *or* in order to gratify *another,* Ac. 3. 14; 27. 24; to condemn *any one* out of complaisance to, *or* in order to gratify *another,* Ac. 25. 11, 16, et al.

Χάριν, (for εἰς, *v.* κατὰ χάριν) adv. on account of, because of, for the sake of, q. d. in favour of, gratia, Lu. 7. 47. Ga. 3. 19, et al.: *pr. the accus. of.*

Χάρις, ιτος, ἡ, (fr. χαίρω) joy, gladness, Philem. 7, *in some editions;* grace, i. e. graciousness, agreeableness, acceptableness, pleasantness, suavity, Lu. 4. 22. Ep. 4. 29; grace, i. e. that which is agreeable, personal favour, gratification, Ac. 24. 27; 25. 3, 9; grace, i. e. favour, kindness, approbation, gracious and favourable disposition, sentiment, &c. *genr.* Ro. 4. 4; *spoken of* the favour and approbation *of men,* Lu. 2. 52. Ac. 2. 47; *of* the grace or favour of *Jesus Christ,* Ac. 15. 11; *of* the grace, favour, and approbation *of God the Father and Jesus Christ,* Ro. 1. 7. 1 Co. 1. 3; *of* the grace and favour of God, that gracious feeling of approbation which God exercises towards any of the human race, Lu. 1. 30. Ac. 18. 27; *of* the divine favour as exercised in conferring benefits on men, *genr.* 2 Co. 4. 15; *of* the grace of God manifested in the benefits which flow from the mission of Jesus, i. e. *either genr.* the exhibitions of the divine grace and favour through Jesus, Ep. 4. 7. Ja. 4. 6; *or spe.* the grace of God as manifested in the pardon of sins, and the promise of future felicity, Ro. 5. 2, 17, 20, 21; 6. 1. Ep. 2. 5, 8; *by meton.* that which conciliates the divine favour, 1 Pe. 2. 19, 20; favour, i. e. favour conferred, kindness bestowed, a gift, benefit, 2 Co. 1. 15; a gift of money, alms, liberal contribution, 1 Co. 16. 3. 2 Co. 8. 4, 6, 7, 19; *spoken of* the favours, benefits, and blessings conferred on

men by Jesus Christ, *genr.* Jno. 1. 14, 16, 17. Ac. 11. 23. 1 Co. 1. 4; *spc.* the gift of the Gospel, the Christian religion, Ac. 13. 43. 2 Co. 6. 1; the gift or office of apostleship, Ro. 1. 5; 12. 3; 15. 15; the gracious influences and assistance of the Holy Spirit, Ro. 12. 6. 1 Co. 1. 4. 2 Co. 8. 1. Ep. 3. 7, favour, *resulting from the reception of benefits*, a grateful sense of favours, gratitude, thanks, Ro. 6. 17. 1 Co. 15. 57; χάριτι, with thanks, thankfully, 1 Co. 10. 30; χάριν ἔχειν, to give thanks, thank, Lu. 17. 9; 1 Ti. 1. 12; *by impl.* remuneration, recompense, reward, return for kindness, Lu. 6. 32..34, et al. freq.

Χάρισμα, ατος, τὸ, (fr. χαρίζομαι) a favour conferred, free gift, benefit, Ro. 5. 15, 16; 6. 23. 2 Co. 1. 11, a miraculous gift or power conferred by the Holy Spirit, Ro. 1. 11. 1 Co. 12. 4, 9, 28, 30, 31, et al.

Χαριτόω, ῶ, f. ώσω, p. κεχαρίτωκα, (fr. χάρις) to make accepted or acceptable, Ep. 1. 6; to favour, regard with favour and approbation; *pass.* to be accepted, favoured, &c. Lu. 1. 28.

Χάρτης, ου, ὁ, (fr. χαράσσω, to engrave, write) paper, charta, 2 Jno. 12.

Χάσμα, ατος, τὸ, (fr. χαίνω, v. χάσκω, to gape, yawn) a gaping, wide opening of the mouth; a gap, chasm, gulf, Lu. 16. 26.

Χεῖλος, εος, ους, τὸ, a lip, *and pl.* τὰ χείλη, the lips, Mat. 15. 8. Ro. 3. 13, et al.; *trop.* χεῖλος τῆς θαλάσσης, the lip of the sea, i. e. the sea-shore, He. 11. 12; *meton.* language, tongue, dialect, 1 Co. 14. 21.

Χειμάζω, f. άσω, (fr. χεῖμα, i. q. χειμὼν) to winter, spend the winter; to excite a tempest, toss with a tempest; *pass.* to be overtaken or tossed by a tempest, Ac. 27. 18.

Χείμαῤῥος, ου, ὁ, (χεῖμα & ῥόος, a stream, fr. ῥέω) a wintry torrent, i. e. a stream which flows in winter, *but is dry in summer*, a brook, Jno. 18. 1.

Χειμὼν, ῶνος, ὁ, (fr. χεῖμα, v. χειμάζω) winter, Mat. 24. 20. Mar. 13. 18. Jno. 10. 22. 2 Ti. 4. 21; a storm, tempest, Ac. 27. 20. Mat. 16. 3, *where others*, foul, stormy weather.

Χεὶρ, χειρὸς, ἡ, a hand, Mat. 3. 12; 4. 6; 8. 15; τὴν χεῖρα, v. τὰς χεῖρας ἐπιτιθέναι, to place or lay one's hands on *any one, spoken of one who blesses*, Mat. 19. 13, 15; *of one who performs miraculous cures*, Mar. 5. 23; *of laying on the hands in ordination*, Ac. 6. 6; *or as signifying the bestowment of the gifts of the Holy Spirit*, Ac. 19. 6; ἐπιβάλλειν τὴν χεῖρα, v. τὰς χεῖρας ἐπί τι, v. τινὰ, to lay the hand, or the hands on any person or thing, i. e. to undertake, apply one's self to, Lu. 9. 62; to lay violent hands on, seize, apprehend, Mat. 26. 50; *fr. the Heb.* χεὶρ, *is put as an emblem* of power, might, Ac. 4. 28, 30. He. 1. 10; 2. 7; ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ, v. τοῦ Κυρίου, the hand of God, *or* the Lord, *put for* God himself; ἡ χεὶρ Κυρίου μετά τινός ἐστι, the hand of the Lord is with any one, i. e. God is present as a helper, Lu. 1. 66; ἐστὶν ἡ χεὶρ Κυρίου ἐπί τινα, the hand of the Lord is, or comes upon, i. e. the Lord sends or inflicts punishment on any one, Ac. 13. 11; διὰ χειρὸς, v. χειρῶν τινος, v. ἐν χειρί τινος, by the hand of any one, i. e. by or through any one, *denoting instrumentality*, Mar. 6. 2. Ac. 7. 35; ἐν χειρί τινος, *put for* τινὶ, to any one, Jno. 3. 35; εἰς χεῖράς τινος, into the hands of any one, i. e. to any one, to the power or will of any one, Mat. 17. 22. He. 10. 31; ἐκ χειρός τινος, from the hand of any one, i. e. from any one, from the power of any one, Lu. 1. 71, 74, et al. freq.

Χειραγωγέω, ῶ, f. ήσω, to lead by the hand, Ac. 9. 8; 22. 11: *from*

Χειραγωγὸς, ου, ὁ, (χεὶρ & ἀγωγὸς, a leader) one who leads another by the hand, Ac. 13. 11.

Χειρόγραφον, ου, τὸ, (χεὶρ & γράφω) chirography, handwriting; a bond, note of hand; manuscript, that which is written by the hand, Col. 2. 14.

Χειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, (χεὶρ & ποιητὸς, made, fr. ποιέω) made with hands, material, external, Mar. 14. 58. Ac. 7. 48, et al.

Χειροτονέω, ῶ, f. ήσω, p. κεχειροτόνηκα, (χεὶρ & τείνω) to vote or choose by holding up the hand; to choose, appoint by vote, select, ordain, appoint, constitute, Ac. 14. 23. 2 Co. 8. 19.

Χείρων, ονος, ὁ, ἡ, (irregular comparat. of κακὸς) worse, inferior, Mat. 9. 16. 1 Ti. 5. 8, et al.

Χερουβ, pl. χερουβὶν, v. χερουβὶμ, (Heb. כרוב, pl. כרובים) cherub, cherubim, *spoken of the emblematic figures, on the ark, representing cherubim*, He. 9. 5.

Χέω, χείω, v. χεύω, f. εύσω, to pour, pour forth. Not in N. T.

Χήρα, ας, ἡ, (pr. fem. of χῆρος, bereft, a widower,) a widow, Mat. 23. 13. Lu. 4. 26, et al.

Χθὲς, *adv.* yesterday, Jno. 4. 52. Ac. 7. 28; formerly, He. 13. 8.

Χιλίαρχος, ου, ὁ, (χιλίοι & ἄρχων) pr. a chiliarch, commander of a thousand men; *hence genr.* a commander, military chief, Mar. 6. 21. Re. 6. 15; 19. 18; *spc.* a tribune, military tribune, Ac. 21. 31, 32, 33, 37, et al.; *spoken of* the prefect of the temple, Jno. 18. 12.

Χιλιὰς, άδος, ἡ, one thousand, i. e. the number one thousand, Lu. 14. 31. Ac. 4. 4, et al. *from*

Χίλιοι, αι, α, a thousand, 2 Pe. 3. 8. Re. 11. 3, et al.

Χιτὼν, ῶνος, ὁ, a tunic, vest, inner garment, *which fitted close to the body and was worn next the skin, having arm-holes and sometimes sleeves; and reaching below the knees, and that worn by women to the ankles*, Mat. 5. 40; 10. 10; *pl.* χιτῶνες, clothes, garments, *including the* exterior garment, Mar. 14. 63.

Χιὼν, όνος, ἡ, (fr. χέω) snow, Mat. 28. 3. Mar. 9. 3. Re. 1. 14.

Χλαμὺς, ύδος, ἡ, *a species of* robe *or* cloak, *worn sometimes by Roman emperors, military commanders, soldiers, and sometimes hunters*, Mat. 27. 28, 31.

Χλευάζω, f. άσω, p. κεχλεύακα, a. 1. ἐχλεύασα, (fr. χλεύη, laughter, derision) to laugh at, make sport of, mock, scoff, deride, Ac. 2. 13; 17. 32.

Χλιαρὸς, ὰ, ὸν, (fr. χλιαίνω, χλίω, to warm) warm, tepid, lukewarm, Re. 3. 16.

Χλωρὸς, ὰ, ὸν, (contr. for χλοερὸς, fr. χλόα, Ion. χλόη, grass, herbage, green) verdant, Mar. 6. 39. Re. 8. 7; 9. 4; pale, yellowish, sallow, Re. 6. 8.

Χξϛ', six hundred and sixty-six, *the number denoted by these letters, viz.* χ'=600, ξ'=60, ϛ'=6, Re. 13. 18: *see the plate of Greek Numerals prefixed to this work.*

Χοϊκὸς, ἡ, ὸν, (fr. χόος) of dust, earthy, terrestrial, *and by impl.* corruptible, frail, mortal, 1 Co. 15. 47, 48, 49.

Χοῖνιξ, ικος, ἡ, a chœnix, *an Attic measure for things dry, being the 48th part of a medimnus, consequently equal to the*

8th part of the Roman modius, or of the English peck, and nearly equivalent to about one quart, *being considered a sufficient daily allowance for the sustenance of one man,* Re. 6. 6, bis.

Χοῖρος, ου, ὁ, ἡ, a swine, hog or sow, Mat. 8. 30, 31, 32, et al.; *met.* men of a swinish disposition, Mat. 7. 6.

Χολάω, ῶ, f. άσω, (fr. χολὴ, *considered as the seat or cause of anger and of melancholy*) to be angry, incensed, enraged, Jno. 7. 23.

Χολὴ, ῆς, ἡ, the bile, gall; bitter herbs, e. g. wormwood, Mat. 27. 34; venom, poison, *met.* Ac. 8. 23, *where others,* gall.

Χόος, χοῦς, gen. χοὸς, dat. χοΐ, acc. χοῦν, (fr. χόω, v. χώννυμι, to heap, pile up) earth dug out and heaped up, a mound; loose earth, dirt, dust, Mar. 6. 11. Re. 18. 19.

Χορηγέω, ῶ, f. ήσω, (χορὸς & ἄγω) to be the leader of a chorus; to be a χορηγὸς, a person selected by his tribe to furnish at his own expense the chorus of dancers and singers for the public stage; *by impl.* to supply, furnish, bestow, 2 Co. 9. 10. 1 Pe. 4. 11.

Χορὸς, οῦ, ὁ, dancing with music; a company of dancers and singers, chorus, Lu. 15. 25.

Χορτάζω, f. άσω, a. 1. ἐχόρ-τασα, (fr. χόρτος) pr. to feed or fill with grass, herbage, &c. *as cattle; spoken of persons,* to satisfy with food, fill, satiate, Mat. 14. 20; 15. 33, 37; *met.* to satisfy the eager desire of *any one,* Mat. 5. 6, et al.: *whence*

Χόρτασμα, ατος, τὸ, pas-ture, provender *for animals;* food, provision, sustenance, *for men,* Ac. 7. 11.

Χόρτος, ου, ὁ, a grassy plat, court, inclosure; fodder *for beasts;* grass, herbage, verdure, Mat. 6. 30; 14. 19, et al.; the blade *of corn,* Mat. 13. 26. Mar. 4. 28.

Χοῦς, *see* **χόος.**

Χράω, ῶ, f. χρήσω, to lend, Lu. 11. 5; *mid.* χράομαι, to borrow, receive for use; *with a dat.* to use, i. e. to make use of, employ, Ac. 27. 17. 1 Co. 7. 21, 31; to use, i. e. to treat, behave towards, Ac. 27. 3, et al.: *whence*

Χρεία, ας, ἡ, occasion, use; need, necessity, i. e. state of need, necessity, requisiteness, &c. Ep. 4. 29. He. 7. 11; χρείαν ἔχω, to have need, i. e. to need, require, want, Mat. 6. 8; 14. 16. Mar. 2. 25. Jno. 2. 25; ἐστὶ χρεία, there is need, Lu. 10. 42; *meton.* need, necessity, want, i. e. the thing needed, Ac. 20. 34. Ro. 12. 13. Phi. 2. 25; 4. 16, 19; τὰ πρὸς τὴν χρείαν, things pertaining to one's wants, i. e. necessary things, Ac. 28. 10, et al.; necessary business, affair, duty, office, Ac. 6. 3.

Χρεωφειλέτης, ου, ὁ, (χρέος, Att. χρέως, a debt, & ὀφειλέτης) one who owes a debt, a debtor, Lu. 7. 41; 16. 5.

Χρὴ, v. χρῆ, (for χρεῖ, fr. χρεία) *imperson. verb,* there is need or occasion, it is necessary, it is requisite; it behoves, it becometh, it is proper, it ought, Ja. 3. 10.

Χρῄζω, f. ήσω, (for χρεΐζω, fr. same) to need, want, have need of, be in want of, Mat. 6. 32. Lu. 11. 8; 12. 30. Ro. 16. 2. 2 Co. 3. 1.

Χρῆμα, ατος, τὸ, (fr. χράο-μαι) any thing useful, or capable of being profitably used; *plur.* wealth, riches, Mar. 10. 23, 24. Lu. 18. 24. *sing. and plur.* money, Ac. 4. 37; 8. 18, 20; 24. 26: *whence*

Χρηματίζω, f. ίσω, a. 1. ἐχρημάτισα, p. κεχρημάτικα, to transact public business; to converse or treat about business, give an audience and answer; *in N. T.* to impart a divine warning or ad-

monition, give instructions or directions under the guidance of inspiration, *and pass.* to receive a divine admonition, be warned of God, be divinely instructed, &c. Mat. 2. 12, 22. Lu. 2. 26. Ac. 10. 22. He. 8. 5; 11. 7; 12. 25; *intrans.* to be called, named, be known by a particular appellation, sc. *imposed on one from his business or office*, Ac. 11. 26. Ro. 7. 3: *whence*

Χρηματισμὸς, οῦ, ὁ, a response from God, a divine answer, communication, or oracle, Ro. 11. 4.

Χρήσιμος, η, ον, v. ὸ, ὁ, ἡ, τὸ, -ον, useful, profitable, 2 Ti. 2. 14: *from*

Χρῆσις, εως, ἡ, use, i. e. that for which any thing is used, or manner of using, Ro. 1. 26, 27.

Χρηστεύομαι, f. εύσομαι, (fr. χρηστὸς) to be gentle, benign, kind, obliging, 1 Co. 13. 4.

Χρηστολογία, ας, ἡ, (χρηστὸς & λόγος) kind words, bland address, fair speeches, Ro. 16. 18.

Χρηστὸς, ἡ, ὸν, (fr. χράομαι) useful, profitable; good, i. e. mild, pleasant, agreeable, Lu. 5. 39; gentle, easy, *as a yoke*, Mat. 11. 30, *where others*, adapted, advantageous; gentle, benign, kind, obliging, gracious, Lu. 6. 35. Ep. 4. 32. Ro. 2. 4. 1 Pe. 2. 3; good, *in character, disposition*, &c. virtuous, 1 Co. 15. 33: *whence*

Χρηστότης, τητος, ἡ, pr. utility; goodness, i. e. benignity, kindness, gentleness, beneficence, Ro. 2. 4; 11. 22, et al.; *meton.* kindness shown, benefit, blessings, Ep. 2. 7; good, i. e. what is good, virtue, Ro. 3. 12.

Χρίσμα, ατος, τὸ, (fr. χρίω) pr. that with which one is anointed; *hence*, ointment, unguent; an anointing, the act of anointing, unction, consecration; *met.* 1 Jno. 2. 22, 27, *bis.*

Χριστιανὸς, οῦ, ὁ, a Christian, follower of Christ, Ac. 11. 26; 26. 28. 1 Pe. 4. 16: *from*

Χριστὸς, οῦ, ὁ, pr. anointed; *hence*, one anointed, *spoken of priests and kings;* ὁ Χριστὸς, the Christ, i. e. the Anointed One, i. q. Μεσσίας, the Messiah, Mat. 1. 16, 17. Jno. 1. 20, 25, 42; *by meton. put for* the word or doctrine of Christ, the Gospel, the Christian religion, 2 Co. 1. 19, 21. Ep. 4. 20; *for* the mind, feelings, disposition which were in Christ, Ro. 8. 10; *for* the Christian temper and disposition, Ga. 4. 19; *for* the Church of Christ, the Christian Church, 1 Co. 12. 12; *for* the benefits, happiness, felicity imparted by and to be obtained through Christ, Ga. 3. 27. Phi. 3. 8. He. 3. 14, et al. freq.: *from*

Χρίω, f. ίσω, p. κέχρικα, a. 1. ἔχρισα, to anoint, *as kings*, &c.; to consecrate, constitute, appoint for a specific and important purpose, i. e. *met. by the anointing or communication of the gifts and graces of the Holy Spirit*, Lu. 4. 18. Ac. 4. 27; 10. 38. 2 Co. 1. 21. He. 1. 9.

Χρονίζω, f. ίσω, At. ιῶ, a. 1. ἐχρόνισα, to while away, or prolong the time, to linger, delay, defer, tarry, be long in, Mat. 24. 48; 25. 5. Lu. 1. 21; 12. 45. He. 10. 37: *from*

Χρόνος, ου, ὁ, time, *pr. in its simple abstract form, which we perceive and measure by the succession of objects and events, different from* καιρὸς; *the idea of a certain* and definite point or period of time, *not being inherent in it, but arising from the adjuncts united with it*, Mat. 2. 7, 16; 25. 19; *the accus.* χρόνον, *is used in expressions of* a continued time, time how long, Mar. 2. 19. Lu. 20. 9; ἐπὶ χρόνον, for some time, Ac. 18. 20; *the dat.* χρόνῳ v. χρόνοις *is used in expression of* time since: Lu. 8. 29. Ac. 8. 11. διὰ τὸν χρόνον, in regard to th

time, if you look to the time only, He. 5. 12; ἐκ χρόνων ἱκανῶν, of or for a long time, Lu. 8. 27, *and also with other prepositions; it is followed by a genitive to render the* time definite, Lu. 1. 57, et al. freq.

Χρονοτριβέω, ῶ, f. ήσω, (χρόνος & τρίβω) to spend time, wile away time, linger, delay, Ac. 20. 16.

Χρυσέος, ῦς; έη, ῆ; έον, ῦν, (fr. χρυσὸς) golden, of gold, 2 Ti. 2. 20. He. 9. 4, et al.

Χρυσίον, ίυ, τὸ, (fr. same) gold, He. 9. 4. 1 Pe. 1. 7. Re. 21. 18, 21; *by meton. spoken of* golden ornaments, 1 Pe. 3. 3; gold coin, money, Ac. 3. 6; 20. 33. 1 Pe. 1. 18; *met. applied to* the merits of Christ, Re. 3. 18.

Χρυσοδακτύλιος, ου, ὁ, ἡ, (χρυσὸς & δάκτυλος, v. δακτύλιος) having rings of gold on the fingers, Ja. 2. 2.

Χρυσόλιθος, υ, ὁ, (χρυσὸς & λίθος) chrysolite, *a name applied by the ancients to all gems of a gold colour, spc. the modern topaz,* Re. 21. 20.

Χρυσόπρασος, ου, ὁ, (χρυσὸς & πράσον, a leek) a chrysoprase, *a species of gem of a golden green colour like that of a leek,* Re. 21. 20.

Χρυσὸς, οῦ, ὁ, gold, Mat. 2. 11; 23. 16, 17; *by meton. spoken of* gold ornaments, 1 Ti. 2. 9; *of* gold coin, money, Mat. 10. 9, et al.

Χρυσοῦς, *see* χρυσέος.

Χρυσόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. ἐχρύσωσα, (fr. χρυσὸς) to gild, overlay with gold, adorn or deck with gold, Re. 17. 4; 18. 16.

Χρὼς, χρωτὸς, ὁ, the skin; *meton.* the surface of the body, *i. e. genr.* the body, Ac. 19. 12.

Χωλὸς, ἡ, ὸν, lame, halt, crippled in the feet, Mat. 11. 5; 15. 30, 31, et al.; *met.* weak, infirm, He. 12. 13; *put for* ἀνάπηρος, mutilated, maimed, deprived of a foot, Mar. 9. 45.

Χώρα, ας, ἡ, (fr. χῶρος, idem) a space, place; a country, region, tract, province, Mar. 5. 10. Lu. 2. 8; *with a personal pron.* one's own country, Mat. 2. 12; *with a name of a town, city,* &c. a district, territory, Mat. 8. 28; *meton.* the inhabitants of a country, region, &c. Mar. 1. 5. Ac. 12. 20; the country, i. e. the fields, *as opposed to the city or town,* Lu. 21. 21; *as being sown, cultivated,* &c. a field, farm, Lu. 12. 16. Jno. 4. 35; *put for* ἡ γῆ, the land, *as opposed to the sea,* Ac. 27. 27, et al.

Χωρέω, ῶ, f. ήσω, p. κεχώρηκα, a. 1. ἐχώρησα, (fr. same) to afford place for, take in, receive, i. e. to hold, contain, Mar. 2. 2. Jno. 2. 6; 21. 25; *met.* to embrace, i. e. to be capable of, be equal to, sustain, Mat. 19. 11, 12, bis; *where others,* to understand, comprehend; to receive into one's self, admit, *precepts,* &c. 2 Co. 7. 2, *where others,* to receive kindly and affectionately; to give place, e. g. to recede, retreat; *and simply,* to go or come, Mat. 15. 17. 2 Pe. 3. 9; to go or pass through or into, penetrate, *met.* Jno. 8. 37, *where others,* to proceed successfully, succeed.

Χωρίζω, f. ίσω, p. κεχώρικα, a. 1. ἐχώρισα, fr. χωρὶς) to separate, sever, disunite, disjoin, Mat. 19. 6. Ro. 8. 35. He. 7. 26; *mid. and a. 1. pass.* ἐχωρίσθην *in a middle sense,* to separate one's self from, 1 Co. 7. 10, 11, 15. Phile. 15; *in the sense of,* to depart, go away, Ac. 1. 4; 18. 1, 2.

Χωρίον, ου, τὸ, (fr. χῶρος) a place; a region; a field, *pl.* Jno. 4. 5; a farm, estate, domain, Mat. 26. 36, et al.

Χωρὶς, *adv.* **separately, by** one's self, apart, Jno. 20. 7; *seq. gen.* separately from, &c. Jno. 15. 5; without, Mat. 13. 34. Lu. 6. 49;

besides, except, Mat. 14. 21. 2 Co. 11. 28, et al.

Χῶρος, ου, ὁ, Corus, or Caurus, the north-west wind; *by meton.* the north-west, the north-west quarter of the heavens, Ac. 27. 12.

Ψ

Ψάλλω, f. ψαλῶ, a. 1. ἔψαλα, p. mid. ἔψηλα, (fr. ψάω, to touch) to touch, strike *the strings or chords of an instrument; hence absol.* to touch or strike the chords, play on a stringed instrument, sc. *as an accompaniment to the voice; by impl.* to sing, and *with a dat. of person*, to sing in honour or praise of, sing praises to, celebrate in a song or psalm, Ro. 15. 9. 1 Co. 14. 15. Ep. 5. 19. Ja. 5. 13: *whence*

Ψαλμός, οῦ, ὁ, impulse, touch, *of the chords of a stringed instrument;* an ode, song; a sacred song, psalm, 1 Co. 14. 26. Ep. 5. 19; *by meton. spoken of* the book of Psalms, Lu. 20. 42, et al.

Ψευδαδελφός, οῦ, ὁ, (ψεῦδος & ἀδελφός) a false brother, i. e. a pretended Christian, 2 Co. 11. 26. Ga. 2. 4.

Ψευδαπόστολος, ου, ὁ, (ψεῦδος & ἀπόστολος) a false apostle, pretended minister of Christ, 2 Co. 11. 13.

Ψευδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (fr. ψεῦδος) false, lying, deceiving, a liar, Ac. 6. 13. Re. 2. 2; 21. 8.

Ψευδοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (ψεῦδος & διδάσκαλος) a false teacher, i. e. one who inculcates false doctrines, &c. 2 Pe. 2. 1.

Ψευδολόγος, ου, ὁ, ἡ, (ψεῦδος & λέγω) a speaker of lies, one who speaks falsely, i. e. who teaches false doctrines, 1 Ti. 4. 2.

Ψευδόμαρτυρ, ρος, ὁ, (ψεῦδος & μάρτυρ) a false witness, Mat. 26. 60, bis. 1 Co. 15. 15: *whence*

Ψευδομαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, to bear false witness, give false testimony, Mat. 19. 18. Mar. 14. 56, 57, et al.: *whence*

Ψευδομαρτυρία, ας, ἡ, false witness, false testimony, Mat. 15. 19; 26. 59.

Ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, (ψεῦδος & προφήτης) a false prophet, one who falsely claims to speak and act by divine inspiration, either one who pretends to foretell future events, or who teaches false doctrines, Mat. 7. 15; 24. 24, et al.

Ψεῦδος, εος, ους, τό, (fr. ψεύδω) a falsehood, lie, Jno. 8. 44; lying *in general*, Ep. 4. 25; *put for the adj.* ψευδής, false, deceiving, 2 Th. 2. 9. 1 Jno. 2. 27; that which is false, or is not what it professes to be, a delusion, *spoken of* false doctrines, 2 Th. 2. 11; *of* false gods, idols, Ro. 1. 25, et al.

Ψευδόχριστος, ου, ὁ, (ψεῦδος & χριστός) a false Christ, pretended Messiah, Mat. 24. 24. Mar. 13. 22.

Ψεύδω, f. ψεύσω, to deceive; *mid.* to speak falsely or deceitfully, utter falsehood, lie, Mat. 5. 11. Ro. 9. 1, et al.; *with an accus. of person*, to deceive by a lie, impose on, Ac. 5. 3; *seq. dat. v.* εἴς τινα, to lie to any one, i. e. to utter a falsehood to the detriment of any one, Ac. 5. 4. Col. 3. 9.

Ψευδώνυμος, ου, ὁ, ἡ, (ψεῦδος & ὄνομα) falsely named, falsely so called, not corresponding to its name, 1 Ti. 6. 20.

Ψεῦσμα, ατος, τό, (fr. ψεύδω) a falsehood, lie; faithlessness, defection, improbity, Ro. 3. 7.

Ψεύστης, ου, ὁ, (fr. same) one who is false, a deceiver, i. e. one who utters a falsehood, a liar, Jno. 8. 44, 55, et al.; one who proves false, a faithless person, Ro. 3. 4; a false teacher, 1 Jno. 2. 22.

Ψηλαφάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐψηλάφησα, (ψάλλω & ἀφάω, to

feel) to touch, feel, handle, Lu. 24. 39; to feel or grope for or after, *as persons blind or in the dark*, Ac. 17. 27.

Ψηφίζω, f. ίσω, p. ἐψήφικα, to reckon by means of pebbles, compute by counters, *as on an abacus; hence genr.* to compute, reckon, calculate, Lu. 14. 28. He. 13. 18: *from*

Ψῆφος, ου, ἡ, a small stone, pebble, *used in criminal cases, the white denoting acquittal, and the black condemnation*, Re. 2. 17, *where others*, a tessera, die, or token, *given to the victors in the public games; by impl.* a vote, voice, suffrage, Ac. 26. 10.

Ψιθυρισμὸς, οῦ, ὁ, (fr. ψιθυρίζω, to whisper, utter privately in the ear) a whispering, i. e. *by impl.* secret calumny, private scandal, detraction, 2 Co. 12. 20.

Ψιθυριστὴς, οῦ, ὁ, (fr. same) a whisperer, i. e. *by impl.* a secret calumniator, or detractor, Ro. 1. 30.

Ψιχίον, ίου, τὸ, (dimin. of ψὶξ, ψιχὸς, a fragment, morsel) a small morsel, crumb, bit, Mat. 15. 27. Mar. 7. 28. Lu. 16. 21.

Ψυχὴ, ῆς, ἡ, (fr. ψύχω) breath; life, i. e. the animal soul, principle of life, Lu. 12. 19, 20. Ac. 20. 10; life, i. e. the state of being alive, existence, *spoken of* natural life, Mat. 2. 20; 6. 25; *and by impl. of* life as extending beyond the grave, Mat. 10. 39. Jno. 12. 25; *meton.* that which has life, a living creature, living being, 1 Co. 15. 45; *spoken of* a man, person, individual, Ac. 2. 41; πᾶσα ψυχὴ, every man, every person, every one, Ac. 2. 43; souls in a separate state of being, Re. 6. 9; 20. 4; *fr. the Heb.* a slave, Re. 18. 13; the soul, i. e. the rational soul, mind, that in us which thinks, feels, wills, and renders us immortal, *viz.* the soul, mind, *sc. as the seat of desires, affections, volitions, &c.* Mat. 11. 29; 22. 37; 26. 38; *genr.* the soul, spirit, the spiritual part of man, *with all its powers and faculties*, Mat. 10. 28. Ac. 14. 22. He. 13. 17; *in the sense of* reason, 1 Pe. 2. 11; *with a personal or other pronoun it often forms a periphrasis for the same pronoun*, Mat. 12. 18. Lu. 1. 46. 2 Co. 12. 15, et al. freq.: *whence*

Ψυχικὸς, ή, όν, animal, i. e. having animal life, existing by breathing, 1 Co. 15. 44, 46; animal, natural, i. e. accommodated to animal existence, swayed by the affections and passions of human nature, sensual, 1 Co. 2. 14. Ja. 3. 15. Jude 19.

Ψύχος, εος, ους, τὸ, (fr. ψύχω) cold, frost, Jno. 18. 18. Ac. 28. 2. 2 Co. 11. 27: *whence*

Ψυχρὸς, ά, όν, cool, cold, Mat. 10. 42; *met.* cold, destitute of fervent piety and zeal, Re. 3. 15, 16.

Ψύχω, f. ξω, pass. a. 2. ἐψύγην, f. 2. ψυγήσομαι, to breathe; to cool, refrigerate; *pass.* to be cooled, grow cold; *met. spoken of affection*, Mat. 24. 12.

Ψωμίζω, f. ίσω, p. ἐψώμικα, (fr. ψωμὸς) to feed, sc. *by putting into the mouth; hence genr.* to feed, supply with food, Ro. 12. 20; to feed out, expend for feeding others, bestow in supplying with food, 1 Co. 13. 3.

Ψωμίον, ου, τὸ, (dimin. of ψωμὸς, a bit, piece, *pr. of bread*, fr. ψάω, ψῶ, to break into bits) a bit, morsel, mouthful, Jno. 13. 26.

Ψώχω, f. ξω, (fr. ψάω, ψῶ) to break or rub in pieces, bruise, *as the ears of grain*, Lu. 6. 1.

Ω

Ω, ω, Omega, *the last letter of the Greek alphabet; hence met.* τὸ Ω *is put for* the last, Re. 1. 8, 11; 21. 6; 22. 13.

῏Ω, *interj.* O! oh! Mat. 15. 28; 17. 17, et al.

῟Ωδε, adv. (q. d. ἐν τῷδε, sc. τόπῳ, fr. ὅδε) here, in this place, Mat. 12. 6, 41; ὧδε ἢ ὧδε, here or there, Mat. 24. 23; τὰ ὧδε, the things here, i. e. *the things transacted here; met.* herein, in this thing, Re. 13. 10, 18; hither, to this place, Mat. 8. 29; 14. 18, et al.

᾽Ωδή, ῆς, ἡ, (for ἀοιδή, fr. ἀείδω, v. ᾄδω) an ode, song, hymn, Ep. 5. 19. Col. 3. 16. Re. 5. 9; 14. 3; 15. 3.

᾽Ωδίν, ῖνος, ἡ, (fr. ὀδύνη) the pains of parturition, pang, throe, sc. *of a woman in travail,* 1 Th. 5. 3; *by impl.* acute pain, sorrow, suffering, calamity, Mat. 24. 8. Mar. 13. 9; *fr. the Heb.* a cord, band, bond, Ac. 2. 24: *whence*

᾽Ωδίνω, f. νῶ, & ήσω, a. 1. ὠδίνησα, p. ὠδίνηκα, to feel the pangs and throes of child-birth, be in travail, Re. 12. 2; *by impl.* to bring forth, Ga. 4. 27; *met.* to travail as in birth with, Ga. 4. 19.

῏Ωμος, ου, ὁ, (fr. οἴω, to carry) the shoulder, Mat. 23. 4. Lu. 15. 5.

᾽Ωνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, a. 1. ὠνησάμην, to buy, purchase, Ac. 7. 16.

᾽Ωόν, οῦ, τό, an egg, Lu. 11. 12.

῞Ωρα, ας, ἡ, time, i. e. a certain definite point or space of time, season, Mar. 11. 11; 14. 35. Re. 14. 15; time of the day, the day, Mat. 14. 15. Mar. 6. 35; an hour, one of the twelve equal parts into which the day was divided, *and which of course were different at different seasons of the year,* Mat. 20. 3; 24. 36, 42, 50. Lu. 12. 39, 40; 22. 59; *by impl.* a short interval of time, moment, instant, Ga. 2. 5. 1 Th. 2. 17. Phile. 15, et al.: *whence*

῾Ωραῖος, α, ον, timely, seasonable, *as fruit,* &c.; fair, beautiful, Mat. 23. 27. Ac. 3. 2, 10; beautiful, amiable, grateful, acceptable, charming, Ro. 10. 15.

᾽Ωρύομαι, f. ύσομαι, to howl; to roar, *as a lion,* 1 Pe. 5. 8.

῾Ως, *adv.* as, i. e. so as, like as, in the same manner as, Mat. 1. 24; 6. 10; *with* ἄν, just as, in whatsoever manner, 1 Co. 12. 2; *before a participle,* as, as if, as being, Lu. 16. 1. 1 Co. 5. 3; as if, i. e. like as if, as it were, Jno. 7. 10; *with* ἄν, as if, in any way whatever, 2 Co. 10. 9; *in the sense of* to wit, namely, for example, Mar. 6. 15. Phile. 9; *prefixed to an adj. or adv.* how, how very, Ro. 10. 15; 11. 33; *to a superlative, it serves as an intensive particle to express the highest possible degree,* e. g. ὡς τάχιστα, the soonest possible, as speedily as possible, Ac. 17. 15; *so with a compar. for a superl.* Ac. 17. 22; how, i. e. in what way or manner, Lu. 23. 55; 24. 35; *in speaking of numbers,* about, near, something like, Mar. 5. 13; 8. 9; *of time,* as, i. e. when, while, Mar. 9. 21. Lu. 1. 23, 41; *with* ἄν, whensoever, i. e. as soon as, 1 Co. 11. 34; *with* ἐπί, to, even to, Ac. 17. 14; *as a conj.* that, Lu. 6. 4. Ac. 10. 28; because, i. e. since, while, in as much as, Ro. 9. 32. Ga. 6. 10; that, i. e. so that, so as that, in such a way that, Mar. 4. 27. He. 7. 9; since, because, 2 Ti. 1. 3; ὡς ὅτι, *put for* ὅτι, v. ὡς, *simply,* that, 2 Co. 11. 21, et al. freq.

῾Ωσαννά, interj. (Hebrew, הוֹשִׁיעָה נָּא) hosanna! i. e. save now, succour now, make him victorious, Mat. 21. 9, 15, et al.

῾Ωσαύτως, adv. (ὡς & αὔτως, in the same manner, fr. αὐτὸς) in the same way or manner, in like manner, likewise, Mat. 20. 5; 21. 30, et al.

῾Ωσεί, adv. (ὡς & εἰ) as if,

i. e. just as if; as it were, i. e. about, near, something like, Mat. 14. 21. Lu. 1. 56; 22. 41, 59; as, as it were, like, Mat. 3. 16; 9. 36, et al.

"Ωσπερ, adv. (ὡς & περ) pr. as indeed, &c.; as, i. e. in the same way or manner as, Mat. 6. 2; 24. 38; as, as it were, like as, 1 Th. 5. 3, et al.

'Ωσπερεὶ, adv. (ὥσπερ & εἰ) as if, as if it were, as, 1 Co. 15. 8, & 4. 13, *in some editions.*

"Ωστε, conj. (ὡς & τε) as, like as; so that, so as that, so as to, Mat. 8. 24. Mar. 2. 12. Ac. 14. 1. Ga. 2. 13; so as to, in order to, Lu. 9. 52; so that, i. e. therefore, *expressing a consequence,* Mat. 12. 12; 23. 31, et al.

'Ωτίον, ου, τὸ, (dimin. of οὖς) an ear, one of the ears, Mat. 26. 51. Mar. 14. 47. Lu. 22. 51. Jno. 18. 10, 26.

'Ωφέλεια, ας, ἡ, profit, gain, advantage, benefit, Ro. 3. 1. Jude 16: *from*

'Ωφελέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ὠφέλησα, p. ὠφέληκα, (fr. ὀφέλλω, to heap up) to profit, benefit, aid, help, do good, be of service, Mat. 27. 24. Mar 7 11. Ro. 2. 25, et al.: *whence*

'Ωφέλιμος, ου, ὁ, ἡ, τὸ,-ον, profitable, useful, beneficial, serviceable, 1 Ti. 4. 8, bis. 2 Ti. 3. 16. Tit. 3. 8.

"Ωψ, ὠπὸς, ὁ, the eye; *by synecd.* the face, countenance. Not in N. T.

THE END.